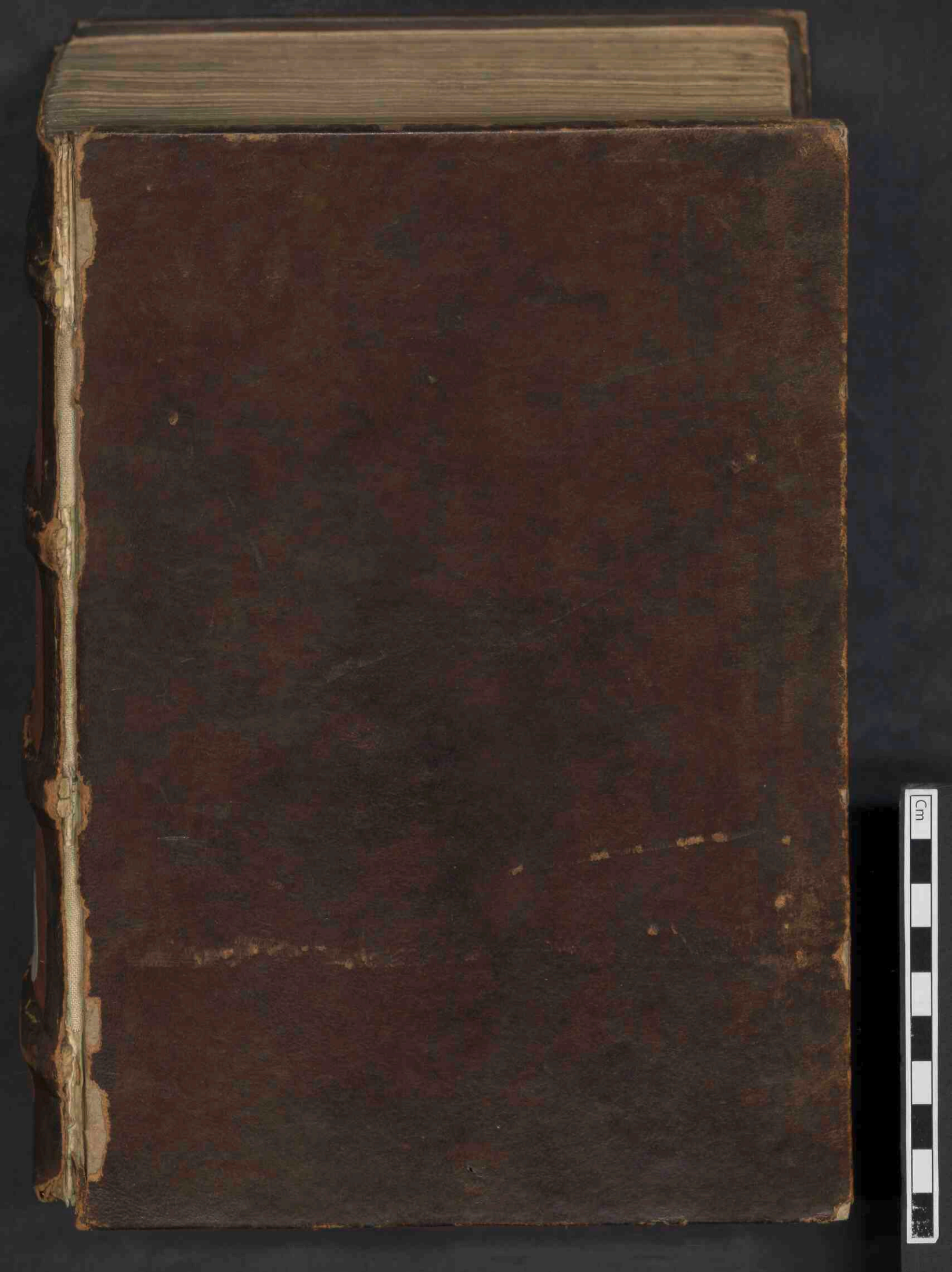
Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Op[er]a et tractatus mag[ist]ri Iohan[n]is de Gerson

https://hdl.handle.net/1874/461641

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

stus/qnekus sue libido: ¶ Protestamur in primis nihil nos in docendo vel narrando fore dicturos/intentõe corrupta favore vel odio/sed tãq̃ in articulo mortis positi/ coram iudice deo/volumus cautelas insinuare/contra falsas ꝓphetias suspectasq̃ doctrinas/maxime diebus istis malis/quando studiuz theologie refriguit/qnãdo magna ex parte dissipatũ est/vbi potissime florere solebat. Fiet insup sermo presens talibus ꝙ talibus/qualis fuisse laudat iob qui sunt simplices ꝙ recti ac timentes deũ/ ꝙ recedentes a malo/ne diabolus cui⁹ non ignoramus astutias improuisos forte reperiat seducatq̃. Tales alloquimur venerandos patres carthusienſ. ꝙ celestinos/q̃s afflictos/vt Job/ oportz ee in terra bus q̃ sonat concilium. Conuenit ꝙ orientales esse/pro susceptione luminis gloriosi quib⁹ testimoniũ perhibendũ est ō lumine. Animã deniq̃ iusti annũciat aliquando vera/ plusq̃ septem speculatores constituti in excelsum ad speculandũ. ¶ Quibus ante locutis discurramus per vnamquãq̃ considerationem/duodecim veritates aliquasq̃ cautelas miscendo.

Consideratio prima

Examinator antecedens ꝙ finalis iudex doctrinarum fidem tangentium est generale concilium. Deducitur hec consideratio primitus auctoritate generalis concilij Constantien. cui forte par in duratõe nullum fuit. Forma decreti sui satis habetur. ꝙ posita e in tractatu de pãte ecclesiastica/ ꝙ in opusculo. An liceat appellare a papa. Sumit insup ab euãgelio cũ rõne talis cõfirmatio. Christus fuit supmus ꝙ optim⁹ institutor ecclesie non deficies in neccariis qui ꝙ dixit. Ecce ego vobiscũ sum vsq̃ ad consummationẽ seculi. Oportuit igit in ecclesia relinquere regulã infallibilem ꝓ fide seruãda/ ꝙ dubijs emergẽtibus terminandis. nõ aũt reperit in terris altera talis infallibilis regula nisi generale concilij legitime ꝙ gregatũ. nam ꝑsona quelibz singularis ō ecclesia cuiuscũq̃ dignitatis etiam papalis/circũdata est infirmitate/ ꝙ deviabilis e vt fallere possit ꝙ falli. Propterea nõ imparẽ posuit Aug⁹. autoritatẽ in ecclesijs ꝙ in euãgelio/dicẽs. nõ crederẽ euãgelio nisi me autoritas eccie cõmouisset ¶ Opponet aliq̃s q̃ in agibilibus ꝙ institutionibus hũanis/vel sentẽtijs/vel sct̃oz canonibus/eccia falli põt ꝙ fallere ꝑm ista ꝙ experimẽtis plurimis: ¶ Rñdet secus ee ibis q̃ sũt facti vel iuris hũani/ ꝙ in bis q̃ sũt iuris diuini de neccitate salutis cognoscendi/ cuiusmodi sunt veritates fidei/papue articulorũ. ꝓpterea assistit specialius vbi non sufficit humanũ auxiliũ. sicut in determinatione veritatũ fidei q̃ in alijs in q̃bus non neccario stat salus. ¶ Nibilominus attendendũ est multiplicẽ ee doctrinarũ p ecclesiam seu concilij vice sue approbationem. Quedã approbãt vt certitudinaliter necessarioz credẽde. Quedã vt vales ad morem religiosam ꝙ doctrinã/ sine mixtõe falsitatis noxie/nõ tñ sunt sic vt credanẽ obligatorie. sed dicunẽ ō pietate fidei. Quedã vero solum permittunt vt legant non quia sint mixte falsitates/sed habent aliude plurimas vtiles doctrinas/sicut sũt scpta multorum doctoz. Et ita Aug⁹. sua scripta recipi volebat. Noli inquit meis litteris ꝙ canonicis scripturis ō seruire. Et iterꝙ Negare non possũ nec debeo sicut in ipis maioribus. ita multa ee in tã multis opusculis meis/que põt iusto iudicio et nulla temeritate culpari. ¶ Sumit ō duplex veritas. Canonisatio persone non compellit firmiter adherere doctrine sue. Patet etiã in martyribus. vt in beato Cypriano. Patet de pluribus canonisatis. quoz quorundã positiones a scolasticis non tenenẽ/sed palam negantur aut cum reverentia sine pote exponũtur. ¶ Altera veritas. Debet cũ maturitate maxima ꝙ nõ sine grandi neccitate republice/determinatio fieri in materijs fidei maxime condendo articulũ vniuersaliter obligãtem. Alioquin formidandum est de scandalo vel saltem nõ tam aliter exterminabili si qui dissenserint. Baceat nos ſcisma grecorum. Pacratione istius querunt ab eadem decisiones ducum quasi neutrorum. solet non per letteras declarando/ sed deputatos ꝓ tota dare determiatione/ sed deputatos ꝓ concilio dãdo suos cõmittere. Quãto autem hec autoritatis gravitas/est in generali concilio/necnõ in sũmo pontifice contenanda. Neqz tamen ita declinandũ est ad nihil determinãdum/ q̃ apertuz in fide ꝙ moribus scandalum radicetur ẽ.

Consideratio secũda

Examinator iudicis doctrinarum fidem tangentiũ: papa supmus est in terris post generale concilium vel cum ipso

Deducitur autoritate canonũ/cum ratiõe morali: ꝓe supposita fide. Quoniã supremus in omi policia iuris habet dubia arcta policiam emergẽtia determinare vel interpretari: vel declarare cum appositiõe penarũ in rebelles. hoc aũt est iudiciũ autoritatiuũ. ¶ Diceret aliquis nõ oportz ita fieri: cũ papa sit deuiabilis: nõ em est magis affirmatus q̃ petrus erat: Uñ reprehensus a paulo eo q̃ nõ recte ambularet ad veritatẽ euangelij. Cõfirmat hec obiectio cõsiderationẽ ꝓcedentẽ: si plus infert q̃ oportet. Neqz em põt assidue ꝙ aliuz generale habere pfentialiter ꝓ decisione dubiorum nec expediret passim ita fieri. Supmus autem in ecclesia facliter adit. Qui si nollet ꝑtinaciter ea q̃ sũt fidei declarare, vel erraret declarando/ supest iudiciũ concilij. Porro nõ sequit: papa põt in diffiniendo falleree vel falli/ igit nõ est index idoneus sic ẽ alijs ꝑs instantia. ¶ Cõcludit tñ ex hac ratio solus pape in his q̃ sũt fidei non obligat vt pase ẽ talis ad credendũ. Alioquin dice duplex veritas. Prima q̃ determinat vt pase ẽ talis ad credendũ. Alioquin na/ vel ad falsũ contra fidẽ. Secũda vitas est q̃ sntia pape ligat oẽs fideles ad nõ dogmatizandũ contrariũ: nisi p illos et apud illos qui manifestũ contra fidẽ depbẽdũt errorẽ ꝙ scandalũ grande fidei suo silentio fieri: si nõ apponeret se/cognoscunt. Oẽ si sic beatos ee qui ꝓsecutionẽ patiunt ꝓpt iustitiã. Supest quoqz remediũ cõe aliꝝ generalis: cuius finalis autoritativa. iudicia ꝓtestas fundata e indestructibiliter in illo verbo xpi. de correctione fraterna. Si ecclesiã nõ audierit sit tibi sicut ethnicus ꝙ publicanus. Cui legi haud dubie subest

Consideratio tercia.

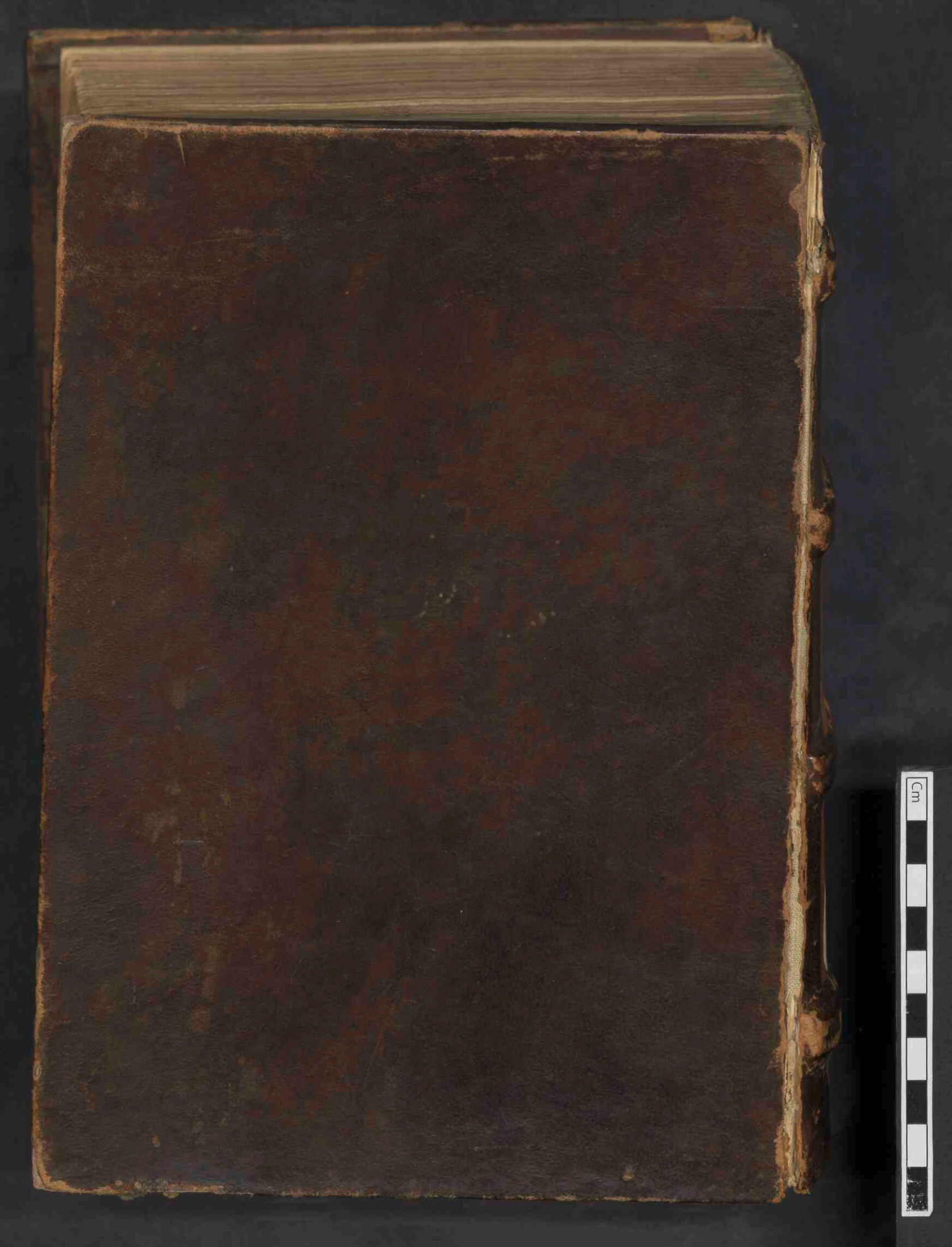
Examinator iudicius ꝙ ordinarius doctrinaꝝ hmõi/est prelatus in sua inquisitiõe: cui communicat inquisitor. Deducit hec ꝓsideratio p canonicas monitiones: ꝙ censuras platoz exhortatiuas/ vt dioceses suas extirpare studeat ab hereticis ꝙ hereseb⁹ pniciosisq̃ doctrinis. Sumit ꝑterea nõ ꝓportionalis ad autoritatẽ pape: nec non ordinẽ hierarchicum figuratum in cõcilio dato moysi per iethro socerũ suuz. ¶ Sed notetur hic duplex veritas. Prima q̃ nullus eps inferioz potest condere articulũ fidei catholice/qui videlicz ad totã ecclesiã se extẽdat. Non enim põt in eos obligatonem ferre quos nõ hz in iurisditiõe subiectos. Differtigit determinatio pape, quonã generalis e. ꝙ ad oms catholicos se extendit quo ad penã. Sic intelligere debent dicentes nullum ꝑter papã condere posse articulum. Alioquin fallerentur qm in suis diocesibus plan ius habet cum appositione cauti cõsilij. ¶ Pro quo sit scda veritas distinctiõe ꝓmissa. Qꝝ aliq̃ sunt doctrine palã hereticales apud omnes. Alie dubie simplicibus: sed manifeste sapientibus ꝙ peritis. Tercie veluti neutre bñtes ꝓse doctores cum rõnibus ad vtrãq̃ ptẽ ꝓbabilibus: nec in vna tñ dioceſi vt pauci. sed apud oms xpianos aut longe plurimos. Est ergo veritas/ q̃ in primis ꝙ scdis autoritas inferioꝝ platoꝝ se extendit. ꝙ ad suos tñmodo. Interijs vo nequaq̃. qm merito dicuntur maiores cause fidei. ꝓpt difficultatẽ deasionis: cum periculo scandali ideo sunt ad sedẽ ecclesie, vel ad sedentẽ in ea summũ pontificem referẽde. Juxt illud Si quid ambiguũ vel difficile ꝛc. vocans causam grandem. non rõne materia. sed ambigue difficultatis in terminatiõe. Cuius distinctionis ignorantia vel dissimulatio

Rariora
107
Cm

Cm

Cm

Cm

Miscellanea Theologica

Quarto nº. 107

383. **Johannes** Gerson (Jean Charlier), Opera. Neurenberg, Geo. Stuchs 22 Nov., 1 Aug., 21 Oct. 1489. 3 dln. (2 bdn.) 4º.

F. 4º. 107, 108

Typen 3, 4. — Rubr. α. — Houtsneden (Schr. 4103). — HC* 7623. — Holtrop II 590. — Peddie II p. 284. — Pell. 5126. — Pr. 2263. — Dl. II bl. 290 (□) ontbreekt.

Op het algemeene titelbl.: „Sum cartusianorum vltraiectensium". Op het schutbl. van dl. III: „liber canonicorum regularium in traiecto". — Dl. III in oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 5, pl. I 4, 8; de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1835.

Sū rantusianoū Vltraiectensium

Inuentariū eorum que in ope/ribus Sersonis continentur.

V. 41. A

Inuentarium prom

ptum eorū que in operibus ⁊ libris Johānis Gerson Christiani doctoris/ vl' tractātur vel tangūtur.

Abbas noster christus iesus. 92 I
Abbas nr̄ xp̄s p̄struxit nobis officinas i cruce. Ibidē
Abbas q̄z ptātē absoluēdi habeat sup monachos ⁊ nocuos. 34 P
Abbas suā ptātē absoluendi delegare potest. Ibidem.
Ab initō ⁊ a ñ secla creata sū expōīē. 93 H
Abyssi septē in euangelij Jobis p̄nūcio. (93 E ff
Abyssus abyssū inuocat ⁊c. mystice. 56 L
Abnegatōe q̄tuor mōis ispiat̄ de⁹. 97 ff
Aborū facientibus inuite nō grauis pna p̄sertim publica dāda est. 33 M
Abrae cōiugū cui⁹ sit signū. 8 Y 10 Y
Abrae egressus triplex significat inopientes ⁊c. 46 R Q
Abrogatio legū positiuarū. 24 E
Abscondit deus dulcedines timētibus nō reuelat. 82 R 54 I
Absentiū vite detrahere/ aliq̄n oppositum ex tēptatōe dyabolica puenit. 70 Q
Absentia dei dilecti p̄dest. 91 T
Absolutōis forma sacm̄ētalis De hac plura. (33 S
Absolutōis forma hec ē. 32 ff 33 I 34 B 25 S
Absolutōis forma sufficiēs ⁊ secura ō peccatis ⁊ excōmunicatōib⁹. 33 E
Absolutōis forma sup excōmunicatōib⁹ ⁊ irregularitatibus. 33 S
Absoluit̄ a pena ⁊ culpa etiā in mortis articulo orans. 32 S
Absolutio ab excōmunicatōe etiaz oblita valet f̄m iuristas. 33 R
Absoluēs nō habēs ptātē absoluēdi qualiter se habere debeat. 33 L 41 I
Absolutio defuncti an fierit possit ⁊ quo. (33 M
Absolutio q̄druplex. Ibidē.
Absoluēdi in foro p̄scientie ptātē an p̄dat suspēsus vel excōmunicat⁹ a iure 62 E
Absolue simplex sacdos ab his ñ pt. 32 ff
Absolutio an differat a dispēsatōe 33 R
Absolutio iuridica nō req̄rit certā formaz verborum. 33 R
Absolutio iudicialis pōt fieri circa absentem etiam inuitum. Ibidem. (33 S
Absolutō pōt fieri ab irregularitatis sn̄ia.
Absolutio ⁊ dispēsatio circa irregularitatē differunt f̄m canonistas. 33 R
Absolue q̄libz sacerdos nō religiosus q̄libz sacdotē an possit ō p̄suetudie. 34 P
Abstinētia indiscreta pniciosissima. 19 R 31 U 71 ff
Abstinētia carthusiensiū ⁊ alioz defendit̄ ⁊ laudatur. 39 ff
Abstinere totalit̄ facali⁹ q̄ vsuz moderari in desiderabilibus. 38 Q
Abstinentia qui de hac scribant. 39 ff
Abstinentia perpetua carnium licita ee p̄batur. 39 Q
Abstinentia indiscreta piculosior ē q̄ edacitas īmoderata. 39 R
Abstinētia ne sit īmoderata p̄udēs rector attendat. 39 S
Abstinētia hypocritalis repḥēdit̄. 17 L
Abstinētia singularitas sic sanabat̄ i q̄da
Abstractiones docentur. (71 B 58 U 66 R S 86 Q U ⁊c.
Abstrahētiū nō est mēdaciū. 60 Q 64 Q
Abundantia aliquādo magis laboramus q̄ inopia. 46 P
Abuti omnibus contingit. 38 Y
Achademici dicūt hoc/ scio q̄ nescio. 40
Accedia q̄ peccū sit. 24 D 29 ff 32 M
Accedia. De hac ⁊ filiab⁹ eius. 28 Y 32 E
Acceptio p̄sonarū peccatū. 24 T
Accidentia vnius partis aliquādo denominat totum compositum .60 I
Accōmodatio quid sit. 35 I
Achor furāti religiosus puersus cōparat̄.
Acribologie in moralibus vi- (25 R
tuperabiles sunt. 88 R
Actionum quinq̄ genera. 58 M
Actionem tria deprauant. 28 M
Actiones bone sunt malapunica. 51 D
Actiua vita ⁊ p̄templatiua p̄cedat 60 S 74 S
Actiua ⁊ p̄templatiua vite q̄t modis dicantur eligibiliores. 16 T 17 A
Actiua vita quedā p̄cedit quedā comitat contemplationem. 49 L
Actiuā vitā quis relinquere pōt vt intendat contemplatiue. 74 M
Actiui contēnendi nō sunt. 7 I

ACADEMIA RHENO TRAIECTINA

Actini ꝛ ꝓtēplatiui sīl aliq nūerāt. 49 X
Actualis attētio nō requirit in oīone sed sufficit habitualis. 37 X
Actus amoris duo. 98 T
Actus idē an possit ee meritoꝝ ꝛ peccatus 61 L 63 B
Actus nullꝰ intrinsice est bonꝰ vel malꝰ/ sed ꝛespectu diuine volūtatis. 61 E 65
Actus indifferens. 85 K
Actꝰ hierarchici tres. 86 K Infra hierar-
Actꝰ moralis materia ꝛ forma q̄d sit. 35 U
Actus morales sunt triplices Ibidem.
Actus exterior peccatū nō est nisi denominatione extrinseca. 37 U
Actus exterior sup interiorem nihil addit malicie. 38 L
Actus exteriores habēt laudē vel vituperium ex libertatis ꝓticipatōe 79 I
Actus liberi essentialiter ꝛ liberi ꝓticipatiue hi sunt. 79 I
Actus virtutū sed nō habitus se mutuo impediunt. 86 S
Actus quidaꝫ boni ex genere q̄daꝫ mali ex genere. quidā indifferentes 30 U
Actus exteriores possunt addere sup meritum interius ꝛc. 34 B
Adam habuit amorē dei qui tpe legis nulli conceditur. 97 X
Adam quomodo deū viderit 97 I
Adā aī lapsuꝫ expedite ꝓtēplabat 65 S
Ade coniugiū si nō peccasset cuiꝰ fuisset signum. 10 X
Adā vnde seductus fuerit. 17 E
Adā si nō peccasset nō fuisset infernus p hoibus nec xp̄s mortuus 20 B
Adā quomodo potuerit peccare 88 E
Adā fuit pmꝰ canonista ꝛ legista. 51 Z
Ade feē deꝰ tūicas pelliceas sic itelligīt 51 Z
Adā oībus animātibus imposuit noia q̄ cognitōeꝫ eoꝝ habuit. 78 AD
Adeamus cū fiducia thronū gratie. 37 M
Adiutoriū spūale triplex. 34 L (65 T
Adolescētes ecclīastica q̄bus insistē debeāt
Adolescētes in moribus nō instituī quid cause sit ꝛ q̄ pniciosum 18 Z
Adolescentes vt conuertantur ad deū hortatur. 47 A
Adolescētes indisciplinati gamiūt in ꝓmonibus. 48 S (48 L
Addolescētū corruptio p mgros ꝛ socios
Adolescentū mos iste est. 71 T
Adolescētes ad ꝓtēplatōꝫ sūt ieepti. 78 M
Adoratio latrie an imagini ꝛ asino ꝛ ceteris debeatur. 78 P
Adoramus crucē ꝛ nō asinū xp̄i. 87 I
Adoratio canis mortui in vienna 87 T
Adorās ꝺ yabolū oñdētē se vice xp̄i vt̄ hostiā nō ꝓsecratā 18 B 19 M 24 AD
Adoratio imaginū p simplices quo excusetur 24 AD infra imaginū.
Adoratio ꝛ colere quomō differunt 25 I
Aduentus dei ad nos quadruplex 50 K
Aduersitas incipientibus ꝛ ꝓficientibus multum ꝓdest. 66 L
Aduersitates occurrētes patiēter feramus nec opus ē aduocare alias 22 F
Aduersitates corpales trahūt ad luctū bonum 45 X
Aduersa iustis ꝓdesse: obesse malis. Exēplo ostenditur. 52 Z
Aduersitatē deuote suscipit ꝓtēplatiuꝰ tanq̄ sibi vtilē. 74 S
Adulatō subdola ꝓncipes ꝛ papā seducit ꝛ K L 3. 4. A. 6. E. AD. 8. D. 9. S. 18. I
Adulatio ꝓtrepit corrupientibus 6 L
Adulatio corrūpit veritatē doctrine in scribentibus ꝛ consiliantibus. 18 I
Adulterini ex fundo mariti nascūt 59 M
Adultera q̄dā mlier hoc mō rīdit. 88 A
Adultero filiū dilectū cōsecutus an odire teneatur. 88 L 70 X 41 B
Adultere illegitimos filios ad hereditate ꝓmittens accedere. 31 X
Aduocati nōnulli funebꝰ sūt pares. 24 P
Aduocati quidā oēm causam ad se delatā iustificandā suscipiūt. 36 X
Aduocati iusti vix vnq̄ satisfaciūt. 41 K
Aduocati emendent 43 A
Aduocatio falsa peccatū est. 31 X
Affectio quasi affixio 84 M
Affectōes quatuoꝛ ꝓncipales 81 F
Affectōnes omnes vt laudabiles sint quomodo fiet. 66 AD I
Affectōes puerse fiunt dānabiliter vbiq; ꝓdampnosius in ecclesia 40 L
Affectōes melius p experientiā q̄ p doctrinā noscuntur. 62 AD X
Affectōis amoroseviam ambulare circulosissimū est. 75 O
Affectionibus violētis pniciosuꝫ est nōre

sistere. 69 ☽
Affectionū numer⁹ varie a varijs assigna-batur. 78 ♐
Affectiue potentie p ceptōnes 60 ♇
Affect⁹ qđ sit ⁊ q̄tuplex 19 ♈. 72 ♑
Affect⁹ ē spōtanea ⁊ suauis ī clinatō 86 ♌
Affect⁹ ꝑ quietas ē in vnū se colligē 88 ♑
Affect⁹ ⁊ itellect⁹ deb ēt cōuñdē 32. ♑
Affect⁹ oīāt⁊ ml'tiplices vigiti nūero 76 ♉
Affectus tuus sit sicut tuba ductilis ⁊ cor nea. 78 ♇
Affectus cordis sic oñdi vel tradi possunt alijs. 89 ♉
Affectibus diuersis ⁊ aduersis cor quō sil' tangi possit. 81. ff. ℞. 83. ♉ ♏ ♈ ♏
Affectu corrupto seq̄tur error itellect⁹ etiaz ī ꝓncipijs moralib⁹ 2 ♌ 4 ♏ 6 ♌♐ 7. ♐ 10 ♑ 11 ♌ 17 ♉ ♃ ♑ 55 ♉ ♓
Afflictio triplex ī reb⁹ corpe ⁊ mete 50 ff
Agalma formatur p abstractōnes solum 58 ♊ 86 ♉ 66 ♈ 69 ♈
Ager est hō et agricola 48 ℞
Agri quadruplices trahuntur ad quadru plices scientiaz facultates. 8 ♉
Agere aliquid volens quādo id secura cō scientia possit. 56 ♉
Agere ex causa. 24 ♉
Agere q̄ melī⁹ est nō sp optet 86 ♉
Agentia naturalia quō etiā contingenter agant. 55 ♉
Admiratio multū valet ad cognoscendū creatorem. 100 ♉
Admiratōis meditatō quō ic̄ipe deat ibiđ
Aduerbium mistice qđ sit ⁊ q̄t ei accidunt
Affectiua via est p quā q̄s amoroſe adheret deo. (100 ♐ 100 ff
Ad affectū inflamandū multū valet me-ditatio btī Bern. ibidem.
Agibilia quedā deducunt immediate ex-primis ꝓncipijs alia nō. 35 ♊
In agibilibus humanis sufficit certitudo moralis. 56 ♉
Agibiliū cōsideratio nō clarificat ingeniū quātū exercitatio in speculabilib⁹. 52 ♉
Agnus paschalis quō comedi dēat 89 ♐
Alacritas quid sit 80 ff
Albertus magnus multā opam naturali-bus ⁊ astrologicis tribuit 20 ♌
Albigenses negāt eucharistiā esse in altari et cetera. 25 ♑ 37 ♌
Alexander de halis laudat 18 ♇
Allegatōes quottaz nimie ⁊ corā doctis ⁊ i manifestis culpanē 7 ♌ it ♑ 16 ♎ 35 ♉
Alliena dicta doctoz licet affere 85 ♉
Alliena desiderare qñ sit pctm 52 ♏
Alliena bona vel pcta ꝓsiderare ex diaboli ca plenūq̄ tēptatōne inducamur 70 ♇
Almaricus hereticus quid senserit 95 ♇ 78 ♎ 86 ♌
Aloes q̄ mellis pl⁹ hñt oīa 42 ♈ 47 ☽
Alphabeti ordine quidā psalmi ⁊ alie scri-pture incedunt 76 ☽
Amandus est deus ideo 71 ♐
Amamus plus q̄ nostra sunt 94 ♎
Amās pendulū perdit in illo 35 ♑
Amari si vis ama 19 ♈ 82 ♓
Ambitiosi vanio mō aspirāt ad dignitates
Ambrosi⁹ augustinū lenitate (73 ♎ acquisiuit ecclesie 35 ♌
Ambrosius libros quos dictabat etiam manu scripsit. 1 ♈
Ambrosij facecia ꝑ symoniacos 44 ♃
Amen multiplicater exponiē 25 ♐
Amicus q̄ū amoris custos ⁊ qđ addat su-per amorē ⁊ dilectōz 97 ♑ 99 ♃
Amicus alicui⁹ nō est inimicus q̄ correctio nem eius querit 4 ♌ 18 ♃
Amici sunt fures temporis 48 ℞
Amicus veniēs de via q̄s sit 71 ♑
Amicoz vnus vult esse alter. Quō intelli-gitur. 78 ♎
Amicus noīē iudas a xp̄o 42 ℞
Amicicā esse inter deum ⁊ hoīem nullus pboz suspicatus est 78 ☽
Amicicā ceptam deseri excusatōez suā nō nunq̄ habet 4 ♌ 8 ♉
Amo te hec vox ml'ta hz misteria 98 ♎
Amor dei triplex/liber/arbitrarius/gratu-itus. 67 ℞ ♉ ♑ 97 ♋
Addiē quartus. ſ. amor glorie 99 ♌
Amor naturalis ad deū q̄d sit 66 ♑ ♏ 98 ♌
Amor naturalis ad deū plures affectiōes generat 97 ♉
Amor gratuitus qui est charitas quid sit et quotuplex 97 ♐
Amor dei sub multiplici triplicitate consi deratur. 87 ♐ 95 ♓ 98 ♏
Amor seraphicus triplex 97 ☽
Amor dei an possit eē total' i creat⁹ 98 ♑

Amans deū quid amet ibidem.
Amor diligendo deū an cognoscat qd sit deus ibidem.
Amor dei an possit eē nimi⁹. 98.STU
Amor triplici totalitate p̄ūgit aīaz deo.
Amoris dei tres grad⁹. 48 B. (35 L
Amoris dei excitatiua 48 ff
Amorē dei vt quis acquirat iuuāt q̄tuor.
Amor dei dicit nedū pas- (48 K
siue sed z actiue. 71 X
Amor dei pfectus anteq̄ acquirat plura requirit. 74 A
Amor dei perfectus quē dz habere p̄templatiuus talis est 74 E
Amor dei quantus sufficiat ad delētōem peccati. 67 O
Amorē dei z proximi deus limitauit certis terminis 93 Q
Amoris diuini feruor ē altissima affectio.
Amor quid sit 98 B (76 L
Amore dignus sit an odio nemo nouit. 66 X 97 X 54 AD
Amor sponse dicit in canticis q̄ ille castꝰ zelotes z summꝰ eē debet 8 X 98 A
Amor parit audentiā z fiduciā 98 B
Amor et cognitio coincidunt 66 Z 68 X 73 Y 98 B
Amor an possit eē sine cognitione previa. 66 T.U X Y Z 69 O 84 M 86 L
Amor perceptiuus quis sit 88 E S
Amor fruitiuus quis sit 98 Q
Amor sanctꝰ sine genere ē. 66 X 98 Y
Amor vbi ē ibi oculus/vbi vulnꝰ ibi digitus/vbi thesaurꝰ ibi cor. 82 M 98 O
Amoris ordo in quo cōsistat. 99 L AD
Amor triplex purgatiuus illuminatiuus perfectiuꝰ 99 M
Amoris purgatiui cōditōnes. 99 Q
Amor nouicius 99 S T U X
Amor rapit vnit satisfacit. 65 AD M O P
Amor est pondus. 65 M 66 L 84 M
Amor punctiū oīmis affectois 66 S P 72 Y
Amor duplex pfectus z impfectꝰ 66 P
Amor triplex naturalis supnaturalis habitualis. 66 T
Amor z ratio differūt 58 X
Amor intrat vbi cognitio foris stat. quomodo intelligit 68 X
Amor est cecus quō intelligit 68 X
Amor insanire facit dant exēpla. 68 Y Z
Amans sibi somnia fingit 19 T
Amor carnalis simulat se diuinū. 19 T V
Amor p̄sonaꝝ valde suspectus est 19 T 68 Z 70 K
Amor in affectiua tot hz oculos quot habet cognitio in apprehēsiua 69 K
Amoris obiectum 82 Y
Amoris voces quare nō p̄ficiant. 83 A
Amor duplex dei et sui 85 I
Amor indifferens 85 K
Amor carnalis dispergit spūalis vnit. 86 L 92 S
Amorē tuū ne des indigno 61 T
Amores duo duas constituunt ciuitates
In amorē dei multe z diuerse (62 S
vie ducūt q̄ tñ ad. xp̄m reducunt 99 X
Ad amoris diuini inflamatiōez multum vz inspectio p̄cedentiū sc̄ōꝝ 99 Y.
Amor minor sp̄ ē in aīa q̄ ee dēat. 29 Y
Amor naturalis omnib⁹ insitus ē. 93 E
Amor sui quō filia luxurie z quō ñ. 28 Y
Amor immoderatus parentuꝝ erga filios z ē. p̄ciū est 31 S
Amor omnia vincit 38 K
Amor duplex bonus z malus 47 T
Amorē vehemētissima passio 47 T
Amor ligūagiū ñ amās ñ itelligit 47 T
Amorē nr̄m exhit ad se deꝰ vehemēt. 47 T
Amoris ars discī dz 48 A
Amor amorē interfecit i bernardo. 48 E
Amor extaticus quid efficiat 48 K
Amoris mali p̄ditōnes 48 I
Amor pondus ē potiꝰ leuitas 46 Q
Amor nr̄ iesus ē q̄uis sim⁹ pctōres. 71 X
Amor mundanꝰ paꝛ multis 73 Y
Amorē m̄i dittē pena magꝝ ē. 73 Y 74 ff
Amorē mūdanū qd expellat. 73 Y Z &c.
Amor mūdanus radicitꝰ non euellit nisi per tribulatōez 73 Y
Amor mūdanus quid opatur 74 B.
Amor mūdanus z diuinus pugnant pro nido in homine 64 ff
Amorē naturalem gloria nō tollit sed auget et perficit 77 X
Amor spūs est 78 X
Amor creatꝰ qd sit z plura de amore. 78 Y
Amor creatus q̄druplex ē naturalis aialis rōnalis z intellectualis. Ibidem.
Amor naturat malꝰ eē n̄ pt sic itelligī ibid

Amoris qlibet gen⁹ repit in hoie. ibidez
Amor supnatural⁹ 7 nuptialis quid sint.
Amor carnalis tot dolores hz (78 T
quot sunt in littore conche 79 L
Annate prime bñficioz. i 7 iii M 56 J K
Anne ꝓiuges 7 ples en uerāt. 59 D 57 V
Angeli qño ceciderūt de ordinib⁹. 47 Z.
Angeli 7 aīa an spēs ꝓcreatas hēant. 64 V
Angel⁹ bon⁹ 7 mal⁹ dat hoi. 87 S 88 D
Angeli fm qsdā brītudinē quā (X 51. M
iā hñt merent misterādo hoibus. 87 S
Angelus noster cur deserat nos 87 J.
Angelorum velocitas ibidem
Angeli singuli singuloz q fuerit. 88 S
Angel⁹ ꝓprius cuiuslibet dr uriel. 88 S.
De angelorū custodia ples qōnes. 88 T.
Angelus uriel hz ignis ꝓprietates septez
fm septem dona spūssancti 88 T
Angli dñt nos iuuare mlt⁹ cauf. 88 X
Angli sepe nos ꝓueniūt añ qz orem⁹ 88 X
Angeli assistūt sac⁹o sed nō oēs 90 S
Angeloz offiū ē alios iducē ad bonū 35 f
Angelis debet honoz ipēdē ideo. 73 J
Angeli sp vidēt facē patris 64 K
Angelum ꝓprium sic ora 76. AD
Angeli passiones spūales imittūt 73 f
Angel⁹ bon⁹ agit i spīm nīm hoc mō. 73 f
Angeli oim hierarchiaruz influūt in spm
Angelicarū hierarchiarū (nīm. (73 f
officia iobāni ꝓpanē. 16 f
Angelice reuelatōni qñ credat 19 U
Angelos bonos cōducti in lapidibus per
artes magicas ꝛc. error 21 K
Angelicū auxiliū implorandū ē / nō de eo
disputandum 88 U
Angelica custodia 77 A 76 M.
In fine 87 T U
Angelic⁹ iuuenis senib⁹ ꝛc. rephēdit. 34
Angelica salutatio. 94 S (X 93 M
Angelica / salutatio li aureis i liljs repit.
Angelicā cognitōez in pluribus (48 L
nō oz eē discursiuam 60 M 69 K
Angelica cognitio qualis sit 69 K S
Angeli intellectus possibilis idem est cuz
intellectu agente 60 D
Angelus sathane in angelū lucis se trans-
format. 6 S 7 quare 19 L 73 S
Angeli boni an tristati sint de ruina malo
Angeli quō tremāt deū. 54 S (rū 6 U
Angelus libere agit 20 D M L
Angelus nō attingit creatiōez aīe aut illa
ꝑsum vt libertatem eius. 20 J L 69 Z 7
Angelus bonos datos eē homini magna
est consolatio 20 J
Angeloz bonoz subsidiū innocare. licet
malorum non. 20 K M S 21 K
Angelus bonus ꝙ oīa nra in bonū sicut di
abolus in malū conat vertere 70 J
Angeli dicunt intelligēie. 82 P 93 S
Anglus et francus in dyalogo contēdūt
7 ibi plura 52 X ꝛc.
Annihilare quidā dixerūt deū nihil posse
Alia rōnalis naturaliter agit (86 L
vt diligat deum et illa aptitudo in dam-
natis manet 97 E 95 L E
Anime potentie plures mens spūs. 97 P
Anime libertas vno respectu est inuariabi
lis alio variabilis 97 U 95 L
Anime liquefactio qūo fiat et quomodo
eius ouricies 98 L 99 M
Aīam in sui beatificatōne vel amore non
mutari in eē diuinū. 15 Z 7 J 16 J 65.
Aīam nō distingui realiter a (P 40 Q
suis potētijs 64 P
Anima ī gra mater est 7 filia dei. 60 A B
Anima satiat 7 quiescit in deo p amorem
Animabus defunctoz (64 K 98 D
succurrendū est 72 K
Anima cur dicat enthelechia 66 U
Anima in canticis appellat a deo soror /
filia sponsa 7 quare 10 Z
Circa animā multi errores 20 B
Anima rationalis celestibus influentijs
nō subiacet. 20 B
Anima multiplices opatōnes in corpore
habet 55 B
Anima ratōnalis naturalis 7 spūalis vite
capax est et quid sit 60 L U X
Anime quadruplex vita 7 mors. 60 X Y
Anima quō opetur dupliciter et eius diui
sio 7 quō ī eā angel⁹ opari possit. 69 Z 7
Anima ꝓiūcta 7 sepata qd intelligit 7 qre
sit collocata in corpus 69 K S
Anima mens et spūs quomodo differāt
et secent. 95 f
Anima sepat sentit fm cassiodoz 7 antoīe
de spū et anima 81 AD
Anime diffinitio 81 S 95 S
Anime nomina 82 L
Anima xpi ꝓfectioz anime iude. 84 Q

Anima pluribus noīb⁹ cur noīet. 86 B
Be aīabus pbor opinio 89 f
Animaz esse in coto totam ⁊c. imaginatio non capit. 89 E
Aie sensibilis vires interiores ⁊ exteriores
Anime cōtinēti nō est cōdigna ponderatio (29 P 38 T
Anime rōnalis dignitas 40 Q
Anima neduz se sed et oīa alia in deum referre debet. 40 Q
Anima xp̄i exit et redit ad deū 40 QR
Anima sine deo est p̄fundissima miseriaz ab ysso. 42 A
Anime tres vires 42 R
Anime domus ex his p̄stituīt 44 D
Anima nostra ē facta velut in oīsonte duorum mundorū. 45 S
Anima in p̄templatōe substantialiter corpus nō deserit 74 Q
Aīa verius ē vbi amat q̄ vbi aīat. 74 Q
Anima deuota quomodo eleuetur extra mundū et cetera. 74 Q
Anime omnē cognitōez vel affectōez quid am dicunt fieri per intelligentias celestes. 73 B
Animā se habere solū passiue ad oēz suaz cognitōez vel affectōez q̄dā dicūt. J bidē.
Anime insequuntur corpora sic intelligitur. 73 J 55 L 78 D
Anime illusiones infinite sunt 100 M
Animaliū varior̄ p̄prietates canit. 55 A
Animalia perfecta hñt sensum coēm non aūt imperfecta 60 J
Animaliuz irrationalium omnes motus pulcri sunt. 60 R 69 S 72 E
Animaliū bruto⁹ mirabilis īstinct⁹. 82 L
Animalia quedaz signa habēt amoris cōcupiti. 94 AD
Anniuersaria aut sīlia pagenda acceptare volentes hec p̄siderent 37 B
Anniuersariū instituere volens q̄d et q̄liter facere debeat. 36 U X Y
Annuersaria plura simul pagi i ecclesijs.
Anniuersaria nōnunq̄ augenē per auaricīā. (25 L 36 J 37 B
Anniuersariū Johānis de gerson in lugduno ad sanctū paulū. 37 L
Annos nō habemus 52 X
Antix̄pi aduent⁹ quō sit p̄dicand⁹ 22 B
Antichristi miracula nunquid vera erunt io P U 44 S.
Antipanistasim suā virtus hz 90 X
Antiphonas ad pē. ignati⁹ addidit 80 K
Antiq̄ rēstauraē meli⁹ē q̄ noua erigē 37 K
Antonius interp̄taē sursum tenēs. 9 E
Antonij laudes aliq̄ 99 io L B ⁊c. AD M
Antonius cognoscebaē leticia spuali quā vultu expressit 34 L
Antonius sic fugabat cogitatōes turpes.
Antonius fugat ignē sacz (71 Q
coporibus io M 96 S
Annunciatio angelica mystica anagoice 61 A. 94. K.
Appellatio ad miscōiam. 37 M 40 f 75 L 77 U 85 M
Appellari pōt a papa ad cō aliū generale. 33 T 14 X Y 17 f
Apertio celoz quō fiat 90 M
Apes sunt imitande 85 L
Appetitus ⁊ affectus differūt 64 T
Appetitus rōnalis quid sit et quottuplex 29 R 64 U
Appetitus intellectiu⁹ q̄d sit 29 E
Appetit⁹ sensualis et carnalis executio est sub rōnis impio difficultate nō obstāte.
Appetitus grandis possessionis supp̄imēdus est ideo (38 U 41 T
Appetitus ē sub ratōnis dīio hoc modo.
Appetitū ad virtutes nō habētes consolanē (73 A 72 M
Aper mētis ratio superior ōr 93 J
Apolomistarū error 25 Q
Apostasia quid sit 24 AD
Apostoli āte ascensionē xp̄i carnales post spūales effecti. 67
Apostoli nō cōstituerūt petrū in p̄ncipe sed constitutū a xp̄o declaraverūt 3 J
Apostoloz vita originē dedit regularibus observantijs. 22 M
Apostoloz p̄morū autoritas altera fuit q̄ ad aliquid q̄ successorū 61 R.
Apostoli. xij. ānis in hierusalē 49 U
Aq̄ lachrymaz sic ē bauriēda 41 P
Arbitrium liberū pōt i suspenso se tenere. 60 P 55 L 68 E
Arbitrij libertas. 54 S 55 L B J nfra Libertas
Archimidinus est spūs ratōnalis. 85 R U X Y 89 Q 94 M
Arte dei nobis date 91 L

Argumentatio viciosa est que ad vtrunq; flecti potest 9 A
Arriani ponūt inequalitatem personaruz in trinitate 25 D
Aride anime status talis est 77 K
Ariditas cordis post oratōnem ideo contingit. 75 K
Aridus quō orare debeat deū. 69 Y
Aridus deuoto nōnunq; est tutior et deo gratior. 69 Y 70 K
Aristoteles a rebus didicit quē metiri nō norunt. 85 L
Aristoteles trinitatē facilius admisisset q̄ nō philosophus 88 D
Aristoteles caudam metaphisice euellit.
Aristoteles a semitis rationū (87 L
naturalium nō deuiauit. 38 L
Aristoteli defecit creaturaz scala. Ibidem
Aristoteles ait: inueni te causam primam fac me tibi placentē. 38 X
Aristoteles ignorauit originē repugnātie sensualitatis z ratōnis 45 S
Aristocratia quid sit 2 L
Arma spūalia z eis cōtraria 7 G
Arnold⁹ de noua villa impugnatē. 39 G
Arrogantia. 24 I
Ars vilis excellentē cognita laudabilē reddit artificem. 68 K
Ars est circa difficilia ab initio p⁹ acquisitionem circa facilia. 68 K O
Ars obligationū in quo fundet 88 D
Ars artiū est regimē animaz 35 S
Ars moriendi. 52 G
Arte bene viuēdi nihil difficilius. 41 L
Artes singule quomodo z vnde originem habuerint. 78 D 51 X
Ar'enius sic se locabat ad contemplandū
Arseni⁹ dixit se alphabetū nescire (74 I
cuiusdam heremite. 79 X
Articulus anglicanus 83 ff
Articul⁹ pisiensis. 84 86 O 91 K 18 O 20 E 21 K P Q 64 Y 66 X 98 O
Articulus de eucharistia factus 90 S
Articulus fidei quid sit z vñ dicat. 25 D
Articuli fidei exponunt 25 K
Articuloz fidei duplex distinctio. 25 X
Artifices nouitates inutiles inuenientes peccant. 32 B
Ascēsus tres aiaz i trinitate. 46 D R
Ascendendū est in montē 46 S
Ascensus z saltus vnicus ad deū ille fm Augustinum. 46 I P
Ascēsio xp̄i multa bona ꝓtulit. 6 T ꝛc. 7
Ascendente xp̄o an cū eo ascenderint qui cum eo resurrexerāt. 6 X
Astrologi sunt incerti in iudicijs. 59 O
Astrologia cui reuelata et qualiter deturpata multa. 20 L ꝛc.
Astrologicorū iudiciorū difficilis veritas vnde aduertatur. 20 S K O plene.
Astrologos aliquando predicere verū vnde sit. 20 S
Astrologi graues exptiz naturales nō sūt ptēndi sz nec necessario inseqndi. 20 K
Astrologicis iudicijs quātū tribuere dēt christiani. 20 P
Astrologuz se esse ꝓfessus examinari dz si nō sit superstitiosus. 20 P
Astrologici libri qui legēdi q̄ refutādi sint
Contra astrologoz cūriositatē (20 Q
rem pub. regere existimantiū. 86 X
Asine more ambulet qui patiē muscas cogitationum. 37 I
Asina iude ad vitē alligata pulcre mystificatur. 47 I
Asininā naturā quidā habēt. 73 I
Asina sis iesu. 73 O
Astare deo fm dionisiū qd. sit. 87 Z
Attētio in horis canonicis q̄lis sit necessaria ne quis cogat iterare. 32 K 70 B
Attentōnis i oratōne multiplex distincto 37 K 78 E
Attrahit de⁹ hoīez varijs modis. 73 Y Z
Attritio ꝓfitenti sufficit 33 K E
Auaricia nec dīnis nec hūanis pat. 18 Z
Auaricia et accidiam suadet hostis z quō sit ei resistendū. 70 R
Auaricia periculosa 87 R
Auari in spūalibus 90 E
Auaricia z de hac p'a. 24 P 28 Z 32 B
Auaro nihil ē sceleriū⁹ ꝓpter q̄tuor. 28 Z
Auaricia z idoloz seruitus. Ibidem.
Auaricia quando sit peccatum mortale z quando nō. 29 S 32 O
Auaricia z expulit quidā de corde hoc mō 35 T
Auaricia stulta est 41 Z
Auaricia generaliter accipit 42 A
Auaricia ceca egrescit medēdo 42 ff
Auaricia nō sinit crescē lilia virtutū sz spi

nas 48 Y
Auari typus duplex ponit 42 L
Audacia accedendi ad deū quō liata esse possit 98 B L
Audaces hi sunt naturaliter 73 I
Audientes nonitates ꝛ diffamatōnes pe-
Auditores quidā p̄dicati- (cant zi- 7
onū similes sunt colatorio lactis. 42 A.
Auertere se a lege eterna ꝛ fm habitū tota liter quid sit 30 I
Auerrois latrat contra fidem xp̄i propter eucharistie sacm 89 ff
Auerrois p̄cipuus aduersarius nr̄. 91 ff
Aues tres distinguūt pellicanus nyctico-rax et passer 93 O 100 P
Augustinus lamentabat circa mortē propter duo 95 E
Augustinus loquit cum matre sua ad fe-nestram 86 P 75 f 74 Z
Augustinus in laude pythagore nimius fuit. 86 P
Augustinus versus in mensa scripsit con tra detractores 34 G
Augustinus celibatū ambrosij horrit.
Augustinus platonis et pytha- (38 T
gore disciplinis fuit institutus 93 I
Augustino placuit cant9 eccl'ie. 74 I 78
Augustinus lugubrem etiā (M
in senecta duxit vitā 79 E
Augustinus cantū vocalē in ecclesia neq reprobare nec approbare audebat. 79 M
Augustini mr̄ moica sursū agebat. 49 O
Augustinus sup psal. legendus ē. 72 E
Augustinus profecit exemplis antonij 10 P 69 B E
Augustinus regularibus suis proprietatem interdicit. 22 M M rē.
Auicennā reprehendit 47. Z
Auicenna in fauorē machometi mentitus
Aures dei sunt eius im- (est. 60 O
mensa virtus cognitiua 98 M
Autoritatib9 solis inherētes culpāt. 56 R
Autoritate sacre scripture nō prophanoꝝ scripta nr̄a roborent 16 E
Autor de spū ꝛ aīa multa digna notauit.
Autor de spū ꝛ aīa richardi ver- (85 Y
ba posit in propria forma 79. O

Sequitur de littera B

BAlneum contē

platiuis fm crisostomū non est impedimentū 74 I
Baptism9 Johānis nō fuit sacr̄alis. 16 S
Baptismus iohānis ꝛ xp̄i quō differebāt.
Baptism9 flaminis qd sit. 60 V (60 L
Baptismus flaminis potest p̄ferri puens in vtero 59 R
In baptismo infundit̄ gratia 97 Y
Ad baptisma quō obligentur parvuli cuz ignorent 61 R
Baptismus fluminis flaminis ꝛ sanguinis. 14 Y. 26 M
De baptismo plura 25 A
Baptismi sacramentum de hoc specialis tractatus 26 M
Baptizati pueri an bēant fidē 27 S
Baptizati infantes honorādi sunt vt angeli. 97. Y
Baptizati infantes faciūt opa grata vo sz nō meritoria peccāt sz nō demerēt. 97 Y
Nō baptizatos infantes sz morianē i sanctis ꝛ ceteris p̄fice nō ē ip̄probabile. 16 M
Baptismo puer ne careat pentes pecuniā dare p̄t 36 L.
Baptizatus sit qui ptāte ecclesiastica vtit i M M 3 R
Baptizatus an teneat obedire p̄lato p̄cipienti p̄fiteri pcta sua 16 S
Barnabe ꝛ pauli dispersio 88. M.
Bartholomei vox quasi tuba 78 Q
Beatitudo. 55 Y 94 Y ꝛ ibi plura de beatitudine 44 Y 45 B
Beatitudo duplex obiectalis ꝛ terminativa. 97 M
Beatitudo creature an sit ipse deꝰ. 97 P.
Beatitudo an compatiat aliquā lesionez vel impfectōez 6 T V
Beatitudo est speculativa 82. M
Beatitudo consistit in visione ꝛ fruitōne 62 Q 84 R
Beatitudo triplex 83 E
Beatitudo obiectalis ꝛ formalis. 84 Q.
Beatitudo est dei fruitio 88 Z 90. I
Beatitudo duplex 88 T
Beatitudo nr̄a formalis deꝰ nō ē. 91 M.
Btitudo quō vna sit oīm ꝛ cuz q̄libet singularē instar centri spere. 91 L 86 V
Beatitudo cuiuslibet creature in q̄ p̄sistat

94 X
Beatitudo pendet in bñplacito dei. 94 Y
Bñtudo machometica reprobaē. 44 Z
Beatitudo hois in quo consistat quatuor philosophoz sñie 45 Q
Be beatitudine opiniones varias concordat. 45 R
Beatitudo in scripturis significaē sub nomine comestōnis 71 Z
Beatitudo vltima omniū rerū est i laude domini posita 78 P
Beatitudinē ponit pbs in dei cōtemplatōnem sed amorē nō sequestrat 78 Q
Beatitudines habitus sunt 86 L
Beatitudines octo et de his spālis tracta- Beatitudines sunt vir- (tus. 28 B.
tutes purgati animi 28 G
Beatitudines dona 7 virtutes quō differant. 28 G
Beatitudines septem sunt cubiculariē sanctorum. 45 A
Beatitudo principalis beatorum non est leticia. 45 B
Beatitudo hois xp̄iani in quo cōsistat et q̄ citi⁹ eā assequimur q̄ pbs assent. 95 L
Beatorum p̄firmatō in quo p̄sistat. 63 Z
Beatificatōis dignificatio in hoie a q̄bus causis sit 61 L
Ad beatam vitā tria preparant ue tribus libris p̄plectiē salomon 97 T
Beatitudo luctus quid sit 45 L
Beatitudines septem sub typo septez saltuum. 46 J
Beatorum sensus an delectentur in p̄pijs obiectis. 44 X 45 F
Beator⁹ cuiuslibet delectatio an sit infini
Beator⁹ leticia an augea- (ta. 45 B.
tur vel diminuaē 45 B
Beati p̄patiunē malis nostris 45 B
Beati deū oculis corporalibus videbunt hocmō. 45 F
Beati nō sunt surdi aut muti 46 F
Bti habēi suas grāmaticā logicā rhetoricam medicinā decreta 7 theologiā. 49
Beati post resurrectōez habebūt (F 6
musicā vocalē 78 U.
Beati viri officiū est laudare deū. 78 L
Beatior in hac vita ē luctu plenior. 45 X
Be beatitudine vide infra sub nomie Salus 7 felicitas.

Beati vident totam gloriam dei sed nō totaliter. 97 O
Beatitudo angelorum quō cōpatiaē tremorem dei. 54 S
Beggardoz et turelupinorū erroz. 18 M. 19 T 64 P 78 M 48 U 49 F U
Bella xp̄ianorum p̄ncipum per cōalij generalis cognitōz sopiri possunt 3 E
Bellū iniquū est quod fundaē in libidi ne dominandi 52 X
Bene 7 fideliter aliquid agere discimus si id laboriose 7 attente conemur 68 L
Beneficiorū pluralitas mala ē. 4 B 7 E 24 Q 25 L 78 B 31 Y 40 E
Beneficia an melius ect cōferi p ordinarios an p papā. Vide infra ordinarij.
Beneficiorū oīm collatio 7 tpaliū bonoz admiratio quo iure pape p̄petat. 4 J
Beneficiorū pluralitas quando admittatur. 62 J.
Beneficia eccl'iastica pl⁹ oneris q̄z honoris hñt 7 quibus cōferi debeāt. 70 J
Beneficioz ecclesiasticorū expectatōes qñ liceant. 55 S
Beneficiatorū pericula 87 M
Beneficiati ad quid obligenē 7 alia plura de his. 24 Q
Beneficiorū collatores 24 R
Beneficium ecclesiasticū optare quō liceat. 30 R
Bñficiū daē p̄pter officiū. 36 D 42 L
Beneficiū trifariā sumiē 36 J
Beneficiū ecclesiasticū vendi nō pōt sicut nec officium. 6 J
Beneficiū sibi deditū papa nō pōt quōcūq̄z exigere 36 J
Beneficia inferiorū papa onerare non dz hoc modo. 36 J
Beneficiati dant p̄latis aut canonicis pecuniā de consuetudine 36 L
Beneficiū si prorsus deperijt seruitio astrictus nō remanet beneficiatus. 36. Z
Beneficiatus ex tribus causis nō tenetur seruare suā fundatōez in forma 36 Z
Beneficio suo tpalia addere an q̄s possit/ alias sufficientē hīs sustentatōez. 36 T
Beneficiatus aliquādo recipit tpalia non p se sed p alijs pie releuādis 36 T
Beneficia sacerdotū nō sufficerent p vroribus et liberis 38 T

Beneficio suo deseruiēs an ad restitutōē teneatur 40 E
Beneficia elemosine sunt. 40 B
Beneficij fructus facit eē suos ecclesiastic⁹ etiā in mortali exīs pcō 46 J
Beneficia collata boī a deo. 88 M 91 L 50 Z 76 J.
Beneficijs dei abutimur 77 B
Bñdict⁹ posuit decretalem de beatitudie
Benedict papa ne cederet p ami (84 K cos fuit deceptus 51 S
Benedictōis petitio a papa bñdicto 7 M
Bñdictus ꝛc. canticum zacharie/ metuce
Benedictus vidit in ꝓtēplatione totū mundū. (58 AD 85 B
Beninolentia dilectio amicicia zelus inamoratio. charitas dei ad nos. 91 L
Bernardus sub quercubus didicit sed no sine libris. i B
Bernardi cōfessor nullo signo sibi applaudebat. 18 J
Bernardus caute legat ad fratres d monte dei libro scdo 40 O
Bernardus debilis fuit corpe 37 E
Bernardus ꝛ spālis fmo de eo 47 T
Bernardus intrauit religionē austerā anno etatis sue vigesimoscdo 46 B
Bernardus meditās nesciebat qd circa se agebatur. 48 E
Bernard⁹ in solitudine hoc agebat 48 F
Bernardū quatuor inuerūt ad amorē diuinū compescendū 48 K
Bernardus qualem ꝓplexionē habuerit.
Bernardi miraculū qd fuerit maximū (48 K 48 K
Bernardus impetuas infirmitates inciderat ex abstinentia 39 P
Bernard⁹ sic ab initō meditabat. 74 T
Bernardus dictū suū de ꝓceptione manē submittit examī eccīe romane 47 Z
Berengari⁹ in die epiphanie moriēs sic dixisse fertur 41 K
Bestiales boīes qui sint. 91 B 94 AD
Biblie tot⁹ canon ad fidē ptinet. 13 K O
Bissinū iustificatōnes sunt (14 E sanctorum. 9 Z
Blasphemia quid sit 24 AD
Blasphemie spūs quō retūdat. 68 P 32 B 34 M 38 B 71 AD ꝛc. B.
Blasphemie cogitatōnes ne nimis curent 70 L E T
Blasphemie diaboli vincunt defendendo. Ibidem 88 B 38 B
Blasphemi ꝛ pertun deberet puniri a terrenis pncipibus. 31 T
Blasphemare deū et sanctos peccatū magnum. 32 AD
Blasphemie temptatio ideo infestat homines ad deū nouiter uersos 71 M
Blasphema temptatio cōsilio cuiusdam senis repellebat a iuuene 71 M
Bona eccīe duplicia quō ꝓ seruent. 17 A
Bona si eis vtamur pniciosa fiūt. ii. B E
Bona in se/ si plura mala pariāt/ sunt reijcienda. 22 E
Bono maiori et minori ꝓposito quod sit acceptandum. 5 F
Bona ꝛ mentiū est ibi culpā agnoscere vbi nō est. 14 Q 56 L 63 M 24 L 37 Z
Bonū est aliquid quia deus id voluit nō ecōuerso. 54 Z
Bonis etiā in operibus fallit demon. Jo semp pauendū 55 T Q
Boni est se transfundere in aliud. 58 Z
Bona ecclesiastica quō dicantur spintualia. 16 Z 61 M
Bonis oīa in bonū coopant 64 M
Bonis duobus incōpassibilib⁹ ꝓpositis an qd melius ē debeat semp eligi. 28 B. E F B 70 F 86 B
Boni generalis ratō est puenientia ad appetitum. 68 Q
Bonū aliquid p eēntiā primū tale est/ sed nullū primū p essentiā 68 T
Bona ꝓpria considerans ne superbiat sed timeat. 70 Z Y
Bonitas volūtatis ꝛ actuū resultat ex conformitate ad bonitatē dei 61 F
Bonū triplex vtile delectabile ꝛ honestū. 92 O 94 AD
Bonū honestū quid sit 92 P 94 Z
In bonū honestū sola creatura itellectualis intendit 94 AD Z
Bonū honestū competit appetitui rōnali vt rōnalis est 94 T
Bonū ex genere 28 M
Boitas ꝛ mortal malicia vñ sūmāt. 24 B
Bonitas actus dependet a volūtate. 21 A
Bonū etiā quantūcunq exiguū a deo remunerat. 32 A

Bonifacij inimici dei ꝛ sui 93 Q
Bona minora nō semp ꝑ maiora bona re-
cōpensari possunt 79 O
Bonū qđ volo opari nō possum 79 R
Bona pauperum sunt omnia superflua de-
ricorum. 42 J
Bonauentura mire cōmendaꝫ. ie O ꝑ R
S 19 S 46 J
Bonauenture tractatus ascribiē a quibus-
dam beato thome. 38 J
Bonis mores teneat religiosus 50 J
Brachium dei 83 Q
Breuitas obscuritas 88 Z
Brutales boies qui sunt 91 B 94 M
Bruta ī suis actōib⁹ cum mē nō hūt. 38 M
In brutis nec virtus nec viciū nisi meta-
phorice reperiē Ibidem.
Bruta nō oia habēt vagū ꝫ cubitū. 38 M
Brutorū animaliū passiones pulcre sunt
omnes. 72 Z Supra animaliū
Sequiē de ira. L.

C Iam desper al
phabeto. 86 J
Calendaꝝ sanctoꝝ laudes car-
mine cōplectens incipit. 96 M
Caligo quid sit. 89 U
Caligo in qua cognoscaē deus. 97 B ff
Caliginē relinquit ꝛ in- (S B 98 B
trat contemplativus. 86 L
Caligine cognoscēs deū nihil erroris defe
ctibilitaē vt insidiaꝝ dyaboli patiē 97 L
Campanarū officiū quid sit in metris cō-
prehenditur. 78 S
Campsio quid sit 35 J
Campsores 24 U
Campsoriā artē iudicat petrus de palude
licitam. Ideo. 36 ff
Cancellario parisiensi cōmissa ē cura scho
larium. 35 B
Canes quidā magis proni sūt ad invidiā.
Canum venaticoꝝ morem ha- (29 E
bent contemplativi 73 Z
Canis adorabaē mortuus 87 T
Canonici quomodo pecuniā recipiāt a be
neficium adepto licite 36 L
Canon misse nō cōtinet confessores ꝛ ḡre.
Canonis ptcula Jube hec pfer- (39 A
ri ꝛc. exponitur. 90 M
Canones nō sunt nisi ꝫclusiones elicite ex
principijs theologicis 51 T
Canones multiplicati sunt ideo 51 T
Canones cur ptineāt ea q̄ ꝑtie sunt fidei.
Canonū supplenitudine potesta- (51 J
tis papalis concordia 2 H Y
Canonū oīm lex atq; traditio circa q̄uoꝝ
versatur principaliter 51 U
Canonista primus fuit Adam. 51 Z
Canoniste nō fuissent necessarij ī statu na-
ture primitus institute 51 Y
Canoniste ideo necessarij sūt eccle dī. 51 L
Canonista theologus: ambi- (T J
dexter est. 52 S
Canoniste se ad ꝑpria principia eleuare no
lentes reprehendunē. Ibidem.
Canonista ꝛ theologꝰ si discordare videaē
lex theologica erit inder 35 R
De canonistis vide Decretoꝝ.
Canonizatio sanctoꝝ 87 T
Canonizatio sanctoꝝ nō ē ab antiq̄ sed de
novo introducta ideo 39 L
Canonizatio alicuiꝰ scī q̄d reqrat. 44 L
Canonizatōis sanctoꝝ q̄le debeat argumē
tum sumi. 42 B
Canonizatōes sanctoꝝ nō sunt de necessi
tate fidei. 35 X
Canonizatio psone nō cōpellit adhere doc
trine sue. 17 J
Canonizatōes hoīm restringēde. 17 U
Canonizatꝰ est Hugo Carthusieñ. ad in-
stantiā regis anglie. 39 L
Canonizati licet aliq̄ nō sunt tñ in secreto
orari possunt. 77 Y
Cantans qui distrahiē sic agat. 80 L
Cantantes quomō se cōsolari debeant do
centur. 79 O
Canticordum 81 ff S
Canticordum quid sit 79 P
De canticordo speciale opusculū 79 ff
Canticum quid sit 80 P
Canticorum subiectum quid sit 82 L
Canticum in sua generalitate sumptū de-
scribitur. 78 T
Canticum cantat omnis creatura
Canticoꝝ originalis ratio. De hoc specialē
tractatus. 78 M
Canticum novum ꝛ vetus 79 H
Canticū cordis habet materiā voce ꝛ figu
rationem. 81 S
Canticū triplex sensuale rationale ꝛ intel-

lectuale. 78 AD 80 P Q R T
Canticum rationale intellectuale ⁊ natura le quid sit. 78 Z
Cāticū exultatōis ⁊ laudatōis ī xp̄o 78 T
Cantica nutriūt amorē sanctū 94 H
Cantica nō exigūt certū expositōis ordinē que nullo sunt ordine cōtexta 82 T
Cantica diuini amoris castissima sed non infectis corde. 8 X 58 ff 60 P
Cantico glorie spiritus apostate dissonare p̄sumpserunt. 94 T
Canticum elizabeth zacharie angelor̄ pastorum symeonis. 94 P
Cantic ū nouū quodd ā fit in corde 79 P
Cantica vocalia apud apostolos fuisse nō leguntur. 79 AD
Canticor̄ multiplicatio sepe magis tedi ū gignit q̄ deuotionē. 37 A
Cantica canticor̄ cur sic dicant ē 98 A
Cātica cāticor̄ vt intelligāt ē notāt ē necessa rio aliqua. 98 L 99 L B H 79 S L
Cantica canticor̄ exponūt ē. 81 X 82 L H Z 83 P AD H 91 Z 97 R plene.
Cātica cāticor̄ exponēdo finiri ñ possunt.
Cātica cāticor̄ fecit salomō inspi- (82 L ratus spiritu sancto 79 A
Cantica canticor̄ cecinit Maria 81 X
In canticis canticor̄ sextus excludit ē 79 L
Cantica canticor̄ sic dispositᵒ cātet. 79 A 8 X 58 ff 66 P
Cantus celestis qualis sit. 46 G
Cantus mane ⁊ aliar̄ mulier̄. 83 G
Cātus petulātes i eccl ia reph ēdit. 64 G
Cantus eccl ie vnde ⁊ quomō habuerit or- (tū 76 AD de imaginatiue ⁊ ore 79 I
Cāt ᵒ nō obstet vt ᵖ educat ᵖ tēplatōi. 66 G
Canticum vocalē augustin ᵘ nec reprobare nec approbare audebat 79 AD
Cāt ᵒ repetitio. animā valde gravat 79 H
Cantū armonicū gratia cū natura ꝓficiūt 97 D infra carmen.
Capiea quasi capiens alta. 92 T
Captivor̄ angustie enumerant ē 75 R
Caput a capiendo 92 I
Caput tres habet cellulas 60 I
Capita quot sunt tot sententie 37 G
Capitalia vicia septem 51 I R 88 D
Capitalia peccata omnia ꝓhibent ē in decē p̄ceptis legis 26 I
Capitalia vicia septem infirmitatibus cō- parantur ⁊ bestijs 28 Q
Capitalia vicia se palliāt sub specie vtutū. 28 Q
Capitalia peccata nō semp sunt (28 Q mortalia. 32 I
Caracter sacramētalis indelibilis est ⁊ fide stante certe imprimit ē 3 Q
Caracterē sacerdotalē maria nō habet. 82
Caracteres an vllā efficaciā ha- (X 89 G beant ex causa pure naturali 21 A ff
Carbo est christus. 89 Z
Carbones desolatorij virtutes 38 V
Cardinales vtutes q̄si cordiales 27 X
Cardinalium status a xp̄o fundatus e st. 4 R 8 Q
Cardinales florentinus laudat ē 13 X
Cardinales cameracēsis Req re infra petr ᵘ cameracēn.
Charitas De hac multa. 27 V
Charitas q̄si cara vnitas 89 P 91 L
Charitas species est dilectionis. 27 V
De ordine diligēdor̄ ex charitate satis da ta distinctio. Ibidem.
Charitas a se incipit. 12 AD
Charitas sub noie amoris gratuiti q̄d sit ⁊ quot modis consideret ē 97 X
Charitas reliquis virtutibus etiā theolo gicis est nobilior. 98 Q
Charitas ē nummisma legitimū p q̄d merca mur cū deo de regno dei. 61 T
Charitas miraculū opat ᵘ in nobis 61 H
Charitas est p fectivū p̄incipiū vite chri- stiane. 97 AD
Charitatis p fectio ē sub p̄cepto 67 H sed nō de necessitate p̄cepti 67 D
Charitate iesus multa opat ᵘ est 50 A
Charitat ᵗ diuie ⁊ hūane loc ᵘ ibs ē 50 A
Charitatis fervor dicit ē actus ex charitate proueniens. 63 B
Charitatē distinctā poni p iustificatōe im pij non est necesse. 61 B
Charitas finis legis hūane. dū vna ē satis esse videt ē etiam si lex mutet ē 63 H
Charitas ad multas quest iōes resp ōdere potest quia est finis legis 41 ff
Charitas gratuita quō possit habere octu- los ad mercedem. 98 R
Charitas fraternalis appareti sanctis pau lino ⁊ sāctulo. 39 H
Charitas seu gr̄a non exigit ē necessario vt

quis habeat potestatē ecclesiasticā. 1 AD M 5 Q R 4 AD

Ex charitate agere nō sp tenemur. 24 B

Charitas post pctm nō stat licz act⁹ infor-mis dilectōis manere possit. 19 T 63 T

Caritas fruct⁹ differt a caritate ⁊ virtute 86 R

De charitate vide aliqua in dictō dilectio

Carmina deum sonantia laudant. 56 T 180 R L AD M Q 95 97 Y Z

Carmen pulcerrimū ex ḡui tenore iusticie ⁊ molli cantu miscēte. 45 F 46 B 49 B 54 R 80 R.

Carmina bucolica ⁊ cetera vnde habuerūt ortum. 78 AD in fine.

Carmina blasphema in choreis sunt p̄ in-quisitorem ⁊ damnanda. 43 K

Carnales audiēdi nō sunt in suis iudicijs 45 I

Carnalia vicia duo sunt 51 K

Carnalia desideria nocent. 49 L

Carnalibus cogitationib⁹ ab initio reclu-dendus ē aditus. Et qd sit agendū si sp re deant. 70 S L

Carnales cogitationes vincunt diuersio-ne multiplici. 38 B

Carnales nuptie 9 X Z

Carnis illecebre sic sunt respuende 48 L

Carnes comedere in die sancta veneris te-netur quis in casu. 39 B

Carnib⁹ abstinere nō abbreviat vitā. 10 AD

Carnes suillas machabei p̄ medē noluerūt

Caro significat totā hūanā na-turam Johannis primo. 39 H 46 Y

Carthusiensium ordinem defendit spēcia-le opusculum. 39 A

Carthusiensiū ordo p̄firmat⁹ ⁊ sepe 39 B

Carthusiensium ordo incepisse dicit p̄ter quēdā sepeliendū loquētē ⁊c. 68 T

Carthusiēsiū ordo oībus antiqor⁹ excepti benedicti ⁊ augustini ordinibus 39 B

Carthusiensiū statutū de nō esu carnium defendit spēciali tractatu. 39 E

Carthusiēsis teneē comedere carnes i casu

Carthusiēsis qdā in siti de sangui-ne equi de sui bibit. 39 B 39 I

Carthusiēses morerēt aut egrotarēt si car-nibus vescerent. Ideo. 39 P

Carthusiēses aliqbus horis opi manuū i cellis indulgent Ideo. 71 Q

Carthusiēsiū statutū sup reseruatōe casuū quorundā an sit rationabile. 35 E

Cartusiēses suos defūctos absoluūt 33 AD

Cassianus notatur 49 D 162 A

Castitas quid sit diffinitiue. 38 AD

Castitas moral' heroica ⁊ diuinal'. 38 M X

Castitas matrimonialis vidualis ⁊ virgi-nalis. 38 D

Castitas diuinal' differt a castitate idolatra-

Castitas heroica pensan-da ex duobus est. (rū. 38 X 38 Q

Castitas virginalis nō in omnibus lauda bilis esset q⁹ periret successio 38 L

Castitatē seruare ppetuā facilius est q̄ in-terpolatā sine vicio 59 R

Castitas nō ē cā abbreviatōis vite. 10 AD

Castitat[vāna q̄ appareāt enūcrāt. 38 Y

Castitas voto solenni annexa est ordinib⁹ sacris. 65 R 67 T

Castitas ecclīasticor⁹ p̄sertim sacerdotum maxime plator⁹ talis sit 38 X

Castitatē q̄ vouit si sibi ꝓpē h⁹ mort[pīcu-lū imineat an possit vxorē ducere. 29 Q

Castitas clericis indicta ē in p̄cilio niceno

Cast⁹ hz multar⁹ vtutū asso-ciationem ⁊ liber est (38 P I 38 L

Si non caste tamen caute 35 F

Castrare nemo se dz autoritate p̄pa 38 V

Castratio debilitat corp⁹ ⁊ alterat Ibidē.

Casus quid sit 95 AD

Casus reſuati De his pla nōbilia. 41 B Vide infra reseruationes.

Cataracte 85 F

Cathene vnē aurea ⁊ argētea. 40 Q 52 K

Cato quō dicit. Si de⁹ ē anim⁹ ⁊c. 85 S

Causa p se ⁊ p accidēs quid sit. 33 X

Causam ertēdit Richardus ad p̄ductōez psonarū in diuinis 91 M

Cause p̄me nulla ratio assignari pōt/ sed secundariū sic. 95 B

Causas scōarias sibi ds vult coopari 75 M

Causarum triū genera ꝑm exigentiā finis moderari oportet. 89 B

A causis extrinsecis res plus dependet q̄ ab intrinsecis. 95 P

Causas successuū infeliciū falsas ⁊ sup-stitiosas confingunt hoīes 20 V

Causidicus quidam disputabat in mortis articulo. 88 V

Cautele q̄tuor ꝑ sophistā diabolū 97 I

Cecilia portabat euāgelīū xp̄i i pectore suo

hoc modo 74 T
Leci ⁊ claudi spūaliter qui sint 50 O
Lecamur cogitationibus ⁊ desideriis carnalitatis. 76 AD
Lecari qs visu spūali mēt ex e⁹ abusu 37 T
Lecus quō se nouit cecum esse 75 R
Ledere bonis quid sit 39 Z
Ledere bonis spūalibus quidā volūt. 36 I 37 S 78 A
Ledē tenēt papa papatui tria ꝓ curāt 5 ff
Lelare peccatū qñ sit peccatū 24 I
Lelebrat⁹ missam ⁊ fiducialiē ⁊ cū humili tremore accedat 37 T 70 E Z
Lelebrationi qliter sordes corporales obsistant. 37 X 38 ff
Lelebrare quotidie bonū est/nūq̄ ante vituperabile. 25 S L
Lelebrare q̄tidie nec laudo nec vitupo ait augustinus. 37 L
Lelebrare quidā renuerūt ꝑpetuo. Ibidē.
Be celebratōe vide infra eucharistia ⁊ missa
Lelibatus ecclesiasticoꝝ. Be hoc specialis tractatus. 38 R
Lelibatus ꝑpetui sacerdotū rōnabilitatē/ fundāt electio libertas ⁊ auaricia 38 Z
Lelū in creatōe sui quā potētiā influ⁹di in iferiora suscepit/plene 20 B E ff S ⁊c. 57 V 58 Z
Leli actōes p orbem omnē stellaꝝ formāt corpus humanum. 73 ff
Lelestis hierarchia quelibet influit in spiritum nostrum. Ibidem.
Lelum causat passiones spūales in nobis hoc modo. 73 H
Lelestes influxus imprimūt miras ꝓprietates in lapidib⁹ ⁊ ceteris. 73 H
Leli quō dicantur aperiri. 90 H
Lelum est locus vbi mēdicare debem⁹. 75
Lelorum orbes an causent (AD Q armoniam. 78 V
Lelum esse animatum quidam philosophi dixerunt. 79 Q
Extra celum sunt animalia optima vitaꝝ ducentia. 93 L
Lenam facit dño Symon leprosus ꝑ petr⁹ Matheus Zacheus 91 X
Lena domini moraliz⁹ 91 O
Lensualis contractus licitus est in multis casibus. 35 S
Lensualis pensio quid sit. 35 I
Lensualis contractus ad vitā deservientis/non est. 35 S
In censuali cōtractu preciū ⁊ merx qd sit ⁊ plura alia. Ibidem
Lēsualistas qdā impugnāt. 35 O 36 A L
Pro censualistis octo rationes 35 O
Lensualis cōtractus quō det occasionem machinādi in mortē alterius 36 L
Lensualis ꝓtractus noīe solū ⁊ non reipsa emptio est ꝑm quendā. Ibidem.
Lensuales contractus iustificanē plurib⁹ autoritatibus. 36 ff S
Lentilogia plura numeranē 81 S
Lentrū ⁊ circūferentia in deo idē sunt. 91 E P L 92 P
Lentrū est diuinus spiritus omnium per illapsum. 94 R
Lentrū cordis est spiritus hois. Ibidem.
Leremonialia legis nō obligant. 24 O
Lerimoniales institutōes quō obliget in anniuersarijs ⁊ similibus. 36 Z
Lertitudo duplex reuelatōis ⁊ spei. 54 I
Lertitudo triplex supnaturalis naturalis moralis. 56. A. S 69 L 70 Z
Lertitudo moralis nō mathematica req̄rit̄ in equo interp̄te legū. 4 H
Lertitudo ꝓbabilis sufficit in moralib⁹ et qs nō ꝓmittat se piculo. 35 L
Lertitudo moralis nō remouet omnē im probabilitatē. 35 L 37 S
Lertitudo moralis quid sit. 37 R
Lertum tene dimitte incertum quomodo sit intelligendum. 35. L.
Lib⁹ sualiē dr q trālit in vētē. 27 S
Libū moderate copiosuz necessariū esse in capientibus. 66 AD
Libo grauari plus nocet incipienti q̄ exercitato. 66. H.
Lymbala quid sint. 78 S
Lymbilis parcus ⁊ tenax differūt 28 Z
Lingulū tradere cananeo quid sit 51 I
Linici phi dicebāt publice cōmiscerī debē feminis ad instar canū. 38 H
Lyprianus dixit a scismaticis nihil cōferri in sacramentis. 42 H
Circūeunt impij q in se recurui. 89 R
Circūeūt ⁊ iusti sz circa cētrū deū. 89 R
In circūitu impij ambulant. 16 R
Circūitis mare ⁊ aridā ⁊c. 38 S
Circul⁹ egressiōis ⁊ regressiōis i deū. 49 I

Circūcisio moralis allegorica abstractiua. De circūcisione domini prosa. (58 U 60 E

Circūcisi christi preputiū an in terris māserit. 6 A 58 X

Circūcisio moralis ꝛ de ea multa. 59

Circa circūcisionē xpi ꝛ alioꝝ multas q̄nes ponit. (58 U 6 A L S

Circūcisio si ꝛtinebat vtutē erat longe minor q̄ in sacris nouelegis 90 Y

Circūcisio in trinitate pſonaꝝ 89 R

Circūcessio dei ꝛ creaturarū 96 T

Circūincessio quedā apparet in potentijs habitibus ꝛ actibus 86 R

Circūincessio virtū motiue ꝛ diffinitiue 92 D.

Circūspectio magna pars prudentie quid sit. 56 Q T

Circūstantiaꝝ ꝛsideratio quid q̄ et q̄t pertinet ad theologum. 31. G H J 41 ff.

Circūstantia q̄liens an sit circūstantia. 31. J.

Circūstantie inquirēde i ꝛfessione. 33. L.

Circūstantie luxurie in ꝛfessione sunt cognoscende potius q̄ verbis aut scriptis publice referande. 32 E

Circumstantia facit ex bono actu malum et econuerso 24. B.

Circumstantias casuū nō attēdentes fallūtur in iudicio 36 U

Circumstātie ser. ℣ 38 D 17 T 56 Q

Circūstantie quedā cōcomitātes quedaꝝ informantes actum 24 B

Cithera mystica. 73 M 78 Q

Ciuiles videri cupiētes inimici dei constituunt. 93. D. (35 M

Ciuilis cōmutatio post peccatū inuenta ē.

Ciuilis dissensio 54 A

Ciuitas bonū ꝛ malū significat i scripturis 98 T 99 M.

Ciuitas ē celestiū habitatio. 93. T

Claues ecclesie quid sint 33 P

Claues diuersis respectib⁹ petro date sunt et ecclesie. 8 Q

Clauis in omni negocio morali hec. 38 B

Clementie singularis factū narrat 7 S

Clericorum regula 4 R

Cleri pars est deus 42 A

Clericoꝝ officiū honestissimū ē. 79 O

Clerici bñficiati etiā p̄nt eē i statu pfectois

Clericū ledens ipso facto incurrit sniam excoicatōnis. (67 I 31 X.

Clerici p antonomasiā dicunt ecclesiastici. 41 Z

Clericoꝝ priscoꝝ ꝛ pauperū magn⁹ honor vnde p̄ueniebat. 40 A B B ff M.

Clerici mali plus nocēt malo exemplo ecclesie q̄ heretici aut pſecutores 4. U

Clericoꝝ malū regimē describit. 4 U X X. 5 A B 7 E ꝛc.

Clericoꝝ pompa ꝛ vita indecora scandalizat laicos. 40 A B B ff M

Clerici rep̄hendunt de auaricia 41 Y

Clerici quidā sup oēs homines sunt ceci ꝛ obdurati. J deo. 42 R

Clericus habens sustentatiōez plus debito auarus est 68 B

Climachus ꝛ cassianus notant 16 A

Climachus qui et Johānes heremita de carcere quorūdam loquit 93 M

Cogitatio quid sit 64 T J

Cogitatōnes etiaz bone tpibus nō suis a dyabolo immittunt 70 T

Cogitationes turpes quomodo debeant pfessoꝝ aperiri 70 L.

Cogitatiōes hoīm nec a celo causant nec p artē magicā sciri possunt 21 R

Cogitatōnes vage nocent 85 M

Cogitare de deo modo nō possumus sine impedimento 74 P

Cogitatōnes turpes ꝛ importune cōtemnēdo vincunt. 34 M 37 G 38 G 71 Q R S 74 U vide supra blasphemie.

Cogitationes morose 32 E

Cogitatio carnalis De hac. 31 T 71 P

Cogitare de actu carnali ꝛtigit bñ et male

Cogitatōis penā nēo mereī. 13 Q. (38 B

Cogitare imagines sanctarū virginū viri caute debent. 71 M

Cogitationes quātūcūq; turpes nō sunt pcta nisi eis consentiat. 71 O S.

Cogitatōni turpi si nimiuz resistit magis accenditur. 71 S.

Cogitationū cognitio in christo signum deitatis est. 43 J

Cognitio q̄tupler sit in aīa. 64 Z 66 T

Cognitio quidditatiua rei triplex. 84 S

Cognitio quedā speculatiua quedā experimētalis. 58 T J nstra experimentalis

Cognitio intellectualis supra sensū ser hz modos. 97 S

Cognitio intuitiua quid sit 84 J

Cognitio vnitiua. 60 O

Cognitio oīs ortū hz ab aliq̄ experientia.
Cognitio dei sine creaturis. 8i P. (86 S
Cognitōez oēm anime quidaz dicūt ee ab influxu intelligentiarū 73 H
Coitus ē sicut ab9 veneno iūctus. 26 E
Colere deū signis varie ꝓtingit. 24 Z
Collectio mentis 86 L
Collectoriū septē spontaz qd ꝓfieat. 8i A
Columba 82 H 49 Q 66 P Q.
Comatuli abigant a cunijs platorū. 43 B
Comedere volentes quidā orabāt pri9 pro defunctis 72 R
Comedit nos xp̄us in sacramento verius q̄ nos ipsum 71 Z
Comes facundus in via ꝓ vehiculo ē ꝓnerbiū laberij 44 X 49 A.
Comodatio quid sit 35 J.
Comparatio fm eligibilitatē z meliorita-tem penes quid fieri dēat. 16 Z 68 B
Compassionē maria nō pdidit sic intelli-
Compassionē hz vera (ge. 80 S
iusticia. falsa indignatōez 40 Y
Compassiue se nā hīs ad ꝓximū ꝓmittit a deo cadere in pcm̄ 7 L O.
Compēdiū theologie cōmendat 29 L
Complexionis male hoies faciles a diabolo vincunt et qd eis sit ꝓsulendū 69 J
Cōplerio corpalis plurimū iuuat vel impedit passiones spūales 73 J
Complerio multū operat 73 R
Cōplere significatib9 quō entitas tribuit. 46 A
Comphendē triplr hōr fm bonauenturaz
Compunctio cōtritio. 65 B (97 R
Compunctio est optimū remediū contra quascūqz temptatōnes 71 S
Compunctio maxime aīm lauat. 49 R
Cōmunicatio multiplex sacralis spūalis et vtroqz modo 27 J 33 ff
Cōmunicare z cōfiteri quotidie quibusdā vtile alijs nō 32 R
Coicantes raro stulte faciūt. 37 L 90 S.
Coicans etiā nō sacerdos pl9 meret q̄ cō-
Coicatio sub vtraqz (secrās. 90 S
spē laicis nō est necessaria 7 R L nē
Cōmunio multiplex. 90 B
Cōmunio sctōr quid sit. 25 L 90 B
Coia sūt oia iure poli ait augustin9. 41 Q
Coia sunt oia ablutis p gram. 41 Q
Cois error facit ius/et cois inobedientia absoluit ab inobedietia. 24 E. vide infra
Cōmunis hominū inclinatio (Error operat vt aliqua tolerari et fieri possint que alias nō licerent 5 L
Cōmunitas tota pncipē corigere vel destituere potest 3 4D 4 4D 5 U
Cōmutabile bonū ē creatura 28 R
Commutationū diuerse spēs 35 H.
Conceptio de hac spālis sermo 47 L.
Conceptā fuisse mariā in originali octo ra tionib9 arguit z ꝓnū ꝓbat. 47 P Q R
Conceptō marie q̄ die celebrada. 47 Z
De conceptōe marie vide infra maria
Conceptio xp̄i hoc mō est a spūsctō. 25 P
Conceptus in suo genere et concept9 entis 58 U 60 ff L 68 S
Conceptus dei de deo z creaturaz. 60 S
Conceptus ꝓplexi euidētes (68 R S
medij abortiui 60 H
Conceptōnes intelligentie 60 Q
Conceptōnes affective potētie 60 P
Conceptus cognitiu9 simplex qd sit. 60 Q
Cōceptus veri z ꝓbij sic gignunt. 42 S
Concapere quasi simul capere et intelligere. 60 H
Concilij generalis diffinitio. a H O 3 B 12 J 33 P
Conciliū generale omnē potestatē ecclesie habet 1 R Y
Conciliorū obmissio pniciosissima pestis est in ecclesia 1 T 2 7 3 B
Cōciliū generale noīe eccie hz plenitudinē ecclīastice ptātis. 24 H X 3 A B L 36 H
Conciliū generale includit auctem papalem. 2 ff 3 B
Conciliuz generale ꝓuocari pōt sine papa si ipe ptinaciter renuit z als etiā. 2 ff H et ḡre 3 L 4 A 5 J 7 A 8 R 12 R 15 B 36.
Conciliū generale quid possit (S
mortuo vel electo papa 2 S
Conciliū loquebat nō papa in ꝓstitutōnibus primorū conciliorū 2 S
Conciliū ꝓmittē pōt q̄ p se exequi nō pōt
Conciliū an posset facē (ere 2 S 3 B
q̄ ecclesia staret sp sine papa .2 H 3 L
Conciliū etiā vinēte papa executiōez ptātis suprēme habet 2 H 11 O
Concilij generalis ptās an sit extensione maior ptāte papali 2 H
In concilio aliqui hīnt vocē cōsultiuā alii qui diffinitiuā 2 O
Cōciliū cōstātie tria scandalia amouit sal-

matum hereſum ⁊ vicioꝝ
Cōciliū cōſtantiēſe alia tribꝰ excellit. 59Z
Concilij cōſtantien. decretū ꝓtra aſſertōez quilibet tyrannus 56R
Concilij ꝓſtantien. decietū de cōciliō celebrando poſt 5X.
Concilij conſtantien. varie; determinatioes 1R2 L98 B14 LX
Concilīū generale quadrupliciter ꝓncipalius hz ptātē eccleſiaſticā q̄ papa 1R3A io AB 2Y
Concilīū generale pōt moderare vſū ptātis papalis. 2FY3LMD5Cio B12R
Conciliorū freques celebratio vtiliſſima eſſet 3E8 B12R
Concilij generalis determinatōi nemo nō conſentiat 3MD io A B.
Concilia aliqua ſine ptāte pape cōuocata. 3A5L
Concilij cauſe quatuor 8GHd17f
Concilīū aliis hō impedire nititᵉ. 8MD
Concilia dupliciter pñt cōuocari 8R
Cōciliū ſignificatᵉ p templū myſtice. ii. U
In concilio magna opa domini 12.B
Ad concilīū a papa appellari an poſſit in materia fidei 14XYZ
Concilīū hz erroribus in fide et morib⁹ p uidere. 12RH Oiz BH7
Concilīū generale finaliter iudicat doctrinas fidem tangentes 17 Yi8 A
Concilīū pōt compellere papam vt ex cā redat 3A L
Concilīū dictat. papa exequit 3B.
Cōciliū de guerris principū ⁊ de celebratione alioꝝ ꝓlioꝝ cogſcit. 5EJ12Ri3L
Cōciliū ſtatuit modū eligēdi papā. 3H
Cōciliū ē ſapiēs cuiꝰ iudiciū medium in oibꝰ inib⁹ ⁊ ceteris determinat. 2f. 4BH AD
Concilīū in qbus pōt errare in quib⁹ non
Concilīū vniꝰ obedientie (52 60R
an cōuocandū fuerat in ſciſmate bñdicti ⁊ gregorij. 5JR cō. OPQ cō. 8G
Concilīū ꝓ lenibus cauſis celebrari non debet 53T
Cōciliū eo ſpū vnitᵉ q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ 49H
Concluſiones ex principijs deducē ſcalis ē q̄ ecōtra. 5i L (ocubinā. 62 L
Concubinari⁹ tenet tēpe et loco dimittere
Concubinarius publicus vitandus nō vi detur in ſua miſſa 32L 62XY.
Concubinarij nō ſunt ꝓ queſtu annuo conſouendi 43J
Cōcupiſcabilis ⁊ irraſcabil' appetitꝰ. 64U
Concupiſcabilis vis nō ab amore ſed a cōcupiſcētia nomē accepit. Jdeo. 72Y
Concupiſcētia et nō ſolū actꝰ in quibuſdā phibetur. Jdeo 26EH
Concupiſcētia carnalis. De hac 31T
Cōcupiuit aia mea deſidera. cē. 8i J85R
Conditōnales ⁊ cāles dictōes q̄ nocet in locutōnib⁹ de exercitijs ſpūalibus. 36H.
Sub conditōne deſideriū rei illicite nō eſt mortale 24G
Confeſſio de hac plura. 25EfGH
27fG cō. 32R. 41f
Confeſſio ꝓpter recidiuū reddit̄ inualida
Confeſſione venialiū nimis ſatigari inutile eſt (85Q 32R37J41f.
Confiteri breuiter bonū eſt. Jbidem.
Confeſſum ſe bene cē nemo ſcit 32L.
Confiteri actus dubitatos quō debeamꝰ. 5L14H25G
Confiteri ꝓprio ſacerdoti q̄i nō oporteat. 27G.
Confiteri q̄i quis teneat̄. 32BfR 41f.
Confeſſio quantū poſſit differri. 97H
Confeſſurꝰ cōſcientiā tenet̄ examinare. 32
In confeſſione mēdaciter (BLE.
pctī celare pctm̄ eſt 31T32L
Confitēti et ſatiſfacienti an charitas ſit neceſſaria. 27H
Confitens debet celare complices in pctō hoc modo 32BLE.
Confeſſus pniam iniunctam reuelare nō debet 32B
Confeſſione cels alterius pctī ſicut tuiz celari velles 32RZ
Cōfeſſio ō hac nobilis determiatio. 53E
Confitens ficte an iterū cōfiteri teneat̄ notabilis deciſio 34J
Confitens hīs pctīs qō tangit ꝓſonaz ſacerdotis qō agere debeat. Jbidem
Confeſſionē diuidē aliq̄ licet. Jbidem
Confeſſio ficta obtinet effectuā ceſſante fictōne fm ſctm̄ Thomā. Jbidem
Cōfeſſiōis ſigillū hoc cludit. 34D 41H
Confeſſionis reuelatio ſic fiat. Joidem.
Confeſſionis reuelatoꝛ ad ſuꝑiorē remitti debet in terris. 34Q

Confiteri sepi⁹ eadē pctā vtile ē 34 R
Confiteri pctā eiusdem spēi sufficiat in genē hoc modo 34 R
Confitens remissus ad superiorez in solo casu ꝓpter quē remittit̄ audiri pt. 34 I
Confessionē generalē quilibet facit alicui prudenti. Ideo. 38 O
Confessionē integram facere nō minus ē q̄ si muto reparet vox. Ibidem.
Confitendum ē crebro q̄uis qs recidiuet.
Confessio efficax ē ad trahendum paruulos ad chr̄m. 35 A 34 Q
Confessos ad quatuor instituebat Iohannes de Gerson. 35 ff
Confiteri tenet̄ defraudans etiaz circa dimidium iusti precij. 35 S
Confessionis multiplicatio nō erit inquietationis cā hoc modo. 37 O
Confitens an teneat̄ ire ad aliū ꝓfessorem ne noscat̄ ꝑsona cum q̄ peccauit. 41 ff
Confitēs nō ꝓtrit⁹ an absoluī dēat. 41 D
Cōfiteri curato regīr meli⁹ē. 41 I 40 O
Confessionē q̄uor impediūt. 41 I
Confessio tēpibus nostris fit vix pure nude et integre. 40 X
Confessionē refugiūt quidā 41 P.
Confessio audiēda ē in patēti loco. 43 D
Confessio sacr̄alis de lege euāgelica. 51 T
Confiteri quidā per verba nō voluit ꝓpt̄ virtutem silentij 71 L
Cōfessa ꝛ contrita pctā noli recogitare continue. 71 S
Confessus sic se quietare dz. Ibidem. Infra euchanstia.
Confessio cogitatiōis blasphemie nō fiat cuilibet sacerdoti q̄ q̄ plurimū lr̄ato sed tali ꝛ taliter confiteat. 71 O S
Confessione crebra quis nō liberat̄ a cogitationibus blasphemie. 71 S
Confessiones audiēdi ars. spālis tract⁹.
Confessionē generalē exigere a puulis ꝛ rusticis bonū est. 32 E 32 X
Confessionis conseruat̄ vnitas etiā in remissione ad supiores. 35 M
Confitent̄ sibimuicez sacerdotes seculares ꝛ an se absoluāt de cōsuetudine. 35 X
Confitendum est peccatum quantumcūq̄z turpe. Ideo. 45 AD
In confessionibus scrupulosi quid agere debeant. 70 B E ff
Confessus quādo habeat certitudinē moralem q̄ satis egerit. 70 Z
Confessus quō ꝓ crimine confesso a confessore ꝑlato puniri possit. 55 S
Confessio an possit ꝓ hoiem ꝑcipi. 62 S
Confessus in articulo mortis casus reseruatos quare teneat̄ si conualescat iteruz confiteri maiori. 16 T
Confessionis p̄ceptum diuinū est. non sic auditionis missaꝝ. 16 T V
Confessus semel an possit iterato ad idem confitendum obligari. 16 T V
Confessio vix extorquetur in peccatis carnalibus. 9 X
Confessus priuilegiatus nō tenet̄ eadē curato rursus confiteri. 4 P ii P
Confessio sacramentalis conditōnis quādo sufficiat. 5 T i 4 M
Confitebant̄ pctā sua baptizati a Iohanne et quō. 16 S
Confessores. 55 T
Confessores neqnaqz laudent confessos sibi. 18 I 55 S
Confessorum temptatio. 87 Q
Confessor curiosus. 88 B
Confessor ad supiorez q̄n remittere deat confitentē notabilis doctrina. 32 E
Confessor ꝓ occulto pctō publicā pniam nō iniungat. Ibidem.
Confessor confitēs quō se habere debeat 32 ff R 45 D I
Confessor in pctis carnalib⁹ inquirēdo sic procedat. 32 X
Confessor timēs confitentis fictionem sic
Confessor pl⁹ exercēdo agat 32 I 34 R
ꝛ ozādo erudiet̄ q̄z legendo 32 O.
Confessor q̄uis gerat vices dei tñ manet hō ꝛ scandalizat̄ non potest. 34 I
Confessor moneat pueros ne seinuicem tan
Cōfessor det solidā mīsionē agant. 38 B
ꝛ diffinitiuā confitenti inquirēti. 38 B
Confessor lubricus quō se habere debeat in audiendo confessiones. 38 I
Confessor inqrere dz ab idiotis. Iō 41 ff
Confessor cū austeritate vocis ꝛ gest⁹ confitentem nō abijciat. 42 AD
Confessiorē ad reuelatōez ꝓfessionis inducere cogere nō pōt. 25 ff
Confessores antiquitus non colebant̄ vt sancti. Ideo. 39 A

Confessor scōr dra. Ibidem.
Confidentia nimia erga deū r primū est passio pessima 70 A.
Confidentes erga deū eē possum⁹ si multum diligimus 98 L.
Confirmanē beati in amore dei sicut damnati in odio et quō 97 A
Confirmatōnis sacrm. 25 B 26 T
Cōfirmatio an sit necessitat⁹ sacrm. i p 15.
Confirmatio an possit p papā cōmitti simplici sacerdoti (A i p 26 A
Confirmari debent pueri etiā non matura etatis 26 A
Confirmatōis sacrm sic cōferaē 43 B
In firmatiōe fit crux de oleo r balsamo. 87 I
Congregatio eccie mlt̄iplex. 8 O P Q R
Coniūctio mystice quid sit r quot ei acci- (dūt 100 Z
Coniugia multiplicia describunt doctores in canticis 79. K
Coniugati perfecti esse pñt etiam quo ad continentiā 67 K.
Coniugiū mysticum 94 I
Cōiugalis scubit⁹ qñ fiat sine pcto. 22 B
Coniugalibus vti cōmercijs quidaz non pñt propter tria 38 P.
Coniugij onera psequē copiosissime hieronymus 38 L
Conscia de hac. 64 A 55 T 56 B L
Conscientias strictas nimis i populis generare admodū nocet 63 M.
Conscientia vbi silet de peccatis pernicies maxima 23 A.
Conscia oēm scrupulosam eē nō imeri
Conscientia ne sit nimis scru- (to. 55 T pulosa 70 B Z.
Conscientia accusat quātumlibet bonū et quō hoc vere fiat 56 L B (62 M
Conscientia vt secura sit in agēdis. 56 B
Contra sciam agens edificat ad gehēnaz quō intelligiē. 61 B 68 P 24 L 32 Q.
Conscientia sumi et deponi dz ad consilium sapientis et boni 62 M 68 P.
Conscie vermis vñ consurgat 66 A
Conscia de preteritis 58 B E
Conscientia de futuris 56 B M.
Conscia arta r laxa nimis a diabolo suaConscia duo importat (det. 70 M 30 L et eius plures diffinitiones 30 S
Conscientie sillogismus. Ibidem
Conscia' erronea' an obliget vel excuset. 30
Conscia formata r scru- (A 31 A L pulus differunt 30 L.
Conscietia aliud est q timor scie 30 L
Conscia dictat sm scra r pter legē 30 L.
Conscientiā deponēdi triplex mod⁹ 30 I
Conscietie error puenit ex octo caus. 30 I
Conscia q liget sm bonā uenturā 30 L.
Conscie stimul⁹ urget ad trahendū aratr
Conscientia propria quid tibi (50 G prodest si sm aliena agis 52 Y.
Conscientia mala nihil homicidio 45 B
Conscientiā r cubile bonū 44 I.
Consecrandi corpus xpi ptās qñ et quib⁹ a christo collata sit i M
Consensus rōnis nūq ē in primis motib⁹ nisi p⁹ deliberatōez vere interptatiē 70 F
Cōsensus facit pcm nō sensus. 69 X 70
Cōsentire malo quid sit. 37 M (F L
Consensus interpretativus qd sit et plura alia de sensu. 24 L 30 B L M 33 M 38 B
Consensus in venialepcm est venialis. 24 L 32 M 61 B
Consensus in delectationē r delectatō nō sunt propie actus diuersi 29 A
Consensus in delectionē qñ sit pcm r qō 30 F 34 S L
Consensus in actum de hoc 30 G
Consensus in delectationē et in actuz cui attribuanē 29 A
Consensus in delectationē cognitōis operis differunt 50 B. In fine.
Consentit ratō supior etiam nō cogitans de regulis eternis 30 M
Consensus quō causet pcm 38 E
Consensus circa pollutiōez diuersimode
Conseqntia bona r formalis (ptingit 38 I fundat in dici de omi vel nullo 88 K
Consequentie topice seu rhetorice sgruūt morali negocio. Ibidem
onsequentia omnis in agibilibus dz reduci in vltimū finem 88 L I
Consideratōnis fructus qui sint 48 L
Considerato ē directrix aurigā virtutū. ibid
Consilia diuina nō ligant sz premiū pollicentur rē. 63 A.
Cōsilia euāgelica nō pficiūt eēntialr vitā xpianā sed instrumentaliter. 67 O P
Consilia ad pcepta ordinanē r (rē. R S quō sint de melioū bono 67 S

Consilia triū votoꝝ substantialiū religionis quare data sint 67'R78 I.
Consiliorū discreta observatio ceteris paribus ē perfectior q̄ tūm ō p̄ceptoꝝ. 68 G
Consiliū euangelicū q̄n sit obligatorium 24 L25 T
Consilia euangelica aggredi nō omnium est p̄ter impedimēta. 39 X67 B70 M
Consiliū meū iustificatōes tue. 73 L79 L
Consilij donū 28 f19 R.
Consiliū domini insequi possum⁹ orationis colūbina penna 52'R.
Consiliū solidū p moralibus nō expedit ab oīnibus querere 36 V
Consiliū dissimile aliq̄n datur a patribus 34 D 36 V
Consiliū salubre quis alteri plerūq; et nō sibi dare solet 37 S.
Cōsilio alieno niti ē saluberimū. 19'R56 M L62 D67 S J68 P70 M T
Consilia aliorū q̄n teneamur sequi. 68 G
Consilianos tales hēat princeps 52'R.
Cōsulēdi fūt sapiētes ꝑ apue deuoti. 31 J
Consolatio quid sit descriptiue 45 L X
Cōsolationū q̄tuor loci x̄piani. 54 A ꝛc.
Consolatio in aduersis. 54 T55 R56 D M O P ꝛc. 45 ꝛc. T
Consolatio peregrini 54 L X55 T
Consolatio in afflictōne ppti 56 D
Consolatōes tpales relinquūt post se aculeum 78 B
Cōsolatio traxit sctōs ad mirabilia. 45 Z
Consolatōez maiorez habent lugentes q̄ carnales 45 J
Consolatōez sine luctu adipisci nō possu
Cōsolatō p oꝛoez acq̄sita 76 M (m⁹ 80 J
Consolatōez vide infra solaciū
Constantes sunt bi naturaliter 71 J
Constitutionū humanarum nimiā multiplicationem deplorat 61 J
Consuetudo ē altera natura 38 L
Cōsuetudo rōnalis ꝛ irrōnalis 23 P
Cōsuetudo q̄ dicat irrationabilis. 62 P
Cōsuetudie quāti tpis lex abrogat. 62 Q
Consuetudo pcā nō excusat 23 M P
Consuetudies malas plerūq; expedientiꝰ est in bonū finē conuertere q̄ conari extirpare 59 B62 J
Consuetudo optima legū interpres. 2 E 174 D O62 P24 E34 R55 X.
Consuetudinē tuā laudabilē illesaꝝ serua.
Consuetudo tūc vꝫ q̄n plati (32 A tolerant 34 R
Consuetudinis vis magna est 34 X
Cōsuetudo facit de veneno cibū 39 P
Cōsuetudini male resistēdi mod⁹ 32 B
Consuetudo ecclesie multū auctis habet. 22 L36 X
Contemnere quid sit 24 L
Contēnens auctoritatē superioris q̄n peccet mortaliter 24 L32 L.
Contēnens temporalia copiosiꝰ ꝓtētat q̄ et nuda possessione ciuili 40 V.
Me ꝓtēnamus alios vel alijs nos cōparemus ratio 70 X Y
Contemptus qd modis dicat ꝛ qn̄ inducat mortale 63 f Q
Ex ꝓtemptu agere vel cū ꝓtemptu differūt et quid sint 63 f35 Z34 D.
Contemptus clauiū de hoc notabilis tractatus 33 Z
Contemptus directe implicite et interpretatiue. Ibidem.
Contemptus contēnendus est 93 Q
Contēplatōnis diffinitio. 55 f68 D98 Y 64 T 81 Q85 S88 D49 Q77 Z
Contemplatio tres processus hz ad instar ignis grani et plante 98 L74 A.
Contemplatio licet fructuosior sit ceteris occupatōnibus tñ non oibus semper est fructuosa 67 Z T98 A
Contēplatio differt a meditatōe 68 R
Contemplatōnis due spēs 16 A
Contemplationi ꝛplus ꝑsit vnctio tñ et lectio conducit 16 X66 O
Cōtēplatiua vita ꝓfat actiue. 65 J74 D
Contemplatiua vita ꝛ actiua quot modis dicantur 16 Z T
Contemplatio facilitatem hz oīa pspiciendi. 64 T
Contemplatiue vite qui debēat opam dare et q̄les sint apti vel inepti. 65 J48 Z 73'R74 C R-L M 75 R.
Contemplatōi apti aliq̄n eidem vacare nō pmittuntur 74 B.
Contemplationi aptus et se ei nō tradens minus bene agit 74 M
Contemplatio absq; meditatōe nisi p miraculū haberi nō pōt. 68 D 40'R.
Cōtēplatio donū ē gr̄e gratiſdate. 66 L X

A contemplatiuis qñ ꝙ ad tempus declinat de⁹ sed'n̄ō in ira. Et ꝛre. 66 C D.
Ad ꝓtēplatōnis laborē exhortatō. 66 F S
Contemplationis grām adeptus a quib⁹ cauere debeat 66 F
Contemplatiui quidā etiā et lasciuijs materiā capiūt se in deū elenādi 66 F
Contemplationi aptus locus tps ꝛ habitudo corporis 66 F K 74 F K
Contemplatio aliqñ a theologia mystica differt 66 I
Contemplatione exercitati in mediis populis tranquilli sunt io M
Contemplatiua vita apud religiosos q̄re dicatur cū plura agant 67 B
Contemplatiui in religionibus honorandi sunt sed si astringanē ad actionē nō cōquerantur 67 E
Contemplatiue vite signa multa ī naturalibus et vtraq; lege 96 F 74 G
Contemplatiuus laudat̄ q̄ sit amic⁹ dei.
Contemplatio nō acquirit̄ 95 L.
nisi edomitis passionib⁹ 84 B 39 P
Contra contemplatiuos murmurātes reprehenduntur 93 Q 74 L
Contemplatiua vita simpliciter optimus bonū hominis est 93 R
Contemplatiuorum impedimenta. 93 I
75 X 74 U X Y
Contēplatiuos doctores recenset. Ibidē
Cōtēplatō noxia ē obedientia spreta. 94 E
Contemplationis raritas vñ ꝓuenat. 39
P 51 S
Contemplatiui simul rapiunt̄ ad diuina et rebellionē in sensū patiunt̄. 45 U.
Cōtēplatiue vite acquirendi mod⁹. 48 B
79 49 E 73 Q 74 B 77 Z. In fine.
Contemplatōnis cognitio differt a cognitione cōi hoc modo 48 Z
Contemplantes nō optet plura scire q̄ alios sed pluribus modis ꝛ alijs 48 Z.
Contemplatiuus crescat more lilij. 48 I.
Contemplatiu⁹ ducat ruth i vroꝛē. 48 I.
Contemplatiui ꝛ actiui simul quidā sunt vt angeli 49 L
Contemplationis ꝑconia 49 L 74 D
Contemplatiui corpus lucescat 49 U
Contemplationē sequentia. s. deuotio illuminatio delectatio ꝛc̄. 49 R
Contemplatōni vt vacarēt ꝓlaturis cessarūt gregoꝛi⁹ nazāzen⁹ ꝛ petr⁹ celestin⁹ 51 S
Contemplationi quidā iuuenes aptiores sunt senibus 71 Q.
Contemplatiue vite doctrina tradenda ē etiā simplicib⁹ 73 Q.
Contemplationē quidam docti nō acquirūt, Ideo 73 Q
Contemplatiuus nō est necessaria magna scientia 73 Q L U
Contemplationis duo modi. vnus in scia alius in affectu 73 S.
Cōtemplatiue vite initiū et finis sit amor dei. 73 X 74 B E
Contemplatiui simplices ꝑfectius cognoscunt deū q̄ alij 73 U
Contēplatiua ꝛ activa vita dñt esse mixte
Contēplatiu⁹ ꝛ vagabund⁹ (74 L
mēte nō sunt solitarij lz differēter. 64 D
Ad contemplatiua cōtingit quē descendere ad activā duplici de causa. 74 K
Contemplatiuus sibi et alijs prodest hoc modo 74 L M.
Contemplatiui sunt oratores ꝛ directores sine oculis corpis mystici 74 M
Contemplatiui actiuos nō ꝓtemnat. 71 I
Contemplatiui quidā efficiunt̄. L 64 A
melancolici ꝓpter indiscretōē 74 O
Contemplatiui iudicant̄ a mundanis fatui: Ideo 74 O
Contēplatiuo nihil nocē pōt 74 S
Contemplatiuus non semp manet in eodem statu 74 S.
Contemplatiui aliqñ grauiores temptationes ꝑferūt q̄ alibi Ibidem
Contemplatiuus nō ꝑseueras comparatur his rebus 74 L
Contemplatiuoꝝ supbia 74 X
Contemplatōnis finis sit vt meli⁹ q̄s placeat deo ꝛc̄. 74 X 66 A
Contēplatōnis mille sunt modi. 75 G
Contemplatiue vite tres scalas posuit etiam beatus Bernardus 75 K.
Contemplatiui facilius se ad deū conuer-
Contēplatiu⁹ caueat L tunt 37 X
colloquia 77 K 18. X.
Contemplatiu⁹ pōt inter orandū ad alia rapi q̄ oratōnis verba sonent 78 G.
Contemplatiui non sunt grauandi cantu continuo 79 Q 66 B 67 E.
Contemplatiui dispō in amore lucu ralis

est. 79 B L
Contemplativi mēs versat quasi assidue in aperto lumine 78 T
Cōtemplativū audiāt ꝛ notēt hoc. 48 M
Contemptōnes rixosas vānat. 8 Z 9 3 B
Cōtinēs eē nēo pōt nisi de⁹ dederit. 38 K.
Conanendi difficultas causat ex imagiatiua virtute 38 S
Contingens effectus oīs est ad quē cōcurrit aliqua cā ꝓtingenter agens 55 G
Contract⁹ de his tractat⁹ nōbilis. 35 B
Contractus humani ꝓsupposito pctō sunt naturales ꝛ necessarij 35 9
Contractus tales nō debent leuiter reprobari. Ibidem
Contractus censuales esse licitos in concilio ꝓstantien. a doctorib⁹ oīsum ē. 36 G
In contractib⁹ intentio multū considerada est 35 V
Contractus quando sint licīti vel non/ regule quatuor 35 Z
In contractū materia ꝓsiliū habenduz ē a theologis et canonistis 35 K
Contradictio vera q̄d reqrat. 81 I M
Cōtradictoria q̄si vidēt dici de deo. 89 M
Cōtradictoria theologie mistice soluunt.
Cōtradctōia an vificē sit. 88 I (86 X G
Contiarijs cōtraria cura vide exēpla. 70 L
Contritio q̄d sit de hac plura. 27 E 41 E
Contritio ꝓ peccato an requirat dolorē corpalem (65 B 70 N
Contritus si resurgeret a mortuis confiteri teneretur 26 L.
Contritio an vera sit ita cognoscat. 27 E.
Contritionis primū actū q̄daz dixerūt sequentib⁹ magis meritoriū z falsē. 34 A.
Contritio sit continua hoc modo 41 E
Contritionis aq̄ sic hauriēda ē 41 P
Contritio fortis necessaria ē volēti se a sensibilibus ad spūalia conuertē 45 G
Contritionis dolor sensibilis nō dz cē maximus hoc modo 79 K
Contumelia q̄n sit peccatū 24 M.
Contumelia ꝛ cōuiciū q̄d sint 34 L.
Conuerti ad dīm ne tardes. 91 9 46 9.
Cōuerti sine ispiratōe nēo pt. 50 I (77 F
Conuersi nouiter ad deū sentiūt dolorem multo plus q̄ antea 75 N
Conuicia pati vtile est. 76. I. Supra cum-
Conuiuiū filioꝝ Job. 89 9 (tumelia.
Cordis ꝓprij impulsus non semp secure sequendus est 63 N
Cordis totalitas in dilectōe dei triplex intelligitur 67 Z.
Cor simplificat 68 Q ꝛc. plene
Cor stabilitur ꝛ mundificat 68 9.
Cor dirigit et rectificat 69 A ꝛc. plene
Cor dei 83 K
Cor durum 85 M 86 E 74 K 33 T
Corda quo demones hēant 85 G
Cor hois suū centrū ponit pietas. 91 A D
Cordis mentalis motu bernardus pūtiaz verbi experiebat 92 M
Cordis mot⁹ in contēplativis q̄d sit. ibidē
Cor hominis ē instar molēdini 71 Q.
Cordis varia habitudo ī passionib⁹. 73 B
Cor impij tanq̄ mare feruens 73 A D
Cor simplex quid sit 74 P
Cordis duricia emollit hoc modo. 75 9
Cor sublime ꝛ inclitū vt hēat orat. 77 Q
Cordis directio in oratione necessaria ē et hoc modo 78 L
Cordis instabilitas oīdit ꝓ exemplū cogitantis de sella ꝓmiss⁹ o equo 78 E
Cordis stabilitas acquirit nō deābulādo/ sed quiescendo 78 F.
Corde cessante a motu aīal cōtinuo mouet
Cordis abūdātia ē act⁹ ꝛc. 79 I (78 K
Cor ē in medio corpis sicut sol ī celo 79 F.
Cor significat liberū arbitriū hois. 76 M
Cordis carnalis motus nō est signū virtuosionis hominis 79 L
Cor non durū sed molle dz quicūq; strenue penitet 79 K
Contra cor tumidū versus notabiles. 40
Cordati et considerativi viri 9 96 A
despiciūt aprelatis 48 M
Corrigere primū nonunq̄ diabol⁹ suadz nonnunq̄ oppositū 70 K Q.
Corrigere libenter vtilissimū est 18 I K
Corrigere volens sit lenis 35 L
Correptio primi est in pcepto sex conditionib⁹ concurrentib⁹ 34 L
Correptio q̄n debeat pcedere denunciationem q̄n non. Ibidem
Correctus secrete philomin⁹ plato detegi dz hoc modo. Ibidem
Correctio fraternalis cuilibet instō ꝓpetit Ideo. 41 V 42 X
Correctio subditoꝝ sic fiat 43 B

C Ante O

Correctio fraterna qñ obliget et qualis ee debeat 55 B E 32 Q
Correctonis fraterne preceptu papa complectitur 14 Z 15 B L E 18 A
Corrigere volentes alios attendat passionum origines 73 K
Comua se quida hre imaginabat. 73 L.
Corpus nrm quantas molestias a se sibi iuncte afferat 73 Q
Corporis pulcritudo 7 robur plerumq; occasio est ruine 38 J
Corpus in pfectis est simulacru quoddaz interious hominis 18 S
Corpis xpi veri ad misticu vtilis pparato 12 D 8 Q 19 L 23 A
Corpus xpi misticu quo sit vnum 7 viuu. 8 S P Q 12 D J K
Corpus xpi misticu varias hz conexiones z K (71 A
Corpus qd corumpit aggrauat animaz
Corpus xpi videre quo dicamur 89 K
Corpus xpi no contaminat a fetulto stomacho 37 J
Corpus nostrum bos est 44 K.
Corpus nutriri cu aliquali excessu minus piculosum e q; nimia abstinetia 71 F
Corpis xpi mebra no eunde actu habent.
Corpi sustentandu 7 alidu est sz (71 D J minori diligentia q; solem 75 K
Corpis satellites insaciabiles sunt 75 S.
Corpali labore 7 dolore pmanet subditi religiosi a prelatis 37 E
Chorus instrm musicu quid sit 78 K
Chor no intrent laici 43 Q
Crapula 7 ebrietas reprehendit 39 A 7c.
Creatura quo pfectior eo plus deo nitit 7 in illo fluxu pax eius sistit 63 X
In creaturis non reperit talis identitas 7 distinctio sicut in diuinis 7 q're 69 M
Creatio an sit coicabilis creature 83 Q
Creare an deus posset si no esset trinus in psonis 83 K
Creatura egressus coparat circulis spere aptios q; numeris 91 L
Creatura nulla pparat ad deu sicut obiectum cognoscibile amabile et moabile pter intellectualem 94 M
Creata sola intellectual dei capax e. ibide.
Creare inaiate tendit in solu vtile no i delectabile. Sensitiue in delectabile Intelle- ctuales etia inhonestu 94 M X
Creature pprie attribuit patri 25 M
Creaturax quatuor gradus 52 E
Creature z nos damat o abusu eax. 77 B
Credendox vel no/triplex distinctio. 69 E
Credere pniores sunt boles supstitones q; vere credenda 21 J
Credendu est expertis 44 D
Credulitas generalis 55 J
Credere oz prius q; intelligere 89 B
Credens volens 7 fantasia volutarie i cotranu patiens infidelis no est 24 M
Credere deo deu 7 in deu differut. 25 M
Credenda sunt quedam vltra articulos. 25
Credere qd teneat simpler. 27 X (X.
Credere qd quilibet teneat 52 S.
Credi in agedis plalijs q; nobis debem
Christus solus sp huit in se obedientia sensualitatis ad rone 30 J 72 J
Christus rex iudeox spualis 59 P.
Christus an mendicus fuerit. 59 Q 68 L
Christi hu anitas deo inmitit 54 S
Christi quadruplex volutas. 55 B 57 L
Bupler 69 X
Christi triplex nativitas, 59 Z 7 60 A.
Christi potetia ordinata no est auferibilis a mrionio ecce secus de absoluta. 3 F
Christus signu est cui pradicat a multis. 4 A 58 J
Christus cu fruere gaudio beatitudinis q; modo dolebat 6 L
Christus quo legem veterem no soluit/sz implenit 6 D.
Christi quare breue lege dedit 6 F
Christu colens ppter bona tpalia errat/ sicut iudei messia expectas tpalem regem.
Christi ingu quo dici possit (96 M suaue cu aduerset carni .95 A 96 A
Christus defectibus nris omnibus opem fert oratus 55 J
Christus aliq; vtebat priuilegijs statu innocentie/aliq; no 57 M
Christus didicit p experientia more huano licet fm deitate omnia sciret. 57 B A
Christi amissus p pcta qrendus e sicut euz pentes quesiert. 59 B 96 Q (40 P Q
Christu egredi 7 regredi ad deum quid sit
Christi aim duplice huit portez .81 L
In xpo fuit rebellio qualis 84 X.
Christi tradidit nobis maxie a sensib elon

gata ideo 89 Z
Christus sufficiente prebuit doctrina p regulanda ecclesia 82 G
Christi anima qualis fuerit ab instanti conceptionis ⁊c. 76 B.
Christum nihil habuisse etiaz in communi quidam dixerut 42 L
Christus est monarcha vtis triplici iure.
Christus in passione sua p solatio | 42 L
ne nō būit ⁊ hoc miraculose. 45 ⁊ 49 X
Christus triginta ānos cū ioseph mansit.
Christi tēptatio describit. 59 B | 59 B
Christus etiā si adam nō peccasset an incarnatus fuisset 99 A
Christi cognitio būmodo dolor experientia q̄ p fecerit ⁊ mita succācte. 15 p Q R S
Christus puer minimus 16 L
Christ⁹ ter ī triplici deb⁹to damnauit 16 S
Christus ascendēs qd restaurauerit. 6 L
Christ⁹ nat⁹ miscebiam fecit superaltare iudiciū (U X Y
Christian⁹ois pōt ee in statu pfectōis. 68
Christian⁹ puer⁹ q̄ adultoriū | A M.
diaboli vel superstitiosa inceptis suis contenti sunt recipe. 20 S 21 K
Christiana lex. lex amoris panc⁹ sacris cōtenta nihil credulitat⁹ in se hz. 22 A 62 O
Christiane leg⁹ libertas nō ts malis p̄cept⁹ q̄ bonis sedulitat⁹ occasionē p̄bet. 62 O.
Christianitati limites artati plorasnē 7 A.
Christian⁹ quilibet teneē p pace publica p virib⁹ opam dare. 7 O
Christiani vita magis pendet a miraculis q̄ a natura 89 X.
Christiane religionis fundamētale punc⁹
Christiani veri tria signa. 40 X (piū 8 9 ff
Christian⁹ quilibet pōt ee inflar xp̄i omnium monarcha tripici iure 41 M.
Christian⁹ē omipotētissim⁹ hoc p̄bāt. 41
Christianor⁹ q̄tuor genera. 45 M O | 46
Christianū ee re et nomine est dignissima nobilitas 52 M
Cruc⁹ meditatio fruct⁹ et laus 96 K L.
Crux potissimū subsidiū ꝫ tēptatōnes di-
Crucē ferūt q̄dā ī ī signīs mi (aboli 87 S
litarib⁹ sacrilega dīandi tyrānide. 87 M
Crucis exaltatio plena misteriis 87 K
Crux fit de oleo ⁊ blasamo ī pfirmatōne.
Crux ꝫ septē vicia capitalia. 87 M | 87 N
Cruc⁹ lignū vt lignū nō ē adorādū. 87 M
Crux hz longitudinē latitudiez ⁊c. 89 Y.
Crucifigit̄ rursus filiꝰ dei a clericis hoc mō.
Crux xp̄i de hac. 79 X Y | 41 O.
Crux est vita xp̄iani. Et plura de cruce.
Cubile duplex bonū ⁊ malū 44 O | 72 O
Cubile sanctor⁹ ⁊ pctōr⁹ quale sit cum suis cubicularijs 44 O 45 B
Cubilia tria p trib⁹ generib⁹ hoim 45 L
Cultus verus qualis sit p revelatōez acceptus est supra nō ptra naturā 38 X.
Culpa gravis quid sit 53 E
Cupido seu cupiditas quid sit 65 B.
Cupiditas causat invidiā ⁊ impatiaz 31 O
Cupiditas quō sit insatiabilis ostenditur late. 42 B
Cupiditas obnoluit caligine vt turpitudinem suā quis latere putet 42 E.
Cupiditas ad oura impellit 47 ff.
Cupiditas sic ejicit̄ 49 X
Cura p humano auxilio habendo qñ sit superflua 96 A
Cure sunt canes mordentes cerui 76 G
Cure pastorali cedūt quidam 93 O
Curati ordinarij sunt nō delegati eporiz.
Curator⁹ statū papa nō tollere | 67 X
nō posset sic nec subiectōnez ppl'i ad eos.
Curati an hēat statū ⁊ an sint (67 X
obligati suis ecclesijs nō cedere 68 L
Curati quō possint effici monachi 68 L
Curator⁹ obligatio ad suos ē p portōnabilis obligatōni ep̄i ad suos. 68 L
Curā aiar⁹ an quis aliqñ possit appetere ⁊ an liceat hīe respectū cōmodi tpal'. 69 L
Curati sūt hierarche. 2 M 4 M i O 67 L
Curati nō pñt alios hierarchas instituere i O 67 L
Curatis prudentib⁹ ⁊ potentib⁹ iniuste dā tur tutores i P 4 O.
Curatus etiā sacerdos ꝫ mittit simplici sacerdoti vt in eccl'ia sua hierarhizet 2 S
Curati prima institutōne xp̄i hñt q̄ mendicantes hñt ex privilegio 2 O 4 L
Curatoriz status quō sit institutus ad qd obligeē et q̄ est status pfectōnis ⁊c. 4 M 67 L X Y 68 L
Curatorū status supior est statu religioso rum 4 M 67 L 68 L
Curato ministranti sacra decet mundicia sui subditi esse ostensam 4 M P
Curato p̄stiteri secrius ⁊ instius ē ceter⁹ pa

ribus q̄ p̄uilegiatis 40
Curati nō magnā litteraturā hīe tenetur sed ea scire q̄ ad officiū suū ptinēt. 40
Curati obuentiōes ordinatas exigere pōt dūmodo caute ꝛc. fiat. Jbidem
Curati p̄uilegiatos cū bona gratia admittant nisi sit cā repellendi eos 40
A curatis licentia videt petenda p confessione ꝛ auditōe nussaꝝ tpe suo alibi faciē-
Curā animaꝝ platos suscipe (dis 40
quibusdam videt indignū 35
Curatus sit sic spūalis. Jbidem.
Curati hec scire tenentur alias nō sunt in statu salutis 40 42
Curatoꝝ mendicitati occurrendū ē ne despiciantur 42
Curati quō ecclias curare dēant. 43
Curialiū miserie 87
Curiositas quid sit 66 37 40
Curiosus plenus curis 97
Curiositas multa pturijt mala. 17 18
19 20 70
Curiositatem fuge 87
Curiositatē circa eucharistiaꝫ repelle fide
Curiositas in doctrina (simplici. 92
aut studio qñ sit. 24 18 ꝛc.
Curiositas religiosoꝝ reprehendit. 51
Curiositas famelica vir satiari pōt. 71
Currus dei decē milib⁹ multiplex ꝛc. 83
Curui sum⁹ in terrena. 40
(92

Damandū fore se cogitans quid agere debeat. 54 69 70

Damnati aptitudine deiformitatez seruāt 67
97
In damnatis manifestat̄ gl̄ia dei. 63
Damnati etiā habent carmen armonia cuꝫ et pulcrum 98
Damnati nō vident̄ ligari aliqua lege diuina p̄ceptiua 61
Damnatos frustra defleri 37
Damnati sic punientur 45
Damnati p̄m aliquos in iudicio videbūt deū ad eoꝝ ampliorē penā 95
Daniel in lacu leonū eiurijt 92
Dans formā dat p̄ntia formā 84
Datio ad firmā quid sit 35
Dare in via melius est q̄ relinquere post morte m 34
Dauid virilis et tñ lachrymis orat vt muliercula 85
Debitores p̄l'es q̄b⁹ obligamur 92 78
Debitū reddere et exigere 25
Debitor nō hūs i ere luat in corpe. 39
Debitoribus dimittē quō debeam⁹. 85
Deceptus aliū decipere (27
non debet 31
Decipe se licet in ptractu ꝛc. 35 36
Decimarū solutio 24
Decimata fuit maria in lūbis abrae. 47
Decreta ptinēt ea q̄ ppie sunt fidei. Jdeo
Decretoꝝ doctores necessarij (51
sunt in ecclesia 51
Decretoꝝ et theologie facultates in hoc distinguuntur 51
Decretorū doctores non sufficiūt sine theologis 51
Decretiste theologos vituparе nō debent nec econtra 52
De dicatōne sermo 43
Defectio quid est 60
Defectio i ptemplatōne siue extasis. 49
Defectus ppios occultos cauti⁹ est tegere q̄ prodere 37
Defectus fratris sunt tolerandi 72
Defect⁹ ppios quidā ñ cognoscūt 72
Defendēdo se aliū occidere an liceat. 16
Defraudans vltra mediū iusti p̄cij restituere tenetur 35
Defraudatio directe ptrariat̄ iustice 36
Defraudatio ad deum ppriū et seipsum Jbidem.
Defunctoꝝ coniuncti monent̄ ad officia pietatis hoc modo 66
Defunctorum memoria nobis multū vtilis est 72
Degradatus eps vel sacerdos an conferat sacramenta 34
Degradatiōez an annihilatio ptātis ordis consequatur 3.
Delectatio vnde dicat̄ 66 98
Delectatio quid sit 81 83 66
Delectatōnes spūales cōmendabiles sunt p voluptate carnis ex nouē 99
Delectatio sz et ptristatio tenet opantez in opere 90
Delectatōez natura quare animab⁹ ingenuit. 92
Delectatōez querens sine vtilitate facit p-

ter intentionem nature 92 D
Delectatio quo causetur 92 D
Delectatio quedam carnalis quedā spūalis. 29 X Y
Delectatio appetit⁹ intellectiui qd sit. 29 X
Delectatio nō est in infantibus q̄ eam nō cognoscunt 29 X 30 E
Delectatō ꝓpter dicta tria reqrit 29 X 30 E
Delectatio spūalis quedā in deo quedam propter deum 29 Y.
Delectatio carnalis quedā naturalis q̄daz voluntaria. Jbidem.
Delectatio regulata alia irregulata. 29 Z
Sine delectatione corpali impossibile est quem viuere 29 Z.
Delectatio qñ sit pctm̄ et quale 29 Z.
Delectatio morosa mora tempo- ris vel consensus (30 R 29 Z
Delectationis morose peccatū rationi attribuitur. Jdeo 29 Z
Delectatio et consensus in eā solū tōm inferiori proprie attribuit̄ 29 ℭ.
Delectatio fortis vt mors 49 S
Delectari in dño se putant quidā in occupatōnibus delectari 51 B
Delectationē ratio sex modis respicē pōt ꝛ qñ sit peccatū 29 Y 30 A.
Delectatio circa peccatū mortale in tripli- ci dñia reperitur 29 Z
Delectatio hz multiplex obiectū 30 E.
Delectatio hz triplex obiectū 30 F.
Delectatio in diuino officio an quen deat
Delectatio libidinosa in pudē- dis ꝓuenit frequēter absq; fluxu. 34 Z 38 B.
Delectatio quelibet prohibita ē cui⁹ actus prohibitus est 38 B
Delectari in cogitatōe carnali nō vr ꝓhibitū est 38 B
Delectatio continue stimulat que nisi sede tur aliqñ mortificat 38 R
Delectatio duplex fm phm bona et mala.
Delectatio sctōr pl'a de hac. 45 B (44 Y
Delectatōis cā an liceat obseruare dei mā- data 45 B
Delectatōnes carnales preponunt̄ nonun q̄ spūalibus. Jdeo 45 B
Delectatio maxia sequit̄ luctū 45 Z
Delectatio quasi delactatio 80 F
Delectatō d hac pl'a sub noīe solacij. 80 U
Deliberās ñ ois agit ex deliberatōe. 24 B
Delicie mee eē cū filijs hominū quo intel ligitur 99. B
Democratia quid sit 27 U
Democritus sp flebat. 45 Y 42 L 85 Z
Demones credūt ꝛ contremiscunt ꝛz in ma lum suum. 97 D
Demoniū meridianū qd sit. 55 Y 64 F
Demones in arti⁹ magicis cū effectu operantur. (41 B 20 L S 21 L R
Demones placare ne noceant est idolatria
Demones eē et vñ sit q̄ id aliqui negant 20 U 21 Q 21 B
Cum demonibus pactū implicitū vel ex- plicitū quid sit 21 D Q
Demon inimicus nr̄ cur ꝓmittatur a deo nocere nobis 21 D R
Demones cogi po se licite non nisi ꝑ mi- raculum 21 M
Demones aliquos nec dānatos nec salua tos et reges eē terrar̄ error 21 R
Demones ejcientes quidā peiores sunt de moniacis 39 B
Demonior̄ ptās magna 73 B.
Demones ideo volūt fieri thurificatōnes
Demones hñt corpa fm platonicos (L E. 73 B. 79 L.
De demonibus. Vide diabolus
Denūciationē dz p̄cedere correptio secreta
Deridere qñ sit pctm̄. 32 A D 34 L
Derisores deuotor̄ peccāt 31 B
Desiderare qd debeam⁹ nescimus 52 X
Desiderio ꝓficiscimur ad deū 75 A D.
Desiderū nr̄m semp exaudit̄ nisi ꝓpter aliquā triū causar̄ 75 A D
Desiderū sit sicut equus alatus et cursus helye 75 E
Desideri erectio in deū difficilis ē 75 Q
Desidia iners noxios hūores affert. 89 Z
Desperatio bona 76 L
Desperatio sic fugat̄. 50 L E 71 R 76 L. (L U
Desperare nemo dz de eo qđ credzo recidiuat 71 D
Desperandū non est si in bñ ceptis semel ñ successit 70 P
Detractio ꝛ diffamatio qñ ꝛ quale pctm̄. 24 M 29 E 32 A D 34 E.
Detractor vno ictu tres alias interficit. 26 B
Detractionis remedia hec sunt 34 B.
Detractor̄ auditores peccant. 34 B
Detractionis detestatio ꝛ ꝓpatio. Jbidē

Betractōnez audiens alicui fieri quid agere debeat instruit. 20 K
Betrahere volens hoc cogitet. 34 D
Beuotōnis diffinitio. 86 L 65 B 72 S
Beuotoꝝ piculū sine loica. 81 L (23 L
Beuotōis quatuoꝝ cause. 86. L. In fine.
Beuotio simplex sufficit ad salutē. 86 E
Ad deuotōez apti sunt hi 86 E
Beuotissima mens hz mirabilia 86 G
Beuotis indoctis nō ꝛc; suo loquēdi mō tractatus scribere. 16 A L 99 L M.
Beuoto nōnunq; acceptioꝝ est deo andus ꝛ tutioꝝ. 69 X 70 A H
Beuotōnis dulcedo a diabolo nonnunq; immittitur. 69 T 70 D H
Beuotio qñ in se bēat venenū 96 G
Beuoti potissime consulendi sunt. 31 I (Vide consilium.
Beuotoꝝ simpliciū pericula hec sunt. 71 F
Beuotōni deditis ꝓdest cognoscere passiones animi. precipue spirituales. 72 S 73 L
Beuoti q̄uis simplices tñ deo placēt. 3 L
Beuotōne carens sic disponiē. 77 K
Beuota aia hec sentit. 77 L
Beuotus est femineus seruus 79 L
Beuotoꝝ obseruatōnes lz videanē superstitiose nō a quolibet passim culpēē. 69 E
Beuotōis velamē plerūq; magis q̄ deuotio muliebres occupat. 68 E
Beuotōez sepe acq̄rim9 lectōe vite alic9 scti magꝝ si q̄ cogitarem9 de eo ꝛ hoc iō. 73 T
Be9 sortiē pl'a noīa. 73 T 60 M 68 S. Iz spāle nomē ab eē sumit. 58 V 66 S 68 S 69 M
A deo oīs punitio ꝛ quō. 56 M H O
In deo tres cause coincidūt efficiens formalis finalis. 60 G
Bei cognitō nō est discursiua. 60 H 69 K
Bei noticia hita p ignorātiā vel abnegatō nē fm vnionē supra mētē. 65 M 66 K
Be9 q̄drupl'r cognoscē (E 69 V 95 A ff ab intellectuali creatura 95 P
Bē9 ꝓpe oꝝ sōa fm tres ꝓditiones forme. Be9 et clare visus odiri pt. 95 V (95 P.
Beus se hz triplici habitudine ad creaturā rōnalem vltra ceteras. 96 ff
Beus an possit totus diligi ꝛ totaliter a diligente amoꝝ eius haben. 96 L
Beus quō cognoscaē vel videaē a viatoribus 69 O L 96 L 86 K
Be deo quantū q̄q; nouit q̄ est tm̄ nouit
Bei ad creaē ꝓportio. 69 L (q̄d ē 96 L
Be9 cui9 vult miserē ꝛ quē vult indurat.
Beus vnico amore amat oīa (97 H
q; diuersimode p capacitate eē lib;. 97 P
Beū nō eē cognitōez ipsi9 aime rōnabilis. sōalr nec ei9 amorē. 64 X 65 P 69 L
A deo oē donū est. tm̄ ꝛ industria hois iuBe9 sub rōe pīis ꝛ sul- (uat 65 V 66 E
tissima obseruatōe colīē 65 X
Beus dupliciter diligiē 96 V
Beus tripliciē cognoscaē ꝛ multe opiniones de ei9 visione quō fiat 69 L
Beus in maximis ꝛ dubijs piculis inuocādus est. 5 H 6 L 21 O 69 G
Bei sapia iustitia ꝛ potentia et gratia circa peccatoreē. 5 Z ii L 58 K
Beus cognoscīē in creaturis 5 Z T.
Beus est vbiq; 12 E
Beus temptatur duob9 modis 69 G
Bei dilectō ēt a ꝛceptōe ñ ē tuta. 19 T 68
Be9 ad extra nō naturaliꝝ q; libē agit (E 20 E H 54 X Z 58 X 69 O 98 A.
Bei noticia p experientiā (Vide infra libē. varijs noibus dicaē 64 M
Beus imediata cā est omniū rez ꝛ ita immediate pōt ei ꝓiungi creatura. 98 O
Beus est cā omniū ꝓpinq̄ssima 20 E
Beū inuocandū eē oīs scripture declarat nō celū vel demones. 20 K H S 21 K
Bei inuisibilia p visibilia cognosci (O necessariū non est christianis 20 H
Bei omnia opa bona sunt 21 E
Beū orātes ne ꝓq̄ranē se ñ exaudiri. 21 O
Beus nō placaē q; inhonoraē p inuocatōnes in magicis 20 L 21 L O
Be9 triplicē thronū hz gr̄e miscōie et iustie
Bei dilectō ꝓbaē i aduerꝝ. 55 X (54 G
Bei auxiliū sine alia cura pōt sperare q; facit quod in se est. 69 H
Beus scandaloꝝ cā nō est licet submittret materiam. 56 H
Beus conuertit egyptioꝝ coꝝ vt odirent populum suū 56 H
In deo viuim9 mouemur ꝛ sum9. 60 S E
Beus iustissimos affligere posset nō aut̄ punire. 61 A
Beo gratiā debem9 quia pcā venialia ꝛ iustitias nostras nō iputat ad mortē 61 B

Be⁹an puniat pctm̃ ad cōdignū. 61 LD
Beus quō possit sine sui mutatōne pctm̃ nūc imputare ⁊ postea nō 61 B
Beus an possit creaturā sine aliq̃ eius actu dignificare vel indignificare 61 E
Ex dei bonitate ⁊ entate pulcritudine potētia talia resultāt in creaturis ⁊ nō aliter 61 ff
Jn deo quō diuersa cōcipim⁹ (61 ff
sine sui diuersitate 61 ff
Dei vnitas quale in se distinctiōez ꝓpriat et exemplū ponitur de centro lineas infinitas terminante 69 MR
Beus nō obligat creaturā nisi p notificationem sue voluntatis 61 K
Beus quelibet facientē qđ in se ē de necessarijs ad salntē illustrat 61 L 62 J
Dei voluntas ⁊ recta ratio neutrū altero prius. 61 L 95 B
Beus donat se creaturis quatuor modis. 61 NZ 83 A
Beus quintuplicī volūtate ꝑcipit ⁊ phibet permittit consulit implet ⁊ descriptiones illorum 93 A
Beus et diabolus tripliciter hominez impellūt et diuersimode 63 Z
Beus illapsu suo quid agat in aīa 63 Z
Ex dei attributis tribus oratio et meditatio oīm̃ cōsurgē pōt. 57 61 S 66 S
De dei clara visione in patria ꝓcordia inter grecos et latinos 95 S
Beus pōt ex puris naturalibus diligi sup omnia 63 J
Beū ex toto corde ⁊c. diligi qđ sit 67 Z 68 D K 70 X 69 O 24 Z 51 B 31 S
Dei p̄cepta cognoscere ē finalis reductio in via dei. 68 D
De deo pōt haberi per cōceptū notica absoluta sed nō intuitiua 68 KS
Beus quō diligi possit sine fantasmate aliquor accidentiū loci tpis ⁊c. danē exem- (pla. 68 U
Beū nō esse cogitans quid. sibipsi ꝛndere debeat 68 X
Beus videē faciali speculari et nubilari visione ⁊c. 69 LU
Dei vilio viatoribus nō sufficit ad salutez sed impletio mandatorz eius 69 U
Beū nō videbit viuēs exponīē 48 J
Beus sicut vult sic oīa fiūt tñ nō ideo cessandū est ab opibus bonis. 95 E 96 AD
Beus nō vult malū qūo intelligīē 95 E
Beus solus immense se nouit amat ⁊ fruitur. 95 M 96 D.
Beus nob fact⁹ est pr̄ frater soc⁹ minister sponsus filius sapia iustica ⁊c .95 R
Beus puniat vel ꝓsolet possumus abuti/ petendū est igit vt fm̃ beneplacitū suum
Be⁹ vn⁹ et multiplex. 82 A (agat. 96. ff
Beus est spera intelligibilis 82 AD
De deo quedā sunt affirmatiue quedā negatiue dicta 86 M
Beū esse anselm⁹ demonstrare voluit: ꝛ sophisticabat 86 O
Dei cognitio triplex symbolica ꝓpria mystica. 86 SJ. Jnfra Theologia.
Dei dilectōi pl⁹ē insistendū q̄ speculatiōi
Beus nō ideo facit aliqua qz (82 L
decentia sunt sed ideo decentia sunt qz facit. 88 Q 61 E 56 54 Z 15 RS
Beus est ens est per se nota 88 D.
Beus est oīa in oībus 89 Z
Beus est in rebus tripliciter. 91 D 56 J
Beus immutabilis cognoscit mutabilia futura p̃tialiter ⁊c. 91 Q
Beus obijcit se ⁊ illabit anime 92 P
Beus fuit dñs ab eterno 94 L
Beus potest diligi propter mercedem. 24 ff. Jnfra Sp̄ualia.
Beus plures esse reprobat 25 M.
Dei dilectio an sit p̄mū mandatū. 25 J
Dei dilectio facit clarius intel- (Jn fine. ligere scripturas 48 Z
Beū diligē debes ꝓpter hoc. 50 Z 71 Y
Dei dilectio erga nos pbat er bis. 77 A.
Dei dilectōez nō optet sp ee maximā i sensu sed in mente hoc mō 79 AD
Dei dilectōis varij gradus 48 S.
Beū dilige qr illud vult ⁊ iubet 48 ff
Be⁹ tenet p moysen ⁊ alios sctōs. 41 K
Beū fastidiātes sic cruciant 42 B
Be⁹ venit apparet recedit ⁊ euanescit. 50 L
Be⁹ q̃si dolet cū homem dānare dz. 71 O
Beus originat passiones in nobis 73 E.
Beus q̄ sit. hic videre nō pōt 75 ff
Beū talē tibi inuenies q̃lis tu fueris i deside- Be⁹ p⁹ q̃ mōm fabricauit exul (rijs 75 M
Be⁹ adintoriū meū (tanit gaudio 79 L
intrēde/ vsiculus ē ad quē oīes affect⁹ reducunt in collatōibus patrū 80 D
Dei sumus triplici iure 37 O
Beū propter deum deserere 49 U

Deū pctā videñ ẽ alind q̄ punire. 100 M
Deñ ẽ ꝓncipaliꝫ diligēdꝰ ꝓpter bñficia sua sed ꝓpter ipm̄eſaz eiꝰ bonitatē 99 Z
Dertera tua neſciat q̄d faciat ſiniſtra expo- 86 Y
Diabolꝰ q̄ſi. deoꝝ ſiuēs. (mē 40 L
Diaboli machinamenta multa quis enu- (dat. 6 M
Diabolus nō cogiē ꝑ artē ma- gicā ſed fingit ſe cogi. 20 M 21 J M R
Diabolus cur fallat hoīes viſionibus ⁊ re- uelationibus falſis 20 B 21 J
Diabolice pactōnis inite cū hoībus i acti- onibus aliq̄bus ſignū. 20 G ꝑ 21 Z M
Diabolus quō nos fallat. 21 J 64 B L. ⁊c. plene 70 G M ⁊c.
Diabolus quare ꝑ obſeruatōnes quaſdaz et inſtituta ſuperſtitioſa hominib⁹ opera ri ſuadeat 21 J
Diaboli aduntoriū in nullis nobis inuoca re conuenit. 20 R S 21 R M Q
Diabolus ſicut deus tripliciter hominem impellit ſed diuerſimode 63 Z
Diabolus fraudat oīm̄ ꝓpue eos qui de viribus ſuis cōtra eū ꝓfidūt 64 B
Dicta ſcīoꝝ aſſerta ⁊ opinata 47 Z
Dicere volens curet vt ſit acceptꝰ auditoꝝ
Dici de oīni ⁊ nullo. 88 J R (bus. 35 Z
Dici ꝑſe ⁊ ꝑ accūs ꝑſe ꝓmo ⁊c. 60 R
Dicere turpia aufert pudorē 48. U
Dies vite hoīs velociter et velut vmbra de ficiunt. 100 ꝑ (ritum 24 D
Difficultas in opeṽtutis an diminuit me-
Digeſtōnez impediūt vigilie ſolitudo ⁊c.
Digito ſtulti loq̄ē ſic itelligiē. 79 D (39 P
Digin quingz Bē bis 79 D
Dignitas nihil hz virtutis 55. M
Dilatio executōnis teſtoꝝ nocet defunctis
Dilectio fundamētū ẽ officij pa- (37 A ſtoralis ⁊ legū. 3 L 4 G 6 A D 8 L 18 G
Diligere deū. Dicide deus
Diligere ꝓmū quid ſit 24 Z
Dilectōez primi nō hz q̄ in eo vicia nutrit
Dilectio tres comites hz. 8 L (10 E
Dilectio extacta ⁊ anagogica q̄d ſit. 75 B
Diligētibus deū oīa cooꝑanē in bonuz. 50 G 64 M
Diligi ꝓmū ſicut ſeipm̄ q̄d ſit 70 Y.
Dilectꝰ me⁹ mihi ⁊ ego illi exponit. 83 A
Dilnculū hz aliquid myſterij 94 Q.
Dimittere an teneanē perfecti inimicas ſi- ne ſatiſfactōne. 27 D
Dimitte nobis debita nr̄a ⁊c. exponit. 76 J 78 B J 37 M. Jn fine.
Dimitte nobis debita nr̄a ⁊c. an poſſit di- cere qui ira tangit̄ ſed diſplicet ei. 70 L
Cui plus dimittit̄ plus diligit quō intelli gitur. 73 X
Dioceſes ⁊ puincie cur diſtincte 7 B.
Dioniſius tres libros ſm̄ triplicē theologi am conſcripſit. 64 M.
Dioniſij liber de ſimbolica theologia ad latinos nō puenit 82 A
Dioniſij libros trāſtulit Johannes ſcotus
Dioniſius de hierarchia mul- (97 M. tiplici tradit q̄ ſūmati receſcent. 99 L Ad.
Dioniſij verba mirabilia de deo exponunt̄
Dioniſij de myſtica theologia (86 M
multi interp̄tatōnes. 97 A B M
Dioniſij regula 82 L X
Dioniſiū ieſus cōicauit in carcere. 89 L
Directio cordis in oīone neceſſaria ē ⁊ hoc modo 78 E. ſupra Lor.
Dirupiſti dñe vincula mea ⁊c. dictū i mor te quid valeat 33 L
Diſceſſio que veniet ante antixp̄m .4 U
Diſcholaꝝ exactio 93 B
Diſcretio eſt maxime neceſſaria 92 T
Diſcretio obſeruanda eſt quo ad corpus ⁊ quo ad animā 71 F S
Diſcretio ē aurīga virtutū. 10 F 19 R 68 M
Diſcretio has ſeruat induſtrias 73 O
Diſcretio ſeruanda in meditatiōibus ⁊ ſer monibus 73 M O
Diſcretio neceſſaria ē in rectoribus. 39 S.
Diſcretio optima et ex humilitate generat̄ 10 F 19 R S 67 S 68 P
Diſcretio generat̄ ex diuina gra et p ſedu- lum alterius experti nos diligentis ⁊ ſa- pientis conſilium 68 M P 70 Ad
Diſcrete āmouende ſunt cauſe ⁊ occaſiones peccandi 38 M
Diſcretōis ſpēm diſſimulatō mētiē .ii. J
Diſcretōne opus ē cōtemplatiuo ⁊ actiuo
Diſcrimini ſe ſubijciēs tūc (74 M peccat. 37 S. Jnfra dubio.
Diſſimulatio ſpēm diſcretōis mentiē ii J
Diſpēſatio ⁊ abſolutio an differāt 33 A
Diſpēſatio legū quid ſit ⁊ q̄n reueleti ꝑ ſcia
Diſpēſatio pūnet ad platos. 36 Z (2. B
Diſpēſatio platoꝝ vbi hēat locū 24 E
Diſpenſationez ſuperioris tutius eſt ſemp aſſumere 36 Z
Diſpēſatio i manifeſtis malis nō excuſat a

peccato. 33 Q
Dispensatones sacales quanta mala intulerint. 2 E 7 L 67 K
Dispersio felix 85 T
Dispersio mentis cam bz duplicē. 86 A
Dispergit mens virtuose. 86 B
Dispones nraz ad gram deꝑuenit. 49 O
Disputauit qdā causidicꝰ i mortis articꝰo
Disputatores scolastici nō (88 U
gustant. 93 E
Disputatoni boim deus mundū dedit et quare. 18 O
Disputatio vtilis qualis esse debeat. 18 X
Distinctonis septē modi fm scotistas tres fm occanistas zq sit distinctio rōnis seu formalis. 60 K
Distinctio absoluta in dīnis fingit. 94 K
Distinctio qlis sit i vnitate dīna. 18 K 69
Distinctones varie io. 51 J 52 A (M K
Distractus in horis canonicis quando teneatur iterare. 70 B
Distrahūt in oratiōe philocapti ꝛc. 78 B
Distributones bonoꝝ tuorū nulli magis q̄ tibi confide ideo. 37 K
Distributiones in ecclesijs clerici quidam furtiue rapiunt. 80 K
Diuersitas capitalis inter fidem zphiam.
Diuersione multiplicā vincunt (89 f
cogitatones carnales. 38 B
Diuicie superbiā generant. 22 K
Diues fieri si vis diuicijs nō adijce sed cupiditatibus detrahe. 38 J
Diuitum regula 4 B
Diuitie q̄ suffocant verbū dei cadūt etiaz in mendicitatem. io B 7 E
Diuites fructū n capiūt de diuitijs sz iusti
Diues zpauper q̄liter sit (4i L
idem homo 4i U
Diuites habēt diuitias sicut molā asinaria
Diuitie stāt cū pfectōe. 67 P. (46 J Q
Diuia cētia simplicissima zpfectissima e
Diuinorū causas ꝑquas nō (18 K
fruſtra inuestigam? quia primā nō possumus intueri. 68 E
Diuini instinctꝰ zrenelatones q̄ regula sint sequendi. 68 B
Diuina officia impedientes peccāt 32 E
Diuino officio tres scrupuli sese ingerunt.
Diuinitas [in xpo argumēta tria. (37 E
43 K
Diuina lex nō recipit exceptōez per humanam. 15 B L
Diuina lex recipit interptationez. 17 T J
18 A plene.
Diuina lex vna est apud omnes natones. nō sic humana. 33 J 62 P
Diuini iuris pncipia zregule multe enumerantur. 4 B 7 B
Diuisio aie et spūs quō fiat. 81 L M
Et plura ibi declarat. 82 Q S 83 f 86
Diuisionē aie zspūs (M 95 f 78 T
habuit maria mō p ecto sed differenter a xpo quadrupliciter. 81 L
Diuisionē spūs zaie est impossibile fieri p
Diuisio spūs zanime ē (naturā 81 M
mirabilioꝝ q̄ corpis zanime 48 J
Diuisio nimia zpauca culpanda ē. 36 f
Docendi modos 88 L
Docere nemo pſumat nisi vocatus. 55 K
Docti necessaria nesciūt qz facilia legere despexerunt. 4i E
Docti indeuoti sunt deo odibiles ostenditur per exemplū 73 L
Docti etiam ꝑpter malicia sepe errāt. 2 E
17 L Supra affectu
Doctissimi quidā optant se nunq̄ peruenisse ad tantā scientiā 73 Q
Doctor theologie teneē explicite cognoscere mandata ꝛc. 14 K P
Doctores nouissimi cur relicto ornatu per qones theologiam tradant 16 B
Doctores itellectu zaffectu pstātes hi sunt
Doctores hieronimū/ambro- (64 P
siū. augustinū. thomā. gregoriū. bernardum comparat 65 J
Doctoralis interptatio quō releuet. 2 E
Doctor theologie quid possit et debeat in doctrinis examinādis 18 B 55 K
Doctorū scribentiū tēptatio 87 P
Doctores sancti cur tot qones induxerit.
Doctor pfundus. 88 B (88 B
Doctores ꝓtemplatiui nō officiabāt; arca temporalia aut spūalia 93 J
Doctorem creandi forma 18 B
Doctorū theologoꝝ qs ꝑ intellectꝰ aut affectꝰ pfectu idoneꝰ magis videat. 18 O
Doctores viuētes nō mi- (P 19 f
norem hōt auctem q̄ mortui ꝛc. 36 B
Doctorū viuētiū ꝓsiliū fiē ꝓtenedū. 36 B
Doctorū quorūdā nimia hūilitas vel vanitas solū dicta aliorū allegantiū. 36 B
Doctoꝝ magni pauca miracla fecerī. 39 A

Doctor parisiensiū decisio super quodā casu ponitur 63 J
Doctor status est pcipuus in eccīa. 40 X
Doctorē facit silere superbia 40 X.
Doctoris humilitas triplex scz 40 X
Doctores theologie z decretoz dns voluit esse 51 XY
Doctores veteres negligi et noua excerpe perniciosum 18 D T.
Doctores recentiores magz resoluti sunt.
Doctoribus ptemplatiuis nō credere insanire est (78 U 79 T.
Doctores theologi q̄ aliis sunt vtiliores.
Doctores pfecti in theologia z iure simul sicut veteres fuerūt cur tā panci reperiantē (18 U 19 fG. 56 KL.
Doctores sanctos plerunqz in erpientia tē porum fallit 62 Y
Doctores sancti plerūqz reuerenter glosandi nō ampliandi sunt 61 ff.
Doctores dū dissentiūt in materia fidei z morū sic agendū est 35 T 37 G
Doctores diuersa opinātē ideo 35 T.
Doctores vix scīūt euoluere nodos cupiditatis. 35 T.
Doctoralis licentia ideo datē 52 D.
Doctor creatus p hoc idoneus monstratē. sed nō ideo datē ptās regitiua 55 K
Doctores interptanda sacra scriptura qui sint alijs perferendi 17 L 18 G
Doctrinaruz inuentores quō pcesserint.
Doctrine quō et a quibus exami. (60 Q nande sunt. 17 J 18 A-cē.
Doctrinas ḡs recipe quas suspectas habere dnt simplices. 18 fL 19 K 20 P
Doctrina z varietas plurimū nocet. 48 X
Doctrine moral' modo optim' iste ē. 51 X
Doctrinas edere qñ et quō sine supbia debeamus 18 K
Doctrine audaces z extreme ptra cōem obseruantiā pniciose solēt eē. 62 Q 69 E ff
Dolor sensibilis in cōtritōne pōt eē nim'. 41 B
Dolut xps ab instanti ceptionis fm quosdam 45 X
Dolor duplex rōnis z sensualitatis. 79 K
Dolus est si pcōr instū se predicat 100 AD
Dolo caret qui se accusat. Jbidem
Dominari rebus est eis vti posse iuste vt placuerit 40 U.
Dñatio mētis sup carnē fragilis ē 109 Y
Dominatio oīs hz annexam pplexionē ad seruitutē pter dñationē diuinā 62 B
Dominicas diebus clerici z laici hoc obser (uēt 78 U
Dñicas dieb' ad quid obligetur hō 31 T
Dñico die lz ludū honestū assumē Jbidē.
Dominiū quid sit z quotuplex z descriptiones. 2 S 91 Y 25 D 41 RS
Dominiū non omne vt sit iustū pūponit charitatē. 3 Q 5 J 58 O 61 Z plene 62 B
Dominiū ciuile quibus titulis adeo donetur quibus abdicet 61 Z.
Dñium naturale non fundat' in charitate
Dominiū euangelicū quid sit (61 Y et q̄ nobile z eius titulus. 61 Z 9
Dñiū euāgelicū z ciuile differūt 62 ZAB L
Dominiū quō abdicet 62 ff
Dominij oīs abdicatio re z aīo fieri pōt z que sit expedientior 92 ff
Dominiū in quibusdam rebus nō ē separatū ab vsu 25 J.
Dominiū rerū duplex diuinū et humanū tam naturale q̄ ciuile 59 T.
Dñij capax ē sola creatura rōnalis 41 K
Dominiū gratuitū digni' est ciuili propter tria. 41 S
Dominiū ciuile multas secū affert auferetes. 41 SU
Dominū extensi' hñt iusti post passionē christi q̄ ante pcm̄ fuisset 41 Y
Dominiū euāgelicū facit gra 49 Y
De dñio superbiendū nō est 77 S
Dñs de' nr. Cur voties hec tria ꝓiungant
Dñor ad seruos regula. 4 T (98 ff
Dñs a domo dicat' 94 D
Dñe iesu suscipe spm̄ meū optauit iobannes gerson esse vltimū suū verbū. 92 D.
Domus est homo 94 D.
Domus est beata virgo 43 U.
Domus quadruplex 43 X
Dom' multiplex in quas se mali recipiunt
Domū suā. s. ecclesiā clerici ingredi debent (44 L 44 H.
Domus aie nostre quō fabricāda z regenda pulcre deducat' 44 AB
Dom' fm aristotelē in politicis ex his constat 44 D
Domus celestis precoma 44 T
Donat se deus 83 A 61 YZ.
Dona spūssancti an sint vtutes mpler op' (a

L

nio et ſpecialis tractatus
Bonoꝝ ſufficientia. Ibidem
Bonum quid ſit 35 I
Bonmiēdo tp̄ſ male occupātes peccāt 32 E
Bonmiētes exercēt opa vigilātiū iō. 73 L
Bormiens orat. 75 I
Bormire contemplatiuorum 90 L
Borothea mittit theophilo mala ex padi-
Botes aie ⁊ corpis. 25 X. (io. 89 T
Botes anime quid ſint 82 Q 84 Q.
Botes ſpūs ⁊ aie quatuor 83 ff G
Bos eccie q̄druplex a xp̄o data. io A B S
Brama neutri⁹ vel femi generis. 79 B (L
Bramatica cantica hec dicunt̄ 80 B
Bubiū probabile quid ſit 3 M 5 L
Bubiū leue quid ſit 70 Z
In dubio aliq̄ agēs an peccet mortal'r. 35
Bubitās an actus ſit morta- (L 37 S
lis et faciens an peccet mortaliter. 5 ID L
22 S 55 I 56 S 62 AD.
Bubia confitenda ſunt ſub cōditōe ⁊ ſeq̄t
venia abſoluta. 5 L i 4 M 25 S 41 ff
Bulcedo diuina magna eſt 46 A.
Bulcedo abſcondit̄ timentib⁹ deū. 54 I
Buo ſunt i carne vna ad op⁹cō- L 42 Q
Burand⁹ doctor exer- (mune filiorū 38 O
catiſſim⁹ i calib⁹ refuat' dicit ⁊c. 41 S
Buris corde hoc ſufficit. 85 K ſupra Cor
Buri et indenoti ſic ſe emolliant. 37 B.
Buricā cordis ſic vicat ꝓtēplatiu⁹. 75 B
Buricia cordis emollit verbib⁹. 75 I
Burū et laborio- um ē ad ſerenitatē dīne lu
cis ⁊ terreno ā cupiditatū caligine torq̄ri.
Bux noſter deus ſit. 44 V L 100 L.

Cbetes ſpeculis

dei abutunt̄ 84 S
Cbionitarū hereſis 22 D
Cbrietas 24 X.
Cbrietas quādo pcm̄ 29 M 32 P
Cnebriare aliū pcm̄ eſt 32 P
Cbrioꝝ varietas inde puenit 73 K
Cbrietas prima aut ſcā aut centeſima n
eſt pcm̄ mortale niſi tunc 34 M
Cbrietas q̄dā ſuffocat rōes q̄dā nō. 26 K
Cece not⁹ certitudinē nomitatē ām̄iratōz
Ccia ꝑ quo capiē dū de re- L ⁊c. 37 M
cenda eccleſia fit ſermo 2 V
Ccie caput ē xp̄s ⁊ an fuerit eccia añ xp̄m
Eccia quā ꝓnectionē vel bitudinē ad (3 ff
xp̄z ⁊ quā ad papā hēat. 3 f 8 L O P io V
Eccia iuriſditōez hz i oꝛs (12 I
etiā in papam. i O R 3 M io A V i 4 X
⁊c. i 5 B L i 7. 9 i 8 A.
Eccleſiarū dotatio vbi fundet. i V 4 K
M io B L
Eccia integra ex ptāte papat⁹ cardinalat⁹
patriarchat⁹ archiepat⁹ epat⁹ ⁊ ſacerdotij. i Y
Eccia q̄ macula nō hz introdu (2 f 8 Q P
Eccia quō viuificat L cit vt peccatrix 2 M
influxu ſpūs xp̄i p q̄litatiuas diſpoſitōes
Eccia gradus ⁊ digni- (3 S 8 O 12 I
tates ſuas a xp̄o ꝓſtitutas fuat. 3 M 8 P
Eccleſia hz q̄ſi ſemen vinificum q̄ pōt ſeſe
cōtinuare. 3 M 8 M O P io A 12 I 15 A
Eccleſia in ſolis mulieribus vel laicis ma
nere nō poſſet 3 I 8 P
Eccleſia neceſſario regit̄ vno capite nō ſic
pollicie ſeculares. 3 I 2 A 5 K 15 A
Eccleſia quo iure ⁊ q̄bus calib⁹ poſſit ſuuz
ſponſuz vicariū repudiare. 3 L S io V
Eccleſie quō poſſit eſſe qui p petrū ſepa-
tus eſt ab eccleſia 5 K.
Eccleſia in veteri et nouo teſtō multas ꝑſe
cutiones ⁊ ſciſmata paſſa eſt 3 T I
Eccia tāq̄ corp⁹ aliud ſeipāz pōt vnire ⁊ co
gregare p vnione ⁊ p̄ſuatōne. 4 B 2 M I
Eccia quō decora fuerit i adoleſcētia ⁊ nūc
deformata videat. 4 V X 6 B 7 L S S f S
Eccia in pl'ib⁹ eget reformatōe q̄ enūerant
Eccia ab initio ſine tpaliū ad- (5 A 7 E f
miſtratōe p⁹ eā hīe cepit nō iniuſte. 5 Q.
Eccia ſi nō ad ſtatū tpis aplorū / ſalteꝝ ad
ꝓditōez tpis ſilueſtri reformāda eēt. 5 Q.
Eccia in his q̄ facti ſunt nō q̄ fidei errare
pōt. 5 L 6 O Q i 7 I i 8 L 61 Q. R 62 M
Eccia q̄druplicē dote a xp̄o ſponſo recepit
Eccia materialis ſpūalem (io A S L.
ſignificat iō in reuerētia ē hūda. io Y
Eccia duplex triūphans ⁊ militās. 6 L
Eccia militās quō triūphāti ſilis eē dēat.
Eccia ſtatū ſuū modernū de- (7 L B
plorat 7 B E ⁊c. R 8 A
Eccleſia ordines ſuos ſi a xp̄o nō eſſent in
ſtituti ſic inſtituere nō poſſet 8 P
Eccleſia duplices partes hz integrātes eaz
pmanentes et fluentes 8 Q
Eccleſia ſancta catholica et apoſtolica. 12
M i B 67 B 75 L V
Eccia ꝑ quo capiāt ibi. Si peccauerit i te

frater tuus ⁊c. dic ecclesie 1Q15L
Ecclia finalit resolutiue declarare bz sensū sacre scripture. i7BEMplene 7Q18A
Eccle determiatoi vel ꝓfuetudini q̄ ꝓmittit ꝓpescēd⁹ potꝰ q̄ redarguēd⁹ē i7AdMP
Eccla ꝓmatia euāgelia q̄tuor recepit. 18L.
Eccle rectores speculatores muti ⁊c. cul-
Eccle formatio quō possit (pant 18L
p ꝓaliū fieri 56Z
Ecclesie primitiue auctas maior q̄ mo-
Eccle ⁊ ecclesiasticoꝝ nomē derne. 61R
cui anton omatice ꝓueniat 44E.
Ecclesie nomē ad clerū solet restringi sicut religiōis ad religatos ꝓsilijs xpi. 67B
Ecclesie dotatio p ꝓstantinū fuit forte vtil' i7A35P L14E61Q
Eccle determiatio ad fidē ptiet (uaē 90G
Eccias visitāt angeli vbi eucharistia ser-
Eccle repatio eēt a punīs incipieda. 34X
Eccle vsui cōi siqs ōtrahit se decipit. 36X
Eccia materialis cū imaginib⁹ ⁊ ceter (inca tat ecclesiasticos ad pniam 40R
Eccia regiē directōe spūssti ꝓut oia tpus
Ecclesia bz exploratores ia- Lbūt 329
nitores ⁊ pastores portētuosos 44f
Ecclesiaz quid sustineat notabilia dicta cō trā canonicos notabiles. 44H L51T
Ecclesia est vrlut quedam domus grādis
Ecclesia canones nō hūit tpe xpi neq; pt⁹ modū longo tpe 51T
Ecclesia iure canonico nō regulat immobili ter sicut euagelico. 52L
Ecclesie regimē est monarchicū 52L43J
Eccle vñ ꝓueniant tpalia 52L
Eccia locus aptus ē oīoni 75Y.
Eccia est corp⁹ mysticū ⁊c. 79Ad
Eccia vtis ideo dicat. 25T (extra 40Z
In eccia puerse affectōes dānosi⁹ fiunt q̄
Eccle irreuerētia fit p lūdos ⁊ garulantes
Eccliastica ptās q̄d sit i q̄ōez (⁊c. 43SQ
deduci pt/ ⁊ de h⁹ tractat⁹. i7AdGB
Eccliastica ptās nō fundat in chantate sed in caractare baptismali. i4DMz62B
Eccliastici ꝓ diuersitate etatū diuersa agat
Eccliastica ptās ꝓsiderat tripl'r (65J
formal' materialiter ⁊ q̄ ad exercitiū 1X.
Eccliastice ptātis quadruplex vsus 1X.
Eccia politeia nccio est nūc aliter regenda q̄ in initio nascent ecclie 1E5Q
Eccliastica ptās an sit immediate a deo vel ab homine 198P151B.
Ecclesiastice ptāti aliqui nimis detrahūt.
Aliqui nimis adulant. ⁊ IR L2J
Eccliastica politia dicit diuina 2L
Eccliastico⁹ ordinū discretio meli⁹nū cōz in ꝓmatiua eccia notari pōt. 3HP
Ecclesiasticū regimē monarchicū ⁊ aristo craticū ⁊ timocraticū 4J
Ecclesiastici pñt ꝓscribere de certo modo subuentionis a subditis 4RQ.
Eccliastici nāli ⁊ theologica prudētia ōbēt hīe vñ honestiꝰ viuāt q̄ sc̄dm̄ res. 4Z
Eccliasticū corp⁹ an possit viuē sine cāpite.
Eccliastica libratesrer tuēi 35Q (15B
Ecclesiastica ꝓsuetudo plus auctis bz q̄z aliquis doctoꝝ sanctoꝝ 22L36X.
Eccliastica pcepta vt iciunioꝝ/horaꝝ cano nicaꝝ/festoꝝ ⁊c. trāsgregientes q̄n peccēt. 63Q
Eccliastici ne tedio afficiant cantu. 80Y.
Eccliastice dotatōi detrahētes damnati sunt in ꝓalio ꝓstantien. 35P
Eccliastic q̄d tutū sit i redditib⁹ recipiēdis.
Eccliastica intentōez suā ex- L35T
ponāt suis bñfactoribus. Jbidem
Ecclesiastici pctōres an fructus bñficiorū faciūt suos. 37L40J. L⁊c. Jbidem
Ecclesiastici pctores dicūt a q̄busdā fures
Ecclesiastici grauare se nō debēt suffragio rum pondere. 37B Lpis. 40A
Ecclesiasticoꝝ mores puersi i crapla ⁊ pō-
Ecclesiastici sunt elemosynarij ⁊ dispensa tores non oīi bonoꝝ eccliasticoꝝ. 40E
Ecclesiasticus dispēsans pdige bona eccle siastica an ad restitutionē teneat. 40T
Ecclesiastico cuilibet tuti⁹ est declinare ad fragilitatem et patatem 40E
Ecclesiastica bona clericis ꝓmissa sunt du
Eccliasticoꝝ status ē liber (plicia. 40E
speculū et imago penitentie 40G
Eccliastici mali pessimi sunt. Jō. 40Z
Ecclesiastici qnadrupliciter, reprehendūtur sicut et phansei a dño 40M.
Eccliasticoꝝ vestes mētiūt aliqñ 40M
Eccliastic⁹ mōarchat⁹ q̄l' pfectoꝝ eēt. 41T.
Eccliastic cur auferūt immsditiōes 42J
Eccliastiz ges ⁊ ꝓnapes nihil tribuūt Jō
Eccliasticū regimē exigit vltra re- (44J
gulas euāgelicas leges positiuas 51T.
Ecclesiastici ornatus sunt libri 52Q
Ecclesiasticis zelus feruet in tuendis pos sessionibus. 53M.

Edificia sumptuosa antiq̃ ñ hñeñt 44 P
Effectuũ varietates q̃dam reducũt i qua-
litatũ primarũ ꝓbinatões 73 M
Ego sũ ait dñs pl'a q̃ ẽ dño enũerãt. 50 Y
Egra corpa quo plus nutries eo magꝭ le-
Electio quid sit. 64 V (des. 92 E
Electõnis platonum modus quãta varie-
tate mutatus sit sepe 2 O 8 Q
Non vos me elegistꝭ ⁊c. 86 B (24 V
Et'ynam dare q̃ sibi p̃cepto vl'no. 32 H.
Et'ynã cũ p aliũ fieri mãdat quõ ꝑsit. 75
Elemosynã recipiens obligat vici-
situdinem reddere (E 77 O
Elemosinas dare in publico teneñ eccla-
sticus aliq̃ñ/p̃sertim curatus 40 B
Elemosinas ecclesiastici vocant bñficia di
gnitates vel officia 40 S
Elemosinam spũalem in quali necessitate
Eleuatio mentis. 86 L (obligeñ 68 K
Emphatica locutio que sit 94 I
Emphiteosis quid sit 35 N 36 E.
Emptio quid sit. 35 I (35 P
Emptio cum pacto redemptõnis licita ẽ.
Emptio reddituũ supra fundũ aliquem.
Emptio ⁊ venditio inde nõ red- L 24 V
diẽ illegitima vñ q̃dã putãt 35 K
In emptõe et venditõe quid lege iusta in-
Entꝭ ceptꝰ gñali. 15 O L stituí possitz 55 O
Ens conceptus in speciali. 60 L
Ens q̃d principaliꝰ significat ⁊ quõ sit vni
uocũ deo et creaturꝭ subst̃atie ⁊ accidẽti.
Ens qua rõne sit subiectũ meta- L 69 AD
phisice loice et grãmatice 66 AD
Entis puri cognitõ ꝓstituit duplicẽ theo-
logiam. 69 M.
Ens vnũ verũ et bonũ cõuertũt. 82 O
Ens multiplex 82 O L 72 L.
Ens q̃libet hz inclinatões i finẽ vltimuz
Ens ⁊ amor ꝓuertunt sicut ens ⁊ verum
Ens vl'e p̃fectũ quid sit. 89 M L 78 Y.
Epicurꝰ quidã a seneca recomẽdat. 45 Q
Epicurus dixit se cũ sc̃ateret vermibus in
maxima voluptate esse 45 T
Epicurus solacij media quesiuit 80 I.
Epickeia est bona equitas 36 V
Eps tenetur cognoscere explicite p̃cepta
Epis oĩbus par est ptãs L decalogi i 4 K
in collatõne ordinũ ⁊ cõfirmatõnis et cõ
secratõnis virginũ ⁊c. i O 2 G.
Epi a sacerdotibus differũt sicut vir a pue-
ro q: hic sibi simile generare nõ põt/ ille
potest i O
Episcopatus an sit ordo/cõcordia i P
Eps singl'os i suis dioc̃esib⁹ papas ẽ cr-
Epalis statꝰa q̃ ⁊ q̃n instituꝰ L ror est. 3 I
sit ⁊ quõ subsit pape ⁊c. 42 AD 12 L
Eps ẽ põt sine plebe q̃uis hec fieri nõ cõ
Epoꝛ regula 4 K L ucniat. 4 AD.
Epi quõ possint dãnare indicialiter erro-
res in fide et moribus. 12 L 31 Y Z 18 A.
Epi parisiensis acta circa assertões ma-
gistri Johãnis parui 14 A B L D.
Epi teneñ credẽ ⁊ scire pl'a q̃ alij 14 P
Epi p̃nt declarare sensum sacre scripture.
17 F 13 A L 18 A
Episcopi q̃s doctrinas examiare possint.
Epm bonũ alicui ecclesie p̃ficiꝰ miraculo
se a deo peti potest 69 M L 67 V
Epoꝛ status p̃fectissimꝰ ⁊ sublimissimꝰ est
Eps mihi p̃cipere nõ põt vt ingrediar reli
gionem 32 L L scire 42 V
Eps dum ꝓsecrat ĩndet se vtrunq; testim
Epithalamiũ sic diffinitur 79 A.
Epithalamia dicunt̃ cantica cañ. 78 T
Epithalamiũ salomonis conuenit mane
p̃uilegio singulari 81 Y.
Equalitas iusticie cõmutatiue hz m̃ultaz
latitudinem 35 S
Equi equaꝛ vsu debilitant̃ 38 H.
Eq̃ sunt sepatim ab eq̃bus alẽdi 38 S.
Equi himnitu quidam apud athenas re-
gnum adeptus est 38 S.
Equitas quid sit 24 B
Equitas q̃ in interptandis legibꝰ vtimur
multa noĩa habet. 28 B 52 L 67 F
Equꝰ sigt superbos pcã sua defendentes. 100
Errot cois facit ius quõ intelligit L AD
7 O 9 P. Supra cõmunis.
Errores resecanẽ falce doctrine ⁊ securi pa
storalis sententie 12 AD
Errores nẽcario corrigi et id impedientes
Errot circa p̃cepta L peccãt. 12 O 14 B
inexcusabiliot q̃ circa fidem. 12 O 56 M
De errore diffamatus etiã nemine accusan
te tenetur se purgare 12 O
Errot damnari põt etiã si nõ appareat ei⁹
assertot 12 S T 13 B Z.
Errans si p̃testeñ nihil intendẽ cõtra fi de
catholicam. 14 AD M O L ⁊c R
Erroꝛ ꝛnocatõ q̃ sufficiat q̃ ñ 14 AD M P
Errãs sciẽter ⁊ nesciẽt differt. 14 S (49 F
Errot cois radix ⁊ origo. 17 S M F 18 K

Errores de⁹ cur ꝓmittat oīm. ix 4D 174D
Errores quō debeant impugnari 17 M.
Erronee aliq̄ assertōes. i8 Q. K 19 K 55 4D
Error in moralibus iudicijs i deo accidit. 36 U. Supra affectu.
Error ɔ demnat⁹ parisius de diuitū spolia
Errores plures. 88 J (tione. 39 Z
Esaias ꝓphem euāgelicus 89 Y
Esse triplex hz quelibet creatura 84 O.
Esse extra se et supra se quid sit 65 If
Estimatiua plures conceptus hz q̄ sensus
Estimatiua vis in qbusdā ⌊cōis 60 J
ita viget et ptcipes ei libertatis videam
Esuries quid sit in genē. 88 Y ⌊tur 79 J
Esurici impedimēta et cause 89 L
Eternitas q̄si extra ēnios entitas. 95 4D
Ethiops ɔ capitē ab ethiop e h⁹mō. 73 L
Eua reuerēs dīnū ꝑceptū bis mentita est
Eua quō erauit. i7 S 64 L ⌊18 D 64 L
Euam decepit diabolus fingens se theo-
Euagatio mentis. 24 O ⌊logum 64 L
Euagatur peccator 44 M.
Euagatio in horis canonicis q̄ liceat 7 q̄ nō
Euagri⁹ nō nisi sel in āno cōican- (78 S.
dum esse censebat 37 L
Euanescere quid sit. 50 L ⌊68 S.
Euangeliū latissimum est et brevissimum
Euangelio ne an eccl̄ie plus credendū sit.
Euāgelio nō credere nisi me autore (18 L
tas ecclesie ꝓpulisset quō intelligit 61 K.
Euangeliū suū paulus cū ecclesia cōtulit. 18 E. J nfra paulus
Euangeliū explicat modos nec̄ios ad sa-
lutē in eo nō tā pscrutādo q̄ credēdo quis
nō scandalizatur 96 P.
Euangeliū speculo compat̄ q̄tuor facies
repītāti. 9 U (uerūt 93 B
Euangeliste ordinē rei gestē non sp serua
Eucharistia de illa late. 89 B 25 B L 7c̄.
Eucharistia a xp̄iano deuo- ⌊26 X 34 O
to quō consideran debeat 86 P
Eucharistiam acceperūt maria magdalē-
na et egyptiaca 82 A.
Eucharistie figuras nouit btā virgo. 89 A
Eucharistiā xp̄s sūpsit apli 7 iudas 86 B
Sub eucharistia xp̄s oculo sensuali nō pt
viden etiam in patria 86 S
Eucharistie sacm̄ non habet emulā acu-
orem mathematica 89 J.
J n eucharistia quō sit corpus xp̄i quantū
non quantitatiue 89 K
J n eucharistia panem dicentes remanere
heretici sunt 89 K
Eucharistie institutōnis eā. 89 L ⌊89 K
J n eucharistia cor⁹ xp̄i quō dicat̄ videri
Eucharistie curiē quid impedit 89 L
Eucharistiā sumere q̄tidie sata fuit gerson.
Eucharistie effect⁹ p̄cipuus. 89 Z (89 L.
Eucharistie fructus p̄sertim q̄ ad mysticā
theologiā apiendā. i5 L 66 Y 97 B
Eucharistie sumptio que gratificet 7 q̄ in
ducat nouū pctū 19 L U
Eucharistie plures similitudines et figuras
Eucharistia ramus oliue ē ⌊ponit. 89 J
quē in ore aīa ferre hz in vespe mor- (89 J.
Eucharistie effect⁹ ē sal⁹ 7 augmētū fidelium
J n eucharistia sacrō quid res ⌊90 A
sit et sacramentū 90 L
Eucharistie sacrificiū teneē quilibet offer-
re quadruplici titulo 90 E
Eucharistia sol⁹ mūdis hz tradi 7 ɔsecrari
Eucharistiā vt qs digne suscipiat (90 F
qualis ꝓparatio requiratur 90 F
Eucharistiā vt qs sine pctō suscipiat q̄nta
certitudo q̄ nō sit ī pctō sufficiat. 69 L 70 Z
Eucharistia nemi hz ō facili denegan. 90
Eucharistie plures effect⁹. 90 S 7 L. (F
Eucharistiā melius sepe sumē q̄ abstinere:
Eucharistiā recipientes aut mīstrā ⌊90 F S
tes pctōres nō sūt vitādi. 90 D ⌊ne 89 E
A scruplis circa eucharistiā liberat q̄da ora-
J n eucharistia nō ē corp⁹ xp̄i localiter 90 K
J n eucharistia ꝑ concomitationē sunt aīa
sanguis et deitas 90 K
J n eucharistia si puer appetat q̄d faciendū
Eucharistia corp⁹ nutrit. 90 O ⌊90 L.
Eucharistiā sumē q̄dā dissuadēt seruus
Eucharistie duodecim effect⁹ 90 Q (90 Q
Eucharistia virtutē hz ꝑuilegiatā. 90 S
Eucharistia famē sedat ī digne suscipiēte.
Eucha. q̄dā olfactu pcipiebat. 90 U. (90 T
Eucha. sumētes q̄dā extasim patiūt 90 U
Eucharistia fomitē quō extinguat 90 T
J n eucharistia leuandū est cor a speciebus
materialibus 7c̄. 91 U
Eucharistiā accipere si trepidas notabilis-
Exhortatio 91 J 92 A B
Eucharistia dignū neuio se iudicet q̄tus-
cunq̄ sit feruens 92 C
Eucharistiā sumēs ñ sit annis iz deserat

¶ prōijciat se in manus dei 92L.
¶ Eucharistie susceptio digna supat omnis spūalis exercitij documenta 92T
¶ Eucha. sacm. plura de hoc. 25BL
¶ Eucha. oaē subdito qñ curat⁹ teneat 25B
¶ Eucharistie materia ꝑm quosdā non pōt esse vinū sine aqua. 26Y L26E
¶ Eucha. i fermētato ñ ꝓficiē ꝑm hugolinū
¶ Eucha. materiā acetū esse posse dicūt qdā
¶ Eucha. in secessum nō emittē 26G L26Z
¶ Eucha. populo sub vtraq; spē non datur Jdeo. 27A Supra cōicari
¶ Eucharistie sumptionē impediūt medicinalia. Jdeo 27B
¶ Eucha. si euomīt sum ēda⁹ est aliqñ 34O
¶ Eucha. in missa plura de hoc. Jbidem.
¶ Eucharistie sumptio delet pctū mortale ꝑm durandum hoc modo 37K
¶ Eucha. suscipiens sic se humiliet 37T
¶ Eucha. adoratō tacitā hz ꝓditōz 37Y 38B
¶ Eucha. sacm mutet de mēse i mēsem vel
¶ Euch. sic disce adorare 71L (creb⁹ 43O
¶ Eucharistia triplicīter offert 71U
¶ Eucha. suscipieda ē in mēoriā xpi. 71E
¶ Eucha. sacm q̄ ad sanctificatiōez ē valoꝛ fi-
¶ Eunuchorū triplex gen⁹. 38K L nitī 77G
¶ Eunuchi preferunt coniugatis 93Z.
¶ Encenia prima die āni sunt i bonū finem ordinanda. 25B. Supra consuetudo
¶ Exactiones principū qñ licite sunt 26ff
¶ Exaltatōes aie quadruplices a deo. 63E
¶ Exceptiua sine exclusiua simplr̄ 7 accomo
¶ Excōicationū 7 interdictoꝝ L da 47Y
fundamentū ex euāgelio. i Q33TG
¶ Excoicatō est vltima pena quaz pōt infligere eccīasticus vt eccīasticus. i S 62P
¶ Excōicatio que ꝓ bonis tpalib⁹ ferē videt mktā vilipensionē 7 laqueos aiarū induxisse i S 5B 6ff 62AD J
¶ Excōicationis finis est emendatio et non nocet nisi ptinacibus. zY. (3X 35E.
¶ Excōicatio iūsta an sit timēda 7 tenenda.
¶ Excōicatōes in canonib⁹ abrogat⁹ ꝓtēte ho
Jn excōicationū mā ali- L die ñ ligāt 62S
qs ꝓpōnes examinādas exponit. 62S
LT 7c̄. Quarū aliq; prime sequunt.
¶ Excoicationē nō videri ferendā ee nisi cōtra eos q̄ eccīam audire ñ sūt pati. 62S
¶ Excoicatū a iure nō videri vitādū nisi ꝑ denunciationē 62T
¶ Excōicationes oīs abolitas vel nocuas revocandas videri 62E
¶ Excoicatū a iure añ denūciatiōez ñ ꝓbere irregularitatē īmiscēdo se diuinis statuēdū vi
¶ Excoicatōes late snie 7 ipo (deri 62Z
facto quid operē. 62T z R33 R
¶ Excoicatōes generalr̄ ꝑmulgate vt ꝓ oēs sortilegos 2c̄. nō cogūt aliq; evitari 62U
¶ Excoicatōnes q̄ versilr̄ ꝓtēnunt nō sunt ꝑmulgande sed revocande 62E
¶ Excōicare ꝓ sua libidine plat⁹ imerentē ñ
¶ Excōicati ab oīone mēta- (pōt. 63K
li excludendi non sunt 69B
¶ Excoicatō cū timide ferēda 7 sustinēda 90
¶ Excōcatōis snīa quō ferri debēt. 25B LB
¶ Excoicati sūt ꝓdētes legē ꝓ eccīaz 7 deuz
¶ Excōicādi sē ꝟberātes clericos 31E L31Y
¶ Excoicare se ꝑmittēs peccat mortalr̄ 32T
¶ Excoicatū nō tenent oēs vitare. Jbidem
¶ Excoicat⁹ penitēs nō ꝑuat⁹ ē bonis eccīe
¶ Excoicat⁹ etiā curatus nō dz vitari L32T
nisi denunciat⁹ Jbidem 43S
¶ Excoicationū tot sūt genera q̄t coicatōnū
¶ Excoicatio multiplex. Jbidem (33K
¶ Excoicat⁹ ē ipo iure ois symoiac⁹ 36AD
¶ Excoicatōnes q̄ multiplicāt culpā 40M
¶ Excoicatōes nimis faciliter ful- (48O.
¶ Ab excoicatōe duplici (minantur 43A
potest quis absolui diuersis tpib⁹ 41S
¶ Excusatō turpi ē dicere ñ putani. 48AD
¶ Exempla sunt dicēda scholarib⁹ 48E
¶ Exēptōes a platis noxie sūt exēptis 39Z
¶ Exemptū de iure 7 exemptū de ꝑuilegio.
¶ Exemptiones nimie epis iustā L47E
tribuūt conqrendi occasionē 44AD.
¶ Exempla mltos plus accendūt ad deside
riū celest⁹ ꝓie q̄ alta ꝑdicameta 100A.
¶ Exempla multaz 7 diuersaz vtutū exponunt ꝑm ordinē alpheti. Jbidem
¶ Exit de⁹ a vo ñ locat⁹ 7c̄. sz ꝓsonali tm̄ di-
¶ Exeūt oīa a vo h⁹mō 40Q (stictōe 40P
¶ Exitus moralis a deo quidā pessim⁹ ꝑ sup
biā quidā optimus ꝑ humilitatē 40S
¶ Exi cito in plateas 7c̄. exponē 50F G
¶ Experientia 84J
¶ Experientia quid sit 86G
¶ Experimentalis dei pceptio non hī hic fa
cialis in via 86K
¶ De experimentali cognitōne plura notabi
¶ Experimētalis cogni- L lia. 89L AD 7c̄.

tio pfecta est sapia diuina 86 L
Experientia oim philosophātiū via 89 F
Exptor iudicia hūda sunt p napijs 36 G
Expta ex nos credē expiri ñ possum° 92 M
Exprimētal' cognitio differt a speculatiua. Et an sit ē tellectual' 66 S L 98 G 64 M (19 X 20 O 54 J K.
Exprimentalis notiaq sit dat exempluz
Experientia iudex 7 testis optimus int' p10 pietatē 7 mēdicinatē 70 E 10 B
Experientia vel ppria vel p̄supposita ē p̄ncipium omniū sciaz 64 M
Exprimētū ē fallax p̄m hypocratē 86 G.
Expositorius sillogismus in dīis 88 J.
Exprobratio quādo petū 24 M.
Extasis aie fit hoc mō 74 Q
Extasis quid sit 65 M
Extasim facit amor 98 L.
Exteriorus possessionis dispositio multuz valz ad hoc vt spūs liber redeat ad dīm
Extrema famis necessitate vnicus panis cui° iustoz sit 77 K 41 X
Exultatiua via meditat' 7 tractat gaudia
Ezechiel' visio expoit. 81 M (celoz 100 K

Fabule quid sint

Fabule adducunt 47 L 15 X 16 J K 65 A 68 P 95 L
Fabula de vulpe 7 catto 88 A 68 Z
Fabula de palūbis vulpe 7 passere 88 A
Ad fabulas cōuertētur 47
Fabricādo fabri simus 76 B 80 B
Facecia de qdā inclusa. 81 L. Alia 18 M 19
Facē quod in se ē quid sit. 21 O (Q
Vide infra in se 96 G H
Faciēti qđ in se ē de nō deest 24 M
Facisse qđ i se qñ qs certioz possit. 69 H
Facē noli alteri qđ tibi nō vis fieri quō in
Facies hoīs tripler. 92 M (telligit 70 Y
Facto ipo incidit in smiaz aliquā quō itelli
Facultas a facilitate. 94 M L gitur. 3 K
Vel a fas 61 L
Facultas absoluēdi quē ab hoīb' sentētijs
Facultas ligādi dat (qđ imponet 33 Q
aliqñ 7 nō absoluēdi 33. Q
Facultas decretoz nccia ē 51 L
Facultates theologie 7 decretoz in h° di-
Facultatū qtuoz in L stinguunt 51 Z
vniuersitatib' q merces sit 46 E
Facultates qtuoz ppanē qdruplici agro.
Fallacia p̄m plures interogatōnes L 8 B
vt vnā quō caueri debeat 88 L B
Fallacie qtuoz extra dictionē 88 L
Fallacia p̄m qđ ad simpl'r 7 accītis qđ it
Fallaciaz ad capitalia vi- [88 G H
cia moralis applicatio 88 H
Fallit se volūtas hoc modo 87 Z
Fama ē vica quedā ciuilis 7 pecunia men
surari non potest 39 U
Fame ablatio furtū nō ē sz excedit ipsum.
Fama ambitiose nō est querē- [Ibidem
da sed nec crudeliter negligēda 8 F
Famā ppria inqñ negligē qñ tueri deceat
Fames misera mundanoz 90 L 70 U
Famis necessitate extrema vnic° panis cui°
iustoz sit 41 X
Familiaritates ī cubilib' etiā pentū vitande
Familie regula. 4 L L sunt 43 E p
Fātasia nūq̄ desce pt sic nec aer. 78 F K
Fātasie mirabiles qbusdā appariet 73 L
Fātasmata p affan ñ p intellectū fugāt 19 B
Fātasmata clara 7 ordiata p ducūt cognitī
Fātasmata oz specu- [oni spūali 81 O
lari intelligentē primit' sz nō assidue. 81
Fantasmata oz fugere aim° L Q 82 G
quantū potest 71 M 73 M
Fātasmata serena hz p̄templatiuus 78 L
A fantasmate spī auertē 66 R S 68 Q
'R S L 20 X Y
Fantastice superstitiones vnde p̄uenian
Fātastici plēiqz fiūt ex meditatōe 65 L 64
Fas ē vnicuiqz vti re sua. 35 P (M 68 P
Fasci° mirre dilect° me° mihi 2c. 98 P L Y
Fastidiū spūale vñ p̄ueniat 88 Z
Fatum nō esse quo ad deū 55 G
Fatui rōnis iudicio carent quare 54 L
Fatui petū dīt sc'd nō culpāē 72 O L 24 G
Fatuoz more currūt ad mortē omēs mali.
Fatuoz ludis repbēdit. 43 G P 64 E
Fel dederūt in escā meā 89 L
Felicitatē p̄mittūt pbi sed difficulter aeqri
tur 90 J 95 L
Felicitatē hoīs ponit pbs in hoc 93 S.
Felicitas p̄m stoicos xp̄m 7 theologos 93
Felicitatē hoīs p̄stituit aristoles in cō L S.
templatōne p̄me cause 38 Z Q
Felicitas politica 7 iconomica in hoc con-
sistit p̄m aristotelem 38 Q
Felicitas politica 7 iconomica ad mōnasti
cam seu speculatiuā ordinant 38 Q
Felix culpa eue dupliciter exponit 41 Y
Felicitas mundanoz quid sit 64 E

Feminarū auiditas 68 I L
Femineus sexus habet cor molle 85 I
Feminā visitauit iohes de gerson in infir-
Femina videndo vrit ⌈mitate 86 R
et vires carpit paulatim 38 S.
Femine⁹ sex⁹ q̄re deuot⁹ dicat. 48 R 65 Z.
Femine caute se hēant in recogitōne nudi
Femine in lege veteri ⌊crucifixi. 71 M
cū nō circūcideret quō saluabant. 6 S
Femine inualidū hīt iudiciū rōnis 7 q̄re.
Femia an regni sit capax. 53 L ⌈55 L S E.
Ferculor varietas infert damna 43 L
Feruor degenerat aliq̄n in teporem 51 P S
Feruor indiscretus damna plurima affert.
51 L. Vide infra zelus.
Festa di⁹ profanari ꝓhibit ex malicia vt i festo
Festor fiat moderato 43 P ⌈stror 64 E
Festiuis diebus frequentia dona gratiarū
mitti creduntur 75 V.
Festorū multiplicatōes nō laudat 60 L
Festi⁹ cuilibet occurrētia mistena ꝓtemplari
solebat iohānes de gerson 98 F
Fictio in pfessione quadruplex 34 I
Fides quid sit et quot modis capiat. 13 E
F G 14 L 54 M D T 27 Q
Fides multipliciter describitur. 13 E I
Fides nō ē necessariū fundamentū ptātis
ecclesiastice 3 R
Fides xpi pmanet vsq; ad ꝓsumatiōez scti
Fides mala merē illudi ⌊io L i E
et infortunia pati 21 E L R
Fides firmata tollit oēz rōez ad oppositū
Fides ꝓtradictores hz sicut ⌊21 E
et scientie omnes 24 M
Fides certa esse quō possit 54 M
Fides an possit indinare ad falsum. 62 I
Fides de futuris cōtingentib⁹ nō excludit
potentiā dei in oppositū 62 I
Fides differt a scientia 2c. 15 G
Fides miraculū i nobis opat. 61 M 57 P
Fides vñ sumat certitudinē suā 15 G
Fides 7 scia de eodē hīi possint. 13 D R
Fides in pria manere pōt 7 in raptu 2 D
Fides in via sp nō euidentiū 3 D
Fides infusa necessaria ē. 13 R ⌊14 O P T
Fides generalis implicita nō sufficit semp
Fides pt eē de not⁹ luīe naturali 7 expīētia
Fidei qōnes examīari multi ⌈14 M.
impediūt q̄ pnicioſum ē. ii E F G M T
Fidei qōnes quō debeāt examinari ii D
Fidei qōnes ꝓ quod indicari possit. 12 L
17 T 9 18. Z B 2c. L
Fidei qōnes multiplr pnt tractari 13 A
Fidei qōnes ad phos deduci pnt 14 F
In fidei caus q̄s sit sup⁹mus iudex 14 T 17
Fidei ar⁹m facē qd sit 14 T I 7 Z ⌈9 18 A
Fidei cause q̄ dicant maiores q̄ mīores. 14
Fidei si ꝓtradicat an quilibet ⌊9 18 A
obligeē ꝓ fide ꝓtendere. 55 T 9 56 A B
Fidei vitas ī pl⁹ se hz q̄ lex pure dīna. 61 Q
Que solū sunt ad fidei pietatē in nouis re-
stringēda plus a plā q̄ augēda 69 I
Fidei nō repugnat hīe cognitōez exprime-
talē certā de deo hic in via 69 D.
Fidei pietas 88 B E
De fidei pietate q̄ assertiones censenē. 14
G 15 S 17 9 69 I
Ad fidem ptinentes veritates. 3 X 12 L 13
B I R 14 E 60 M
Fidei articuli quot sint 14 M
Que cause fidei ad ꝓ aliū vel papā referen-
de sint. 13 Z 14 F S 179
Fidei principiū est credere q̄ tota sacra scri
ptura reuelata sit a deo 13 G M 14 M
Fidei iudiciū ad plātos et doctores sed de
liberatio ad alios quosq; spectat. 12 L X
Fidelis sapiens fidem. 14 L ⌈Y Z 14 I
In fide dubi⁹ infidelis ē 14 I P 55 9 56 A
Fidē pfiteri in q̄tuor casib⁹ obligamur. 13
In fide determiatōes noue ⌈M 14 P
fieri nō debent nisi cō cunāt 15 Z 179
Fidē alter altero magis explicitā hīe tenēt.
13 9 14 I R M D P 61 D
Circa fidē errare ptingit q̄drupl̄r 14 S.
Fidei certitudinē maximā esse. 56 A 86 F.
Ad fidē ptinētes varietates q̄ 7 quot sunt
Fide nutātes docet salubriē. ⌈61 Q 51 I
contra curiosos 86 Z
Fidei articulis conducit doctrina quedaz
generalis et notabilis 89 B
Fide credita intelligē q̄rim⁹ deo 89 B.
Fides stabiliē in loco ab auēte 92 M.
Fidelis firmi⁹ fide adheret q̄ phs scia 90
Fides qd sit fm apl'm 7 pl'a aliaꝑ ea 27 Q
Fidei articul⁹ nō ē hoiem sz deū eē passum
Fidei catholice tenor ponit. 31 R ⌈27 Q
Fidei errores vñ ꝓueniāt. 31 R in fine
Fidei articulis credere oīt simplices hūili
Fidē iocose impugnātes ⌊ter 32 S
denūciari deberent ep̄o 43 L

Fidē nō oz de cetero scrupulose discutere.
Fides io cū ñ patiē 44 f 53 L | Jo 46 A.
Fides inmitiē semp pme veritati nō rōni
Fides dubū ꝓbata est. 46 L (44 S
Fides spes caritas tres pali sunt virtū aie.
Fides dī ꝑ cupia disciplinę. (47 f
Fidē quedā puertūt de | Jdeo. 50 D.
necessitate. quedā de pietate 53 T
Fides bona quid sit ꝑm tullīū 78 B.
Fideles an fuerint philosophi 45 T
Fidei articli credendi sunt Jdeo 52 L.
Fidei veritates ꝗre repiant̄ in decret 51 J.
Filiū hñs p fornicatōnez dolere oz dēpctō
Iz nō de hoc ꝙ hz filiū 70 X | 88 L
Filia et spēs pctī nō idem sunt 28 J
Filiꝰ dei venit in mūdū taliē 7 iō. 50 A 86
Filij mīis mee pugnauerūt ꝛ me. 98 J Z
Filiꝰ magꝫ diligit̄ q̄ pī ꝑm vnā cōicatōnez
Filioꝝ erga penes regula. 48 S (99 J
Filiꝰ egredit̄ a patre vt imago verbū ars ex
emplar et idea 40 P
Filiꝰ pdigꝰ dixit se peccasse in celū 41 A
Filij pdigi parabola exponit̄. 42 A B.
Filij ꝑ pribus puniunt̄ tpaliter 25 J
Finis alicuius a deo cōstituit̄ in quolibet
actu pctī mortalis 38 J
Finis vniuerse rōnalis creat̄e. 87 Y 92 P.
Finis in agibilibꝰ 7 in speculabilibꝰ similiter
se habent 88 J 38 Q
Finis p̄cepti dilectio dei 88 L
Finis noster ē magnificare dñm 93 B
Finis generalis cuilibet homini contem-
platiuo est spēalis 7 primꝰ 93 Z.
Finis q̄druplex 7 tēplatiui gersonis. 93 T
Finis ciuilis officij 7 eccl̄iastici differunt
Finis sub fine vnus finis est 36 M | 36 M
Fine ignorato cuilibet rei nihil solidū ꝺ ea
fieri potest 38 L.
Finis hominis ē cognitio intuitiua 7 frui
tio summi boni in vita ꝑpetua 38 L
Finē nō aspicientes circa humanū genus
intolerabiliter errant 38 L
Finis ē principiū primū in practicꝫ 38 Q
Finis imponit necessitatez bis q̄ ad finem
sunt. 4 G 64 M ii B 67 L pulcre
Finis intentus seruminari oz ne aliud se
Finis intentus requirit (imiscear. 18 K
media sua 7 circūstantias 67 L
Quicq̄d fit/fit ꝓpter finem 89 G
Finitū 7 infinitū duplr dicunt̄ 95 M
Fistulatōez olim vilissimā eē tradit aristo
Fistule organoꝝ nō illibe- (teles 98 M
rales appellande sunt 78 S
Flagellat deus 84 T
Flagellant̄ marie sctissimi viri iō. 34 B.
Flagellatio suipsius publica ꝛc. reprobat̄.
22 A B L ꝛc.
Flagellatio suipsius quibus circūstantijs
fiat rōnabilis 22 B L f
Fletus 84 T vsq; 93 T | 85 A B ꝛc.
Flemus dū flere nō possumꝰ ꝛc. 85 M.
Flere an liceat sctī dāna 7 cetera silia. 85 J
Flere cū flentibꝰ ꝛc. quō impleat̄ 85 K
Flere quidā nō pñt. Alij semp 85 K.
Flebat democritus sp. 85 L 42 L 45 J
Fletus notabilis sermo de hoc 45 M
Per fletū 7 cinerē significatur status pen-
tentium 100 P.
Fletū cū potu misc̄e/quid sit. Jbidem
Flebat quidā puer ꝛ clare risit sil. 45 A
Fletus materia est nō posse flere 46 B
Fletus hoc mō in te excitē 46 B | 37 X
Flurū viri quidā patiūt̄ q̄lēcūq; feie i mēstruis
Fomes carnis nō extinguit̄ ꝑ vigiti rōes
Fomes mitigat̄ nō aūt (90 T
penitus tollit̄ 44 L.
Forma tractādi nr̄a est nō materia. 85 L
Formalizātes laudant̄. 6 4 Q vituppantur
Formido incauta. 51 B f [65 L.
Fornicationem negans esse pctū mortale
est hereticus 25 X
Fornicatio quō sit actꝰ nālis et tū mortale
Fornicatio 7 meretriciū (pctū 26 L
differūt ꝑm quosdam 29 B
Fornicatio de hac 31 Z
Fornicatōez qdā pctū nō eē dixer̄t. 38 M
Fornicatio eccl̄ie quō intelligit̄ 4 X.
Fornicarius tempore 7 loco cōuenīa di-
mittere tenetur 62 L.
Fornicatio sacerdotū nō tā excōicatōibꝰ q̄
alijs remedijs eēt coercēda. 62 X Y. Jbidē
Fortitudis dictū. 28 L | vitatione eoꝝ
Fortuna moderata aduersa securioꝝ est q̄
Fortuitū nihil ē apud de- | pspera. 45 X
um sed apud hoies. 55 B 57 M 95 M.
Fortuna cur dicat̄ oipotēs. 55 B 95 M
Foꝝ ptētiosū 7 pscie distinctū inde accipit.
Forū dei triplex. 34 B (33 A
Francie ciuilia bella deflent̄ 54 A
Francus 7 anglus contendūt 52 X

Francoꝝ rex docet quodã spãli tractatu. 52 L 96 L ⁊c.
Francoꝝ rex ꝑclarissimũ hꝫ titulũ xpianissimus dicãt 52 M
Francoꝝ et angloꝝ inimicitie inde ortũ ha Francia et hispania an sint (bẽt 53 L 59 P subdite imperio 53 F.
Fres sumꝯ in adã xp̃s et ecc̃a 53 A.
Be frna correctõe vide i directõe corrigere.
In fraudẽ vsurarũ vtrum, quis ꝓtrahat ex his conijcitur 36 L.
Fraudamꝰ deũ cum ꝓximis fraudamꝰ aut fraudis multa genera ad ⌊nosipsos 37 L
q̃ nos sit iter diabolꝰ circũuenit 64 B
Frenesis spũalis qualis sit 55 M 95 M.
Freno orat ⁊ chamo ꝓstringi 76 B
Frigidus vrinã eẽs exponiẽ 51 B
Frigidi et maleficiati se mactare pñt neqs similis illecebris 38 F
Fructus spũs duodecim 86 K.
Fructus duodecim ligni vite 89 L
Fructus primos de bñficijs papa an recipere possit 36 M F K i Ti D
Frugalitas liberalis ꝑlatoꝝ que sit sic iudicandũ est 43 L
Fruitio quid sit 88 E
Fruitõ an amoꝛ⁊ liberi scõs actꝰ 97 L (T
Fruitõis actual⁹ q̃drupler ipedimẽtũ. 88
Fruitõnis der̃ papã nutrimentũ eucharistie 88 T.
Frui deo ꝑ amorẽ q̃d sit ⁊ q̃ vile 98 Q K.
Fulgebũt iusti ⁊ tanq̃ scintille ⁊c. Exponitur de q̃tuoꝛ dotibus corꝑis 25 E
Fundatõnib⁹ antiquis subuenire sãctꝰ est q̃ nouas erigere 42 I.
Furoꝛ cedendũ est 54 L
Furendo arguit dñs 100 L
Furoꝛ dei pena est infirmi. Ibidem
Furtum. De hoc plura 26 F 31 Y
Furtũ simplex an puniri possit pena mortꝭ 39 D 63 K.
In furto ꝓpria ꝓhibetur et non in homicidio 25 B
Furꝺemnatus ad mortem an possit sine pctõ effugere varie sunt opiniones 39 D
Furti diffinitio 39 L
Furtum aliquomõ cõmittit in abusu cuiuscunq; rei 39 L
Furtũ nõ ꝓmiserũt filij israel ⁊c. Ibidem
Furtũ nõ cõmiserũt apostoli in vellicatione spicarum 39 U
Fures hi censendi non sunt 39 U
Futura ꝓtingẽtia vtrum de necessitate eueniant 88 E
Futura ꝑdicere ꝓfitenti quomodo respõdebitur 20 S
Futura si quis bonꝰ et religiosus dicat an iõ necessario videant eẽ credenda 69 I

Gallina est diuina sapia 92 S,
Galline se xp̃s ꝓpatiõ 34 T
Gallũ se q̃dã estimabat 73 L.
Gama mysticum 78 Z
Gama nouũ ⁊ misticũ de hoc plura 79 X
Gama mistico infigunt q̃q; võles 79 T
Gama neutri generis sicut ⁊ iota 79 I
Gama manuale inutile nõ est 80 A
Gaudiũ ꝑ tristiciã maius est 6 X
Gaudiuꝫ pñs est sicut punctus ⁊ q̃ linea misene trahit in infinitũ 46 B.
Gaudenes sunt hi naturaliter 73 I
Gaudiũ in quolibet beatoꝝ est infinitum ẽm Anselmũ. 80 E ⌊95 U.
Gnãtio i oĩnis an sit vniuoca vel equoca
Generatio duplex iustoꝝ et nequã 3 M.
Generalis locutio nõ est eiusdem efficacie cum speciali 62 U
Genus duplex in nobis 88 X
Gentiliũ supstitiões q̃ ad hoc extirpan ñ pñt ꝓuertant in aliũ finẽ. 59 B 62 I
Gentiliũ scriptis cõmodare nõ ipos possumꝰ nõ dare 18 U.
Geometer quidã archimedes fortissime i sua meditatõe detinebat aũo vt ciuitat⁊ expugnatõnem nõ ꝑciperet 74 Q
Gerson filius leui 49 A
Gloria quid sit 97 A ⁊ in sequenꝰ.
Gloria quasi claria. ꝙ. clara. 97 M. ⌊97 A
A gl̃ia oppmitt omis pscrutatoꝝ maiestat⁊
Gl̃a di fit l̃ augeẽt i se dũ mãifestat 97 M
Gloria pr̃i et filio ⁊ spũisctõ 97 M 94 T
Gloria in excelsis deo si deẽ sequiẽ in terra pax hoĩbus 8 S
Gloria est gr̃a ꝓsumata 84 Q
Gl̃ie visio req̃rit q̃drupler lumẽ. 84 Q
Glo. pa. ⁊ fi. ⁊c. i fine psal. iungit. 94 I
Gloria soli deo debeẽ. 53 B (fructꝰ 76 I
Gloria deo debeẽ de suis donis nobis võ
Gloriã quo magꝭ fugꝭ magꝭ te seqt 83 B

Lumen glorie quid sit 97 P
Gloria inanis qñ admixta sit opibus nostris signum 18 R 70 R
Contra gl'iaz inanem exhortatio. 64 R
Gl'ia vana sic repellat. 88 U 92 T 66 L
Gloriā vanā generat amor ꝓprie excellen
Gloria inanis de hac plura tie 92 Z. 24 J 28 L Jbi qd sit z de filiab⁹ eius
Gloria vana quādo sit pctū mortale/ aut non 29 B 32 R pulcre
Gloriandū non est de dominio 77 G
In gloria qui habitare vult nō sit a bonis operibus sterilis 100 P.
Glorificatio dei filius est ꝓuocationis cōsiliorum 12 F.
Glosare textus 87 T.
Glosis sup glosis dimissis in textibus iuris aptior patet intellectus 35 Q
Glose innocētij verba aliter sonare qdam
Glosa innocētij ponit. 36 A (fecit 36 E.
Glosas recipit sacra scptura. infra scriptu
Gnomice actus quis sit. 36 U Lra sacra.
Gnoti se auton 44 M
Gr̄a describitur 58 P
Gr̄a dupliciter capit̄ 60 T.
In gr̄a se eē nemo scire pōt sine r̄uelatōe et rō h⁹ 63 T 15 T 32 L 37 R 77 Z 97 X.
Gr̄ā dei coiter non datur in exercitijs vel ingratis 98 T
Gr̄a dei dat immeritis magna tñ coadiutores nos eē oportet 42 A 6 L
Gr̄a z miscōia a deo petenda 5 Y
Gr̄a moderatrix ē z victrix nāe. 57 D
Ex gr̄a agere nō sp tenemur. 60 T (58 P
Gr̄a necessaria ē ad omne bonū 61 G
In gr̄a exñs potest mereri eterna z transitoria. alius solū transitoria 63 B
Gr̄a nostra opa p̄cedit 63 T
In gr̄a exñs omnis ē in statu pfectōis ēntialiter 67 T
Gr̄a ē amor gratuitus supadditus amori dei naturali 95 J
Gr̄a ex improuiso sepe nos visitat 96 F.
Gr̄ā cor serenū a passionū turbatōib⁹ illustrat z delectat. 96 D
Gr̄e vita quiescit in vita glorie 97 F
Gr̄e diuerse danē ab vno eodēq; spū 65 X
Gr̄e dei signū ē capuū būilitas 6 D
Gr̄e dei plures priuatiue q̄ positiue 10 R
Gr̄e dei multiplicate/ hoiem ad multa obli-

Gr̄ā dicit̄ vita eterna q̄ pignus eius ē siue arra Lganti 4 P 54 D.
Gr̄ā an sit in ēntia anime 85 T
Gr̄e influxus formales sunt purgare illuminare z pficere 85 Q
Gr̄ā ē vna i trinitate z trina i vnitate 86 R
Gr̄e gratis date sunt oñs gr̄e p̄ter charitatem 86 L
Gr̄az q̄d hñt hītu actu z sentimēto. 91 L
Gr̄ā ꝓtinet virtualiter habitus sicut ēntia anime vires suas 92 Q.
Gr̄ā reddit deiformē ēntiā creature rationalis 93 X
Extra grām q̄s pōt bñ moraliter opari 24
Extra grāz opa facta p̄sunt. 24 B (B
Grām dei negligēs in prima etate plerūq; postmodū nequaq̄ hēbit 34 X
Gratie dei augmētum hēbant se exercētes
Gr̄ā nēo spoliari potest (ad eā 34 X nisi prius consenserit 41 R
Gr̄az dat dñs libē ñ natali nccitate 49 M
Gr̄az sic acquire 49 M
Gr̄a facit hoiem dñm omniū 49 Y
Gr̄e diuine pulcra recōmēdatio 50 B
Gr̄am p gr̄a dat dñs 50 B
Gr̄a sola pt eleuare aīm i altū z. 74 P
Gr̄am directrice sequat̄ cōtēplatiu⁹ 74 S
Gr̄as agat deo deuot⁹ p deuotōe. 75 S
Gr̄a dei trib⁹ modis dat̄ hoibus 75 S
Gr̄a dei plurimū egēt̄ vtutibus abūdates
Gr̄a ōi pīti sic ē aīa dispoita 77 R L 75 X
Gr̄arū actio exñtis in prosperitate tpali z spūali 77 L
Gradus positiuus compatiuus superlatiuus in cognitione dei. 67 A B C. M
Gradus q̄nq; q̄busveniem⁹ ad deū 50 R
Grāmatice subiectū sub q̄ rōne sit ens 69
Grāmatice z loyce modoz signi candi necessitas [M 89 S
Granū charitatis raro ꝓducitur sine paleis vanitatis 35 T 36 X (nales 82 X
Granū frumēti hz infinitas ptes ꝓportō
Gratulādū ē bñ inciptētib⁹ 8 S S
Gratū exist̄e deo qd sit. 50 B
Gratuita dona nō sunt fundamētū eccīastice dignitatis 3 Q
Grauis culpa quid sit 33 E
Grecoz sacerdotū coniugiū fuit causa puationis pitie legis 38 Z
Greci yñ sumpserūt occasionē discē dēdi

a latinis 33 K 179.
Guere 243
Gula quando sit pctm 32 P
Gula qñ sit pcm mortale qñ nō 29 D
Gula de hac plura 32 E 24 X.
De gula et filiabus et spēbus eius 28 T.
Guloſi hoc mō se defendere conant 39 E
Gustando mel plus afflīat q̄ vidēdo. 48
Gustato spū doēsipit oīs (SZ 73 S
caro. et ponit. 38 FL 44 Y 46 A
Gutta in calice remanens inter labiu cal
as et fundū an pfecretur 340.

HAbere se dicen/
tes vel in ꝓpio vel in cōi/ indetur
banē. 35 J
Habituat⁹ in viaj̄s flere sp demerēt 24 S
Hebrei futurū indicatiuum optatiui loco
Heliā pauit cornu⁹ q̄ quid (ponūt. 69 A
significet 58 J 90 H.
Helizeus impetrat oleū vidue. 92 E
Heremicole ꝓpanē pelicano aui solitage
Heremite habent sanctitatis [100 P.
testimonio verbū xpi 39 A
Heremitica solitudo an ꝓueniat nouiciis
Heremite nr̄i tp̄is rephēdūt 74 L [99
Heremite quidā exterminādi sūt 63 M.
Hereses inde causant 44 f
Heresis quid sit 13 K D 15 S
Heresis noua an inueniri possit. 14 K 7
Hereses cur de⁹ pmittat nasa 13 AD 17 AD
De heresi suspicionū suar. 14 E 15 K 17 f
Hereticales act⁹ q̄ sint 7 faciūt pſumi here
Heresim sapiēs ꝓpō. 3 X 14 FL (sim 38
Heresis qb⁹ vijs efficacit̄ suppīmat 3 A B
Herelū reprobatio ad theologū (18 L
an iuristam pteneat 18 L [25 M D
Hereses et errores varie destruuntur.
Heresis pſtilianista 27 S (posse 35 7
Heresis ē dicē papa ad ꝓciliū appellani
Hereſ nō ē sine depranatōne itellect⁹ 2c.
Hereſ albigēsiū waldēsiū wicleffi [36 AD
starū 7 hussitarū. [37 L
Hereticus quis sit 3 I 9 I 5 D 18 K
Hereticus ꝓprie dictus 15 K
Hereticus ptinax est qui nō acquiesāt do
ctoribus vel plātis inferioribus 14 K
Hereticus in pūcto sñie ꝓferēde ptinacā su
Hereticus epūs vel [am renocare pōt. 5 L
sacerdos an ꝓferat sacra 1 M 3 M.
Hereticī nesciēter 14 M S
Heretici hñtes zelū nō sm scām 14 Q
Hereticoꝝ sermo vt cancer serpit 11 J
Heretice ꝓpōnes multe enūerāt 11 J K L
Hanc hereticus qs puniē pſum [13 K
ptōne iur⁹ q̄ veracit̄ est catholicus 36 AD
Heretici cū gaudio aliqñ morte patiunt.
Hereticos et hereses iudicare pti- [49 9
net ad theologiā. 52 A. supra error⁹ [52 A
Hereticoꝝ pēas determiat facta decretoꝝ
Herodes ꝓpos q̄z libos cū ino cētib⁹ iteres
Heroica castitas. q̄re s. castitas [emit 59 A
Heroicos eē. i. dīnos nō oīm est 38 K
Heroicā virtutē quasi supra hominē po-
suerūt etiam phi. 38 K [50 A
Hester regina accedit ad regem exponē.
Hierarchici tres act⁹ i eccīa militāti. i L 2
Hierarchicos act⁹ null⁹ exerce- [A 67 U
at sine anēte primi hierarche 2 B
Hierarchici stat⁹ in eccīa sūt ꝓprie tñ duo
Hierarchicus status dz in ecclesia [2 M.
esse constans et certus. 3 Q 24 AD 22 L
Hierarchia q̄dā ponūt in diuinis. 78 7
Hierarchia ē in trinitate ad bonū intelle-
Hilaritas quid sit. 80 f [ctum 56 E.
Hymnus ē laus dei cū cantico 97 AD.
Hypocrita duabus vijs ingredit 88 A
Hypocrisis crimen pessimū 92 7
Hypocrisis 24 J.
Hypocrita cū quidam ꝓtumelioſe ab alio
vocaret mordacē dedit rñsionem. 40 D
Hypocrisis quō cognoscat. 4 M [100 D
Hysop herba qua i q̄ntatē 13 mundant
per hysopū pnie hūilitas designat. ibidē.
Historie biblie cete [sūt fecūdiores 55 M
Historia de quadā q̄ se finxit facē miracla
ppē cupiditatē. 18 AD [macerabat 19 Q
Historia de q̄dā q̄ se q̄dianis ieiunijs
Historie sctoꝝ nihilipēdende nō sunt. 40
Æ vide legende. [propria. 44 M
Histriones nullibi rarius q̄ in domo
Hoc quid demōstret in vbis pcedentis
Holocaustū quid sit. 50 9 [90 S
Homerus fuit melancolicus 93 AD.
Hoīes eē pl̄ē ex gr̄a dei q̄ eē brutoꝝ 60 7
Hominis prima institutō q̄lis fuerit 8 3 Q
Hominū tres gradus 8 3 U.
Hō ē coadiutor dei. 47 61 66 E
Hō ꝓpter deū factus ē et oīa ꝓpter hoīes
sm Aristotē et platonē. 40 Q 97 120 Q
Hoīes hi solū appellādi sūt q̄ bōi sūt 40 Q
Hoīes more porcoꝝ vtūt ad ifima 40 R

Hoiem nō vinūt quidā sed porcū aut car
Hoies orbis terraꝝ dicū- (nē 76. 48 M.
tur minor mūdꝰ ois creata rō. 49 I 52.
Hois misera cōditio. 52 9 (ff 60 D
Hominis finis ille est. 72 T supra finis.
Hominis veteris et noui dria ꝑm apostolum 79 S
Hō quō inferior est angelo 64 R
In homine nouē officia seu ordines angelorum reperiri 99 AD
Hō rectus a deo factus incurvauit se tribus precipue 98 AD
Hominū varij mores 8 E
Hō nō sapiam iusticiā potentiam dei sed eius grām miscdiam desideret. 5 E ii T.
Hō spūalis rōnalis aialis 19 A
Hominis potentia scientia ꝛ iusticia tanq̄ nihilum ante deū 20 A
Hō si nō peccasset aliter q̄ nūc rectꝰ fuisset 20 A
Hoī nō revelauit deꝰ oēm celi (20 B
vtutē q; ordinatus ē ad vsū bītudis. 20 ff
Homo astris dominaē 20 AD
Hō ecterior ꝛ interior quid sit 85 Y
Hō psalterij cordulas rupit 94 T
Homicidiū multis modis fieri dr. 26 B
Honestū dicīē tripliciter 45 L
Honestū ꝑm tullīū 92 P.
Honestas dicīē hunoris status 94 V.
Honestatis capax ē hūana nāa. 94 V
Honor quō imaginibꝰ sit exhibēdꝰ. 31 S
Honor sūmꝰ sūmū onꝰ 7 L 8 A Lifra ima-
Honor quid sit. 97 A Lgo
Honor nimis malo fine dīis exhibitus.
Hore canonice. 24 R Lpctīū est. 31 S
Horas vt devote exoluam⁹ modū docet. 66 B Lb7 X
Horas ca. reiterās inbeē nōnūq̄ ñ iterare
Horas canonicas distracte dicēs male agit si satisfacere videē ecclesie. 62 M 70 B
Ho. ca. trāsgrediēs q̄ reatu ꝓstrīgaē. 63 Q
Horas ca. lucratiuas visitās canonicꝰ alꝰ
nō iturus an ꝑ hoc quincaē symoniacꝰ.
Horas ca. reiterare quō Lb9 L 36 D
quis teneaē notabilis decisio 78 ff.
Horarū aliq̄ si neglecta fuerit nō oz talē ꝑ satisfactōne pniam intūgere 78 ff
Horologiū amoris cadens exaltat 46 9
Horologiū sapiēnie allegaē 74 Z
Hospitiū anime tue sic ꝑpara deo. 44 S
Hospitum regula 4 L
Hospes pauper sic se ꝓsoleē 45 S
Hospitalia sic sunt reformāda in tpalibus et spūalibus 42 9.
Hospitale pisiense sic est institutū 42 9.
Hospitale magnū est mūdus iste 75 T
Hospitalis magni miserie he sunt. 75 X.
Hostia eucharistie quid significet. 90 Z
Hostia aū ꝓsecratōz caute abscōdīē. 16 B
Hubertini libros caute legēdos nōt. 19 K
Hugo ꝛ mgr ñ sic sentiūt siē eis imponē. 91 M.
Hugo ꝓcepit hostiā nō eē ꝓsecratā. 90 S
Hugonis tractaꝰ de oīone ꝓmendatur. 85 L
Hugo linconiensium epūs fuit ꝓcuratoꝛ cartusie magne ꝛ pfessus 39 L
Hugolinꝰ fecit apparatum sup decretales
Hugutio fecit apparatū. 27 S Lb6 ꝑ R.
Humana industria adhiberi dz sed in ea fidendū est nemini 20 E
Humani corpis triplices partes 6 A
Humanū genꝰ rōne regi debet 38 K
Hūana iura si inter se dissonāt ad ius di-
Hūane leges sun Linū fcurrēdū ē 36 B
danē in pbia morali ꝛ hoc docēt 51 V
Hūana determinatō seu ꝓstitutio qd ope
Hūanitas xpi ex grā est ꝛ Lretur 62 M.
ꝓpaē mulieri amicte sole 57 T
Hūanitati xpi collata ē omni scia sed non
Hūanitas xpi ꝓcurrit Lomipotētia 25 O
caliter ad miracla ꝓtra Burādū. 43 Y.
Humilitas 74 T.
Hūilitatis signa 6 D 77 D 40 XY
Humilitas laqueos ꝛ retia euadit et grē. 8 ff 16 I 18 Y 40 AD 70 9 Lb6 K
Hūilitas vix vnaē in solitudie ꝛ pdicatiōe
Hūilitas omis pie affectōis radix. 66 D
Hūilitas parēs discretōis. 10 ff 19 K
Humilitas laudaē et instruīē. 6 D 10 I 19 O P Y Z T 54 Q 61 S 36 T
Humilitas falsa 10 L 19 L
Hūilitas bonis actib⁹ hūcta signum dat q
Hūilitas nō ꝓpio Lsita deo 19 T.
studio sed a deo venit 19 Z L20 A
Hūilitatē nō tā in vbis q̄ in corde beam⁹
Hūilitas ꝛ magnificentia stant sīl. 85 D.
Hūilitas in quo potissime ꝓsistat 86 T
Humiliandi se modus 87 A B
Hūilitas disponit ad theologiā misticaz.
Hūiliorē deꝰ respicit. 94 A Y L62 U
Hūilitas ē omis iusticia. 94 E L94 Y
Hūilitas trahit xpm ꝛ tñ ñ aliūde q̄ a se.

Humilitatis gradus duodecim 29S
Humilitas iohānis gerson a quibusdam
reprehendebaē propter quatuor sed irratio
nabiliter 35B
Humilitas exit a deo sed sub deū et runt
ad deum 40S
Humiliatur sic anima 40S
Humiliabat se petrus 40S
Humilitatē iohānes gerson dū laudat in
telligit supbie surreptionē 40S.
Humilitas cōmendaē spāli quodam ser-
Hūilitat[tia miracula [mone. 40S
supra modū mirabilia 40T
Humilē suscapiet gloria 40T
Hūilis oībus dñaē rebus 40U
Humilitas signū triplex in plātis doctori
bus et religiosis 40XY
Humilis ratione naturalē nō ptemnit oī
no sed sic se habet 40Z
Hūilitas carmina de hac 40A
Hūilitas semp leta sed cū seuerītate 40J
Humilitatez causat meditatio passionis
christi et alia .40Y54Q56B
Humilitas q reddit aiam capacē grē hec
est 49AD
Hūilitatē xpi imitemur 51B
Hūilitas sit depssa reflexa a recusa. 51K
Humiles simus 72Q In fine
Hūilis vere nō ē sibipsi placēs 75B
Humilitēt nos hec 77B
Hūilitas cū magō difficultate acqrit pt 78L
Hūilitas marie in oratione pficit .78L
Hūor qntuplex fluit a corpe hūano 38A

I Acob lumē affe
rente nō debuit vt lyaz a rachel
discerneret 33X

Jactantia peccatum. 24J [19QP.
Jactantia p laudē propriā qñ admittatur
Jactātia quō accipiaē in tercia spē supbie
Janitrix eccle ē timida igna- 28K
Jdeal quō posuēit plato 93ff Cuia 44D
Jdealis amor creaturarū quis sit 78N
In ideali esse quod habuit eternaliter in
deo anima nō mutatur 40Q.
In ideali eē redire aiaz dixit almaricꝰ. 86
Jdeaz distinctiones i deo fundaē sup[LU
rebus ad extra p operationē intellectꝰ 69K
Jdee platonis ad sensū augustini saluanē
Jdolatria qd sit a qñ pctū. 244D [60Q
Jdolatrie species plures 244D
Jdolatre crudeles ritus hñt nō sic xpiani
Jeiunium. 24X. (22A
Jeiuniū ecclesie frangere volenti bonū est
petere licentiā a curato 29D32P
Jeiunia ab ecclesia indicta soluetes peccāt
Jeiunare q nō teneanē. 32P [31U.
Jeiuniū nuditas vigilie pauptas ꝛc. non
sūt pfectōes nec vtutes sed penalitates.
Jericho 86A (67Q
Jesu nomānis laudes 63
Jesus nomē duo supma pplectiē 60AD
Jesu nominis interpatio iiT 58T
Jesus puer minimꝰ corpe fuit oim puerox
16K
Jesus i cruce cithera a tympanū ē 87Z
Jesus parentibus subdebaē etiā fortassis
in fabuli opere 89L
Jesus pditus per pctū vel indeuotōnem
quō inueniē 59B96Q
Jesus christus nomina hec frequenter co
iungūtur ideo 25O
Jeco pt dicē dñs iesus nisi i spūsctō 6K
Ignatiꝰ ait amor meꝰ crucifixꝰ est 90AD
Ignacio maria scribit 90U (80K.
Ignaciꝰ antiphonas ad psalmos. addidit
Ignacius audit voces angelicas 80L
Ignacius scribit marie vt veniat 93T
Ignis instar ardet ptemplatiuꝰ 74S.
Ignis diuinus 58P
Ignis tria hz quibꝰ trinitatē signat 59B
Ignis mal accedendus docet quō accen-
daē ignis meditatōis. 68AD98L.
Ignis exardescat i meditatōe hmō. 46L
Igbilitas multipler 52T (48BE74A
Ignobiles naturaliter sunt bi 52J
Ignorantia plura de hac 24B
Ignorantia quid dicat. 15S (latz1A
Grātia qdā causat involūtarū qdā ñ cau-
Ignorāna ad actū volūtatis hz se añcedē
ter cōcomitanter a pter 31B.
Ignorātia affectata male electōis ziuq̄d
Ignorātia an sit pctū. 31B32Q (sit 31B
Ignorātia triplex impertinentiū vtiliū a ne
cessariorum ad salutē 31B.
Ignorātia an excuset pctū. 31E [31ff
Ignorātia est affectata nō p se sed p accns
Ignorātia iurī a facti vincibil et invincibilis.
Ignorātia ō se nō ē pctū 3z negligē. [31ff
Ignorare nō lz q statū [tia scēdi 32Q
alicui respiciūt 14P
Ignorās aliter excusaē a precepto legis di

uine q̄ humane 61 K
Ignorantia inuincibilis an sit apud facie-
tem q̄ in se ē et exc..et 61 K 62 J
Ignorantia inuincibilis tūc est 33 X
Illabi in spīm nr̄m soli⁹ dei ꝓpriū ē. 73 K.
Illabi quid sit 73 K 63 Z
Illapsus itimior ñ ē i corpalib⁹ q̄ ibi 91 B
Illecebra. i. carnal⁹ voluptuo ā delectatio
Illūiari mentē a deo exēplū. 20 A L 30 A
Illuminatōnes ꝑ statu vie nō fiūt, sine fā
tasmatibus 20 J.
Illumināt miro modo boni mores. 51 X
Illuminatiua vis ad multa valet/q̄ ꝑm or
dinem alphabiti exponē 99 Z
Ad illuminationē hoīs vt possit cogīscere
dilectū suū/inducit ꝓsideratō bñficio⁹ dī
Imago ēnitat⁹ ē aīa. 82 B K 85 T (99 Z
Imago pulcerria est filij⁹ in diuinis. 82 M
Imaginū venetatio 87 H
Imago trinitatis i triclinio cordis 94 H
Imagines non phibent 25 Q
Imaginē suā misit xps abagaro. 25 9
Imago dei in hoīe considerat 97 E
Imaginib⁹ cultū latrie ꝓberi a superstitiosis
Imaginū astrologica⁹ fa- L q̄ cā. 17 X
bricatio suspecta est 21 A
Imaginū certarū singularis cultus 7 silia
ex intentōe iustificant pnt. 21 M 69 B
Imagines incantatorias in pniciē alie⁹ er
structas destruēdas eē sine timore. 21 O
Imago rei hz vim alterādi sicut res ipsa.
Imagines sctō⁹ ꝓtenende nō L 73 L
sunt sed sic tractande. 71 M Jn fine
Imaginis a vestigio ꝓpa diffictio. 85 T
Ad imaginē dei dī hō fact⁹ō 51 X (69 H
Imaginū in eccīa vsus non phibet medi
tanti sed in desio 68 T
Imaginatiua vis quid sit 29 P
Imaginatio rapitur 65 H
Imaginatio facit casum. 20 Y 21 E K 69
Imaginatio fortificata multū (B 73 L
facit ad sanitatem 20 Z 21 K 69 B
Imaginatiua virt⁹ mirabile vim hz. 73 L.
Imaginatio cuiusdā fecit cadere cameluz
ꝑm Auicennā Jbidem
Imaginatōnes fugē vtile ē. 71 M 73 H.
Imaginatio q̄libet ꝓfundata hz sua misa
Imaginatōes hoc mō (niā 73 M ꝑ
discere relinquere 71 L
Imaginatōes de ope nr̄e redemptōis nō
sunt reprobande 71 L
Imaginatō actuat⁹ ex obiecto 7 ex semia-
li humore 38 S.
Ad imitationē sanctor⁹ multa ꝓuocant/q̄
ponunt ꝑm ordine alphabeti. 99 A.
Immūdicia carnalis multiplex 37 X.
Impatientia mortalis est 24 O
Impassibilitas primi status 83 Y.
Impassibilitas aie an possit hīi 84 A.
Impassibilitates dicebāt stoici eē vtutes.
Impiū supiorus potentie i ife- (72 Y
riores. 55 B L
Imperare est actus rōnis 29 Y
Imperat ratio dupliciter 29 Y
Impator pape dixit nōtibi s3 petro. 2 H.
Imperiū romanū discessionē passū ē. 4 X
Imperitos appellat dionisi⁹ infideles vel
phia tumentes 65 H
Impignoratio quid sit 35 B
Impulsus quid sit. 63 V. Et plene dein-
ceps in proprio tractatu
Impulsus duplex deorsū malꝰ sursū bon⁹
Impulsꝰ bōi 7 mali distictio. 87 E (86 Y
Impulsuū septē spēs. 87 K L 46 Y
Incarnatōnis xpi cā nō ē ꝑfectio vniuersi
Incarnatio xpi ad sūmā hūani generis ꝑfe
ctōnes ptinēs an si adā ñ pec casset fac ta
Incipientes ꝓficientes 7 ꝑfecti⁹ (fuisset. 99 A
ctos mēorat Aristoteles 52 B
Incipientiū institutiua a ꝑfecti⁹ differūt. 17 T
Incipientes ꝓficientes 7 ꝑfecti q⁹ (66 L M
bus comparanē 41 H. Jnfra vita
Incipientiū panis 50 L.
Incipientes audiant hec 48 B
Inciuiles 7 ingrati nō sim⁹ deo 91 Z
Inclinatiōes bone naturales ꝑ singulari
dei gratia sunt habende 65 Z
Incliaui cor me. 2c. ꝓpē retributiōz. 36 H
Incōstātia quō filia luxurie 7 quō ñ. 28 Y
Incontinētie cāe ꝓcipue sunt obiectū allic-
iens et humor seminalis 38 L
Incontinens quō vincat 88 B 53 L
Incorruptio vie et patrie. 50 O. (actus
Indifferens nullꝰ actus est. 3 4. B. Supra
Indiscretio que damna afferat 51 L
Indiscretio est demoniū meridianū 71 B
Indulgētie de his tractatꝰ spāl. 33 92 5 G
Indulgētias dādi fōta ē varia. 33 K L 33 K
Indulgētia i articlo mōt⁹ data q̄ tū valeat
Indulgētia de pcīis oblit⁹ nō dat. Jbidē

Indulgētie date ꝑ ꝑē cāz ñ ꝺbitā ñ vz ibiꝺ
Indulgētie ꝙles sunt ꝺū mille āni ꝑmittū
tur oāti ꝑ nr̄ aī imaginē ꝛc. 33 K 69 J
Indulgētie exñtib⁹ i purgatoꝛio ꝑsē 33 M
Indulgētias ꝑsequ volēs sit de facto vel ꝑ
Indulgētiaz cōcess (posito ꝑcessus. 33 J.
sio nō est paruipendenda 34 A
Indulgētias plēarias solū xp̄s ꝑt dare. ibiꝺ
Indulgētias cōcedēs suā ꝑcessiōez sic mo
Indulgētijs opatio (deret 34 A B
inimitēs acceptabilioꝛ est deo 34 A
Indulgētie pctoꝛ puenīūt mltis modis.
Indulgētias cur papa ñ det oiḅ⁹ (34 B
i purgatoꝛio exñtibus de hoc carmē. 34 B
Indulgentias infinitas largiē deꝰ cuiuslī
bet peccati dimissione 33 J
Indulgētias quis possit concedere. 2 B.
Indulgentie dari ꝛ recipi debent discrete
alias decipiunt vterq; 78 L
Indulgētias impetrāt nobis scī. 77 L.
Induratio coꝛdis vñ sit. 33 J (78 B
Indurati ꝙ ꝓios aliqñ nō audiūt. 75 G
Industria nr̄a baculus aīmarū. 37 J
Industrie ad theologiā mistica ꝙt sunt. 65
Industriaz illaz difficillima ē spūl G ꝛc.
Industria i (a fātasmatib⁹ auertē. 97 J
theologia mistica sepe ꝛ oēm industriā de-
In esse octo modis dicit. i X (seꝛē i 90
In essendi modi sedecim 91 B
Inexpertū adolescentū mos iste est. 71 J
Infantes licet vnius diei et fatui pcm ha
bent sed nō culpā 72 J 38 L
Infātes iudicio rōis ꝺre carēt. 55 L B 72
Infernū formidaē cautū ꝛ licatū ē 65 X (J
Infernus parnus esset quibusdā / manere
fixe in vno loco aut sine societate. 74 K
In inferno arguit de insolubiliter. 100 L.
Infideliū vita pctū est 24 B
Infinitus ē actus terminatiue q̄ creatura
videt et amat deum 97 B 98 L.
Infinitū ñ oꝛ eē ꝓt eqle alti infinito. 61 B
Infirmari oēs ci cepit tūc scti eē vl fuisse
Infirmitas coꝛpis facē redire ad l velit 50 F
coꝛ. 50 F (31 G
Infirmi se deo committant non fortilegis
Infirmitatū oīm fugabilioꝛ ē isaīa. 67 F.
Infirmitatē q̄libet ḅz lx fm plᵒ ꝛ minᵒ. 75
Ingeniū clarū exercitiū electū / ociū (J
sctm ꝓficit ad cōceptuū feaciditatē. 60 M.
Ingratitudo carpit hoīs supbi 6 Z 58 K
Inhonestū triplex 45 J
Inimicos diligere quō obligemur. 24 J
Iniurias nostras indulgere dei aut vindi-
care debemus. 12 P Q (oz. 7 L
Iniuriā remittens ad animū reuocare nō
Iniuriā passus ad q̄d teneat ifereti. 28 X
Innocēs eq̄ obligat⁹ ē sic nocēs. Jō. 35 E
Innocēs pl'gre penitēs plᵒ miscoꝛie dei oz
In inocētie statu sensibile nō (56 P 63 X
egisset in sensum nisi impetrāte rōe. 73 Z
In inocētie statu aīa sine impedimēto ele
uasset in se deū. 74 P (79 F
Innocentie status habuisset monocoꝛdu
Innocētū pueroꝛ martiriū ratio describit.
Innocētū die ꝑ arcā in āni i faustū (59 Z
credē supstitioſuz ē. 20 L U X Y 21 B E
In innocētie statu fuissent oīa cōia. 35 M
Innocentioꝛ quanto fuerit tanto sis in
sei uitio dei ardentioꝛ 51 B
Innocencij glosa adducit 36 Z.
Inobediēs q̄dā mōach⁹ reprehēdit. 71 Z
Inobediens arguit de apostasia ꝛ hereſi.
Insani rapt⁹ ꝙles i sybillis ꝛ vatib⁹ l 71 B
gentiliū fuerit nihil ad theologiā misticaz.
Insigma nr̄a libēter inspici⁹ 48 O l 97 J
Insidie reprobanē 15 K
Insolubile quoddā ponit 35 L.
In somnijs toꝛq̄ ineptissimuz reddit ad
Instrōz varietas affert fa- l oīa. 71 J
cilitatē vel difficultatē in opando. 73 J
Instinct⁹ diui quō sint seq̄ndi ꝛ regulandi
Inspiratō fit mltis modis. 30 J. l 68 G
Intellectus qualis vis sit in nobis. 55 F.
Intellectus agens q̄d sit. -8i M 82 P
Intellect⁹ practicus ꝛ speculatiu⁹ 82 L
Intelligens intus legens 84 G.
Intelligimus intuitiue sola accītia quō.
Intelligēdi mod⁹ p fātasmata 81 O l 84 L
Intellect⁹ agēs ꝛ possibil nō differūt a me
te. 86 A l sepata 88 L
Intellectus discernit cōiuncta ꝛ coniūgit
Intellect⁹ methaphisicādo circa deū min⁹
Intelligere conamur credi l edificat. 88 L
ts triplici de causa 89 B
Intellectualis creatura sola scit ꝛ ꝓt si vult
magnificare deū vt saluatare suū. 94 M
Intellectus donū. 28 F l 77 G
Intellect⁹ nr̄ ꝑ statu vie non cognoscit pa
nem nō esse in hostia cōsecrata. 60 K.
ntelligē plura sil nō possum⁹. 80 L E

Intelligentie conceptōnes 60O
Intelligentia simplex quid sit 64R
Intelligētia simpler capiaē tripl' 64T
Intelligētig celū nō aīat sed regit 20H
Ab intelligētia ernāte dirigīē oīs res 72T
Intelligentia celi non motrix non influit
Intellectualis nr̄ oculꝰ l̄i aīaz rōnalēz 1R
q̄lis vis sit 7 quō p̄ pctm̄ ade extinctꝰ per
christū illuminatꝰ fuit 69R.
Intelligentia nō exit in actū suū absq; mlꝭ
Intentio. 55AD [tis abstractōibꝰ 86Q
Intentio quid sit 30L
Intentio imponit nomen operi 39M
Intentionē obligatus ad subsidia spūalia
sic dirigat 25L.
Intentio recta et puersa quid sit 30L
Intentio quō faciat actū bonū vel maluz
regule notabiles ponunē 30AD.
Intentio quedā actū p̄cedens quedā con
comitās quedā subsequēs 30P
Intentio actū subsequens actū nō infoīat
nisi actus itereē 39P
Intētio quō actꝰ exteriores infoīare possit.
Intentōis mutatio ī opibꝰ. Jbidē l309
Intentio q̄ faciat actū bonū vel malū vel
est in actibꝰ indifferētibus 30AD.
Intētio multa licita facit 59B 62 69
lEff.
Intentōne plura bona operā puertuntur
Intentōez qualēhr̄e possint cō- (70 89
ferentes eccleſiasticis tpalia 36X.
Intentio generalis homini obligato bñ-
factoribus nō sufficit 36O
Intentionem nos ad pticularia dirigere
deus vult. Jdeo 37A
Intentio pticularis directa deo p illis aut
istis est plerūq; efficatior. Jdeo 37B
Intentio cordis quō dirigēda sit plene 69
Intentōes prime et scē. 60Q l A 7c.
Interiectio quid est 82T
Interiectōes affectū mare mouēt. 99R
Interiectio mistice q̄d sit 7 q̄t ei accidunt.
Interiectōes curiose. 88L 87B (100
Interogatōes pplexe 88ff. Infra questo
Interogatōib' pciosis siue multiplicib'
vnica rn̄sione nō rn̄deat 38B
Interogatōnib' aliqbus diabolꝰ hoiem
temptat 7 quō sit rn̄dendū 70X.
Interptatio legū quō fiat 7 quotuplex sit.
2B 4B iz T l iz T 17T
Interptatio legū 7 p̄ceptoz n̄ ꝑtinet cuiz
Intrāt in iudiciū cuz deo q̄ de sua iustitia
Intuitiua cognitio 84J [p̄sumūt 100R
Intuitiua cognitio dei q̄re negeē h̄ in via
86AD
Invidia. 85L q̄d sit 7 de filiabꝰ eiꝰ 28 T.
Invidia describiē 8L l32B
Invidiā sancti non hñt in celo 88T.
Invidia 7 ira ī errores ducūt 17G [24A
Invidia q̄n sit pctm̄ mortale 29E 32AD.
Invidia' quibusdam naturalis est 29E
Invidiā tolle et oīa tua erūt 41T
Joachim abbas ex l̄ris alphabeti 7 im sa-
cris l̄ris ꝑphetare visus ē 79 98AD
Joachim triplicē legē posuit p̄m tres pso-
nas in diuinis 15X 19R 90L
Job patiam nos docet 55Z 63 9.
Job 7 filioz eiꝰ puriū pulcre misticat 89
Et de his tropologice. 63 J 64B H (9
Job sapiēs/amici dolosi 7 maledictio eiꝰ.
Jocose loq̄ns de fide p̄ euocari l64B.
ad iudiciū fidei tā q̄ ō errore suspectꝰ 53T
Joculatores nō sunt in statu dānandoz
Jocūditas q̄d ē. 80F (29E 52O
Johannes grā dei 95F
Johānes baptista est p̄mꝰ post maīa i or
dine seraphin loco luciferi 83O
Johānes fuit plus q̄ ꝑpheta. Jn hoc nō
tolliē ꝑphetia ab eo sed augeē 97X
Jo. baptista laudaē. 16 ff G R L AD.
Jo. an fuerit ꝑpheta 164AD.
Jo. bap. vita an fuerit pfectissima 16Z 7.
Jo. bap. nom̄ cur ab angl'o p̄dicā 19L S
Johannes bap. singularꝫ in multis non ē
ab oīb' imitandus 19S
Jo. bap. habuit vsum rōnis in vtero ma-
Jbi exultauit q̄re. 79J (tris exñs. 83Z
Jo. bap. tribuūt quidā magna 86A
Johannē ꝓ templaē maīa 95H
Jo. bap. ꝛceptio exponiē anagogice 7 alle-
Jo. bap. quare exiuit [gorice 93R L
desertū ad predicationem 94E
Johannis baptiste virtutes 94E
Johannē baptistā visitauerūt iesus maīa
et ioseph in deserto 94E
Jo. bap. a diabolo fuit temptatꝰ 94A
Johannes baptista in se nō habuit plenaz
obedientiā sensualitatis ad rōnem. 72J
Jo. aplus inebriatꝰ sup pectoze dñi hausit
mōez illū lōgū q̄ vī indoctꝫ nugatoriꝰ 98
Jo. euāgelū Jn prin. erat ver. c̄e ex- [G.
Jo. de gerson festi occurrentꝫ (pomē 93B.

misteria contẽplari solitus fuit 68ff
Jo.de ger.studiose curauit theologiã my
stica cũ scolastica p̃cordaẽ 18 ⁊66 ⁊98 S
Jo.de ger.vellz sibi fieri reph̃esione chari
Jo.de ger.p̃ platonis mãna- (tas 15 ⁊
saltem sero gustauit 16 ⁊95 ⁊B
Jo.de ger.legatus romã missus est p̃ ne-
gocio p̃cis ecclesiastice 65 U
Jo.de ger.mltos ãnos versat9 theologia
mistica tandem clarius intellexit 17 P
Jo.de ger.offert se coã cõcilio impugna
turũ assertões mgri iohan.pui.12 Z56 U
Jo.de ger.impugnat assertões mgri iohã
nis parui 13 B⁊ O P
Jo.de ger.maluit scriptis q̃ verbis consu
lentibus rñdere 19 D
Jo.de ger.cur assertões illas iohã.pui pl9
ceteris impugnauerit. 56 S
Jo.de ger.p̃tinu9 affuit p̃cilio pstañ. 56 Z
Jo.de ger.a duce austrie refugiũ habuit.
Jo.de ger.peregrinũ se eẽ ⁊ seu (57 B
tum suũ canendo describit 57 J
Jo.de ger.mgr̃m ⁊p̃motorẽ hũit petrum
cameracensem cardinalẽ 60 S
Jo.de ger.nihil ex se determinative/sed in
quisitive loquit̃ 61 J.
Jo.de ger.inculpat9 q̃ p̃dicauerat p̃cõzes
ñ statũ obligari ad cõfitẽdũ q̃d rñderit 65
Jo.de ger.vt credo pentes docuerũt ⁊ M
oĩa recogĩscẽ a deo missis ab alto pomis ⁊c
Jo.ỹ ger.oĩo metrica p̃ bõa mor- ⁊68 ⁊
Jo.de ger.pater in die exulta- (te 37 P.
tionis crucis mortuus ẽ 88 P
Jo.de ger.pentes frẽs ⁊ sorores metro nu
Jo.de ger.q̃ñ natus (merant 37 Q
⁊ q̃ũ obierit 37 P 37 L.
Jo.de ger.cancellarie officiũ io dimittere
volnit. 51 P. Et impeditur 75 D
Jo.de ger.decanatũ habuit 51 Q
Jo.de ger.satis hũit de bonis eccle 42 Z.
Jo.de ger.nã ⁊ cõsuetudo talis erat. 51 R
Jo.de gerson habuit duos frẽs ordinis ce
lestinorum 37 L 71 J.
Jo.de ger.sic instituit vitã suã 92 D 93 ⁊
Jo.de ger q̃si medicare cngebat̃ 51 P
Jo.de ger.hũit lites sup bñficio 51 Q.
Jo.de ger.habuit brugis bñficiũ notabi-
le cũ p̃latura curata solenni 51 R S
Jo.de ger.rñdet impugnantibus eũz sup
inuentione noui cantici 79 ⁊.
Jo.de ger.vigilare ñ potuit sic mlti 71 J
Jo.de ger.zelosus fuit ab initio 71 E
Jo.de ger.q̃ tenẽ dilexerit frẽm suũ. 72 A
Jo.de ger.mr̃ lachrymata ẽ sicut ãna p̃ fa
Jo.de ger.iacens supinus (muele 72 L
⁊ immobilis infirmat̃ 75 D J
Jo.de ger.sic cognoscere se dicit mistican
theologiã aliquid eẽ 75 K
Jo.di ger.f̃ p̃fess9 i festo sctĩ martĩ. 72 B
Jo.de ger.sorores suas ad celibatũ iduxit
Et ỹ mẽdicitate spũali eis scp̃sit 37 L 35 E
Jo.an.sũme cõfessor̃ p̃ pilator fuit theolo
g9 ⁊ magn9 inuestigator iurĩũ positiuor̃. 36
Jo.an.arguens p̃cessionem spũs ⁊- (fi
cti ab vtroq; fallitur 49 D
Joseph vñ laudari possit 59 ADU ⁊ X Y
Joseph sanctificatus in vtero 59 K
Joseph virgo 59 S L U.
Joseph inueis 59 L U q̃re senex dicat̃ 58
Joseph añ passionẽ xpi mortu9 59 U (D
Joseph aliq̃ mõ pater xpi. 58 B D 59 T
Joseph cũ xpo sumeriſſe ⁊ ascendiſſe veri-
similter putatur 59 J Y.
Joseph iacob ⁊ leui filius 57 T 59 T
Ad ioseph pulcra oĩo 56 D 60 B
Joseph festũ colit̃ trãs mare. ix. februarij.
Josephinã carmine hieroico ⁊96 L
iohannes ger. p̃mit. 94 L.
Josephinam incipit 57 D
Josephinũ carmẽ i p̃babilib9 psuasionib9
ñ i temerarijs assertõib9 vsat̃ 57 B 59 D.
Josephinã suã laudat ⁊ ea delcat̃ 96 L U
Joseph verisimile ẽ fuisse sit̃z i facie x̃o 59 J.
Joseph q̃re traduce timuit mariã 58 L 56
Joseph cecinit cũ puero iesu. 83 AD ⁊U.
Joseph desiderat a maria cantari sibi ma-
Joseph p̃seruabat in mẽo (gnificat 64 L
ria cãtica marie ⁊ simeonis ⁊c 94 L
Joseph ab ãgelo triste inssũ accepit 94 L
Joseph moñeti assũt iesus ⁊ maria. 94 L
Joseph mlti p̃pat̃ ioseph spõso vgie 59 J
Joseph primus/p̃ nepos abrae q̃tuor vir-
tutes cardinales habuit 57 U
Jouiniani error quis fuerit 68 B.
Jra De hac 32 D 38 ⁊.
Jra q̃d ⁊ q̃ñ sit petiñ ⁊ 24 M 26 ff 32 AD
Jra ⁊ odiũ homes vincũt 9 D
Jra cõtrariũ non hz 72 ⁊.
Jra talib9 hoib9 accidit naturaliter. 73 J.
Jra dei pena est purgatorij 100. L
Jrascibil ⁊ p̃pugnatiua p̃ cupiscibil. 72 U
Jrascibilis q̃re ab ira nomẽ accepit 72 P

Irregularitas de hac 33 f.
Irregularitas quid sit 33 S
Irregularitas qñ incurrat 43 S.
Irregularitas an remittat sub forma absolutionis an solū dispēsatōis 33 K
Irregularitas qui ō iudicari debeat 33 X
Irregularitas qñ ꝺbat ex homicidio vel
De irregularitate i quodā [mutilatōe 33 Y
casu notabilis decisio 33 U.
Irremissibile dicit tripliciter 29 AD
Israel puer qd sit fm qtuor sensus. 92 K.
Iter spūale quid sit 27 I.
Iteratio pctōr mala ē 54 AD
Jubilus quid sit 85 P
Judas desperat 86 I.
Judas sacrat cōdit alij vtroq; mō 89 B
Judas despans peiorē laqō sē canapis se
Judas ēt in cena ordinat (suspēdit 93 F
fuit in sacerdotē iM 3 Q.
Judas tradidit iesum Deb sermo 41 Z.
Judas finxit se benivolū trib mōis 41 T
Judas erat clericꝰ canonicꝰ regular[7 pdi-
Jude sil'es sē i pctō qdā 41 I (cator 41 T
Judā alloqēt in hūc modū mana 42 L.
Judas fuit sacerdos 7 fecit miracla. 42 J
Judas refert. xxx. argēteos. 42 AD [39 B.
Judeꝰ hostiā bulliunt 7 trāsuerberaunt pisi
us 89 F
Judei signis distinctis egrē nō dñt 43 Q
Judei ꝓuerti volētes rebꝰ suis oīno spolia
Judei vñ potissimū dece- [ri ñ dñt 45 Q.
pti xpm non susceperint i 7 B 59 P
Judeis an pmittebat vsura 55 R.
Judeis ꝓuersus vite necessitas misericor-
diter dari deberet 51 B.
Judei ēt dñt interptes legis sue i 74 AD.
Judex ꝓfessorē ad reuelatōez ꝓfessiōis co-
Judex i cā ppa nēo sit. 13 Q [gē ñ pt 25 f
Judex qñ possit accusatū interrogare de se-
Judices ñ pñt ad arbitriū suū [cret [62 B
ꝓ quolibet pctō mortē infligē 36 M.
Judicat nos deus fm rōnis arbitriū non
fm sensualitatē nostram 37 S.
Judicantiū 7 iudicandoꝝ dīa 25 S.
Judicare aliū qñ sit pctm 32 L 77 I (35 X.
Judicādū ē ex cauſ p se/ñ ex cauſ p accns
Judicat 7 alē iuriſta 7 theologꝰ. Jō. 33 U.
Judicādū nō ē temē de indifferēnibꝰ 36 Y
Judicāt differēter carnalis 7 spūalis 38 M
Judicantes in moralibus quidā solis ge
neralibus regulis intendūt 2c. 36 U
Judicialia nō obligant nisi de nouo īstitu
antur 35 R L.
Judicialia tpe legis euāgelice remissa sūt
Judiciū circa agi- [platis. 55 L 61 AD Q.
bilia certū qdā dare nesciūt. Jdeo. 42 X.
Judiciū qlibet qñdie secū hēat i nocte hꝰ
Judiciꝫ extremi meditatō 77 D (mō 44 Q.
Judiciꝫ extremi approximatio quō sit pdi
Judicia dei horribilia [canda 22 B 96 M
sup angelos 7 hoīes 77 f.
Judicia i quibꝰ nō admittūt fmōes passi
onales laudat Aristo. i sua rhetorica 73 Q
Judiciū verū puertē ꝓpter passiones. 73
AD P 19 R 55 B M
Judiciū dei sine forma dei triplex 38 AD.
Judicia dei tna sunt meditāda 75 L.
Judicia dei abyssus 77 R
Judicio ꝓ alij vel eccīe nō ē necesse se pre-
tādo submittē i certa tāq; sint dubia. 13 X
Judiciū dī 7 hoīm diuersū ē. i 4 Q [4 AD
In iudicio extrēo interrogabimur ñ de acu-
mine intellectꝰ 7 de deuotōe affectꝰ 19 B
Judicio hoīm posset aliqs iuste puniri q
apud deū eēt innocēs. 62 M I (ces 4 B
Judiciū dei triplex grē miserie iust [I 7
Judicōr dī ꝓsideratō diuersa opat 5 4 AD
Judiciū conscīe accusant [se coram deo. 56
Jugū multiplex. 51 A [B L
Jugū et onus differūt. 51 L (90 A.
Jugū imponentibus xpianis resistit paulꝰ
Jugū xpi charitas ē 50 Z
Jugū xpi leue. 47 A 95 M 96 A 51 AD
Jugū xpi tollere quid sit. 50 T [nū 50 I
Jugū xps dixit tollēdū ñ chamum aut fre
Julianꝰ apostata abutebat loco ab auctate
Juramētū seriādū ē etiā si patiat [87 Z.
alius ꝓiudiciū anime 12 A
In iuramētis tres cōditōes subintelligūt
Juramēta 7 vota ciuiles in- [62 Q 93 M
terptatōnes suscipiūt 63 M O P 67 I
Jurans oīa statuta seruare quoꝝ mīta sūt
ꝓ cōtrariā cōsuetudinē abrogata 62 Q.
Jurare qñ sit pctm 32 Q
Juramēta exigē a crimiosis nō 7 bꝰ mō.
Jurare ꝓ deū plura de hoc. 24 Z [45 B
Juramētū ertoꝝre ab alio qñ nō 7 3. 24 E
In iuramēto de futur [tūc qs peierat 32 Q
Jurisdictio vñ dicat quid sit 7 quotuplex
2 R 3 AD 61 X
Jurisdictōis ptās quid sit. i Q R S T U
Jurisdictio eccīastica duplex [B 2

coercitiua et nō coercitiua 1Q L 2 R X
Jurisdictio eccłiastica vbi fundetur 1 U.
Jurisdictio ecciastica q̄re et qñ fuerit limitata q̄ ad vsum ī inferioꝝ ꝑsoꝝis. 2 A
Jurisdictio oīs an possit a papa tolli. 3.
Jus dīnū 7 euāgelicū idē sūt. 5i 7 ꝑ S.
Jd ius diuinū q̄tuor ptinēt 5i 7 6i Q R.
Jus pure positiuū (infra Lex hoc est et ideo institutū 5i 7 in fine Q
Jus generaliter et contracte diat 9i U
Jus quid sit. 2 ꝑ 6i L Q ⌈tur. 4 f 6 A D.
Juris ordo plerūq; exigit vt ordo nō ꝓue-
Jura scripta sunt ꝓpter charitatem. Jdeo contra eā militare nō debent 4 B.
Jura scripta interp̄tāda sūt ⌊ f G 6 B A D. ꝑm intentionē legislatoꝝ fundata ī lege diuina et naturali 4 G 6 B.
Jura bīana multiplicari et' coli B̄ina aūt negligi maximū malū. 6 B io. S 6i L
Jd diuinspitos etiā ptinet in materia preceptoꝝ diuinoꝝ iudicare 12 X
Jura ꝓ caliaria 7 papalia aliq̄d diuini aliq̄d
Juriste instruūt̄ quō ⌊ buāni hñt i 7 E. vtiliter discāt 56 R L.
Jur⌈ ordine seruato p̄t q̄s p̄petē sua ī iudi-
Jurista arguit ꝑ has ꝓiecturas (cio 31 X intentōes fuisse puersam. 33 X ⌊ ni 35 G
Juriste mlt̄ notāt īcertitudinē lucri l' dā-
Jus recipiendi reddītū ē merx in cōtractu
Jure canonico pitis (censuali 35 G 36 B. plus credendū est q̄ ciuili 36 B.
Jus recipiēdi ꝓpalis est pure spūale 36 J
Juriū penaliū ꝓstitutōes restrīgēde ñ mlt-
Juristaꝝ puroꝝ tāgit 44 X ⌊ tiplicādes 6 ꝑ
Juristarum officiū hoc est 5i U
Juriste necessarij sūt in eccīa dei 5i L Q.
Juristis opꝰ nō eēt si regulari ⌊ 52 B vellemus virtutibꝰ theologicis 5i 7.
Juriste et theologi ad inuicē ꝓpant 52 A.
Jurib⁹ positiuis quidā nimiā vi obligādi tribuunt. 52 L 62 B ⌊ R L ꝑ 62 H
Jus idem sit vbi ē eadē rō ⌊ Expomit 35 U
Justicia de hac 27 X (39 B
Justicia quid est 39 L
Justicie ēsuries 49 L
Justicia vera compassionem hz/falsa indignatōnem exponit. 49 L
Justicia originalis talis erat 51 M
Justicia rigorosa repellit rōnem 77 H
Justicie diffinitio est ꝓstās rē. ꝓpetit ꝓncipalē justicie diuīe 2 ꝑ 6i Q 69 A ⌊ 66 A
Justicia quō sit generalis ad alias vtutes
Justicia ꝓmutatiua ē distributiua habēt duo contraria 69 A
Justicia ptīcipata ⌈ est hītus Jus eiꝰ vius. 6i Q ⌊ 2 ꝑ 6i Q 69 A
Justicia ptīcipata quid est et quotuplex.
Justicia originalis videt̄ esse de integritate nature humane 6i X
Justis oīa sunt cōia ꝑm Senecā 41 Q
Justus quō oīibus dīaī 41 L
Justis quō iniuria fieri possit 41 X
Justi lugubrem vitā trahere videnē ⌈ repro bi gaudiosam 97 E
Justificare maius est q̄ creare 92 R
Jussa facalioq̄n nihil valent cetera 88 A D
Juuenes ptingit aliq̄n magⁿ idoneos esse
Juuenes carna- ⌈ ptēplatōi q̄ senes 71 Q les nō subito se tradāt ꝓtemplatōi 74 B
Jn iuuēta seruiendū est deo 50 E.
Juuenile ꝓsiliū minꝰ salubre est 53 J

L Abia dei. 82 Q

Laborare manualiē expedit etiā de
Laborare corpaliter ⌊ uotis 71 Q.
hoc modo laudabile est 74 Q
Labores aliorū manducās ⌈ p eis orare. 63
Laborāt oīs. 50 Q ⌊ 77 L
Laborās et oneratus ⌈ differūt 50 ꝑ
Lachrymas q̄dā haurire sūt inertes 85 J.
Jd lachrymas diuersi se hñt diuersimode
Lachryme cordis q̄d sint. 85 L. (85 J
Jd lachrymas exteriores oculi nemo ob-
Lachrymaꝝ aqua sic est hauri- (ligāt 85 L enda 40 Q ꝑ 46 R Q
Lachrymas pducēdi q̄tuor idustrie 41 E
Lachrymandū est hic 49 A D.
Lachryme sunt vtiles nisi sint nimie 67 R
Lachryme valēt ꝺ temptatōes 7 malas co-
Laic⌈ ꝺmitti p̄t aliq̄n ⌈ gitatōes. 71 S iunsdictōnis eccīastice executio 1 Q
Laicis q̄ libri sint admittendi 1 J i 7 A D
Laicos nō eē coīcandos sub vtraq; specie.
Lamētū duplex 84 Y Z (17 R 7c. plene.
Lamātatōes hieremie 85 H. A D oralisanē
Lamētatio stat cū exulta- ⌊ pulcre 85 Q tione in ꝓtemplatiuis 79 L.
Languoꝝ hoīs ꝓtemplatiui 74 F
Lapides quidā portati hñt miras virtutes
Lapides si nō sunt fideles milita- ⌈ 73 H tis eccīe firmi et stabiles in fide 100 ꝑ
Laqueos vndiq; absc̄sos euadit cū ꝓcu-

li sunt sp ad dñm. 67 K. supra hūilitas.
Largitas diuina et hūana differūt 75 X
Latria soli deo debet 7 nō creature et vt si-
Latrones diaboli spoliāt nos [gnū e 78 P
et relinquūt semiuiuos circa crucem xpi.
Lauari debem9 hoc mō. 40 D P [7 AD
Si nō lauero te nō hēbis ptem mecu expo
Laus sctōr p piecturas ple- (nit 41 A
runq; sumit 59 H
Laudate dñm in sctis eius exponit. 78 P
Laus dei ē beatitudo oīm 78 P
Laudās deū non nihil agit 78 P
Laudes xpi as refutat Jo. de ger. 48 H.
Laudatus ab hoibus vituperante deo ñ sal-
uatur ab eo dānante deo 10 AD
Laudis vel vituperij ratio fundat in liber
tate arbitrij 72 X.
Laratiua phibent aliqñ ne natura reddat
Lectio vel collocutio nō [segnis. 39 P
sufficit ad ptemplationem 66 D
Lectio est ancilla sapie 52 P S
Lectio cū p fūda meditatōe vtil ē rei. 52 P
Lectōis fructr ē p funda meditatio 52 P
Lectio nimia aliqñ pplatōr impedit 74 N
Legēde sanctor in pbabili nō in necessario
versant nec facile reijciūtur 14 G 69 V.
Legitimū dr quod ē legi cōforme. 35 D J
Lenitas efficacissima ē ad correctōes. 35 L
Leges spūales eedē sunt apud oēs/nō at
Leges interptatōes (ciuiles 2 A 33 J.
Let exceptōes 7 dispensatōes recipiunt fm
sex regulas 2 B E 3 D 4 B
Leges nouer penales nō sunt facile p mul
Lex multiplex et vñ (gande 2 E 62 P
dicat 7 descriptōnes ptiū. 2 Q. 61 K L 7c.
Lex scripta nō sufficit nisi sit lex viua actuās
Leges ipe cupiūt vt iure regan- (eam. 3 E
tur 4 f 67 f.
Legem p equitatē ordinare nō ē ea soluere
sed implere 6 B 67 f.
Leges humanas multiplicari nimis pnicio-
osum est 6 f 10 B 61 J 62 D P
Lege priuata se ouci dicētes. 18 B 93 D.
Leges positie qb9 abrogent 62 P K 35 X.
Lex diuina qd sit/ qs et quō obliget. 61 K L
Lex qd sit. 2 P
Leges iudiciales veter [testi quare non sunt
propie leges diuine 61 AD Q
Leges hūane qb9 pncipijs dīnis innitātur
Lex naturalis et hūana qd sunt et. [61 H
qūo differant a diuina 61 D
Lex pure dīna q̄drupler et ptinens 7 imp-
tinens ad diuinā plene 1 Q K
Lex naturalis vel hūana vt tales ñ obligāt
ad mortale 62 B K L
Legibus positiuis multū robur pōt dare
vel tollere ppls pīertim ab initio 62 P
Lex dīna nō obligatoria q̄tupler sit 63 A.
Lex euāgelica sicut nec lex vetus nō sp ob-
ligant ad mortale 63 B E L.
Legē hūanā nō obseruās in casu charitatis
necessitat [vel pfuetudis laudabilis/vī ex
Lex deitatis comūgit sup- [cusari 63 H
mū infimi/infimo supioris 82 T 38 X.
Lex vetus cessauit 89 T V
Legalia curebāt añ et p9 passionē differēter
Legē suā xps noluit per cala- [90 B.
mum scribere 9 T
Lex positiua tūc obligat 24 E 35 X
Leges hūane/interptatōes aspernari non
Leges supior nō oīs ob- [dñt. 24 K
ligant ad pctū mortale 24 K.
Legū dīa. 35 D (nisi 35 K
Leges ciuiles nō artāt in foro eccleiastico
Legislatoris ptās q̄lis sit in p̄ctibus. 35 L
Legū multiplicatio inuoluit pplos. J bid
Legislator [ptās ad for pnīe 7 pscie se extē.
Legislatoris interest ne qlibet (dit 35 L.
passim abutat re sua 35 D
Legislatore null9 sapiētior dr cēseri. J bidē
Lex invalidat contract9 pter spēs malivel
Lex ciuilis tolerās vsuras (sequelā 35 K
nō contrariat legi diuine 35 V
Legislator ciuilis hūc finē intēdit. J bidēs
Lex tolerat mīora mala ad vitandū maiora
Leges positiue contra vsurarios [35 AD X
late non sufficiūt 36 B
Legibus dīna et naturali loq ñ ē sine lege
Leges hūane de malefactorib9 [loqui 36 f
punīēdis nō pure hūane sunt 39 D
Et lege dīna nulla lex pure hūana pōt ab-
Leges positie hūt sp subintel [solue. 39 G
lectā exceptionē illā. s. 39 D
Legibus exceptōes addere neq; optuit ne-
q; congruū fuit 39 J.
Lex positia quātū possit in p̄ctibus. 35 D.
Leges hūane fundant in phia morali 7 h9
docent 51 V
Leges hūane non sufficiūt ad pspiciendū
viā eterne vite 44 X

Legū multitudō reph̄endit̄ similitudine
Legis vel canonis cu- quedam 48Q.
iuslibet fundamentū est dei velle 51X
Legē hz quelibet res sicut ⁊ entitatē ⁊ bo-
Lex hois rō ei⁹ē 51X nitatē 51X
Legistis nō fuisset opus in statu nature p̄-
mutus institute sed destitute 81Y
Lex vetus ideo instituta 51E.
Lex euāgelica ideo instituta 51Z.
Lepra a celebratōe ñ impedit i pūnato 37
Leprosi abstinēt a ꝯiugio ꝓp̄t̄ plē 38 P[Y
Letari aliqñ nobis licet 45B
Leticia q̄si laticia 80f.
Leticia q̄lis ee debeat 85P75J.
Leticia duplex bona et mala 44J
Leticia sctōz plura de hac 45B.
Lenia pcta ꝓtenenda nō sunt 72L
Libellus repudij p̄missus nunq̄ fuit lici-
Liberalitas ꝓtiat̄ auaricie. 28Z tus AD.
Libertas quid est 94Z64U52E.
Libertas arbitrij 85J54S55LB
Libere agit deus ad extra. 49AD89fJ
Libertas eccie ꝓcessa ē nō (91E supra de⁹.
tam intuitu ministroz q̄ bonoꝝ diuini.
Libertas bona ⁊ mala. 49E 3iU.
Libertas arbitrij ꝓcursū generali dei ñ im-
pediē sed fortificat̄. 54S60P65E
Ibi quid sit et in quo cōsistat
Libertas spūs erronee ab aliquibus intel-
ligitur. 19K7'63Z
Libertas arbitrij indicat nos non cogi per
astra 22AD M55B58Z Ibi
Liberū ar. nec p magicā cogi pōt 21K.
Liberū arbi. coagit deo 29S supra hō
Libertas arbitrij quid sit ⁊ quō sit hoi non
in malū sed in p̄mileqiū 68B
Libertas arbitrij nō tollit p̄uidentiam dei
Libertas arbi. in nec ecōuerso. 54S.
quo radicetur 55LBf68B
Libertas dominiū quid sit 61Y
Libertas dei ⁊ hois duplex 98L
Liberū arbitriū quid sit. 93S94D29
Q38AD68B
Liberū ar. p̄supponit duas potētias 92O
Liberū ar. est neutrij generis 94D
Libe. arb. plura ꝓplectit̄ sicut ⁊ tractio na-
In libertate er. fundat̄ (uis 94M
rō laudis vel vituperij 72Z79B
Libertatē expiri volentes possum⁹ eligē mi
nus bonū maiore deserto 5f68E.
Liber act⁹ille solus ē formalr ⁊ intrinsece ⁊c.
Libera fit quecūq̄ opatio L79J
quantūq̄ naturalis hoc mō 79J
Libri nr̄i sint cogitatōnes solide 34AD
Libros suos Joh̄. gerson legat celestinus
in auinione 37L
Liber cordis nostri obscurat⁹ē 51Y
Librox vtilitas 52P
Librorū multa genera 52Q
Libri q̄s rex h̄ie dz enumerant̄ 52S
Libri reprobi ꝓburant̄/boni multiplicen-
Libros nouos tur ⁊ honorentur i D
f cribere an sit vtile i fJ18ST
Librorū aliquos in transitu/alios pvices
tercios assidue legamus 18S.
Liber hic potissime legat̄ qui plus charita
tem edificat 18S19f.
Libri aliqui caute legendi 19K
Libri qui religioso plus sunt frequetādi 19
Libri p eccīam appro- fS D ⁊c.
bati qualem autoritatē h̄eant 63L
Libido quid sit 65B28Q72X
Libido carnaliū cōmertiox dānat 9XZ
Libido nō satiat̄ p vsum ei⁹ nisi ad tps po
stea fortius resurgit 70L
Libidinosam cōmotionē respicit voluntas
tripliciter 38L.
Libido est amor sui 79D.
Libido ē amor/dei amori aduersus 90'R
Licentiā q̄rere in scia licet 24'R
Licētie rimula parua dū operiē efficiuntur
quidam deteriores 39J.
Licentia mgr̄alis in theologia nō obligat
ad p̄dicandū 42Z
Licentiā q̄rere audiendi cōfessiones licuit
Licentia doctora- Jo. gerson. 35B.
lis ꝓpter has rōnes dat̄ 52B
Ligare ⁊ soluē iudiciale q̄d sit 33P
Liliorū cōsideratio nutrit fidē spem ⁊ cha
Lilia in scuto regis francie (ritatē. 48O
ad mores retorquet 48P
Lilia erigūt roseē humoreē ⁊ clausurā 48P
Lilia francie crescere possit 48J
Limbus dr̄ inferior infernus 25'R
In limbo p̄res a iohāne de redēptore scisci
Linguarū donū qua- tantur 16AD
le fuerit in apostolis 49Z
In litis denario nō est vn⁹ obolus amoris
Lr̄alis sens⁹ 9XiK14Di7Bi8B (31X
Litterarū formatio p̄supponit oculū ⁊ ma

num 92O
Liuiū p lanāda aīa 56Z
Loc⁹ dialeticis q̄tnoꝝ vtiē diabol⁹ 87Z
Jn loc⁹ sacris negocia fieri nō dñt 40Z
Locus eccīe materialis incitat nos ad peni
Loco secreto tūc quis ⌈tentiā 40ℜ
secure se trahere pōt 74S
Loca secreta ad ꝓtemplandū apta hec sunt
Loc⁹ templatōni apt⁹. 66Jℜ (74J.
Loca tria distinguunt̄/solitudo/domicliū
et tectum 100P.
Locatio quid sit 35J.
Locusta⁊ more saltē te orādo excutias. 37.
Locutōnib⁹ multis multa vicia cō- (ff
miscerī solent 19J
Locutiones supflue ꝓtemplatōni ⁊ studio
multū nocent 18X51P77M
Locutio et silentiū substantia⁊ sepatarum
Jn locutione omni ⌊16Z.
misceas vtile dulci 93B.
Logica multos sermones excusaret/q̄ tam̄
nō sunt admittendi 31B17E.
Logica duplex ē. 16O 17B. infra theolo-
Logicā cōmendat. 8iT ⌊gia.
Logica beatoꝝ 46 ff.
Loqmur de deo balbutiendo ad solacium
Loquit̄ deus nobiscū ⌊nostrū 82C
instar nutricis 82A
Loqui de abn̄tibus mala cōtingit ppt̄ ser
Loq̄ mala de absen- (fines. 34E
tibus q̄n̄ sit pcm̄ ⁊ q̄n̄ nō Jbidē 34T
Loquētes mala bono fine hec sunt 34ff
Loqui malū de alio aliq̄n̄ bonū est. 34Z
Loquēs iocose ꝑ fidem et sacrā denunciari
dꝫberet ep̄o 43T.
Loquēs lingnā sub rōnis regula ponat in
principio medio et fine 70S
Lucifer sedē Johānī baptiste tributā 16 ff.
Lucifer ruina quō pulcre p r̄m restaura-
Lucri rō haberi pōt subordi- ⌈ta sit. 6U
nata ad finem vltimū 1ℜ
Lucta iacob cū angelo exponit̄ 92X
Luct⁹ de h⁹ notabilis sermo. 44M 46 ℜ
Luct⁹ q̄d sit diffinitiē. 45T ⌈45T
Luctus dī beatitudo nō formaliter ꝫ ideo
Luctus est cā solacij 80J
Luctus aliq̄n̄ intermittendus ē 75J.
Luctus sanat sensus minores 45X
Luctus laudat̄ 46A
Luctū hec ꝓuocant 49BℜT 75T
Ludus taxilloꝝ 24Q
Ludi in eccīa ꝓhibiti sunt 31T
Ludū nō patit̄ fama. fides. oculus 31T
Ludi fatuoꝝ in eccīa ne fiant ꝓhibēdi sunt.
Ludi fatuoꝝ dīaboli- ⌊40T.
ci in ecclesia 43PT
Ludouicus rex francie sermo de h⁹ 48T.
Lullus q̄re repudiatus 18E16B
Lumē est quicq̄d manifestat̄ 96QS
Lunatica est aīa 86A
Lupus ex pa. ⁊ ter. ꝓiūxit agnel 42U
Lupi sunt ꝓlati rapaces fallaces ⁊ veraces.
Lux solaris manuducit ⌊42T
ad cognoscendas potentias aīe 64X
Luxit xp̄s p pctis nostris tempe sue conce
ptionis f̄m quosdam 45X
Luxerūt scti etiam post pctōrum suoꝝ di-
missionem. Jdeo 45X.
Luxuria de hac plura 25P31Z32E
Luxuria oīs pcti initiū f̄m cassianū 28Q
Luxuria cū suis filiabus 28J.
Luxuria q̄n̄ sit pcm̄ mortale 29J32P
Luxurie remedia 48B
Luxuria sup oīa mala malū 78T
Luxus camalis et spūalis 18AD

Achometi sec-

tā reprobat de padiso porcino.
Achomet⁹ dicit ⌊44Z
mariā ꝓceptam sine originali 47U
Magici etiā si semel vreū dixerūt tn̄ eoꝝ
testimonio nō est vtendū 18ff17U
Magici cur vultu horrido ⁊ plerūq̄ insa-
nire videant̄ 19ℜ
Magice artes xp̄ianis vetite sunt. 20D I
21ff I 4D M P
Magica libri custodiri deberēt clausi. 20
Magica naturalis ꝓ sefidei contraria ⌊S
non est. 21G 73D
Magice artis origo et finis vn̄ sit 21M.
Magicas artes implectunt̄ homes ppter
varia vicia 41P
Magicaꝝ artiū mirabiles effectus 78Q.
Circa magicas obseruatiōes articuli theo
logice facultatis parisien. 21PQR.
Magice artes q̄lem vim hēant 44B
Magice artes ꝓhibite sunt iō 44C
Magica naturalē q̄dā sic saluāt 73D
Magica nālis f̄m auicēnā sic fūdat 49X
Magister sniaꝝ sic errauit 17G65P.

Adagistri mali cur discipulos in moribus non instituūt 18Z
Adgri scholariū nō timeant discessum di-
Adgr̄ et dn̄s vocari [scolor ab eis. 35 A
potest quis sine culpa hoc mō 48M
Adgri regant discipulos hoc mō 40S
Adgri parcūt discaplis ne ad alios migret
Adgri puerorr hoc [48 T
notent 73 O (Ad
Adagnes allio linitū ferrū no attrahit. 91.
Adagnes sicut articū respicit poluz sic aīa deum respiciat 49 X 50 f
Adagnificat aīa mea deū cur n̄ spūs. 18 K
Adagnificat metrice 58 J
Adagnificat in multa ꝓgenie carminū de-
Adagnificatō q̄d ē. 84 P [promiē 95 A.
Adagnificat dividit ī duos thomos 94 f
Adagnificari q̄ rōe dicat̄ de deū petr nec augeri valeat nec mioui 81 E.
Adagnificare deū q̄o sit doctrinal r 82 E.
Adagnificatio dei interior et exterior 82 E
Adagnificentia 83 B 84 Y
Adagnificentia in spelūca 85 L 93 X
Adagnificentia ad pedes iesu instar nivis liquefacta est 89 Y
Adagnificentia in domo simonis 91 Y.
Adagnificētie ꝓprietas fortꝫ summatio ī
Adaiestat[ꝑscrutator (choatorū 93 A.
omnis opprimet a gloria 97 A
Adaiorīs ptis iudiciū firmū ē iustū est.
Adaiores motus expellūt minores 45 T
Adali oīa trahūt ad suū intentū 84 L.
Adalū aspiciēs nemo operat 88 B
Adal ēt bōa ī malū cedūt. 54 O ꝑ 63 L.
Adalū q̄druplex originale actuale rō. 28 A.
Ex malicia ꝓpa percare q̄d ē 29 K 64 E.
Adalū nihil nisi qz phibitū 35 M 71 E
Adala tolerāt ne punita ruāt ī deteri 2 E.
Ex malis deus fat elicē bona nō sic hō. 8.
S 63 A iz Adi 74 Ad 54 P
Adala nō sunt faciēda vt inde veniāt bona
Adalicia pura an possit [8 S 21 O Q
ē intentus termin alicui opatōis 64 E
Ex malicia plura pcā pueniēta enūerāt.
Adalū primū p eēntiam [64 E.
nullum est 68 L
Per malos ēt qñq̄ bñplacitū suū opatur
Adali nō pñt hr̄e pacē ꝓpē [de 91 E 44 A
amorē dei naturalē q̄ eos remordet. 95 E
Ad malū pclīniores sum q̄ ad bonū ꝓpē

ecto rōnes 29 V.
Adala multa quib subiecti sum 79 L.
Adala sub bonorū spē sese crebro occultāt. 38 D. Infra virtus
Adalum an velit deus 95 E.
Adalign male ignitus 64 B.
Adāna abscōditū q̄d ē q q̄b deē 72 E.
Adādata seruanē adiutorio dei 54 B
Adādatorū observatio cū bona simplicitate et grossa fide sufficit ad salutē 22 B.
Adandatorū dei seruatio ī charitate prīncipiū est vite xp̄iane 67 Ad M
Adandata quis doceat 56 B
Adādata sunt certa 56 D
Adanducatio sacri triplex spūalis sacralis et vtroq̄ mō 69 A.
Non manducāt angeli spūaliter 89 A
Adanducare carnē quid sit 91 B
Adanducās eucharistiam quō maneat in deo rē. 91 B
Adanichei duo principia 82 D
Adanicheorū error 25 M.
Adanichei error circa ꝓphetas 16. E.
Adanichei dicūt aiam eē ptem a deo deci-
Adansio duo dicit. 91 B. [sam 40 Q.
Adansionis in deo varia nota 91 K
Adansiones tres in corde 94 D.
Adanēt res in deo q deus in reb 91 K
Adāsueti erigūt sup incōmoda hoim 46
Adāsueti cordis indicia. 72 D [3 Q
Adansuetudo sit charitatiua iocūda q trā-
Adare galilee anagogice 65 L [qlla 51 K
Adare feruēs ē corrumpi 73 Ad
Adare tumultuosum intra nos ē fantasiaz
Adargarita vna p̄ciosa [74 P
anagogice 69 Ad M rē.
Adaria originale pctī nō hūit 47 R S
81 L 83 K Z 90 D 8 K 15 Q 58 P 59 R.
Infra originale.
Adaria corpe formosissima 50 O
Adaria viatrix an pfectior fuit angl̄is. 96.
Adarie laudū principia. 59 Ad (f Z
Adaria clarissime videt deū p filiū suum.
Adaria gausa fuit q doluit q pas- (95 f.
sa fuit penalitates natureviatric 6 L 15 Q
Adaria quātas q quot gras fuerit ꝓsecuta 15 K R S.
Adaria mr̄ dn̄i fuit statim post ꝓceptōem
Ex marie aspectu nemo (eius. 16 L
vrebat sed refrigerabat potī 59 L T

Marie ⁊ ioseph ꝓcoꝛs siℓitudo. 59
Marie ⁊ ioseph nuptie quō celebꝛate 7
Maꝛia inuēta est in vtero hñs nō tumoꝛe
Maꝛia pᵐotē (vteri. 7
Joseph gr̄a ducē vsa est 96
Maꝛia quō sibipsi vilis fuit ꝓ hūilitatem
Maꝛia ꝓposuit sibipsi
in honoꝛe ioseph 10
Marie ⁊ Joseph ꝓiugiū cuiˢ fuerit sacrm.
Marie puriℓicatio dat occasionē (ib
multaꝝ quēstionū ii
Marie cū ioseph ꝓiugij fieri debē festiui-
Maꝛia interptat̄ 12
Maꝛia q̄re turbata fuerit in salutatōne an
Marie v̄ginitas (gelica 58
quō ꝓpatiebat̄ ꝓiugiū cū ioseph 58
Maꝛia q̄re oupta fuit ioseph 58 59
Marie et ioseph conuētio fuit mriony so-
lennizatio 58
Maꝛia ī visitatōne elisabeth comitata fu-
isse a ioseph vel alio veriℓic̄. 58 94
Marie et elisabeth ꝓcept⁹ qđ anagogice i-
Pro marie et ioseph tō. (gnificent 58
iugij festiuitate ꝓose due 59
Maꝛia et ioseph in multis similib⁹ laudi-
bus extollunt 59
Maꝛia aliter immunis fuit a pcto origina
li aliter xp̄s 60
Marie oꝛganū coꝛporeū celeste iō. 79
Marie spūs qualis fuerit 79
Marie coꝛ q̄les cogitatōes foꝛauerit 79
Marie gaudiū ⁊ trisiicia eodē tpe 79
Maꝛia cātat vō l̄r audiēte ioseph. 80
Maꝛia hilaꝛiter tradidit filiū ad passionē.
Maꝛia canticoꝛdū p quinq
vocales 80
Marie vicissitudinē reddere debem⁹ 80
Maꝛia pdidit passionē sed nō ꝓ passionez
sic intelligit̄ 80
Maꝛia iuuare nos p̄t tripliciter 37
Maꝛia potuit se noiare primā peccatricez
ex humilitate hoc mō 40
Maꝛia domus est 43
Marie ꝓtemplatōne plena cū ptrāsiret eā
gladius doloꝛis 45
Maꝛia ꝓceptio. de hac spālis ℞mo. 47
Maꝛia est domus dei 47
Maꝛia fuit a casu pseruata ñ elenata 47
Maꝛia fuit tabnacl̄z q̄druplex. 47
Maꝛiā recōmendat Q. Quidⁱˢ albumasar et
sibilla 47
Marie laus edicī nō pōt 48
Maꝛia cōcepta est sine oꝛigioali plures ra
tiones et auctes ad hoc Bⁱl̄r ⁊ mssiones
ad cōtraꝛia argumenta 47
Maꝛia penalitates ꝓtraxit ex cā nō ex cul-
Maꝛia adest pñtialiter (pa 47
pdicatōni veꝛbi dei hoc mō 49
Maꝛia collum est 49
Marie sensualitas nō sp obediebat ꝛōni.
Maꝛia mr̄ dei cō cludit in cantic̄ (72
canticoꝝ in fine 98
Maꝛia docta fuit in lege 81
Maꝛiā xp̄s pmisit diutius viuere ī exilio.
Marie humilitatē respexit (82
dñs nō pulcꝛitudinē 82
Maꝛia pulcꝛeꝛima 82
Maꝛia ꝓtinuo cōtemplabat 82
Marie etiā omis deformitas aliena cedit
Maꝛia hz quālibet ad ornatū 82
pulcꝛitudinē in creatura reperibilē. 82
Marie deuoti beati sunt 82
Maꝛia respiciat nos 82
Maꝛia tenuit hūilitatē cū magnificentia.
Maꝛia doluit tā aīa q̄ spū 83
Maꝛia cur fuerit passa cū caruerit peccato
Maꝛia vocale cāticū aliqñ addi. 83
Maꝛia temptabat. 83 (dit 83
Marie assumptio p̄conisat̄ 83
Maꝛia an passionaliter mouebat̄ 83
Maꝛia mater pietatis 84
Maꝛia ē mr̄ pulcꝛe dilectōis ⁊c̄. 84
Maꝛiā quō btāz dicūt oēs generatōes 84
Maꝛia oñib⁹ affinis est om-
ni genere affinitatis 84
Marie attribuunt̄ p̄conia sapīe ab ecc̄ia.
Marie affect⁹ in oīs affectionū (84
voces se vaꝛiabat 84 85
Maꝛia voluit xp̄m pati 84
Maꝛia quicq̄d petit obtinet 85
Maꝛia tripl̄r adiuuat viatoꝛes 85
Maꝛia p̄t adesse ī exitu cuiuslibet 85
Maꝛia mater misō ie 85
Maꝛia ī cantico magnificat lamētabatur
Maꝛia oꝛabat. 85 (85
Maꝛia in qualibet notula ℞bo veꝛba po
tuit multiplicaꝛe 85
Maꝛiā xp̄us iobi ꝓmendauit 85
Marie mēs cessabat aliqñ ab actu sno 86
Maꝛia ex se digna nō eꝛat accedē ad

eucharistiã 90 M
Daria virgo nullũ legiẽ in hac vita fecisse
Daria btã triplr. 83 f. Lmiraculũ 39 L
Daria temptata a demone 86 g.
Daria cui dederit affectũ diligẽdi se btũs
Daria an in cenaculo (est. 88 Q 82 Y
vsa fuerit sacrali cibo 85 g
Darie potuit deus cõferre hãc grãm g̃ cõ
tulit. ẽ fallax rõcinatio 88 g.
Daria xp̃m sequebat pede p̃ pedẽ 88 g.
Darie mlta p̃uilegia q̃dã attribuũt 89 A
Darie multa attribuit Joh. ger. de sacro
eucharistie 89 B 90 A.
Daria caracterẽ sacerdotalẽ nõ hũit. 82
Daria tñ inũcta fuit in rega Lx 89 B
le sacerdotiũ 89 B
Daria vtuosi⁹ affecit fruitio iesu q̃ ei⁹ car-
Daria sacr̃m (nalis ꝓtrectatio 89 L.
sumpsit p̃sertim p⁹ aduẽtũ spũscti 89 L.
Darie sacr̃m q̃ ministrauerint 89 L
Dariã ibs coicauit p̃uisq̃ obiret 89 L
Daria cũctas hereses interemit i vniuer
Daria sumẽs xp̃m (so mũdo 89 f.
an viderit eũ sub eodẽ sacro 89 B
Daria cunct⁊ pbis⁊ sctis doctior fuit. 90
Daria ẽ collũ eccie. 90 P 49 K. LA D
Darie q̃d p̃fuerit coicatio 90 B.
Daria de futuris coguit quãtũ filio pla-
Daria ñ vanegl'abat. 90 L Lcuit 94 L
Daria sub cruce nõ cadebat in terã sz sta
bat 90 X.
Daria fomite caruit 90 T.
Daria dĩ ꝓgnie regina celoũ 91 L
Darie nõ ascribenda sunt pue nec ei eccle
sia tribuit 92 A D
Daria nõ fuit p̃ceps in rñdendo 92 X
Daria grã plena. q̃ ceter⁊ p̃ ptes tẽ. 93 A.
Daria frequẽtius solitaria 93 L.
Daria xp̃m seq̃bat q̃cũq; ierat 93 L
Daria cantieũ suũ cur incepit a magnifi-
Daria felicia⁹ ce. Lcentia 93 B 94 g.
pit deũ p̃ fidem q̃ p̃ carnem 93 K
Daria triclinium est 93 K
Daria docuit ap̃los ⁊ euãgelistas 95 T.
Daria scripta sapie sue posteris relinque
re noluit Jdeo 93 T g.
Daria pl⁹q̃ mulier vir aut angel⁹ 93 T
Daria iohãnẽ visitauit i deserto 94 E
Daria interp̃tat dña illuminata illumina-
trix stella maris. 94 G

Darie bñficia spãliter ⁊ generaliter sũ col-
Daria q̃re dicat magnificat in Llata 94 f
tercia p̃sona ⁊ nõ magnifico i p̃ria 94 D
Daria salutãtes se salutat 94 S
Daria post ascensionẽ mansit cũ ap̃lis in
hierusalem 94 V
Daria, mr̃ iesu est vltimũ de ea scriptũ in
canone 94 V
Daria incepit potius a magnificatõne q̃
a glorificatõne 94 g.
Daria egyptiaca ⁊ sinceltice 39 X
Danti et vrotis regula 48
Darta est necessaria cum maria etiã in ea-
dem p̃sona 74 L
Dartiriũ maximus est quod promone
eccie vel p̃ceptis dei tuẽdis suscitet. 6 M
Dartires q̃tidie hũtur 56 O 57 L L56 P
Dartirũ mens mãsit inuincibilis ⁊ li cor-
poraliter occiderent 90 g.
Dartirio lz ⁊ nõ lz se spõte offerre 39 A D
Dartires quidã nulla vi repulerũt p̃secu-
tores q̃ quis potuissent 39 A D
Dassilienses sentiebãt hoiem posse seip̃z
licite occidere 35 O
Dateria prima proprie nihil ẽ sed nõ pu-
re nihil. 78 X 82 O
Dateria sacri confessionis 25 M
Dateria dicit eẽ in forma 91 K
Datrimoniũ. De hoc 25 J
Dr̃ionij sacr̃m ⁊ plura alia de eo. 27 O.
Dr̃ionialis actus q̃n sit pctm̃. Jbidem
Datrimoniũ ꝓtrahi posset cũ pacto illud
nõ ꝓsummãdi nisi lex eccie vetaret. 58 B.
Dr̃iouiũ inter xp̃m ⁊ eccĩam. 3 f 9 X T
Datrimoniũ spũale et car- (10 U Z.
nale differũt 3 K 9 Y
Datrimoniũ multiplex 9 X Z
Datrimoniũ carnale q̃re sit matrimonij
spũalis signũ 10 X
Datrimoniũ triplex dei cũ hũanitate ec-
clesia ⁊ aia quo figurat 10 Y Z 58 G
Datrimoniũ dei ⁊ aie 81 X 83 f
Datrimonialis act⁹ vix modeste exercen
Datrimoniũ ade (potest 24 X.
et eue multa significauit 78 g.
Dr̃ionij tres modi dispẽsatõis Jbidem
Datrimonioꝝ celebratõ deh onorat̃ pclu
latus impudicos tẽ. 43 B Q
Datrimoniale ꝓtractũ fugiũt plures 30
Datrimonialis cõiunctio si: L38 P.

Ante

st in eccia ꝛ cum bannis ꝛc. 43 Q
Matrimonialis status miser 87 M
Mrionalis cõtractus subijcit arbitrio le
Maturitas ꝛ gram | gistatous 55 L 65 R
tas cũ ira est signũ superbie 77 D.
Matutina comestio aduersat cõsideratõi.
Mechia ꝑpe dr adulteriũ. 26 E | 48 M
Mechia de hac plura 26 E.
Medicinas emes vt sanet vt melius deo
seruiat meret 30 M
Medicinis nõ sp intendẽ oz 59 R
Medicinã non liceat oino spnere 59 L
Medicos hortat ꝛ docet dare cõsiliũ non
contra salutẽ aie 39 R
Medicina btõz. 46 M | 73 B
Medici ser passiones ponũt dũtaxat. 70
Medicine emperice qua rõne toleran pos
sint vel nõ 20 L 21 R
Medicina salutaris p quã in leticiã mutã
tur tristia ꝛ aduersa 100 M
Meditatio quid sit. 60 B 64 T 68 L
M 48 E 77 Z 78 S.
Meditationis abusus multa mala indu-
cit. 68 M Q p.
Meditatio differt a cõtẽplatione 68 M.
Meditatio ab initio difficil' p ea facil'. 64
Meditatio quõ possit eẽ simplifica- | Q
ta p abstractõez a pnotatõe accñtiũ. 68.
Meditatio de deo sim- | Q R S T
pliciter docet p exempla. 68 T U X Z.
Meditãs ne in corpalib⁹ pedẽ figat ꝓpter
frenesis ꝛ turpitudis piculũ 68 Y Z 95 M
Meditãs subito e corpalib⁹ leuet i deum.
Meditans quõ ad timo- | 68 Z T.
rem ꝛ miscõiam se excitet 68 T
Meditabor vt colũba 66 P
Meditabor vt symia vt canis vt sus 68 Q
Meditari p exemplũ docemur 66 P Q
Meditatõ cur difficilis 64 T 68 L M
Meditatio circa eucharistiã 86 R
Meditãdi quidã mod⁹ p qnq vocales. 81
B. 85 L 78 Z 79 Z.
Meditãdi modus p duo verba 85 L
Mediteť is cui nõ datũ ẽ cõtẽplari 91 X
Meditatõnis dente mastica fauũ scriptu-
Meditationi potius | re 93 T
q̃ lectioni vacandũ est 54 M
Medirandi ars p simplicibus 81 M J
In meditatõe exardescat ignis h⁹mõ 46 L
Meditationẽ abigũt illa 84 S
Meditatio est sozor lectionis 52 P
Meditãtes caueãt sibi a lesione cerebri. 71
Meditari volens sine lesione capitis | 55
Meditatio vite alicuius | sic agat 71 R
sancti aliqñ efficatior est ad deuotõez acq
rendã q̃ meditatio de deo 73 T.
Meditãdi mod⁹nõ vn⁹ ꝛ idem tenet. | 74.
Meditãdi modi varij Richardi anti | C
qui ꝛc. 74 Z T
Meditandi modus quẽ tenuit Johannes
de gerson 74 D.
Meditandi modus iuxta similitudinem
Meditandi mille | montis 79 E.
sunt modi 79 S 77 L
Meditãdi modus p singulos septem dies
hebdomade ꝛc. 77 R
Meditatõnes deuote circa singulos psal-
mos pniales 100 L vsq ad R.
In meditationis studio queraẽ inuamen
tum p memoria 89 Q
Mediũ cognitõnis q̃drupler 84 J
Mediũ accipi oz vt sapiens iudicabit. 35.
D 40 J X
Mediũ virtut⁹ sic ẽ inquirendũ 36 S
Mediũ virtut⁹ ẽ in certa latitudie 39 L.
Mediocritas aurea tutissima ẽ 51 P.
Mediatozes se offerentes p pace plerũq;
ipi perimunt 82 X
Melania offert. ccc. solidos heremite ꝛ no
aspiciur 78 Z 37 R 39 Q
Melius facere nõ semp tenet hõ. 85 L 68
B 68 B E F S 70 F T
Melodie q̃tuor species 78 M.
Membri pudendi erectionẽ quidã menti-
tunt se passos nunq̃ fuisse 32 Z.
Memẽto in missa institutũ 60 L.
Memẽto i missa q̃liter fieri debeat. 34 M
Memorativa vis qualis sit 90 R
Memorãdi modi varij 99 L.
Memorãdi artis origo ꝛ ars. | B 99 L
Memoria dei q̃ nostri memorẽ omni tpe
est pmãsiua 100 P
Melãcolici timẽt etiã in loc lucidis 73 L
Melãcolice passiones aliq̃ enũerãt. 19 R
Melãcolice passiones vñ veniãt. 20 X Y.
Mendaciũ multiplex 25 S
Mendaciũ petiũ est 31 T
Mentiri non lz ne destruat fiducia socie-
tatis humane 32 Q
Mendaciũ fieri bñ non pot 34 M

Adendacīū officiosum admittūt q̄dā greci. Ibidem
In mēdacijs delectari q; fallūt est malicia diabolica. 64E (75L
Adendicitas spūalis. 88 X de hac tractat
Adendicitas spūalis fiat die festo 31T 75
Adendicitas vera q̄d sit. 37B FP
Adendicantes ociosos mordet 74B.
Adendicī psonam assumpsit Jo. ger. i sua oratione 74
Adēdicare spūaliter nō erubescas 91X.
Adēdicitas spūalis sic fiat 48 75A 1O.
Adēdicabāt spūal' oēs scī 75P [75P
Adēdicos inspicē vtile ē ad cōpassiōē 2ē.
Adendicor multe miserie enūerāt 75P.
Adendicandi modi varij 75
Adendicitas. De hac. 59Q68EB.
Adēdicitas et pp̄etas p̄tēdūt io Jii AB.
Adendicare eū qui de labore sibi p̄uidē potest l; cū circūstātijs 62F
Adendicans dī qui solo titulo naturalis necessitatis accipit aliquid ab alio 68E
Adendicantes quo pūt effica prelati salua mendicitate 68E
Adens dī virgo mater et filia 83B
Adens quid sit 75RZ.
Adente vti quid sit 85R
Adeus a mene dicat 86A.
Adens in supmo vertice totius ale 77P
Adent; rapt⁹ q̄d sit et quot modis noīetur
Adentalis ēt lex eē pōt. 2Q [65O 95K.
Adens et spūs differūt. 95BLB 2ē.
Adens vñ dicat et quid sit 95F
Adens nr̄a ē dei capax et pticeps 92A.
Adens hūana vinea ē 46T.
Adentē seipam deserē quid sit 86E
Adensa regū hēat canētes historias 52O
Adense dne inter q̄s sedet aīa famelica 76
Adercatorū regula. 4T [D
Adercatores pspirātes dānādi sunt 24A
Adercatorū notabilis doctrina 32S
Adercator assuescat ad vnū verbū vendere 32S.
Aderr quid sit 35J.
Aderces magna nobis p̄missa ē 46B
Adereri nēo p̄t salutē sine vita gr̄e 60Z.
Aderitū vite eterne et boni tpalis ex q̄bus actibus fiat 63B. Supra Gratia
Adereri et peccare venialr an stent simul 88S. Infra pcm̄.
Aderit; quibus speremus saluari 50E
Aderetrix ad restitutionē nō tenet. 35AD.
Aderetrices tolerant̄ 35ADX
Adessiā futurū expectant iudei 32D.
Adessiā futurū expectant iudei tpaliter regnaturum 94K.
Adetaphisicales cōcept⁹ via nature sūt priores conceptib⁹ grāmatice et logice nō ātvia discipline 60J
Adetaphisica resolvit terminos oīm scientiarum 33S
Adetaphisici acutissimi nominum primi impositores 94D.
Adetaphoris iō vtunt̄ p̄dicantes 44M
Adethodica vel emperica sine rōne in medicinis admitti nō debēt 21K.
Adetror vtilitas p̄sertim castorū 80AD.
Adetro apud veteres nihil seriosi⁹. 87L.
Adeus vel tnū vt aliquid dicat dependet ex lege positiua 35R.
Adichael quis vt deus 94T.
Adicrocosmus est hō 89Z84D
Adicrocosmi mutatio inducit mutationē macrocosmi. Notabile dictū 49X
Adicrocosmus; homo hz rōnem p̄ro regina. 51X
Adilitum regula 4R.
Adiles hoc agat 52X
Adiles timet p̄dere famam 53B
Adima qui negligit paulati decidit. 50S
Adinimus vocabitur in regno celor. id ē nullus 43J
Adinorennes ordinati formidabilem inducunt laqueū 43S
Adirabilia de⁹ p malos opat. Jō. 44A.
Adirabilia nō sunt imitāda sed admirāda
Adiracula de his p̄ta pulē. 44A (93O
Adiracula iudeorum cp̄ianorū et pagano plura 43J
Adiraculorū operator solus deus ē ait aristoteles 43K
Adiracula fiebāt in p̄mitia eccīa 53P.
Adiracula iō dicunt̄ aliq̄ opatōes 38K.
Adiracula fiūt ad p̄bandā sctitatē facientes ea 2ē. 39. A non tamen est signum sufficiens. 6 R 19P.
Adiracula raro fecerūt martyres in vita sz confessores Jdeo 39A
Adiracula fiūt et facta sūt ob multas cās.
Adiracula q̄dā fieri sinit de⁹ cū. [39B

ca reliquias scōꝝ ꝑpter eoꝝ gl'az 39 B
Diracula multa fcā tpe legis et ꝓphetarū enumerātur 36 L
Diracula antiq̄ quotidie spūaliter r̄nouātur in ecclesia 39 L
Diracula p mariā iō quotidie fiūt 39 L
Diracula humilitati iuncta sunt signa sctatis 42 J
Diracula facere donū est quod distribuit spūsctūs ꝓut expediens iudicat 17 A.
Diracula faciūt reꝓbi 6 R 19 P.
Diraculū pōt expectari vbi humana auxilia deficiūt 8 Q 21 O 69 M.
Diracula videndi curiositas plures fefellit. 17 X 18 R 21 P 44 L.
Diracula faciendo deus ordinē rerū non turbat 49 P
Diraculis faciēdis quō se sctī ingesserint sine temptatōne dei 19 X
Diraculū si pia vtilitate aut necessitate creat reiciat 19 Z
Diracula ostendūt hoiem esse oīm naturalium finem 20 E
Diracula hui⁹ tempis sunt suspecta tāq̄ mūdi senescentis 22 G
Diracula facere revelatōnes hīe ne quis cupiat 70 M
Diraculū de politico narrat 43 N
Diracula sigillū dei sunt 44 A
Diracula faciēti antiꝝpo adhērēs indeus
Diracula nr̄o tpe fiūt (dānabit 44 B
incredulitatis ꝛ dānatōis signa 44 B.
Diracula etiā hoc tpe fieri nō ē ꝑ dei ordi
Disse cele- (natōnem. 55 P
bratio ꝑlura de hoc 25 B L 37 R
Dissam celebrare tenet sacerdos 90 E
Dissā celebrās quō intendē dēat 90 E
Dissā celebraturus devotōem si nō hēat non ideo abstineat 84 B
Dissa quō valeat p plurib⁹ aut vno 90 E
Dissā celebrare ī patēti loco bonū ē 90 O
In missa sunt offerentes 90 O
Dissā celebrās si pcī recordat q̄d agē de- (beat 25 E
Dissā audire domi- (nicis diebus obligat quis 32 M.
Dissā celebrare ī āgulis nō bñdict ꝛc. an
Dissā celebrās nō sit cu- (liceat 34 R
rios⁹ de valore ei⁹ inquirēdo 34 M.
In missa cognitōes supuenientes sic abigi
Disse defectib⁹ quō oc- (debēt 34 M
curri debeat. De h⁹ ꝓla notabilia ꝛ 34 M O
Dissam celebrās excōicatum q̄liter vitare teneatur 14 R
Dissā de tpe aliq̄ melius eēt dicere ꝑ defuncto q̄ requiem 39 E
Dissam dicere debens ꝓ vno si ꝑ alio dixerit non satisfacit 56 T
Dissam p aliquo celebrās pōt alios adiungē in suis oīonib⁹. Ibidem
Dissa ꝓ vno spāliter dicta q̄d valeat ꝛ q̄tum deo notū est 36 T
Dissā celebrare nēo scit an dign⁹ sit. 37. R
Supra eucharistiā
Disse celebratōes ꝓtinuātes pctōꝝ occultissimoꝝ remēorāmur 57 R.
Dissam celebrare crebrius melius ē q̄ abstinere a celebratōe Ideo 37 L
Disse cantatōnem vetus fluxus min⁹ impedit q̄ nouus 38 J
Dissam ieiunos audire ꝓuenit 4 R
Disse totalis auditio ē de obseruatōe sabbati 43 M.
Dissa añ primā nō celebrāt nisi in die natalis domini 43 M
Dissā vnā dicendo nō absolui obligat
De missa vide (ad plures nisi rē. 78 B.
supra in verbis celebrare et eucharistia
Disericordie opera 52 A
Dscōiā dei ecce q̄si stultā ꝛ ludū puenles
Disericordiā conseq̄ volens (L 77 J.
faciat misericordiā 85 M.
Disericordia laudat ī plato 7 S L 8 L B
Circa misericordiā dei aliq̄ qōnes ii Z
Disericordie opus est corripe pctōrem
Disericordia seu cōmiseratio (12 A
cōmouetur 12 C 18 T
De misericordia melius est redargui q̄ deseueritate 67 M.
Diseiiarum ineuitabiliū summa medicina est oblīuio 81 B.
Diserie multiplices seculoꝝ 51 D
Diserie humane 75 L.
Dissum se dicēs de sua doceat missione.
Dititatē xpi sequamur 51 G (18 B
Ditis fuit ihesus in dictis ꝛ factis 51 G
Distice theologie ꝓpetentes ꝓsideratōes ex dionisio 97 E
Distici⁹ absconditū dr̄at 64 D.
Distica theologia in qua ꝑte anime reponitur. 65 B.

Mistica theologia describit 65 S
Vide infra theologia et supra cōtēplatio.
Mixtio elementoꝝ 83 M
Modestia quid sit 94 K
Modi dicendi p se et p accidēs p se primo p se secūdo p se ꝑm qō ipm in quo funde
Moyses triplici policia ppl'm (tur 60 R
rexit aristocratica democratica et regali.
Molliciei pctī contingit (i 7.
sine pollutione aliqñ 32 Z 33 A.
Molliciei pctī contingit etiā ante pubertatis annos 32 Z
Molliciei pctī quidam nō confitent̄ varijs de causis 33 A.
Molliciei pctī qualiter elicī possit a pueris spālis tractatus 33 A L38 E
Molliacies nō ē quecūq; pollutio diurna.
Monachus qñ cellam exire dēat 10 M.
Mōachi quib⁹ studijs et cui doctori vacare
Monachi ql̄e (debeant 18 D.
dēat eē principale exercitiū 19 E.
Monastice vite laus 55 P
Monastice vite pericula 55 Q
Monach⁹ nō teneť obedire ꝑlato in plurib⁹ q; in regula ꝑfessus ē 62 K
Monach⁹ quō dicať eē sine volūtate. 81 S
Monachus desinit eē monachus facta dispensatōne suo voto castitatis 37 Q
Monachi officiū ēorare 77 X
Monarcham supmum ponit Aristo. deū esse 93 L.
Monarchia vna eē dz in spūalib⁹ non sic necesse ē in ciuilib⁹ 2 A 52 L.
Monas genuit monadē ꝛc. 76 X
Monasteriū ingrediēs an possit bñe oculum ad sustentatōez corpalē 69 L.
Monasteriū artū quid sit 34 AD
Moneta aurea in q̄nq; ꝑbať sic et revela-
Monetarū mutatio (tio 61 M
pctī est aliqñ 24 L.
Monitio videť eē inter p̄ceptū et cōsilium
Monocordū sup orōnē L63 M.
dñicam composuit 80 D
Mons contēplatōnis quō scandi possit.
Mons in quē quilibet L46 ꝑ J.
sanctoꝝ ascendit 46 P
Montes nobis fabricam⁹ fantasticos vici
De monte contēpla- Lorum 46 S
tionis spālis tractatus 73 Q
Montē ascēdit cōtēplatiu⁹ ver⁹ 74 V
Montē imaginet̄ sibi cōtēplatiu⁹ 75 E
Montanus hereticus 75 E
Mora duplex cōsensus et ꝑis 22 L.
Morbū incuratū relinq̄re lz ꝑm quosdaz
ꝑ exultatōne doloris nimij 39 P
Morales scie quare min⁹ hñt certitudinis et mathematice plurimū 60 M
Morū correctio ad eos et p̄cipi ū ꝑtinet ad
Mores malos radicatos nō L62 L
tam verbis q̄ factis extirpādos eē 62 L.
Moralia p̄cepta vtile fuit in lr̄is sacris repeti 13 K 55 G. Vide infra p̄cepta.
Moralis certitudo q̄lis sit et qñ sufficiat
4 D 56 B 58 D
Morales scie sunt difficiles admodū propter circūstantias varias 56 L 78 D
Mores mali q̄ tolli nō ꝑnt mutent̄ in alium finē p̄ directōez intentōis. 59 B 62 G
Moraliter bñ agere pōt L69 E f
non exīs in gratia 60 T.
Mores boni miro mō illuminat 51 Q
Mores geras ita vt hoies sint 37 A.
Mores disce ab exterioꝝ reb⁹ et opatōni
Moralis actio suā hz L bus 52 Q
vnitatem et cōtinuationē 78 E.
Morales materie magꝭ resolute sūt p nouos doctores q̄ p veteres 78 D
In moralib⁹ sufficit ꝑbabil'r ꝑiecta 88 K
Mors gen⁹ ibi incipit vbi ꝑmo dñiū vo-
Moralis scie quō (luntat[inuenit 29 S
inepti auditores sunt iuuenes 34 X.
Moral' certitudo sumēda ē grosse 35 L.
In moralib⁹ nimia subtilitas ñ sp expedit.
Mors de hac plura. 37 AD M [37 Q
Mors fratris regis franae cora cōcilio discuti petitur 12 P Q R
Post mortem aīa mereri nō pōt sed nova quotidie cognitōne ꝑfici 16 AD
Mors nature et ciuilis 12 T
Mortui aīa si dicať apparere petēs suffra-
Sup morte fratris L um qd agēdū 69 J
consolatoriū carmē ad frem 37 Q
Mors recogitāda ē. 80 J 74 B 77 B
Mors bona cōtemplatiuoꝝ 49 S
In mort[artic'o disputat q̄dā cauſidic⁹ 88
Morte meditabať iohā. de ger 92 D (G
Moriendi ars 32 B.
Morienti amici carnales ad memoriā nō reducanť neq; nimia spes salutis corpalis detur 32 D.
Morientes ignominiose temere iudicandi non sint 34 B

Jn mortis articulo ponit hō tripl'r 37 M
Mort[mēoria supra modū vtil' iō. 37 M
Mortes qlibet audit vocē xpi 37 M
Jn morte remissio plēa ex trib⁹ dari potest.
Mortis ⁊ vite piculo licēter nos (37 O.
exponim⁹ etiā pro tpalibus 39 K
Mortale pctm̄ ē fm̄ Aug. 34 L
Mortale pctm̄ aliquid ee non ē leuiter as-
serēdum. 35 L. Jnfra pctm̄
Mortale pctm̄ qm̄ sit act⁹ aliquis 24 f
Motus triplex in corpibus ⁊ intelligētijs
circularis obliqu⁹ ⁊ rectus 79 Q 95 L.
Motus primo primi nō sunt in ptāte nr̄a
Motus primo primi [83 L X Y
non sūt pctā 29 E S L.
Motus primo primus ⁊ secūdo prim⁹ qd
sit. 29 K 33 D
Motus primo prim⁹ q̄ vnis sit i seusualita-
te. tm̄ ei nō attribuit Jdeo 22 K
Motus secūdo prim⁹ ē veniale pctm̄ non
Motus sensualita- [mortale Jō. 29 L
tis sunt in ptāte nr̄a ⁊ nō sunt 29 K.
Sine motu sensualitatis vix pōt aliquod
pctm̄ mortale cōmitti 29 V
Mot⁹ aīe nihil ē nisi inclinatio aīe 29 K.
Motus aīe dicunt actus virtū appetitiua
rum nō apprehensiuar 29 K
Motus aīe triplex naturalis sensitiu⁹ ⁊ ra-
tionalis 29 K.
Mulier cur nō sit susceptibilis ordinis.
Mulierū regula. 48 (i P
Mulier amicta sole mistica ē 5 Q io B i2
Mulierū cū viris familiaritas (B 94 Y.
pniciosissima. i7 Y i9 Q 58 D 70 K.
Mulierib⁹ docēdi officū interdictū. i8 D
Mulierē ꝑ cupiscē q⁹ virgo [42 X
q⁹ honesta etiā si sit deformis/malicia est
Mulier rixosa fum⁹ [diabolica 64 S.
et stillicidiū quid sint 44 Q
Mulier q̄daz mortua ē denotōne 49 S.
Mulieri regulariter docē non pmittit sed
priuilegio 49. E
Mulierū cohabitatio discipulis cōcedeba
tur non aūt nobis 49 Q
Mulier dicēs letat⁹ sum nō incōgrue loq-
Mulier de ornatu suo scies (tur 25 M
alios scādalizari vñ peccet ⁊ qñ nō 32 K
Mulierē inspicē de p se pctm̄ nō ē 38 B
Mulierū vsus dz eē cōis fm̄ aliqs 38 M
Mulierū garrulitas 93 Q
Multiloquia nocēt cōtemplatiuo. i8 X
Multitudinē qñ (si P 77 M
oporteat sequi qñ nō 9 E
Multitudo facit b⁹ ergo ē licitū argumen
Mulus sign̄t stolidos [tatio pessima 36 L.
onera pcō⁹ sine discretōe portātes 100 D
Mūdi ꝑpetuitas q̄re posita 54 E
Mūd⁹ tot⁹ deiinat⁹ a deo reducit in eum.
Mūdi vanitas ⁊ instabilitas. 7 E [66 K.
Mundanis delectatōnib⁹ interesse suadet
diabolus ⁊ mala q̄ inde sequunt̄ 70 K
Mundano⁹ ⁊ spūaliū diuersitas 90 Z.
Mundani vnde exultēt 93 Y.
Mundū fuisse deo coeternū dixit Plato ⁊
Aristoteles 26 M.
Mundū relinquē magna gra ē 72 P.
Mūd⁹ ꝓtēnēdus ē ⁊ fugiēdus 72 Q.
Mūdani irridēt devotos iō 73 J.
Munitur xpianus sub iugo dñi ad oem
dr̄iam positōnis 51 K.
Murilegū quidā se existimabat 73 L
Murmur 24 D
Musca de calice sic extrahēda ē 34 M
Muscas cogitationū q̄dam sequunt̄ sicut
pueri papiliones 74 V
Muse tres postea dicta sunt nouē. 78 M
Musica laudat. 80 K [80 Q
Musica sic habuit ortū 78 D M.
Musica cōgruit pueris 78 M
Musice multiplex distinctio. Jbidem
Musica cordis 78 V
Musice subiectū nūerus sonorus. 78 X
Musica dz frasim thesim ⁊ obinatōez 79
Musicā scīi devoti ñ addiscāt. 79 V [L.
Musice spūalis/ars nō ē ficticiū 79 S
Musica sensibilis dz agens passum medi
um sonus obiectū 80 A
Musicorū vasorū multiplicitas ꝑpt̄ tres
Musicor⁹ instr̄o [causas orta ē 78 O.
rum noia varia 78 S
Musica beatorū hec ē 49 G.
Musica petulans i eccīa reꝓhendit 46 G
Mta pctā difficillime a q̄busdā tegūt 40
Mutāt̄ regna ⁊ oia q̄ i tris sē 56 M (Y
Mutuationis diffinitio 35 J.
Mutuū dantes nihil inde spantes/dicūt
quidā consiliū nō ꝑceptū 35 D
Mutuū date nihil inde sperantes quo in
telligitur 35 M
Jn mutuo nullū ꝓbabile dubiū pōt vsu-

ram excusare. 39L

Abuchodono/ sor bonē se cē fātasiabat. 73L
Nabucho. figura exponit 41A
Mardus vedit odorem 92ff.
Masci filiū dei spūaliter in cordib⁹ nris qd
Mascunt de bonis boni 52M | sit. 46Z
Matales hominū dies quō liceat celebra-
re. 8E 60 96 9ff
Matiuitas christi triplex 59X
Matiuitas in vtero et extero 25O P
Matus puer nutriat spūaliter septē nutri-
Matura describit. 58Z 95B | cab⁹ 46Z
Matura tota recta ē qrecta regula dei di
Matura aut miraculo | ngitur 69B.
diuino causant oia/al's de diabolica pa-
ctione opatio suspecta est. 20 LuiAMO
Naturalia vt sanguis vpupe pgamenuz
virgineū ꝛc. efficacia nō hnti magic 21K
Ex naturalib⁹ qs pōt se disponē ad grām
moraliter bene agere 60UZT.
Naturalis iuris principia sunt de lege di-
uina proprie dicta 61P
Naturali impulsu in deū fert hō ꝛ eū sup
oia diligere posse videt 63T
Naturalis iuris principia enūerant 4S
Naturalibus vtimur p fidei et charitatis
supnaturalis inductōe ꝛ nō principalt 20B
Naturalis inclinatio multū iuuat ad con
Naturalis dei amor templatōnez 65Z
quō dici possit liber 97S
Mali ardore aliq anhelant ad celestia desi-
deria alij nec coacti Exēplū de catell' vena-
toribus 98M.
Matura naturās ꝛ naturata 93X.
Nature et ēntie supaddit grā 91K
Natura est vis insita rebus ꝛc. 38K
Natpre ordo grē subditus est 49PN
Naturales res modo doctrinali duabus
vijs concipiuntur 60K
Nauis est corpus nostrū 73B
Necesse est rem dum est esse 63Z 95E
Necessitas vrgens qn̄ sit vt qs ꝓpter hoc
teneat facere elemosynā spūalem 68K
Necessitas duplex p̄cepti et sacri 17MX
Necessitas legem | 17M.
non habet 3L 4B 64D 9S
Necessitas absoluta et p̄ditionata 26L
Necessitas vrgens tūc est 74L
Necessitas facit anum currere 75P.
Negligentia ē pctm̄ mortale tūc. 24L O
Negociat⁹ iustus mirabiliter hō mō 41L
Ne quid nimis et similia 36X 39L
Nescientia et ignorantia differūt 15ff
Neumata quid sint 79 80L
Neuma significat spm̄ sctm̄ 80L.
Neutrales in schismate ab ordinarijs suis
expectant absolutionē in casib⁹ reseruatis
Nicticorax solitario ꝑpat. 98T. | 3X
Nicticoracj in domicilio habitāti qui assi-
milātur 100Q.
Nigra sum sed formosa 98M
Nihil dicitur factū sine verbo 93ff.
Nimis mādauit deus mandata sua quō
intelligitur 67M
Ninus assyrior rex crudelis 53K
Ninis species sine imago hz vim infrigi-
dandi 73L.
Nobilitas quid est 94X 59M
Nobilior creatura rōnalis labilior et pni-
or est ad casum 40T.
Nobilitas de hac tractatus spālis 52E
Nobilitatis in hoie sex sunt spēs 52M.
Nobiles de iure sepe fiūt p̄ui de fcō 52M
Nobilitas maxia est cē re et noie xpianuz.
Nobilitas ē in dānatis. 52K | 52M
Nobilitatis vilipensio maxīe aduersa est
Nobilitas microcos: (paci 52K
mi eius saluat sanitatē 52K
Nobilius est dare q̄ accipere 52K
Nobilitas p̄m theologos et philosophos
circa hoc attendit 52S
Nobilitas p̄m opinionē vulgi hec ē 52S
Nobiles potētes quō se hīe dēant 4K
Nocitura relinque 51S.
Nomē dn̄i iesu gl'osum ꝛ ppitiū 63 69ff
Nomē mistice qd sit ꝛ qt ei acciduī 100S
Nomen dn̄i ois qui inuocauerit salu⁹ erit
Nomen alicui⁹ ab an- | 6K
gelo p̄dici quid significet 19L
Noia dei triplici via sumūt p̄m dionisiū.
Nois dei cognitio triplex. 64M | 84S.
Nomen dei sanctuz 84K.
Be noie stultū est ptendere dū de re quēt
Nomina vtendi multipli- (85K.
citas parit confusionem 85N
Nomen primū dei qui est. 94L.3. Deus.
Nomen p̄is filius ē in diuinis 26A.
Nomen dei primū est bonū. 49M 72L
Nominare deū noie viliū creaturaꝝ minus
hz scādali p̄m Dionī. 87I

Nomina plura anime 86 B
Nomē dei inuanū sumere qd sit 26 A
Nominū primi impositores metaphisici acutissimi 41 M
Non lz hoiem eē sepe vt vult 94 B.
Non est inuent⁹ similis illi ꝛc. de q̄libet canitur hoc respectu 77 X
Noticia amoris diuini q̄drupler. Meridiana de se/Meridiana seda. Matutina vesptina 69 T U 98 Y
Noticia dei est nomē suū 84 M N R
Noticia intuitiua generaliter ppie ꝛ impi
Notificatōis modus Ijssime. 84 M
Nouū doctrinalis alius exim̄etalis 86 B.
Notoriū iuris ꝛ facti 14 B
Nouici⁹ amor instruit. 99 Q R S T U X
Nouicius defectuos⁹ recept⁹ an postea repelli possit 34 S.
Nouici⁹ feruor degnāt ī tepore h⁹mōdi 15 B
Nouicij magz onerant laborib⁹ q̄ alij. 72
Nouitas nouitatū. 94 B L 78 M
Nouus rex nouꝰ lex 89 X
Nouū et solū tale eternū est 89 X.
Nouitas nisi arripeē male iret respublica.
Nouos librorū p̄positores necessariū ē et vtile quotidie assurgē 35 B. 1 B.
Noua ꝛ insolita referentib⁹ nō facile creda
Noua volumia confici tur 18 M
veteribus neglectis culpaē 18 L.
Nox misticatōnes pleraq̄z hz 98 T
Nudū crucifixū caute mediare 71 M
Nū erā de nō videē sed pōderā de sne i 2 X
Nūc dimittis canticum symeonis metice.
Nuptarū regula. 48 L 58 T.
Nuptiaꝝ i cha. gali. misticatio 9 Z U ꝛc.
Circa nuptias illas qōes mlte 6 X 10 Z
Nuptie allegorice morales ꝛ anagoice. 9
Nuptiaꝝ spūalium plura genera L X Z T. 78 Y 79 Q 80 L
Nuptijs carnalibus hymeneū pesse fabulatur gentilitas 79 A

O Affectum signi
icat 99 R
Obduratiōis cause 33 T
Obia sit p̄stans hilaris vera et affectuosa.
Obedientia q̄re precipiaē. 56 B 150 O.
Obedientialis motus 2 P 55 Y
Obedit deus voci hois 41 R
Obediēdū est pape dū certus ē Bū sasma est dubiū pōt fieri neutralitas 37 Z 4 B E
Obedientia in casu pape subtrahi potest 3 O R 4 B 6 M 9 A L B
Obedietialis potētie forma 61 E L 34 S
Obedire quō teneamur platis 27 K T 32
Obediētie votū tūc p̄mittē mortale. 54
Obedire iuniores scenioribus in oīmibus que nō contra deū sunt 3 4 M.
Obediendū est etiā simplici ꝛ indocto plato 37 B.
Obedire debemus xp̄o p̄pter tria 40 F
Obediendū nō ē p̄nap̄i p̄ deū 52 Y E
Obediēta būilis decet eos etiā q̄ se p̄nata lege moueri existimāt 17 X 18 B
Obedientia p̄mēdaē 19 B D 22 E 67 B Y
Obictum intellectus 84 L
Obijcit se de⁹ intellectui creato libē. 91 E
Oblatōnes gallox vel panis ꝛ similiū an sint superstitiose 20 L 69 B F
Obligatoria ꝛ īsolubilia ī q̄ fūdenē 88 M
Obligatio p̄ceptorū et iuramentorū qualis sit 24 K.
Obligatio vel p̄missio in bñficijs p̄t non impleri ex legitimis causis. 36 Z
Obligatus alteri nō pōt rōnabil⁹ se reddē impotentē ad soluendū 39 X.
Obligatus alteri an religionē possit voneē notabilis decisio 39 L.
Obligatio mutua ē inter curatū ꝛ prochianū nō auferibilis p papā 67 Y
Obligari nos ad pctū p statū nr̄m q̄uor vijs intelligere possum⁹ 70 T.
Oblitus p̄ne pctū iterū p̄feteri nō tenet.
Obliuio pctox q̄ noxia sit 33 E L 34 R.
Obliuiscentes p̄teritorū in anteriora nos extendamus 7 P 10 Y
Obseruatio cui⁹ effect⁹ aliter q̄ naturaliter vl dīno miraculo expectaē de diabolico pacto suspecta est 20 L 21 A M O
Obtrectatorib⁹ an sp optent resistē 70 U
Obumbratio quid sit 94 X
Occasiones pctox quedam p̄pinq̄ q̄dam remote 27 Y.
Occasiones pctox vitare nō volēs in statu salut nō est. 32 A R Y 39 40 O
Occasiones luxurie nō fugies peccat 32 E
Occasionē qui dedit alijs ad peccādū non absoluaē nisi ꝛc 32 O.
Non oīs occasiones vitare ox 32 K.
Occasione peccādi data difficile ē nō pecce

Occasionez luxurie quidam ne oaret se in facie lacerabat 39 P
Occasiones manifestas pcti nō declinantes nō censenē contriti 41 B.
Occisio fratris regis francie p ducē burgū die nataē 7 discutiē 135 2c.
Occidere nō licet et qñ liceat. 24 126 B
Occasionis actus et non volūtas cur non phibeatur in lege 26 E
Occidere seipm hoi licz ym stoicos 7 mal
Occidere se nemo licite [silienses. 35 O
pōt nisi ex dei dispensatōne 39 D
Occū malū est 59 48 B.
Occo bñ et inerter vti cōtingit 19 J
Occū sanctū appetendū 24 O
Occosoz defensio 93 O
Occj vitatō pcipuū remediū luxurie 38 U
Occositas sic vitāda ē 7 O.
Occū spāliter iuuenib⁹ piculosum ē. ibidē.
Occul⁹qd sit et qtuplex et de opatōib⁹ eius plene et sucincte 96 O R 2c.
Oculi cordis nostri tres turbati sūt p pctm ade 68 L.
Oculi aierōnalis duo 66 XZ
Oculi rōnis quō obtenebrent. 6 O 94 D.
Oculꝰtuꝰ si fuerit simplex exponit 94 Y
Oculū diabol⁹ conat eruere. 89 7 84 X.
Oculus amoris 82 D
Occupatōes impēdiūt pteplatōez 66 A.
Occupatio indebita 51 D F
Occupatio p ocū fiat cū delcātione. 51 O.
Occupatio tepata aliqñ est necessaria contemplatiuo 73 X.
Occupanē mundani et ptemplatiui iz differenter valde 74 O.
Odiū pfectū quid sit 12 J.
Odiū naturaliter inueteraē in istis hominibus 74 J
Offendens in vno oim reus est 41 U
Officiū iniūctū quō quis renuere possit 34 S
Officiū eccliasticū quid sit 24 S 36 D
Officia exteriora a religiosis cū diligentia exerceri debent [71 J.
Officiales monasterioz puritatem cordis hīe nō pnt 2c. 71 D J
Officiales fideliter agētes sp orāt 71 J.
Officiū eccliasticū inuarie sumiē 36 D
Olonis instar stephanus parata morte cantat dñe 2c. 94 K
Omissio reprehensionis illecebre 24 B
Omissio est pctm 7 qñ non 24 L 29 O.
Omes peccauerūt/et similes vles sic intelligantur 47 X.
Omnia coopanē in bonū iustis hoc declaratur. 41 K. Supra bonis
Omnipotentissimus est xpianus probaē hoc 41 M
Onꝰ oñi quō sit leue declaraē si M. supra
Onꝰ et iugū differūt. 51 L [Chastꝰ.
Onera vndecim qbus hoies grauāē 50 K
Oneramur multipliciter 85 M
Opatio qlibet laudabilis ē 79 J
Opatō bona ē regratiatoria pteritoz 7 meritoria futuroz 50 B.
Operationes informes quō disponūt ad
Operis pctm (gratiam 60 U.
grauius qz ouis 22 M
Opera sequunē mortuos in dño nō prece
Opa magna diabolꝰ [dunt 64 A
gliqñ suadet aliqñ dissuadet. 70 D K.
Opera nostra q debeamus velle ea occulta q manifesta 70 U.
Opera nra bona impedire vel puertere conatur diabolus 70 S
Opera trinitatis sunt indinisa 83 K
Oper[operati vis merito ꝓmio opis et volūtatis aliqd superaddit 90 S
Operib⁹ quibus vacare sit melius. 34 B
Operā dare rei illicite quid sit 33 X
Opinio cōis vt sp potiꝰ ē sequēda 97 U.
Opinionū diuersitas 7 nouitas tanta nocet ecclesie 47 18 Y.
Opinionū ramos pcurē fine caret. 36 D
Optatiui loco apud hebreos futurū indicatiui poni solet 2Z.
Oro de hꝰ sermo. 49 A Tractatꝰ 77 X
Oratio quid sit 49 B 65 B 76 B
Oro mētal acceptioē deo qz vocal'. 37 A.
In oōne pticularis recogitatio nocet aliquādo. Exemplū de hoc 37 A
Oro vocalis ym Bern. talis ē oz in psal
Orionis vocalis ma- [lendo. 37 E 78 S
teria forma et finis qd sint. 37 F 78 S
Orationē vocalē qñ quis repetere aut non teneatur 37 J 78 f
Orandū est in hac vita 37 M
Orationis domū faciūt domū negociationis clerici hoc mō 40 K.
Orare in tēplis meliꝰ est regulariter 40 L

Orant sancti p damnandis 45E
Oratones nras sancti cognoscũt 45E
Oramus sanctos minores ideo 45E.
Oiones sctoꝝ an sp exaudiant 45E.
Oratio nunciꝰ. 49B 76U 77M R.
Oratio auis ẽ cũ alis aia ꝛ plumis 49B.
Oratonis sex ppietates 49C
Oratio multitudinis ꝓcessionalis ꝛ localis adunate efficatior est 49B
Oratio pueroꝝ baptisatoꝝ efficax ẽ 49B.
Oratio p seipso ad satisfaciendũ acceptabilior q̃ ꝛc. 49E
De oratone plurimi errores 49f
Oratio efficacissimũ remediũ est aduersus oĩs insultos 49f.
Orandũ ẽ ꝓtra sniam pboꝝ 49M
Oratone q̃si cathena nos ad deũ trahim⁹
Orat p nobis filius 49H
et spiritussanctus 50E.
Oratio p recognitõe ppie ꝓditois 52B
Oratio cõplectens breuissime puncta nre religionis xpiane 52C
Oratio quo semp quid possit 63C 71J
Oratio pfecta idem ẽ cum mistica theologia (75J 77J. 65G
Orabo spũ orabo et mente 65S.
Oratonis laus et vtilitas 65C
Orandũ ẽ sine fantasia hoc mõ 71K2.
Oratio bñs q̃tuoꝝ comites exaudiẽ 6K.
Orans deũ nõ dz ad hoc tps p pstellatõe est obseruare 20K.
Orans deũ ne sit impatiẽs si nõ cito exaudit
Orationẽ deo q̃uis immutabili non frustra fundi 21J 55J 82E
Oratio vocalis q̃ articulata et alta eẽ dẽat et cum qua deuotõne 67J 78E ff
Orationẽ verbalẽ vtilez eẽ 67C 7
Oratões aliqs credere efficaces ꝓ infirmitatẽ periculũ vel p pñtia alicui⁹ sancti in morte fruotũ est 69G
Orans non sentimẽta sequat sed spem sibi pfigat in ꝓmissis dei. 69M
Orationũ immensa multitudo a diabolo nõnunq̃ suadetur 70H
Orantẽ pficient⁹ de deo q̃ bonũ sit sperare nonnunq̃ facit diabolus 70L.
Orandus de⁹ vel sancti nõ passim p tpalibus sz p salute et medijs ad eã 69G
Orationẽ dñicam vicere põt qui ire vindicte motus ꝯcipit et hoc ei displicet 70C.
Oratio dñica de hac specialis tractat⁹. 27 Z 94U.
Oratio dñica non dirigit ad ꝑsonã patris tũ sed ad totã trinitatẽ 27Z
Oratio dñica sub similitudine cithare ꝓponitur 73M
Oratio dñica ꝑcipua est 75J
Oiones dñice petitiones late deducũt in oratione 76E fG 77C.
Orans sine attentõne absoluit se a ꝓcepto ecclesie 24B 37f.
Oratonis tpe ꝓuerti cor ad deũ p̃m verba et sensum oratois nõ est necessariũ 24D
Orans vt statim moriens euolet ad celum exauditur 34B 32G
Orare tenemur p mortuis. 31U 34C
Oratio generaliter accipit ꝑ omni adiutorio spũali quod triplex est 34C.
Orare pro viuis vel mortuis quid melius sit 34C
Orans plus afficitur dz ad ꝑticularia respicit 36K.
Oratio aliqñ feruentior est qñ nõ fit ꝑticulari p his aut illis ꝑsonis 37A.
Oionis vocalis attentio pla de hac 37f K
Orando affectoez exercere iuxta lrãm que ꝓfertur expedit ꝓpter q̃tuor cãs 37G.
Orare p defunctis vtile est 72R
Oratio ꝓtemplatiuorũ multũ ꝓdest aliis 74M
Oradũ est sicut mẽdicus orat 74M 75D.
Orans vtat oratonib⁹ anꝭ helmi ꝛ rhetorica diuina 75A
Oraõs et deuotõez nõ sentiens nihilominus meret 75B
Oratio semp exaudit nisi ꝓpter alterã trium causaꝝ 75M
Orandus est de⁹ alio fine q̃ hõ 75H.
Orari vult deus p sanctos suos. Jbidem.
Orandi difficultas oĩdit 75O.
Orare disce a captiuis hoc mõ 75R
Oratio impedit a curis corpis 75RG
Orantẽ deus aliqñ nõ exaudit sed frigidũ ꝛ aridũ dimittit Jdeo 75T
Oratio fiat studiose fructuose et sine ficte. 75X.
Orationi importunitas nõ obest sed superbia 75E
Orand⁹qs sit q̃ hora quo loco 75Q
Oratonez ꝓ nobis fieri ab alijs etiã pueris

dispenere debemus 75Z
Oranti p alia nihil depent 75Z
Orans p alio auditur q̄ p se orans non et auditetur 75X
Orās pctōr̄ p iusto exaudiē 75Z 76X
Orare p inuicē vtile ē valde. 75Z 76X
Oratio p exūtibus in purgatorio 77X. semp̄ proficit 75Z 76X.
Oratio in cōi cetu etiam pctōr̄ facta efficatior est q̄ facta in priuato 75Y
Oratio noīe eccīe facta semp̄ valet 75Z
Orare pro his debes 75Y
Orandi modi varij 75Y 79A
Orat assidue q̄ bonū opus bñ facit 75Y
Oratio nihil aliud est q̄ hūilis et deuota affectio 76B
In oīone cur psalmi assumunē ad rē nihil pertinentes 76A
Orans viginti modis in suis affectibus disponitur 76B
Orandi modus in spāli oñditur 76B.
Oratio ad propriū angelū 76AD
Orantes oīno fixe cū imaginatōnib⁹ incurrunt plura damna 76AD
Oratio ad singl'os choros angl'or̄ 76M.
Oratio ad oīs sanctos 76O
Oratio ad beatā virginem 76P.
Orare sanctos sine speciali instinctu ñ posemus 76P 77E
Orationem tuā esse exauditam ex hoc accipe signo 76T.
Oratio p alijs viuis et mortuis 76X
Oratio ad dñm iesum et manā 76Y
Orare debem⁹ pro illis quor̄ labores maducamus in ocio 77E.
Oratio sponse ad iesum sponsum 77P.
Orandi modus quolibet die p septimanā 77RS.
Orationis materia ampla sic inuenitur 76SZ.
Oratur⁹ pri⁹ pfunde cogitet pctā sua 77E
Orare qui debeant 77XZ.
Orare p quibus tenemur 77XZ
Orare possumus tales sanctos 77Y
Oratio addisc̄ vsu ptinuor exercitio. 76
Oratio quid et quantū valeat pro se aut pro alijs 77B 77Z 77A
Oratio premiū essentiale sp̄ equale mereē pro quibuscūq̄ fiat 77A.
Orationis vocem hz tribulatio 77O
Oratōnis ptinuatio fit actualiter vtualiē aut solū habitualiter 77O 78E ff
Oratōnes suas scrupulose q̄s nō nūeret sz deo relinquat. 78A. lone. 78L.
Orantis humilitas marie pficit in orationē
In oīonibus alienis fiducā habe. 78B
Oratio sit pura 78B
Oīonis octo motiua debēt eē 78B
Oratōnis directio necessaria ideo 2h⁹ mō
Oratio recta tūc est 78E lone. 78E
Oīonis vocalis attentio q̄ reqrāē notabi-
Orans cogitat (lis decisio 78E f G
de sella securus de asino 78E
Orationū vocaliū multiplicatio impedit mirabilr̄ pteplatōi intendē volētes 78M
Orans an alienā bonā meditatōez admit
Oratio vocalis laudatere debeat 78O
biliter interdum intermittē 78O.
Oratio quedā p petis dimittēdis 78O
De orando deū p sideratōes fm. p̄dicti ones versus ponunē 78M.
Oratōnem quidā ascribūt volūtati alij rationi et sic concordanē 79O
Orans qui distrahiē sic agat 80E
Orandi modus p̄uocatiū⁹ ad lamentum
Oīois dñice pulē exposito 100M f 85B.
Oratio sanctor̄ nō iuuat eos q̄ p obstinatam p̄suetudinē absorbenē 100AD
Oratio qualis eē debeat 100M.
In oīone tria sunt facienda Ibidem
Orat cor p̄tritū 2 humile nō solū p̄ sua sz p̄ totius eccīe salute 100O
Oratio, quere AD endicitas lone. 40L
Oratoria pticularia vetebāt antiq̄ prēs. iō
Ordo quid est 89P 55U 2L
Ordinis sacm de hoc. 25L 27AD 13P 63X 67B 69A
Ordo charitat⁹ē ordinē nō seruare 89Q.
Ordinauit in me charitatē 89P
Ordines sacros recipe volētes examinenē
Ordinati miorennes in lde his 43J. hornbilē laqueū se inic̄iūt 47S
Ordis et iurisditōnis ptās ē i eccīa. 1M
Ordines conferunē ab oīnibus 2 solis episcopis 103f.
Ordinibus sacris votū solēne castitat⁹ adiunctū est 63R 67Y
Nihil ē q̄ tenē ordine longū 12f
Absq̄ ordie nihil alicubi pulc̄r ē 99L AD
Ordinēr̄ de⁹ nō turbat opando miracula 49P
Ordinarios an papā salubrius sit instituere ministros ecclesiar̄ 2c. 17L 20X 3L

SLBQR 6f

Ordinator si quo casu possit pecuniā recipere ab ordinato 62H.
Organa quid sint. 78S.
Organa ⁊ carmīa a multꝫ nō intelliguntē i
Organi et tubarū cantica [ecclesijs 79I
intelligere nō oportet 37f
Ongines castrauit se zelo castitatis nō ꝑm
Originale pctm̄ [sciam 38L
83Z28L specialis tractatus
Originali iusticie supeminet gr̄a 83L
Originalis pctī plura noia 28L
Originalis iustitia talis erat 51V
Original' iusticia qd sit duplex opio 79f
Originale pctm̄ aiam fedauit 64T.
Ous custodia religiosis ⁊ sacerdotib⁹ ma-
Ovnat⁹ in libris ⁊ pa- [time optuna 54G
mētis ecclīasticis nō improbat i Gio V.
Orphei fabula misticaē 65A [nB
Orpheus mitigat furias 87K
Orti irrigui anime sancte 91T
Os dei quid sit 82A.
Osculū oris dei quid sit 97T98BL
Osculū iesu triplex 81T
Osculū anime multiplex 81Z.
Osculū sacrale dignius q̄ pūtia corpalis
xp̄i. 81I.
Osculari crucē ⁊ reliquias. 82A [13iT
Oscularī mulierē ex libidine pctm̄ est. 29
Ous plenitudinē vicioſaꝫ notat 95B
Ostētare opa sua ꝓmonēdis ad imitatōez
Ouis ex figura lu- [alijs incautū est 70A
pi elicat inimicicīa Vñ docuit 60I
Oues spūales ꝑtes patiūt miserias 42T
Ouū semifotū si frigescat mox putrescat sic
q̄ a spūali cepto deficiūt ecter abominabilio
Ouū plenū roze [res fiunt 98Z.
a sole sursum trahit. 94I49Q [39B.
Ouū vitell⁹ restaurat humidū radicale ⁊c.

PAbulum anime

Patīa facit vt [tripler 42K
libi nemo nocere possit 72MD
Patīa pfectū opus hz. 55X [f55X
Patīa signū bonū nisi sit simulata 19L22
Patiaꝫ aliē phia aliē theologia suadet. 55.
Patia multū cōmendaē. 57B [XYZ
Patiēter ferre rerū suaꝝ dānū cū iob maio
ris meriti ē q̄ si erogasset pauperibus 63I
Patientia asinina 87L
Patientie inductīa 46B
Patīam habe in tribulatōib⁹ ideo 76Z.
Patīa sit tribulatōnis soror 76Z.
Patienter ferēde sunt aduersitates scī nō
vltro nobis infligende 22f.
Pactū implicitū vel explicitū cū demoni-
Pales dea pastoꝝ 42Q [bus qd sit 21D
Panis est oīe quod reficit 89Q.
Ympanata ē sapīa incarnata. 88R89T
Panē oramus nobis dari ēt repleti. 27I.
Panis nr̄ aur dicat̄ supsubstātialis 27I.
Panis triplex incipiētiū pficiētiū ⁊ pfecto
Panē q̄ti. da nobis. 71L [rū 50LUX
Panis triplex 71L.
Panis in mēsa adorand⁹ nō est etiā cū hac
ꝓditione si sit consecrat⁹ 18B.
Panē q̄tidianū sibi dari petit h⁹ mō 76D
Papa nō solū pr̄ sed et frater nr̄ ē ideo fra-
terne potest corripi. 14XI5BLG
A papa in causis fidei an liceat appellare.
Papa q̄ iure ⁊ cōsā. [14XY ⁊c. plene 17f
quo accusari ⁊ deponi possit 15AIBBB
Pape auctem iura sup oem alia extolletia
quō intelligat 2DYI4JI5MD62B.
Papa q̄l' doctrīaꝫ fidei examinator sit 18A
Papa varia dñia variis iunb⁹ hz ⁊ quō. dif
Papa quō viuere debeat [ferūt 62BE
instruitur 7JLX8A
Papa honorād⁹ē ab eccīa vl'i 10U
Papa seru⁹ seruoꝝ dei vere 6E7B62B.
A papa scismatico fctā an subsistāt postea
eo cedente 4B5T
Papa claues eccīe hz sed principali⁹ eas hz
Papa maior sit an eccle- [eccīa. i R8Q
sia ē q̄rere an ps maior sit an totū 1Y.
Ubi papa ibi roma 1Y.
Papa repudiū potest dare eccīe et eccl̄ia
pape 1ZZA RLI2J15B
Ad papā maiores cause deduc̄ debere vi-
detur 1TI49I8B
Papa aliquā ptātem hz a xp̄o. aliquā a le-
gibus humanis 2B3B62BE
Papa certis casibus a concilio indicari p̄t
⁊c. 2LfMD4D3LD4JI4XYZT
MD62E
Papa eligi p̄t multꝫ modis. 2B4JD.
Papa an bēat aliquā ptātem ad qua nulla
alia ptās possit attingere 2H.
Papā esse est p̄ceptum affirmatiuū. 2D3
L6P15A

Papa pōt adorari cultu dulie ꝛ dici scissimus etiā si sit nequissimus 2M
Papa quā iurisditōez hz in tpalibus 2J
RL4D5QR4D5U
In papa quata sit plenitudo ptāt 2.4D3
Papa imediatā iurisditōez ⁊ 4Dio AB. hz i oēs i casu necessitatis ꝛ euidenti utilitatis 2Y3L
Papa symoniā ꝓmittē pōt in collatōe bñ
Papa nō solū ꝓ hereſi ⁊ ſicioꝝ. 3L2L sed ꝓ quolibet notorio crimine ꝛc. depo ni pt. 3EL8Q. io U i4 Y15B
Papa non ipō facto desinit ee papa sed per sniam 3QR4D5J io U i4 Z62B.
Papa pōsumpt hereticus pōt iuste deponi
Papa sine culpa nō tñ sine cā 3Di4Z deponi posset. 3Li Z8Q15B.
Papā vnū solū eē oportet 3JUi5A
Papa credit in salmate dubio ligat et absolnit sibi adherentes 3Z5L
Papa dz malle cedere imo vitā suā ponere ꝙ scandalizare eccliam. 4B5U6E6 H58F
Papa legibus diuinis et naturalibus subiicitur conciliarib et positiuis in vtilitatē eccīe etiā defere dz 4Y
Papa cedē tenet si tria concurāt 5FU
Papa bñdictus an accusand erat an non
Papalis stat qlis sit. 4J (5H zē.
Papat ñ ē ordo sup sacdotiū l epatū. 3P
Papalē ⁊ sacerdotalē auctem si nō eet/tota eccia instituē ñ posset. i92B3J4L8.
Papal auctas quo intelligat et cepta in pstitutōnibus conciliarij 2'L
Papal auctis vsum negz restrigi nimium
Pape determiatio negz laxari debz 3L6Z non preponderat determinatōni conalij generalis 34Di2J
Pape obediēdū eē ꝑceptū est affirmatiuus obligās sp sed non ppter sp 3D
Pa. bñdicī epla ad regē frācie ꝓficta 9J
Papei certi casib vi zc. pt resisti 3L4B6
Pape obia subtrahi pt ppter vni (H9L
Papā l cāu occidē hz. 247 (onē 5P9L
Pape sunt oia bñficia hoc mō 24L.
Pape ptās qlis sit. 25L (ptu dauiū 337
Pa. mādato ñ obedire aliqñ ptigit sin pte
Pa. eē quēdā deū qdā stulti eē putāt 337
Pa. censeē hīe iura in scrinio pectoris sui.
Papa nō est dīs immediatus bonum temporaliū pserim laicoꝝ 35
Papa ñ dz passim imitare leges ciuiles 35
Papa legibus suis pōsitiuis vt tales sunt non est subiectus 364D.
Paradisum quidā hñt hic ⁊ futuro 739
Paralisis varie cause 42Y
Paralitici sum. pulcra similitudo 44L.
Parate viā dñi rectas facite semitas ei. 16
Parentū ad filios regula. 4S (HJK
Parētes vt succurāt liberis eos nunq liberos eē volunt 72L
Be pentū honoratione 247 26L3iU.
Parētes suos mēdicare q ꝓmittūt peccant
Parisiēses articli. Vide ē. articul (3i9
Parisiēs vniuersitas suos ad certā regulā loqui iubet 3B18F
Parisiēsiū vniuersitas cōmendat 8BB. Ei2BL18Y57H
Parisiēs vniuersitas corripitur 18Y
Parisien. vniuersitas quo tractat qōes fi
Parisien. vniuersitas vt re (dei i3B179 cipiat iacobitas a se exclusos hortat 187
Parisien. vniuersitat desolatio deflet. 57
Parisius fertur eē annulus ⁊ zona beate virgini a ioseph donata (A 58F
Parochianus sacerdos fornicarius qñ vitand videat a subditis. 62TUXY
Parochiani sic examinēt a visitatore 45Q
Pars nra deus est 46B
Pars bonoꝝ et maloꝝ q sit 41AP
Partiū oīois mistica expositio 100STU
Participiū mistice qd sit et quot ei accidūt
Participatio meritoꝝ. 55U (100Y
Particularia magi mouent 37B
Particulares hoim defectus in doctris nō sp expedit notificari. 18H (pñt 63E69L.
Particulares casus in pcīs ñ oēs declarī
Paruuli quō sint ad xp̄m trahendi spālis tractatus 34U
Paruulo obsequa ḡtiora sūt q̄ senū 34X
Paruuli capaci. sūt doctria. salubriū. ibiō
Paruulos ne puertunt ad xp̄m qdā iō i m
Paruuli ḡre ⁊ qbus mōis ⁊ a (pediūt. 34Z quibus ad xp̄m trahēdi sūt 347 35A
Paruulo cuilibet necesse ē semel totus vite sue decursū pfessori prudēti recēsere 349
Parnulos docere et exhortari in pfessione oportet 35LE32 333A
Paruuli mentiunt in confessione 354
Paruuloꝝ pditio ē nihil facile celare 35B
Paruuli baptisati mens ē vera imago trinitatis ⁊ deo copulat et fruitur 859

Parvuli infideliū an sint baptizādi. 75A
Passer solitari⁹ in tecto cui ꝓpaē 100P
Passibilitas vtiq; ē bellātib⁹ ꝟ roīat 84B
Passibilitas ipedit aīe cōtēplatōē 84B.
De passionib⁹ aīe tractādū ē eccīo 83L
Passiones aīe ō bis notabiliter tractat⁹ 72S
Passio diffinitiue quid sit. 72S L83X.
Passiōes ñ solū i sensib⁹ sz ēt i intellectu i angelis ꝛ suo mō i ꝺo ponūt theologi 98B
Passiōes qnqz gaudiū dolor L73B 79L
spes timor pietas admonitā ꝓstituūt 97H
Passiones aīe mīte ad tria cōcludūt 69S
Passiōes vel affectōes vñ oriant 66S H
Passionib⁹ nondū liben nō in cantic⁹ canticoꝝ sed in alijs exerceant. ioX (H56L
Passiones indiciū rōnis impediūt 55B
Passiōes vehemētes ḋcḋ suadēt ñ ꝓuio indicio rōis hēat suspectū 70B 95H 79L
Passiōes variāt ꝟm sanguis varia dispoz
Passio ꝓfundata est insania 73 L73L.
AD P 42F Lgnaē 78Z 87K S
Passionū numerus ꝟm varios varie assi-
Passiōib⁹ ꝟnjs tāgebaē mēs Aug. 79E
Passionū noīa transferunt rōnabiliter ad affectōnes volūtat⁹ significādas 79L
Passiōes in sapiētē cedē negāt stoici ꝛ qdā anachorite 76L 83T 72Q 73B S84H
Passionū ablatio nō ear⁹m religiosi ꝓfectus
Passionū edomatō affert. xij. fruct⁹ 84L
Passiones ꝗtuor significanē Lsunt 84Q
per crucem locutam ꝛc. 90K
Passiōes nisi fuerīt edomite bō pacē ñ hē
Passiōib⁹ ꝝ pn⁹ resistēdū ē 72L Lbit 73S.
Passionē relinqt deꝫ in qlibet re. 72T
Passio ꝓfectiua et defectiua 72T.
Passio quelibet insequitur cognitionē cōiunctā vel separatā 72T
Passionū oīm numer⁹ et sufficientia 72X
Passiones oīs in aīalib⁹ bruis sūt bone ꝛ pulcre 72X Supra effect⁹ Lbiles 72T.
Passiōes i viatoib⁹ sūt vt plurimū vitupa
Passiones ꝓ statu nature institute fuerūt oēs pulcre. 72Q L T55H
Passiones illusorias visiones inducūt. i7
Passiōib⁹ agitat⁹ ꝛ demoniacꝰ nihil differt.
Passiones oēs ēē bonas dicebāt L34X epicurei ſz aliter stoici ꝛ aristotel. 72Q
Passiōes qñ sint bone vel male moraliter re
Passiones ꝓueniūt Lgula generalis 72Q

aliqñ a ſupiori aliqñ ab inferiori 73A
Passionum primi motus tangunt rōnes in non virtuosis 73A.
Passiones ser ponūt medici Ideo. 73B.
Passionū sensualiū effect⁹ hi sunt 73B.
De passiōib⁹ loqntes diuersimōe ꝓcedat
Passiōes spūales. xj. nūerāt 73P L73B
Passiōes aīales ꝛ spūales i h⁹ differt. 73L
Passionū spūaliū origines. xij. 63B E fre.
Passio naturalis qñ sit pcāñ 24L
Passionati hoīes qūo euadāt laqos diabo
Passionē acerbissimā sustinuit Lli 69Q
Passus ē deus ꝓ salute nr̄a Lxps 25Q
qō ꝓ nobis ipis horresceremꝰ pati 77A
Passio xpi qꝫ acerba fuerit. 15K (98Q.
Passiōis xpi dies fuit dies tristicie ꝛ lētie
Pastor bonus animā suaz tenetur ponere ꝓ qualibet oue 6E
Pastor cū cōsecratur qritur ab eo an sciat vtrūqz testamentū 42B.
Pastores aīaꝝ ideo dicunt plati 42S.
Pastores quales sint in eccīa 44J
Pastor ꝺz animā totā dare ꝓ ouib⁹ 42K.
Pascēde sūt oues a platis triplr 45L
Pastor⁹ typo mīta i cāticꝫ canūt ꝛ qre 98J
Pr̄ dī de quoīdā cāiter ꝓuie ꝓpissime
Pater cuidā infanti effigauit Lse in modo crucifixi 27E
88P
Pr̄ nr̄ metrice declarat. 95'RSTUX.
Pater noster exponitur 88Q. 92T
In pa.n. ducēltie petitōes ad qd referant
Pr̄ amorē cū dilcōe dic 65Y 96B L64A
Patres conscripti 12B.
Pr̄is nr̄i dei filij sim⁹. 76E 37H L94Q.
Pater est fontalis plenitudo diuine ēntie
Patibuli ꝛ crucis dria que sit 25Q
Pr̄iam suā noīari oēs audire delcāt 46L
Pr̄ie afflictōēz vidē pena magna ē 54X
Pr̄iarchaꝝ. xij. genealogia misticat 92Y
Pr̄iarchaꝝ triū nuptie triplicē mīoniꝫ xpi typum gerunt. ioY Z58S Lvti 4K
Patrimonialia bona bñtes pūt hois eccīe
Patrini q possint cē ꝛ ad qd teneanē 26S
Pautiores quare saluentur 54K
Pauli raptus extasis fuit. 65AD (40T.
Paulus pcōr primꝰ 8 J54 92 i H56B
Paul⁹ euāgeliū ꝓtulit cū eccīa i4E P22
Paulus petro restitit ꝛ qre. 61B L K.
Pauli dicta et psalmos nemo intelligit nisi temptatus ꝓ insidias diaboli 64B

Paul⁹ ꝓpter scādalū vitādū corpus castiga
Pauperū regula. 4 G [uit 39 Q.
Pauperū miserias intueri vtile ē 75 P
Paupes grauāt miserabilt̄r a plātis. 42 J
Paupes nō hñtes vñ educarent ꝓle abstī
neāt a coniugio 38 P
Paupes iconomi verecundant aliqñ ex su
perbia detestabili 75 E
Paupes ⁊ debiles qui sint 50 f
Paupertas ꝓmendat 23 E
Pauptas volūtaria defendit ab ipugnato
ribus 23 E Y Z
Pauptas est introrsus in animo 41 V
Pauptas facit redire ad deū 50 ff [S H Q
Pauptat⁊ votū i religioso indispēsabile 23
Pauptas ficta quoꝝdā religiosoꝝ 36 S
Pauptas amara tutissima ñ ē ſz mediocri
Pauptas oīmoda nō [tas aurea ſi ꝓ
pfectio sed ad pfectionē via 67 P.
Pauptatis oīmode status pfectissimis ē si
milior sed an expediētior 62 f
Par. 55 L 56 k 94 Z 72 k A D [H 8 A.
Par salutifera ē fini⁹ pollute eccl̄astice 64 D
Par ē ordis trāq̄llitas ⁊ 55 B 63 E 69 A
Par in veritate consistit 4 J
Par ē bonū qđ oīa appetūt 64 D H 7 Q 9
Par vera que sit 7 k [A D
Par quō q̄rat̄ efficaciter. 7 P Q 33 k [56 k
Par ꝓ vtutes theologicas ⁊ quō ꝓquirat̄
Pro pace ꝓpria aliqñ expedit cedē ꝓpo iu
Par i mdo nō ē ſz in deo 49 L (n 31 E
Par cū vicijs ⁊ erroib⁹ hūi nō pōt 45 A D.
Par vite ⁊ tēplatiue ꝓpat̄ plurib⁹ 46 A D
Pacē poſtnla sicut pueri in scholis. 76 E
Par ꝓ scie tale bonū ē q̄ ei aliud ꝓpari ne-
Pctm̄ originale ē mors na- [quit 74 Q
turalis aie ⁊ multa⁹ noīa hz. 60 Y 68 k.
Pctm̄ originale de hoc plura 28 k
Pctm̄ actuale De hoc 28 A D
Pctm̄ actuale ptiet offēsā reatū macula 61
Pctā capitalia. vij. de his tractat⁹ 28 P [L
Pcti mortalis diffinitio. 28 A D 92 H in fi
ne noīa plura et effectus plures
Pctm̄ mortale ex sola transgressione legis
diuine consurgit 62 B K k
Pctā mortalia ne quis facile asserat act⁹ ali
quos esse 62 Q.
Pctm̄ mortale ⁊ veniale quō differāt ꝓ pa
tionē ad morbū ⁊c. oñdit. 63 L B ⁊c.
Pcti mor. ⁊ veniāl⁹ distinctō a pori 63 f f K
Pcti mor. ⁊ ve. dria spālis tractat⁹ 32 H.
De pcti mor. ve. dissictō ex pte obicti 32 J
Pcti ve. et mor. dria sub typo regie 32 V.
Pctm̄ mor. nō ꝓtrahit q̄tū cūq; sit ei⁹ sensa
tio nisi sit eius cō sensus. 99 E 70 f k
De pctō suo an sit mortale dubitās quō se
pe certus ē possit 70 E Z.
Pctm̄ mor. semp tollit charitatē 19 T
Pcti mor. ignominiā nulla creatura intel-
ligit sicut nec actus meritorij gl'az 97 Q
Pcti mor. diuisiones plures 28 Q.
Pctm̄ mor. an sine primo motu sēsualitat⁹
possit committi 29 V
De pctō mor. Vide etiā supra. capitalia.
Pctm̄ veniale diffinitur 29 H. in fine.
Pctm̄ veniale de hoc plura 29 H
Pctm̄ veniale de se eēt mortiferum nisi dei
misēcōia aliter decreuisset 6 B L
Pctm̄ veniale a mor. non intrinsece sed re-
spectu dīne iputatōis distinguit 61 B 63 K
Pctm̄ veniale si deliberate et ex ꝓsensu pfi-
citur an fiat mortale 61 B
Pctm̄ nullū est adeo veiale quin fiat mor-
tale dū placet quō intelligit 61 B
Pctm̄ ve. quō puniat cū mor. in inferno.
Pctm̄ veniale an sit ꝑ vel pre- (61 L
ter ꝓceptū 63 B L B B J 69 L 70 f
Pctā ve. mille nunq; fiūt vnū mor. 63 B
Pctm̄ veniale triplex enūerat 63 B.
Pctm̄ ve. confiteri nō oz ⁊ qđ sit 70 E f
Pctm̄ ve. fit mortale q̄tuor modis. 28 P
Pctm̄ veniale est pctm̄ sicut [29 Q
accidens ens 29 H
Pctm̄ veniale ex euētu ex cā ex genē 29 H
Pctm̄ veniale. q̄re infra in veniali plura.
Pctm̄ in spm̄sctm̄. De hoc tractat⁹ 29 K
Pcti in spm̄sctm̄ sex species 29 k A D
Pctm̄ i spm̄sctm̄ quō dicat̄ irremissibile.
Pcti cōtra naturā q̄tuor spēs [Ibidem
29 B. De hoc plura 31 Z.
Pctā cōtra naturā ex malicia sūt 64 E.
Pctm̄ ꝑ nāz int ꝓiuges grauio⁹. 31 Z
Pctā aliena considerare quō liceat et quō
non 70 P
Peccatū diffinit̄ et diuiditur 28 K
Peccatū pōt ee in nō habentib⁹ rōnis vsuz
sed non demeritū 97 X
Pctā spem plerūq; solidāt 54 A D.
Pctā coopant̄ electis in bonū 54 P.
Peccatū vni⁹ no cet vniuersitati 55 V 56 H
Pctm̄ deletū ꝑ cōtritōz punit aliqñ 56 H
Pctā coitatū aut pūcipū ꝓsulti⁹ plerūq;

tolerantē q̄ puniri q̄rantē 52 59 56 61 62
Pctō⁹ dimissio duplex. io K [X9
Pctā vinaciter sentire effectē vini sapie io
Pctā quō defleant sancti. io Q [E.
Post pctm̄ hois gaudiū nouū ortū est qō alias nō fuisset 63
Pctm̄ iustificās alio iudicio punit q̄ pec-
Pctā purgantē p patientē tole- [cans 12 Y.
rantiā quotidianaq̄ tribulationū occur-
rentium 21 F
Sub pctō deus oīa conclusit 54 P
Pctā vincē nequiēs docetur 57 F
Peccatū oē ꝓtra deū de sui ꝑditōe inducat
mortē eternā 7 rōnes 61 A C
Peccatū quō sit finitū vel infinitū 61 C.
Pctm̄ quō remittit nō imputādo 61 B.
Pcti habitus stat cū actu vtut⁹ oppositē 63 B
Pctā p̄terita fuūt bīs ad gl'az quō 64 A
Ex pctis vel temptatōnib⁹ resurgēs exalta
tur i. vij. donis. s. s. 7 vtutib⁹ 2c. 64 H J.
Per peccatū semel volēs desiderio satisfa-
cere, vt id postea cesset erat 70 L.
Pcti dilectio an reqrat dolorē corpalē. 70
Peccare an eternā dānatōē pati qs
malit interrogat⁹ quō rīdebit 70
Peccati cā an deus sit 88 B.
Pctōq̄ ad inuicē ꝓpatio fm g̃uitatē. 24 F
Pcti actus habit⁹ 7 reat⁹ differūt 28 D
Pctm̄ remanet aliq̄n reatu trāsit actu. ibiō
Pcti subiectū et origo 28 M.
Pcti añ cedētia subsequntia 7 ꝓcomitātia 28
Pctm̄ vnū dr̄ mai⁹ alio. p. mōis. ibiō [M
Peccatū vnū ex alio nascī hoc mō. 28 Q
Pctā sunt nō culpe primi motus 29 K
Pctā q̄n sint delectatōnes primi mot⁹ 2c.
Epilogus 30 H
Pcti radix superbe libido 2c. 28 Q
Pctā cordis oris et opis 7 omissionis nu-
merantur 31 O P
Pctā quato tpe deflere opteat 34 M.
Pctā sibi eē remissa nēo scit q̄z ꝓijcē pt hoc
Impetabilis p naturā [mō 34 D
nulla eē pōt creatura rōnalis 61 E
Pctā p̄terita recordati ē tutio cuilibz. 34
Pctōq̄ recordatio ē p̄ elatōē z Ibidē (D
Pctā sua aliq̄n quis videre nō. pmittit ex
demeritis p̄cedentibus 37 K.
Pctā p̄terita oblīuiōi dñt tradi h⁹ mō 71 S
Pctis ꝓsuetis resistēdi modus 32 B.
Peccatū ē adeo volūtariū 2c. itelligitur de
Peccator i pctō manēs ni- [actuali 37 U.
bilomin⁹ dr̄ opari boni. Ideo 52 A
Cū peccātib⁹ aliq̄n fauorabili⁹ agīt 36 B
Pctōr vtq̄ se publicare teneat. de h⁹ plura
Pctōe sic claēt ad deū 52 H [nōbilia 34 Q
Pctōr despare non dr̄ ob hoc q̄ crebrius
cadit sed faciat instar pueri cadētis 71 O.
Pctōr rigorē vite suscipe pt q̄z⁹ quis p̄uide-
at se ideo multo min⁹ victurū 39 A
Pctōres se primos xp̄os et mala an ex hu-
militate nominauerint 40 7.
Peccator est alter ismael 41 X.
Pctōr male hēat pulcre deducī 42 A
Peccās oīs culibet iusto iniuriatur hoc
Peccans in oīa peccat/quō [mō. 41 U
hoc pulcre declaratur Ibidem
Peccator an possit aliquid moraliter bene
agere 24 B 60 X 7 63 B.
Pctōr quō possit aliqō tpale bonū mereri
Pctōr dicēs symbolū ñ mētit 25 M [63 B
Pctōr est monstrū horrendū ingēs 93 X.
Peccatoēs fugiēdi nō sē in oīonib⁹ 75 T
Peccatōr de quibus dolere dr̄ 99 Y
Peccatōr de multis dr̄ ꝓfidere. Ibidem
Peccare potentia non est 78 K
Peculiū hīe quid sit 23 B K.
Pecunie obediūt omnia 56 J.
Pro pecunia locata ad ostentatōē z p̄t ali-
quid recipi vltra sortem 36 F.
In pecunia dominiū 7 vsus rōnabiliē di-
stinguī non p̄nt 35 M
Pelliceas tunicas fecit de⁹ ad sē sic intelli-
Pena p veniali in inferno pur- [gīt 51 E
gatorio et hoc seculo alia est 31 D
Pena q̄ ad mensurā vini pulcra ꝓpatio. 31
Penā soluē nō excusat semp. 24 D [D
Pene sūt restrigēde quō itelligēdū 24 E
Pena q̄ institutio ē de iure positiuo 51 Q.
Pēa oīs ñ extermiatia medicial'e 62 P E
Pena pecuniaria exponat publice ad pios
Pena maior triplex cōtracta [vsus 43 B
inflicta p̄missa 55 E
Penā accipe a non soluēte pecuniā mutu-
atam licet hoc modo 35 K 36 F.
Penna mystica 66 P Q
Penne colstbe sunt ꝓtēplando 49 Q.
Pnia de hac tractat⁹ 27 C. De hac sermo.
Pnia q̄l'r ūūgēda 25 B 32 J 33 A [41 B
Pnia est celanda 33 J (33 M O
Pnia leuis fructuosi⁹ mūngīt q̄z grauis.

Pnīe iniuctio qñ fieri debeat 33G
Penitentie sacrm̄ hz efficaciā in ficte accedentibus p̄m sanctū Thomā 77D
Penitentie iniūcte oblitus an denuo tenetur confiteri 34R
Penitentiā iniunctā nō complens an tenetur implere vel sufficiat p̄fiteri 34'R.
Penitentiā explens in peccato mortali iterare nō tenet 35ff.
Penitentiā, quocant ecclesia materialis et imagines ꝛc. 40 R
Penitentie tabula est extendēda 43B.
Penitentia est botrix, saga cissima. 44B.
Pnia3 publicā p occult3 fatū ēiūgē 43D
Pnia vera ē scala cui9. s. sūt gradus 100L
Penitentie magna virtus 100M.
Penitēdū ē crebro q̄uis recidines 45AD
Pnia initiū ē theologie mistice 65E74
Penitentie sacrm̄ nō potest (B. conferi nisi subdito 1E5E
Penitens non debet asserere se nunq̄ peccaturū sed ꝓpositum habere et diligentiam hz̄e et nō velle peccare 20T
Penitentes recipi debere 18T.
Penitentiā quotidianā iniūxit Johannes de ger. sibi confessis 35ff.
Penitentiā quam iniūxit gerson exemplo Guillelmi parisien. 35E.
Per ꝓpositio quid dicat 65P.
Peregrini sumus hic 49A
Peregrinor moze q̄ sursum sunt q̄rere debemus. 42P L52X
Peregrini sumus oīes ꝛ deum offendim9
Peregrinatio xp̄i cū gratiarū actōe3 meditanda ē et imitanda 100L.
Peregrinatōnis via3 ad multa valet q̄ exponunt ordine alphabetico 100L.
Perfectio xp̄iana ē dei dilectō 42L75M
Perfectōres carentes temptatione dolent
Perfectū opponitur vano 99R.
Perfectōnis euāgelice culmē. 10J67AD MO ꝛc. U plene
Perfectū est quod suo fini cōiūgit 23L
Perfectōnis stat9 describit ꝛ diuidit i acq̄rende ꝛ exercēde statū ꝛc. 67UX79.
Perfectio simplr ꝛ p̄m q̄d 67Z L68S
Perfectū nolle fieri potū est 68 MD L67P
Perfecti nō sp̄ implēt ꝛ silia xp̄i actus3 alio
Perfectū fieri in quatuor ꝓsistit 68 MD
Perfectum opus segniter impletū min9 est q̄ imperfectiora strenue 68M.
Perfectio vaꝛōnalis creature q̄d sit 35S
Perfectōnis summa consistit in mansuetudine et humilitate 51MD (S5iP.
Periculū amans pibit in illo. 35L24
Periculo pcī mortalis se exponē. 24L
Pericula sp̄ denitare tutissimū ē. 70R
Perit3 i arte credendū ē. 20L Y2iL P.
Perit9 arte et n̄ gradat9 q̄d ossit 18L5
Perit9 in vna arte ne p̄sumat ideo i alijs sibi peritiā arrogare 18S L.
Periurū multiplr dī ꝛ q̄ pctū 28 A3iL
Periurū nullo casu licet 13U
Permissio quadruplex 63A.
Perplexus in sumptōne eucharistie habet egressum amplum. 92L Ltps24L307
Perplex9 null9 est simpliciter s3 p̄m q̄d ad
Perplexitas sic contingit 30Y
Perplexitas sic vitanda est 32O
Perseuerātiā i bōis opib9 p̄stat deꝰ. 77O
Perseuerātia fort3 ꝓtēplatio nccia ē 74L
Persecutōe3 patūt. oēs sci. 46L L.
Persone i dīnis nccio sese cōicat 54Z
Persuadēdo tūc pdimus verba 41AD.
Pertinax in errore quis censeat. i3Oi49.
U plura i5Mb
Petitōnes plati sunt tibi iussiones. 49R.
Petr9 carē moraliz at. 87UX88AD
Petr9 arrogāter dixit n̄ te negabo 88L (R
Petr9 irrephēsibilis erat de veniali nō mor
Petri exemplū dicentis exi (tali 49T
a me non approbatur 92A.
Petr9 de palude fuit magnus iuista ꝛ theologus 36E35F
Petrus celestinus vidit in somnijs alīū soluentē tributū ventris 389.
Petri3 cameracēsis tria notabilia dctā 35J
Pe. cameracen. cū reuerētia memit 46T
Petrus de luna p articu- L46R
los conuincitur 15AB ꝛc. plura
Petrus de luna vipa3 nuncupat 47D
Pe. de lu. q̄ dier ano deposit9 a papatu 57
Phariseus publicanū ptempsit 86f Lf
Phariseor triplex scelus 4X
Phi ponūt sp̄m p̄cedentē ad cognitiōem dei deficē ꝛ cadē in occasuz qū reprobatū est p articulos parisien. 97MJ
Phia quō tractet de deo. i4ff54fT
55D X6AD 95B
Phie partes 60M.

Philosophia vera 64 m
Phis nō cōicaē sapia xpiana 66 n
Phi vbi ꝺicūt fidei nō tenenē 20 r
Phi aliq certitudinē posuerūt alij nullam
Phie oīs ouigo q̄ ad sbictm 69 ad 56 b
Phi biberūt vinū sine lacte 82 b
Phi duo vn sp rides alter sp ploras 85 l
Phie et theologie vtilitas 86 ff
Phia ñ p cedit ruelatōes a pre luinū 86 æ
Phie tres ptes 89 b
Phie ⁊ theologie diuersitas capitaē 89 ff
Phia theologie nō est aduersa sed ñ ascendit ad eius altissima 89 z.
Phoz hoim grossi sensus ⁊ magnoz doctoz lapsus circa dei vnitatē 91 q
Phi nō nihil veritatis speculati sūt 62 ad
Phs q̄dā deo regratiaē de q̄tuor 50 z
Phi in diuersas sectas de vsu mulierū pueri sunt 38 m
Phi amabāt veritatē magis vt lucentez q̄ vt corrigentem 38 l.
Phi an fuerint fideles 45 t
Philocapti taliter sunt dispositi 74 b
Phisonomus socratē iudicat corruptoꝛez puerorum 38 u.
Picture amoꝛi nouicio cōducūt 99 s
Pictores ⁊ rhetores Jo. ger. imitaē. 93 b
Pietas quid sit 84 b 98 m m.
Pietas fidei q̄d sit 88 g. Vide supra fides.
Pietas cū sufficiētia magn q̄stus ē 91 ad.
Pietas multis modis accipiē 28 b
Pietatis donū Jbidem
Pietas fidei tria requirit 53 u
Pie opinabilia valent ad exercitiū speculationis 93 b.
Pignus quid sit 35 j.
Pigritia est excutienda 72 b k
Pigrum et somnolentū oc lecto surgē nolentē pulcre describit 46 g
Pilatus pōtius genere 25 q
Pinguis vēter nō gignit sensū tenuē 51 j
Pisum paruū hz omnes numeros figuraꝝ et habitudines 90 l
Pithagoras componebat motus suos ad citharā 87 k.
Placens sibipsi vere humilis nō est 75 b
Placē hoib an qs aliq̄ velle possit 62 g.
Planete q̄daz malivoli quidā benivoli dicuntur Jdeo 73 m.
Plenitudo ptātis ecclīastice q̄d sit 2 b ff q
Plenitudo ptātis ecclīastice formaliter et subiectiue est in papa 2 b ff q
Plenitudo ptāt ecclīastice finaliter ⁊ quo ad applicatiōez ei⁹ ⁊ vsus eius ē in ecclia vel concilio 2 ff q 3 ad 5 u
Plenitudo ptātis ecclīastice quāta sit i papa 2 ad 3 ad 10 a b.
Pluribus intent⁹ mioꝛ ē ad singl'a sensus.
Poete ppbe hebant et poesis p veritate sub metaphoꝛis recipiebaē 74 æ 16 q
Poli iure sūt oīa cōia ait Aug. 41 q
Policia quid sit et quotuplex et descriptiones 2 t 3 b 61 æ 93 q.
Policia male recta quotuplex et q̄re 2 u.
Policia q̄ sit optima 3 b 4 æ
Pollutio nocturna 31 z.
Pollutione etiā non exñte pctō molliciei contingit 32 æ
De pollutōe nocturna spālis tractat⁹ 37 r.
Pollutio nulla incboata ⁊ pfecta in somno est pctō 37 u
Pollutionis fluxus violēter coerceri non oꝛ duz sentitur 37 u 38 j
Pollutio si placet peccatur Jbidem
Pollutio pt ⁊ tingē ex merito aliq̄ 37 æ
Pollutōez q̄dā nunq̄ q̄dā sp patiebatur.
Pollutus nō teneē abstinē a celebratōne vigintiq̄tuoꝛ horis sed pt celebrare taliter qualificatus 37 æ 25 b
Pollutiō diurna de hac spālis tractat⁹ 38
Pollutionū ouigo moralis potius q̄ naturalis attendi oꝛ 38 l
Pollutio diurna sic ē vel nō ē pctō 38 l
Pollutione etiaz nulla sequente qs graui⁹ peccare pt q̄ si adulteraretur 38 ff.
Pollutio sine consensu a celebratōne de p se nō impedit 38 ff
Pollutus oꝛ de consilio nō de p̄cepto abstinē a celebratōne Jbidem
Pollutiones sunt confitende et non nihili pendende 58 b
Pollutio extoꝛqueri nō oꝛ etiā p sanitate consequenda ꝛc. 38 ad
Pollutio si placet q̄ exoneratiua ē nō peccant Jbidem
Polluunt nos plura 41 ad
Pompe p̄latoꝝ in seruis equis ꝛc. restringantur 45 b
Populis hec tria necessaria sūt 48 p
Portionis supioꝛis actus 86 æ

Porphirius 25Z
Porphirius platonicus dicit demões aia lia rõnalia 93B
Positiui canones hi sunt et ideo instituti 51ª In fine
Posse obedientiale vel logicũ 2P.
Potentie aie nõ distinguũt ab aia 82P
Scõm rres aie potentias sumit omis orã di materia 65Z66B
Ptãs quid sit 1M.
Potestas facti et iuris 1X.
Ptãte publica fungentes quales eẽ dẽant 56Z55Q
Ptãs ordinis an possit annihilari p degradationem 3P
Ptãtis vsus inferiox platonũ põt p superiores ex cã limitari 4ZM.
Ptãs ois a deo ẽ sed nõ eqli iurisditiõe 63
In ptãte nra nõ est quibus visis tangamur 8ZX
Potestas vnde dicat 33P
Ptãs ordinis et iurisditõnis 33Q
Potestas clauium vbi fundet et alia plura de hac 3BY.
Potestas autoritatis excellentie et ministerialis 43Z.
Ptãs platõnis manere põt sine grã. 42J
Practicus in arte pfert solũ speculatio 95
Praxis quõ attendat in intellectu speculatiuo 93E
Preceptum quid sit 25Y.
Preceptorũ apud varios varia distinctio.
Precepta decalogi quilibet tenetur scire et intelligere 25Y
51S
Precepta dei duplicia 52J
Precepta supiox transgredi qñ sit peccatũ mortale 32L
Precepta non obligãt vt fiant ad intentionem obligantis 36B
Preceptorũ xpi aliqñ forma verbox aliqñ finis solus attendi dz 34Z.
Precepta dñi multa sunt 7 vnũ 16K
Precepta publica pferat vnusq; volũtati ppe q̃tũcũq; bõa videat 65Y66JM
Precepta decalogi sunt iuris naturalis et diuina lege repetita ii FJK i2 LQX i3.
BEJi5J55956D6iQ
Preceptũ dñi lucidũ pacificũ 7 dulce i2D
Circa pceptũ nõ occides. ix. assertõnes mgri iohãnis parui. i4A. Et alie ii

Preceptis dñis q̃re nõ tã cupide obediãt hoies sicut adinuẽtõibꝰ xpi 22B70P.
Precepta et ꝓsilia differũt 23B67B
Precepta an implere possimꝰ nõ exĩtes in grã. 90Y63J
Precepta dei magna diligẽtia pscrutãda sẽ 6iJ68DK
Preceptũ hois sup intrinsecis actibꝰ imponi nõ põt 62B24E
Preceptis ecclesie an satisfaciat q̃ nõ seruat intentõez ecclesie 62D.
Precepta dña affirmatiua limitãt pecia3 ad certũ tps 2ẽ. 7 quõ hꝰ liget 62B24E
Preceptis paucis cõtentꝰ deꝰ licet potuerit plura exigere 62P70Y
Preceptũ quodlibet quadruplicẽ latitudinem hz fm q̃s assignant pcã mortalia et venialia 63GD2ẽ.69L.
Preceptorum diuinorumz obligatio maior est q̃ votorum 67B
In pceptorũ impletõne ꝓsilis plerũq; implentur 68D
Precepta legis dine sola sufficiunt ad vitã 68J
Precepta affirmatiua obligãt ad sp 24E
Precepta decalogi exponunt. 24Z25J 7 deinceps p decẽ pcepta oñe pcm mortale phibetur 26J
Sub pcepto cadit aliqd dupliciter 27H
Precepta decalogi enũerant 3iG52L
Precepta decalogi ad quẽ articulũ fidei ptineãt 13J
Circa pcepta varia erronee aliq̃ assertiões 13L
Circa pceptũ nõ occides erronee assertõnes i4Ai iiKLADQRẽ. 13L
Impugnatio iustificationis earum i2G LUXY.
Impugnatio illax assertionũ 15AB.
Conclusio q̃drimembris ꝑ eas 13DH.
Preceptores puerorum teneãt xũj. regl'as has 48U
Precia rerũ venaliũ iusta lege põt institui p legislatorem 35O
Precia oñibus rebus eẽ imposita salubrem foret q̃uis difficile 55Q
Preciũ statutũ p denario annuo quindecim licitũ est 35PQ.
Predestinatus an sis noli q̃rere si non vis errare 88L

Predestinauit hos deus alios ꝓscinit ꝛ q̄ re 54 R S 99 P.
Utrū ꝑdestinatos nūc exintes in culpa pl⁹ amet deꝰ q̄ ꝓscitos nūc i grā actuali exītes
Prescin ppē electos sē foꝛati 54 S 99 P
Prescians dei cogitans et timēs se forte da nandū quid ager 20 J.
Predestinatōnis signa 76 S
Predicatoꝛ ordis frēs olim sub pena car ceris carnes comedere nō audebāt 59 J
Predicatoꝛ puus semitas suas rectas faci at q̄ aliorū uīa paret 16 R
Predicatoꝛ hūilitatē difficile seruat 16 R
Predicatoꝛ superb⁹ nō aperit os nisi mult̄ auditoꝛibus 35 B.
Predicatores vocē clamosā hꝫe dñt 16 S
Predicat is etiā qui libꝛos scribit 1 B
Predicare tenent curati tenoꝛe legꝫ euāge lice maiores ꝓlati de his reddē roēz .4
Predicatōis offīi magne digni= tat̄ est sed oneroſissimū. 6 S 68 J 42 U
Predicare euāgelium oīi creature an ad= huc ligent ꝓlati 7 B 12 B
Predicādis ꝓlat̄ auferēdas diuitias 10 J
Predicandi necessitas incūbit alicui mult̄ plerūq; vrgentibus 12 B.
Predicatio q̄lis ee ꝺeat sūmarie ꝺr̄ 18 X
Predicatio efficacissima ē q̄ simplex eꝛ hūi an aliq̄ liceat. 62 J Cōtrariū ꝺr̄ i tracta= tu qui nō videt suus 30 R
Predicatoꝛ attendere ꝺz passionū origines 73 R.
Predicatoꝛ uti ꝺz ꝙmonibus passionalib⁹ hoc modo 73 D.
Predicat ꝓtemplatiu⁹ ope deū esse sup oīa diligendū 74 D
Predicatores quidā sikes sunt fabꝛicatoꝛi= bus arce noe 77 F
Predicantiū temptatio qualis sit 87 R
Predicationū multiplicatō fit i laqꝫ 87 R
Predicatoꝛi addit pondus auctis operatō 93 D
Predicare nō lz sp oēm veritatē 24 B.
Predicare ppē tpalia h⁹mō pctm ē 32 R
Predicatio generalis ꝓtra carnalia q̄dam vicia nō sufficit 32 T
Predicatio nō est dimittēda ꝓpter subsā= nantes 34 T
Predicatores hortari dñt mꝛes ꝑ pueris educendis 48 R
Predicatoꝛ voluit esse Bernardus instar conche nō canne. 49 X.
Predicatōnis verbū mult̄ ꝺaē vel subtra hitur Ideo 50 D
Predicatoꝛ subtrahat verbū dei nolēnt⁹ ꝛ odientibus audire 50 D 51 R.
Predicatoꝛ fugē ꝺz sermōes curiosos 51 P
Predicatores religiosi alios religiosos nō ꝑdicantes ꝓtenere nō debēt 7 A.
Predicatoꝛ castigare carnē ꝺz q̄uis edomi tam ꝓpter euitandū scandalū 39 D.
Predicatoꝛū tpantia q̄lis ee ꝺebeat. spālis tractatus 40 A
Predicare alta suadet superbia. charitas aut cōia ꝛ utilia 41 B L
Predicatoꝛ somnolēt⁹ sic excitare ꝺz 41 D
Predicatoꝛ dices ꝛ ñ facēs cui ꝓpē 42 B
Predicatoꝛibus dicētib⁹ ꝛ nō facientibus quidā laici similes sunt 42 B
Predicatores pulē mordent facecias 42 R
Predicatōnis officiū ꝓtulit paulus ꝛ apl̄i oīibus aliis 42 S.
Predicatōis offīi annexū ē cure pastoꝛali
Predicatōis officiū nemo exer= cere ꝺz nisi missus his modis 42 X
Predicatōnis officiū hec exigit 42 U.
Predicare mulieri nō ꝑmittit 42 X
Predicare contra ꝓlatos in eoꝛ abnūa ne= mo debet 42 Y.
Predicatoꝛ nō in vniuersali resideat ꝫ sin= gularia enūeret 46 B
Predicatoꝛe aliq̄ inopē facit matenaꝛ co pia 46 P
Predicatoꝛ q̄ oīa dicit nihil dicit 46 P.
Predicatoꝛ ub⁹ fiat sufficiēs ꝓuisio 42 Z
Predicationū audit̄oꝛes multiplices sī. 42
Predones aiaꝝ incantaꝝ hi sūt 48 L U
Preiudiciū quid sit 12 U.
Prelati dñt ee ꝓtēplatiui ꝛ actiui 47 R
Prelati eccie infamari nō debēt 31 U
Prelatoꝝ tēpantia qualis ee debeat spālis tractatus 40 A
Prelatus errans in fide nō eoipo ē depo= situs 42 J Supra papa
Prelati hoc scire tenent. 41 L 42 Z L
Prelati tpalia ꝓ se ꝛ spūalia ꝑ alios curāt.
Prelati sē lupi rapa. falla. ꝛ voraces 42 T
Prelati frugalitatē ꝺuēt liberalē i ferctis et
Prelati sunt specatores ceteris 43 L

pastores et ianitores 44E.
Prelatos aciter reprehendit theologia despicientes. 44f. Infra theologia
Prelati ad intentiones actus nō pnt subditos obligare 24 56 2G.
Prelato resistere in facie aliqn mentiuntur.
Prelatus status est pfectissimus [33Z
et quare i6 92i TA67L
Prelati quib⁹ casib⁹ cedere possint ꝛ debeat statui suo 3R 4B5f6O P9P
Prelati hūiles ee dnt qi sūt obligati 4M
Prelatus status et regula. 4LAR [6E
Prelatorum fastus 4Z6E.
Prelatos timētes deū ꝛc. pfici optimū est sicut malos pfici pessimū 6ff
Prelatus nō sit austerꝰ peccantib⁹ sz semp pauidus 6B7BLeD.
Prela. audiat tractet facilia alij pmittat 7Q
Prelati explicite magz fidem tenent bre q̄
Prelatos duces seq nō [alij i4P.
nobilipis ritus pingere inbz lex xpi 22L
Prelatus autoritate euangelia ꝛ alia dicta pfirmātia quō intelligant 62M63ST
Prelati nō plus iurisditōis bnt i subditos q̄ abbas in monachos 62R
Prelati ad mlta tenēt ppē incorrigibilitatē ppli ad q̄z opposita alis teneret 62RX
Prelatꝫ mlta insidiāt ne bn regāt 55O9f
Prelati plus circa necessaria actōes quā voluptuaria ptemplatōes versent 56T
Prelati pollere dnt psideratōne 48M
Prelatorum pericula 52O
Prelati q̄dā curā gerūt d tpalib⁹ solū 53M
Prelati sic poterāt notam auaricie euitare.
Prelatus nō solū pōt sed aliqn te- [40B
nēt in publico dare etynas 40B
Prelati in vtutibus nō soliditati magnis pplexitatibus se inuoluūt 40L
Prelatorū pompa nō facit ad eorū autoritatē ꝛ bonorē maiorē vt q̄dā dicunt 40E
Prelatꝫ p̄dicatoribus ꝛ curatis necessaria ē ampliora vite austeritas 39O
Prelati quidā neq̄ dicūt neq̄ faciūt 40M
In plato triplex signū hūilitatis 40X
Prelati ecclīastici respectu platorū diuinorum sunt quidā expositores 24E
Prelatus in inquisitōne pure secretorum graniter peccat 34Q.
Prelatꝫ qūo p̄cipe possit vt se vel aliū qs ac
Prelato p̄cipiēti p̄ sciaz [cuset 34Q
subditi an sit obediendū 30T
Prelaturā in primū nemo assumat nisi vo
Prelaturā posse (catus. 55QRS 68J.
quidē licite deīderari sz hodie suspectuz
eēb⁹ desiderīū 55R68J69L24R
Ad p̄laturā assumēdā qs cogit q̄tuor cau
Prelatōnis materia suffici [sis 68JK.
ens est homo viator ꝛc. 42J
Prelaturā querēs stulte facit 42J.
Prepositi subditis corpalia ministret. subditi deuotioni vacent 22R
Prepositoꝝ mistice q̄d sit ꝛ quot ei accidūt
Prescriptio legitima tenet etiā [ioo T
apud deū 24G2E36f
Presentia essentialis ꝛ intentionat. 84Q.
Presentia corpalis nō semp vtilis 18S.
Presumptio 87Z.
Presumptōnis pctm 24J
Presumptōez sic fuga 50E.
Presūptio pnota pfuerit ee inuētuti 71B
Premiū duplex eentiale ꝛ accntale 94B
Premiū accidentale substā- (77T.
tiale et consubstantiale 46P
Preuaricātes repudiauit oīs pctōras ere.
Prima pncipia dicunt cōes ai cōce [67Z
ptiones ebdomades et prie impssiones.
Prima pncipa varie noiant. 64R [60M
Primi motꝰ ñ sūt i ptāte nīa 8z LX88S
Primi motus sunt pctā etiā i fatuis 24B.
Primoꝝ motuū sensualitas ꝛ prīm ꝛ sub
Prīncipē ee bonū virū [oiffi. (ictū e 29R
le e Jō ppassione dignꝰ e si erret io f AD
Princeps pati dz legem quā tulit 6D
Prīcipes q̄ vis mali. iuste sibi dominiuz vendicant 58O
Prīcipis quō sint omnia 24L
Prīcipibus maledictōez impcantes valde culpabiles sunt 49ff
Princeps puer sic instituat 52L
Principalia vicia octo significant p octo
Prīcipiū bonū laudat [gentes si J
licet q̄nq̄ successo frustret 69TA
Prīcipis morboꝝ obstādū ii JiZE72L.
Prīuatio sub q̄ cognoscat deꝰ 97M
Prīuilegiatū opꝰ e misse celebratio 37S.
Prīuilegiatū opus quid sit 45ff
Prīuilegiata opa hec sunt. 77X7J.
Prīuilegiati in pnīalibꝰ nō dent sine cā. P
Prīuilegiatꝫ facilis⁹ tollit prīuilegiū q̄ ins illoꝝ q̄b⁹ illō eentiali ordine ꝛ petit 43
Prīuilegiati ad quid sint instituti Quid facere debeant 4P.

Probabile
Probꝝ nō apte probꝝ diuicit 14 f 45
Processio in purificatione btē ỽginis habita mystice 58 Z.
Processiones cōes prosunt etiaꝫ facte per quosdam pscatos 49 B.
Procuratores cāe coerceanē ⁊ castigentur
Proditio et pditoꝝ qd sit. 41 T 43 AS
Proficiendi regula 97 QRS
Proficientes audiant 48 B.
Profectus spūalis talis dꝫ esse 72 f.
Profitendi modus in religione 71 A
Professio tūc nulla est qñ ⁊c. 36 Z
Promissio stulta ⁊ infidelis deo displicet.
Pronomē mistice quid sit (21 T 63 H.
et quot ei accidūt 100 T.
Propaginis obstacula sunt detestāda ppt
Prophecia pcordāt ⁊ qō vnꝰ tria 38 T
dixit alter dixisse existimari possit 6 E B
Prophetas non diuino spū locutos fuisse dixerūt heretici 25 L (55 R
Prophete demonū possūt futura pdicere.
Prophete falsi ⁊ veri difficulter discernūt
Prophetia nō fallit sꝫ interptatōeꝫ (55 R
a spūsancto recipit 19 U
Prophete nō hēbant sp spm̄ ppheticū 19 H.
Prophetas magicis artibus ppheticas vt miracula egisse error 21 R.
Prophetātes futura ñ excludūt potētiā dei
Propositōnes ptrarian lopositū 62 I
tes expositionibꝰ doctoꝝ ⁊ vsui eccl'ie dānantur. 3 B 12 X 17 AD
Propositio si advnum sensum sit vera ad plures falsa damnat 12 X 14 B
Propositiones indefinite plerunqꝫ eqpollent vniuersalibus 12 U 17 E
Propositū quid sit 64 U (BLB.
Proprietas et mendicitas ptendūt 11 A
Proprietarios regule scti Aug. reprobat. 22 AD M ⁊c. plene
Proprietas sāsmata facit et vnanimitati aduersat 22 P U 23 EU (34 S
Propetanꝰ pcuratoꝝ monasterij quō fiat
Propriū sacerdotē qñ ñ adiri opteat 27 B
Propria inutiliter psumere pctm̄ est 52 B
Proprijs iudicijs inniti ex superbia ē 31 U
Prosper improbat stoicos dicētes in vtuosum passionē nō cadere 73 B
Protestatō gnālis aut cōditōnalis arcta fidē vt si ero submitto ⁊c. qd opet 12 Q 15 Q 14 AD ⁊c. plura 15 B
Prouide ubipsi 72 A
Proximū diligi sicut seipm̄ qd sit. 70 Y su
Prouidētia de hac. 27 X (pria diligere
Prudētiꝫ credendū ē etiā si nescirent rationes incalūnisabiles adducere 4 AD
Prudētie nihil tā nocet sicut precipitatio.
Prudētie semita rara ⁊ arta. 90 Q (88 E
Prunitus in corpe scalpēdo augēt sic in libidinis vsu 38 S
Prunitus in pudendis excitatur ex cā intrinseca et extrinseca 38 B.
Prunitus nō oīs est libidinosus Ibidem
Prunitus cuiusdā matrone romane sedaPsalteriū qd sit. 78 Q (ri nō potuit Ibiꝺ
Psalmos qre dō ⁊ alij ꝓposuerit 64 B
Psalteriū decacordū misticū 73 H.
Psalmodiarum multiplicatio in eccl'ijs fit ppter. xij. causas 79 H.
Psalmos aliqñ imptinētes vtvī in oīonē
Psalmoꝝ. vij. pnia (assumimꝰ 79 S
lium expositio 100 L
Illud psalmi. qꝫ magna multitudo dulcedinis ⁊c. exponit 82 R
Psal. cū cithara reparauit xp̄s 94 T.
Ptolomeus rex egypti bibliothecā qnqginta miliū libroꝝ būit i de laude septuꝫ
Pudoꝝ in pfessione nō totꝰ abijci pōt/nec
Pudēdi mēbri erectio cū (vtile est. 35 E.
renisu volūtatis pctm̄ nō est 38 E
Pugna ptra vicia hoc mō 72 H
Puero maxia debet reuerētia 34 Y 97 Y
Pueroꝝ efficax est oīo 49 B 75 L (38 L
Puer etiā vniꝰ diei hꝫ pctm̄ veniale. 85 Z
Puer ad vbera sugēda quō trahat 83 X.
Pueri i statu iustitie originalis qles fuissēt
Pueri bñ instituant ab ineūte (83 Z
etate 88 P 45 B 48 U
Puer noster ieſus est 92 Q R
Puer ihs̄ natus in nobis spūaliter sic nutriat 46 Z. Supra ieſus et xp̄s
Puer dupler 95 U
Pueroꝝ septē conditiones 92 U.
Pueri apti ad susceptōeꝫ eucharistie 25 L
Pueri triennes sentiūt prunitū 33 B.
Pueri cū ancillis iacētes plerūqꝫ peccātꝫ
Pueros solitarios iacē bonū ē. 33 B (T.
Pueroꝝ certñ ē vilis portio eccl'ie 34 U
Puer momordit nasum patris sui 45 R
Pueri sūt ꝓfectim scolis aut artificijs tradē

di Jdeo 47A
Pueri nō debēt cedi verib⁹ 7 anīngillaū vel in scholis erudiēdi sint 48V
Pueri nō fiant picture turpes 78V.
Pueroꝝ exēplis vtīt sepe xp̄s Jō 71AD.
Pueri pmittēde sūt aliq̄ passiones vicioſe
Pueros innocētes nīi generis ideo 73O
orare possumus. 77Y. s. baptisati.
Pueros q̄ scandalisat reprehendit 79J.
Pueri ad eccīastica cantica mācipāt̄ ꝓpter
Pueri gratissima videt bas rōnes 79J
portio chori canentiū 79J
Pueri a pētib⁹ phibēdi sūt a tacto libidio
Pueroꝝ multitudo dz fo 38B.
eē moderata fm aristotelē 38J
Pueros supfluos eē necandos q̄dā dixerūt
Pueri aliq̄ deteriores mores in 38J
domicilijs pētū q̄ ī pblibul' lenonū. 43E
Pueri nobiliū pmouent ad bñficia eccia-
Pueri sēvt specīa. 7 docē- stica 44H
Puellā nō decet eq̄tare 53S (di 44H
Puella q̄dā eq̄tauit i frācia ducēs exercitū
Pulcritudo q̄d sit. 82J (53O 94Z
Pulcritudo rerū allicit ad amorē 47Y.
Pulcritudo multiplex 82O.
Pulcritudo corpis nociua aliq̄n 38J
Pulcritudo anime 82K.
Pulcritudo rerū ꝑsiderāda ē ꝑpētres fies
Pulcritudinē tuā cognosce. 91J (82V.
Pulsat xp̄s tripliciter 91X
Puniūt errores efficaciē dū nemi pcīz 21
Puniri plūrā ſgressores leg hūane q̄ dine
puersum videt. io S 69J 40O
Pro puniendis erroīb⁹ ꝑsiderand⁹ē locus
tp̄s ꝑsona 2c. io L 7 iiB
Punitōes quas hic a deo sustinem⁹ vtiles
nobis esse. 55YZ 56H 57HO
Punitōes ppꝝ a deo multi ex cauſ pue
Pumire scipm p mortē (niūt 56AD HO
aut p inediā ad inssū iudicī an liceat 59AD
Purgatio ab īmūdicia 7 purgatō a pūata
Purganē ineq̄liter alij potentia 47X.
alijs a carnalitate 2c. 37Y
Purgatiua via ad plura incitat 99Y.
Punificari solēniter nō pmittanē habētes
pueros ex conbinatu 43O.
Purgatoriū hz solatium 80S
Purgatoriū xp̄s in descensu ad inferos foī
san eua cuauit 83F
Pusillanimitas docet supari 69X 2c. 70
Pusillanimitas quedam AB CB
ad inobedientiā supbam imputat 24O

Quadrigeamina
dab 83S 85P
Questio p dz solui p nō fac. 6L
Questiones q̄s diabolus hoī plerūq̄ facit
quō dissoluantur. 70X 87S 88L.
Questiones ille infinite reiciēde sūt 92J.
Questiuncule notabiles valde de diuersis
Quidā sic in pfundo maloꝝ 54L 2c.
sunt q̄ ad deū non clamāt 100O.
Qui in vbis dñi non discretiue sed cāliter
Quies nō est in hoīe q̄tū ad accipiēdo p
oīs vires ꝑter solā volūtatē q̄ ad amorē
Quies nō ita bī pt ab his q̄ in 98O.
administratōe sūt sicut a pūat 70L
Quietē hīe eēt quibusdā infern⁹ 74K
Quietem sponse placere sponso decem si-
gnis declaratur 98Y.

Radio recto per
reflexionē in se formicato natuē
directio compat̄ 69B.
Radix omis peti dī superbia libido cupi-
ditas et luxuria 28P.
Raptus quid sit 48E 58A B 95AD
82RS.
Raptus supmentales in theologia misti-
ca nō sunt insani 97J.
Raptus supmētales nō cū defectu corpo-
ris aut miraculo aut clara intelligētia ſz fi
unt p defectū oīm actuū intellectualiū af-
fectualiū obiectaliū 97K
Rapt⁹ et ab sorpsio spūs differūt 81AD
Raptus vel extasis ideo dī 73H
Rapit aliq̄n rō imaginatiuā 7 spūs rōnez
Rapit aīa h⁹mō extra mō 74O 75AD
Raptū quēdam sentiūt studētes pictores
Ratio q̄d sit et ei⁹ duplex phi 2c. 74O.
portio et noīa. 61L 64S 68S 29O.
Ratio rapitur 65H
Rōnis entia nō inutiliter ponunt 18K.
Ratio hoīs nō dz captiuari sub melancoli
cis et supstitiosis pſuasionib⁹ 20AD.
Rōnis iudiciū nullū impfectū 7 inualidū i
nōnullis ēt decipī et q̄nare. 55L CB
Rōnis dictamē nō obligat nisi (H 38H.
in prima lege stabiliatur 61P.
Ratio recta pncipal'r in deo pticipatie in

creaturis et quotuplex sit 61T.
Ratō qñq; sinderesis qñq; dīna noīatur.
Rationis oculi quibus obcecent 61T.
6QS5LMG1O 62AD
Rationis supiorīs actus qs sit 68A
Rō pōtat volūtati lucernā vt videat 88G
Rō appetitui dñāt pncipatu despotico 90
Rō ē regina ī microcosmo. 51X52M
Rōnez purā ī integrā incliderat dñs hoi. 9.
Rōni oia ꝓsonāt in virtuoso. ēoi- 51Y
uinū verbū aristotelis. 49X72O79F.
Ratio hz suos quinq; sensus 45X
Rōnis vsum pfectū pueri nō bñt añ. xiij.
Rō lesa indiscretione annū 43MO33Q.
quid mali afferat 39B
Ratio si non rebellasset deo/ inferiora sibi
non rebellarent 38S.
Rōis lesionē ī subdit̄ cauē dñt platī 37E
Rō inferior vir p̄t ad aliqd ꝓ cuī ē sine su-
Rōni supiorī attribuit̄ periorī 29T
ꝓ sensus ī actū. inferiorī ī delectatōz 29T
Ratio inferior apprehēdit aliqñ absolute.
aliqñ inquisitiue 29T.
Rationē supiorē nunq; sequit̄ mot9 respe-
ctu inferiorz nīsi deliberatus 29T
Ratio cū diuidit̄ in supiorē ī inferiorē nō
distinguit̄ contra volūtatē 29O30MD.
Rōis act9 volūtat̄ sup seiuicē ferūt 29O
Rationis supiorīs ē vltima sīa 30S
Ratio supiorī dī consentire in actuz aliqn
solū ideo qr non dissentit 30M
Rōnis iudicio volūtas sit cōformis. 32L
Rationabilis existimatio q̄ sit 34B
Rationalis creatura q̄libet labilior ē ad ca
sum ī defectū quāto in nālibus aut etiaz
gratuitis fuerit ornatior 40T.
Rationalis et sensualis portiones ad inuicē
colligantur hoc modo 73A.
Rationalis aliqñ dī deus 93S
Rationalis aīe vires q̄ sint 29Q
Ratio recta luxuriā et gulā indicat turpio
ra. vbi ē eadē ratio dz ēe eadē iuris decisio
Exponitur 35V36B
Rebelliōis carnis ꝑ spm̄ cāz pbi nesciēt
Reclusus qvouis ñ egredi 72T79F
teneē egredi exīti ī extrēa necessitate 39S
Recreatōis hūane nēcitas inde sūit 72T
Recidiuū pctōz sit vitandū 33BL
Reconciliatio loci sacri nō ē necessaria ꝑt
concubitū matrimonialem 27P
Rectores policiaz multas insidias patiūt̄
qui minus bñ regant 55OR.
Recreatōis hūane nēcitas inde sūit 72T
Redemptionē opatus ē deus nō, inq̄tuz po
tens et sapiens sed inq̄tum bonus 25P.
Redēptio ꝑprie veratōis tūc locū hz 36L
Redēptio eleuās ī redēptio p̄fuās 47X
Redēptio hois a secūdis absc̄dita 47B
nō ē ꝓducta a celestib9 influētijs 20E
Redemptio qūo semp copiosa sint 100Q
ī quare modo dicatur spālis.
Redditus ad vitā ī silēs contract9 de se nō
sunt illiciti 24UZ5S36F.
Redditꝰ cēsuales De his casus spālis 55Q
Redūdātia fit aliqñ viriū supiorī ī inferiorēs
Reficit nos xp̄s triplici pane 50T75MD
Reflexiuā potentiā hz homo 92Q.
Reflexū ad se amorē hō non hēat 78D.
Reformatō quō fieri dēat spāl'r mo 42Q
Reformationis ecclīastice cardo cōsistit in
frequenti visitatione 45K
Reformatio eccl'e dz a puericia hoari 43P
Refor. ec.p ꝓ aliū fieri quō possit 56Z
Refor. pl'ima idigētia nāe erāt. 52AB5LB
Regere alios q̄ difficile sit oli expti none
Regnū quid sit 2T mnt55R
Regnū dei quot modis accipiat 27T
Regnū francie commēdat 48P
Regnoz pene oīm subuersiones ex incon
sideratione ꝓcesserūt 48MD
Regnū quadruplex Supra te. circa te. intra
te. sub te 52MD
Regnū celoz appellat eccia militās 52MD
Regnū anime hz regem consiliarios et ser
uos 52M76F
Regnū francie triplicez statū hz p tria lilia
significatum 52M
Regni frācie an femia sit capax disputatur
Reguū francoz sic ꝓquisitū ē 53D53L.
Regnū aīe inuadūt. vij. capitalia vicia 76
Regredi in deū non nisi creature F
rationali proprie datū est 40Q.
Regula būane volūtat̄ē duplex 29M
Regule patiuntur exceptionē 3L
Regule viuendi oīm fideliū 4RST
Regula etiaz si indiffinite ponat̄ equipol
let vniuersali 12U
Regulaubus astricti disciplinis cū licentia
ꝑnt vacare sancto ocio 93Z
Relatio inter deū et creaturā 60F

Relationes nō distinguī realiter a suis fūdamentis 60Q.
Religiosoꝝ regula summatim 4R
Religiosus instruiē in pace obedire ⁊ facē q̄ sibi incumbūt 19ZHBLBEH.
Religiosi sicut ī mulieres oculos figē non dñt sic nec manu ꝓpriū ⁊ trectare 22Q.
Religiosi relinquere dñt ⁊ possessiones et ꝓpriam voluntatem habendi 22A
Religiosi nō obseruātes regulā/nō merēt de bonis fundatoꝝ nutriri 23B.
Religiosorū statū eē pfectū dī in tractatu qui nō videt cancellarij 23L.
Religiosos ꝓpriū hīe nō debere. pbāt ꝑ ius diuinū ⁊ canonicū 23BEffSH
Religiosus ꝓprietatē plꝰ peccat q̄ abijcies habitum 23K.
Religiosū an vicio ꝓprietatꝭ excusēt tradito dauū singulis ānis plato 23R
Religiosos affectare nō dz frequentē amicoꝝ carnaliū visitatōez 23U
Religiosꝰ exercitia actiua q̄re ponant 67B
Religiosi quo possint platuras assumē sine violatōe voti pauptatis ⁊ obedientie.
Religiosi magnā cāz bñ recurrēdi ad deū ꝓ auxilio 68L 69H
Religiosi virtutes suas ita tenentē ꝓlato interrogāti reuelare sicut vicia 69K.
Religiosorū ꝓstitutiones et regula non sp obligant ad mortale 63ADHOP
Religiosorū statꝰ quid addat sup statū aliorum xp̄ianoꝝ 65Q.
Religiosorū status qualis sit 65TJ.
Religiosi teneāt vniformitatē quantū possibile fuerit 37B
Religiosi ⁊ rurales diuꝰ vinūt Jō 39P
Religiosi in terra hollandie gētie ⁊ brabātie incedūt pennibus 39J.
Religiosi quidā abutunē officio p̄dicationis hoc modo 42Y
Religiosi in his eēnt reformādi 42J.
Religiosoꝝ abusiones q̄tuor 51B
Religiosus simul colit deū ⁊ idola 51D.
Religiosoꝝ pcuratores in tēpalibꝰ. quo se hīe debeāt docentē 71S
Religiosus apiat supiori oēs necessitates
Rligiosoꝝ temptatio. 72P [suas. 72B
Religiosi grauāt nouicios rōnabiliter iō
Religio anthonomatice religio xp̄iana ad q̄d obliget. 21SUJ67B71J [78H.
Religiōes facticie nec nccie. nec sē statꝰ pfectōis nisi acq̄rēde 21TU67UX68ZL
Religiones facticie quare dicant 68B
Religionū institutēdaꝝ principalꝭ cā 56H
Religio pfecta quid sit et quo cōtrahat ex vsu loquentiū 67B
Religionū facticiaꝝ q̄ debeat dici scola maiorus pfectionis 67L
Religionū p̄sidētes q̄ discretōe charitate ⁊ cura eē debeāt in suos 67ffSH
Jn religionū votꝰ papa dispēsare pt 67L
Jn religionibus pueri adolescētes imperfecti assumi pnt vt pficiant 67X
Religionū votꝰ vt q̄s se subijciat pōt bñ ⁊ male suaderi 67B
Religio bñ instituta non oīs ad pena obligat 66B67E
Religionis onera ⁊ pconia ponunt 87
Religionē ingredi ad primā [ADHO inspirationē stultū est dicere 24K
Religionis votū triplex assumit cōtra triplicē sollicitudinē 36S
Religiones penitus lapsas deplorat 36S
Religionibus exemptis nccia ē lata dispēsandi auctas a papa 36Z
Religiones antiq̄ nō reperiunt hīe explsā approbationē sedis aplice 39B
Religiones institute sūt ꝑ capue ad sanctificandū ꝑ petis fundatoꝝ ⁊ alioꝝ 39H.
Religio semel lapsa nunq̄ aut vix repani
Religionis rector sic moderet [pt 39Q
abstinentiā subditoꝝ 39S
Religionē intrare an ei liceat q̄ gravatꝰ est debitis de hoc notabilis decisio 59Z
Religionez ꝓfiteri nō ꝓt rationabilijs publicis obligatus 39U
Religionē posse intrare obligatū alteri dicente Thomas ꝑ sniam aliorꝝ 39X
Religiosus adhuc obligatꝰ alteri tenet laborare manibus vt solvat 39X.
Religio admittēs obligatū alēi rōne pecunie mutuate l' furti tenet ad solvēdū ꝓ eo
Religionē ficte vouēs vt defraudet creditores sic agat [39Z 39Z
Religionis scola ad inflamatōez affectus instituta est 48B
Religionē hoc intendere dz 48B
Religionē discē a bone 50J
Religionis onus difficillimū ē cōtinuan cantus repetitio 79H.

Religionē nullus intret nisi eius instituta complere velit 79O
Religio q̄ sit aptior ꝓ templatōni 49E
Reliquiarū veneratio de hac 53U
Remediū generale ꝑ ecclīasticis q̄ ad obligatōnes spūaliū ꝑ tpalib⁹ 37B
Remedia cotra luxuriā 38U
Reo fauēdū ē cū iura fuerīt obscura 47E
Repetit de sc̄pturā sacrā his mōis 73E
Repletio spūs dñi triplex. s. sufficiētie abūdantie et redundantie 49K.
Requies aiox et animax q̄d sit 5E
Reqes sc̄da aiax talis erit 5O
Res tm̄ valet quātū vendi pōt 35S36B
Res oīs amozē naturalē hñt no autē cognitōez aut delectatōez. 66 U. 99P.
Res ois tm̄ amabilis ē q̄tum deo placuit
Res duplicē ordinē hñt vnū ad deū alterx ad se.
Respublica nō regiē ꝑ si 95B.
Reseruatōnes tot casuū et bñficiorū. 24D 3L4AD2.6 ff
Reseruatio casuū de hac spālis tractatus.
Reseruatio casuū nō fiat ꝑ 33HO41S parnulis et mulieribus 32 79 43J K.
Reseruabant olim sola pcā publica 33O
Reseruatio casuū ñ fiat nisi in grauib⁹ cul:
Reseruare casum de pollutōne (pis 53E
diurna stultū est aliq̄ modo 38E
Reseruatō casuū i sinodalib⁹ epi camerac
Respicit hoiez de⁹ trib⁹ mōis 94Y 43R
Redēdi mod⁹ xpiano cautissim⁹ 88B
Restitutio 24T39U.
Restitutōez fieri spoliatis nō e mns naturalis aut diuini Jō sepe nō fit 4L.
Restituere an teneaē vsurari⁹ 35AD
Restituere an teneaē defraudans circa medīū insti pāj 35S
Restituere debēs decē aliq̄n cui⁹ daret centum titulo fundatōnis 37B
Restitutōes certas q̄ dñt nō se absoluunt ꝑ fundatōes secus de incertis 37B.
Restitnē an teneaē eccl̄asticꝰ male dispēsās bona eccl̄astica aut suo bñficio ñ deb nies.
Restituē teneē dānificās aliū h⁹ 40EJ
Restitutōez nō statim fa: (modo 51Y
ciens nihilominus absoluiē h⁹mō 39U
Resuscitati iusti tpe passionis xpi q̄lia corpora habuerūt 85F.
Resurrectōez nr̄am negare est xpi q̄dāmō negare resurrectionē 25R
Resurrectio mortuox hoc mō fit 25U.
Resur. xpi certitudo vigor valor 42M
Resurrectōis mysterium erigit aios nr̄os
Resurgē ꝑ se a pcō nēo pōt 71O (42O.
Rhetorice tres ptes 85LE.
Rhetorica diuīa Guilhelmi parisien. 85.
Rhetorica⁹ sine vsu et inge (B46B
nij viua citate non sufficit 80A
Rhbsq; rhetorica q̄dā aprissime loquuntur
Rhetorica logica est nc̄cia ad (80A
scientias morales 18Gi6Di7B.
Retinē aliena q̄n sit pcm̄ 31H32O.
Retractare maledicta ñ ē obprobriū. 22LE
Renelatio obligat ad credendū 14E.
Renelatōi ꝓ pcepta dei ñ credīē nisi de ea
Reuela⁹ q̄ pūaē va aut (doceaē. 12Ei9U
falsa i7RSTc̄. plene i6LAD plene20B
Renelatio comites habeat moysen ahely am. i7U18E (i7Ni9O.
In reuelatiōib⁹ apparentibus dic̄ cautele
Reuelatōes aliq̄ fatue narrāti 94ADMZ.
Reuelatōez ꝓbicā si qs sibi dicat fieri qd
Reuelatio ꝓbari dz sicut (agēdū i94AD U
moneta i9MO PQRSTU20B
Reuelatōnes sibi factas q̄n quis dēat manifestare i9O. (uemūt i99
Reuelatōnes eide nūc ve nūc false obue
In reuelatōib⁹ discemēd (ñ ē p capitāda fnia
Reuelatō i sōnis q̄o va veiat58L(20B
Reuela secretū alterius in cōfessione sicut tibi velles fieri. 34P
Reuocatio erox q̄lis eē dēat i4AD Mc̄.
Rex legere dz et libros hīe 52P (R
Rex francoꝝ solo tactu curat quandā infirmitatem Jdeo 35B.
De regibus francie ⁊ angelie 43AD2c̄.
Reges dñanē pplis ēt alteri⁹ lingue 93B
Reges in magno ꝓfituunē piculo 52O
Regi francox clodoneo missum est lilium cū ampulla 53B
Rex dz eē ꝓsideratius q̄d ꝓbaē 48AD
Rex romanoꝝ ꝓtemplatiꝰ fuit 49X
Jnfra Sigismundus
Reges inste pñt regna possidē lz sint pcā
Reges q̄ refuerīt instituti 2B (res 5R.
Regis francie epl'e ps ad ꝓalium sup occisione fratris sui 12R.
Richardus laudatur. 84T
Richardi liber de. xij. ꝓtiarch (2 de ꝓtepla=

tione subtilis est 74 R 92 R.
Richardus semp quidā phs. 85 L 42 L
Rigor disciplineseruandus est. 2 E 4 M
Rixas dānat 8 Z (67 M
Romana ecclesia quid sit N.
Romana curia qlis ee debēt 7 qlis sit. 6 ff
Romana ecclesiā peculiari cōsortio iuncta est ecclie vniuersali 10 U 52 R
Rotam facit 84 E
Rumores fugiat pcipue pteplatiu⁹. 87 B
Rumores suspicios⁹ vir (51 P.
magnus non curat. 9 O | videt 52 R
Rusticitas non a rure sed a ruditate dicta

S Abbati obser/
nātia Be hac pla 24 Z 26 B
Sabbati obseruatio reqrit miſ
se integre auditionē 25 L.
Sabbatū nr̄m vsum ēi ptumeliā di 43 M
Sabbellianor heresis 25 O
Sacerdotalis ordo h3 duas formas 7 du
plicem caracterē 42 M
Sacerdos voto solenni obligat ad castita
tem 63 R 67 7 24 X 38 9
Sacerdotes qūo potuerīt inabilitari ad n
contrahendū mr̄imoniū 63 R
Sacerdos etiā excōicat⁹ hereticus vel deḡ
datus si teneē pſecrare pſecrat. i M 3 M X
Sacerdotes ordinauit xp̄s in vltima cena
Sacerdos simplex si teneat confir | i M
mare vel ordinare nihil facit i O p.
Sacerdos sacerdotē in cōibus casib⁹ absol
uere pōt de consuetudine 34 P
Sacerdotes pmittentes suffragia sicse de
fraudant 36 9
Sacerdos felix et infelix 81 9.
Sacerdos cōicando plus meretur q̄ con=
secrando 90 S.
Sacerdos hostiā nō leuet anteq̄ consecret
90 S 43 M. Supra hostia
Sacerdotes veteris legis ad castitatē arta=
bantur hoc modo 38 Z.
Sacerdotes nostri ideo dñt pollere conti=
nua castitate 24 X 38 E 7
Sacerdotes incontinētes tolere min⁹ ma=
lum est q̄ nullos cōtinētes h3e 38 9
Sacerdotes quidā obdurati sup oīs ho
mines ideo 42 R
Sacerdotes mali peiores sunt iuda 42 M
Sacerdos digne celebrās felix est 7 Z
Sacerdo. pstituti sūt vt p alijs oret. 77 E
Sacerdotiū fugit marcus. 7 quidā heremi
Sacerdotiū corruptū [te 90 ff
cā est corruptōnis populi 5 B.
Satietas 88 Y.
Satietas in nulla re citra deū reperiri pot.
Sacramenta septem. 52 U | 42 B
Sacra sunt vasa gratie ideo repelli q̄q̄d
ab eis suscipiendis auertit 22 B
Sacra aliqua requirūt materiā suā ee sub=
ditam pferenti sacr̄m aliqua non i Z
Sacramenta collata ab hereticis vl degra
dati an prosint 3 M 3 T
Sacr̄m altaris adorat sub cōditōne tacita
si oīa rite facta sunt 3 X 18 B.
Sacr̄m nō est sed execramentū in cōiugio
carnalis pcupie 9 Z.
Sacramenta gr̄e p dote data sunt eccleſie
a xpo io L
Sacra duplicē necessitatē habent sacramē=
ti et pcepti i M X i 7 M
Circa sacra aliq̄ varian' pūt aliq̄ nō 17 M.
Sacra sumunt duplicīter spiritualiter 7 sa
cramentaliter i 7 P
Sacr̄m altar[Be h⁹ spāle documētū 7 L.
Sacramentum ministrans in pctō peccat
fm quosdam 43 ff
De sacramentis ecclesiasticis 24 9
Sacri diffinitio ponitur 7 exponit 26 R
Sacra instituta sunt ꝓpter tria 7 in quibus
pstitūt 7 quot modis iterenē 26 R Y
Sacror. vij. nūerus fm septē vtutes 7 vi
Sacra veteris et noue le= (cia 26 M
gis quō differunt 26 L 90 X
Sacramēti vsus est aliud a sacro in eucha.
Sacramentor negligentie | ristia 90 9.
q̄re tanta seueritate puniant 63 R.
Sac̄ scriptura glosat seipam. i 4 B i 7 R 58
Sacra scriptura glosas reci= (pit 98 L;
et prius credenda post intelligenda e
non econuerso 96 M.
Sacra scriptura sufficeret p regimine eccle
sie 6 B 18 E 56 M
Sacras litteras qui corruptis moub⁹ tra/
ctant multa mala incurrūt ii E
Sacre lr̄e suā hñt loycam 16 O i 7 B
Sacre scripture sensus litteralis quō inue=
stigandus sit i 7 B E ff
Sacre scripture sensus l̄ralis q̄s sit 18 B
Sacre scripture lectio vinax est 56 O

Ut sacre scripture cū fructu legantur modi traduntur i G97 T. ⁊ io P infra.
Sacre scripture sensus q̄druplex. 9U T
Sacra scripture quā auctez ⁊ quo sensus ⁊a q̄ intēptāda ⁊ exponēda sit. i7 RZ AD ⁊c̄
Sacre scripture cōformis eē dz oīs reuelatio ⁊ doctrina i7U i8 Z i9U 20B.
Sacra scripture continet diuersitatē ꝓpter equiuocatōez noīm hebreoꝝ 82L.
Sacra scripture ⁊ lata lauta mēsa ē ⁊ in ea nō est positū iota sine cā 83M 85R.
Sa. scri. plūgit pl'es sensus falsales 92D.
Sacra scriptura vacillaret si i ea admittere tur officiosum mendaciū 35AD.
Sacra scriptura est velut speculū cōcauuz quatuoꝛ faciem 43U 48D
Sacre scripture officiū hoc est 44B
Sacras scripturas null⁹ intelliget plene q̄ non affect⁹ scribentiū induerit 48B
Sacrā scripturā clarī⁹ intelligāt deū diligētes ꝓbaē notabiliter 48B.
Sacre scri. mēsa dz ꝑ oēs morbos 77U.
Sacrā scripturā repetit deus his 73E
Sacra scriptura est oīs veritas 49T
Sa. scri. plūditas q̄ advanos sens⁹ 48D.
Sa. scri. tot dz sensus q̄t ex ea elici poterūt
Sacrū tps ⁊ loca consecrata L43U
conducūt ad oꝛonem 69K
In sacris scriptur⁊ tanq̄ ceteraꝝ sciaꝝ fōte limpidius ꝛeꝝ speculamur 56D 57B D
Sacre scripture verba nō oīs q̄ legūt aut loquunt intelligūt 43B
Sacrificiū quid sit diffinitiue 89U 509
Sacrilegiū an sit spēl luxurie 29B (97L
Saducei ⁊ epicur⁹ī hoīe ꝑter cor⁹ attendūt 79L.
Sagit. iſtaz dirigit de⁹ creaꝝ as 93E l 100M
Sagitte sē ei⁹ vidicte. s. dolor⁊ corpis et aīe.
Salinaꝝ humoꝛ siue sputalis q̄s sit 38A.
Salon ī cañ. cañ. et in ca⁹ veltio ꝓuerbioꝝz duo epithalamia ꝓfecit 95Z ⁊ teraū 97T
Salomon an vt magus vel vt dei cultoꝛ demonē coegerit dubiū 21M.
Saltus septem ad celū 46 Jp.
Salt⁹ tres aīaꝝ in trinitate 46AD'R
Saluari nos vult de⁹ auxilio sc̄oꝝ. 75M.
Salue regina exponitur 93D
Salutatio angelica 94B
Salutet freq̄nter maria ideo. Jbidem
Sal⁹ eccīe an stet ī papa. 64D p l iō 53Q.
Saltē exhibet de⁹ p fragilē etatem et sexum
Salus hoīs saluaē in tranq̄llitate nobilita
Salus pfecta ꝓsistit in actu ſtis 52K.
non aptitudine sola vel habitu 94Z
Salutis aut salutaris descriptio 94U
Sal⁹ creature cuiuſlibet in quo stet 94Z
In salut⁊ statu ē q̄ tres vitates ex corde di-
Samson se interemit L cere pōt 32A.
Sctūm quid sit. 27T ⁊ dei iussu 39D AD
Sancti Be his plura 45B E.
In sanctoꝝ cultu multe obseruatiōes q̄n liceant 69E
Sanctoꝝ aliquoꝝ laus carmine decanta ta 96AD H p Q ⁊c̄.
Sancti apparent plerūq̄z viuentib⁹ ex multis causis 59K.
Sanctos doctoꝛes plerūq̄z inexpientia tēporum fallit 62Y.
Sctōs doctoꝛes dū sibi aduersari videtur ꝓcordādos potiꝰq̄ alteruz dānādū videri 63.L.
Sanctos pīes admirandos nobis plerūq̄z potiꝰq̄ imitandos 66AD.
Sancti nos alloquunt hoc mō 46Q
Sanctos oꝛat 46T
Sanctoꝝ nomen et gloīa deus magnificat hoc modo 39B.
Sanctitatis ꝓbatio ꝑ miracula plurimuz est suspecta 39B. Supra miracla
Sctī plures sūt q̄ qui canonizant. 39L
Sanctoꝝ legende miracula ⁊ hiſtorie con tēnende non sunt 40X
Sctōz oīm celebritas iō ē instituta 44J.
Sanctos cū honoram⁹ eos de eis ꝓdicando ⁊c̄. letificamus eos 45B.
Sancti ꝓ amic⁊ ferventius oꝛant 49E.
Sctī de pēa dānatoꝝ letāt hoc mō. 45U.
Sctī quidā facie serena ī ꝓtinuo luctu erāt
Sanctis vivis et mortuis (45U.
te commenda 90L
Sctōz vitas legē vtile ē cōtēplatis. 75T
Sanctos oꝛare debem⁹ iō 75M 76p
Sancti non turbant quasi invidi si L 2.
quis aliū ex eis oꝛauerit 75X 88U.
Sctī quicq̄d petūt ꝓ nobis impetrāt 76Q
Sanctoꝝ magna ad nos largitas ex hoc arguitur 79RS.
Sctūm aliquē deꝑcari sine spāli dei instinctu non possumus 76p 77L
Sanctos illos oꝛare debem⁹ 77Y
Sancti pati sunt nos adiuuare 85A E.
Ad sctūm aliquez si quis afficiāt spāliter est

magnum dei donū 88 U.
Sancti dñi qui dicanē 78 P
Sanctitas quid est diffinitiue 94 E.
Sanctitas nois dei quid sit 94 Z.
Sanctitas duob⁹ signis cognoscit. 19 P
Sanctificacēin nobis sctī nomē dei 94 S
Scī multa fecerūt que pot⁹ sunt admirāda q̄ imitanda 99.
Sanctulus et paulinus tradūt se in mortē p fratribus 36 M
Sanguis xp̄i in circūcisione et alibi effus⁹ an reassumptus sit 62 A 58 X
Sanguinē ꝑpriū violēter eijcere nisi causa medicine nō videt licitū 22 f.
Sanguis varietas varias inducit passio-
Sapie diffinitio 84 S 86 S | nes 73 J
Sapia q̄si sapida scia 65 S 66 D 48 Z 73
Sa. a sapore ñ a sape dcā ē 28 L 38 L (S
Sapia attingit a fine ad finē fornter 69 B
Sapiētia facit lugē 10 Q
Sapientia euāgelica misceat aliqñ sapia terrena animali diabolica 10 R
Sapientia xp̄ianor quid sit 86 J
Sapientie donū 28 f
Sapia terrena diabolica carnalis 45 Q
Sapientia vines est 47 S
Sapia hos mittit receptat ⁊ curat. 47 K
Sapia ⁊ scia valde differūt 73 S.
Sapientia hūilitate acquiritur 40 Z.
Sapia si deficit fidelib⁹ sufficit fi. spes ⁊ ca.
Sapiēs vitā suā nō populari ru- | 94 R
more sed ꝑscientie veritate metī 9 P
Sapiens ad cui⁹ determinatōes sumit me diū virtutis est ꝑsiliū 24 f 4 B 10 M.
Et docti ⁊ spūales 8 M
Sapiens dominat astris 20 M
Sapiēti nō afferēti rōnem pot⁹ credenduz est q̄ allegationib⁹ alior 4 M 62 M.
Sapiens nēo dicend⁹ est nisi bonus 73 Z
Sapiētior ñ fuit filio ⁊ hūilior. 40 X (38 Z
Sapor ē gustatio spūs affectualis 38 Z
Sapor est quedā cognitio 40 X
Sarraceni sūt masculor ꝓcubitores 38 U
Satisfactio de hac plura 27 J 77 Q
Satisfactōnis tres ptes 1 L B
Satisfactio videt posse solui ab exīte i pecto mortali ⁊ etiā in inferno finiri 61 L
Sanl actionis opa q̄ sunt 25 M.
Satisfacienti ꝑ alijs lz ꝑ se nō tm̄ē satis- | faciat fit tm̄ alia recōpensatio 57 B 75 E
Satisfactio quō imūgēda. 41 K (77 Q
Satisfactio vix ꝓt fieri de illis q̄tuor. 41 K
Satisfactio linteū est de trib⁹ filis 41 P
Satisfactorū opus nō tm̄ valet ꝑ multis quantū ꝑ vno 78 B
Satyri qui sunt 99 Q
Scala triū graduū qua ascēdit ad montez contemplationis 74 A
Scala mistica septē inter scalar 46 J.
Scandalū de hoc plura notabilia 39 Q.
Scandali diffinitio 34 X.
Scādala nō sp vitāda 56 A 34 K.
Scādalū si ex alicui⁹ opatiōe sequit̄ ⁊ñ agit ille ergo culpabiliter 56 M.
Scādalū periculū ad multa aliquē obligat a quo alioquin liber eet 73 K
Scan. utili⁹ nasci ꝑmittit q̄ vitas relinq̄t. | 14 D
S. an. qñ sit pctm. 24 M
Scādalizās alios ad quid teneat. 25 f 32 f
Scandalizātes alios vix aut nunq̄ cōdignā pniam agūt 32 S 41 K
Scādalū alior sumope vitādū est 32 B
Scādalizare directe ⁊ idirecte qd sit. 34 X.
Scādalizātib⁹ indignabat xp̄s. Ibidem
Scādalizātes dicunt̄ vulpes 34 Z
Scan. cupidi de recte dict aut fact bonor | 35 T
Scādalū vitādū ē in receptōne tpaliū cum spūalia exercenē 36 M
Scan. vt vitet aliqñ innocēs disciplinā sustinet. Etiā mors subeunda ē 39 J Q
Scan. vt euitaret pusillorū paul⁹ corp⁹ suū
Scia mltipl⁹ accipit. iz ff | castigauit 39 Q
Sciam q̄ conat nō industria ꝓsueta sed p oīones ⁊ ieiunia acqrē tēptat deū 60 B.
Scia grāmatice loice rheto. vñ sūpsert imi-
Sciarū primi inuentores quō | tiū 60 Q
ꝓcesserunt 60 Q
Scientia oīs ad dei dilectōez dz ordinari. ⁊ de scientijs sub altemis 60 R (65 S M.
Scia nō multa op⁹ ē ad mistica theologiā
Scia inflat q̄ ē terrena aialis ⁊ diabolica 18
Scia a primo fonte potius | ꝑ 65 J.
q̄a ruis potetur 1 L
Sciar q̄tuor facultates q̄druplici agro co
Sbia inflans io R 56 J | pantur 8 B.
Scia q̄li disputatoe ꝓ modi⁹ acqrat 18 X.
Sciam verā nimis ꝓtentiosa opinionum diuersitas intermpit 18 X.
Sciendi nimius ardor culpatur. 19 E J

Scire nos nihil dicēs socrates quō sēserit
Scire teneē vnūpl⁹q; alt. 13 91 43 K 61 P
Scientes plures qui tm nō sapiētes declarantur p exemplū 73 S.
Scientie donū 281 E
Scientia triplex q̄dā imptinentiū q̄dā vtiliū quedā necessariorū ad salutē 31 B
Scia q̄libet suos terminos hz 33 S 52 L.
Scientia q̄libet ex appetitu vnitatis z amicitie manauit 78 M.
Scia nō iō dignior qz magis nccia 52 A.
Scietia sacra absq; pnia pfecte nec cognosci nec tradi pōt 40 H.
Sciens aliq̄d cōfidenter de eo loq̄t 13 M.
Scientiaz rōnaliū necessitas 86 B
Scire nihil se dicūt academici 87 Z 61 P
Scintilla q̄d sit z multa de ea mistice 69 P
Scipio affricanus somniauit 52 M.
Scisma defletur 9 S 48 J 44 K
Scismata quot fuerint in ecclia veteris testamenti et noui 37 J
In scismate ordinanē epi sacerdotes ivtra & partium 3 H X Y.
In scismate quō agendum sit p clusiones octo. 3 X Y Z 5 E F S 8 S I J H
Scisma nō solū est in sepatōe membroz a capite sed etiā mēbrorū ab inuicē 3 Z.
Scismata ppter pcā veniūt. 4 A B 19 K
In scismate plus q̄renda ē liberatio q̄ inuestigandū quō in id deuētū sit. 4 B B 5 L
In scismate āgeli de contario z petri de luna multa notat p pace 5 E F C. 6 M
Scismā pcedentiaū maxiope dnt 8 A J.
Scismatis tpe penitendū foret p ei⁹ extirpatione 40 M
Scisma cur tādiu labefactauit eccīaz 42 F
Scola religionis vel amoris differt a scola scientie vel cognitōnis 19 B 65 G
Scola amoz sic regit studētes suos 48 B
Scole docent amare sed differēter. 48 P
Scola ptritōis meditatōis z pteplationis
Scolariū rectores puideāt ne [84 B
mala societate inficiane puuli. 35 A.
Scribentes de contēplatiua vita 16 X
Scripta mltiplicari nēo culpet. i F M 18 L
Scripta verbis vtiliora sunt i F
Scribere libros salubres gratis ī die festo
Scriptor z scriba differt i A [13 i A R
Scriptor⁹ libroz plime laudes. i A B L 7 c.
Scripta librorz pti foro pnali p satisfactō
Scripte sacē historias [ne imponi. i B.
ptinēt in quib⁹ pla p̄ clara elucescūt 55 H.
Scriptura sacra vide supra sacra.
Qō ex scripturis auctem nō hz eadē facilitate ptemnit qua pbatur 15 S.
Scrupulus quid sit 56 L 30 L 41 F
Scrupuli aliqui nūerantur ex pusillanimitate generati et remedia 70 B
Scrupulosā ee pscaz oēm ñ imerito 55 T
Scrupul⁹ aliter de pteritis aliter de futuris fiat 55 J 56 L G.
Scrupuli sunt nomunq; vtiles 56 E.
In scrupulis sapiētes expti audiendi sunt 62 M 68 P 70 B L 37 B 38 S 35 L
Scrupuli a dia⁹ nōnū qz imittūt aliqñ au
Scrupli pūgūt tioratos 36 L [ferūt 70 M
Scrupuli nonunqz sunt ptenendi 37 X
Scrupulosū frem btūs Bern. pudeter li
Cōtra scrupulū facē nō sp (berat 37 S.
est pcm. 30 L 35 L 24 L [37 L.
Scrupuli tres ingerūt se in ope dīni vnicj
Scrupulosi in moralib⁹ reph̄endūtur 88 K
Scrutilitas 28 T
Secretū pfessionis tale dz esse 41 H.
Secreta nō sunt renelanda 31 L
Secretū celare ē de iure naturali 25 F
Secte multe reprobate sunt qz indemaluz seq̄batur z sine ordine erāt 22 L
Secular⁹ ptās seorsum ē ab eccīa 24 M
Secularibus qui seruos dei reph̄endūt sic rñdendum est 72 L.
Seculū ptenendū est Ibidem.
Seculariū miserie 51 M 87 H
Scōa secūde sancti Thome laudat. 29 L
In plogo monotesseron .18 C 2c.
Sedēdo et q̄escendo aīa fit prudēs 64 K
Semel lō. ē de⁹ ipm ñ repetit expoit 73
Semī spūssci i eccīa q̄vinificatz H 8 H [E
Semia virtutū crescē sinātur 48 S
Semē paternū trāsit in carnē plis 25 P
Semē est supfluū alimēti. 51 A 38 K
Semē vt stimulet iō nā ingeniauit. 38 S
Semē arescit vt lac mlier⁹ in lactātis. 38 L
Semē in celibe p sudores efflunt aut alis.
Seminalis humor quid sit. 38 A [38 L
Senes sapientia fulgent ppter virtutē negatiuam sedatam 95 B
Senum regula 4 L
Senectus quē occupat studeat pteplatiōi
Seniori nō stati obediēs (92 L 48 Z T

F 4

qñ peccet mortaliter 34 M
Senes citius franges q̃ flectes 34 X.
Senes a pruritu nõ sananẽ 48 B.
Senes ꝛ melãcolici sũt sp turbulẽti 29 ff
Sensus exteriores ꝛ interiores de his 29 p
Sensus exteriores purificant docentẽ 66 q
Sensus nõ facit pcñ sed ꝯ sensus 69 X
Sen. sol' inherẽ vitat ꝯcipedit cognitõ 32 G
Sensus exteriores quõ se hẽant ad inten-
Sensualis cognitõis ꝛ ꝯ ores 60 M 97 U.
oĩm sensuũ diffinitõnes 64 G
Sẽsus nũq̃ ẽ falsus ꝙ fãtasia 60 M 69 Q
Sẽsus exteriꝰ iudicaẽ falꝰ ex trib⁹. 60 M
Sẽsus cõis quot ꝓceptõnes hẽat 60 J.
Sensus nature ad bonũ ꝛ malũ 64 U
Sensus exteriores duo ad intelligentiam.
tres ad affectinã vim appropriantẽ 66 Z
Sensus spũales. f. tact⁹ visus ꝛc. 41 G.
Sensus quinq; hꝫ ratio 45 Y 73 E
Sensus interiores rõnis corruptos esse si-
gnũ manifestũ 54 Q.
Sẽ. male dispositi decipiũt defacili 45 N.
Sen. beatorũ an obiectis suis mulceãtur.
Sensus cõis quid sit. 29 p (46 ff
Sensus obiectũ ẽ verũ simplex 72 U
De sensu scripture doctor ꝛc. 47 Z
Sen. sacre scripture q̃druplex. 9 U 7 10. P.
Sen. tot hꝫ scptura q̃t ex ea elici poterunt
Sen. pl'es l'rales idẽ text⁹ scpture 43 U.
Sensualitas differt a ꝯiungit 92 K
concupiscibili et irascibili 29 p
Sensualitas improba et ceca est 72 A.
Sensualitas ĩ solo xpo sp obediebat rõni.
Sẽsualitas ꝓsiderat aliq̃n simpl'r 72 Q
Sensualis vis q̃dã aliq̃n respectie 29 'R.
apprehensiua quedam motiua 29 p
Sensua. opatões fede ꝓtenẽde sũt 37 Q.
Sẽsualitat ꝯturbatões facũt cresc̃ meritũ
Sẽsuales nuptie q̃les sint 9 X Z 37 Q.
Snĩa q̃d sit 33 p de hac pl'a nõbilia 33 L.
Snĩe nõ dicantur aduersaq̃ p distinctõem
concordari pñt 6 R
Snĩa passionis iniusta tenenda ne sit. 15 L
Ex snĩa dicere quid sit. 90 M 40 M.
Snĩe noĩe cõprehendit irregulantas 90 B
Snĩa differt a ꝓsilio ꝛ q̃liter fieri dẽat 33 p
Setentiarũ liber quare dicatur 33 p
Snĩe ferunt aliq̃n sine culpa ñ sine cã 33 'R
Snĩa lata a iure ꝛ lata ab hoĩe q̃d sit. 33 'R
62 L 3 'R
Sententia iudicialis ecclesiastica fundat i
verbo xpi 10 83 L
Snĩa plati iniusta et timenda / non est vni-
uersaliter vera 33 Z 15 L 40 M ꝛc
Sentimẽta deuotõnis non ꝓbant charis-
tatẽ 56 ff 74 ff 86 69 X 70 A 24 40.
Sentimeta multũ affectantes culpanẽ. 15.
U 56 ff 69 X 70
Sentimenta in ꝓtemplatõe q̃d sint nemo
intelligit nisi expertus 18 O
Sentimẽta quosdã decipiũt 61 40 62 Q
Septene plures vtutũ donoꝝ beatitudi-
num ꝛc. 52 U 90 p 76 B 77 'R
Septene septem metrice 95 X.
Septem vicia septem virtutib⁹ ꝛ donis ex-
pelluntur 27 Y 28 ff.
Septẽ petitões ofois dñice exponũt 27 Z
Septẽ petitõib⁹ septẽ vicia cohiberi petũt.
Septẽ btitudines adaptanẽ donis (28 B
et vicijs 28 M.
Septẽ vicia nature ꝯuanẽ septẽ vtutib⁹ ꝛc
Sepulture electio Insignioꝝ 28 J.
appensio ꝛc. liate fieri pñt 36 N.
Sequi nõ teneoꝝ eum qui me vult ꝓpita-
re in mente 27 B.
Seraphin nomẽ ardoris hñt sed oĩs an-
geli ardent 98 B.
Sermões accipiẽdi sunt fm mãs subiectã
Sermones dãnanẽ nõ solũ texti 13 B
bus sacris sc̃ ꝛ gloꝛ ꝛ vsui eccie ꝯuãẽ. 3 B.
Sermones passionales assumi pñt h⁹mõ
Sermo dñi sat ꝯ venustat hꝫ 49 Q 73 M
Seruoꝝ erga dominos regula 4 L.
Seruitutes populoꝝ possunt rõnabiliter
introduci 24 S.
Seruire debem⁹ deo. Jõ 31 S
Serui ẽptiq̃ nubẽ phibẽt a dñi ssuis 38 p
Ser. quõ obligat ꝑ uaẽ votũ ꝛligiõis 39 T
Seruire do. in ti. et exulta. ꝛc. h⁹mõ fit 45
Seruiẽdũ ẽ do saltẽ sic aliꝫ mõo 47 ff Q
Seruit⁹ dei libertas ẽ 51 L.
Serui naturaliter hi sunt 52 J
Seruo dei nocet mẽoria scãr ꝯ vite 72 Q.
Seruiũt q̃dã deo sine aduersitatib⁹ 73 Q
Seruiũt q̃dã crudelib⁹ tyrãnis 51 L
Serui q̃dã reperiũtur magni igenij 79 M
Sexus excluditur i cantic̃ cañ. 79 L.
Sex⁹ viroꝝ ꝛ mulierũ ne ꝓtendãt inuicem
de ꝑcellentia 95 p Q.
Sigismund⁹ roma. rex laudat. 3 L s. rer.

Significare quid sit 8E
Signū magnū in celo intelligibili appens est humilitas 40U
Signa mō non fiūt sicut olim 49Z
Signa ip̄eo fantasiari p̄nt n̄ poni .99B.
Signa ruine eccl̄ie 4XYZ7Y.
Silentium 88A
Silere oz anserē raucū inter olores 40P.
Silentiū duplex interi⁹ et exteri⁹ 74H
Silentiū vtile est i8X16H.
Silentio paraē p̄templatio i8X66O
Silentiū etiaz ex diabolica tēptatione plerunqz venit 70S.
Silentiū vbi in religionibus seruaē ibi p̄fectior religio 34S.
Simbolum apl'oz 90O.
Simbolū p̄ditū ē p̄sulta maria 94U80
Simbolū q̄d sit ꝛ vñ dicaē 25AD |E
Simbolū diuidiē in articulos duodecim et quatuordecim 25H.
Simbolū quid oñs hoīes credere debēt et quod xpiani i4OPU
Simbolū debēt addiscē pueri i4O
Simia cur turpior alijs animalib⁹ 60H82K
Similitudo dei mens est 85T.
Similitudines in cantic⁹ sūt impropriē q̄s in eis herēs nesciat se aliud intelligere debere
De simonia tractans 36H. (99L
Simonia q̄d sit ꝛ pl'a de hac. 24Q31X.
Simoniā vitamus sub titulo sustentationis ministri 36H90E.
Simoniā q̄n sit vel non reducaē ad distinctionē quadruplicē 36P96K
Simonia de hac notabilis resolutio p plures p̄positōnes 36Q P40J.
Simonia quedam mala q̄ p̄hibita q̄daz p̄hibita q̄ mala 35H36AD
Simoniā de nō simonia papa facē nō pōt
Simoniacus fit vnus et |35H
alius nō in eadem lucro 35U.
Simonia nulla est nisi q̄ p̄hibita iure di-
Simonie suspicio (uino. 36AD.
vehemens est in his 78B
Simoniā vitare facit intētio 35Y36TU
Simonia si deberet dānari h° p⁹fieri deberet 35Y
Simoniā quō potest |papa committere 36JAD2Z3L.
Simo. ānataz dānata ēi p̄ alio p̄stan. 36Z
Simōia ce p̄motos h° excusare forsitā pōt
Simōia nō ē de p̄se hereſis. 36AD |36Z
Simoniā licitā eē credens ē hereticꝰ 69K
Simonia p̄iculosior est in p̄motis p̄ p̄latos inferiores q̄ p̄ papā 63AD.
Simonia quo ad p̄terita et futura sic pōt accipere medelā. 36H |43B
Simonie extirpatio hoc modo fiat. 36P
Simonia q̄libet excōicat⁹ ē ip̄o iure. 36.
Simoniacus nō est frequentās horas |AD. intentōne mercedis et al's nō ituꝰ 36Q
Simonie spēs sic vitaē 43S.
Simōia nō sp̄ omittiē si intēdaē nō puniē p̄aliter sustētatio corpalis ex spūalib⁹ 55S
Simoniaci iudicādi nō |62Y69K96R. sunt ideo eccl'iastici si cōsuetas oblationes decimas vel ānatas querūt 4KO.
Simplicitas laudaē ꝛ quos p̄cipue deceat in meditationibus 68V.
Simplices et illitterati rapiūt celū q̄ incedunt viā regiā 68X69S.
Simplices et illitterati quare plerunqz minus errant q̄ litterati 69H
Simpliciū regula 4R
Simplr ambulās ambulat p̄fidēter 16ff
Simplices alijs regulas nō tradāt 86ff.
Simplicitatē optāt litterati aliqui 86ff.
Simplicibus idiotis credendū ē aliqñ de consolatōne ꝛ b̄titudine nr̄a 45Y
Simplices tradentes se devotioni sine directore piculose agūt 7IS
Simplicitas quibusdā placet vni⁹ vel pauc⁹ affectuū sicut rustic⁹ tympanū 80H
Simplicibus nō sunt oñdende scripte varie doctorū in moralibus 35L
Simplices litterati sunt plerūqz devotiores 56Y66VZ73SU
Simplificatio cordis docet. 68QRU2ē
Simphonia q̄d sit realr et moralr. 78KR.
Simulatio contingit tripliciter 4i7.
Simulata eqtas duplex iniquitas 36S.
Synagoga ab initio electa cur repudiata
Sindereſis. 60AB4T |fuerit 99P
Sindereſis q̄d ē ꝛ q̄ infra mētē ē. 86A
Sindereſis ē os aie. 45Y48E |26Q
Sindereſis in demonib⁹ violari nō potuit
Sindereſis nō jaē varie. 73B (48H.
Singularitatē aliqui fugere volentes in cibo et amictu excedūt 70S
Singulari nūero loquēs ad aliquē nō in.
Singularitate plures |cepte loq̄tur. 74D
seducti sunt q̄ est fugienda 71CK.

Singularitas religiosi reprehendit 51E.
Singularis grā aliquib⁹ collata nō est ab oīnibus imitanda 74L.
Singulariū enūeratōe aīm⁹ nr̄ capit 46B
Sinod⁹ fit ꝓpter hec. 42G. supra ꝓ cilium.
Syon militātē eccl̄ie vel aīam fidelē signi
Societas sct̄oꝝ inflamat 33B | ficat 100P
Societas duplex iconomica policita 93N
Sōcietas bona necessaria est pueris ꝛ adolescentibus 45J48B
Socios pdere diabolicū est 45K
Socij boni sunt inimici dei 93Q.
Socialis ne quis ideo fiat vt ora detrahentiū obstruat 96G
Sine societate quidā esse nō pñt ꝛ ideo inepti ad contemplationē 74K
Socrates equitauit in arūdine cū pueris.
Sodoma ḡre interptat̄ muta. 9M | 35L.
Sodomite exemplo horribili terrēt. 45L
Sodomiā tangit 48L
Solaciū de hoc plura 80U
Solaciū est gaudiū nō qualecūq; 80U.
Solaciū carnis aīe et spūs in hoīe 80N
Solaciū deceptoriū vbi ꝛ quō fiat 98Z
Solaciū an sit opatio l'qd dictū ab opa
Sola.a nobis cāt̄ a mlt̄ | 80T | tōe 80X
Solacij finis quis esse debeat 80J
Solaciū q̄dlibet suspectū sit qō ñ ē luctui iunctum 80J.
Solacij cā ꝓ aliqñ fuga solacij 80T.
Solitarie vite diffinitio 93S
Soli. vita ē bonis vbiq; malis nusq; 96B
Solita.ne putēt se inutiles eē qr (93X
errantē mūdū nō corrigāt 55Q RSTU
Solitarij ad instar nicticoracis | 99BE
q̄ si i lucē pdit et se ꝛ alias aues pdit 98T
Solitarij ꝛ mōachi ḡb⁹ studijs ꝛ cui docto ri potissimū intēti eē dēant i 8 Qi 9 FGH.
Solitarij maioribus temptatōibus q̄ alij insultantē et quō 19B 87S.
Solitari⁹ ē deus vel bestia 93AB38R.
Solitariorū multiplex finis 93M
Solitarie vite bi sunt idonei 39R 74B.
Solitarios vncio docet de oībus 34L
Solitarij platonū regimē iniuste plerunq;
Solitarioꝝ corpe nō aīo (mordet 62N
mos hic est 74M | 77M
Solitarius ē ꝓtēplatiuus ꝛ tñ nō solitari⁹
Solitarij ꝓsunt reipublice 55U
Quere infra vita solitaria
Solitudo laudat̄ et instruit̄. 96BEFG 8F16R54L (87B
Solitudo indiscreta inducit mala phīa⁹
Solitudo triplex defti dolcalij tecti 87S.
Solitudo triplex pelicani nicticoracis ꝛ pas
Solitu.finis triplex 93O ꝓ | ser | 93OZ
Solitudinē ḡre Joh.bap.qrebat. 93AB
Solitudinē homeri pstuit Anstio.signuꝝ fuisse melancolie 93AD.
Solitudis amor inde surgit 48E | 48B
Solitudo nō est congrua amori novicio.
Solitudo defti ꝓmendat̄. 49E | 74B.
Solitudinē fugiēdā suadet seneca hac rōe
Solitudo non solū est in nemoribus 74L.
Solitudo duplex interior ꝛ exterior 74M
Solitudinē a natura amātes apti sūt ad cō
Solicitudo de sollicitu | tēplatōe 74K
dine eccl̄iasticoꝝ spālis tractat⁹ 36Q.
Solicitudo duplex dei et mūdi 36R
Sollicitū reddit timor. Jbidem
Sol iustitie xp̄c ortē occidit ꝛ fuertē 40P
Sol hz lucē vigorē fulgorē et feruorē. Cuius lux trinitati compatur 94Q.
Solus nunq; min⁹ q̄ cū solus sum. 93J.
Somniare se an vigilare nemo aliter cognoscit nisi ꝓ experientiaꝝ 19X
Somniū ex passionibus 55HN.
Somnijs si aliqñ credi possit 17N.
Somnians ratiocinatōnibus et reflexionibus vtitur 87T.
Somniū est vita pñs 73P.
Somnus naturalis quō generet̄ et spūali amoris somno competur 99K
Somni defectus reddit hebetem 7J
Somnus spūalis in pctis 19N.
In sonoris numeris solū sunt tres ꝓportiones delectabiles 78H
Sophista diabolus 87J.
Sophistice arguēt̄ib⁹ q̄dā ñ rñdit 88E
Sophistā catho de ciuitate expulit 47M
Sophismata aranee sūt in vinea dñi. ibid
Sortes mitti in casu dimittitur 6Q.
Sltra sortē recipe lz q̄tuor modis. 35S.
Sortilegia eo sūt execrabiliora q̄ ples sct̄e obseruatōnes intromiscent 28L21HL.
Spado dī defloꝛare virginē 30FG
Spadones sūt amatores mulierū ꝑm co⁹
Spasm⁹ spūalis ex | miam 38G
cautu ꝓuenit 46H.
Spēs multe pñt esse eque pfecte 9IL

Speciem suā oīa ꝓseruare conāt 52
Spēs colouis q̄uis insensibiles sint tñ faciunt sensibiles impssiones 73
Speculum triplex 92
Speculū cōcauū causat ignē 92
Speculū vite decem p̄cepta sunt 31
Speculū liber et imago pñie ē eccliastico rū status 40
Speculis compañ potentie aīe 64
Speculū veritatis ē cor nr̄m 51
Spa dine actiuitat ē īm̄ensitas sua 92
Speram intellectualē imaginari possum⁹ in deo et creaturis 91
Spera intellectualis ē fm pḥos 91 78
Sperare dz hō in deo a pncipio vite vsq; ad mortem 100
Spes de hac plura 27
Spes nr̄a certificari quō possit inter tot rēruz varietates 54
Spes in p̄scitis an sit erronea 54
Spes nostra quomodo sit in nobis exigēda et firmanda 54
Spes miraculū in nobis opatur 61
Ad spem generandā meditatio 96
Spes sequitur timorem 54
Spes certa nō in alijs q̄ in deo. 54
Spes falsa multiplex. 54
Spes nostra certificat a deo nō industria nostra 20 54
Sperandū ē hic ꝓpter plura 36 50
E55 A76 S8 85
Spicas discipuli vellētes an furtū cōmiserint 39
Spine auaricie he sūt 48
Spūs oñi carnis mūdi 7 demōis 49
Spūs multiplex 17 81 78
Spūs eē idq; aliquos negasse 21
Spūs et mens differūt et diuisione anime et spiritus 95 fS
Spūs fm tres vires tres hz spōsas 95
Spūs creatus illabi pōt corpori sz nō alteri spiritui 69
Spū dei qui agunt legi subiect i non sunt quō intelligitur 63
Spūs aīalis ē primū instrūm aīe. 60
Spirituū discretio qd sit. 18 B19 69
Spūs pbari debent si ex deo sint. 17
plene. 19 plene
Spūs naturalis vitalis 7 aīalis quid sint. In spū s. sine et eē esse qd sit. 81 41
Spūs et aīa quō differant 82

Spūs differenter afficiuntur 83
Spūs et ratio eadē res sunt et tñ vsus vnius sit sine vsu alterius 83
Spūs promptus caro infirma 83
Spūs triplex natural⁹ vitalis et aīalis. 52
f78 Jdē sūt in subst̄atia. 29 Jn fine
Spūs noster hz passiones suas 73
Spūs noster sit sicut nauta in naui 73
Spirituū materialiū serenitas donū dei ē et inde puenit 78
Spirituū materialiū varietas inducit varias apatōnes aīe 78
Spūs noster in hac vita semp manet parvulus 41
Spūs noster lux ē 94
Spūssanctus. De hoc spālis sermo 49 et questiones 49
Spūssancti impulsus cognosci vix potest et quomodo 95
Spūssanctus viuificat 12
Spūs dona vana q̄ nūerat apl's 10
Spūs vbi vult spirat exponitur 50
Spūssanctus sic dicit dari. 7 hīi 41
Spm rectū sanctū et principalem orat dauid sibi dari 94
Spūalis quis sit et q̄ pauci sint 35
Spūalia aliq̄ si q̄s nō agēt nisi tpale comodum sequeret. an ꝓpter hoc arguatur simoniacus 96 supra simonia.
Spūalia bona dupliciter dicīt 16 61
Spiritualia sine temporalib⁹ diu stare nō possunt 17
Spūalis iurisditio est etiam circa bona tēporalia ecclesiastica 1
Spūalis hō oīa diiudicat. 45 8
Spūalis actio an possit mentaliter ad finez tpalem referri 30
Spūales et abstracti hñt volūtatē celerem
Spūalia a quibusdam p̄latis tempalibus postponunt 35 42
Spūalia sine tpali diu ēe nō pñt. cōe puerbiū et tritū apud p̄latos malos 42
Spūalia vicia ser sunt 51
Spūales ptēnere nō debent administratores tempalium 71
Spūaliū passionū origines. xij. 73
Ad spūalia sine luctu puerti a sensibilibus nō possumus 45
Sponsus verecūdus est xp̄c 74
Sponse ad sponsum suū ihesū lachrymabiliter

oratio 77 P
Sponsus ab ecclesia auferi xpc nequit papa potest 35 f (gre 8 X 98 A
Sponse ad sponsum amor dī in canticis/
Stabilit animā contemplatio 49 Y.
Stabilitio cordis. Supra Cor
Status decentia estimabit vt sapiēs nō vt ambitio aut auaricia iudicabit 40 E J
Status sufficientie mensuratio nō pt sub arte tradi 36 T.
Statu suo quilibet contentus vt sit 55 L.
Statuū eccliasticorū singulorū ptās enūeratur 41 K L.
Status quilibet existatur ee talis qualem se vult estimari ūB
Status mutatio a diabolo plerūqz suadetur q̄ fieri dēat. 19 L 68 M 70 O 87 Z
Status incipiētiū pficiētiū q̄ pfectorū sic se
In statu salutis ē. tres [habet 46 L M
veritates dicere potens ex corde 32 A
Status plangentiū sicut q̄ actiuorū reperiturin ecclesia 39 M
Status eccliasticorū ē statꝰ penitētiū 40 G
Status triplex contemplatiui compatur hyemi veri q̄ estati 74 S.
Statū ppriū mutare cogitātes q̄tuor assumant industrias. 87 E [92 L 94 K.
Stephanus ait dñe suscipe spm meum.
Ex stephani altario flores sumpti suppoūnē cuidam et puertitur 92 M
Stimulos carnis sic vincē possumꝰ 38 M
Stimulꝰ amoris/liber allegatur 74 T
Stoici cor aliq̄ virtut[cogitatōe stabiliebāt et quid differebāt a xpianis 68 T
Stoici sentiebāt hoi licitū ee seipz occidē
Stoica fges se olim appellabāt 41 M | 35 O
Stoici dicebāt virtutes ee impassibilitates.
Stoici admirati fuisset manā 79 O | 72 O
Studendi modus 19 M 65 G
Studētes raptū aliquē sepe experiuntur.
Studentes bñficiati ad vigilias [74 O.
mortuorū nō obliganē 24 K
Studentiū labor ingens 46 E.
Studio diuine sapie intendere pñt religiosi. 93 E
Studiū fraz suscipe pōt platus 24 K
Studia religiosorū i affectū trāsire dñt 16 A
Stul xpiane pdicatōis q̄ sit 89 f [B M.
Stulticie diuine stupenda miracula 40 Z
Stulti sunt oēs hoīes in aliquo fm hoc
ratium 75 L
Stultorū infinitus est nūerus Jō. 75 L
Stulto sp cōtingit pter id qō credit. 77 f
Substantijs primis destructis impossibile est aliorū aliqd remanere declarat 68 K.
Subtiles in theologia pleraqz positōnes suspectas ponūt 18 O 19 K
Subtilia inutilia refutanda sunt 47 M.
Subtilissimus quidā scriptor q̄ fabricatores memorant 47 M
Subtilitas nimia reprobatur i iure. 88 K
Subtilitates loice sunt cynises in moralibus 88 K.
Sufficiētie statꝰ. status [
Suffragia requirēs in generalitate nō minus mereē q̄ in pticulari 36 X.
Suffragia sibi reqrere fieri i pticulari q̄ cū q̄dā limitatōe expedit ppē tria. 36 X Y
Suffragia nō tm valent p mille q̄ntū si p
Suffra. acceleratōez sibi i vno fiāt 36 Y
ta fieri a carthus. rogat cācellariꝰ 37 E
Suffragijs p alijs se onerare plerūqz stul
Sūma virtutū et vi- (tum est 78 B.
cioz cōmendatur. 29 L 33 B 36 f 45 X
18 K 19 M 61 M 66 O.
Superbia de hac 24 J 32 L.
Supbia hois non est tam admiranda/sicut fuit lucifer. 64 S. Ecōuerso alio re-
Supbia ē cupidiꝰ obser (spectū 40 96 B
uationes ppias seq̄ p̄cepta dei 22 B.
Superbiam que cogitatio radicitus magl euellat 54 O.
Supbia oīs male affectōis radix 66 M
Superbia q̄n sit pctm 32 L.
Superbie occulte signa 77 M.
Superbie signa et q̄ occulta et vix corrigibilis sit 6 M 17 L
Supbia repbenditur. 8 J 6 L Vi 7 X 19 Z
96 A 40 97 S M
Supbia subtile malū duplex est 17 L
Supbia errare facit 17 S J X 19 O
Supbie tptatio grē difficile cognoscibilis 18 K
Supbia plerūqz in ptumelias q̄ vn (18 K
ror stimulor ppessione gl'ari facit 19 L
Supbi mente cordis sui 83 K
Supbia inducit zelū indiscretū 86 B.
Superbie palma 87 B
Supbia q̄ inanis gloria differūt 28 K.
Supbie q̄tuor species. Jbidem
Supbia ē regina et initiū viciorū 28 K
Supbie gradus duodecim 28 S

Superbia semp timida Jdeo 40Q.
Supbia opatur ꝓtraria būilitati 40 G
Superbia facit doctoꝝ silere 40 X
Supbiam ꝛ curiositatē ꝛ hortatōeꝝ ad alta loquētes introducit 41 B.
Superbꝰ exit a deo sed sup deū 40 S.
Supbia inter virtutes discerni nō ꝑt nisi monstrante spū sancto 77 H
Supbia oīm virtutū gerit habitū ꝛ etiam ex humilitate oritur 77 S H
Supbia interior talis est 78 K
Supbiā sequunt hec vicia 78 L
Propter superbiā deus pmittit hoīem cadere in pctā 71 Q
Supbiā sic vince ꝛ suppme 87 A 78 L
Supbia sctā et bona 85 L 91 T 47 Q.
Superiores si errēt venia potꝰ q̄ crimination dignos eē 9 ff 55 Q.
Supiori sarcinā imponēti nō ē ptinaciter sine lege pūata spūssctī renitendū 62 ff.
Supioꝝ auctas plꝰ vꝫ q̄ rōcinatō 67 G
Superiorū iudicio in dubijs subditi vitaꝫ suā moderentur 67 G L
Supioꝝ ꝓtemptus qñ sit pctm 32 L
Supiores securitati subditoꝝ ita ꝓuideāt Suplatina via ad multa vꝫ q̄ exponuntur ꝑm ordinē alphabeti 35 T 100 G
Supūitio est vana religio 69 B
Supstitiose aliq̄ videnē a xp̄ianis fieri q̄ tñ toleranē 20 K 21 M 69 B E.
Supstitiose obseruatōes dierū ꝛ aliaꝝ rez damnantur 20 G 21 ff S ꝛc. K 70 L.
Supstitiosarum fantasiarumꝫ cause et remedia 20 X Yi 7 X
Supstitiosos in q̄nqꝫ norie sunt 20 Y
Cōtra supstitiosos ꝓcedēdi ꝓactica 21 C
Supstitiosas obseruatōes cur suadeat deus
Supstitiosos nitꝰ rōnes [mon 21 J 70 L
q̄ conanē approbare soluunē 21 L M
Supstitiosa an possint supstitiosis repelli. 87 L [21 Q R.
Supstitiones obūbrate
De supstitionibꝰ 24 M
Supstitiones fieri vult diabolus misterio pueroꝝ innocentū ꝛc. Jdeo 73 S
Suppositio q̄d est ꝛ suppositio naturalis
Supra se ꝛ extra se eē q̄d sit 65 ff C 86 P Q
Sursum corda habemꝰ ad dñm. i. in patriis ꝛc.
Sursum agebanē plures. ſ. ꝛc. 10 H
Surrexit xp̄s in crepusculo diei 49 K.
Susceptio israel pueri sui q̄d sit ꝛ quō 92
Susceptio sursuꝫ acceptio instar magnetis 94 K
De susceptōne hūanitatis xp̄i misticat ꝛ ꝓ 92 K
Suspitio q̄ ꝛ q̄n sit pctm. 31 T [32 L [97 C
Suspitōes de alioꝝ ꝑsertim amicoꝝ factis a diabolo immitti 70 Q.
Suspitio id agit in republica qō zelotypia in domestica 9 Q
Suspitōes nimias vitet supior 38 H
Suspitōes mirabiles ꝛ false inde ꝓueniūt
Sustentatio corpalis pōt intēdi [73 L.
secūdario in bñficioꝝ vel monasteriorumꝫ appetitu 55 B 69 K. supra simonia.
Sustentatio q̄lis ꝛ quāta recipi possit ꝓ spūalium administratōne 62 Q.
Sustentationē plus debito hre est auaritie 78 B.

Tabernaculum

est maria 87 L
Tabernarioꝝ regula 42 T.
Tacere ad iniuria q̄ vtile sit 72 H.
Tactus quando peccatum sit et de tactu luxurioso 31 T
Talentū ꝓtemplativus in terraꝫ nō fodit. 97 E
Talentū ꝑmissum quō [95 P R
eran semp distribui opteat 68 J K.
Tallie qñ iuste exigantur 26 ff
Tecta plana apta deambulatōni 93 P
Tediū boni an augeat meritū 24 Q.
Tpantia platoꝝ talis eē dꝫ 40 A
Templa dei nō inhonorāda eē 10 Y.
Tpis ꝓditio dānosa. 85 M 87 B 46 Q
Tempore nihil ꝓciosius Jdeo inutilibus nō impendat 7 D 17 Zi 9 Q 46 B
Tps ꝓtemplatōni aptū 76 K L 74 J
Tempus fures sunt amici 48 K
Temporalia bona quid mali intulerit in eccleſijs 89 17 B.
Tpalia bona an subsint papę. 2 J K M
Temporalis sustentatio a subditis pōt ꝑscribi ꝑ clericos 4 K
Temporaliū bonoꝝ ecclīasticorū etiā supmum monarchā eē papaꝫ nō videt eē ex institutōne xp̄i 44 M 90 R U
Tēporalis sustentatio curatoꝝ a subditis ē iuris naturalis ꝛ diuini. lꝫ determiatio q̄ te sit iuris positiui 4 K
Tempalibꝰ bonis q̄re fuerit dotata eccle-

sia 7Bio T 952 L 40 M
Tempale bonū cum dispendio alē querēdum non est 23A
Tempalis cōmodi intuitus in collatōne spūali ꝓtingit quadruplex 69K.
Temporalia aliqñ ecclesiasticus tenet nō ꝓ se sed ꝓ alijs 36T
Tempaliuz cura apud ꝑlatos nō ē magni pendenda 42L.
Temporalia amittuntur si spūalibus non intenditur 44S
Temporalia spūalibus ꝓferentes sic se defendant 44X
Temporalia quedam mere quedā dedicata diuinis vsibus 52S
Tpaliū regulatio spectat ad iurisdictā 52B.
Tpalibus implicati nō tenenē hz tantaz puritatē cordis ꝛc. 71S
Tpalia ꝓferens ecclīasticis pōt limitationes certas apponē ꝓpter tres cās 36X
Tps oportunū ē tps vite mortalis vel tēpus gratie 100M
Tenax vigor quid sit 78Y
Tenebra triplex 97A 95S
Tenebre mistice 12B M
In tenebris quidā timēt ideo 75L
Tene certū ꝛ dimitte incertū quō intelligē
Tenor infernalis et discant⁹ (dum 55L
padisi. 45K 46B: 49S Supra carmen
Temptatio describitur 57M
Temptatōnes vincunē. 55L 83 33L
Temptationū vtilitas ꝑcipua. 64B M
Temptatio q̄libet ꝓ tranū repellit 69X
Temptatōes operiūt charitatē sicut cinis scintillā sed nō extinguūt 69X.
Temptatus nō peccat donec ꝓsenserit. dātur exempla ne cōsentiat 69X
Tēptat⁹ acriē si resistat mītū mereē ꝛ delet pēa venialib⁹ tūc ꝓ missis debita 69Y 70L
Tēptat⁹ dicat oīonem breuē ꝛ magne B. efficacie et ne nos inducas in tēptatiōem
Temptatōnes diaboli inume- (70B
re enumeranē 70S M plene ꝛc.
Temptare cessat insidiose nōnuo q̄ diabo
Tēptare cedat plerūq; ne quis lus 70M
resistendo mereatur 70J
Temptatōnes vincendi generale et vnicū remediū 70J Alia 87L
Temptatōnis mod⁹ 83 T 84 87L
Temptati et inquieti nō timeāt 83J.
Temptare deus nō sinit vltra qđ possum⁹ exponitur pulra silitudine 86J
Temptatōnes de dilectōne dei sup oīa.
Temptatio suggestionis L24Z
et ꝑbatōnis 28A
In tēptatōez de⁹ducit sz nō iducit 28A
Temptatōnis ordo ꝓ suggestionē delectatiōnē et ꝓsensum 26A
Temptatio primoꝝ parentū 30K
Temptationi si resistim⁹ nō peccam⁹ 31J.
Tēptatōni ꝑsumēs resistē posse stulte agit
Temptatō blasphemie quō L30L.
sit vincenda 32S supra blasphem⁹ 71M
Temptatio ꝓtinua in hac vita 32L
Temptatio carnalis fit trib⁹ modis. 34L
Tēptatōes h⁹mō volūtas vitare conetur.
Temptationū carnaliū L44K
remedia plura 45M
Temptatio ser vtilitates generat 51M
Temptationē semp sequit consolatio eḡlis vel maior 51M
Temptatus tristis ē 50S.
Temptatōe carētes pfecti dolent 91M.
Tēptatōes graues quō ꝑfitēde sint 71O
Temptatos cōsolat⁹ p epl̄am 72M
Temptatōnes graviores ꝓferūt aliqñ cōtemplatiui. Ideo 74S.
Temptatōnes sic euadē possum⁹ 76K
Temptatōes ꝓpanē vulpeculis 98Z
Theologia simbolica ꝓpria mistica 64
Theologiā quadruplicē L M 79B
Bionisius tradit 97L
Theologia q̄druplex notat in vbis sancti pauli vn⁹ dñs vna fides ꝛc. 98K
Theologia suā hz loicā. 3B 16O pi 7D.
Theologia quō dicat scia cū versēt in historijs ꝛ parabolis 69M 99L
Theologia in regēda eccl̄ia ꝓponi dz aliis scientijs. 2T 4B 6B M 10M S 18L.
Theologia despecta multoꝝ errox ꝛ maloꝝ cām ꝑbet. 6M 14Y 18L 19T 62K
Theologia cur despiciat a plat ꝛ alijs 10
Theologia phiam su- L S Tii S 18L.
perat et eam ꝑsupponit. 54L 75Y
Theologia cōsolat. 94B C. T Y 55J.
Theologia sapiennia dicatur et ꝑfert omnibus scientijs 20L
Theologia simbolica ꝛ mistica conuersos modos habent 68S 97L.
Theologia scia vna est et in q̄ veritate con

sistat 69m.
Theologia quotuplex resultet ex ente simpliciter. 7 q̄ alijs scietijs sit nobilior 69m
Theologia scolastica 7 q̄ modos instruit q̄bus medijs acquirant̄ 18x
Theologia supma scia 82l
Theologia vtrū sit speculativa vl' practica
Theologia p̄m quosdā [82d93e
est magis affectiua 86b
Theologia ibi incipit vbi metaphisica desinit 82d78t
Theologia resoluit terminos oīm sciaruz quia superior 33s.
Theologia deducit ab arce felicitat[aristotelice ad p̄incipiū felicitatis eterne. 38l
Theologie os et vēter ē in corpe xp̄i misti
Theologia ad chimerinā ma [co44s
thematicā deducta est 44s
Theologiā quidā ideo fastidiūt 45p.
Theologiā eccliastici discē tenent̄ 44x.
Theologia sophismatibꝰ obuolui nō dz.
Theologia p̄ferenda est iuri [47m
canonico 52a
Theologie triplex vsus p scolis p' moubꝰ p̄dicatibꝰ. 7 p̄m doctores vtiliores 18a
Theologie doctor quid possit in dotrinis examinandis 18b2l19a
Theologie studens p̄prios 7 intimos cōceptus habeat doctorū 65s
Theologie studiuz alicubi velut in fonte residere deberet 18l
Theologie doctor illuminet et inflamet.
Theologie 7 decretorū facultates [88d
in hoc distinguunt̄ 51q
Theologie studio insudare vel religionez intrare an sit equalis meriti 44s
Theologie studiuz p̄temnentes discipuli erūt antixp̄i 44e
Theologia mistica quid sit 65e
Theologie mistice depata et expoliata descriptio 88f.
Theologia mistica quō differat a speculatiua 17t65f6g7c̄.
Theologia mistica cū miraculo ē. et ē appropriate xp̄ianorū solū 66x19s
Theologia mistica ē a spūsco reuelata 19
Ad theologiā misticā p̄sequēdā [bs
quid sit p̄pendiosissimū. 66y [66z
Exempla p̄ intelligēda theologia mistica
Theologie mistice magisterij nō hoi sed spirituisancto relinquat 18q
Theologia mistica q̄re dicat̄ stulta 96m
Theologie mistice epitheton 82d
Theologie mistice noīa. 82q92m7i
Theologia mistica dī mens irratio- [k
nalis et stulta 89q86s.
Theologia mistica ē amor gustatiuꝰ 86c
Theologie mistice ascribit dyonisiꝰ quasi contradictoria 86s
Theo. mistica p̄ot alijs tradi hoīmō 79s.
Theo. mistica nō p̄ot trāsfunci in alios p doctrinā et tm̄ doctrina nō ē frustra. 86m
Theolo. misticā tractātes ad tria 92m
inducūt q̄ requirunt̄ et sufficiūt 86m.
Theologia mistica in quo consistat varie sententie 88f
Theologiā misticā tradē p̄ot theologꝰ etiam inexpertus in ea 86f
Theologia mistica a scolastica nō ē exclu- [sa 86f.
Theologiā misticā plene et plane tangit 89s7q3k
Theologia mistica facilius q̄q obtinet̄ a' simplicibus q̄ a' lr̄atis 86q.
Theologia mistica cōis ē xp̄ianoz 86q.
Theo. mi. solis xp̄ianis dat̄ nō alijs q̄tūcūq illumiat[86t89z32f92q76p.
Theologie mistice titulus ē p̄m lactantiū stulticia 89e
Theologiā misticā tractat diffuse sub noīe susceptionis 92p9q 7c̄.
Theologiā misticaz late tradit sub nomie mansionis 91s7m7c̄.
Theologia mistica nō dat̄ sine exercitio faciendo quod in se est licet detur aliquando nihil agentibus 92q2t
Theologia mistica nō ē generatio trāssubstantiatio aut alteratio 92p.
Theologia mistica clarior q̄q nōnunq̄ obscurior reperit̄. Ideo 92r
Theo. mistica ē altissima sapia 73s
Theologiā misticā tradit btūs Bern̄. sub trib⁹ gradib⁹ sicut et cancellarius 75k.
Theologia mistica tradit̄ sub metaphora canticoꝝ di 79p9r.
Theologia mistica bis cognoscat̄ 79t
Theologiā misticā qui discē vult vt discipul⁹ fiat necesse ē instar p̄limoz sctōz 79
Theologus quid sit 56f [x.
Theologus et unista differūt 59k2
Theologi garuli si qui sint 19m.

Theologi coꝛruptoꝝ moꝝ nocent plꝰ qꝫ pficiant ii Ei9 M56 J
Theologos speculatiuos vtiliter versari i mistica 64 P.
Theologi iuniores cur appellent sophiste verbosi ꝛc. i6 Q18 V
Theologos aridos nihil ad affectū traijcientes reprehendit 86 B 48 A
Theologi aridi sine pietate q sint .88 L
Theologoꝝ vinū vnde in puerbium tractum sit 40 Bio L E ff ꝛc
Theologus hēatur in ecclesijs cathedrali
Theologi plat sibi ociū imꝓꝛo- b 42 X perantibus sic nō deant 42 E.
Theologos ꝓtemnētes acriter reprehendit.
Theologoꝝ inopū et L 44 ff X 47 G. abiectoꝝ solatiū 44 X
Theologi curiosi reprehdunt 45 E
Theologi ideo a qbusdā despiciūt 47 G
Theologoꝝ oratio efficatioꝛe 49 B
Theologi inde oꝛtū habent 51 Z.
Theologoꝝ et canonistaꝝ nō erat distictō in eccia primitiua p qdringētos ānos ꝛ vl
Theologoꝝ officiū hoc est. 51 T L tra 51 T
Theologi ꝓpꝛio noīe q dicāntur 51 T.
Theologi ꝓpꝛie dicti nequaq sufficiunt etiā in regimine spūali 51 T
Theologi decretistas vituꝑare nō debent nec econuerso 52 A.
Theologꝰ pt canōes salubꝛit inuestigare 52
Theo. nri tpis de moꝛalibꝰ parū cu- B
Theolog quibꝰ qdā noluit rāt 78 M suadere vt religionē ingrederent 79 Q
Theologice facultatis parisiꝰ articuli circa artem magicā 21 P Q
Theologice exercitatōnes ad theologiam misticā ptinent 97 M
Theologica ꝓsideratio nō ertedit se ad tēpalia pticularit cognoscēda 52 B.
Theologice vtutes differt a moꝛalibꝰ p ob
Theologice vtutes. 85 T iecta 97 G 98
q̄ resic dicāt 91 A D 88 A D 60 R 97 J Q
Theoꝛgie thelete respuunt 85 98 86 P.
Tepidi vituperant to 2 51 B
Tepoꝛ nulli reddit ex integro qd suū e. 51.
Tepidis accidit sicut filijs israel. 72 ff L E
Terministas defendit 81 A
Inter terministas ꝛ formaliz ātes sepe lis est ꝓpter equicatōez quid noīs.
Termini transcēdentes significāt quiddi- tates simplicissimas 86 Q
Thezaurizare qn ꝛ quibꝰ liceat 28 Z 24 V
Testm in tribus consistit 37 R
Testari quō quis debeat de hoc duodeci consideratōnes 37 R L 57 A D
Testm quotidianū pegrini multū nobile
Testari volentibus hec obstant 57 M
Testatoꝛ aliqs fraudat intentio sua n impletur 36 V
Testatoꝛis nō quelibet intentio adimplenda est. Jbidem
Testm vtrūqz pastoꝛ ꝓsecratus dic se scire
Testm nobile hoc fuit. 76 R L 42 V
Testimoniū falsum. De hoc 26 G
Testimoniū duoꝝ successiue idem factuz videntiū et nō simul nō valet. 34 R
Timocratia quid sit 2 L.
Timoꝛ dni. De hoc plura 28 D
Timoꝛis ser species. Jbidem.
Timoꝛ ne gelidus aut aridꝰ sit hz pietatez
Timoꝛ triplex 9i A D cadiunctam 28 L
Timoꝛ nimiꝰ a salutanb impedit 92 T
Timoꝛati sollicitant contra simoniā vsuram et fraudulentiā 36 Z
Timendū semp est sperandū 32 S
Time et spera frater 86 J
Timoꝛ facit cassū Declarat ꝓ exēpla 71 P.
Timoꝛ nimius sic expellat 71 R.
Timoꝛe excita in tehis modis 77 D
Timoꝛ vanꝰ in verū piculū plerūqz ꝓijcit.
Timoꝛ hoīm neminē a 7 R 9 D 71 P tuenda veritate repellat 12 L M 14 D
Timoꝛ dni laudat et vñ ꝓcipiat 54 ff.
Timoꝛ inducit spē. 54 S 56 D u 69 X
Timoꝛ vtilis ē duꝛ ſz nā timoratis noca
Timoꝛ dni generat 54 ff 66 Q 79 E
Timoꝛ et spes socianda sunt 66 P
Timoꝛis efficatia ꝛ eiꝰ triplex acceptō 66 P
Timoꝛ ſlia ois pfectōis initiū. 18 B 99 S
Timoꝛ dei aliquid relinqui dz nō oia statutis humanis plectenda 63 P.
Timoꝛ amoꝛi iunct eē dz ꝛ ecōuerso 95 X
Timoꝛ seruilis fit plerunqz filialis oꝛigo. qnqz ex eius radice oꝛit 63 S
Timoꝛe multa incutiūt q ꝑm oꝛdinem alphabeti exponunt 99 X
Timēdū ē sp. sed ne qd nimis 70 E ff
Timēda sunt hoi iudicia dei. i6 95 T J
Time deū ꝛ minātē mūdū ridebis 12 M
Tympanū quid sit moraliter 78 R
Tympanū plus placet rusticis 80 M.

Tyrānꝰ q̄s sit 2 U 4 Zii AD Qiz R U.
Tyrannū nō lz sine iudicis auctē vnicuꝫ subditoꝝ occidē. z P iii R L AD iz P Q R S rē. 14 AB 56 R.
Tytonius notauit regulas ꝑ expositione sacre scripture 98 Y
Tobiā piscis conaꝫ deuorare 41 J.
Tolerātia viciorꝝ a plat[tū fiat 24 E 38 Y
Tolerātia pape rē. locū hz in constitutōibus positiuis rē. 35 X
Tolerantur multa ꝓpatiam que si deducta rē. 39 L
Tolerāt consultiꝰ errores cōmunitatem, aut grandis status hoies tangētes q̄ puniri q̄rantur 5 T 6 X J
Tolerāt multa facta quoꝝ iniciys cōtradicendū fuisset 9 E
Tholosane vniuersitati scribit in materia subtractōnis obediētie rē. 8 T J 9 Z B
Thomas de aquino tot miracula fecit q̄t gōnes determinauit 39 L
Tho. z bonauē. rē. cātabāt voce rē. 93 J
Tho. ꝑ templatōne leuabat a terra 49 Q.
Tho. de aquino q̄n obierit 18 Q
Toni octo quibus ecclia vtitur varias excitant affectōnes 78 M.
Tormeamēta ꝓ pēvanā gloriā sūt pcā mortalia 29 B
Totū simplr est deus fm q̄d vel ꝑ tracte ꝺ alijs dicitur 67 Z
Trahit aiam deus pse his mōis 76 S Y
Trahunt ad se oīa ꝑ templatiu hoc mō Nemo venit ad me nisi pater traxerit illum 78 P
Transfiguratio dñi in mōte expoīt 81 P.
Transformari mentē in deū q̄d sit 91 B 49 R. Supra amor
Translatōnes ꝑ vulgaribus detestātur. Tres digiti dei pondus numerus mēsura rē. 87 T.
Tribulatio describitur 57 S
Tribulatio necessaria ē ad expellēdū amorem mundanū 73 J
Tribulatio nra in solum deū xpianissime retorquet 85 B.
Tribulatōnis vtilitates 90 X 76 Z T
Tribulatōnibus liberamur ꝑ pcessiones. leuinia rē. 44 K
Tribulationū laus querat apud illos doctores 45 X.
Tribulatōnes letificāt sanctos 45 T.
Tribulatoꝝ etiā in spū magna consolatio.
Tribulatio hz vocē oīonis 77 J (77 M.
Tributa retinere pctū est 24 L
Tricliniū cordis 19 Z 94 D.
Tricliniū est spūs rōnalis 85 R U
Tricliniū multiplex 85 X.
Triclinij plures autores noīat 85 Y.
Tricordū respiciēs pīem et filiū et spīritū sanctum 79 E.
Trinitas in diuinis 82 AD
Trinitatis misteriū expūmit verbis illis. dño deo salutari meo 94 AD
Trinitas psonaꝝ latuit aristotelē 93 L
Trinitatem psonaꝝ phisica rōne theologi deducunt 93 U
Trinitati assimilat lux solis 94 Q
Ex trinitat[attributis tribus oīo z meditatio oīs ꝓsurgere pōt. 5 T 6 B 66 B J
Trinitatis opa indiuisa. 25 P. Nō ad intra sed extra 49 D
Triplicitates multe. 5 J io T ii X 12 B 60 B 61 B 93 Z 95 D.
Tristari et gaudere simul et fm idem contingit 45 U 79 AD
Tristari de exaltatōne tyranni malū nō ē.
Tristari de bono ꝓximi q̄n sit pctm̄ vel non (32 AD 29 E
Tristari vel gaudere quod sit laudabiliꝰ exercitium 85 A.
Tristicia de hac plura 45 L
Tristicia q̄druplex 28 U.
Tristicia duplex 84 Z
Tristicie fm deū valor 84 T
Tristicie z gaudij simultas 84 J.
Tristicia fm seculum 84 J
Tristicia fm deū nō est 85 AD
Tristicia sensualis auget rōnalem 84 J
Tristes sunt hi naturaliter 73 J.
Tristicia seculi mala sed xpianus luctꝰ bonus est 57 E.
Tristiciā tpalem in spūalem salubriter cōuertit quedam mulier 68 T.
Tristicia Quere supra in lamentū/ z reperies plura.
Triticū vtutis nō germinat in nobis sine palea vanitatis 73 J
Trutanni docuerūt orare Guilhelmū parisiensem 74 J
Tuba cornea ꝛ ductilis z cera. moraliꝰ q̄d

sint 78Q.
Tuba nouissima sonans in auribꝰ hieronymi quid effecerit 78J.
Turbatōnes sensualitatis succrescētes faciunt meritum 37J
Turbamur plerūqꝫ p diabolum ad malū finem 7K.
Turbas illas relinque hoc modo 46Q
Turelupini heretici 18AD.
Tutū nihil est homini in hac vita. 34L.

Vadendū est ad celum 44L7.
Vagari. i. vane agi 89B
Valentinis nouū error 25P
Vanitas vanitatū ꝛc. sententia notanda p latis 7X
Vanitas bona et mala 10F.
Vanitatis paleā an quis a se excusserit sīgnum 18K 70K
Vanietas in amicitia deserēda excusari aliqñ pōt 4L8B.
Ubera dei 82L
Ue o cto euangelio cōtenta aptanē ecclesiasticis modernis 40Q.
Uectigalia sunt nerui reipublice 37Q.
Uehemētia picnlosissima comes virtutū.
Uehemēs animi sue volūtatis ad aliquid sit tibi sp suspectus 19L 20B 95H
Uelamen triplex 92AD.
Uelle credeꝛ et dolere. aliqñ magis meritoriū qꝫ credere et dolere 37S
Uenditio plura de hac 24U
Uenditio diffinitur 35J
Uenditōeꝛ ꝛemptōneꝛ nō inficiūt. Neqꝫ qꝫ vni pti vtilioꝛ ē qꝫ alteri Neqꝫ p̄ditio redimēdi Neqꝫ p̄cij diminutio ꝓpter libertatem redimendi 35K
Uendere ad credentiā precio plurī iusto p hibetur 31Y
Uendē caꝛ ad credētiā sic lꝫ. S52 B35R
Uenditōnes ad terminū 24S.
Uenereus furoꝛ plus repimit cedendo qꝫ vtendo 38U.
Uenus anxia Inguinis ꝛ capitis q̄ sit distātia nescit 38U.
Uenie pstande bullas hꝫ qui dimittit debitoribus suis 56L.
Uenialis peccati noīa plura 31K
Ueniale pctm̄ est p̄ter p̄ceptum. 34B 63.
B LB 6J 69L 70K
Uenialis peccati nocumenta 24B.
Ueniale pctm̄ fit mortale dum placet. 24
L34L 61B.
Uenialī nemo caret fm quosdā 26Q.
In venialī pctō nō statuit aliꝰ finis a deo.
Uenialia significant p lignū fenum et stipulam (30J 31B
Ueniale q̄uissime pūit i iferno 31AD 61L.
Uenialis pcti effectꝰ multiplex 31AD H.
Ueniale pctm̄ quodlibet deletur in presenti vita a finali gratia 31H
Ueniale pctm̄ ad remissionem suam quid requirat 21H.
Ueniale pctm̄ multa mala affert 32L
Uinialiū ꝛfessio nō est in p̄cepto 33L
Uenialiū cōfessio fit et obmittit aliqñ fructuose. Ibidem
Ueniale pctm̄ duplex 34L
Ueniale pctm̄ est omnis commotio rōnez p̄ueniens 38L
Uenialiter peccat large loquēdo etiam infans vnius diei 38L 83L
Ueniale pctm̄ Quere in pctō veniali
Uenisse deū in nos tūc dicimꝰ qñ ꝛc 50K
Uenite ad me oēs q laboratis ꝛc. spālis ꝛtractatus de hoc 30A.
Ventiꝛ. xij. passionū spūalium 75B.
Uerbū quod erat in principio 82AD
Uerbū caro factū est. de hoc spālis sermo.
Uerbū in diuinis verbū aliud nō pducit ne nugatio fiat (46U 46U.
Uerbum abbreuiatum sup terrā quō fecit dominus 46X
Uerbum carnem factum esse artes liberales nō docent 46X.
Uerbum ideo caro factū est 46Y
Uerba iesu multa sententiaꝛ maiestate plena sunt 45U.
Uerbū dei audiendū est cum summa diligentia 48X.
Uerbū dei nō incōgrue dicit abꝰ 73J.
Uerbo dñi celi firmant 77B
Uerbū cuiuslibet entis repñtat ipm cōceptui simplici 60Q
Uerbis ꝓpijs nō aūt p arbitrio cuiꝰlibet circa attingentia fidē loquēdū est 16S
Uerbis liberis vtunt pūi nō sic theologi. ꝛ Bi 7F 18L FQ.
Uerba malicia nō habent nisi q mali alia cuius signa 22AD.

Ante

Verbū dei viuū et efficax ē ad diuisionez spūs et anime 68 L K
Verbū mistice qd sit et quot ei accidunt.
Verbigena ē sponsa xpi. 98 J | 100 U.
Verbigenā mentē effici. 48 H 59 H 59. B 91 Z 92 K 93 K 94 J 95 F
Verberāt se deuoti. J deo 75 J.
Verecūdiozes nunq̄ eē q̄ cū deo loq̄mur ait Aristoteles 48 X
Verecūdia non sit nimia 93 H.
Verecūdia humili nihil gratiosi⁹ 92 Z
Verecūdia aliq̄n ex supbia nascitur 67 H
Veritas catholica quid sit 14 L.
Veritas sincera quō hūi possit a viatore. Veritas lucē suam hz. 139 | 60 L
Veritas agnita quō possit ipugnari 17 L.
Veritat⁹ testimoniū a dia⁹ vel magicis nō ē recipiēdū 17 U 18 F 20 B 21 H 64 L.
Veritas odiū parit p̄sertim apud eos qui sibi sapiētes videntur 18 Z
Veritas nulla cognosci ifallibiliter nisi ad ex^m prime veritat⁹ 69 U 61 F
Veritates tres de dicēs ēi statu salut⁹ 32 A
Veritas nunq̄ meli⁹ inspicitur q̄ dū nuda ipsa veritate monstratur 39 L
Veritat⁹ impedimētū hoc ē 41 Q
Veritates q̄ ptineāt ad theologiā 51 T.
Veritates que ꝓprie sūt fidei reperiuntur in decretis. J deo 51 J
Veritates fidei. Require supra fides.
Vesica turgida pisis sonās supbis ꝓpat q̄ adulantibus credūt 40 J 96 A
Vespertilionis oculus et metis nō dinoscūt similes 86 D.
Vestigiū trinitatis in qualibet re 85 T
Vestigiū vide supra imago
Vetule sunt somnia lege 81 T.
Vexationē redimē sic licet 36 L
Vexantes alios p iudicia et placitationis peccant 31 X 32 B
Via a ꝛ celū hec est | 44 U.
Via dūi comparatur ad viā mundi carnis et demonis 16 H
Via spūalis hz pedem dextrū affectionem sinistrū cognitionē 27
Viā plura impediūt 8 Z
Vie ducētes in amorē dei. xv. 99 X
Via vnitiua mēs elevatur in deū 100 J
Via vnitiua ad plura vz/q̄ exponunt⁹ p̄m ordinem alphabeti 100 J
Vū aliq̄d vna via phibeāt et alēa exponiē.
Vicia q̄b⁹ pl⁹ temptamur p̄ capue p | 35 U
Vria remedia conemur ꝺclinare 69 X 71 L
Vicia somnijs sunt similia 19 Y
Viciox palma ē honesta polluere 64 L.
Vicia nature sunt septē 28 J
Contra vicia pugnamus nō vt vincamur sed ne vincāt 35 A
Vicia p̄incipalia octo 51 J
Viciorū cognitio ꝓdest 72 L
Vicia sic sunt expugnanda 72 M
Vicia aliq̄n discrete p̄mittūt q̄busdā 73 Q
Vicia nr̄a vltimi cognoscim⁹ 84 S.
Victoria deo nō diei ascribēda est 21 L
Victoria vera passiones supare 7 T
Videē ꝛ intueri ad oēs sensus ptinēt. 66 Z
Videē se quidā credūt extrin= | 66 S 97 D
secus cum nihil videāt. J deo 73 Z
Viduarum regula 4 S
Vidue ꝓpē liberos abstinēt a ꝓiugio 38 P
Vigilia et somn⁹ hūt mediū in passionat⁹
Vigilia et somnia | hominibus 95 H
simillima sunt 19 S 55 H 73 P
Vigilie immoderate nocent 71 J
Vigilioz ꝛ mediocriū sp maior nūer⁹ 38 K
Vim vi repellē lz ēt ꝺ papā 3 L 4 B 39 H 9
Vimvi repellē quo iure | L 62 L B 2 4 T
quō et ꝺ quē liceat vel nō 26 L
Vincētio viro sctō scribit laudās eū et rogans vt ꝺ cliū constañ. accedat. 22 D K
Vincē velle et pugnare lz nō vincat sufficit plerūq̄ militi xpi 70 B
Vincenti dabo manna absco. exponiē. 72
Vinea mistica duplex 46 T | E 77 E
Vinea anime quō sit excolenda pulcre describitur 47 E
Vinea est sapia 47 S (E fiē. A D P R Q
Vinū theologicuz spūale et optimū. 10 L
Vinuz theologoū et torte iacobitarum a cultoribus dexoiantur 40 B
Vinū ex aqua fit miraliter 10 Q.
Vinū materiale sapiam impedit 10 P Q.
Vinum sapientie tenere 10 Q.
Vinū duplex dulce et salsum 47 S.
Vinū letificat deū et homines exponiē notabiliter 47 S.
Vinū grossum et diabolice vites que sint.
Vinū quidā monachus bibē | 47 S
nolnit et reprehendiē 71 L
Vinū confert ad cognitionē 81 Q

Violentia3 nature inferē nō audem⁹. 28
valde nos impedit 72Q
Vipa pauli erponit mistice 47M
Vires varie anime disponunt ostenditur
hoc exemplariter 78U
Virginum regula 48
Virgines pauce 38B
Virginitas implet celū fecūditas carnalis
Virgines cōsecrate vesti (mundū 38T.
palladi et telluri 38X
Virginitatis quedā p conia tangūt 38Y
Virginitas tenet mediū quo ad nos 38T
Virginitas ꝑm id quod addit vltra conti
nentiā non est virtus 67R
Virginitas et cūingiū in Maria et ioseph
quo sese compasse sint 58B
Virginitas an p mollicē sine pullutōe p-
Virilis et muliebris sexꝰ ned datur 35A
contēdant de p cellētia ad inuicē 95PQ
Virilis etas q̄rit opes 3 amicicias 3 hono
Virtutꝫ diffinitio 27Q38M res 48Y
Virtus ē affectio moderata 3 ordiata 92Z
Virtu. pollicie purgatorie 2c. 83E 72S
Virtu. si maneāt i pria 83Y 45F JY 72J
Virtutes nō sūt insualitates ꝑ stoicos 83.
Virtutes vere nō sunt sine charitate 87A
Virtutes purgati aī qd possit ꝑm phos 91
Virtutes septem et quare dicant car- F
dinales ciuiles et politice 27QX.
Virtutes septē adaptantur ad sacra septez
et via septez 76M27Y
Virtutes septē cū septē dotibus corīden
tibus in patria 52U
Virtꝰ in pulcro corpe gratior 3 non tutior
Virtus nō recte pstituit sibi pmiū 19T
aliquod tpale vel seipam 55M.
Virtutes theologice ppriū motuz hnt ad
impetrandū miracula et salutē 55Y.
Virtutes tres q̄re theologice dicāt 61M
Virtutes oīs et pfectio earū sūt i p̄cepto
et quo 67M.
Virtutes eiusdē meriti pnt esse in eis q ꝑm
eas non opant et q opant 67R
Virtutes q̄tuor cardiales describūt 69A
Virtutibꝰ vaquei viciorū similiū appentiū
fidiāt. 16J19Y 70 G HR 6G67R
Virtutū granis viciorū palee miscent in
omni statu humano nū 73O
Virtus tendit ad ardua 38R
Virtus certius q̄ ars opatur 39L
Virtutis mediū sic accipiendū est 39L
Virtutes acquirunt et vicia exterminant
per abstinentiā 36P.
Virtutes sunt cōnexe sicut sorores germa-
ne inchoree 48L.
Virtutes lilia sunt et sic crescūt 48R
Virtuu quedā p̄sistit in actu quedā in affe
Virtutibus moralibꝰ et grā re- etus 51H
formatur ordo nature institute 72P.
Virtus quelibz quēlibet actū imperare pt
sed non elicere 79G
Virtutes a tota spē que dicant 73H.
Virtuoso merces accrescit p̄tinuo 24G
Virtuosus ē totꝰ teres et rotūdus 49J
Jnꝰtuoso oīa p̄sonāt rōi. 49X72J79F
Virtuosiores non sp sunt hi q devotiores
iudicant in lachrimis 79L
Virtute nihil amabilius 35A
Vis cōcupiscibilis et irascibilis quid sint.
Vis quere supra Vim 72U
Visio ē tota merces sic intelligitur 45X.
Visio quo fiat tā intrior q̄ extior 69QZ.
Visio intuitiua 3 abstractiua 3 si sit media
Visiones quibus apparet xp̄s vel 69L
sancti sunt suspecte 17X18B HJ
Visitatio sinodalis ideo fit 42Q.
Visitatio sinodalis est reformatōnis eccla
stice cardo 43K.
Visitatio est quedā applicatō legū ad ope
tionem 3 sua vinificatio 43K
Visitandi modus quis sit. De hoc spāli
tractatus 43M
Visitatio marie 94L supra maria
Visitatōez dei aīa semp expectet. 77M.
Vita quid sit 83E.
Vita spūalis aīe quid sit et quales dispoſi
tiones ad eam 60ZG.
Vita q̄druplex aīe et descriptiōes earum.
Vita aīe spūalis puma et secū- 60X.
da vñ ppeniāt 63E
Vita naturalis et spūalis aīe in quo stet et
perficiatur 67M plene
Vita seu statu q̄druplici vinit ī eccīa 16Z
Vita hoīm triplex. 19Z56B65L L7.
Vita incipientiū pfitientiū 3 pfectoꝝ circa
ꝑtemplatōez dei. 65XY supra status
Vita prima et scōa 81S 93S.
Vita anime 83A
Vita anime xp̄iane amor est 90R
Vita corporalis 3 spūalis consistit in talis

do ꝛ humido 90 K
Uita spūalis ꝓpatiē secū languores 92 L
Uita in deo q̄libet res est. 83 E hoc mō.
Uitam hz q̄libet res. 93 E L40 Q
Uita actiua ꝛ ꝓtemplatiua ꝛ mixta. 81 S
93 L. Supra actiua ꝛ contemplatiua.
Uita actiua ꝛ ꝓtēplatiua ꝓpanē ad inuicez
Uita actiua ꝛ ꝓtemplatiua ⌈73 X 94 A
debent esse mixte 74 L
Uite illius nomē quis sibi vsurpat in qua
frequentius occupatur 74 L.
Uita aie consistit in laude dei 78 P
Uita contemplatiua talis est 46 M
Uita hois vnius dei est 46 Q
Uita terrena ꝛ spūalis ꝑpūissime describi-
tur a Seneca 47 J
Uita iusti liber est exemplaris 52 Q
Uita pñs q̄ misera sit 72 A B
Uita pñs somniū est 73 P
Uita duplex bona et mala 93 L
Uita duplex socialis ꝛ solitaria 93 L.
Uita sociali viuūt angeli et scti 93 L.
Uita dei in se nec sociaℓ nec solitaria sicut
Uita hois tanto pfectior q̄nto ⌊nfa 93 U.
de vtraq; magis principat 93 X.
Uita mane fuit excellēntissime socialis ꝛ so-
Uita pcōz neq; solita- ⌊litaria 93 X.
ria neq; socialis 93 X.
Uita solitaria q̄ duplex celibalis moacha
lis heremiticalis ꝛ sapientialis 93 Y
Uitā solitariā laudat 94 L.
Uita solitaria ē plus cēntiaℓr merēs 64 B
Uita corpalis vt conseruetē non ⌊E.
dz lex dei transgredi 56 M
Uitā abbreuiare ꝓpter tpalia et spūalia li-
cet in his casibus 39 K M
Uitā abbreuiare si diceret eē illicitū multa
absurda sequerenē 39 K
Uitas sctōz legē vtile ē ꝓtēplatio 73 T
Uita solitaria q̄re supra solitaria ꝛc.
Uitellus oui restaurat humidum radicale
sufficienter ꝛc. 59 B
Uitis aie nr̄e hz tres ꝓpagines ꝛc. 47 L
Uitupatio sui ipius qñ ex humilitate ꝓce-
dere videatur 70 P 10 L
Uiua vox nōnullos alios studiū plr̄ edocu
Uiuamꝰ sobrie iuste pie ī hoc sco 59 ⌊it i B
Uiuūt ꝓprie solū ꝓtēplatiui hoies 74 Q
Uiuere nō possumꝰ nr̄m id ad qō dispositi
essemus 79 M

Uiuens deū non videt exponē 48 Q
Umbra quid sit 9 E
Una tunica in ꝓsilio euāgelico q̄d sit. 22 L
Unctio spūssancti ē nobis necessaria. 879.
Unctio docet de oīnibus 34 A
Unctio spūssancti docet fugere. et non fugere
persecutores 39 A D.
Unctio extrema de hac 25 K 27 K L
Unctio extrēa quō iteraē ꝛ n̄ iteraē 26 L.
Unctio extrema ꝓferaē mentis cōpotibus
Unguentū tripler. 85 A ⌊43 E
Umo spūalis fit multis modis 65 B
Curca vnionē amoroſam mentis cum deo
multi erarunt 65 P.
Unio cū deo est finis totius mūdi 91 B
Unio mētis cū deo 86 J. Quō fiat. 91 K
Umo voluntatum 88 M
Unionis cū deo in patria multiplex ꝓ ve-
lamina insinuatio 91 B
Unio dei nō pōt ꝓcepi nisi ab acapiente.
Unū nos effici cū deo quō ⌊91 S
intelligatur 15 Q
Unū si relinquimꝰ infinita incidemꝰ 92 L
Ubi vnū ꝓpter aliud ibi vtrobiq; vnum.
Unitas dei .91 P ⌊36 M.
Unitas mēbroꝝ ecclie tripler 3 K
Unitati date sunt claues eccℓie 32 M
Unitas eccie ꝓcurāda ē etiā si opteat trans
gredi aliq̄ in iurib⁹ positiuis ꝓscpta 42 A
Unitatē sui oīa nō minus ⌊B 62 M.
appetūt q̄ entitatem 8 J.
Uniuersalia realia etema dānat ⌊Ri 8 Q 61
K 60 S Q 64 Q 68 K
Uniuersalitas quō sit ex operatione intel-
lectus i Y 68 Q K
Uniuersales et extreme assertōnes pnicio
se esse solent 62 Q
Uniuersale nomen vt humanitas ꝓ duo-
bus supponit 68 K.
Uniuersales ꝓpositōnes. oīs peccaueℓ
et sic̄les quō intelligaē 47 X
Uniuersalia studia ne petant scolares nō-
dum grammatica 48 L.
Uniuersale simpliciter et vniuersale acco-
Uniuersitas celestis hz ⌈modū 47 X
quatuor facultates 46 E
Uniuersitatibus iacturam pstitit inemen-
data exscriptio librorꝝ i E
Uniuersum totum est monocordū diuine
sapientie 78 X

Vocati sunt omnes 50 p.
Vocamur ad dñm afflictione ꝑ monitiõe et ĩspiratõne 50 f
Vocatõe sua q̃ vocatẽ qlibꝫ ãbulet 79 M
Volare ad alta cõsiliorũ montana non est
Volũtas quid sit. 29 Q
Volũtas triplex i hoie 54 55 B L 69.
Volũtas monet a potẽtia co[68 X 79 J
gnitiua sed ꝑimpat ei vna cũ ceter[98 B.
Volũtatis determinatio vñ fiat 60 p.
Volũtas põt se tenẽ in suspenso. 55 L
Volũtas sibiꝑi est ratio [68 L 60 p
sufficiens actus sui 68 E.
Volũtas ad q̃cunq; impetu quodã ꝛ cum vehementia ĩclinatur illa ꝓ habeantur ĩ specta 70 B 95 M.
Volũtas dei sufficiens causa omniuꝫ que fiunt q; sunt bona ꝛẽ. 95 L
Volũtas nra p deũ nõ cogitur ſ; de aia ĩ volũtaria facit spontaneam 63 E
Volũtatẽ ꝓpriã religiosus ne sibi vsurpet
Voluntate diuini resisti non pos[16 B.
se consolatio in oĩbus 54 Y
Voluntati diuine an humana semp se debeat ꝛformare 54 96 L 69 B 95 L M.
Volũtas mala cã oĩm malorũ 62
Voluntatẽ videtur sentire [12 Li 76
nobilioꝛẽ ĩtellectũ 98 R 65 E
Volũtas decipitur hoc mõ a carne. 88 G
Volũtas an possit ferri in obiectũ nõ premio rat̃nis iudicio 88 G
Volũtates ꝑ charitatẽ in deo vnite inter se sunt vnite 88 M
A volũtate antiq̃ nouus effect9 nõ ꝓuenit sine mutatione volũtatis 91 Q
Volũtas est vis motiua regina et dñia in domo cordis 94 M.
Volũtas quõ possit cogi id ẽ trahi 25 A D
Volũtas dei vt fiat rogam9 27 M 76 B E
Volũtas naturalis ꝛ deliberatiua 29 Q.
Voluntatis vicia 28 K.
Voluntas sup actus hꝫ dominiũ nullum incõpletum et completũ 29 S.
Jn voluntate oĩe pctũ est sicut in causa nõ sicut in subiecto 29 S
Volũ. ñ deliberata ꝛ ꝺliberata q̃d sit 29 M
Volũtat[bonitas attẽdit̃ a boitate obiecti ñ in sui nã ſ; ꝑpt̃ appẽsionẽ rõnis. 30 X
Volũtas bona nõ ſp reputat̃ ꝑ fctõ 79 D
Vnlũtas mala ꝑ facto reputatur 31 M J
Voluntas se hꝫ triplic̃iter ad cõmotionẽ ſlibidinosam 38 L
Volũtas se hꝫ e põt septẽ modis circa aliq̃d obiectũ culpabile 38 L.
Volũtas multiplr se hꝫ põt circa actũ car[nalem. 38 B
re crux est qua vix est maior 72 D
Voluntatem celerẽ hñt spũales ꝛ abstracti
Voluntas acceptat aliq̃n priuatiue aliq̃n positiue 35 K 77 J
Voluptas quasi volubilitas 80 f
Voluptas nõ ẽ finis vltimus 45 J.
Voluptas venerea maxime impedit contemplatõnẽ veritatis 38 Q
Voluptuosum vel diuitẽ fieri nõ extra sed intra nos sitũ est 83 Y
Vota tria substãtialia q̃d respiciũt 23 Y
Vota tria substantialia posse emitti etiam a nõ introeũtib9 religionẽ facticiã. 21 X.
Votũ solẽne quõ indispẽsabile. 23 M Z
Vota pticularis pſone aliter interꝑtant q̃ ea q̃ in cõmunitate fiũt 65 p.
Vota tria substantialia pñt ee in statu sacerdotũ secularĩũ 67 J
Votis superogatõis ne q̃s se subijciat põt bñ et male suaderi 67 B 70 M.
Jn vot[religionũ papa dispẽsare pt 67 L
Ex voto agẽs pl9 mereꝛ q̃ sine voto. tñ votũ substantia opis nõ mutat̃ 67 L
Sine voto op9 factũ pt ee meli9 q̃ aliud cũ
Votoꝝ obligatio non (voto 7 L.
est tanta sicut ꝓceptorum 97 S
Votũ quale dirimat mr̃ioniũ 25 J.
Votũ de capite nõ edendo ꝛẽ. 24 X
Votũ nõ ẽ nisi de his q̃ alias licerẽt 33 B.
Voti fractor nõ ẽ sacerdos fornicãs 21 J
Jn voto supponit̃ ptãs supioris nõ exclu
Voto solẽni tenet̃ ad castitatẽ [ſa 33 M.
qui suscepit ordines sacros. 63 R 67 L.
Votũ ꝓtinetie nõ ẽ ãnexũ sacerdotio eẽ[ne
Votũ in mõachis ꝛ sacerdo(tialiter 38 J
tibus eq̃liter dispẽsabile est 38 J.
Votũ qui fecit nõ egrediendi egredi tenẽ ad succurendũ exñti in necessitate 39 B.
Votũ q̃libet hꝫ implicitã exceptõnẽ 39
Votũ quõ obseruari debeat (M 63 A D ꝓ
aliq̃n ꝛ aliq̃n non. 39 L
Votũ vt obliget ꝑsuppoit triplices ꝓcitio
Vouetiũ castitatẽ faciorũ 38 Y [nes 24 K
Vouẽ. adolescẽ. nimia multiplicatõ. 38 L

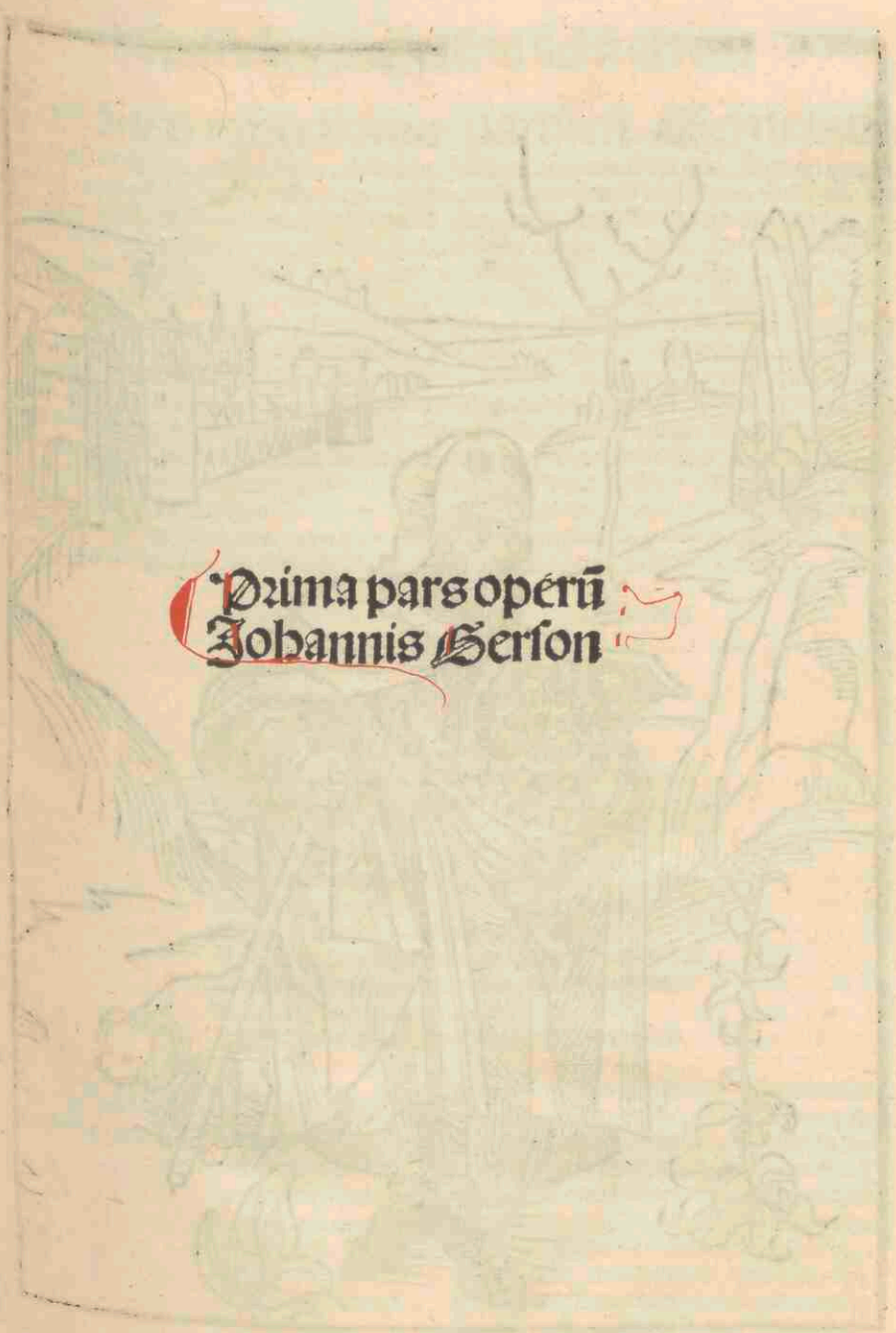
Z ante A

Uouere castitatē ꝓiunx nō ꝑt sine cōsensu alterius 25 J
Uouere est consilij reddē. aūt ꝑcepti 25 T
Uouēs seruare regulā ad quid teneat sub uoti obligatione 63 AD HO ꝑ
Uor ad verbū comparat 16 S.
Uox est in omni re 80 P.
Uox mollis ꝛ ductilis pōt multiplicare mi nutias notulas 80 E
Uoces sunt eas q̄ sunt in aīo passionū no= Urban⁹ papa dī gratulat⁹ q nul= te 79 S lis censuris obnoxius eēt 62 U.
Untice spūales ꝛ vepres q̄d sint. 46 T 48
Usura q̄s vsus eris. 35 M R
Usura q̄d sit ꝛ pl'a alia ꝺ hac 2 4 S 35 AD J
Usura ex genē suo mala ē et ideo 35 AD.
Usura si licita diceret plura incōuenientia reipublice inde ꝓuenirent 35 AD.
Usura posset tolerari hoc modo. Jbidem
Usura hz fieri p̄incipal'r̄ i mutuo pecnie. 35 R
Usura n̄ nisi i mutuo iuenit. 35 R [35 M
Ad vsurā accipel; in necessitate 35 R 36 L
Usura an ꝓmittaba ꝛ indeis 35 Y
Be vsur[ca. in ciuitate ponit i foꝛa 36 B
Usura aliq̄n accipit ꝑ supabūdātia. 36 E
Usurarū fraude an quis aliquid faciat ex bis conijcitur 36 K.
Usure pēis. aliq̄s n̄ vsuranj plectūt 35 M
Usurarius contractus quid sit 35 Y
Usurarius similis est furi q ꝓtractat rē ali enam inuito dño 54 AD.
Usurarius vir aditus ad vsurā claudi pōt
Usurarius lucrū an fa= (63 K ciat esse suum 38 AD.
Usurarioꝛ seruitoꝛes 24 T
Usus ingeniū et artē clariora facit 95 B
Usum rationis quid impediat 83 Y
Ut in scripturis dī per consequentiam nō per cām 92 S
Uterū virginis nō horruit deus q ꝓ p⁹ in mente q̄ in carne concepit 94 K.
Uulgus fallacissime causas infortuniorum assignat 20 U.
Uulgus errās plura blasphema ꝓuerbia adinuenit 34 X.
Uulgarē ꝓsuetudinem curare nō ꝺ 33 35 E
Uulpecularū typo intelligunē temptatio nes cū q̄vise eēnt mortue ex improuiso in cautos arripiūt 98 Z
Ulk appellat rōnem 95 E.

Uxores debere eē cōes error Socratis 41 Q.
Uxor si quomodocūq; a marito cognosci possit 27 S
Uxorum multitudo nō excutit libidinis ignē sed auget 38 U.
Uxoratus difficulter sine vicio vtiē conin ge. Jdeo 38 S.
Uxoratorū intemperantie rē. Jbidem
Uxorati quidā erāt eleuatissimi ꝛ doctissi=
Uxorat' cognitio exprimētalis (mi 38 L.
nō dar̄ dum vacant amplexibus 38 L.

Zacheus ascen= dit in arborē siccomorū 89 E
Zache⁹ facit xp̄o cenā 91 Y
Zebedei duo filij a mari galilee vocantur anagogice 65 L.
Zelotypia quid sit ꝛ q̄n pcm̄ 24 AD
Zelotypi peccant 31 T
Zelosi ꝑ vicia aliorum hoc notent 72 J.
Zelus quid sit 79 A
Zelus multa significat quid sit qualis esse debeat plene 55 K L rē.
Zelus rectus i2 Q [patiat̄ 55 Q
Zelus verus qualis sit et quales insidias
Zelus discretionē discretio humilitatē re= quirit 16 K.
Zelus beniuolentiā et discretionem soꝛo= res habet 8 U.
Zelus ꝛ sobrietas circa reph̄endos mio res. 10 T
Zelus beniuolentiā discretionem et ꝓsan tiam requirit 55 L.
Zelus q̄n bonus et malus 24 M.
Zelus differt ab inuidia 28 U
Zelus dum exercet offendit 92 Z.
Zelus animarum acceptissimum sacrifici= um 85 A 54 T.
Zelus indiscretus reph̄enditur 73 D
Zel⁹ nouica⁹ moderand⁹ rē. 67 S 99 U
Zel⁹ ꝛ feruoꝛ ꝛ nouica⁹ q̄lis sit 71 E 99 Q R
Zelus sciam ꝛ ꝓ passionē req̄rit. 10 T [rē.
Zelus hab eatur sed fm sciam 93 P
Zelum habentes non fm sciam oculum simplicem non habent 62 J.
Zelus non fm sciam multos errare facit. 16 A 18 T 22 E 55 M

Finit

Prima pars operū
Johannis Gerson

Epistola Jo. gerson ad fratrem

Johānes cancellarius parisien. Germano

suo charissimo Johanni ordinis celestinor. Inclinauit cor meū vel curiositas/vel vanitas/vel vt pie ꝓfido charitas illius cui dixit cor meū: deus cordis mei et pars mea deus in eternū/vt mihi describerē arma/scutū cordis et fidei/quale militiā mihi necessariā et accōmodā figuraret ꝑ ꝓsenti vita. que teste Job. est militia hois sup terrā/ Meditatus sum cū corde meo plurima. Tandē ascēdit mens in hūc affectū cordis/vt sibijpsi cor alatuz et ignitū signatū signo thau aureo/poneret in etheris saphirini medio/radiātibus illic aureo colore/sole/luna et stellis/quatinus ego pegrinus et aduena (sic enī Gerson interpretū significat) assidua meditatiōe recordarer vbi celestis pegrini pauli/ Nostra ꝓuersatio in celis est. Hec me ꝓsus fefellit hec meditatio cordis/dū illud tu dñe dilatasti. dū libero sibi volatu/ꝑ amplissimos sacre scripture celestes campos spaciari donatū est/vbi totiens ō corde fit ꝑmo viuus et efficax. q̄ ad sensus/nūc allegoricos/nūc morales/nūc anagogicos fructuosissima iocūditate trahi ꝑt/vt iugiē insonet illud eccle: Sursū corda: Hoc tibi germane significare volui/q̄ ꝓsors es pegrinatiōis mee/tibi mec ū et mihi tecū dz esse cor vnū/et anima vna/quatinus edificatiōis huius nō ingrate: ꝓticeps esse velis/qr scies et poteris/cooperāte illo q̄ cor regis et hoīm inclinat q̄cūq; voluerit/qr finxit sigillatim corda eor. In q̄ bene vale feliciter et enola. Scriptū ꝓstantie ꝑma Januarij. 1416.

Hic precor/iste quis est qui carmina condit isla
Gratia nomen et cognomen et aduena fecit
Esse peregrinus signis agnoscitur aptis
Cassidolum dextro/fartum dependet ab armo
Ad latus oppositum. celsum caput orbicularis
Pillens obnubit: soles quo pellat et imbres
At vultu infestos. baculusq; teres regit artus
Ferrea cui cuspis. munitur sura coturno
Scutum leua gerit: saphiro celo ve sereno
Concolor. hic auro septem radiare planetas
Inspiceres. medio cor pennatum velut ignis
Emicat. et thau rutilo sibi signat in auro
Egide protectus hac hostica tela retundit
Nec caret angelico duce: sed caro visibus obstat
Sedulus hunc catulus vt thobiam comitatur
Gerson ortus fuit. dat cancellarius almo
Lustris quinq; gradus studio tibi parisiorum

Cōpendiosa laus iohannis de gerson Cancellarij parisiensis.

Iohannem ō Gerson parisien. quondam studij cancellariū: si quis doctorē xp̄ianissimū vocet/is certe videbit eius merito ac dignitati nō imperti ventem ve titulū attribuisse. Si enī autor xp̄iani nominis xp̄c: finem et ꝓsummationem legis sue dilectiōe ꝓstituit/si leue et sacramētis paucis astrictū iugū posteris suis imposuit: si phariseicū illud paternarū traditionū onus a suor humeris excussit: quis obsecro/inē doctores legis hui⁹ xp̄iani agnominationē iustius sortiet Johannes ō Gerson: qui operosa et pia industria ꝑ omnē etatē in litteris sacris ꝓfectus: oīm studiū in id ꝓtulit: ei soli operā impendit: et xp̄ianis qui succedentib⁹ ꝓfuturis: multiplicatisq; ꝓceptis hominū: ac innumeris vigendi varietate ꝓpositis: inextricabili

Sū carnusianorū domus nouo luris

ferme conscientie labyrinto circũ errare viderẽt: ⁊ egrediendi ex hoc callẽ nutũ faceret: ⁊ planã securã ac regiã dilectiõis xpiane viam quenã eẽt luculentissime demonstraret. Plane si qs forte dubitatior de hoc fuerit. huic nulla probatio certius psuadebit vt q̃ pmissa sũt credat: q̃ si sepe ⁊ attente leget: q̃ plurima post se reliq̃t cancellarius ingenij ac doctrine sue monimẽta. Inuenit eteñ nõ herentẽ in curios ambagibus nõ in vana subtiliũ ostẽtatõe solicitũ. neq; affectatiõe exq̃site nouitatis turgentẽ. sz is insistentẽ trinõ: que cognitu necessaria. ⁊ ope salubria i pscis doctoribus depheñebat. q̃ pfecto ad vsum nr̃or tpm. ⁊ ad mores in q̃bus xpiana vsaẽ respublica. ita scite applicuit ⁊ accõmodauit: vt nihil clarius nihil certius hoies nr̃i legere possint. p qd ab hac misera pplexitate: tũ in multis alijs: tũ psertim in varietate legũ humanarũ: q̃ nũc obligãtes nũc abolite asserũt. nõnũq; vtunt in dubiũ. sese tuto doceãt euoluere Ñ factũ ẽ vt q̃ soli vtilitati prim scribendo studeret nulla affectiõe puata alicuius e doctoribus q̃ eũ p̃cesserant singulariẽ doceret. Quãuis eñ ex his q̃ celebres erãt ne minẽ ignorauerit. eor tñ qs nõ respuit ecclesia. nec aliquẽ vsq; q̃q; refutauit. nec cui q̃ sese vbilibet obnoxiũ pstituit imitatorẽ sz velut apis argumentosa singulor depastus dulcorẽ. quẽ ex eo potissime sapiebat. si qd naturalẽ aut diuinã legẽ sincerius redoleret. fauũ pspicuũ ordinatissimũ suauissimũq; pferebat. Lõge pfecto alienus ab eor sensu q̃ doctorẽ fauore pbãt. ⁊ quibus nõ tã pspecta vitas q̃ eiusdẽ pfessiõis pũctio sectãdi alicui necessitatẽ imponit. Hec qdẽ in scholastica theologia. In mystica vo q̃ ita ẽ xpianor vt autore Dionysio: solis sit xpianis cõcessa: quãtus fuerit Johãnes ō gerson. q̃ clarus. q̃ copiosus. q̃ iuste xpiani agnomen pmeruent. ex scriptis suis aduerti mãifestissime pt. Studiose siq̃dẽ curauit/ quẽadmodum de seipo plurib in locis testaẽ. theologiã mysticaz cũ scholastica cõcordare. Vel qõ onderet scholasticis doctrinis illã nõ ee aduersam Vel qõ oẽs q̃ crudis solũmõ speculatiõibus deũ inuestigãt ad experimentalẽ eius gustũ inuitaret. ad quẽ sz tã q̃ ad margaritã pciosam ⁊ future beatitudinis plibationes oẽs xpiane pfectiõis auidos anhelare doceb at eo certe efficacius q̃ ⁊ ipe nõ mõ doctus vbo. sz ⁊ vsu pitus i ea re fuerat. Nisi eñ gustasz q̃ suauis ẽ dñs. nũq; tẽ aliq̃d qõ melius pcipi q̃ dici pt. tã dilucide tã ingnate tã q̃ copiose declarare potuisz. Hec mirũ sane. Nã vt ō vita q̃z sua nõ nihil afferaẽ. ab ineũte etate p parẽtes ad dei amorẽ allectus extitit. q̃s ipos pietate i deũ nõ mediocri arsisse: indicio sũt liberi fere oẽs deo dicati. Mox traditus bonis artibus in pariſiẽsi gymnasio ita se exercuit vt pficiente cũ tpe pitia ⁊ integritate: oĩm illic theologiã pfitetiũ tpe suo lõge eminentissimus hẽt ⁊ eẽt. Singular pfecto gloria vicisse pisiẽses i eo in q̃ ipi ceter studijs oĩbus sp̃stitisset. Nec multo laus ãplior ⁊ iñeñs fere p̃comũ eius ab his psurgit: q̃z adhuc ne meminim q̃dẽ. Que q illustriorẽ dicẽdi ornatũ deposcunt alijs. ⁊ alij loco nr̃i mus refuãda. Quis eñ breuib cõplecti possz: accuratissimã prudẽtiã/ laboze fortissimũ. modestissima pfilia. fernentissimũ zelum. quẽ inde fessus adhibuit p sedãdo ⁊ vniẽdo illo turbulentissimo schismate q̃ etas illa q̃tiebaẽ? Quis legatiões suas mira q̃uitate ⁊ pitia obitas: satis digne cõmemorare posset: q̃s p frãcor regẽ: eccia gallicana. ⁊ vniuersitate pisiẽsi. tũ plerũq; alias. tũ p̃cipue apd celebrimũ illd xpiani pplis gñale p aliũ pstatiẽse graviẽ admistrauit. Illic eteñ diligentia incredibili. sanissima doctrina ⁊ vehemẽtissima vi dicẽdi. q̃bus pies monuit. pfirmauit ⁊ qd facto op eẽt aptissime mõstrauit. tñ effecit p cõi pacis q̃ a tota xpiana rep. exulabat recõciliatiõe vt non min necessari fuisse videaẽt illi sue calamitose tẽpestati. q̃ olim glorioſissimus doctor Augustinus etati sue pelagianorũ hereſe ptamiate. Extãt ⁊ tractatus ⁊ oões ei in eã rẽ plurie q̃ min nccẽ sit adducere multa ad hec cõprobãda. Quare silentio ptereaẽ reliq̃. si vno vbo psuasũ fuerit Johãnẽ de gerson euidẽtissimo ituitu vitatẽ pspexisse ⁊ nõ mioui pstãtia ac fortitudine pspectã tutatũ fuisse. Ad eã siq̃dẽ sensuz puritatẽ ⁊ simplificationẽ cordis deiecerat vt velut e sereno pacatoq; aere despicere et cõtueri valeret oia q̃. sub se turbida

Tituli operum Gersonis

passionibus: et ignorantie nube obducta in ceteris agebat. Ita q3 expeditissimus et resolutissimus erat in vero cognoscendo. In defendendo aut q3 firmus q3 impterritus fuerit: vel hoc ex nu argumento nob sit. q3 post grauissimas altercationes qb3 impugnatores vitatu et fidei et pceptoz dei coram sacrosco papalio certauerat. principis etiam potentissimi odiu no vitus. velut ale Chrysostomus aut Athanasi3 ipm tande exiliu mole fessimu ppeti no detrectauit. O virum vere xpianu. O tpm nroz pditissimoz singlare sidus. Tu ea qua a se pellut ceteri vitate etiam in exilio pagis. Tu teipm iniuria et pceptu maius afficiq vitate. Tu vere nomen tuum laude ubi pas. Gerson em aduena significat. Tu ipius xpi q vt vitam testimoniu daret nullu tormentoz genus expauit. cum ore et facto fuer imitator. cur no merito tuo maximo eius cognomiatione adipiscaris Quaobre honorent doctores alij qsq3 epitheto suo. Vicat h secus ille seraphic3 magnus iste: irrefragabil ale. Subtil. solenis illuminatus. vel qcqd tle ex merito suo qsq3 vocaret. Juste qde et bn. Sut etem. Liceat obsecro Johanne qz de Gerson no fraudari laude sua. Liceat xpianus doctor appellet. Is cuius pmo doctrina ad xpi meras traditiones oem nram assertione ptedit metim: Cuius deinde studiu pmarie xpi operationi ppe qua in mom venerat testimonio. et vitat intentissime fuit addictu. Cuius postremo vite coclusio tata anagogice et vere xpiane pteplatiois dulcedine et amore flagrauit: vt velut cignus modulato caticoz carmie morte suscapies i felice familia xpi que docuerat. p q certauerat: et que tot vicibus desiderauerat/ no imerito in etna beatitudine receptus ee credat. Q plura posset alia in laude hui3 xpiani doctor an necti qz aliq ex eplis archiepi lugdunen et fratz sui poris celestinoz pcipi pnt q ad finem huius opis hnt. Uex passim pluria se obijcaut laude et honore digna studios scriptoz eius: e qbus et hec panca q pmissa sut darius intelligi pnt. Qui3 itaq3 vilissimi doctoris tractus et opa qtat colligi poterut etia no sine singulari labore: in hoc volumine castigate ad modu impssa fuert. Qd tribus sane pribus si cui libuerit. poterit secerni. Eaz pma ptinet ea q fide et ecclesie regime et circa ea errores cocernut. Secda coplectit ea q ad morales traditiones ptinet. Tercia mystice theologie accomodata sibiugit. hu cant ptiu ordine no ee incognitu sz scripture sacre pius conuenite apte intelliget: si qs bonauerturi libello deductoe artiu ad theologia i gnto voluine leget. Jne hec aut opa licet nonulla sint q Johannis de gerson no ee visimilius sit: vt est tractatus z pprietarios. S. augustini. Lopediu theologie. pmo de pceptoe. et si q plures repiant tm q3 auctoz alius no patebit io loco suo pstitenut. Alij aut tractat q sibi nonuq tribuunt. sz tm auctore certu habent. Ute libellus de pcepto mois: que costat a qda thoma canonico regulari editu/ et plures alij no sut opibus suis inserti Uex nonnulli ad fine opis ppe pformitate materiaru subiuncti.

Annotatio titulorum

operu doctoris xpianissimi Johannes de Gerson cancellarij parisien. eo ordine q i hoc volumine sese psequut. qd tribus pribus distingui pot: ponut. Primo tituli pme ptis. q tractatus potestate ecclesiastica et fide potissime pcernetes complectit.

De laude scriptoz .i. A
Unu ex quattuoz siue monotesseron/ post i K
De ptate ecclesiastica. i. L. M.
Sermo pro viagio regis romanoum. l E
De auferibilitate pape ab ecclesia 3 F
De modo se habedi tpe scismatis 3 E
Scismata quot fuerunt 3 J
Declaratio defectu vinoz eccaticoz 3 A
De vnitate ecclesiastica 4 A
De statibus ecclesiasticis 4 J
De modo viuedi oim fideliu 4 K
Sermo de signis ruine ecclesie 4 U
De scismate quidam tractatus 5 E
De scismate alius tractatus 5 P
De concilio generali vnius obedientie in scismate 5 O
Concilij constantien decretum freques post 5 X
Sermo in die circucisionis coram papa/ Apparuit 5 N

Tituli.

Epistole ad ducem aurelianensem et cardinalem cameracensem 6 RS
Sermo factus coram alexandro papa in die ascensionis 6 T
Sermo coram papa benedicto massalie 7 AD
Propositio facta coram anglicis eunuchis ad concilium pisis 8 B
Trilogus in materia ecclesie 8 T
Sermo eiusdem in festo sancti Anthonij Nuptie facte sunt 9 T
Tractatus de nuptijs ecclesie ꝛc. 10 T
Errores circa ꝓceptū nō occides 11 A
Sermo i die purificatiōis marie 11 S
Sermo coram ꝓcilio Ambulate dū luce. 12
Propositio in ꝓcilio ex pte regis frācie CB
Sermo coram cōmissarijs fidei de erroribus contra fidem ⁊ mores 13 A
Contra assertiōes magistri Jo. parui sermo eiusdem 13 AD
Que veritates sint de necessitate salutis credende 14 E
Determinationes due per concilium constantiense/post 14 L
De protestatione circa materiam fidei contra hereses diuersas 14 AD
De ptinacia ꝓsideratiōes ⁊ signa 14 U
Quomodo ⁊ an liceat in causis fidei a papa appellari ad concilium 14 X
Contra petrum de luna 15 A
De assertione illa sententie pastoris iusta timenda ⁊ tenenda est 15 L
De susceptiōe humanitatis xpi 15 P
Contra terciam partem Ruisbroich ō ornatu spiritualium nuptiarum 15 ;
Libellus fratris Johannis de sconhauia qui nititr Ruisbroich tueri post 16 A
Contra illam defensionem 16 B
Lectiones super marcum 16 E
Propositiones de sensu litterali sacre scripture ꝛc. 17 L
De communione laicorum sub vtraq; specie 17 R
De probatione spirituum 17 R
De examinatione doctrinarum 17 T
Epla ad pīem ofualdū carthusien. 18. S
Epistola ad studētes collegie nauarre/qd ⁊ qualiē studere debeat nouus theologie auditor et ꝛ curiositatē studentiū 18 T
Epistola ad eosdem 18 Y
An monachus pro studio lectionis possit se subtrahere a diuinis 19 A
Epistola de studio religiosoꝝ 19 N
De libris q̄rūdā caute legēdis 19 R
De distinctiōe verax visionū a falsis 19 Z
Trigilogiū astrologie theologisate 20 L
Contra superstitiosam obseruationē dierū presertim innocentum 20 T
Contra superstitionem cuiusdam medici sculpentis imaginem leonis 21 A
Cōtra obstuatōz dierū q̄ ad opa 21 B
De erroribus circa artem magicam et artificialis reprobatis 21 H
Propositiones contra assertiones fratris matthei grabon 21 S
Cardinalis cameracensis responsio super eodem 21 V
Cōclusiōes fris matthei grabon p 21 V
Contra sectam se flagellantium 22 A
Epistola missa magistro vincētio ordinis predicatoꝝ super hoc 22 B
Contra propietarios regule sancti augustini 22 AD
¶ Tituli librorꝝ secūde ptis in qua locata sē papue opuscla ad mores accōmodata.
Regule morales 24 A
Compēdiū theologie 5 AD
Tripartitum 31 A
De cognitione venialium peccatorum et mortalium 32 H
De arte audiendi confessiones 32 X
De confessione molliciei 33 A
De remedio contra recidiuum 33 L
De statuto carthusiensiū q̄ in mortali certo confessus remittatur 33 E
Auisamentum pro modo confessionis in religionibus non lapsis audiendi 33 E
De modis excōmunicationū ⁊ irregularitatum ⁊ absolutionis ab eis 33 I
Mōbile de pmis motibꝰ ⁊ ꝓsensu 33 M
De absolutione confessionis sacramentalis 33 N
De absolutiōe defūcti carthusieñ. 33 AD
De moderata casuū reseruatiōe 33 H
Epistola super eodem 33 O
De ptāte ligādi atq; solvēdi 33 P
Resolutio super casu quodam de irregularitate 33 U
De contemptu clauium ⁊ materis excommunicationum ⁊ irregularitatum 33 Z
De corchis induratione 33 ⁊

Operum

De indulgentijs 33 J
Adultarum breuiū ꝛ vtilium questionū resolutiones 34 E
De correptione proximi 34 F
De paruulis ad xpm trahēdis 34 G
De contractibus 35 G
De symonia 36 H
De solicitudine ecclesiasticor 36 Q
De testamento condendo 37 K
Epla sup testamēto liborū suor 37 L
Epistola ad carthusiēn. sup acceleratione suffragior post obitū oblator 37 L
De anniuersario qō sibi pparauit in eccl'ia sancti Pauli in lugduno 37 L
Testamētū qdiani pegrini 37 M
Testamētū pegrini metrici 37 P
Epistola consolatoria super morte fratris ad fratrem 37 Q
De preparatione ad missam et pollutione nocturna 37 R
De pollutione diurna 38 A
Dialogꝰ ō celibatu eccl'iasticor 38 K
Carmē ꝺ pulchritudinē corpis 38 J
Cōtra impugnātes ordinē carthusiēn. qpē paucitatē miracloꝝ ꝛ nō pfirmatōꝝ 39 A
De nō esu carniū carthusiēn. 39 E
De temperantia in cibo ꝛ potu ꝛ vestibus prelatorum 40 A
Sermo de vita clericor 40 F
Sermo ī cena dñi p humilitate 40 P
Carmen contra tumidū cor 40 J
Sermo de penitentia 41 A
Sermo de dominio euangelico 41 L
Carmen de volūtaria paupertate 41 Y
Sermo ad ecclesiasticorum cautelā ꝛ eruditionem 41 Z
Sermo de resurrectiōe xpi 42 M
Sermo in concilio remensi / Bonus pastor 42 Q
De visitatione prelatorum vel curatorum
Sermo de quattu (43 M
or domibus 43 V
Sermo de omnibus sanctis. Exultabūt sancti in gloria 44 J
Sermo de oibꝰ sctis. Bti q̄ lugēt 45 M
Sermo ō oibꝰ sctis. Exultate qm̄ merces
Sermo de oibus sctis Vi- (via 46 J
dens ihesus turbas 46 P
Sermo in die natiuitatis dñi 46 V
Sermo ī dñica in septuagesima 46 T

Se
Se
Ser
regi
Car
Ser.
Serm
De vb.
Cause
Recōme.
dorum in
Tractatus.
Epistola ad p.
gis francie repe. 52 K
De ꝓsideratiōibꝰ principes 52 L
Dialogus franci ꝛ anglī 52 X
De puella olim in francia equitante in armis 53 O
De mirabili victoria puelle de post fetantes recepte in ducem belli 53 T

Tituli tercie partis.

que contemplatiue vite precepta tradentes tractatus continet.

De ꝓsolatiōe theologie 54 A
Dialogus apologeticus 56 Q
Carmina nōnulla 56 T ꝛc.
Josephina 57 H
Sermo ī natiuitate btē vginis 59 M
Carmen de differēti immunitate a peccato christi ꝛ matris sue 60 E
Centilogiū de ꝓceptibus 60 F
De vita spirituali anime siue sex lectiones 60 S
Centilogiū de impulsibus 63 U
De mystica theologia speculatiua 64 K
De mystica theologia practica 65 U
De elucidatione scholastica mystice theologie 66 T
Carmina de purificatione sensuum interiorum 66 J
De religionis perfectione et moderamine 67 A
De consilijs euangelicis et statu perfectionis 67 M
De perfectione cordis 67 Z
De meditatione 68 L
De simplificatione stabilitione seu mundificatione cordis 68 Q
Carmē de simplificatiōe cordis 68 J

...erum Gerſonis

...9 A
...ecato- 4D
...69 Q
...69 X
...70 G
...71 A
...71 E
...um ſimpli- 71 F
...ſacramento al
tanis 71 L
Epiſtole qu... 71 M
De paſſionibus ... 72 S
Carmen de ſomnio huius vite 73 P
De monte contemplationis 73 Q
Epiſtole quedam 75 D
De mendicitate ſpirituali 75 L
Appellatio cuiuſdam peccatoris a diuina iuſticia ad miſericordiam 77 U
De oratione z ſuo valore 77 X
Decē conſiderationes in oratione deū 78 B

Expoſitio ſuper Dimitte nobis debita noſtra 78 J
Oratio cum peccator ō peccatis ſuis multum eſt anxius 78 K
De canticor originali ratione 78 M
De canticordo 79 S
Centilogiū de canticis z ſolatio 80 P
Collectorium ſuper magnificat 81 A
Carmina ſup magnificat 95 A
Centilogiū de meditatōe crucis 96 poſt T
Carminum ſuorum honeſta defenſio Valdit liuor 96 J
Anagogicum de hymno glorie 97 A
Epithalamiū myſticum theologi z theologie 97 E
Super cantica canticor 97 K

Epitaphium Johannis de Gerſon
Epiſtola fratris Johannis de Gerſon ordinis celeſtinorum ſuper opuſculis magiſtri Johannis ō Gerſon germani ſui cancellarij pariſien. Circa finem.

Fortis in eccleſia bellator maxime Gerſon
Armatus gladio/cingis ouile dei
Viuunt ſcripta tua q̄uis ſint oſſa ſepulta
Omnibus exemplar ſe dant imitabile doctis

Incipiunt opa et tra

ctatus magri Johānis de Gerson/ sacraꝝ litteraꝝ doctoris resolutissimi et xpianissimi/ ac cācellarij parisien. Qui in tres ptes distincti sunt. Quaꝝ pma cōplectit tractatus/ fidē ꝛ potestatē ecclesiasticā ꝓcemētes Quib⁹ oibus p̄missus ē tractatus d laude scriptoꝝ. qris ad cōmendationē omniū q̄ libus multiplicandis studeāt accōmodari potest.

Scrutari scripturas exhortabat olim indeos christ⁹. Joh. v. Scripturas vicz i q̄bus putabāt se vitā eternā hīe. Be q̄libus loq̄t apl⁹ j. ad Timoth. iij. q̄ omnis scriptura d̄initus inspirata. vtilis ē ad docendū. ad arguēdū. ad corripiendū. ad erudiendū in iusticia. vt pfectus sit hō dei ad oīne opus bonū instructꝰ. Et ad Ro. xiij Quecūq; scripta sūt ad nr̄am doctrinā scripta sūt. vt p patiētiā ꝛ cōsolationē scripturaꝝ spem habeam⁹. ¶ Ex quō scrutabūt scripture si nō habeāt? Qualit habebūt si nō scribāt? Qua rōne scribēt sine scriptoribꝰ? Sūt igit necessarij scriptores. Et hoc ē q̄d dic ꝛ nūc intēdim⁹ suadē cōpellēte nos ad hoc multiplici circa scptores librorꝝ vtiliū defectu quē patit etas nr̄a. Et in p̄mis cōclusionē certā statuam⁹ dicētes. ¶ Scptor idoneus ꝛ frequēs librorꝝ doctrie salubris agit opus bonū de gr̄ie. Et opus hoc si puenit ex caritate. ē meritoriū vite eterne/ nec hūle dicēdū ē. Ām ꝓinus hī occasiō ducēdi cuius occasiōe cudit pñs opusculū q̄d sūmit q̄dā de monachis domus carthusie Si liceat dicēdis festinis scribē devotiōis libros grat. ¶ Bz aduertēdū in p̄mis q̄ nomen scptoris nōn pitiā scribēdi. cū vsu assideo vel frequenti. Scriba d̄o dic magr̄m in q̄sitoꝝ dicā p̄t/ aut etiam dictator. Quales erat scribe indeoꝝ/ q̄lis esdras scriba velox ꝛ igeniosus i lege/ q̄les apd xpianos theologi doctores seu theologie pfessores d q̄ bus nō erit p̄cipaliē d̄mo pñs/ sz d scptoribus q̄si mechanicꝭ ꝛ manualibus librorꝝ ¶ Et hi sūt i multiplici dīa penes eruditō ne maiorē vel mīorē circa scpturā/ quā trāscrūt ex inspecto exēplari libro/ vel quā de pnūciātis ore suscipiūt/ sicut baruch d ore hieremie scp̄sit oēs p̄mōes eius. Sūt q̄ sūt dictatores ꝛ scribe ꝛ scptores. talis laudat fuisse d̄inus Ambr̄. libros scribēs q̄s dictabat. Sūt alij ḡdus infimi nullū penitus hītes intellectuz eoꝝ q̄ trāscribūt. q̄s q̄si pictores appellam⁹. Sunt nōnulli tāq̄ medij ḡdus q̄bus aptus ē satis sēsus eoꝝ q̄ scribūt/ saltē grāmaticaliē seu l̄raliē. quales olim fuerūt ꝛ adhuc ee ferūt in religiōib⁹ approbat atq; in vniuersitatib⁹ ꝛ studijs rōnabiliē instituti. Et d talibus loq̄ p̄cipua nūc ē intētio neq; q̄ alios seducēdo: q̄ vel sūt magi ad aliq̄d q̄ scptores vt p̄mi vl vt sesi/ q̄ paꝝ sūt ad fructū spūalē sue scpture capessēdū. ¶ Quib⁹ p̄notat. vt lucidior ꝛ breuior ect ordo dicendoꝝ. pz statī hec nr̄a p̄dusio. sacētibus q̄d ē opus bonū de gr̄ie q̄d opus meritoriū vite eterne q̄d op⁹ p̄fule. Verūtū placz eā p cōpatiōes aliq̄s i subsequētibus duodeci ꝓsideratōib⁹ ampliādo mōstrare/ q̄s metꝝ triplex cōphēdit/ vsus. Predicat atq; studet scriptor. largit ꝛ orat. Affligitur. salvat. fontem. lucemq; futurę Ecclesiam ditat. armat. custodit. honorat

Consideratio pma

q̄ scriptor predicat.

Scriptor idoneus ꝛ frequēs librorꝝ doctrie salubris (sic eā sp ifra loq̄ volum⁹ ꝛ intelligi) p̄dicare dicā p̄t Certe si lingua silet man⁹ p̄dicat et fructus suus aliq̄n/ quāto scriptura venit ad plures vberior q̄ trāsiēs vmo. Hec obuiam⁹ dicto Hieronymi q̄ habz nescio q̄d latētis energie vine vocis actus ꝛ in aure discipuli ex doctoris ore trāsfusa fortiꝰ sonat. Sed inuenies aliq̄s eruditissimos fatētes se plura didicisse/ scripta studēdo ruminādoq; se cū q̄ p doctoris auditū. Qualē se fuisse videt bernardus gloriari dicens magros suos fuisse querc⁹ ꝛ fagos. Proculdubio nō sine p̄uia vel comite lectura librorꝝ / Adde q̄ inē p̄dicatores sūt multi tāq̄ nudi p̄nūciatores eoꝝ q̄ sumūt formaliē i scriptꝭ. q̄ si mereri possint aureolā p̄dicatorib⁹ debitā/ cur nō sit scriptor nr̄ cui p̄t adesse ꝛ adest. supponit. nō impar animaꝝ salutifica zelus scribēdo sicut alter loquēdo.

Consideratio secūda

q̄ scriptor studet/legenti ꝛ dictāti simulis.

Scriptor hm̄oi scrutāti studiose vl̄ legēti doctialiē vel eē dictāti nō ē vsq̄q̄ dissilis. Colligit er p̄cedē ti/deductio pn̄t̄ p̄sideratōis q̄ ad legē vel dictare. qz medū p̄ mozula tpis exigua sz ī ānos decē. cētū mille. sc̄pturā durare p̄tinget ī se vel p̄ multiplicatiōz exēplariū ab ea sc̄ptoꝝ. legētiꝫ ātq̄ dictātiꝫ si defuerit auxilia sc̄ptoꝝ/cū mēoria sit labil̄/ obrepat p̄tīꝫ oblīatio dictat̄/aut delect̄ obliuio. Adde q̄ salubriora sē plerūq̄ sc̄pta veterū q̄lia sc̄ptor nr̄ eligit q̄ dictamia nouelloꝝ. Non q̄ ip̄robemꝫ nouos dictatores q̄les assidue cogūt assurgē. tū p̄pē alteratiōz va gā gustꝫ spūalis/cupient̄ nūc hāc. nūc illā esca vbi celest̄. nūc oēm penit⁹ abomināt̄ Tū vo p̄pē dubitatiōes nouē emergētes iuxē q̄litates p̄sonaꝝ tpm aliaꝝ q̄ circūstan tiarū. q̄ nūq̄ plene totas se p̄ bebūt cū sint absq̄ nūero variabiles. Exēplū ꝺ mediaſ ꝛ morb. Non em̄ sufficiūt eis libꝝ q̄tūli bet ex arte cōpositi. Sz oportz variare rece ptas/q̄les velle sil̄ oēs tradē eēt. put Auicenna nōt ī explebile. ¶ Prodest nihilomi nus apd̄ rēpublicā nō mediocrē refuatio taliū pticularē dictatoꝝ. sic ꝑ morbos cor poꝝ sic aduers⁹ pestes anioꝝ/qd̄ vtiq̄ facit sc̄ptor. ¶ Porro scrutatōz studiosā nō oī scribēti tradē possum⁹/sz scientifico cui⁹ me moria firmi⁹ retinet ea q̄ scribit q̄ alia si vult intendē. tū p̄pē īmoratōz. tū cq̄ segni⁹ irritat nos demissa p̄ aures q̄ sē ocul̄ obiecta fi delib⁹. ait Flacc⁹. ¶ Accipit ex hac radice sue traditōis originē ars mēorie cū memi nit Cicero. ¶ Reddit isup rō cur expediat studios abbreuiatiōes sibi p̄scribē certisq̄ notulis ī signire p̄cta mēoratu digniora.

Tercia p̄sideratio

q̄ scriptor nr̄ largit̄ miserēt ꝛ cōmodat.

Scriptor nr̄ largit̄ miserēt ꝛ cōmodat. Tres eē ptes satisfactōis theo logi tradūt. Una ē el̄yna ꝺ q̄ pn̄s ē p̄sideratio. alt̄a ē oīo. t̄cia ieiuniū. ꝺ qb⁹ erit p̄sideratio seq̄ns. Quis oīo dubitauerit qm̄ scriptor q̄lē loq̄mur sit largitor el̄yne multiplicis necū tpalis ad sustentatōz sui suoꝝq̄ fratrū seu ꝺomesticoꝝ. Est em̄ lit̄a crosa nō paxista ars. Tenebit insup locū el̄yne spūalis ad opitulatōz aiaꝝ. nūc ad uersus erores ꝛ scrupulos p̄ eruditōz do ctrinalē atq̄ cōsilij. nūc ad p̄solatōz salutā rē. Fallor si nō ita mihi cordiā recepūt. Jo nathas cū ceteris iudeis. j. Mach. xij. Bi centes se hīe solatio scr̄os libros iō nl̄o in digere. Cōsonat apt̄s vbi supra ad Rho. ¶ Sūt adhuc vt accepi nōnulli p̄fessores regule beatissimi Augt̄. q̄s canonicos re gulares appellamus apd̄ Ollandiā. q̄z la boꝝ scribēdi pascit eos tpalibus subsidijs de p̄cio libroꝝ. remanētibus apud se plu rimis ad spūale solatiū. Tales iure dixerim⁹ beatificatos a p̄pha. Labores inq̄t manuū tuaꝝ qz māducaß. btūs es hic ī spe. ꝛ bñ ti bi tādē erit in re. Uxor tua mystice diuina sapia. vel religio tua. vel celest̄ gr̄a. sic vit abūdās in lateribꝰ domus tue/q̄ ē eccīa vel p̄scia. filij tui l̄aliter p̄fessores ꝛ scriptura moraliē opa tua. sic nouelle olīaꝝ in cir cūitu mēse oñi q̄ pat̄ aduersus eos. demo nes ꝛ hoīes q̄ tribulāt nos. Compa nunc si potes aliox q̄rūdā eccl̄iasticoꝝ multipli cata sup nūer instituta sint ī oīonib⁹ voca lib⁹. sint ī el̄ynis coꝛpalib⁹. istoꝝ paupi. nec iā paupi sz diuiti simplicitati. ¶ Fuer̄t an adhuc sint nescio scr̄moniales ih̄u op⁹ de dicate/sic oli Origēi p̄ trāscribēdis opib⁹ suis nedū nōnios p̄ diuites sc̄bares. sz puel las ser in scribēdo pitas datas eē. Tñ q̄so tot gñā bibliaꝝ. tot doctoꝝ volumīa q̄ mō supsūt ī eccia/si nō ex sc̄ptorib⁹ religiōe de gētib⁹ q̄z ad p̄ns vix vllū supest vestigiū.

Quarta p̄sideratio

q̄ scriptor oret.

Scriptor nr̄ oret. hz oculus nūcius cordis orādi materiā sibi mīstrare. Quānis nihil obsit q̄n vocal̄ q̄ñq̄ possit insen oīo vel cātic⁹ suaue dū scribit. Attnero sat̄ ē implē scriptore nr̄m monitō nē applicā. q̄ psallamus ꝛ cātemus ī cordi bus nr̄is dño. Nō freq̄nt̄ eo liberi⁹ implē valet q̄ solitudine q̄dā vberi⁹ fruit. ¶ Pu to palā mihi fieri/q̄ scriptio vel scriptura ē opus dei opus religiosū. nō minus sepe q̄ voc̄ exaltatio in cātic̄ eccīe. P̄otest bīnā ynū cōpēsari p̄ alteꝝ q̄ñq̄ salubrius q̄ tpa

lis admissratio ad ecclesiasticoꝝ officioꝝ
reꝯmatōe saluat ⁊ absoluit. Credident ꝓ
inde scriptor nr̄ ⁊ pietate iugi recogitauerit
toties deū sctōsq; angelos secū eē/toties
scriptores sacros ipm alloq. toties xpm si
bi blāda q̄da oscula ꝓsolatiōis dare. q̄ties
eoꝝ dicta salubria cōscribit q̄ mediate vel
imediate dispēsarūt. Cui dignitati q̄ pōt
merces alia ꝑalis equari? Quis phibz ta
lem aliq̄ cōtemplatiuū ⁊ eē simul et dici
Contemplationē itaq; lectio q̄ scribendo
fit nō impedit sed pascit.

Quinta consideratio

ꝙ scriptor affligitur.

Scriptor nr̄ affligit i q̄ ieiunij vicē
tenet. Ieiuniū ꝓut est tercia ps sa
tisfactiōis extēso nole dī a doctori
bus oīs afflictio corpalis assūpta volūta
rie ꝓ domatiōe carnis vel vice satisfactio
nis q̄ fit ꝙ dolorē. Quēadmodū ps altera
q̄ dr̄ oīo ꝯcludit omnē mētis elevatiōem
in deū cū hūili subiectiōe ⁊ obedictia. Ele
mosynā vo ꝓtēdūt ad oīe subsidiū ꝓxio
mis icordiē impēsū. Cōsonat votū paup
tatis elemosyne. votū obedictie orōni. vo
tū castitatis ieiunio seu corpis edomatiōi
Que talia elucidata mox ꝓspicuam facūt
hāc ꝓsiderationē cū duplici ꝓcedēte. Nul
lus itaq; negauerit laboriosū eē scribentis
exercitiū. acceptet igit illud in pniaz seu sa
tisfactionē ꝓ suis alienisq; delictis. sic em̄
directio spūalis oculi reddet laborē suum
nedū vno hoc mō laudabilē ⁊ meritoriuz
sz tot modis quot intētiōes bonas addu
cet ad decorationē actus sui. noīatim inꝑ
ꝓsideratiōes duodecim q̄s sub scpture ꝓ
cōmijs apimus. Junge ꝙ in foro pniē
ꝑ iste labor ad satisfactōz sacramētalē im
poni. quē laborē si nullꝰ impōit hoim/im
posuit sane ds ab initio cū dixit Alde ⁊ po
steris. In sudore vul. tui vescis pa.t. Por
ro q̄ in laboze hoim nō sūt nec cū hoibus
flagellāt nō intumescāt sz timeāt ne cū de
monibꝰ affligāt. Ꝙ cp̄sit egregiū volumē
Augꝰ. de ope mōachoꝝ qō totū potuerat
ad reꝯ nūcagit traduci. Quī si mōachos
oportz opari. qle dabit opus aliud sue ꝓ
fessiōi necū minus aduersū. sz amplius ꝓ
motiuū/atteto ꝙ nō oēs idonei sūt ad dif
ficiliora qualia sunt ꝓdicatio vel lectio do
ctrinalis. Gz neq; missaꝝ obstat celebratio
quā finit hora brevis. Neq; ꝓteres valz ex
cusatio vesidie nōnulloꝝ dicentiū. imo q̄si
gloriantiū nescio scribē. Discāt discāt. neq;
vecūdēt vel despent/qm̄ labor improbus
oīa vincit. ⁊ durꝫ venies i rebus egestas. ait
vgilius. Gallice besoeng fait vieille troter
i. latine. Mcēitas facit vetulas cursē. Qui
se dic egere cū sibi possit faciēdo qō i se ꝓ
videre/sit mēdax. si sicꝫ est. lector ꝺijudicet

Sexta consideratio.

ꝙ scriptor sal sapientie tribuit.

Scriptor nr̄ posterꝫ sal sapie admi
nistrat. Jubet apl̄us eē nr̄m rōna
bile obsequiū cōformē ad figurā
legꝫ ꝓcipiētꝫ in oi sacrificio sal apponi. Ui
deat ār scriptor ne suū sal infatuet vel sibi
si ei nō sapuerit vel alijs si corruptuz ꝓ ine
ptias scribēdi reddiderit. Quales vere ꝓ
tulit etas nr̄a plurimos q̄z mēdosa fuerūt
adeo volumia vt ꝓsultius fuissz. nulla q̄
talia mistrari cū lr̄is incōditꝫ sine lege sine
sensu vel ordine. adeo q̄dē vt auctori ꝓuo
seu dictatori nō itelligibilia redderēt q̄tū
libet introspecta. Hāc existimāt aliq̄ nō
minimā tribuisse iacturam studijs ac vni
uersitatibus nr̄e tēpestatis dū quilibet ad
mittebat ad scribendū. nō ꝓbatus nō co
gnitus. Exēplaria quoq; dabant incorre
cta. Quid ni multiplicior corruptio seque
rēt. iūcta trāscribentiū vel inertia vel igno
rantia. Sed dant visitatores in artibus
mechanicis ne fraus cōmittat in opatiōi
bus vt in pānis vel in pane/vel cultellis et
ceteris. Quis digne tulerit opus ꝓciosissi
mū expers eē visitatiōis. ne corruptis sua
serpat iugit in deterius/Sic olim apō san
ctos patres habebat electio sup scriptori
bus nec passim admittebat indoctꝰ vt doc
tus. sed vsq; ad punctoꝝ formationē. qui
lucē dāt magnā legētibus examē habebat
ꝓisci doctores noīatim biereneus si non
fallit memoria subiūgebat in opusculoruz
suoꝝ fine terribilē divini nois obtestatio
nem. vt scripta sua correcte transcriberent
⁊ ꝓ posteros ita fieri suaderēt. Ulioqn inꝑ
hieronymū quis vel scripsisse vel emēdas
se fructus eēt.

Septima ꝓsideratio

ꝙ scriptor fontem ministrat.

Scriptor nr̄ posterꝫ apit fontē aq̄ vi
ue saliēt̄ ī vitā eternā. Intelligat h°
nō vt auctor pr̄cipal' q̄ solus dat ē.
ſz vt ministrator. Nā sōs vite vbū dei ī excel
sis. Nōne libri salubres q̄les intēdim⁹ sūt
nō cisterne q̄dē veteres ⁊ dissipate. ſz fons
ortor puteus aq̄ę viuētiū q̄ fluūt ipetu ꝺ
libanor q̄ cādidatio nū cupat. Cui sapiētie
fōti quāto p̄miores sūt riuuli sciaꝝ tāto
puriores salubriores q̄ crediderꝫ illos. Quo
ꝫ dū p̄ tras ī lōginquuꝫ riui sciaꝝ vilabūt
nō retinētes vtutē ⁊ gustū fōt̄ origial' scato
ꝙ ꝺ faali limū viscūq̄ ꝫhūt. vñ vmes pe
stilētes vt rane bufones colubri gēiti repūt
⁊ potantes inficiunt aut p̄mūt. Bibe igr̄
o scriptor ꝺ aq̄s tuis viuētib⁹ venientib⁹ de li
bano p̄ior. Et ne dixerꝫ. cū hereticꝫ. aque
furtiue dulciores sūt ſz ois palā ⁊ ī luce cla
rescant ꝑ quo sit seq̄ns consideratio.

Octaua cōsideratio

ꝙ scriptor lucem dat.

Scriptor nr̄ lucē seq̄t et eā posteris
ad mīstrat. Lex dei lux est ⁊ lucerna
Lucerna pedib⁹ meis vbū tuū/ait
psal. dño/⁊ lumen semitꝫ meis Sit oportz
ipi gaudiū. q̄ delectabile lumē oculi ispicit
q̄tidie. Neq; hz vt thobias ꝙm. q̄le mihi
gaudiū erit. q̄ in tenebris sedeo. ⁊ lumē celi
nō video. Videt plane lumē celi scriptor nr̄
qđ ē vbū dei descendēs a p̄e luminū. duz
alij accumulāt sup se ērā iſtar talpaꝝ defos
si tenebris secularū vel rāꝝ vel opationū
Gaudeāt pueri tales habuisse pentes vel
magros q̄ talib⁹ eos artib⁹ salubria scribē
di voluerūt instruē. ⁊ Gaudeāt q̄ talētū ar
tis hmōi susceptū nō ignauit infodē ſz vt
lucernā ⁊ lucē strēnuitate diligēti/ conant
p̄ñb⁹ ⁊ futurꝫ oñdē. Vide. hō hoī ⁊ ars ar
ti ꝙtū pstat ⁊ pfert/ Dicit⁹. ſ. ad salutaria
spūalia q̄ę/ p derelictꝫ aut ipulſ ad noria. q̄
l' auaricā nutrīāt l'ad flagitia ptrahāt nō
distrahāt a p̄cis Demū collige tecū scri
ptor nr̄ q̄le sit tibi ꝺonū dei. posse freq̄nter
emergē ꝺ tenebrꝫ mūdanor hoiz cū actib⁹
suis terrimis. ī seditiōib⁹/ī bell'/ī ꝺictōib⁹
Emergē dixerī ꝑ obligatōz ai ꝺū lucidis⁊
trāq̄llis actiōibus mēs occupat se Nā vbi
loc⁹ eēt ī cord tuo tenebrꝫ. ꝙ lux scripturar
attētōe sua cōplet Qua ī re nō puū accipit
fructū scriptor q̄nis illar⁹. nō mi⁹ crebro q̄
hō nō itelligēs eccie cātiꝫ occupat/ Delit
hāc lucē Aug⁹ dū obediēs celesti oracu
lo. tolle lege. tolle lege. piectꝫ i scriptura apli
ocul'. mox depulse sūt ab eo dubitatiōis tes
nebre/luce securitatꝫ ifusa. Itaq; dici ñ pt
multiplex oli ⁊ q̄tidie luciꝫ splēdide fulgor
irradiet legētes in scripturꝫ/q̄s hīi nō posse
sine scriptor⁹ q̄s nesciat⁹ Prefto sūt vbilibz
scripta tibi si voluerꝫ. vba nō eq̄. Vides i ill'
defect⁹ tuos tāq̄ i speculo sine verecūdia vl
pudore c⁹ q̄ ispiciēt̄ l'culpāt̄ Potes p va
riatōe palati spūal'nū cistis nū cill' scriptor
refici saporibus. Propēes supuacuā ipor
multiplicatōz q̄s eē culpauerit. Nōne lau
dissimā eē pueīt sapie mēsā multaq; fercu
lor varietate refertā. Sumat vnusq̄sq; qđ
⁊ q̄ntū satꝫ erit vel vsq; ad sobriā ebrietatē
spūs. ad quā spōsus inuitat carissimos Co
medite iđt amici ⁊ bibite ⁊ ebriami carissi
mi. Qual' ebrietas nī tenebrositatē obtusi
tatēq; ſz luinositatē affert isolitā ⁊ vē dinā

Nona ꝓside ratio ꝙ scriptor ec clesiam ditat.

Scriptor nr̄ eccīaz ditat. Refer
tur Aug⁹. mores frib⁹ iculcasse q
eccliasticā bibliotecā magē studio
q̄ magnū sciebat eē thesaurū custodirent.
Quo ꝫ nō hīt tyrānis⁹ populatores regio
nū seu religionū efficaciꝫ machinamētū q̄
sibus ipas i ꝓmis spoliauerit atz ꝓuae
rit. Patuit i regib⁹ assyrior respectū hiezim
⁊ iudeor. Hoc ꝓdē aladuersū ē icōmodū
cepisse circa regnū frācie xp̄ianissimū a q̄ li
bn distracti sē assidue. etsi nō apta tñ occul
ta ⁊ palliata depdatōe xp̄ē lucē ad exteras
natiōes colligēs. q̄ q̄ n eq; defuerit aptissi
mi violētissimiq; direptores Vī i puerbio
vulgari. Les bons lineres font les bons
cleres. i. boni libri faciunt bonos clericos;
Hoc puerbiū vere ē. Dutaꝫ q̄ libri. vt
policia mutet vno mō l'alēo nēce ē. h° ad
landē scriptor spectāt. q̄ studiū ē ad oppo
situ libror depauperatiōz ꝫnū. ditare. ſ. apo
pulare libris sctis. Admirabil' fuit ardō
hīdi libros sacros apud ptolomeū regē. q̄
p̄cio ingēti cōpauit sibi p. lxx. interptes trāſ

ationē eoꝝ. Quo vtinā puocarent infide
lis regi exēplo fideles pōtifices et pncipes
xpiani. Fert hui⁹ regi libraria qnqgita mi
lia librōs habuisse. ¶ Ceterū diuitias hic
nō acapim⁹ solū i decore librorꝝ. q tñ addi
tus si fuerit valori spūali pcium duplet ac
crescit. sicut i ornamētis ecclesiasticis ista lau
dam⁹. Sit scptura laudabilis p thesauro
ꝙlis nō ē in papiris ilico pereūtib⁹. vbi di
cūt sit labor recte papire⁹ depire cū opa et
impēsa. Pergamētū durabili⁹ est. q ꝺ ditio
cantiā eius supꝰ papiꝝ cōpēsat abundant
¶ Sz neqꝫ qspiā excusauerit suā i scriben
do segnicie si nescuerit lras artificōse mul
tū formare. lra sit legibilis. sit pūctuata. sit
purgata. qlis ē lombardorꝝ. nō inuolues se
tractib⁹ supfluis. Sit demū sine mendis
falsitatis. cū orthographia va. Illa sufficit i
eccie thesauro reponi quis parū fucati de
coris obtineat. nec tāde pcij tpalis. ¶ Nō
aūt oportz ad extremū vnūquēqꝫ sic̄es ad
scribēdū librōs assumere. quēadmodū nō
ē pari legētibus studiū. Captat hic ampli
us deuotionē vel gignere l nutrire/ cui par
na satisfaciunt opuscula. Vult ali⁹ in altū
eruditiōis intellectualis ascēdere/ tali grā
dia doctorꝝ bīda sūt volumia. qꝝ traditō
nes ordine doctrīali scruteť. Alio qn rectū
i addiscēdo deserēs ordinē letos iuꝝ boeti
um exit⁹ nō bīet. p ūmū simplicitati clau
straliū religiosorꝝ. Alterꝝ magi appropria
ēt studiositati sapiam cū pdicatiōis offi
cio pfiteri grētiū. Tu demqꝫ si nō potue
tis aplos librorꝝ manipulos ad area eccie
reportare vel gnulos ꝛ paucos. imo si gre
gario credis vel vnū afferre studeat in ta
bernaculo dñi nō vacuus appareas. si so
lus ꝛ captꝝ pilos habuerim l minuta duo.

Decima cōsideratio

qꝫ scriptor ecclesiam armat.

Criptor nr ecclesiā armat. Cō. D
parat salomon i cantiq eccām tur
ri dauid q edificata ē cū ꝓpugnacu
lis ꝛ mille clypei pendēt ex ea/ ois armatu
ra fortiū. Et apls noīat vbū dei nūc clype
um ignitū. nūc gladiū ancipitē ꝛ penetrā
tis acutas. Quisqs igit hz zelū legi (ꝛ hīe
ꝺz summ⁹ pōtifex papue cū plato ꝛ clero)
vigilet oportz hāc armaturā librīs missta
tā augere aduersus oēm sciam extollentez
sese cōtra xpianā religionem. Vz heu qd dicit
apls. Oēs q sua sē qrūt nō q iesu xpi. Qui
nec opponūt se murū nec armis spūalib⁹
induūt nec scripta qbus alij se fidēqꝫ dila
tēt. abūdare pcurant. Vide si nō cantor est
hodie ꝓscriptor citationū qꝫ euāgeliorum
Adētior si nō plurīs emūt. si nō sedulius
apud qsdā xpianos compant scripture fa
bulose qꝫ religiose. ꝛ ꝓphane qꝫ sacre. ꝛ lu
brice qꝫ caste. ¶ nūc ꝛ eccām int has ma
nus pspari cōfide. Si nō erat animus ad
scrutādū iuꝝ xpi iussionē scripturas illas.
tñ multiplicare reꝑuareqꝫ p necitatibus ꝛ
oportunitatibus equū erat. Nō q ipi eti
am theologi memorit omnes incorporēt.
Hoc em nequaqꝫ factibile est vel tēptādū
cū sit ꝓ sultius paucis rite digerēdis imo
rari. Vel expedit reponē repositasqꝫ cogi
tare scripturas velut in sūma qdā quatin⁹
p loco ꝛ tpe possint hīi ꝓfectim vt ita loq
mur ad manū p infidelibus vel ꝓuertēn
dis vel reuincēdis. Ad eruditēdū etiā nūc
hoc mō nunc illo fideles. Talis sit oportz
ois scribadoctus i regno celorꝝ silis homi
pīfamilias q pfert de thesauro suo noua
ꝛ vetera. Cui pabolice silitudini nōne vi
deť alludere spōsa blādiēs sponso. oia po
ma noua ꝛ vetera dilecte mi seruaui tibi ꝛ
¶ Offert hoc loco se ꝓsiliū qd p compatō
nē ad armaturā dei quā ee dicim⁹ librōs le
gis. sit ꝺ armis diaboli librīs reprobis faci
endū. Legat q nesciť illud ꝺ actib⁹ cap. xix.
multi ex eis q fuerāt curiosa sectati ꝓtule
rūt librōs/ ꝛ cōbusserūt cora oib⁹. Et com
putaꝝ pcijs eoꝝ inuenerūt pecuniā denari
orū qnqginta miliū. ita fortiť crescebat ꝺ
bū dei ꝛ ꝓfirmabať. Sic̄ fac tū nup accepi
mus ꝺ libro magico estimatiōis mille au
reorꝝ q vt palmes inutilis aruit ꝛ arsit. Sic
olim pisius i grauia ꝛ nup i atrio maioris
eccie. Vtꝝ vo sit expediēs apud platos et
inqsitores tales aliqs reꝑuari xpē exēplar
ꝓdēnatiōis silīū. ipi ꝓsiderēt. Be bonis q.
dē nulla fit dubitatio. qn videm⁹ precepto
dñi tabulas legis in arca custoditas fuisse
repositas. q custodia cū honore signata est
in exēplari vita xpi q libꝝ legis postqꝫ acce
perat ꝛ legerat anna p se ꝓ ptico ex esaia

pferens. placuit librū reuerēter mistro reddens illū vt habeā Luc. iiij. cap. ¶ Dorē rursus eē iudeis scribit Nicolaus de lyra/ nō ita sedere alte q̄ alte positi sūt libri legi. ¶ Sāt insup ꝺ xp̄ianis aliq̄b⁹ q̄ ip̄is par ē deuotio ad libr aliquē scm̄ sicut ad sanctor reliqas. quē vt signaculū supra cor vl' pectus suū ponūt oscul̄ā ꝛ stringūt. Nec pax credūt opitulari. dū in se vsant qō de euangelio Matthei sup egros impositō tradūt histore cū ceteris.

Undecima ꝓsidera Ju

tio q̄ scriptor custodit ecclesiā.

Scriptor nr̄ ecclesiā custodit. Opitulatio scripturar duplex ē aduersus hereticos. Una vt vincāt ꝛ sic armat. Alēa ne vincāt ꝛ sic custodit. ¶ Sz nob talia disserētib⁹ mox occurrere videt alalis hō ꝛ opponē ꝓtio illud ecclīastes in fine. q̄ scribēdi ꝓles libros nullus ē finis. Deinde q̄ desūt scrutatores scripturar ꝓserti deotar. Ampli⁹ q̄ ex lectura librō multi susceperūt occasionē errādi imo ꝛ insaniēdi. Sic opposuit paulo qui dicebat. Multe lr̄e facūt te īsanire paule. Rursus oportēt libros ipis etiā laicis ꝛ mulierib⁹ ꝓparare vt docerent ꝓ se/legēdo eos/ facta trāslatiōe ad vulgare suū si nō aliē ꝓcuperēt. ¶ Numero ꝓmū nō impedit. vel oblitterat laudē scriptoris nr̄i. Nō em̄ ꝓgredit in īmēsū sine fine sz finē ꝓstituit cū ecclesia ste timorē dei. cū suor obſuatiōe mādator rū. Quo fine retēto nihil nimis. Nec iam erit pluralitas librō sz vnitas. Fatemur ꝛ plāgimus raritatē eē nimiā ī scrutatorib⁹ scripturar deotar. Sz maior adhuc ēueniret/ occasiō sublata librō q̄s ingerere ꝓ scriptores expedit. Potēs ē deus affectibus flammā inurere cū intellect⁹ allectiōe vt pfectionē suā in veri cognitōe positā aliq̄n scruteā. Cetez nihil ē tā scm̄ et salubre vel piū q̄ nō ꝓtingat abuti.. sicō libris euenit q̄z nō ē culpa. neq̄z scribētiū sz scelus ē in abusu. Postremū magi vigere videt. si nō habeat zelus instructiōis scām sām. si ꝓtēpserit obſuare non violandā ecclesie hierarchiā q̄ hz vt inferiores laici ꝓ superiores clericos in lege dei pitos instructiones accipiāt. Nec docere hz publice nisi miss⁹ Nō em̄ esse dicimus oim vel hīe vel scrutari libros scōs illos maxīe. q̄ suā difficultatē potūt explanari ꝓ alios passus et glosas doctor. Qualit agere nec facultas ē ingenij/ nec eruditiōis cōmoditas apō vulgus/ q̄s ab ore sacerdotū oport legē exquirere. Neq̄z m̄ arcēdi videt ab opuscul' moralibus ꝛ deuot nullā ī se difficultatē nec ambiguitatē nec absurditatē ī trāslatōe gerentib⁹. cuiusmōi sūt historie vt vite vel legēde scōr. necnō meditatiōes scē. Trāslatiōes ī reliqs iure culpāt pl⁹ errōis arrogantis. q̄ deotōis humilis. aut eruditionis salubris materiam ꝓpinantes.

Duodecima ꝓside Ve

ratio/ scriptor honorat ecclesiā.

Scriptor nr̄ honorat ecclesiam. Beducūt hāc honorificētiā p̄missē cōsideratiōes q̄ sil' ostēdūt nō medio crem latrie veneratiōnē scribēdo libros cōstitui. Uñ ꝓsurgit rō meriti ad deuz q̄ honorificat honorātes se. Qui legē q̄z matr ecclie spōse sue nō dimittūt sz augere sz dilatare sz elucidare ꝓtēdūt. ¶ Nō si forte dixerit emulus aduersus laudē scriptor nr̄i Cur laudet ille q̄ mercēnarius ē. cuius ad lucrū respicit oculs. Accipiat lucr q̄s suus ē. ꝛ vadat. ¶ Rndebimus ꝓ euangelica ꝛ aplica sñia. q̄ dignus ē operarius cibo suo ꝛ mercede sua. Imm̄o ꝓncipalis ꝛ finalis eius intētio ī honore dei ꝛ eccie in caritate nō ficta. ī sua demū aliorūq̄z ꝓpetua salute figāt vt sit finis lucri sub fine celesti. quatinus nō ia duo fines aduersi sz vnus vtro biq̄z cēseat. ¶ Hōne scriptor nr̄ ꝓterea venit honorād⁹ ab oibus q̄ diligūt eccīam ꝓ cipue q̄ regimi suo ꝓsūt. Sit honor ipse in bñficio sit honor ī aliq̄ insigni titulo. sit in largitōe indulgētiar nō minus q̄ ꝓ pegrinatiōe vel eccie mālis ꝓstructōe sit in ꝓuilegijs aliq̄bus. Uñ si duplicia honore dignos dicat apls q̄ laborāt in vbo/ nūq̄d de scripto silebim⁹ ? Nūq̄d euāgeliste nūq̄d ꝓphe. nūq̄d paul⁹ ipe ꝓfuerūt nihil scripto Hōne plurimi q̄tidie script edificant quī vba nō audiūt ? ¶ Hoc vnū iniūgēdū ꝓ mittimus. vt scriptor ois idoneū se ꝓbeat. Quatinus ab institut vel institutēdis ꝓnc̄ipalib⁹ scrib exēplaria q̄ ꝛ q̄lia sint inerre

Prohemium

bēfibilia fuſcipiat. Sic eñ iubz dominus Deut. xvij. vt rex ſibi deſcriptū deutrono miū legis exēplar a ſacerdotib⁹ accipiat. et moyſi dī. fac oīa ꝑm exemplar qđ vidiſti in mōte. qđ ꝛ āgeli miſtrātes obſeruāt. ¶ Ecce quāta ſterilitas ꝑ eccl'iaſticos ꝑſerti ple banos rectores eccl'iaꝝ et alios ociosos de eccl'ia. ꝓchdolor inuenīt. Apđ qs nec breuiſſim⁹ tenor vnus hī dīnoꝝ ꝑceptoꝝ. nec ſacroꝝ noiatio. nec nūer⁹ articuloꝝ. ¶ Compellūt hīe ſinodalia q̄dā inſtituta. bñ qđē ſz illud oportuit facē/nō tñ aliud omittere ¶ Veniꝛ nihil impedit (vt ad ꝓncipiū ſi mis ſe referat) libros ſeu tractatulos. vel cedicillos deuotiōis ſcribē diebus feſtiuis. bito moderamine q̄le ſapiēs iudicabit in hoc ope. qđ vtiq; ñ fuile cēſendū ē. ſz in hac nocte eccl'e pl⁹ aliq̄ñ vḡes q̄ multiplicatio vocal'orōnis. imo q̄ ſolēs l aliq̄b⁹ muſſaꝝ ſculcatio ¶ Si qđ ad extremū vob ē vel ſi dei l'ꝛ ſilij. Prouideāt ſupiores l vniuerſitatib⁹ ſtudioꝝ. i cenobijs ſeu mōaſterijs religionū. l collegijs eccl'iaꝝ maxīe cathedraliū ne dū libraꝛias hīe/ſz ſcptores ꝺ ſuppoſitī ſuis inſtituē. cū relaxatiōib⁹ oneꝝ ceteroꝝ ꝓgruis aut cum ſtipēdijs oportunis. Que vbi deeſſēt agat nihilomin⁹ ſcptor nī vinliē ꝑ cā nō infimꝰ. q̄tin⁹ ociū vitet. qđ vicia docet oīa. qđ eaꝝ ſētina ē abominabil'ꝛ dorēda. Speret ꝑmiū. ſperet. qm̄ merces ſua magna nis erit ꝺs iubēs ſcrutari ſcpturaſ ac ꝑinde ſcribi. qb⁹ hī etna vita. Cui⁹ cē ꝑ tiapes tāq̄ in libro ſuo ſcptos largiat ipſe noſ dñs nr ihesus xp̄c liber vite ſpecioſiſſimus ꝺs bñdictus in ſecula Amē.

¶ Finit tractatus ꝺ laude ſcriptoris edit⁹ a xpianiſſimo doctore Johāne ꝺ Gerſon cancellario pariſien. Lugduni. Anno dñi M.cccc.xxij. In apuli.

Circa lecturā

iſtaꝝ ꝓcordātiaꝝ ꝓſideranduꝫ ē q lr̄a. M: poſita inē duo puncta ſignificat. q matheus illā dictiōez pognat. M. ſequēte. Gilr̄ qñ. R. ponit/intelligendū eſt ꝺ Marco. Ubi. L. lucā ſignifi camus. Eodē mō. vbi. J. ponit/intelligēdū eſt ꝺ Johāne. Uñ ſi aliqñ de lr̄is predictis duo vel tres vl' quattuoꝝ ꝓueniūt conſiderandū eſt q litere illoꝝ euāgeliſtaꝝ inſcriptis ꝓcordant. Ex q̄ eliciunt duo. Primū q lr̄e adiūcte dictiōibus inē duo puncta computāt ad dictionē p̄cedentē ꝛ ad illud qđ tali dictiōi adiungit. Secundū q lectoꝝ ꝓtinue debz iſtas ꝓcordātias legere ꝛ in legēdo nihil attēdere dictiones poſitas inē puncta. Et ſic habebit vnū continuū euangeliū omniū euāgeliſtarū. ¶ Auguſtinus Inter oīs diuinas autoritates q̄ ſacris litteris ꝓtinent/merito euangeliū p̄cellit. ¶ Hieronymus Euāgelia leḡ impletis ſūt. ꝛ in his p̄cepta ꝛ exempla viuendi/pleniſſime ſūt digeſta. ¶ Chryſoſtomus Sicut eñ in domū vbicūq; fuerit poſitū euangeliū nō audebat accedere diabolus. multomagis animā intelligentias habentē tales ꝛ circūferentē nō tanget vnq̄ neq; ſuppeniet ei demon neq; peccati natura. Attēdamus igit̄ dilecti ſcripturis. etſi nullū aliud euangelica ſaltē nobis circūſtudioſa fiant ꝛ hec ꝑ manibus habeamus. Confeſtim eñ expandēs librū ſi ꝑmanſeris vſq; ad finē. oīa reſpues mundana. oīa deridebis que hic ſunt. Et ſi diues fueꝛ/nihil reputabis diuitias. ſi inops/nō ꝓfundeꝛ i opia. Nō rapies. nō auꝛus eris. ſed cōcupitoꝝ eris magis inopie ꝛ deſpicies diuitias. Si vo hoc fiet/omnis extermiabis mala. ¶ Et iterū. Quid vtiq; euangelijs equale fiet. Utiq; deus cōuerſat in terra homo aſcendet in celū. et facta eſt omniū vna ꝓmixtio. Angeli cū hominibus/chorū faciebāt. homines angelis communicabāt. ꝛ alijs celeſtibus ſupniſq; virtutibus. Et erat videre antiquū repente ꝑlium diſſolutū deum hoīnibus recōciliatum. diabolū confuſum demones fugientes. mortē peremptā. paradiſum apertum maledictionē remotam. peccatū de medio ſublatum. errorē lapſum. veritatē reuerſā. pietatis ſermonē vbiq; ſeminatū ꝛ vegetatum. celeſtē conuerſationē in terre regione plantatā. ſupernas virtutes familiariē nobiſcum loquētes. ꝛ ad terras ſepe angelos ventitātes. ex hiſq; oīnibus ſpem firmari certiſſimā futuroꝝ. Nec ille

Prohemium seu plogus

Prohemiū seu plogus

in ꝓcordātias euāgelistaꝝ collectas ꝑ venerabilē magistꝝ Johannē de Gerson cancellariuꝫ parisiensem quas intitulauit monotelleron aut vnū ex quattuor.

Euangeliū latū ee ⁊ magnum ⁊ rursus ꝓfundum. diuinus Bartholomeus dixit/dionysio in ō mystica theologia teste. Cuius rō multiplex/nre ꝓgnes intendi. pōt elici/dū aliqd ꝓloq volumꝰ sup vnū ex quattuor nu per edita compilatōe. Verbū quidē qđ in principio erat apud deū/ē vnū ⁊ multiplex put de spū sapie tradit sapies vnū in eentia. multiplex i effectu. Est vnū rursus apd nos/ꝓgrediēdo ꝑ viā negatiōis resolutorie omnimodū vo/ꝑ viā attributorie positionis. Est ꝓterea vnū ⁊ efficax/cuiuslibet accōmode se coaptās ⁊ loqns vbū euāgelicū ⁊ penetrabilius oī gladio ancipiti. pertingēs vsq ad diuisionē spūs ⁊ ale. vt spiritus a qđā alialitat[ꝓcretiōe solut⁹/libꝫ et expeditus. fas habeat circūqꝫ in circūitu leuare oculos suos. vbi videt et affluet/et mirab[⁊ dilatab[cor suū. Vbi rursus ē inꝫ philosophicū dictū intellectus adeptus qđā Insup habeb[inocētie statꝰ. vbi visus fuistꝫ deꝰ in libro creature totꝰ/claro ꝓtemplatiōis intuitu. Beniqꝫ vbum qđ erat in ꝓncipio īmēsum. fecit deus/abbreviatum dū vbū caro factū est. Imo si ꝓfunde speculamur vbū istud vnū qđ erat i ꝓncipio apud deū. dicā pōt. tā i creatiōe rex qꝫ in incarnatiōe qđāmō multiplicatū/iuxta metaphisicalē de creatis intellectibus cōsiderationē. Qui quāto sunt impfectiores et a ꝓma vbi luce distātiores. tāto magis plurificāt pluribus egētes speciebus et actib⁹ qꝫ pfecti. Et certe sic exprimur in humanis intellectib⁹ qꝫ pstātiores tā ingenio natuli qꝫ exercitio doctrinali. sub pauciorībus ꝓceptus/plura'maioraqꝫ/sub vniuersalitate cognoscūt. Sūt q ad'pauca vba puta ad oratiōē dñicā. psideratiōes velut innumerabiles ꝑ multa septenaria petitionū. donoꝝ virtutū. beatitudinū sacramētoꝝ. doctū ⁊ similiū/sub oī facilitate resoluunt. Et tāqꝫ in libro legētes ⁊ in serena mēte cōstituti. collectā rex magnitudinē qsi sub vno solis radio ꝓtemplāt. ¶ Cur ista dicam⁹? Mirū qꝛ si dignū ē ⁊ salubre xpianos p̄sertim studiosos in theologia q multa ex ꝑm pfatū Bartholomeū ⁊ minima vt ponant sibi resolutionē ⁊ ordinē ad pauca. q̄ niam habz oīs varietas ad vnū vel pauca reduc. Quid erit illud vnū vel paucū cōuenientius accipiēdū qꝫ euāgeliū. Ita em narratū est ō theologisante cecilia qꝫ semp euāgeliū christi gerebat in pectore suo Cuius exemplo nūquid quid nō est vtile sapientie sectatorib⁹? vt suū oīe studiū referat ad euāgelicā vnitatē. Prorsus erit hoc admonitū vtile ⁊ ad pietatē pficiēs cū in eo recōditus sit cultꝰ dei pcipuus. Cū sit pter ea in autoritat[arce locatū. Proinde talis reductio habebit facilē si vbis singulis. si ꝓpositiōibus. si sentētijs/pōdus suū det/cū inqsitiōibus ⁊ solutiōibus dubioꝝ. sicut eo cēt theologici tractatores. Et hoc siue fuerit doctrinis practicis siue/speculatiuis intendēdū. Vide totā materiā ō ministraꝛ/locū inuenire ꝓgruū vbi dī. In ꝓncipio erat vbū ⁊ vbū erat apud deū et deus erat vbū. Materiā de creatiōe rerū ibi oīa ꝑ ipm facta sunt. Materiā de incarnatiōe ibi vbū caro factū ē. Materiā de gratia ⁊ habitauit in nobis. Postremo de gfa sacrāmēti ibi. videmus eū plenū gre ⁊ veritatis. ¶ Quisqs igit voluerit vel legere vel studere/qsi saluberrimū et solidissimū diuine legis fundamētū/ostēsa ē sibi via latissima qua progrediat. Et oīa q alibi vel audierit vel studuerit/velut in vnū principiū reducat colligat et reponat. Ita enim theologiā egregius doctor Bonauētura in suo breuiloquio totā inchoauit mediauit ⁊ finiuit a ꝓmo ꝓncipio. qđ sine dubio ē illud qđ in ꝓncipio erat apud deū. Ego inquit ihesus ꝓncipiū q ⁊ loquor vob. Et in Apoc. Ego sum alpha ⁊ o. principiū ⁊ finis. ¶ Quis digne laudabit aureolum. q totā sub paucis ꝓclusionibus bibliā precipue quattuor euāgelia: mira subtilitate compegit. ¶ Nōne sanctus Tho. totam pene theologie practicā Cplixionibus licet

verbis) in secunda secūde p̄clusit. Quam summā si tanto quereret impendio theologicor̄ sobria studiositas/quanto conteritur in supuacuis multor̄ heu vana curiositas haberēt pfecto theologi/vnde quotundam sapientiuz in oculis suis insultatio/fantasticos appellans theologos/retusa cessaret. ¶ Conatus ē nr̄m vn⁹ ex theologie pfessoubus/notare semitā per quam nouus theologie discipulus hr̄et pergere. Sed dū etiā atq; etiā recogitauit/tot inuenit ingenior̄ varietates. tot p̄terea p diuersitate finiū multiplicitates medior̄. pro loco. p tpe. z societate. deniq; p occurrētib⁹ exercitijs. nūc in istis doctoubus. nunc in illis. vt vix aut nusq; valeat vniformis regula cōstitui. Veniebat rursus in animū cudere quedā noua opuscula supervnum ex quattuor. sed repressit modestior consideratio/z pauculis annotatiōibus voluit ē contenta. ¶ Prospice quot z quāta pateant a summis ingenijs elaborata super euangelia/p glosas ordinarias. interlineares. p marginares. p omelias. p postillas. p determinatiōes. p concordantias magistrales. p sermones z themata. per compilationes. nunc sūmatim. nunc cum ingēti cōcernatione ex alior̄ dictis. quis cuncta dinumeret? ¶ Consultius idcirco visum est relinquere p̄fatū cuilibet studiū/laborē ordinemq; querēdi. q̄ glosas iterū super glosas addere. q̄ nec sufficerēt curiosis. z negligentes vel onerarent vel non satis instruerent. Vescēdus ē panis sed nedū materialis sz doctrine/i sudore vultus nr̄i. Mos iste non virorū est. sed infantiū/non posse vel nolle cibum recipere/nisi aut p̄masticatuz aut minutatim discissū. Vanitas q̄z non nullor̄ ex scriptoubus/mistice notat ab ecclesiaste. qm̄ diebus ac noctib⁹ nō cessant z sua summo labore q̄sita dimittūt hoi ex neo z ocioso. qui vel nō vtit̄. vel in supbiā abutitur derelictis. Quid p̄derit oro ceca vel auersis oculis/si digito (vt aiunt) lux ipa mōstret̄. ¶ Letet̄ si nō inspicit̄ Aug⁹ in suo de doctrina xp̄iana. si hugo in dida scalicon. si documenta sūmatim notata ab auctore ꝺ virtutibus z vicijs/super modo docilitatis tam in doctore q̄ in discipulo. Quid hz exiguitas p̄sentiū sperare scripto rum/vt legi mō digna putet ne dixerimus imitari (q̄ q̄ min⁹ inutile sit noua q̄ nulla sectari) dū optima queq; vetera p negligētiam intereunt? Nunqd non hec est causa nō infima cur opiniones totiens et fm Aresto. infinities repiunt̄ z voluūt̄. q; nimis ē fastidiosū cor humanū/quodā insatiabili pruritu noua sp appetens/z vetera seu que ab alijs dicta scriptaq; cognouerit etiā meliora/fastidies. Cur aliūde si nō ex hoc/tot lecturarū supfluitas z alibi p̄grandes sarcine? Nōne ideo/q; qō in vna parte alē tractauit/idē mox in alterā ab illo retorquet. dū tritā alterius semitā pudet seq; z placet p̄tentiōibus intēdere? ¶ Nihilominus quisquis exercitatiōis gr̄a/voluerit in hac compilatiōe noua q̄ dicat̄ vnū ex quattuor/nouā exposiriōis semitā inuenire vel progredi vel ostēdere nō culpamus. Neq; em̄ pauciores ē spiritualiū q̄ corpaliū gustuum varietas. Et suus cuiq; mos est nec voto viuit̄ vno. Alternis postremo natura gaudet. donec venerim⁹ ad illud vnicum verbū qō erat in principio apud deū.

Prologus

Euangelicos canones composuit Eusebius. Cesarien. i greco q̄s hieronymus/Damasi rogatu/latinis tradidit. referēs ꝺ Amonio alexandrino/q̄ ediderit vnū ex q̄ttuor. Et ipm̄ se dicit Eusebius imitatū Sz vicio scriptor̄/z ppter varias translationes euangelior̄/p̄tertus illius amonij. ¶ Hiero. teste falsefedeq; laceratus inueniebat. Et igit̄ maneret euāgelior̄ integritas/nibilominus notū fieret studioꝰ in q̄bus z in q̄bus nō/euāgeliste p̄ueniebant/inuēta est canonū p̄dicta cōpositio. q̄ iā pene recessit ab vsu/ forte p̄ nouā in euāgelijs put z in alijs sacre scripture libris per capitula q̄tionē. Et aūt labor vetex tantus/nō ex toto piret/placuit tradere modū quo posset quilibet studiosus vti p̄fat̄ canonibus in libris etiā nō habentibus eos vel ipos nouiter inscribere fas hr̄et. Procedunt aūt canones euāgelior̄ p concordantias nedū reales vel historicas. sed q̄nq; p vocales. vbi cōstat nō ee eandē doctrine vel historie narationē. sicut de pascha sicut ꝺ

filio reguli. et de seruo centurionis. sicut ō
ceco sanato in ingressu hiericho. et ō cecis
in egressu sanatis. ⁊ apūtissime in piscatōne
petri/qñ fuit vocatus ad seqlā. ⁊ de piscatō
ne quā exercuit post resurrectionē qñ ma-
nifestauit se iterū ibus. Job. xxj. Constat
eñ nō eandē sed diuersam piscationē fuis-
se. ⁊ ita de plurimis qō expedit cognoscere
ne dissonātia difficilis ⁊ possibilis ad con-
cordandū textualiē oīn videat. Utruz vo
liber amonj. vnū ex quattuor/repiat vsqꝫ
apud latinos. ignoro. Egregius autē do-
ctor Augˢ. libꝝ edidit p clarissimū de con-
sensu euāgelistaꝝ. in quo modū exordius ē
componēdi vnū ex quattuor. Cui nup ex-
ordio/datū ee credimus in relijs auctore
dño complemētū. qō opus eo facilius po
terit incorruptū p uari q̄ in p̄ncipio nascē-
tis ecclesie/q̄ suscepta multiplicataqꝫ ē vni
ca euāgelioꝝ Hieronymi translatio. Sed
heu nra hac etate misera. qs leget hec? qs
studebit? qs trāscribet? Cernis ⁊ sentj frat
charissime/q̄tus mō belloꝝ plusq̄ ciuiliū
horor circūtonat. quāta sucrescat heresuz
infelix pullulatio. quātū insup ualēte ini
quitate refriguit charitas. quēadmodum
rursus sacre legis studiū intermissū ne di-
camus inrisum. Uex consolat nos pollici
tatio xp̄i dicentis. In mūdo p̄ssurā/in me
pacē habebitis. de qua loquiē ad oīm p-
pheta dicēs/pax multa diligēntibus legē tu
am. Et iterū beatus hō quem tu eruditerj
dñe ⁊ de lege tua docueris eum. Ut q̄d ita ?
vt mitiges ei a diebus malis ⁊c. hinc ō sa-
pientia gloriat alius/q̄ erit allocutio tedij
sui. qz nō hz amaritudinē ꝯuersatio illius
nec tediū cōuictus illius sz letica ⁊ gaudi-
um. ¶ Hanc amplectamur frat carissime
vt tā q̄ altera sunamitis/suo calore viuido
castoq̄/nr̄am refoueat in mr̄icordia vbe
ri senectutē. Veniq̄ iuꝫ verbum Hiero. se
ꝯsolās. ⁊ inducēs hisineneū canam⁹ no
bis ⁊ musis. imo deo ⁊ angelis si aures sur
de fuerint ceteroꝝ. Siue vt epicurus ami-
co loquiē. duo nos/magnū satis theatrū
sumus. Aut certe sedebit solitarius ⁊ tace
bit. qz leuauit se supra se. Mūq̄ minus so-
lus/q̄ cū solus. nec magꝫ actuosus q̄ cuz
ocios⁹. Siqdē regnū dei intra nos est. qō
p̄fus ee qs dubitet amplissimū. compel-
lens ibi rōnes ⁊ canones oīmū seculoꝝ.
Ubi deus oīa in oibus. in q̄ hic et nunc et
ingiē deambulemus anīo. Uale frater.

Prohemiū supvnuz de quattuor. cuius titulus esse potest testa monū vel monotesseron.

Vtrum ex quattuor euāgelijs com
ponere/diuinus aputt Augˢ. q̄ li
broꝝ suo de cōsensu euāgelistaꝝ/ſbō
tilissimo q̄dē et operosissimo/ cōpingit ſū
vna serie narratiōis/euangelioꝝ vba/vsqꝫ
ad tp̄s quo p̄dicare ⁊ baptisare iohānes ex
orsus ē. q̄nnus hoc exēplo/siue vt a me fa
ctū ē inq̄t/siue alio mō cōmodiosius fieri
possit/videat vnusq̄sqꝫ ⁊ in ceteris talibus
locis fieri posse qō hic factū ee fieri ꝑspere-
rit. ¶ Tentamˢ ergo cōtinuare. put incho
auerat. Uisus ē p̄nnus labor vir explebi-
lis. marie xp̄ē ordinis rerꝫ gestaꝝ. incertitu
dinē. Marcus eñ (teste Hiero.) nō ordi-
nē rerꝫ gestaꝝ sed ordinē leuitice electionis
cōplexus ē. Lucas silr in multꝫ. Johes vo
seoꝝ plura posuit/ab alijs p̄termissa. pau
ca iteras q̄ tradiderūt. ¶ Cum igiē triplex
sit ordo narratiōis lr̄alis. Unus rei geste.
alē anticipatiōis. teraius rememorationis
put spūs sc̄us voluit. nūc ad hūc. nūc ad il
lū ordinē mouere scr̄ptores (Mō eñ refert
iuꝫ traditionē Augˢ. q̄bus vbis vel ordie
eadē sñia vel vitas/nota fiat) Sufficiat p-
babilis collatio facta/sine p̄iudicio alieⁱ vel
sentiētiū/vel scribētiū. ¶ Mō etiā tali ausu
temerario/q̄n intemeratū velimus manes
re q̄druplicis euāgeliste narratiōis sacrm.
Quis eñ nesciat spūm xp̄i/potuisse sō vno
eodēq̄ penitus vboꝝ sentētiarūq̄ ⁊ textu/
tradidisse gestoꝝ suoꝝ vboꝝq̄ salutarem
historiā ? Sz cū magno sacri mysterio si-
bi placuit sub q̄dā cōcordissima (si ita dici
possit) dissonātia/mētes fideliū cōmonere
ad humiliorē vigilantioreq̄/necnō multi-
pliciorē inuestigationē vitatꝫ. palāq̄ fieret
q̄ttuor euāgelistas. nō mutua ꝑspiratione
sz dīna inspiratōne fuisse locutos. ¶ Nec
offendat [petimus] aliquē/si cōtextus q̄t-
tuor euāgelioꝝ in vnū cōpactus/nō potu
it sonoritatē suā custodire/ab oi p̄fus spe
cie nugatiōis ⁊ cuiusdā apparētis dissonā
tie aliēnā. qz sola textꝰ vba ponere miscen-

Tabula Rubricarum

doꝛ custodire/cura fuit. ¶ Deniq; dabūt illustratiōē. glose doctoꝛ pſertim Augſ. libro ꝓtacto. Quis pauculas annotare q̄si marginales glosulas studiū fuit. obtestati one p̄missa. ne scriptoꝛes eas textui misceant. neq; quotatiōes capituloꝛ z euāgelio rū annotatiōes/ omittāt vel pfundāt. Sit ipa merces increata dei sapiētia/ pollicēs z dicēs. Qui me elucidāt vitā eēnā habebūt ¶ Diuidit aūt pñs opus in tres partitiones. z quelibz in suas rubricas z hiſtoꝛias iuxta varīa materie qualitatē. Partitio p̄ma cōtinet oꝛiginē z ingressū xp̄i vsq; ad progressum siue p̄dicationis ibi. Anno xv. tē. Ubi ſecda partitio vsq; ad egressū siue passionis z resurrectiōis ibi: p̄ma aūt die azimoꝛ. vbi ponitur tercia z finalis partitio. ¶ Sequit̄ tabula cōtinēs. 150. rubricas. q̄ tabula etiā p se vtilis erit ad cognoscendū in qbus cōueniāt z in qbus euāgelīste nō cōueniāt. Deniq; supad dūt rubricelle sub quattuoꝛ p̄ncipalibus rubricis. ne lectoꝛ meoꝛū/ sua magnitudo cōfunderet. Qui lectoꝛ aduertat pl'es q̄ hic cōcoꝛdātias in canonib⁹ euāgelioꝛ repiri. q̄ꝛ plurie sunt tū modo vocales. videat si coꝛ habeat ad illa.

Tabula ꝯtinens. cl. rubricas.

D i Eēna xp̄i generatōe Job. i.
2 De annūciatiōe iobānis baptiste z ceptōe eiusdē Lj
3 De annūciatōe xp̄i ad mariā p gabrielem Lj
4 De visitatiōe elisabeth p Mariam et hymnus Magnificat Lj
5 De ortu iobānis z circūcisione ip̄ius Et benedictus dñs deus isr' Lj
6 De genealogia xp̄i z apparitōe angeli ip̄i ioseph M j
7 De edicto augusti. natiuitate xp̄i. annūciatiōe p angelū ad pastoꝛes L 2
8 De circumcisione christi L 2
9 De magoꝝ aduentu et de magozum aduentu M 2
10 De oblatiōe xp̄i in tēplo L 2
11 De fuga ihu i egyptū z occisiōe īnocētū ac regressu ioseph ō egypto M 2
12 De inuentiōe xp̄i pueri in tēplo a parentib⁹ eius L 2 Et habitatiōe iobannis in deserto L 2

Rubrice partitionis

secunde p̄ncipalis de p̄dicatiōe iobannis seu progressu preconis.

12 E P̄dicatiōe z baptismo iohis
b in deserto M 3 R 5 L 3
13 De genealogia christi p̄m lucā.
14 De ieiunio xp̄i z tentatione L 3 M 1 M 4 R 1 L 4
15 De testimonio iohis de xpo J 1
16 De p̄ma vocatiōe andree petri z philippi z nathanael J 1
17 De mutatōe aq̄ in vinū J 2
18 De p̄mo aduētu ad pascha et soluite templum hoc J 2
19 De Nicodemo J 3
20 De q̄rela q̄ iohes baptisabat J 3
21 De īcarnatōe iohis. M. 1 4. R. 9. L. 3.
22 De iudea relicta a christo z de samaritana M 4 R 1 L 4 J 4
23 De filio reguli J 4
24 De libri traditiōe ip̄i ihu z eiectiōe ei⁹ ex̄ ciuitatē/ z q̄ relicta nazareth venit ad capharnaū. M. 4. Q. 1. L. 4. J. 4.
25 De secunda vocatione quattuoꝛ apostoloꝝ ad familiaritatē christi L 5 M 4 R 1
26 De ēa vocatōe ad seq̄lā. M. 4. R. 1
27 De expulsiōe immūdi demonij et sanatiōe ois lāguoris M 4 R 1
28 De socru symōis M 8 R 1 L 4
29 De vocatiōe matthei q̄ ꝑm Augſ. est facta ante sermonē dñi in mōte M 9 R 2 L 5
30 De electiōe. xij. apl'oꝝ z ꝑmōe dñi in mōte thabor q̄ ꝯtinet mltas rubricellas ꝓpē multitudinē doctoꝝ M 56 vij. ca. p totū R 3 L 6 ii. 12.
31 De leproso nato M 8 R 1 L 5
32 De ꝑuo centurionis M 8 L 7
33 De filio vidue ꝛsuscitato L 7
34 De duobus volentibus sequi christū M 8 L 9
35 De quietatiōe maris ad iussum christi M 8 R 4 L 8
36 De duob⁹ demoniacis curatis M 8 R 5 L 8
37 De paliticō sanato M. 9. R. 2. L. 5.
38 De conuiuio in domo matthei M 9 R 4 L 5

b 2

39 De suscitatõe filij archisynagogi ꝛ ꝺ emoꝛroissa Mꝺ 9 ℟ 5 Ł 8
40 De duob⁹ ceꝯs illumiatis Mꝺ 9
41 De admiratõe turbaꝝ super doctrina christi Mꝺ 13 ℟ 6 ꝓsonat Ł 8
42 De iussiõe facta discipul⁹ rogate dñm messis mittẽ opanios Mꝺ 9 ℟ 6
43 De missione duodecim apo= Ł 10 stoloꝝ Mꝺ 10 et 11 ℟ 6 Ł 9
44 De interrogatõe Johãnis, Tu es q̃ venturus es Mꝺ 11 Ł 7
45 De pbeo q̃ roganit xp̃m manducare cũ eo ꝛ ꝺ maria magdalena Ł 7
46 De occisiõe iohis bapt̃. Mꝺ 14 et
47 De pbatica pisina Ꝯ 5 ℔ ℟ 9
48 De herode dicẽte iohãnez surrexisse ꝛ miracula facẽ Mꝺ 14 ℟ 6 Ł 9
49 De ẽditu ap̃loꝝ ad xp̃z ℟ 6 Ł 9
50 De quinq; panibus et duobus piscibus Mꝺ 14 ℟ 6 Ł 9 Ꝯ 6
51 De ambulatiõe xp̃i sup mare Mꝺ 14 ℟ 6 Ł 9 Johã. 10
52 De p̃dicatiõe eucharistie Jo 6
53 De missiõe. 72. discipuloꝝ Ł 10
54 De maledictiõibus civitatũ in q̃bus xp̃c p̃dicauerat Mꝺ 11 Ł 10 ℟ 3
55 De demõio muto Mꝺ. 12. ℟. 3. Ł. 11.
56 De matre ihesu ꝛ fratrib⁹ q̃rẽtibus loqui ei Mꝺ 17 ℟ 3 Ł 8
57 De petẽtib⁹ signũ ꝺ celo Mꝺ. 12. Ł. 11
58 De discipulis q̃bus demonia subijciebantur Mꝺ 11 Ł 10
59 De samaritano curante vulneratum.
60 De misterio marthe Ł 10 ℔ Ł 10
61 De doctrina oꝛõnis Mꝺ 6 Ł 11
62 De traditiõibus phariseoꝝ reprehensis a chusto Mꝺ 15 Ł 11
63 De confricatione granoꝝ sabbato Mꝺ 12 ℟ 2 Ł 6
64 De anatione manus aride Mꝺ 12 ℟ 3 Ł 4
65 De quattuoꝛ parabolis in mari Mꝺ 13 ℟ 4 Ł 8 et 13
66 De tmb⁹ pabolis in domo Mꝺ 13
67 De reꝑhensione traditionis iudeoꝝ Mꝺ 15 ℟ 7 ꝓsonat Ł sup̃. c. 11.
68 De chananea Mꝺ 15 ℟ 7
69 De surdo ꝛ muto sanato ꝛ multꝫ alijs Mꝺ 15 et ℟ 7
70 De sc̃a refectõe turbe ex septẽ panib⁹ et pancis piscibus Mꝺ 15 ℟ 8
71 De iudeis iteꝝ petentibus signũ de celo ꝛ de fermento ꝛ phariseoꝝ cauendo Mꝺ 16 ℟ 8
72 De ceco sanato q̃ videbat hoies velut arboꝛes ambulantes ℟ 8
73 De interrogatiõe xp̃i quem me dicũt hoies esse Mꝺ 16 ℟ 8 Ł 9
74 De cruce bainlãda post xp̃m Mꝺ 16 ℟ 8 Ł 9 ꝛ ꝓsonat infra Ł xiij.
75 De ẽnsfiguratõe dñi. Mꝺ. 17. ℟. 9. Ł. 9
76 De spũ mutu quez nõ poterat curare discipuli xp̃i Mꝺ 17 ℟ 9 Ł 9
77 De scenopbegia ꝛ p̃dicatiõe passione christi Mꝺ 17 ℟ 9 Ł 9 Joh. 7.
78 De muliere dep̃hensa ī adulterio. Ꝯ 8.
79 De vbis xp̃i in gazophilatio Ꝯ 8
80 De alio ꝟmone xp̃i xp̃ē quẽ voluerũt eum iudei lapidare Jo 8
81 De ceco nato Jo 9
82 De sermone christi. Ego sum pastoꝛ bonus Joh. 10
83 De solutõe vidragmatꝫ. Mꝺ. 17. ℟. 9.
84 De p̃tẽtõe discipuloꝝ qs eoꝝ videreẽ maiõ ꝛ doctria xp̃i. Mꝺ. 18. ℟. 9 Ł 9
85 De coꝛreptõe fraꝛna Mꝺ 18 Ł 17
86 De seruo nequã cui omne debituꝫ dimissum fuerat Mꝺ 18
87 De illo q̃ ejciebat demonia ꝛ non seq̃batur christum Mꝺ 9 Ł 9
88 De aduẽtu xp̃i ī fines iudee ꝛ ꝙ discipuli xp̃i nõ timeãt eos q̃ occidũt coꝛpus nec vult xp̃c p⁹ diuidẽ hẽditatez. Mꝺ 18 et supra 10 ℟ 10 Ł 12
89 De diuite hñte fructuũ abũdantiã et ne discipuli soliciti sint Ł 12
90 De galileis occisis ꝛ ficulnea Ł 13
91 De muliere incuruata
92 De interrogatiõe iudeoꝝ an liceat vro rẽ dimittere Mꝺ 14 ℟ 10 Ł 16
93 De punc̃ oblatꝫ Mꝺ 19 ℟ 10 Ł 18
94 De filio p̃digo Ł 15
95 De adolescente q̃rẽte qd faciendo vitã eẽnã possidẽt Mꝺ 19 ℟ 10 Ł 18
96 De interrogatõe petri ecce nos reliq̃m⁹ omnia Mꝺ 19 ℟ 10 Ł 18
97 De opanjs ī vineam missis Mꝺ 20 Ł 13
98 De interrogatõe facta xp̃o si pauꝯ salui fiãt ꝛ ꝙ heroꝺes q̃rebat eũ occidẽ. Ł. 13

Tabula Rubricarum

99 De hydropico sanato ꝛ exhortatione xpi ad humilitatem L 14
100 De vocādis paupibus ad puiniū ꝛ pabola de cena magna L 14
101 De odiēdis pentib⁹ ꝑpt̄ xpm L 14
102 De villico iniquitatis L 16
103 De diuite epulone L 16
104 De petitōe discipulox vt augeat̄ i eis
105 De encenijs qñ volu[fides L 17
erūt lapidare ihesum iudei J 10

Hic incipiūt pambu

la passionis domini.

106 De suscitatione lazari J ii
107 De conspiratōne facta ꝯ ihesū ꝛ eius egressum in effrem J ii
108 De ascensu ihesu in hierlim AD 20 R 10 L 18
109 De leprosis sanatis in via L 17
110 De ñ receptōe xpi p samaritanos. L. 9
111 De petitōe filiox zebedei AD. 20. R. 10
112 De illuminatione ceci de zacheo et ō decem mnis L 18 et 19 R 10
113 De duobus cecis in egressu hiericho sanatis AD 20 R 10
114 De alabastro vnguēti AD. 26. R. 21 R ii L 19 J 12
115 De sessione aselli AD [14. J. 12.
116 De fletu ihu sup ciuitatem ꝛ eiectiōe vendentiū AD 21 R ii L 19
117 De gentilibus q̄rentibus videre ihm ꝛ predicatione ihu et regressu eius in in bethaniā AD 21 R ii J 10
118 De ficulnea arefacta AD 21 R ii
119 De questione baptismi iohānis. AD
120 De duobus filijs [21. R. ii. L. 20.
ꝙz vnus fecit volūtatē ptis AD 21
121 De parabola vinee locate agricolis. AD 21 R 12 L 20
122 De iudice iniquitatis et de phariseo et publicano L 18
123 De veste nuptiali. AD 23 et conso nat L 14 cum glosa
124 De tributo reddēdo cesari AD 22
125 De muliere se [R 12 L 20
ptēuira AD 22 R 12 L 20
126 De dilectione dei ex toto corde AD 22 R 12 de quo ꝛ L 10
127 De quadā interrogatiōe phariseox et alia interrogatiōe xpi cuius christus filius sit AD 22 R 12 L 20
128 De doctrinis phariseorum audiēdis AD 23 R 12 L 20
129 De ve multiplici AD 23 L ii ꝛ 13
130 De vidua duo minuta offerēte. R. 12.
131 De edificio tēpli ꝛ cōmina- [L 21
tiōe eversiōis hierlm. AD. 24. R. 13.
132 De signis iudicij. AD. [et. L. 21.
24 R 13 L 17 et 21 et 22
133 De vigilia ꝛ oratōne. AD. 24. R. 13. L. 12
134 De decem virginibus ꝛ de decē talen tis ꝛ de modo iudicij AD 25
135 De mō xpi in docēdo L 21
De obstinatione iudeox J 12
136 De festo diei azimox appropinquāte AD 26 R 14 L 22 J 13

Sequuntur rubrice

tercie partis de egressu passionis ꝛ resurrectionis christi.

137 De missiōe petri ꝛ iobis ꝑma die azimox quā iobes vocat añ diē festū pasche AD 24 R 14 L 22 J 13
138 De ablutione pedum J 13
139 De sacramēti eucharistie institutione AD 26 R 14 L 22
140 De p̄dicatiōe negatiōis ꝛ questiōe discipulox AD 26 R 14
141 De sermone dñi post cenā. Et ꝓtinet multas rubricellas pro multitudine doctrinarum vbi per totum ō mysterio trinitatis J 14 15 16 et 17
142 De oratione ihesu in sua captiōe. AD 26 R 14 L 22 J 18
143 De missione ihu ad Annā ꝛ p⁹ negatiōe petri. AD. 26. R. 14. L. 22. J. 18
144 De missione ihesu ad caypham. AD. 26 R 14 L 22 J 18
145 De secūda ꝛ tercia negationibus Petri. AD 26 R 14 L 22 J 18
146 De tercia ꝙuētiōe iudeox ꝛ traditōne ihu pilato AD 27 R 14 ꝛ 15 L 22 et 23 J 18 et 19
147 De ductōe ihu ad crucē ꝛ ei⁹ crucifixione AD 27 R 15 L 23 J 19
148 De irrisiōe ihu in cruce ꝛ ō vbis eius ꝛ signis post mortē AD 27 R 15 L 23 J 19
149 De sepultura domini AD 27 R 15 L 23 J 19

150 De resurrectiõe dñi p totũ ⁊ continet multas rubricellas p multitudine apparitionũ ⁊ gestoꝝ Mᵀ 28 R 16 L 24 J 20 et 21

Sequuntur. xx. Ru

bricelle sub magna rubrica. xxx. de sermone domini in monte supra annotata.

1 Beatitudinũ enumeratio. Mᵀ.5. L. 6. ⁊ hec post apl̃oꝝ notationẽ. Mᵀ.5.
2 Apl̃oꝝ p̃mẽdatio ⁊ legꝫ ipletio. Mᵀ.5
3 Consilioꝝ sup legẽ veterẽ additio Et ꝓmo ad illud Nõ occides Mᵀ 5
4 Supadditio ad illud nõ Nõ mecha
5 Supadditio ad illud ⌊beris. Mᵀ.5 Nõ pjurabis Mᵀ 5
6 Judicialium euacuatio vel moderatio Mᵀ 6 L 6
7 Jnimicoꝝ dilectio Mᵀ 6 L 6
8 Hypocrisis detestatio ⁊ cõmendatio elemosyne Mᵀ 6
9 Qualiter orandum Mᵀ.6 L ii
10 Qualiter indulgendum Mᵀ 6
11 Qualiter ieiunandum Mᵀ 6
12 Qualiter thesaurizandum Mᵀ 6
13 Qualiter intentio dirigenda Mᵀ 6
14 Qualiẽ nimia solicitudo vitãda ⁊ p uidẽtia dei spes ponẽda. Mᵀ.9. L.12
15 Qualiter miserenduꝫ nec iudicandũ nec improbe arguẽdũ nec porcis nec canibus sanctum dandũ. Mᵀ.7. L.ii
16 Qualiẽ instanẽ ⁊ fiducialiẽ agenduꝫ
17 ꝑceptũ vniuersale le ⌊Mᵀ.7. L.ii gis ⁊ porte salutis angustia Mᵀ 7
18 Qualiẽ hõda falsoꝝ ꝓphaꝝ a fructib⁹ eoꝝ sit noticia Mᵀ 7 L 6
19 Qualiẽ colẽdus deus nõ ore solũ sed opeꝝ efficacia Mᵀ 7 L 6
20 Qualr opatio miraculoꝝ nõ saluat sꝫ stabilis in xpo pmanẽtia. Mᵀ.7. L.6

Rubricelle. xij. sub

magna rubrica. cxlj. de ꝓmõe dñi post cenã sũpte, inꝫ diuisiõꝫ euãgelioꝝ q̃ legũt in ecclesia ex ḡtuor caplis. s. xiiij. xv. xvj. et. xvij.

1 Nõ turbet̃ cor vr̃m. J.14. finis. hoc faciam.
2 Si diligitis me mãdata mea seruate. J.14. finis meipsum
3 Si qs diligit me. J.14. finis sic facio
4 Ego sum vitis vera. J.15. finis impleatur.
5 Hocẽ ꝑceptũ. J.15. finis det nobis
6 Hec mando vobis. J.15. finis habuerũt me gratis.
7 Cũ venerit paditus. J.15. et.16. finis dixi vobis.
8 Vado ad eũ q̃ misit me. J.16. finis annũciabit vobis.
9 Modicũ ⁊ iã non videbitis me. J.16 finis. tollet a vobis.
10 Amẽ amẽ dico vob. Si qd petieritꝫ patrem. J.16. finis. a deo existi.
11 Subleuatis oculis in celuꝫ dixit patr venit hora. J.17. finis. Ad te venio
12 Subleuatꝫ oculis i celũ ⁊ sic dixit pat sancte. s. e. J.17. finis. ⁊ ego i ipsis

Rubricelle. xj. sub

magna Rubrica. cxlvj. de passione dñi.

1 Fit tercia ꝓuẽtio ⁊ daẽ ihs p ylato
2 Judas se suspendit.
3 Jhus accusaẽ ⁊ pylatus interrogat
4 Herodes ihesum spernit.
5 Barrabas requiritur.
6 Jhesus flagellatur.
7 Jhus iteꝝ interrogat⁹ nõ rñdet
8 Uxor pylati monet pylatum.
9 Barrabas iteꝝ requirẽ ⁊ daẽ
10 Preses lauat manus.
11 Jhus illudiẽ in ptorio.

Rubricelle. xij. sub

Rubrica magna. cl. de resurrectiõe domini sũpte inꝫ diuisionẽ euãgelioꝝ q̃ leguntr in ecclesia paucis immutatis.

1 Maria magdalena ⁊ maria iacobi et salome. R.16. finis. sicut dixit vobis
2 Una sabbati maria magdalena venit J.20. finis a mortuis resurgere.
3 Maria stabat ad monumentũ foris J.20. finis. hec dixit mihi.
4 Et mulieres exierunt. Mᵀ.28. R.16 L.24. J.20. finis. factũ fuerat.
5 Duo ex discipulis ihu ibant. L.24. finis. fractione panis.
6 Stetit ihus in medio discipuloꝝ. L. 24. finis. in omnes gentes.
7 Cum esset sero illa die. J.21. finis. habeatis in nomine eius.

Carmina super eodem

8 Manifestauit se ihesus discipulis su
is ad mare. J.21.finis. 9 mortuis.
9 Dixit symoni petro ihus. J.21.finis.
testimonium eius.
10 Undecim discipli abierũt in galyleã
Mt.28.finis. ad psũmationẽ seculi.
11 Recumbentibus undecim discipu-
lis. R.16.finis. sequẽtibus signis.
12 Eduxit autem eos foras. L.24. R.
16. J.21.finis. sunt libros.

Sequuntur carmina super eodem

Et pmo de origine 7 ingressu christi. Et aus eterna generatione.

J.1.	L.1	L.1	L.1.	Mt.1.	Mt.1.	L.2.
i	ij	iij	iiij	v	vj	vij
Verbum	mutus	aue	montanus	puer	liber	ortus
Mt.2	L.2	Mt.2	L.2. et. L.1.			
viij	ix	x	xj			
Reges	purificat	it	in egyptum	repetitur		

De predicatione iohannis seu progressu preconis.

Mt.3.	Mt.4.					
R.1.	R.1.					
L.3.	L.3.	L.4.	J.1.	J.1.	L.2.	J.2.
xij	xiij	xiiij	xv	xvj	xvij	xviij
Vox	fuit	esurijt	tu quis	solus	ydria	pascha
		Mt.14	Mt.4		Mt.4	
		R.8	R.1.		R.1.	
		L.3	L.4		L.4	
J.3.	J.3		J.4	J.4	J.4	
xix	xx	xxj	xxij	xxiij	xxiiij	
Spirat	baptisat	capitur	fons	regulus	ibat	

Mt.4	Mt.4	Mt.8	Mt.9	Mt.5.6.7
R.1.	R.1.	R.1.	R.1.	R.3.
L.5	L.4	L.4	L.5	L.6.ii.et.12
xxv	xxvj	xxvij	xxix	xxx
Rete	secuti	demon	socrus	leuicq	sermo

Mt.8	Mt.8	Mt.8	Mt.8	Mt.8	Mt.9
R.1.			R.4	R.5	R.2
L.5	L.7	L.7	L.9	L.8	L.8	L.5
xxxj	xxxij	xxxiij	xxxiiij	xxxv	xxxvj	xxxvij
Si vis	dic	surge	sequitur	mare	legio	tolle

Mt.9	Mt.9	Mt.9	Mt.12	Mt.9
R.2	R.5		R.6	R.6
L.5	L.8			
xxxviij	xxxix	xl	xlj	xlij
Conuiuiũ	tibicen	ceci	doctrina	rogate

Ad.io.ii. Ad.ii. Ad.i4 Ad.i4.
'R.6 R.6 'R.6 'R6
L.9 L.9 L.7 J.5 L.9 L.9
43 44 45 46 47 48 49
Adiſit grundo flet Adors piſcina fama ſeorſum
Ad.i4 Ad.i4 Ad.ii Ad.i2 Ad.i2
'R.6 'R.6 'R.3 'R.3 'R.3
L.9.J9 J.6 L.io L.io L.ii L.8
J.6 J.6
50 5i 52 53 54 55 56
Quinq; ſuper manna binos ve ve belzebub hi ſunt
Ad.i2 Ad.ii
L.ii L.io L.io L.io L.ii L.ii
57 58 59 60 6i 62
Signa ſathan ſtabulo pars optima nos voce ſtulti
Ad.i2 Ad.i2 Ad.i3 Ad.i3 Ad.i5 Ad.i5
'R.2 'R.3 'R.4 'R.7 'R7
L.9 L.4 L.8.et.i3
63 64 65 66 67 68
Stana manus para bis bine tres imita clamat
Ad.i5 Ad.i7 Ad.i6 Ad.i6
'R.7 'R.8 'R.8 'R.8 'R.8
L.9
69 70 7i 72 73
Surdus piſcialis a fermento ſpuit abſit
Ad.i6 Ad.i7 Ad.i7 Ad.i7
'R.8. 'R.9 'R.9 'R.9
L.9 L.9 L.9 L.9 J.9 J8
74 75 76 77 78 79
Crux vt ſol nequeunt aſcendite nemo locutus
Ad.7 Ad.i8 Ad.i8
'R.9 'R.9
J.9 J.9 J.9 L.9 L.17
80 8i 82 83 84 85
Abſcondit ſiloe paſtor ſoluit minor in te
Ad.i8 Ad.i8.et ſupra.io
'R.9 'R.io
L.i2 L.i2 L.i3
86 87 88 89 90
Nequam pro nobis qui me vines galylei
Ad.i9 Ad.i9 Ad.i9
'R.io 'R.io 'R.io
L.i3 L.i6 L.i8 L.i5 L.i8
9i 92 93 94 95
Incuruata libellus parui prodigus Imple
Ad.i9 Ad.20
'R.io
L.i8 L.i3 L.i4 L.i4
96 97 98 99 ioo
Quid nobis vineam pauci poſtremus egenos

Carmina super eodem

L.i4 L.i6 L.i6 L.i7
J.io
ioi io2 io3 io4 io5
Odit non poteris epulo serui sumus vnum

¶ Preambula passionis christi.

M.20 M.20 M.20
R.i9 R.io R.i9
L.i8 L.7 L.9 R.io
L.i8.i9
J.ii J.ii
io6 io7 io8 io9 iio iii ii2 ii3
Fetet abit scandit lepra vis dic ad me duo ceci
M.26 M.2i M.2i M.2i M.2i M.2i M.2i M.2i M.2i
R.i4 R.ii R ii R.ii R.ii R.ii R.i2
L.i9 L.i9 L.i9 L.i9 L.20 L.i8 L.20
J.i2 J.i2 J.i2
ii4 ii5 ii6 ii7 ii8 ii9 i20 i2i i22
Et quid rex flet gens ficus vnde duo mihi vitis
M.22 M.22 M.22 M.22 M.22 M.23 M.2i
R.i2 R.i2 R.i2 R.i2 R.i2 R.i2
L.i4 L.20 L.20 L.io L.i7 L.20 L.20
J.20
i23 i24 i25 i26 i27 i28 i29
Ueftem deo septem toto dauidis cathedrā de
M.24 M.24 M.24 M.25 M.26
R.i2 R.i3 R.i3 R.i3 R.i4
L.2i L.2i L.i7 L.i2 L.2i L.22
ai.22 J.i2 J.i3
i30 i3i i32 i33 i34 i35 i36
Plus quando signa vigiles rex credere pascha

¶ De egressu passionis et resurrectionis christi.

M.26 M.26 M.26 J.i3 M.26 M.28
R.i4 R.i4 R.i4 i4.i5 R.i4 R.i4
L.22 L.22 L.22 i6.i7 L.22 L.22
J.i3 J.i3 J.i3 J.i8 J.i8
i37 i38 i39 i40 i4i i42 i43
Lena lauat sacrat ter me docet orat ad annam
M.26 M.26 M.27
R.i4 R.i4 R.i4.et.i5
L.22 L.22 L.22.et.23
J.i8 J.i8 J.i8.et.i9
i44 i45 i46
Ad caypham fleuit vinctus damnatur inique
M.27 M.27 M.28 M.28
R.i5 R.i5 R.i5 R.i6
L.23 L.23 L.23 L.24
J.i9 J.i9 J.i9 J.20.et.2i
i47 i48 i49 i50
In cruce videtur sepelitur et inde resurgit

Sequuntur rubricelle in magna rubrica. 30. De sermone domini in monte.

i 2 3 4 5
Octo beant lux lex archa q̄ viderit est non
6 7 8
Lede malo benefac ingratis da sine teste.
9 10 11 12 13
Ora condona ieiuna cor sit tibi vbi lux
14 15 16
Ne sis solicit⁹ damnās sāctū canib⁹ dans
17 18 19 20
Bat pat̄ arta bonos fruct⁹ opare petre pax

Sequuntur rubricelle in Rubrica. 141. De sermone domini post cenam.

i 2 3 4 5 6
Bum via cū p̄e do vitis quia te sed odit
7 8 9 10 11 12
Obsequiū mundū modicū siqd pat̄ vnū

Sequuntur rubricelle in Rubrica. 146 De passione domini.

i 2 3 4 5
Poncio dāt vinctū iudas albis homicida
6 7 8 9 10 11
Ecce homo nil vtor latro lauit ludit̄ int⁹

Sequuntur rubricelle in Rubrica. 150. De christi resurrectione.

i 2 3 4 5 6
Tres duo stabant anete fregit stat medio
7 8 9 10 11 12
Octo naui petre vobiscū tingite signis

Prima pars principalis de origine et ingressu xp̄i. Et primo de eterna xp̄i generatione. Joh. j.

In principio erat verbū. et verbū erat apud deū. et deus erat verbū. hoc erat in principio apud deū. Omia p ipm facta sūt. et sine ipo factū est nihil q̄ factū est in ipo vita erat et vita erat lux hoim. et lux in tenebris lucet. et tenebre eā nō cōprehenderūt. Fuit hō missus a deo cui nomē erat iohānes. Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux. sz vt testimoniū phiberet de lumine. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientē in hūc mundū. In mūdo erat. et mūdus p ipm factus est. et mūdus eū nō cognouit. In pp̄a venit. et sui eū nō receperūt. Quotq̄t aūt receperūt eū. dedit eis ptātē filios dei fieri. his q̄ credūt in noīe ei⁹. q̄ non ex sanguinib⁹ neq; ex volūtate carnis neq; ex volūtate viri sed ex deo nati sūt. Et verbum caro factum est. et habitauit in nobis. Et vidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a p̄e. plenū gr̄e et veritat̄.

Hic p̄occupatō sit de incarnatōe verbi. q̄ postmodū latius explicatur.

Prohemium Luce.

Quoniam q̄dē multi conati sūt ordinare rez narrationē q̄ in nob cōplete sūt. sicut tradiderūt nob q̄ ab initio ipi viderūt. et ministri fuerūt sermois. visū et mihi assecuto oia a p̄incipio diligēt tibi ex ordie scribē optime theophile vt cognoscas eoz vbor de qb⁹ eruditus es veritatē.

Secdo de annūciatione iohannis baptiste. Et conceptiōe eius dem. Luce. j. Cap. ij.

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos q̄dā noīe zacharias de vice abia. et vxor illi de filiabus aaron et nomē eius elisabeth. Erāt aūt ambo iusti añ deū incedentes in oib⁹ mādatis et iustificatiōib⁹ dñi sine q̄rela. Et nō erat illis filius eo q̄ esset elisabeth sterilis. et ambo p̄cessissent i dieb⁹ suis. Factū est aūt cū sacerdotio fungerēt zacharias i ordine vicis sue. añ deū in p̄spectu dei sue. secundū consuetudinē sacerdotij sorte exijt. vt incēsū ponēt ingressus in templū dñi. Et omis multitudo p̄pli foris orās hora incēsi. Apparuit aūt illi angel⁹ dñi stans a dextris altaris incēsi. Et zacharias turbat⁹ est videns. et timor irruit sup eū. Dixit aūt ad illū angel⁹. Ne timeas zacharia. q̄m exaudita est deprecatio tua. et vxor tua elisabeth pariet tibi filiū. et vocabis nomē ei⁹ iohānē. Et erit gaudiū tibi et exultatio. et multi in natiuitate ei⁹ gaudebunt

Tres fuerūt herodes. vnde versus. Alcolonita necat pueros. annipa iobannez. Decimat agrippa iacobum. dat carceri petrum.

Erit enī magnus cora dño. 7 vinū 7 sicerā nō bibet. 7 spūsctō replebit adhuc ex vtero mris sue. Et multos filioz isrl conuertet ad dñm deū ipoz. Et ipse pcedet añ illū in spū 7 vtute helye. vt conuertat cordia patz in filios. 7 incredulos ad prudētiā iustoz. pare dño plebē pfectā. Et dixit zacharias ad angelū. Et vñ hoc sciā? Ego enī sum senex 7 vxor mea pcessit in diebus suis. Et rndēs angelus dixit ei. Ego sū gabriel q asto añ deū. 7 missus sū loq ad te. 7 hec tibi euāgelisare. Et ecce eris tacēs 7 nō poteris loq vsqz in diem q hec fiet p eo q nō credidisti vbis meis. q implebūt in tpe suo. Et erat plebs expectās zachariā. 7 mirabant q tardaret ipe in tēplo. Egressus aūt non poterat loq ad illos 7 cognouerūt q visionē vidisset i tēplo. Et ipe erat innuēs illis 7 pmānsit mut9. Et factū ē vt impleti sūt dies officij eius. abijt in domū suā. Post hos autē dies cōcepit elisabeth vxor eius. 7 occultabat se mēsibus qnqz dicens. Quia sic fecit mihi dñs in diebus qbus respexit auferre obpobriū meū inter homines.

De annūciatōe christi ad mariā p gabrielem. Luce. j. Cap. iij.

In mēse autē sexto missus ē angel9 gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth ad vginē despōsatam viro cui nomen erat ioseph de domo dauid. 7 nomē vginis maria. Et ingressus angel9 ad eā dixit. Ave gra plena. dñs tecū. benedicta tu i mulieribus. Que dum audisset turbata ē in vbo ei9. 7 cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angel9 ei. Ne timeas maria. inuenisti enī gram apd dñm. Ecce cōcipies in vtero. 7 paries filiū. et vocabis nomē ei9 ihesum.

Hic patz q maria fuit de genere sacerdotali et regali vide qua ātr i postilla

Hic erit magn9 7 fili9 altissimi vocabit. Et dabit illi dñs sedē dauid patris ei9. 7 regnabit i domo iacob in etnū. et regni ei9 nō erit finis. Dixit aūt maria ad angelū. Quomō fiet istud qm vir nō cognosco. Et rndens angel9 dixit ei. Spūssanct9 supueniet in te. 7 vtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq 7 qd nascet ex te scm. vocabit filius dei. Et ecce elisabeth cognata tua. et ipsa concepit filiū in senectute sua. Et hic mēsis ē sext9 illi q vocat sterilis. qa nō erit impossibile apud deū oē verbum. Dixit aūt maria. Ecce ancilla dñi fiat mihi scm vbū tuū. Et discessit āgelus ab illa.

De visitatione elisabeth p mariā 7 canticū magnificat. Luc. j. Cap. iiij.

Exurgēs autem maria abijt in mōtana cū festinatiōe i ciuitatē iude et intrauit in domū zacharie 7 salutauit elisabeth. Et factū ē vt audiuit salutatōem marie elizabeth exultauit infās in vtero ei9. Et repleta ē spūsctō elisabeth. Et exclamauit voce magna 7 dixit. Bndicta tu inter mulieres 7 bndict9 fruct9 ventris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mr dñi mei ad me. Ecce enī vt facta ē vox salutatiōis tue i auribus meis exultauit i gaudio infans i vtero meo. Et beata q credidisti. qm ptficiēt in te q dicta sūt tibi a dño. Et ait maria. Magnificat anima mea dñm. Et exultauit re. vsqz abraā 7 semini eius in secula. Mansit aūt maria cū illa qsi mēsib9 trib9 7 reuersa ē i domū suā.

probabile ē q prius maria 7 ioseph cōuenerūt celebrē cultu nuptiarū. et q delicēta ioseph vt forte ipo ducente maria inuerit ad montana reuelato pri9pi ioseph ī carnationis mysterio q̄uis Origē. 7 ei9 sequaces sec9 dicāt

De ortu iohannis et circūcisiōe ipius 7 canticū zacharie. Benedictus dñs deus isrl. Luce. j. Cap. v.

Elisabeth aūt impletū ē tps pariēdi 7 peperit filiū. Et audierūt vicini 7 cognati q magnificauit dñs misericordiā suā cū illa et p gratulabāt ei. Et factū ē in die octauo venerūt circūcidē puerū 7 vocabāt eū noie patris sui zachariā. Et rndens mr ei9 dixit. Neq̄q̄ sz vocabit iohānes. Et dixerūt ad illā.

Hic fit occupatō iuxta colorē opiones q̄ potī mariā fuisse in circūcisiōe iohānis i die octauo

Quia nemo ē in cognatiōe tua q vocet hoc nomine. Innuebant aūt patri eius quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit dicens. Johannes est nomen eius. Et

mirati sunt vniuersi. Apertū est aūt illico os eius z lingua eius. z loqbaē benedicēs deū. Et factus ē timor sup oēs vicinos eorū z sup oīa mōtana iudeorū diuulgabāē oīa vba hec. Et posuerūt oēs q audierant in corde suo dicētes. Quisputas puer iste erit? Etem manus dñi erat cū illo. Et zacharias paē eius impletus ē spiritusancto et pphetauit dicēs. Benedictus dñs deus isrl qē. vsq ad in viam pacis.

De genealogia christi z apparitiōe angeli ipi ioseph. Matth. j.

Capitulū. vj.

Liber generatiōis ihu xpi filij Dauid filij abraā. Abraā genuit ysaac Ysaac aūt genuit iacob. Jacob autem genuit iudā z fratres eius. Judas genuit phares z zarā de thamar. Phares genuit esrom. Esrom genuit aram. Arā genuit aminadab. Aminadab ge. naason. Naason ge. salmon. Salmon ge. booz de raab Booz ge. obeth ex ruth. Obeth ge. yesse. Yesse ge. regē dauid. Dauid rex ge. salomonē ex ea q fuit vrie. Salomon ge. roboam Roboam ge. abiam. Abia ge. aza. Aza ge. iosaphat. Josaphat ge. ioram. Joram ge. ozyā Ozyas ge. ioathan. Joathan ge. achaz. Achas ge. ezechiam. Ezechias ge. manassen. Manasses ge. amon. Amon genuit iosiam. Josias ge. ieconiā z fratres eius in trāsmigratiōe babylonis. Et post transmigratōz babylonis ieconias ge. salathiel Salathiel ge. zorobabel. Zorobabel genuit abiud. Abiud ātge. elyachim. Elyachī ge. azor. Azor ge. sadoch. Sadoch ge. achym. Achym ge. eliud. Eliud ge. eleazar. Eleazar aūt ge. mathan. Mathan aūt ge. iacob. Jacob aūt ge. ioseph vir Marie de qua natus ē ihus q vocat xpc. Oēs ergo generatiōes ab abraā vsq ad dauid. xiij. Et a dauid vsq ad trāsmigrationē babylonis. xiij. Et a trāsmigratōe babylonis vsq ad xpm generatiōes. xiij. Christi aūt generatio sic erat. Cū eet despōsata mater eius maria ioseph aūtq̄ p̄ quenirēt inuēta est dñs in vtero de spūsctō. Joseph aūt vir eius cū essz vir iust? z nollet traducere eā voluit occulte dimittē eā. Hec aūt cogitante eo. Ecce angelus dñi in somnis apparuit ei dicens. Joseph fili Dauid noli timē accipere mariā p̄iugē tuā qd em in ea natū est de spūsctō ē. Pariet aūt filiū z vocabis nomen eius ihm. Ipe em saluū faciet populū suū a pctis eoz. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret qd dictū ē a dño p pphetā dicentē. Ecce vgo in vtero hab ebit et pariet filiū z vocabit nomē eius emanuel qd est interptatū nobiscū deus. Exurgēs aūt ioseph a somno fecit sicut p̄cepit ei angelus dñi. Et accepit coniugē suā z nō cognoscebat eā donec peperit filiū suū p̄mogenitū z vocauit nomen eius ihesum.

Glosa. Tres hic omittuntur reges.

Glosa. Cōuētio hec recipit p celebri cultu nuptiarū q factus ē postq̄ ioseph inuenit mariā concepisse de spūsancto z per angeli p̄ceptū accepit eā cōiugez p̄usq̄ appareret p̄gnās z vtero tumefēre post rediū de mōtanis qr tūc nō fuisset honorabiliter facta celebritas coniugii.

De edicto Augusti. natiuitate christi. annunciatione per angelum ad pastores. Luce. ij.

Cap. vij.

Factum est aūt in diebus illis. Exijt edictum a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. Hec descriptio p̄ma facta est a p̄side Syrie Cirino et ibant omnes vt profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem et Joseph a galylea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem Dauid que vocatur bethleem eo q̄ esset de domo et familia Dauid. vt profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore p̄gnante. Factum est autem cum essent ibi. Impleti sunt dies vt pareret et peperit filium suum p̄mogenitum z pannis eum inuoluit et reclinauit eum in p̄sepio. quia non erat locus ei in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes z custodientes vigilias noctis supra gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos et claritas dei circumfulsit illos et ti-

Glosa. Hic fuit p̄occupatio que postmodū explicabit loco suo cum de circūcisione dicetur.

inuerūt timore magno. Et dixit angelus illis. Nolite timere. Ecce enim euangelizo vobis gaudiū magnum qđ erit omni populo/quia natus est vobis hodie saluator qui est christus dominus ī ciuitate dauid et hoc vobis signum. Inuenietis infantez pannis involutuz/ z positum in presepio. Et subito facta est cum angelo mltitudo militie celestis laudantium deum z dicentium. Gloria in altissimis deo. Et ī terra pax hominibus bone volūtatis. Et factum est vt discesserūt ab eis angeli in celū, pastores loquebanē ad invicē. Transeamus vsqz bethleem z videamus hoc verbum qđ factum est qđ dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes et inuenerunt Mariam z ioseph z infantē positum in presepio. Videntes autem cognouerūt ō verbo qđ dictum erat illis de puero hoc Et omnes qui audierunt mirati sunt et ō bis que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem cōseruabat oīa verba hec conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes et laudantes deuz que audierāt z viderant sicut dictuz ē ad illos.

De circūcisione christi. Luc. ij. z aduētu magoz. Matth. ij.

Capitulū. viij.

Et postq̄ consūmati sūt dies octo vt circūcideretur puer vocatum est nomen eius ihesus qđ vocatuz est ab angelo priusq̄ in vtero cōciperet. Cum natus eēt ihesus in bethleem iude in diebus herodis regis. Ecce magi ab oriente venerunt hierosolimā dicentes. Vbi est q̄ natus est rex iudeoz? Vidimus enī stellā eius in oriente z venimus adorare eū. Audiens autē herodes rex turbatus est z omnis hierosolima cum illo. Et congregans oīs principes sacerdotū z scribas populi sciscitabat ab eis vbi christus nasceret. At illi dixerunt ei. In bethleem inde. Sic enī scriptum est per pphetā. Et tu bethleē terra iuda nequaq̄ es minima in principibus iuda. Ex te enī exiet dux qui regat populū meū israel. Tunc herodes clā vocatis magis diligēter didicit ab eis tpus stelle que apparuit eis z mittens illos in bethleē dixit. Ite z interrogate diligenter ō puero et cum inueneritis renunciate mihi vt z ego veniens adorem eū. Qui cū audissent regē abierunt. Et ecce stella quā viderāt in oriente antecedebat eos vsqz dū veniēs supra vbi erat puer. Videntes autē stellā gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrātes domū inuenerunt puez cū Maria matre eius z procidētes adorauerūt eum. Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aur thus z mirrā. Et rīso accepto in somnis ne redirent ad herodem per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

De oblatōne christi in templo. Luce. ij.

Capitulū. ix.

Et postq̄ impleti sunt dies purgationis Marie fm legē moysi tulerunt ihesuz in hierusalē vt sisterent eū dño sicut scptū ē in lege dñi. Quia oīne masculinū adapies vuluā sctm dño vocabit. Et vt darēt hostias dño fm qđ dictū ē ī lege dñi par turturū aut duos pullos columbaz. Et ecce hō erat in irlm cui nomē symeon z hō iste iust⁹ z timorat⁹ expectās pso latiōz isrl z spūs sctus erat ī eo. Et rīsū accepat a spūsctō nō visurz se morte nisi prius vidēt xp̄m dñi. Et veīt in spū i tēplū. Et cū inducerent puez ihm parentes ei⁹ vt facerēt p̄z psuetudinē legis p eo z ipe accepit eū ī vlnas suas z benedixit deū z dixit. Nūc dimittis seruū tuū dñe fm vbū tuū in pace qz vsqz pleb tue isrl. Et erāt p̄r ei⁹ z mr mirantes sup his q̄ dicebāt de illo z benedixit illis symeon z dixit ad mariā matrē ei⁹. Ecce positus ē hic ī ruinā z ī resurrectōz multoz ī isrl z in signū cui cōtradicet. Et tuā ipsi⁹ animā pertrāsibit gladi⁹ vt reuelent ex multis cordib⁹ cogitatiōes. Et erat anna pphetissa filia phanuel de tribu azer. Hec processerat in diebus multis z vixerat cū viro suo ānis septē a virginitate sua. Et hec vidua erat vsqz ad ānos lxxxiij. q̄ nō discedebat de tēplo. ieiunijs z obsecratiōibus seruiēs deo nocte ac die. Et hec ipa hora supueniēs confitebat dño z loquebat de eo oīb⁹ q̄ expectabāt redēptōz isrl. Et pfecerūt oīa fm legē dñi reuersi sūt in galileā in ciuitatē suā nazareth. Puer autē crescebat z confortabat plenus sapiētia et gratia dei erat in illo.

De fuga in egyptuz

occisione innnocētū ꝛ ꝺ regressu ex egypto
Matthei. ij. Cap. x.

Cum magi recessissent. Ecce angel⁹ dñi apparuit in somnis Joseph dicēs Surge ꝛ accipe puerū ꝛ matrē eius ꝛ fuge i egyptum. ꝛ esto ibi vsqz dum dicā tibi. Futurz ē em vt herodes q̄rat puerū ad pdēdū illū. Qui ꝓsurgēs accepit puez ꝛ matrē eius nocte ꝛ secessit in egiptum ꝛ erat ibi vsqz ad obituz herodis vt adimpleret qꝺ dictū ē a dño p ꝓphetā dicentē. Ex egypto vocaui filiū meū. Tūc herodes videns qm illusus eēt a magis iratus est valde. ꝛ mittens occidit oēs pueros. qui erant in bethleem ꝛ in oibus finibus eius a bimatu et infra ſm tp̄us qꝺ exquisierat a magis. Tūc adimpletū est qꝺ dictū est per hieremiā ꝓphetam dicentē. Vox in rama audita est ploratus ꝛ vlulatus rachel plorās filios suos ꝛ noluit consolari q̄ nō sunt. Defuncto aūt herode. Ecce apparuit angelus in somnis ioseph in egypto dicēs. Surge ꝛ accipe puerū ꝛ matrē eius ꝛ vade in terrā isrl̄. Defuncti sūt em q̄ q̄rebāt animā pueri. Qui ꝓsurgens accepit puez ꝛ matrē eius et venit in terrā isrl̄. Audiēs aūt q Archelaus regnaret i iudea p herode pīe suo timuit illo ire. Et admonitus in somnis secessit in partes galylee. Et veniēs habitauit in ciuitate q̄ vocatur nazareth vt adimpleretur quod dictum est per ꝓphetā quoniā nazarenus vocabitur.

Probabile ē q angelus iste fuerit gabriel. ꝛ q in oibus misterū incarnatiōis cōcernentib⁹ q̄nēs introducitur angel⁹ apparuisse ipse fuerit. sicut fuit apud danielē. et ad pastores. et ad magos. et quater ad ioseph et i agonia christi. ꝛ resurrectōe ꝛ ī ascēsiōe

De inuentiōe christi

pueri in templo a parentibus eius. Luce. ij. Et de habitatiōe iohānis in deſto. Lu. j.

Capitulū. xj.

Ibat parētes eius p oēs annos in hierusalem in die solēni pasche. Et cū factus eēt ānoz duodecim. Ascendētibus illis hierosolymam ſm ꝓsuetudinē diei festi. Cōsūmatisq; diebus cū redirent remānsit puer ihs in hierusalē ꝛ nō cognouerūt parētes eius. Existimātes aūt illū eē in comitatu. venerūt iter diei ꝛ requirebāt eū inter cognatos et notos. ꝛ nō inuenientes regressi sūt ī hierusalē requirētes eū. Et factū ē post triduū inuenerūt illū in tēplo sedentē in medio doctorū audientē illos ꝛ interrogātē. Stupebāt aūt oēs q eū audiebāt sup prudētia ꝛ rīsione eius. Et videntes admirati sūt. Et dixit mater eius ad illū. fili qꝺ fecisti nobis sic. pat̄ tuus ꝛ ego dolentes q̄rebamus te. Et ait ad illos. Quid ē qꝺ me q̄rebatis. ? An nesciebatis q in his q̄ p̄ris mei sūt oportz me eē. ? Et ipi nō intellexerūt verbū qꝺ locutus ē ad illos. Et descēdit cū eis ꝛ venit nazareth. ꝛ erat subditus illis. Et mat̄ eius cōseruabat oīa verba cōferēs in corde suo. Et ihus ꝓficiebat sapiētia ꝛ etate et grā apud deū ꝛ hoīes. Puer aūt iohānes crescebat ꝛ confortabat spū et grā. Et erat in deſto vsqz in diē ostēsiōis sue ad isrl̄.

Nota positus est hoc a luca ꝫ hic repetit ꝓ cōtinuatione sequentium.

Incipit secūda pars

principalis huius libri de progressu predicationis christi. Rubrica. xij. de predicatione ꝛ baptismo iohannis in deſto. Ad 5 R I L 3

Capitulū. xij.

Anno aūt qntodecimo imperij Tiberij cesaris/ procurāte pontio pylato iudeam/ Tetrarcha aūt galylee herode Philippo aūt fratre eius tetrarcha ituree ꝛ traconitidis regionis ꝛ lysania abiline tetrarcha sub pncipibus sacerdotū Anna ꝛ caypha. Factū est verbū dñi sup iohānē filiū zacharie in deserto. Et venit in omnē regionē iordanis p̄dicās. L. R. baptismuz pnie in remissionē pcōz sicut. L. scriptuz. R. M. est in libro sermonū esaie ꝓphete. Initium. R. euāgelij ihu xp̄i filij dei sicut scriptū est in esaia ꝓphēta. Ecce mitto angelum meū ante faciē tuā. qui ꝓparabit viam tuā ante te. Vox. M. R. clamātis. L.

Hic fuit bō missus a deo cui nomen erat iohannes

R. in deserto parate viā dñi/rectas facite semitas eius. Omnis. L. Ad. vallis implebitur. et omnis mons & collis humiliabitur Et erunt prava in directa/& aspera in vias planas. Et. L. videbit omis caro salutare dei Jn. Ad. diebus aūt illis/venit iohānes baptista predicans in deserto iudee et dicens. Penitentiam agite. Appropinquabit enī regnum celoz. Jpe. Ad. R. autem iohannes habebat vestimentum ō pilis camelorum/& zonam pelliceam circa lumbos suos. Esca autem eius erat locuste & mel silvestre. Tunc exibant ad eum. R. hierosolimite vniversi et. Ad. omnis. R. iudea. et Ad. omnis regio circa iordanem. et baptizabantur ab eo in iordane flumine. R. confitentes. Ad. R. peccata sua. Videns. Ad. autem multos phariseoz & saduceorū. venientes ad baptismum suum/& turbas que exibant vt baptizarentur ab ipo. dixit. Ad. eis. Progenies genimia. L. viperaz. Ad. L. quis ostendit. L. vobis fugere a vētura ira facite ergo fructus dignos penitentie. Et ne cepentis. L. velitis. Ad. dicere intra vos Patrem habemus abraam. Dico enīz vobis/quoniam potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Jam eñ securi ad radicem arboris posita est. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum/excidetur & in ignem mittetur. Et. L. interrogabant eum turbe dicentes. Quid ergo faciemus? Respondens aūt dicebat illis. Qui habet duas tunicas det vnam non habenti. Et qui habet escas/similiē faciat. Venerunt aūt et publicani vt baptizarentur. Et dixerunt ad illū. Ad magister quid faciemus At ille dixit ad eos. Nihil amplius q̄ qō cōstitutū est vobis faciatis. Jnterrogabāt aūt eum & milites dicētes? Quid faciem⁹ & nos? Et ait illis Neminē cōcutiatis/neq calumniā faciatis. & contenti estote stipēdiis vestris. Existimāte aūt populo & cogitantibus oīb⁹ in cordibus suis ō iohāne/ne forte ipse eēt xp̄c. Rñdit iohānes dicēs oībus. Ego. Ad. quidez. L. R. aqua baptizo vos in pniam. Ad. Qui aūt post me vēturus est/fortior me est/cuius nō sum dignus calciamēta portare. et. R. p̄cumbēs solue re. R. L. corrigiā calciamentorū eius. Jpse Ad. vos. R. L. baptizabit i spūsancto. & R. igne. L. Cuius. Ad. L. ventilabz in manu eius & pmundabit & purgabit. L. aream suā. et congregabit triticum in horreum suum paleas autem comburet igni inextinguibili. Ad ulta. L. quidē & alia exhortans evangelizabat populo. Et factum. R. est in diebus illis. Venit ihesus a nazareth galylee in iordanem. Ad. ad iohannem/vt baptizaretur ab eo. Johannes autem prohibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari & tu venis ad me? Respondens autē ihus dixit ei. L. Sine modo. Sic enīz decet nos adimplere omnē iusticiam. tūc dimisit eū. Factum. L. est autem dum baptizaret oīs populus/& ihesu baptizato a iohāne in iordane. R. confestim. Ad. ascendit de aqua. Et. L. eo orante. Ecce. Ad. aperti sunt celi. Et vidit. R. celos apertos & spiritūsanctū dei. Ad. corporali. L. specie dei cendentem. Ad. sicut columbam/et venientem sup se et manentem. R. in ipso. Et. Ad. ecce vox ō celis facta. R. L. est dicens. Ad. Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui. Tu. R. L. es filius meus dilectus/in te. L. complacuit mihi.

De genealogia christi ſm Lucam. L 3

Capitulum. xiij

Glo.

Quō ioseph duos habet patres. s. beli legalem et iacob carnalem quere in postillis.

Et ipe ihus erat incipiens quasi triginta annorū vt putabat filius Joseph Qui fuit hely. qui fuit mathat. qui fuit levi. q̄ fuit melchi. qui fuit ianne. qui fuit ioseph. qui fuit mathathie. qui fuit amos. qui fuit naum. qui fuit hesli. qui fuit nagge. qui fuit maath. qui fuit mathathie. qui fuit semei. qui fuit ioseph. qui fuit iuda. qui fuit iohanna. qui fuit resa. qui fuit zorobabel. qui fuit salathiel. q̄ fuit neri. qui fuit melchi qui fuit addi. qui fuit thosan qui fuit elmadan. qui fuit her. qui fuit iesu. qui fuit heliezer. q̄ fuit iorim. qui fuit mathat. qui fuit levi. qui fuit symeon. qui fuit iuda. qui fuit ioseph. qui fuit iona qui fuit elyachim. qui fuit melcha. qui fuit menna. qui fuit mathatha. qui fuit nathan. qui fuit david. qui fuit yesse. qui fuit obeth. qui fuit booz. qui fuit salmon. qui

fuit naason. q̄ fuit aminadab. q̄ fuit aram. qui fuit esrom. qui fuit phares. qui fuit iu de. qui fuit iacob. qui fuit ysaac. qui fuit abrahe. qui fuit thare. qui fuit nachor. qui fuit sarvch. qui fuit ragau. q̄ fuit phalech. qui fuit heber. qui fuit sale. qui fuit caynā. qui fuit arphaxat. qui fuit sem. q̄ fuit noe. qui fuit lamech. qui fuit matusalē. qui fuit enoch. qui fuit iareth. q̄ fuit malalehel. qui fuit caynan. qui fuit enos. qui fuit seth qui fuit adam. qui fuit dei.

De ieiunio christi et tentatione. M. iiij. R. j. Luce. iiij.

Capitulū. xiiij.

IHesus aūt plenus spūsctō regressus a iordane et ctabat. R. spūs erpulit eū in desertū ductꝰ. M. a spū in desertū vt tētaret a diabolo. Et agebat. L. in spū in deb'tū. Et erat. R. in deb'to. xl. dieb⁹ 7 xl. noctib⁹ 7 tentabat a sathana 7 L. nihil māducauit i illꝰ dieb⁹

Scom narrationē luce. matheus hic preoccupat et incertū ē qs fuerit ordo rei geste: vide in postillis.

Eratq;. R. cum bestijs Et. M. cū ieiunassz. xl. dieb⁹ 7 xl. noctib⁹ postmatis illis postea. M. esurijt. L. Et accedens. M. tētator diabolus. L dixit. M. L. illi. Si filiꝰ dei es dic. M. vt lapides isti panes fiant. Hic. L. Lapidi huic vt panis fiat. Et. M. ñdit ad illū ihs. Scriptū ē enī qr nō in solo pane viuit hō sz in oi vbo dei. L. qd̄ p̄cedit. M. ō ore dei. Tūc assūpsit illū diabolus i sanctā ciuitatē 7 duxit. L. illū i hirlm et. M. statuit. L. illū supra pinaculū tēpli 7 dixit illi. Si filiꝰ dei es mitte te deorsum. Scptū ē enī qr angel'is suis mādauit ō te vt p̄seruēt. L. te 7 qr in mānib⁹. M. tollēt te ne forte offendas ad lapidē pedem tuū. Ait illi ihus rursū scptū ē. Nō tētabis dnm deuz tuū 7 reduxit. L. eū diabolꝰ. Et. M. itez assūpsit eū in montē excelsū valde 7 ondit ei oia regna mūi orb. L. ere in mometo tpis 7 gloriā. M. eoz 7 ait. L. M. ei Tibi. L. potestatē dabo hāc oēm uersā 7 gloriā. M. eoz qr mihi tradita sūt 7 cui volo do illa. Hec M. oia tibi dabo 7 erunt tua oia si. M. cadens. L. adorueris me. Tūc dixit illi ihs. Vade. M. sathana. Scptū. M. L. est enim dnm deū tuū adorab 7 illi soli seruies. Et p̄sūmata. L. oi tentatō e diabolꝰ recessit ab eo vsq; ad tps 7 reliqt. M. eū. Et ecce angeli accesserūt 7 ministrabāt. M. R. illi 7 regressus est ihus in vtute spūs in galileam.

De testimonijs Johannis de christo Joh. j.

Cap. xv.

IOhannes testimoniū phibz ō ipo 7 clamat dicens Hic erat quē dixi. Qui post me ventu-

Plures ibi venit

rus ē. añ me factꝰ ē. q̄ p̄or me erat. Et ō plenitudine eius nos oēs accepimus gratiā p̄o gr̄a qr lex p moysen data ē gr̄a et vitas p ihm xp̄m facta est. Deū nemo vidit vnq; Unigenitus dei filius q̄ ē in sinu p̄tis. ipe enarrauit 7 hoc est testimoniū iohānis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes 7 leuitas ad eū vt interrogarēt eū. Tu quis. es? Et p̄fessus ē 7 nō negauit. Et p̄fessus ē. qr nō sū ego xp̄c. 7 interrogauerūt eū qd ergo? Helyas es tu? Et dixit. Nō sū. Propheta es tu? Et rñdit nō. Et interrogauerunt eū qs es vt rñsum demus his q̄ miserūt nos. Quid dicis ō teipo? ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viā dñi sicut dixit esaias p̄pheta. Et q̄ missi fuerāt erant ex phariseis. Et interrogauerūt et dixerūt ei. Quid ergo baptisas si tu nō es christus neq; helyas neq; p̄pheta? Rñdit iohānes dicēs eis. Ego baptiso in aq̄. medius aūt vestr̄ stetit quē vos nescitis. ipe est q̄ post me vēturus ē q̄ ante me factus ē. cuius nō sū dignus vt soluā eius corrigiā calciamēti. Hec in bethania facta sūt trās iordanez vbi erat iohes baptisans. Altera die vidit iohes ihm ad se venientē 7 ait. Ecce agnꝰ dei ecce q̄ tollit pcta mūdi. Hic ē de q̄ dixi Post me venit vir q̄ ante me factus est. quia p̄or me erat 7 ego nescieba eū. sed vt manifestaret in isr'l p̄pterea veni ego in aq̄ baptisans. Et testimoniū phibuit iohānes dicens. Quia vidi spiritū descendentē quasi columbā de celo 7 mansit sup eū et ego nescieba eū. sed qui misit me in aqua baptizare ille mihi dixit. Super quē videris spiritū descendentē 7 manentē super eum hic est qui baptisat i spūsancto. Et ego vidi et testimoniū phibui qr hic est filius dei.

De vocatõe andree petri philippi ⁊ nathanael.

Jo.j. Ca.xvj.

Altera aũt die stabat iterũ iohãnes ⁊ ex discipulis eius duo ⁊ respiciens ihm ãbulãtẽ dixit. Ecce agn9 dei. Et audierũt eũ duo discipuli loquẽtẽ ⁊ secuti sũt ihm. Cõuersus aũt ihs videns eos seqntes se dixit eis quẽ qritis? q dixerũt ei Rabbi qđ dr interpretatũ magr vbi habitas? Dicit eis. Veni te ⁊ videte. Venerũt ⁊ viderunt vbi maneret. ⁊ apud eũ mãserunt illo die. Hora aũt erat qsi decima. Erat aũt Andreas frater simonis petri vn9 ex duob9 q audierãt a iohãne ⁊ secuti fuerãt eũ. Inuenit h primũ fratrẽ suũ simonẽ ⁊ dixit ei Inuenim9 messiam quod est interpatũ xps ⁊ adduxit eũ ad iesum. Intuit9 aũt eũ iesus dixit tu es simon filis iohãna tu vocaberis cephas qđ interpatr petr9. In crastinũ voluit exire in galileã ⁊ inuenit philippũ. Et dicit ei ihs. Sequre me. Erat aũt philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit. Quẽ scripsit moyses i lege ⁊ pphete. Inuenim9 ihm filiũ ioseph a nazareth ⁊ dicit nathanael. A nazareth potest aliqđ boni eē? Dicit ei philippus. Veni ⁊ vide. Vidit iesus nathanael veniẽtẽ ad se et dicit de eo. Ecce vera israelita in q̃ dolus nõ est. Dicit ei nathanael vñ me nosti? Rñdit iesus ⁊ dixit ei. priusq̃ te philippus vocaret cũ eẽs sub ficu vidi te. Rñdit ei nathanael ⁊ dixit. Rabbi tu es filius dei tu es rex isr. Rñdit Jesus ⁊ dixit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis mai9 his videbis. Et dicit eis. Amen amen dico vobis. Videbitis. celum apertum ⁊ angelos dei ascendentes ⁊ descendentes super filiũ hominis.

De mutatõe aque in vinũ Johannis.ij. Capi.xvij.

Et tertia die. Nuptie facte sũt in chana galilee ⁊ erat mat ihu ibi vocat9 est aũt ihs et discipuli eius ad nuptias. Et deficiẽte vino dixit mr ihu ad eũ. vinũ nõ hñt. Et dixit ei iesus. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nondũ venit hora mea. dicit mater eius ministris qđcunq̃ dixerit vobis facite. Erãt aũt ibi lapidee ydrie sex posite scm purificationẽ iudeoꝝ capientes singule metretas binas vel trinas. Dicit eis iesus. Implete ydrias aq̃. ⁊ impleuerũt eas vsq̃ ad summum. Et dicit eis iesus haurite nũc. ⁊ ferte. Archithiclino ⁊ tulerũt Ut aũt gustauit archithiclinus aquã vinũ factã ⁊ nõ sciebat vñ eẽt. ministri aũt sciebãt qui hauserãt aquã. vocat sponsum archithiclinus ⁊ dicit ei. Omis hõ primũ bonũ vinũ ponit ⁊ cũ inebriati fuerint tũc id qđ deterius est. tu aũt seruasti vinũ bonũ vsq̃ ad huc. Hoc fecit initiũ signoꝝ iesus in chana galilee ⁊ manifestauit gloriã suã ⁊ credidерũt in eũ discipuli eius.

De primo aduentu eius ad pascha.

Et soluite templũ hoc Johannis.ij. Capi.xvij.

Post hoc descendit in capharnaũ ipse ⁊ mater eius ⁊ fratres eius ⁊ discipuli eius ⁊ ibi mãserũt nõ multis diebus. Et ppe erat pascha iudeoꝝ Et ascẽdit iesus hierosolimã et inuenit in tẽplo vẽdentes boues ⁊ oues ⁊ colũbas ⁊ numularios sedẽtes. Et cum fecisset qsi flagellũ de funiculis oes eiecit de tẽplo. Oues quoq̃ et boues et numulariorũ effudit es. et mensas subuertit. Et his q colũbas vẽdebãt dixit Auferte ista hinc ⁊ nolite facere domũ pris mei domuz negociationis. Recordati vo sũt discipuli eius quia scriptũ ẽ zelus dom9 tue comedit me. Rñderũt g iudei ⁊ dixerũt ei. Qđ signũ ostẽdis nobis qr hec facis? Rñdit iesus ⁊ dixit eis soluite tẽplũ hoc ⁊ in trib9 dieb9 excitabo illud Dixerũt ergo ei iudei. qdraginta ⁊ sex annis edificatũ est tẽplũ hoc ⁊ tu trib9 diebus excitabis illud. Ille aũt dicebat de tẽplo corpis sui. Cũ ergo surrexisset a mortuis recordati sũt discipuli eius qr hoc dicebat. Et crediderũt scripture ⁊ vbi dixerat iesus. Cũ esset hierosolymis in pascha in die festo multi crediderũt in noie eius Vidẽtes signa que faciebat. Ipe aũt iesus nõ

Colligit ex euãgelio Jo. q xps fuit ad min9 ad mpler pascha: licet alij euãgeliste & vnico solũ faciũt mẽtionẽ: ⁊ inde venit apud aliqs naturaliter rõnis ꝓfusio ponẽtes hoc pascha cũ vlimo

credebat sem etip̃m eis eo q̃ ip̃e nosset oēs Et q̃ op⁹ ei⁹ nō erat. vt q̃s testimoniū phibēt de hoīe. Ip̃e em̃ sciebat qđ eēt in hoīe.

De Nicodemo.

Johannis. iij. Ca. xix.

'Rat aut̃ hō ex phariseis Nicodemus noīe p̃nceps iudeoꝝ: hic venit ad ieſū nocte ꝛ dixit ei. 'Rabbi sc̃i⁹ q̃ a deo venisti mgr̃. Nemo em̃ pōt hec sig̃ facere q̃ tu facis nisi fuerit deus cū eo. 'Rn̄dit ieſus ꝛ dixit ei. Amē amē dico tibi. Nisi q̃s renatus fuerit denuo nō pōt videre regnū dei. Dixit ad eū nicodemus. quō pōt hō nasci cū sit senex: Numq̃d pōt in vētrē mr̃is sue iterato introire ꝛ renasci: 'Rn̄dit ieſus Amē amē dico tibi nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ ꝛ spū nō pōt introire in regnū dei. qđ natū ē ex carne caro ē ꝛ qđ natū ē ex spū spūs ē. Nō mireris q̃ dixi tibi. oportet vos nasci denuo. spūs vbi vult spirat ꝛ vocem eius audis ꝛ nescis vnde veniat aut q̃ vadat. Sic ē oīs q̃ natus ē ex spū. 'Rn̄dit nicodemus ꝛ dixit ei. Quō p̃t hec fieri. 'Rn̄dit ieſus ꝛ dixit ei. Tu es mgr̃ in israel et hec ignoras: Amē amē dico tibi q̃ qđ sc̃imus loq̃mur ꝛ qđ vidimus testamur ꝛ testimoniū nr̃m nō accipitis. Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis quō si dixero vobis celestia credetis. Et nemo ascēdit in celū nisi q̃ descēdit de celo filius hoīs q̃ ē in celo. et sicut moyses exaltauit ſpentez in deserto ita exaltari oportet filiū hoīs vt oīs q̃ credit in illo nō pereat ſz habeat vitā eternā: Nō em̃ misit deus filiū suū in mūdū vt iudicet mūdū sed vt saluet mūdū p ip̃m. Qui credit in eū nō iudicat. Qui aut̃ nō credit iā iudicatus ē q̃ nō credit in noīe vnigeniti filij dei hoc ē aut̃ iudiciū q̃ venit lux in mūdū ꝛ dilexerūt hoīes magis tenebras q̃ lucē. Erant em̃ eoꝝ mala opa. Oīs em̃ qui male agit odit lucē ꝛ nō venit ad lucē vt nō arguant opa ei⁹. q̃ aut̃ facit vitatē venit ad lucem vt manifestent opa eius q̃ a deo facta sunt.

De querela qđ ieſus

baptizat. Jo. iij. Capi. xx.

Post hoc venit ihs̃ in iudeā trā ꝛ discipuli ei⁹ illic demorabat cū eis ꝛ baptisabat. Erat aut̃ ioh̃es baptisans in enon iuxta salim q̃ ad mlte erāt illic ꝛ veniebāt ml ti ꝛ baptisant̃. Nondū em̃ fuerat missus ioh̃es in carcerem. Facta est ergo questio ex discipulis iohannis cum iudeis de purificatōne. ꝛ venientes ad iohannē ꝛ dixerunt ei 'Rabbi q̃ erat tecum trās iordanem cui tu testimonium phibuisti. Ecce hic baptisat et omnes veniunt ad eum. Respondit iohānes et dixit. Nō pōt homo accipe quicq̃ nisi fuerit ei datū de celo. ip̃i vos mihi testimoniū phibetis q̃ dixerim: ego nō sum xp̃s/sed q̃s missus sum ante illum. Qui habet sp̃sam sponsus est. Amicus aut̃ sponsi qui stat ꝛ audit eum. gaudio gaudet p̃pter vocē sponsi. Hoc ergo gaudiū meum impletum est Illum oportet crescere me aut̃ minui. qui desursum est sup omnes est. qui est de terra de terra est/ ꝛ de terra loquit̃. qui de celo venit sup omnes est ꝛ qđ vidit ꝛ audiuit hoc testatur ꝛ testimonium eius nemo accipit Qui autem accipit eius testimoniū signauit: quia deus verax est. quem em̃ misit deus verba dei loquit̃. Non em̃ ad mensurā dat deus spiritū. Pater diligit filium ꝛ omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū habet vitam eternā qui aut̃ incredulus est filio/non videbit vitam sed ira dei manet super eum.

De incarnatōe iohānis. M. xiiij. R. vj. L. iij.

Capi. xxj.

Herodes. L. aut̃ tetrarcha cum coniperetur a iohanne de herodiade vxore Philippi 'R. fratris sui quia duxerat eam, ꝛ L. de omnibus malis q̃ fecit herodes. Dicebat. M. em̃ illi iohānes. Non licet tibi habere. R. vxorē fratris tui Adiecit L. ꝛ hec herodes sup omnia tenuit. M. iohannem ꝛ alligauit eum ꝛ posuit M. L. eum in carcerem propter. M. herodiadem vxorem fratris sui Herodias M autem insidiabat̃ ei ꝛ volebat occidere eū nec poterat. Herodes aut̃ metuebat Johannē. sciens eū virū sanctū ꝛ iust̃ū. ꝛ. M volens eum occidere timuit populū q̃ sicut prophetā eum habebant ꝛ custodiebat 'R. eum ꝛ audito eo multa faciebat ꝛ libenter eum audiebat.

Non per se sed per discipulos suos, vt vicinar in fra.

De iudea relicta a christo et de samaritana. M.iiij. R.j. L.iiij J.iiij.

Capitulum.xxij.

Cum. M. aut audisset iesus q iohānes tradit⁹ eēt. et vt. J. cognouit q audierunt pharisei q iesus plures discipulos facit et baptisat q iohānes q̄q iesus nō baptisaret sz discipuli eius. secessit. M. relinquit spūs s. L. R. venit in galileā. M. R. L. J. Oportebat J. eum aut trāsire p samariam. Venit ergo iesus in ciuitatē samarie que dicit sichar iuxta p̄dium qđ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aut ibi fons iacob iesus quoq; fatigat⁹ ex itinere sedebat sic sup fontem. Hora aut erat quasi sexta Venit mulier de samaria haurire aquam. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli aut eius abierant in ciuitatē vt cibos emerent. Dicit ergo mlier illa samaritana. Quomodo tu iudeus cum sis/a me bibere poscis que sum mulier samaritana? Nō enim coutūtur iudei samaritanis. Rñdit Jesus et dicit ei. Si scires donū dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses ab eo et dedisset tibi aquaz viuam. Dicit ei mulier. Dñe neq; in quo haurias habes et puteus altus est. Unde ergo habes aquā viuam? Nūquid tu maior es patre nr̄o iacob qui dedit nobis puteuz istum. et ipe ex eo bibit et filij eius et pecora eius. Rñdit ie sus et dixit ei. Omnis qui bibit ex aq̄ hac sitiet iterum. qui aut̄ biberit ex aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitam eternā. Dicit ad eum mulier. Domine da mihi hanc aquā vt nō sitiam neq; veniam huc haurire. Dicit ei iesus. Vade voca virum tuum et veni huc. Rñdit mulier et dixit. Non habeo virū. Dicit ei iesus. Bene dixisti quia nō habeo virum. quinq; enim viros habuisti et nūcquez habes nō est tuus vir. hoc vere dixisti. Dicit ei mulier. Domine video quia pheta es tu. Patres nr̄i adorauerūt in monte hoc. et vos dicitis q ierosolimis est locus vbi oportet adorare. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi quia venit hora quādo nec in monte hoc neq; in ierosolimis adorabitis patrē. Vos adoratis qđ nescitis. nos adoramus qđ scimus q salus ex iudeis est. Sed venit hora et nunc est quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. Nam et pater tales querit qui adorēt eū. Spūs est deus et eos q̄ adorant eū. in spiritu et veritate oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio q messias venit qui dicit xp̄s. Cum ergo venerit ille nobis annūciabit omnia. Dicit ei Jesus. Ego sum qui loquor tecū. Et statim venerūt discipuli eius et mirabant quia loquebat mulier. Nemo tamē dixit qđ queris aut qđ loq̄ris cū ea. Reliquit ergo ydria am suam mulier et abijt in ciuitatē et dicit illis hominibus. Venite et videte hoīem qui dixit mihi omnia quecūq; feci. Nunquid ipe est xp̄s? Exibant de ciuitate et veniebāt ad eū. Interea rogabāt eum discipuli dicētes. Rabbi manduca. Ille autem dixit eis Ego cibuz habeo manducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli eius adinuicem. Nūquid aliq̄s attulit ei manducare. Dicit eis iesus. Meus cibus est vt faciā voluntatē patris mei qui misit me vt pficiam opus eius. Nōne vos dicitis q adhuc q̄tuor mēses sunt et messis venit? Ecce ego dico vobis leuate oculos vestros et videte regiones q̄ albe sunt iam ad messem. et q̄ metit: mercedē accipit et congregat fructuz in vitam eternā vt et qui seminat simul gaudeat et qui metit. In hoc enī verbum est verū quia alius est qui seminat alius est qui metit. Ego misi vos metere qđ vos nō laborastis. Alij laborauerūt et vos in labores eorū introistis. Ex ciuitate aut̄em illa multi crediderunt in eū samaritanor̄ p̄pter verbū mulieris testimoniū phibentis quia dixit oia quecūq; feci. Cum venissent ergo ad illuz samaritani rogauerūt eū vt ibi maneret et mansit ibi duos dies. Et multo plures q̄e dixerūt p̄pter sermonē eius. Et mulieri dicebant quia iā nō p̄pter tuā loquelā credimus. ipsi enī audiuimus et scimus q̄ hic est vere saluator mundi. Post duos autem dies exijt inde et abijt in galileā. Ipse enim iesus testimoniuz phibuit quia pheta in sua pātria honorē nō habet. Cū ergo venisset in galileā exceperūt eū galilei cū omnia vidissent q̄ fecerat ierosolimis in die festo. Et ipi venerāt ad diē festū.

De filio reguli Jo. iiij

Capitulum. xxiij.

En erat q̄ iterū in chana galileeubi fecerat de aq̄ vinū. Et erat q̄daz regulus cui⁹ filius infirmabat capharnaum Hic cū audiſſet q̄ ieſus aduenit a iudea in galileā. abijt ad eū. 7 rogabat eū vt deſcēderet 7 ſanaret filiū ei⁹ Jnapiebat eū moti. Dixit q̄ ieſus ad eū. Niſi ſigna 7 p̄digia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus. Dñe deſcēde priuſq̄ moriat filius meus. Dicit ei ieſus. Vade filius tu⁹ viuit. Credidit homo ſmoni quē dixit ei ieſus 7 ibat. Jā autem eo deſcēdente ſui occurrerūt ei 7 nūciauerūt dicētes q̄ filius eius viueret. Jnterrogabat q̄t horā ab eis in q̄ melius habuerat. Et dixerūt ei. q̄ heri hora ſeptima reliquit eū febris. Cognouit ergo pater q̄ illa hora erat in qua dixit ei ieſus filius tu⁹ viuit/ et credidit ipſe et domus eius tota: Hoc iterū ſcōm ſignū fecit ieſus cum veniſſet a iudea in galileā.

De libri traditōe ipſi ibu 7 electōe ei⁹ extra ciuitatē.

Et relicta nazareth/ veit capharnaū. Mt. iiij. R. j. L. iiij. J. iiij. Capitulū. xxiij.

Et fama. L. exijt per vniuerſam regionē de illo. Et ipe docebat in ſynagogis eoz 7 magnificabat ab omnibus et venit nazareth vbi erat nutritus. Et intrauit ſm cōſuetudinē ſuam die ſabbati in ſynagogā. Et traditus eſt illi liber yſaie p̄phete. Et vt reuoluit librū inuenit locum vbi ſcriptū erat. Spiritus domini ſup me propter q̄ vnxit me. euangeliſare pauperibus miſit me: ſanare cōtritos corde. 7 p̄dicare captiuis remiſſionē 7 cecis viſuz/ dimittere cōfractos in remiſſionez/ p̄dicare annū dominī acceptū 7 diem retributōnis Et cum plicuiſſet librum dedit miniſtro 7 ſedit. Et omniuz in ſynagoga oculi erant intendētes in eum. Cepit autem dicere ad illos quia hodie impleta eſt hec ſcriptura i auribus veſtris. Et omnes teſtimoniū illi dabant 7 mirabātur in verbis gratie que procedebāt de oze illius 7 dicebant. Nōne hic eſt filius ioſeph? Et ait illis vtiq̄ dicetis mihi hanc ſimilitudinē. Medice cura teipſum. Quanta audiuimus facta in capharnaū. faç 7 hic in patria tua. Dixit autem Amen dico vobis q̄ nemo ꝓpheta acceptus ē in patria ſua. Jnveritate dico vobis multe vidue erāt in diebus helye in iſrael/ quando clauſum eſt celū annis tribus 7 menſibus ſeꝛ quādo facta eſt fames magna in omni terra 7 ad nullam illaruz miſſus eſt helyas niſi in ſareptā ſydonie ad mulierē viduam Et multi leproſi erant in iſrael ſub helyseo ꝓpheta 7 nemo eoruz mundatus eſt niſi naamā ſyrus. Et repleti ſunt omnes in ſynagoga ira hec audientes. Et ſurrexerunt et eiecerūt illuz extra ciuitatē 7 duxerūt illum vſq̄z ad ſup̄ciliū montis ſup quem ciuitas eoꝝ erat edificata vt p̄cipitaret eum. Jpſe autē trāſiens p̄ mediū illoꝝ ibat. Et relicta. M. ciuitate nazareth deſcendit. L. venit. M. 7 habitauit in capharnaū ciuitatē L. galilee maritimā. M. in finibus zabulon 7 neptalim. vt adimpleret quod dictū eſt per yſaiam ꝓphetam. Terra zabulon 7 terra neptalim via maris trās iordanē galilee gentiū populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnaz. Et ſedētibus in regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Et inde cepit ieſus p̄dicare euangelium R. regni dicens. Quoniā impletū eſt tp̄s penitentiā. M. agite 7 credite. R. euāgelio. appropinquabit. M. R. enī regnum celoꝝ.

De vocatōne ſecūda aplōz ad familiaritatē. L. v.

Ca. xxv.

Factum eſt autez cū turbe irruerent in ieſuz vt audirēt verbū dei et ipſe ſtabat ſec⁹ ſtagnū genezareth et vidit duas naues ſtātes ſecus ſtagnū. Piſcatores autem deſcenderāt 7 lauabant retia. Aſcēdens aūt in vnā nauim que erat ſimonis rogauit eum a terra reducere puſillum Et ſedēs docebat de nauicula turbas. Ut ceſſauit autem loqui dixit ſymoni. Duc in altū 7 laxate retia veſtra in capturaz. Et reſpondēs ſymon dixit illi. Preceptor per totam noctē laborātes nihil cepim⁹. Jn verbo aut̄ tuo laxabo rete. Et cum hoc feciſſent cōcluſerūt piſciū multitudinem copio

sam. Rumpebat autē rete eoz. Et annuerunt socijs suis qui erāt in alia naui vt venirēt z adiuuarēt eos z venerūt z impleuerunt ambas naviculas ita vt pene mergerētur. Qō cū videret symon petrus procidit ad genua iesu dicens. Exi a me dñe quia homo pctōr ego sum. Stupor enim circūdederat eum z omnes qui cū illo erāt in captura piscium quā ceperāt. Similiter aūt z iacobus z iohannē filios zebedei qui erant socij symonis. Et ait ad symonē iesus. noli timere. ex hoc iā eris hoīes capiens z subductis ad terrā nauibus/ relictis oībus secuti sunt illū.

De tertia vocatōe ad

Hec ītā. M. iiij. R. j. L. capi. xxvj. Mbulans. M. autē iesus z. R. pteriens iuxta. M. mare. R. galilee vidit duos. M. frātres symonez. M. R. q vocāt petrus z andreā frātē eius mittētes retia in mare. Erant enīz piscatores. Et R. āit. M. illis ibs. Venite post mē facīa vos fieri piscatores hoīm. Ar. M. illi R. ptinuo relictis retibus z naui secuti sunt eū. Et R. pgressus. M. indē pusillū. vidit M. R. alios duos frēs iacobū zebedei z iobez frātē eo⁹ in naui cū zebedeo patre eoz reficiētes pponētes. R. etiā. M. eoz. et. M. statī. R. vocauit eos M. R. suo zebedeo in naui cum mercenarijs suis secuti. M. R. sunt eum.

Nō est ipsa bile dicere vocationē istā esse eādem cū precedenti licet sēsus mō fiat narratio, non tamē cōtrario, quāq; sileat hic de capt a piscū.

De expulsione īmū/

di demonij z sanatōe ois languoris. M. iiij. R. j. L. iiij. Capitulū. xxvij. Ingrediebat cā pharnaū. Et statī sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. Et stupebant sup doctrina eius. Erat enīm docens eos q̄si ptātem habēs z nō sicut scribe. quia. L. in potestate erat p̄mo ip R. demoniū habēs immūdū. Et exclamauit voce magna dicens. Sine: qd nobis et tibi iesu nazarene. Venisti. L. aī tempus pdere. L. R. nos. Scio q̄ enim sis sanctus dei. Et cōminatus. R. est eum ibs z increpauit eum dicens. Obmutesce. L. R. z exi ab illo. z discerpēs illū spiritus īmūdus z exclamās voce magna exiuit ab eo. z. L. cū precipisset illū demoniū in mediū exijt ab illo nihilq; illi nocuit. Et factus ē pauor in oībus z. R. mirati sūt oēs ita vt pquirerēt inter se z colloquebātur. L. adinuicē dicētes. Quidnā. R. est hoc: quenam doctrina hec noua: qō est hoc ꝙ iuxta quia in ptāte z virtute imperat immūdis spiritibus z exeūt z obediunt ei. Et p̄cessit rumor eius statim. z. L. diuulgabat fama de eo in oīnē locum z. R. regiōnē galilee. Et circūibat. M. iesus totā galileā docēs in synagogis eoꝝ z pdicans euangelium regni z sanans omnem languorē z omnez infirmitatē in populo. z abijt opinio eius in totam syriā. Et obtulerūt ei omnes male habentes varijs lāguoribus z tormētis comphensos z qui demonia habebāt z lunaticos z paraliticos z curauit eos. Et secute sunt eum turbe multe de galilea z de decapoli z de ierosolimis z de iudea z ꝛ trās iordanem.

Augus. dicit libro vltio. q̄ non nocuit discerpēs id ē membra non debilitauit sicut aliquādo solet.

De socru Symonis

M. viij. R. j. L. iiij. Capitulum. xxviij. Surgens autem iesus de synagoga z protinus egredientes de synagoga venerūt in domum symonis petri. M. z andree. R. cum iacobo z iohanne. Decūbebat autem z socrus symonis et tenebatur. L. magnis febribus. Et. M. vidit socrum eius iacentē. z. R. febricitātem. Et statim dicūt z rogauerūt. L. eum p illa. Et stans sup illam. Imperauit febri z R. accedens elevauit eā apphensa manu eius z continuo dimisit eam febris z. M. surrexit z ministrabat. L. M. R. eis. Vespe. R. autem facto cū occidisset sol L. omnes qui habebāt infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eū. Afferebāt ad eum omnes male habētes z multos M. R. demonia habentes. Et erat omnis ciuitas ꝑgrēgata ad ianuā. Et ille singulis manus imponens curabat eos. multos. R. qui vexa

bant varijs lāguoribus ⁊ demonia multa
eijciebat et spiritus. M. immūdos verbo
Et oīes male habentes curauit vt adim
pleret quod dictū est p ysaiam pphetā dicē
tem. Ipse infirmitates nostras accepit et
egrotatōes nostras ipe portauit. Exibant
L. autem demonia a multis clamātia ⁊ di-
centia. Quia tu es xps filius dei. Et in-
crepans. nō. L. R. sinebat ea loq quia sciebāt
eum esse xpm. Et. R. diluculo valde facto
die surgens egressus abijt in desertū locū
ibiq orabat. Et. L. turbe requirebāt eū. Et
R. psecutus est eum symon ⁊ qui cū illo
erant. Et cū inuenissent eū dixerūt ei. Quia
omnes querūt te. et dixit
illis. Eamus in proximos
vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi p
dicē. ad hoc enī veni. Et. L.
venerunt turbe ad xpm ⁊ detinebant eum
ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Quia
et alijs ciuitatibus oportet me euangelisa-
re regnū dei quia ideo missus sum. Et. R
erat. L. pdicans in synagogis eoꝝ ⁊ in om-
ni galilea ⁊ demonia ejiciens.

Fuit inter predi
catones istas p
mo domini i mō
te.

De vocatōe mathei

que fm aug. facta ē ante fmonē dñi in mō
te. M. ix. R. ij. L. v.

Capitulum. xxix.

L. L. post hoc exijt. Et. M. dum
transiret inde. Egressus. R. rursus
ad mare oīs̄q turba veniebat ad
eum ⁊ docebat eos. Et cum p̄teriret vidit
L. M. ihs. R. publicanū
nomine leui alphei. R.
Matheum. M. sedentē
R. L. in teloneo. Et ait il-
li. Sequere me. Et. L. reli
ctis omnibus surgens. L.
M. R. secutus est eum.

Repetitur post-
modum vocatio
mathei vt cōme-
moretur pran-
dium quod fecit
ei.

De electōe duodeci

apl'oꝝ ⁊ fmone dñi in mōte thabor qui cō
tinet multas rubricellas p multitudīe do
ctrinaꝝ. M. v. vj. vij. capitulis p totū. R.
iij. L. vj. xj. et. xij.

Capitulum. xxx.

Factum. L. est autem in diebus illis
exiens ascendit. R. in montem ora
re. Et erat. L. pno
ctans in oratōe dei. Et cū
dies factꝰ fuisset vocauit di

Probabile est q
fuerit idem ser-
mo quē mathe⁹
⁊ lucas narrāt si
cut hic cōnectit
Jubilomin⁹ pro
babilis est alte-
ra pars q fuerit
distincti p diuer
sis temporib⁹ ac
cis ⁊ personis.
nō exi mirabile
est si xps pluries
similia fecit. di-
xit ⁊ docuit. Et
hoc per eorū bu-
ius narratōnis
contextum vbi si
milia cōiūgun
tur babeatur an
notatum.

scipulos quos voluit ipe
⁊ venerūt ad eū. et fecit vt
essent duodecim cū illo. et
vt mitteret illos p̄dicare ⁊
dedit illis ptātez curandi
infirmitates ⁊ ejiciēdi de-
monia quos. L. ⁊ apostō-
los nominauit Symonē
quē cognominauit Petꝝ
⁊ andream fratrē eius. Et
iacobū zebedei. R. ⁊ iohā-
nem fratrē iacobi. et impo
suit eis nomia boanerges
quod ē filij tonitrui. Phi-
lippum. L. R. ⁊ bartholo-
meū matheū ⁊ thomā Ja
cobum alphei ⁊ Symonē
qui vocabaē zelotes cha-
naneū. R. iudā. L. iacobi
thadeum. R. ⁊ iudam. L. qui fuit proditor
qui. R. tradidit eum. Et. L. descendens Je
sus de monte cum illis stetit in loco cāpe-
stri ⁊ turba discipulorum eius ⁊ multitu-
do copiosa plebis ab omni iudea ⁊ hieru-
salem ⁊ maritima ⁊ tyri ⁊ sydonis qui ve-
nerāt vt audirēt eū ⁊ sanarent a lāguoribꝰ
suis. Et q̄ vexabant a spiritib⁹ immundis
curabant. Et ois turba querebat illū tan-
gere quia vtus de illo exibat et sanabat om
nes. Videns. M. autem ihesus turbas ascē
dit in montem. Et cū se-
disset accesserūt ad eū di-
scipuli eius. ⁊ L. ipe eleua
tis oculis i discipulos su-
os. ⁊ M. apiēs os suū do
cebat eos dicēs Beati. M
L. pauperes spiritu quo-
niam ipsorum est regnum celorum. Beati
mites. M. quoniam ipi possidebunt terrā
Beati qui lugent quoniam ipi consolabū
tur. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam
quoniam ipsi saturabun-
tur. Bti misericordes q̄ni
am ipi misericordiā conse
quētur. Beati mūdo cor-
de qui ipsi deū videbunt
Beati pacifici quoniam
filij dei vocabuntur. Bea
ti qui persecutionem patiuntur propter iu
sticiam quoniam ipoꝝ est regnū celorum

Vel vnde prius
descenderat. vt
dicit L. n. vt ima
gin ande fuit pue
partes montis
vna bassior alte
ra.

Si quis volue-
rit profunditatē
et ordinem tota
us sermonis illi⁹
us cognoscere re
curratad postil-
las.

Beati eritis cum vos oderint homines ⁊ cum separauerint vos ⁊ exprobrauerint ⁊ eiecerint nomen vestrum tanq̃ malum/ ꝓpter filium hominis. Beati estis cum maledixerit vobis homines ⁊ psecuti vos fuerint ⁊ dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me. Gaudete in .L. illa die ⁊ exultate .M. quoniam merces vestra copiosa est in celis. Sic .M. eñ .L. persecuti sunt ⁊ prophetas qui fuerunt ante vos patres. ⁊ eorum. Verũtamen ve vobis diuitibus qui habetis cõsolationẽ vestrã. Beati qui nunc esuritis quoniam saturabimi. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. Ve vobis q̃ saturati estis/ quia esurietis. Ve vobis qui nũc ridetis/ quia lugebitis et flebitis. Ve vobis cum bñdixerint vos omnes homines. Secundum eñ hoc faciebant pseudo prophete patres eorum. (Vos estis sal .1. terre. Q̃ si sal euanuerit (Apostolorũ cõ in quo saliet. Ad nihilũ mendatio valet vltra nisi vt mittat foras ⁊ conculcet ab hoib⁹. Vos estis lux mũdi. Nõ potest ciuitas abscõdi supꝫ mõtem posita neq̃ accendunt lucernam ⁊ ponunt eam sub modio sed sup candelabrũ vt luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coꝝ hominib⁹ vt videant opera vestra bona ⁊ glorificẽt patrẽ vestrũ qui in celis est. (Nolite .2. putare q̃m veni soluere le (Legis imple gem aut ꝓphetas. nõ ve- tio. ni soluere sed adimplere. Amen quippe dico vobis donec transeat celum ⁊ terra. iota vnum aut vnus apex nõ preteribit de lege donec oñia fiant. Qui ergo soluerit vnũ de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabit̃ in regno celorum. Qui autem fecerit ⁊ docuerit hic magnus vocabit̃ in regno celorũ. Dico enim vobis quia nisi abũdauerit iustitia vestra plusq̃ scribarũ ⁊ phariseorum non intrabitis in regnum celoꝝ. (Audistis q̃ dictũ .3. est antiquis. Nõ occides (Consiliorum su qui autem occiderit/ reus per legem addi erit iudicio. Ego autẽ dico vobis quia omnis/ q̃ tio veterem ⁊ pri irascitur fratri suo reꝰ erit mo ad illud non iudicio. Qui autem dixe- occides. rit fratri suo racha reꝰ erit concilio qui autem dixerit fratri suo fatue reus erit gehẽne ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare. ⁊ recordatus ibi fuerit quia frater tuus habet aliquid aduersum te. relinque ibi munus tuũ ante altare ⁊ vade prius reconciliari fratri tuo. ⁊ tunc veniens offeres munus tuũ. (Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in via cũ eo ne forte aduersarius tradat te iudici et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris. Amen dico tibi. Non exibis inde donec reddas nouissimum quadrantẽ. Audistis quia dictum ẽ antiqs .4. Nõ mechaberis Ego au (Additio super tem dico vobis q̃m om- illud. Nõ me nis q̃ viderit mlierẽ ad cõ- chaberis. cupiscendũ eam iam mechatus est eam in corde suo. Q̃ si oculus tuus dexter scandalisat te. erue eum ⁊ proijce abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnũ membrorũ tuorũ q̃ totum corpus tuũ mittat̃ in gehẽnam. Et si dextera manus tua scandalisat te abscide eam ⁊ proijce abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnũ membrorũ tuorum q̃ totus corpus tuũ eat in gehennã. Dictũ ẽ aũt Quicũq̃ dimiserit vxorẽ .5. suam excepta causa fornica (Superaddito tionis facit eam mechari ⁊ super illud Nõ qui dimissam duxerit adul- iurabis. terat. Iterum audistis quia dictũ est antiquis non periurabis. Reddes autẽ domino iuramenta tua. Ego autẽ dico vobis non iurare omnino. Neq̃ per celum quia thronus dei est. neq̃ per terram quia scabellum pedum eius est. Neq̃ per ierosolimã quia ciuitas est magni regis neq̃ per caput tuum iurabis quia non potes vnũ capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo vester ẽ est. nõ nõ. q̃ autẽ his abundantius a .6. malo est. (Audistis q̃ (Judicialiũ ena cuatio ⁊ modera dictũ est oculum pro ocu- tio. lo dentẽ pro dẽte. Ego autem dico vobis non resistere malo. Sed .M. siquis .L. te percusserit in dexteram maxillam prebe illi ⁊ alteram. Et qui vult tecum iudicio cõtendere ⁊ tunicam tuam tollere dimitte ei ⁊ pallium. Et .M. quicunq̃ te angariauerit mille passus. vade cum eo et alia duo. Qui .M. petit .L. a te da ei. Et volenti.

M. mutuari a te ne auertaris. Et qui auf-
fert. L. que tua sunt ne repetas. Et prout
vultis vt faciant vobis homines ꝛ vos fa
cite illis similiꝫ. Audistis. M. quia di-
ctū est: diliges pximū tu- .7.
um ꝛ odio habebis īimi- (Inimicorum di-
cum tuū. Ego autē dico lectio.
vobis. Diligite. M. L. ini-
micos vestros benefacite his qui oderunt
vos benedicite male dicētibus vobis. Et
M. orate. L. pro persequentibus ꝛ calūni-
antibus vos vt. M. sitis filij patris vestri
qui in celis est qui solem suum facit oriri su-
per bonos ꝛ malos ꝛ pluit super iustos et
iniustos. Si enim. M. diligitis. L. eos q̄
vos diligunt quam. M. mercedem habe-
bitis? nonne vobis. L. est gratia. Nam ꝛ pec-
catores se diligentes diligunt. Nonne M
et publicani hoc faciunt? Etsi salutaueri-
tis fratres vestros tantum quid amplius
faciatis. Nonne et ethnici hoc faciunt. Si
L. benefeceritis qui vobis benefaciūt que
est vobis gratia? Siquidem et peccatores
hoc faciunt. Et. L. si mutuū dederitis his
a quibus speratis accipere que gratia ē vo-
bis. Nam et peccatores peccatoribus fene
rantur vt recipiant equalia. Verūtamē di-
ligite inimicos vestros ꝛ benefacite. ꝛ mu-
tuum date nihil inde sperantes ꝛ erit mer-
ces vestra multa. et eritis filij altissimi; quia
ipse benignus est super ingratos ꝛ malos.
Estote. M. ergo perfecti sicut
et pater vester celestis perfectus est. At- (Ypocrisis dete-
tendite ne iusticiā vestraz stacio.
faciatis coram hominib⁹
vt videamini ab eis. Alioquin mercedem
non habebitis apud patrem vestrum qui
in celis est. Cum ergo facis elemosynaz
noli ante te tuba canere si .8.
cut ypocrite faciunt in sy- (Commendatio
nagogis: et in vicis vt ho elemosyne.
norificentur ab hominib⁹.
Amen dico vobis receperunt mercedem
suam. Te autem faciente elemosynam ne-
sciat sinistra tua quid faciat dextera tua vt
elemosyna tua sit in abscondito ꝛ pr̄ tu⁹ q̄
videt i absc̄dito reddet ti .9.
bi. Et. M. cum oratis (Quomodo sit
non eritis sicut ypocrite orandum.
tristes q̄ amāt i synagogis et ān̄gulis plateꝝ
rum stantes orare vt videantur ab homi-
nibus. Amen dico vobis quia receperunt
mercedem suam. Tu autem cum oraue-
ris intra in cubiculum tuum ꝛ clauso ho-
stio ora patrem tuum in abscondito et pa-
ter tuus qui videt in abscondito reddet ti-
bi. Orantes autem nolite multum loqui
sicut ethnici faciunt. putant enim q̄ i mul
tiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo as-
similari eis scit enim pater vester quid op⁹
sit vobis anteq̄ petatis eū
Sic ergo orabitis Pater (Glo.
noster qui es in celis. Sā- (Lucas hāc ora-
ctificetur nomen tuū. Ad tionē ponit sub
veniat regnum tuum. Fiat quinq; petitōni
voluntas tua sicut in celo bus.
et in terra. Panem nostrū
supersubstantialem. M. quotidianum. L
da. M. nobis hodie. Et dimitte nobis de
bita nostra. Sicut ꝛ nos dimittimus debi
toribus nostris. Et ne nos inducas in ten
tationem. Sed libera nos a malo. Amen.
Si enim dimiseritis ho
minibus peccata eorū di
mittet et vobis pater ve- .10.
ster celestis peccata vestra (Quomodo sit iu
Si autem non dimiseri- dulgendum.
tis hominibus nec pater
vester dimittet vobis pec- .11.
cata vestra. Cum au- (Qualiter sit ie-
tem ieiunatis nolite fieri iunandum.
sicut ypocrite tristes. Ex-
terminant enī facies suas
vt appareant hominibus ieiunātes. Amē
dico vobis receperunt mercedem suā. Tu
autem cum ieiunas vnge caput tuum ꝛ fa
ciem tuam laua / ne videaris hominibus ie
iunans sed patri tuo qui est in absconso.
Et pater tuus qui videt in absconso red-
det tibi. Nolite thesau- .12.
rizare vobis thesauros in (Qualiter thesau-
terra vbi erugo et tinea de rizandum.
molitur et vbi fures effo-
diunt et furantur. Thesaurizate autem vo
bis thesauros in celo vbi nec erugo nec ti
nea demolitur et vbi fures non effodiunt
nec furantur. Vbi enim est thesaurus tu-
us ibi est et cor tuum. (Lucerna corpo-
.13.
Lucerna corpo- (Qualiter intelli-
oculus tuus Si
oculus tuus fuerit sim-

plex ⁊ totum corpus tuum lucidū ent. Si autē oculus tuus fuerit neq̄ totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt, ipse tenebre quante erunt. Memo. Ad. potest duobus dominis ꝯuire aut eñ vnū odio habebit ⁊ alterum diliget. aut vnū sustinebit ⁊ alterū cōtemnet. Nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Ideo dico vobis ne. Ad. L. solliciti sitis anime vestre q̄d manducetis aut corpori vestro q̄d induamini. Nōne anima vestra est plus q̄ esca ⁊ corpus plus q̄ vestimentū. Respicite. Ad volatilia celi quia non serunt neq̄ metunt neq̄ cōgregant in horrea ⁊ pater vester celestis pascit illa. Considerate corpos quibus nō est cellariū neq̄ horreū et deus pascit illos quanto magis vos pluris estis illis? Quis autē vestrū cogitans pōt adijcē ad staturam suam cubitū vnum? Si. L. ergo neq̄ quod minimū est potestis. quid ō vestimentis ⁊ de ceteris solliciti estis? Considerate. Ad. lilia. R. agri quomō crescunt non laborant neq̄ nent. Dico autez vobis quoniā nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur. coopertus. Ad. est sicut vnus ex istis. Si autem fenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur deus sicve stit, quanto magis vos minime fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Et. L. nolite in sublime tolli. Hec Ad. L. autem gentes mundi. L. querunt. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Querite ergo primum regnum dei ⁊ iusticiam. Ad. eius et. Ad. hec. L. omnia adijcientur vobis. Nolite. Ad. ergo solliciti ee in crastinum. Crastinus enim dies solicitus erit sibijpsi. Sufficit enim diei malicia sua. Estote. L. ergo misericordes sicut et pater vester misericors est

.14. Qualiter solicitudo numia tollenda ⁊ spes in dei prouidentia dirigenda.

.15. Qualiter miserē dum nec iudicādum.

Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis. iudicabimini. Nolite cōdemnare ⁊ non condēnabimini dimittite ⁊ dimittemini. Date ⁊ dabitur vobis. mensuram bonā ⁊ cōfertam ⁊ coagitatam ⁊ superefluentez dabunt in sinū vestrum. Eadem. Ad. quidē L. mensura qua mensi fueritis remetiet̄ vobis. Dicebat. L. autem et illis similitudinē Nunquid potest cecus cecum ducere. nōne ambo in foueam cadunt? Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem erit omnis si sit sicut magister eius. q̄d Ad. L. autem vides festucam in oculo fratris tui et trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo. Frater Sine. eijciam festucam de oculo tuo / et ecce trabes est in oculo tuo? Ypocrita eijce primum trabem de oculo tuo ⁊ tūc videbis eijcē festucā de oculo fratris tui Nolite. Ad. sanctū dare canib⁹ neq̄ mittatis margaritas vras ante porcos ne forte cōculcent eas pedib⁹ suis: et canes cōuersi dirūpāt vos. Petite ⁊ dabit̄ vobis q̄rite et inuenietis pulsate ⁊ aperiet̄ vobis Qis enim qui petit accipit, ⁊ qui querit inuenit ⁊ pulsanti aperiet̄. Aut quis est ex vobis homo quē si petierit filius suus panē. nunquid lapidez porrigit ei. Aut si petierit piscem nūquid serpentem porriget ei? Aut si petierit ouū nūq̄d scorpionē porriget illi Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris. quanto magis pater vester qui in celis est dabit spiritum bonum petentibus se? Omnia. Ad. ergo quecunq̄ vultis / vt faciant vobis homines ita ⁊ vos facite illis. Hec ē eñ lex ⁊ ꝓphe

.16. Qualiter instanter ⁊ fiducialiter orandum.

Intrate p angustā portam q̄ lata porta ⁊ spacio sa via ē q̄ ducit ad pditionē ⁊ multi sunt q̄ intrāt p eam. Quā angusta porta ⁊ arta via q̄ ducit ad vitā

.17. Nō improbe arguendum.

Non porcis ⁊ canibus sanctū dandum.

Preceptum vniuersale legis ⁊ augustia porte salutis.

Luce. xiij. Cōtende intrare per angustā portam vide infra capitu. xcviij.

et pauci sunt qui inveniūt eam. Attendite a falsis prophetis qui veniūt ad vos in vestimentis ouiū. intrinsecus autē sunt lupi rapaces. A fructib⁹ eoz cognoscetis eos. Nunqd colligunt de spinis vuas aut de tribulis fic⁹? Non L. ē em̄ arbor bona q̄ facit fructus malos. Neq; arbor mala faciens fructum bonū. Unaquaq; em̄ arbor ō fructu suo cognoscit̄. Neq; em̄ de spinis colligunt ficus neq; de rubo vindemiāt vuas Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum Et malus homo ō malo thesauro cordis sui profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Sic M. omnis arbor bona fructus bonos facit. mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona fructus malos facere. neq; arbor mala fructus bonos facere Omnis arbor que nō facit fructum bonū excidetur z in ignē mittet. Igit̄ ex fructib⁹ eorum cognoscetis eos.

.18.
Falsorum prophetarum nocia scilicet a fructibus.

Quid. L. autez vocatis me dñe dñe z nō facitis q̄ dico. Non. M. ois qui dicit mihi/domine dñe intrabit in regnū celorum sed qui facit voluntatem patris mei/q̄ in celis ē ipse intrabit in regnū celoz. M ulti dicent mihi in illo die domine domine. Nonne in nomine tuo ꝓphetauimus z in nomine tuo demonia eiecim⁹. z in nomine tuo virtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis quia nunq̄ noui vos. Discedite a me omnes qui opamini iniqtatē. Omnis L. M. qui venit ad me z audit sermones meos z facit eos ostendā vobis cui sit silis. Similis ē homini edificāti domū q̄ L. fodit in altū z posuit fūdamentū supra petrā. Et M. descendit pluuia z venerūt flumia z flauerūt vēti z irruerunt in domū illam z non cecidit fundata enim erat supra firmā. L. petram. Et. M. omnis. L. qui audit verba mea hec. z nō facit ea. similis est viro stulto qui edificauit domū suam sup arenam sine. L. fundamento z. M. descendit pluuia z venerūt flumina z flauerūt venti z irruerunt in domū illam in quaz. L. illisus est fluuius z continuo cecidit z. L. facta. M. ē ruina domus illius magna. Et. M. factū est cum cōsummasset Jesus verba hec admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatē habens z nō sicut scribe eoz z phanisei. M.

.19.
Qualiter deus sit colendus nō oze tantum sed operum efficacia.

.20.
Qualiter operatio miraculoz non salvat sed stabilis in petra christo permanētia.

De leproso sanato.

M. viij. R. j. L. v. Capitulum. xxj.

Cum. M. autem descendisset Jesus de monte secute sunt eum turbe multe. Et. L. factum est cum esset in vna ciuitatum. Et ecce. M. leprosus plenus lepra videns Jesum veniens. M. adorabat eum precans. R. z genu flexo z procidens. L. in facie rogabat eum dicens. Domine. L. M. R. si vis potes me mundare. Jesus. R. autem misertus eius extēdens. M. R. L. manuz tetigit eum dicens. Volo. mundare. z confestim mū data est lepra eius. Et. R. cōminatus est ei. statimq̄ eiecit illum z dixit illi. Et precepit. L. ei. Vide. L. R. M. nemini dixeris/sed vade ostende te principibus sacerdotum z offer pro emundatione tua munus. M. quod precepit moyses in testimonium illis. Et. R. egressus cepit predicare z diffamare sermonem. Peram bulabat. L. autem magis sermo de illo z cōueniebant turbe multe vt audirent illum z curarentur ab infirmitatibus suis. ita. R. vt iam non posset manifeste introire in ciuitatem sed foris in desertis locis esse. Ipse L. autem secedebat in desertum z orabat et R. conueniebant ad eum vndiq̄.

Blo.
Colligitur et loco z aliis pluribus q̄ sua angeliste non semper secuti sunt ordinem rei geste. sz vsi sunt regula de preoccupatōne z rememoratione. Videt autem Matheus sepius sequi ordinem rei geste.

De seruo centuriōis

M. viij. L. vij. Capitulum. xxvij.

Cum. L. autē implesset oia vba sua ad aures plebis intrauit. L. M. capharnaū Cēturionis. L. autez cuiusdā seruus male habēs erat mo-

Considerandū est hic q̄ centurio fuit gentilis

ritur⁹ qui erat illi p̄ciosus
Et cū audisset d̄ ihu mi
sit ad eum seniores iudeo
rum rogans eum vt veniret
uum eius. At illi cum venissent ad iesum
rogabant eum solicite dicentes ei. Quia di
gnus est vt hec illi p̄stes. diligit enim gē
tem nostram et synagogam ipse edificauit
nobis Jesus autē ibat cū illis. Et cū iam
non longe esset a domo misit ad eum cen
turio amicos. Accessit. M. autem ad eū
centurio et rogās eum et dixit. Domine pu
er meus iacet in domo paraliticus et male
torquet. Et ait illi Jesus. Ego veniā et cu
rabo eum. Et respondens centurio ait illi.
D̄ne noli vexari. Non. M. L. enī sum di
gnus vt sub tectum meū intres propter. L
quod et meipm nō sum dignū arbitratus
vt venirem ad te. sed. M. L. tm̄. M. dic M
L. verbo et sanabit puer meus. Naz et ego
sum homo sub ptāte constitutus habens
sub me milites et dico huic vade et vadit.
et alio veni et venit. et seruo meo fac hoc et fa
cit. Audiēs. M. autē Jesus mirat⁹ est. Et
conuersus. L. sequētibus. M. L. se dixit.
Amen. M. dico vobis non inueni tantaz
fidem in israel. Dico autez vobis q multi
ab oriēte et occidēte venient et recūbent cuz
Abraā et isaac et iacob in regno celorum.
Filij autem regni eijcient̄ in tenebras exte
riores. Ibi erit fletus et stridor dentiū. Et
dixit Jesus centurioni. Vade et sicut credi
disti fiat tibi. Et sanatus est puer in illa ho
ra. Et reuersi qui missi fuerāt domū inue
nerunt seruū qui languerat sanū.

De filio vidue suscitato. L. vij.

Capitulum. xxiij.

Et factum est deinceps Jbat iesus
in ciuitatem que vocat̄ naym. Et
ibant cū illo discipuli eius et turba
copiosa. Cum aūt appropinquarent porte
ciuitatis. Ecce defunct⁹ efferebat̄ filius vnic⁹
matris sue. Et hec vidua erat et turba ciuita
tis multa cū illa. Quā cū vidisset dn̄s misē
ricordia mot⁹ sup eā dixit illi. noli flere et ac
cessit et tetigit loculuz. Hi aūt q portabant
steterūt. Et ait Adolescēs/ tibi dico surge.
Et resedit q erat mortuus et cepit loq et dedit
illū matri sue. Accepit autē oēs timor et ma
gnificabāt deū dicētes. Quia ꝓpheta ma
gnus surrexit in nobis et q deus visitauit
plebē suā. et exijt hic sermo in vniuersaz in
deam de eo et omnem circa regionem.

De duob⁹ volentib⁹ sequi xp̄m. M. viij. L. ix.

Capi. xxiiij.

Videns aūt ihs turbas multas cir
cū se iussit discipulos ire trās fretū
Jfactū. L. est aūt ambulātib⁹ illis in
vias accedens. M. vn⁹ scriba ait illi. Magi
ster. M. L. sequar te quocūq; ieris. et dixit
ei ihs. Vulpes foueas habēt et volucres ce
li nidos: filius aūt hominis nō hz vbi caput
suū reclinet. Alit. L. aūt ad alter. Sequere
me. Jlle aūt ali⁹ M. de discipulis ei⁹ ait illi
D̄ne. M. L. pmitte me primū ire et sepelire
patrē meū. Jhs. M. autē ait illi. Sequere
me et dimitte. M. L. mortuos sepelire mor
tuos suos. Tu aūt vade et annūcia regnū
dei. Et alē ait. Seqr̄ te dn̄e sz pmū pmitte
mihi renūciare his q domi sunt. Ait āt ad
illū ihs. Nemo mittēs manū ad aratrū et
respiciēs retro aptus est regno dei.

De quietatōe maris ad iussū xp̄i. M. viij. R. iiij. L. viij.

Ca. xxv

In R. illo die cū sero factū eēt ait di
scipul⁹ suis. Trāseam⁹ et dimitten
tes turbā assumūt eū ita vt erat in
naui. et ipe L. ascēdit nauiculā et R. alie na
ues erāt cū illo. et M. ascēdēte eo i nauiculā
secuti sunt eū discipli ei⁹. Et L. ait ad illos.
Trāseam⁹ trās stagnū et ascēdert. Nauigā
tib⁹ āt illis obdormiuit. et M. ecce mot⁹ ma
gn⁹ fact⁹ ē i mari. et L. ascēdit R. pcella vēti
magni R. i stagnū L. et R. fluct⁹ mittebat i
naui ita M. R. vt nauicla opiret fluctib⁹.
Et L. ppellebāt fluctib⁹ et piclitabant. ipe
M. vo dormiebat et R. erat i puppi super
cerui cal dormiēs. et M. accesserūt ad eū di
scipuli eius et suscitauerūt eū dicētes magi
ster. R. nō ad te ptinet q perim⁹ dn̄e. R. p
ceptor M. L. salua M. nos p̄imus. Tūc
surgens imperauit ventis et mari et R. com
minatus est vento Jncrepauit L. ventuz et
tempestatē aque et dixit. R. mari Tace ob
mutesce et cessauit vētus et M. facta R. ē L
tranquillitas magna. Dixit. L. autem eis.
Vbi est fides vestra? Quid. M. R. timi-

di estis modice. M. fidei? nec. R. dū habe?tis fidē? Porro. M. hoīes mirati sunt q ti muerūt. R. timore magno. Et dicebāt ad alterutrū. Quisputas ē iste? Qualis. M. ē h? qz. L. vētis M. R. q mari imperat q obe diunt ei.

De duob⁹ demoniacis curatis. M. viij. R. v. L. viij. Ca. xxxvj

Nauigauerūt. L. aūt et. R. venerūt trāsfretū mātis i M. regionē. R. L. gerazenoz q ē ꝫ galileā. q M. tunc venissz q cū. L. egressus ad tram occurrerūt M. ei duo hñtes demonia de monumētis exeūtes seui nimis ita vt nemo trāsire posset p viaz illaz. Et ecce. R. occurrit ei de monumētis hō in spū imūdo q habebat demoniū iā tpib⁹ multis q vesti mēto nō induebat/neq; i domib⁹ manebat. Qui R. domiciliū habebat i monumētis. Et neq; catenis illū q̄squā potuit ligare q̄n sepe catenis q pedib⁹ vinct⁹ dirupisset catenas q cō pedes ꝫminuisset q nemo poterat eū domare. Et sp die ac nocte i monumētis erat q in mōtibus clamās q cōcidēs se lapidib⁹ Videns aūt iesum a longe cucurrit q adorauit eū. Et. L. procidit ante illū. Et. M. ecce ambo clamauerūt voce. L. magna dicētes. M. Quid nobis et tibi. L. ibu. R. M. fili dei altissimi? Cur. M. veni?sti huc ante tp̄s torq̄re nos? Adiuro. R. te per deū. Obsecro. L. té ne me torq̄as. Precipiebat em̄ spiritui imūdo vt exiret ab homine. multis em̄ temp̄ibus arripiebat illū q vinciebāt catenis q cōpedibus custodit⁹ Et ruptis vinculis agebatur a demonio isto in desertū. Dicebat. R. enim illi Jesus Exi spūs immūde ab hoīe. Jnterroganit L. R. aūtē illū iesus dicens. Quod tibi nomen est? At ille dixit Legio. R. L. mihi nomen. R. est quia multi sumus. q. L. demonia multa intrauerūt in eum. Et. R. deprecabatur eū multū ne se expelleret extra regionem. Et. R. rogabāt illum ne imperet illis vt in abyssum irent. Erat. M. autem nō longe ab eis grex porcoꝝ multoꝝ circa. R. montē pascēs in agris in monte. L. Demones. M. autē rogabāt illum dicentes. Si ejcis nos hinc/mitte nos in gregē porcorum vt in eos introeamus vt. L. permitteret eis in illos ingredi. q permisit illis Et cōcessit. M. eis statī iesus. Et ait. M. illis iesus Jte. At illi exeūtes abierunt. q R introierunt in porcos. Et. M. ecce magno impetu abijt totus grex per precips. L. in stagnū Et. R. p̄cipitat⁹ē i mare ad duo milia q suffocati. L. sūt i mari. Et. M. mortui sunt in aquis. Quod. L. vt vidēt factum pastores. M. qui. R. pascebant. L. eos fugerunt. M. R. L. q venientes nūciauerunt. M. L. in ciuitatez. R. q in agros q in villas. L. hec omnia M. q de his qui demonia habuerāt. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu. Et exierūt. L. aut̄ videre q̄ factum est q cōuenerunt ad iesum q. R. videt illuz qui a demonio vexabāt a quo. L. demonia exierūt sedentem. R. L. ad pedes. L. eius vestitū. R. q sane mentis q timuerūt. Nūciauerunt. L. autem illis q hi qui viderāt quō sanus factus eēt a legione q̄ porcis. R. Et viso. M. eo rogauerunt. L. M. R. cum omnis multitudo regionis gerasenoz. vt. M. trāsiret. R. a finibus eoꝝ et L. discenderet ab ipsis quia magno timore tenebant. Jpse aūtē ascendens in nauim reuersus est. Cunq; L. R. ascenderet nauim cepit illum deprecari qui a demonio vexat⁹ fuerat vt esset cum illo. Jesus aūt non admisit eum sed ait illi Vade q redi in domū tuam ad tuos q nūcia illis quāta tibi dominus fecerit q misertus. R. sit tui. Et. L. abijt p vniuersam ciuitatē. Et. R. cepit. L. p̄dicare in decapoli. R. quanta sibi fecisset iesus. Et. R. omnes mirabant. Et cū ascendisset iesus in nauim q rursum trās fretuz cōuenit turba multa ad eū q erat circa mare. Factum. L. est autem cum rediisset iesus trans fretum excepit illum turba. Erāt em̄ omnes expectantes eum.

Odo notesseron sue

Idē est hic stagnū q mare.

De paralitico sanato

M. ix. R. ij. L. v. Capitulum. xxxvij.

Et. M. ascendēs in nauicula trans fretauit et venit in ciuitatez suam q ut̄erum. R. intrauit in caphar̄naū

post dies octo factū. L. est autē vna dieruz et ipse sedebat docens z. R. auditum est q̄ in domo esset z cōuenerūt multi ita vt non caperent neq̄ ad ianuā z loquebat eis verbuz. Et erant pharisei sedentes z legis doctores qui venerāt ex oīi castello galilee et iudee z hierusalē. Et vtus domini erat ad sanādum eos. Et. M. ecce offerebāt paraliticum iacentez in lecto qui R. a quatuor portabat. Et L. querebāt eū inferre z ponere ante eū z nō inuenientes qua parte euz inferrent p̄e turba. Ascenderūt sup tectuz z. R. mudauerūt tectū vbi erat z patefaciētes submiserunt. L. R. eum in lecto in medium ante iesum. Videns. M. R. autē ie sus fidem illoruz dixit paletico. Fili homo L. M. confide remittūtur. L. M. R. tibi peccata tua. Et L. ceperunt cogitare scribe z pharisei dicentes intra se. M. Quis. L. ē hic qui loquit blasphemias. M. R. quis pōt dimittere peccata nisi solus deus. Ut autem cognouit iesus in spū R. sc̄ō cogitatōnes. L. M. eoz̄ R̄ndens L. dixit ad illos. Ut. L. M. R. quid cogitatis mala M. in cordibus vestris. Quid est facilius dicere paletico. R. dimittuntur tibi peccata tua. An dicere surge tolle grabatū. R. tuū z ambula. Ut aūt sciatis quoniā filius hominis habet ptātem in terra dimittēdi peccata. Ait paletico. Tibi. L. R. dico surge tolle lectum tuū z vade in domū tuaz. Et L. confestim coz̄ illis surgens tulit lectuz suum in quo iacebat z abijt in domū suā. Et stupor ap p̄hēdit omnes z magnificabāt deū z glorificauerūt. M. q̄ dedit potestatem talē hoibus et. L. repleti sunt timore magno dicētes q̄ vidimus mirabilia. et R. nunq̄ sic vidimus.

De uocatione matthei

M. ix. R. ij. L. v. Capi. xxviij.

Hecit. L. autē ei conuiniū magnuz leui i domo sua. M. Et factū. R. ē discūbēte eo in domo sua ecce multi publicani z peccatores venientes discūbebant cū iesu z discipulis eius. Erāt. R. eiñ multi qui sequebanē eū. Et. M. videntes pharisei. R. z scribe q̄ manducaret cū publicanis z peccatoibus murmurabant. L. dicētes ad discipulos eius. Quare. R. M. cum publicanis z peccatoibus māducat z bibit. R. magister vester. z. L. vos manducatis et bibitis. Et rñdens iesus ait illis. Non. L. egent. R. M. qui sani sunt medico sed qui male habēt. Eūtes. M. aūtē discite quid est. q̄ misericordiā volo z non sacrificiū. Non. M. ēni. R. veni vocare iustos sed peccatores ad penitēciā. L. Et. R. erant discipuli iohānis z pharisei ieiunantes. Vnc. M. accesserunt ad eū dicentes Quare nos z pharisei ieiunam⁹ freq̄nē. Et L. obsecrationē faciūt discipuli iohis similiter z pharisei eoz̄ tui aūtē edunt z bibūt z non. M. ieiunāt. R. Et. M. ait illis Jesus. Nūquid p̄nt filij sponsi z nuptiarum R. q̄diu cū illis est spōsus ieiunare z lugere. M. R. Quāto. L. M. R. tempe habēt secū sponsum nō p̄nt ieiunare. Veniet aūt dies quādo auferet ab eis sponsus z tūc ieiunabunt in diebus illis. Dicebat. L. aūt z similitudinē ad illos. Quia nemo cōmissuram a vestimēto nouo mittit in vestimētū vetus. Nemo. R. ēni assumentū panni rudis assuit vestimento veteri. Alioqn affert suplementū nouū a veteri. Tollit. M. ēni plenitudinē ei⁹ a vestimēto nouū. L. rūpit z peior. M. z maior. R. scissura fit z. L. veteri nō cōuenit p̄ missura a nouo. neq̄ M. mittunt vinū nouū in vtres veteres. Alioquin rūpunt vtres z vinū effundet z vtres pereūt. Sed vinū nouū i vtres nouos mittunt. z. R. mitti oz mittēdū. L. est vt vtraq̄ cōseruent. M. Et L. nemo bibēs vet⁹ statim vult nouū. dicit eiñ vetus melius est.

De suscitatione filie

Archisynagogi z de emoroyssa M. ix. R. z. L. viij. Capitulum. xxxix.

Hec. M. eo loquēte. Ecce princeps vn⁹ de archisynagogi. R. nōie yairus cui. L. nomē yair⁹. z ip̄e princeps synagoge erat Et cecidit ad pedes iesu rogans eū Videns R. eū accessit M. p̄cidit R. ad pedes ei⁹ z deprecabat eū mltū Et adorabat M. rogās L. vt itraret domū suā q̄ vnica filia erat illi fere annoz. xij. z hec moriebat adorabat M. eū dicēs. Bñe filia mea mō defuncta ē. in extremis R. ē sz M. veni. R. ipone manū tuā sup eā vt R. salua sit z viuat. Et M. surgēs ihs sequbat eū z discipuli

eius ⁊ R. turba mitta. Et ptigit L. duz iret a turbis ꝓmebat. Et AD. ecce mulier q̄ fluxum sanguinis patiebatur duodecim annis que R fuerat multū ppessa cū medicis plurib⁹. ⁊ erogauerat. L. omnē substantiam suā. omnia. R. suā. nec quicq̄ ꝓfecerat. nec. L. ab vllo potuit curari sed magis. R. deteri⁹ habebat. Cum audisset de iesu venit ī turba retro ⁊ tetigit. AD. R. L. fimbriam vestimenti eius. Dicebat. AD. R. autez intra se. Si tetigero tantuz vestimētum eius salua ero. Et. L. confestim stetit fluxus ⁊ R. siccatus est fons sāguinis eius. Et sensit corpore quia sanata esset a plaga. Et iesus statim agnoscēs in semetipo virtutē que exierat de illo. cōuersus ad turbam ait. Quis L. me ⁊ R. vestimenta mea tetigit? Negātibus. L. autē olbus petrus ⁊ qui cum illo erāt dixerūt. Preceptor turbe. L. R. te comprimūt ⁊ affligunt. ⁊ tu dicis quis me tetigit? Et. L. dixit iesus. Aliquis me tetigit. Nam ⁊ ego noui virtutez de me exisse. Et R. circūspiciebat videre eā que hec fecisset Videns. L. autē mulier quia nō latuit euz timens. R. ⁊ tremēs sciēs q̄d factū eēt in se Venit ⁊ pcidit ante eum ⁊ pedes. L. eius ⁊ ob quā causam tetigerat eum indicauit coram omni populo ⁊ quēadmodū ꝓfestim sanata sit. At. AD. iesus cōuersus ⁊ videns eam dixit. Confide filia fides tua te salnū fecit. Vade. L. R. in pace et esto. R. sana a plaga tua. Et salua. AD. facta est mulier ex illa hora Adhuc. R. eo loquente venerunt nuncij ad archisynagogā dicētes. Quia filia tua mortua est q̄d vltra veras magistrū Noli. L. verare illum iesus audito hoc vbo respondit patri puelle. Noli timere. tātūmodo. R. crede et salua. L. erit. Et. AD. cum venisset iesus in domū pncipis non AD. admisit quēq̄ se sequi nisi petrū ⁊ iacobuz ⁊ iohannē fratrē iacobi. Et vidit tumultū ⁊ flentes ⁊ eiulantes multū. ⁊ tibicines. AD. flebāt. L. autē omnes ⁊ plāgebāt illam. At ille dixit. Nolite flere. q̄d. R. turbamim ⁊ ploratis: recedite. AD. nō est mortua puella sed dormit ⁊ deridebāt eum. L. sciētes q̄ mortua est. Ipse. R. vero eiectis turbis assumit patrē. R. L. ⁊ matrem puelle que. R. secuz erant ⁊ ingrediunē vbi puella erat iacens. ⁊ manū puelle tenens clamauit ⁊. L. ait. R. illi Thabita cumi q̄ est interpretatum. Puella tibi dico surge. Et. L. reuersus est spūs eius ⁊ surrexit cōtinuo ⁊ R. ambulabat ⁊. L. iussit illi dare manducare ⁊. R. obstupuerunt stupore magno. L. parētes eius. Quibus pcepit vehementer R. ne. L. cui dicerēt. q̄ factū nemo. R. illud sciret. Et. AD. exijt fama hec in vniuersam terram ⁊. R. egressus inde abijt in patriam suam. Et sequebanē eū discipuli eius.

De duobus cecis illuminatis ⁊ de muto demoniaco. AD. ix

Capitulum. xl.

Et transeunte inde iesu: secuti sunt eū duo ceci clamātes ⁊ dicētes: miserere nr̄i fili dauid. Cū autē venissent domū accesserunt ad eū ceci. Et dixit eis iesus. Creditis q̄ hoc possum facere vobis? Dicūt ei. Utiq̄ dne Tunc tetigit oculos eorū dicens. fm fidē vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum. Et cōminatus est eis Jesus dicens. Videte ne quis sciat. Illi autē exeūtes diffamauerunt illum p totā terrā illaz. Egressis autē illis: ecce obtulerūt illi hoiem mutum habentē demoniuz ⁊ ejecto demonio locutus est mutus. et mirate sunt turbe dicentes. Nunq̄ apparuit sic in israel Phariseī autē dicebant. In pncipe demoniorum ejcit demonia.

Solus matheus hec narrat ⁊ ceca scām aug.

De admiratōe turbarum super doctrina xp̄i. AD. xiij. Cōsonat L. iiij. R. vj

Capi. xlj.

Et facto sabbato cepit in synagoga docere. Et multi videntes admirabantur in doctrina eius dicentes. Unde huic hec omnia. que est sapia q̄ data est illi. ⁊ virtutes que p manuz eius efficiunt? Nōne iste est fabri. AD. filius? Nōne. AD. R. mr̄ eius dicit maria? ⁊ fratres eius iacobus ⁊ ioseph symon ⁊ iudas ⁊ sorores eius nōne omnes apud nos sunt? ⁊ scāda lisabanē er eo Jesus autē dixit illis. Non est ꝓpheta sine honore nisi in patria sua ⁊ in domo sua ⁊ in cognatōe. R. sua. ⁊ nō poterat vllam virtutem ibi facere nisi paucos infirmos ipositis manibus curauit. ⁊ mi

rabat ꝓpter incredulitatē eoꝝ.

De missione facta discipulis rogare dominum messis mittere operarios. M.ix. R.vj.

Capi.xlij.

E.M. circuibat. R. iesus oes ciuitates ⁊ castella in circuitu R. docēs M. in synagogis eorum ⁊ prediCans euangeliū regni. ⁊ curans omnē languorem ⁊ omnē infirmitatē. Videns autē turbas misertus est eis quia erant vexati ⁊ iacentes sicut oues nō habentes pastorem Tunc dixit discipulis suis. M. messis quidē multa operarij autē pauci. Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam.

De missione duodecim apostoloꝝ. M.x.⁊.xj. R.vj. L.iij.

Capitulum.xliij.

Q Vocatis. L. autē iesus duodecim apl̄is cepit. R. eos binos mittē. de monia vt. M. eijcerēt ⁊ curarēt omnē languorem ⁊ omnē infirmitatem. Duodecim autem apostoloꝝ hec sunt noīa. Primus symon qui dicit petrus ⁊ andreas frater eius philippus ⁊ bartholomeus iacobus zebedei. ⁊ iohannes frater eius thomas ⁊ matheus publicanus iacobus alphei ⁊ thadeus symon cananeus et iudas scariothis q̄ tradidit eum. Hos duodecim misit iesus precipiens eis ⁊ dicens. In viaz gentiū ne abieritis ⁊ in ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis sed potius ite ad oues q̄ pierunt domus israel. Euntes autē p̄dicate dicentes q̄ appropinq̄bit regnū celoꝝ infirmos curate mortuos suscitate. leprosos mundate demones eijcite gratis accepistis gratis date. Nolite possidere aurū neq̄ argentū. Et p̄cepit. R. eis ne q̄d tollerēt in via nisi virgam tantum. Et. L. ait ad illos Nihil tuleritis in via neq̄ virgam neq̄ perā neq̄ panem neq̄ pecuniam neq̄ in zona es neq̄ L. duas tunicas habeatis neq̄ M. calciamenta sed. R. calciatos sandalijs Dign⁹ M. est enim operarius cibo suo. In quācunq̄ autem ciuitatem aut castellum aut domū. L. intraueritis. Interrogate M. q̄s in ea dignus sit ⁊ ibi manete ⁊ inde. L. ne exeatis. Intrātes. M. autem domū. salutate eam dicētes. Pax huic domui. Et si quidez fuerit dom⁹ illa digna veniet sup eam pax vestra. Si autē nō fuerit digna. pax vestra ad vos reuertetur. Et quicunq̄ non receperit vos neq̄ audierit sermones vestros. ⁊ exeuntes foras de domo vel ciuitate excutite puluerē de pedib⁹ vestris in testimoniū. L. super illos Amen M. dico vobis. Tolerabilius erit terre. sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ in die iudicij q̄ illi ciuitati. ecce ego mitto vos sicut oues ī medio lupoꝝ. Estote prudētes sicut serpentes ⁊ simplices sicut colūbe. Cauete āt ab hominib⁹. tradēt enī vos in conalijs ⁊ in synagogis suis flagellabūt vos. ⁊ ad p̄sides ⁊ reges ducemini ꝓpter me in testimoniū illis ⁊ gētibus. Cum autē tradent vos nolite cogitare quomō aut quid loq̄mini. Dabitur enī vobis in illa hora q̄d loq̄mini. Non enī vos estis q̄ loq̄mini sed spūs patris vestri q̄ loquit̄ in vobis. Tradet āt frater fratrē in mortē ⁊ pater filium. Et insurgent filij in parētes ⁊ morte eos afficiēt Et eritis odio oībus hominibus propt̄ nomen meū. Qui autē pseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit. Cū aūt pseq̄ētur vos in ciuitate ista. fugite in aliā Amē dico vobis. non cōsummabitis ciuitates israel donec veniat filius hoīs. non est discipulus sup magistrū nec seruus sup dñm suū. sufficit discipulo vt sit sicut magister sus. ⁊ seruo sicut dñs ei⁹. Si p̄emfamilias beelzebub vocauerūt quāto magis domesticos eius Ne ergo timueritis eos. nihil enī est opertuz qđ nō reuelabit̄. ⁊ occultū qđ nō sciaē. Qđ dico vobis in tenebris dicite in lumie ⁊ qđ in aure auditis predicate sup tecta. et nolite timere eos q̄ occidunt corpus. aiam aūt non p̄nt occidere sed potius eū timē q̄ pōt ⁊ corp⁹ ⁊ aiaz pdere in gehennā Nōne duo passeres asseueneūt ⁊ vnus ex illis nō cadit sup terrā. sine patre vestro: Vestri āt et capilli capitis oēs numerati sunt. Nolite

Virga sumitur hic a Marco et luca diuersimode. Marcus p ut significat mystice ptārē accipiendi necessaria.

Lucas ad literaz vel mystice ne intuitanē rei cuiliber vel potestati aut autoritati temporali.

ergo timere. multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergo q confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo q est in celis. Nolite arbitrari q venerim mittere pacem in terram. Non veni pacem mittere sed gladium. Veni enim hominem separare aduersus patrem suum et filiam aduersus matrem suam et nurum aduersus socrum suam et inimici hominis domestici eius. Qui amat patrem suum aut matrem plus quam me non est me dignus. Et q amat filium aut filiam sup me non est me dignus. Et q non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. Qui inuenit animam suam. pdet illam. Et qui pdiderit animam suam propter me inueniet illam. Qui recipit vos/me recipit. et q me recipit recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophete. mercedem prophete recipiet. Et q accipit iustum nomine iusti mercedem iusti accipiet. Et quicumq dederit potum vni ex istis minimis calicem aque frigide tantum in nomine discipuli. Amen dico vobis non pdet mercede sua. Et. M. factum est cum psummasset iesus verba hec: capiens duos deam discipulis suis egressi. L. circuibant per castella euangelisantes: et curantes vbiq predicabant. R. vt penitentiam ageret. et demonia multa eijciebat et vngebat oleo multos egros et sanabatur. Transijt M. autem Jesus inde vt doceret et predicaret in ciuitatibus eorum.

De interrogatõe Johannis. Tu es qui venturus es? Matth. xj. Lu. xij. Capitulum. xliij.

Annunciauerunt. L. autem Johanni discipuli eius de omnibus his Johannes. M. vero cum audisset in vinculis opa xpi mittens duos de discipulis suis ait illum. L. dixit. Tu es q venturus es. An aliud expectamus? In ipa autem hora curauit multos a languoribus suis et plagis et spiritibus malis. et cecis multis donauit visum. Et. M. respondens iesus ait illis. Euntes renunciate Johanni q vidistis et audistis. ceci vident. claudi ambulant. leprosi mundant. surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus qui non fuerit scandalisatus in me. Illis autem abeuntibus cepit iesus dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam. Sed q̃d existis videre? homine mollibus vestitum? Ecce q mollibus vestiunt. et qui. L. in pciosa veste sunt et in delitijs in domibus regum sunt. Sed. M. q̃d existis videre? prophetam Etiam dico vobis et plus q̃ prophetam. Hic est enim de quo scriptum est. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui pparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis. Non surrexit inter natos mulierum maior iohanne baptista. Qui autem minor est in regno dei maior est illo. A diebus autem iohannis baptiste vsq nunc regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophete et lex vsq ad iohem baptistam pphetauerunt. Et si vultis recipere ipe est helyas q venturus e. Qui habet aures audiendi audiat. L. omis populus audiens et publicani iustificauerunt deum baptizati baptismo iohis. Pharisei aut et legisperiti consiliu dei spreuerunt in semetipis non baptizati ab eo. Dixit autem dns. Cui ergo similes dicam homines generationis huius et cui similes sunt? similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ad inuicem et dicentibus. Cantauimus vobis tibijs et non saltastis. lamentauimus et non plorastis. Venit enim iohannes baptista neq manducans panem neq bibens vinum et dicitis demonez habet. Venit filius hominis manducans et bibens et dicitis. Ecce homo vorax. M. et potator vini/ publicanorum et peccatorum amicus. et iustificata. L. est sapientia ab omnibus filijs suis.

De pharisco qui rogauit xpm manducare cum eo et de Maria magdalena. L. vij. Capi. xlv.

Rogauit autem illum quida de pharisei vt manducaret cum illo. Et ingressus domum pharisei discubuit. Et ecce mulier q erat in ciuitate peccatrix/ vt agnouit q accubuit in domo pharisei attulit alabastrum vnguenti et stans retro secus pedes eius lacrimis cepit rigare pedes eius. et capillis capitis sui tergebat et osculabat pedes eius. et vngebat vngento vngebat. Videns aut pharisei q vocauerat eum. ait intra se dicens. Hic si esset pphas sciret vtiq q et qlis esset mulier q tangit eum q peccatrix est. Et respondens ihs dixit ad illum Symon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erant cuidam feneratori. vnus debebat denarios qngentos et

alius qnquaginta. Nō bñtib⁹ ill' vñ redde rent donauit vtriq;. Quis g̃ eū plꝰ diligit. Rñdēs symō dixit. Estimo q; is cui plus donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. et cōuersus ad mulierē dixit symon. Vides hāc mulierē? Intraui i domū tuā aq̃m pe dib⁹ meis nō dedisti. Hec āt lacrīs ngauit pedes meos ⁊ capill' suis tersit. Osculum mihi ñ dedisti. Hec āt ex q̃ intrauit ñ cessat osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxisti. hec āt vngēto vnxit pedes meos p pter qđ dico tibi. Remittūt ei pcā multa/ qm̃ dilexit mltū. Cui āt mīꝰ dimittit mi nus diligit. Dixit āt ad illaz. Remittūt tibi pcā tua. ⁊ cepert q̃ sil' accūbebāt dicē intē se Quis ē h̄ q̃ et pcā dimittit? Dixit autē ad mulierē fides tua te saluū fec̃. Vade i pace

De occisiōe Johannis ℳ.xiij. R.vj. ℂ Capīm.xlvj.

Dum. L. aūt dies oportunus accidisset herodes natal' sui cenā fec̃ pncipib⁹ ⁊ tribunis ⁊ pmis galilee. Cumq; intrasset filia ipi⁹ herodiadis ⁊ saltasset in medio. ℳ. ⁊ placuisset R. herodi simulq; recūbētib⁹. Rex ait puelle. Pete a me qđ vis ⁊ dabo tibi. Et iurauit illi. q; q̃cq̃ peteris dabo tibi tz dimidiū regni mei. Que cū exisset dixit mr̃i sue. Quid petā. At illa dixit. Caput iobis baptiste. Cumq; introisset statī cū festinatione ad regē petiuit pmonita. ℳ. a matre sua. Volo R. ptinus in'qt. ℳ. da mihi hic in disco caput iobis baptiste. Et ⁊ tristat⁹ est rex. ⁊ ꝓpter iusurandū ⁊ ꝓpter sil' discūbentes noluit eā ꝺtristare sed misso spiculatore pcepit afferri caput iobis in disco. Et dedit illud puelle et puella dedit matri sue. q̃ audito discipuli eius venerūt ⁊ tulerūt corpus ei⁹ ⁊ posuert illud ac ℳ. sepelierūt in monumēto. R. ⁊ ℳ. venientes nūciauert ihū. qđ cū audisset iesus secessit in nauicula in locū desertū seorsum.

De ꝑbatica piscina. Joh. v.

ℂ Capīm. xlvij.

Post hoc erat dies festus iudeoꝝ ⁊ ascēdit ihs ierosolymā. Est āt ierosolymis ꝑbatica piscina q̃ cognoiat̃ hebraice bethsaida qn̄ q̃ portic⁹ hñs. In his iacebat multitudo magna languētiū cecoꝝ claudoꝝ aridoꝝ expectātiū aq̃ motū. Angel⁹ aūt dñi dm tps descendebat in piscinā ⁊ mouebatur aqua Et q̃ prior descendisset in piscinā post aque motionē. sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate. Erat aūt ibi qdā hō. xxxviij annos habens in infirmitate sua. Hūc cū vidisset iesus iacentē ⁊ cognouisset. q; mltū iā tps haberet. dixit ei. Vis sanus fieri. Rñdit ei languidus Dñe hoīem non hēo vt cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinā. dū venio em̃ alius añ me descēdit. Dicit ei iesus. Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Et statiz sanus factus est hō ⁊ sustulit grabatū suū ⁊ ambulabat. Erat aūt sabbatū in illa die. Dicebant ergo iudei illi q̃ sanus fuerat. Sabbatū est. Nō lz tibi tollere grabatū tuū. Rñdit eis. Qui me sanum fecit ille mihi dixit. Tolle grabatū tuuz et ambula. Interrogauerūt aūt eū. Quis est ille hō qui dixit tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Is aūt q̃ sanus fuerat effect⁹ nesciebat/ quis eēt Jesus aūt declinabit a turba constituta in loco. Postea inuenit eū Jesus i templo ⁊ dixit ei. Ecce iā sanus factus es/ iā noli peccare ne deterius tibi aliq̃d cōtigat Abiit ille homo ⁊ nūciauit iudeis q; Jhs eēt q̃ fecit eū sanū. ꝓpterea pseq̃bant iudei iesum q; hoc faciebat in sabbato. Jhs aūt rñdit eis. Pr̃ meus vsq; mō opat̃ et ego operor. Propterea g̃ magis q̃rebāt eū iudei interficē. qa nō solū soluebat sabbatū. sz ⁊ pr̃em suū dicebat. deū eq̃lē se facēs dō. Rñdit itaq; ihs ⁊ dixit eis. Amē amē dico vob. nō pt filius a se q̃cq̃ facē nisi qđ viderit pr̃em facientē. Quecūq; ei ille fecerit hec ⁊ filius silr facit. Pater em̃ diligit filiū ⁊ oīa demōstrat ei q̃ ipe facit ⁊ maiora his de mōstrabit ei opa vt vos miremini. Sicut em̃ pr̃ suscitat mortuos ⁊ viuificat sic et filius q̃s vult viuificat. neq; ei pr̃ iudicat quēq̃ sz iudiciū omē

Hic prio cepit dominus iudeis manifestare diuinā suam. q̃ patrē videlicet haberet deū.

Manifeste loquit̃ hic dñs de patre ⁊ filio. vñ indeoꝝ indignatio ⁊ odium generatur cōtra ip sum. Et hic in verbis xpi cōfunditur

Donotesseron sive

dedit filio vt oēs honorificēt filiū sicut honorificāt p̄rem. q nō honorificat filiū. nō honorificat patrē qui misit illū. Amē amē dico vob̄ q q v̄bū meū audit & credit ei q misit me h3 vitā eternā & i iudiciū nō veit & trāsit a morte i vitā. Amē amē dico vob̄ qa venit hō & nūc est qñ mortui audiēt vocē filij di & q audierīt viuēt sic ei p̄ h3 vitā i semetipo sic dedit & filio vitā h3e i semetipo. & ptātē dedit ei iudiciū facē q filij hoīs est. Nolite mirari hoc q veniet hora in q oēs qui i monumētis sūt audiēt vocē eius. & p̄cedēt qui bona fecerūt i resurrectionē vite q vo mala egerūt i resurrectionē iudicij. Nō possū ego ipe a meipo facē q̄c q̄. sed sicut audio iudico & iudiciū meū iustū est. q nō quero voluntatē meaz sed ei⁹ qui misit me. Si ego testimoniū phibeo d me. testimoniū meū nō est vez. Alius ē qui testimoniū phibet de me. & scio q verū est testimonium eius qd̄ phibet de me. Vos misistis ad Johannem et testimonium p̄hibuit veritati. Ego autem non ab homine testimoniū accipio/sed hoc dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens & lucēs. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce eius. Ego aūt hēo testimoniū maiꝰ iohāne. Opa ei que dedit mihi pat̄ vt p̄ficiā ea. ipa opa q ego facio testimoniū phibent de me q pater me misit. & q misit me pater ipe testioniū phibet d me. Neq vocē eius vnq audistis/neq spēm eius vidistis. et v̄bum ei⁹ nō habetis i vobis manēs q quē misit ille huic vos nō creditis. Scrutamini scripturas q vos putatis i ipis vitam eternā hēre. & ille sunt q testimoniū phibēt de me. & nō vultis venire ad me. vt vitā hēatis. Claritatē ab hoīb̄ nō accipio sed cognoui vos q dilectionē dei non habetis in vobis. Ego veni i noīe patris mei & nō accepistis me. Si alius venerit in nomine suo illū accipietis. Quō potestis vos credere qui gloriā ab inuicē accipitis & gloriā q a solo deo est nō q̄ritis? Nolite putare q ego accusaturus sim vos apud patrē. Est q accusat vos moyses in quo speratis

errorz. Arriū qui dixit xp̄m nō ee filiū naturalē patris neq patri cōsubstantialē neq coeternū sed inioze patre dicentis. Est quādo fuit filius quasi qui ceperit ex tēpore.

Si ei crederetis moysi/crederetis forsitā et mihi. de me em ille scripsit. Si em illi⁹ l'ris non creditis. quō verbis meis credetis.

De herode dicēte Jobem surrexisse & miracula facere Matth. xiiij. R. viij. L. ix.

(Capitm. xlviij.

Audiuit. L. aūt herodes tetrarcha. famā. M. de iesu & oia. L. q fiebāt ab eo. manifestū. R. em factū ē nomē eius & hesitabat. L. eo q dicerēt a quibusdaz q iohānes surrexit a mortuis. Al qbusdā vo q helyas apparuit. Alb alijs aūt q ꝓphet⁹ vn⁹ de antiquis surrexerit. & M. ait herodes Johānem ego decollaui. quis est iste de q̄ ego talia audio? Et q̄rebat videre eū. & M. ait pueris suis. Hic ē iohā. bap. ipse surrexit a mortuis & virtutes opant in eo quē R. ego decollaui Johan. hic a mortuis surrexit.

De reditu apostolorū ad xp̄m. R. vj. L. ix.

(Capitm. xlix.

Et L. reuersi apli ꝓnuntiātes R. ad iesum renūciauerūt ei oīa que egerant & docuerāt. & ait illis. Venite seorsum in desertū locū & requiescite pusillū. Et assūptis. L. illis secessit seorsum i locū desertū qui est bethsaida. Erāt. R. em qui veniebant & redibāt multi & nec spaciū manducandi habebant.

De quinq panibus & duobus piscib⁹. M. xiiij. R. vj. L. ix. J. vj.

(Capitm. l.

Et ascēdētes. R. in nauī abiert trās mare. J. galilee qd̄ est tyberiadis i desertō. R. locū qd̄. M. cū. L. audissēt turbe secuti sunt eū. Et R. viderūt eos abeūtes & cognouerūt multi & pedestres de omnibus ciuitatibus ꝓcurrerūt illuc & p̄uenerunt eos. Et exiens vidit turbā multā ibs & misertus est sup eos q erant sicut oues nō habentes pastorē & cepit. L. illos & loquebat illis de regno dei. Et R. cepit illos docere multa & curauit. M. languidos eoꝝ.

Sequebat L. aūt illuz multitudo magna. qa videbant signa q faciebat sup his q infirmabant. Abijt aūt in mōtē iesus & ibi sedebat cū discipulis suis. Erat aūt ꝓximū pascha die

Glosa.

Videtur hoc ee secundū pascha alterū a primo ita dicto & ab illo quo fuit occisus.

es festus indeor. Vespe. Ad. aūt facto ac
cesserunt ad eum discipuli eius dicentes.
Desertus est locus z hora iā pterijt dimit-
te turbas vt eūtes i castella L. villasq; que
circa sūt diuertāt vt inueniāt escas vt emāt
R. dbos ds manducēt qr in loco L. deserto
sumus. Jesus. Ad. aūt dixit eis. Nō bn̄t
necesse ire date illis vos mānducare. Cū. L.
subleuasset g oculos iesus z vidisset. qr ml-
titudo maxima venisset ad eū dixit ad phi
lippū. Unde ememus panes vt mānducēt hi
Hoc aūt dicebat tentans eū. Jpe em̄ scie-
bat qd esset facturus R̄n ei philip. Ducen
tor denariorum panes nō sufficiūt vt vn⁹q̄s-
q; modicū quid accipiat. z R. dixit eis. q̄t
panes hētis. Jte z videte. Dixit ei vnus ex
duodecim. Andreas frāt symonis Petri.
Est puer vnus h̄ bn̄s quinq; panes ordea
ceos z duos pisces. Sed z hec quid sūt in-
ter tantos? nisi. L. forte nos eamus z emā
mus in oem̄ hāc turbā escas. Dicit J. g̃ ie-
sus. facite homines discūbere p quinia. L. qn
genteos. Erat aūt fenū multū in loco. Dis-
cubuerunt ergo viri q̄si numero quinq; mi
lia in ptes. R. p centenos. z quinquagēos
Accepit J. ergo iesus panes z intuēs. R.
in celū bndixit z fregit. Et cū gratias. J. e-
gissz dedit. R. discipulis suis vt ponerent
añ eos. Piscipuli. Ad. aūt dederunt turbis
Sitr aūt z de piscibus distribuit discūben-
tibus quātū volebant. Ut aūt impleti sūt
L. oēs z saturati dixit discipulis suis. Col
ligite que supauerūt fragmenta ne pereāt.
Colegerūt ergo z ipleuerūt duodecī. R. cop-
binos fragmētor ex q̄nq; panib⁹ ordeaceis
z duobus piscibus q̄ superfuerant his qui
mānducauerāt. Ad. Hōdu-
cātū. Ad. aūt fuit nume
rus q̄nq; milia virorum
exceptis mulierib⁹ z p-
uulis. z R. statī coegit
discipulos suos ascēdē
in nauiz vt p̄cederēt eū
trās fretū a bethsaida/
dū ipe dimittēt popu-
lū. Illi g̃ homines cum vi-
dissent q̄ fecerat signū
dicebāt. qr hic est vē p
pheta q̄ venturus est i mū
dū. Ihs aūt cū cognouis-
set q̄ venturi cēnt z rape
rent eū z facerent eū regē
fugit in mōtē iterū ipse
solus orare. Vespe aūt facto solus erat ibi

Sicut Augus. hic
norat. Si nō fieret
per eūdem euāgelis-
tā mētio de secūda
refectiōe septem pa
nū videretur esse in
ter euāgelistas con
tradictio quasi nar-
rarēt cōtrarie vnā z
eādē refectionem z
hoc vicz p̄ ordinan
tia talia vt dicantur
pluries facta que nō
nisi semper videtur
esse narrata.

De ambulatōne x̄pi supra mare Ad. xiij. R. vj. J. vj. C. Cap. lj.

Cum J. aūt sero factū est descenderēt
discipuli eius ad mare z cū ascēdis-
sent nauim. Veniūt trans mare in
capharnaū z tenebre iā facte erant z nō ve
nerat ad eos iesus. Mare aūt vēto magno
flante exurgebat. Nauicula. Ad. aūt i me
dio mari iactabāt fluctibus. Erat aūt ven
tus cōtrarius eis. z vidit eos laborātes i re
migando. Cuz. L. ergo remigassent stadia
quasi vigintiquinq; aut triginta circa. R.
quartā vigiliā noctis venit ad eos ābulās
supra mare z volebat p̄terire eos. At illi vt
viderūt eū ambulantem supra mare puta
uerunt fantasma esse z exclamauerūt pre ti
more. Ad. Oēs. R. eū viderunt eum z cō
turbati sunt. Statimq;. Ad. iesus locutus
est eis dicens. Habete fiduciā. Confidite.
R. ego sum. Nolite timere. R̄ndens/ Ad.
aūt Petrus dixit. Domine si tu es iube me
venire ad te sup aquas. At ipe dixit Veni
Et descendēs petrus de nauicula ambula
bat sup aquas vt veniret ad iesum. Videns
aūt ventū validū timuit. Et cū cepisset mer
gi clamauit dicens. Dne saluū me fac. z cō
tinuo iesus extendens manū apprehendit
eū z aūt illi. Modicе fidei quare dubitasti.
Uoluerunt. J. ergo eū recipe in nauiz. Et
Ad. cum ascendissz in nauiculā cessauit ve
tus z. R. multo magis intra se stupebant.
nō em̄ intellexerant de panibus. Erat enim
cor eorum excecatū. Qui. Ad. aūt in nauī-
cula erant. venerūt z adorauerūt eū dicētes
Vere filius dei es. z J. statiz nauis fuit ad
terrā ad quā ibāt. z. Ad. cū transfretassent
venerūt i terrā genezareth. z R. applicuerūt
Cūq; egressi fuissent de nauī. continuo cog-
nouerūt eū z percurrētes p vniuersam regio
nē illā ceperūt in grabatis eos q̄ male hēbāt
trāsferre vbi eū audiebāt esse. z quocunq; in
troibat in vicos vel in villas aut ciuitates
in plateis ponebāt infirmos z deprecabāt
eū vt vel fimbriā vestimēti eius tangerēt. z
quotquot tangebant eū salui fiebant.

De predicatione eu

Charistie. Jo. vj. ¶ Capt̃m. liij.

Altera aut̃ die turba q̃ stabat trans-mare vidit q; naucula alia nō erat ibi nisi vna. Et q; nō introisset iesus cū discipul' suis i naui sz soli discipuli eius abiss sent. Alie vo supuenert naues a tiberiade iuxta locū vbi mād ucauerāt panē gratias agētes dō. Cū g̃ vidisset turbe q; iesus nō erat ibi neq; discipuli ei⁹ ascēdert nauicl'as venerunt capharnaū q̃rentes iesū. ⁊ cū inuenis-sent eū trās mare dixerūt ei. Rabbi q̃n huc veniſti R̃n̄ ihs ⁊ dixit Amē am̄ dico vob q̃nis me nō q; vidistis signa sz q; māducastis ex panibus ⁊ saturati estis. Operamini nō cibū q̃ pit sz q̃ pmanet i vitā eternā quē filius hois vobis dabit. hūc em̄ pr̄ signauit dōs Dixerūt g̃ ad eū. Quid faciemus vt operemur opera dei. R̃ndēs iesus ⁊ dixit eis. Hoc est opus dei vt credatis i eū quē misit ille. Dixert ei. qō g̃ tu facis signū vt videamus ⁊ credam⁹ ti bi? Quid operaris? Pres nostri māducaue-rūt mā ana in deſto sicut scriptū est. Panē dō celo dedit eis manducare. Dixit g̃ eis iesus Amē amē dico vob. Non moyses dedit vobis panē dō celo. sz pr̄ meus dat vob pa-nē dō celo vez. Panis ei dei est q̃ descēdit dō celo ⁊ dat vitā mūdo Dixerūt g̃ ei. Dñe sp da nobis hūc panē. Dixit aut̃ eis ihs Ego sum panis vite. qui venit ad me nō esuri-et: ⁊ qui credit in me nō sitiet vnq̃. Sz dixi vobis q; ⁊ vidistis me: ⁊ nō credidist̃. Om ne qō dat mihi pr̄. ad me veniet. et eū q̃ ve-nit ad me nō ejciam foras. q; descēdi de ce lo. nō vt faciā voluntatē meā sed voluntā tem eius qui misit me. Hec est aut̃ voluntas eius qui misit me pr̄is. vt oē qō dedit mihi nō pdā ex eo sz resuscitē illud i nouis simo die. Hec est ei volūtas pr̄is mei qui misit me vt oīs qui videt filiū ⁊ credet i eū hēat vitā eternā ⁊ ego resuscitabo eū in no nissimo die. Murmurabant ergo iudei de illo q; dixisset. Ego sum panis qui de celo descendi. Et dicebāt. Nonne hic est iesus filius ioseph cui⁹ nos nouim⁹ pr̄es ⁊ mr̄es Quō g̃ dicat hic q; de celo descēdi? R̄ndit g̃ iesus ⁊ dixit eis. Nolite murmurare inui-cem. Nemo pt venire ad me nisi pat meus qui misit me traxerit illū. ⁊ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Est scriptū in pheť Et erunt hoīes docibiles dei. Omis q; au-dit a pr̄e ⁊ didicit venit ad me. non q; pa-trem vidit quisq̃ nisi is qui est a deo hic vi-det patrē. Amen amē dico vobis q̃ credit i me. hz vitā eternā. Ego sum panis vite. Pa tres vestri māducauert mana i deſto ⁊ mor tui sunt. Hic est panis d celo descēdens vt siquis ex ip̄o māducauerit nō moriat. ego sum panis viuus qui de celo descēdi. siqs māducauerit ex hoc panevinet in eternum Et panis quē ego dabo. caro mea ē p mū di vita Litigabāt g̃ iudei adinuicē dicētes pōt hic nobis dare carnē suā ad māducan dū. Dixit ergo eis iesus. Amen amen dico vobis. Nisi manducaueritis carnē filij ho minis ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē nō habebi-tis vitā in vobis. Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē hz vitā eternā. ⁊ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Caro em̄ mea est vere cibus ⁊ sanguis meus vere ē potus. Qui māducat meā carnem ⁊ bibit meum sanguinē in me manet ⁊ ego in illo Sicut misit me vivēs pat̃ ⁊ ego vivo p-pter patrē. Et qui māducat me. ⁊ ipe vivet p̃ me Hic est panis qui de celo descēdit Nō sic māducauert pres vri mana i deſto ⁊ mortui sunt. Qui māducat hūc panē vi uet in eternū. ¶ Hec dixit synagoga docēs in capharnaū. Multi ergo ex discipul' au-dientes dixerunt. Durus est hic mo ⁊ qs pōt eū audire? Sciens aut̃ iesus apud semetip sum q; murmurarent d hoc discipuli eius dixit eis. Hoc vos scādalizat? Si ergo vi-deritis filiū hois ascendētē vbi erat prius Spūs est qui vivificat. caro nō p̃dest q̃q̃ Verba que ego locutus sum vobis. spūs ⁊ vita sūt. Sūt q̃dā ex vobis qui ñ credūt. Sciebat em̄ ab initio iesus q̃ erāt credētes ⁊ quis traditurus eēt eū ⁊ dicebat Propterea dixi vobis q; nemo pt venire ad me nisi ei datū fuerit a patre meo. Ex hoc multi dis-cipuloꝝ ei⁹ abierūt retro ⁊ iā nō cū illo am-bulabāt. Dixit ergo iesus ad duodecī. Nū quid ⁊ vos vultis abire. R̄ndit ergo ei. Sy-mon petr⁹. Dñe ad quē ibim⁹? Verba vi-te eterne hēs ⁊ nos credimus ⁊ cognouim⁹

Augu. dicit q; ca pharnaū ē iuxta stagnuz genezar quod dicit mare.

qui tu es xps filius dei. Rñdit eis ihs Nonne ego vos duodecim elegi et unus ex vobis diabolus est. Dicebat aut de iuda symonis scariothis. Hic enim erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim

De missione septuagintaduorum discipulorum. L. x.

Capitulum. lviij

Post hoc autem designauit dominus et alios lxxij. et misit illos binos ante faciem suam in omnem ciuitatem et locum quo erat ipse venturus Et dicebat illis Messis quidem multa. operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam. Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos Nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta et neminem per viam salutaueritis. In quamcunque domum introieritis primum dicite pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illam pax vestra. Si autem ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete edentes et bibentes quae apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quamcunque ciuitatem intraueritis et susceperint vos manducate quae apponuntur vobis et curate infirmos quae in illa sunt et dicite illis. Appropiauit in vos regnum dei. In quamcunque autem ciuitatem intraueritis et non receperint vos exeuntes de plateis eius dicite. Etiam pulueremem qui adhesit pedibus nostris detergimus in vos. Tamen hoc scitote quia appropinquauit regnum dei. Dico vobis quia sodomis in die illa remissius erit quam illi ciuitati.

De maledictionibus ciuitatum in quibus fecerat xps Mt. xj. Lu. x. R. iiij.

Tunc. Mt. cepit exprobare ciuitatibus in quibus facte sunt plurime virtutes eius quia non egissent penitentiam. Ue. L. tyro et sydone facte fuissent virtutes quae in vobis facte fuerunt olim in cilicio et cinere sedentes penituissent. Verumtamen dico. Mt. vobis tyro et sydoni remissius erit in die iudicii quam vobis Et tu capharnaum. Numquid vsque ad celum exaltaberis. vsque ad infernum descendes quia si in sodomis facte fuissent virtutes que in te facte sunt forte mansissent vsque in hunc diem. Verumtamen dico vobis quia terre sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi. Qui vos. L. audit me audit et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit eum qui me misit. Et. R. reuertitur ad dominum et inuenit itaque turbam ita vt non posset neque panem manducare. et cum audissent sui discipuli exierunt tenere eum. Dicebant enim quia in furorem versus est.

De demonio muto.

Mt. xij. R. iij. L. xj. Capi. lv.

Oblatus. Mt. est ihu demonium hominis cecus et mutus. et L. erat ejiciens demonium et illud erat mutum. Et cum ejecisset demonium locutus est mutus. Curauit. Mt. autem eum ita vt loqueretur et videret et admirate. L. sunt turbe et dicebant. Mt. numquid hic est filius dauid Phanisei autem et scribe. R. quia ab hierosolymis descenderant audientes. Mt. dixerunt quia. R. beelzebub hic. et L. in belzebub principe demoniorum ejicit demonia. Alii tentantes signum de celo querebant ab eo. Et R. cognouit eis ipse. L. et vidit cogitationes eorum in parabolis R. dicebat illis. Quomodo potest sathanas sathanam ejicere. Omne. L. regnum in seipsum diuisum desolabitur et domus super domum cadet et. R. non potest stare regnum illud. et vobis Mt. ciuitas vel domus diuisa super se non stabit Si. L. autem sathanas in seipsum diuisus est. quomodo stabit regnum ipius. Si. R. sathanas surrexerit in seipsum diuisus est et non potest stare sed finem habet. quia dicatis in beelzebub ejicere me demonia. Si autem ego in beelzebub ejicio demonia. filii vestri in quo ejiciunt. Ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in digito dei. spu. Mt. dei ejicio. L. demonia profecto peruenit in vos regnum dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt omnia que possidet. Nemo R. potuasa fortis ingressus in domum diripere nisi prius fortem alliget. Si. L. autem fortior eo superueniens vicerit eum. vniuersa vasa eius auferet in quibus confidebat et spolia eius distribuet. R. hic domum eius diripiet. Qui non est mecum aduersum me est. et qui non colligit mecum dispergit. Amen R. dico vobis quia omnia dimittentur filiis hominum peccata et blasphemie quibuscumque blasphemauerint. Qui autem blasphemauerit in spiritum sanctum non habebit remissionem in eternum sed reus erit eterni delicti quia dicebant spiritum immundum habet. Quicunque. Mt. dixerit verbum contra filium hominis remittetur ei. Qui autem dixerit contra spiritum sanctum verbum non remittetur ei neque in hoc seculo neque in futuro. Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum. Aut facite arborem

malā ꝛ fructū eius malū. Diqdē ex fructu arbore cognoſcit. Progenies vipeꝝ quō poteſtis bona loq cū ſitis mali: Ex abūdā tia em cordis os loquit. Bonꝰ hō de theſauro bono ꝓfert bona. ꝛ malꝰ hō ō theſauro malo ꝓfert mala. Dico aūt vobis qm ō oi verbo ocioſo qō locuti fuerit hoies reddent rōnē ō eo in die iudicij. Ex vbis em tuis iuſtificaberis ꝛ ex vbis tuis condēnaberis. Cū Ad. aūt. L. imm̄ūdus ſpūs exierit ab hoie ambulat p loca arida querēs requiē ꝛ nō inuenit. Tūc dicit Reuertar ꝺomū meā vñ exiui. ꝛ veniēs inuenit eā vacātē. ſcobis mūdatā ꝛ ornatā. Tūc vadit ꝛ aſſumit ſeptē alios ſpūs ſecū neqores ſe ꝛ intrātes habitāt ibi. ꝛ fiūt nouiſſima hois illi peiora prioꝝ. Sic erit ꝛ generatiōi huic peſſime. ꝓfactū. L. eſt cū hoc diceret. Extollēs vocē qdā mulier de turba dixit illi. Beatus vē. q te por. ꝛ vbe. q ſuxi. At ille dixit. Quīmo. Btī q audi. v. dei ꝛ cuſto. illud.

De matre ieſu ꝛ fratrib⁹ ꝗrētib⁹ loq ei Mat. xij. R. iij. Lu. viij Capitulum. lvj.

Bhuc. Ad. eo loq̄nte ad turbas. ecce mr̄ eiꝰ ꝛ frēs eiꝰ foris ſtabāt ꝗrentes loq ei. Nō ei poterāt adire pre turba. ꝛ. R. miſerūt ad eū vocantes eū ꝛ ſedebat circa eū turba. Dixit. Ad. aūt ei qdaꝝ Ecce mr̄ tua ꝛ fratres tui foris ſtant ꝗrētes te. L. vidē. At. Ad. ipe rñdēs dicēti ſibi ait. Que eſt mr̄ mea: ꝛ q ſūt frēs mei: ꝛ. R. circūſpiciēs eos q̄ ī circuitu eiꝰ ſedebāt. ꝛ Ad. extēdēs manꝰ ſuas ī diſcipulos ſuos dixit. Ecce mr̄ mea ꝛ frēs mei. Quicūq em fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ ī celis ē ipe meꝰ frater. ſoror ꝛ mat̄ ē. Adf. L. mea ꝛ fratres mei ſunt hi qui verbū dei audiunt ꝛ faciunt.

De petētibus ſignū

Ō celo. Ad. xij. L. xj. Capm. lvij. Unc. Ad. rñderūt ei quidā de ſcribis ꝛ phariſeis dicētes. Adgr̄ volumus a te ſignū videre. Cōcurrentibus. L. aūt turbis cepit dicere. Generatio hec generatio neq̄ eſt. Generatio. Ad. mala ꝛ adultera ſignū quert. ꝛ ſignū nō dabit ei niſi ſignū ione ꝓphete. Nā L. ſicut Jonas fuit ſignū niniuitis ita erit filius hois generatiōi iſti. Sicut Ad. em Jonas fuit ī vētre cet tribus diebus ꝛ tribus noctibus ſic erit filius hois in corde terre tribus diebus ꝛ tribus noctibus. Uiri niniuite ſurgēt in iudicio cū generatione iſta ꝛ condēnabūt eā q̄ pniam egerūt in p̄dicatione ione. Et ecce pluſq̄ ionas B regina auſtri ꝛ ſurget ī die iudicij cū generatione iſta ꝛ cōdēnabit eā q̄ venit a finibus terre audire ſapiam ſalomonis. Et ecce pluſq̄ salomon B. nemo L. lucernā accēdit ꝛ ī abſcōdito ponit neq̄ ſub modio ſed ſup candelabrū. vt q ingrediañ lumē videāt. Lucerna corpis tui oculus tuus. Si oculus tuꝰ fuerit ſimplex totum corpus tuū lucidū erit. Si aūt nequā fuerit etiā corpus tuū tenebroſum erit vīb ḡ ne lumē qō in te eſt tenebre ſint. Si ergo corpus tuū totū lucidū fuerit nō bñs aliq̄ ptem tenebraꝝ erit lucidū totū: ſicut lucerna fulgoris illuminabit te.

De diſcipulis quib⁹ demonia ſubij ciebant. Matth. xj. Luce. x.

Capitulū. lviij.

Euerſi. L. ſunt aūt oñs. lxxij. diſcipuli cū gaudio dicentes. Dñe etiaꝝ demonia ſubij ciunt nobis in nomie tuo. Et ait illis. Uidebaꝝ ſathanā ſicut fulgur de celo cadētē. ꝛ ecce dedi vobis ptātē calcādi ſup ſerpētes ꝛ ſup ſcorpiones ꝛ ſup omnem ptātē inimici ꝛ nihil vos nocebit. Uerūtamē in hoc nolite gaudere q ſpūs vobis ſubiciūtur. Gaudete aūt q nōia vra ſcripta ſunt in celis. In ipa aūt hora exultauit ieſus in ſpūſancto. ꝛ. Ad. rñdens. L. dixit. Cōfiteor tibi pater dñe celi ꝛ terre. qꝛ abſcōdiſti hec a ſapientibus et ꝓuidētib⁹ ꝛ reuelaſti ea puulis. Ita pater q: ſic placuit ante te. Oia mihi tradita ſunt a patre meo Et. L. nemo Ad. ſcit q̄ ſit filius niſi pr̄ neq̄ qui ſit pater niſi filius ꝛ cui voluerit filius reuelare. ꝛ puerſus ad diſcipulos ait. Bti oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Dico em vob q: multi reges ꝛ ꝓphe voluert videre q̄ vos videtis ꝛ nō viderūt ꝛ audire q̄ audiꝝ et nō audierūt. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiā vos. Tollite iugū meū ſup vos ꝛ diſcite a me q: mitis ſum ꝛ humil corde. ꝛ inuenietis requiē aīabꝰ vrīs Jugū em meū ſuaue ē et onus meū leue.

De samaritano curā

Capl'm. lix.

Ete vulneratū. L. x.

Ecce quidā legispitus surrexit tētans illū ⁊ dicens. Mgr̄ qd faciendo vitā eternaz possidebo? At ille dixit ad eū. In lege qd scriptuz est? Quō legis. At ille ñdens dixit. Diliges dñm deuz tuum ex toto corde tuo/⁊ tota aīa tua ⁊ ex oibus viribus tuis. ⁊ ex oi mente tua ⁊ primū tuum sicut teipm. Dixitq; illi. Recte ñdisti. hoc fac ⁊ vives. Ille aūt volens iustificare seipm dixit ad iesum. ⁊ quis est meus pximus? Suspiciens aūt iesus dixit. Homo quidā descendebat ab hierusalē in iericho ⁊ incidit in latrones q̄ etiā despoliauerunt eū ⁊ plagis impositis abierūt semiuiuo relicto. Accidit aūt vt sacerdos quidā descenderet eadē via ⁊ viso illo ptransiit. Similr̄ ⁊ leuita. cū esset secus locū ⁊ videret eū ptransiit. Samaritanus aūt quidā iter faciens venit secus eū ⁊ videns eū misc̄ia motus est. ⁊ approp̄ians alligauit vulnera eius infundens oleū et vinū. ⁊ imponēs illū i iumentum suū. duxit in stabulū ⁊ curā eius egit. Et altera die ptulit duos denarios ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Curā illius habe ⁊ q̄cūq; superogaueris ego cū rediero reddā tibi. Quis hoz trū videt tibi primus fuisse ille q̄ incidit i latrones? At ille dixit. Qui fecit misc̄iam in illū. ⁊ ait illis iesus. Vade ⁊ fac tu similiter.

De ministerio Mar?

Capl'm. lx.

Hthe. L. x.

Actū est aūt dum irent/⁊ ipe intrauit in quodā castellū. ⁊ mulier quedam martha noīe excepit illū in domū suam. Et huic erat soror noīe Maria/q̄ etiā sedēs secus pedes dñi audiebat verbuz illius. Martha āt satagebat circa frequēs ministerium que stetit ⁊ ait. Domine nō est tibi curep soror mea reliqt me solā ministrare? Dic g̃ illi vt me adiuuet. Et ñdens dixit illi dñs. Martha martha solicita es ⁊ turbaris erga plurima. Porro vnū est necessariū maria optimā ptē elegit q̄ nō auferetur ab ea.

Recta iā erant septē demonia a Maria vel preoccupata historia ⁊ ita de remissiōe pc̄oz̄ i domo symōis leprosi.

De doctrina oratio?

Capitulū. lxi.

Enis. L. xj.

Factū est cū esset in loco quodā orans. vt cessauit dixit vnus ex discipulis eius ad eū. Dñe doce nos orare sicut ⁊ iohes docuit discipulos suos. Et ait illis. Cuz oratis dicite Pater: sanctificetur nomen tuū. Adueniat regnū tuū. Panē nostrū quotidianū da nobbo die. Et dimitte nobis debita nostra/siquidez et ipsi dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. Et ait ad illos. Quis vīm habebit amicū ⁊ ibit ad illū media nocte/⁊ dicet illi. Amice accōmoda mihi tres panes/qm̄ amicus meus venit de via ad me ⁊ nō habeo q̄ ponā añ illū. ⁊ ille deintrā deat di. Noli mihi molestus esse. Jā enīz hostiū clausum est ⁊ pueri mei mecū sunt i cubili nō possū surgere ⁊ dare tibi. Et ille si pseueraverit pulsans dico vobis etsi nō dabit illi surgens eo q̄ amicus eius sit pter improbitatē aūt eius surget ⁊ dabat illi quotquot hz necessarios. Et ego dico vob petite et dabitur vobis!

Probabile ē quod hoc fuerit repetitū ⁊ due p̄missiones p̄termisse.

De traditōibus pha

nseoz̄ rephēsis a xp̄o. Lu. xj.

Capitulum. lxij.

Et cū loqueret/rogauit illū q̄dam phariseus vt prandēret apud se: et ingressus recubuit. Phariseus aūtem cepit intra se reputans dicere. Quare non baptisatus esset ante prandiū? Et ait dñs ad illū. Nūc vos pharisei quod deforis est calicis et catini mundatis. q̄d aūt intus est vestrū/plenum est rapina ⁊ iniq̄tate Stulti. Nonne qui fecit q̄d deforis est/etiam id quod intus est fecit? Verumtamē q̄d supest/date elemosynaz. Et ecce omnia munda sunt vobis.

De confricatiōe gra

norum sabbatis. Mt. xij. R. ij. L. vj.

Capitulum. lxiij.

Dnoteſſeron ſiue

Hactū L. eſt aūt i illo tpe ſabbo eūdo. p̄mo cuz trāſiret ihs p̄ ſata diſcipuli. Ad. eꝰ eſurientes cepēr̄ pgredi/et euellē ſpicas/ꝛ mādducabant. R. p̄fricātes manibus Quidā āt phariſeoꝝ dicebant illis. Quid facitis/qđ nō lz i ſabbatis? ꝛ. Ad. videtes dicebāt ieſu. Ecce diſcipuli tui faciūt qđ nō lz eis facere ſabbatis. ꝛ. R. ait illis Nūq̄ legiſtis qđ fecerit dauid qñ neceſſitatē habuit eſurijt ipe ꝛ q̄ cū eo erāt/quō itrauit in domū dñi ſub abiathar p̄nicipe ſacerdotuz/et panes p̄poſitiōis ſumpſit. L. R. Ad. ꝛ mā ducauit ꝛ dedit eis q̄ cū ipo erāt. q̄s. Ad. L nō licebat ei comedere. neq; his q̄ cū ipo erāt. niſi ſol ſacerdotib⁹. ꝛ. R. dedit ei ꝛ his q̄ cū ipo erāt. Aut. Ad. nō legiſtiz q̄ i ſabbatis ſacerdotes in tēplo ſabbatū violāt/ꝛ ſine crimine ſūt? Dico aūt vobis. q̄ tēplo maioꝝ eſt h̄. Si āt ſciretis qđ ē: miſcōiaz volo ꝛ nō ſacrificiū/nūq̄ p̄dēnaſſetis innocētes. ꝛ dicebat. R. eis. Sabbatū p̄pter hoiem factū eſt/ꝛ nō hō p̄pter ſabbatū. Itaq; R. L. Ad. dñs eſt filius hois etiā ſabbati.

Pater in hac rubrica vana eſſe tā pocupano q̄ rememorationem ꝛ hoc exquotanōe capitulo lozū nec bētur rage ſte cetus ordo put refert ad nonaā pe ritans vel ſalutem.

De ſanatiōe manus

ande. Ad. xij. R. iij. L. iiij. Capitul. lxiiij.

Et L. Ad. cū inde trāſiſſet factū ē ꝛ in alio ſabbato: vt intraret in ſynagogā ꝛ doceret. ꝛ erat ibi hō ꝛ manꝰ eꝰ dextera erat arida. Obſeruabāt aūt ſcribe et phariſei/ſi i ſabbato curaret/vt inuenirent cām vñ accuſarēt eū. Ipe eñ ſciebat cogitationes eoz. ꝛ. Ad. interrogabāt eū dicentes. Si lz i ſabbatis curare ꝛ accuſarēt euz. ꝛ. R. ait hoi hñti manū aridā. Surge ꝛ ſta L. i mediū. ꝛ ſurgēs ſtetit. ꝛ ait ad illos ihs Interrogo vos/ſi lz i ſabbatis bñ agē an male: aīam ſaluare an pdere. At R. illi tacebāt. Ipe. Ad. aūt dixit eis. Quis erit ex vobis hō q̄ habeat vnā ouē/ꝛ ſi ceciderit hec i ſabbatis in foueā. Nōne tenebit ꝛ leuabit eā? Quāto magis eſt hō melioꝝ oue? Itaq; lz ſabbatis bñfacere. ꝛ circūſpiciens. R. eos cū ira p̄triſtatus ſup cecitatē eoꝝ dixit hoi. Extēde manū tuā. ꝛ extēdit ꝛ reſtituta eſt manꝰ illi ꝛ ſanati. Ad. ſicut alēa. Ipſi L. āt repleti ſūt inſipiētia. ꝛ colloq̄bāt ad inuicē: qđnā facēt ō ieſu. Exeūtes. Ad. aūt phariſei ꝛ aliū faciebāt ſtati. R. cū herodianis aduerſus eū/quō eū pderēt Ihs. Ad aūt ſciēs receſſit inde ꝛ ſecuti ſūt eū mlti ꝛ curauit eos oēs. ꝛ p̄cepit eis ō maifeſtū eū faceret. vt adpleret qđ dictū ē p ysaiā p̄phetā dicētē. Ecce puer meꝰ electꝰ q̄ dilectus meꝰ. i q̄ bñ cōplacuit aie mee. Ponā ſpm meū ſup eū ꝛ iudiciū gētib⁹ nūciabit Nō p̄tenet/neq; clamabit/ neq; aliq̄s i plateis audiet vocē eiꝰ. Arundinē quaſſatā nō p̄fringet. ꝛ lumē fumigās nō extīguet vōec eiciat ad victoriā iudiciū ꝛ i noie eiꝰ gētes ſupabūt Ihs. R. aūt cū diſcipul' ſuis ſecit ſit ad mare. ꝛ turba multa a galilea ꝛ iudea ſecuta ē/ꝛ ab ieroſolymis ꝛ idumea ꝛ trās iordanē/ꝛ q̄ circa tyrū ꝛ ſidonē multitudo magna. Audiētes q̄ faciebat et venerūt ad eū. ꝛ dixit ieſus diſcipul' ſuis vt nauicula ſi bi deſeruiret p̄pter turbā ne cōprimerēt eum Multos eñ ſanabat ita vt irruerēt in euz vt eū tāgerēt. q̄tūt aūt hēbāt plagas. ꝛ ſpūs immūdi cū illū videbāt p̄cidebant ei ꝛ clamabāt dicētes. Tu es filius dei. ꝛ vehemēter cōminabat eis/ne manifeſtarent eū.

De quatuoꝝ parabolis i mari. Ad. xiij. R. iiij. L. xiij. ꝛ. xiij.

Et factū. L. ē deiceps. ꝛ ip̄e La. ly ſe iter faciebat p̄ citates ꝛ caſtella. p̄dicās ꝛ euāgelizās regnū dei ꝛ duodecī cū illo. ꝛ mlieres aliq̄ q̄ erāt curate a ſpiritib⁹ malignis ꝛ infirmitatib⁹ maria q̄ vocabat magdalene/de q̄ ſeptez demonia exibāt ꝛ ioha na vxoꝝ chuſe p̄curatoris herodis ꝛ ſuſanna/ ꝛ alie mlte q̄ miſtrabāt ei ō facultatib⁹ ſuis In Ad. illa die exiēs ihs ō domo/ſedebat ſecꝰ mare. ꝛ R. cepit ite p̄ doceē ad mare. et. Ad. p̄gregate ſūt ad eū turbe multe. ita vt in nauicula aſcēdēs/ſederet i mari. R. ꝛ oīs ſba in litore. Ad. circa. R. mare ſup terraz erāt Cū. L. āt plurima turba p̄ueniret et ō ciuitatibus p̄perarēt ad eū locutꝰ L. eſt. ꝛ doce

Quāuis cōnectant̄ dicta trū euāgelistarū. nihilominus pñt intelligi vanis tēporibus fuiſſe res pecta. ſicut ſupra ō ſermone dñi i mon te notatum eſt.

bat R eos i pabolis multa 7 docebat illis i doctrina sua p sititudinē. au
dite. R Ecce. M. exijt. L
q seminat seminare semē ¶ parabola prima.
suū seminās R. ad semi
nādū. 7. L. dū semiat aliud cecidit secus vi
am 7 conculcatū ē. 7 uenerūt R. volucres celi
7 comederē illud. 7 aliud L. cecidit supra pe
trā. vbi. R. nō habuit terrā multā, 7 statī ex
ortū est/ quia nō habuit altitudinē terre. Et
qñ exortus est sol exestuauit. 7. L. natū aru
it. q nō habebat humorē. 7. M. eo q. R.
nō hēbat radicē 7. L. aliud cecidit inē spīas
7 sūt exorte spine ascēderē. R. 7 creuerē. M.
7 suffocauerūt. L. illud 7 fructū. R. nō dedit
Et. L. aliud cecidit in terrā bonā/ 7 ortū fe
cit fructū ascēdētē. R. 7 crescētē. Aliud M
centesimū. R. aliud sexagesimū aliud trice
simū. Hec. L. dicens clamabat. Qui habet
aures audiendi audiat. 7. R. cū eēt singl'a
ris accedentes. M. discipuli interrogaue
runt eū hi qui cū illo erāt duodecī pabolaz
exponere/ que. L. esset hec pabola 7 M. di
xerunt ei. Quare in pabolis loqueris eis?
Quibꝰ L. ipe dixit. q. M. vobis datuz est
nosse misteriū regni dei. L. celoꝝ. M. Cete
ris. L. aūt qui. R. foris sunt/ oīa in pabolis
fiūt. 7. M. illis nō est datū. Ideo in pabo
lis loqr eis. vt R. videtes videāt 7 nō vide
ant 7 audientes audiāt 7 nō intelligant. qa
M. videntes nō videt 7 audientes nō au
diunt neq intelligūt vt impleat in eis pro
phetia Ysaie dicentis. Auditu audietis et
nō intelligetis/ 7 videtes videbitis 7 nō vi
debitis. Incrassatū em est cor populi hui
7 auribus grauiē audierūt et oculos suos
clauserūt/ neq videant oculis 7 auribꝰ au
diant et corde intelligant/ et conuertantur/
7 sanē eos 7 dimittantē. R. eis pcā. Uestri
M. aūt beati oculi qui vident/ et aures ve
stre que audiunt. Amen quippe dico vo
q multi ꝓphete 7 iusti cupierūt videre que
videtis 7 nō viderūt: et audire que auditis
7 nō audierūt. Et. R. ait illis. Nescitis pa
rabolā hanc. Et quō omnes parabolas co
gnoscetis. Uos. M. aūt audite parabolaz
seminantis. Est. L. aūt hec parabola. Se
men est verbū dei. qui. R. seminat verbū se
minat. Qui. L. aūt secus viā vbi. R. semīa
tur verbū hi. L. sunt qui audiūt. et. R. cuz
audierint cōfestim venit sathanas 7 tollit
L. verbū de corde eoꝝ ne credentes salui fi
ant. Omnis. M. eē qui audit verbum re
gni dei 7 nō intelligit venit malus et rapit
qđ seminatū est in corde. Nam. L. qui su
pra petram hi sunt qui cum audierint stati
R. cū gaudio suscipiunt illud. Et. L. hi ra
dices non hñt in R. se q tpales sunt quia
ad tempus credunt. deinde orta tribulatio
ne 7 psecutione ꝓpter verbum cōfestim scā
dalizantur. 7. L. in tpe tentatiōis recedūt.
M. aūt in spinis cecidit hi sunt q audiert/
7 a solicitudib⁹ secū. M. istiꝰ 7 fallacia divi
tiarū 7 voluptatibus. L. vite eūtes 7 circa
R. reliqua concupiscētie introeūtes suffo
cant. L. 7 nō referūt fructū. Qui aūt in ter
rā bonā hi sunt q in corde bono 7 optimo
audientes verbum suscipiunt. R. L. 7 reti
nent. L. 7 fructuz afferunt in patientia. Et
M. facit. R. aliud quidem centesimū. Alle
ud autē sexagesimū porro aliud tricesimū.
Et dicebat. R. illis. Munquid venit lucer
na vt sub modio ponatur aut sub lecto. ne
mo aūt accendit lucernā et operit eam vase
aut subtus lectus ponit sed supra candela
brum 7 intrantes videant lumen/ Nō em
est occultū qđ non manifestetur nec absco
ditū qđ nō cognoscat 7 in palā veniat. Si
R. quis habet aures audiendi audiat. 7 di
cebat illis. Uidete ergo
L. quō et quid. R. au- ¶ parabola secūda.
diatis. In qua mensu-
ra mensi fueritis remetiet vobis et adijcie
tur vobis. Qui. M. L. R. em hz dabit ei/
et abundabit. Qui aūt nō habet et qđ ha
bet et putat. L. se habere auferet ab eo.
¶ Aliaz. M. pabolā. M. ꝓposuit eis dicēs
Simile factū est regnū celoꝝ homi qui se
minauit semen bonū in agro suo. Cū aūt
dormirent homines venit inimicus eius 7
superseminauit zizania in medio tritici et ab
iit. Cū aūt creuisset herba et fructū fecisset:
tunc apparuerūt et zizania. Accedentes au
tem serui patrisfamilias dixerunt ei Domi
ne Nonne bonuz semen seminasti in agro
tuo. vnde ergo hz zizania? Et ait illis. Ini
micus homo fecit hoc. Serui aūt dixerunt
ei. Uis imus 7 colligimus ea? Et ait. Nō
ne forte colligentes zizania eradicetis simꝰ
et triticum cū eis. Sinite vtraq; crescere vs

q̄ ad messem. Et in tpe messis dicā messoribꝰ. Colligite p̄muz zizania 7 alligate ea i fasciculos ad cōburendū. ptinū aūt ꝓ grega tē i horeū meū. 7 dicebat. R. eis. Sic ē regnū dei quēadmodū si iaciat hō sementē in trā: 7 dormiat 7 exurgat nocte 7 die 7 semē germinet 7 ī crescat dū nesciat ille. Ultro enī terra fructificat p̄mū herbā. deinde spicam deinde plenū fructū i spica. 7 cū ex se pduxerit fructū statī mittit falcē q̄n adest messis. ¶ Aliā. M. pabolā ꝓposuit eis 7 R dicebat Cui assimilabimus regnū dei: aut cui pabole cōpabimꝰ illud. 7 cui. L. sile est estimabo: Sile ē. M. regnuz celoz grano sinapis qđ acapiēs hō semiauerit ī agro. L. misit in ortū suū. Qđ. R. cū seminatū ē i terra minimū. M. quidē ē in oibꝰ seminibꝰ q̄. R. sūt in terra 7 cū natū fuerit. 7. M. creuerit maiꝰ ē oibus oleribus. Ascēdit. R. in arboꝛē magnā. L. et fit. M. arboz. 7. R. facit ramos magnos. ita. M. vt volucres celi veniāt 7 habitēt ī ramis e' 7. R. possint sub vmbra eius hītare. 7 volucres celi requieruīt ī ramis eius. ¶ Aliam M. pabolā locutus est eis. 7. L. itez dixit. Cui sile regnū dī estimabo Sile. M. L. est regnuz celoz fermento qđ acceptū mulier abscōdit in farine satis tribus donec fermētatū ē totū. Hec. M. oīa locutus ē ihs in pabolis ad turbas. Et tabulis. R multis pabolis loquebaē eis verbū ꝓut poterāt audire Sine pabola autē nō loq̄baē eis vt. M. impleret qđ dictum est p̄ ꝓphām dicētē. Aperiam in pabolis os meū 7 eructuabo abscōdita a cōstitutione mūdi. Deo⁹uz. R. aūt discipulis suis diserebat oīa. Tūc. M. dimissis turbis veit i domū 7 accesserūt discipuli eius ad eū dicētes. Edissere nobis pabolā zizanioꝛ agri Qui rñdens ait. q̄ seminat bonū semen est filiꝰ hois. Ager aūt ē mūs bonū vo semen sunt filij regni zizania aūt sunt filij nequā. Inimicus aūt q̄ seminat ea est dyabolus. messis vo ꝓsummatio seculi est. M. messores aūt sunt angeli. sicut ergo zizania colliguē 7 igni cōburunt. Sic erit in cōsummatiōe seculi. M. ittet filius hois angelos suos et colliget ꝺ regno eiꝰ oīa scandala. i. eos qui

¶ Parabola tertia.

¶ Parabola quarta.

faciunt iniquitatē et mittent eos ī caminū ignis. Ibi erit fletus 7 stridoꝛ dentū. Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoꝝ Qui hz aures audiendi audiat.

De tribꝰ parabolis

in domo M. xiij. ¶ Capitulum. lxvj.

Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro quez qui inuenit homo abscōdit 7 ꝓ gaudio illius vadit 7 vendit vniuersa q̄ hz 7 emit agꝛ illū. Itē sile est regnū celoz hoī negociatoī quereti bonas margaritas. Inuēta aūt vna preciosa margarita abijt et vendidit omnia q̄ habuit 7 emit eā. Iterū simile est regnum celoꝝ sagene misse in mare 7 ex omne genere piscū congreganti. Quā cū impleta esset educentes 7 sedentes elegerunt bonos in vasa sua malos aūt foras miserunt. Sic erit in cōsumatione seculi. Exibūt angeli 7 separabunt malos ꝺ medio iustoꝝ 7 mittēt eos in caminū ignis. Ibi erit fletus 7 stridoꝛ dentium. Intellexistis hec omnia. Dicunt ei etiaz. Ait illis. Ideo omnis scriba doctus in regno celoꝝ similis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua et vetera. Et factū est cum cōsummasset iesus parabolas istas. transit inde et veniens in patriam suā docebat eos in synagogis eoꝝ ita vt mirarentē et dicerent. Unde huic sapientia hec et virtutes.

De reprehensione tra

ditionis iudeoꝝ. M. xv. R. vij. 7 L. cōsonat supra ca. xj. ¶ Capitulū. lxvij.

Tunc. M. accesserūt 7 R. cōuenerūt ad eū ab hierosolymis. M. scribe 7 pharisei. 7. R. cū vidissent q̄sdā de discipulis eius cōibus manibus 7 nō lotis māducare panē. vituperauerūt. Pharisei autē 7 oēs nisi crebro lauēt manꝰ nō manducāt tenētes traditiōes seniorꝝ. 7 a foro redeuntes nisi baptizarēt nō comedūt. Et alia multa q̄ tradita sunt illis ꝺ uare baptismata 7 calicū vrceoꝝ 7 eramētoꝝ 7 lectoꝝ. Et interrogabant eū pharisei 7 scribe dicētes. Q̄re. M. discipuli tui trāsgrediūt. 7. R. ñ ambulāt iuxt traditiōes seniorꝝ Hō M. cū lauāt manꝰ suas cū panē manducāt. h. R.

cōmunib⁹ manib⁹ mā ducāt panē. ipe ād
aūt rñs ait illis. Quare r vos mādatū dei
trāsgredimini ꝓpter traditionē vestrā. Re-
linqntes. R. em mādatū dei. tenetis tradi
tiones hoim r baptismata vrceoꝝ r calicū
r alia silia his facitis multa. r dicebat eis.
Bñ irritū fecistis mādatū di vt ꝓ uetis tra
ditionē vrām. Mā. ād. ōs dixit r. R. moy
ses. Honora patrē tuū r matrē. r q maledi
cent pri vel matri morte moriat. Vos aūt
dicitis. Si dixerit hō patri aut mri corban
boc est donū quod cūq ex me tibi ꝓdest.
Ad. r nō honorificabit patrē suū aut mrē
suā r. R. vltra nō dimittitis eū q̄q facere
patri suo aut matri reſandētes verbū dei
ꝓ traditionē vestrā quā tradidistis et mlta
silia hmōi facitis Ypocrita. Ad. bñ ꝓphe-
tauit de vob Esaias di. Scriptū est ppl⁹ us
hic labijs me honorat. cor aūt ipoꝝ longe
est a me. In vanū aūt r sine. Ad. cā colunt
me docētes doctrinas r mādata hoim. Et
conuocatis iterꝝ R. ad Ad. Se turbis dixit. au
dite me oēs. R. r intelligite. Nō Ad. qđ in
trat i os coiqnat hoiem. Nihil. R. est eē
hoiem introiens in eū qđ possit i eū inqna
re sed q̄ de hoie ꝓcedūt illa sunt q̄ coinqui
nat hoiem. Si qs hz aures audiēdi audiat
Et cū introisset i domū a turba accedētes.
Ad. discipuli eius interrogabant. R. eū pa
bolā. r. Ad. dixerūt ei. Scis q pharisei au
dito hoc verbo scādalisati sunt. At ille rñ-
dens ait. Omis plātatio quā nō plātauit pr
mr⁹ celestis eradicabit. Sinite illos. ceci sē
t duces cecoꝝ. Cecus aūt si ceco ducatum
ꝓstet ambo in foueā cadūt. Respōdēs aūt
Petr⁹ dixit ei. Edissere nobis pabolā hāc.
At ille dixit. Adhuc et
vos sine itellectu sic. R
r ipudētes est? Non
intelligitis/ qr oē extrin
secus introiēs i hoiem
nō. Ad. qđ in os intrat nō. R. ꝓt eū coinq
nare qr nō introit in cor ei⁹ sz i vētre vadit/
r in secessū emittit purgās oēs escas. Dice
bat aūt qm q̄ d hoie exeūt illa coinqnāt ho-
minē. q. Ad. aūt ꝓcedūt d ore d corde exe-
unt r ea coinqnāt hoiem. Abinde. R. eī d
corde hoim male cogitatōnes ꝓcedūt ho
micidia. Ad. adulteria fornicationes furta
falsa testionia blasphemie auaritie. R. neq

Vide Lu. sexto su
pra in cesimo rubri-
cella quindecima.

tie dol⁹ ipudicitia d oculꝰ malꝰ superbia stulti
cia. Dia hec mala abintus ꝓcedunt et hec
Ad. sunt q̄ coinquināt hoiem. Nō lotis au
tē manibus māducare nō coinqnat hoiem.

De chananea ℣ xv

Capitulū. lxviij.

E R. vij. T. Ad. egressus inde surgēs. R. se
cessit. Ad. r abijt. R. in ptes Ad. in
fines. R. tyri r sydonis. r ingressus Ad. do
mū neminē volvit scire r nō potuit latere.
Et. Ad. ecce mulier cananea statī. R. vta ut
dinit d eo cui⁹ filia hēbat spīm immūdum
egressa Ad. a finibus il
lis intrauit r clamauit
Ad. dicēs ei. Miserere
mei dñe fili dauid filia
mea male a demonio ve
xatur. Qui nō rndit ei
verbū. r accedētes eū
discipuli ei⁹ rogabāt eū dicētes Dimitte eā
q̄ clamat p⁹ nos. Ipe aūt rñs ait. Nō sum
missus nisi ad oues q̄ pierūt domus israel
At illa venit r adorauit eū. r ꝓcedit R. ad
pedes ei⁹. Erat em mulier gētilis syro ve
nissa genere r rogauit eū vt demoniū eijce
ret d filia eius di. Ad. Bñe adinua me. qui
rñs ait. Sine. R. Ad. prius saturari filios.
Nō est bonū sumere panē filioꝝ r mittere
canibus. At illa rndēs dixit illi. etiaꝫ. Ad.
dñe nā r catelli edūt d micas q̄ cadūt d mē
sa dñoꝝ suoꝝ. r comedūt. R. de micas sub
menia pueroꝝ. Tē. Ad. rñs ihs ait illi. O
mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis ꝓ
pter. R. hūc ꝓmonē vade. exijt demoniuꝫ
d filia tua r sanata. Ad. ē filia ei⁹ ex illa ho-
ra. r. R. cū abijsset domū suā inuenit puel
lā sedentē sup lectū r demoniū exisse.

Videtur marcꝰ di
cere q̄ xp̄s sanaue
rit in domo filiā sed
ꝓtertus iste concor
dat eū cū matheo.

De surdo et muto sa

nato r mltis alijs. Ad. xv. R. vij. La. lxix.

E T. R. iterꝝ exiēs d finib⁹ tyri veit p
sidonē sec⁹. Ad. mare quod est int.
R. medios fines decapoleos et ad-
ducūt ei surdū r mutū r deprecabātur eū vt
ponat illi manū r iponēs illi manū r app
hēdēs eū d turba seorsū misit digitos suos
i auriculas ei⁹ expuēs tetigit linguā eius.
Et suspiciēs i celuꝫ ingemuit r ait. Effeta
qđ ē adapire. r statī loqbat recte. et pcepit

eis ne cui dicēt q̄to āt eis p̄cipiebat tāto magis plus p̄dicabant ⁊ ō eo amplius admirabāt dicētes. Bñ oīa fecit ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loq̄. ⁊ Mc. ascēdēs ī mōtē sedebat ibi. Et accesserunt ad eū ēbe mlte hīntes secū mutos ⁊ claudos debiles cecos ⁊ alios mltos ⁊ pieceīt eos ad pedes ei⁹ ⁊ curauit eos ita vt turbe admirarent vidētes mutos loq̄ntes ⁊ claudos ambulantes. cecos vidētes ⁊ magnificabāt deū isr'

De secūda refectiōe turbe ex septē panib⁹ ⁊ paucis piscib⁹. Mc. viij. R. viij.

¶ Capitulū. lxx.

In dieb⁹ illis. Cū ēba mlta eēt cū ibū nec hr̄ent qđ māducarēt. cōuocatis discipulis suis ait illī Misereor turbe qr ecce iā triduo sustinēt ⁊ psēuerāt. Mc. mecū. nec hñt qđ māducēt. ⁊ dimittere eos ieiunos nolo ne deficiāt ī via. ⁊ R. si dimiſo eos ieiunos ī domū suā deficiēt ī via. qdā eī ex eis ō lōge venerūt. ⁊ mīderūt ei discipuli. vñ illos potent⁹ sit saturare panibus ī solitudine. vñ. Mc. nobis panes ī deserto tātos vt saturem⁹ turbā tāta? ⁊ R. iterrogabat eos. q̄t panes hētis? Qui dixerūt septē ⁊ paucos. Mc. piscic'los. ⁊ p̄cepit turbe vt discūberēt sup trā. ⁊ R. acapiēs. Mc. septē panes gr̄as agēs fregit ⁊ dabat discipulis suis vt apponerēt ⁊ apposuerūt turbe ⁊ dederūt. Mc. ppl'o. ⁊ bēbant piscic'los pancos ⁊ ipos bñdixit ⁊ iussit apponi. Et māducauerūt oēs. Mc. ⁊ saturati sunt. Et sustulerūt. R. qđ supauerat ō ftagmentꝫ septē sportas plenas. Erāt aūt q̄ māducauerāt. R. quasi q̄tuor milia hoīm ex Mc. parulos ⁊ mulieres ⁊ dimisit. R. eos. ⁊ dimissa. Mc. turba ascendit in nauiculā. R. cū discipulis suis ⁊ venit. Mc. in fines magedō ptes. R. dalmanutha.

De iudeis iterū petētibus signū ō celo ⁊ ō fermēto phariseorū cauēdo. Mc. xvj. R. viij.

¶ Capitulū. lxxj

Et exierūt. R. ⁊ accesserūt. Mc. ad eū phariſei ⁊ saducei tētantes vt rogarēt eū. ⁊ R. cepeīt cōqrere cū eo q̄rētes ab eo vt. Mc. signū de celo oñdēt. At ille rñsit illis. facto vespe dicitis. Serenus erit. rubicūdū est enī celū. ⁊ mane. Hodie tēpestas. nubilat eī triste celū. faciē q̄ celi dijudicare nostis. Signa aūt tpm nō potestis. et ingemiscēs. R. spū ait. Quid generatō ista signū q̄rit. Generatō. Mc. mala ⁊ adultēra signū q̄rit. Amē. R. dico vobis. Non dabit generatōi hui⁹ nisi. Mc. signū ione pphete Et relictis illis ascēdit ī nauī ⁊ abijt trans fretū. ⁊ cū veniſſent discipuli eius trās fretū. oblīti sunt panes recipe. ⁊ R. nisi vnus panē nō hēbāt secū ī nauī Et p̄cipiebat eis dicēs. intuemi. Mc. R. ⁊ cauete a fermēto phariseox ⁊ saduceox. ⁊ fermento. R. herodis. Et. Mc. illi cogitabāt inē se dicētes q̄ panes nō accepim⁹. Quo. R. cognito. ait illis Ieſus. qđ. Mc. cogitatis inē vos modicefidei q̄ panes nō hētis? nōdū. R. cognoſcitis nec itelligitis. Adhuc cecatuz hētis cor vr̄m? oculos hñtes ⁊ nō videtis ⁊ aures hñtes nō auditis. Nec recordami q̄n q̄nq̄ panes fregi in q̄nq̄ milia hoīm. Mc. ⁊ q̄t cophinos fragmētox. R. plenos tuliſtis? Bis cūt ei duodecī. Q̄n ⁊ septē panes in q̄tuor milia hoīm. Mc. ⁊ q̄t R. sportas fragmēto rū tuliſtis? Dicūt ei. vij. ⁊ dicebat eis. quō nōdū itelligitis q̄. Mc. nō ō pane dixi vobis. Cauetes fermēto phariseorū ⁊ saduceorū. Tūc intelleīt q̄ nō dixerit cauendū a fermēto panū sed a doctrina phariseorū ⁊ saduceorum.

De ceco sanato q̄ videbat hoīes velut arbores ambulātes. R. viij.

¶ Capitulū. lxxij.

Et veniūt bethsaidā ⁊ adducunt ei cecū ⁊ rogabant eū vt illū tangeret. ⁊ apprehensa manu ceci. eduxit eū ex vicus expuens in oculos ei⁹. ipo⁹ q̄ manib⁹ suis interrogauit eū siqđ videt. ⁊ aspicies ait Video hoīes velut arbores ambulantes. Deinde itex imposuit man⁹ sup oculos ei⁹ ⁊ cepit videre ⁊ restitut⁹ est ita vt clare videret oīa. ⁊ misit illū in domū suā dicēs. Vade ī domū tuā. Et si in vicū introieris nemi dixer̄ Be interrogatiōe xp̄i quē me dicūt hoīnes esse. Mc. xvj. R. viij. L. ix. ¶ La. lxxij.

Et ingressus. R. est Jesus et discipuli eius in castella. Venit aūt in partes cesare philippi. Et factum est cum solus orans. et discipuli eius cum eo ⁊ R. in via. Mc. interrogabat

discipulos suos dicens. Quē R. dicūt homines ee filiū hois. quē L. me ee dicūt turbe? Qui ñdentes illi dicētes. Alij M. Johānē baptistā. alij belyā. alij vo hieremyā. Alij R. q̄si vnū de pphis Alij L. q̄ pphā eṇ de puoꝛib⁹ surrexit. Tūc R. dixit illi ie sus Clos M. aūt quē me ee dicitis? R̄ñs Symon petrus dixit. Tu es xp̄s filius di ui. R̄ñs ät ihs dixit ei. Bt̄ūs es symon bariona q̄ caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sz p̄ meus q̄ ē in cel. Et ego dico tibi/ q̄ tu es petr⁹ ⁊ sup hāc petrā edificabo eccl'iaz meā ⁊ portę inferi nō p̄ualebūt aduersus eā. ⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄d cūq̄z ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis. ⁊ q̄d cunq̄z solueris sup terrā erit solutū ⁊ in cel'. At. L. ille increpās eos cōminat⁹. R. ē eis ⁊ p̄cepit. M. discipulis vt nemi dicerēt de illo q̄ ipe eēt xp̄s. Extunde cepit ihs docere. R. eos ⁊ ostendere. M. discipulis suis q̄ opteret eū ire hierosolymā ⁊ multa pati. ⁊ R. reprobari. L. a. R. summis senatoribus a scribis M. ⁊ principib⁹ sacerdotum ⁊ occidi ⁊ tertia die resurgeret. R. palā verbū loq̄bat. ⁊ assumēs. M. eū petrus cepit illū increpare dicens. Absit a te. Nō erit tibi hoc. qui. R. conuersus videns discipulos cōminat⁹ est petro di. Vade retro p⁹. M. me sathana/ scandalū es mihi q̄ nō sapis ea que dei sunt sed ea que hominū

De cruce baiulanda

post xp̄m M. vj. R. viij. Et o sonat. L. infra. xiij. ⁊ Luce. ix. ¶ Capt'm. lxxiij.

Et vocata. R. turba cū discipulis suis dicebat ad omēs. Diq̄s vult p⁹ me venire ⁊. R/ me sequi abneget M. L. semetipm ⁊ tollat crucē suaz ⁊ sequatur me. Qui M. eṇ voluerit. L. aiam suā saluā facere pdet eaz. Qui aūt pdiderit aiam suā p̄ter me ⁊ euāgeliū. saluaz faciet eā ⁊ inueniet. M. eam. Quid eṇ p̄dest hoi si vniuersum mūdum lucretur. aie vo sue detrimētū patiat? semet ipm. L. pdat ⁊ detrimentū sui faciat. Aut. M. R. quā dabit hō cōmutationē p̄ nia sua? filiꝰ M. eṇ hois vēturꝰ est in gl'ia patris sui cū angel' suis ⁊ tūc reddet vnicuiq̄z sm opa sua. Qui. R. eṇ me ⁊ fessus fuerit ⁊ verba mea in generatōne ista adultera et peccatrice ⁊ filius hois ꝓfitebit eū cū venerit in gl'ia p̄tis sui cū angelis suis. Haz. L. q̄ erubuerit me ⁊ vmones meos hū filiꝰ hominis erubescet eum venerit in maiestate sua ⁊ p̄tis ⁊ sc̄oꝝ angeloꝝ. Et. R. dicebat. L. illis. Amē ve. L. dico vobis. Sūt. M. quidā. R. L. ō h stātib⁹ qui ñ gustabūt mortē donec videāt regnū R. dei venientis in virtute filiū M. hois venientē in regno p̄tis sui

De transfiguratione

dñi. M. xvij. R. ix. L. ix. ¶ Capt'm. lxxv.

Et cū L. est aūt post hec verba fere dies octo p⁹. M. dies. R. sex. Assumpsit ihs itez petꝝ Jacobū ⁊ iohem fratrē ei⁹ ⁊ duxit illos i mōtē excelsuz seorsū solos. R. vt oraret. L. ⁊ trāsfigurat⁹ M. est añ illos. Et. L. facta est dū oraret spēs vultus eius altera ⁊ resplēduit. M. facies ei⁹ sicut sol. vestimēta ät ei⁹ facta sunt alba ⁊ candida. splēdida R. nimis velut nix. ⁊ qualia fullo nō p̄t candida facere sup terrā. Et M. ecce duo L. viri apparuer̄t M. eis moyses ⁊ helyas cū eo loquentes visi. L. in maiestate ⁊ dicebant excessum ei⁹ quē cōpleturus erat in ir'm. Petrus vo⁊ q̄ cū illo erāt grauati erāt solū mō Et euigilātes viderꝰt maiestatē ei⁹ ⁊ duos viros q̄ stabāt cū illo. ⁊ factū ē dū discēdēt ab illo. R̄ñs. M. petrus dixit ad ihesuz. Bomine p̄ceptoꝛ L. Rabbi. R. bonū. M. est R. nos L. hic ee. si vis. M. faciamus hic tria tabernacla tibi vnū moysi vnū ⁊ helie vnū. Nō R. eī sciebat q̄d diceret. Erāt eṇ timore exterriti. Adhuc L. ät illo loq̄nte ecce. M. Nubes lucida obumbrauit eos et timuer̄t. L. illis in nubē intrātibus. Et M. ecce venit vox. R. ō nube di. Hic est filius meus dilectus. M. charissim⁹. R. in quo. M. mihi bñ placui ipm audite. Et audiētes discipuli ei⁹ ceciderꝰt in facie suā et timuerūt valde. ⁊ accessit ihesus ⁊ tetigit eos dixit q̄z eis. Surgite nolite timere. ⁊ L. dū fieret vox leuantes. M. oculos ⁊ circūspicientes R. neminē. M. viderunt amplius. R. nisi ihesum tm̄ secū. ⁊ inuētus. L. est ihs solus

Regula ty conū de temporibus hic habet locū. Marcus enim non nomiat prīmū ⁊ vltimū diem q̄ fuerūt imperfecti.

Et. M. deſcendentibus. L. illis de mōte p̄cepit illis ieſus di. Hemini dixeritis viſionem donec filius hoīs a mortuis reſurgat. et R. verbū cōtinuerūt apud ſe conquirētes quid eſſet cū a mortuis reſurrexerit. Et tacuerunt. L. ipe ⁊ nemini dixerunt in illis diebus quicq̄ ex illis que viderāt. ⁊ interrogauerūt. M. eū diſcipuli ei⁹ ⁊ dicebāt. quid g̃ dicūt ſcribe ⁊ phariſei. R. q; helyam oportet venire primū. Qui rndens ait illis Helyas M. quidē vēturꝰ eſt. Bū venerit. R. p̄mo reſtituet oīa. ⁊ quō ſcriptū eſt in filiū hoīs vt multa patiat ⁊ cōtemnat. Dico. M. autē vobis q; helyas iā venit ⁊ nō cognouerūt eū ſed fecerūt in eo quecūq; voluerūt ſicut R. ſcriptum ē de eo ſic. M. ⁊ filius hoīs paſſurus eſt ab eis. Tūc intellexerūt diſcipuli q; de Johane baptiſta dixiſſet eis.

De ſpiritu muto quē nō potuerūt curare diſcipuli xp̄i. M. xvij. R. ix. L. ix.

Capl'm. lxxvj

Et cū. L. eſt aūt in ſequenti die deſcendentibꝰ illis de mōte ⁊ veniēs R. ad diſcipulos ſuos occurrit illis turba multa. ⁊. R. vidit turbā magnā circa eos ⁊ ſcribas cōquirentis cū illis. et p̄feſtiz oīs populus videns ieſum ſtupefactus ē et expauerūt. ⁊. M. cū veniſſet ad turbā occurrentes. R. ſalutabāt eū. ⁊ interrogauit eos quid inter vos p̄queritis ⁊. L. ecce rndens R. vir. L. vnus. R. de turba acceſſit M. ad eū genibus p̄volutꝰ aīa eū clamauit. L. dicens. M. gr̃. R. attuli ad te filiū meum huc habētē ſpm̃ mutū qui vbicūq; apprehenderit eū illidit eū ⁊ ſpumat ⁊ ſtridet dentibus ⁊ arefat. Bñe M. miſerere filio meo q; lunaticus eſt ⁊ male patit. Nā ſepe cadit in ignē ⁊ crebro in aquā. M. gr̃. L. obſecro reſpice filiū meū q; vnicus mihi eſt. Et ecce ſpūs apprehendit illū ⁊ ſubito clamat et elidit ⁊ diſſipat eū cū ſpumat. ⁊ vix diſcedit dilanians eū. et obtuli. M. eū diſcipulis tuis rogaui. L. et dixi. R. vt eijcerēt eū ⁊ nō potuerunt curare. M. enm. Reſpondēs Jeſus ait. O generatio incredula infidelis. L. ⁊ peruerſa vſq; quo ero apud vos ⁊ vobiſcū M. q̄diu. R. vos patiar. Afferte M. huc illū ad me. Adhuc. L. huc filiū tuū. Et. R. attulerunt eū. ⁊. L. cū accederet ⁊ vidiſſz. R illum ſtatī ſpūs turbauit illū ⁊ eliſit. L. eū demonū ⁊ diſſipauit. ⁊ R. eliſus in terras volutabatur ſpumans. ⁊ interrogauit p̄s quātum tpis eſt exquo ei hoc accidit. Et ille dixit. M. b infantia et frequenter eū in ignem ⁊ in aquā miſit vt eū pderet. ſed et ſiq̄d poteſtes adiuua nos miſertus noſtri ieſus aūt ait illi. Si potes credere. omnia poſſibilia ſunt credenti. et p̄tinuo exclamās patr̃ pueri cū lacrimis dicebat. Credo domine, adiua incredulitatē meā. Et cū vidiſſet Jeſus p̄currētez turbā. cōminatus eſt ſpiritui immundo et increpauit. M. L. eū ieſus dicēs R. Surde et mute ſpiritus. Ego p̄cipio tibi exi ab eo et amplius ne introeas in eū et exclamans ⁊ multū diſcerpēs eū exiit ab eo demonium. M. ⁊ factus. R. eſt ſicut mortuus ⁊ multi dicēt q; mortuꝰ eſſet Jeſus autē tenēs manū eius eleuauit eū et ſurrexit ⁊ curatus. M. eſt puer ex illa hora ſanatus. L. puerū ⁊ reddit illū patri ſuo. Stupebant aūt oēs in magnitudine dei. omnibus q; mirantibus in omnibus que faciebat dixit ad diſcipulos ſuos. Ponite in cordibus vestris ſermones iſtos. Filius eñ hoīs futurꝰ eſt vt tradat̃ in manus hoīm. et. R. cum introiſſent domū diſcipuli eius ſeorſum interrogauerunt eum. Quare nos nō potuimus curare eū ⁊ Dixit illis ieſus p̄pter incredulitatē veſtram. Amen dico vob. Si habueritis fidē ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic tranſi hinc illuc, ⁊ tranſibit. ⁊ nihil impoſſibile erit vob. Hoc. R. autē genus in nullo poteſt exire niſi in oratione ⁊ ieiunio.

De ſcenopheia ⁊ p̄dicatione paſſionis xp̄i. M. xvij. R. ix. Luc. ix. Joh. vij.

Capl'm. lxxvij

Et. R. inde p̄fecti p̄ter gr̃ediebāt̃ Jambulabat pꝰ hoc ibꝰ i galilea nec. R. volebat quēq; ſcire. Nō J. eñ volebat ambulare i iudea q; q̄rebāt eū iudei interficere. Erat aūt in p̄mo dies feſtus iudeoꝝ ſcenopheia. Dixerūt aūt ad eū frēs eius. Trāſi hinc ⁊ vade i iudeā vt ⁊ diſcipuli tui videant opa q̄ tu facis. Nemo q̄ppe in occulto aliquid facit ⁊ q̄rit ipe i palā ēe ſi hec facis manifeſta teipm̃ mūdo. Nec eī frēs eius credebāt in eū. Dixit g̃ eis ihs. tps meū nō

dū aduenit. tps aūt vestrū sp ē patū. Non
ꝑt mūdus odisse vos. me āt odit. qz testio
niū phibeo de illo qz opa eius mala sūt. Vos
ascēdite ad diē festū hūc. ego aūt nō ascēdā
ad diē festū istū. qz tps meū nōdū ipletū ē.
Hec cū dixisset ipe māsit i galilea. Cū ver-
sassent aūt fres eius. tūc ipe ascēdit ad diē festū. nō mani
feste. sed quasi i occulto. Judei ḡ querebāt
eum in die festo. z dicebant. Ubi est ille? z
murmur multū erat de illo in turba. Qui-
dam eñ dicebant qz bonus est. Alij autē
dicebant nō. sed seducit turbas. Nemo tñ
palam loquebat de eo ꝓpter metū iudeoꝝ
Jam aūt die festo mediante ascendit Jhs
in templum z docebat z mirabantur iudei
dicentes. Quō hic litteras scit cum non di
cerit? Respondit eis ihs z dixit. Mea
doctrina non est mea sed eius qui misit me.
Si quis voluerit voluntatem eius facere:
cognoscet de doctrina vtrum ex deo sit an
ego a meipo loquar Qui a semetipo loqui
tur gloriam ꝓpriā querit. Qui autem que
rit gloriam eius q̄ misit illum. hic verax est
z iustitia in illo non est. Nonne moyses
dedit vobis legem. et nemo ex vobis facit
legē? Quid me queritis interficere? Respō
dit ei turba z dixit. Demonium habes. qs
te querit interficere? Respondit ei ihs et
dixit eis. Unū opus feci z omnes mirami
ni. ꝓpterea moyses dedit vobis circūcisiōz
nō qz ex moyse est sed ex patribus. z in sab
bato circūcidetis hoiem. Si circumcisionē
accipit homo in sabbato vt non soluat lex
moysi. mihi indignamini. qm totum ho-
minē sanū feci in sabbato? Nolite iudica-
re ꝑm faciem sed iustum iudicium iudicate.
Dicebant ergo qdaz ex hierosolymis. Nō
ne hic est quem q̄runt interficere? Ecce pa
lam loqtur z nihil ei dicunt. Nunquid ve
re cognouerunt principes qz hic est xps.
Sed hunc scimus vnde sit. xps autem cuz
venerit nemo scit vnde sit. Clamabat ergo
docens in templo ihs et dicēs. Et me sci
tis z vnde sim scitis z a meipo non veni sed
est verus qui misit me quem vos nescatis.
Ego autem scio eū z si dixero qz nescio eū
ero similis vobis mendax/sed scio eum qz
ab ipo sum z ipe me misit. Querebant er-
go eū apprehendere z nemo misit in illum
manus/qz nōdum venerat hora eius. De
turba aūt multi crediderunt in eum. et di-
cebant. xps cum venerit nunquid plura si
gna faciet q̄ que hic facit. Audierunt pha
risei turbam murmurantes de illo hec. Et
miserunt pharisei z principes ministros vt
apprehenderent eum. Dixit ergo ihs. Ad-
huc modicū tps vobiscum sum z vado ad
eum qui misit me. queritis me z non inue
nietis. z vbi sum ego vos nō potestis veni
re. Dixerunt ergo iudei ad semetipos. Quo h
iturus est qz nō inueniemus eū? Nunqd
in dispsionē gentiū iturus est z doctur gē
tes? Quis est hic sermo quē dixit. Queritis
me z nō inuenietis z vbi sum ego vos nō
potestis venire? In nouissimo aūt die ma
gno festiuitatis stabat ihs z clamabat di
cens. Si qs sitit veniat ad me z bibat. Qui
credit in me sicut dicit scriptura flumina de
ventre eius fluent aque viue. Hoc aūt di
xit de spū quē accepturi erant credētes in eū
Nōdū eñ erat spūs datus/qz ihs nōdū
fuerat glorificatus. Ex illa ergo turba cuz
audissent hos sermōes eius dicebāt. Hic
est vere ꝓpheta. Alij dicebant hic est xpus
Quidam aūtē dicebant. Nunquid a gali
lea xps venit. nonne scriptura dicit qz ex se
mine dauid z de bethleem castello vbi erat
dauid. venit xps? Dissensio itaqz facta ē in
turba ꝓpter eum. Quidā aūt ex ipis vole
bant apprehendere eum sed nemo misit su
per illum manus. Venerūt ergo ministri
ad pontifices z phariseos z dixerunt eis il
li. Quare nō adduxistis eū? Responderūt
isti. Nunq̄ sic locutus est hō sicut hic ho-
mo loquitur. Rñderunt ergo eis pharisei
Nunqd et vos seducti estis? nunqd aliqs
ex principib⁹ z phariseis credit in eū sz tur
ba hec que nō nouit le
gem maledicti sūt. Di- Nota q nicodem⁹
xit nicodemus ad eos. ia venerat.
Ille qui venit ad eum nocte qui vnus erat
ex ipsis. Nunquid lex nostra iudicat ho-

minē nisi audierit ab ipo prius ꝛ cognouerit quid faciat. Rñdert ꝛ dixerūt ei. Nūqd ꝛ tu galileus es. scrutare scripturas ꝛ vide/ qꝛ pheta a galilea nō surgit. Et reuersi sē vnusquisqꝫ in domū suā. ¶ Cap. lxxviij. De muliere deprehensa i adulterio Jo. viij.

Iesus aūt perxit in montē oliueti ꝛ diluculo iterum venit i templum ꝛ omnis populꝰ venit ad eū ꝛ sedens docebat eos. Adducūt aūt scribe ꝛ pharisei mulierē in adulterio deprehensaz ꝛ statuerūt eā in medio ꝛ dixerunt ei. Magister hec mulier mō deprehensa est in adulterio. In lege aūt mandauit nobis dñs hmōi lapidare. Tu ergo qd dicis? Hec autem dicebant tētantes eum vt possent accusare eum. Jesus autē inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Cum aūt perseuerarent interrogantes eum erexit se ꝛ dixit eis. Qui sine peccato vestrū est. primus in illā lapidem mittat. Et iterꝫ se inclinans scribebat in terra. Audientes autem vnus post vnū exibant incipientes a seniorib⁹ ꝛ remansit solus et mulier in in medio stans. Eriens aūt se iesus dixit ei. Mulier vbi sunt q te accusabant? Nemo te cōdēnauit? Que dixit. Nemo domine. Dixit aūt ei iesus. Nec ego te cōdemnabo vade ꝛ amplius noli peccare.

De verbis christi in gazophilatio. Jo. viij. ¶ Cap'm. lxxix.

Iterū ergo locut⁹ est eis iesus dicēs. Ego sum lux mūdi. qui seqr̄ me non ambulat i tenebris sz habebit lumē vite. Dixerūt ergo ei pharisei. Tu ō teipo testimoniū phibes te stimoniū tuum nō ē verū. Rñdit iesus et dixit eis. Et si ego testimoniū phibeo de me ipo. verū ē testimoniū meum/ qꝛ scio vñ veni ꝛ q̄ vado vos aūt nescitis vñ venio aut q̄ vado. Vos sm carnē iudicatis. Ego autem nō iudico quēq̄. ꝛ si iudico ego. iudicium meū verū est. qꝛ solus nō sum. sed ego et q̄ misit me pr̄. ꝛ in lege vestra scriptū ē qꝛ duorum hoim testimoniū verū est. Ego sum qui testimonium perhibeo ō meipo. ꝛ testimoniū phibet ō me qui me misit pater. Dicebat ergo ei. vbi est pater tuus. Rñdit iesus. Neq̄ me scitis neq̄ patrē meum. Si me sciretis forsitan ꝛ patrē meum scīretis. Hec verba locutus est in gazophilatio docens in templo ꝛ nemo apprehendit eū qꝛ nōdū venerat hora eius.

De alio sermone christi propter quē voluerūt iudei eū lapidare. Job. viij. ¶ Capitulū. lxxx.

Dixit ergo iterū eis. Ego vado ꝛ quērētis me. ꝛ in pctō vestro moriemini. q̄ ego vado vos non potestis venire. Dicebat ḡ iudei. Nūqd interficiet semetipm. qꝛ dicit q̄ ego vado. vos nō potestis venire? ꝛ dicebat eis. Vos deorsum estis ego ō supius sum. Vos ō mūdo hoc estis ego nō sum ō mundo hoc. Dixi ergo vobis qꝛ moriemini in peccatis vestris. Si enī nō credideritis. qꝛ ego sum moriemini in peccato vestro. Dixerunt ergo ei. Tuq̄s es. Dixit eis iesus. Principiū qui ꝛ loquor vobis. multa habeo de vobis loqui ꝛ iudicare sz qui me misit verax est ꝛ ego q̄ audiui ab eo hec loquor in mundo. Et nō cognouerunt/ qꝛ patrem eius dicebat deū. Dixit ergo eis iesus. Cum exaltaueritis filiū hominis tunc cognoscetis qꝛ ego ipe sum ꝛ a meipso facio nihil. ꝛ sicut docuit me pater hec loquor et qui misit me mecū est. ꝛ non reliquit me solum quia que placita sunt ei facio semp hec illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo iesus ad eos qui credidērunt ei iudeos. Si vos manseritis in sermone meo. vere discipuli mei eritis ꝛ cognoscetis veritatem ꝛ veritas liberabit vos. Responderunt ei. Semen abrahe sumus et nemini seruiuimus vnq̄. quomodo tu dicis liberi eritis? Respondit eis iesus. Amen amen dico vobis/ qꝛ omīs qui facit pctm̄. seruus est pctī. seruus aūt nō manet in domo in eternū. filius manet in eternū. Si ergo filius vos liberabit. vere liberi eritis. scio qꝛ filij abrahe estis. sed queritis me interficere. quia sermo meus nō capit in vobis. Ego quod vidi apud patrem loquor ꝛ vos que vidistis apud patrez vestrū facitis. Responderunt et dixerūt ei. Pat̄ noster abraā est. Dicit eis iesus. Si filij abrahe estis. opa abrahe facite. Nunc autem queritis me interficere hominē qui veritatem vobis locutus sum quā audiui a deo. hoc ab

raam non fecit. Vos facitis opera pris vestrū. Dixerūt ergo ei. Nos ex fornicatione nō sumus nati, vnū patrem habemus deū. Dixit ergo eis iesus. Si deus pater vester eēt diligeretis vtiq; me. Ego enī ex deo pcessi ⁊ veni, neq; enī a meipō veni sed ille me misit. quare loquelā meam nō cognoscitis. q; non potestis audire sermonē meū. Vos ex patre dyabolo estis ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio ⁊ in veritate nō stetit, quia non est veritas in eo. cum loquit mendaciū ex pprijs loquitur quia mendax est et pater ei⁹. Ego autem quia veritatem dico nō creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico quare nō creditis mihi? Qui est ex deo verba dei audit propterea vos non auditis, quia ex deo nō estis. Respōderunt ergo iudei et dixerunt ei. Nōne bene dicimus nos quia samaritanus es tu ⁊ demoniū habes? Respondit Jesus. Ego demoniū nō habeo sz honorifico patrem meum ⁊ vos inhonorastis me. Ego aūt non quero gloriā meam est qui querat et iudicet. Amen amen dico vobis. Si qs sermonem meū seruauerit, mortem nō videbit in eternū. Dixerunt ergo iudei. Nūc cognouimus q; demoniū habes. Abraaz mortuus est ⁊ pphe ⁊ tu dicis si qs sermonem meū seruauerit mortē nō gustabit in eternum. Nunquid tu maior es patre nostro Abraam qui mortuus est? et pphete mortui sunt. quem te ipm facis? Respōdit iesus. Si ego glorifico meipum gloria mea nihil est. Est pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia deus noster est ⁊ nō cognouistis eum. ego autem noui eū. Et si dixero nescio eum. ero similis vobis mendax sed scio eum et sermonem eius seruo. Abraam pater vester exultauit vt videret diem meū vidit et gauisus est. Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinquaginta annos nōdum habes ⁊ abraā vidisti? Dixit ḡ eis Amen amen dico vobis ante q̄ abraham fieret ego sum. Tulerūt ergo lapides vt iacerent in eum iesus autem abscondit se et exiuit de templo.

De ceco nato. J. ix.

Capitulum. lxxxj.

Et pteriens vidit hoiem cecū a nativitate. Et interrogauerūt eū discipuli sui Rabbi. Quis peccauit hic an pentes ei⁹ vt cecus nasceret? Rādit iesus. Neq; hic peccauit neq; pentes eius sz vt manifestent opa dei in illo. Me oportet opari opa ei⁹ q̄ misit me donec dies ē. Venit nox quādo nemo pōt opari. q̄diu sum in mundo lux sum mundi. Hoc cū dixisset expuit in terrā et fecit lutū ex puto ⁊ linivit lutū sup oculos eius et dixit ei. Vade ⁊ lava in natatoria syloe qd̄ interptatur missus. Abijt ergo ⁊ lauit ⁊ venit videns. Itaq; vicini ⁊ qui viderant eū pius q; mendicus erat dicebant. Nonne hic est qui sedebat ⁊ mendicabat? Alij dicebant q; hic est. Alij autem, nequaq̄ sed similis eius est. Ille vo dicebat, q; ego sum. Dicebāt ergo ei. Quō aperti sunt tibi oculi? Respondit. Ille homo qui dicitur iesus lutū fecit ⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit mihi. Vade ad natatoria syloe ⁊ lava et abij et lavi et video. Dixerūt ei. Ubi est ille. Ait nescio. Adducunt eū ad phariseos qui cecus fuerat. Erat autez sabbatū quando lutū fecit iesus et aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabāt eū phariset quō vidisset. Ille autem dixit eis. Lutum posuit mihi sup oculos et lavi et video. Dicebant ergo ex phariseis. quidā Non est hic homo a deo qui sabbatuz nō custodit. Alij dicebāt. Quō pōt homo peccator hec signa facere. ⁊ scisma erat int̄ eos. Dicunt ḡ ceco iterū Tu quid dicis de eo q̄ aperuit tibi oculos tuos. Ille autē dixit quia ppheta est. Non crediderunt ergo iudei de illo quia cec⁹ fuisset ⁊ vidisset donec vocauerunt pentes eius qui viderat. ⁊ int̄rogauerunt eos dicentes Hic filius vester est quem vos dicitis, quia cecus natus est. quomodo ergo nunc videt. Respondērunt ergo eis parentes eius ⁊ dixerunt. Scimus q; hic est filius noster et q; cecus natus est quomodo aūt nunc videat nescimus, aut quis aperuit oculos eius nos nescim⁹ ipsum interrogate, etatem habet ipe de se loquat. Hec dixerūt pentes ei⁹ q; timebant iudeos Jā enī cōspirauerant iudei vt si qs pfiteret eū esse xp̄m extra synagogā fieret. Propterea pentes eius dixerunt etatez habet ipm interrogate. Vocauerunt ergo rursus

hominem qui cecus fuerat et dixerunt ei. Da glorã deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille. si pcator ē: ne scio. Vnũ scio. quia cũ cecus essem mõ video. Dixerũt ergo illi. Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis. Quid iterũ vultis audire? Nunqd ⁊ vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ei et dixerunt? Tu discipulus illius sis. nos aũt moysi discipuli sumus. Nos scimus qm moysi locutus est deus. Hũc aũt nescimus vñ sit. Rñdit ille hõ ⁊ dixit eis. In hoc mirabile est. qm vos nescatis vnde sit ⁊ aperuit oculos meos? Scimus aũt qm peccatores deꝰ non audit. sed siquis dei cultor est et voluntatem eius facit. hunc deus exaudit. A seculo nõ est auditũ quia quis aperuit oculos ceci nati. nisi esset hic a deo nõ poterat facere quicq̃. Responderunt ⁊ dixerũt ei. In peccatis natus es totus ⁊ tu doces nos? ⁊ eiecerunt eũ foras. Audiuit iesus qm eiecerũt eum foras. ⁊ cũ inuenisset eum dixit ei. Tu credis in filium dei? Respondit ei et dixit. Quis es dñe vt credã in eum. dixit ei iesus. Et vidisti eum et qui loquit tecum ipe est. At ille ait. Credo domine. ⁊ pcidens adorauit eum. Et dixit ei iesus. In iudicium ego veni in hunc mundum vt qui non vident videant. ⁊ qui vidẽt ceci fiant. ⁊ audierunt ex phariseis qui cum ipo erant. ⁊ dixerunt ei. Nunquid ⁊ nos ceci sumus. Dixit eis iesus. si ceci essetis non haberetis pctm̃. Nunc vo quia dicatis quia videmus peccatum vestrũ manet.

De sermone christi.

Ego sum pastor bonus. Joh. x.

Capitulum. lxxxj.

Amen amen dico vobis qui nõ intrat p ostiũ in ouile ouiũ. sed ascendit aliunde ille fur est ⁊ latro. Qui aũt intrat p ostiũ ipe pastor ē ouiũ huic ostiarius aperit ⁊ oues vocẽ eius audiũt ⁊ pprias oues vocat nominatim ⁊ educit eas. ⁊ cum pprias oues emiserit vadit ante eas. ⁊ oues illum sequunt̃ qa sciunt vocẽ eius. Alienũ aũt nõ sequũtur: sed fugiunt ab eo qa non nouerunt vocẽ alienorum. Hoc puerbiũ dixit eis iesus. Illi autẽ non cognouerunt qd loqueretur eis. Dixit ergo eis iterũ ihs. Amẽ amẽ dico vobis qa ego sum ostium ouium. Oẽs quotquot venerunt fures ⁊ latrones sz non audierũt eos oues. Ego sum ostium. p me siqs introierit: saluabit̃ ⁊ ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Fur autẽ non venit nisi vt furetur ⁊ mactet ⁊ pdat. Ego veni vt vitam habeant ⁊ abundantius habeant. Ego sum pastor bonus. bonus pastor dat aiam suam p ouibus suis. Mercenarius autẽ ⁊ q nõ est pastor cuius non sunt oues pprie. videt lupũ venientẽ ⁊ dimittit oues ⁊ fugit ⁊ lupus rapit ⁊ dispgit oues. Mercenarius aũt fugit qa mercenarius ẽ ⁊ nõ ptinet ad eũ de ouibus. Ego sũ pastor bonꝰ ⁊ pgnosco oues meas ⁊ cognoscũt me mee. sicut novit me pr̃ ⁊ ego agnosco patrẽ ⁊ aiam meã pono p ouibꝰ meis. ⁊ alias oues hẽo q nõ sunt i hoc ouili ⁊ illas oportet me adducẽ ⁊ vocẽ meã audiẽt ⁊ fiet vnũ ouile ⁊ vnus pastor. pterea me pr̃ diligit qm ego pono aiam meã ⁊ iterũ sumã eã. Nemo tollit eã a me/ sz ego pono eã a meipo. ptãtẽ habeo ponẽdi animaz meã ⁊ ptãtẽ habeo iterũ sumẽdi eã. Hoc mandatũ accepi a patre meo. Dũ sentio iterũ facta ẽ inter iudeos pter simones hos. Dicebãt aũt multi ex his. Demonium habz ⁊ insanit. qd eiz auditis? Alij dicebant hec vba non sunt demonium habentis. Nunqd demonium potest cecoꝝ oculos aperire?

De solutione didragmatis. Ad. xvij. R. ix.

Capitulũ. lxxxij.

Et. R. venerunt capharnaũ ⁊ cũ venissent ad capharnaũ accesserũt q didragma accipiebant ad petr ⁊ dixerunt ei. Magister vester non soluit didragma. Et ait etiã. ⁊ cũ intrasset in domũ. puenit eũ ihs di. Quid tibi videt Symon? Reges terre a qbus accipiunt tributum vel censum. a filijs suis an ab alienis? Et ille dixit. Ab alienis. Et dixit ei iesus. Ergo liberi sunt filij. Vt aũt nõ scãdalizemus. Vade ad mare ⁊ mitte hamũ. ⁊ eum piscem q primus ascenderit tolle et apto ore eius. inuenies staterem. illum sumens da eis p me ⁊ te.

De contentione di/

sipulorꝝ quis eorū videretur esse maior ꝛ
ō doctrina xp̄i. Mt. xviij. R. ix. L. ix.

Capitulum. lxxxiij.

In illa. Mt. hora intrauit. L. i eos cogitatio quis eorum videretur esse maior. At Jesus videns cogitationes cordis eorum cum. R. domi eet interrogabat eos. Quid in via tractabatis? At illi tacebant. Siquidem in via inter se disputauerant. quis esset illorum maior? Accesserunt. Mt. discipuli ad Jesum dicē tes. Quisputas maior est in regno celorū? Et. R. residens vocauit duodecim. ꝛ ait illis. Siquis vult primus esse. erit omnium nouissimus et omnium minister. Et. Mt. Advocans Jesus parvulum accepiēs. R apprehendit. L. et statuit. Mt. eum secus se in medio. Mt. eorum. Quem. R. cuz complexus esset. ait illis. Amen. Mt. dico vobis Nisi conuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut pueri non intrabitis in regnum celorum. Quicunqz ergo humiliauerit se sicut puer ꝛ hic maior est in regno celorum. Et qui susceperit. vnum parvulum talem in nomine meo me suscipit. Et. R. quicunqz me susceperit non solum me suscipit/ sz eū qui misit me. Nam qui minor. L. est inter vos omnes. hic maior est. Qui. Mt. autez scandalisauerit vnū de pusillis istis mihi qui in me credunt expedit bonū. R. ē ut magis vt. Mt. suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in pfundū maris. Ve mundo a scandalis. Necesse ē enim vt veniant scandala. verumtamen ve homini illi p quem scandalum venit. Si. Mt. autez. R. manus tua scandalisat te abscide eam ꝛ pjce abs te. Bonum. R. est tibi debilem vel claudum. Mt. introire in vitam q̄ duas manus vel duos. Mt. pedes habentem mitti ꝛ ire in gehennam ignem eternum inextinguibilem. R. vbi vermis eorum non moritur ꝛ ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalisat te. amputa illum. bonum est tibi clauduz intrare in vitam eternam q̄ duos pedes habentem/ mitti in gehennaz ignis inextinguibil' vbi vermis eoz non moritur ꝛ ignis nō extinguitur. ꝛ. Mt. si oculus tuus scandalisat te erue eū ꝛ pjce abs te. Bonum. R. est tibi luscū eē. Mt. vno oculo vitā intrare regnū R. dei q̄ duos oculos habentem mitti in gehennam ignis vbi vermis eorum nō moritur ꝛ ignis nō extinguit. Omnis enī victima igne salietur ꝛ oīs victima sale salietur Bonū est sal q̄ si sal insulsum fuerit i quo illud condietis? Habete in vobis salez. et pacez habete inter vos. Videte. Mt. ne cōtemnatis vnum ex his pusillis. Dico enim vobis quia angeli eorum in celis semp vident faciem patris mei qui in celis est. venit enī filius hominis saluare q̄ perierat. Quid vobis videt. Si fuerint centū oues errauerit vna ex eis. Nonne relinquit nonagintanouem in monte et vadit querē eā que errauerat. Et si contigerit vt inueniat eam. Amē dico vobis. quia gaudet super eam magis q̄ super nonagintanouez que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrū qui in celis est vt pereat vn' de pusillis istis.

De correptione fra/

terna. Mt. xviii. L. xvij.

Capitulum. lxxxv.

Attendite vobis si. Mt. autem peccauerit in te frater tuus. Vade ꝛ corripe. increpa. L. illum inter. Mt. te ꝛ ipm solum. Si audierit te ꝛ penitentiam. L. egerit. dimitte illi. lucratus. Mt. es fratrē tuum. Et. L. si septies in die peccauerit i te ꝛ septies in die ad te conuersus fuerit dicēs penitet me dimitte illi. Si. Mt. autem nō te audierit adhibe tecum adhuc vnum vel duos vt in ore duorum testium vel trium stet oē verbum. q̄ si non audierit eos dic ecclesie. Si autem et ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico vobis quecunqz alligaueritis super terram. erunt ligata et in celis et quecūqz solueritis super terram erunt soluta et i celis. Iterum dico vobis quasi si duo ex vobis consenserint super terram de omni re quācunqz petierint/ fiet illis a patre meo qui in celis est. vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum. Tunc accedens Petrus ad eū dixit. Domiē quotiens peccabit in me frater meus et dimittam illi. Usq̄ septies?

Dixit illi iesus. Non dico tibi vsq; septies sed vsq; septuagies septies.

De seruo nequã cui

omne debitum dimissum fuerat. M. xviij

Capitulum. lxxxvj.

Ideo assimilatũ est regnũ celoz homini regi qui voluit rationẽ ponere cũ seruis suis. Et cum cepisset rationez ponere oblatus est ei vnus qui ỏbebat decem milia talenta. Cum autẽ non haberet vnde redderet, iussit eum dñs venundari/ et vxorem eius 7 filios 7 omnia q̃ habebat et reddi. Procidens aũt serꝰ ille rogabat eũ dicens. Patientiaz habe in me 7 omnia reddã tibi. Misertus autem dominus serui illius, dimisit euz et debitum dimisit ei. Egressus autẽ seruus ille invenit vnuz de cõseruis suis qui debebat cetum denarios 7 tenens suffocabat euz dicens. Redde q̃ debes. Et procidens cõseruus eius rogabat eum dicens. Patientiam habe in me 7 omnia reddaz tibi. Ille autẽ noluit sed abiit 7 misit eũ in carcerem donec redderet debitũ Videntes autem conserui eius que fiebãt contristati sunt valde. et venerunt 7 narraverunt domino suo omnia que facta fuerant Tunc vocavit illũ dñs suus 7 ait illi. Serue nequã omne debitũ dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus suz. Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribꝰ quo adusq; redderet vniversum debitũ. Sic et pater meus celestis faciet vobis si nõ remiseritis vnusquisq; fratri suo de cordibus vestris.

De illo qui eijciebat

demonia et nõ sequebatẽ xp̃m. M. ix. L. ix.

Capitulũ. lxxxvij.

Respondẽs. L. autem illi. M. iohãnes dixit. Preceptor. L. magiste. M. vidimus quendam in nomine tuo eijciẽtem demonia 7 phibuimus euz qa non sequitur te nobiscũ. Et ait ad illos iesus. Nolite phibere. Nemo est qui faciat virtutẽ in noie meo et possit cito male loq̃ ỏ me. Qui. M. L. eñ nõ est aduersum vos p nobis est. Quisquis. M. vobis potũ dederit calicẽ aque frigide in nomine meo q̃ xp̃i estis. Amen dico vobis non p̃deat mercedem suam.

De aduentu christi i

fines iudee et q̃ discipuli nõ timeant eos/ qui occidũt corpus nec vult xp̃s dividere hereditatẽ. M. xviij. 7 supra. x. M. x. L. xij.

Capitulũ. lxxxviij.

Et. M. factũ. L. est cũ cõsummasset sermones istos iesus inde et ingens 7 migravit. M. a galilea 7 venit in fines iudee trans iordanem et secuti sunt eum turbe multe. Et convenerũt. M. iterum turbe ad euz 7 curavit. M. eos ibi 7. L. sicut consueverat iterum docebat eos M. Multis autem turbis circũstãtibus /itavt seinvicem conculcarent cepit dicere ad discipulos suos. Attendite a fermento phariseorum quod est ypocrisis. Nihil autem opertum est quod nõ revelet̃r neq; ablcõditum quod non sciatur q̃ in tenebris dixistis. In lumine dicentur et quod in aure locuti estis in cubilibus, p̃dicabit̃ in tectis. Dico autez vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post hoc nõ habent amplius quid faciant Ostendam autem vobis quem timeatis timete eũ qui postq̃ occiderit habet ptãtem mittere in gehennam. Ita vobis dico hũc timete. Nonne quinq; passeres veneũt assse. M. dipondio. L. et vnus in illis non est in oblivione coram deo non. M. cadit. M. in terram sine patris vestri voluntate? Sz et capilli capitis vestri omnes numerati sũt Nolite ergo timere multis passeribus meliores. M. pluris. L. estis vos dico. Omnem. M. vobis qui cunq; me confessus fuerit coram hominibus 7 filius hominis cõfitebitur eum coram angelis dei. Qui aũt negaverit me coram hominibus denegabitur coram angelis dei. Et omnis qui dicit verbum in filium hominis remittet̃ illi. Si aũt in spiritũ sanctũ blasphemaverit non remittetur ei. Cum autem inducent/ vos in synagogas et ad magistratus 7 potestates nolite soliciti eẽ qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis. spiritus eñ sanctus docebit vos in ipa hora quid oporteat vos dicere. Dixit autẽ illi quidã ỏ turba Magister dic fratri meo vt dividat mecũ

hereditatem. Et dixit ei homo quis me cō
stituit iudicem ꝛ diuisorem sup vos. Dixi
ad illos. Videte ꝛ cauete ab omni auā-
tia qꝛ non in abundantia cuiusꝙ vita ei⁹
est ex his que possidet.

De diuite habente fructū abundantiam ꝛ ne discipuli solici ti sint. Luce. xij.

Capitulū. lxxxix.

Dixit autem similitudinez ad illos
dicens homis cuiusdā diuitis vbe
res fructus ager attulit ꝛ cogitabat
intra se dicens quid faciam quod non ha-
beo quo cōgregem fructus meos? Et dix
it hoc faciam destruam horrea mea ꝛ maiora fa
ciam ꝛ illuc cōgregabo omnia que nata sūt mi-
hi ꝛ bona mea et dicaz anime mee. Anīa mea
habes multa bona po
sita in annos plurimos, requiesce comod
bibe epulare. Dixit autem illi deus: stulte
hac nocte repetent animam tuam a te. que
autem parasti cuius erunt? Sic est oī si-
bi thesaurisat et non est in deum diues. di-
xitꝙ ad discipulos suos. Ideo dico vobis
Nolite soliciti esse anime vestre quid mā-
ducetis neꝙ corpori vestro quid vestiami
ni. Anima enim plus est ꝙ esca. et corpus
plusꝙ vestimentum. Considerate corvos
quia non seminant neꝙ metunt. quib⁹ nō
est cellarium neꝙ horreum et deus pascit
illos. quanto magis vos estis pluris illis?
Quis autem vestrum cogitans potest ad
staturam suam adijcere cubitum vnū. Si
ergo neꝙ quod minimum est potestis qd
de ceteris soliciti estis? Considerate lilia a-
gri quomodo crescunt/non laborant. neꝙ
nent. Dico aūt vobis quia nec Salomon
in omni gloria sua vestiebatur sicut vnum
ex istis. Si autē fenum quod hodie i agro
est ꝛ cras in clibanum mittitur deus sic ve
stit. quanto magis vos pusille fidei? ꝛ vos
nolite querere quid manducetis aut quid
bibatis ꝛ nolite in sublime tolli. Hec eniz
omnia gentes mūdi qrunt. pat aūt vester
quī his indigetis. Verūtamē primum
querite regnum dei ꝛ hec omnia adijcient

Multa que hic po
nūtur posita sūt sub
sententialiter vel et
in verbis in sermōe
in monte.

vobis. Nolite timere pusillus grex qꝛ cō-
placuit patri vestro vobis dare regnū. Ve
dite que possidetis/et date elemosynam.
Facite vobis sacculos squi non veterascūt
thesaurum non deficientem in celis/Quo
fur non appropiat. neꝙ tinea corrumpit.
Ubi enim thesaurus vester est ibi ꝛ cor ve
strum erit. Dicebat autem ad turbas. Cū
videritis nubem orientem ab occasu statiz
dicitis nimbus venit et ita fit. Et cum au-
strum flantem/dicitis quia estas erit et ita
fit. Ypocrite faciem celi ꝛ terre nostis pba
re. Hocautē tempus quomodo non pro
batis? Quid autē et a vobisipsis non iudi
catis quod iustū est. Cum autez vadis cū
aduersario ad principem in via da operam
liberari ab illo ne forte trahat te apud iudi
cem. Et iudex tradat te exactori et exactor
mittat te in carcerem. Dico tibi quia nō exi
es inde donec etiam nouissimum minutū
reddas.

De galileis occisis ꝛ de ficulnea. Luce. xiij.

Capitulum. xc.

Herant autem qdam illo tpe nun-
ciantes illi ō galileis quoꝝ sangui
nem Pilatus miscuit cum sacrifica
is eorum. Et respondens dixit illis Puta
tis qꝛ hi galilei pre omnibus galileis pecca
tores fuerunt quia talia passi sunt? Non.
dico vobis. sed nisi penitētiam egeritis si-
militer omnes pibitis. Sicut ꝛ illi. xviij. su
per quos cecidit turris in syloe ꝛ occidit e-
os. Putatis quia ꝛ ipsi debitores fuerunt/
preter omēs homines habitantes in hieru
salem? Non. dico vobis/ sed si non penitē
tiam egeritis omnes similiter peribitis. di-
cebat autem banc similitudinem. Arborē
fici habebat quidam plantatā in vinea sua
et venit querens fructum in illa ꝛ non in-
uenit. Dixit autem ad cultorem vinee. Ec-
ce anni tres sunt exquo veni querens fruc-
tum in ficulnea hac. ꝛ non inuenio. Succi
de ergo illam/vt quid etiam terrā occupat
At ille respondēs dixit illi. Domine dimit
te illam/et hoc anno vsqꝙ dum fodiam cir
ca illam ꝛ mittam stercora. ꝛ siquidem fece
rit fructum bene. Sinautem in futurū suc
cides eam.

De muliere incurua

ta. L. xiij. Capitū. xcj.

ERāt aūt in synagoga eorū docens sabbatis. Et ecce mulier que habebat spiritū infirmitatis annis decē z octo et erat inclinata nec omnio poterat sursum respicere. Quam cum videret ihesus vocauit ad se z ait illi. Mulier dimissa es/ ab infirmitate tua. et imposuit illi manꝰ et confestim erecta est et glorificabat deum. Respondens autem archisynagogus indignans/ quia sabbato curasset Jesus/ dicebat turbe sex dies sunt in quibus oportet operari. in his ergo venite et curamini/ z non in die sabbati. Respondit autem ad illū domin⁹ z dixit. Jpocrite vnꝰ quisq; vestrū sabbato nō soluit bouem suū aut asinū a p̄sepio z ducit adaquare? Hāc autez filiam abrahe quā alligauit sathanas ecce decem z octo annis nō oportuit solui a vinculo isto in die sabbati? Et cū hec diceret. Erubescebant omnes aduersarij ei⁹. z omnis populꝰ gaudebat in vniuersis q̄ gloriose fiebant ab eo.

De interrogatiōe in

deor an liceat vxorē dimittere. M. xix. R x. L. xvj. Capitulū. xcij.

ET. M. accesserūt pharisei tentantes eū atq; dicentes. Si licet homini dimittere vxorē quacunq; ex cā At. R. ille respondens ait. Quid vobis p̄cepit Moyses. Qui dixerunt Moyses p̄misit libellum repudij scribere et dimittere Qui. M. respondens ait illis. Non legistis q̄a q̄ fecit hominem ab initio creature R. masculū. M. R. z femināz fecit eos deus. Et dixit propter hoc relinquet homo patrem z matrem et adherebit vxori sue et erūt duo in carne vna. Jtaq; iam non sūt duo sed vna caro. Quod ergo deus coniūxit homo nō separet. Dicūt. R. illi. Quid. M. ergo Moyses mādauit dari libellū repudij z dimittere? Ait illis. Quoniam. M. R. Moyses ad duriciaz cordis vestri p̄misit vobis dimittere vxores vestras. Et scripsit vob p̄ceptū istud. Ab initio. M aūt nō fuit sic. Et. R. in domo iterū discipuli eiꝰ interrogauerūt eū. Et ait illis. Biz co. M. aūt vob q. M. R. quicūq; dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem. et aliam duxerit mechat. z. R. adulteriū cōmittit sup eam. z. R. qui. L. dimiserit virū et duxerit mechatur Et si vxor dimiserit virū suū z alij nupserit mechat. Dicūt M ei discipuli ei⁹. Si ita est causa hominis cū vxore nō expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt verbum istud sed quibus datū est. Sunt enī eunuchi qui de matris vtero sic nati sunt. Et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus. Et facti sunt eunuchi qui seipsos castrauerūt vel eunuchizauerūt p̄opter regnum celoruz. Qui potest capere capiat.

De parulis oblatis

M. xix. R. x. Luce. xviij. Capitulū. xciij.

TUnc. M. oblati. R. sunt ei parvuli infantes. L. vt. L. tāgeret. R. eos z manus. M. imponeret z oraret. Mō. L. cū viderent discipuli increpabant. L. M. illos et cōminabāt. R. offerentib⁹ Quos cum vidisset indigne tulit ihesus. L. aūt cōuocans illos dixit. M. eis R. Sinite. M. R. L. parvulos venire ad me. z nolite p̄hibere eos taliū est enī regnū celoruz. Et dixit. R. Amen. R. dico. L. vobis quicūq; nō acceperit regnū vt puer non intrabit in illud. Et cōplexans illos z imponēs manꝰ sup eos benedicebat illos. z. M. cui imposuit eis manus abijt inde.

De filio prodigo. L.

xv. Capitulum. xciij.

ERant aūt appropiquātes ei publicani z peccatores vt audirent illuz. Et murmurabant scribe et pharisei dicētes/ q̄a h̄ peccatores recipit z manducat cum illis. z ait ad illos parabolam istam dicens. Quis ex vob homo qui habet centum oues et si pdiderit vnam ex illis. Nonne dimittit nonaginta nouē in deserto z vadit ad illam que perierat donec inueniat illā? Et cum inuenerit illam imponit in humeros suos gaudens z veniens domū conuocat amicos et vicinos dicens illis Congratulamini mihi. q̄ inueni ouē meā q̄ pierat. Dico vobis q̄ ita

erit gaudiū in celo sup vno peccatore penitentiā agente q̄ sup nonagintanouē iustis qui non indigent penitentia. Aut que mulier habens dragmas decē etsi pdiderit dragmam vnam. Nonne accendit lucernam 7 euerrit domū 7 querit diligēter donec inueniat? Et cū inuenerit conuocat amicos et vicinos dicens. Congratulamini mihi/ quia inueni dragmam quam pdideraī. ita dico vobis gaudium erit angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Alit autem. Homo quidam habuit duos filios. 7 dixit adolescentior ex illis patri. Pater da mihi portionem substāie q̄ me contingit. Et diuisit illis substantiā Et nō post multos dies congregatis omnibus adolescentior filius pegre profectus est in regionem longinquā 7 ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. 7 postq̄ omīa consumpsisset facta est fames valida in regiōe illa 7 ipe cepit egere/ 7 abijt 7 adhesit vni ciuium regionis illius 7 misit illū in villam suam vt pasceret porcos. Et cupiebat ventrem suū implere de siliq̄s/ quas porci mādducabant 7 nemo illi dabat. In se autez reuersus dixit. Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus. et ego hic fame pereo? Surgam 7 ibo ad patrem meum et dicam illi. Pater peccaui in celum 7 coram te. 7 iam nō sum dignus vocari filius tuus. fac me sicut vnuz de mercenarijs tuis. 7 surgens venit ad patrē suū. Cū autem adhuc longe esset. vidit illum pater suus 7 misericordia motus est. Et occurrēs cecidit sup collum eius 7 osculatus est eū. Dixitq̄ ei filius. Pater peccaui in celum 7 coram te. iam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. Cito proferte stolā primam 7 induite illuz et date annulū in manu eius 7 calciamēta in pedes eius 7 adducite vitulū saginatū 7 occidite 7 manducemus 7 epulemur q̄ h filius meus mortuus erat 7 reuixit pierat 7 inuēt⁹ est. 7 ceperunt epulari. Erat aūt filius eius senior in agro. 7 cū veniret 7 approping ret domui audiuit symphoniam 7 chorū. 7 vocauit vnū de seruis. et interrogauit q̄ hec essent. Isq̄ dixit illi. Frater tuus venit/ 7 occidit pater tuus vitulum saginatū/ qa salvum illū recepit. Indignatus est autez et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit rogare illum. At ille respōdēs patri suo dixit. Ecce tot annis seruio tibi 7 nūq̄ mandatū tuū preteriui 7 nūq̄ dedisti mihi edū vt cū amicis meis epularer. sz postq̄ h filius tuus qui deuorauit substantiā suam cū meretricib⁹ venit. occidisti illi vitulū saginatū. At ipe dixit illi. Fili tu sp mecū es 7 oīa mea tua sūt epulari aūt 7 gaudere oportebat q̄ frater tuus h mortuus erat 7 reuixit. perierat 7 inuentus est.

De adolescente querente qd faciendo vitā possideret. Mt. xix. R. x. Lu. xviij.

Capitulū. xcvj.

Hijt. Mt. inde iesus. 7. R. cum ingressus esset in via. Et ecce. Mt. vnus princeps. L. procurrens. R. et accedens Mt. genu. R. flexo ante eum interrogabat. L. 7 rogabat. R. illum dicens. Mt magister. Mt. bone. R. qd. L. boni. Mt. faciendo. L. vitam eternam possidebo. Dixit ei Jesus. Quid. Mt. me interrogas dē bono? Vnus est bonus deus. Nemo. R. L. bonus nisi solus deus. Si. Mt. autem vis ad vitam ingredi serua mandata. Precepta. R. L. nosti? Dixit. Mt. illi. Que Jesus autem dixit illi. Non. Mt. homicidiū. R. L. facies. Non adulteraberis. Non facies furtum. Non falsum testimonium dices. Ne. R. fraudem feceris. Honora. Mt. R. L. patrem tuum et matrem tuam. Diliges Mt. proximum tuū sicut teipm. Dixit illi adolescens. Hec. Mt. omnia R. custodiui L. a iuuentute mea. Quid. Mt. adhuc mihi deest Jesus. R. autem intuitus est eum dilexit eum. Quo. L. audito Jesus ait Mt adhuc vnum tibi deest. Si vis. Mt. perfectus esse vade et. Mt. vende. R. L. omnia que habes et da pauperibus 7 habebis thesaurum in celo et veni et sequere me. Cū. Mt autem audisset adolescens verbū. cōtristatus in verbo abijt. Mt. R. tristis. Mt. 7 merens. R. Erat. Mt. R. enim habens multas possessiones. et diues. L. valde. Videns autem Jesus tristem factū ait discipulis. Mt suis. R. Quam. R. L. difficile qui pecuniam habent in regnum dei intrabunt. Amē Mt. dico vobis quia diues difficile intra-

dit in regnum celorum. Discipuli. R. autē obstupescebant in verbis eius. At iesus rursus respondens ait illis. Filioli quā difficile est cōfidentes in pecunijs in regnuz dei introire. Et iterū. M. Dico vobis facilius M. R. L. est camelū p foramen acus transire. q̄ divitem intrare in regnum celoz. in regnum. R. L. dei. Audistis. M. autē his discipuli mirabant valde. Quidaz. R. qui L. hoc audiebant magis admirabantur dicentes. M. R. L. ad seipsos. R. z. L. quis. M. potest saluus fieri. Et intuens. R. M illos ihs ait illis. Apud. M. hoīes hoc impossibile est/sed apud deuz omnia possibilia sunt. que. L. impossibilia sunt apud homines. possibilia sunt apud deum.

De interrogatiōe petri. Ecce nos reliquimus omia quid g̃ erit nobis. M. xix. R. L. L. xviij.

Capitulū. xcvj.

Tunc. M. respondens petrus cepit R ei dicere. Ecce. M. nos. R. reliquimus. M. omnia z secuti sumus te Quid. M. g̃ erit nobis. Respondēs R. Jesus ait eis. L. amē. M. dico vobis q̄ vos qui secuti estis me in regeneratione cuz sederit filius hominis in sede maiestat[sue. sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Et omis qui reliquerit domuz. R. L. vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut vxorē aut filios aut. M. agros. R. L. propt̄. M. nomen meum ꝓpter. R. me z propter euāgelium. z. L. propter regnuz dei. centuplū M. accipiet multo. L. plura nunc R. in hoc L. tēpore domos fratres z sorores z matrem z filios z agros cum psecutionibus/ z. R. in seculo futuro vitam eternam possidebit. M. Multi. R. M. āt primi erūt nouissimi z nouissimi primi.

De operarijs in vineam missis. M. xx.

Capitulum. xcvij.

Simile est regnum celorum homini patrifamilias qui exijt primo mane conducere operarios in vineaz suam. Conuentione aūt facta cū operarijs ex denario diurno misit eos in vineam suam. Et egressus circa horā tertiam vidit alios stantes in foro ociosos z dixit illis. Ite z vos in vineam meam z quod iustū fuerit dabo vobis/illi autem abierūt. Iterum autē exijt circa horam sextam z nonā z fecit similiter. Circa undecimā vero exijt et invenit alios stantes z dicit illis. Quid hic statis tota die ociosi? Dicunt ei/qa nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite z vos in vineam meam. Cum sero factum esset dicit dominus vinee procuratori suo. Voca operarios z redde illis mercedem incipies a nouissimis vsq; ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimā horā venerāt acceperunt singulos denarios. Venientes aūt z primi arbitrati sunt q̄ plus essent accepturi. Acceperunt aūt z ipi singulos denarios, z accipientes murmurabāt aduersus patremfamilias dicentes. Hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei z estus. At ille respondēs vni eorum dixit. Amice non facio tibi iniuriam. Nōne ex denario conuenisti mecū, tolle quod tuum est z vade Uolo autē z huic nouissimo dare sicut z tibi. Aut non licet mihi facere q̄ volo? An oculus tuus nequā est/ q̄ ego bonus sum. Sic erunt nouissimi primi z primi nouissimi. M. Multi sunt enī vocati pauci vero electi.

De interrogatiōe facta christo si pauci fiant salui z q̄ herodes querebat eū occidere. L. xiij.

Capitulū. xcviij.

Et ibat p ciuitates z castella docēs z iter faciens in hierusalez. Ait autem illi quidaz. Domie si pauci sūt qui saluantur. Iterum autē dixit ad illos Contendite intrare p angustam portam/ quia multi dico vobis querent intrare/ et non poterunt. Cum autem intrauerit paterfamilias et clauserit ostium incipietis/ foris stare z pulsare ostium dicentes. Dñe aperi nobis. z respondens dicet vobis, nescio vos vnde sitis. Tunc incipietis dicere māducauimus coram te z bibimus z in plateis nostris docuisti z dicet vobis. Nescio vos vnde sitis. Discedite a me omnes operarij iniquitatis. ibi erit fletus z stridor dentiū

Cum videritis abraam ⁊ ysaac ⁊ iacob/ et omnes ꝓphetas in regno dei. vos autē ex pelli foras. et venient ab oriente et occidē te ⁊ aquilone ⁊ austro ⁊ accumbent in regno dei. Et ecce sunt nouissimi q̄ erant primi. ⁊ sunt primi qui erāt nouissimi. In ip sa aūt die accesserunt q̄dam pharisеorū dicētes illi. Exi et vade hinc herodes vult te occidere. Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi. Ecce ei/cio demonia ⁊ sanitates p̄ficio/ hodie ⁊ cras ⁊ tertia die cōsumor. Verum tamen oportet me hodie ⁊ cras ⁊ sequēti die ambulare quia non capit ꝓphetam perire extra hierusalem.

De idropico sanato

et de exhortatione christi ad humilitatem. Luce. xiiij.

Capitulum. xcix.

Et factum est cū intraret in domū cuiusdam principis pharisеorū sabbato manducare panē. ⁊ ipsi obser uabant eū. Ecce homo quidā idropicus erat ante illū. ⁊ respondens iesus dixit ad legisperitos ⁊ pharisеos dicens. Si lz sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse vo apprehensum sanauit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cuius vestrū asinus aut bos in puteum cadet ⁊ non continuo extrahet illum die sabbati? Et nō poterant ad hoc respondere illi. Dicebat autē ⁊ ad inuitatos parabolam intendens quo modo primos accubitus eligerent dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discūbas in primo loco ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo. ⁊ veniēs q̄ te et illum vocauit dicat tibi. Da huic locū ⁊ tunc incipias cum rubore nouissimū locum tenere. Sed cum vocatus fueris vade recūbe in nouissimo loco vt cū venerit q̄ te inuitauit dicat tibi. Amice ascēde supius. tunc erit tibi gloria coram simul discūbentibus. q⁹ omnis q̄ se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabit.

De vocandis pauperibus ad p̄uium ⁊ parapola de cena magna. Luce. xiiij.

Capitulum. c.

Dicebat aūt ⁊ ei qui se inuitauerat. Cum facis prandiū aut cenam noli vocare amicos tuos: neq; frēs tuos/ neq; cognatos neq; vicinos diuites ne forte ⁊ ipsi te reinuitent et fiat tibi retributio. Sz cum facis conuiuium voca pauperes debiles claudos cecos et beatus eris quia non habent retribuere tibi. retribuetur enim tibi in resurrectōne iustorum Hec cum audisset quidam de simul discumbentibus dixit illi. Beatus qui manducat panez in regno dei. At ipse dixit. Homo quidā fecit cenam magnam ⁊ vocauit multos Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent quia iam parata sunt omnia. et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei. Villam emi: ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illam/ rogo te habe me excusatum. ⁊ alter dixit. Juga boum emi quinq; et eo ꝓbare illa. rogo te habe me excusatum. ⁊ alius dixit. Uxorem duxi et ideo non possum venire. ⁊ reuersus seruus nunciauit hec domino suo. Tunc iratus paterfamilias dixit seruo suo Exi cito in plateas et vicos ciuitatis ⁊ pauperes et debiles cecos ⁊ claudos introduc huc. Et ait seruus. Domine factum est vt imperasti. ⁊ adhuc locus est. ⁊ ait dominus seruo Exi in vias et sepes ⁊ compelle intrare/ vt impleatur domus mea. Dico autez vobis q̄ nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam.

Si fuerit hec eadē parabola cuz ista q̄ ponitur infra matthei. xxii. ca. gregorius relinquet sub dubio dicēs q̄ mauult alieno intellectui vt sensui cedere q̄ contentioni deseruire Et dat modū p̄cordandi si dicatur eadem vide.

De odiendis parentibus ꝓter christū. L. xiiij.

Capitulum. ci.

Erant autem turbe multe cuz eo et conuersus dixit ad illos. Si q̄s venit ad me et non odit patrem suum et matrem et vxorem ⁊ filios ⁊ frēs ⁊ sorores adhuc autē ⁊ animam suaz ñ potest meus esse discipulus. ⁊ qui non baiulat crucē suam et venit post me/ non potest meus esse discipul⁹. Quis ei ex vobis volēs turrī edificare. Nonne prius sedens cōputat sumptus qui necessarij sunt si habeat ad perfi-

ciendum/ne postea q̄ posuerint fundamē tum/et non potuit perficere omnes qui vi dent incipiant illudere ei dicētes/ quia hic homo cepit edificare et non potuit cōsum mare? Aut quis rex iturus cōmittere bel lum aduersus alium regem. Nonne sedēs prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit ad se? Alioquin adhuc illo longe agente/ legationem mittens rogat ea que pacis sūt Sic ergo omnis ex vobis qui nō renuncia at omnibus que possidet nō potest meus esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal euanuerit in quo condietur? neq; in ter ram neq; in sterquilinium vtile est sed fo ras mittet. Qui hz aures audiēdi audiat.

De villico iniqtatis

L.xvj. Capitulum.cij.

Dicebat autem et ad discipulos su os. Homo quidaz erat diues qui habebat villicum ⁊ hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsi us,et vocauit illum ⁊ ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem villicatōis me Jam enim non poteris vltra villicare. Ait autem villicus intra se. quid faciam q; do minus meus aufert a me villicationē? fo dere non valeo mendicare erubesco. Scio quid faciam.vt cum amotus fuero a villi catione recipiant me in domos suas Con uocatis autem singulis debitoribus domi ni sui dicebat primo.quantuz debes domi no meo? At ille dixit. centum cados olei. Dixitq; illi. Accipe cautionem tuam et se de cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu vero quantum debes? Qui ait. Centum chozos tritici. Ait illi. Accipe lit teras tuas/et scribe octoginta. Et laudauit dominus villicum iniquitatis/ quia pru denter fecisset.quia filij huius seculi prudē tiores filijs lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico. Facte vobis amicos d̄ mammona iniquitatis. vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Qui fi delis est in minimo et in maiori fidelis est. et qui in modico iniquus est/ et in maiori iniquus est. Si ergo in iniquo mammo na fideles non fuistis quod vestrum ē q̄s credet vobis? Et si in alieno fideles nō fui stis quod vestrum est.quis dabit vob. Ne mo seruus potest duobus dominis serui re/aut enim vnum odiet ⁊ alterum diliget aut vnum adherebit ⁊ alterum contemnet Non potestis deo seruire et mammone. Audiebant autez omnia hec pharisei qui erant auari et deridebant illum. Et ait illi. Vos estis qui iustificatis vos coram hos minibus. Deus autem nouit corda vestra quia quod hominibus altum est abomi natio et apud deū. Lex et ꝓphete vsq; ad io hannem. Ex eo regnum dei euangelizatur et omnis in illud vim facit; facilius est aūt celum et terram preterire quā de lege vnuz apicem cadere. Omnis qui dimittit vxo rem suam et ducit alterā mechatur ⁊ qui dimit sam a viro ducit mechatur.

De diuite epulone.

L.xvj. Capitulum.ciij.

Homo quidā erat diues ⁊ induebā tur purpura ⁊ bisso ⁊ epulabat q̄t die splendide. ⁊ erat quidā mēdic nomine lazarus qui iacebat ad ianuā eius vlceribus plenus cupiēs saturari de mica que cadebant de mensa diuitis ⁊ nemo il li dabat. sz ⁊ canes veniebant ⁊ lingebāt vl cera eius. Factū est aūt vt moreret mendi cus et portaret ab angelis in sinum abrae. Mortuus est aūt et diues et sepultus est i inferno. Eleuans aūt oculos cū esset i tor mentis vidit abraam a longe. ⁊ lazarum in sinu eius. Et ipe clamans dixit. Pater abraam miserere mei. ⁊ mitte lazarū vt intin gat extremū digiti sui in aquā vt refrigeret lingua meā q; crucior in hac flāma. Et dix it illi abraā. Fili recordare q; recepisti bona in vita tua. ⁊ lazarus similiter mala Nunc aūt hic consolat̄.tu vero cruciaris. ⁊ inbis omnibus inter nos et vos chaos magnū firmatū est vt hi q̄ volunt hinc transire ad vos non possint neq; inde huc transmeare Et ait rogo te ergo pater vt mittas eum i domum patris mei. habeo em quinq; fra tres vt testetur illis ne ⁊ ipi veniant in locz hūc tormentoz. Et ait illi abraaz. Habēt moysen et ꝓphetas.audiant illos. At ille dixit. Nō pater abraam sed si quis ex mor tuis ierit ad eos.pniam agent. ait aūt illi. Si moysen ⁊ ꝓphetas nō audiunt neq; si

quis ex mortuis resurrexerit credent.

De petitiõe discipulorū vt augeaꝫ eis fides. Lxvij.

Capitulum. ciiij.

Et dixerūt apli dño. Adauge nobis fidē. Dixit aūt dñs. Si haberetis fidē sicut granū sinapis. dicetis huic arbori moro. eradicare ⁊ explantare i mare et obediret vobis. Quis aūt vestrū habens seruū arantē aut oues pascentez q̄ regresso de agro dicat illi statim transi recū be. ⁊ dicat ei. Para q̄ cenem et precinge te. et ministra mihi donec manducem ⁊ bibā ⁊ post tu manducabis ⁊ bibes? Nūquid gratiam habet seruo illi/qnia fecit que sibi imperauerat? Nō puto. Sic ⁊ vos cū feceritis omnia que precepta sunt vobis. Dicite serui inutiles sumus quod debuimus facere fecimus.

De encenijs quādo voluerūt Jūm lapidare iudei. J.x.

Capitulum. cv.

Facta sunt aūt encenia in hierosolimis et hyems erat. Et ambulabat Jesus in templo in porticu Salomonis. Circūdederūt ergo eū iudei. et dixerūt ei. Quousq̄ animam nostram tollis Si tu es xp̄s dic nobis palam? Respōdit eis Jesus. Loquor vobis ⁊ non creditis. Opera q̄ ego facio in nomine patris mei/ hec testimonium perhibent de me. sz vos non creditis/quia non estis ex ouibus meis. Oues mee vocem meam audiunt/ Et ego agnosco eas ⁊ sequūtur me ⁊ ego vitā eternam do eis et non peribūt in eternum et non rapiet eas quisq̄ de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maio omnibus est et nemo potest eas rapere de manu patris mei. Ego ⁊ pater vnū sumus. Sustulerūt ergo lapides iudei vt lapidarent eum. Respondit eis Jesus. Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo propter qō horū opus me lapidatis? Respōderunt ei iudei propter bonū opus non lapidamus te sed de blasphemia/et qa tu homo cum sis facis teip̄m deum. Respondit eis Jesus. Nonne scriptum est in lege vestra. Ego dixi dij estis. Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est/et non potest solui scriptura quem pater sanctificauit ⁊ misit in mundum vos dicitis quia blasphemat qa dixi filius dei sū Si non facio opera patris mei nolite credere mihi. Si autez facio ⁊ si mihi non vultis credere. operibus credite. vt cognoscatis ⁊ credatis. qa in me est pater ⁊ ego in patre. Querebant ergo eum apprehendere ⁊ exiuit de manibus eorū. Et abiit iterū trans iordanem in eum locum vbi erat Johannes primū ⁊ mansit illic. ⁊ multi venerūt ad eū ⁊ dicebant/qa Johannes qdem signū fecit nullū Omnia aūt quecūq̄ dixit Johes de hoc. vera erant et multi crediderūt in eum.

Incipiunt preambula passionis domini de suscitatione lazari. Joh. xj.

Capitulū. cvj.

Erat aūt qdam languens lazarus a bethania de castello marie ⁊ marthe sororū eius. Maria aūt erat q̄ vnxit dominum vngūto ⁊ extersit pedes eius capillis suis cuius frater lazarus infirmabatur. Miserūt ergo sorores eius ad eum dicentes. Domine ecce quē amas infirmatur. Audiens aūt iesus dixit eis. Infirmitas hec nō est ad mortē sed p gloria domini vt glorificet filius dei p ea. Diligebat autē martham ⁊ sororē eius Mariā ⁊ lazarum Ut ergo audiuit qa infirmabat tūc qdem mansit in eodē loco duobus diebus. Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli. Rabbi nūc querebant te iudei lapidare ⁊ iterū vadis illuc. Respondit iesus. Nonne duodecim hore sūt diei. Si qs ambulauerit in die nō offendit qa lucem huius mūdi videt. Si aūt ambulauerit in nocte, offendit quia lux nō est in eo. Hoc ait. Et post hoc dicit eis Lazarus amicus noster dormit sed vado vt a somno exuscitem illū. Dixerūt ergo discipuli eius. Dñe si dormit saluus erit. Dixerat autem iesus de morte eius. Illi autē putauerūt qa de dormitione somni dicerz Tunc ergo dixit iesus manifeste. Lazarus mortuus est/sed gaudeo ꝓpter vos vt cre-

Potuisset hic fieri vna partitio principalis quoniam incboat occasio proxima dñice passionis.

datis quia non eram ibi sed eamus ad eū Dixit ergo Thomas qui dicitur didimus ad condiscipulos. Eamus et nos et moriamur cum eo. Venit igitur Jesus et inuenit eum quattuor dies in monumento iaz habentez. Erat autem bethania iuxta hierosolymam quasi stadijs. xv. Multi autez ex iudeis venerant ad Martham z Mariam vt consolarent eas de fratre suo martha autem vt audiuit quia Jesus venit. ōc curit ei Maria autez domi sedebat. Dixit autem Martha ad Jesum. Domine si fuisses hic. frater meus non fuisset mortuus sed et nunc scio. quia quecunqz poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi Jesus. Resurget frater tuus. Dicit ei Martha. Scio quia resurget in resurrectiōe in nouissimo die. Dicit ei Jesus. Ego sum resurrectio z vita. qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Et omnis qui viuit et credit in me. non morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi. Utiqz domine. Ego credidi quia tu es christus filius di viui qui in hūc mundum venisti. Et cum hec dixisset. abijt et vocauit mariam sororem suam silentio dicens. Magister adest. et vocat te. Illa autem vt audiuit. surrexit cito et venit ad eū Nondum enim venerat Jesus in castellū sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei Martha. Judei igitur qui erant cum ea in domo et consolabantur eam cum vidissēt Mariā quia cito surrexit z exijt. et secuti sūt eam dicentes quia vadit ad monumentū vt ploret ibi Maria ergo cum venisset vbi erat Jesus. Videns eum ceccidit ad pedes eius et dixit ei Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Jesus autem vt vidit eam plorantem et iudeos qui venerant cum ea plorantes. fremuit spiritu z turbauit semetipm z dixit vbi posuistis eū Dicunt ei. Domine veni et vide et lachrimatus est iesus. Dixerunt ergo iudei Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipis dixerunt Non poterat hic qui oculos ceci nati aperuit facere vt et hic nō moreretur Jesus ergo rursum fremens in semetipso venit ad monumentum. Erat autem spelunca et lapis superpositus erat ei. Ait iesus. Tollite lapidem. Dicit ei martha sororis eius qui fuerat mortuus. Domine iam fetet. quatriduanus enim est. Dicit ei iesus. Nonne dixi tibi si credideris videbis gloriam dei. Tulerunt ergo lapidē ie sus autem elevatis sursum oculis dixit. Gratias tibi ago pater quoniā audisti me Ego autem sciebam quia semp me audis sed ꝓpter populum qui circumstat dixi vt credant quia tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamabat Lazare veni foras et statim ꝓdijt qui fuerat mortuus ligatus manus et pedes institis. Et facies illius sudario erat ligata. Dicit ei iesus. Solnite eum et sinite abire. Multi ergo ex iudeis qui venerant ad mariaz et viderant q̄ fecit crediderunt in eum. Quidam autem ex ipis abierunt ad phariseos z dixerūt eis que fecit iesus.

De cōspiratiōe facta contra iesuz z eius egressu in effrem. J. xi.

Capitulum. cvij.

Collegerunt ergo pontifices ꝛ pharisei concilium z dicebant. Quid facimus q̄ hic hō multa signa facat. si dimittimus eū. sic oēs credent in eū. ꝛ venient romani z tollent nostrū locū z gentē Unus aūt ex ipis cayphas noie cum esset pontifex anni illius dixit eis. Vos nescitis quicq̄ nec cogitatis q̄ expedit vobis vt vnus moriatur homo ꝓ populo. z non tota gens pereat. Hoc aūt a semetipo nō dixit. sed cum esset pōtifex anni illius ꝓphanit quia iesus moriturus erat ꝓ gente z non tm̄ ꝓ gente sed vt filios dei qui erant diss si cōgregaret in vnū. Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum iesus autem iam non in palam ambulabat apud iudeos sed abijt in regionē iuxta desertum in ciuitatem q̄ dicit Effrem z ibi morabat cū discipulis suis. Et abierūt multi ierosolymā ō regiōe aī pasca vt sanctificarēt seipos Querebant g ihm z colloquebant adinuicem in tēplo stātes. Quid putatis q̄ nō venit ad diē festū? Dederant aūt pontifices z pharisei mandatū vt siquis cognouerit vbi sit indicet vt apprehendant eū.

De ascensu Jesu in hierusalem. Mt. xx. Mr. x. Lu. xviij.

Capitulū. cviij.

Quamuis sub uno cōtextu ponātur sequentia quasi fuerit unicus ascēsus xpi in hierusalē tā probabili⁹ est fuisse diuersos cursus ꝛ recursus xpi in quibus facta sequūtur vt magister Nycolaus de Lyra notat.

Erant. R. aūt in via ascēdētes in hierosolymā. ꝛ precedebat illos ihs. et stupebant. ꝛ sequentes timebāt. ꝛ. Ad ascēdens Ad. ihs hierosolymaz assūpsit ite. ꝛ. R. xij. Ad. R. discipulos. L. suos secreto cepit. R. eis dicere q̄ eēnt ei vētura. et Ad. ait. R. illis. L. Ecce nos ascēdim⁹ hierosolymā ꝛ cōsummabunt oīa q̄ scripta sūt p̄ ꝓphetas de filio hois. Tradet. R. L. eū pōtifibus sacerdotum ꝛ scribis seniorib⁹. R. ꝛ dēnabūt. Ad. R. eū morte ꝛ tradēt. Ad. R. illū gēb⁹ ad illudēdū ꝛ flagellādū ꝛ crucifigēdū. ꝛ L. ꝓspue tur. R. ꝛ postq̄ flagellauerit occidēt eū. et Ad. tertia. R. L. die ſſurget. ꝛ ipi nihil horū intellexerūt. ꝛ erat vbū istud abscōditum ab eis ꝛ nō intelligebāt que dicebant.

De decē lepr̄osis sanatis in via. L. xvij.

Lāp. cx.

Factū est dū iret in hierlm transibat p mediā samariā ꝛ galileā. ꝛ cū ingrederet quādā castellū occurrerūt ei decē viri lepr̄osi. q̄ steterūt a longe ꝛ leuauerunt voce dicētes. Jesu p̄ceptor miserere nostri Quos vt vidit dixit. Ite oīdite vos sacerdotib⁹. Et factū est dū irēt mūdati sūt. Unus aūt ex illis vt vidit q̄ mūdatus est regressus est cū magna voce magnificās deū. ꝛ cecidit in faciē añ pedes eius gr̄as agēs. et hic erat samaritanus. Respondēs aūt iesus dixit. Nōne decē mūdati sunt. ꝛ nouē vbi sūt. Nō est inuētus q̄ rediret ꝛ daret gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge. vade q̄ fides tua salū te fecit.

De nō receptiōe crist̄i p samaritanos L. ix.

Lāp. cx.

Factū est aūt dū cōplerent dies assumptionis eius ꝛ ipe faciē suā firmauit vt iret in hierusalē ꝛ misit nūcios añ conspectū suum. Et euntes intrauerunt in ciuitates samaritanoꝝ vt pararēt illi. et nō receperunt eū quia facies eius erat euntis in hierusalē. Cū aūt vidissēt discipuli ei⁹ Jacobus ꝛ Johes dixer̄t. Domine si vis dicamus vt ignis descendet de celo ꝛ cōsumat eos sicut et helyas fecit. ꝛ conuersus increpauit eos di. Nescitis cui⁹ spiritus estis. filius hois nō venit animas p̄dere sed saluare ꝛ abierunt in aliud castellū.

De petitione filiorū zebedei. Ad. xx. R. x.

Lapitulū. cxj.

Tunc. Ad. accessit ad eū mater filiorū zebedei cū filijs adorās ꝛ petens aliq̄d ab eo. qui dixit ei. Quid vis. ꝛ R. accedūt ad eū filij zebedei Jaco. ꝛ Job. dicentes. Ad. dn̄e volumus vt q̄cūq̄ petierimus faciās nob. At ille dixit eis quid vultis vt faciā vobis. ꝛ dixerunt da nobis vt vnus ad dexterā ꝛ alius ad sinistrā tuā sedeam⁹ in gloria tua Ait. Ad. illi mater. Dic vt sedeāt hi duo filij mei vnus ad dexterā tuā ꝛ vn⁹ ad sinistrā tuā in regno tuo. Rñs. Ad. R. aūt Jesus dixit eis. Nescitis quid petatis p̄testis. Ad. R. bibere calicē quem ego bibo R. bibiturus. Ad. sum⁹ aut baptismo. R. quo ego baptiſor baptisari. Ait Ad. illi. R. dixerunt ei p̄ possumus. Ait illis iesus. R. Ad. calicem quidem meum bibetis. et R. baptismo quo baptiſor baptisabimini sedere. Ad. R. autem ad dexterā vel sinistram meam non est meum dare vobis sed quibus paratum est a patre. Ad. meo. Et audientes. Ad. R. decē indignati sunt ꝺ duobus fratribus iacobo. R. ꝛ iohanne iesus. Ad. autem. R. vocauit eos ad se ꝛ ait illis Scitis. Ad. R. quia. Ad. principes gentiū hi. R. qui videntur principari gentib⁹ dominantur eis. ꝛ Ad. qui maiores sunt potestatē exercent in eos. Non ita. Ad. R. erit inter vos. sed. Ad. quicunq̄. R. inter. Ad. vos voluerit maior. R. fieri sit. Ad. vester minister. R. Et. R quicunq̄ voluerit inter vos primus esse. erit. Ad. R. vestrum. Ad. omnium. R. seruus. Ad. R. sicut. Ad. filius R. hominis non venit ministrari sed ministrare et animam suam dare redemptionē p̄ multis.

Potuit vtrūq̄ fieri q̄ mater peteret ꝛ filii. vel dicūtur petiisse q̄ matrē mouerant ad petendū iō dñs respondit eis.

De illuminatione ce

ci 7 de zacheo 7 de decē mnis. L. xviij. 7. xix R.r.

¶ Capitulum. cxij.

Hactū. L. ō. c. xviij. est aūt cū appro pinquaret Jesus iericho. Cecus q dam sedebat secus viam mendicās 7 cū audiret turbā pretereūtem interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei q iesus nazarenus transiret. Et clamauit. iesu fili dauid miserere mei. Et qui p̄cedebant increpabant eum vt taceret. Ipe vo multo magis clamabat fili dauid miserere mei. Stans aūt iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropinquasset illū interrogauit illū dicēs. quid vis 7 faciā tibi. At ille dixit. Dñe vt vi deā. Et ihs dixit illi. Respice. fides tua saluum te fecit. Et confestim vidit. 7 sequebatur illum magnificās deum. Et oīs plebs vt vidit dedit laudem deo 7 veniunt. R. iericho. Et. L. ō. c. xix. igress⁹ pambulabat iericho. Et ecce vir nomine zacheus et hic erat princeps publicanoꝝ 7 ipe diues. 7 quebat videre iesum quis esset et non poterat p̄ turba q; statura pusillus erat. 7 precurrēs ascēdit i arborē sycomoꝝ vt videret illū. q; inde erat transiturus. Et cū venisset ad locum suspitiens iesus vidit illum 7 dixit ad illum. zachee festinans descende q; hodie in domo tua oportz me manere et festinās descendit et suscepit illum gaudens in domum suam. Et cum viderēt omnes murmurabant dicentes q; ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem zache⁹ dixit ad dominum. Ecce dimidium bonoꝝ meorum domine do pauperibus 7 si quid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Ait iesus ad eum. q; hodie domui huic salus facta est eo q; et ipe sit filius abrae. Venit em filius hominis querere et saluū facere quod perierat. Hec illis audientibus adijciens pabolam dixit eo q; ꝑpe hierusalem esset. 7 q; estimarēt q; confestim regnū manifestaretur dixit ergo. Homo quidaꝝ nobilis abijt in regionem longinquā accipere regnum et reuerti

Vocatis aūtē decez seruis suis dedit illis decē mnas 7 ait illī. Negotiamini dū venio. Cives autem eius oderant illuz et miserunt legationem post illum dicentes. Nolum⁹ hūc regnare sup nos. Et factum est cum rediret accepto regno iussit vocari seruos quibus dederat pecuniā vt sciret quantū quis q; negotiatus esset. Venit autem primus dicens. Domine mna tua decem mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge serue bone quia in modico fidelis fuisti. eris potestatez habens supra decem ciuitates. 7 alter venit dicens. Domine mna tua fecit quinq; mnas. 7 huic ait et tu esto sup quinq; ciuitates. Et alter venit dicens domine ecce mna tua quā habui repositam in sudario. timui enz te. quia homo austerus es tollis quod nō posuisti et metis quod non seminasti. Dicat ei de ore tuo te iudico serue nequā. Sciebas q; ego homo austerus sum tollens qđ nō posui 7 metens quod non seminaui. Et q re non dedisti pecuniam meam ad mēsam et ego veniens cū vsuris vtiq; exegissem illam. Et astantibus dixit. Auferte ab illo mnā 7 date ei qui decem mnas habet. Dixerunt illi. Domine decem mnas habz. Dico autem vobis quia omni habenti dabit et abundabit. Ab eo aūt qui non habet et quod habet auferetur ab eo. Verumtamen inimicos meos illos q; noluerunt me regnare super se adducite huc 7 interficite ante me. Et his dictis precedebat ascendens hierosolymam.

De duobus cecis in

egressu iericho sanatis. Mt. xx. R.r.

¶ Capitulum. cxiij.

Et egredient⁹ ab. Mt. illis ab iericho 7 pficiscēte. R. eo 7 discipulis ei⁹ secuta. Mt. est eiz turba mlta. Et ecce duo cecī sedētes secus viaz audierūt q; iesus transiret et clamauerunt dicētes. Domine miserere nostri fili dauid. filius. R. aūt thymei barthymes cecus sedebat secus viam mendicans. Qui cū audisset q; iesus nazarenus est cepit clamare 7 dicē

Cōsonat ista parabola cū illa de talentis 7 infra manbei vicesimoquinto.

Marcus nominat hūc solū q; fortassis erat vel nō cēt tm probabile dicere q; alia sit historia marci alia matthei, sicut diuersis viab⁹ potuit iesus egredi de iericho et sanare hūc duos nūc vnū nūc duos cū Jō suppleat bic intelligēs a lectore. Imo duz loquēdi hūc ad

Dnū ex quattuor i

Jesu fili dauid miserere mei. Turba. M. aūt increpabat eos vt tacerent et comminabātur. R. multi. At. M. illi magis clamabāt dicentes. Dne miserere nostri fili dauid. R. stans. M. iesus vocauit. M. eos et vocabant. R. cecum dicentes ei. Animeq; esto. Surge vocat te. Qui proiecto vestimento suo exiliens venit ad eum. Et ait. M. iesus. R. quid. M. vultis vt faciā vobis. Dicunt domine Raboni. R. vt. M. aperiantur oculi nostri. M. misertus autē eorum iesus tetigit oculos eor. Jesus aūt dixit. Fide fides tua te salnū fecit. Et protinus M. viderunt et secuti sunt eum.

vnū nūc ad duos.

De alabastro vnguē

ū. M. xxvj. R. xiiij. J. xij. Cap. cxiiij.

Jesus. J. ḡ ante sex dies pasce venit bethaniā vbi fuerat lazarus mortuus quez suscitauit iesus. Fecerunt autē ei cenam ibi in. R. domo simonis leprosi. et Martha. J. ministrabat lazarus vero erat vnus ex discumbentibus. Et. R. cū discumberet veniens. R. Maria. mulier maria. J. accepit libram vnguenti narcipistici pāosi et vnxit pedes Jesu. Et extersit capillis eius pedes iesu. et. R. facto alabastro effudit sup caput ipius recūbentis. M. Et domus. J. repleta est ex odore vnguenti. Erant. R. autem quidam indigne ferentes intra semetipos discipuli. M. et dicentes. R. Ut quid pditio hec vnguē tifacta est? Dixit. J. ergo vnus ex discipul' suis iudas scariothisq; eū erat traditurꝰ. Quare hoc vnguentū non venit trecentis denarijs et datum est egenis? Potuerat. R. em vnguentuz istud venundari multo. M. R. plusq; trecē tis denarijs et dari pauperibus. Dixit. J. autē hoc nō. q; de egenis pertinebat ad eum. sed quia fur erat et loculos habens ea que mittebātur portabat. et fremebant. R. in eam. Sciens. M. autem iesus ait illis. Sinite. L. illā vt in diem sepulture mee seruet illud. Quid molesti estis. M. huic mulieri opus eñ bonum operata est in me. Semp eñ pauperes habetis vobiscū et cum voluerit is. R. poteritis eis benefacere. me. M. R. autē. J. nō sp habebitis. qō habuit. R. hoc fecit quenit vngere corpus meū in sepulturā. mittens. M. eñ hec vnguentū hoc in corpus meū ad sepeliendū me fecit. Amen. M. dico. R. vobis quocunq; pdicatū fuerit euangeliū hoc in toto mūdo et q; hoc fecerit narrabit in mēoriam eius.

Nō est hec historia de qua lucas supra c. vii. et tres euāgeliste loquūtur per rememoratione ē dum hoc referūt pāo die azimorum.

De sessiōe asselli. M. R. xj. L. xix. J. xij.

Capitulum. cxv.

Cognouit J. ergo turba mlta ex iudeis q; illic esset et venerūt non propter iesum tantū sed vt lazarum viderent quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autem principes sacerdotum vt et Lazarū interficerent q; multi pter illū abibant ex iudeis et credebant in Jesum. In crastinum autem turba multa que conuenerat ad diem festum cum audisset quia iesus venit hierosolymā. acceperunt ramos palmarum et processerunt obuiam ei. Et factum. L. est cum appropinquasset Jesus ad bethfage et bethaniam ad montem qui vocat olineti misit. M. R. duos discipulos dicens illis. Ite in castellum quod contra vos est. In quod. L. introeuntes statim inuenietis asinam alligatam et pullum. L. R. asine alligatum cum ea cui nemo vnq; hominum sedit. Soluite et adducite illum. Et. L. siquis vos interrogauerit quare solui tis. sic dicetis ei qa dominus operam eiꝰ desiderat et' necessarius. R. est. et dominꝰ. M. his opus habet et confestim dimittent eos. Hoc autem factum est vt adimpleretur quod dictū est per prophetam. R. dicentem. Dicite filie syon. Ecce rex tuus

Glosa.

Sequūtur hic euāgeliste diuersas trālationes illius qō habeatur zacharie nono. pur ei voluit spiritusctus trāslatiōz

venit tibi mā ſuetus ſedēs ſup aſinā 7 pullū filiū ſubiugal'. ¶Noli. J. timere filia ſyō. ecce rex tu⁹ venit ſedēs ſup pullū aſine ¶Hec nō cognouerūt diſcipuli ei⁹ primū ſz qñ glorificat⁹ eſt ihs. tūc recordati ſūt qz hec ſcripta erāt d̄ eo 7 hec fecerūt ei. ¶Eūtes .M. āt diſcipuli fecerūt ſicut p̄cepit eis ihs. 7. R. inuenerūt pullū alligatū añ ianuā foris i biuio 7 ſoluerūt eū. Quidā ex illis dixerūt eis. Quid facitis ſoluentes pullū. ¶Et illi dixerūt ſicut. R. p̄cepit eis ihs. qz. L. dñs eū necessarium hz. R. 7 dimiſerūt eis 7 adduxerūt. .M. aſinā 7 pullū 7 iposuerūt ſup eos veſtimenta ſua 7 eū deſup ſedere fecerūt. ¶Eūte. L. autē illo plurima. .M. turba ſtrauerūt veſtimēta ſua in via aūt ramos de arboribus cedebāt 7 ſternebāt i via. ¶Turbe aūt que p̄cedebant 7 q̄ ſeq̄bāt clamabāt dicētes. Oſanna filio dauid. Bñdictus q̄ venit i noīe dñi. R. bñdictū qd venit regnū patris noſtri dauid oſanna in excelſis. ¶Et cū appropinq̄ret iā ad deſcenſū mōtis olīueti ceperunt oēs turbe d̄ ſcēdētiū gaudētes laudare deū voce magna ſup oībus q̄s viderāt virtutibus dicētes. Bñdictus. J. q̄ venit in noīe dñi. pax in celo et gloria in excelſis. Bñdict⁹ q̄ venit i noīe dñi rex iſrl. ¶Teſtimoniū g̃ phibeat turba q̄ erat cū eo qñ lazarū vocauit d̄ monumēto 7 ſuſcitauit eū a mortuis ꝓpterea 7 obuiā venit ei turba qz audierūt eū fecīſſe hoc ſignū. ꝓbanſei g̃ dixerunt ad ſemetipſos. Videtis qz nihil ꝓficimus. ecce mūdus tot⁹ poſt eū abijt. 7 quidā. L. phariseoz de turbis dixerūt ad illum. Magiſt̃ increpa diſcipulos tuos. Quib⁹ ipe ait. ¶Et ſi hi tacuerint lapides clamabūt.

septuaginta venire ad gētes ira voluit vt transferret 7 hoc vicz ꝓ ſanctificatōne oīm i quib⁹ septuaginta defecerūt ab hebraica veritate.

De fletu Jeſu ſup ciuitatem et eiectione vendentiū. .M. xxj. R xj. Luce xix.

Capitulum. cxvj.

¶L. vt appropinquaret vidēs ciuitatē flenit ſup illā dicēs. Quia ſi cognouiſſes 7 tu. 7 quidē in hac die tua q̄ ad pacē tibi. ¶Nūc aūt abſcondita ſunt ab oculis tuis. qz venient dies in te. 7 circūdabūt te inimici tui vallo 7 circūdabūt te 7 coangustabunt te vndiq̄ 7 ad terrā ꝓſternēt te 7 filios tuos q̄ i te ſūt. 7 nō relinquēt i te lapidē ſup lapidē eo q̄ nō cognoueris tp̄s viſitatiōis tue. 7. R. introiuit hierosolymas. ¶Et cū .M. intraſſet cōmota eſt vniuerſa ciuitas dicens. Quis eſt hic. ꝓpuli aūt dicebant. Hic eſt ieſus ꝓpheta a nazareth galilee. ¶Et intrauit Jeſus in tēplū dei 7 eijciebat oēs vēdētes 7 ementes in illo. L. de tēplo. .M. et mēſas numulariorū q̄ 7 cathedras vendētiū colūbas euertit 7 nō. R. ſinebat vt q̄ſq̄ trāſferret vas ꝓ templū. ¶Et docebat eos dicens. Nōne. R. .M. ſcriptum eſt. Domus mea domus oratōnis vocabitur cūctis. R. gentibus. Vos. .M. aūt. R. feciſtis eā ſpelūcā latronū. ¶Et accesſerūt .M. ad eū ceci 7 claudi in templo 7 ſanauit eos. Videntes aūt pūcipes ſacerdotum mirabilia que fecit 7 pueros clamantes in templo q̄ et dicētes. Oſanna filio dauid indignati ſunt et dixerunt ei. Audis quid iſti dicūt. Jeſus aūt dixit eis. Utiq̄. Nunq̄ legiſtis. Ex ore infantium dens 7 lactentium perfecisti laudez. ¶Et. L. erat quotidie docens in templo. Pūcipes aūt ſacerdotum 7 ſcribe 7 pūcipes plebis querebant illum pderē 7 non inueniebāt quid facerent ei. Omnis eñ populus ſuſpenſus erat audiens illum.

Hec fuit eiectio ſecūda ſz hiſtoria ſcolaſtica videatur cū hac miſcere primā de qua ſupra Joh. ſcō 7 miſcet hiſtoriā de Nicodemo

Glosa. Accipiendū eſt qđ ſucceſſiue ſedēt dominus ſuper aſinā 7 pullum.

De gentibus querentibus videre Jeſum 7 dedicatōe eius. J xij. ¶Et regreſſu eius in bethaniam. .M. xxj. R. xj.

Capitulum. cxvij.

¶Erant. J. autem gentiles quidā ex his q̄ aſcēderat vt adorarent in die feſto. Hi ergo accesſerunt ad Philippum qui erat in bethſaida galilee et rogabant eum dicentes. Domine volumꝰ ieſum videre. Venit philippus 7 dixit Andree. Andreas rurſū 7 philipp⁹ dixerūt Jeſu. Jeſus aūt rndit eis dicēs. Venit hora

vt clarificet filius homis. Amen amen dico vobis. Nisi granū frumenti cadens in terram mortuū fuerit ipm solum manet. Si autem mortuū fuerit multū fructū affert. Qui amat animā suā perdet eā ⁊ qui odit animā suā in hoc mūdo in vitaz eternā custodit eaz. Si qs mihi ministrat me sequatur, ⁊ vbi ego sum illic ⁊ minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit honorificabit eum pater meus qui est in celis. Nunc anima mea turbata est. ⁊ quid dicā? Pater saluifica me ex hac hora sed propterea veni in hanc horā. pater clarifica nomen tuum alias filiū tuū. Venit ergo vox de celo ⁊ clarificaui et iterū clarificabo. Turba ergo que stabat ⁊ audierat dicebat tonitruū factum esse. Alij dicebant. Angelus ei locutus est. Respondit ihesus ⁊ dixit. Non ꝓpter me vox hec venit sed propter vos. Nūc iudiciū est mūdi. nunc princeps huius mundi ejicietur foras. et ego si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipm. Hoc autē dicebat significās qua morte erat moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege quia xps manet in eternū. et quomodo tu dicis oportet exaltari filiū hominis? Quis est filius homis? Dixit ergo eis Ihesus. Adhuc modicū lumen in vobis est. Ambulate dū lucem habetis vt nō tenebre vos cōprehendant. Et qui ambulat i tenebris nescit quo vadit. Dum lucem habetis credite in lucē vt filij lucis sitis. Hec locutus est Ihesus ⁊ abiit et abscondit se ab eis. Et relictis. Ad. illis et circūspectis. R. omnibus cum iam vespa esset hora exijt in bethaniā cum. xij. foras. Ad. extra ciuitatē ibiq; mansit ⁊ docebat eos de regno dei.

De ficulnea arefacta

Ad. xxj. R. xj. Capitulum. cxxiij.

Et alia. Ad. die. R. cum exiret d bethania mane. Ad. reuertens in ciuitatem esurijt. Cumq; R. vidisset longe ficū secus. Ad. viā habentē. R. folia venit ad eaz. Ad. si quid. R. forte in ea inueniret. Et cū veniss̄et nihil inuenit preter folia. Non em̄ erat tempus ficoruz. Et respondens dixit illi. Nunq; Ad. et tē fructus nascet in eternū. Nō R. amplius in eternuz ex te quisq; fructus māducet. Et arefacta. Ad. est continuo ficulnea. Et videntes discipuli ficum. R. aridaz factam a radicibus mirati. Ad. sunt dicētes. Quomodo cōtinuo aruit. Et recordatus Petr⁹ dixit ei. Rabbi Ecce ficus cui maledixisti aruit. Respondens autem Jesus ait. Habete fidem dei Amen. Ad. dico R. vobis si habueritis fidem et non hesitaueritis non solum de ficulnea facietis sed et si monti huic dixeritis. tolle te ⁊ iacta te in mare ita fiet. Propterea. R. dico vobis. Omnia quecunq; orantes petitis credite quia accipietis ⁊ venient vobis. Et cum stabitis ad orandum dimittite si quid habetis aduersus aliquez vt ⁊ pater vester qui in celis est dimittat vobis peccata vestra.

De questione baptismi Johannis

Ad. xxj. R. xj. L. xx. Capitulum. cxix.

Et. Ad. cū venisset in templū factū est vna dieru docente illo populuz in templo ⁊ euangelisante cōuenerūt ⁊ accesserūt. Ad. ad eū docentē principes sacerdotum ⁊ scribe. L. cū senioub⁹ populi. Ad. dicentes. In qua potestate hec facis? ⁊ qs dedit tibi hanc potestatē vt ita. R. facias? Dic. L. nobis? Respōdens. Ad. Jesus R dixit. L. Interrogo vos ⁊ ego vnū sermonem quem si dixeritis mihi ⁊ ego vobis dicaz in qua potestate hec facio. Baptismus Johānis vnde erat? De celo an ex hominibus. Respōdete. R. mihi. Et. Ad. illi. R. cogitabāt. L. intra se dicētes Si dixerimus de celo. dicet nobis quare ergo nō credidistis illi? Si autē dixerim⁹ ex hominibus. timemus turbā. Omnes em̄ habent iohannem sicut ꝓphetā. Et respōdentes ihesu dixerūt. Nescimus. Ait illis ⁊ ipe. Neq; ego dico vobis in qua potestate hec facio.

De duob⁹ filijs quorū vn⁹ fac voluntatē p̄is

Ad. xxj. Capitulum. cxx.

Quid autē vobis videtur. Homo quidā habebat duos filios et accessit

Dicit Augus. q̄ tertia die mi-

bes ad primū dixit. Fili vade hodie operare in vinea mea. Ille autē respondēs. Nolo postea aūt penitētia motus abijt. Accedēs aūt ad alterū dixit silr. At ille rndēs ait. Eo domine ⁊ non iuit. Quis ex duob⁹ istis fecit voluntatē patris? Dicūt primus. Dicit eis Iesus. Amē dico vobis q̄ publicani ⁊ meretrices p̄cedēt vos in regnū dei. Venit aūt ad vos Iohānes in via iustitie ⁊ non credidistis ei. publicani autē ⁊ meretrices crediderūt ei. Vos autē videntes nec penitētiā habuistis postea vt crederetis ei.

De iudice iniquita/

tis ⁊ de phariseo ⁊ publicano. L. xviij.

¶ Capitulum. cxxj.

Dicebat autē ⁊ parabolam ad illos quoniam oportet semp orare et nō deficere dicēs. Iudex quidā erat in ciuitate quadā qui deū nō timebat ⁊ hominē non reuerebat. Vidua autē quedā erat in ciuitate illa ⁊ veniebat ad eum dicēs. Vindica me de aduersario meo ⁊ nolebat p multuz tempus. Post hec aūt dixit intra se. Etsi deum nō timeo nec hoīem, reuereor tñ quia molesta est mihi hec vidua, vindicabo eaz ne in nouissimo veniēs suggillet me. Ait aūt dominus. Audite quid iudex iniquitatis dixit. Deus autē nō faciet vindictam electorum suoz clamantiū ad se die ac nocte ⁊ patientiā habebit in illis? Dico vobis q̄ cito faciet vindictā illoz. Veruntñ filius hominis veniens putas inueniet fidē super terrā? Dixit aūt ⁊ ad quosdā q̄ in se cōfidebāt tanq̄ iusti ⁊ aspnabant ceteros parabolā istam dicēs. Duo homines ascenderūt in templū vt orarēt. vnus phariseus ⁊ alter publican⁹. Phariseus stās hec apud se orabat. Deus gratias tibi ago q̄ nō sum sicut ceteri hominū. raptores iniusti. publicani. adulteri velut etiā hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato decimas do oīa quecūq̄ possideo. Et publican⁹ alōge stans nolebat nec oculos ad celū leuare sed percutiebat pectus suū dicēs. Deus p̄picius esto mihi pctōri. Dico vobis. descēdit hic iustificatus i domū suā ab illo. q̄ omnis qui se exaltat humiliabit: ⁊ qui se humiliat exaltabit.

De parabola locate

vinee agricolis. M. xxj. R. xij. L. xx.

¶ Capitulum. cxxij.

Aliam. M. pabolam audite. Cepit R. autez ad plebē dicere pabolam hanc. Hō. M. q̄dā. R. L. erat. M. paterfamilias q̄ plantauit vineā ⁊ R. sepē circūdedit ei ⁊ fodit in ea torcular. lacū R. fodit ⁊ edificauit. M. turrim. ⁊ locauit eaz agricolis colonis. L. Et p̄fectus est pegre M. R. multis. L. tpibus. Cum. M. autez tps fructuū appropinq̄sset in. L. tempo misit. M. R. L. suos seruos ad agricolas cultores. L. vt de fructu vinee darent illi. Et. M. acciperent ab agricol⁹. R. fructus M. eius. Et agricole appbensis seruis eius aliū ceciderunt ⁊ dimiserūt. R. L. vacuz ⁊ inanē. L. aliū. M. occiderūt. aliū vero lapidauerūt. Iterū misit alios seruos plures prioribus ⁊ fecerūt eis silr. in capite. R. cedentes. L. vulnerauerūt. R. ⁊ cōtumelijs affecerūt. ⁊ addidit alterū mittere q̄ illum vulnerantes eiecerūt. Nouissime. M. autē ad huc. R. habēs vnū filiū charissimū dixit. L. dñs vinee. Quid facā? Mittā filiū meum dilectū. illū. M. R. misit ad eos nouissime, dicens q̄ forte verebunt. L. filiū meum cū hūc viderint. Quē. L. cum. M. vidissent coloni cogitauerūt intra se ⁊ dixerūt R. ad inuicē. Hic. M. est. L. heres. R. venite occidam⁹ eū ⁊ habebim⁹ hereditatē vt. L. nostra sit hereditas. Et. M. apprehensum R. eū. eiecerūt eum extra vineā ⁊ occiderūt. L. Cum ergo venerit dñs vinee q̄d faciet agricolis illis? Veniet. R. L. ⁊ pdet colonos. M. malos. M. male pdet. ⁊ vineaz suam locabit alijs agricolis. q̄ reddēt ei fructū tempib⁹ suis. Quo. L. audito dixerūt illi. Absit. Ille autez respiciens eos dixit. Quid ergo est hoc q̄d scriptū est. R. nec. M. scripturā hāc legistis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli A dño factum est istud ⁊ est mirabile in oculis nostris. Ideo. M. dico vobis quia auferet a vobis regnū dei ⁊ dabit genti faciēti fructus. L. eius. Omnis. M. q̄ ceciderit sup

Hoc est intelligendum dixisse christum vel alios de iudeis illud autem q̄ sequitur abbreuiarunt alij. vel ipsi omnes intellecta parabola christi.

lapidē istū cōquassabit. sup quē aūt ceciderit cōminuet 7 teret eum. Et cū audissent pūcipes sacerdotuz 7 phariſei parabolas eius cognouerūt q̄ de ipis diceret. Et querentes eum tenere 7 L. mittere in illum manus in illa hora timuerūt populū q̄r. Ad. sicut ꝓphaz illū habebāt 7 relicto eo abierūt

De veste nuptiali.

Ad. xxij. Cōsonat. L. supra. xiij. cū Gl. iij.

¶ Capitulum. cxxiij.

Et respondens iesus dixit iteruz in parabolis eis dicens. Simile factum est regnum celoz homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare invitatos ad nuptias 7 nolebant venire Iterū misit alios seruos dicēs dicite invitatis ecce p̄dium meū parauī. thauri mei 7 altilia occisa 7 oīa parata venite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt 7 abierūt alius in villā suam alius ad negociationē suam reliqui vero tenuerūt seruos eius 7 p tumelia affectos occiderūt. Rex aūt cuz audisset iratus est 7 missis exercitibus suis pdidit homicidas illos 7 ciuitatē illoꝝ succendit. Tunc ait seruis. Nuptie quidē parate sunt sed q̄ invitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū 7 quoscūq̄z inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias congregauerunt omes quos inuenerunt malos 7 bonos 7 implete sunt nuptie discūbentiū. Intrauit autez rex vt videret discūbentes 7 vidit ibi hoīem non vestitū veste nuptiali. 7 ait illi. Amice quo modo huc intrasti nō habēs vestē nuptialem? At ille obmutuit. Tūc dixit rex ministris. ligatis pedibus 7 manibus mittite eū in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. Multi em̄ sunt vocati pauci vero electi.

De tributo reddendo cesari.

Ad. xxij. R. xij. L. xx. ¶ Capitulum. cxxiiij

Tunc. Ad. abeuntes phariſei consilium inierūt vt capent eū in sermone. 7 L. obseruātes miserūt insidiatores quosdaz. R. ex phariſeis discipulos Ad. suos cū herodianis. L. qui se iustos simularēt vt euz capent in verbo 7 traderent principatui 7 ptāti p̄sidis. Qui. R. venientes interrogauerūt. L. illū dicentes Ad magister. Ad. R. scimus q̄ verax es 7 recte. L. docis 7 doces 7 nō. Ad. est tibi cure de aliq̄ et R. non curas quenq̄. Non. Ad. eū. L. respicis alias recipis pſonā hoīs neq̄. R. vides in faciē sed. L. in veritate. Ad. viam dei doces. Licet. L. Ad. nobis. R. dare tributum cesari an nō dabim⁹? R. Cōsideras L. autē dolum illoꝝ sciens versutiā eoruz et cognita. Ad. iesus nequicia eorum. Ait Quid. R. me tentatis ypocrite? Ostendite mihi denariū. L. vt videā? At. Ad. illi. R. obtulerūt ei denariuz. Et ait illis iesus. Cuius Ad. est imago hec 7 supscriptio eius? Cuius. L. habet imaginē 7 supscriptionē? Et respōdentes. L. dixerūt ei. Cesaris. Ad. R. Tunc. Ad. R. ait. L. illis reddite ergo que sunt cesaris cesari 7 que sunt dei deo. 7. L. nō potuerūt reprehendere verbū eius coram plebe. Et. Ad. audientes mirati sunt omnes. R. sup eo 7 mirati. L. sunt in ꝛ̄so ei⁹ et tacuerūt. 7 relicto eo. R. abierūt.

De muliere septē viris.

Ad. xxij. R. xij. L. xx. ¶ Capi. cxxv.

In illo. Ad. die. Accesserunt ad eū saducei q̄ dicūt nō esse resurrectōez 7 interrogauerūt eū dicentes. Ad magister moyses dixit 7. R. scripsit. L. nob Ut R. si. L. cuius. Ad. frater mortuus fuerit et dimiserit vxorem 7 filios nō reliquerit. vt Ad. frater. R. eius. L. ducat vxoreꝝ illius 7 suscitet semen fratri suo. Et erāt ergo apud nos septē fratres. Et primꝰ vxore ducta defunctus est sine. L. filijs nō. L. relicto semine 7 nō. Ad. hūs semen reliq̄t vxoreꝝ fratri suo. Similiē scōs accepit. R. eā 7 mortuus est sine. L. filio 7 nec. R. iste reliq̄t semen et R. tertius. L. similē. Ad. accepit. L. eaz vsq̄z Ad. ad septimū. et. R. acceperūt eā septem et nō. L. reliquerūt semē 7. L. mortui sunt Nouissima. Ad. R. oim mortua est 7 mulier. In resurrectione ergo eoꝝ cuius erit vxor. liquidē septē habuerūt eā vxorē? Et respondens iesus ait illis. Nōne ideo erratis nescientes scripturas neq̄z virtutez dei. ¶ filij. L. huius seculi nubēt 7 traduntur ad nuptias. Illi vero qui digni habebūtur seculo illo 7 resurrectōe ex mortuis nō nubent

neqz. M. nubent. R. neqz. L. ducunt vxo-
res neqz eñ vltra mori poterũt. Equales
M. R. eñ angelis ſunt. et. M. ſunt angeli
dei in celo. et. L. filij ſunt dei cum ſint filij re
ſurrectionis. Quia vero reſurgent mortui
Be. R. mortuis. M. q reſurgãt 7 moyſes
L. oſtendit ſecus rubũ ſicut dixit dñm deũ
abraam deũ yſaac 7 deũ iacob. Nunqd R
legiſtis in libro moyſi quod. M. dictuz eſt
a deo dicente vobis. Ego ſum de⁹ abraam
deus yſaac 7 de⁹ iacob. Deus. L. M. aũt R
nõ eſt mortuorũ ſed viuentiũ. Omnes eñ
viuunt ei. Vos. R. ergo multũ erratis. Et
M. audientes turbe mirabant in doctrĩa
eius. Rñdentes. R. antẽ quidã ſcribaz di-
xerũt. Magiſter bene dixiſti 7 L. amplius
nõ audebant eũ quicq interrogare.

De dilectione chri-

ſti ex toto corde. M. xxij. R. xij. de q 7 L. x.

¶ Capitulum. cxxvj.

Pariſei. M. autẽ audientes q ſi-
lentium impoſuit ſaduceis cõuene
runt in vnũ. Et acceſſit. R. vnus de ſcribis
legis. M. doctor qui. R. audierat illos cõ-
querẽtes 7 videns q bene illis rñderit inter-
rogauit tentãs. M. eũ Magiſter quod eſt
mãdatũ magnũ. R. primũ. M. in lege M
omniũ. Rñdit. R. ei Jeſus. M. q primũ
omniũ mandatuz eſt. Audi iſrael domin⁹
deus tuus de⁹ vnus eſt. Et diliges domi-
num deũ tuũ ex toto corde tuo 7 ex tota aĩa
tua 7 ex tota mente tua et ex tota vtute tua
hoc. M. eſt. R. primum 7 maximũ mãda-
tum. Scõm ſimile eſt huic. Diliges proxi-
mum tuum ſicut teipm. maius. R. horuz
aliud mandatũ nõ eſt. In his. M. duob⁹
mandatis tota lex pendet 7 pphete. Et. R.
ait illi ſcriba. Magiſter bene in veritate di-
xiſti q vnus eſt deus 7 non eſt alius preter
ipſum 7 vt diligatur ex toto corde 7 ex tota
mente 7 ex toto intellectu 7 ex tota anima 7
ex tota fortitudine 7 diligere proximũ tan-
q ſeipm maius eſt omnibus holocauſto-
matibus 7 ſacrificijs Jeſus aũt videns q
ſapienter reſpondiſſet ait illi. Non longe
es a regno dei.

De quadam interro

gatione phariſeoz. L. xvij. Et alia interro

gatõne cuius eſt xps filius. M. xxij. R. xij
Lu. xx.

¶ Capitulum. cxvij.

Interrogatus. L. autez a phariſeis
quãdo venit regnũ dei 7 reſpondit
eis 7 dixit. Non venit regnũ cũ obſervatõ
ne neqz dicẽt. Ecce hic aut ecce illic. Ecce enĩ
regnum dei intra vos eſt. Cõgregatis M
autem phariſeis Interrogauit eos ihs di-
cens. qd vobis videt de xpo cui⁹ filius eſt
Dicunt ei dauid. Et. R. rñdens ieſus dice
bat docens in templo. Quomõ ergo dicũt
ſcribe xpm filiũ dauid cui ipſe dauid dice-
bat in ſpũſctõ. Dixit dñs dño meo ſede a
dextris meis. Donec ponã inimicos tuos
ſcabellum pedũ tuoz. Quo ergo dauid in
ſpũ in. L. libro pſalmorũ. Vocat. M. eum
dñm 7. R. vñ. Quõ L. eſt filius eius Et ne
mo. M. poterat rñdere ei verbũ. Et R. mt
ta turba lib ẽter eũ audiebat. neqz. M. aũ-
ſus fuit ꝺſq eũ amplius ex illa die interrogare.

De doctrinis phari

ſeorum audiendis. M. xxiij. R. xij. L. xx.

¶ Capitulum. cxxviij.

Tunc. M. ieſus locutus eſt ad tur-
bas 7 ad diſcipulos ſuos 7 dicebat
eis in doctrina ſua. Super M. cathedram
Moyſi ſederũt ſcribe 7 phariſei. Omia ergo
quecunq dixerint vobis ſeruate et facite.
ſm vero opa eorũ nolite facere. Dicũt enim
et nõ faciũt. Alligant autẽ onera grauia et
importabilia 7 imponũt i humeros hoĩm
digito autẽ ſuo nolunt ea mouere. Omia ve
ro opa ſua faciũt vt videãtur ab hominib⁹
Attendite. L. et cauete. R. a ſcribis. Bilat-
tant. M. eñ philacteria ſua 7 magnificãt
fimbrias. Volunt. L. R. in ſcolis ambula-
re amant. M. R. L. autem primos recubi-
tus in cenis 7 L. conuiuijs. primas. M. L.
cathedras in ſynagogis 7 in primis cathe-
dris ſedere in ſynagogis 7. M. ſalutatões
R. L. in foro qui. R. L. deuorãt domos vi
duarũ ſub obtẽtu. R. prolixe oõnis ſimu
lãtes. L. longã oõnem. hi accipiunt dãna-
tionẽ maiorẽ 7. R. plixius iudiciũ. Omãt
M. vocari rabbi. vos autem nolite vocari
rabbi. Unus eſt enĩ magiſter veſter. Oẽs
autẽ vos fratres eſtis. et patrẽ nolite vobis
vocare ſup terram. L. vnus eſt enĩ pater ve
ſter qui in celis eſt. Nõ vocemini magiſtri

quia magister vester vnus est xp̄s. Qui maior est vestrum erit minister vester. Qui autem se exaltauerit humiliabit̄. ⁊ qui se humiliat exaltabitur.

De ve multiplici.

M.xxiij. L.xj. et xiij. Capi. cxxix.

Ve. M. vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui claudit regnū celorum ãn homies. vos em̄ nō intrat̄ nec introeuntes sinitis intrare

Quãuis ista ponantur sub eo contextu dicta per euãgelistas potest tamen dici q̄ diuersis tēporibus fuerunt predicta.

Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui comedit̄ domos viduar̄ lōga oratiões ꝓpter hec amplius accipiet̄ iudiciū. Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite q̄ circuit̄ mare ⁊ aridam vt faciatis vnū ꝓselitū ⁊ cū fuerit facti⁹ facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. Ve vobis duces ceci qui dicitis quicūq; iurauerit p templū nihil est. Qui autē iurauerit in auro templi debet. stulti ⁊ ceci. qd em̄ maius est aurū an templū qđ sanctificat aurū? Et q̄ iurauerit in altari nihil est. qui autē iurauerit in dono qđ est sup illud. Ceci Quid em̄ maius est donū an altare quod sanctificat donū? qui ergo iurat in altari iurat in eo ⁊ in oīb⁹ que sup illō sunt. Et q̄ iurat in templo iurat in illo ⁊ in eo q̄ habitat in ipo. Et qui iurat in celo iurat in throno dei ⁊ in eo q̄ sedet sup eū. Ve. M. vobscribe. L. ⁊ pharisei ypocrite qui decimatis mentā ⁊ anetū rutā. L. ⁊ cyminū. M. ⁊ oīa olus ⁊ relinquitis. M. L. que graviora sunt legis. iudiciū ⁊ miam. ⁊ fidē ⁊ charitatem dei. Hec autē oportuit facere ⁊ illa nō omittere. Duces. M. ceci excolātes culicē camelū autē glutientes. Ve. L. vobis phariseī qui diligitis ꝓmas cathedras in synagogis ⁊ salutatões in foro. Ve vobis qui estis vt monumēta que nō apparent ⁊ homines ambulātes nesciūt. Rndēs aūt quidaz ex legispitis ait illi. M. magister. Hec dicens etiā nobis cōtumeliā facis. At ille ait Et vobis legispitis ve qui oneratis homines oneribus q̄ portare nō pōt ⁊ ipsi vno digito nō tangit̄ sarcinas. Ve. M. vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui mūdatis qđ de foris est calicis ⁊ parapsidis. intus aūt pleni estis rapina et immūdicia. Pharisee cece mūda prius quod intus est calicis ⁊ parapsidis vt fiat illud qđ deforis est mūdus Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis q̄ foris apparēt homib⁹ speciosa intus autē sunt plena ossib⁹ mortuor̄ ⁊ omni spurcicia. Sic ⁊ vos qđē a foris appare[t] hominibus iusti intus aūt pleni estis ypocrisi ⁊ iniqtate. ve M. vobis. L. scribe ⁊ pharisei ypocrite qui edificatis sepulcra ꝓphetar̄. patres. L. aūt vestri occiderūt illos ⁊ ornatis. M. monumēta iustor̄. Et dicitis si fuissemus in diebus patrū nostror̄. nō essemus socij eor̄ in sanguine ꝓphetar̄. Itaq; testimonio estis vobismetipis. ⁊. L. pfecto testificamini q̄ consentis opib⁹ patrū vestror̄ qr. M. filij eorū estis qui ꝓphas occiderūt. qm̄ quidē. L. ipi eos occiderūt. Vos autē edificatis eorū sepulcra. ⁊. M. vos iplete mēsurā p̄rm vestror̄. Serpentes gehimia viperar̄ quō fugietis a iudicio gehenne? ꝓptera. L. ⁊ sapientia dei dixit. Ecce M. ego. L. mitto ad vos ꝓphas ⁊ ap̄los. L. ⁊ sapientes. M. ⁊ scribas ⁊. M. ex illis. L. occidetis et crucifigetis ⁊ ex eis flagellabitis in synagogis vris et pseqmini de ciuitate in ciuitatē vt veniat sup vos ⁊ inqrat̄. L. oīs. M. sanguis iustus sanguis. L. oīm ꝓphar̄ q̄ effusus ē sup. M. terrā a cōstitutōe. L. mūdi a generatione ista a sanguīe abel iusti vsq; ad sanguinē zacharie filij. M. barachie quē occidistis et. L. perijt inter templum ⁊ edē. R. ⁊ altare. Ita dico vobis requirēt ab hac generatōe. Amē. M. dico vobis veniēt hec oīa sup generationē istā. Ve vobis legispitis qui tulistis clauē scie ⁊ ipsi nō introistis et eos qui introibāt phibuistis. Cuz hec ad illos diceret ceperunt pharisei et legisperiti graviter insistere ⁊ os eius oppimere de multis. insidiātes ei. ⁊ querētes aliqđ capere ex ore ei⁹ vt accusaret eū. Dierū. M. birū. L. xiij. que occidis ꝓphas et lapidas eos q̄ ad te missi sunt. Quotiens volui congregare filios tuos quēadmodū gallina congregat pullos suos sub alas suas ⁊ nuis. L. nidū sunt sub pennis ⁊. M. noluisti. L. Ecce relinquet vobis dom⁹ vestra deserta. Dico em̄ vobis nō me videbitis amodo donec

ēniat. L. Ad. hora cum dicetis. Benedictus qui venit in nomine domini.

De vidua duo minuta offerente. R. xij. L. xj.

Capi. cxxx.

L. R. ſedens Jeſus cōtra gazophilaciū aſpiciebat eos qui mittebant munera ſua in gazophilaciuz quō. R. turba iactabat es et multi diuites iactabant multa. Cum veniſſet aūt vna vidua pauper. miſit duo minuta qō eſt quadrans. Dicit. L. autem ieſus paupculam illā viduam mittentē era duo minuta. Et cōuocatis. R. diſcipulis ſuis ait illi. Amen vere. L. dico vobis quoniam. R. L. vidua hec paup plus oībus miſit q miſerūt in gazophilaciuz. Dēs eñ ex eo qō abundabat illis miſerūt in munera dei. Hec aūt ex eo qō illi deeſt et. R. de penuria ſua oīa q habuit miſit totum victum ſuum.

De edificio templi 7 cōminatione euerſionis hierusalem. Ad. xxiij. R. xij. L. xxj.

Capi. cxxxj.

Egreſſus. Ad. ihs de teplo ibat. 7. R. cū egrederet Accesſerūt Ad. diſcipuli ei⁹ vt oñderēt ei edificatōez tēpli Et qbuſdā. L. dicētib⁹ d tēplo q̄ boīs lapidib⁹ et donis ornatuz eſſet. Dit. R. illi vnus ex diſcipulis ſuis. Magiſter aſpice q̄les lapides 7 quales ſtructure. Jpſe. Ad. autez reſpondēs ait eis. Videtis hec oīa 7. R. magnas edificatōnes. Amen. Ad. dico. R. L. vobis venient. L. dies in qbus nō. Ad. relinquet. R. L. hic lapis ſup lapidē qui non deſtruat. Sedente. Ad. R. autem eo ſuper montē olīneti contra templū. Accesſerunt Ad. ad eū diſcipuli ei⁹ ſecreto. 7. R. interrogabant eū ſeparatim Petrus 7 Jacob⁹ 7 andreas 7 Johānes dicentes. Ad. Dic nobis q̄ceptor. L. q̄n hec erūt 7. R. hec fient. Ad. quod. R. L. ſignū aduētus tui 7 ꝓſummationis ſeculi⁹ 7. R. qō ſignuz. L. cū hec fieri incipiēt 7 cōſummari. R. Et. Ad. Rñdēs R. L. Jeſus dixit. Videte ne q̄s vos ſeducat. multi veniēt in noīe meo dicētes Ego ſum xp̄s 7 multos ſeducēt. 7 L. tempus appropinquabit. Nolite ergo ire poſt illos. Audituri. Ad. eñ eſtis p̄elia 7 opiniones p̄lioꝝ. Cum autem. R. L. audieritis p̄elia 7 ſeditōes nolite terreri. Videte. Ad. ne turbemini oportet. Ad. R. eñ primū hec fieri ſed nōdū ſtatim finis. Tūc dicebat illis. Surget gens contra gentē 7 regnū aduerſus regnū 7 terremot⁹ magni erunt p loca et peſtilentie et fames terroreq̄ de celo et ſigna magna erūt. Hec. Ad. aūt. R. oīa initia ſunt doloꝝ. Videte. R. autē vosmet ipſos. Sed. L. añ hec omnia iniiciēt vobis man⁹ ſuas pſequentē tunc. Ad. tradent vos in tribulatōem 7 occidēt vos. Tradēt. R. L. eñ vos in concilijs 7 in ſynagogis ſuis vapulabitis. 7 añ reges 7 p̄ſides ſtabitis propter me. ꝓpter. L. nomē meū. Continget autez vobis in teſtimoniū illis. R. 7 eñ tis. Ad. odio oībus gentibus propter nomen meū. Et tunc ſcādalizabunt multi et inuicē tradent 7 odio habebūt inuicem. Et multi pſeudo ꝓphete ſurgent et ſeducēt multos. Et quoniā abūdabit iniq̄tas refrigeſcet charitas multorū. Qui autē pſeuerauerit vſq̄ in finez hic ſaluus erit. Et predicabit hoc euangelium regni in vniuerſo mūdo. 7 in oīm gentes primū oportet predicari euangeliū in. Ad. teſtimoniū oībus gentibus. Et tunc veniet cōſummatio. Et. R. cū duxerint eos tradentes ponite. L. in cordib⁹ veſtris non premeditari quēadmodū rñdeat. Nolite. R. precogitare q̄d loq̄mini. Nō eñ vos eſtis loquētes ſed ſpūſanctus. Ego. L. enim dabo vobis os 7 ſapientiam cui nō poterunt reſiſtere 7 cōtradicere omnes aduerſarij veſtri. Tradet. R. autē frater fratrē in mortez et pater filiū 7 cōſurgent filij in parentes. 7 morte eos afficient. Trademini. L. enim a parentib⁹ 7 fratrib⁹ 7 amicis et cognatis et eritis. L. R. odio oīm̄bus hoīb⁹ propter nomen meū 7. L. capillus de capite veſtro non peribit. Qui. R. autē ſuſtinuerit vſq̄ in finē hic ſaluus erit. In patientia. L. veſtra poſſidebitis aīas veſtras. Cum. Ad. ergo. R. videritis abominatōnem deſolationis que dicta eſt a daniele ꝓpheta ſtantem in loco ſancto vbi. R. nō debet qui. Ad. R. legit intelligat. Cum. L. autē videritis circūdari ab exercitu hierlim tūc ſcitote/ quia appropinquabit deſolatio ei⁹. Tunc. Ad.

Hoc videtur tāgere penas peccatorum nouiſſimorum temporū

R. qui. L. in iudea sunt fugiāt ad montes/ et. AD. qui. R. in tecto nō descendāt aliqd tollere de domo sua/ 7 qui in agro nō reuertatur tollere tunicā suam 7. L. qui in medio eius sunt discedāt/ 7 qui in regionibus nō intrent in eā/ quia dies vltionis hi sunt vt impleant omnia que scripta sunt. Ve aūt AD. R. L. pregnantib⁹ 7 nutrientib⁹ in illis diebꝫ. Orate. AD. R. ne fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit. L. enim pressura magna super terram 7 ira populo huic. Et cadent in ore gladij 7 captini ducent in omnes gentes et hierusalem calcabit a gentibus donec impleant tempa nationū.

De signis iudicij. AD xxiij. R. xij. L. xvij. et. xxj. ac xij.

Capitulum. cxxxij.

L. ait ad discipulos suos veni et tps qñ desiderabitis videre vnū diem filij hois 7 nō videbitis. Erit. AD ei tunc tribulatio magna. Erūt. R. autē dies illi tribulationis 7 tales quales nō fuerunt ab initio creature quam cōdidit deus vsq; nunc neq; fient. Et nisi abbreuiasset dominus dies illos non fuisset salua omnis caro sed propter electos quos elegit dominꝰ abbreuiabit dies. Et. L. dicent vobis. Ecce hic ecce illic. Tunc. AD. si. R. quis vobis dixerit. Ecce hic est christus aut illic/ nolite credere nolite. R. ire neq; sectemini. Surgent. AD. R. enim pseudo christi 7 pseudo pphete et dabunt signa magna et pdigia 7 portenta. R. ad seducendos si fieri potest etiā electos. Ita AD. vt in errorez ducant si fieri pōt etiā electi. Ego pdixi vobis oia. vos ergo videte. Si ergo. AD. dixerint vobis. Ecce in deserto est nolite exire. Ecce in penetrabilibus nolite credere. Nam. L. sicut fulgur exit. AD. ab oriente comparet. L. de sub celo in ea que sub celo sunt fulget 7 apparet. AD. vsq; in occidentem. ita. L. erit filius hominis 7 aduentus. AD. in die. L. sua. Ubicūq; AD. fuerit corp illuc congregabunt 7 aquile. Primū. L. autez oportet illum multa pati 7 reprobari a generatione hac. Stati. AD. R. aūt post tribulationez die illoz sol obscurabit. 7 luna nō dabit lumē suū 7 stelle cadent de celo. Et. L. erūt xxj. signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentiū pre confusione sonitꝰ maris 7 fluctuū arescentib⁹ hoīb⁹ p timore et expectatōe q̄ supuenīet vniuerso orbi. Et. AD. virtutes. L. celoz et. R. que sub celo sunt mouebunt. AD. R. L. Et tunc. AD. apparebit signū filij hominis in celo 7 . AD. tūc. R. L. plangent se oēs trib⁹ terre. Et tunc videbunt filiū hoīs venientē in nube cū ptate magna. R. L. et gloria. R. et maiestate. L. AD. Et mittet. AD. R. angelos. cū tuba et voce magna 7 cōgregabūt electos a q̄tuor ventis a summis celoz vsq; ad terminos eoruz. a. R. summo terre vsq; ad summū celi Ab. AD. arbore. R. fici discite parabolā. Cuz iam ramꝰ eiꝰ tener fuerit 7 folia nata. cognoscitis. R. qz in primo sit estas. Vnde L. aūt fieri incipientibus respicite 7 leuate capita vestra qm̄ appropinq̄t redēptio vestra. Et dixit illis similitudinē. Videte ficulneā 7 oēs arbores cū producūt iaz ex se fructū scitote qz pe est estas. Ita. AD. et. L. vos. R. cum videritis hec fieri scitote qz prope. AD. est et in ianuis et hostijs. R. regnum. L. dei. Amen. L. AD. R. dico vobis qm̄ nō trāsibit generatio hec. donec oia fiant. Celuz et terra trāsibūt. verba autē mea nō transibūt Attēdite. L. āt vobis ne forte grauent corda vestra crapula 7 ebrietate 7 curis huiꝰvite et supueniat sup vos repentina dies illa Tanq̄ enī laqus supueniet in oēs q̄ sedēt sup faciē ois terre. Ve. AD. die. R. aūt 7 hora illa nemo scit neq; angeli celoz neq;. R. filiꝰ nisi solꝰ pater. Sicut aūt. L. fuit. xvij. in diebꝰ noe ita erit in diebꝰ aduentus. AD. filij hominis. Sicut ei erāt ante diluuiū comedētes 7 bibētes. nubētes et nuptui tradentes edebant. L. 7 bibebāt 7 vxores ducebant/ et dabant ad nuptias vsq; ad eū diez in quo intrauit in arcā noe 7 non cognouerūt donec venit diluuiū 7 tulit 7 pdidit. L. oēs AD. Ita erit aduentus filij hoīs. Similiter L. sicut factū est in diebꝰ loth edebāt 7 bibebant emebāt 7 vendebāt plātabant 7 edificabāt. Qua die aūt exiuit loth a zodomis pluit dns ignē et sulphur de celo et oēs perdidit sm̄ hoc erit qua die filius hoīs reuelabit. in die illa qui fuerit in tecto/ et vasa eius in domo ne descēdat tollere illa. Et q̄

Possunt hec intelligi dicta diuersis viabus licet sonent.

in agro similiē nō redeat retro. Memores estote vxoris loth. Quicūq; quesierit animam suam saluā facere pdet illam. Et qui cunq; pdiderit eam viuificabit illaz. Dico L. vobis. M. In illa nocte erūt duo in lecto. vnus assumet et alter relinquet. Duo erunt molētes in vnū in. L. mola vna assumetur z altera relinquet. Duo in agro vn⁹ assumet z alter relinquet. Rndētes dicunt illi. Vbi dne? Qui dixit illis. Vbicūq; fuerit corpus illic congregabunt z aqle. Vigilate. L. xxj. itaq; oīm tpe orātes vt digni habeamini fugere oīa ista q futura sunt et stare ante filium hominis.

De vigilia z oratione. M. xxiiij. R. xiij. L. xij. Ca. cxxxiij.

Videte. R. vigilate et orate nescitis enī qn tps sit. Sicut enī hō qui peregre pfect⁹ reliqt domū suā et dedit seruis suis ptātē cuiusq; opis z ianitori pcepit vt vigilaret. Vigilate ergo nescitis ei qn dns domus veniat sero an media nocte an gallicātu an mane. Ne cū venerit repente inueniat vos dormiētes. Q̄ aūt vobis dico. oībus dico. vigilate. Sint. L. lūbi vestri pcincti z lucerne ardētes in manib⁹ vestris. Et vos silites hoīb⁹ expectantib⁹ dnm suum qn reuertat a nuptijs vt cū venerit z pulsauerit cōfestim aperiant ei. Beati sunt serui illi quos cū venerit dns inuenerit vigilātes. Amē dico vobis q̄ pinget se z faciet illos discūbere et trāsiens miistrabit illis. Et si venerit in scōa vigilia z si in tertia vigilia venerit z ita inuenerit. Btī sunt serui illi. Vigilate. M. q̄ qz nescit q̄ hora dns veniet⁹ sit. Hoc. M. aūt. L. scitote qm si sciret pfamilias q̄ hora fur veniret vigilaz vtiq; z nō sineret pfodi domū suā. Et vos estote parati qz qua hora non putatis filius hominis veniet. ¶ Ait. L. aūt ei petrus Dne ad nos dicis hāc parabolam an z ad oēs? Dixit autem dns. Quis putas est fidelis dispensator z prudens quē constituit dns super familiā suam vt det illis cibū in tempore. in tpe. L. tritici mēsuram? Beatus. L. M. ille seruus quē cū venerit dns inuenerit sic facientē. Amen. M. L. dico. M. vobis sup oīa bona que possidet cōstituet eum. Si. M. autē. L. dixerit male ille seruus in corde suo. morā facit dns meus venire et ceperit pcutere conseruos suos pueros. L. et ancillas z edere z inebriari. manducet autē z bibat cū ebriosis. Veniet. L. M. dns serui illius in die qua non sperat et hora qua nescit. z diuidet eum. partēq; eius cum infidelibus ypocritis. M. ponet. Ibi erit fletus z stridor dentiū. Ille. L. autē seruus q̄ cognouit voluntatē dni sui z nō preparauit z nō fecit sm voluntatē eius plagis vapulabit multis. Qui autē nō cognouit z fecit digna plagis vapulabit paucis. Omni aūt cui multū datū est multū quereꝫ ab eo. z cui cōmendauerūt multū plus petēt ab eo. Ignē veni mittere in terrā. Et quid volo nisi vt accendat. Baptismo habeo baptizari z quō coartor vsq; dū p̄ficiat. Putatis quia pacē veni dare in terram. nō dico vobis sed sepationē. Erūt ex hoc enī q̄ in vna domo diuisi. tres in duos z duo in tres. Diuidet pater in filiū z filius in patrem suū. Et mater in filiā z filia in matrē. Socrus in nurū suā z nurus in socrū suā.

De decem virginib⁹ et de decem talentis et de modo iudicij. M. xxv. Capitulum. cxxxiij.

Tunc simile est regnū celoꝝ decem virginibus que accipientes lampades suas exierunt ob uiaz sponsi et sponse. Quinq; autem ex eis erant fatue z quinq; prudētes. sed quinq; fatue acceptis lampadibus nō sumpserūt oleū secū. Prudentes vero acceperunt oleū in vasis suis cū lāpadibus. M. Morā aūt faciente sponso dormitauerūt oīes z dormierūt. M. Media autē nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs virgines ille z ornauerūt lāpades suas. Fatue autē sapiētibus dixerūt. Date nobis de oleo vestro qz lāpades nostre extinguūtur. Rndērunt prudētes dicētes. Ne forte nō sufficiat nobis z vobis ite potiꝰ ad vendentes z emite vobis. Dum aūt irent emere venit sponsus z q̄ parate erāt intrauerūt cum eo ad nuptias. z clausa est ianua. Nouissime vero veniūt z reliq; virgines dicentes. Dne dne aperi nobis. At ille rndens ait.

Amē dico vobis. Nescio vos Vigilate ita
q̄r nescitis diē neq̄ horā. Sicut enim hō
pegre pficiscens vocauit suos suos ⁊ tra-
didit illis bona sua ⁊ vni dedit q̄nq̄ talen-
ta. alij duo. alij vero vnū. vnicuiq̄ ꝓm pro
priā virtutē ⁊ pfectū est statim. Abijt autē
qui q̄nq̄ talenta accepat ⁊ opatus est in eis
⁊ lucratus est alia q̄nq̄. Similr ⁊ qui duo acce-
perat lucratus est alia duo. Qui autē vnū acce
perat abijt ⁊ fodit in terrā pecuniā domi-
ni sui. Post multū vero tpis venit dñs ser-
uorum illoꝝ ⁊ posuit ratiōē cū illis. Et ac-
cedens qui quinq̄ talenta accepat obtulit
alia quinq̄ talenta dicens. Dñe quinq̄ ta-
lenta tradidisti mihi ecce alia quinq̄ talen
ta suplucratus sum. Ait illi dñs ei⁹. Euge ser
ue bone ⁊ fidelis q̄ sup pauca fuisti fidelis
sup multa te cōstituam. Intra in gaudiū
dñi tui. Accessit aūt ⁊ qui duo talenta acce
perat ⁊ ait. Dñe duo talēta tradidisti mihi.
ecce alia duo suplucratus sum. Ait illi dñs ei⁹
Euge serue bone et fidelis q̄ super pauca
fuisti fidelis sup multa te ꝓstituam intra in
gaudiū dñi tui. Accedēs aūt ⁊ q̄ vnū talē-
tum accepat. Ait. Dñe scio q̄ durus es. me-
tis vbi nō semiasti. ⁊ congregas vbi non spar
sisti ⁊ timēs. Abij ⁊ abscōdi talentū tuū in
terrā. Ecce habes q̄ tuū est. Rñdens aūt
dñs eius dixit ei. Serue male ⁊ piger scie-
bas q̄ meto vbi nō semio ⁊ congrego vbi nō
sparsi. oportuit ergo te pecuniā meam cō-
mittere numulariis ⁊ veniens ego accepis-
sem vtiq̄ q̄ meū est cū vsura. Tollite igit̄
ab eo talētū ⁊ date ei q̄ hz decē talēta. omni
enī hīti dabit ⁊ abūdabit. ei aūt q̄ nō hz ⁊
q̄ videt hīe auferet ab eo. ⁊ inutilē seruū ei⁹
ite i tenebras exteriores. Illic erit fletꝰ et stri
dor dētiū. Cū aūt venerit filius hois i ma
iestate sua ⁊ oēs angeli eius cū eo. tūc sede-
bit sup sedē maiestatis sue ⁊ congregabunt añ
eū oēs gentes ⁊ sepabit eos ab inuicē sicut pa
stor segregat oues ab edis. et statuet oues
quidē a dextris. edos aūt a sinistris. Tūc dicet
rex his q̄ a dextris ei⁹ erūt. Venite benedicti
patris mei: possidete paratū vobis regnū a
constitutōe mundi. Esurini enī ⁊ dedistis
mihi manducare. sitiui ⁊ dedistis mihi bi-
bere: hospes eram ⁊ collegistis me. Nudus
eram ⁊ cooperuistis me. infirm⁹ ⁊ erā visitastis
me. In carcere eram ⁊ venistis ad me. Tunc
respondebūt ei iusti dicētes. Dñe quando
te vidimus esurientē ⁊ pauimus. sitientē ⁊
dedimus tibi potū? Quando autē te vidi
mus hospitē ⁊ collegimus. Aut nudū ⁊ co
operuimus te? Aut quādo te vidimus infir-
mū aut in carcere ⁊ venimus ad te? Et respō
dens rex dicet illis. Amē dico vobis q̄diu
fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis
mihi fecistis. Tunc dicet ⁊ his q̄ a sinistris
eius erūt. Discedite a me maledicti in ignē
eternū qui paratus est diabolo et angelis
eius. Esurini enī ⁊ nō dedistis mihi man-
ducare. sitiui ⁊ nō dedistis mihi potū. hos-
pes eram ⁊ nō collegistis me. Nud⁹ ⁊ non
operuistis me. Infirmus ⁊ in carcere ⁊ nō
visitastis me. Tunc respondebunt ei ⁊ ipi
dicētes. Dñe quādo vidimus te esurientes
aut sitientē aut hospitē aut nudū aut infir
mū aut in carcere ⁊ nō ministrauimus tibi
Tūc respondebit illis dicens. Amen dico
vobis. q̄diu nō fecistis vni de minoribus
his. nec mihi fecistis. ⁊ ibunt hi in supplī-
ciū eternū. Justi aūt in vitā eternā.

De modo cristi ī do
cendo. L. xxj. ⁊ de obstinatōe iudeoꝝ. J. xij

¶ Capitulum .cxxxv.

Erat. L. autē in diebus docens in tē
plo. noctibus ve-
ro exiens morabatur in mōte q̄ vocat olive-
ti. Et omis popul⁹ manicabat ad eū venire in t. plo
audire illū. Cum. J. autē tanta signa fecisset coram il
lis nō credebant in eū vt sermo ysaie cōpleret quē
dixit. Dñe quis credidit auditui nostro? et
brachium dñi cui reuelatū est? Propterea
nō poterant credere quia iterū dixit ysaias
Et excecauit oculos eoꝝ ⁊ induravit cor
eoꝝ vt nō videant oculis ⁊ intelligāt corde
⁊ cōuertātur ⁊ sanem eos. Hoc dixit ysa
as quādo vidit gloriā eius ⁊ locut⁹ est de
eo. Verūtamen ex principib⁹ multi crediderunt in eū sed propter phariseos nō con
fitebātur vt de synagoga nō ejicerent. Di-
lexerūt enim gloriā hominū. magis q̄ glo
riā dei. Jesus autē clamauit et dixit. Qui
credit in me nō credit in me sed in eū q̄ mi-

(Et potest hoc intelligi positum hic per rememorationem quando sequit ad ea que christ⁹ dixit ante ser. dies pasche.)

sit me. Ego lux in mundū veni vt oīs qui credit in me. in tenebris nō maneat ⁊ si quis audierit verba mea ⁊ custodierit ego nō iudico. Non em̄ veni vt iudicē mundū/ sed vt saluus faciā mundū. Qui spernit me: et nō accipit verba mea. habet qui iudicet eū Sermo quē locutus sum ille iudicabit eū in nouissimo die. quia ego ex meipso non sum locutus sed q̄ misit me pater. ipse mihi mādatū dedit quid dicā ⁊ quid loquar. Ego scio quia mādatū eius vita eterna ē. Que ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor.

De festo azimorū ap

propinquante. M. xxvj. R. iiij. L. xxij. J. xiij.

Capitulum. cxxxvj.

A Propinqbat. L. autez dies festus azimorū qui dicitur pascha. Erat R. autez pascha et azima post biduū. Et. M. factū est cum cōsummasset Jesus sermones hos omnes dixit discipulis suis. Scitis quia post biduz pascha fiet ⁊ filius homis tradet vt crucifigat: Tunc congregati sunt principes sacerdotum ⁊ seniores in atriū principis sacerdotū qui dicitur cayphas ⁊ consiliū fecerunt. Et. R. q̄rebant. L. summi sacerdotes ⁊ scribe quomō eum dolo tenerent ⁊ occiderent. timebant L. vero plebē. Dicebāt. M. R. autē non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Intrauit. L. autē sathanas in iudaz qui cognominat scarioth vnum de duodecim Tunc. M. abijt. R. L. vnus de duodecim ad principes sacerdotū ⁊ summos: R. sacerdotes vt proderet eū illis. Et. L. locutus ē cū principibus sacerdotū ⁊ magistratibus quēadmodū illū traderet eis. ⁊ ait. M. illi Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū tradam: Qui. R. L. audientes gauisi sunt et promiserūt. ⁊ pacti. L. sunt pecuniā illi dare. At illi cōstituerūt ei triginta argenteos et spopondit. Et. M. exinde. R. L. querebat oportunitatē vt eum oportune. R. traderet sine. L. turbis. Ante. J. diem festum pasche sciens Jesus/ quia venit hora eius vt transeat ex hoc mundo ad patrem. cum dilexisset suos qui erant in mundo in finē dilexit eos.

Hec ē dies mercurij ante diem veneris sanctaz

Tertia pars

principalis huius cōtexte de egressu passionis ⁊ resurrectionis christi.

Hec est dies Jouis in cuius vespere fiebat eius agni. et hec vocatur prima dies azimorū.

De missione

Petri Johānis p̄ma die azimorū quā Johannes vocat ante festus pasche. M. xxvj. R. xiiij. L. xxij. J. xiij.

Capitulum. cxxxvij.

P Ruma. M. R. autē die azimorum quando. R. pascha immolabatur in qua. L. necesse erat pascha occidi. Accesserunt. M. discipuli ad iesum et dicunt. M. R. ei. Quo vis eamus et paremus tibi vt manduces pascha: Et mittit ex discipulis suis Petrum. L. et Johannē dicens. Euntes parate nobis pascha vt mā ducemus. At illi dixerunt. Ubi vis paremus: Et dixit ad eos. Jte. M. in ciuitatem. R. ad quendam. M. Ecce. L. intrantibus vobis in ciuitatē occurret vobis homo amphorā aque portās. seq̄mini eum in domū in quā intrat ⁊ dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi. Magister. Tempus. M. meū p̄pe ē apd̄ te facio pascha vbi R. est refectio mea: Ubi. L. est diuersorium vbi. L. R. pascha cū discipulis meis manducem: Et ipe ostendet cenaculū magnū stratum et ibi parate. Et. R. abierunt discipuli eius ⁊ venerūt in ciuitatez. Euntes L. R. autē inuenerūt sicut dixit illis Jesus et parauerūt pascha. Ue-

Hic fuit eius agni.

spere. R. autē facto venit cū duodecī. ⁊. L. cum facta esset hora discubuit ⁊ duodecī apli cū eo;

De ablutōe pedum

Johan. xiij.

Capitulum. cxxxviij.

Et cena facta cū diabolus iam mī sissset in cor vt traderet eū iudas symonis scarioth sciens quia omnia dedit ei pater in manus. et q̄ a deo exiuit et ad deum vadit. Surgit a cena ⁊ ponit vestimenta sua. et cū accepisset linteū precinxit se. Deinde misit aquā in peluim ⁊ cepit lauare pedes discipulorū suorum ⁊ extergere linteo quo erat precinctus. Venit ergo

ad symonē petrū ⁊ dicit ei petrus. Domine tu mihi lauas pedes? Non lauabis mihi pedes in eternū. Respondit ei iesus. Si non lauauero te nō habebis partē mecum. Dicit ei Symon petrus. Non tm̄ pedes. sed ⁊ manus ⁊ caput. Dicit ei Jesus. Qui lotus est nō indiget nisi vt pedes lauet. sz ē mūdus totus ⁊ vos mūdi estis sed ñ oēs. Sciebat nāq; quisnā esset qui traderet eū propterea dixit nō estis mūdi oēs. Postq; ergo lauit pedes eoꝝ accepit vestimenta sua. ⁊ cum recubuisset iteruz dixit eis. Scitis q̄d fecerim vobis? Vos vocatis me magister ⁊ domine ⁊ bene dicitis. Sum eteni. Si ergo ego laui pedes vestros dominꝰ et magister. ⁊ vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū enī dedi vobis vt quēad modum ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Amen dico vobis nō est seruus maior domino suo. Neq; apl'us maior eo q̄ misit illum. si hoc scitis beati eritis si feceritis ea.

De sacramenti institutione. M. xxvj. R. xiiij. Luce. xxij.

¶ Capitulum. cxxix.

Quanducātibus ait Jesus. Desiderani hoc pascha māducare vobiscum anteq; patiar. Dico enim vobis qꝝ ex hoc nō māducabo illud donec impleat in regno dei. ¶ Cenanti autē illis. Accepit iesus panē gratias. L. egit ⁊ benedixit. M. ⁊ fregit. M. L. deditq; discipulis suis ⁊ ait. Accipite. M. ⁊ comedite. hoc. M. est. L. corpus. R. meū qō pro vobis tradet hoc facite in meā cōmemoratōez. Similiter ⁊ calicez postq; cenauit accipiens. M. gratias egit ⁊ dedit illis dicens. Accipite. L. et dimidite inter vos ⁊ bibite. M. ex hoc omes. Hic est sanguis meus noui testamenti. Hic. L. est calix nouū testamētum in meo sanguine. L. qui pro vobis et. M. pro multis effundetur in remissionem peccatoꝝ. Dico autem vobis quia non bibā amodo de hoc genimine vitis vsq; in diē illū cum illud bibam nouū vobiscū in regno patris mei dei. R. Et biberunt ex eo omnes.

Videtur intelligendum q̄ cena agni fuerit alia cena vel eadem discōtinuata per pedum lotionez vt intelligē per dictum Johannis.

De predictione negationis Petri et questione discipulorum. M. xxvj. R. xiiij. L. xxij. J. xiij.

Capitulum. cxl.

Tunc. M. L. dixit illis iesus. Omnes vos scandalū patiemini in me in ista nocte quia scriptum est. Percutiam pastorem ⁊ dispergentur oues gregis. sed postq̄ resurrexero precedam vos in galileam. Respondēs autem Petrus ait illi. Et si omnes scādalisati fuerint in te. ego nunq̄ scandalisabor. Et. M. ait illi iesus primsq̄. R. gallus bis vocem dederit ter me es negaturus. Amē. M. dico tibi. qꝝ in hac nocte antequā gallus cantet ter me es negaturus. At R. ille amplius loq̄batur. Et. M. si R. oportuerit me mori te cum te non negabo. Similr et oēs discipuli dixerūt. Non. J. de omnibus vobis dico. Ego scio quos elegerim. sed vt adimpleatur scriptura. Qui māducat panē meū leuabit cōtra me calcaneū suū. Amē amen dico vobis primsq̄ fiat vt cuz fuerit factū credatis qꝝ ego sum. Amen amen dico vobis qui accipit si quem misero me accipit. qui autē me accipit. accipit eū q̄ me misit. Cuz hoc dixisset iesus turbatus est spiritu ⁊ protestatus est ⁊ dixit. Amen. J. R. dico vob quia vnus ex vobis me tradet qui. R. māducat mecuz. Aspicientes. J. ergo adinuicem discipuli hesitātes de quo diceret. Et M. contristati. R. valde ceperunt singuli dicere. Nūquid ego sum domine? At ille respōdens ait. Unus. R. ex duodecim qui M. intingit. R. mecū manū in parabside M. in catino. R. hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptuz est de illo. Ue autē homini illi p quē filius hominis

Intelligenda ē mina negatio petri velut vna nēgatio continuata que incepit anteq̄ gallus cantaret ⁊ sic intelligunt euangeliste minam negationem factam anteq̄ gallus cāt̄aret sed cōsumata ē anteq̄ secūdum galli cantū vt ponit M. arcnce repugnat qꝝ xp̄s vtrūq; dixerit nūc vt marc⁹ ponit & bis. nūc vt alij ad maiorem exaggerationem

tradetur. Bonum erat ei si natus nō fuisset homo ille. Respōdēs. Ad aūt iudas qui tradidit eū dixit. Nunquid ego sum Rabbi? ait illi. Tu dixisti Erat. J. ergo recūbēs vn⁹ ex discipulis eius in sinu iesu quez diligebat Jesus Innuit ergo huic symon Petrus z dixit ei. Quis ē de quo dicit? Itaq; cū recubuisset ille sup pect⁹ Jesu dicit ei. Domine qs est? Respondit Jesus. Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem dedit iude symoni scariothis. Et post buccellam tunc introiuit in eum sathanas. Et dicit ei iesus. Quod facis fac citius Nocauit nemo sciuit discumbentiū ad quid dixerit ei. Quidā enim putabant quia loculos habebat Judas quia dicit ei iesus. Eme ea que opus sunt nobis ad diez festum. Aut egenis vt aliquid daret. Cuz ergo accepisset ille. exiuit cōtinuo. Erat autem nox. Cuz ergo exisset dicit iesus. Nūc clarificatus est filius hominis z deus clarificatus est in eo. si deus clarificatus est in eo et deus clarificabit eum in semetipso et continuo clarificabit eum. ¶ Filioli adhuc modicum vobiscuz sum. quenitis me et sicut dixi iudeis quo ego vado vos non potestis venire. Et vobis dico mō. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. vt z vos diligatis inuicem. In hoc cognoscēt omēs quia mei estis discipuli. si dilectionez habueritis ad inuicem. Dicit ei Symō petrus. Domine quo vadis. Respōdit iesus quo ego vado non potes me sequi modo. sequens autez postes. Dicit ei Petrus. Quare non possuz te sequi modo? Animaz meam p te pono. Rñdit iesus/ animā tuam p me pones. Amen amen dico tibi Non cantabit gallus donec ter me neges. Et ipsi ceperunt querere inter se quis esset qui eum traditurus esset.

Intelligenduz est q iobānes pinquus iesu inclinauit faciem suam ad faciem iesu ipsum familiariter z silenter interrogans cui christus sub missa respondit.

Dixit hoc permittendo nō iubendo nec scelus aperiendo.

Facta est autez z contentio inter eos. quis eorum videretur esse maior. Dixit autē eis Reges gentium dominantur eorum: z qui potestatem habent super eos benefici vocantur. Vos autem non sic sed qui maior est in vobis fiat sicut minor/ z qui precessor est sicut ministrator. Nam quis maior est qui recumbit/ an qui ministrat? Nōne q recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis qui pmansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vob sicut disposuit mihi pr me regnū vt edatis z bibatis sup mensam meā in regno meo. z sedeatis sup thronos iudicātes duodecim tribus israel Dixit autez dominus symoni. Symon ecce sathan expetiuit vos vt cribraret sicut triticum. Ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Et tu aliquādo conuersus pfirma fratres tuos. Qui dixit. Domine tecum sum paratus z in carcerē z in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi Petre. Non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me z dixit eis. Quando misi vos sine sacculo et pera et calciamētis. Nūquid aliquid defuit vobis? At illi dixerūt. Nihil. Dixit ergo eis sed nūc qui habet sacculum tollat similiē z peram/ sed qui nō habet vēdat tunicā suā z emat gladiū. Dico enim vobis quoniā adhuc hoc quod scriptuz est oportet impleri in me. Et cuz iniustis deputatus est. Etenī ea que sunt de me. finem habent. At illi dixerūt. Ecce duo gladij hic. At ille dixit eis. satis est.

De sermone domini post cenaz et cōtinet multas rubricellas pro multitudine doctrinaz vbi p totuz de mysterio trinitatis Jo. xiiij. xv. xvj. xvij.

¶ Capitulum. cxlj.

Dixit discipulis suis. Non turbetur cor vestrū. Creditis in deum z in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissez vobis qz vado parare vobis locū et si abiero et preparauero vobis locum. iterū venio ad vos z accipio vos ad meipsum vt vbi ego sum et vos sitis. et quo ego vado scitis. et viā scitis. Dicit ei Thomas. Dñe nescimus

Prima rubricella.

quo vadis ⁊ quomō possumus viaz scire? Dicit ei iesus. Ego sum via veritas ⁊ vita. Nemo venit ad patrē nisi p me. Si cognouissetis me ⁊ patrem meū vtiqz cognouisse tis, ⁊ amodo cognoscetis eū ⁊ vidistis eum. Dicit ei philippus. Dñe ostende nobis patrem et sufficit nobis? Dicit ei Jesus. Tanto tempe vobiscū sum ⁊ nō cognouisti me Philippe qui videt me, videt ⁊ patrem meum. Quomodo tu dicis ostende nobis patrem? Nō credis quia ego in patre ⁊ pater in me est? Verba q̄ ego loquor vob a me ipso nō loquor. Pater autē in me manens ipe facit opa. Non creditis quia ego in patre ⁊ pater in me est. Alioquin ꝓpter opera ipa credite. Amē amen dico vobis qui credit in me, opera que ego facio ipse faciet et maiora horum faciet quia ego ad patrē vado. et quodcūqz petieritis in nōie meo hoc faciam vt glorificet pater in filio. si quid petieritis in nōie meo hoc faciam. ¶ Si diligitis me mandata mea seruate. ⁊ ego rogabo patrem ⁊ alium paraclitū dabo vobis vt maneat vobiscū in eternū spiritū veritatis quē mūdus nō potest accipere, qz nō videt eum nec scit eū. Vos autē cognoscetis eū, quia apud vos manebit et in vobis erit. Non relinquā vos orphanos. veniam ad vos. Adhuc modicuz ⁊ mūd⁹ me iam non videt. Vos autē videtis me quia ego viuo ⁊ vos viuetis. In illo die vos cognoscetis, qz ego in patre meo ⁊ vos in me et ego in vobis. Qui habet mādata mea et seruat ea ille est qui diligit me. qui autē diligit me diliget a patre meo ⁊ ego diligā eū et manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas non ille scariothis. Domine quid factū est qz manifestaturus es teipm nobis ⁊ nō mundo? Respondit ei Jesus et dixit ei. ¶ Si quis diligit me sermonez meū seruabit ⁊ pater meus diliget eū, ⁊ ad eum veniemus ⁊ mansionē apud eū faciemus. Qui non diligit me sermones meos nō seruat. Et sermonem quē audistis nō est meus sed ei⁹ qui misit me patris Hec locutus sum vobis apd vos manēs

Secūda rubricella.

Questio Jude apostoli.

Tertia rubricella.

Implendus sermo xpi.

Paraclitus autē spūs sanctus quem mittet pater in nōie meo ille vos docebit omnia ⁊ suggeret vobis oīa quecūqz dixero vob. Pacem relinquo vobis pacē meā do vob nō quomō mūdus dat ego do vobis. Nō turbet cor vestrū neqz formidet. Audistis quia dixi vobis vado ⁊ venio ad vos. si diligeretis me, gauderetis vtiqz, quia ad patrē vado qz pr maior me est. Et nūc dixi vo bis priusq̄ fiat vt cuz factū fuerit credatis Jā nō multa loquar vobiscum. Venit enī princeps mūdi huius ⁊ in me non hz quicq̄. sed vt cognoscat mūd⁹ qz diligo patrē ⁊ sic mandatū dedit mihi pat sic facio. Surgite eamus hinc. ¶ Ego sum vitis vera ⁊ pr meus agricola est. Omnē palmitē in me nō ferentē fructū tollet eum. et omnē qui fert fructū purgabit eū vt fructū plus afferat. Jā vos mūdi estis pter sermonē quez locutus sum vobis. manete in me et ego in vobis. Sicut palmes non pōt ferre fructū a semetipso nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me mānseritis. Ego J. xv. sum. vitis ⁊ vos palmites. qui manet in me ⁊ ego in eo hic fert fructum multum quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me nō manserit mittet foras sicut palmites. ⁊ arescet ⁊ colligent eū ⁊ in ignez mittent ⁊ ardet. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint. qcūqz volueritis petetis ⁊ fiet vobis. In hoc clarificatus est pater meus vt fructū plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. si precepta mea seruaueritis manebitis in dilectōe mea sicut ⁊ ego precepta patris mei seruaui et maneo in eius dilectione. Hec locutus sum vobis vt gaudium meum in vobis sit ⁊ gaudiū vestruz impleat. ¶ Hoc est precptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectōem nemo

Quarta rubricella. Secundū aliquos hic incipit capitulum, xv Jo. non explicat euangelista quo uenit dominus et dixerit sequētia quia nō dum transierat torrentez cedron nec erat ymnus dictus. Nisi velimus vt regula vel annicapationis vel remorationis,

Precceptum dilectionis.

Quinta rubricella.

habet vt aiam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis q ego precipio vobis. Jam non dicā vos seruos/quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autē dixi amicos q omnia quecunq audiui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me elegistis sed ego elegi vos et posui vos vt eatis et fructū afferatis et fructus vester maneat vt quodcūq petieritis patrē in nōie meo det vobis. ¶ Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Si mūdus vos odit (Quarta rubricella. scitote q me priorē vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis mundus qđ suū erat diligeret. q vero de mundo nō estis sed ego elegi vos de mūdo. propterea odit vos mūdus. Memētote verbi mei quē ego dixi vobis. Nō est seruus maior dño suo. si me psecuti sunt et vos psequētur. si sermonē meū seruauerint et vestrū seruabūt. Sed hec oīa facient vobis propter nomē meū q nesciūt eū q misit me. Si nō venissem et locutus eis fuissem peccatum nō haberēt. Nūc autē excusationem nō hñt de pctō suo. Qui odit me et patrē meū odit. Si opa nō fecissem in eis que nemo alius fecit. peccatū nō haberēt. Nūc autē et viderūt et oderunt et me et patrē meū sed vt impleat sermo q in lege eorū scriptus est q odio habuerūt me gratis

¶ Cū autē venerit paracli- (Septima rubricella. tus quē ego mittā vobis a patre spīm veritatis q a patre procedit ille testimoniū phibebit de me et vos testimonium phibebitis quia ab initio mecū estis Hec locutus sum vobis vt nō scādalisemini. Absq synagogis facient vos. sed venit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequiū se pstare deo. Et hec facient vobis quia nō nouerūt patrē neq me. sed hec locutus sum vobis vt cū venerit hora eorū reminiscamini q ego dixi vobis. Hec aūt vobis ab initio non dixi q vobiscū eram.

¶ Et nūc vado ad eū qui (Octava rubricella. me misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis Sed quia hec locutus sum vobis tristicia implevit cor vestrū sed ego veritatem dico vobis. Expedit vobis vt ego vadā. Si ei nō abiero paracl⁹ nō veniet ad vos. si aūt abiero mittā eū ad vos. Et cū venerit ille arguet mūdum de peccato et de iustitia et de iudicio. De peccato quidē q non crediderunt in me. de iustitia vero q ad patrem vado et iam nō videbitis me. De iudicio aūt quia princeps huius mūdi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere/ sed nō potestis portare modo. Cū aūt venerit ille spūs veritatis docebit vos omnē veritatem. Non em loquet a semetipo sed q cumq audiet loquet et que ventura sunt annūciabit vobis. Ille me clarificabit q⁹ meo accipiet et annūciabit vobis. (Nona rubricella. ¶ Modicū et iā non videbitis me. et iterū modicū et videbitis me q⁹ vado ad patrē Dicebant ergo ex discipulis eius ad inuicē. Quid est hoc qđ dicit nobis modicū et non videbitis me et iterum modicū et videbitis me q⁹ vado ad patrē? Dicebat ergo qđ est hoc q⁹ dicit nobis modicū? Nescim⁹ qđ loquit. Cognouit aūt Jesus q volebāt eū interrogare et dixit eis. De hoc q̄ritis inter vos q⁹ dixi modicū et nō videbit me et iterū modicū et videbitis me. Amē amē dico vobis quia plorabitis et flebitis vos. mūdus autem gaudebit. vos aūt cōtristabimini. sed tristicia vestra vertet in gaudium. Mulier cum parit tristiciā habet q⁹ venit hora eius Cum aūt peperit puerū. iam nō meminit pressure ppter gaudiū q⁹ natus est homo in mundū. Et vos igit nūc quidē tristiciā habetis. Iterū aūt videbo vos et gaudebit cor vestrū et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Et in illo die non rogabitis quicquā. ¶ Amen amen dico (Decima rubricella. vobis si qđ petieritis patrē in nomine meo dabit vobis. Usq mō non petistis quicq in nomine meo. Petite et accipietis vt gaudium vestrū sit plenū. Hec in proverbijs locutus sum vobis. Venit em hora cū iam nō in proverbijs loq⁹ vobis sed palā de patre meo annūciabo vobis. In illo die in nomie meo petetis. Et non dico vobis q⁹ ego rogabo patrem de vobis. Ipe em pater amat vos q⁹ vos me amatis et credidistis q⁹ a deo exiui. Exiui a patre et veni in mundū. Iterū relinquo mundū et vado ad patrē. Dicūt ei discipuli eius. Ecce nūc palā loqueris et p

verbiū nullū dicis. Nūc scimus quia scis omnia ⁊ non est opus tibi vt qs te interroget. In hoc cognouim⁹ q̄ a deo existi. R̄n dit eis Jesus. Modo creditis. Ecce venit hora ⁊ iā venit vt dispergami vnusq̄sq̄ in sua ⁊ me solū relinq̄tis. ⁊ nō sum solus q̄ pater mecū est. Hec locut⁹ sum vobis vt in me pacē habeatis. In mūdo pressurā habebitis sed confidite ego vici mūdū. Hec locutus est Jesus ⁊ sublenatis i celū oculis dixit. Pater venit hora clarifica fili tuum tuum vt filius tuus clarificet te sicut dedisti ei potestatē omnis carnis vt omne q̄ dedisti ei det eis vitā eternā. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū ⁊ quē misisti ihm xpm. Ego te clarificaui sup terrā. opus cō summaui q̄ dedisti mihi vt facā. ⁊ nunc clarifica me tu pat apud temetipm claritate quā habui priusq̄ mūdus esset apud te. Manifestaui nomē tuū hoib⁹ quos dedisti mihi de mūdo. Tui erāt ⁊ mihi eos dedisti ⁊ sermonē tuū seruauerūt ⁊ nūc cognouerunt q̄ oīa q̄ dedisti mihi abs te sunt q̄ verba q̄ dedisti mihi dedi eis. ⁊ ipi acceperunt ⁊ cognouerūt vere q̄ a te exiui ⁊ crediderūt q̄ tu me misisti. Ego p eis rogo nō p mūdo rogo sed p his quos dedisti mihi q̄ tui sunt. Et mea oīa tua sunt ⁊ tua mea sunt ⁊ clarificat⁹ sum in eis. Et iam nō sum in mūdo ⁊ hi in mūdo sunt ⁊ ego ad te venio. Pr̄ sancte serua eos in nōie tuo q̄s dedisti mihi vt sint vnū sicut ⁊ nos. Cū essem eis ego seruabā eos in nōie tuo. q̄s dedisti mihi custodiui ⁊ nemo ex eis perijt nisi filius pditōis vt scr̄ptura impleatur Nunc aūt ad te venio ⁊ hec loq̄r in mūdo vt habeāt gaudiū meū impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonē tuū ⁊ mundus eos odio habuit q̄ nō sunt de mūdo sicut ⁊ ego nō sum de mūdo. Nō rogo vt tollas eos de mūdo sed vt serues eos a malo. De mundo nō sunt sicut ⁊ ego nō sum de mūdo. Sactifica eos in veritate. sermo tus veritas est. sicut tu me misisti in mundū. ⁊ ego misi eos in mundū. ⁊ ego p ipis sāctifico me ipm vt sint ⁊ ipi sāctificati in veritate. Nō p his aūt rogo tantū. sed ⁊ p eis qui credituri sunt p verbum eor̄ in me. vt oēs vnum sint. sicut et ego pater in te ⁊ tu in me. vt et ipi in nobis vnum sint. vt mundus credat q̄ tu me misisti. Et ego claritatē quā dedisti mihi. dedi eis. vt sint vnum sicut ⁊ nos vnum sumus. Ego in eis ⁊ tu in me vt sint cōsummati in vnum ⁊ cognoscat mundus q̄ tu me misisti. et dilexisti eos sicut et me dilexisti. Pater q̄s dedisti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecū vt videāt claritatē meā quā dedisti mihi. q̄ dilexisti me ante cōstitutōez mūdi. Pater iuste mundus te nō cognouit. ego aūt cognoui ⁊ hi cognouerūt q̄ tu me misisti ⁊ notum feci eis nomen tuum vt dilectio. qua dilexisti me. in ipsis sit ⁊ ego in ipsis.

Undecima rubricella.

De oratione Jesu et

sua captione. Ad. xxvj. R. xiij. L. xxij. J. xviij. Capitulum. cxlij.

Hec J. cum dixisset Jesus et. Ad. hymno. R. dicto exierunt in montem oliueti et. L. egressus ibat sm consuetudinē in montē oliuar̄ trans torrentē. J. cedron in villam. Ad. in prediū. R. cui nomen gethsemani. Secuti. L. sunt autē eum et discipuli eius. Sciebat J. et iudas q̄ tradebat eum locum. q̄ frequenter conuenerat iesus illuc cum discipulis suis et. Ad. dixit R. Sedete hic donec. Ad. vadā illuc. Ad. orem. R. Et cossumpto. Ad. R. petro ⁊ duobus filijs zebedei cepit. Ad. cōtristari ⁊ mestus esse pauere. R. et tedere. Tūc. Ad. ait. R. ill'. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortem. Sustinete hic ⁊ vigilate mecum et. L. ipe auulsus est ab eis quantū est iactus lapidis. Et pgressus. Ad. R. pusillum prociit. Ad. in faciē suam sup. R. terrā ⁊ orabat vt si fieri posset trāsiret ab eo hora. Et dixit Abba pr̄ omnia possibilia sunt tibi transfer hunc calicē a me. sz nō q̄ ego volo sz q̄ tu Adi. Ad. pater si possibile est transeat a me calix iste. Verūtamen nō sicut ego volo sz sicut tu. Et venit ad discipulos suos ⁊ Ad. inuenit. R. eos dormientes. et dixit petro sic. Symon. R. dormis. Nō. Ad. potuisti R. vna hora vigilare mecum. Vigilate ⁊ orāte vt nō intretis in tentatōez. Spiritus quidez promptus est caro autem infirma.

Duodecima rubricella.

Potest intelligi q̄ christus bis ita dixit.

Iterū ſecō abijt ꝛ oꝛauit eundē ſermonē dicēs. Pater. AD. mi ſi nō pōt hic calix trāſire niſi bibā illū fiat uolūtas tua. Et uenit AD. R. iteꝝ ꝛ inuenit eos dormiētes erāt eñ oculi eoꝝ grauati ꝛ ignoꝛabant. R. qd ꝛ̄ndērent ei. Et relictis. AD. illis iterū abijt et oꝛauit eundē ſermonē. ꝛ poſitis L. genibus oꝛabat dicēs. Pater ſi uis tranſfer calicem iſtū a me. Uerūtamē non mea ſed tua uolūtas fiat. Apparuit autē illi angelus de celo cōfortans eū Et factus in agonia prolixiꝰ oꝛabat, ꝛ factus eſt ſudoꝛ eius ſicut gutte ſanguinis decurrētis in terrā. Et cū ſurrexiſſz ab oꝛatione ꝛ uenieſſet ad diſcipulos ſuos ꝛ uenit eos dormiētes pre triſticia. ꝛ ait illis. Quid dormitis? Dormite iam. AD. R. et requieſcite. Sufficit. R. ſurgite. L. et oꝛate ne intretis in tentationē. Ecce. AD. appꝛopinquabit. R. hoꝛa ꝛ filius hoīs tradet in manꝰ peccatoꝝ. ſurgite eamus. Ecce q̄ me tradet ꝓpe eſt. Judas. J. ergo cū accepiſſz cohoꝛte a pontificibus ꝛ phariſeis miſtros uenit illuc cū laternis ꝛ facibus ꝛ armis. et AD. adhuc. R. ieſu loquēte. Ecce iudas ſcariothis unus ex. xij. ꝛ cū eo turba mꝫta cuz gladijs ꝛ fuſtibꝰ. miſſi. AD. a principibꝰ ſacerdotū ꝛ ſcribis. R. ꝛ ſenioꝛibꝰ. AD. R. populi. Dederat aūt traditoꝛ eis ſignū dicēs. Quēcūq; oſculatus fuero ipe eſt tenete eū et ducite. R. caute et. L. antecedebat eos et appꝛopinq̄uit ieſu ut oſculaꝛet eū. Et. AD cū uenieſſet. R. ſtatī acceſſit ad eū ꝛ ait Rabbi. R. Aue. AD. rabbi. ꝛ. AD. oſculatꝰ. R. ē eum. Dixit. AD. ei ieſus. Amice. Ad q̄d ueniſti? Judas oſculo filiū hoīs tradis Jeſus J. itaq; ſciēs oīa que uentura erāt ſup euz pceſſit ꝛ dixit eis. quē queritis? Rñderūt ei Jeſum nazarenū dixit eis ieſus ego ſuz. Stabat aūt ꝛ iudas qui tradidit eū cū ipis Ut ergo dixit eis Jeſus ego ſuz abierūt retroꝛſuz et ceciderūt in terrā. Iterū ergo eos interogauit Quē queritis? Illi aūt dixerūt Jeſum nazarenū. Rñt ieſus. Dixi uobis quia ego ſum. ſi ergo me q̄ritis ſinite hos abire. Ut impleret ſermo quē dixit q̄ ꝙs dediſti mihi nō perdidi ex eis quēq̄. Tūc. AD. acceſſerūt ꝛ miſerunt. AD. R. iniecerūt in ihm ꝛ tenuerūt eū. AD. R. inuenerūt in ihm ꝛ tenuerūt eū Uidētes. L. aūt hi qui cū ipſo erant. quod futurū erat dixerūt ei: Dñe ſi percutim⁹ in gladio. Rñs aūt ieſus ait. ſinite uſq; huc Et tetigit auriculā eius ſanauit eū. Dixit aūt ieſus ad eos qui uenerāt ad ſe principes ſacerdotū ꝛ magiſtratus templi ꝛ ſeniores. Tāq̄. AD. L. ad R. latronē exiſtis cū gladijs ꝛ fuſtibus cōprehēdere me. cū q̄tidie. L. fuerim uobiſcū in templo ꝛ ſedebaz. AD. docēs ꝛ nō. AD. me. R. tenuiſtis. ſed hec ē hoꝛa uestra ꝛ ptās tenebraꝝ Hoc AD. autē. R. totum factū eſt ut ad implerentur ſcripture ꝓphetaꝝ. Tunc AD diſcipuli R. relicto eo omnes fugierunt. Adoleſcēs. R. aūt quidaz ſequebaꝫ eū amictus ſindone ſup nudo et tenuerunt eum. Et ille relicta ſindone nudus ꝓfugit ab eis. Cohoꝛs. J. aūt et tribunus ꝛ miſtri iudeoꝝ cōprehenderūt Jeſum ꝛ tenētes. AD. L. ligauerunt euz et adduxerūt eū ad Annā primū. Erat enim ſocer Cayphe qui erat pōtifex anni illius Erat autē Cayphas qui cōſiliū dederat iudeis quia expedit unū hoīem mori pro populo: Et cōuenerūt. R. in unū oēs ſacerdotes ſcribe ꝛ phariſei ꝛ ſeniores.

Supervenerant forte aliqui cum turba. vel poſt. vel ideo dicitur principes venisse qui miſerunt ſuos.

Intelligendum eſt poſtq̄ iudas oſculatus eſt ieſum quia preceſſerat regreſſus ad turbā ad q̄ ieſus ꝓceſſit.

De miſſione ieſu ad Annā. Et ꝓma negatōe petri. AD. xxvj. R. xviij. L. xxij J. xviij.

(Ca. cxliij.)

Equebaꝫ J. aūt ieſum Simō pe⸗ trus ꝛ alius diſcipul⁹. Diſcipulus

aūt ille erat notus pontifici et introiuit in atrium principis cum iesu. Petrus aūt stabat ad ostium foris. Exiuit ergo alius discipulus qui erat notus pōtifici ⁊ dixit ostiarie introduxit petrum. dixit ergo Petro ancilla ostiaria summi ℟. sacerdotis cum vidisset Petrum calefacientem se L. sedentem ad lumen. Et M. tu cū iesu nazareno ℟. galileo eras. Nunquid J. et tu ex discipulis es hominis istius? Ethic. L. cum illo erat At. M. ille? ℟. negauit. L. illum coram omnibus dicens. Mulier. L. nō noui illum. Non. J. sum neq; ℟. scio, neq; nomi quid dicas. Stabant. J. aūt serui ⁊ ministri ad prunas quia frigus erat ⁊ calefaciebant se. Erat aūt cum eis ⁊ Petrus stans et calefaciēs se. Et. ℟. exiuit foras ante atriū ⁊ gallus cātauit. Pontifex. J. ergo interrogauit iesum de discipulis et de doctrina eius. Respōdit ei iesus. Ego palam locutus sū mundo ego semper docui in synagoga ⁊ in templo q̄ omnes iudei cōueniunt ⁊ in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas. Interroga eos qui audierūt q̄ locutus sum ipsis. Eccehi scīūt qd dixerim ego. Hec cū dixisset vnus assistēs ministrorū dedit alapā ie sū dicēs. Sic rndes pōtifici? Rndit ei ibs. Si male locutus sum testimoniū phibe d̄ malo. si aūt bn̄ qd me cedis? Et misit eū annas ligatū ad Caypham pontificē.

Quāmis diuersi diverse mode videāt loqui de mō concordandi implicē negationē petri ita vt Aug. sentire videat tā fuisse in domo anne. Ipse nihilominꝰ vel alii nō intendūt pīndicare ꝓbabiliori mō dicendū si ex tertia possit elici sicut esse videt modus hic cōtentus iudicet lector.

De missione iesu ad

cayphā. M. xxvj. ℟. xiiij. L. xxij. J. xviij.

Capitulum. cxliij.

HL. M. illi tenētes Jesum duxerūt illū ad cayphā principē sacerdotū vbi scribe seniores ⁊ pharisei cōuenerāt. Petrus. M. ℟. aūt seq̄bat eū alongeq; in atriū principis sacerdotū. Et ingressus intro sedebat cū ministris vt. M. videret finē. Accenso. L. aūt igne in medio atrio ⁊ circūsedētibus illis. erat Petrus in medio eorū ⁊ calefaciebat se ad ignē. Principes aūt sacerdotū ⁊ omne cōsiliū querebāt falsum cōtra iesum testimoniū vt eum morti traderēt ⁊ nō inueniebant cū multi falsi testes accessissent et. ℟. cōuenientia testimonia nō erāt. Nouissime. M. autē venerūt duo falsi testes ⁊. ℟. falsum testimoniū ferebāt aduersus eū dicentes. Qm̄ nos audiuimus eū dicentē. Ego dissoluam tēplū hoc manufactum et post triduum aliud nō manufactū edificabo. Hic M. dixit possum destruere tēplū dei ⁊ post triduū reedificare illud. Et ℟. nō erat pueriēs testimoniū illorū. Et exurgēs sūmus sacerdos in mediū interrogauit iesum dicens. Nō rndes quicq̄ ad ea q̄ tibi obiciunt ab his? Ille aūt tacebat ⁊ nihil rndit. Rursus sūmus sacerdos interrogauit eū et dixit ei. Adiuro M. te ꝑ deū viuū vt dicas nobis si es xp̄us filius dei bn̄dicti. ℟. Dixit illi iesus. Tu dixisti. Ego. ℟. sum. Verumtn̄ M. dico vobis amodo videbitis M. ℟. filiū hoīs sedentē a dextris vtutis dei ⁊ venientē in nubibus celi. Tūc pn̄ceps sacerdotū scidit vestimēta sua dicens Blasphemauit. qd adhuc egemus testibꝰ et desideramꝰ. ℟. testes. Ecce M. nūc ℟. audistis blasphemiā. qd vob videt? Qui ℟. oēs. M. pdēnauerūt eū reū ee mortis. Et L. viri q̄ tenebāt eū illudebāt ei. Tunc M. expuerūt. ℟. L. in facē eius ⁊ velauerūt L. eū cedētes. L. eū colaphis. ℟. ⁊ L. interrogauerūt. M. eū dicētes ꝓphetiza nobis rp̄e qs est q̄ te pcussit? Et ℟. ministri aū alapis cedebāt ⁊ alia mlta blasphemātes dicebāt in eum.

Difficultas puenit in hoc passu qr tres cuāgeliste nō loquūt de anna iō vident cōprehendere factū anne cū facto cayphe vt i prima negatione petri q̄ hic pōit cū duabus aliis

De scda et tercia ne

gatōne Petri. M. xxvj. ℟. xiiij. L. xxij. J. xviij.

Capitulum. cxlv.

EXeunte. M. aūt Petro ianuā rursus ℟. cū vidisset illū alia. M. ancilla. ℟. cepit dicere circūstantibus

Gloſa Intelligēdū

Quia hic ex illis ẽ. Hic M. erat cũ iesu nazareno. Et. L. post pusillũ alius vidẽs eũ dixit. Et tu de illis es. Erat .P. aũt Symon petrus stãs et calefaciẽs se. Dixerũt ergo ei. Nũquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Et iterũ negauit cũ iuramẽto qr nõ noui hoĩem. Et. M. post. R. pusillus interuallo. L. q̃si hore vnius rursus. M. R. qui astabant dicebãt petro. Vere ex illis es. Nam ⁊ galyleus es ⁊ loquela M. tua manifestum te facit. Dixit. J. vnus ex seruis pontificis cognatus eius cuius petrus abscidit auriculam. Nonne ego tevidi in horto cum illo? ille. R. autẽ cepit anathematisare detestari. M. ⁊ iurare. M. R. quia. R. nescio hominez istum quem dicitis. Et continuo. L. adhuc eo loquente iterum R. gallus. M. R. cantauit. L. J. Et. L. conuersus dñs respexit petrum. Et. M. recordatus. L. R. est petrus verbi domini sicut dixerat q̃ priusq̃ gallus cantet bis R. terme negabis. Et egressus foras flenit amare.

De tercia cõ

nẽtõe seniorũ ⁊ traditiõe iesu pylato. M. xxvij. R. xiiij. et. xv. L. xxij. et. xxiij. J. xviij. et. xix. Caplm. xlvj.

Mane. M. aũt facto

mane factus L. est dies .i. galiliũ. M. inierunt oẽs principes sacerdotũ ⁊ seniores ppli aduersus iesum vt eũ morti traderẽt. Et adduxerunt. L. eum in cõsiliũ suum dicẽtes. Si tu es xps dic nobis. Et ait illis. Si dixero vobis non creditis mihi. si autez et interrogauero non respondebitis mihi neq̃ dimittetis. Ex hoc autez erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei. Dixerũt aũt omnes. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis qr ego sum Et illi dixerunt. Quid adhuc desideramus testimonium. ipsi enim audiuimus de ore eius. Et surgens omis multitudo eorũ ⁊. R. vinciẽtes. M. Jesum duxerunt illũ ad .P. ylatum a caypha in ptorium. Erat aũt mane ⁊ ipsi non introierunt in ptorium vt nõ contaminarentur sed manducarẽt pascha. Exiuit ergo ad eos .P. ylatus foras ⁊ vinctum. M. adduxerũt et tradiderunt pontio .P. ylato psidi. Tunc videns q̃ eũ tradidit q̃ dãnatus esset penitentia ductus retulit. xxx. argenteos principibus sacerdotum ⁊ senioribus ppli dicẽs Peccaui tradens sanguinem iustum. At illi dixerũt. Quid ad nos? Tu videris. Et proiectis in templo argẽteis recessit ⁊ abiẽs laqueo se suspendit. Principes aũt sacerdotum acceptis argẽteis dixerũt. Non licet mittere eos in carbonam qr pcium sanguinis est. Consilio aũt inito emerũt ex ipsis agrum figuli in sepulturam pegrinoꝝ ꝓpter hoc vocat⁹ est ager ille acheldemach hoc est ager sanguinis vsq̃ in hodiernum diem. Tunc adimpletum est quod dictum est p .Hieremiam ꝓphetam dicentẽ. Et acceperunt. xxx. argenteos pcium appreciati quod appreciauerunt a filijs isrl ⁊ dederũt eos in agrũ figuli sicut constituit mihi dominus. Jesus autem stetit ante psidem. Et .J. dixit psidi. Quam accusationem affertis aduersus hominez hunc? Responderunt ⁊ dixerunt ei. Si non esset malefactor non tibi tradissemus eum. Dixit ergo eis .P. ylatus. Accipite eum vos ⁊ fm legem vestram iudicate eum

Quia in qualiber negatõe petri multe persone locute sunt sicut fuit in tumultu. ⁊ petrus nũc erat nunc redit vt turbatus. nõ cõsiderãs q̃d diceret aut a quo affirmabatur. Et intelligẽdũ est q̃ bis conuenerũt in domũ cayphe reseruato ibidez et a seruis custodito nõ sine cõtumelijs et flagellis.

Prima rubricella.

Intelligẽdũ est q̃ bis conuenerũt in domũ cayphe reseruato ibidez et a seruis custodito nõ sine cõtumelijs

Litera Aug. bz ad caypha sed hec est dis rior lz salues suã vide.

Attẽdẽda est multiplex accepcio pasche vt de in postillis

Secunda rubricella.

Tercia rubricella.

Quãuis hec prophetia sit magis in zacharia, nihilominus venit in mentẽ hieremie propter aliquã similitudinẽ quorundã verborum hic positorũ cũ verbis suis ⁊ ñ curauit mu

Dixerũt ergo iudei. Nobis non licet interficere quemq; vt sermo iesu impleret quez dixit significans qua morte esset moriturus. Ceperunt .L. xrij. autem illum accusare dicentes. Hunc inuenimus subuertentem gentẽ nostram. ꝙ phibentem tributa dari cesari et dicentẽ se xp̃m regem esse. Pylatus ergo interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait. Tu dixisti. Ait autem pylatus ad p̃ncipes sacerdotum ꝙ turbas. Nihil inuenio cause in hoc hoie. At illi inualescebãt dicentes. Commouit populum docens p̃ vniuersam iudeam incipiens a galylea vsq; huc. Pylatus aũt audiens galyleam. Interrogauit si homo galyleus esset. Et vt cognouit q̃ de herodis potestate esset remisit eum ad herodem qui ꝙ ipse hieroſolimis erat illis diebus. Herodes autem viso iesu gauisus est valde. Erat eñ ex mlto tempore cupiens videre eum eo q̃ audierat multa de illo. Et sperabat signum aliquod ab eo videre fieri. Interrogabat eum illum multis sermonibus. At ipse nihil illi respõdebat. Stabant etiã p̃ncipes sacerdotum ꝙ scribe constanter accusantes eum. Sprevit aũt illum herodes cum exercitu suo ꝙ illusit indutum veste alba ꝙ remisit ad pylatum. Et facti sunt amici herodes ꝙ pylatus in ipsa die. Nam antea inimici erant adinuicẽ. Pylatus aũt cõuocatis p̃ncipibus sacerdotum ꝙ magistratibus ꝙ plebe dixit ad illos. Obtulistis mihi hoiem hunc quasi auertentẽ pplm. Et ecce ego coram vobis interrogãs nullam causam inuenio in hoie isto ex his in quibus eũ accusatis sed nec herodes. Nam remisi vos ad illũ ꝙ ecce nihil dignũ morte actum est ei. Intrauit ergo iterum in p̃torium pylatus. ꝙ vocauit iesum ꝙ dixit ei Tu es rex iudeorum? Respondit Jesus A temetipso hoc dicis. An alij tibi dixerũt de me. Rñdit pylatus. Nunquid iudeus ego sum? Gens tua ꝙ pontifices tradiderũt te mihi. quid fecisti? Rñdit iesus. Regnum meum non est de hoc mũdo. Si ex hoc mundo esset regnũ meũ ministri mei vtiq; decertarẽt vt ñ traderer iudeis. Nũc aũt regnũ meũ nõ est hinc. Dixit itaq; Pylatus. Ergo rex es tu? Rñdit ihesus. Tu dicis. quia rex sum ego. Ego ī hoc natus sum ꝙ ad hoc veni in mundũ vt testimoniũ phibeaz veritati. Oĩs qui ex veritate est audit vocẽ meã. Dixit ei Pylat?. Quid est veritas? Et cum hoc dixisset ad iudeos iterũ exiuit ꝙ dixit eis. Ego nullã cãm inuenio in eo. Est autẽ cõsuetudo vobis vt vnũ dimittam vobis in pascha. vultis ergo dimittam vobis regẽ iudeorum. Clamauerũt rursum oĩs dicentes. Non hunc/ sed barrabã. Erat aũt barrabas latro/ qui .L. xrij. erat p̃pter seditionẽ quandã factã in ciuitate ꝙ homicidium missus in carcerẽ. Iterũ ergo pylatus locutus est ad illos volẽs dimittere Jesum At illi succlamabãt dicẽtes. Crucifige crucifige illũ. Ille autem tercio dixit ad illos. Quid eñ mali fecit ille? Nullã cãm mortis inuenio in eo. Corripiã ergo illũ ꝙ dimittã. Tũc J. xix. ergo pylatus appẽhendit iesum ꝙ flagellauit ꝙ milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius ꝙ purpura circumdederunt eum ꝙ veniebãt ad eũ/ et dicebant. Aue rex iudeorum ꝙ dabãt ei alapas. Exiit iterum pylatus foras et dixit eis. Ecce adduco eum vobis foras vt cognoscatis quia in eo nullam causam inuenio. Exiit ergo ihesus portans coronam spineam et purpureum vestimẽtum et dicit eis. Ecce hõ. Cum ergo vidissent eum pontifices ꝙ ministri clamabant dicentes. Crucifige crucifige eũ. Dicit eis Pylatus. Accipite eũ vos et crucifigite. Ego eñ nõ inuenio in eo cãm. Rñderunt ei iudei. Nos legẽ habemus ꝙ ꝑm legem debet moꝛi qꝛ filium dei se fecit Cum ergo audisset pylatus hũc sermonẽ

Quinta rubricella.

Quarta rubricella.

Sexta rubricella.

Glosa Videñ etiã ꝑtes fuisse flagellatões xp̃i vt ista q̃ facta est ad satisfaciendũ iudeis. veluti quedã punitio altera vero iuxta legem romanoꝝ rũ ſzm q̃ prius flagellabatur occidẽd?.

Septima rubricella.

magis tumult. ¶Et ingressus est iterū in ptorium ⁊ dicit ad iesum. Unde es tu? Jesus aūt nō dedit ei. Dicit ei Pylatus. mihi nō loqueris. Nescis q̄ ptātem habeo crucifigere te ⁊ potestatem habeo dimittere te? Respōdit iesus. Non haberes ptātem aduersus me vllā nisi tibi esset datum desuper. ꝓpterea qui me tradidit tibi maius pctm habz. Et exinde querebat pylatus dimittere eum. Judei aūt clamabāt dicentes. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. Omnis em̄ qui se regē facit contradicit cesari. Pylatus ergo cum audisset hos sermones adduxit foras iesum ⁊ sedit p tribunali in loco qui dr licostratus hebraice autē gabbatha vel golgatha. Erat aūt pascha et pascha hora q̄si sexta. Et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi autē clamabant. Tolle tolle crucifige eū. Dicit ei pylatus. Regē vestrū crucifigā? Rnderunt pontifices. Non habemus regez nisi cesarē. Et. R. xv. accusabāt eū summi sacerdotes in multis et seniores. Ad. ppli et nihil rndit. Pylatus. R. aūt rursus interrogauit eūz dicens. Non rndes quicq̄. vides in quātis te accusant. Jesus aūt amplius nihil respondit. Jta vt mirarē pylatus pses. Ad. vehemēter. Per. R. xv. die aūt festū solebat dimittere illis vnum ex vinctis quēcunq̄ petissent. Erat aūt qui dicebat barrabas qui cū sediciosis vinctus erat qui in seditione fecerat homicidiū. Et cum ascēdisset turba cepit rogare sicut semp faciebat illis. Congregatis. Ad. ergo illis dixit pylatus. Quē vultis dimittā vobis Barrabā. an iesum qui dr xp̄us. Sciebat em̄ q̄ p inuidiā tradidissent eū summi. R. sacerdotes. ¶Sedente Ad. aūt eo p tribunali. misit ad eū vxor eius dicēs. Nihil tibi ⁊ iusto illi. multa em̄ passa sum hodie p visū ꝓpter eū. ¶Pcā pes aūt sacerdotū ⁊ seniores psuasert pplis et petauert. R. turbā vt. Ad. peterent barrabā iesū vo pderēt. Rndēs aūt pses ait illis. Quē vultis vob dimittā? At illi dixerūt Barrabā. Dicit illis pylatus. Quid ergo faciā de iesu qui dr xp̄s? Dicūt oēs crucifigat. At illis pses. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicētes crucifigat. ¶Videns aūt pylatus q̄ nihil pficeret/sed magis tumultus fieret accepta aqua lauit manus cora populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius vos videritis. Et respōdēs vniuersus ppl's dixit. Sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nostros. Adiudicauit L. xxiii. fieri petitionē eorum. Tunc. Ad. dimisit illis barrabā iesum autē flagellatū tradidit eis vt crucifigerē. Tunc milites presidis suscipientes iesum in ptorio congregauerūt ad eum vniuersam cohortē ⁊ exuentes eūz clamidem coccineā circumdederunt ei. Et plectentes coronā de spinis posuerūt sup caput eius ⁊ arundine in dextera eius ⁊ genuflexo ante eum illudebāt dicentes. Aue rex iudeorum. Et expuentes in eum acceperunt arundinem ⁊ percutiebant caput eius. Et postq̄ illuserunt ei uerunt clamidem ⁊ induerunt vestimēs eius ⁊ duxerunt eum vt crucifigerē. Pylatus. R. aūt volens populo satisfacere dimisit illis Barrabam/⁊ tradidit eis iesum flagellis cesum vt crucifigeretur. Ad milites aūt duxerunt iesum intro in atrium pretorij ⁊ cōuocant totam cohortem ⁊ induunt purpura ⁊ imponunt ei plectentes coronā spineam/⁊ ceperunt salutare eum dicētes. Aue rex iudeorum. Et p cutiebant caput eius arundine ⁊ conspuebāt eum/⁊ ponētes genua adorabant eum. Et postq̄ illuserunt ei exuerunt illum purpura/⁊ induerunt illū vestimentis suis.

¶Probabile ē iesum crucifixum int. r tercciam ⁊ sextaz horā. ⁊ quia mediū partici pat extrema. Marcus ponit terciam. Illu sextā vel quasi sextam. Intelligēduz est multa fuisse facta et dicta ⁊ per pylatum ⁊ iudeos quoz aliqua narrat euangelista alter alia ⁊ aliqñ talia q̄ videt esse simillima sicut posse posuerunt.

¶Octaua rubricella.

¶Decima rubricella.

¶Undecāa rubricella.

¶Hec flagellatio videt eadem cum precedenti.

¶Nona rubricella.

De deductione iesu

ad crucē ⁊ eius crucifixione. Ad. xviij. R. xv. L. xiij. J. xix.

Capitulum clxvij.

Acceperunt J. aūt iesum ⁊ eduxerunt eum ⁊ bajulās sibi crucem exiuit in eum qui dicē calvarie locuz hebraice golgatha. Et cum ducerent eum Appreheder̄ Symonem quendā cyrenensem venientē de villa. patrē. R. alexandri et rufi. Hunc. M. angariauer̄ vt tolleret crucē eius. Et J imposuer̄ illi crucē portare post iesum. Sequebaē aūtē illum turba multa ppli ⁊ mulierū q̄ plangebant et lamentabanē eum: Conuersus aūt ad illas iesus dixit. ℣filie hierl'm nolite flere super me sed sup vos ipsas flete ⁊ sup filios vestros. Qm̄ ecce venient dies in quibus dicent. Beate steriles ⁊ ventres que nō genuerunt ⁊ vbera q̄ nō lactauer̄. Tunc incipient dicere montibus cadite sup nos et collibus coopite nos. qz si in viridi ligno hoc faciunt in arido quid fiet? Ducebanē aūt ⁊ alij duo nequā cum eo vt interficerētur. Et M. venerunt in locum qui dicitur golgatha qō est calvarie locus. Et dederunt ei vinum mirratū. M. R. bibere M. cum felle mixtum ⁊ cum gustasset noluit bibere: ⁊ non R. accepit. Ibi L. crucifixerunt eum ⁊ latrones vnū a dextris ⁊ alterū a sinistris hinc J. ⁊ hinc medīū aūt iesum Et R. impleta est scriptura q̄ dicit. Et cuz impijs deputatus est. Jesus L. autē dicebat. Pater dimitte illis. Non enim sciunt quid faciunt. Scripsit J. aūt ⁊ pylatus L. titulum cause. R. eius ⁊ posuit sup crucez sup caput. M. eius. Erat L. aūt superscriptio scripta sup illū lris grecis latinis ⁊ hebraicis. Hic M. est Jesus nazarenus L. rex M. R. iudeorū. L. J. Hunc. L. ergo titulum multi legerunt iudeorū q̄ prope ciuitatem erat locus vbi crucifixus est iesus et erat hebraice grece ⁊ latine scriptum. Dicebant ergo pylato pontifices iudeorū. Noli scribere rex iudeorum. sed q̄ ipse dixit rex sum iudeorū. R. dicit pylatus qō scripsi scripsi. Milites ergo cum crucifixissent euz acceperunt vestimēta eius ⁊ fecerunt quatuor partes vnicuiq; militi partez ⁊ tunicam aūt tunica inconsutilis desup contexta p totum. Dixerunt ergo ad inuicē. Nō scindamus eaz sed sortiamur de ea cuius sit. Ut scriptura impleret dicens. Partiti sunt vestimenta mea sibi ⁊ in vestem meā miserūt sortem. Et milites quidem hec fecerunt. Erat autem hora tercia ⁊ crucifixerunt eum.

Bis datū est vel hic est preoccupatio P. M. R. et L.

De irrisione Jesu in

cruce ⁊ de verbis eius ⁊ signis post mortē Math. xxvij. R. xv. L. xxiij. ⁊ J. xix.

Capitulum clxviij.

Ultra glo. p̄dictā videaē Augu. qui refert hoc dictū. R. ad crucifixionē linguarū ⁊ ita ponit hic per rememorationem.

Pretereūtes aūt blasphemabāt eum mouentes capita sua/et dicētes. Vach qui destruis templum dei ⁊ in triduo illud reedificas. salua teipsuz si filius dei es descende de cruce. Similiter ⁊ principes sacerdotum illudētes ad alterutrum cum scribis ⁊ senioribus dicebāt. Alios saluos fecit seipsuz non pōt saluum facere. Si rex israel est/descendat nunc de cruce ⁊ credimus ei. Confidit in deo liberet eum si vult. dixit enī q̄: filius dei sum. Idipsum aūt et latrones qui crucifixi erāt cum eo improperabant ei ⁊ cōuiciabanē. R. ⁊ L. stabat ppls expectans ⁊ deridebāt illū principes cum eis dicentes. Alios saluos fecit seipsum saluum faciat si hic est xps dei electus. Illudebant aūt ei et milites accedentes et acetū offerētes illi ⁊ dicētes. Si tu es rex iudeorū saluū te fac. Unus aūt ex his qui pendebāt latronibus blasphemabat eū dicens. Si tu es xps saluū fac teipm ⁊ nos. R. ñdēs aūt alē increpabat eū dicēs. Neq; tu times deū. q̄ in eadē dānatiōe es. ⁊ nos quidē iuste nam digna factis recipimus. hic vo nihil mali gessit. Et dicebat ad Jesum. Dñe memēto mei dum veneris in regnū tuū. Et dixit illi iesus. Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Erat aūt fere hora sexta. Stabat J. aūt iuxta crucē iesu Maria mater eius et soror matris eius maria cleophe ⁊ maria magdalene. Cum vidisset ergo iesus matrē ⁊ discipulū quem

Potuit sic fuisse in principio sed vnus cōuersus ē. Vel est modus loquēdi quo facū vnius refert ad plēos.

diligebat. dixit matri sue. Ad mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mr tua. 7 ex illa hora accepit eaz discipulus in sua. M. Ad. sexta. R. L. aut hora tenebre facte sunt sup vniuersā terrā vsqz ad horam nonā obscuratus est sol. Et. Ad. circa. R. horā nonā exclamauit iesus voce magna/ dicēs. Heli heli lamazabathani. Hoc est deus meus deus meus vt qd dereliquisti me? quidā aut illic stātes 7 audientes dicebant. Heliā vocat iste. Et cōtinuo currēs vnus ex eis acceptā spongiā implenit aceto 7 imposuit arundini et dabat ei bibere. Ceteri vo dicebāt. Sine. videamus an veniat Helias liberās eū. Postea sciēs iesus qz iam oia cōsummata sunt vt cōsummarēt scriptura dixit. Sitio. Vas ergo positū erat aceto plenū. Illi aut spongiā aceto plenā isopo circūponētes obtulerūt ori eius. Cū ḡ accepisset ihs acetū dixit p sūmatū ē Et L. clamās voce magna iesus ait. pr in manꝰ tuas cōmēdo spm meū. 7 hec dicens expirauit R. L. 7 inclinato J. capite tradidit 7 emisit Ad. spm. Et Ad. ecce. R. velū tēpli scissum est in duas ptes a sūmo vsqz deorsum. Et Ad. terra mota ē 7 petre scisse 7 monumēta apta sunt. Et multa corpa sctoꝝ q dormierāt resurrexerūt. Et exeūtes de monumētis post resurrectionē eiꝰ venerūt in ciuitatē sanctā 7 apparuerūt multis Centurio Ad. R. L. aut 7 q cū eo erāt custodientes iesuz. viso terremotu 7 his q fiebāt et qz sic clamās expirasset timuerūt valde. Dicētes. Vere filius dei erat iste. Et glorificauit L. deū centurio dicēs/ Vere h hō iustus erat 7 ois turba eoꝝ qui sil' aderant ad spectaculū istud 7 videbāt q fiebāt percutientes pectora sua reuertebāt. Stabāt aut oēs noti eiꝰ a longe. Erāt Ad. aut. R. 7 ibi mulieres de lōge aspicientes. Inter qs erat maria magdalene 7 maria iacobi minoris et ioseph mr 7 salome 7 mater filioꝝ zebedei. Et cū essent in galylea sequebant eū 7 ministrabāt ei 7 alie multe q sil' ascenderāt cum eo hierosolimā.

Bubiū ē ammō vel die resurrectōis resurrexerint. et si rursus obierunt vide poc.

De sepultura domini. Ad. xxvij. R. xv. L. xxiij. J. xix.

Capitulum clix.

IUdei J. ergo qm parasceue erat vt nō remanerēt in cruce corpa sabbato. Erat em magnꝰ dies ille sabbati. rogauerūt pylatū vt frāgerēt crura eoꝝ et tollerent. Venerūt ergo milites 7 primi qdē fregerāt crura 7 alterius q crucifixus ē cū eo. Ad iesum aut cū venissent viderūt eū iam mortuū nō fregerūt eiꝰ crura. sꝫ vnꝰ militū lancea latus eius aperuit 7 cōtinuo exiuit sanguis 7 aqua. Et q vidit testimoniū phibuit 7 verū est testimoniū eiꝰ. Et ille sat qz vera dicit vt 7 vos credatis. Facta sunt em hec vt scriptura impleret. Os nō cōminuetis ex eo. Et iterū alia scriptura dicit. Videbūt in quē trāsfixerūt. Cū Ad. sero. R. aut factū cēt qz R. erat parasceue qđ ē añ sabbatū. Venit Ad quidā hō diues ab arimathia noīe ioseph nobilis R. decurio Vir L. bonus 7 iustus. Hic nō cōsenserat consilio 7 actibus eoꝝ q expectabat 7 ipse regnū dei. Et Ad. discipulus J. erat iesu. occultus L. aut ꝓpter metū iudeoꝝ. Et audacter introiuit ad pylatū 7 petijt corpus iesu. Pylatus autē mirabat si iam obiisset Et accersito centurione interrogauit eū si iam mortuus esset 7 cū cognouisset a centurione donauit 7 iussit Ad. reddi corpꝰ iesu Joseph aut mercatus sindonē 7 deponēs eū inuoluit sindone mūda Ad. Venit J. aut 7 nycodemus q venerat ad iesū nocte primū ferēs mixturā mirre 7 aloes libras q̄si centū. Acceperūt ergo corpus iesu 7 ligauerūt linteis illud cū aromatibꝰ sicut mos ē iudeis sepelire. Erat aut in loco vbi crucifixus ē ortus 7 in orto monumētū nouū. Et Ad. posuit eū ioseph in monumēto suo nouo qđ excidit in petra in L. J. q nondū q̄sqū positꝰ fuerat. Ibi ergo R. ppter parasceuē iudeoꝝ qz iuxta erat monumētū posuerūt iesum. Et aduoluit. Ad. ioseph saxū magnum ad ostiū monumēti 7 abiit maria R. aut magdalene 7 maria Joseph aspiciebāt vbi ponerēt sedētes Ad. ꝑ sepulcrū. Et L. dies erat parasceues 7 sabbatū illucescebat. Subsecute aut mulieres q cū ipso venerūt de galylea viderūt monumētū et quēadmodū erat positū corpꝰ eiꝰ. Et reuertētes parauerūt aromata 7 vnguēta 7 sab-

bato ḋḋē siluerūt ꝑm mādatū. Altera. Ad aūt die q̄ ē post pascue. Cōuenerūt ꝓna pes sacerdotū ⁊ phariſei ad pylatū dicētes Dñe recordati sumus q̄ seductor ille dixit adhuc viuēs ꝓ tres dies resurgā. Jube g̃ custodiri sepulcrū vsq; in diē tertiū. Ne forte veniāt discipuli ei⁹ ⁊ furēt eū ⁊ dicāt plebi surrexit a mortuis. Et erit nouissim⁹ error peior ꝓore. Ait illis pylatus. Habetis custodiā ite custodite sicut scitis. Illi aūt abeuntes munierūt sepulcrū signātes lapidē cum custodibus.

De resurrectiõe dñi

ꝙ totū. Et cōtinet mīras rubricellas ꝑ mꝫ utudie gestoꝝ. Ad. xxviij. R. xvj. L. xviij. et. J. xx. ⁊ xxj. Capm cl.

Vespe. Ad. aūt sabbati q̄ lucescit in ꝓma sabbati venit maria magdalena ⁊ altera maria videre sepulcrū. Et ecce terremot⁹ factus ē magn⁹ / Angel⁹ enim de celo. Et accedēs reuolutus lapidē ⁊ sedebat sup eū. Erat aūt aspectus ei⁹ sicut fulgur ⁊ vestimēta ei⁹ sicut nix Pre timore aūt ei⁹ exterriti sūt custodes et facti sunt velut mortui. Et R. cū trāsisset sabbatū maria magdalena et Maria iacobi et salome emerūt aromata vt venientes vngerēt iesum. Et valde mane vna sabbatoꝝ veniūt ad monumentū orto iā sole. Et dicebāt adinuicē. Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumēti. Et respicientes viderūt reuolutū lapidē Erat quippe magn⁹ valde. Rñdēs Ad. ait angel⁹ dixit mulieribus. Nolite timere vos scio eū q̄ iesum q̄ crucifixum ē q̄ritis nō est hic surrexit em sicut dixit. Et introeuntes monumētū viderūt iuuenē sedētē in dextris cooptū stola candida / ⁊ obstupuerūt. q̄ dixit illis. Nolite expauescere iesū q̄ritis nazarenū crucifixū. Nō ē hic. Ecce locus vbi posuerūt eū. sed ite. dicite discipulis ei⁹ ⁊ petro. q̄ p̄cedet vos i galyleā ibi eū videbitis sicut dixit vobis. Et L. factū ē dū mētē eēnt ꝓsternate de isto. Ecce duo viri fleterūt sec illas i veste fulgenti. Cū aūt timerēt ⁊ declinarēt vultū in terrā dixerūt ad illas. Quid q̄ritis viuētē cū mortuis? Nō ē hic sed surrexit. Recordamini q̄liter locutus ē vobis cū adhuc i galylea eēt dicēs q̄ oportet filiū hois tradi i manꝰ hoīm peccatoꝝ ⁊ crucifigi ⁊ tercia die resurgere. Et recordate sūt verboꝝ ei⁹. Et ille exeūtes fugierūt de monumēto. Inuasserat eas ei tremor ⁊ pauor ⁊ nemī ḋq̄ dixerūt. timebāt ei. Una. J. xx. aūt sabbati mane magdalene venit mane cū adhuc tenebre eēnt ad monumētū. Et vidit reuolutū lapidē a monumento. Cucurrit ergo ⁊ venit ad symonē petrū ⁊ ad aliū discipulū quē diligebat ihs ⁊ dixit eis. Tulerūt dñm meū ⁊ nescio vbi posuerūt eū. Exiuit ergo petrus ⁊ ille alius discipulus quez diligebat ihs et venerūt ad monumentū Currebāt ergo duo simul ⁊ ille alius discipulus p̄cucurrit citius petro ⁊ venit ꝓmus ad monumentū. Et cū se inclinasset vidit linteamina posita nō tñ introiuit. Venit g̃ Symon petrus sequēs eū. et introiuit in monumentū ⁊ vidit linteamina posita ⁊ sudariū qđ fuerat sup caput ei⁹ nō cū linteaminib⁹ positū sz sepatim inuolutū in vnū locū. Tūc g̃ introiuit ⁊ ille discipulus q̄ venit ꝓmus ad monumētū ⁊ vidit ⁊ credidit. Nōdū ei sciebāt scripturā. q̄ oportebat eū a mortuis resurgē. Abierūt g̃ iterū ad semetipsos discipuli. Maria aūt stabat ad monumētū foris plorās. Dū g̃ fleret inclinauit se ⁊ ꝓspexit in monumētū ⁊ vidit duos angelos in albis sedētes. vnum ad caput et vnū ad pedes vbi positū fuerat corpus iesu. Dicūt ei illli Mulier quid ploras Dicit eis. q̄ tulerunt dñm meū ⁊ nescio vbi posuerunt eum. Hec cū dixisset cōuersa est retrorsum et vidit Jesum stantem et non sciebat quia iesus est. Dicit ei iesus ⁊ hūdo est cognitio de mō sepulcri et figura eius. vide in postill'.

Scō a rubrica cella.

Videt q̄ maria magdalena eēt vna ex istis q̄ nūciavit petro christū sublatū. Sed intelligēdū ē qđ nemini ibi existenti q̄q̄ dixerunt sicut custodib⁹ p̄cipiū erat diluculi i quo sunt sil' tenebre ⁊ lux solis.

Prima rubricella.

Tercia rubricella.

Angeli erāt vel illi de q̄b⁹ ꝓmus vel alii.

Glosa forte iō conuersa est q̄m angeli assumpserunt presentie xpi.

Mulier quid ploras? quē queris? illa exiſtimās q̄ ortulanus ē dicit ei. Dñe ſi tu ſuſtuliſti illū dicito mihi vbi poſuiſti eum & ego eū tollā. Dicit ei ieſus Maria. Conuerſa illa dicit ei Rabboni q̄ dī magiſter. Dicit ei ihs. Noli me tangere. Nondū enī aſcendi ad patrē meum. Vade aūt ad fratres meos & dic eis. Aſcēdo ad patrē meū & patrē veſtrū deū meū et deū veſtrū. ¶ Et Maria. mulieres exiuerūt cito de monumento cū timore et gaudio magno currētes nūciare diſcipulis ſuis. Et ecce ieſus occurrit illis dicens. Auete. Ille aūt acceſſerūt & tenuerūt pedes eius & adorauerūt eū Tunc ait illis ieſus. Nolite timere. Ite nunciate fratribus meis vt eant in galyleā ibi me videbūt. Que cū abiſſet ecce quidā de cuſtodibus venerūt in ciuitatē & nunciauerūt pūcipibus ſacerdotū oīa q̄ facta fuerāt. Et cōgregati cum ſenioribus cōſilio accepto pecunias copioſam dederunt militibus dicētes. Dicite diſci. eius nocte venerūt & furati ſunt eū nobis dormiētibus. & ſi hoc auditū fuerit a p̄ſide nos ſuadebimus ei & ſecuros vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt ſicut erāt edocti. Et diuulgatū eſt verbum iſtud apud iudeos vſq̄ in hodiernū diem

Surgēs R. aūt ieſus mane p̄ma ſabbati apparuit p̄mo marie magdalene de q̄ eiecerat ſeptē demonia. Et R. illa vadēs nūciauit his qui cū eo fuerāt lugētibus & flētibus. Venit M. eñ maria magdalene annuncians diſcipulis q̄ vidi dñm & hec dixit mihi. Et illi audiētes q̄ viueret & viſus eſſet ab ea nō crediderūt. Erant L. aūt Maria magdalena & Johāna & maria Jacobi et cetere q̄ cū eis erant q̄ dicebāt ad ap̄los hec. Que regreſſe a monumēto nunciauerunt hec oīa illis. xj. & ceteris oībus. Et viſa ſunt aī illos ſicut deliramentum verba iſta & nō credebāt illis. Petrus aūt ſurgēs cucurrit ad monumentū & p̄cūbens vidit linteamina ſola poſita & abiit ſecū mirans q̄ factuz fuerat. ¶ Et ecce duo. ex illis ibāt ipſa die in caſtellū q̄ erat in ſpacio ſtadiorū. lx. ab hierlim nomine emaus & ipſi loq̄bant adinuicē de his oībus q̄ acciderāt. Et factū eſt dū fabularētur & in via & ſecū quererēt et ipſe ieſus appropīquans ibat cū illis. Oculi aūt eorū tenebant ne eū agnoſcerēt et ait ad illos. Qui ſunt hi ſermones q̄s confertis adinuicez ambulantes & eſtis triſtes? Et rñdens vnus cui nomē cleophas dixit. Tu ſolus peregrinus es in hierlm & nō cognouiſti q̄ facta ſunt in illa his diebus. Quibus ille dixit. Que? Et dixerūt. De ieſu nazareno qui fuit vir p̄pha potēs in opere et ſermone coram deo & oi pplo. Et quō tradiderūt eū ſummi ſacerdotes / & p̄ncipes nr̄i in dānationē mortis & crucifixerūt eū. Nos aūt ſperabamus q̄ ipſe eſſz redēptur⁹ iſrl. Et nūc ſup hec oīa tercia dies eſt q̄ hec facta ſunt. Sed & mulieres quedā ex nr̄is terruerūt nos q̄ aī lucē fuerūt ad monumentū & nō inuēto corpe eius venerūt dicētes ſe etiā viſionē angelorū vidiſſe. que dicūt eū viuere. Et abierūt quidaz ex nr̄is ad monumentū & ita inuenerūt ſicut mulieres dixerūt. ipm vo nō inuenerūt. Et ipſe dixit ad eos. O ſtulti & tardi corde ad credendū in oībus q̄ locuti ſunt p̄phe. Nonne ſic oportuit pati xp̄m & ita intrare in gl̄riā ſuā? Et incipiēs a moyſe & oībus prophetis interp̄tabat illis in oībus ſcripturis q̄ de ipſo erāt. Et appropinquerūt caſtello q̄ ibant & ipſe ſe finxit longius ire. Et coegerūt illū dicētes. Mane nobiſcū q̄m ad veſpaſcit & inclinata eſt iam dies & intrauit cū illis. Et factū eſt cū recūberet cum illis Accepit panē & bñdixit ac fregit & porrigebat illis. Et apti ſunt oculi eorū & cognouerūt eū & ip̄e euanuit ex oculis eorum. Et dixerunt adinuicē. Nonne cor noſtrum ardēs erat in nobis dum loqueret

Prima apparitio.

Quarta rubricella.

Secūda apparitio.

Pōt intelligi q̄ ille mulieres ſanis ꝓpe erant ad manā magdalenā q̄n vidit ieſum & q̄ redeundo iūxit ſe cū eis & ierū vidit xp̄um in via.

Quinta rubricella.

Forte petrus ſolus iuit ad monumēntum ſine Johāne et in ingreſſo vidit xp̄um & iſta fuit tercia apparitio de qua infra dr. q̄ apparuit ſymoni.

Tercia apparitio.

nobis in via ⁊ aperiret nobis scripturas?
Et surgētes eadē hora regressi sunt in ierm
Et inuenerūt cōgregatos .xj. ⁊ eos qui cū
ipsis erāt dicētes. qz surrexit dñs vere ⁊ ap-
paruit symoni. ⁊ ipsi narra-
bant q̄ gesta erant in via et (Patet hic q̄ apparuerat si-
quō cognouerūt eum in fracti- moni.
one panis. Nec ⁊. illis cre-
diderūt. Dum ℒ. hec loque
rētur ihesus stetit in medio eorū ⁊ dicit eis.
Pax vobis ego sum. nolite timere. Cōtur-
bati vo ⁊ conterriti extima-
bant se spm̄ videre. Et dixit (Serra rubri-
eis. Quid turbati estis ⁊ co- cella.
gitatiōes ascendūt in corda Intelligendū
vestra. Videte manus me- est nō de oīm-
as ⁊ pedes meos/ qz ego ipse bus sed de ali
sum. Palpate ⁊ videte quia quibus inter
spūs carnē et ossa nō habet quos thomas
sicut me videtis habere. Et fuit qui egres-
cū hoc dixisset oñdit eis ma- sus ꝓterea
nus ⁊ pedes. Adhuc aūt il- non vidit illo
lis nō credētibus ⁊ miranti die xp̄m cū ali
bus p̄ gaudio. dixit. Habe- is in quita ap
tis hic aliquid qd̄ māducē parīōe.
At illi obtulerūt ei ptē pisc
assi ⁊ fauum mellis. Et cum māducasset
coram eis sumens reliquias dedit eis ⁊ dixit
ad eos. Hec sunt verba q̄ locutus sum ad
vos cum adhuc essem vobiscuz qm̄ neces-
se est impleri oīa q̄ scripta sunt in lege mo
si ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. Tunc ape-
ruit illis sensum vt intelligerēt scripturas.
et dixit eis qm̄ sic scriptum est ⁊ sic oporte-
bat xp̄m pati/ ⁊ resurgere a mortuis tercia
die ⁊ p̄dicare in noīe eius pniam ⁊ remissi-
onē peccatorū in oēs gentes incipiētibus
ab hierosolima. Vos aūt estis testes horū
et ego mittam ꝓmissum p̄tis mei in vos.
Cum ℒ. xxj. sero ergo es- (Septima ru-
set die illa vna sabbatorū et brucella.
fores essent clause vbi erāt di
scipuli cōgregati ꝓpter me-
tū iudeorū venit ihesus ⁊ stetit in medio et
dixit eis. Pax vobis. Et cū hoc dixisset oñ
dit eis manus ⁊ latus. Gauisi sūt ergo dis
cipuli viso dño. Dixit ḡ eis iterū ihesus pax
vobis. Sicut misit me p̄ ⁊ ego mitto vos
Hoc cum dixisset. Insufflauit ⁊ dixit eis.
Accipite spm̄ sctm̄ quorū remiseritis pcta
remittunt eis ⁊ quorū retinueritis retenta
sunt. Thomas aūt vnus ex duodecim q̄
dī didimus nō erat cū eis qn̄ venit ihesus.
Dixerunt ergo ei alij discipuli. Vidimus
dñm. Ille aūt dixit eis. Nisi videro in ma-
nibus eius fixurā clauorū ⁊ mittā digitum
meū in locū clauorū ⁊ mittā manū meam
in latus eius nō credā. Et post dies iterū
erant discipuli eius intus ⁊ Thomas cum
eis. Venit ihesus ianuis clausis ⁊ stetit in
medio ⁊ dixit. Pax vobis. Deide dicit tho
me. Infer digitū tuum huc ⁊ vide manus
meas ⁊ offer manū tuam. ⁊ mitte in latus
meū. ⁊ noli esse incredulus sed fidelis. Rn̄
dit Thomas ⁊ dixit ei. Dñs meus ⁊ deus
meus. Dicit ei ihesus. qz vidisti me credidi-
sti. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Mul
ta quidē ⁊ alia signa fecit ihesus in cōspectu
discipulorū suorū q̄ nō sūt scripta in libro
hoc. Hec aūt scripta sunt vt credatis qz ie
sus xp̄s est filius dei ⁊ vt credētes vitā ha-
beatis in noīe eius. Postea manifesta-
uit se iterū ihesus ad mare ty- (Oceana ru-
beriadis manifestauit aūt sic. Erāt sil̄ Symon petrus brucella.
et thomas qui dī didimus
et nathanael qui erat in chana galylee filij
zebedei ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dicit
eis symon petrus. Vado piscari. Dicūt ei.
Venimus ⁊ nos tecū. Et exierūt ⁊ ascēde-
runt in nauim ⁊ illa nocte nihil prēdiderūt
Mane aūt iam facto stetit ihesus in littore
nō tn̄ cognouerūt discipuli qz ihesus ē. Di-
xit ergo eis ihesus. Pueri nunqd pulmenta-
riū habetis? Rn̄derunt ei. Non. Dixit eis
Mittite in dexterā nauigij rhete ⁊ inuenie
tis. Miserūt ergo rhete ⁊ iam nō valebant
trahere p̄ multitudine pisciū. Dicit ḡ disci
pulus ille quē diligebat ihesus Petro. Dñs
est. Symon petrus cū audisset qz dñs est.
tunica succinxit se. Erat em̄ nudus ⁊ misit
se in mare. Alij aūt discipuli navigio ve-
nerūt. Non em̄ longe erāt a terra sed qua-
si cubitis ducentis trahētes rhete piscium. Ut
ergo descenderūt in terrā viderūt prunas
positas ⁊ piscē suppositum ⁊ panem. Di-
cit eis ihesus. Afferte de piscibus quos prē-
didistis nunc. Ascendit aūt Symon Pe-
trus ⁊ traxit rhete plenū magnis piscibus
centū quinquaginta tribus. Et cum tanti

essent nō est saſſum rhete. Dicit eis ihesus. Uenite prādere. Et nemo audebat discūbentiū interrogare eū. Tu qs es, scientes q̄ dñs est. Et venit ihesus ⁊ accepit panē et dabat eis ⁊ piscē silr. Hoc iam tercio manifestatus est ihesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. Cum ergo prādissent dicit symoni petro ihesus: Symon Johannis diligis me plus his. Dicit ei etiā dñe tu scis q̄ amo te. Dicit ei pasce agnos meos. Dicit ei iterū Symon iohānis diligis me? At illi. Etiā dñe tu scis q̄ amo te. Dicit ei pasce agnos meos. Dicit ei tercio. Symon Johannis amas me? Contristatus est petrus q̄ dixit tercio amas me et dicit. Dñe tu oīa scis tu scis q̄ amo te. Dicit ei pasce oues meas. Amen amē dico tibi cū esses iunior cingebas te ⁊ ambulabas vbi volebas. cū aūt senueris extendes manus tuas et alius te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit significās qua morte clarificaturus eēt deū. Et cum hoc dixisset dixit ei. Sequere me. Conuersus petrus vidit illū discipulum quē diligebat ihesus sequentē. qui ⁊ recubuit i cena sup pectus eius ⁊ dixit. Dñe quis est qui tradet te. Hunc ergo cū vidisset petrus dixit iesu. Dñe. hic aūt quid? Dicit ei iesus. Sic eū volo manere donec veniā quid ad te? tu me sequere. Exiuit g̃ sermo iste inter fratres q̄ discipulus ille non moriē. Et nō dixit iesus q̄ nō moritur sed sic eū volo manere quid ad te. Hic est discipulus ille q̄ testimoniū phibet de his ⁊ scripsit hec. ⁊ scimus q̄ verū est testimoniū eius. Undecim .M. aūt discipuli abierut in galyleā in mōtē vbi cōstituerat illis iesus. Et vidētes adorauerunt. quidā aūt dubitauerūt Et accedēs iesus locutus ē eis dicēs. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Euntes docete oēs gentes baptisantes eos in noīe patris et filij et spūssancti. Docentes eos seruare oīa quecūq̄z mādaui vobis. Et ecce ego vo biscū sum oībus diebꝰ vsq̄z ad cōsūmationē seculi. Nouissime .R. aūt recūbentiū. Apparuit illis ihesus ⁊ exprobrauit incredulitatē illorū ⁊ duricīā cordis q̄ his q̄ viderāt eum resurrexisse nō crediderūt. Et dixit eis. Euntes in mundū vniuersū p̄dicate euāgelium oī creature. Qui crediderit ⁊ baptisatꝰ fuerit saluꝰ erit. Qui vo nō crediderit cōdemnabit. Signa aūt eos q̄ crediderint hec sequēt. In noīe meo demonia eij cāet. linguis loquentē nouis serpētes tollēt. Et si mortiferū q̄d biberint nō eos nocebit. Sup egros manꝰ imponēt ⁊ bñ habebūt. Eduxit .L. aūt eos foras in bethaniā ⁊ eleuatis manibꝰ suis bñdixit eis. Et factū est dū bñdiceret illis recessit ab eis ⁊ ferebat in celum. Et .R. dñs quidem ihesus postq̄ locutus est eis assumptus est in celum. et sedet a dextris dei. Et .L. ipsi adorantes regressi sunt hierusalem cū gaudio magno. Et erant semper in templo laudantes et benedicentes deum. Illi .R. autem profecti predicauerunt vbiq̄z domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis. Sunt .J. autez et alia multa que fecit Jesus. que si scribantur p singula. nec ipm arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros.

Finit vnum ex quatuor magistri Johānis Gersonnis

Mona rubricella.

Interrogat Petrus ⁊ papa cōstituit ⁊ sua mors ei p̄dicit.

Decima rubricella.

Probabile ē multos alios ibi fuisse absq̄ ihesu. sicut apl'us loquit̄ q̄ apparuit plusq̄ ān gēns fratrib⁹ sit in quibus aliqui potuerunt dubitare vel nō credisse illis qui videbant.

Undecima rubricella.

Duodecima rubricella.

Glosa Videt apud Lucā hec apparuisse facta i die pasce vbi vigilāter intrēdatur aliorū sit ens euangelistarū narratio suppliemētū cōtra q̄ Luc. omisit ut q̄ ex ignorantia sicut patet Act. i. vbi narrat se p̄buisse vnū in multis argumentis per dies q̄draginta.

Sequitur tractatus

cuiusdē cancellarij Parisiēn. de ptāte ecclesiastica. Et de origine iuris ⁊ legum editus Constantie tpe concilij generalis.

Prohemiū qđ expedit inquirere de ecclesiastica ptāte.

In prima cōsideratione describit ptās ecclesiastica p cām quadruplicem.

In scōa distinguit ptās ecclesiastica mltis modis/⁊ oñdit q ptās ordinis est eēlis in oībus sacerdotibus. quo ad cōsecrationē corpis xpi.

In tercia oñdit q ptās ordinis non est simplr eēlis in oībus sacerdotibus ⁊ epis

In quarta oñdit quid sit ptās iurisdictionis in foro exterioꝛi.

In quinta oñdit qđ sit ptās iurisdictionis in foro interioꝛi/⁊ de duplici subiectōe

In sexta ponit qđruplex distinctio vtilis ⁊ necessaria p intellectu sequentiū.

In septima qđ dicendū sit de ecclīastica ptāte duꝑ ꝓsideraī formaliter ⁊ absolute.

In octaua qđ dicendū sit de ecclesiastica ptāte ꝓut cōsideraī respective ⁊ qōammō materialiter seu subiective.

In nona quid dicendū sit de ecclesiastica ptāte. dum consideraī quo ad vsum vel exercitiū. et illic fundaī supma plenitudo ecclesiastice ptātis.

In decima oñditur/ q in papa est plenitudo ecclesiastice ptātis ⁊ describit.

In vndecima ostēdit qliter plenitudo ecclesiastice ptātis sit in ecclesia vel generali conalio.

In duodecima ostēdit de plenitudine ptātis papalis ꝓspectū ad bona ecclesiasticoꝝ atq laicoꝝ.

In terciadecima fundaī oīs ptās a prima iustitia vanis ⁊ multis mēbris.

Potestas ecclesiastica debet ab ecclesiasticis sci.

Lquid ⁊ qualis ⁊ q̄ta sit agnoscī. Habet hoc itaq fieri. vt et honoreī cognita. cum deus dederit talem ptātē hoibus. ⁊ vt in suis terminis bonorata seruet. ne plus dubito false eaz opiniones vel deprimant vel exaltēt. Qm̄ primum est sacrilege impietatis. Alterum de adulacōe pestifera suspectum est. ¶. Constat igit q de ptāte ecclesiastica disputare/ vel inquirere nedū licet sed decet ⁊ expedit tm̄modo sit intentōis oculus simplex ⁊ rectus. Quidni sic liceat cum de ipsius oīpotentis dei ptāte crebro fiat absq oī temeritate cōquisitio. Hec me ꝓsideratio monuit vt de ptāte ecclesiastica sub pauculis considerationibus dissererem /quatinus materia que qōammodo videī infinita. sicut tractari solet ab aliquibus p autoritates ⁊ allegatōes. resolueret ad paucos certos ⁊ claros terminos. p descriptiōes ⁊ diuisiones resolutiue ꝓcedendo allegationum cōfusione dimissa. quales apud doctores inuenire. nō est difficile. Ceterū nō vsurpo nūc in hoc opusculo vl alijs. me dicturum aliquid qđ alibi nō inueniaī sciens illud comici. Nullum est iam dictum qđ non dictum sit ꝓius. Satis est si ex bene inuētis et doctrinis aliorū ego meis verbis meo ordine sanum aliquez veritatis instar apum ꝓpria quadā arte compingā. Fiet aūt initium a quid nōis terminoꝝ. qm̄ hoc ignorato paralogizanī facliter inquisitores veritatis. Erit vero finis de origine iuris et legum.

Consideratio I

Potestas ecclesiastica est ptās q̄ p a xpo supnaturaliter ⁊ spāliter collata est suis aplis ⁊ discipulis. ac eoꝝ successoribus legitimis. vsq in finē seculi ad edificationem ecclesie militāntis. fm leges euangelicas. p cōsecutōe felicitatis eterne. ¶ Hec descriptio data est p cām quadruplicē fm quaz distinguit ptās ecclesiastica ab alia qualibet ptāte. Potestas ibi ponitur ꝓ genere. ¶ Est aūt potestas. facultas ꝓpinqua ad exercendum in actum. Propinqua inq̄ /qr fm facultatem remotam ⁊ obedientialem non est impossibile apud deum omne verbum. ¶ Porro notaī causa efficiens prīcipalis cum dicit. A xpo supernaturaliter collata. ¶ Causa vero materialis vel subiectiua signaī cum subdit. suis aplis ⁊c. ¶ Causa formalis insinuatur cuz dicitur fm leges euāgelicas dant eī formā vtēdi.

¶ Deniq; cā finalis cōclusiē. Ad edificationē ecclesie militantis p cōsecutiōe felicitatis eterne. ¶ Additū est hoc aduerbiū spāliter. ad exclusionē donorū supnaturalium q̄ omni viatori pūt esse cōia, sicut sūt fides/spes/caritas/pphetia/timor/pietas/et silia. ¶ Uñ ꝛ ecclesia cōtracte sumiē dū loquimur hic de ecclesiastica ptāte. p illis vicz qui spāli quodam signaculo dedicati sunt ad diuinū seruitiū. a clericatura q̄ infimum tenet gradū, vsq; ad supmū quo papa decoratur. ¶ Falloꝛ si non sit hec descriptio pprie cōpetes oi ꝛ soli ecclesiastice potestati. qñ ois alia ptās. vel est naturalr indita/quo ad cām efficientē. vl est fm leges naturales aut humanas regulata quo ad cām formalē vel est ad finē naturalē immediate et principalr ordinata. ¶ Uel deniq; q̄ ad cām subiectiuā radicat in habentibus eam fm dona naturalia. etiā vbi sup naturalia nō adessent. q̄lia sūt fides. spes. ꝛ charitas. ¶ Uñ ptās secularis conuenit alijs q̄ xpianis baptisatis. p ptās aūt ecclesiastica de necessitate fundat in dono supnaturali sicut est character baptismalis de cōi lege. qui character in viatoꝛibus eos de ecclesia militāte reddit. facit insup idoneos ꝛ capaces eccliastice ptātis. Fatemur itaq; q̄ charitas seu gra gratū faciēs valde decens est in suscepturis. vel iam habētibus ecclesiasticā ptātē. nō tñ exigit̄ p dādo titulū q̄ si sine ea nequeat in aliq̄ fundari vel subsistere ptās hmōi. ¶ Hic eñ fuit erroꝛ vetus waldensiū et pauperū de Lugduno qui p wycleff ꝛ seqces suos renouari q̄situs est. sed iuste dānatus. ¶ Cur ita? ¶ Nec hierarchicus ordo ptātis ecclesiastice maneat instabilis vagus ꝛ incertus cum nemo sciat an amoꝛe vel odio dignꝰ sit. ¶ Et minꝰ hoc de gra p̄destinatiōis pstet quā ponūt radicē necessariā p titulo vel iure cuiuslibet ptātis. ¶ Hac igit̄ descriptiōe p̄supposita p intelligētia qd sit ecclīastica ptās in genere descendemus ad spēs. ¶ Pro quarū noticia multiplex aīaduerrēda ē distinctio, vt dzie q̄ addite generi cōstituūt speciē innotescāt

Consideratio 2 N

¶ Potestas ecclīastica secernit̄ prima sui diuisionei ptātē ordinis; ꝛ ptātem iurisdictōis. ¶ Rursus ptās ordinis. duplicē habet respectū. Unus est sup corpus xpi mysticū verū. q̄ ad cōsecrationem eius. Alter est sup corpus xpi mysticū seu mēbra eius. ¶ Et hoc dupl'r. vel q̄ ad administrationē corpis xpi ven. vel q̄ ad minīstrationē vel exhibitionē alterius sacrificī sicut est ordo vel cōfirmatio. vel pñialis absolutio ¶ p ptās iurisdictōis duplex est. vna in foro interiori. altera in foro conscie interiori. ¶ Rursus ptās iurisdictōis in foro exteriori dupl'r cōsideraē. Uno mō p̄ut immediate tradita ē a xpo v'm legē euāgelicaz. Alio mō p̄ut supaddita est ex hūana cōstitutōe vel dono per principes seculares aut aliter. Subinde ptās iurisdictōis i foro interiori cōsurgit ex duplici radice. Uno mō ex pte hois vltro se subijciētis tali ptāti sicut cuz spōte pfitēs subiciat se p̄sbytero. ꝛ ordinādo epō. Alius subiectōis modus cōsurgit ex auctē superioris. hunc vel illum tali vel tali subijciētis qd fieri pt nō ad arbitriū illius q̄ subijcit̄. ¶ Et sic inter duplicē hāc subiectionē dzia magna patet. ¶ Et q̄m ad pauca aspiciētes de facili ꝛ enunciātes sepios vel dicta sua nō resoluūt sz pfundūt. eoꝝ doctrina redditꝫ vel erronea vel in intellectibilis vel difficilis ꝛ pplexa. Doctrina vo ꝑspicientū facilis teste sepiēte. qz resolute ꝛ ordinate p distinctōes tradēt oia sepantes pcioſū a vili. ꝛ p̄cauētes ne lucē veritatis tenebrosa nubes erroꝝ inuoluat /sz sit ignis sine fumo. Declaratōz multiplicis huiꝰ distinctōis meliꝰ aliter dare nō possumꝰ q̄ si sua cuilibet mēbro doneē descriptio vl'spālis notificatio. ¶ Dicamus igit̄ q̄ ptās ordinis p̄mo mō cōsiderata est ptās ecclīastica respiciēs principalr ꝛ essentialiter p̄secrationē corpis xpi veri. q̄. s. p̄t hñs cā p̄secrare corpus ꝛ sanguinē xpi virtute verboꝝ sacraliū. ¶ Ponit̄ hic ptās ecclīastica p genere q̄ ptās q̄d ꝛ q̄lis sit ūmediate p̄ditiuus. cuiꝰ descriptionē hic ꝛ in oibus p̄fr dicendis absq; alia repetōe supponimus dū vtemur hoc termino p genere ptās ecclīastica. Addit̄ hec clausula respiciēs principaliter ꝛc. tanq̄ p differentia specifica. distinguente eam a qualibet alia ecclesiastica potestate. ¶ Hec potestas de lege communi indicabilis ē. inalienabilis. ꝛ illimitabilis

in sua essentia. qm̃ quisq̃s est sacerdos rite cōsecratus/si temptet cū intentōne ⁊ cū forma ⁊ materia debitis cōsecrare: ꝓ secrat vti q̃ etiaz si excōicat⁹/si hereticus/si quōcūq̃ degradatus extiterit/ peccaret nihilomin⁹ in hoc casu nec ad vtilitatē suā sed dānationem hoc ageret. ¶ Jurta qd̃ vtiliter dixit gnī solet. q̃ aliq̃ sunt de necessitate executi onis hmōi ptātis duplr. Vna ē necessitas solius p̃cepti cuius trāsgressio graue pcatū est. sicut q̃ excōicatus nō cōsecret. veruntn̄ hec trāsgressio nō impedit ꝓsecratōnis esse ctū punctualē. q̃ est trāssubstantiatio. Altera est necessitas cōsecratōis vel sacri. consistens in hoc q̃ minister sit rite ordinatus hns intentionē ꝓsecrādi cū forma ⁊ materia debitq̄. qd̃ si alterū defuerit. nihil efficit et peccat. Hanc ptātem tradūt doctores cōiter parem ee in oibus qui ꝓsecrati sunt sacerdotes. q̃ ptās collata fuisse credit̄ in cena dum dixit xp̃s aplis/hoc facite in meā cōmemorationē. vbi doctores cōtituus sicut ꝑus electus in apostolatū ptātem p̃dicandi ⁊ facēdi miracula susceperat. ¶ Et hic sumit̄ argumentū q̃ ptās ecclesiastica nō necessario fundat̄ in fide vel gra cōi necessario p̃supponit.

Consideratio 3

Potestas ecclīastica ordinis alio mō ꝓsecrata ,put respicit mīstrationē corpis xp̃i fidelibus. et mīstratōis: Consecrationē insup virginū. ab batū ⁊ eccliarū. ⁊ institutionē ecclesie nō ē eq̃liter in q̃libet sacerdote. Cui⁹ rō est qm̃ simplex sacerdos iuxt̄ cōem doctor̄ sniam nō pōt ordines ꝓferre. neq; sacm̃ cōfirmationis dare. neq; ꝓsecrare vḡines ⁊c. Etiā defacto sic q̃ si tale aliq̄d temptet agere. nihil tm̄ efficit. qz neq; cōfirmat neq; ordinat ¶ Eps aūt si volente cōfirmari. si volentē pterea ad ordines ꝓmoueri. q̃ sit eorū susceptibilis (qd̃ dr̄ ꝓter sexū muliebrē) tēpta uerit vel confirmare/vel ordinare/ordinat vtiq; vel cōfirmat defacto lz excōicatus. lz irregularis. lz degradatus extiterit. Et in hoc pari oibus epis/ab īfimo vsq; ad sm̄ qui papa dr̄/ptās ordinis. ¶ Non aūt in sacerdotibus minoribus est hec ptās vt dictū est saltē in tali plenitudine seu pfectione q̃ hoc possint. Licet cōcedat̄ cū maiori pte doctorū q̃ supra sacerdotiū simplex nulla est altera ptās ordinis. neq; in epis neq; in papa. ſz aliter est in epis ⁊ papa aliter in simplicibus p̃sbyteris. sicut explicant. q̃ eadē est humanitas in hoīe dū est puer ⁊ eadē dū factus est vir. vir nihilominus generare pt̄ sibi sīle puer neq̄quā. Cū igit̄ fuerit inter ap̃los ⁊ discipulos talis distinctio. sicut inter eos ⁊ simplices curatos sacerdotes. sicut notat Jsid. ⁊ mgr̄ in iij. dis. xxiij. ca. vij. allegās eū. pspicua est veritas huius ꝓsideratōis. ¶ Sic vo loqr̄e mur de ptāte iuris. iuxta qd̃ dici solet. Illud possumus qd̃ de iure possumus/certi or adhuc ē ista cōsideratio. qz nullus sacerdos rite ministrat aliq̄d sacm̃. seclūso necessitatis casu nisi iurisdictōez habeat sup illū cui ministrat. ¶ Sed sup hac re dabit̄ ꝓsideratio sequēs. satis sit interim apuisse q̃liter sit vel nō sit eq̃lis ptās ordinis in oibus p̃sbyteris qz q̃ ad ꝓsecratōz corpis xp̃i ven; eandē hñt sacerdotes oēs ptātē. Quātum vo ad sacr̄or̄ ministrationē. dispar ē in epis ⁊ simplicibus p̃sbyteris ptās seu facultas tā de iure q̃ de facto. Sitr̄ in ministror̄ eccliasticor̄ institutōe. q̃ est ptās cōpetēs p̃mis hierarchijs. de pmo ordine ⁊ scdo. nō aūt inferioribus quēadmodū sūt curati. q̃ licet purgare illuminare ⁊ pficere possint plebē suā. put inferior angelor̄ hierarchia purgat illūinat. ⁊ pficit sub celestē vel hūanā hierarchiā. nihilomin⁹ hec ptās curatorū nō extēdit̄ ad hierarcharū spāles institutionē. de instituto cōi. ¶ Addamus q̃ ⁊ si pmus hierarcha summus pōtifex/vl̄ alij p̃ncipes suo mō possint ꝑ rōnabili cā vl̄ necessitate dare suis inferioribus adiutores ad exercēdū hierarchicos actus q̃ sunt purgare illuminare ⁊ pficere plebes sibi subditas sicut inuenit̄ de penitētiarijs et p̃uilegiatis. hoc tm̄ sine manifesta rōne vel necessitate facere nō dz vel cū eorundez deiectōe. irreuerētia ⁊ vilipēsione apud illos qbus honor debēt ee ⁊ a qbus debita sustētationē recipe ꝓ suo statu ⁊ ministerio p̃nt. ¶ Quis ei tutorē dederit adulto/prudē-

ti ꝓuideti et potẽti se nolente? Nec tandẽ claudicare dz. obligatio mutua eꝓrũ vel curatorũ ad plebes suas. Claudicat autez dũ plebes eximunt liberant (si ista libertas nõ iniqtas est) dũ eligere sibi pñt hierarchizãtes eos i foro ꝓscie vel in ꝓdicatõe aut sacrox alioꝝ ministratõne. Prelati vo maiores vel minores remanẽt hac obligatiõe ꝓstricti/vt nõ liceat eis plebibꝫ suis negare quicqd in ꝓdictis qsiuerint/tanqꝫ nedum deo sed eis rõnẽ redditurꝝ sint. etiã si pestilẽtiali si epydimiali si quauis alia abominabili ꝓtagione morbi laborauerunt. Preterea si tales vice pastoꝝ dati. luporuꝫ accipiãt officiũ. si seducãt subditos. lacerẽt et deuorẽt. nulla relinquit eis obuiãdi vel ꝓmouẽdi ptãs. nisi forte dicat ꝙ hi supiores hñt ꝓ iudicibus. sed apts est mñsio ꝑlatorũ de qbusdaꝫ. inimica nñ sunt iudices.

¶ Attẽdat lector circa ꝓsiderationẽ istã de ẽpatu. si sit ordo vel sacerdotiũ. ꝙ apõ theologos ⁊ innstas ẽ ꝓcordia in re. bñ ꝓcipiẽ do. sed explicatio diuersa est. Quia innste vocãt ẽpatum esse ordinẽ. qm̃ põt vltra sacerdotiũ. Theologi vo ꝓcedunt scõm scz ꝙ ẽpatus est ptãs hierarchica supra sacerdotiũ. sed qz nihil addit ptãtis supra corpꝰ xpi verum. ꝓterea nõ dicunt ꝙ sit nouus ordo sed bñ noua ptãs ⁊ hoc redit in idem

¶ Rursus attendat ꝙ de cõfirmatõe dicit sanctus Thomas eam cõmitti posse a papa simplici sacerdoti. ꝓter beati Greg. ꝗdam dictum. ploribus tñ hoc nõ placet. ⁊ dicunt illos de quibus loquit Greg. non fuisse cõfirmatos. tolerati autẽ sunt sic manere. qz cõfirmatio nõ ẽ necessitatis sacrm Beniqꝫ dat rõ ꝓ doctores cur mulier non sit susceptibilis cuiuscũqꝫ ordinis qm̃ subiectõis sexus est. nõ hierarchice dñatõis?

Consideratio 4 Q.

Potestas ecclesiastica innisdictionis in foro exteriori/ est ptãs ecclesiastica coerciua. ꝙ valet exerceri in alterũ etiã invitũ/ad diriꝫendũ subditos in finẽ beatitudinis eterne velut in finẽ primũ ⁊ principalr intentum. Addita est fatemur hec vltima clausula descriptõis ad expssionẽ magis ꝙ necessitatẽ/qm̃ hec includit in hoc noie posito ꝓ genere. ptãs ecclĩastica? sicut in desar ptõe sua notatũ est. ¶ Attendat aũt ꝙ innisdictio dr noie generali qsi iuris dictio. i. ptãs dicẽdi ius. vl ẽ iurisdictio qsi iuris dictio. i. ꝓmulgatio vel notificatio seu pñciatio. Proprie vo dr iurisdictio facultas seu ptãs ꝓpinqua dicẽdi vel sniandi ius in alterũ etiã invitũ. Et hec duplex est. Ꝓpales ⁊ spũalis. Ꝓpales exercet fm leges ciles ad finẽ quiete cõuersatiõis humane p hac vita. Spũalis aũt exercet fm leges canonicas ad finẽ principalẽ eterne beatitudinis cõsequẽde. ¶ Ceterũ ptãs hec iurisdictois ecclĩastice adeo viciata est innisdictiõi seculari ⁊ politice/ ꝙ laicis imo ⁊ multis clericis plerũqꝫ ⁊ in multis casibus cõcani põt executio vel cõmitti. ¶ Hanc ptãtẽ cõtulit xps Math. xviij. dũ dixit petro vade oĩm. Si peccauerit in te frater tuus vade ⁊ corripe eũ ⁊c. Sequit ꝙ si te nõ audierit. sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanus. ¶ Quo in loco fundat innidica ptãs excõicãdi vel interdicendi ab ecclesiasticis sacris et cõione fideliũ/rebelles ⁊ inobedictes ecclie. sicut vsus est apls ⁊ idẽ hortatus est ad Tytũ. iij. scribẽs hereticũ hoiem post primã ⁊ secundã correptionez deuita. Et sile dixit. ij. ad Cor. v. Si quis frater noiat intervos. ⁊c. Sequit. Cum hmõi nec cibũ sumere. ¶ Fundat rursus absqꝫ oi calũnia ponibili in hoc textu plenitudo ptãtis gladij spũalis et executio eius in ecclesia sup quelibet xpianũ qui est frater nr. etiã si papa fuerit. Nec accipiendũ est hic. dic ecclesie. i. pape Qm̃ xps Petro loquebat. qui nõ diuisset sibiipsi. Ite qz subiunctũ est plãliter. Quecunqꝫ ligaueritis sup terrã ⁊c. ¶ Beniqꝫ si nõ haberet ecclesia talẽ ptãtem ⁊ executiõz frustra dixisset xps. dic ecclesie/ qz potuisset impune nõ audiri. cõtra illud qõ sequitur. Si ecclesiã nõ audierit sit tibi ⁊c. ¶ Fundat etiã in hoc textu nedũ ptãs exercẽdi sed ptãs diffiniẽdi determinãdi statuendi decernẽdi/ cõstituẽdi ꝓcepta leges ⁊ canones. Procedẽdi denicqꝫ cõtra nõ obedictes vsqꝫ ad sniam excõicatiõis inclusiue. imo fm canones nunc institutos vsqꝫ ad innocationẽ brachij secularis: qz dr in textu ꝙ si ecclesiã nõ audierit ⁊c. Audire igit ꝓz eccle

stā qlibet frater nr̄ q̄ dicat ad deuz ꝓ pr̄ nr̄. sicut explicat alibi xp̄us. ¶ Qui vos audit me audit. ¶ Cōfirmāt hāc sanctam statuta ꝛ pia ecclesiastica in hoc sacro Constan. ꝯcilio. ꝓsertim vj. aplis āni. Mccccxv. i sessiōe publica. Quis int̄ cetera sūt hec decreta duo prima. Et ꝑmo declarat q̄ ipsa in spūsctō legitime congregata. gñale ꝯcilium faciēs ꝛ ecclīam catholicā militātē repūtās ptātē imediate a xp̄o hz cui qlibet cuiuscūq; statꝰ vel dignitatis etiā si papalis existat obedire tenet̄ i his q̄ pertinēt ad fidē. ꝛ extirpatōez dicti scismatis ac generalē reformationez eccie dei i capite ꝛ in mēbris. ¶ Itē declarat q̄ q̄cūq; cuiuscūq; statꝰ vel dignitatis etiā si papalis existat q̄ mādatis statutis seu ordinatōibꝰ aut ꝓceptis huiꝰ sctē synodi ꝛ cuiuscūq; alterius ꝯcilij generalis legitime congregati sup̄ premissis. seu ad ea pertinētibꝰ factis vel faciendis. obedire ꝓtumaciter ꝓtēpserit. nisi resipuerit ꝯdigne pnie subijciat ꝛ debite puniat̄ etiā ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrēdo. ¶ Cōcludit aūt ex p̄missis q̄ si ptās p̄dicta sit eccie data ꝯcilio generale remanens ecclesiā hz illā. imo videt̄ q̄ ecclia vt sparsim cōsiderata nō hz illā ptātē nisi i q̄dā materiali seu potētiali. sed ꝯgregatio sua et vnitio q̄ fit in cō cilio generali dat ei formā sicut i alijs cōitatibꝰ exēplū dari pt. Et fundat p̄dicta ptās ecclesiastica iurisdictōis i vnitate vt vnione tali. quēadmodū notasse videt̄ eleuatꝰ Augustinꝰ q̄ claues eccie date sūt vnitati. ¶ Ceruntn̄ hoc non impedit q̄n date sint petro tāq̄ monarche eccie. Primo rōne indeniabilitatis. q̄ potuit inferi no p̄ualebūt aduersus eā nec desiciet fides eiꝰ. nō sic de papa. Secdo rōne regulabilitatis. q̄m hz regulare vsum ptātis papalis. nō sic ecōuerso. Tercio rōne multiplicitatis q̄m eccia ꝓtinet ptātē quālibet ecclīasticā. etiā papalē. nō sic papa p̄sertim in extensione. Quarto rōne obligabilitatis. q̄m eccia pōt ꝯdere leges obligātes ꝛ regulantes etiā ipm papā tam q̄ ad psonā q̄ respectu vsus ptātis. Non sic ecōtra pōt papa iudicare totā ecclesiā vel vsum sue ptātis limitare. imo si papa ꝯdat leges ꝛ canones videt̄ obseruādū illōs qō sanctꝰ dicat Augꝰ. Leges instituunt̄ cū ꝓmulgant̄. Firmant̄ aūt cū moribus vtentiū approbant̄. ¶ Hoc eñ dī ad reprimendū p̄sumptiōz q̄rundā summoꝝ pōtificū vt eis adulātiū. q̄ videtur voluisse debere seruari ꝓ regula immutabili de papa respectu cuiuslibet ꝓuincie vl̄ totius eccie. Cū placuit ꝓncipi legis hz vigotē. q̄si nullū superesset examen supmum. ¶ Addita ē vo ꝓ inobedientiū coertiōe penalis excōicatio. Et sūt q̄ dicūt penā hāc ee vltimā quā infligē possit eccl'iastica ptās iurisdictōis ex institutōe xp̄i sola primaria. sic q̄ ñ extendit̄ ad incarceratiōz. nec vt aliqs adiudicet̄ morti vl̄ flagello corporali. sz facit hoc eccl'iasticus dū facit. ex ꝯcessione ꝓncipū quēadmodū multā ob eoz deuotionē iurisdictōis tpalis auētem clerus accepit. q̄ nihilominus iurisdictio vel censura dī spūalis sicut ꝛ ecclesiasticoz bona tpalia. ꝓpter dedicationē ꝛ applicatōez ad eos q̄ ministrāt eccie. sicut panes ꝓpositionis primitie ꝛ decime. vasa in suū tēpli. vestes ꝛ silia dicebant̄ in lege veteri sacra/ vel sctā. sic ꝛ noua lex hoc retinet. ¶ Ac p̄ma de ꝯsurgit. q̄ eccl'iastica censura quā xp̄us ꝓtulit ꝛ ꝓmulgari voluit vbi pr̄. Mathe. xviij. pr̄ post dotationē ecclesie in bonis tpalibus applicata ē ad defensionē coercitiuā volētiū vēdicare sibi. vel impedire tpalitatē hmōi. p excōicatōes vicz ꝛ interdicta q̄ pena vel censura videt̄ ꝓmitus instituta ꝯ ptinaces scismaticos ꝛ hereticos ꝛ alios incorrigibiles vitiosos. Cui legi tanq̄ diuine ꝛ nāli papa subijciē. sicut ꝛ frater est. potēs delinquere. Hec aūt applicatio gladij spūalis. ad defensionē tpaliū. si ꝯfusionē magnā in ecclesia. si vilipēsionē vel ptēptū euāgelice huius cēsure sue q̄ ē excōicationis gladiꝰ extreme formidabilis. Si de nigz laqueos aīabꝰ multoꝝ magis q̄ salutē spūalē induxerit vel inducat/ expientiaz teste voco. Itaq; sicut tpalitas addita ē ecclesie ꝓ dote sua. viden pōt aliquibus/ q̄ ad eius defensionem silr̄ addere suffecerat aduersus impetitores: penā vel censuram tpalē/ vt ē mulctatio pecuniaria vel corpalis detētio/ vel arrestatio bonorū ꝓriorū.

Consideratio 4 T

Detestas eccl'iastica iurisdictōis i foro interiori q̄ nō est ꝓpie coerciua

sed magis spontanea q̄ ad subiī ciētes se eis dē. est ptās ecclesiastica sup corpus xpi mysticū illuminādo ꝛ pficiēdo ipm p doctrinam ꝛ sacr̄oꝝ ministrationē ꝛ purgando p baptismi ꝛ pnīe sacr̄a. ¶ Aduertēdū ē ita q̄ hec ptās iurisdictōis q̄ radicaliter fīdat in ptāte ordinis sacerdotalis et ep̄alis dū in sua generalitate ꝓsideraē. respicit multiplicater corpus xpi mysticū. qđ est fideliū ecclesia q̄s fideles oportet ꝑm tres actꝰ hierarchicos regere qui sunt ꝑm Dyonisium. purgare. illuminare. ꝛ pficere. Purgare p inflictionē penalē excōicatōis vel interdicti. si rebelles inueniant̄ qđ spectat ad iurisdictionē coercīuā de q̄ dictū ē. q̄uis hec purgatio fiat p baptismū ꝛ p̄sacr̄alē absolutionē. nō tn̄ coercīue. Oportet insup illūinare. p p̄dicationē ꝛ doctrinā. Oportet demū pficere ꝓ aliorū sacr̄orum ministrationē. ¶ Porro talis ministratio sacr̄orum nō habet p materia debita res soluz insensibiles. put est in cōsecratōne corpis xpi vbi p materia debita requirit̄ ꝛ sufficit panis triticeus ꝛ vinū. Ne refert q̄ ad consecratōis necessitatē. si panis sit ipsius consecrātis vel alterius. Decus ē in ministratione sacr̄oꝝ vbi requirit̄ q̄ psona cui fit ministratio sit ministrāti subdita ; ꝑterq̄ i baptismo qđ ē necessitatis sacr̄m nō iterabile Silr in sacr̄o ꝓfirmatōis ꝛ ordinis qb⁹ indelibilis charact̄ imp̄mit̄ / inde sufficit de necessitate sacr̄i. nō tn̄ p̄cepti subiectio volūtaria susciptētis hec sacr̄a ab illo q̄ ꝓfert ꝑt illa. peccāt tn̄ dās atq; susciptēs. si nō assit subiectio p supiorē ordinata. Dec⁹ aūt ē in pnīe sacr̄o. vbi de necitate sacr̄i et p̄cepti requirit̄ p̄dicta duplex subiectio. inf̄ cōiorē doctoꝝ sniam. sic q̄ alicui nō dat̄ absolutio ēt si vari tēpret̄. qr̄ mā deficit / q̄ ē peccatoꝝ subdit⁹. Subdit⁹ inq̄ nedū volūtaria subiectōe. ꝛ aliena supiorīs auēte. Docte statuit p̄mus legislator xp̄s. hᵒ eccīa sic elucidauit ꝛ tradidit. ne ꝓfunderet̄ ecclasticū regimē. ꝛ ne hierarchicᵒ ordo quē tradit Dyonisiᵘ talē ēt vt infima reducāt̄ ad suprema ꝑ media turbaret̄ ¶ Videre ē igit̄ quē admodū ptās hec ecclāstica iurisdictionē quādā exigit cui ꝓuenit q̄ libera sit ꝛ spontanea vere vel interpretatiue circa psonaz in quā exercet̄ hec iurisdictio. aut saltē q̄ nō ferat̄ in inuitū. Quis ei diceret q̄ aliqs iniur⁹ vel baptisat̄ vel ꝓfirmat̄ vel absolut̄ in foro ꝓscie. vel ordinat̄ ꝛ ita de reliquis ? Hinc ē q̄ papa q̄ nulli p̄sone ptās laī sit̄ est vt coercen iurisdice possit i exterioꝝ foro subest tn̄ q̄ ad iurisdictōz hāc annexā ordini sacerdotali ꝓfessoꝝ suoꝝ ordinatoꝝ suo si antea sacerdos nō fuerat vñ ꝛ ab hostiēsi ꝓsecrat̄ epo q̄ miōr ē. ¶ Pz̄ficiat ātsup modū talis distinctio duplicꝫ iurisdictionis coercīue. s. et nō coercīue cuius īgrātaonis coercīue. s. et nō coercīue cuius īgrātaonis coercīue. s. et nō coercīue cuius īgrātaon

sic iudicabit expediens spūssanctus qui di
stribuit singulis prout vult.

Consideratio 6 X

Potestas ecclīastica cōsideran pt
et dz triplr. Uno mō formalr in
se z absolute sine respectu. Alio
mō materialr seu respective pro
ut applicat ad hanc vel illā psonā: iure le-
gitimo. qō cōrer fit p p̄secrationē z electō
nē. qz sicut dicit apls. Nemo sibi assumit
honorē sed q vocat a deo tāq̄ aaron. Po
testas hec dī institutō ministroz tā actiue q̄
passiue. Considerat tercio mō q ad exerā-
dū vel executionez. qz frustra ē potentia sm
pbm si nō habeat actū. Proficit hec p̄si-
deratio q distinguit z resolvit modos lo-
quēdi varios. tā theologoz q̄ canonistaz
de ecclīastica ptāte cui⁹ resolutiōis ignōrātia
vel inadvertētia falli plerūq̄ facit z fallere
in se p̄siderat formalr z absolute. Aliē dū
p̄siderat materialr seu respective. aliē dū
sicut infra docebit. Notem⁹ pterea mo
dos eēndi in: qs ī metaphisica posuit Arri
in q̄nē. Jn q vel in qbus sit plenitudo ec-
clesiastice ptātis: Un⁹ mod⁹ eēndi ī: ē sicut
ps integralis ī suo toto. Alī⁹ sicut totū in-
tegrale ī suis ptib⁹. Terci⁹ sicut spēs in ge-
nere. Quart⁹ sicut gen⁹ in spē. Quint⁹ sicut
forma in mā. q forma triplex ē. eēntialis ac
cidentalis z mathematicalis. Sext⁹ sicut ef-
fectus ī sua cā efficiēte/ dirigēte vel regēte ext
regnū ē in rege. Septim⁹ sicut ordinata in
finē sūt in suo fine. quēadmodū vtus ī bti
tudine. Octau⁹ sicut locatū ī loco. Ex q̄
pti⁹ distictōe māifestū ē q̄ sm q̄druplex
gen⁹ cē q̄druplex repiē z adaptat mod⁹ es
sendi ī lz addāt z alij. Subiūgam⁹ itez
distinctōz de vsu ptātis ecclīastice. Est em
vsus aliq̄s liar⁹ z rar⁹. Est vsus illiciⁱ z ra-
ri⁹. Est vsus licit⁹ z nō rar⁹. ē vsus illicit⁹
et imi⁹. Exēplū pmi dū sacerdos cōsecrat
vel absolvit cū arcūstātijs oīb⁹ ad h⁹ req̄si
tis de necessitate: vel sacri vel p̄cepti. Exēplū
scdi dū sacerdos p̄secrat ī pctō mortali vel
cū trāsgressiōe p̄cepti. Exēplū tercij dū sa-
cerdos q̄tū ī se ē bona fide z intētō ē credit
absolvere cōfitentē sibi vtēs in hoc bñ cla-
mib⁹. q̄ p̄fitēs qz mētit in p̄fessione sua. vel
obicē secreto ponit neq̄q̄ absolvit. Exem
plū q̄rti ī casu p̄ori si sacerdos sciēt q̄nt vti
claustr⁹ erga aliquē. cui⁹ fictionē aguouerit
z q neq̄q̄ sibi subiect⁹ ē. Colligit p̄ma-
lia distinctio valēs ad intelligētiā p̄missoz
et seq̄ntiū dū q̄nt an ptās ecclīastica sit eq̄-
lis ī oīb⁹. Quis q̄nt ō ptāte vel facti vl iur̄
facti sic q dum attēptat fieri. fit sine bñ si
ue male. Juris vo dū bñ fit inx allegatuz.
Jd possum⁹ qō de iure possum⁹. Redit
aūt hec distinctio ad alteram ptātā de ne-
cessitate duplici in consecratō ē corpis xpi.
Cm altera ē sacri. altera est p̄cepti. Et hec
silr distinctio pt extēdi ad ecclesiasticā ptā-
tem sup corpus xpi mysticum. quo ad mi
nistratōz sacroz q̄ characterē ip̄imūt sicut
sūt baptism⁹. cōfirmatio. z ordo. qm̄ sicut ī
ptāte ordinis sup corp⁹ xpi vex sufficit ali-
q̄d de necessitate sacri. qō nō sufficit de ne-
cessitate p̄cepti. qz peccat q p̄ vel pter ordi-
nationē ecclie p̄secrat. Sic inuenim⁹ ī ptā-
te ecclīastica sup corp⁹ xpi mysticū p̄sertim
q̄ ad ministratōz triū sacroz q̄ dicta sunt.
Dis distinctiōibus z alijs q̄ p̄dicta sūt
attētis posset statim inuestigari q̄d et in q̄
sit plenitudo eccīastice ptāt. Nihilomin⁹
antea iux p̄oē distictōz trimēbrē. tres assig
him⁹ p̄sideratōes: septimā octauā nonā.

Consideratio z Y

Potestas ecclesiastica si p̄sideret in
se formalr z absolute ipsa ē invaria
bilis z eadē a p̄ncipio nascēt⁹ eccie
vsq; in finē p̄severat. Ecclesia siq̄dē duz
sic p̄siderat in suis ptibus eēntialibus z p
manētibus q̄ sūt papatus. cardinalat⁹. pa
triarchatus. archiepatus. epatus. sacerdo
tiū hz integram ex his oībus: sic q̄ ablata
penit⁹ vna tali ptāte. iā nō maneret eccleſia
put a xpo seminalr. z velut in q̄dā gemie
suo. p̄fecte fuit instituta. vt si papatus per
imaginationē p̄scindat a reliq̄s ptātib⁹ in
ferioribus. id q̄ supest nō dī eccīa. Pro-
pterea q̄rere si papalis auctas sit maioz q̄
ecclesia vel econuerso. redit in idē ac si pete
ret. nōne totū maiⁱ ē sua pte. vel ps minoz
suo toto. Proinde seq̄t. q̄ si generale cō-
cilīū repñtet vniuersalē ecclīā sufficiēt z in

tegre necesse ē vt includat auctem papalē. sine papa sit sine desierit eē p̄ morte nālem aut ciuilē. ¶ Sic dicī de ptāte romane ēccie vel sacri collegij. ¶ Sic de ptāte epali. sic de sacerdotio qō est ptās curatoz q̄ sūt in ecclesia plati minores. ¶ Si vo vellet aliqs curiosus inquirere. qliter hz fieri talis abstractio ptāt̄ ecclīastice. ¶ Et si sit aliqō vniuersale reale ipecificū ꝛ qditatiuū. p̄ter oēz opationē intellectꝰ sicut ihq̄rē de aialitate et hūanitate: remittūꝰ ad metaphysicam ¶ Cōcedimꝰ itaq̄ q̄ abstrahētiū nō ē mēdaciū ꝑm Arist. licet negauerimꝰ hec vniuersalia realia. sicut nec mathematici mētiūt. sine pūcta sūt realiē sine non. ¶ Ūñ dicimus q̄tū nobis h̄ satis ē q̄ vniuersalitas est i opatōe ꝛ abstractōe quā facit intellectꝰ ex rez singulariū exterioꝝ cognitō evidēdo qliē ipse res ad inuicē ꝓueniūt vel differūt eentialr vel accidētaliē vt q̄ libet hō ꝓuenit eentialiē i hoc cū altero q̄ est aial rōnale. qō intellectꝰ attendēs. abstrahit inata sibi vnite/silitudinē hāc. q̄ nō ē ex̄ nisi singulari ter̄i singulis hoibus. ꝛ denudat eā a loco. ꝛ tpe. ꝛ ab oī generali ē accidētiū ꝓfusiōe. ꝛ ita remanet vlis/ꝛ absolutꝰ ꝓceptꝰ hois in aīa q̄ nihilominꝰ originaē ex rebꝰ ad ex̄ singularibꝰ. ¶ Sic ō ecclīastica ptāte sentire possumꝰ dū in se formaliē ꝛ absolute ꝓsideraē ¶ Dēs ei sacerdotes ꝓueniūt in sacerdotio. oēs epi i epatu ꝛ ita ō reliqs. ¶ Queret' forte aliqs q̄ pacto eccīa romana dicaē eadez ista mō cū ab initio fuerit petri ī antiochia Rūsio facilis ē fiat abstractio talis a cōnotatōe loci. ꝛ dicam⁹ q̄ ecclesia romana ē illa dyocesis ꝓuincia vel sedes/q̄ peculialiē hz regi p̄ auctem papalē ꝛ eam ꝓplectiē. sic veritatē hz vulgata vor. vbi papa ibi roma Hec in dubiū verti oz q̄nisto mō romana sedes ꝛ ecclia sit caput mr̄ ꝛ magistra ceterarū q̄ supmā petri ptātem includit.

Consideratio 8 3

Potestas ecclesiastica ꝓsiderata respective et q̄āmō materialiē ꝑut applicaē ad hoc vl illud suppositū dicā p̄t variabilis et auferibilis in casibus multis. ¶ Hec pspicuū ē q̄tidie dū fiūt imutatōes. nūc p̄ nouā cōsecrationē. nūc p̄ nouā electionē vel institutionē ministroꝝ

Ita ꝓnter dicere possumus de ptāte papali q̄ mutabilis ē ꝛ auferibilis p̄ morte nālē sicut ꝑstat/vel p̄ ciuilē vicz p̄ depositionē. saltē q̄ ad plenitudinē sue iurisdictōis qui. depositio qliter ꝛ ex qbus causis fieri possit latꝰ in alijs opusculis aptū ē. ¶ Ūñ sicut papa renūciare pōt papatui ꝛ dare libellū repudij ecclesie etiā sine culpa ipsius spōse repudij ecclesie etiā sine culpa ipsius spōse lz hoc facere nō debeat sine cā. Sic ecclesia pōt hunc vicariū spōsi sui dimittere ꝛ ei libellū repudij dare etiā sine culpa sua lz nō sine cā. Explificauiꝰ alias in sex casib⁹ ī qbus verus papa deponi pōt ex culpa sua etiā vbi nō eēt realiē hereticus ad intra/q̄ uis ad extra talis iudicaret. Explificauimus in alijs sex casib⁹ qbus deponi pōt papa sine culpa sua lz nō sine cā. etiā ꝑter libertatem ei⁹ cessionē. ¶ Tractatuꝰ intitulari pōt de auferibilitate pape ab eccīa ꝛ incipit. Elegit aūt dies cū auferet ab eis spōsus. propterea brevitatis amoꝝ hic ista non repeto. ¶ Verū ptātem hāc ecclesiasticā q̄ respicit institutōez ministroꝝ ecclesie a sūmo vsq̄ deoꝝsum ꝓfundit magna caligine cupiditas ambitiosa/q̄rēs q̄ sua sūt ꝛ q̄ crescēdi bñficioꝝ dotatōib⁹ impudenē excreuit. ita vt vix discerni mō possit/qd ex p̄mania institutiōe xp̄i vel inuariabili iure diuino tenendū sit ī hmōi ministroꝝ ordinatōe. Dira siq̄dē q̄ ad vsū talis ptātis varietas scelere generaliū ꝓcilioꝝ decretaliū ꝛ decretoꝝ currere. Oz dicam⁹ h̄ aliē eē discernēdū ecclesiastica policia. dū ē ordinata ꝓplete subq̄dā explicatōe ꝓfecta ꝛ nūerosa mebroꝝ suoꝝ ministris. ꝓ statꝰ gradꝰ ꝛ officia. Aliē dū ab initio firmata ē ecclesia in magna tā ecclesiasticoꝝ q̄ fideliū pauitate. velut in q̄dā seminario vel germine seu botro. Postquit ei tūc rōnabiliter supmꝰ ille pōtifex petr hze faciliē p̄ntiā ꝓ alij gīalis. sicut ī electōe matthie ꝛ cessatōe legaliū. Potuit ꝛ instituere ministros p̄ diuersas ꝓuincias ꝛ loca de mādato suo. sicut ad eū facil patebat accessus Recvigebat auaricia q̄ p̄mi ꝑmo petebāt ad morē. Que oia cessant i hac tā copiosa fideliū multitudine post tot tūra tot leges tot decreta ꝛ decretales sūmoꝝ pontificū ꝛ generaliū ꝓcilioꝝ edita ad regēdā fe-

liter ecclesiā. ¶ Suppetit hoc loco cōue-
nientissime ꝓ filiū Jetro datū moysi Exo. xviij
qō sic habz. Stulto labore ꝓsumeris tu ꝛ
ppls tuus q tecū ē: volra vires tuas ē nego
ba mea ꝛ ꝓlia mea ꝛ ent oīs tecū. Esto
tu ppl̄o in his q̄ ad deū ptinēt vt referas q̄
dicūt ad eū/oīa dasq; ppl̄o cerimonias. ꝛ n̄
qō facē debeāt. p̄uide āt de oī plebe viros
potētes ꝛ timētes deū. i q̄b⁹ sit veritas. ꝛ q̄
oderint auaricīā. ꝛ ꝓstitue ex eis tribunos
et centuriones q̄n q̄genarios ꝛ decanos. q̄ iu
dicēt ppl̄m in oi tpe. Quicqd aūt maiꝰ fue
rit referāt ad te. ꝛ ipsi facilioꝛa tūmō iudi-
cent. Leuiꝰ q̄s tibi sit ptio in alios onere.
si hec feceris iplebis impiū dei. ꝛ ꝑcepta eiꝰ
poteris sustinē. ꝛ oīs ꝟ ppl̄s reuertet cū
pace ad loca sua. Quibꝰ auditis moyses fe
cit oīa q̄ ille suggesserat. ¶ Edocemur ex
hac scḡtura calamo dei scripta de multis
Spāliter q̄ si moyses loḡus deo familia-
riter sicut amicꝰ ad amicū/obedieēt audinit
ge. ꝗtomagis dz hoc sūmus pōtifex ad/di
ctamē totiꝰ ecclie vel gñalis ꝓ alij suo noie
moyse/videamꝰ in sūmo pontifice ꝛ curia
sua q̄d de tot ꝑphanissimis ꝛ indignissimis
litigioꝝ ptinnis ꝛ anxijs occupatōi-
bus. Quid de būficioꝝ q̄rūcūq; ēt mioꝝ
collatōib⁹ ꝛ sigtōib⁹ manu pape. Quid de
spiataꝝ exactiōib⁹. Quid de innūeris sili-
bus dicēdū iudicabit. relicta oī cura solici
tudie vel studio de oī eo q̄d spūale ē. q̄d di
uinū ē. q̄d deniq; fidē ꝓ cernit. ꝛ religiones
xpianā. ¶ Cōcludim⁹ tādē ex dato moysi
filio ꝛ ꝑcepto legis Deut. xviij. ꝛ ex insti
tutōe xpi Matth. xviij. q̄ nulla fuit hacte-
nus. nec erit imposterū: pniciosior pestis i
cialiū. vel in re ipsa vel aucte. Auctas ita-
q; nulla erit. si solus sūmus pōtifex oīa ve
lit inferioꝝ ecclesiasticoꝝ vsurpare instituti
ones. iura. statꝰ. gradus ꝛ officia. Ademi-
neritq; sūmus pontifex. data sibi a deo
pt̄ate supmā in ecclesia ad edificatōz eius
put sapiēs iudicabit. Judicat aūt sapiēs
de pt̄ate vsu variabiliter/invariabilis exi-
stens sicut ē gñale ꝓ aliū. ꝛ hoc ꝑ tēpoꝝ lo-
coꝝ reliquiarūq; circūstantiarū oīuersa q̄
litate. Teneat q̄ suū iudiciū ꝛ maneat ec-
clesiastica policia optio regimine. q̄le fuit
sub moyse gubernata/qñ mixta fuit ex tri
plici policia. Regali i moyse. Aristocratī-
ca in. lxxij. senioꝝ. ꝛ in timocratica dū ꝺ
ppl̄o ꝛ singulis tribuꝝ sub moyse rectoꝛes
sumebāt. ¶ Oppōnūt plimi nolētes ad
ordinarios remitti mīstroꝝ eccīasticoꝝ in-
stitutōes neq; ꝑ electionē. neq; ꝑ collatōes
Exptū ē inquntꝫ turbarēt oīa vēderent
dissiparēt. ptim cupiditate carnali. ptim se
culari pt̄ate tracti. de lr̄az q̄z studijs actuz
esset. Verū in ꝓmpto ē rīsio/corrigeret sū
mus pōtifex abusus hmōi. ꝛ auctis seueri
tate sup̄ma vigilanē adhibita. poneret as-
pera vias planas. deponeret potētes intru
sos de sede. ꝛ exaltaret humiles sine ꝑce vl̄
munere. Hoc ē enī architectonis officium
Būvo peccat in his sūmus pōtifex/qs mi
nistroꝝ corrigere vel ꝓsumet vel potenit.
Vices q̄ hoc potent gīale ꝓ aliū. Vide qꝛ
nec crebro. nec facilē habeē. Dixꝛ enī statu-
it libēter aliqs sibi correctōnis iudiciū. Be
neq; si ꝓpter abusus ordinarioꝝ in mīstro-
rū institutōe putēt aliq̄ sublatū ee ab eisdē
hoc exercitiū. similē in papa rō nē. q̄ ab eo
debeat vsus tolli nunc inueniri dī ab alijs
maxīe dū recipit annatas. qñ ex hac copu
la q̄diu pseueraverit oriet inuitabilr/lepro
sa pestis symonie/inficiēs sua cōtagione
nedū caput. sed pene singula ecclesie mem
bra. Supest vt apponaē sicut apponi que-
nē in reformatōe ꝓuisio.

Consideratio 9 ℣

Potestas ecclesiastica si ꝓsideret q̄
p ad vsū vel exercitiū. illa mutabilis
ē ꝛ multiplr variabilis. ¶ Hec cō
sideratio cū duab⁹ p̄cedētib⁹ solvit ꝓtiꝰ
qōnem hanc. Si ptās ecclesiastica sit ime
diate a deo. vel mediate ab hoībus. Haz
cōsiderādo ecclesiasticā pt̄ātē ꝓmo mō cō-
cedendū est absq; vlla dubitatōe q̄ illa fuit
ꝛ est immediate a deo homīe xpo. sic q̄ a
nullo altero fuit instituta. Hec congrega-
tio totius vniuersitatis hoīm. seclusoꝝ xpo
docuisset sibi potestatem hmōi instituere.
quemadmodū potuit vel posset instituere
sibi pt̄atem impialem sup oēs. pt̄atem re-

galem, ptātem ducatuū, comitatuū ⁊ baroniarū, ⁊ ita de reliquis ptātibus pnre secularibus. ¶ Non aūt potuisset sibi instituere sacerdotiū nec papatū, sicut habet ecclesia. ¶ Nec sīr destituere sicut nec mutare legem xpi, q̄ mutatio sequīt de necessitate, put arguit apl's q̄ translato sacerdotio necesse est vt legis translatio fiat. ¶ Si vo ptās ecclesiastica cōsidere cōsono mō tūc in principio nascētis ecclesie collata ē immediate a deo tam petro q̄ apl'is ⁊ discipulis, qbus imediate xp̄s p tulit sacerdotiū sup corp⁹ suum verū ⁊ sup mysticū. Elī ⁊ apl's dicit se recepisse euangeliū nō p hoiem, ⁊ sīr mysteriū ⁊ ministrationez corpis xpi. Ego inqt accepi a dño qđ ⁊ tradidi vobis ⁊c. Et ita p̄ñter p̄babile est q̄ sicut xp̄s immediate cōtulit hanc ptātem primitus suis apl'is ⁊ discipulis applicādo, s. eam illis ⁊ nō alijs sic ⁊ immediate cōcessit vsum actū vel exercitiū, qz dans formā dat cōsequētia ad formā. ¶ Dicimus tandē his nō obstātibus vel ita se habētibus q̄ successores petri ⁊ aliorū apl'orū de cōi lege seclusō miraculo vel noua reuelatiōe. fuerūt ⁊ sunt instituti mediate p hoies vt p cōsecrationē ⁊ electionē vel aliā institutionē. Et sum sīr vel exercitiū receperūt atqz recipiūt mediate per humanū mysteriū vel cōcessionē. ¶ Et forte q̄ ad vsum vel exercitiū ptātis ecclesiastice, sic euenit ipsis etiā apl'is ⁊ discipulis, q̄ post immediatā cōcessionē vtriusqz, scz ptatis ⁊ vsus, factā a xp̄o, postmodum crescēte numero fideliū fuit ad tollendum scisma ⁊ ad exēplar dandū posteris, limitatio facta talis ptātis q̄ ad vsum, ⁊ hoc p petrū summū pontificē de cōsensu totius ecclesie primitiue vel generalis cōcilij vt nō quilibet posset in quēlibet vti ptāte sua attenta xpi ordinatiōe primaria, qua voluit ecclesiā suam regi principal'r sub vno, ⁊ ab vno monarchice, sicut est vna fides vnum baptisma ⁊ vna ecclesia, vnitate capitis, tā primarij q̄ vicarij, qm̄ iste est optimus principatus, p̄sertim in spūalibus ad cōseruationē vnitatis fidei ad quā obligant oēs. ¶ Non sic aūt est de legibus ciuilibus q̄ debēt esse sil'es ⁊ eedē apud oēs natōes propter varietatē morū ⁊ cōditionū i diuersis p̄uincijs. Qm̄ insup gladius ecclesie/spūalis est vicz excōicatio/q̄ p̄ōt extendere se q̄tumlibet in longinq̄s natōes. Aliter est de gladio materiali. Propter ea non oportuit nec forsitan expediuit q̄ in tali ptāte esset vna p̄seuerās monarchia q̄ ozbē vniuersū sicut de spūali ptāte p̄dixim⁹ institutū fuit se iure diuino p̄mittus i p̄sona petri Joh. vlti. Pasce oues meas, put sācti doctores et ecclesia tenēdū tradiderūt. ¶ Sumamus exēplū materiale, p̄forme vt tradit Dyoni. spūali qđ inuenīt i sole, qui fons luminis est nō illuminatus ab alio corpe iz illuminās. Deinde sunt aliqua q̄ ab eo illuminatur ⁊ p̄ñr illuminat. nō nulla vo q̄ illuminant sed illuminādi virtute carēt qm̄ in ipsis lux occūbit. ¶ Exēplū aliud est in angelica triplici hierarchia vñ licet q̄ ad naturam gratiā ⁊ gloriā sit quilibz angelus immediate format⁹ a deo, nihilominus q̄ ad exercitiū actuū hierarchicoz q̄ sunt purgare, illuminare ⁊ p̄ficere. Tres primi ordines hierarchisant nō hierarchisati ab alijs. Tres medij hierarchisant ⁊ hierarchisati. Tres infimi hierarchisant ⁊ nō alios angelos hierarchisant. ¶ Papalis autoritas suo mō cū cardinalibus imitat triplicē primā. Alterā vo mediā, imitat p̄triarchalis, Archiep̄alis, ep̄alis ⁊ sacerdotalis auctas in habētibus subiectos sibi. Qđ dī ppter curatos vel etiā ppter solos titulares epos, carētes plebe. Ultimi sunt instar terciē hierarchie, q̄ hierarchisant in ecclesia sed non alios autoritatiue hierarchisant. quēdmodū sūt ppti ⁊ simplices religiosi fm Dyoñ.

Consideratio 10

Potestas ecclesiastica i sua plenitudine est formal'r ⁊ subiectiue in solo romano pōtifice. ¶ Supponē ita qz primo q̄licz aliqs possit eligi in papā nō sacerdos, sicut eligit aliqs in epm. Ipse nihilominus appellari nō p̄t aut dz summus pontifex nisi fuerit in sacerdotē ⁊ epm p̄secratus. Et q̄ uis ex electōe posset aliqd iurisdictōis hic nō tm habet añ cōsecrationē in epm plenitudinē ecclesiastice ptātis tā ordinis q̄ iurisdictōis vtriusqz. qđ p̄spicuū est ex terminis. ¶ Dic aūt cō surgit equinocatio nonnis. modica ppter dños iuristas qui loquētes

de plenitudine ptātis papalis solū loqui videnē de ptāte iurisdictōis. ex qua locuti one videē hec absurditas sequi ꝛ pure laire plenitudinē ecclesiastice ptātis. ¶ Sup ponitē insup ex iam dictis q ex institutōe xpi nullus in ecclesia dz dare vel suscipere gradus hierarchicos qui sūt purgare illuminare ꝛ pficere. si nō interueniat vere vel interpatiue auctas supmi hierarchē. vel monarche in ecclesia sancta dei quatenus in ea viteē cōfusio ꝛ optimo. regimine gubernēē ad exēplar ecclesie triūphantis. pro pter qō dicit Job. in apo. se vidisse nouā quitatē hierlm descēdisse de celo. Et moysi dictuz est. Vide vt oia facias iuxta exēplar tuus illud pbi q actiōes sunt suppositorum. ¶ Tandē ex his pcedentibus possumus describēdo dicere. Q; plenitudo ptātis ecclīastice ēptās ordinis ꝛ iurisdictōis q a xpo collata est supnaturalr petro sicut vicario suo ꝛ monarche primo. p se ꝛ suis successoribus legitimis vsqz in finē seculi. ad edificationē ecclesie militātis. p cōsecutione felicitatis eterne. ¶ Dicit in hac descriptōe supnaturalr. ad dīam ptātum vt iurisdictionū q successoribus petri potuerunt cōuenire fm leges humanas ciuiles et politicas: vel dictamē iuris nālis. quod vult vt supmus in aliqua policia gaudeat multis honoribus ꝛ priuilegijs sup alios vel exspāli dotatiōe seu donatiōe principū et aliorū secularū/vel tandē ex ipius ecclesione. sicut cōitas pfecta suo capiti naturaliter dare pōt. Cuius cōcessionis vna fuit rō nō mala quatenus honoreē in interptandis iuribus ꝛ emergētibus quotidie dubiis circa regimē ecctiasticū/q; facilior ē recurrere ad papā cū curia sua. q ad ipm generale cōcilū. Que cā mouit ab initio. reges instituere. ꝛ eis ptātem leges cōdendi ꝛ interptandi tribuere. ¶ Hanc aūt distinctionē nō attendētes aliqui putauerūt oia q nunc summis pontificibus cōueniūt. cōpetere ex primaria xpi institutōe/ꝛ immutabili iure diuino qō fal um est/ qm staret aliqē esse verū papā et pfectū/qui careret actualiter multis talibus priuilegijs ꝛ bonoribus in quibus nō consistit plenitudo ecclesiastice ptātis: qualē in petro fuisse de scripsim9/ꝛ qua null9 hoim pter xpm imo nec ecclesia tota p ferre potuit/ita nec auferre. sicut in cōsideratōne. ix. notatum est. ¶ Contēdunt nunc aliqui pollētes lris q post institutas p generalia cōcilia regulas sup electōibus faciēdis. ꝛ bñficijs p ordinarios cōferendis iuxta fundatorū intētionē quēadmodū obseruaē d iure patronatus apud laicos. nequaq licitū fuit pape tales cassare regulas pīertim ita generaliter ꝛ passim p reseruatōes ꝛ aliter sicut visum est a centū annis vel vltra. Non licuit pterea facere: tot et tales nō obstātias eorū q cōstituta sunt in generalibus cōcilijs. qt et qualibus nō obstantijs vti solet passim in bullis suis. adeo qdē. vt Alexā der quintus inductus sit in ptensis qbusdam bullis ponere nō obstantiā huius salubernimi ac celebriter obseruati statuti. Dis vtriusq sexus. ¶ At vo rñdent alij: non ad originē ecclesiastice ptātis positā a iure diuino tantūdē p siderātes. quantū respiciūt decretales cū glosis allegatiōibus cōcordantijs sine numero doctorū vnius ad alterū. vt ouiū gregi mos est. Rñdēt in q p vnicū verbū q semp intellerit cōcilū generale. auctem summi pōtificis exceptā esse in omni cōstitutōne sua qlicunq. Mirū qr posuerūt isti papalē auctez supra cōcilū. aut saltē nō imparē. Est aūt certū apud eos q par in parē. ꝛ minor in superiorem nō habet imperium. Benedictus autem deus qui per hoc sacrosanctum Constantien. cōcilū illustratū diuine legis lumine dante ad hoc ipm. vexatōe pntis scismatis intellectū. liberauit ecclesiaz suā. ab hac pestifera pniciosissimaq doctrina. qua semp manēte pseuerasset semp scisma nutritū ab ea. Declaratū nempe decretūq est q ꝛ sine papa generale cōcilū cōuocari. et a cōcilio papa iudicari certis casibus pōt. Q; insup habet auctem generale concilū pscribere leges seu regulas fm quas plenitudo ptātis papalis nō quidē in se q semp eadē est/sed in vsu suo moderāda regulāda q est. ¶ Hecq putandū est insup concilia generalia sic excepisse papalē auctem in cōstitutōibus suis. vt eidē pmitteret effrenis

libertas/ea destruēdi leniſſime/q̄ tanta gra
uitate ꝛ digeſta ſapientū maturitate condi
ta ſunt. Intelligiē ergo papalis auctas ex
ceptio facta prout occurrens neceſſitas vel
euidens vtilitas poſtulabat. vbi ꝓtunc re-
curſus ad generale cōciliū nō patebat. Alī
oquin nō erat ibi vti plenitudine papalis
ptātis/ſed abuti pleniſſime. ¶ Utrū vo va
lidum fuerit ꝛratū quicquid ex abuſu tali
ꝓceſſit diffinire ſub vna generalitate/ non
audeo. Scio q̄ multa fiunt inique multa
inexpedieter. multa in deformationē eccle
que tū facta tenēt. Ceterū videt apponen-
da p hoc ſacroſanctū generale cōciliū talis
declaratio ꝓquā appareat q̄ pacto auctas
papalis ꝛ quouisq̄ cognoſcat excepta/i cō
ſtitutōibus vel iam factis/vel de nouo cō
dendis. qm̄ vt aiunt non eſt ad ptenta lex.
Omniū denicq̄ male geſtorū pteritis tpi-
bus ceſſatio vel annullatio. neq̄ facilis ne-
q̄ forte iuridica. ꝛ inexpediēs plane vi-
deret. ¶ Attendant regule q̄ ſequunt D
facientes ad elucidationē p̄cedentium de le
gum vel cōſtitutionū interptatōe. ¶ Pri-
ma leges humane danē ſm ille q̄ vt in plu
ribus accidunt. Qm̄ oēs caſus pticulares
enumerare ꝛ remediū ſpālis legis appone
re neq̄ poſſibile eſt humano legiſlatori cū
ſint in infinitū variabiles. ſed nec expedit
ꝓpter cōfuſionē faſtidioſiſſimā īmo ꝛ pple
xam. que ex illa multiplicitate cōſurgeret.
Erit aūt lex ſm Iſi. honeſta iuſta poſſi-
bilis ſeruari/ ꝛ ſm conſuetudinē patrie. loco
ꝓpriq̄ cōueniēs neceſſaria. vtilis manifeſta
q̄ ne aliquid p obſcuritatē in captōne cōti
neat nullo priuato cōmodo. ſed pro cōi ci
uium vtilitate cōſcripta. ¶ Altera regula.
Leges humane q̄ feruntur generaliꝫ/ pñt ꝛ
debēt exceptionē recipe dū deficit rō legis.
qm̄ vicz legiſlator ſi adeſſet. vel alius pru-
dens interrogatus/excipet a generali cōſti
tutōne caſum pticularē. qui taliter aut tali
ter occurreret. Hec autē exceptio multipl'r
noīatur. q̄nq̄ epikeia. ſicut ab Ariſtotele/
q̄nq̄ iuris interptatio. ſicut a legiſtis. q̄n-
q̄ diſpenſatio. ſicut a canoniſtis/ q̄nq̄ bo-
na fides. ſicut a politicis. dicētibus bonaꝫ
fidē eē vbi nō ſiſtit vnū ꝛ aliud agiē. q̄nq̄
dī equitas ſicut ait ꝓpheta dño. Dia ma-
data tua eqtas hoc ē ſm equitatē implēda

¶ Tercia regula. Triplex inuenit iuris in
terptatio vl exceptio. Quedā eſt iudicialis
ptātis. ſpectās ad legiſlatorē ꝛ iudices q̄
admodū dici ſolet. Cuius eſt cōdere eius
eſt interptari. Quedā eſt doctoralis auctā
tis/ſpectās ad illos quibus data eſt auctā
te ſummi pōtificis licētia interptādi ſcho
laſtice iura vel qui ſup his interptādis. ſcia
pollet arte vel expientia iuxta illud. Cuili
bet expto in ſua ſcia credendū eſt. Et iterū
Unuſquiſq̄ bñ iudicat de quibus nouit.
Quedā interptatio ē inevitabilis neceſſita
tis. potēs cadere circa quēlibet. dū certita
dinaliter videt imminēs piculū ſuum niſi
vim vi repulerit. ꝛ egerit ꝓtra generalis ver
ba legis. q̄ caſu eſt ſine culpa apud deū. q̄
uis dolere debeat q̄ incidit in hanc neceſſi
tatē. Et ſi docere ꝓt legitimis teſtimoniis
apud iudicē humanū absolutus erit. aliē
nō. qm̄ apud illud idē eſt de illis q̄ nō ſiſti
et q̄ nō apparēt. ¶ Quarta regula. Juris
interptatio ſeu diſpēſatio vel exceptio q̄ eſt
iudicialis ptātis hoc opat. q̄ agens/cōtra
verba legis nō punit apud hoies in exteri
oꝝ foro. Sed apud deū in foro cōſcie. pec
cabit vterq̄. ſ. diſpēſans. et cum q̄ diſpēſat
ſi talis nō fuerit qui diſpēſat. qualē deſcri
pſit xp̄s/fidelis ꝛ prudēs. Fidelis ne como
dū ꝓpriū fauorē vel honorē queſiuerit de
relicto diuino vel cōi bono. Prudēs vt ai
cūſpiciat vndiq̄ rō legis. ꝛ legiſlatoris in-
tentio. ¶ Eſt em̄ diſpēſatio. cōmenſuratō
ſeu diſtributio boni cōis. q̄le eſt lex. ad ſin-
gulos ſm legis intentionē ꝓut circūſtan-
tiarū varietas occurrerit/q̄ diſpēſatio ſi nō
fideliter ꝛ prudēter fiat eā appellat Beñ.
diſſipationē nō diſpēſationē. intelligē quo
ad deū ꝛ cōſciam. ſi bō cōſtituerit aut cōſtare
debuerit. Tenet vo freq̄nt apd hoies ſm
exteriora iudicātes hec diſpēſatio ſi nō cō-
tineat errorē aptum. Aut niſi fuerit ſupio-
ri lege phibita/qđ dī ꝓpter ſtatuta fieri pol
ſibilia/ circa papalis vſum ptātis per gene
rale cōciliū. ¶ Quinta regula. Juris in- E
terptatio vel exceptio que eſt doctoralis
auctatis releuat plurimū ñ obediētes nu-
do legis verbo. tam q̄ ad iudicia forenſia.
ſicut eſt ab expēſis relevatio. q̄ in foro con
ſcie ꝛ diuino iudicio p̄ſertim dum ſunt do
ctores famati. plures ꝛ exti in arte ſua. et

in moꝝ honestate ꝓbati. Alioquin sepe mentiē iniquitas sibi. dū corrupta est ꝑce vel ꝑcio. Excecat em̄ munera. etiā oculos ꝓdentiū. ¶Et si credit̄ Aristoteli expiē tie verba loquēti. Adulacia facit errare. nedum arca ⁊ clusiones elongatas a primis principijs sed in ipsismet principioꝝ motu raliū iannis quēadmodū reputabat̄ olim latrocinijs apud almanos/licarū teste Jusordidū apud romanos ⁊m ap̄lm ad eosdem. Et ita de pluribus hoibus datis in reprobum sensum. ꝓ varietate dānatōnis viciorū. ¶Serta regula. Juris interꝑtatio vel exceptio dispēsatio. sil̄ exigit dū sit altero ꝑdictoꝝ modoꝝ iudicialiter vel doctrinaliter ꝙ habeatur duplex intuitus vnus ad bonū diuinū ⁊ publicū. Alter ad ꝑticulare cōmodū illius ꝓ quo fit interꝑtatio vel dispēsatio. Euenit itaq; sepius ꝙ dum passim laxat̄ rigor legis ex q̄dam vt fingit̄ cōpassione. ⁊ misericordi cōdescēsione ad aliq̄s ꝑticulares positos sub lege/deperit ex altera ꝑte stabilitas et rigor disciplīe qui rigor est ꝑapue in oī lege seruādus. Docuerūt hoc romani qui ꝓprios etiā filios occiderūt. qui in seipsos rigorem legū suarū exercuerūt. q̄tinus disciplina militaris et obediētia legalis inviolata maneret. Docēt hoc fratres carthus. ꝙ sup esu carniū. vel nunq̄ vel rarissime dispēsationē recipiūt. Ac pinde disciplina regularis viget apud cos/ q̄ quantum sit collapsa apud religiones quasdā al's passim dispēsatōibus vtentes/videre stupor ⁊ dolor est. Sup qua re iam Bernardi ꝓ tpe suo querela nasceb̄at. Quid mō dicendū putabim⁹ de tam facili vt appellāt dispēsatōe ꝙ papa et ꝓlatos sup iuramētis licitis. Sup votis rōnabilibus. Sup immēsa bñficiorū pluralitate. Sup generali cōcilioꝝ nō obstantia. Sup priuilegioꝝ ⁊ exēptionū cōe ius priuantiū cōcessione. Quis oia dinumeraret ꝙ̄ nunc vigor ecclesiastice. immo et euangelice discipline totus vere languit. emarcuit. euanuit. Prouideat sup oībus sacrosanctū hoc Constantien. concilium. ¶Fundat̄ in hac radice stabilitas legū ꝙ consuetudo est optima legū positiuarū in tepres. ita si neq; iuri diuino neq; nature li fuerit cōtraria. Fundat̄ ⁊ illud Aristotel̄ politisantis. Non esse dandū ꝑmium inuentōibus nouas leges. q̄ vis in se meliores exiterint q̄m mutatis legum frequēs causat instabilitatē neq; ꝑmittit eas in cōsuetudinis fixa radice roborari. Docanimaduertāt qui ad oēm motum capitis ad omne q̄d bonū agi fantasiatū fuerit/cōdere satagunt nouas leges/penas penis adiicere q̄si sup omni re q̄ bona est si fieret. bonū sit ⁊ expediēs legē penalē addere. Non em̄ respublica regit̄ ꝑ sil̄e. ¶Fundat̄ in eadem radice. rōnabilitas abolitōnis vel abrogatōis. quarundā legū positiuarū ꝙ opositos moꝝ subditoꝝ qui versi sunt in naturā. ¶Fundat̄ ⁊ rōnabilitas ꝑmissionis quorundā malorū. nō vt approbent̄. se ne punita ruant in deterius. ¶Fundat̄ et ius ꝑscriptōnis ꝑnētis ne fiant in certa dñia/neglectores rerum ꝓpriarum ac iuste transferentes etiā apud deū ⁊ cōscias tale dñium in bone fidei possessorē ⁊ ꝑscriptorem legitimū.

Consideratio II F

Potestas ecclesiastica in sua plenitudine est in ecclesia sicut in fine. et sicut in regulante applicationē et vsum hmōi plenitudis ecclesiastice ptātis ꝑ seipsam vel ꝑ generale concilīū ipsam sufficiēter ⁊ legitime representās. ¶Constat vtiq; datam fuisse ꝑ petro plenitudinem ecclesiastice ptātis a xp̄o ad edificationē ecclesie sue sicut cōformiter ad ap̄lm. ponit descriptio. ¶Propterea loquit̄ Aug. cū alijs quibusdā. ꝙ claues ecclesie date sunt nō vni sed vnitati. ⁊ ꝙ date sunt ecclesie. Et hoc cōueniēter pōt intelligi modis q̄s explicat cōsideratio. q̄m claues date sunt ꝓpter ecclesiā ⁊ vnitatē eius tāq̄ ꝓpter finē. ¶Pōt etiā dici in ecclesia vel in cōcilio. hec plenitudo ecclīastice ptātis. neduz in se finaliter. sed alijs duobus modis videlicet q̄ ad applicationē a d hāc vel illam psonam. Et quo ad vsum regulandū/si fortassis in abusuz verti quereret. Constat his tribus modis plenitudinem ecclīastice ptātis eē in eccl̄ia. et in generali cōcilio tanq̄ in gerēte vices eius. Et quidē de duplici mō/primo ⁊ sc̄o nō est difficul

tas. Silr nec de tercio si consideremus descriptionē plenitudinis ecclīastice ptātis. vbi ponit q̄ data est ad edificationē ecclie. Cum igit̄ simus pōtifex hīs eam subiectus sit peccabilis/ t possit hāc ptātē in destructionē velle puertere. Silr sacrū collegiū qđ ei datū est. t coassistit q̄si cōitas aristocratica. nō est in gr̄a vel fide cōfirmatū. supest vt aliqua sit relicta in obliquabilis t indeuiabilis regula ab optimo legislatore xp̄o p̄m quā possit abusus hmōi ptātis reprimi dirigi atq; moderari. Hec aūt regula est vel eccl̄ia. vel generale cōciliū. Añ cū mediū virtutis aliter nō habeat nisi p ut sapiens iudicabit. finalis resolutio. ad hanc sapiam fiet ad eccl̄iā vbi est sapia indeuiabilis vel ad generale cōciliū. Hic fundant̄ ea multa q̄ p hoc sacrū pcilium t cōstituta t practicata sunt. Ut q̄ papa iudicari pōt t deponi p pciliū. Q; eidē in regulatōe sue ptātis q̄ ad vsum subijcit t sibi pōt dici. Cur ita facis? t ita de plurib⁹ q̄ recollecta sunt in illo sermone. Prosperus iter faciet nobis deus. Q possum⁹ ad hāc cōsiderationē addere q̄ plenitudo ecclesiastice ptātis. si psideret in sua latitudine. ipsa nō est in solo papa. nisi quodā mō fontaliter. ptātiue t originaliter suo mō. Hec em̄ latitudo ptātis pplectit in se alias ptātes ecclesiasticas collectiue. a summo vsq; ad deorsum. Et est in eis plenitudo ecclīastice ptāt[papalis tāq̄ ps integralis i suo toto. t ita nō est maior vel superior ad totaz ecclesiā. sicut nec ps maior toto. Si vo cōsideret hec plenitudo in sua supremitate. tunc absq; vlla dubitatōe plenitudo ecclesiastice ptātis papalis. superior t maior ē ad reliquas/ sed iam illud qđ relinqū est. nullo pacto pōt pstituere generale cōciliū iuxta illud qđ dictū est pus q̄ generale pciliū in sua rōne formali includit de necessitate. papalem auctem siue papa sit siue non sit. qr si papa ē t vult facere debitū suū de puocando pciliū certe dr auctorizari p ipm. Si vo ptinaciter renuit in destructionē eccl̄ie. iaz tunc agendū est ac si nō esset t remanet in eccl̄ia ptās seipsam cōgregādi. t sibi puidēdi ac ordinādi de ptāte papali. secdo tercio modis q̄ ad applicationē t ad vsum. sicut de capitulo t decano. vel de vniuersitate t rectore. suo mō dicerē. Q; occurrit difficultas pncipalis qđ mortuo papa vel eiecto. possit ipm pciliū? Potest ita q̄ primo pstituere sibi papā vnū mō solito p electionē dnor cardinaliū vl̄ alio mō p cōpromissum vel p viā spūssancti. si probabiliter ita sperarent posse fieri q̄ oēs pcorū darēt in vnū. Vel forte p expectationē diuini miraculi sicut fuit in electōne Mathie. Et de hac pma ptāte pcilij non est difficultas qn sibi possit facere caput vnū. Alias multa sunt q̄ papa mortuo vel eiecto pōt exercere pciliū p seipm vel p organū aliq̄s vice oim/ quēadmodū sepe practicatū ē in hoc cōcilio de diuersis sentētijs t decretis respicientibus exercitiū iurisdictōnis coactiue sicut in vocatōe t depositōe pape. sicut in excōicatōe t interdicto. relaxatōne t absolutōne factū est in cā tridentina t Argentina. in quib⁹ oibus introduct sancta synodus loquēs decernēs diffiniēs. Sic inuenit in primis pcilijs. tpe apl̄or t aliorū q̄ cōciliū loquebat t nō papa etiā dūtaxat. Añ dixerunt apli t seniores. Scr. scribētes acta illius pcilij. Visum est spūi sancto t nobis. Et sic notat Act. xj. de cōuocatōe eccie p. xij. apl̄os. t in pcilijs gīalibus tales inueniunt modi loquēdi. Placuit sancto concilio. Vel pciliū diffinit. vel statuit sanctū concilium vel sacri auctē pcilij vel Synodalis ordinatio vigeat. Et ita in singulis. Beniq; tercio sunt alia q̄ nō pñt exerceri nisi p suppositū determinatum in rta iam allegatū q̄ actōes sunt suppositorum. Circa q̄ distinguendū est. qr vel illa sunt talia. q̄lia nullus pōt exercere nisi sit papa. nec p cōmissionē nec aliter. Vel sunt talia q̄ cōmitti pñt p aliquē vel aliq̄s q̄s hec exerceri non posset sed alius capax est. Exēplū de curato nō sacerdote q̄ pōt permittere simplici sacerdoti nō habēti plebē aliquā q̄ in cura sua celebret missam t confessiones audiat cōfessiones et absoluat. q̄ ministret eucharistiā. t ita de reliquis spectantibus ad sacerdotiū. Potent igit̄ sūmi pciliū cōmittere sacerdotibus vt agāt talia q̄ nec pciliū p se nec illi sacerdotes sine cōmissione vel licētia pcilij possent ereq; saltē licite. Quo circa restat cognoscēdū de illa pditionali si sit aliq̄ ptās i papa q̄ possit

ſm aliquid in q̄ nulla altera ptās eccl'iastica pōt attingere neq̄ de facto neq̄ de iure. Et videt̄ prima acie q̄nō iurta cōiorem doctor̄ ſniam. q̄ dicūt ptātem ordinis esse eqlē in oibus sacerdotibus ꝓ̄p hendendo videt̄ q̄ sit aliqs ordinis ī quē possit papa ēpalis. Ceterū ō ptāte iurisdictōis quōcū fiat sermo videt̄ q̄ ꝓ aliū possit ūlā ꝓ cepo tales ppl̄os q̄les voluerit. ꝓ sacr̄or̄ li ta r̄ rata ministratiōe. Et ita practicauit hoc ꝓ aliū circa Samaytas legatos eis dā do. qui licite possent oia q̄ sunt ordinis et spūalis iurisdictōis. ¶ Proinde quid de largitōe indulgētiarū tenendū sit le ctor̄ interim ꝓsiderādū relinquo. si solius pape cōcessiōe. mediate vel immediate tra dī possint. Putāt aliqui q̄ ptās hec respi cit dares in foro pnie. Propterea cōuenit in eodē foro cuilibet sacerdoti marie ēpo. mitata/aut cōuenit illi qui habet curā cōi tatis ecclesie. ſm. Thomā Conalīū vo ta lem curā habet. Porro iurta hunc dicendi modū pōt occurrere scandalū trahens ad hoc inconueniēs q̄ ecclesia posset bñ regi vſ q̄ in fine secli sine papa/vt si generale cō aliū daret litēra oibus ēpis sacerdotibus cuilibet supra plebē suā absq̄ vlla iurisdi ctionis limitatōe vel restrictōne. q̄ sic ēpus posset ꝓstituere sacerdotes. imo r̄ ēpos lici te r̄ rate r̄ vti danibus. r̄ ita de reliqs oib⁹ hierarchicis actibus. ¶ Rñdemus q̄ et si ad tps aliq̄ō generale cōciliū possit aliq̄d tale facere. qñ hīc papā est p̄ceptū affirma tiuū. ob ligans ad semp sed nō ꝓ semp si cut apparuit dū vacauit sedes p duos aut tres annos. sicut r̄ nunc vacat. Nihilomi nus generale ꝓciliū neq̄ deberet. neq̄ pos set tale defectū capitis vſq̄ in finē secli to lerare. stante lege/pōt tñ supplere dū neces sitas vrget. vel suadet enidēs vtilitas. r̄ h̄ vel p vnū ēpm q̄si vicariū. vel p plures sīl aut successiue. Et hoc mō dī esse plenitu do ptātis ecclesiastice ī ecclesia suppletiue ¶ Cognoscimus ex his q̄ false sūt r̄ iniu riose cōtra generali. tales assertiōes q̄ ne gant ab eo vel ab ecclia. executionē ptātis supme iurisdictōis. Negant insup decer nendi vel diffiniēdi ptāte/dū papa est repo nentes in eo solo hanc auctem diffiniēdi. cū ex multis ꝓ aliis r̄ certa rōne cōstet op positū. Vñ r̄ apli miserunt in samariā pe trū r̄ Johannē tāq̄ subditos eccl'ie. Et ia cobus ꝓtulit diffinitionē sacri ꝓ aliī super cessatione legaliū. De quo Act. xv. notatū est. qñ tñ petrus p̄sidebat. r̄ residebat in ec clesia legitime cū eēt in gra ꝓfirmatus die pentecostes. ¶ Possumus tādē canones apparēter discordes sup laude plenitudis ptātis papalis rōnabiliter ad cōcordiā re uocare si distinctionē trimēbrē acceptōnis eccl'iastice ptātis acute viderimus. Hanc em ptātē formaliter r̄ in se cōsiderata ꝓmo mō nemo iudicare potest neq̄ Aug⁹. neq̄ ppl's neq̄ totus clerus imo nec vniuersa lis eccl'ia. Secus in alio duplici mō. Vñ si cut ex ꝓsideratōe ptātis hui⁹ stupēde r̄ mi raculose imperatores etiā r̄ reges ꝓcūbūt ad oscula pedū pape. Et inde cōsurgit aliqñ ex hūana fragilitate arrogās supbia in per sona pape referētis ad se qō impēdit ptāti. Non aliter existimandū est de ꝓnoibus sctis pūbus extollētibus papā miris mo dis. Et inde suborta est in q̄busdaz sūmis pōtificibus. arrogātia maior debito. qō est vsurpare id qō iure nō poterat. Hinc cui dā gloriāti q̄ pedib⁹ suis cōculcaret īpato ris caput. retudit hāc arrogantiā/aciter sa tis Impator hoc mordaci verbo. Non ti bi inquid sed Petro. ¶ Hinc fit p̄terea q̄ absq̄ mēdacio vel adulatōe papa nequi ssimus/p̄t appellari sanctissim⁹ pōt adora ri cultu dulie vſq̄ ad oscula pedū. et ita de reliqs honoribus. ¶ Sic eccl'ia q̄ maculā nō h̄z neq̄ rugā q̄ instar marie v̄go ē r̄ mr̄. introducē q̄nq̄ tanq̄ peccatrix r̄ sordida. nō quidā p se. r̄ in se. sed p pctis filiorū si cut alia fert r̄ regit corpus egrotum.

Consideratio 12

Potestas eccl'iastica papalis nō ita habet dñia et iura terreni sīl et celestis imperij q̄ possit ad li bitū suū de bonis clericor̄. r̄ mīl to minus laicorum dispōnere. q̄ vis ꝓcedi debeat. q̄ habet in eis dñium quoddā re gitiuū. directiuū. regulatiuū. r̄ ordinatiuū

¶ Declarationē huius cōsideratiōis quā discretio moderatrix atq; mediatrix ponit inter errores oppositos/dum facere meditarer occurrere visa est ꝓtinus in ipso meditatiōnis mee secreto. duplex improbatis. Nomen vnius detractio liuida. Nomen alteri⁹ adulatio subdola. Prima ptātem ecclesiasticā depumēs subij ciebat tpali. Altera suffollebat in immensum velut ad sititudinē altissimi cōfundens iura cuiuslibet alterius ptātis. Tolle tolle clamat detractio tpalitatē oēm/ius vel oīum ab ecclesiastic̄. Quare? Quia sic instituit xp̄s cuius ista vox est. Nisi quis renūciauerit oibus q̄ possidet nō pōt meus esse discipulus. Sic improperabat Julianus apostata xp̄ianis. rapies eorū facultates. Addit detractio q ecc̄iastica nequaq̄ capaces sūt iurisdictōis tpalis. etiā si ꝓnceps alij ꝓferre voluerint. Inducit aplm. q; nemo militans deo implicat se negocijs secularibus. Addit detractio. Nihil hīe ecclesiasticos. sc̄z neq; decimas. neq; oblatōes quā tominus alias dotatōes vel possessiones nisi ex pura elemosyna donantiū? Et q ab ecc̄iasticis peccātibus saltē habitualiter posset p secularē ptātem optimo iure tolli. q; data est ptās hec secularis in vindictā malefactorū. neq; sine cā gladiū portat. Addit q̄to inmites apl̄i verbis. Habētes alimenta et quibus tegamur his cōtenti sumus/q; quicquid hñt ecclesiastici vltra simplicē victum ⁊ vestitū. totū illud est pauperū. cui⁹ retentio nedū furtū vel rapina simplex est sed sacrilegiū ꝓut detorquet ad hāc sniam tam Hieronymi ẏba q̄ Bernardi. Vltandē detractio ecclesiasticos oēs ad illam apl̄orum ⁊ discipulorū primā pauptatem sine equis. sine thesauris. sine calciamētis sine possessionibus. de necessitate salutȝ redigere execrās in ecc̄iasticis pompā oēm vel seruientiū. vel aborū vel equorū vel inumētoȝ. ¶ Consurgit ex aduerso blādiens ⁊ subdola adulatio. ⁊ ad aures ecclesiasticorū p̄cipue summi pōtificis insusurrans. O quāta est. quāta sublimitas ecclesiastice ptātis tue. O sacer clere. q̄ nihil est secularis auctas tue cōpata. Nā sicut xp̄o collata est ois ptās in celo ⁊ in terra. sic eaȝ xp̄s oēm petro suisq; successoribus dereliquit. Nā ⁊ nec Cōstantinus quicq̄ dil nestro pape cōtulit. qō nō eēt ꝑnus suū. sꝫ reddidit iniuste detentū. Porro sicut non est ptās nisi a deo. sic nec aliqua tempalis vel ecclesiastica impialis vel regalis nisi a papa in cuius semore scripsit xp̄us. Reddite q̄ sūt. dñs dñantiū. De cuius ptāte dispuare. instar sacrilegij est. cui neq; quisq̄ dicere pōt. Cur ita facis. Si etiā tpalia oia si ecclesiastica bona. atq; dominia mutauerit. diripuerit distraxerit. Mentior si nō inuenies hec scripta ab illis etiam qui sapiētes sūt in oculis suis. Si ꝑterea nō inuenīt fuisse p aliq̄s summos pōtifices hec dicta. Notū est illud Latinici. Nihil est qō credere de se nō possit cū laudat dijs equa ptās. Et illud comici ō adulatore. Hic p secto ex stultis insanos facit. ¶ Dēnes aūt adulatio. qñq; nimis se cognosci. studet q̄ si modestiori sermone depsius vti vt ꝑdibilior appareat. Concedit secularī ptāti possessiones ⁊ iurisdictōes ꝓprias quas tollere nequit ꝓ libito papa. Recognoscat Constantinū vel alios principes aliquid ecclesie nouiter contuliſſe. Nihilominus tradit q̄ summus pōtifex supmus est monarcha nedum in spūalibus. sed tpalibus dñs ptātē hanc ꝓimediate a xp̄o. sed alij reges oēs ⁊ principes suā recipiūt dñationem ab eo. et solū mediate a deo. Aliocin vt mōstruosus esset hic mūdus. Habaret tot capita q̄ nō sub vnico regerēt. Rediret q; manichei deliramētū ponētis duo ꝓncipia. Vnū bonorū ⁊ spūaliū. Aliud malorum ⁊ tpaliū. vñ ⁊ sicut corpus est ꝓpter aiam. ⁊ ab aia vivit ⁊ regit. sic ptās secularis ꝓpter spūalem a qua recipit suū esse legitimū. Quā auctem spūalem qui negāt vel impugnāt sint intus sint foris ecclesiaȝ ꝑcutiat gladio vt spūali excōicatōis sic catholicā vel debellatōis sic infideles feriri. Et eoȝ dñia vel bona in alios transferri. ¶ Hanc existimationē habuisse visus est Bonifacius octauus in quadā decretali. Et in hac fundari putat ab aliquibus dñorū pute norum aduersus infideles debellatio. suorumq; bonorū ⁊ dñiorū acquisitio. Putat ab alijs depositio vnius regis francie ꝑ papā Zachariā: hic cē fūdata tā q̄ papa sit q̄ transferre possit reges ⁊ regna. ¶ Rur-

sus aīaduertēs adulatio .ouruū esse multis hunc sermonē. ⁊ ideo minus credibilē studet loqui restrictius/cōcedens q̄ sicut antequā ad modum irrefragabilis auctas sacre scripture ⁊ euāgelice narratōnis testis est. Bie non oportet nunc post petrū. vt oīs ptās unpialis regalis vl altera secularis sit immediate robur habēs a summo pōtifice sicut rex francorū xpianissimus supiorē hoc mō nō habet nec recognoscit in temis. Idcirco transfert verbū suum adulatio lo qui de dignitatibus officijs ⁊ bonis ecclesiasticorū q̄ oīa sic subijcit summo pōtifici vt quicqd circa eas placuerit disponere mutando transferēdo. appropiādo hoc possit bocteneat ⁊ ratum sit. licet hoc sine cā. licet cum pcō suo pegerit. q̄uis pcuñ circa hō symoniā posse neget cōmittere. qñ sua sūt sup ius est potens ab altero ius suū tollere ⁊ q̄ nec ab eo appellari/neq; eum iudiciāliter euocari. nec obedientiā ab eo subtrahi. pīertim extra casum heresis sit aliquatenus possibile. Hic solus symbolū fidei cōdere. hic solus causas eiusdē fidei. ⁊ maiores ceteras tractare pōt/solus vt iam tactū est. diffinitōnes. regulas. leges. ⁊ canones cōdit. Alioquin quicquid q̄ alios diffinīē decernīē. condīē. statuīē. irritū est ⁊ inane. Nec aliqd nid ex eis q̄ statuerit. pōt nisi per ipm quōlibet cassari vel infringi. Fallor si nō ante celebrationē huius sacrosancte cōstañ. synodi sic occupauerat mentes pluriū. ītalium magiscq; ītatorum ista tradītio. vt oppositorū dogmatizator. fuisset de hereticā prauitate vel notatus vel dāna tionē ex theologie principijs luce clariorem. ⁊ q̄s urgentius est post determinationem ⁊ practicationē eiusdē sancte synodi/ inueniunē qui talia palā asserere nō pauent. tam radicatū ⁊ vt cancer serpēs tā metuūlitis imbibitū fuit hō prisce adulatio nis uirletiferū. ¶ Tādē miserāte deo moderatrix discretio. collustrata lumine leger euāgelice. mediā ac regiā uiā tenēs inter deuios errores extremos. detractiōis ⁊ adulatōis ponit dictā hanc cōsiderationē

duodecimā cum priorib⁹. tanq̄ signū alti q̄d ostēsiuū itineris recti. ne forte offendāt ad lapidē errorīs pedē sue inquisitōis scrutatores veritatis. ¶ Uñ dicamus ecclīasticos ⁊ capaces esse bonorū tpalium. ⁊ multa eis ex debito: non ex elemosyna pura cōpetere. ⁊ nō debere eos coerceri. vel spoliari p̄ secularem ptātem. nisi vocata sit in sui iuris subsidiū. q̄d dī ppter hereticos ⁊ rebelles. Possunt ipsi denicq; cū diuitijs aliter q̄ apli viuere cōuersari vel incedere p̄ temporū locorū ⁊ aliarū circūstantiarū varia qualitate/ put sapiens iudicabit. Nec ita sunt Hieronymi vel Bernardi verba generaliter ad oēs ecclesiasticos tanq̄ proprium habeant nihil. dicto: quenda. Monachis aūt quibus loquebanē alia lex est. ¶ Elitam⁹ ex aduerso stultas ⁊ falsas adulationis insanias. attribuētes summo pōtifici plenitudinis ptātem. qualem descripsimus q̄ tanta est quantā sapientissimus legislator xp̄s p̄uidit sufficere ad edificationem continuam ecclesie dilectissime sponse sue. quā p̄pria morte firmauit ⁊ dotauit. Cui ptātu detrahere esset impietatis sacrilega indignissimaq;. Sed glorificent deū qui ptātem talem dedit hoibus. misericordissima pietate sua. que ptās quanto sublīmior est pulcrior ⁊ dignior. tanto ne vertatur in abusum vilem. turpē. ⁊ indignū prouidere debet summus pōtifex ⁊ eam vt sapiens iudicabit regulare. Quid aūt sapientius in temis generali cōcilio q̄d ⁊ spūsancto regīē. ⁊ cuius agitrenis sūma libertas est. Predare dixit Aristote. Non esse seruitutē obedire legibus. ¶ Addamus summum pontificē cum collegio suo ita p̄sidere bonis ecclesiasticis. vt de eis statū habere sufficiētem ⁊ decētem oporteat. Sed nō ita vt caput grauidū mēbra reliqua obruat mole sua. neq; velit vsurpare contra naturā singularis membri oīa officia mēbrorum /quibus singulis vt ait apls p̄pium datum est officium. Nam si oīa oculus vel caput vbi pes? vbi manus? Concernit hō collationem bñficiorum multiplicitatē emptionum odiosissimā. plenam erroris et cōfusionis in ecclesiastica hierarchia. et ita de reliquis. Reseruationem p̄terea totī casuum .tot excōicationū in foro cōsactis

uocationē tam facilem oīm causarum ab ordinarijs sint cause ille ꝓphane sint sacre fidei. quales fidei causas oēs ab ordinariis singulis presertim in doctrinis notorie scandalisantibus dyoceses suas / et vbi vigent studia ītrum velle ꝓhibere quid aliud est. q̄ ianuā grandē erroribus aperire?

¶ Postremo suis se terminis ita ptās ecclesiastica coerceat. vt meminent ptātes seculares etiā apud infideles. sua hīe ꝓpria iura suas dignitates suas leges sua iudicia. de q̄bus occupare se ecclesiastica ptās non p̄sumat vel vsurpet. nisi dū redundat abusus ptātis secularis in impugnationē fidei et blasphemiā creatoris et in manifestā ecclesiastice ptātis iniuriā. tunc em̄ attēdere cōuenit vltimā huius cōsideratōis duo decime pticulā. q̄ in his ecclesiastica ptās habet dīnium q̄dā regitiuū. directiuū. regulatiuū. z ordiatiuū. ¶ Cōcludūt h° et nihil fere aliud rōes z allegatōes oēs inducī solite q̄ plenitudo ptātis papalis supior est ad oēm aliā ecclīasticā z tpalem Quāuis sub h° respectu ptās vniuersalis ecclīe vel generalis ꝯcilij legitime cōgregati. dici possit maior in amplitudine vel extēsione. maior in infallibili directōne maior in motū reformatiōe in capite z in mēbris maior in coercīua ptāte. maior in causarū fidei difficiliū vltimata decisiōe. maior denīq̄ qr copiosior. cōplectit em̄ saltē virtualiter oēm ptātem z omne politicū regimē. papale. imperiale. regale. aristocraticum z tyrannicū. put alias deductū est ex descriptiōe ꝯcilij generalis q̄ talis est. ¶ Concilīū generale est cōgregatio legitima aucte facta ad aliquē locū ex omni statu hierarchico. totius ecclīe catholice. nulla fideli psona q̄ audīri requirat exclusa / ad salubriter tractandū z ordinandū ea q̄ debitū regimen eiusdē ecclesie in fide z moribus respiciūt. ¶ Dicamus hic aliq̄ circa diffinitiōz hanc ꝯcilij generalis. Et primo q̄ ꝯgregatio legitima aucte facta dī regulanter a papa. sicut sonant decreta z decretales innumere. Exceptīunt tñ tres casus. vbi ꝯgregatio cōcilij generalis sit legitime sine papa. Unus dū desijt eē p mortē nālem vel ciuilem seu canonicā. q̄ est depositio. Vel si cadat in ppetuā mamiam. Et si ad eū captiuatum nō pateat accessus. Aliusve dum sufficienter requisitus de cōuocando cōcilīo. renuit cōtumaciter in pniciem ecclesie presertim si tangat ipm. Tercio si ꝯcilīū positum q̄ est a papa legitime ꝯgregatū statuat certum tp̄us z locum. p celebrando generali concilio sicut infra triennium vel de decennio in decennium. etiam vbi papa renuet. Hec refert in p̄mo z scdo casu q̄ quos euocet concilium. dummodo cōgregentur quēadmodum fuit Pisis. Nihilominus expedit decernere p futuro modum cōuocationis sicut in reformatione salubriter ē auisatum. Utinam z synodaliter iam esset diffinitum. ¶ Dicamus scdo iuxta probabilem valde sententiam q̄ de statu hierarchico ecclesie non sunt ꝓprie nisi duo status. Prelatorum maiorū videlicet qui succedunt apostolis. z sunt episcopi archiepiscopi. Et ita sursum. Et minorum qui successores sunt. lxxij. discipulorum. Et dicitur plati secundi ordinis dignitatis vel honoris. quales sunt curati quibus ex statu z ordinario iure. conueniunt tres actus hierarchici. p marie. ēntialr. z īmediate a xpō q̄ sūt purgare p correctōz. Illūinare p doctrinā z pdicatōz. Perficē p sacrōz mīstrationē. fundat hec in Matth. xviij. vbi post q̄ christus dixerat dic ecclesie. subiūxit de quibus loquebat dum ait. Quodcunq̄ soluentis super terram ꝛc. Constat autem q̄ nedum apostolis sed et discipulis loquebatur iuxta glosas doctorum in hoc loco. Et Matth. x. et Luce. x. vbi fit sermo de missione. lxxij. discipulorum. z Matth. xvj. vbi christus petro dixit p omnibus Quodcunq̄ ligaueris. Et iterum. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. z porte inferi nō p̄ua. aduersus eam. ¶ Concordant Augu. Hiero. Ysid. Beda Magister vbi p̄ius et expresse multū damasus papa. Non amplius inquit q̄ duos ordines inter discipulos dñi ee cognoscimus. id est. xij. apl̄orum. et. lxxij. discipulorum. Unde iste p̄cesserit ignoramus z q̄ rone caret extirpare necesse est loquit contra eos. ¶ Dicam° tercio naturā generalis ꝯcilij talē ee / vt nullus fidelis q̄ audire volunt debeat excludi ab audiētia q̄ vel doceat vel docear sicut legit in p̄ncipio

rō alij. ¶ Distinguit tñ solet de habētibus voce in ꝺ alio. Quidā hñt cōsuetuam. alij diffinitiuā. Primi sunt qbus ineſt notitia taliū q̄ tractāt etiā vsq̄ ad mechanicas artes. Et si q̄rat de mō repatōis ecclesiarum mālū, esse poterit in lathomis vox cōsulti philosophicas ꝛ moralibus disciplinis. vt sunt p̄cepta decalogi. pñt seculares eruditi in pbia legibus ꝛ moribus dare ꝓ filiū. ꝛ alii qñ salubrius q̄ nonnulli platonū vel curatorū vel etiā theologorū vsq̄ adeo q̄ in generalibus concilijs cōtra Arriū tpe Athanasij fuerit interrogatus gentilis phus de materia, nedū pure morali sed q̄ tangebat beate trinitatis eandē essentiā. ¶ Ceterū de voce diffinitiua quales eam habeāt nō est dubiū de epis ꝛ supioribus plātis. sicut iuxta p̄dicta practicatū sepius inuenit in p̄latis ecclesiarum conalijs. Sed neq̄ videt ambigui ꝛ hierarche. neq̄ de illis qui ad huncou plicē platonū ordinē reducunt quibus nō ex priuilegio solo sed ex statu ꝛ ordinario iure cōpetit animarum cura / quēadmodū sunt multi abbates decani p̄positi cum similibus. ¶ Facit ad hoc determinatio sacre facultatis theologie parisien. nup edita contra temeritatē extollentiū priuilegiatos sup curatos in p̄dicatōibus ꝛ cōfessionibus. vbi sic ꝺī in duob⁹ primis articulis. ¶ Bñi curati sunt in ecclesia minores plati ꝛ hierarche ex primaria institōne xp̄i. quibus cōpetit ex statu ius p̄dicādi / ius cōfessiones audiendi / ius sacra ecclesiastica ꝑm erigentiā sepulturas dādi / ius in sup decimas ꝛ alia iura parochialia recipiēdi. ¶ Secōs articulus q̄ ius p̄dicandi ꝛ cōfessandi cōpetit p̄latis ꝛ curatis principaliter ꝛ essentialiter ꝛ q̄ñ sunt introducti vel admissi ex cōcessione ꝛ bñplacito dñorum platonū. ¶ Bica mus postremo q̄ licz ea q̄ statim dicta sūt cōsonare videant inri diuino ꝛ obseruatō mi prioꝝ cōaliorum atq̄ rōni. Nihilominus cōalium pōt certis de causis et ad tps cōstituere voces diffinitiuas in pluribus. vel paucioribus. ꝛ in alijs q̄ dicti sint satis sltr ad illa q̄ facta sunt ꝛ fieri pñt vario modo circa institutionē platonū ecclesiasticorū maiorū ꝛ minorū que q̄ñq̄ fiebāt a toto pplo ꝛ clero, q̄ñq̄ a toto clero solū, q̄ñq̄ a solis canonicis ecclesie cathedralis ꝛ nouissime crebrius p solū papā sicut plurimorū est iudiciū.

Consideratio 13

Potestas ecclesiastica sicut et alia qualibet originat a prima iusticia ꝑm quā iura oīa leges iurisdictōnes atq̄ oīa pulcra ordinis varietate fundant. ¶ Describitur itaq̄ iusticia q̄ est ppetua ꝛ cōstans voluntas, ius suū vnicuiq̄ tribuēs. Hec autem descriptio cōpetit principaliter iusticie diuine. in ordine ad suas creaturas. Deus nempe solus est qui volūtate ppetua ꝛ cōstanti, dat vnicuiq̄ rei q̄ suū est. suū inq̄ nō ex debito rigoris sed ex liberalissima et dignissima donatōe creatoris. Sic in qualibet re tantundē est de iure, quātū de entitate. Habet em̄ res quelibet ius seu titulū id habendi q̄ habet ex dictamine rectissimo prime iusticie. ¶ Jus vo sic describit. Jus est ptās seu facultas ꝓpinqua conueniens alicui ꝑm dictamen prime iusticie. ¶ Porro dictamen hoc lex ꝺī / q̄ lex est regula cōformitatē habens ad dictamen recte rōnis. Dictamen vo recte rōnis prime. et iusticia cōueniūt in deo synonime. Pro inde dictū est in descriptōe iuris q̄ est facultas ꝓpinqua ꝛc. ꝓpter illa q̄ in potētia obediētiali ꝓuenire pñt cuilibet creature / q̄ posse dicere possumus vel obediētiale vel logicale ꝑm quale nō ꝺī ꝓprie res habere ius vel legem sicut nō dicimus q̄ dānati ius habeant ad beatitudinē eternā. Nec q̄ stella ius suū seu facultatē habeat in tanta luce quāta refulget in sole licet in potentia obediētiali creature vel absoluta dei possint hec oīa fieri. ¶ Consequenter ab hac amplissima iuris ꝛ legis acceptōe. sicut vtitur scriptura dum ait. De sunt leges celi ꝛ terre ꝛc. ꝛ alibi pluries ꝛ apud Boetium. Legemq̄ pati / ydera cogis / fit descēsus restrictior. ad ea q̄ creaturā rōnalem respiciunt vt rōnalis est. ¶ Hinc fit subinde distinctio de iusticia, q̄ quedā est essentialis ꝛ prima ria. q̄lis p̄descripta est. Altera est ptiçpata

seu denyata ⁊ attributiue dicta que sic describit. Justicia est habitus vel tanq̃ habitus cõformis diuine iustitie. eiusq; imitatiuus p ptic̃patiõnẽ q̃ habitu incleanẽ habãs eam. facere ins vel reddere. Ita q; ius est velut actus vel vsus vel effectus vel titulus talis iustitie. ¶ Rursus de iustitia sic accepta ptic̃patiue dicamus q; quedã ẽ iustitia originalis. quedã regni celestis. vt ibi. Primũ quente regnũ dei ⁊ iustitiã ei⁹. Et hec duplex est. quedã glorie. quedã gr̃e ¶ Altera iterũ est iustitia legalis. alia ciuilis. Justitie vo ciuilis alia distributiua alia cõmutatiua. Et ita de reliquis acceptionibus iustitie spãlibus. Justitia legalis est oĩs virtus sicut charitas est tota lex xp̃i ¶ Porro iustitie distributiue contrariant̃ ꝓiotões indigne ⁊ intrusiones in officijs reipublice ⁊ bñficijs ecclesie. Commutatiue aũt cõtrariant̃ cõtractus illiciti. vsura ⁊ fraus in tpalibus. Symonia et giezia in spũalibus. de quibus nõ est hic dicẽdũ p singula. ¶ Dicamus ꝓterea tot esse legũ varietates. Quot modis iura variant̃ ꝑm dictamen ptic̃pate iustitie. Propterea sũt quedã leges ꝓpr̃ie diuine. quedã ꝓpr̃ie naturales. quedã positiue vel humane. Quarum alique sunt canonice vel ecclesiastice. alie sunt ciuiles seu politice. Et q̃uis pace repiant̃ leges quin mixte sũt ex ptic̃patione diuersarũ. nihilominus denoiat̃ lex a pdominãti seu a principatioũ qõ in ea reperit̃. Quibus ꝓsuppositis dicamus vlteriꝰ descriptões hmõi legum. ¶ Et q̃m lex dr̃ a ligãdo. i. obligãdo vel a legendo. i. dictãdo quid agendũ sit. Conformiter ad hãc obligationẽ seu dictamen recte rõnis describemus principal̃r leges obligatorias. q; de cõsultorijs ꝓmissiuis. etsi q̃ sint alie facilis habebit̃ ex his cognitio. ¶ Lex diuina obligatoria est signũ verũ reuelatum creature rõnale notificatiuũ recte rõnis diuine volẽtis teneri seu ligari illã creaturaz ad aliquid agendũ. vel nõ agendũ p cõsecutiõnẽ felicitatis eterne. Dicit̃ hic ⁊ infra. Signũ notificatiuum/qm̃ ꝓpr̃ie nulla lex obligat liberũ arbitriũ si notificata nõ fuerit. Hoc aũt signũ triplex est. quoddã mẽtale quoddã vocale quoddã scriptũ/sicut est lex scripta ꝓlata indicta /l̃ralis /vocalis/ mentalis. De mẽtali scribit̃ in psalmo. Signatum est sup nos lumen vultus tui dñe. Et ad Rom̃. ij. pulcre p totum. Et iterum in p̃s. Legem tuam in medio cordis mei. ¶ Lex naturalis obligatoria describit̃ q; ẽ signũ naturaliter habitũ. notificatiuum recte rõnis diuine. volentis creaturã rõnalẽ humanã teneri seu ligari ad aliquid agendum vel nõ agendũ p cõsecutiõnẽ finis sui naturalis/qui ẽ felicitas humana siue monastica siue iconomica siue politica. Dicit aũt signũ pure naturaliter habitus. illud qõ iudiciũ est cuilibet homini. non impedito in vsu debito rõnis. Impedit aũt p corp̃s p errores. p vicia mlta ¶ Notificat̃ ergo hac duplici descriptõe. differentia ⁊ cõuenientia diuine legis ad naturalem principaliter eo modo acquisitõis. ⁊ ex pte finis. Lex ei diuina de rõne sua habet primo vt acquirat̃ p reuelationẽ. Deinde q; ordinet de ꝓio ⁊ p se ad felicitatẽ eternã. Lex vo naturalis ⁊ si possit sic acquiri ⁊ ordinari sicut ꝓ in dictione p̃ceptorũ decalogi. in vtraq; lege vetteri ⁊ nona. hoc tñ nõ habet de rõne sua naturalis est. sed transit in diuinaz. ¶ Lex canonica describit̃ q; est signũ habitum q; humanã traditionẽ notificatiuũ recte rationis diuine. volẽtis creaturã rõnalem humanã teneri seu ligari. ad aliquid agendũ vel nõ agendum principal̃r p cõsecutiõne felicitatis eterne. Per hanc vltimã clausulam cõuenit lex canonica cũ diuina. ⁊ differt a naturali. Et p primam abstraq; subsuma rõne q̃ est vt habeat̃ eius cognitio ⁊ robur p humanã traditionẽ magis q̃ p puram reuelationẽ. vel naturalẽ euidentiam. ¶ Lex ciuilis describit̃ q; est signũ habitũ p humanã traditionẽ positiuã volentẽ q; hõ teneat̃ seu ligeat̃ aliquid agere. vel non agere p cõsecutõe finis sui naturalis q̃ est humana felicitas. vel monastica. vel iconomica vel policia. Patet descriptio ex priorib̃us. ¶ Ulterius diligẽter attendendũ est. q; sicut in speculabilibus sunt primo principia naturaliter nota. Sunt scõ conclusiones euidẽter ab illis principijs demõstrate. Sunt ꝑ̃ter tercio conclusiones nũmo ꝓbabiliter deducte ex p̃dictis veritatibus circa quas est solũ opinio. Tandẽ quarto sunt alie ꝓpositões sic elongate a primis

ferentibus q̄ nō apparet q̄ ex illis sequā-
tur vel repugnent, vt si astra sint paria vel
imparia. ¶ Proportionabiliter suo mō dicē
dum est de ventantibus moralibus sub hac
distinctōe quadruplici. ¶ Et iuxta duplicez
primū gradū accipiē ius pure diuinū sive
naturales sunt certitudinaliter reuelate. vel ex
reuelatis manifeste deducte. Sed si cogno
scanē p evidentiā naturalē, accipiē ius pro
pue naturale. ¶ Circa terciū gradū 7 q̄rtū
proportionabiliter sumiē ius canonicū 7 civi-
le, addita legislatoris auctē. q̄ facit vt pro-
prium moralis aliūde solū pbabilis vel im-
puneus legibus pprie diuinis vel natura-
libus/robur habeat, 7 vim obligatiōis/ad
alterū sinē vel supnaturalem, 7 sic est lex ca
nonica/vel naturalē, 7 sic lex civilis vel po
litica noiatur. ¶ Rememorandū est tn̄ id q̄
tam dictū repetiē, paucissimas inuenire le-
ges q̄ nō se mutuo ptigerent, sed rō distin-
guit eas 7 seccrnit. ¶ Transeamus p̄ inter
post sermonē de iustitia, de iure, de lege, lo
qui de iurisdictione, de dñio, 7 de policia.
Iurisdictio describiē vl interp̄tat̄ q̄ est iu-
ris dicio, i. ptās seu facultas exercendi ius
Vel dr iurisdictio q̄si iuris dictio, i. pnun
ciatio seu pmulgatio iuris. ¶ Que iurisdi-
dictio quadruplex est iuxta quadruplicē le
gem, diuinā, s. naturalis, canonica, civilis
Itaq̄ iurisdictio diuina est ptās exequen-
di ius, qō cōpetit alicui p̄m legē pprie diui
nam 7 hoc in alterū vel tanq̄ in alterum.
Non enī pprie dr hīe ius quis iurisdictio
rem in semetipm nisi forte cōsideret tanq̄
alter sit/vt vellent aliqui de pnia dicere.
¶ Proportionabilis est descriptio triplex
triplicis alterius iurisdictōis p̄m triplicem
legē. ¶ Dividiē aūt q̄nq̄ iurisdictio in co-
ercinā q̄. s. ferē in inutū. Et in directiuam
seu regulatiuā 7 ordinatiuē q̄lis fuisset etiā
in statu innocētie, et q̄lis est sapiētis ad
instipiētiores. 7 pfectiores ad impfectio-
rem/vt in angelis etiā posuit Dyonisius.
¶ Subiungamus de dñio. qō ita describi
pōt. Dñium est ptās pprie assumendi
res alias, vl vt alias in sui facultatē vel vsū
licitū p̄m iura vel leges rōnabiliter institu-
tas. ¶ Inuenit aūt hoc mō dñium sextu-
plex. Beatificū, originale, gratificū, evāge-
licū, canonicū, policū. Beatificū est dñi-
um p̄m leges glorie. Originale dñium est
p̄m leges originalis iustitie. Gratificū est
dñium p̄m leges gr̄e gratificātis. Evāgeli
cū est dñium p̄m legē pprie evāgelicaz. Et
ita de reliqs duobus suo mō. Primū fun-
dat̄ in titulo glorie/scōm in titulo origina
lis iustitie. 7 ita de reliqs suo mō. ¶ Pos-
sumus aūt cōtracti9 loqui de triplici dñio
quorū vnū fundat̄ in titulo charitatis gra
tificātis. Alterū in titulo alicuius gr̄e sup-
naturalis solū gratis date nō gratificantis
Terciū in titulo doni alicuius pure nālis
sicut ē electio vel nālis successio ad aliquē
principatū. ¶ Describiē aūt dñium qō ap
pellat̄ a multis evāgelicū p appropriatiōz
qō ē dñium imediate a deo institutū, pa-
tiens secū ex equo q̄tlibet dños 7 inabdica
bile seruata charitate se extēdēs ad oīa. De
hoc dicit apl's q̄ nr̄a sunt oīa, qr diligētib9
deū oīa coopāt̄ in bonū/qm̄ in titulū cha-
ritatis adjūcti oīa abunde ad fruendū
vel vtendū, q̄ in celis sunt 7 in terra in mari
7 in oībus abyssis. ¶ Describereē cōformi
ter dñium originalis iustitie q̄ est donum
dei quo creatura rōnalis ius habet imme-
diate a deo assumere alias res inferiores i
sui vsum 7 cōseruationē pluribus cōpetēs
ex equo. 7 inabdicabile p̄nata originali iu-
stitia, seu integritate naturali. Hoc modo
habuit Adam dñium sup volucres celi 7
pisces maris. ¶ Describereē p̄portionabi-
liter dñium libertatis create q̄ est facultas
p̄pinqua resultās ex liberalissima cōdescē-
sione dei se donātis ad agendū vel nō agē
dum cū aīa rōnali in pductōe suoz actuū
elicitorū vel in eorū suspēsione ad finē p̄se-
qnde beatitudinis ordinata. ¶ Porro q̄d
sit dñium aliud fundatū in gr̄a supnāli so
lum gratis data p̄t apparere cōsiderāti na-
turā gr̄e talis sicut dicit apl's. Q7 spūs pro-
phetarū subiecti sunt eis. 7 fides informis
facit miracula'. ¶ Contractius tn̄ locutē
sumus in prima p̄sideratōe dū ptātē eccle
siasticā descripsimus q̄ dñium ecclesiasti-
cum dici p̄t. ¶ Preterea civile dñium seu
politicū est dñium peccati occasione intro
ductū, nō cōpetēs plurib9 ex eq̄ retinibile 7
abdicabile seruata vel nō seruata charitate
fundatū in legibus civilib9 7 politicis p̄m
quas pōt abdicari. vendendo, donādo, ne

eligendo. ꝓmutando. Unde ⁊ apud ecclesiasticos inuenit tale dñium suo mō. Nec fundat in caritate. nec in fide/ qm̄ apud infideles ⁊ iniustos peccatores. iuste manet tale dñium. ¶ Postremo tādē habito ⁊ sermone de iustitia. de iure. de lege. de iurisdictōe. de dñio loquamur aliquid de politia describentes eam q̄ est cōitas ordinata ad finem aliquē pfectum. Est aūt ordinatio vl' ordo/ parū dispariūq; rerū sua vnicuiq; tribuēs dispositio. Conuenit igitur ꝓpius ordo cum iustitia q̄ dat vnicuiq; qō suū est. Propterea diuine fuit enūciatum ꝓ ꝓphetam q̄ opus iustitie est pax. Cur ita? Plane q̄ nihil aliud est pax q̄ ordinis tranquillitas. Hanc vō tranquillitatē ordinis facit iustitia. ius suū vnicuiq; tribuens qua in re dictū est. Justitia ⁊ pax osculate sunt. ¶ Policiarū vō alia est celestis. de qua nihil ad pñs. Alia est humana duplex viatoꝝ. Una q̄ vulgato ⁊ appropriato noīe dī ecclesiastica. altera secularis Secularis aūt diuidit ab Aristotele politisante in tres. Quarū primā vocat regnū sedam dicit aristocratiā. terciā noiat vocabulo generali appropriate policiā. quā dicere possumus tymocratiā. ¶ Describit regnū q̄ est politia sub vno bono. Vel exp̄ssius q̄ est cōgregatio cōitatis perfecte sub vno ꝑm leges suas bonas pro republica. Dicit aūt vnus ille bonus vel rex vel imperator seu monarcha qui nō ꝓpriū principaliter sed cōe bonū intendit in suo principatu. ¶ Describitur aristocratia q̄ est policia sub paucis bonis. vel exp̄ssius q̄ est cōgregatio cōitatis pfecte. sub paucis bonū reipublice p leges suas principal' intendentibus vt Senatus. ¶ Describit policia appropriato nomie seu tymocratia q̄ est politia sub plurimis bonis. Vel exp̄ssius. q̄ ē ꝯgregatio cōitatis pfecte sub plurimis vtilitatem reipublice p leges suas principal' intendentibus. ¶ Dicit pfecta cōitas ad differentiā yconomice cōuersatōis q̄ sibi pfecte nō sufficit. Dicit ꝑm leges suas. qm̄ in hoc attendit principatus dñantis. si ꝑm leges suas inueniat vtro regere policiā. aliena lege non artatus. ¶ Omnis idcirco politia ecclesiastica siue dñetur vnus. siue pauci. siue plures boni. dī ꝓprie diuina q; ꝑm leges supnaturales debet quilibꝫ regulatione accipe. Et ita ꝓspicuū est q̄ tres iste policie vniunt in ecclesia aliter q̄ in cuili policia. ꝓpter diuine legis vnitatem. ¶ Perspicuū est ꝓm q̄nem hanc sapere blasphemiā ⁊ hereſim pelagianā. si in ecclesiastico regimine theologia ꝓponi debeat alteri scie naturali vel humane. ¶ Non ei sumit hic ecclesia ꝓ templo materiali qō edificare melius saret lathomus q̄ theologus aut iurista. Hec de ecclesia tātūmodo dz fieri sermo ꝓ solis ꝓuentibus ⁊ redditibus ⁊ iurisdictōnibus ecclesiasticis ad tpolitatem ⁊ vitā hanc ciuilē respicientibus qm̄ esset hoc pure gētiliter sapere. Ita m̄ alias etiā de ecclesia plerūq; cōcipiunt. putantes ꝙ verbis insinuat extollentes vsq; in celū. si quis eps aut abbas laborauerit vt stent menia ⁊ pdia cum suis iurisdictōibus ⁊ pmittat ruere subditos p errorū dedia in fide catholica et bonis moribꝰ. Sicut aūt posset secularis vnus expertus yconomus. iudicari frequēter vtilior in ecclesiastico regimine / q̄ theologus aut iurista. ¶ Considerari igit debet ecclesia ꝓut instituta est a xp̄o supra firmā petrā fidei ad finē supnaturalē ꝑm legē euangelicā. ⁊ sacre scripture diuinitus reuelate/ ꝑm quam debet regulari iudiciū de fide ⁊ moribus subditorū. qm̄ rectū est iudex sui ⁊ obliqui. ¶ Pro qua fide cōseruanda si deberent in curia romana cōstitui auditores cau' arduę fidei in theologia peritissimi nec corrupti moribus. quas causas oēs dicit aliqui ad sedem apl'icam referendas esse. licet hoc minus generaliter intelligant. Attendatur. si hoc eque rōnabiliter fieret. sicut auditores causarum ꝓphanarū sunt ordinarie ⁊ collegialiter instituti. ¶ Possumus cōsimiliter ad p̄dictā p̄bi policiā tripliciter distinctam in naturali regimine. policiā ecclesiasticam diuidere. ꝙ alia est papalis. alia collegialis. alia synodalis seu cōcilij generalis. Papalis imitat regalem. Collegialis dñorum cardinaliū imitat aristocratiam. Synodalis generalis imitat policiam seu tymocratiā. Vel potius est pfecta politia q̄ resultat ex oibus. ¶ Sunt ex aduerso poticie si taliter appellari merent. q̄ non libero et tanq̄ paternali regimine ducuntur

fiant p̄cedentes. sed dispotico ⁊ vili iugo trahunt. vel ex p̄uio demerito p̄mittente deo qui regnare facit ypocritā dicēte Job ꝓter pctā populi. Uel aliunde iusto eius dem dei iudicio. Uocat aūt eas Aristo. j. Tyrannidē. Alterā oligarchiā. Tertiam democratiā. In tyrannide p̄sidet vnus ꝓ iam tantūmodo bonus inquirens/volens subditos impotentes. indoctos ⁊ diuisos ab inuicē esse. In oligarchiaz p̄sident pauci suis additōis sup alios. In democratia p̄ sidet sibi ipi multitudo nec vbi q̄nt vnus quisq; q̄ sua sunt. nō que cōia. ¶ Cognoscet ex his studiosus lector. si possit in eccle siastica policia tale aliqd triplicē ⁊ ꝓportionabiliter inueniri. Denicq; de politijs mi nus nihil exp̄ssimus. qm̄ fere nulla est q̄ mi xtionē excludat sed a p̄dominanti talis vl̄ talis nominat. Hec vo latius explicata sē in tractatu quodā de vita spirituali. Et in sermone illo. Dedit ei pater oīa in manus.

Epilogus p̄missorū.

Epilogando dicim⁹ q; a prima iustitia deriuat. Ius ge neraliter in omnē creaturā spe cialiter in creaturaz rōnalem et hoc p̄m multiplices leges. Be p̄m canonicā. p̄m ciuilē. fundat inde pti cipata iustitia unitatrix diuine. De hic iu risdictio quadrupler p̄m quadruplicē legē p̄uie diuinā. p̄uie naturalē. canonicā ⁊ ci uilem. Et de qualibet haz duplicat habēi serius pōt. Qm̄ alia est coercina in inuitus Alia doctrinal. directiua vel arbitraris seu spontanea dici pōt. Porro p̄m leges ⁊ iurī dictiones fundāt dōia. Unū gloue. Alter iustitie originalis. Aliud gr̄e gratificantis Aliud euangelicū p̄m leges p̄uie diuinas Aliud politicū vel ciuile. p̄m leges canonicas. ali tas. Amplius vo fundāt p̄m p̄dicta diuer se potestie. Una regalis seu libera. Altera p uilis ⁊ dispotica. ⁊ vtraq; diuidit in eccliā sticam ⁊ secularem. Secularis libera et bo na diuidit in regnum. in aristocratiā et ty mocratiā. Seruilis ⁊ mala in tyrannidem In oligarchiam ⁊ democratiaz. Ecclesiastica bona diuidit̄ ꝓportionabiliter in papatū in cardinalatū ⁊ synodū. Mala vo reipa magis huic aduerso triplicā mō cognoscit̄ q̄z noīe. ¶ Tandē sub ecclesiastica policia continet appropriato noīe ptās ecclesiastica q̄ primo dividit̄ q̄n vna est ordinis altera iu risdictōis. Potestas ordinis dupler. Una sup corpus xp̄i vez in cōsecratione Altera sup corpus xp̄i mysticū in sacroz ministra tione. Ptās iurisdictiōis dupler Una i fo ro exterioꝝ. Altera in interioꝝ. Potestas i exterioꝝ dupler. Una coertionis seu correctionis p̄m legez ꝓuie diuinā que est excō municatio. Altera p̄m leges positiuas. canonicas seu ciuiles q̄ iurisdictioni seculari similis est. Rursus ptās iurisdictionis in foro interioꝝ dupler est. Una clauium scientie ⁊ ptātis in absolutione seu remissiōe culparū. ¶ Altera in pene cōmutatione p largitionem indulgentiarū. ¶ Postremo triplicater hz considerari ptās ecclesiastica. Uno mō in se formaliter vl̄ absolute. alio mō vt in hoc vel illo supposito materialit̄ seu subiective. Tertio mō vsualiter vl̄ exercitatiue. Usus vo quadrupler est licitus ⁊ ratus. licitus ⁊ nō ratus. Illicitus ⁊ ratus Illicitus ⁊ irritus. Ratus vo dupl̄r vel ō iure vel de facto.

¶ Finit tractatul⁹ magis ad inquisitionē veritatis q̄ ad determinationē editus ⁊ p nunciatus Cōstantie. tempe generalis cō cilij pro parte Cancellarij Parisien. Anno a natiuitate domini. M.cccc.xvij. die. vj. Februarij.

Concordia quod ple

nitudo potestatis ecclesiastice sit in sum mo pontifice ⁊ in ecclia. q̄uis nō omni no similit̄ ⁊ hoc sub triplici conclusione. Cuius declaratio patet ex tractatu cui⁹ ti tulus est de potestate ecclesiastica ⁊ de origie iuris et legum. y

Prima conclusio.

¶ Plenitudo ptātis ecclesiastice cōplectit̄ i se plenitudinē duplicis ptātis. s. ordis ⁊ iu risdictiōis tā in foro interioꝝ q̄ exteriori/q̄ circa quelibet ō ecclia pōt immediate ⁊ absq; limitatōe exercen claue nō errāte. Sed si errat pōt p solā ecclesiam synodaliter cōgregatā error iudicialiter corrigi. ⁊ ne fiat vltenus lex

simponi. cui tenebit hñs hmõi ptãtem reuerenter obedire sicut matri z sponse xpi. z sicut regule a spiritu sancto directe.

Secunda conclusio.

¶ Plenitudo ptãtis ecclĩastice/ sic ꝓprie capta nõ pt eẽ õ lege ordinata. nisi in vnico summo põtifice formaliẽ z subiectiue. Alio qn ecclĩasticũ regimẽ nõ esset monarchicũ z hĩe posset multiplex caput ex eq̃. qõ apte est hereticũ Nec tñ plenitudo ptãtis papalis/ sic intelligẽda ẽ imediate sup oñs xpĩa nos q ꝑ libito possit imediate iurisdictõz ĩ oĩs p se vel alios exordinarios/ passim exercere. sic eñ ꝑiudicaret ordinarijs q̃ ius habẽt imdiatꝰ imo immediatissimũ sup plebes eis cõmissas actꝰ hierarchicos exercendi. Extẽdit igr plenitudo ptãtis pape sup oẽs inferiores. solũ dũ subest necessitas ex defectu ordinariorꝫ inferiorꝫ. Vel dũ apparet euidẽs vtilitas ecclie/ quẽadmodũ dicit pt de epis respectu plebanorꝫ seu ꝓriorꝫ sacerdotũ. quorꝫ possunt supplere defectus.

Tertia conclusio.

¶ Plenitudo ptãtis ecclĩastice dũ ponit ĩ ecclĩa synodaliter ꝛgregata cũ plenitudine executõis huiusmõi ptãtis. fit variatio vel equocatio õ hoc qõ ẽ eẽi. qr nõ codẽmõ ek plenitudo ptãtis ecclesiastice ĩ papa z ĩ ecclĩa. Fatẽdũ ẽ tñ qõ est vtrobiqꝫ z pncipaliꝰ ĩ ecclĩa suomõ. z hoc quadruplicĩ respectu. s. indeuiabilitatis ac indefectibilitatis extensiõis. regulatõnis. z generalꝫ obligatiõis. cui subijcit etiã ipe papa tãq̃ impatrici spõse regis sumi/ q̃ pt ꝛdere canones z diffinire etiã si fuerit papa pñs. ¶ Facũt autoritates subsequentes ꝑ vtraqꝫ pte sedẽ ꝓclusiõis cũ ꝑma z tertia dicit eñ Bonauen. pte. vj. c. v. sui breuiloquij ex dicꝫ Aug. Sic igit baptismus pt eẽ ex ecclĩaz. munꝰ aũt btẽ vite nõ nisi intra ecclĩam repit. q̃ supra petrã fũdata est. q̃ ligãdi z soluẽdi claues accepit. hec est vna q̃ tz z possidet oẽm sui sponsi z oñi ptãtẽ. ꝑ quã singalẽ ptãtẽ. etiã õ ancillis parẽt filios pt. Itẽ stephanꝰ papa sic scribit Gualberto ꝑuarche. Hũc vo iterato tibi scripsimꝰ nolẽtes alicuiꝰ ecclie ꝑuilegiũ infringere. lz aplica ꝑrogatiua possumus de qualibet ecclĩa clericũ ordinare. Notẽt de creta cuz suis glosis. Qõ z si papalis ptãs extendat ad oẽs immediate. supple in casu necessitatis vel euidẽtis vtilitatis. nõ tamẽ vult alicuiꝰ ecclesie ꝑuilegiũ infringẽ supple qr nec ita velle debet.

Et sit epilogus ꝑmissorũ.

Sermo factus p cum

dem. xxj. die Julij. Anno dñi M. ccc. xo sup ꝓcessionib⁹ faciẽdis ꝑ viagio regis romanorꝫ ad petrũ õ luna. ¶ In quo ponũtur. xij. ꝯclusiones seu regule practice in sacro generali Constantien. conalio.

Rosperũ iter

Dfaciet nobis õs salutariũ p nostrorꝫ. Ita loqr̃ Phe. ta in ps. lxvij. Cui mitiũ ẽ Exurgat deus z dissipẽtur inimici eius ꝛc. Fiat ita õs Prosper iter. faciet nobis deus salutarius nostrorꝫ. Auxiliante te btissima vgine. In qua ẽ oĩs gr̃a vie z veritatis. quã iploiem⁹ z salutem⁹ dicẽtes. Aue maria. Prosper iter faciet nobis õs salutariũ nostrorꝫ. Ita fieri credim⁹ z spamus. O dñe de⁹ salutarium nostrorꝫ. Nec mirãdũ si speram⁹ z credimus/ qm̃ te donante assumus. Ecce ordinatõni sctissime nup facte quã inspirasti fit cõuentus iste celebrimus z deuotius ad orandũ et depcandũ faciem tuã plenaz gratiarũ z dicendũ. Sñe saluũ fac regem. Iterqꝫ suũ in salutis tue ꝓsperitate dispone. Sz quare nobis ꝓspex iter fieri petimus viri patres z fratres. Reuerendissimi sapientes illustres atqꝫ docissimi z in oĩm virtutũ decore pclari. Nobis inquã ꝓspex iter quo pacto fieri petimus. etiã qui loco manemus nec moueri quoq̃ extra disponim⁹ Sed pfecto videmur iter agere. dum facit iter nobis. hoc est ad vtilitatẽ nostrã/ adobsequium nostrũ. ad vniuersalẽ ecclie pacẽ. Serenissimus rhomanorꝫ rex/ ptector eiusdem ecclie fidelissimus. Prospex sit iter sum suppliciter z salubriter imploremus q̃ niam in ꝓsperitate sua salus nostra repoit Ita eñ ꝓspex facies iter nobis. O deus salutarium nostrorꝫ. si pedes eius dẽs regis nostri in viã pacis direxeris. si ꝓcessus eñ rectire cũ exultatiõe portantẽ vberes vnio-

dis pfecte manipulos. Dicē fas habebit
ersententia dicere cū abrae serno. q̄ pspex
fecēris iter suū / q̄ p̄terea fuēris secum ī om
nibus ad que p̄rexit. Ambulet igit̄ ip̄e rex
via regia/p̄ arma iustic̄ie. a dextris et a simi
stris te duce ⁊ te comite/qui es via veritas
⁊ vita. te dicente ad eū. Intellectū tibi da
bo ⁊ instruā te in via hac qua gradieris. fir
mabo sup̄ te oculos meos. Mādes deus
angelis tuis vt custodiat eum in omnibus
vijs suis portent eū in manibus tue protec
tionis. vt nō offendat ad lapidē cuiuslibz
obstaculi. vel obduratōis ptis aduerse. pe
dem suū zelū suū. Dicē eñ. pfperū iter faci
es. ne dū sibi sed nobis. ⁊ hoc ad vtilitatez
nostrā tu deus salutariū nostroꝝ ¶ Potu
erat ꝑmo noster plurimus extendi. qui deuo
tas p̄ regis itinere p̄spero fundendas ora
tiones commonefaceret atq̄ suaderet. Ex
inspiratione vestrum deuotionis ardorem/qui
vt continuet̄ vel in maiorem desideriorum
flammā erumpat. nō eget flatu verborum
meoꝝ. ergo. p̄ se eñ satis in meditatione
vestra exardescāt ignis. piorū sanctorumq̄
desideriorum. vt iugiter leuatis sursum cor
dib⁹/ vt tractis eximo pectoris suspirijs at
q̄ gemitibus dicat vnusquisq̄ apud seme
ipm. Prosperum ita faciet nobis deus sa
lutarium nostrorum. faciet pro faciat. nam
futurum indicatiui. p̄ optatiuo solet po
ni. ¶ Diuertat nunc paululum ⁊ pergat ad
alia nō aliena/ sermo noster. Ecce q̄ offert
in ip̄a meditatione mea iter quoddam nō
terrestre quod agitur pedibus corporis. Sed
spirituale ⁊ celeste iter eternitatis quod pa
gratur pedibus mentis qui sunt cognitio/
pes sinister in intellectu. ⁊ voliti⁹ pes dex
ter in affectu. Hoc iter quale est siqs intro
gauerit/ nōdeat p̄bia id esse via mādatorū
dei. quā pedū ambulasse sed cucurrisse glo
riabat̄ p̄e cū ait. Viā mādatorū tuorū cucur
ri cū dilatasti cor meum. Et rursus. In via
testimoniorū tuorū delectatus sum sicut in
omnibus diuitijs. Et talia sunt in hac sen
tentia absq̄ numero. Ete⁹ tu qui peregri
nis hic a dño. si pgendo vis ad vitā ingre
di/ tua mandata. Hec est eñ via regia. hec
iter p̄sperum hec cōpendiosa semita q̄ du
cit ad vitā. ¶ At vero videre mihi videor
p̄sequent̄ in ip̄a meditatōe mea collectum
esse sacrosanctū pñs p̄silium vt via ista p̄pa
ret ⁊ dirigat vt p̄sperū hoc iter nostrū fac
at. p̄cedente deo salutariū nostroꝝ. Hā ve
mūdo a scandalis. ve hostilibus insidijs.
sup̄ quibus est illa p̄phete conquestio. In
via hac qua ambu. absconderūt laqueū
mihi. Et rursus. Juxta iter scādalū posue.
mihi. Quis aūt oīa iuxta iter mandatorū
dei posita supboꝝ/ demonum carnis ⁊ mūdi scandala dinumeret? Quis oēs laqueos
otū nodos. artes ⁊ modos agnoscat? quis
nō cum Anthonio pauescēs exclamauerit
Hos oñe laqueos oēs. hec scandalorū re
tia quis euadet? At qui benedictus deus
salutariū nostroꝝ qui p̄rospexit nobis fecit
iter spirituale mandatoꝝ suoꝝ. dum volū
tatē facultatēq̄ p̄tulit p̄ueniendi seniores
in vnū. cōuocandi cetū. p̄ gregandi eccles
iam vt viderēt quid facto opus esset. ad tol
lendū tot scandala posita in vijs syon ita/
vt lugerēt. eo q̄ nō eēt q̄ veniret ad solenni
tatē. Hinc offendebat scandalū scismatice
diuisionis. Hinc scandalū multiplex here
tice p̄auitatis. Hinc multiplicata sup̄ nu
merū scandala/ offensiones ⁊ retia cuiuslibz
vicositatis. ¶ Obsidebat p̄terea hoc iter
spirituale/ monstrū horrendū ingens/ mo
le potens/ superbia et filia eius l̄ p̄bissima di
ra dominandi libido. p̄hibuerat toto ma
lignitatis spū ⁊ astu/ ne celebraret̄ generale
p̄silium/ quō efficacissimū erat. ⁊ pene vnicū.
aduersus hec oīa scādala remediū. Exultz
vo nūc oīs fideliū turba. Nūc magnifice
gr̄as referat deo salutariū nostroꝝ q̄ p̄spe
rū fecit iter mādatorū suorū. dū cōtulit cele
brari sacrosanctū hoc generale p̄silium suf
ficiens ad aīmatū sedationē. Ad heresum
extirpationē ⁊ ad morū reformationem. Et
hoc ex paucis in hoc eodē practicatis con
silio. non tam declarare. q̄ summatim nar
rare vel annotare curabo. Nō accurato q̄
dem sed doctrinali quotidianoq̄ sermone
Satis erit ita loqui vt intelligar. ¶ Consi
derans itaq̄ mentalibus oculis/ pñs gene
rale p̄silium ⁊ acta eius. Jnuenio q̄ ip̄m ab
itinere spirituale remouit p̄mo q̄druplex
scandalū obstās scismatis sedatiōi. Remo
uit aliud quadruplex scādalum nocens he
resum extirpatiōi. Remouit alterq̄ quadru

plex cõtrarias mox reformatõi. ⁊ ita ꝓuas vt iã nõ eẽt pspex sz infaustũ iter pacis fidei ⁊ vtutis. ¶ Cõfoꝛmiẽ ad hãc triplicez ẽternitatẽ scãdaloꝝ numerem⁹, xij. ꝓclusiones. regulas aut leges. q̃ i h⁹ ꝓ alio vl' explicate vl' iplicite stabilite sẽ q̃si totidẽ directõnes salutares. p q̃s pspex iter fecit nob⁹ de⁹ salutariũ nr̃oꝝ. vt in hoc itinere sit vnitas rõne ꝑmi sit vitas rõne scõi. sit bonitas respectu tertij Sit insup modus spẽs ⁊ ordo Sit denicz mẽsura numer⁹ ⁊ põd⁹. Cõfoꝛmiter ad potẽtiã sapiam ⁊ bonitatẽ pris ⁊ ilij ⁊ spũssti. ¶ Hoc mõ ꝓspex iter facit nobis õs.s. vt sit iter planũ iter lucidũ iter pulcrũ. oũ iustitia ponit i via gressꝰ suos/ oũ vestigia sua relinqt impssa q̃si certa totidẽ signa/ ne oberrem⁹ vl' exoꝛbitem⁹. nob⁹ data.

Prima lex i via pacis

¶ Assignet ꝓ prima pte q̃ est õ via pacis prima lex siue directio liberãs iter nostrũ a primo scãdalo. q̃ data ẽ i sessiõe publica. v. Apriℓ anni pñtis. ¶ Cõ aliũ generale ptã tẽ a xp̃o imediate hz. cui qlibet cuiscunqz statꝰ vl' dignitatꝭ etiã si papal' existat obedire teneẽ/ i his q̃ ptinẽt ad fidẽ/ ⁊ extirpatiõz scismatis. ac generalẽ reformatiõz ecclie õi i capite/ ⁊ i mẽbris. Cõscribẽda ꝓsus esse mihi videret i eminẽtioꝝ⁹ locis vl' insculpenda p oẽs ecclias salubemima hec determinatio. lex vel regula/ tã q̃ directio fundamentalis ⁊ velut infallibil' aduersus monstruosum. horrẽdũqz offẽdiculũ. qõ hactenus positũ erat p multos de ecclia in ipsiñ mãdatoꝝ dei. determinãtes ex tertib⁹ grosse. nõ ad regulã euãgelicã ⁊ eternã acceptis papã nõ esse subiectũ generali ꝓ alio. neqz iudicari posse p ipz. ¶ Pterea generale cõ aliũ totũ ab ipo robur immediatũ sumebat. Hec poterat sine eo casu quocũqz vel ꝓuocari vel stabilin ¶ nemo poterat ei dicere. cur ita facis. qñ solut⁹ erat legib⁹ ⁊ supra ius. Et ita õ plurimis p q̃ blãda fallax ⁊ subdola adulatio fouebat libidinẽ oñandi/ ⁊ tyrãnidẽ ecclie destructricẽ. papatum seu eius vsum ꝓuertebat. ita vt nõ pateret via reductiõis seu pacis. Scripsit sup hoc errore vel scãdalo reuerendissimus pr̃ dñs cardinal' cameracen. ꝓceptoꝛ me⁹ inclit⁹ ou dũ ⁊ nup añ q̃ fieret hec cõstitutio reputãs esse pniciosissimũ sic asserere. sicut ꝑ dictis ꝓquosdã innittẽtes suis inibus positis annotauit. Nũc exq̃ iaz lex posita ẽ nec iã licet dubitare ꝓbatões omittamus Sola hec ꝓbatio sufficeret. Si ecclam nõ audierit sit tibi vt ethnicus ⁊ publicanus.

Secũda directõ site

lex salutaris. ¶ Cõ aliũ generale põt eũ quẽ reputat summũ põtificẽ. nedũ ꝑsuliquẽ reputat summũ põtificẽ. nedũ ꝑsuliue inducere. sed autoꝛitatiue ꝓpellere ad offerẽdũ viã cessiõis vl' ad cedẽdũ papatui etiã sine culpa sua lz nõ sine cã. Qualis cã multiplex eẽ põt/ quẽadmoduz in publicis sermonib⁹ tactũ fuit in hoc ꝓ alio. ¶ Hec lex ꝓ hoc sacrũ ꝓ aliũ determinatie statuta est. ⁊ in papa. Job. xxiij. practicata q̃ viam cessiõis erigẽte cõ alio ꝓmũ obtulit. deinde cessit. Tollit ex h⁹ scãdalũ dictã viã cessionis ꝓtẽdẽtib⁹ õ papatu. Tollit denicz collusio seu terginersatio volentiũ inuito generali ꝓ alio vl' ecclsia pnitiose papatũ detinere. nũc aut quõlibet in futurũ. Etenim si põt summus pontifex dare libellũ repudij eccl'ie sponse xpi/ sicut egit celestinus ⁊ laudat. cur non vicaria poterit sponsa christi rpudiare nõ vicam spõsum suum. sed sponsi vicariũ. presertim vbi subest vel culpa vel causa.

Tertia directio.

¶ Cõ aliũ generale sic ẽ supra papã q̃ eius bullas ⁊ pceSus vel ordinationes ⁊ statuta põt imitare vel annulare. Põt insup trãslationez curie romane a loco cõ alij impedire. Cõpellere rursus papã stare cũ cõ alio ⁊ ita de siibus Hoc determinatũ est in publica sessione ⁊ multiplicit practicatũ. Tollit ex hoc scandalũ quo ꝓ indirectũ quer̃t nũc aut alias dissipari generale concilium.

Quarta directio.

¶ Con aliũ generale sic est sup leges oẽs positiuas. vel a summis pontificibus vl' a generalibus cõ alijs editas/ q̃ eas põt interptari mutare ꝑ tollere. ꝓ quãto viderẽtur impedimentus vel scandalũ esse ad iter ecclˈiastice vnioꝛis. Hoc practicauit pñs cõ alium tollẽdo penas oẽs ⁊ inhabilitatiões ⁊c. Suspẽdẽdo insup futurã summi pontificis electionẽ.

Recipiendo denicꝫ ad cautelā ꝛ humili q̄-
dā ꝺeclcēliōe. ꝓtēſam ꝓfirmationē ꝓ aliꝫ a
ꝺño papa. cū multis ſiłibus q̄ ꝛ qualia iu
num poſitiuoꝝ rigoꝝ non admittit.

Secūda ps principa

lis de via veritatis.

Expoſuimus ī hac pte ꝓma q̄-
tuoꝝ ſcādaloꝝ genera q̄bus ob-
obſtitit pñs ꝓ aliū vt ꝓſperuꝫ
iter faceret nobis deus ſalutari
um noſtroꝝ/ad dirigendos pe-
matice diuiſiōis. Trāſeam⁹ ꝓ ſcꝺa pte ad
deſtructionē alteri⁹ quadruplicis ſcandali
quo videbat impediri declaratio veritat
ꝛ hereticę prauitatis deſtructio.

Prima directio ſalu

taris in via catholice veritatis. ¶ Cōciliū
generale pōt ꝛ ꝺz circa oēm ꝓſonam cuiuſ-
cunq; ꝑeminentie vel ſtatus exiſtat/ abſq;
ſanoꝛe vel timoꝛe vel ꝓſonaꝝ acceptiōe/ in
ꝺicium in cauſa hereſis exercere/ꝑz ex teno
re cōmiſſionis ꝺate reuerēdiſſimis patri-
bus ꝺñis quattuoꝛ cardinalibus. ꝛ aliis ꝺ
qualibet natione. Hoc inſup practicatū ē
circa inquiſitionē factā ꝺ papa Johē. xxiij.
ꝛ circa Johem hus. q̄ q̄uis eſſet ſtat⁹ pui.
habuit tñ fautoꝛes plurimos fortes acres/
ꝛ potentes. Hoc aūt eſt ꝓſpeꝛ et efficaꝛ iē
ad extirpationē erroꝝ dū nullis parcit. ſed
ꝑſtanē ꝓcedit ad emendationē vel ſi cor-
rigi noluerint ad punitionē ꝛ exterminatiōz
erātiū. Alioq̄n nō ſatis deſtruūt erroꝛes.
ꝓmittunt liberi/ꝛ impuniti patētes ꝛ no
toꝛii. ꝝbis aut factis hereſum defenſoꝛes.
Si ꝓterea ꝓdicatoꝛibus catholice vitat ñ
ſubeſt plena libertas eluciꝺādi legē ſanctā
Tollit ex hoc pñti ꝓ alio dictū phi illius q̄
leges cōpabat telis araneaꝝ. eo q̄ debilio-
res muſcas retinent trāſmittūt fortiores.

Secunda directio ſi/

ne ſerta lexi ordine ¶ Cōciliū generale
pōt ꝛ debet aſſertiones hereticas ꝛ erro
neas in fide ꝛ moꝛibus q̄ fuerūt ꝛ ſūt i ſcan
ꝺalū publicū ꝺiligenter examinare ꝛ proba
re ꝛ ꝺānare etiā nō facto ꝓius vel ſimł ꝓ-
ceſſu aduerſus aſſertoꝛes. Hoc pluries pra
cticatū eſt in hoc cōcilio vt ꝺe aſſertionib⁹/
q̄ cōicandi erant laici ſub vtraq; ſpē. Et ꝺ
iſta aſſertione q̄libet xp̄ianus pōt ꝛ ꝺz ꝛē De
nicꝫ tā rōnes q̄ ſimilitudines manifeſte et
exēpla ſctoꝝ ꝓbāt idē vt ꝺe falſo numiſma
te/ꝛ famoſo libello. Tollit ex hoc ſcāḋalū
vel tolli ꝺz eoꝝ q̄ ꝓ bono acceſſoꝛio qꝺ in
facto conſiſtit. eluciḋationē veritat vt im-
pediunt vel ꝓcraſtinant. hoc aūt ꝓcraſtia
re quid niſi impedire eſt.

Tertia directio. ¶ Concili-

um gene-
rale pōt ꝺānare ꝓpoſitiones multas cū ſu
is autoꝛibus. ł habere gloſas aliquas vel
expoſitiones vel ſenſus loycales veros poſ
ſint. Hoc practicatū eſt in hoc cōcilio ꝺ mł
tis articulis wicleff ꝛ Johis hus. quoꝝ
aliq̄ poterant vel ꝺe vi loyce vel grāmatice
defenſionē aliquā recipe vt in articł q̄ ſūt
in definite tradiți. vel q̄ loquūt. ꝺ poſſibili-
tate ꝓut poſſe loycū eſt ꝛ nō phicū. Vel q̄
poſſent ad aliquē ſenſum vex trahi. ſi ſeoꝛ-
ſum ponerent. ¶ Sed cōcilii hoc ſoleter
attendit/ꝓmo q̄ iuxta hilariū Intelligētia
dictoꝝ ex cauſis eſt aſſumēḋa ḋicendi. Ite-
rū illud Aug. Liberis vbis vtūt phi ꝛ i re
bus ad intelligēḋū ḋifficilimis offenſiones
piaꝝ aurīū nō ptimeſcūt. Nob aūt. ſ. theo
logis. ad certā regulā loq̄ fas eſt. Illud de-
nicꝫ vulgatū fundamentū in Ariſtotele q̄
ꝓmones acapiendi ſunt ſm materiā ſubie
ctam. Vñ moralis ſnia ſumit. Ea eſt enim
ḋine forme ſubſtātia vt q̄ nec i extrema di-
labatur nec in ſe extraneū aliqꝺ ipa ſuſcipi
at. ſed ſicut ḋe ea permenides ait. Terū oꝛ
bem mobilem rotat ḋum ſe immobilē ip-
ſa conſtuat. quod ſi rōnes quoq; nō extra
petitas ſed intra rei quā tractabimus am-
bitū collocatas agitauim⁹ nihil eſt qꝺ am
mirere/cū platone ſanciente ḋiḋiceras/cog
natos. ꝺ quibus loquimur reb⁹ optere eſſe
ꝓmones. iij. ꝺ ꝓſolatiōe vlti. pſa ī fi. Sił
theologia ſuā ḃz ꝓpriā loycā ꝛ ſenſum lꝫ
lem. alr q̄ ſpeculatiue ſcīe. Hec directio vł
ler ꝓeł nauit hactenꝰ ꝓclarā vniuerſitatem
pariſien. a pluribus erroꝝ⁹ ꝺū ſcholaſti-
cos ſuos ſemp ad certā regulā fidei loq̄ inſ
ſit ꝛ cōpulit. Vtinā in alijs ſtudijs hec ḋi-
ſciplina ſił teneaē. Mala libertas eſt ma-
le et erronee loqui poſſe.

Quarta directio siue octaua in ordine.

¶ Cōciliū generale pōt z dz damnare ꝓpōnes multas vel assertiones hmōi q̄us nō possent ex solo z nudo tertu exp̄sso sacre scripture patenē reprobari. seclūb expositiōibus doctoꝝ vel vsu celebꝝ ecclie/z ceteris. ¶ Hoc practicatum est in hoc cōcilio in multis assertionib⁹ Johannis wicleff z Johis hus. imo z de ista q̄ē cōmunicādū plaicos sub vtraq; specie panis z vini. ¶ Hec directio vel lex p̄spexit facit iter ad heresum z hereticoꝝ exterminationē. q̄ñ hereticī quos vidimus defensionez suā vt plurimū acapiūt. q; nolūt hereses/ absolute reuocare sz tm̄ cōditionaliē si videlicet ex rigore tertus sacre scripture ꝛ uincanē errare dicentes q̄ expōnes doctoꝝ decreta decretales sint apocrife. ne q; de ill' curandum est. ¶ Hec aūt p̄sumptio q̄ late pateat ad errores. nemo nō intelligit.

Tertia ps principalis de via moꝝ vel virtutum.

¶ Declaratis vel narratis scādalis quattuor obuiātibus errorū extirpationi. loquamur ꝓ tertia z vltima pte aliq̄d de remotōne totidem scandaloꝝ obstantium moꝝ reformationi in capite z in membris narrando quadruplicem legē vel directionē p̄ticatam in hoc cōcilio. vt p̄sperū iter faciat nobis deus salutariū nostroꝝ.

Prima directio salutaris in via moꝝ z virtutis.

¶ Concilium generale sic est supra papam z aliū quemlibet de ecclesia q̄ ipm papam pōt deponere pro quocunq; crimine. de quo notorie z incorrigibiliter scādalizatur ecclesia. ¶ Hoc est practicatum dudum de papa. Joh. xxiij. z nunc de Johan. xxiij. In cuius delectione nō inserē q̄ fuerit hereticus vel afnō devinus. ¶ Et si ita actū est de cedro libani. quare nō timebit humilis herba deserti? ¶ Accusatus tm̄ inter cetera fuit z conuict⁹ q̄ fuerat notorie symoniacus. ¶ Ex quo ꝓfunditur illa quorūdam temeritas. q̄ papā i collatōe beneficioꝝ nō posse cōmittere symoniam vel disputabant vel diffiniebant.

Secunda directio si/ue decima lex.

¶ Cōciliū generale q̄us nō possit nec debeat plenitudinē ptātis papalis cōmissam a xp̄o petro z successorib⁹ ei⁹ tollere vel minuere sed ꝑ ea gr̄as agere deo qui cōtulit eāq; reuereri dz z ap̄lecti. ¶ Nihilomin⁹ vsum ptātis illius certis legibus z statutis limitare i edificationē ecclie. ¶ Hoc practicauit p̄ns ꝓciliū. tū i multis. tū spāl'r in hoc q̄ legē p̄fixit in eligēdo papaz futuz z suis electorib⁹ q̄ reuerēdissimū patrē dn̄m angelū corario. ob laudabilitatez sue cessionis spōtanee. null⁹ papa futurus possz eū a collatis. cardinalatu z p̄ēte legatu p hoc ꝓciliū deponere. nec eū sup p̄tenq; quibuscūq; factis quomōlibet ipetere vel punire. Jure q̄dē z indulgēti cōdescēsōe hoc factū est vt exēplū posteris det vltro cedendi/ dū illud efflagitat ecclie vel pia vtilitas vel vrgens necessitas. ¶ Expedit aūt nunc añ sumi pontificis electionez ita fieri circa multa generalē statū ecclie cōcernētia. In quibus summi pōtifices vsum plenitudis sue ptātis passim nimis verterūt in abusū vt q; noluerunt generalia celebrare cōcilia. Nec inferioribus ꝓlatis ordinaria iura reliquere. Quodq; in statutis generaliū cōciliorum nunc cassando ea. nunc mutādo nunc ad libitum interp̄tando. nū cp̄milegias et exceptiones largiendo. palaz z absq; manifesta rōne vel vtilitate deuiare. ¶ Et sicut in vsu dispensationū. cōcessione p̄uilegioꝝ. innouatione decretaliū nō expedit vsum ptātis papalis sic restringi. vt i omi casu tali. fiat ad ꝓciliū generale recursus ꝓpter difficultatē z raritatē siue conuocatōis qualis nō erat in p̄mitiua ecclesia. quando communi ꝓsensu dicente Hieronimo fiebant omnia. Sic nō expedit talem largationē fieri que vim z robur generaliū cōciliorū in suis cōstitutionibus passim tollat z eneruet. ¶ Cōsideran posset in hoc loco Aristo. traditio de triplici policia regali. s. z monarchica. In q̄nus bn̄ p̄est cui tyrannus opponit. Altera ē aristocratia. vbi dominant pauci z boni. cui opponit oligarchia. Tertiā ponit tymocratiā in qua populus bene dominat q̄ oppositā hz democratiam. ¶ Esset aut̄ inter istas politias illa

melior q̄ aliqua singularis, que ex regali et aristocratia cōponeret. vt in regno francie vbi rex instituit parlamentū a quo indicari nō refugit. Esset vo omniū optima et salubernima policia, que triplicē hāc bonam cōplecteret regalē/aristocratiā/et tymocratiam. Est aut generale p̄ aliū politia talis cōpositā habēs suā directionē, magis ex assistentia spāali spiritussancti et p̄missione xpi. q̄ ex natura vel ex humana sola industria. Hinc est illud qđ p̄diximus qđ ipm est saluberrima et efficacissima regula/ad regimē totius ecclesie tranquillū. vel cōseruandū vel reformandū vel inueniendū tanq̄ supmus et sufficies legislator vniuersalis et potens epiekes. Preterea legitimus et securus nec suspectus rōnabiliter ab aliq̄bus xpianis cū p̄cedat oīm vel quasi oīm cōi cōsensu vel assensu. Quid aūt est generale p̄ aliū alias descriptū est et repeto? Cōgregatio legitima auctoritate facta/ad aliquē locū ex oīm statu hierarchico, totius ecclesie catholice, nulla fidelis p̄sona que audiri requirat exclusa/ad salubriter tractandū et ordinandū. ea que de bito regimen eiusdē ecclie in fide et moribus respiciunt. Deduci posset ex hac descriptione cū p̄cedentibus qualiter plenitudo ptātis papalis collata est a xpo. in his q̄ supra naturā sunt. In alijs etiā q̄ leges naturalis canonicā et ciuil' sibi tribuūt vt monarche supremo stat et cōordinat cū ptāte concilij q̄ dicta est/qm̄ in cōcilio papalis ptās includitur q̄ uis aliter sit hec ptās in papa. aliter in concilio. Sicut aliter claues petro tradite sunt. aliter ecclesie. Vñ cōcilium in multis que papā respiciunt. hz autoritatē cōsiliatiuā et dictatiuā. papa exercitatiuā et executiuā. Nō em̄ posset p̄ aliū p̄ se ipm̄ vel absolutere in foro p̄sc̄e vel p̄sbyteros ordinare. l'corpus xpi. cōficere. vel debellare manu armata infideles. et ita de multis. sed ad ipm spectat circa hec hm̄oi consulere vel dictare/cuius dictaminis qui repugnat cōtumaciter/repugnat spiritui sancto/ cuius est ipsum concilium in dictando vel consulendo dirigere. Exemplum in homine, vbi ratio potestatem habet dictatiuam et conciliatiuam, voluntas exercitiuam et executiuam.

Tertia directio. E

Cōaliū generale p̄t et d̄z p̄stituere crebriores generaliū p̄aliorum celebrationē q̄ retroactis tp̄ib⁹ fuerint celebrata. vt d̄ decēnio i decēniū. p̄fixa futuris/sūmis pōtifcib⁹ ista lege q̄ trāsgredi nō liceat. ffūdat in p̄missis hec p̄sideratio et argumentū ex oppositis. qm̄ si tot et tales enormia discrimina p̄uenerūt eccl'ie dei dū cessatū est a p̄alijs generalib⁹/ q̄ta demū erit salutaris vtilitas ex frequentiori celebratione p̄spicua est. Quis itaq̄ nesciat q̄ ide supiorū pctā min⁹ vigebūt. dū minore sibi sentient esse peccādi licentiā, vel impunitatis spem/dū. s. reddituros se rōnē coram iudice suo. generali p̄alio p̄spicēt. Būt ꝯpe nō nulli. q̄ et si deū nō timēt hoies tm̄ reuerēt. Beniq̄ si nō sit assidue lex viua. dirigēs regēs et actuans leges mortuas ad effectū. ip se nō sat̄ p̄ficiūt. vñ et ꝑbs tradere satagēs mediū vtutis non potuit illud efficati⁹ inuenire q̄ vt diceret p̄ut sapiens indicabit.

¶ Potuerant ex p̄missis oīb⁹ velut ex fundamentalibus quibusdā regulis directionibus ⁊ signis in via mandator⁹ dei leges elici pticulariores. ad tollendū scandala impedientia ꝓsperū iter pacis fidei ⁊ virtutis ad sedationem sc̄ismatū quo ad p̄mū. ad extirpationē error⁹ quo ad sc̄m. et ad reformationē mor⁹ quo ad tertium. sed neq; tp̄s neq; locus sufficiunt. q⁹ tetigerūt in sup̄ multa ex eis prudentes ⁊ studiosi suis in scriptis. q⁹ rursus debent hm̄oi leges ⁊ cōstitutiones pticulares. magis p mutuam collationem oīm de cōcilio agitari tractari ⁊ diffiniri. iuxta regionū aut patriarū varietatē. Quia deniq; decreta ⁊ decretales viderent abundanter sufficere. si p legē viuā fieret efficax executio. Alioquin multiplicatio cōstitutionū hm̄oi etiā penalium q̄nq; pl⁹ onerat ⁊ aggrauat q̄ subleuet aut pficiat. Faciam⁹ tandē in oratiōe finē vbi vt ☩ reuelet ad ☩. ⁊ dicamus obsecrātes Prosperū iter faciat nobis deus salutariū nostror⁹. Iter nedū terrestre sed spūale ⁊ celeste. iter eēnitatis ad deū salutariū nostrorū q̄ est deus bn̄dictus in secula. Amen.

Libellus de auferibilitate pape ab ecclia Jobis de gerson Cancellarij parisien̄.

Venient aūt dies cū auferetur eis sponsus. Marci. ij. Circa q̄s textū p̄ materia nē currente Quent̄. Si auferibilis sit sponsus ecclie a filiis suis vel ab ea. Et ponāt hic p̄siderationes. xx.

Cōsideratio Prima.

Auferibilis nō est spōsus ecclie/ xp̄us hō. ab ipsa tota ecclia legestante. Sic q̄d̄ caput ecclie xp̄s ē Ad Eph. iiij. ⁊ Colo. j. ⁊ ij. Puto aūt nemo p̄cesserit q⁹ absq; capite valeat pmanere corpus aliq̄d vel⁹ vel mysticuz. sz ecclie corpus mysticū manere spūsq; ad cōsummationē seculi necesse ē lege stāte. mathei. xl. ⁊ xxiiij. Hoc ergo fiet p vinificum influxū capitis in ip̄m. Pro q̄ facit pabola q̄ xp̄s se vti cōpat. discipulos palmitibus. Q⁹ siqs dixerit oppositū dicēs ecclias incepisse ab abel iusto ⁊m Greg. quo tp̄e nōdū xp̄s erat incarnatus. Rn̄det tolbes in apocalip. q̄ dicat agnū fuisse occisum ab origine mūdi p̄uisue. s. ⁊ acceptiue a deo. sz nondum corpaliter exhibitiue. q⁹ nec ip̄is anq; quis erat salus nisi i fide. multū tn̄ implicita et generali mediatoris et capitis ecclesie xp̄i tūc futuri. quibus erat necessariū credē sc̄m illud symbolū q⁹ deus est ⁊ q⁹ ē remunerator in se credentiū. Rursus deducatur q̄ dictū est ex ip̄a p̄dictione mr̄imonial' vinculi inter xp̄m sponsum et ecclam sponsā sicut Job. in apoca. ecclam sub typo ciuitatis noue hierl̄m vidit descēdēte de celo sicut sponsam ornatā viro suo. Nā ad exemplar celestis ecclesia terrena formata ē. Ꝺ aūt ds p̄iunxit hō nō sepat. ita vt lege stante nō posset aut debeat dari libellus repudij inter sponsum ⁊ sponsam p̄iunctos legitime. Que aut p̄iunctio matrimonialis magis legittima quā xp̄i sit ad ecclesiaz cōfederatio? ꝓpterea dicit p Osee. Despōsabo te mihi in eternū. ⁊ p alteꝝ Apocal. Si pōt oblīuisci mater q⁹ nō misereat filio vteri sui/ ego tn̄ tui nō oblīuiscar. Loquit de ecclia spōsa sua Nō relinquet hō patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue. sic xp̄s ecclesie. cū matrimoniū carnale/ ideo sumat indissolubilitatē/ q⁹ sacr̄m magnū est i christo ⁊ ecclesia/ q⁹ est illius matrimonij sacr̄ signum.

Consideratio secūda

Auferibilis est absolute loquendo sponsus ecclesie xp̄us hō ab ip̄a ecclesia. Neq; em̄ minus hō est possibile q̄ q⁹ xp̄s desineret esse homo sicut spontanea voluntate verbū caro factū est. aut q⁹ desineret esse nedū ecclesia ip̄a sed omnis generaliter creatura. Porro sicut non est absoluta ⁊ inauferibilis habitudo cuiuscunq; creature ad alteram creaturam. neq; tanq̄ finibilis ad suum finem. neq; tanq̄ effectus ad suam causā. sic non est hoc modo essentialis vel inauferibilis habitudo ecclesie. ad xp̄i humanitatē quā vtiq; confitemur creaturā. Et ita staret absolute xp̄m hoiem esse ⁊ ecclam sibi esse. nec tn̄ ip̄am a xp̄o vt homo ē. vitales influxus suscipere.

Consideratio. 3.

Hūsferibil' est sponsus militāt' ecclesie xp̄s a q̄libz suox filiox hic i via. lz ñ ab oīb⁹ collecte q̄diu manebit militans eccl'ia 7 lege stante sicut deinceps loq̄ponim⁹. ¶ Per spēcia ē p̄ma ps h⁹ diuīsiōis. qm̄ null⁹ ē hō viuēs q̄ nō videat mortē. 7 si hoc nō suffi at q̄ dic' apl's q̄ siue viuim⁹ siue moriur 2. aut p̄inde nūq̄ sepamur a xp̄o. ¶ Cōstat tī q̄ fit sepatio p mortē talē q̄ desinit ee qs viator 7 d ecclia militāte. Cōstat ꝑterea q̄diu manebit ꝫ aliqs i via. sicut p̄t p̄ficē/ tia deficere culpabiliē 7 a xp̄o va vite vt pal mes grid⁹/ 7 cōbustiōi soli aptus sepan. ni si tī fuerit q̄ firmationē quodām ō posit⁹ ex statū. put est viator. ¶ Altera ps diuīsiōis sequit̄ er p̄ma p̄sideratiōe 7 eius deductione. qm̄ 7 oīm collectio nihil aliud est q̄ ecclastici corpis in dissolubil' cōpago. quē admodū dici solet. totū nihil aliud est quā sue ptes simul sumpte. sed hec cōpago mā net eternū lege stante.

Consideratio quarta

Hūsferibilis nō est sponsus ecclie xp̄s ab ipa q̄n influat quottidie tā p modū meriti 7 impetratōis vt alij sancti 7 plusq̄ ipi/ quā etiam p modum dignitiue ꝫ despiratōis 7 vnificatiōis p spm̄ sc̄m suū/ fidē spem. 7 charitatē. vtutū donox 7 beatitudinū 7 maxie sacramentox. Itaq̄ sicut nō p̄manet corpus aliqs vex 7 viuens nisi habuerit qualitatinas dispositōes reddētes cōplexiōnē armoniacā 7 decentē. p manutenentiā forme cū corpe organico. p̄m exigentiā ipius. ac formē actiuitatis. 7 opationuz suax. cui aliūde venit mors/ nō aliter sentiēdū est ō corpe mistico ecclie. Ipe em̄ spūs ctūs qui est spūs xp̄i. est etiā suo mō forma corpis ecclie xp̄i. pbens ei vitā vnitatē 7 motū. et hec nō p̄maneret cessantibus qualitatiuis dispositionib⁹ p̄nominatis diffusis p totū corpus ecclesie 7 p membra varia. put vni cuiq̄ membro donatū est 7 put op⁹ hz ad edificationez corpis vniuersi. Tradit hoc apl's clarissime scribēs ad Ephe. iiij. Solicite indq̄t seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. vnū corpus 7 vnū sp̄s ū z. sicut vocate estis in vna spe vocatōis vestre. Unus dominus. vna fides. vnū baptisma. vnus deus 7 pater oīm. sequit̄. Unicuiq̄ aūt nr̄m data est gr̄a p̄m mensurā donatōis xp̄i. sequitur. 7 ipe dedit quosdā quidem aplos 2c. Quinetiā articuli quatuor p̄ncipales apl'i ci symboli. fundāt illā ꝫsiderationē Unus est. Credo iam spm̄ sctm̄ et vinificantē. qd vinificantē nisi sanctā eccl'iam. sicut p̄tin⁹ additur. 7 vnam sanctā ecclesiaz catholicā Deinde sequitur. Sāctox. hoc est sacramē torū cōmunionē. ac deinde remissionē peccatox intelligē ꝫsequit̄. 7 vitam eternā.

Consideratio. 4.

Hūsferibilis nō est ab ecclesia militante spōsus suus xp̄s hō qui sp influat in eandē eccl'iam spōsam suā p membra varia. grad⁹ hierarchicos/ officiox/ 7 amministratōnū 7 dignitatū 7 statuū/ ab ipo cōstitutox dū ecclesiā fundauit p̄mitus 7 edificauit Si em̄ p̄manebit eccl'ia vsq̄ ad cōsummationem seculi. p̄manebit vt pfecta. dei em̄ pfecta sunt opa. nō solū inchoatione. sed magis in cōseruatione 7 cōsummatōne. Sed nemo dubitauerit quin ablatio vnius mēbri a corpe deformitatē grandē 7 impfectionē inducat. Manebit ergo semp eccl'ia cuz suox integritate 7 pfectione mēbrox. Scribit de his apl's. j. ad Chor. xij. Diuisiones inquit gratiaz sunt. idem aūt spūs. et diuisiones ministrationū sunt. idem aūt dñs. 7 diuisiones opationū sunt. idem aūt deus qui operatur omnia in omnibus. Unicui q̄ aūt dat manifestatio spūs ad vtilitatez. alij quidē p̄ spm̄ dat sermo sapiētie. alijs aūt p̄mo scie p̄m eūdē spm̄. alteri fides i eodē spiritu/ alij gratia sanitatū i vno spiritu alij opatio vtutū/ alij ꝓphetia/ alij discretio spirituū/ alij genera linguaz. alij interp̄tatio p̄monum. Hec aūt oīa opatur vnus atq̄ idez spūs diuidens singulis p̄ut vult ¶ Concludamus ex his pauli verbis q̄ assiduus erit in ecclesia vsus ministratōnū 7 gr̄arum gratis datax/ quas enumerat et hoc quātum expediat eius decursui 7 edificationi. sic erunt sapiētes sic ꝓphete sic di

ſaretores ſpīntuū. q̄bus ex officō hierarchi
co cōmiſſo eis a xp̄o 7 ſpū ſancto cōueniūt
tales actus. ita vt ab humana quauis au-
toritate nequeāt impediri/ ſuſpēdi vel p̄hi
beri/ ſicut nec ſtatus papalis nec aplic⁹. vel
paſtoralis. ffuerūt em̄ primitus velut in q̄
dā ſeminario vinifico poſiti in eccl̄ia p̄ cri-
ſtū 7 poſtmodū creſcente eccl̄ia diſcretio ta
liū magis innotuit. velut ſi ſtipes vince ſe
in folia 7 flores 7 ramos explicuerit.

Conſideratio ſexta.

Auferibilis nō eſt ſpōſus eccleſie
xp̄s ab eccleſia taliter/ quin ſem-
per habeat in ſe vinificū ſemen.
quo pōt p̄ ſucceſſiones generati
onis 7 generatōnis ſeſe cōtinuare in corpe
toto et in membris p̄ſertim officialibus/ ſi
militer 7 in filijs. Traducit ad hoc illō cri
ſti. Matthei. xxiiij. Amen dico vobis nō
p̄teribit generatio hec donec oīa hec fiāt lo
quens de generatiōe iuſtoꝝ/ q̄ cōtrariatur
illi de qua dctm̄ eſt. Amen dico vobis q̄
requirēt a generatiōe ac omis ſanguis ab
Abel iuſto. Itaq; ſi dn̄s in rez mutabiliū
creatione ſingulis indidit ſementē p̄m ge
nus ſuū ad p̄pagatiōis ſue generationem
Si tā in lege nature/ q̄ in lege moyſi ſtat⁹
ſacerdotal' durabat vel in primogenitis/ vl'
p̄ ſucceſſionē hereditariā filioꝝ p̄ patribꝰ
ſuis/ optinuit multo amplius lege gr̄e pfec
tiſſimā/ habere in ſemetipſa fecunditatē p̄
ſui cōtinuatione legitima. Ad q̄ inducit
ap̄l's ad' Roma. ix. textū p̄phete euangelici.
Eſai. j. Niſi dn̄s exercituū reliquiſſet nob̄
ſemen quaſi zodoma fuiſſemus 7 quaſi go
morra ſimiles eſſemus. Hoc aūt q̄d aliō de-
bet intelligi q̄ vis inſita ſpūalis 7 ars que
dā vinifica. in vniuerſuz corpus eccleſie. p̄
quā hierarchicus ordo ſuus. pōt vſq; in fi
nē ſubſiſtere. Et ex his p̄mus infertur
q̄ eccl̄ia vel p̄ aliū eā repſentans pōt inſti
tuere vel eligere vel deſignare ſummū pon
tificem in ſacra ſede petri. p̄ōt inſuper mo
dum determinare vel limitare eiz taliē vl'
taliter inſtituendi ſiue deſignandi/ ita q̄ nō
ſpectat hoc ad ſolum pontificem ſummuz
alioquin ipo mortuo vl' nolente dare legē
eligendi ſucceſſorē poſſet eccleſia p̄manere
ſ̄piter ſine ſummo pontifice q̄d̄ nequit fi
eri legē ſtante. Q̄d ſi quis dixerit. Modos
qui nūc obſeruant̄ p̄ electiōe ſummi pon
tificis determinatos eſſe p̄ ſummos ponti
fices. p̄ placet. Sed eccl̄ia p̄ ſenſu ſuo vel
interp̄tatiuo approbauit/ aut in defectu q̄
lem p̄diximus. fas haberet immotare. Et
ita fas vt in p̄iudicium nullius poſſet. quia
q̄ pontificis autoritas legē dare.

Conſideratio. 7.

Auferibilis nō eſt ſponſus eccle
xp̄s ab eccl̄ia ſponſa ſua 7 filij ei
ſic q̄ remaneat eccl̄ia in ſola mu
liere. immo nec in ſolis mulieri-
bus oībus. immo nec in laicis ſolū lege ſta
te 7 nō facta diuinitus noua inſtitutione.
Ba oppoſitū. eccleſia deficere poſſet in ſui
gradib⁹ 7 officijs hierarchicis. In ſuis ex-
am ſacris vſq; in finē. Patet hoc p̄ſuppo
nendo q̄ ſacerdos a nō ſacerdote 7 epūs a
nō epō neq̄t inſtitui. immo nec a tota mul
titudine laicoꝝ aūt mulierū ſimul congre
gata, ſi p̄ caſum mortui eſſent oēs ſacerdo-
tes. Additū eſt nō facta diuinit⁹ inſtitutio
ne noua. q̄ ſpū ſancto dictāte 7 ſpānte no
ua p̄ſtari poſſet autoritas qualis nōdū col
lata eſt. quēadmodū p̄ius q̄ de⁹ inſtituiſ-
ſet ſacerdotiū nouū ſupremū/ 7 alios infe-
riores gradus hierarchicos in eccl̄ia. nō or
bis quī hoc potuerit. Porro nulla cōitas l'
vniuerſitas hoim mortaliū ſimul congre
ta talē aliq̄ē gradū nullomō iſtituere po-
tuiſſet. cū p̄tāte qualis in q̄libet repit̄ q̄ ſup
naturā eriſtēs ip̄am ſibi p̄ſupponit 7 ſubſi
nit quodāmō ſicut forma materiā. Nec
opinor q̄ aliq̄a doctoꝝ theologoꝝ ſenſerit
in hoc p̄ie quāuis verba queda ep̄l' cuius
dā tractatus de cō alio generali videri p̄nt
aliqualiter hoc ſonare. niſi benigno interp̄
te foueanē. Reducitur p̄inde q̄ nec hie
ronymus nec aliquis alioꝝ dicēs eccle-
ſiam vel apoſtolos ſibi conſtituiſſe petrū
vt ſupremus eēt 7 p̄ceps inter eos ad ſcis
ma tollendum non intelligunt hoc niſi q̄d
eccleſia vel apoſtoli declarauerunt ita eſſe
conſtitutum a chriſto. et hoc tenendum fi
delibus tradiderunt. Et ita ſaluat illa que
videtur ſup hac re inter Hieronymū et ce
teros varietas.

Cōsideratio octaua.

Heu fenibilis ē aut mutabilis legestāte qlibet politia ciuil monarchica seu regalis/vt fiat aristocratica/ nō sic de eccl'ia que in vno monarcha supmo p vniuersuz/ fundata ē xpo. ¶ Posz deduca ꝓsideratio tā a pori q̄ apostoroꝝ deducēdo variatōes q̄ fuerūt ī aliis politijs/ qz nulla alia politia instituit xps immutabilr monarchica. nq̄dāmō ēgasecclia. q. s. fas est eē plures papas. aut q̄ q̄liber epūs est in sua dioces papa. vel pastor supremus equalis pape romano errant in fide. vnitate eccl'ie. ꝓtra articulū illū. si pnnaces maneāt iudicā di sunt heretici. sicut martinus ō padua et quidā alioꝝ. ¶ Consonat ratō qz sicut ad vnā fidē. ad eadē sacra obligant oēs viatores. Sic optet vt non eē scisma. reductiō finalē fieri ad vnū supremū. Secus vbi cōmunitas regitur legibus solis naturalibus. traditionibus humanis/ q̄ p varietate tēporū. locoꝝ laudabilius. vtilius variant. q̄ vt vno tenore ligent oēs/ quēadmoduz tradit Aristo. exemplificans de regula lesbie. ¶ Quo circa dicamus ex incidenti cōsequenter q̄ nec summus pontifex nec aliquis alioꝝ oz conari vt canones positi/ l' totā ecclesiam. p oēs inuariabiliter nationes. Oppositū satagere dedit forte occasiō quottidie materiā multā. litium scrupulorum grauiū/ dū equali tenore querē obseruari lex humana siue sit illa canonica secularis vel ciuilis. quemadmoduz custodiri diuinam absq̄ vlla variatione necesse est. Inde venit illa xpi questio. Matthei. xv. Irritū fecistis mandatum dei ꝓpter traditiones vestras.

Consideratio. 9.

Heu fenibilis est vicarius sponsus ecclesie p voluntariam eius cessionem aut renunciationē a papatu. Fuerat em olim dubitatō post renunciationē Celestin. nunquid talis renūciatio iure subsisteret. Tum ꝓpter votū quo se papa obligat ad ecclesiā. Tuz ꝓpter desponsationē. matrimoniū quod dā spirituale inter papā. ecclesiā. Tum pterea quia papa diuino iure statutus est in hoc gradu. Et sique sunt alie ratiōes. Occasione cuius dubitatiōis facta est decretalis determinans affirmatiuā q̄ hoc licet. Et ita licet q̄ ex hac humili renunciatōne cuz ceteris patribus. Celestinus annumeratus est catalogo beatoꝝ. ¶ Sunt autem casus aliqui etiā p iuristas expressi quādo licitum est prelato. immo q̄nq̄z debituz. cedere statui suo. vnus est grande scandaluz subditorum. qđ nō expectatur alio modo phabiliter terminandū q̄ p cessionē. Alius casus est dum occupatio seu retentio plature patenter vergit in detrimentuz salutis proprie. Nam quid prodest homini si vniuersum mundū lucretur/ anime vo sue detrimentū patiat. aut quā dabit homo p anima sua cōmutationez. Alius casus est vbi manifeste talis retentō impediret maius bonum vel in prelato vel in subditis. ¶ Adultiplices essent casus in particulari fm illud triplex genus. Sed brevitati nostre satis sint ista p nunc. Per que dissoluitur prima ratio q̄ fiebat de voto/ qđ nō obligat dū vergit in detrimentū salutz/ vl' exitū deteriorē. Altera rōne soluit dissimilitudo q̄ est inter matrimoniū carnale. spūale. lz queniant in multis. Dissimilitudo est q̄tū ad hoc q̄ in spirituali nō est sacramētū/ exquo cōsurgat indissolubilis nexus ex institutiōe diua. Quēadmodū de carnali ē expssa lex. qđ deus coniunxit homo nō separet/ t sacm hoc magnū est. Dico aūt in xpo. ecclesia. Inquit apl's. Accipinde solutitur ratio tertia/ qz solus xpus est proprie sponsus ecclesie. Alij sunt tm modo vicarij quos per humanam designationez vel electionē voluit instituī. q̄uis officiū sit diuinū. et sola auctoritate diuina primitus ordinatum.

Consideratio. 10.

Heu fenibilis est in casibus dubilibus vicarius spōsus ecclie ab ipa eccl'ia/ t hoc p eam/ vel p cōcilium generale repsentans eam/ vel per aliquos ad hoc per eam institutos/ siue consentiat

ipse vicarius vel non consentiat sue cessioni. ¶Sumit in primis argumentum pro hac consideratione ex veritate precedentis Nā si vicarius sponsus pōt resignare spōte ipi ecclie dando ei libellū repudij. Cum sponsus ⁊ sponsa nō debeant quo ad hoc impari iure censeri poterit similiter repudiare sponsum talē ipsa ecclia sponsa. dū paratio vel potior adducē ꝑ ipā ꝫ sponsum vel qꝫ ꝑstituere querit eam ꝙtum inest/vt tyrannide seua tractare/laniando eam/vel placitando bona sua dissipando. vel qꝫ abuti conatur ea in pniciem filiorū. Nullū quippe statū nullū graduz dignitatis/nullum ministrationis genus dedit deus nisi in edificationem suā ⁊ utilitatē communē patet ad Ephe. iiij. ⁊ ad Corint. vj. Dedit vtiq; ad pacē eius cuius fines posuit pacē ẽm pō. Et hanc optatur dilectio/ ꝓpter qō finis legis ab apl'o ponit dilectio in qua et fundauit christus officium pastoralis. Si diligis me/inquit rp̄us Petro/pasce oues meas. Job. vlti. Sed quis non videat casus multos esse possibiles. quorum aliqui nūc tacti sunt in quibus ecclesia nō edificaretur sed destrueretur/nō uniret sed dissiparetur non pasceret sed depasceretur. si nō cederet voluntarius vel ejceretur invitus ꝟ qui in vicarium sponsum ecclesie rite et canonice fuerat ordinatus. Nec sit cuiq; illō ammirationi quod dicimus quasi contrariantes illi iussioni. Nolite tāgere christos meos/quomodo etiaz vni singulari persone fas esset in casu violentie attentate ꝑ papam verum contra castitatem suam vel vitam vim vi repellere. cum appositione inculpate tutele. et ita licite stabit qꝫ tāgat papā violenter. vel in mare dejciat Cur simili ter in casu nō liceat idē ton ecclesie prodefensione sua. et violentie attentate cauta repressione?

Cōsideratio vndecia

Auferibilis est i casu vicarius ecclesie ꝑ ꝫ aliū generale eo nō cōsentiente/vel invito celebratum. fateamur prius qꝫ regulariē cōciliū generale nō est celebrandū de iure etiā diuino non vocante vel approbante papa si est vnicus/nec aduersus eū allegatio legitima. Sed regule generales bene suscipiūt exceptiones sicut in grāmaticalibus ita et in moralibus/presertim vbi casus pticulares incidūt modis variabiles infinitis/ad qs exceptiones ordinata est lex supior interpres aliarum quā Aristoteles vocat epykeiam v. Ethico. Et alia diuinior quā gnomapellat in. vj. Ethicoz. Hec aūt lex semper habet locum in interptatione legū aliarū pticulariū vbi deficere cernit ratio et finis institutionis ipārum. finis autem legū omnium neduz humanarū sed diuinarum est dilectio. que vnitatem optatur. Sit ergo casus vbi legis alicuius obseruatio dissiparet vnitatem. ⁊ obesset publice saluti. Quis rōne vtans diceret eā tenere oportere. Virmirum nec sibijpsi quisq; vellet hoc fieri. quanto minus tota communitas rationabiliter hoc fugiet. ¶Quod si quis interogaret qua autoritate fulcietur vel vtet hiusmodi concilium a cephalum vt videtur sine papa? Respondendum qꝫ autoritate christi capitis sui et indefectibilis spōsi/autoritate preterea legum suarum tam diuine qꝫ naturalis. que hanc licentiam/vel necessitati/vel maiestē charitati. vel religiosi pietati concedūt. Pro quo facit textus Mar ci. ij. De excusatione discipulorū vellentium spicas in sabbato/ꝑ legē necessitatis confirmatā exemplo Dauid qui comedit panes propositionis.

Consideratio. 12.

Auferibilis est in casu vicarius spōsus ecclesie/per ecclesiam vel cōciliuum generale nedum cōaliatiue. aut dictatiue/vel denunciatiue. sed autoritatiue iudicialiter/atq; iurisdice. ¶Presupponamus qꝫ iurisdictiō est qꝫ iuris ditio seu potestas vel iurisdictō ⁊ facultas propinqua dicendi ius. Et solꝫ refertur vel dicitur in alterum etiam invitum. Sequitur ꝓtinus ex hac descriptione. cōsiderationis veritas. quomodo ecclesia seu concilium hz in casu facultatē ꝓpinquā vel autoritatē seu ptātem dicendi ius. etiā inuterum q̄ in papā fuit rite susceptus ⁊ electus Nolumus tn impugnare quin summus pontifex hēat ptātē regitiuā ⁊ autoritatiuā

especu omniū hominuz. q̄tum christus voluit ꝛ cognouit expediens sibi dare pro exercendo eam. Non pro se tantummodo sed magis ad vtilitatē ecclesie, qualem nullum. nisi vnitiue quodāmodo vel electiue. Et ex ista diuisione verū est q̄ claues date sunt nedū vni sed vnitati. Ex hoc m̄ nō hz q̄ ecclesia tota vl̄ consilium. absente papa presertim suo demento non possit autoritatiuam jurisdictionem exercere. sicut lex q̄ dam diuina et indeuiabilis ad reducendū ipm vel corrigendū vel cōpescendum. Ne noceat ipe nedum ecclesie sed sibimet tanq̄ frenetico. vel vt pessima malarum passionum ebuetate seductus. sicut em̄ tradit Aristo. v. politice. q̄ ad communitatez totam spectat principis vel correctio/ vl̄ totalis destitutio. si remēdabilis pueneret. ꝛ hec immunitate libera. que de rebus suis facē p̄t ad libidinē. nec p appropriationē vel aliqz legem p̄t suspendi. quāto magis hoc habebit ecclesia. Judaizabat olim petrus p dissimulationē paulus ei restitit in faciem. ad Galla. ij. Introducebat petrus rez nouā in ecclesia dei/ ad centurionē gētilem intrauit actuū. xj. subortū est murmur in ecclesia ita vt compulsus sit petrus doctrinaz insequi quā tradidit scriptis. vt. s. paratus esset coram tota ecclesia rōnez reddere ō ea que in ipso erat fide ꝛ spe. alioquin nō sibi credidisset ecclesia. Quanto fortius ꝛ ratio nabilius. possunt duo cōtendētes. diffamati apud bonos ꝛ graues ō sacrimate de piu. reddere si se cognouerit innocentes. Sic si machus. sic btūs Marcellus. sic ipse Bze gorius. sic alij plures iudiciū subire. cōalij nequaq̄ ex humili p descēsiōe. sicut fingūt aliqui. sed ex debito ꝛ obligatione. quoz multos q̄ cōaliū nō reperit p victos ō crimine reliquit causam coz examini iudicis dei terminandā.

Cōsideratio. 13.

Nō Hostiensis nō est vicarius spons sus ecclie p ecclīam aut concilīū generale. quo ad ea que sunt ordinis sacri cuiuscūq̄ qn̄ semp remaneat vel sacerdos vel episcopus. si in talem fuerit aliquando consecratus. Similiter etiam de papatu. si diceret ordinem a sacerdotio vel episcopatu distinctum. ¶ Bu dum tempore beati Cypriani martiris i africa dū sanctus Cornelius papatuz rome gerebat. fuit error multorum. etiā magnorum q̄ scismatici ꝛ heretici excommunicati ꝛ symoniaci dejiciebant ab omni gradu ꝛ dignitate ꝛ ordine. ita q̄ nō remanebant sacerdotes nec episcopi retinebāt episcopalem gradum. nec diaconi diaconatum. Et ita de similibus. Immo vsqz ad hoc deuenit est vt diceret ab eis q̄ tales nullo mō valebant baptizare sed baptizabant bijs q̄s baptizauerant. Similiter nec consecrabāt nec ordinabant quin totum postea diceret iterandum Introducebant p seipsis multos passus scripturarum vt illud Daleci cam benedictionibus vestris ꝛc. Affirmabant denicz q̄ tales spiritū sanctū dare nō poterant quē vticz non habebant. Notata sunt hec in decretis causa prima ꝛ in quarto sniarum distin. xv. ꝛ di. xiij. vbi magiſt nō tenet. licet loquatur magis recitatiue q̄ determinatiue. Illustrissimus vero doctor Augustinus post Cypriānū materiā hāc declarauit conformiter ad concilia generalia. ante eum ꝛ post celebrata. ꝛ hunc insecuti sunt doctores theologi/ dicentes q̄ ea que sunt ordinis. stabilia sunt ꝛ indelibilia ꝓterea. dicunt hi impūmi caracterez quē appellant indelibilem ꝛ non iterabilem.

¶ Attamen p cōcordantia diuersarū sententiarū in hac parte. ꝓficit duplex distinctio. Episcopus itaqz hereticus ꝛ degradatus ab ecclesia aut intēdit dare/ ꝛ facere cōformiter ad intentionez ecclie. vel baptizat vel ꝓficat vel ordinat vel cōfirmat materiam insup ꝛ formā debitas obseruat. Aut deficit in aliquo istoz. Intētione. s. corrupta ꝛ etronea vel in materia vl̄ in forma. Secundū hanc distinctionez ꝓcedunt multe autoritates sanctoz. quorum aliq̄ dicētes/ q̄ sacerdotes heretici nihil agant. Intelligunt ō his qui secundo mō deficiunt. quales erant plurimi hereticorum vt arriani et errantes in ipa substantia sacramentorum Alij dicētes oppositū sicut Augustinus ꝛ ecclesia ō priorib⁹ intelligunt. Rursus alia

est distinctio ꝺ efficatia sacrorꝫ collatorum ab indignis sacerdotibus. et ab hereticis. ¶ Naz ꝙ talia sunt efficatia pōt intelligi/vel quo ad vtilitatē vl' quo ad veritatē. Si ꝓmo mō illa dicunt esse nulla. qz neqz ꝓsūt facientibus neqz scienter recipientibus/sed ob unt potius. Si secundo mō. sic ꝓsecrationes hereticorꝫ sacerdotū efficatiam habere ꝛ veritatez fatendum est. ¶ Tandem ex hac ꝓsideratione cū suis ꝓbationibus que lationi deductione ponunt ab autorib⁹. sequitur ꝙ durante p̄senti scismate nō optet dubitare quin vtrobiqz fuerint consecrati/ et sint veri episcopi/ ꝛ sacerdos ꝓ mutuam successionem vsqz in p̄sens. ¶ Nec est difficultas in collatione sacramentorꝫ nisi de sacramento ꝓnie in quo iurisdictio quedā requiritur/quā nō habent hereticꝰ ꝛ scismatici vel excommunicati sacerdotes. Sz hec difficultas redundat similiter in illos q̄ ante scisma fuerunt ordinati. et ꝑm estimationem illorum/qui iudicarent hanc vel illaz partē esse scismaticā. ꝛ ex consequenti non habere sacerdotes nisi excōmunicatos/et suspensos. ¶ Et ita vanū est ꝛ forte scandalosum gloriari ꝙ p̄sbyteralis vel ep̄alis ordinatio suscepta fuerit ante scisma p̄sens. potiusqz hoc ꝙre. Si ꝓ hoc velint hmōi gloriantes vocare se veros esse sacerdotes ꝛ episcopos q̄ posteriores. Si velint ꝑterea dicere sicut aliqui dixerunt. ꝛ scripserūt temporibus istis ꝙ vera sacramēta ꝛ veri sacerdotes ꝛ veri epi ꝛ verꝫ corpus xpi ꝛ verꝰ baptismus cū silibus nō sint in hac ꝑte obedientie vel in illa.

Cōsideratio. 14.

Auferibilis est vicarius sponsus ecclie. ꝓ ipam ecclam. aut generali concilium quo ad executionem licitam eorum omniū que potestatē ordinis respiciunt. i. ꝙ non licite talia aget. Data quippe est papalis ptās ipsi ecclesie. et sua est. sicut est ipius pape. q̄uis alio ꝛ alio modo Sua est inquā ꝛ pape ad edificationem ecclesie. nō ad destructionem. ꝓ potest ergo vsus talis potestatis tolli. vel suspendi ꝓ eccliam ab eo q̄ vellet vti manifeste in petitionē ecclesie aut mēbrorū suoꝝ tali dignitate vñ ꝛ si ptās ordinis sit immediate a deo. sit etiā in delibilis. tamē vsus ipius multū depēdet ab eccliis ꝛ rectoribus suis qui vices eius exequuntur. ¶ Et hic fundabilis est possibilitas subtractiōis vel suspēsiōis obedientie ab aliquo in papā rite electo. Nā ꝙ obedientia tali ꝓfletur est ꝓceptū affirmatiuū. qō non obligat ꝓ sp. nec in pniciem ecclesie. Si vidēt ergo ecclesia ꝙ p̄stare nūc obedientiā pape in amministratione ordinū. sacrorꝫ ꝛ sibi fieret ecclesie pniciosuz ꝛ pape i instrm̄ licie. cur nō suspendere pōt hmōi obedientiā. quoscqz nullū inobediendo cadat peccatum. Hec aūt subtractio obedientie magis adhuc fundabilis/est in his que sūt temporalis amministrationis. Sed vtruz hec obedientie subtractio vel suspensio valeat ꝓ alium q̄ ꝓ ecclesiam vel generale cōaliū forte videretur respondendū negative. ꝑsertim si fiat ꝑmo de subtractione generali ꝛ autoritatiua. ꝛ que ligat omnes de ecclesia in hoc stare. ¶ Secus est de subtractione ꝑticulari/quo ad hos vel illos/que nō fertur autoritative. sed vel doctrinaliter ꝛ insinuative vel necessitatis quadā inductione ¶ Jubebit (exempli gra) summus pontifex cōa theologis exptis ꝙ fidelef credāt spīm̄sanctū nō ꝓcedere a patre ꝛ filio/dicimus ꝙ theologoꝝ erit doctrinaliter resistere. ꝛ dicere ꝙ sibi nō obediat. ¶ Jubebit alter summus pōtifex ꝙ fastef regnū francie igner gladio. dicimus ꝙ regis erit resistere. ꝛ iubere ꝙ ei nō obediat sed resistat. hoc ei fas est agere cuicqz in quē vim illicitā vellet inferre etiā verꝰ papa. ¶ Nō est par iubebit ipe idem ꝙ nio ad pacez ecclesie nō queratur vtis cōuenientibus. ꝛ congruis. aut etiā ꝓ euz iuratis aut ꝙ ecclia nequaq̄ congregēt ne forte ipm ejiciat. Dicimus ꝙ omniū catholicoꝝ erit resistere ꝛ nō obedire. Qō si sit aliquis qui totā p̄sidentiam iuram. ꝛ papalem dignitatē/cōuertere velit in instrumentū nequicie. ꝛ destructionis alicuius partis ecclie in ꝑticularibus vel spiritualib⁹. nec pateat sufficiens remediuz aliud nisi subducendo se ab obedientia talis ptātis sentientis. et seipsa abnentis. ꝛ hoc ad tempus. vel quousqz ecclesia vel cōcilium ꝓuident. hoc fas erit. dum tamen illicitum agere pia quedā impellat necessitas. nō

bido seu cupiditas assumendi improbeve lamen malicie libertatē. ¶ Fatemur enī duo illa nullo mō ōbere fieri. nisi manifestī cautionē generalior cessura fiat/ et inducat. dū quicunq membra p̄sue scūt nō obedire. sicut notat Aristo. in polit. pessimū est cōsuescere nō obedire p̄ncipi siue regi. ¶ Quanto magis erronea et dānāda est assertio q licet vnicuiq subditor. mor vt aliqs est tyrannus ip̄m vijs oībus fraudulētis et dolosis siue quauis autoritate vel declaratōe indicaria morti tradere. p̄sertim si addat hec assertio q tyrān⁹ ille oīs est q nō p̄est ad vtilitatē subditor sed de hac re alibi. ō qua vi derint assertores.

Consideratio. 14. P

Haferibilis est vicarius sponsus eccl'ie p ecclam. aut generalē cōcilium ꝑpetuo vel ad tp̄s. quo ad ea oia que sunt iurisdictionis. sapatet ex p̄cedenti. ¶ Hā p̄nt ab aliquo rite in papā electo tolli tā de iure q̄ ō facto subditi in quos debet iurisdictionē exercere. ¶ Et ita p indirectum iurisdictio non subsistet. ¶ Utrū vo directe et absolute possit omis potestas iurisdictionis a papa rite electo remoueri. posset eē dupler imaginatio q̄ ad aliquas iurisdictōes qualis est iurisdictio respiciens sacramentalem absolutionez q̄ alterius est rōnis q̄ alie respicientes forū exteriorē. ¶ Hāc enī iurisdictionē hz confessor pape sup ip̄m. cui tñ nō posset cōmunicari iurisdictio in foro exteriori supra papā vt q eum posset excōmunicare. ¶ Hanc iurisdictionem habet in casu necessitatis omnis sacerdos aput peccatorē sibi volentes cōfiteri. ¶ Dicerent ergo aliqui de hac spirituali iurisdictione sicut ō potestate ordinis. q̄ licet inauferibilis sit in se et in sua essentia. tñ est suus vsus impedibilis modis tactis. Sicut etiā impediunt scismatici et hetici p̄sati ab eccl'ia ne quisq̄ eis nisi i casu necessitatis debeat cōfiteri. ¶ Dicent aliq̄ talis iurisdictio nō soluz impedit in suo vsu sed etiā tollitur ministerio ecclesie. et p̄lati superioris dū degradat hereticus aliquis p̄latus vel sacerdos. et hoc q̄ concescendit deus tollere ab illo sacerdote p̄tate diuinitus sibi collatā p ministeriū talis. tā q̄ p causam sine qua nō sicut imaginātur doctores multi ō potentia collata sacramentis ī̄spectu gr̄e quā figurāt. nō enī attingit illa virtus actiua sacramentorum substantiā gratie. sed tamē sunt causa sine qua nō talis gr̄a nequaq̄ crearet. ¶ Sicut ꝑterea dicimus de infusione aīe in embrionē dispositum. Et magis ad p̄positū de recessu anime a corpe p inductionem dispōnientez qualitatū. p̄sertim si imaginemur q̄ aīma sicut creabat prius ita nūc annihilaret consequenter ad has dispositiones vl' ad alias. ¶ Vel exemplificemus de annihilatiōe gratie p peccatum mortale. ¶ Aduertam⁹ tamen in hac materia q̄ oportet nos cōcedere cōsequenter ad premissa et ad factum Celestini qui cessit papatui. q̄ papatus non dicat ordinē sup sacerdotium vel episcopatū. nō insup nō dicat iurisdictionem inabdicabilem humana voluntate supra episcopatum. ¶ Alioquin tunc temporis remāsissent duo habentes papalē dignitatem aut talem que fuisset supior ad episcopalez vl' archiepiscopalē. ¶ Oportet vt videt cōsequenter dicere q̄ mortuo vel cedente bonifacio qui in locum celestini successit ip̄e Celestinus potuerat assumi in papatū sine noua alicuius ordinis/ vel potestatis iurisdictionis essentialis et inabdicabilis collatione. quemadmodū dicimus de epali dignitate/ i bis q̄ fuerunt degradati vel dejecti. q̄ iterū possunt restitui nulla p̄secratione noua facta. ¶ Hec aūt p̄sideratiōes p̄ficiūt studiosis/ ad cognoscendū magis et magis quid dicat vel importet/ et quid nō papalis dignitas. et qualit̄ p̄t exercere iudiciū eccl'ia circa papā. ¶ Notet Bonauentura in iiij. iij. quarti vbi querit si epat⁹ sit ordo supra sacerdotiū. et ponit q̄ nec epatus nec papatus dic̄ nisi plenitudinē aliquā vel dignitatē in ordine et ordinē nouū nullū addit.

Consideratio. 16. Q

Haferibil' ē vicari⁹ spōsus eccl'ie p eccl'iam aut generale p̄ciliū vt dcm̄ ē/ et ū hoc euenit ꝑbabile ē q̄ magī fiat destitutiue et iudicie q̄ solū declaratiue seu dictatiue seu consiliatiue,

¶ Fuerunt due opiniones vt alias tãgebatur de destitutiõe pape, Una ponit q papa dũ labit in heresim. iã dãnatus est. ꝛ eo facto p deũ depositꝰ. ꝛ pdidit iure dño papalẽ dignitatẽ siue hec heresis sit secreta vt ampliant aliq. siue sit manifesta. vt placz a lijs loq restrictius. ¶ Credũt alij q nullꝰ rite in papã electus reddit̃ p aliqꝰ crimen eo facto depositus lz bñ sit deponendus/ꝛ manet talis rite electꝰ sp papa vsqz ad sniaz depositiõis latã ꝛ eũ. p eccliam vel generale ꝛciliũ. aut nisi cesserit spõte sua. quẽadmodũ in alijs epatibus ꝛ dignitatibus minoribus dicũt eẽ certũ. ita q resolutio finalis hujꝰ opinionis quã nũc dicimꝰ ꝓbabilem. stat in hoc q sicut nullus efficãt papa lege stante ꝛ nisi fieret nova revelatio vl' miraculosa institutio. nullus inquã talis rite efficãt papa nisi p legitimã electionem dominoꝝ cardinaliũ. aut alioꝝ qbus hec potestas collata fuerit p eccliam. aut p generale ꝛciliũ. sic nullꝰ talis rite electꝰ desinit esse papa. nisi p destitutionẽ legitimaz facta ab eccia. vel cõcilio vel alijs quibus voluerit ꝛferre eccia. vel cõciliũ hmõi ptãtem. qualis nondum collata esse repitur. ¶ Probabilitas hujꝰ opiniõis fundata est. alias ĩ alio opusculo. Et nũc breviter repetamꝰ dicentes aliqua. Primo q status hierarchicus in eccia debet esse certus. ꝛ constãs. da oppositũ. Jam ecclesia nõ fuisset sufficienter instituta. qꝛ subditi remanerent sp exposiri discrimini peccati mortalis inobediendo vel non obediendo suis supioribus cũ nõ possit eis ꝛstare sufficiẽter qñ supiores tius pdidissent in pscindo. vel ipm retinerent. ¶ Ac pinde dicimus ꝛsequenr q titulus ecclesiastice dignitatis vel autoritatꝫ nõ est fundatus in sola sanctitate quemadmodũ dixerunt heretici qui nominabãtur pauperes de lugduno. et alij similes. sicut deducit Bonauẽtura in distin. xxv. quarti Alioquin nihil esset certũ in actib hierarchicis. Sicut nemo scit an odio vel amore dignus sit. ¶ Ex eadẽ radice pateat q persciam vel reprobationẽ eternã. nõ datur vl' auferẽ pcise titulus eccliastice dignitatis. Ma iudas pscitus fuit aplꝰ/ꝛ multi pdestinati carent tale dignitate. Sequit̃ amplius q titulus ecclesiastice dignitatis nõ est fundatus in donis gratuitis latentibus in anima. qꝛ de illis cõstare nõ põt subditis si forte p revelationẽ. ꝛ psertim si sint donaque statim habita statim pdi possũt. qꝛ dicatur ꝓpter caracteres idelibiles. postq̃ habiti sunt. ꝛ de quibus p suppositã fidẽ habent sufficiens certitudo. dũ aliquis rite suscipit sacramenta imprimentia tale caracteres. ¶ Addamus rursus q sicut iustus homo sine charitate ꝛ in peccato mortali potest iuste dominari tpaliter ꝛ regere vel princeps iusto titulo. Sic etiaz põt esse eps/vel sacerdos. Et hoc sequit̃ ex pluribus cõtra imaginationẽ aliquoꝝ nostrꝝ temporibus in anglia. et alibi. qui posuerũt omne dominiũ ꝛ omnẽ dignitatẽ fundari in iusticia charitatis et q sine ea nihil põt esse iustũ neqz iuste fieri neqz possideri. qd vtqz repugnat assertionibus sacre scripture ꝛ pre in locis plurimis/in qbus idolatre ꝛ pessimi homines ꝛ reprobi appellãt reges. vt saul. Cyrus ꝛ Achas. Unde ꝛ christus docuit q pharisei ꝛ reprobis dareẽ obedientia in doctrina eoꝝ dum ait. Supra cathedram moysi sederunt scribe ꝛ pharisei/que dicunt facite ꝛc. ¶ Dicamus consequẽter q dignitates ecclesiastice nõ fundanr in fide interiori/neqz in spe scã. neqz in charitate. patet ex eisdẽ fundamentis. ¶ Ac pinde sequit̃ vlterius q deficiente fide in aliq̃ plato nõ est cõsequens vt mor pdideritꝫ ecclesiastã dignitatẽ qꝛ nec fides ẽ necessaria ad fundamentũ. ¶ ꝓpatet amplius q canones sacre scripture. ac summoꝝ pontificũ dicentes hereticos esse vitandos tanq̃ ethnicos ꝛ anathematizatos. verum dicunt ꝛz cõstat eos tales esse. ꝛ maxime p sententiã in diciariã. aut ꝓpriã cõfessionez. aut facti evidentiam. Nihilominus q tales sint ecto depositi a dignitatibus. ꝛ q eas pdiderint sine destitutiõe non habeẽt ex eisdẽ canonibus. Aut si aliqui canones videãtur hoc sonare denotoriis ꝛ manifestis hereticis/qui sunt eo facto depositi intelligi possunt q contra tales nõ requirit̃ processus iudicius. ordinatus ad degradanduz eos q sententiam diffinitiuã. sicut in occultis ñ confessatis opteret. ¶ Dicamus ergo ꝛcludentes ꝓbabiliter q sicut humana electio dat ius ꝛ titulũ ad papalẽ dignitatẽ si hoꝝ

mo sit capax huius electionis. atq; dignitatis. ⁊ si sit viator baptisatus. sit p humanam destitutionē pdit illā psidentiā ⁊ non aliter. eo inuito siue sit hereticꝰ siue sit scismaticus. ¶ Et duz opponit q hereticus nō pōt esse membꝝ ecclesie/ q̄ tominus pt esse caput eius vel vicarius suus. aut spō sus multa in hanc sntiam. ¶ Rndet q hec nō vl'silis si bñ ppendat/ oino fuit illa que fundauit oēs errores de quibus ptactū est q̄ solus iustus iuste dñat. vel est sacerdos vel cōsecrat. ⁊ ita de silibus. ¶ Notemus ergo sine ꝓcessu longiori/ q̄ multe sunt cōsideriones mēbrorū in corpe mystico ecclie sicut diuerse sunt in eodem corpe vnitates li habētes charitatē dicunt vere mēbra ecclesie. Alij q̄tumcunq; fideles sunt. vel vt ꝓcisa vel vt arida. ⁊ emortua mēbra. imo sunt ꝓditores dñi sui. nec de familia eius. hoc modo dicā pñt. nec sunt digni pane/ q̄ vescunt. ¶ Alia est vnitas in donis naturē. sicut oēs hoies/ connectunt in intelllectu et in rōne. ¶ Alia est vnitas in silī ptcipatione sacrorum. ⁊ pīertim in vnitate baptismatis in q̄ caracter imprimit in qua vniuntur. etiā vbi fide actualē. vel habitualē/ ꝓdidissent. Et hec vnio videtur absolute sufficere ad hoc/ q̄ aliquis rite in papā electus/ maneat caput ecclesie quousq; fuerit p sntiam diffinitiuā depositus. ¶ Nolo tn ꝓteres dicere q̄ semp sit obediendus tali heretico/ vel nō sibi resistendū aut q̄ sit appellatione papalis dignitatis honorādus Qm in casu sicut iam tactū est possz papa verus manens papa licite etiā ligari vel in carcerari. vel in mari demergi quanto magis posset obedientia sibi. vel reuerētialis noiatio denegari.

Consideratio 17

Vferibilis nō est vicariꝰ spōsus ecclesie rite prius electus quin possz creare veros sacerdotes/ ⁊ epos. et alia facere q̄ ordinem suū respicūt in tali plenitudine receptum. ab q̄ hoc q̄ iterari debeant ea q̄ fecerit ipse cum ptcipibus suis si hoc attēptauerit. ¶ Consilr ea q̄ iurisdictionē puram respicūt. illa pñt dici valida q̄ egerit talis q̄diu toleratur ab ecclesia. ⁊ hoc iure seu approbatōe totius ecclesie. vel p̄cedentium pontificū. ⁊ conciliorū generaliū institutiōe. p̄sertim nisi alitnde ex culpa subditorū talia reddita fuerunt inualida. q̄ ptcipāt in crimine. ¶ Rndet hec cōsideratio multis dubitatōibus q̄ potuerūt oriri durante hoc pestifero scismate. tam in collationibus ordinū. q̄ in dependentibus et collatōibus bñficiorū ⁊ silibus. vbi facilius se expedit opinio quā ꝓbabili mō posuimus in p̄cedēti cōsideratiōe circa obiecta. Adultū ꝓdest insup eadem ꝓsideratio ad celeriorē ⁊ expeditiorē terminationem scismatis p viā cessionis omissa qualibet discussione faciendā.

Consideratio 18

Vferibilis est vicarius sponsus ecclesie tanq̄ hereticus aut scismaticus etiā vbi in casu ipse nō est veraciter et mentaliter talis. ¶ Assignemus summatiz casus aliq̄s circa psonas alias qui silr pñt in papā cadere. Quos inuenimus in iuribus expressos ¶ Vnus est dum aliquis sustinet excōicationē vltra annū ⁊ citatē sup materia fidei. nec rndet. ¶ Alius dum citatus cora iudice renuit p̄stare iuramentū. Talis aliquis potent manere semp verus fidelis attn ipse tanq̄ hereticus iuris p̄sūptiōe dānabit. ¶ Tercius assignat casus/ si timore mortis vel alia passione motus quis vocaliter negat ea q̄ sunt fidei. nec possit aut velit sufficienter se purgare. ¶ Quartus casus vbi actus hereticales. aut idolatricos. habebitur p̄sumptio vehemēs cōtra aliquē. ⁊ talis nec potent aut velit sufficiēter se purgare. Dicunt aūt actus hereticales vel idolatrici. qui sunt cōtrarij vel oppositi actibus quibus solet fieri p̄fessio fidei ⁊ religionis xpiane. cultus diuini. sicut est genuflexio cora sacro altaris/ ⁊ ingressus tēpli. ⁊ silia. Et in hoc multum valet vsus hoīm. sic talia signa. vel talia acapientiū. Vñ si quis exhibet talia in honorē machometi vl' idolorū. aut si oppositis factis detestaretur sacramentis altaris. ⁊ templum dei. ⁊ sacras

ymagines/ꝛ filia faceret. haben' deberet de hereli ꝛ idolatria suspectus. ꝛ hoc vel vehementer vel graviter. vel leviter p̄m q̄ plures cāe suspitionē aggrauātes ꝛ pauciores relevātes cō currerent. ¶ Et hic esset longus sermo de modo accusatōis taliū coram inquisitore. qñ scz et qñ nō veniūt iudicialiter in materia fidei vel idolatrie ptractādi.

¶ Casus quintus invenit. vbi quis p falsos testes accusat. atq; cōuincit fuisse relapsus in hereses iam damnatas. Ille plane dānabit ꝛ iuste dānabit p ecclesiā q̄ nō iudicat de occultis. sed de allegatis ꝛ pbatis p sniam. ¶ Sextus casus incidēs cū quarto vbi quis etiā leui suspitōne notatus de fide. vocatus fuerit ad iudiciū. ꝛ venire neglexerit seu cōtempserit. aut forte nō potuerit. de qua tñ impotētia fidē facere nō valebit. Cum em̄ summus pōtifex iuxta pbatā pūs. possit tam doctrinaliter q̄ iudicialiter denūciari deferi ꝛ accusari coram cōcilio generali in materia fidei ꝛ cultus divini nō repugnat casus istos ꝛ sil'es ipō posse repiri. qui circūdatus est infirmitate. sicut dicit apl's. ¶ Expientie voce loquēs.

Consideratio 19

Auferibilis est vicarius spons ꝛ sus ecclie. p ecclesiaz etiā sine culpa sua. q̄uis non sine causa. ¶ Tanganus sil'r casus aliq̄s. vbi coram tota ecclesia vel p alio generali p ponerēt. ꝛ pbarēt p testes. q̄ papa q̄ forte est detētus inter saracenos iam obijt. ꝛ cū ecclesia iam nō possit cōmode diutius remanere sine papa. videt oīno q̄ in hoc casu p aliū potent creare novū papā ꝛ cū nō possint ee duo sil'. videt q̄ primus erit destitutus p cōaliū. Posset etiā destitui. vbi cōstaret de vita. si de eo ablata eēt spes oīs redeundi. ¶ Alter casus est vbi q̄s rite electus in papā efficeret adeo inutilis. ꝓpter indispositionē corpalem ac ꝓpter carentiā ppetuā vsus rōnis. q̄ p concilū iam p eū cōgregatū dum sane mētis erat expediret aliter p̄uideri de summo pontifice. ¶ Alter casus est vbi post electionē canonicā alicui ns in papaz p cardinales. ipsi cardinales oēs morerent pausq̄ possent electionē suam canonicā publicare. constat q̄ ecclesia non teneē hunc recipe p papa. ꝛ ita posset ad electionē alterius p̄cedere. ¶ Alter casus si's stat cū priori. vbi nullo mō cardinales etiā viuētes possent facere fidē sufficiente de electiōe canonica facta circa vnū. qualis casus videt ee ꝛ fuisse in sasmate p̄senti si bñ ppendat. ¶ Et iō circūstātia eius multū iustificat. p̄cessus habitos contra illos. contendentes ꝛ aduersus cardinales. ¶ Alter casus ꝓpter cōem errorē aut effectionē subditorū aut ipsorū malicā generalē de quibus nō est p̄sumendū q̄ vno q̄ debeant obedientiaz p̄stare tali qui fuerit in papā rite electus. tñ alteri noniter eligendo pati sunt. vt forte si greci vellent adeptatem ecclesie redire. dūmodo tolleret papa iam existens ꝛ nouus rite canonice creretur. Confirmat hoc imaginatio casus illius iuxta positionē Innocētij ꝛ aliorū in riftarum. qui dicunt hoiem expisse. p̄fectum in religione. posse vxorem ducere. p̄ salute magne gentis aut ad fidem cōuertione. Cur nō si't p aliquo tanto bono posset rite electus. p ecclesiā aut concilium generale destitui bono zelo/ ꝛ integra charitate. ¶ Casus alter sextus eēt vbi p iuramentū et votū aliquis in papā rite electus/ sēpm ad cessionē obligasset si's differreret hoc adimplere. in scandalū pp̄lorum putantium ex tali facto pape/ q̄ neq; iuramentis suis obligantur/ neq; votis/ qualem casum habere videmur in manibus. ¶ Veniūt et isti casus notati in hac ꝓcedenti cōsideratōe vir aut nunq̄ visi fuerint/ nihilominus expediēs est tāgere ad inquisitionē solidioris veritat'ꝛ ad cōfutationē illorū qui in iuribus suis scriptis oīa ptialiter ꝛ sufficienter arbitrant esse decisa.

Consideratio 20

Auferibilis nō est vsq; ad consummationez seculi vicarius sponsus ecclesie/ quin aliq̄s creetus/ ꝛ vnicus p̄ficiat/ ꝛ hoc legestante/ ꝛ p̄suppositis mūdi durationē longissima. ¶ Set opposit̄ tunc ecclesia maneret imperfecta vsq; ad cōsummationē membroꝝ et nec suoꝝ gauderet integritate mēbroꝝ et p̄sertim mēbri principalis. ¶ Quo circa cōcludamus sub quadruplici cōrollario illa

vali cõformiter ad p̃dicta ⁊ ad alias cõsideraõnes alibi notatas sup eadem materia

¶ Et dicamus primo q̃ hi repugnant ordinationi xp̃i/⁊ spũisancto rebelles sunt/q̃ p̃nus salsmatis terminationez impediunt modis talibus q̃s sciũt aut scire debẽt/ad pacẽ p̃tinus reducendã/eẽ vel inutiles vel noxios vt si queratur fieri pax p reductionẽ vnius obediẽtie ad alterã. vel p vim armata vel p dispositionẽ iuris que non sunt p̃habiliter et salubriter expectanda. Nec sufficit dicere. habemus papã xp̃m. sufficit vt credamus in eũ/naz talis vnio ad xp̃m ut si sit necessaria/non tñ vsq̃quaq̃ sufficat vt in ea stemus nõ p̃curãdo quãtũ in nobis est vnionẽ alterã ad vnũ vicariũ suum in terris/de q̃ cõstat ecclesie. ¶ Addimus p̃r p̃dco corollario/q̃ hi fallũt⁊ fallunt qui p̃pter affectionẽ qualẽcunq̃ cõmodi/vel honoris/vel amicicie circa alterũ p̃tendentiũ/tenderẽt impedire suã cessionẽ p̃pro implerẽde iuramentorũ ⁊ votorũ suorum⁊ pacis datione/si nollent suã dereictionẽ vbi hoc agere renuerẽt/imo p̃ius quãto magis aliqs fuerit amicus/tanto amplius oz hoc cũrere vt eoz spũs saluꝰ fiat/⁊ vt pateat vbꝰ q̃ nõ zelo malo zelati sunt eos aliqñ/sed zelo charitatis. Iz forte vel error. vel deceptio in iudicio pticulariũ agendorũ interuenire potuerit. Dicamus p̃terea p̃ tertio corollario q̃ hi nutu dei et spũs̃ sancti (sicut credendũ est) inspiratõne tracti fuerint. qui ad cõuocationẽ sacri concilij p̃isis celebrãdi dederũt operã ⁊ p̃mptitudinem p̃stiterũt/p̃stant⁊ p̃stabũt. Ille oratio ille exhortãdo. hic p̃tegẽdo. ille cõpendo. ⁊ ita de singulis. Impeditores si qui essent numerãdi sunt inter illos de quibus nunc detigimus. qui rei sunt determẽtorũ oĩm tam tpaliũ q̃ spũaliũ. ex hoc salsmate horrẽdo nascentiũ qualia vix sufficerent tragi ꝯatus grandis vel sũmatim enarrare. Mã quõ patus eẽt audire ecclesiã. qui suã p̃gregationẽ vel nollet dãnabiliter. vel dãnabili scuto sue p̃tectiõis ad deum. quesiuit in morte rex francie Karolus quintus. Ad hanc eẽ debet finalis resolutio oĩm qui de salsmate nolunt increpari apud deũ. imo ad hoc̃ [illegible] neutralitas accepta si bñ capiat

¶ Dicamus ad extremũ p̃ quarto corollario q̃ hi qui sacrũ concaliũ p̃isanũ constituerant. sufficienter habeant auctoritatem deijciendi duos cõtendentes. aut suos cõplices. si noluerint parere dictatis per hoc concilium. in cessione faciẽda realiter et de facto ⁊ cito ⁊ alijs requisitis/ ꝓ poterũtq̃ p̃cedere ad electionẽ vnius tertij vicarij. quã tertius ⁊ indubitatus ab ecclesia potent ⁊ debebit reputari. Etiã vbi nõ oẽs obedire vellẽsic electo. q̃ tñ non est indebite p̃sumendum. ¶ Ecce ergo viginti considerationes quodã ordine geometrico se sequẽtes. Que iunctis alijs sedecim in quarum qualibet initiũ est vnitas ecclesiastica. Additis quoq̃ alijs quatuor dudum tarasconẽ p̃dicatis. reddunt. xl. considerationes. Et he qualem possint afferre studiosioribus cognitõnis materiam sit eorum iudicium qui viderint. ¶ Postulemus tandẽ vt inamouibilis sponsus ecclesie xp̃s vicarium certum ⁊ vnicum nobis instituat. ad gloriam nominis sui ⁊ nostram oĩm salutem. p̃stante eodem qui est bñdictus in secula seculorum Amen.

¶ Sedecim considerationes quarum hic mentionem fecit. paulo post subsequẽs. 4. Quatuor alie in sermone tarasconẽ predicato. qui incipit. Apparuit gratia dei ⁊c. etiã subiungẽs. 6.

Sententia magistri

Johannis de Gerson de modo habendi se tempore scismatis.

Abtollendam quorundam in presenti scismate pertinaciam in probitatemq̃ nimiam specialiter in patria Flandrensi. si promentiq̃ aut falsis assertionibꝰ suis certissima ⁊ pnicosissima scismata formãt/⁊ fraternã violãt charitatẽ. Dum homines ab obedientia debita suorum superiorum auertunt. Dum postremo pro instabili sua opinione/et humana traditionem/legem dei sanctam ⁊ stabilem deserere/contemnere et violare compellunt. Dignuz duxi q̃dã fundamẽtalis p̃me posita

De modo habendi se

saluo semp in oibus supiorū ac sapiētiorū iudicio nūc sub aliquarū ꝓclusionū ꝓpendio ponere. ¶Quocūqz de papatu cōtendētiū demōstrato nō ē hereticū dicere. ℣ nō est papa. ¶In casu predicto stat aliqs cē apud qs istud ptinaciter asserere. ℣ nō est papa sapet heresim. ¶In scismate pñti tam dubio/temerariū/iniuriosum ⁊ scādaloſum est asserere oēs tenentes istā ptē/vel alterā/vel oēs neutrales etiā absolutos/eē vniuersaliter extra statum salutis vel excōicatos vel rōnabiliter de scismate suspectos ¶In scismate pñti licitū īmo cautū est pīlatis obedientiā isti vel illi/eam sub cōditione tacita vel exp̄ssa tribuere. ¶Quacunqz pte demōstrata temerariū/⁊ scandaloſum/⁊ sapiens heresim est asserere/sacra ecclesie suā efficaciā nō habere aut sacerdotes/nō esse cōsecratos/pueros nō esse baptisatos:sacrm altaris nō esse cōfectū ⁊ silia ¶In scismate pñti temerariū ⁊ scādaloſū est/asserere quacūqz pte demōstrata/q nō licet audire missas eorū vel sacris nō cōicare/p̄sertim attenta diuersitate locorū/tēporū/atqz psonarū. ¶Possibile est aliqs vere pti assentiētes esse vere cāt scismaticos et aliqs false pti mō p̄dicto assentiētes/scismaticos nō existere. Salubrius/iustius et tutius/est q̄rere vnionē ecclie insistēdo circa ꝓtendētes de papatu/⁊ hoc p viā cessionis vtriusqz/vel subtractōis obediētie/vel alterius liate coactōis q̄ subditos p excōicatōis censurā vel aliter vexare/seu turbare/aut q vna ps x̄pianitatis ab alter⁹ cōione ptinaciter sepet. ¶Rō prime cōclusionis hec est/qm̄ nulla ꝓpositio/ad cui⁹ verificationē exigit veritas vnius ꝓpositōnis cōtingētis ⁊ ad fidē imptinētis ē de necessitate aut integritate fidei. ℣ā sicut ꝓpositō copulatiua/cui⁹ vna ps est cōtingēs. est tota ꝓtingēs cui⁹ vna ps est falsa aut impossibilis est tota falsa aut impossibilis/sic in ꝓposito. Constat aūt ad verificationē illi⁹/ ℣ est papa. Exigit nō solū vna sed multe cōtingētes/pure esse veras. vt q electio sit rite celebrata/et ab illis q̄ habebāt ptātem et ꝓsil'es multe. ¶Ex sili rōne colligit q quocūqz sacerdote demōstrato/ista nō est hereticā/iste nō est sacerdos. et ꝓñr sequit q nec ista. hoc nō ē corpus x̄pi in altari ⁊c.

¶Ratio sc̄de ꝓpositōnis qm̄. Positio de sape heresim. qn̄ ex ipsa coassumptis aliqbus veris/q̄ rōnabiliter negari nō p̄t te quit error in fide ꝛ possibile ē aliqs boies p revelationē/vel aliter/sic certificatos esse q̄ oīa rite facta sunt in electōe/⁊ p̄fectione eius in papā ℣/q̄ rōnabiliter dubitare tunc nō p̄nt. Si negāt ℣ esse vel fuisse papā incidūt in errorē illū q̄ rite electus ⁊ cōsecratus in papā/nō est nec vnq̄ fuit papa et qm̄ nō succedit petro/⁊ sili'a q̄ sunt hereticā. ¶Rō tercie conclusionis. qr multi sunt ex vtraqz pte/⁊ neutrales /quibus nō est materia ista clarificata/quin rōnabiliter possint negare vel dubitare istā ꝓpositionē quocūqz cōtēdētiū demōstrato/ ℣ est aut fuit rite electus/ ℣ nō est scismaticus/aut hereticus/⁊ cōsil'es ad q̄s sequit/ ℣ nō est papa. Assumptū docet experiētia ⁊ tot doctorū diuerse aduersēqz sniē. Et ꝓstat multos esse simplices q̄ ad talia dubia inuestiganda nō tenent alios sequi/nec mouent fauore/vel odio/seu questu ad nō cōsentiendum huic pti/vel illi ⁊ pati sunt obedire veritati sufficienter agnite/nec sunt ptinaces igit nec excōicati/nec de scismate rōnabiliter suspecti. Tota rō fundat in hoc q nūquā fuit tam rōnabilis vehemēs cā dubitationis/in aliq̄ scismate sicut in isto. Cuius signū euidēs est varietas opinionū doctorum ⁊ inter doctissimos/⁊ pbatissimos ex vtraqz parte/quin etiā suppletis eis q̄ facti sunt cōcessis/adhuc restarent qōnes iuris ad vtrūlibet disputabiles/q̄ oīa incertitudinē rōnabilē generāt in hoc scismate ⁊ ab errore pniciosō plures excusant. Pōt igit illud dici rōnabiliter dubitabile qō plurimi ⁊ maxie sapiētes dubitabile reputāt ꝓ dicant. ¶Rō q̄rte cōclusionis colligit ex p̄cedēti/⁊ p sile de adoratōe hostie in altari/vū occurrit aliq̄ dubitatio/q̄ p̄byter celebrās nō ꝓpleuerit oīa rite ad cōsecrationē req̄sita/sufficit em̄ adorare sub ꝓditōe implicita. īmo sp dz subiūgi ꝓditio implicita ista vicz vel sil'is. si oīa rite facta sint ī mente institutionē x̄pi ⁊ eccl'ie. Cur igit in casu pñtis scismatis. tā dubio ⁊ qō nō tā ꝓnte aut degit statū salutis ⁊ fidei. non potent aut debebit apponi cōditio ista vel consimilis/si talis fuerit canonice electus/⁊ ꝓsecratus/⁊

nō sit hereticus/aut scisma tice deprauat⁹.
¶ Rō q̄nte ꝓclusionis manifesta ē aduer
tenti/q̄m neq; scisma/neq; hereses/neq; a.
liud q̄cq; viciū/obstat i mīstro q̄n sacro
rū collatio habeat suā efficaciā/dūmō ꝓfe
rētes intēdāt id facē/q̄d xp̄s ⁊ ecclesia insti
tuerūt/⁊ recipies illud recipe/sicut rōna
biliter p̄sumi dz de oībus. ¶ Rō sexte con
clusiōis manifestat ex p̄cedētib⁹. q̄m nihil
dz rōnabiliē a talib⁹ impedire excōicatio lata
si nō assit ptinacia. Nūq; excōicatio inten
dit ferri nisi i ptinaces/q̄ nō sē pati audire
ecclesiā. Alioquin frustra ferret excōicatio
imo dānabiliter/⁊ in ecclē destructiōz. Non
aūt data ē ptās mīstris ecclie q̄busl̄ibet ad
destructōz ſz ad edificationē f̄m aplm. quē
admodū medicina dat̄ put cōferre possit
sanitati. ⁊ sanitas rōni. Hic finis excōicati
onis est subditoꝝ emēdatio/q̄ si clare p ex
cōicationē videat aut videri debeat nō seq̄
emēdatio. vel fructꝰ dānabilis i opposito
ꝓsert videat f̄m Augu. in pabola de ziza
nijs. Math. xiij. cū ibidē notatis. ¶ Rur
sus ista ꝓclusio apte trahit ex tercia ⁊ q̄rta
ꝓclusionib⁹. Si em̄ multi ex vtraq; pte sūt
in statu salutis/⁊ nō ptinaces/imo pati sta
re et moui in veritate agnita sufficient̄/aut
tio etiā eoſdē ab errore dānabili reddit ex
cusatos constat q̄ tales nō debuerunt nec
potuerunt rōnabiliē excōicari/⁊ p ꝓns nec
eoꝝ excōicatione ꝓhibem⁹. ¶ Si dicat̄ q̄
ꝓpositio male intelligit̄ a plerisq; ⁊ scrupu
los varios ⁊ piculosos īgerit. Tū q̄tū ad
pns sufficiat rndet̄/q̄ si latoꝝ nō reputet̄ in
dez. eadē executōe q̄ hoc fit/p̄t ꝓnr excōica
tio nō tenere. Et q̄ multi tenētes vnā ptē
debēt rōnabiliē tenere q̄ alij sint i statu sa
lutis nō ptinaces. ⁊ pati stare iuri agnito.
imo q̄ forte suo pape assentiūt sub ꝓditiōe
pns ex hoc cōicationē eis impēdere. Nō em̄
debēt suo pape tale q̄mē imponē q̄ volu
it hoies nō ptinaces excōicare vel eos q̄ te
nent antipapā/sub ꝓditiōe tm̄ rōnabiliē ap
posita/si ⁊ inq̄tū fuerit rite electꝰ/⁊ nō aliē
a cōione ecclīastica canonica segregare.
¶ Rō septime ꝓclusiōis ē q̄ stat aliquē
vere pti assentientē/⁊ ptinacē ee/q̄ vel ꝓpē
q̄tū vel ꝓpē vanā glouā vel aliā cām/non
habet animū paratū ad obediendū ve. ta
ti agnite/si p ecclesiā vel aliē repireē eundē
errare/vel etiā dū in tāto dubio inuoluto
p sua assertōe sustinēda/separet se a mēbr̄
veris ⁊ viuis ipsiꝰ eccīe. ¶ Casus sūt mul
ti de pte opposita/vt dictū ē. Nō ē em̄ scis
ma tm̄ in sepatōe mēbroꝝ a capite/ſz etiaz
in sepatōe ptinaci mēbroꝝ ab inuicē. Ex q̄
ꝓnr habeē q̄ temerariū ⁊ piculosum ē pti
nacē vnā ptē vl alterā ipugnare/⁊ ab eius
dē cōione eā detestando declinare. Altera
ps ꝓclusionis pz ex tercia cōclusiōe. ¶ Rō
octaue cōclusionis pspicua ē ex p̄cedētib⁹
q̄m vbi radix ⁊ origo talis. vl p̄ncipal' ipsi⁹
aut scismatis cōsistit ibi eradicatio fieri dz
antidotū sumi ꝓnitatis adeptōe. Ipsi ei
sunt q̄ peccauerūt/alij aūt q̄ oues sunt/q̄d
meruerūt. Ipi sunt ꝓpē q̄s tēpestas orta ē
in mari. Vnde ūt demiq;/⁊ dant scandalū/
ꝓpter q̄d ad illud remouendū de necessita
te salutis obligant̄. Non negādū tm̄ est q̄
q̄libet ꝓ pte sua obligat̄ f̄m donū a deo si
bi p̄stitū q̄rere q̄ ad pacē sunt/hic orādo/il
le monēdo/alter docēdo. Ultima ps q̄ nō
expedit vnā ptē generaliē vitare alterā/⁊ fa
cere scissurā in p̄ncipalioūb⁹ actib⁹ religio
nis xp̄iane/⁊ fraternā charitatē violare/ꝑz
ex p̄cedētibus. ⁊ p̄ncipal'r ex q̄nta ꝓclusi
one ⁊ sexta. ¶ Verū ē em̄ q̄ singularitas i
opinione ꝓpue cōtumacit alios ꝓdēnans
incōpabiliter videt̄ ee piculosior ⁊ deteri
or q̄ cōicatio fraternalis p charitatez/q̄ est
cōpago mēbroꝝ ecclesie/sub intentōe sp re
cta/⁊ firma de obedeindo ecclesie. Et eni q̄
aliter agit ꝓ incertovero ille se exponit cer
te violatōi fraēne charitatis. ¶ Nec opter
allegare iura sup piculis ⁊ maledictōibus
eoꝝ/q̄ nō obediūt p̄ceptis ⁊ institutōibus
summi pōtificis ⁊ sentētijs. Habet em̄ lo
cū talinz allegatio/apud illos q̄ nulla p̄nt
rōnabili cā excusari/q̄n sciāt vel scire debe
ant. talē vel talē ee suū supiorē. Si vo ē ig
noantia ꝓbabilis/sicut ē in p̄nti scismate
apud multos de vtraq; obediētia/⁊ apud
neutros/nō reputanē talibus sentētijs al
ligati. ¶ Ex oībus p̄dictis videt̄ posse eli
ci quedā documēta. ¶ Primū ē q̄d in p̄n
ti scismate p̄t apud plurimos applicari rō
nabiliter documentum Ambrosij ad Au
gustinū de ieiunādo vel nō ieiunādo sab-

bata/ſm diuersitatē temporū locorū ꝛ psonarū ¶ Potest sine periculo scismatis aut damnatōis/nunc illi nunc isti/modis istis obedire. ꝛ nunc cū istis nunc cū alijs cōiōnem ꝑstare. ¶ Et hoc totum dī ꝓpter ꝓbabilem ignorantiā iuris istius/vel illius ptis ¶ Et supposito ꝙ ab initio scismatis forte temptāda fuisset alia via/ad sciendū si per exōicatōes/aut ꝑdicatōnes vel aliter/oēs ad vnā obedientiā trahi potuissent. Attū cognito ꝓ experientiā/ꝙ talia nihil ꝑficerēt/imo nocuerūt/ꝙ de die in diē maior inundatio sequē/videē faciendū vt dictum est ¶ cōm documētū ꝙ inter oēs eiusdē obedientie expedit adherere sententijs latis a suo superiore credito/alioquin nō eēt vinculum charitatis. ¶ Terciū documentū est de casibus reseruatis pape/de dispēsatōnibus/ꝛ alijs in foro consciē/vl'publico ꝑtinentibus ſm credulitatem sue ptis. ꝛ seipsos quietare ꝓ facto tenēdo id qđ eorū superiores creditus fecerit. Neutrales aūt videnē hīe sufficientē recursū ad ordinarios apud qs ſm eorē opinionē cōiter loquēdo/est ptās deuoluta. ℣. Fac pacem xp̄e de qua tractatulus iste. Disputat atq; pia mediatrix esto Adam ꝛ pastor ecclesie deus en grex nūc balat ad te. Ergo causa tui/nunc miserere sui. ¶ Finit.

Tractatus qui ascribit Johāni de Gersonno. Qualis fuerit status ecclesie in veteri ꝛ nouo testō. ꝛ qliter ecclesia fuerit erecta tribus ꝑdictis ꝛ qt scismata ꝛ quot intrusiones fuerūt in ecclesia romana. ꝛ qliter in scismatibus ꝑtenti fuerit actum ſm veras chronicas.

Postq̄ superiores status ꝛ effectus ꝑnitis scismatis/ac acta ꝛ agēda in vniuersali ecclesia/ꝛ spāliter in roma/ſm veros ꝓphetas digesta ꝛ notata sunt. Pro pleniori noticia ꝑdictorū acuiē stilus/vt ſm veras chronicas et approbatas. et spāliter antistitis nr̄i reuerēdi archiepi Eusontini veriſſimi antiquitatum relatoris/ꝛ fratris Ptholomei de Luca venerabilis croniste status ꝛ acta ꝑterita in dicta ecclesia luciditus cognoscāt/ꝛ sciantē a lectoribus. Inuenimus ei ego/Theosorus ꝛ socius meus charissimus frater Eusebius in ꝑdictis et alijs cronicis/vt infra dī/fideliter referendo q̄ Eusontinus ꝛ Ptholomeus gesta ꝛ acta romane ecclesie denotarūt/a natiuitate xp̄i vsq; ad annū dñi. M. ccc. xvj. a quo tpe citra nullū scisma fuit in ecclesia dei/vsq; ad istud nouissimū tps. Petri de Iuna/et angeli carozio. ¶ Ex quarū cronicarū lectiōe clare repimus/ꝙ ecclesia tam in veteri testō/q̄ in nouo/exigentibus peccatis et malicia sathane. multas tribulatōes passa est. Tamen ab omni tribulatōne ipsam semp deus liberauit/cum ipsi humiliter et cōtrito corde ad deum cōuersi sunt veniā petentes ꝛ maiorem quietē. Aliqua in nouo testō habuit ecclesia dei a destructione Frederici impatoris scōi/vsq; ad tpa bone memorie dñi Gregi. pape. xj. que quies ꝛ abundantia diuitiarū reduxerunt ecclesiā in peccata/ꝛ vicia/ꝓpter q̄ ecclesia paūē ꝑsens scisma/ꝛ multa discrimina/ꝛ maiora patiet. ¶ In veteri aūt testō ecclesia multas tribulatōes passa est. Primo dece plagas dum fuit in terra egypti. Item in tpe habite possessionis terre ꝓmissionis/vsq; ad templi edificationē. xj. ꝑsecutōes passa est ecclesia. Item post templi edificationē suscitauit dus̄ima iacturam ꝛ scisma/qđ fuit inter roboam ꝛ ierobo am/Item fuit tauit transmigrationē totius sacerdotij et destructionē templi in babylonia ꝑ Nabuchodonosor. Item passa est tpe Nabuchodonosor/quo tpe multi fuerūt pleno pōtifices maximi ꝛ scismata/clerus magnam ꝑsecutionē passus/et fuit vltima in veteri testō. Cui ꝑsecutiōi pñs/ꝛ ꝑsecutio Frederici tercij/ꝛ magni vltimi antixpi futuri/siles erūt ſm abbatem ioachim libro de vltimis tribulatōibus. ¶ In nouo autem testō ecclesia etiam varias ꝛ diuersas ꝑsecutōes passa est/ exigentibus peccatis/ꝛ ope nature humane hostis. ¶ In primitiua eīm ecclesia summi pontifices apli ꝑsecutiones/ꝛ alius clerus/opprobria damna ꝛ iniurias ꝛ mortis diuersa martyria passi sūt. ¶ Item cessantibus martyrijs ꝛ crescente dicta ecclesia/a Constantino magno/ab alijs principibus/a ppl'o xp̄iano/incepere hereses menandri primi heretici Arrij et gliorum hereticorū/maxima scandala ge

negates in ecclesia dei. ¶ Postq̄ aūt in ecclesia multiplicata sunt dñia in tpalibus ⁊ spūalibus inceperūt intrusiones ⁊ saisma ta in romana ecclesia/ꝓpter que dñia ⁊ ptā tes/continue fuerūt odia ⁊ rancores/inter summos pontifices/impatores romanos et dños tpales. Que saismata fuerunt viginti cum pñti ⁊ intrusiones quadraginta unum. ¶ Quorū primū saisma incepit anno natiuitatis dñi. cclxiij. inter primū Cornelium ⁊ nouacianū. Scōm saisma fuit anno. cclxij. inter liberiū ⁊ felicē. ¶ Ter cū anno. cclxxiij. inter damasum primū et Ursinum. Quartum saisma fuit anno. cccxxxij. inter Bonifacū primū ⁊ Eulalium pbyterum. ¶ Quintum anno dñi. dxxj. inter Simachū primū ⁊ Laurentiū. ¶ Sextū anno dñi. cccxxiij. inter Bonifacium ⁊ Bioscorū. ¶ Septimū. dccxlij. inter Stephanū tercū sanctū virum ⁊ Constantinū. ij. qđ saisma si bñ videaē quasi p oia sīte est instāti saismati ⁊ plus assīlaē pēsma fuit anno. dcccxlviij. inter Eugenium ⁊ Sisinū. ¶ Nonus fuit. dcccc xx. inter Leonē quintū ⁊ Christoforū pbyterē ¶ Decimū fuit anno. dcccclxij. inter Johannē scōm nobilē romanū ⁊ Leonē octauum. ¶ Undecimus fuit. dcccclxiij. inter Gregoriū quintū ⁊ Johannē epm placentinū. ¶ Quodecimū. dcccc xxx. inter Bñdictum nonū ⁊ Leonē pdictū. ¶ Decimū tercium. Ad. xxxj. tēpe Bñdicti octaui q̄ a romanis ejaē ⁊ alius intruditur postea Benedictus restituit. ¶ Decimū quartus saisma fuit anno. Ad lij. tēpe Benedicti q̄ cum iam sedisset multis annis alij q̄z sunt electi expulso Bñdicto ¶ Decimū quintū fuit. Ad lxxviij. inter Alexādrum scōm et Sodullum epm parmensem. ¶ Decimū sextum fuit. Ad lxxv. inter Gregoriū ⁊ epm parmensem. ¶ Decimū septimū saistos qui nomen ⁊ officiū occupauerunt fauore hereticī impatoris. ¶ Decimum octauum fuit. Ad cxj. inter Gelasium scōm et Vitodinū hispanum. ¶ Decimū nonum fuit. Ad cxxj. inter Innocentium scōm ⁊ Petrū leonis. ¶ Vicesimū. āno. Ad clx. inter Alexandrū tercū ⁊ quatuor saismaticos. ¶ Vicesimum primū saisma fuit tpe Ludouici de bauaria qui Ludouicus veniente ⁊ regnāte Johanne. xx. qui Johānes assumptus fuit ad papatū. Anno dñi Ad cccxix. fecit fieri antipapā fratrē Petrū de carbario ordinis minorū a quo coronā imperij recepit. Tamen facta dictorū anti pape ⁊ antij mpatoris annullata sunt infra annos. Vicesimum scōm saisma pñs est et melius coloratuz aliquo alio. ꝓphetarum a spūsancto p punitione cleri ⁊ reformatione ecclesie. Circa quorū intrusionē saismatum cōfictionē p cessuum ordinationē ablationē ⁊ finē ex flore supradictorū notum est. ¶ Et pōt notari singulariter q̄ omia ⁊ singula saismata ⁊ intrusiones pdicta conficta vota ⁊ nutrita semp fuerūt ope ingenio ⁊ inuidia pessimorū sacerdotuz ⁊ cleri dei. sibi semp fauentibus ⁊ auxiliantibus impatoribus ⁊ pplo romano excepto Karolo magno. et tribus Ottonibus primis de saxonia qui ecclesiā multū afflictā semper erexerunt. ¶ Item notamus q̄ in omni saismate semp ille viat ⁊ obtinuit q̄ habuit ius siue primo siue scōo electus fuisset. Et semp antipapis ⁊ sequacibus male successit. Item in omni saismate iste papa visus est habere ius ⁊ obtinuit qui electus fuit a maiori pte electorum ⁊ habentiū vocem in electionem papatus. ¶ Item notamus q̄ de conuersione magni Constantini circa ⁊ postq̄ roma ⁊ maxima ps fidem xp̄i agnouit q̄ impatores romani. xxv. veros summos pontifices expulerunt de roma ⁊ ipsos diuersis penitentijs afflixerūt iniuste. Quorū summorum pontificū nomina sunt hec. Julius primus Simachus. Siluerius primus. Vigilius primus. Adartinus primus. Leo tercius/Eugenius scōs Johānes octauus. Leo quintus vel sext⁹ Jobes decimus. Bñdictus octauus. Johannes decimus q̄rtus. Jobes decimus sextus. Gregorius quintus. Bñdictus non⁹. Gregorius septimus. Victor tercius. Paschalis scōs. Alexāder tercius. Bonifacius sextus. ¶ Itē notatū fuit q̄ reges francie qui p tpe fuerūt nunq̄ in aliq̄ dictorū saismatū adheserūt saismatico sed semp veris pōtificib⁹. imo qđ plus ēreges frāe octo sūmos pōtifices de sede expulsos posuerūt

et reduxerūt in romā in sedē ꝑuā/ quorū summorū pontificū sunt hec noīa. Vigilius vl' Eugenius Leo Zacharias Stephanus Calixtus Innocēcius Alexāder tercius ⁊ Paschalis. ¶ Itē singulariter notatū est q̄ qñcunq; ecclesia in scismate vel alio mō vacauit semp ecclesia erecta fuit per aliq̄s pncipes seculares vt p Karolū magnū. Ottones de saxonia. reges Francie. rōe Pisis seu Pisanos et diuersos alios. Nunq̄ eñ ecclesia relapsa vel vacillās suis opibus vel viribus se erexit. ¶ Itē singulariter est notatū q̄ nunq̄ in scismate p ecclesiā cōciliū generale fuit vocatū. Sed illi q̄ fuerūt in scismatibus veri pontifices vocauerūt cōcilia ꝑticularia in diuersis locis ꝑut videbat sibi expedire. ¶ Eñ non repio aliqō scisma sine cōcilio aliquo fuisse ablatū. ¶ Item notandū q̄ tpe Gregorij sexti ⁊ Clemētis scōi q̄ tēpe erat scisma in ecclesia qñ Heinricus impator cōuocauit ⁊ cōgregauit cōcilium generale nō vocatis papa nec cardinalibus qui erant discordes. Et qō ibi ordinatū fuit valuit ⁊ seruatū fuit in ecclesia nō obstāte ab sentia pape ⁊ cardinaliū. Itē notatū est q̄ aliqui in sede aplica et tenētes pacē iuste suis tpib⁹ regnauerūt sine scismate quorū noīa sunt hec. Jobes. x. Jobes. xvij. Siluester. ij. Damasus ⁊ Victor. ij/ Item notandū est q̄ Leo papa. iiij. dubitās ne eius electio esset bona renūciauit papatui. tñ cardinales videtes eius bonitatē reelegerūt ipm. Et idē contigit Honorio. ij. natione bonoñ. ¶ Scismata supradicta fideliter extracta sunt a supradictis chronicis que patēt oībus volentibus eas audire. Finit.

Incipit tractat⁹ eius

dē Joh. de Gerson de vnitate eccl'iastica.

Vnitatis eccl'iastice tractatoribus/ vnus ex zelatoribus eiusdē pacis viā feliciter inuenire. Et si alligatū corpus vinculis occupationū /teneat ne ꝑgat ad sacruz cōcilium Pisis deo auspice celebrandū/ nihilominus verbū dei/ sicut dicit apl's non est alligatū. Propterea decreuit spūs ꝑmptus/ ⁊ pacis amidissimus verbū aliqō dei litterulis insertū quaquauersum spargere qua infirma nequit ire caro. Non quidē ad determinandū ab sit hec temeritas. sed ad examinandū ⁊ dandū sapiētibus occasionē ⁊ offerendū in tabernaculo dei cum hoībus/id qō ex talento qualiscūq; scie commissum est.

Vnitas quippe eccl'iastica, ad vnū certū xp̄i vicariū/stantibus terminis in q̄bus est ecclesia Anno oīs Mccccxl. xxix. Januarij nō est retardāda ꝑter allegatōes quasdā ex iuribus positiuis/sumptas cōtra celebrationē cōcilij generalis/aut viā cessionis vt q̄ cōciliū non p̄t celebrari sine auctē pape. Vt spoliatus ante oīa debet restitui. Vt recusandi sunt tanq̄ inimici qui subtraxerūt se ab obedientia. Et allegari p̄t iustus metus. Vt papa nemo dicere pōt. cur ita facis. ꝑsertim si no sit exp̄sse errans cōtra articulos fidei /cū a nemine valeat iudicari/ ⁊ nemini sit subiectus. nec possit effici scismaticus. Vt placuit olim est pastori deserere gregē suū cedendo. Rursus q̄ quilibet fecat debitū suū ꝑ ecclesiastica vnione. nec est in culpa. Bene q̄ q̄ inquirendū est de iusticia vere ptis. ne cuius cognitionē/nō p̄t hi qui errauerunt penitere/et si qua sunt silia. Ponunē igit aduersus istas cōsideratōes. xij. generales/quorū explicatio spālis sufficiet stue dioſis ista reuellere.

Consideratio

Vnitas ecclesie generalis/sicut ipedita est p diuersiones filioꝝ/ tanq̄ mēbrorū putrescentiū/ ⁊ deū peccantiū/nā pctā nr̄a inuita verbū ꝑphetic̄ diuiserūt inter nos ⁊ deū. Sic p vnionē oppositā /scz p recōciliatōz cuiuslibz ad deū corrigēdo prauos mores humiliādo se/ ⁊ orando rursus oz hec vnitas impetran. Alioqn manēte cā scismatis q̄lis de sua cessatōe poterit spes hūi/ nisi in pura gr̄a dn̄i nr̄i iesu xp̄i/ q̄ immeritis/ ⁊ ingratis ꝓ ferre solet magna /nihilominus coadiutores eius eē nos optet. nūc papue qñ pacis inimicus seuiet acrius/ q̄to rectius pacē ꝑquiet apparet/ immittet q̄ fortius potenit validissimū ad ꝓtinuatōz scismatis impedimentū diuisiones. i. inter eos/ q̄ persecutiū sunt vnionē ministeno supbie cle

piditatis/aut inuidie.

Cōsideratio.2. ꝓtra pmā allegationē.

Vnitas ecclesie essetialis sp manet ad xp̄m spōsum suū. Nam caput ecclesie xp̄s in q̄ sumus oēs vnū ꝑm aptm. Et si non hz vicariū. dū. s. mortuus ē/corpaliter vel ciuiliē/vel qz nō est ꝓbabiliē expectādū q vnq̄ sibi vel successoribus suis obedientia p̄stet a xp̄ianis: tunc ecclesia tā diuino q̄ nāli iure/cui nullum obuiat ius positiuū rite intellectū/pt ad ꝓcurandū sibi vicariū vnū et certū/se met ꝓgregare ad cōaliū generale/repētās eā. ꝛhoc nō solū auctē dn̄oz cardinalium sed etiā adiutorio ꝛ auxilio cuiuscunq; ꝑn cipis/vel alterius xp̄iani. Nō em̄ hz corpus ecclesie mysticū a xp̄o pfectissime stabilitū minus ius/ꝛ robur/ad ꝓcurationē suoꝝ oīs/q̄ corpus aliud ciuile/mysticum vel naturale verū. Neq; em̄ est de immediato ac immutabili iure diuino/vel nāli/q̄ ecclesia se non possit ꝓgregare ꝛ vnire ꝛ sine papa aut sine aliq̄ ꝑticulari statu vel collegio. vbi in casu cadere pōt mozs/ vel error

Cōsideratio.3. ꝓtra scām allegationē.

Vnitas eccl̄ie ad vnū certū vicariū xp̄i/qui qdammō accidētalis atq; mutabilis ē nō dz impediri minime vel differri ꝓpter ꝓtētionē duoꝝ de papatu aut sanctoꝝ suoꝝ/si querāt sic manere p alle gatōes iuriū positiuoꝝ. ꝛ iustificatōes varias. ꝛ questiones q̄ sunt spoliati/ꝛ q̄ de bent aīm oia restitui vel aliūde. Sed videt expediēs q̄ ea que retro sunt obliuiscētes. Ista de ꝓcilio. in anteriora sicut apl's loq̄t se extendāt vt iuxta narrationē ab Augu. cōmemoratā/plus q̄rat quō liberabit ecclesia ab hac sasmatis fouea ꝑfundissima q̄ q̄liter/ꝛ a qbus in eam est ꝓlapsa.

Cōsideratio.4. ꝓtra sertam allegationē.

Vnitas ecclesie ad vnū certū xp̄i vicariū sic amāda est/vt p sua adeptione possint rōnabiliter /plurima in posterū/sine pena. Et quedā vera singularia iura pōt differri. sic q̄ fiat cessatio voluntaria de eis. vel etiā coacta p auctem cōcilij. Hoc nimirū dictat nature lex vt pars q̄libet p suo toto saluādo/se det ꝛ exponat. Q̄ si quis cōtendentiū iustificare se seu iniuste secū agi ꝓtendent/dicat ei tu te tuaq; oīa debes ecclesie/tu q̄ pastorē te noīas/q̄ tum cū q; sis innocēs. debes p ea vel saluāda/vel vnīēda vel nō graniter scādalizāda patris eē ponere vitā ꝓpriā/q̄to magis q̄libet dignitatē querēdo q̄ sunt iesu xp̄i ꝛ hō nō ꝑm dictamen ꝓpriū vel carnale sed publicū ꝛ incorruptū spūale/ put cōaliuz qd vtiq; sapiēs est indicabit. Neq; ꝓsus hoc agēdo deseres gregem. sed pasces vnies et manere diceberis.

Consideratio 4

Vnitas ecclesie ad vnū xp̄i vicariū/ non habet necesse/q̄ nunc ꝓcureē seruādo terminos l'rales/aut ceremoniales iuriū positiuoꝝ/aut ꝓcessuū ordinariorū/in eo catōibus accusatōibus/ dilatōibus/aut sil'ibus/sed summarie ꝛ de bona grossaq; eqtate/pōt ꝓcedere ꝓcilioz istud generale. In q̄ residebit sufficiēs autoritas iudicialis vtēdi epikeya. i. interpretandi oia iura positiua/ꝛ ad finē celeriorē/ et salubriorē habēdē vnionis/eadē ad aptā di aut si opus fuerit relinquēdi. Q̄d em̄ p ecclesiastica pace ꝛ salute institutū est si nte et nō tyrānica malignitate fuerit institutū nō dz cōtra eā militare ne ptās data videatur ꝓstōnib⁹ hūanis in destructionē ecclesie nō in eius edificationē. Auctas vo doctrinaliter vtenda epikeya. residet principaliter apud pitos in theologia q̄ est architectoza respectu aliarū. Et ꝓ nr apud pitos in scia iur̄ canonici ꝛ ciuilis put ex pncipijs iuris diuini ꝛ naturalis habēt accipe fundamenta.

Cōsideratio. 6. contra q̄tā allegationē.

Vnitas ecclesie ad vnū certū xp̄i vicariū/videt p ꝓcilium nunc celebrandū/sic ꝓcurāda q̄ primo debet securitas/taz p pncipes q̄ p alios q̄scūq; p duobus cōtendētibus/si voluerint cōparere ꝓcedēdo ad implēdū iuramēta sua atq; vota. Q̄ si noluerint cōsidere q̄rat abeis cessio p ꝓcuratoꝛes legitimos. Q̄ si vtrūq; cōtēpserint ꝓcedat cōtemptis ambob⁹

cõtendẽtibus ad electionẽ vnius p cõem assensum totiꝰ ꝓ alij roborãtis ꝛ approbãtis illud qđ duo ꝑ collegio dñoꝝ cardinaliũ aut eorũ ps maioꝛ ꝛ sanioꝛ cõstituerint aut fecerint. Q; si voluerint aliqui pĩnaciter adherere alteri ꝓtendentiũ/nec ĩsequi sñiam cõalij/qđ nõ est leuiter ꝑsumendũ/ viderint ipsi de salute sua/qꝛ cõaliũ istud et sequaces eius se apud deũ ꝛ boies a scismatis imputatõe liberauerint.

Cõsideratio. 7.

cõtra tertiã allegationẽ.

Q Nitas ecclesie ad vnũ certũ xpi vicariũ/sic ꝑuilegiata ꝛ sctã ẽ. vt eã sincero zelo querẽtes/nullo mõ debeant reputari a ꝓtendẽtibus sui aduersarij. ꝛ amicissimi in xpo. dñ cessionẽ ipsoꝝ volũtariã qrunt/vel eius nolẽtibus cedere petũt deiectionẽ/qtinus vt spũs eoꝝ salus fiat/nec ecclia diutius pturbet. Agũt qppe tam rem ipsoꝝ cõtendentiũ/q̃ id qđ q̃libet xpianus agere deꝛ. Imo iussione dei bñt in tam desperato ꝛ inueterato matris cõis morbo. Dec est radix inuiolãda ꝛ sufficiẽs pie necessitatis et necessarie pietatis/ in q̃ xpianissimus rex francoꝝ/vere innocentissimus/nec q̃rens q̃ sua sunt. nec quẽ piam odio hñs/fundauit hactenus omnẽ agibiliũ varietatẽ laudabilẽ/circa pacis reductionẽ. sicut ꝛa sua patẽs indicat. cuius initiũ ẽ post salutationẽ. Pax ecclĩstica ꝛc. ꝓclarã itaq; attulit excusationẽ Cicero in philippicis. dñ incõstans in amicicia cesaris. ꝛ varius fuisse culpareꝰ/cuius est hec sñia. qꝛ verba nõ habeo. Cesarẽ ait nunq̃ dileri nisi ꝑ quãto diligere visus ẽ rẽpublicam. Cum ergo mutauit amoꝛẽ ad eandẽ rempublicã/factus tyrannus. ego ꝑ̃ aduersus eũ amicicã cõmutaui.

Cõsideratio. 8.

cõtra tertiã allegationẽ.

Q Nitas ecclesie ad vnũ certũ xpi vicariũ nõ deꝛ impedire ꝓpter restitutionẽ obediennarũ/ambobus cõtendẽtibꝰ/ tanq̃ spoliati sint/ꝑ̃ius faciẽdã Nam q̃ iniustus detẽtoꝛ vel ꝑdo spoliatꝰ sit restituẽdus/est magis ex institõe posituꝛ ꝛ iudiciaria/nõ ꝑ̃re nãli/vel dĩna. Propterea tenet in solis casibus exꝑssis nec in ꝓiudiciũ iuris dĩni/ ꝛ nãlis/ ꝛ boni cõis ẽ aliquatenus obseruãda. Neq; eñ restitutio deꝛ fieri exẽpli gra/hereticis neq; scismaticis manifestis neq; furiosis/ et ebrijs/ĩsui pniciẽ neq; intrusis in papatũ. neq; pertentibus vroꝛẽ nõ despõsabilẽ. aut affinẽ in gradu ꝓhibito iure diuino. neq; pertinaciã qđ tenẽri non potuit. alio tã exĩte legitio possessoꝛe/neq; postremo volẽtibus detẽtis abuti in ꝓtumeliam creatoris aut in ecclie pniciẽ. aut in hoĩs liberi seruitutẽ/aut ꝛ castitatẽ alicuiꝰ ꝛ vitã. ꝛ si q̃ sunt silla. Adultas aũt exceptões hmõi ꝛ ꝓtendentiũ quẽlibet interuenire videre facile ẽ.

Cõsideratio. 9.

ꝛ octauã allegationẽ.

Q Nitas eccle ad vnũ certũ xpi vicariũ videt melius ꝓuãda Si neq; añ ꝓ aliũ neq; ĩ cõcilio neq; postmodũ q̃rãtẽ fieri iustificatões vl iustificatões eoꝝ q̃ hĩ ande facta sẽt. vt de itrusõe hꝰ vel illiꝰ ĩ papatũ. de ꝓcessibꝰ ꝓmo fulminatis in alterutrũ de violatõe iuramẽtoꝝ et votoꝝ/de subtractiõe/aut neutralitate/ vel libertatis ecclesiarũ ꝓticulariũ reductione. De imputatõe scismatũ vel hereseũ. de adhesione reꝓbãda vel laudãda alteriusꝓtis obediẽne. De sentẽtijs excõicationis aut aliaꝝ penaꝝ. Cessent quippe tabe iuxta rões ꝑ via cessionis/ ꝛ ꝓtica eꝰ alꝫ plies oñsa/ ꝓcedat auferẽdo ꝓcessus factos ꝛ iustificãdo vl ratificãdo aut ẽt tolerãdo ꝑ̃ita ꝓut rex q̃litꝫ scisma ꝑ̃ietꝫ aut ꝓtima ad statũ q̃ ꝓ̃ius erãt añ scisma pñs/ ablatis alia discussiõe reponẽdo/ꝓuidẽdo ꝛ̃nsus ambobꝰ cõtendẽtibus de sufficiẽti securitate/ ꝛ statu ꝓ̃ post cessionẽ. si eã ꝑ se. vel ꝓcuratoꝛes legitimos vltro facere etiã sero voluerint q̃ cessio eis ꝑ cõaliũ ꝑ purgatiõe oĩm ꝓ̃ius impositoꝝ tanq̃ sufficiens reputẽ valitura.

Cõsidera. 10.

ꝛ septimã ꝛ quintã allegationẽ.

Q Nitas ecclesie ad vnũ certũ xpi vicariũ. tanto zelo q̃renda est. vt vix possit sobria cẽ. ꝛ nõ temeraria reputatio alicuiꝰ xpiani q̃ sufficiẽter ad hoc debitũ ꝓgerit q̃to minꝰ hoc quispiã audeꝛ asserere iuramẽto /ꝑsertim vbi hoĩm maria multitudo reputat cõtrariũ/ hoc est qđ aliud est q̃ ꝓ̃inaciter ꝛ incorrigibiliter

bilem in erratis pfistere. ¶ Rursus occurrere pñt casus multi in qbus p adeptione pacis publice/aut iuste defensionis/ sicut vim vi repellēdo. Liceret a rite electo in papam subtrahere obedientiā. Liceret in neutralitate manere. Liceret ipm corpaliter in carcerare. Liceret ei administrationez oēm publicā interdicere. Liceret p appellationē aut silē remediū sibi resistere. Fieretqz sic ei obedientia vera/potius q̄ cōtradictio vel resistētia. Liceret pmissas snias suas q̄lescūqz nō nimere nec timēdas asserere. ꝛ lacerare eas/ꝛ in caput suū retorquere. Liceret p̄ terea accusare eū de scismate vel hereſi. Lādo criminaliter in locis publicis/p theologos et sapiētes. q̄ secrete in correctiōe fraterna. cui subijcit tanq̄ pctōr in foro pñie ꝛ iurisdictionē cōā tota ecclesia. cui silr subiectus est tanq̄ debilis indebilis. Liceret cōciliū generale. eo inuito celebrare. Liceret tandē ipm ad cessionē cōpellere/vel renitentē deijcere ab omni honore ꝛ gradu. imo ꝛ vita pnare. ¶ Hec omia deniqz taliter licere pñt/sub tali iure diuino ꝛ naturali q̄ ad £ uersus hāc veritatē nulla lex vel cōstitutio puri hois cuiuscūqz sine noua autorizatōe dei/fieri dz. quin erronis intolerabilis damnanda sit. ¶ An vo pdicti casus in scismate pñti cōcurrūt/discutiēdo nequaq̄ assumimus/cū distinctōes pticularū casuum omitti debere magis estimemus.

Cōsideratio .ii. cōtra octauā allegationē.

Hitas ecclesie ad vnū certū xpi vicariū nō requirit vt enātes pfertiz in dubio pbabili circa obedientiā veri pape penitere nō possint. nec eē in statu salutis. nisi exprsse et absolute cōfiteant̄ erratū suū. cū sepe in talibus pnīa vel absolutio cōdicionata sufficiat. Sed nec optet oēs inculpare de scismate. q̄ in tanta iuris papalis dubietate consurgēte/ex factis diuersis/ꝛ variis: certā vo pape nō pstiterunt obedientiā. Sicut nēpe verus papa potuit in scismatis culpā labi si ptinax fuerit in recusando ea q̄ pacē vniuersalē habebant reducere/vt p̄aliū generale/vel pmptitudinē animi ad viā cessionis iurate/ꝛ voti cōplementū. Sic excusari poterūt multi adherentes ei/si fuerit hoc zelo vnionis habēde/si fuerit et dubio pbabilis ignorātie dū tñ patos sp audire ecclesiā exhibuerint semetipsos ꝛ obedire cognite veritati.

Conderatio 12

Hitas ecclie ad vnū certū xpi vicariū sicut inchoāda ipetrādaqz est p oraciones deuotas/ꝛ morū correctionē sic in ei⁹ reformatōe a sūmo vsqz deorsū p oēm suoz mēbrorū pncipaliū vel nō pncipaliū iūcturā/oz cū facta fuerit studiūve hemētissimū ꝛ cōtinuū adhiberi /ne iusto dei iudicio deteri⁹ qd p̄tingat si post cōcessam dei miam vnionis salutarē recidiuatio p̄ fiat. ¶ Qualia vo in eccliastica politia veniāt reformāda. poterūt docere tā libri experientie. q̄ multiplices cartule/iā supra hoc edite/ꝛ relatōes eccliasticoz in cōcilio fide digne. ¶ Deniqz si p̄tigerit forsitan generale cōciliū retardari ꝓpter pncipū vel aliorū in diuersis patrijs diuisiones/vt alibi unde/sic q̄ multi notabiles vel nequeant/vel noluerint cōparere/nec mittere/sed differre/ꝛ dñi cardinales vtrobiqz sentiāt p̄babili cōiectura. q̄ tales multi ꝛ magni de vtraqz pte nō obedirēt sue electiōi/viderent expediēs in hoc casu/q̄ ipsi cardinales cōparētes in p̄cilio inuenirēt saltē modū tollendi ppetuitatē in hoc scismate/puidēdo q̄ post decessum amborū ptendentiū⁹/ꝛ si nō citius pax haberet. q̄ meli⁹ eēt sero/q̄ nunq̄. ꝛ hoc iuxta modū q̄ in alio cōcilio francie fuit cōclusus/vt p suos ambasiatores quereret ꝛ p̄sequeret apud ambos cōtendētes/ꝛ sua collegia de nō eligendo. sez quēpiā in casu mortis huius ꝛ illius/cū ceteris clausulis ad hoc oportunis.

Sequūtur quattuor considerationes ad fulcimentū ꝛ declarationem pmissorum.

Consideratio 1

Hitas ecclie ligat̄ q̄druplici lege diuina. s. vel euāgelica /naturali/ canonica/ꝛ ciuili. ¶ Quarū duas extremas regulare necē ē p̄ p̄mas p̄m epikeyam. i. bonā equitatē. ¶ Hoc itaqz ex traditionibus earundē legū vltimarū p̄uincit/q̄ rū annotatōes alios p̄ min⁹ eruditz ꝛ lā- £

tis placet adducere. Prima annotatio. ¶ Non dz reprehensibile iudicari. si pm varietatē tēpoz statuta qñq; varianē hūana. psertim cū vrgēs necessitas vel euidēs vtilitas id exposcat/qñ ipse de⁹ ex his q̄ in veteri testō statuerat nōnulla mutauit in nouo. Hec Innocētius tercius in cōcilio generali/z habenē in decretali. Non debet. de cōsanguinitate z affinitate in antiquis. ¶ Scōa annotatio. ¶ Qm̄ nulla iurī sanctio q̄tūcunq; ppenso digesta concilio ad humane nature varietatē/ z machinatōes eius inopinabiles sufficit/nec ad decisionē lucidā sue nodose ambiguitatis attingit. eo psertim q nihil adeo certū darūq; statuiē/quin ex causis emergētibus/qbus iura iam pdicta mederi nō pñt/in dubiū reuocet zc. Hec Job.xxij.i pemio clemētz. ¶ Tercia annotatio. ¶ Non pñt oēs casus seu iuris articuli legibus cōphendi: sz cū aliq̄ casu smīa legū manifesta est. is q̄ iurisdictōi pest ad silia pcedere/ atq; ius itadicere dz. Hec habenē in.l.nō pñt.ff. de legibus. ¶ Quarta annotatio. ¶ Certū est q̄ is cōmittit in legē. q legis vba pplectēs cōtra legis nitiē voluntatez. hoc habeē in regula iuris. Certuz in.vj. Contra facit q̄ id facit/qđ lex phibet. In fraudē legis facit. q saluis verbis legis smīam eius circūuenit. Hec habenē in.l. cōtra legē.ff. de legibus. ¶ Quinta annotatio. ¶ Nulla iuris rō aut eqtatis benignitas patiē/vt q̄ salubriter p vtilitate hoīm introducunē/ ea nos interptatōe duriore z tra ipsoz̄ pmoda pducamus ad seueritatē. Hec habenē in.l.nulla.ff. de legibus. Cū q̄ pcordat regula iuris canonici in.vj. Qđ ob gratiam alicui⁹ pcedē nō e in ei⁹ dispēdiū retorquēdū. Itē ipe leges cupiūt vt iure regāt. Itē ait scipio nasica. Cōsul dū iuris ordine sequiē/id agit vt cū legib⁹ suis romanū corruat impiū. Ideo iuris ordo est in casu vt sez iuris ordo nō seruetē.

Consideratio z B

Vitas ecclesie ad vnū certū xpi vicariū neqt mō pcurari cōmode/sine recursu ad epikeyaz/seu bona eqtatē q̄ interptaē lram iuris positiuoz/pm intēcionē legislatoz/rādicatā in legib⁹ eternis/ac immutabilib⁹ diue legz p quā legū pditores iusta decernūt atq; pm dictamē legz nālis. Vicarii pcessus anomatice/ z sūme iudicādus est iuridic⁹: si inniteē legib⁹/ z iurib⁹/ z canonibus/ ppo z vero noie sic vocādis. ¶ Eternitas pideratōis legiē clarissime in libro de pientie/ p prudētes/ z circūspectos/ nec pterunos. nec male affectatos. dū pideranti materiā pñtis scismatis/ cū circūstātijs oībus/ q̄les nūq̄ vise sūt p curisse/ in aliq̄ ei su lege positiua memorato. Quid igit⁹ randū/ si nō habeat in eisdē tradītōib⁹ pos tiuis/ modus ad remediādū expēssus/ quē admodū multi vigebāt morībus pusq̄ leges nūc pdite late eēnt/ qbus nō erat expēsse. pmisum/ z cū leges hmōi facte sunt pstat q̄ nō poterūt infinitati casuū possibiliū pvidere. Sunt aūt ipsi iuris dīi z nālis regule tales imobiles z eterne vt exēpli gratia,

Principia iuris dīui

ni z naturalis.

Obedire optet magis deo q̄ hoīb⁹ Obedit dēs ptātē hoīb⁹ ī edificatiōnō in destructōz eccie. Nihil possumus p veritatē. Plenitudo legis atq; finis eis ē dilectio. Dilectio ē cā vnionis atq; pacis. Dilectio nō q̄rit q̄ sua sūt. Finis oīs ptātis z hierarchie eccliastice ē dilectio patrie z eternio. Finis ponit necessitatē his q̄ ad finē sunt. i. pm exigentiā finis cetera dīi moderari. Necessitas ñ hz legē. Felix necessitas q̄ ad meliora pellit. Bonus pastor ponit aiam suā p ouib⁹ suis vnicis z saluādis Inimici hoīs domestici ei⁹. i. carnales sensus. Spūalis hō oia dijudicat. Vtendum vtutis accipiēdum est vt sapiēs iudicabit. Cum vilicet repellere. Fas ē vnicuiq; se tueri z rem suā defendere p vim iniustā. Quisuo iure vtiē nemini facit iniuriā. Eterna sunt aiarū q̄ corpalū vel rerū exteriorū detrimēta. Depositū non est reddendū in depositarij vel reipublice detrimentū. Panis aut vestis aut gladius ab iniusto subtrahitur q̄ doneē. Vnicuiq; mandauit deus de pximo suo. diliges sicut teipsum. Qđ p quit primum tuum sicut teipsum. Qđ p chantate institutum est contra chantatē militare nō dz. Si pes tuus aut manus z

ita de capite scādalisat te ꝓijce abs te. Qui ecclīā nō auchent sit sicut ethnic⁹ ⁊ publicā⁹ ⁊ mtricū. Cōis error facit ius. Hō ꝓiu iuramētū ⁊ votū qđ sine detrimēto salutꝭ ꝑt custodiri/ seruādū ē. Cui⁹ est ꝓdere vel doctrinaliꝝ vel iudicialiꝝ/ eius est silꝝ interꝓ tari. Intelligētia dictoꝝ ex causis assumēda est dicēdi/ ⁊ filia multa.

Consideratio 3

Vnitas ecclesie ad vnū certū xpi vicariū/ dum ꝓcurat ad quē epikeyā/ seu bonā eqtatē nō exigit sic in epikentib⁹/ seu legū positinaꝝ interꝓtib⁹/ ꝙ habeāt euidentiā mathematicā/ seu demōstratiuā/ sz satꝭ ē si certitudinē moralē seu ciuilē ⁊ politicā attulerint. Considerat quippe bonus epikes circūstantias oēs ꝑticulares: qles nō potuit legislator ꝓuidere/ nec exꝑmere qbus attēdis aspicit finē q̄ seqꝝē rigoꝛē lr̄alis exꝑssiōis obseruaret/ q̄ dū videt ex hac obseruatione lr̄ā fore ex legib⁹ dīnis vel ethnis/ ꝓ intētionē debitā legislatoꝝ dictat vel doctrinaliꝝ vel autoritatiue/ ꝙ lex sc̄pta sic vel sic, applicāda ē seu defereda: ꝑm imaginationē ꝑbi de regula lesbia: q̄ erat plūbea et ferrea, i. flexibilis nō imutabilis. Cōstat aūt ꝙ de circūstātijs moralib⁹ non pōt ethicas. Exēpli grā. Tyrānus ꝑsequēt rēbi certitudo nisi moralis, ꝑm ꝑbi sniam i publicā cautelis dolosis/ sicut lup⁹ rapax. nihilominus ipse teget se vestimētis ouium q̄ sūt tā vba q̄ facta apparenter sanctissima in qbus ē freqnter equocatio: vel hypocrisis. Ago inq̄et ista ꝓ republica /ago ꝓ salute ꝑpli/ ꝓ qbus patus sum etiā mori: nec dicentibus oppositū quōlibet fides deē. Ita mētieē tyrānus/ ⁊ multos ex simplicib⁹ seducet. Prudētes vo ⁊ iudices q̄ ꝓ est epikeya vti, legēt in opibus suis oppositū ꝑm artē xpi. Ex opibus eoꝝ cognosce tis eos. Vult dicere ꝓsideratio ꝙ prudē tibus ipsis credēdū ē/ etiā si nescierint rōnes euidentes/ ⁊ incalūniabiles adducere. alioquin piret ꝓfestim oīs politia. Denicq̄ apte sūt hoc loco pabolice narratōes de lupo ⁊ oue/ quaz lupus diuersis fraudibus nunc oīendendo sil̄itudinē ⁊ amicaciā/ nunc falsam imponēdo calumniā/ querebat fallere vt vocaret. Propter qđ monuit xp̄s Attendite a falsis ꝓphetis.

Consideratio 4

Vnitas ecclesie ad vnū certū xpi vicariū nūcp cōaliū ꝑ ysanum dño cōcedēte ꝓcuranda/ dz soli diuis inniti sentētijs. ⁊ deliberationibus hmōi ꝓalij ⁊ sapiētū in eo vēturoꝝ/ etiā si nō offerāt rōnes euidētes/ q̄ allegatōibus vel assertōib⁹/ vel excusatiōib⁹ aut iustificatōib⁹ vel ꝓtēdentiū de papatu vel fautoꝝ suoꝝ. Deducit facliter cōsideratio ex hoc ꝙ mediū vtutis accipiēdū est vt sapiēs iudicabit: ⁊ vt spūalis q̄ oīa diiudicat dicet/ nō vt carnalis hō q̄ nō sapit q̄ dei sunt/ sibi fingit. Quis em̄ dubitauerit qñ plures cāe ꝓcurrere habeāt ꝙ oībus de ꝓalio vt eis fides deē/ q̄ laborāt ad vnionē dandā q̄ ꝑ alijs ꝓtēdentib⁹ ad suā ꝑsidentiā talē q̄lē occupandā. Amor q̄pe nimi⁹ ⁊ carnalis ad seipm ⁊ ad suos/ nō ne fallere solet ⁊ in errores impios traducere etiā vsq̄ ad imitationē luciferi/ vt adorari velint sicut dij/ neq̄ reputāt se subditos esse cuiq̄/ sicut filij belial, sine iugo nec sibi posse dici. cur ita facis/ q̄ nec deū timēt, nec hoīem reuerent̄/ cū tñ humiliores eē debeant/ ⁊ ad seruiendū ꝓmptiores ex plātōis munere q̄to se obligatiores eē ꝓspiciūt in reddēda rōe. Postremo tñ hoc sumopere cauendū est iudicib⁹, ne vsus epikeye passim ⁊ absq̄ manifesta rōne fiat/ trāsmutando legē sc̄ptā. Alioqn tolereē ꝓtin⁹ a legib⁹ sua stabilitas qbus mutānb⁹/ totā rei publice disciplinā innitentē eis collabi. et ex ꝓñti rēpublicā corruere vel ꝓturbari necesse ē. Inde ꝓtigit apud romanos ista seueritas, etiā in nece ꝓpriox filiox/ ne labes faceret optimam reipublice disciplinam.

Quatuor cōsideratōes q̄ ad robur ꝑdictorum faciunt/ repiunt̄ postea in oīone. Apparuit gratia. ℣. Ad

Incipit tractat⁹ eius

Quidem de statibus ecclīasticis. Ar quā oēs obseruare cōuenit cū oībus/ tū maxīe circa mi

misteriū religionis xp̃iane / nunq̃ solidius subsistit. q̃ si veritate ⁊ iustitia tāq̃ sororibus fulciaē. Nā si nō i vera iustitia ⁊ iustitate / reddaē vnicuiq̃ qđ suū ē. nōne scisma ꝓtin⁹ irrūpēs pacē exturbabit. ¶ Audiamꝰ id circo sb breuiū ꝓsiderationū nūero qđ stat⁹ sūmoꝝ pōtificū / qđ platonū / qđ curatoꝝ qđ mēdicātiū possit qlibet de suo misterio veraē offerre ne trāsgressio finiū ꝓuioꝝ / seu dilatio nimis / sepet iusticiā ab oculo felicis pacis ꝓpindelites fedas vt assolet introducat.

Sequuntur sex consideratões sup statu pontificis.

Consideratio 1

Tat⁹ papalis istitut⁹ ē a xp̃o sup-nāliter ⁊ imediate. tāq̃ ꝓmatū hns monarchicū ⁊ regalē / in eccl̃iastica hierarchia / ꝑm quē statū / vnicū et supmū / eccl̃ia militās dī vna sub xp̃o. quē statū qs-cūq̃s ipugnare / vel diminuere / vel alicui eccl̃iastico statui ꝑticulari coeḡre ꝑsumit. si hꝰ ꝓtinaciē faciat / hereticꝰ ē scismaticꝰ. ipiꝰ atq̃ sacrileg⁹. Cadit em̄ i heresim toties exp̃sse dānatā a ꝓncipio nascētis eccl̃ie vsq̃ hodie tā ꝓ instōnē xp̃i de ꝓncipatu ꝑ etn sup alios aplos / q̃ ꝓ traditionē totius ecclesie in sacris eloquijs suis ⁊ generalibus cōciljs

Consideratio 2

Tat⁹ papalis ꝫ nō oīno vacet seu deficiat ꝓ mortē papē nālē vl̄ ciuilē nec ꝓ ānis eccl̃ia ꝺsimit eē vna. nihil omn⁹ eniti debēt xp̃iam sb pena scismatꝫ q̃ i hꝰ statu ꝓstituaē ⁊ ꝑsideat assidue vnicus / ⁊ certꝰ sūmꝰ pōtifex / q̃tū fieri ꝑt ꝓ loco ⁊ tpe. sic q̃ nō ē licitū saēt ipedire / q̃ minus sit vnꝰ talꝰ supmꝰ pōtifex i eccl̃ia i q̃ sit eccl̃iastice ptātis plenitudo. ⁊ q̃ ñ sint ꝑtes in q̃ tāq̃ eccl̃iastica regimē delinē eē possꝫ monarchicū ⁊ alia policie spēm / vti aristocratica / aut tymocratica vertereē. q̃uis papat⁹ has policiaꝝ spēs nō excludat ꝫ assumat / quēadmodū de sacro dñoꝝ cardinaliū collegio ⁊ de generali cōcilio videri est.

Consideratio 3

Tatus papalis nō eximit papā a legib⁹ pure dīnis q̃ vel l̄ ewāgelijs l'gīalib⁹ ꝓ cāljs posite sūt. ¶ Et exhꝰ ꝓ ñrꝫ / q̃ papa subijaē legi illi de correctō e fraēna. Si peccauerit i te fraēr tuꝰ ⁊c. sic q̃ ꝑt fraēnali correpi dñi peccat. Et si tande nollet audire ecclesiā quā generale ꝓ aliū repñtat / ꝺz hīi cut ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ. Et ita ꝑt hꝰ mō ꝓ aliū l'indicari l'coerceri l'ꝑ excōicato hīi

Consideratio 4

Tatus papal' nō eximit papā a legib⁹ q̃ sē pure de dictamie nāli. quē admodū sē ꝓncipia iur⁹ nālis. Proptereā cū lex nālis dictat q̃ bonū cō tāq̃ aliq̃d dīnū ꝑferēdū est ꝑticulari bono. Reduaē ex hꝰ q̃ ad bonū totꝰ eccl̃ie / quā ꝓcaliū gīale repñtat. reducēdū ē bonū ꝑsonale pape sic q̃ i ꝑiudiciū boni cōis / ꝑticulare bonū pape seu ꝓ modū vel statꝰ / retentio vel dilatatio / ꝓ nalere nō ꝺz / cū ꝑm exigentiā finis cetera debeāt moderari. finis aūt papatus est vtilitas ecclesie.

Consideratio 5

Tatus papal' / q̃uis eximat papā a legib⁹ pure positiuis / canonicis / vl̄ ciuilib⁹ sic q̃ ꝑm eas coercen ꝑ nitūe nō ꝑt / vt ꝑ alse tales sūt / nihilominꝰ papa nō ꝺz aut ꝑt leges positiuas ꝑtim ꝓ ꝓcaliū gīale ad qđ sufficiēt spectat ꝑticernere vel dictare si papa palā ꝓ uerat ptātem suā in destructōz eccl̃ie nō i edificatōz.

Consideratio 6

Tatus papalis obligat papā tāto amplꝰ / q̃to maioꝝ ē i eccl̃ia / subijcise legib⁹ dīnis / nālib⁹ / ⁊ canonicis ad vtilitatē eccl̃ie. Propt̃ea cū magꝫ videāt oculi / q̃ oculꝰ videē q̃ nō sine grādi ꝺsmine saluus / papa ꝑsit deliberatões vel instituta generaliū ꝓ alioꝝ ꝓtenere vt non ꝑm cōem ꝫ ꝓnā deliberationē cōtēdat in ecclesiastico regimine ꝑsidere. Propterea bñ dictū est / q̃ papa nō ꝑt generale hīi ecclesie immutare vel tollere.

Sequuntur sex cōsiderat̃ões de statu summi pōtificis ⁊ dñoꝝ sancte romane ecclesie cardinaliū.

Consideratio 1

Status sūmi pōtificis ac sacri collegij dñoꝝ cardinaliū sibi collateralū sūdat⁹ ē i eccāstica hierarchia sub celesti/imediate a xpo nec hūana instō ne seu plūptōe pt destitui. Qui statui q pti nacit derogat/cesend⁹ ē inf sacros canones hereticus/atq sacrilegus.

Consideratio 2

Status pdict⁹/dotādus ē vel fuēdus/p debita ⁊ honesta sustēta tiōe tpaliū sine qb⁹ i hac vita mise alē stat⁹ q̄cūq eccāstic⁹ iferioꝝ seu subdit⁹ dotat⁹ est/vel dotādus iuxta sui qualitatē.

Consideratio 3

Status pdict⁹/nō iō pdit iura sibi cōuenientia/q̄ posuit ꝓpositio duplex pcedēs/si forte fuerint abusus aliq̄ psonales/olim/vel nūc inuēti. Alioq̄n sic argueret aduersus oēm statū nedū eccāsticū/sz tpalē.q̄ dissipādus ē/deserendus/⁊ pdendus/qm̄ in multis offendimus oēs.

Consideratio 4

Status pdict⁹ potuit/⁊ pt i subuēnōib⁹/tpalis ⁊ honeste sustētatōis uētōis/sicut plati vel curati iferiores respectu subuētōis facte p subditos i oblatōib⁹ de amis/⁊ silibus/etiā vbi stat⁹ pdict⁹ aliū de dotat⁹ esse ex patrimonialib⁹ bonis vel aliis/quēadmodū i platis dicim⁹ ⁊ curatis.

Consideratio 5

Status pdict⁹ dū recipit ⁊ q̄rit sub pētōes ⁊ suetas/in oblatōib⁹/ decimis vel annuatis/⁊ silib⁹/nō dz eo ipso de symoniaca pnitate notari nisi forte de vicio aliud i executōis mō ꝯcurrerit.qō vicio corrigi dz/nō obinde stat⁹ minui destrui/culpari/vel iurib⁹ aliūde debitis defraudari. Sicut ab infirmo mozb⁹ tollēd⁹ est.nō subiectū vel coꝝp⁹ destruēdū. Ꝯ ꝓpositū vo ptinacit imponēs.notādo gene raliter de symoniaca pnitate totū statuz istū/temerarius esset nec fereꝺus.

Consideratio 6

Stat⁹ pdict⁹ pōt ⁊ dz rōnabiliē resistere p viā appellatōnis/aut alis si aduersus pdicta voluerit aliq̄ fcō pcedē pserti dū psone de illo statu subijcium se/⁊ statū sūm/debite regulatōi sctē matris eccie/si forsitā aliq̄ fuerīt i eis reformāda/⁊ hᵒ agēdo.nedū nō scādalizāt actiue vel peccāt.sz merēt/tāq̄ defensores iuriuz nō solū suoꝝ psonaliū vel eccie pticularis romane.sz vniuersalis eccēe/⁊ ad vtilitatē honestatēq̄ totⁱ reipublice xpiane q̄ cōsistit i suo decore mēbroꝝ marie ꝓcipaliū.

De statu platorum.

Consideratio 1

Stat⁹ platōis epalis i eccīa/sicē pe ꝓmaria ⁊ imediata/ac supnā li institōne xpi/q̄ nāli vel hūana solū anēte/nō potuit institui/sī erit potuit stat⁹ dñatōis tpalis.regie.vel ciuialis.humanitus ⁊ naturaliē ordinari.

Consideratio 2

Stat⁹ platōis epal' i eccīa q̄ ad sui collatōz ꝓmariā/fuit imediate a xpo dat⁹ ꝓmis apl'is.sic stat⁹ papal' petro. Licz postmodū tal' collatio vel acq̄sitio fieri potuerit ⁊ facta siti successoib⁹ p hoies.sic mathias fact⁹ ē apl's p electōz vl' sortē ⁊ successores etiā petri fuit nūc p hūanā electōz dñoꝝ cardinaliū q̄ mod⁹ potuit et pōt variari vt infra ponet.

Consideratio 3

Stat⁹ platōis epal' hūit i apl'is ⁊ successoib⁹ vsū vl' exercitiū sue ptātis sub papa petro/⁊ successoib⁹ tāq̄ sub hūte vel hūtib⁹ plenitudinē totalē epalis auctis. Ꝯ ⁊ q̄ ad talia maiores plati.s.curati subsunt epīs/a qb⁹ vsus sue ptātis q̄nq̄ limitat' vel arcet. et sic a papa posse fieri circa platos maiores ex certis et rōnabilibus causis nō est ambigendū.

Consideratio 4

Stat⁹ epal'ñ ita subē statui papali q̄ illū possit papa ānullare.sic nec stat⁹ papal' possz hūanit⁹ destitui. nihilominꝰ idē stat⁹ epal' q̄ ad acq̄sitōz isti psone/q̄ ad exercitiū/subē rōabili pape vo

luntati ad vtilitatē eccl'ie/vt dictū est. ¶ Decaūt rōnabilitas videē attēdēda seu regulāda matie p determinatōnes p alioz generaliū p̄sertim iā factas de p̄sensu r auctē sūmoꝝ pontificū/

Consideratio 4

Status ep̄alis q̄ ad acq̄sitiōz istī p̄sone/r q̄ ad exercitiū/ nō ita subest mere volūtati pape/q̄ p libito possit/sine iuria r pctō circa bmōi acq̄sitōz et destitutōz/ampliationē r restrictionē opari. qm̄ data est ei ptās dicēte apl'o nō ad destructionē/sed edificationē.

Consideratio 5

Status epalis/hz ex se r xpi instōne p̄maria. ptātē p̄ficiēdi corp9 xpi et mīstrandi sacra eccl'iastica oia/ ius insup̄ p̄dicādi/ius stipēdia tpalia sumēdi/ius excōicādi/ius p̄latos mīores. ſ. curatos instituēdi/ius eccl'ias p̄secrādi/ius bñficiū eccl'iasticū/vel stipēdiū tpale p̄ferēdi/vel facē conferri ministrātib9 sub se spūalia ius indulgētias dandi. Et ita de reliquis multis/q̄ sūmo pōtifici p̄petūt vt i fonte.

Consideratio 6

Status epalis/ q̄ ad sui vsum vel exercitium. non ita subest pure volūtati pape. sicut statꝰ p̄uilegiatoz mēdicātiū vel alioz/q̄bus eēntiali ordīe r hierarchico statu/p̄dicta iura epalia nō cōpetunt. p̄ōt idcirco papa sub talib9 p̄uilegiis r p̄iuilegiatis/absq̄ iniuria/vel pctō/ immutatōes opari restringendo/vel tollēdo/nō sic passim in p̄latis vel curatis.

Consideratio 8

Status epalis hz eē possit in alique sine plebe/r sine vsu vel exercitio hoc fieri nō p̄uenit. qr vanū r monstruosum in ecclesia videret/qm̄ frustra est ptās cui nō subest opatio.

Consideratio 9

Status epalis si nimis arcē i suis iurib9 eēntialib9/ q̄ ad restrictiones vsus vel exercitij/passim/cōiter per papā absq̄ vtilitate maiori eccl'ie/siue hoc esset in exēptōibus subditoz ab eo/siue in reseruatōe casuū i foro p̄nie/seu i restrictōe stipēdioz tpaliū seu i reseruatōe bñficiorū eccl'iasticoz sub eo seu p inductōz oneroſa p̄uilegiatoz/aut modis sitibus. Ille inq̄ status epalis posset rōnabiliter deferre q̄re lam nedū ad papā r generale p̄ aliū/q̄ ei p̄uenientissimū medū. sed ad p̄ncipes orthodoxos implorādo iuuamē oportunū.

Consideratio 10

Status epalis sicut non acq̄rit in aliq̄ p solū titulū fidei/vel charitatis/ ita nō depditur p solā heresim vel petiñ mortale/nō intercenīēte hūana īstitutōe vel dīna reuelatōe/alioq̄n status eccl'ie hierarchicꝰ p̄sus eēt incertꝰ cuꝰ suo vsu vel exercitio/q̄d nō est cōueniēs dicere de policia a supmo legislatore cōstituta.

Consideratio 11

Statꝰ epalis sicut pt diuersis tpib9 et institutōibus/modis variis acq̄ri r sil'r auferri/sic r statꝰ papalis in casu p'ordinatōes papales. aut p̄ aliū generale sicut r factū est aliq̄n pt immutari.

Consideratio 12

Statꝰ epalis pt ab aliq̄ p̄pter suaꝝ malicīā auferri/ hz remitēē occupās sic r statꝰ papalis. vt videē i casu p̄sertim p̄ aliū generale posset auferri. cuius statꝰ papalis datus sit ecclasiastice cōitati. q̄ in hoc hz q̄d diuinū tanq̄ cōe bonuz ad q̄d papalis auctas p̄seruādū fuit instituta

Consideratio 13

Status epalis hz rōnabiliē monstrā supmū. ſ. papā. rōe vnitatis fidei r sacroz. hz hoc nō ita p̄spicuū est. eē debere ex institutōe xpi/r p vtilitate vtis eccl'esie/respectu diſpēsatōis bonoruꝫ tpaliū/r iurisdictionū p̄tētiosaꝝ seu cocta uarū/q̄ diuersis legib9/seu decretalib9/aut statutꝫ/ p diuersitate locoz r tēpoz regi debēt. sicut r alia mere tpalia/regalia/vel ūpatrimonialia. ¶ Hinc bñ dictū est q̄ quelibet p̄uincia in sensu suo abundat.

Consideratio 14

Tatus platōis/si fiat limitatō sui vsus in bñficijs p̄ferēdis/vel in exē
pnōibus/nō dz rōnabiliter p̄queri
dū hoc manifeste sit p̄pter studiū lr̄ax p̄ser
tim sacre doctrine qō p talia p̄mouēt 7 dū
hoc poterēt fit ad repūmēdos abusus no
torie p̄uenietes/sine hoc sit ex ipoz̄ timitate
dñoz̄ tp̄aliū/vel ex p̄dia pusillanimitate/
vel alia q̄uis corrupta affectiōe. ¶ Sed in
hoc caute mediū p̄uenies nō aliē videt pos
se determinari. q̄ iuxta Aristo. sn̄iam. s. vt sa
piens iudicabit. Nihil aūt videt in hoc sa
piēs q̄ ḡnale p̄ cilū rite 7 libere celebratū

De statu curatorum

Consideratio p̄ma

Status curatoz̄ succedit statui N
xp̄i. discipulorū xp̄i q̄ ad legē no
tas. ¶ Ac p̄ inde status curatoz̄ ē de insti
tutōe xp̄i 7 ap̄loz̄ suoz̄ū/a p̄ncipio fundā
tōis ecc̄lie/q̄ institutio p̄ declaratōes sum
morū pōtificū. 7 synodorū tā generaliū q̄
spāliū magis ac magis innotuit.

Consideratio ij

Tatus curatorū ē de ēntiali ac in
trinseca ecc̄lie hierachia/ sicut stat⁹
p̄latoz̄/q̄ uis inferior sit/ 7 p̄ sua p
fectōe variabilior. Qua rōne curati simpli
ces nō eque p̄prie dicunt̄ spōsi sicut epi li
beriusq̄ ḡmittunt̄ cedere vel renūciare cu
ris suis.

Consideratio iij

Tatus curatoz̄ instituit⁹ ē ad regi
men aīax̄ dingēdax̄ in finē vltimū
missionem/ 7 p̄motionem ad virtutes.

Consideratio iiij

Tatus curatoz̄/annexā hz obliga
tionē docēdi/ 7 publicādi verbum
dei/suis parochianis/saltē q̄dā ge
nerali tenore legis euāgelice/ q̄ ad credēda
et agenda/ f̄m statū sue simplicitatis/ sicut
maioraib⁹ p̄latis p̄uenit ex obligatōne scie/
et spe/apud oēs tā q̄ de foris sunt/q̄ q̄ int⁹
fideles. s. 7 infideles/hec em̄ obligatio con
sequit̄ ad obligationem p̄mo rez/que est de
spūali regimine subditorum.

Consideratio v

Tatus curatorū ē status p̄fectōis
nō solū acq̄rende. sed etiā exercēde/
cū sibi p̄petat tā obligatio/q̄ auto
ritas/reducēdi alias ad deū/f̄m hierarchi
cos act⁹. q̄ purgare illūinare p̄ficere noiant̄

Consideratio vj

Tatus curatoz̄ supioz̄ ē hierarchi
ce ecc̄lie ad statū simplicū religio
sorum sicut diuinus Dyonisius 7
Hieronymus in p̄cedentis cōsideratōis
determinant rōne.

Consideratio vij

Tatus curatoz̄ ecc̄lias parochia
les sibi deputatas habet̄ tali liber
tate/q̄ nulli alteri sacerdoti fas est
ipsis inuit⁹/aut sine eoz̄ licētia p̄dicare in
eadez. p̄sertim dum p̄dicare voluerint/
sed nec confessiones illic audire/nec sacra
ministrare/salua semp autoritate vel rōna
bili ordinatione supiorum p̄latorum.

Consideratio viij

Tatus curatorū hz ius 7 titulū re
cipiendi decimas 7 oblatōes/ 7 fu
neralia/ aut alia emolimenta loco
illorū p̄ sustētatōe sufficiēti status sui. Et
hoc fit tam de iure diuino/q̄ naturali p̄re
supposito oñio. Determinatio aūt huius
vel illius quote/ vel cōmutatio in aliam
subuētionē/ habet fieri solo iure positiuo.

Consideratio ix.

Tatus curatorū sicut habet de si
bi subditis ombus cogitare in mi
nistratōe sacrorum/vt sancte susci
pianē. sic decet maxie vt quilibet parochia
nus se p̄ius oñdat suo curato/generaliter
vel spāliter in foro consc̄ie/q̄ eadē sacra sus
cipiat. p̄ōt insup ecclesia generale vel spāle
suis parochianis sup hoc p̄ curatos ne ali
ter se ingerant p̄mulgari.

Consideratio x

Tatus curatorū securius 7 in
stius eligit̄ quātū ē de se/ 7 ceteris paribus/ p̄ confessione sacrali
facēda a parochianis q̄ alius stat⁹/p̄sertiz
q̄ non est supior f̄m institutionē ecc̄lie hie
rarchicā. pz q̄ mutua 7 correlatiua ē obli
gatio p̄ochianorū ad curatos vñ vicissim
magis obligant̄. Collusiones p̄terea hinc
inde possibiles fieri/magis ex hoc euitant̄
Beniq̄ remedia spūalia celerius 7 cōsultiꝰ

in casibus multis exhibēt. ꝑ ōt nihilominus apud priuilegiatos qñq; rō potior inueniri.

Consideratio xj

Tatus curatorū sactus ⁊ salubris nō dz inculpari vel infamari/ p qſcunq; si in eo qñq; sint psone minꝰ idonee ad debitū regimē aiarū. Alioquin nullus eēt status in eccl̄ia militāte/ qui culpari nō deberet sicut nullus absq; macula quorundā. de illo statu visus est diu stare.

Consideratio xij

Tatus curatorū pōt/ sufficiēter regere suos parochianos/ si polleat bona charitate ⁊ simplicitate morū honestate etiā vbi l̄ratura magna deesſz. Propterea nō leuiter se eis ꝓponere debēt alieni/ q̄uis inueniant magis l̄rati.

Consideratio xiij

Tatus curatorū pōt/ cū facili studio hīe ea ⁊ scire q̄ ad parochiā suā regendā sufficiūt. maiora maiorib⁹ prudēter remittēdo. Hoc aūt si agnoscere neglexerint debet apud eos correctio ꝑpalis maxime vigil eē. vt astringant seueri⁹. tenorē habere in scriptis eorū q̄ scire debēt in punctis regiminis. tam institutōnes synodales positiuas/ q̄ ceteras.

Consideratio xiij

Tatus curatorū pōt obuētōes ordinatas licēter exigere. Eleuntū tali mō/ ⁊ tpe q; symoniaca pranitas vel eius suspitio nequaq; incurrat. vt q; pter negationē tpaliū spūaliū interim ministratio nō negēt/ necintercedat questuosa mercatio.

Consideratio xv

Tatus curatoꝛ dz cū bona gr̄a suscape statū priuilegiatorū/ tanq; coadiutores missos/ hūntes a superioribus licentiā ꝑdicandi/ ⁊ cōfessiones audiēdi si non appareat rōnabilis cā aliquē talē repellēdi/ vtpote si detractor. si colluſor. si corruptor. si questuosus. si seductor appareat. Aut parochianoꝛ multi inde veniūt in cōtemptū curatorū. Aut si tūc curatus p seipm id agere circa pochianos suos qō agendū sit satis potuerit. qz videreē ꝓferendus nisi legitima fieret exceptio. cōtra eū.

Consideratio xvj

Tatus curatoꝛ vir pōt a parochianis sine pcto sic cōtemni/ q; eorū licētia neq; in generali neq; in spāli prius queraē. dum alibi cōfiteri/ aut missas vl̄ sermones audire/ tpe diuini seruitij diebus dñicis ⁊ festiuis voluerint. Que licentia si sine cā rōnabili denegēē/ sufficit excusare frequēter eos qui alibi confitent/ licentia nō obtenta/ sed petita.

Sequūtur decē cōsi

deratōes q̄ ponūt ꝑ statu priuilegiatorū.

Consideratio i

Tatus priuilegiatorū ad ꝑdicandū/ ⁊ cōfessiones audiendum/ statutus est post primam ecclesie institutionē/ rōnabiliter ordinatus ad subleuamē eoꝝ qui hierarchicos in ecclesia status habēt. Pecierum post talē ⁊ tantā in tpalibus ditationem/ q̄ secū attulit multā occupationē.

Consideratio ij

Tatus priuilegiatorū dz cū bona charitate licentia sua vti. Non ad questū/ nō ad emulationem/ nō ad ambitionem. non deniq; in preiudicium tpale vel spūale curatorū/ sed in stando clām et palam apud pochianos/ quatenus honorē debitū/ ac sustentationē suis reddant curatis. Alioquin faciunt qō sibi fieri nolent. Ad eritoq; repellunt̄ hi de quibus alter cōstituerit ⁊ excōicationē a canone nonnunq; incurrunt.

Consideratio iij

Tatus priuilegiatorū ⁊ oīm generaliter religioſorū. ꝓhibēt sub pena excōicatiōis late sñie/ nec sacram eucharistie ministrent ⁊ matrimonium solennizent.

Consideratio iij

Tatus priuilegiatorū habet q; in suis locis et publicis ꝑdicare pñt. dum ꝑlatus nec ꝑdicat/ nec ꝑdicationē instituit. Dilr hoc pñt in ecclesijs parochialibus de licētia curatorū.

Consideratio v

Tatus ꝑuilegiatoꝛ hoc dz/ vt ido nei pñtati sufficient ꝑ supiores suos ad ꝑlatū dyocesanū/ valeāt i locis suis/ ꝓfessiones audire dyocesanoꝛ. et

eos absoluere cū tali ptāte. ⁊ in casibus talibus quēadmodū curati prochiales ordinarie fungunt̄ ⁊ nō ampliori. nisi de spāli gr̄a plati. maiori eis fuerit elargita ptās.

Consideratio vj

Tatus p̄uilegiatorū hz hoc vt q̄uis sacr̄m pn̄ie possit pluries sup eadē pctā suū effectū sortiri. saltem q̄ ad augmētū gr̄e/cū sit sacr̄m iterabile/ ⁊ hz meritorie eadē pctā plibus p̄fiteri nec sit repugnātia q̄n adhuc possit tps obligari. nihil omin⁹ cōfessi p̄uilegiatis nō tenent̄ inuiti eadē pctā ampli⁹ p̄fiteri/pluscū si suis curatis eadē p̄fessi fuissent quantū est ex pte efficatie sacr̄i. Hoc ei p Job. xxij. fuit declaratum. ⁊ visus cōis hoc obtinuit.

Consideratio vij

Tatus p̄uilegiatorū hoc hz vt a cōfessus sibi nō debeāt curati nouā extorqre p̄fessionē de eisdē pctis. pr̄enos cū talia voluerīt eis p̄fiteri. Fas sit curatis/imo tutū in q̄rē a prochianis suis/q̄ et q̄liter a q̄bus p̄fessionē recepint. Quib⁹ veritatē rn̄dere si q̄s prochian⁹ negauerit/vix i statu salutis eē credi posset. Picq̄ ih̄o. easu/petēti eucharistie sacr̄m/rōnabiliter denegaret̄/dicēdo. nescio si p̄fessus sis ab hn̄i. ptātem/⁊ an in h̄o te decipias. vel alit̄ te.

Consideratio viij

Tatus p̄uilegiatorū hoc hz. dū de pctis publicis absoluūt prochianos/vt ipsi debeant facere fidē de absolutōne/⁊ absolnēdi ptāte. si sup hoc a curatis parochialibus fuerint req̄siti. sub pena denegādi rōnabiliter talibus cū sedi cunt absolutos eucharistie sacr̄m.

Consideratio ix

Tatus p̄uilegiatorū hoc hz vt non debeāt inducere voto vel p̄missos/ alios ad eligendū sepulturā i ecclesijs ⁊ locis suis. Vel ad p̄sistendū in iā electa ibidē. Et hoc sub pena excōicatōis late sn̄ie. Debēt p̄terea reddere quartā ptē legatorū/seu funeraliū/curato parochiali ipsi⁹ defuncti/q̄ ps canonica noīatur.

Consideratio x

Tatus p̄uilegiatorū ad p̄dicādū debet p̄m qualitatē auditorum formare sermonē/ue corā laicis ⁊ sub ditis detegant̄ vicia clericorū atq̄ dn̄orū. Hoc enī esset extirpare vicia. sed nutrire rebellionē/ sc̄z murmuratōnis ⁊ cōtemptus apud audiētes. Fiat insup p̄dicatio p̄ncipaliter de pūctis nr̄e religionis in fide spe et charitate cū ceteris virtutibus. Sed ⁊ p̄sertim cōfessiones mulierū ⁊ iuuenū/non nisi locis patētibus ⁊ publicis audire/nec cōuenticula in cameris ⁊ angulis agere p̄sumāt. ab omni specie mala abstinētes se.

De vtroq̄ statu simul.

Consideratio j

Tatus vterq̄ curatorū. s. ⁊ p̄uilegiatorū/inuigilet cognoscere casus reseruatos p̄latis ne seducant̄ seducant/si transgredi. antur limites siue potestatis q̄uis expediret pauciores casus p̄sertim occultos reseruari vt sunt peccata illa carnis que frequētissime cōmissa vix confitent̄. p̄sertim per mulieres ⁊ adolescentulos.

Consideratio ij

Tatus vterq̄ studeat alter alteri⁹ onera portare sine cōtentōe ⁊ emulatiōe de rebus p̄dicatis/vel alijs/ ne si inuicem more comicū se mordeāt/cōsumant̄. Ne p̄terea surgat seda opinio ecclesiasticorū apud laicos ⁊ vituperet̄ ministeriū verbi dei. Nonne deus queso abundiues est p omnibus. Nonne pacis est deus nō diuisionis. Denicq̄ quid prodest pharisaica cōtentio de status p̄eminentia quin sanctius est dare operā. vt quis perfectus inueniat̄ q̄ si iacens in imis/de perfectiōe status glorier̄. Attento p̄sertim q̄ cōciliorū ecclesiasticorū obseruatio/nō p̄tita p duci sub regulis quibuscūq̄. quin necesse sit recurrere sepissime ad glosam sapientissimi Augu. tractā ex opibus xp̄i vicq̄ talia dant̄ in obseruātia animi p̄paratione. et nō semp opis exhibitōe. Que animi p̄paratio p̄t apud oēm statum ⁊ psonā xp̄iane religionis si vult inueniri.

Finit.

Incipit tractat⁹ eiusdem cancellarij Parisien. de modo viuendi oīm fideliū.

Ad nobiles Consideratio prima.

Regla pma q̄ spectat ad nobiles potentes ⁊ scabinos. ne pauperes vicz p potentiā suā opprimant ⁊ subditis suis oppressi p mittant. Malos vsus in villis suis destruant. Causas pauperū viduarum ⁊ orphanorū/libēter audiant. ⁊ cito iuste iudicent. Munera p iudicio faciendo vel festinando. aut retardādo nō accipiant. Nil a subditis suis extorqueant.

Ad milites Consideratio ij

Regula ad milites tangit̄ Luce. iij. Neminem cōcutiatis scz in psona p potentiam indebite. Nemini calumniā faciatis in rebus quā p militiā facere possetis. Et cōtenti estote stipēdijs vestris. i. de reddit̄bus vestris mītis tpibus accipiendo vo ad defendendā patriam. ij. Mach. xv. Accipe gladium sanctum munus ⁊c. Rom̄. xiij. Non sine causa gladiū portat.

Ad simplices Consideratio iij

Regula simpliciū quo ad ecclesiaz vt ieiuni ad missaz veniāt. In missa nō loquant̄ nec circūspiciāt. Ante missam orare debent/vt gratiā dei recipiāt. In missa memoriā passionis xpi habeant. Ante euangeliū sancti Johānis nō exeant. Sermones libēter ⁊ diligēter audiant. ⁊ referre post missam gras deo satagāt

Ad epos ⁊ plates Consideratio iiij

Regula epōrum ⁊ platorū satis patet ad Tit̄um. j. Oportet epm̄ sine crimine eē sicut dei dispensatorem Et Math. xx. Qui maior est vestrū sit vester minister. j. Cor. vj. Hortamur vos ⁊c. Est aūt officium epi malos corrigere ⁊ arguere bonos ⁊ pusillanimes pacificare. Quia sicut dñs Petro in psona cuilibet plati ait. Pasce oues meas ⁊c j. Thessal. v. Fratres corripite inquietos /consolamini pusillanimes. Be istis. ij. ad Thimo. iiij. Predicta verbū insta oportune importune. obsecra. argue. increpa. in omni patientia ⁊ doctrina. Et ad Gal. vj. Si preoccupatus fuerit hō in aliquo delicto ⁊c.

Ad clericos Consideratio v

Regula clericorū est hz doctrinam sanā vitā sanctā. famā odorīferam Heb. v. Sacerdotes habēt hostias p delictis suis offerre. et Augu. in regula sua. Sit vobis cor vnū ⁊ aīa vna in dño. Pā. Sacerdotes tui induant̄ iusticia Col. iiij. Induite vos sicut electi dei. viscera misericordie ⁊ pietatis habentes.

Ad religiosos Consideratio vj

Regula religiosorū ē viuere in obedientia. castitate ⁊ pauptate. Et debent deuote orare ⁊ cōtemplari. et carnē mortificare cōtra vicia ⁊ cōcupiscencias. Dñi Augu. in regula monachorū. In oibus ⁊ sup oia amet̄ ⁊ honorificet̄ deus. Et Hugo de sctō vic. de claustro aie. Sit ma religionis regula in hoc depēdere ⁊ plati custodiāt subditos suos /subditi plantis benigne obediant. deuoti sint senes. iuuenes vo laboriosi. Sit honestas in habitu. mediocritas in victu. Sint in claustro assidui/⁊ ad iniuriā rari. Non sint ciuiles sed claustrales. Sint intenti psalmis non cauſis. Non sit rumor in claustro sed dilectio In capl'o nō lites/sed confessio. In choro sit sacra simplicitas/⁊ circa altare reuerēte honestas.

Ad diuites Consideratio vij

Regula diuitū ne aliqd iniustū acquirant. Ne pter diuitias suas pauperes vicinos suos despiciant. Pauperes sustineāt. Oparijs suis bñ ⁊ cito psoluant. Adulatores neqz adulatrices in mēsa recipiāt. Diligēter ⁊ libēter ad cōcordiam vicinorum suorū laborent.

Ad pauperes Consideratio viij

Regula pauperū/vt diuitibus libēter ⁊ fideliter seruiāt. nec diuitibus pter diuitias suas inuideant nec pter pauptatē adulatōe vel detractōe peccent. Nec impatiēter sed gratāter pauptatem sustineāt/nec iniuste oitari cupiāt/nec ecclesias pter diuites vitent. Nihil sumant a familia suorum vicinorū/nec ab alijs requirant.

Ad virgines Consideratio ix

Regula virginū. Nō sint loquaces sed simplices corde ⁊ habitu. Ad virginitatem matris xpi cogitent. et eā diligāt. Chorcas vitent. Inter iuuenes nō sedeant. nec se ab eis palpari permittāt. nō amēt aliquē illicito amore. Regula

tores neq; adulatrices recipiāt nec audiāt. Orationes libenter dicāt. Turpia verba et inhonesta fugiant.

Ad viduas Consideratio xi

Regula viduarū est vt cōtinentiaz diligāt et in vestibus hūiliter se habeāt et ozonibus libenter insistāt. Noues suspectos in hospitio suo nō recipiāt. Be consilio pborū se gubernēt et viuāt. Sancta Anna et Elizabet viduas cogitēt familiā castā habeāt. Parū pvicos curāt

Ad nuptas Consideratio xij

Regula nuptarū est thimo. honoza rare supiores. diligere maritū. regere familiā. diligēter gubernare domū. Seipsam honestā et irreprehensibilē oñdere siue exhibere.

Ad mulieres Consideratio xiij

Regula mulierū est q nō se incadēter ornatas oñdant. Aures colluz guttur et caput tegant. Humiliter in ecclesia et vbiq; se habeāt. nec alias mulieres p supbiam suā inuent.

Ad maritos et vxores Consi. xiiij

Regula virorū ad vxores et econuerso ponit Epb. vj. Viri diligite vxores vras. sicut et xps dilexit ecclīā suā. Vxor aūt timeat virū suū. j. Petri. iij. Viri cohabitātes sm cōsciam/q̄si infirmiori vasculo mulieb̄i impartiētes honorē.

Parentū ad filios Cōsideratio xiiij

Regula parentū ad filios Epb. vj. Et vos pres nolite puocare ad ira cundiā filios vros. sz educate eos i disciplia. et correptiōe. iij. Lozz. xij. Mō debent filij thesaurisare parentibus. sed parē tes filijs.

Filiorū ad parentes. xv

Regula filiorū ad parētes est q parentes honozēt/et eis in bonis obediāt/nec eis sua furent. Ante eos nō rideant. A maledictōnibus oīno se caueant. Cum pentibus aliq̄n ad ecclesiā vadant libēter/in negocijs parentū suorū fideliter laborent.

Bnorū ad seruos xvj

Regula dñorū ad seruos. Epb. vj. Vos dñi eadē facite illis remittentes minas. et solnite dño qō iustū est et equū seruis pstate. sciētes q vos dñm in celis habetis. Ecc. vij. Ne ledas seruū tuū in veritate operantē. Seruus servatus sit tibi dilectus q̄i aīa tua. nō defraudes illū libertate. neq; inopē derelinq̄s illū.

Seruorū ad dños Consideratio xvij

Regula seruorū ad dños Colo. iij. Seruī obedite dñis carnalib⁹ non ad oculū seruiētes q̄si hoibus placentes. sed in simplicitate cordis/timentes deū. sciētes. q a dño accipietis retributōz hereditatis. j. Pet. ij. Seruī subditi estote in omni timore dñis vris nō tm bonis et

Ad familiam xviij

Regla ad familiā. Ne fraudē dñis suis in seruiēdo. negligēdo. faciant. Fideles sint in rebus suis custodiē dis. Nihil ab eis auferāt occulte/nec alios facere pmittāt. Nunciū malū nō faciant/vxoi vel filijs dñi sui. Be male rndēdo caueāt. Malos rumores fugiāt. nō i domo malū oīri possit/sed discordias etiā repozare vitent. Adissi cito reuertant. Ad expendem suā in/supbia vestiū nō expendāt. Ita viuant in humilitate. vt labor eorū sit eis in remissionē peccatorū suorū.

Ad mercatores xix

Regula mercatorū est vt non in die dñica mercent. Nec piurāt. Ab illicito sibi caueant lucro. nec ad diē vendāt vel carius pter dilationē. Ut debitū suū tpe pmisso soluāt. Nec sciētes mētiāt. Equā stateā habeāt/equa pōdera/et equā mensurā. Ad tabernatores xx

Regula tabernatorū est/ne pmittāt ludere ad taxillos in tabula sua. neq; in taberna sua. Deū blasphemare nō pmittant. nec meretrices recipiant de nocte. Plenā mensurā dent oībus. Vinuz cū aqua ad vendendū nō misceāt. nec aliq̄ pocula vel fercula aliq̄ mō ad vendendum defraudent. Ad hospites xxj

Regula ad hospites est q malos in hospicio suo nō pmittant/vel sciēter recipiāt. nec hospitibus suis furent aliena vel fenū. Nec sustineāt q hospites sciēter fornicent in hospitio suo. Iustam bonā rōnabilē cōputationē cū hospitibus suis faciant.

Ad senes xxij

Regula ad senes est. In ecclesia libenter iaceant. Iuuenibus bonuz exemplum pbeant. Be maledicēdo

sine malefaciendo ipsos reprehendat. Turpia verba nō habeāt/nec laudāt malicias eorū inuenibus. Ad ulierculas a bono nō retrahant. nec iuuenes laudent in supbijs suis.

Ad omnes xxiij

Regula ad oēs est. vt excōicatos vitent. Non se inebriēt. Pauperes pro posse suo sustineāt. Sacerdotes et religiosos/et ecclesiā vbiq; honorēt. Et de note ab eis doctrinā audiant. Festa bñ custodiant. Decimas rite soluāt. Detractiōes caueāt. Ab adulatōe/a blasphemia/a mēdacio/a periurio/ab assiduo iuramēto/a turpibus verbis/et maxie a luxuriosis verbis se abstineāt/qz circūstantes et audiētes ab eis inflāmanē. Precepta ecclesie teneant/ pnias sibi inūctas diligēter impleāt. Alter alterū ad bonū opus inuitet et de malo reprehendat. Bene libēter elemosynas. qz sicut aqua extinguit ignē ita elemosyna extinguit pcm̄. Ad issas sermones et cōfessiōes libēter colāt et frequētent. Ablata restituāt qz non dimittit pcm̄. nisi restituat ablatū vt dicit Augu. In vespe. i. in fine vite tormenta inferni. et gaudia padisi cogitent.

Regula olim pomē Math. xxviij. Baptisantes oēs gētes/in noīe patris et filij et spūssancti/vt p̄m illud Joh. j. oēs crederēt p illū. j. Pet. iij. In fide aūt oēs vnanimes. In oratione estote cōpatiētes. fraternitatis. amatores. misericordes. modesti. humiles. nō reddētes malū p malo. neq; maledictuz p maledicto sed ecōtrario bñdicētes &c. Eccl. xlvi. Deū time et mādata eius obserua. hoc est oīs hō &c. Vñ ad Gal. vj. Qui hāc regulā secuti fuerint. pax sup illos et misericordia. Finit.

Sermo eiusdem doctoris de tribulatōnibus ex defectuoso ecclesiasticorum regimine/adhuc ecclesie p̄nenturis/et de signis earundē/ex sūma pnū ciatus de cōceptōe gloriose virginis Ade ne in concilio Constantien.

Dabit vobis signū. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū. Esa. vij. recitatū &c. Nūc q̄ ad scām. Reuerē. pres et dñi restat oīdere quō signū oīpotētie/et sūme clemētie/factū sit signū cōtradictiōnis et ruine. Contradixit enī achaz petere signū qđ p̄ phetā. s. Esaiā a dño sibi erat p̄ceptum Nō petā inquit/et nō tēptabo dñm. Hoc quidē addidit/et non temptabo dñm/forma quidē pietatis sed non virtutis. Colebat achaz idolū qđ deserere noluit/et nō dñs exaltaret/et idolū vilipēderet: signum petere recusauit. Et p̄pter hoc teste b. Hiero. in glo. in graue ruinā incidit. qz totaliter a dño derelictus fuit. Verū quia ipsius achaz cōtradictio signi aduentū longe pcessit. Consideremus illud qđ iustus Symeon et timoratus/post signi ortū p̄phetauerit. Ecce inquit positus est hic in ruinā multorū in isrl̄/et in signū cui contradicet. Ad virginē vo/tuā inquit ipsius aiam pertransibit gladius Luce. ij. Ad vtiq; orto illo herodes implenit/qz mox pueri aiam q̄siuit. Postmodū dixerūt indei/ dixerūt psecutores. dixerē hereticī/q̄z aliq̄ vginē non de substātia carnis xp̄m edidisse dogmatizabant. Alij filiū nō pepisse sed fabricabant. Alij vo cognitā blasphemabāt. Alij dei matrē audire nō sustinētes/magnum illud nomen theotocon impijssime suggillabant. Sed cunctas hereses in suis auctoritatibus sola virgo in ruinā detrusit/qz archangeli signū nūciātis credidit. Sed p̄ter hos magis cōtradicūt alij sez moderni ecclesiastici qui nedū signo cōtradicunt sed gladio virginis aiam crudeliter transigunt. Per virginē noto ecclesiā cuius typum gerit virgo Maria/quā trabūin ruinam p̄ mala exempla. Neq; enī hereticorum atq; psecutorū contradictio. tantā ecclesie intulit ruinam/quin ipsa semp in sobolem creseret nimiā/immo quāto maiorem cōtradictionē sustinuit/tanto plures sue virginitatis defensores pepit. Tales pregebāt intrepidi in eius adiutoriū. galeam bonorū exemplorū imponebāt capiti. ac cingebant gladiū spūs/qđ est verbum dei. Porro si q̄q; hic videbatur calcari in sanguine tū viuebat/et ampli⁹ crescebat ex dei virtute/dño de ea loquēte sub noīe hierusalem Ezech. xvj. In die qua nata es inquit/vidi te cōculcari in sanguine tuo/et dixi tibi. In sanguine tuo viue/et loquit de tempore martyrū. Sequit et multiplicata es q̄si germen agri et grandis effecta es/emundauit

sanguinem tuū ex te sz cessante psecutōne
Brandis quidez effecta erat multitudine
credentiū. grandis speciositate virtutum.
grandis copiositate tpaliū. eodem ꝓpheta
subsequēter dicēte. Sedi inquit coronā de
cons in capite tuo/ꝛ ornata es auro ꝛ argē
to. Decora facta es nimis vehemēter ꝛ pa
fecisti in regnū ꝛ egressum est nomen tuuz
in gētes ꝓpter speciē tuā. qz pfecta eras in
decore meo/quē posueraz sup te. Magis
videt hystoria hec q̄ ꝓphetia. de pspenta
tate ecclesie. ¶ Sed qd Reue. pa. ꝛ dñi
de moderno tpe idē ꝓpheta subiungit
audiamus. Et hūs inquit fiducia in pul
chritudine tua. s. in tpaliū abūdantia/ꝛ secu
ta potētia/fornicata es in noīe meo/loqē
sublimitudinaries ō fornicatōe/ sic mulier p̄bes
venale qō nā fecīt venale dī fornicari. Sic
et dī fornicari fm doctores p̄bēs venale p̄
dādū p̄ vtute. ¶ Sequit. Et post oēs ab
ominatiōes tuas nō es recordata diez
adolescētie tue. s. de tpe martyrū ꝛ sancto
rū patrū. sed in cūctis plateis. ad omne ca
put vie edificasti signa ꝓstitutionis tue. ꝛ
abominabilē fecisti decorē tuum. Tūc se
qē punitio ꝛ grauis ruina. Ecce ego inqt
dabo te in manus odientiū te/ꝛ destruent
lupanar tuū. ꝛ demolientē ꝓstibulū tuum
. locū in q̄ exercebaē iniusticia ꝛ symonia
et denudabūt te vestimētis tuis/et auferēt
vasa glorie tue/ꝛ relinquent te plenā igno
minia. Hec dicit dñs oīpotēs Ezeb. xvj.
¶ Sed forsan aliqui blandientes sibi pu
tant hec sic dicta de futuro /q̄ nō sint timē
da/aut q̄ venire debeant de ꝓpinquo. Et
ideo q̄tis nō sit nostrū nosse tpa vel mo
menta q̄ pr̄ posuit in sua ptāte /tū ꝓpono
ex dictis doctorū/et sacra scriptura aliqua
contradictiōis ꝛ ruine signa adducere/ex q̄
bus possimus ꝓpinquitatez suspicari vel
conjecere. ¶ Pmū signū est rebellionis ꝛ
inobedietie. Et hō sumit ex verbis apti. ij.
ad Thessal. ij. Et nisi venerit discessio pri
mū ꝛc. Ubi be. Hieronymus. tj. q. ad inq̄
sitiones algasie exponit de romani imperij
desolatōe/inter quā ꝛ ecclesie psecutōes p̄
tpaliū ablatio/nullū ponit mediū. Quedā
glosa dicit q̄ erit discessio aliarū ecclesiarū
ab ipsa romana ecclesia. Magister supver
bo prēmisso bas simul cōiungit. Comple
ta inquit hac accessione ad romanum im
perium ꝛ ecclesie obedientiam aderit discessi
o ab vtroq; imperio. Accessionem novi
mus fuisse ante huius scismatis ortū post
modum completa videtur fuisse discessio.
¶ Et primo ab imperio tempali. Hoc sa
tis euidenter apparuit. quia vix civitas ba
ro aut miles/ante huius gloriosevirginis
assumptionem romano imperio obedire
curauit. Et si aliqui videbantur obedire.
hoc erat vel in sanguinis ꝓpinquitate. vel
presidentis ꝓvincie dominij potestate. ¶ Be
cessio a romana ecclesia/videtur in ecclesia
completa. Nam si primo vel secundo elec
tus in exordio scismatis fuerit pōtifex ve
re/tunc ab vtroq; /vel successoribus recessus videtur completus. Nam ad tantam
ambiguitatē vniuersalis ecclesia deuenit.
quod ignorat apud quam partem vera se
des romana erat nisi forsan deus alicui re
uelasse. aut Salomonis iudicium de pue
ro diuidendo. ꝛ vera ꝛ falsa matre hoc per
suaderet.

Secundum signum

desolationis est inuerecūdia. Et hoc su
mitur ex illo/quia efficitur moribus pe
ior q̄ fuit synagoga cum imminebat eius
ruina. Unde fm beatum Hieronymum.
triplex erat peccatum phariseorum qui et
dicebantur clerici iudeorum. scz auaricia/
quia columbas in templo vendi permitte
bant. Solum labijs deum honorabant.
Et tanq̄ hypocrite docebant que non fa
ciebant. Sed nunquid peius est sacrilegi
um ecclesiastica beneficia ꝛ spirituales po
testates prece. precio aut inordinato favo
re distribuere/q̄ columbas in templo ven
di permittere. An ne minus malum sit so
lum labijs deum honorare/ alioscz per hoc
ad deuotionem inducere q̄ locum minis
terij/solum spe questus suscipere/et cessa
re ob superbiam a laude dei/et silere. De ta
libus Esaie. lvj. Canes muti non valen
tes latrare. Canes impudentissimi nesci
entes saturitatem. Veniēt dies super vos
et cetera. Demum nunquid minus noci
uum videtur ecclesie propriam malicia hy

pocrisis pallio coopire/ et velut es sonans et cymbalū tinniēs: alios p̄dicatōis officium docere/ q̄ inuerecunde prauis moribus ꝛ exēplis subditos secū in ruinā trahere. Estimo enī q̄ nemo boni iudicij cōtrariū diceret/ sed illud dicere. iij. potius completum cōcederet. Justificauit aiam suam auersatrix isti. id est synagoga cōpatione p̄uaricatōis iude. Ibi Augenes/ de nobis inquit hec intelligit Ezech. xvj. dns loqns ecclesie. Soror tua samaria. i. synagoga/ dimidiū peccatorū tuorū nō peccauit/ sed vicisti eam sceleribus tuis. Sequitur ruina. Ergo ꝛ tu porta cōfusionez tuā. Et infra. xxiij. postq̄ diffuse descripsit malicia ꝛ destructionē synagoge. adiecit dices de ecclesia. Plus insaniuit libidines ꝛ fornicationē suā p̄bnit impudenter diuitibus/ ꝛ magistratibus ad se venētib⁹ indute veste varia Et bñ inq̄t idute veste varia/ insaniuit libidine. i. cupiditate diuitiax ꝛ p̄cupia deliciax Erat nāq; futux vt plati eccliax ñ vererēt ecclesie primitiue venerandā pudicicia/ p̄cio ac p̄cibus/ ꝛ impijs actibus infamare. Jtavt impletū sit qđ sequit. Confracte sunt māme pubertatis tue. Subiungit tunc ruinaz repetendo cām eius. Recessit aia mea ab ea sicut recesserat a sorore eius. i. synagoga. q̄ scelus tuū ꝛ fornicationes tue fecerūt hec tibi. loquit̄ de fornicatōne supius exp̄ssa. i. symonia.

Tercium signum su

mit̄ exp̄sonarū dispositōe. ꝛ est immoderata inequalitas/ qua alius/ ꝛ sepe dignior esurit. Illius et frequēter indignior prē multitudine ꝛ magnitudine bñficiorum/ ebrius est. Nam sicut in bona armonia re quirit̄ vocū inequalitas ꝓportionabilis tñ et moderata. q̄ si nimia fuerit tollit̄ melodia. Jta ỹm p̄bm ꝓpter ciuium disparitatem/ ꝛ p̄sertim indignorū exaltationem/ dignorūq; dep̄ssionē/ obnubit̄ policia. Et isto dicit q̄ politia in qua sunt plures mediocres. est diuturnior. Sed nō puto q̄ vnq̄ fuerit aliquarū gentiū policia/ in qua esset tanta sacerdotū dñs vt hi quidē essent maiores principibus huius seculi licet indoctiores. Alij eiusdē gradus ꝛ ordinis/ licet doctiores ꝛ sapiētiores delectiores vulgo.

Communitas enī talis apud eundē p̄bm vocat oligarcia. p̄terea videmus in corpe humano. cui ap̄s in pluribus suarū ep̄larum passibus ecclesiā cōparat. q̄ si nutrimentū fluit ad vnū membrum. ita vt cetera miter ingrossēt. ꝛ alia nimia attenuatōne demacerent̄/ nō p̄t duꝝ viuere. Sic in corpore ecclesie si supiores fiant ita graues attractione substātie. q̄ inferiores vix p̄nt ꝑ inopia se sustinere/ hoc est signū iam ꝓximę ruine. De talibus enī ait dns Amos iiij. Vacce pingues in hirl'm. qui calumniam facitis egenis. ꝛ cōfringitis pauperes. Ecce dies venient sup vos. Et infra ferro Ve qui opulēti estis in syon. i. in ecclesia.

Quartū signum est fa

stus ꝛ superbia p̄latorū/ et aliorū ecclesiasticorum. Quānis enī ex naturali prudētia et morali phia. silr ꝛ theologia cōcedit̄ q̄ ecclesiastici debent habere vnde possint honestius viuere/ q̄ populares. ꝛ plan q̄ subditi. Et hoc tñ non admittit̄ familie ꝛ eq̄rum ꝛ vestium supflua p̄pa q̄ raro absq; superbia p̄t duci ꝛ salua iusticia sustineri. ꝛ plerūq; nō sine iniurijs ꝛ delictis gubernanti. Nam tantus fastus in dei ecclesia potest̄ime tpibus istis non tam paucos mouet ad reuerentiā q̄ multos ad indignationē. et plures inuitat ad p̄dam qui se reputarēt forsan deo sacrificiū offerre. si possent quoꝝdam diuites ecclesiasticos spoliare. Tales fastuosos notat dns Amos. vj. Optimates capita pp̄lorum. ingredientes pompatice domū isti. Quibus insignū ruine in eodem cap̄lo ve dicit Esa. xxviij. Ve corone superbie pedibus conculcabit̄. Qđ abbas Joachim exponit de magnis p̄latis/ qui ꝓpter eorū superbiam ꝑ curat vt fiant in ecclesia dei scismata. Quintū signū summe ex tyrannide p̄sidentiū q̄ cum sit violenta durare ineternū nō p̄t. Unde ꝓpheta tyranni est querere nō bonū publicū subditorum. sed vtile ꝓpriū. Tales sūt pastores qui nō pascunt gregē dñi/ sed semetipsos. Quibus dicit ve Ezech. xxxiij. Gaudent de malefactis eorū quos pecunialiter p̄nt cōdemnare. Hec querit quis quantū debeant/ sed quātū quis soluere possit. Quibus dns dicit Michee. iij. Audite duces

bonus ist. Vos odio habetis bonū/ et diligitis malū/ qui violenter tollitis pelles eo rū desup eis. Qui comederūt carnes ppli mei, et pellē eorū desup excoriauerūt. Ideo dicit dns Ezech. xxxiij. Lessare eos faciā vt nō vltra pascant gregem meū liberādo eum de ore eorū et nō erit eis vltra in escā. ¶ Sextum signū est turbatio principū et cōmotio pplorum quā in multis partibus expugnat irrecuperabiliter destruere ecclesiam et destruxisse. ita vt impleatur illud Hiere. iiij. Contritio sup cōtritionē vocata est repente vastata sūt tabernacula mea. Ezech. vij. Adducā pessimos de gētibus et possidebunt domos eorū. et quiescere faciam superbiam potentū. et possidebunt sanctuaria eorū. Conturbatio sup cōturbationem veniet. et auditus sup auditum. Et ista videmus impleta in grecia. in hungaria. in inclito olim Bohemie regno. et pluribus vicinis regionibus.

¶ Septimum signū est recusatio correctionis si forte de principibus ecclesie intelligatur. qđ scriptum est Zach. vij. Noluerūt attendere et cor suum posuerunt vt adamātem ne audirent verba q̄ misit dns in spiritu suo p manus pphetarū suorū. Et Esa. xxx. Filii mendaces noluerūt audire verbum dei. qui dicunt. Nolite inspicere nobis que recta sunt. Loquimini nobis placentia. q̄ nolunt intelligere vt bene agant De quibus Amos. vij. Odio habuerunt in porta corripientē. et loquentē pfecte abominant sunt. Tales salutaria monita et sanctam scripturā reputāt fabulas. et iuxta meritum ecclesiam dns Osee. iiij. Quia tu scientiā repulisti. repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. Et oblita es legis dei tui. obliviscar et ego filiorū tuorū et pm multitudinem eorū ingnominiaz cōmutabo. Et erit sicut pplis sic sacerdos. Et Ezech. vij. Lex pibit a sacerdote. et cōsiliū a senioribus.

¶ Octauū signū est nouitas opinionū. Ex hoc enī surgunt hereses scismata orta defendunt et defensa radicata vt expugnari radicitus destruūt. Docemo enī tpe nullus quisq̄ interpretari et trahere nō verē sacrā scripturam/ iura sanctorūq̄ patrū instituta ad libitum sue voluntatis/ put amor odiū. inuidia. spes promotōnis/ aut vindicta/ eū inclinat. Aliqui eorū leuiter nimis alios hereticos dicunt. quos tm nondū hereticare nouerūt. Alij verecūdia ducti q̄q̄ forsan errores defendunt. ne leui opinione vulgi videant inquinari. Di inuicē vt ait apls languēt circa questiones et pugnas verborum. ex quibus oriunt inuidie cōtentiones blasphemie. suspitōes male. j. Thim. vj. Et ij. Thimo. iiij. Erit inquit tpus cū sanam doctrinā nō suscipient. sed ad sua desideria coacervabunt sibi mgros pruritentes auribus. Et a veritate quidē auditum auertent. et ad fabulas cōuertent. Fabule et nō sane doctrine quidē sunt/ q̄ in psuasibilibus humane sapie verbis/ vel in sublimitate sermonū/ aut vm zelum/ et cōtentionem aut inanem gloriā. nō in reuelatione spūssancti/ sed vm traditionē hoim consistunt. A quibus quatuor nos cautos reddit. vt nō circūferamini inquit omni vēto doctrine/ et nequicia hoim/ in astutia. et circūuentōe errorū. ¶ Preter hec sūt alia signa. viz recessus iustitie. Hec sunt cā destructōis romanorū put deducit Aug. libro de ciuitate dei. Destructio studiorum quā comitat penuria sapientū. et hanc secūbat destructio grecorū. Prelatio puerorum ac ignorantiū ac prauorum. Et hec erit destructio latinorū. ¶ Plura alia sūt scripta in pphetis de deiectiōe sacerdotalis honoris. Ex quibus et pdictis sapiens pōt concludere ruinā talium ecclesie de pinquo imminere. Et forsan iuxta illud Esa. xxx. Subito dum nō sperat veniet contritio. Quia Prouerb. j. scribit. Desperastis omne consiliū meū et oēs increpatōnes meas neglexistis. Ego autē in interitu vro ridebo/ cum irruerit super vos repentina calamitas q̄ veniet super vos tribulatio et angustia. Nec debemus reputare hoc impossibile. q̄ nostris tēpibus vidimus aliqua/ q̄ nup erant incredibilia. Et timendū est maiora esse in posteriorib⁹. Imoveris ille puto q̄ a multis annis nō fuerunt tot maliuoli/ tanti corde rebelles et animo accensi/ cōtra ecclesiā sicut his diebus. Videt el q̄

dñs conuertit cor eorum vt odirent popu lum eius. ⁊ dolos facerent in seruos eius. scz in sacerdotes. ps. cvij. ¶ Quos in longū cōpescere nequaq; valebimus. nisi signis virtutū manifestis ad benivolentiam eos inclinauerimus. Nec multum pderit/vel forsan ad modicū durabit vnio/nisi cessent pmissa signa. q etiā fuerunt cā scismatis. ⁊ sequat notabilis ⁊ magna morū reformatio. ¶ Ad hoc em Re. pa. ⁊ dñi deus omnipotens/miro quodā mō cunctis prius inestimabili/vos diuersos quin et aduersos/tanta multitudine in vnum cōgregauit. Ad vos totus mūdus tanq; ad signū ducens naufragantes ad portum/respicit hoc ipsa ecclesia inenarrabilib⁹ lachrymis et gemitibus a quo libet vestrū querendo requirit Job. xxix. ¶ Quis mihi tribuat vt sim sicut fui in diebus adolescētie mee. qñ omnipotēs erat mecū. Tunc em oipotes erat secum. qz in priscis patribus nullū apparuit cōtradictōis signū. Prestolat etiaz dies adolescentie sue. vt moribus ⁊ doctrinis sanctorū patrum decorata possit/vt ait be. Aug. in sermone sup cantica/exemplo virginis credēdo verbū diuinū concipe/et pdicando parere. rebelles qz ⁊ cōtradicentes vigore sue adolescētie in ruinā detrudere. Hoc significauit virga aaron. qñ dñs precepit Moysi Num. xvij. Refer inquit virgam aaron in tabernaculū. vt seruet in signum rebelliū filiorū isrl. Virga Aaron flouida ⁊ fructifera/ q; quis nō sarculo culta nec humefacta. virginē concipientē ⁊ parientem q; quis virum nō cognoscentē: signat q; posita erat in signū rebellig. i. cōtradicētium ⁊ ruinā. ¶ Et hoc pheta nūciauit domui dauid. vbi thema. Nunquid parum vobis est molestos esse hoibus. i. cōtradicentes. qz molesti estis ⁊ deo meo? ppter hoc dabit dñs ipse vobis signum.

Finit.

Sequitur declarato compendiosa defectuum virorū ecclesiasticorum.

Hoc te dicā mihi ecclesia fundata est sup firmā petram/flauerunt venti inūdauerunt flumina. non est passa ruinam. quō tu dicis reformatōe indiget? Aut dic in quibus. Sed si in nullis eius ptibus ethrogeneis. i. in eius statibus/ vel in nullis ptibus materialibus siue fluentibus. i. singularibus suppositis hodie correctiōe ⁊ emendatione ecclesia indiget/ queso vbi sunt tunc pcedentiū patrū/sanctē ⁊ rōnabiles constitutōes/innumerein eorum cōciliis/vel epīs papalibus tradite? quarū obseruantia nunc oblita nedum expediuit olim/sed ⁊ magis modo fidelibus saluberrima esset ⁊ opportuna. Et vt pluribus taceam ⁊ grandioribus. ¶ Primo vbi est q; eps bonus ⁊ pbatus opere ⁊ doctrina/eligat/non puer/non homo carnalis/spualium ignarus. ij ¶ Vbi est q; clerici in duabus ciuitatibus/⁊ ecclesijs pbendas vel plationes non habeant. iij ¶ Vbi q; p sepultura/confessione/ ordinatione/ pmotione/nullo pextu vbiancz aliquid exigat aut det. iiij ¶ Q; nullus principū laicor capellanū habeat nisi ab epo datū ei su ab epo deponendū vel corrigendū. v ¶ Q; nullus epus aut sacerdos muneribus pcibus ac fauoribus psonarum acceptōibus pmoueat. vj ¶ Vbi est q; epi extra dyocesim non morent. vij ¶ Q; non plures q; sufficiant ordinent. viij ¶ Q; episcopi ⁊ sacerdotes spectaculis ⁊ ludis non intersint/nec delectēt. ix ¶ Q; sacerdotes nihil fenoris. aut rustica ministerij exerceāt. nec mercatores venatores aut negociatores fiāt. x ¶ Q; negocia causarum festiuis diebus ⁊ in ecclesijs nō tractent. xj ¶ Vbi est hodie ne rectores ecclesiarū in suis structuris sint rebus /et in ecclesiasticis remissi/ aut plus propria q; ecclesiastica iura procurent. xij ¶ Q; non liceat dominis ⁊ platis obseruatōnibus superstitiosis gentilium attendere. nec diuinos consulere aut stellarum cursus respicere in agendis. xiij ¶ Vbi sunt synodi puinciales fm patrum constitutiones semel vel bis in anno celebrande. xiiij ¶ Vbi q; non licet quemcunq; clericum vel episcopū die dominico absentem esse. sed missarum solennijs interesse ieiunum. xv ¶ Q; clerici ad matutinum seu vesptinum officia non veniētes deponantur nisi episcopo vel decano satisfaciat. xvj ¶ Q; non liceat clericis ante tertiam bo

ram prandere. xxiij Q7 nullus sacerdotū a quinquagesima vsq3 pasca carnes comedat. xxiiij Q7 sacerdotes aduentum xpi ieiunent. xxv Q7 clerici a subiectōne non essent. xxvi Vbi est hodie neq3 p gradibus/pro dignitatibus/p diuinis sacramentis acapiat. xxij He prelati monasteriis vl' ecclesijs/consanguineos suos vl' nentur qui psalmorum cāticorū seu hymnorum ignari sunt. xxiij Q7 scripturis diuinis studeāt episcopi 7 sacerdotes/maxime monachi 7 religiosi.scientijs litigiosis 7 practicis omissis. xxiiij Vbi q3 oppressores pauperū potentes 7 tyrannos episcopi arguant 7 corripiant. xxv Vbi q3 per annos singulos episcopi parochias suas arcūeant cum effectu. xxvj Ut ad mē sam episcopi scripture diuine legantur. xxvij Q7 episcopus angarias 7 impositō nes vel huiusmodi grauamina subiectis non imponat. xxviij Q7 clericus scurrilis 7 verbis turpibus plenus ab officio retrabatur. xxix Vbi est nunc clericorum singularis decor continētie/in gestu in vestitu/victu/7 risu/ xxx Vbi ne clerici comam barbam ve nutrient.aut calciamenta 7 vestimenta aliter q3 religionem deceret habeant. xxxj Vbi q3 stipendia clericorum iuxta merita distribuanē psonarum. xxxij Q7 clerici nuptialia vitent conuiuia xxxiij Q7 clerici tabernas non ingrediantē nec in eis dominetur crapula 7 ebrietas. xxxiiij Vbi est illud cartaginensis concilij quarti vt episcopus vilem suppellectilē et mensam ac victum pauperum habeat/ et dignitatis sue auctoritatē fide 7 vite meritis querat. xxxv Q7 episcopus p reb9 transitorijs non leuiter litiget. xxxvj Q7 episcopus de loco ignobili ad nobilem p ambylationem aut auariciam non transeat. xxxvij Q7 studendū est clericis vt dissidentes fratres magis ad pacem q3 ad iudicium cohortenē. xxxviij Q7 clerici p plateas 7 ora discurrere nō debent. xxxix Q7 clericus quemlibet verbo erudiat 7 ne pauperes grauenē/vt paulus/artificio vitam querat. xl Q7 clericus artificio vel agricultura sibi victum absq3 sui officij detrimēto preparet. xlj Vbi est q3 clerici in aliena ciuitate sine causa legitima nō morenē extra p̄bendas vel ecclesias suas. xlij Q7 ab his qui sacris diuinis inseruiūt singularis castitas custodiat. xliij Q7 clerici actus secularium vel p̄curatōes nō suscipiant. xliiij Q7 laici clericos actores vel rectores sibi nō constituant. xlv Vbi est hodie illud Calcedoneñ. cōcilij.monachi tantūmodo intenti sint ieiunijs 7 orationib9 in locis vbi renūciauerit seculo/nec ecclesiasticis/vel secularibus negocijs p̄pria monasteria deserendo insistant. Et maxime q3nid opus est monachos euocari/cuz inniti seculares hodie studeant in facultatibus litium iuris scz 7 legum. xlvj Vbi est/q3 nō liceat ep̄o a sua ecclesia plus trib9 hebdomadis abesse. xlvij Vbi q3 clerici alleatores venatores 7c.cōtinue p̄mentur xlviij Q7 officia ecclesiastica pecunia non obtineanē. vt nihil p ordinatione vel passio vel pastillo deē aut acapiat. ca. v. epl'e tercie Greg. pape. Nunquid vult mō verbum illud esse verz.scz beati Hiero nymi(q3 qui clericorū audierit ambe ei9 aures tinniant) Veteres inquit scrutans scripturas inuenire nō possum scidisse ecclesiam 7 de domo dei populos seduxisse/ p̄ter eos qui sacerdotes a deo positi fuerāt et p̄phete. Et Crisō. sup illud Mathē. xxj. Et intrauit Jesus templum/sicut dixit de templo omne bonum egrediē.ita 7 de tēplo omne malum p̄cedit. Si eñ sacerdotium integrū fuerit tota ecclesia floret. Si autem corruptum fuerit/omnium fides 7 virtus marcida est. sicut cum videris arborem pallentibus foliis/intelligis quia vicium habet in radice.sic cum videris populum indisciplinatum sine dubio cognosce q3 sacerdotium eius nō est sanum. Ubi est forte p̄pter hoc/deuotio 7 obedientia inferiorum defensio militū/pax p̄ncipū rp̄ia norum/ad finē vt inter se cōcordes impugnent scismaticos 7 infideles .recuperando regiones quas iam xp̄ianis abstulerunt 7 peruerterunt. ¶ Sed nunquid hodie omnes sacerdotes domini 7 prelati in antedictis 7 post dicendis culpabiles sunt malis Absit. Reliquit enim dominus sibi in israel septem milia virorū/ quorū genua nō sunt curuata ante baal. iij. Reg. xix. ca. 7c.

xlix Iterū ad quid expedit aut quid vtilitatis ecclesie confert tam magnifica prīcipū gloria/ et tam superflua platorū et cardinalīū pōpa/ vt q̄si se hoīes esse nescire faciant Et q̄ vtiq; abominatio/ q̄ vnus teneat ducenta/ alter trecēta bñficia ecclīastica. Nonne inde cultus diuinus diminuit ecclesie depauperat/ valētibus viris et doctoribus priuat/ fidelibus mala exempla dant. l Quid sibi voluit/ q̄ cardinales solū de vna natōe/ vel q̄si de vna patria fiebāt. inter q̄s de singulis/ vt notabilibus linguis aliqui esse deberēt. nunq̄d apud xp̄m est dīa/ greci/ et latini et almani/ hispani/ et hungari nē. lj Quid est q̄ hodie vnus vtinā mediocriter doctus/ tenet q̄tuor quinq; vel sex vel octo bñficia. quoz vno nō est dignus. quibus octo sustentari possent/ doctrinis/ oīonibus/ et diuinis laudibus insistētes. Attē dite an potius hodie equi/ canes/ aues/ et superflua ecclesiasticorū familia p̄timoniuz ecclie comedere debeāt/ q̄ pauper xp̄i vel q̄ ad diuini cultus ampliationē et p̄ insideliū p̄uersione/ aut in hmōi pietatis opibus modis cōgruis expendendū sit. lij Quot hodie loca diuini cultus vt monasteria et venerabiliū martyrū ecclie/ rome/ et alibi/ ob p̄dicta et ex platorū incuria deserte sunt et destructe. liij Judicate etiā si iustū q̄q; sit/ vt exactōes ab epis clerico imponi. vt collectoribus soluat. liiij Quid ē etiā q̄ hodie oēs mediū xp̄ianitatis/ pinguibus abūdans bñficijs tanq̄ centrū q̄etus ambiūt. derelictis ptibus ecclie in circuitu/ vbi impij ambulant inuisitatis/ et doctoribus immittēdis et p̄mouēdis vacuis et incultis. Ubi finis ē debilis. vtus ipfecta. scismatici abūdant. infideles impugnāt vtiq; opus eēt in lege xp̄i erpitorib⁹ platis et doctorib⁹ mgr̄is/ atq; p̄bitori et abūdantiori militari ptāte. lv Quid ē q̄ gladius ecclie. s. excōicatio in sui cōtēptū mō tam leniter extrahit et p modica re. vt pro debitis vel hmōi tam crudeliter in pauperes extendit. lvj Quid est q̄ vna cā sup modica re durat tā multis annis q̄re litiū plixitas pauperū spoliatrix/ cōuenīēti mō nō rescindit. lvij Quare quersis iudeis de eorū bonis/ miserioditer non dat vite necessitas potiꝰ q̄ egestare cōpulsi apostatent et xp̄ianos impietatis arguāt. lviij Etiā quare nō ordinat/ iudeos inter xp̄ianos morari non debere. nisi vel xp̄ianis fermēdo vel agros colēdo. vel in mechanicis laborādo acquirāt. victū suū/ et non vsurādo/ eis in pctū/ et xp̄ianis in spoliū. lix Quid etiā si vult/ q̄ q̄rundā ecclīasticarū cathedraliū canonici calceis rostratis/ vestibus accurtati/ abiecto habitu clericali/ et assumpto militari/ in armis et hastilibus se exercēt. Epiq; cappa/ suppelliciōe/ libroq; depositis/ arma sumūt in campis armati pugnāt vt p̄incipes seculares. lx Quid est q̄ nō nulli plati iurisdictionē spiritualē et tpalē quibusdā potētibus tyrannis et auaris/ p certa summa locāt/ in grauamen ecclie/ subuersionē inflatie. et oppressionē pauperū. lxj Quid est q̄ hodie epi abbates monachi sūt pl⁹ officiales fisci q̄ xp̄i. totis nisibus militātes mundo. in curijs p̄incipū et secularīū iudiciorū seu plamentorū. lxij Ecce quid sibi vult etiā q̄ modo potius oēs epi plati et parochiales sacerdotes p papam cōstituunt/ q̄ eligant psone note et aptiores de patria. vt nō peregrinent ecclesijs hoīes extranei in moribus et linguis/ et cōsuetudinibus. lxiij Quid ē q̄ hodie potentū et nobiliū pueri ecclesiasticis dignitatibus p̄ferunt et clerici famosi si in vita et doctrina eis subijciunt. lxiij Quid est q̄ nunc spūalium penitus ignaris. qui a puero mundane litigiose sectantur vt legum quarū studium sacerdotibus est p̄hibitum/ vacauerūt. regimen ecclesie potius cōmittit. Nunquid ecclesia p muliē gubernāda est/ et nō potius p tra mozē mūdi/ eo q̄ scriptum est nolite p formari huic seculo/ et cetera multa. lxv Rursus oculos apite/ et inquirite si que hodie claustra monialiū facta sunt q̄si p̄hibita mereticum. Si que consecrata canonicoz monasteria fiant q̄si foza et diuersoria. Si que cathedrales ecclesie facte sunt sicut spelūca ptorū et latronū. lxvj Sentemini si alicubi sacerdotes incōsuetudines durerunt sub p̄tertu ancillarum habere cōcubinas. lxvij Judicate si tanta imaginū et picturarū i ecclesijs varietas expediat. et an plebes simplices nonnunq̄ ad idolatriam puerant. lxviij Dicite si tanta religiōū

merositas ⁊ varietas conueniat. ¶ lvix ¶ Ex aiate si fligiõs militares faciũt debitũ habeãt i honore sacerdotũ. ⁊ uet mores. fidẽ. regulas ⁊ canões patrũ. ¶ lxx ¶ Discutite si expediat q̃rũdã tã larga exẽptio ⁊ ꝓuilegia no atq; ordinarioꝝ coertõe sit ꝓmoda subducño. ¶ lxxj ¶ Si cõuenat Urbanũ q̃ntũ/ obstãte nimia sctõꝝ multitudie canonizari. ¶ lxxij ¶ Si deceat q̃rũdã nouorũ sanctorũ festa solẽnius pagi/ q̃ꝑ ꝓpuorum aplorum ¶ lxxiij ¶ Si istũ sit ꝓuores sanctoꝝ solennes ecclias deseri ⁊ destrui/ redditibus a collectoribus vel cardinalibus leuatis/ ⁊ q̃ꝑ post ad eorũ memoriã vel q̃ti gloriã/ capellulas nouas edificari. ¶ lxxiij ¶ Rursuꝝ pensate si equũ/ est fatuos ꝑesse/ ⁊ sapiẽtes lubesse. iuuenes dñari. senes famulari. ignotos ardua discutere. scientes loqui non audiri. equorũ famulos in ꝓmotõibus ꝓponi/ eloquiorũ dei discipulos postponi. ¶ lxxv ¶ Perquinte si q̃ scꝑture apocrife/ aut ignãtia in detrimentũ fidei introducte sint ones/ aut hymni successu tpis studio vl de cõceptõe virginis glorioſe ⁊ cõsilio. ¶ Sedate iniquas leges. consuetudines prauas emẽdate. Nonne in Saxonia repunẽ iniuste leges a theologis impugnate. Et q̃ xpianorũ cõsuetudo damnabilior eẽ põt ea/ qua iam clerici ⁊ laici ⁊ ꝓinquipes vbiq; insaniũt sanctissimam natalis noctem celebrãtes ludo taxillorũ/ nõ contemplatõne celestiũ ministeriorũ. Nonne in liuonia cõsuetudo inoleuit/ vt nulli rusticorum sacm eucharistie deẽt. Nõne ibi dem repit q̃ vir duas vxores viuas habeat ⁊ mulier plures mantos ⁊ Quid plura ⁊ Ab epis ad cõcilium generale veniẽtibus de qualibet ꝓuincia/ de omibus inquirite abusiuis cõsuetudinibus/ ⁊ pniciosis ritibus qua cuiq; occasione in ecclesijs ⁊ hoim statibus regionũ diuersarũ introductis vt sup deuiatõibus ꝓmissis ⁊ consilibus/ oẽs ecclesie status/ vel in generali cõcilio reformetis. aut in concilijs ꝓuincialibus reformari mandetis/ vt de aũcte vestra repareẽ ecclesia/ ⁊ purgeẽ domus dei ab immũdiciis vicijs ⁊ erroribus vniuersis. Hoc aũt vt diligenter fieret/ sancti ꝓuores patres ordinauerunt. ⁊ ordinatões eorũ posteriores semp in concilijs cõfirmauerunt. vt. s. bis in anno in qualibet ꝓuincia celebranda esset synodus. ¶ Ain in canonibus ter raconeñ. concilij. c. viij. ita dicit. Propter ecclesiasticas causas ⁊ altercationũ solutiones placuit ꝓ singulas ꝓuincias bis in anno concilia fieri/ cõuocãte metropolitano oẽs epos ꝓuinciales/ ita vt ad cõcilium ꝓcedant oẽs ꝑsbyteri vel diacones/ vel bi q̃ lesos se existimãt vt in cõcilio cause examinare ad iustum iudiciũ pducanẽ. Hec ibi ¶ Scom capm carthagineñ. concilij tercij dicit sic. Placuit vt ꝓpter causas ecclesiasticas q̃ ad ꝓuincie plebẽ sepe inuente sunt/ singulis annis cõciliũ ꝓuinciale conuocet. Rursus capm septimũ toletani cõcilij serti/ q̃uis inquit ꝓuora nequaq̃ silue runt de tanto sacnore cõcilia/ rõ dictabat vt ea q̃ frequenti ꝓuaricatõe iteranẽ/ freq̃nti sñia cõdemnent. q̃uis vt scribit in eodẽ cõcilio/ sepe pullulantia prauitatis germina. sanctorũ sepissime patrũ iusta noueri mus seueritate damnata. tñ q; crebris conspiciũtur denuo vigere radicibus iusticie actionis vigore/ radicitus ea amputari sancimus. Ceterũ capm tercij quarti concilij toletani ita loquit. Nulla pene/ disciplne mores ab ecclesia xpi magis expellit/ q̃ negligẽtia sacerdotũ/ qui cõtemptis canonibus ad corrigẽdos ecclesiasticos mores synodos facere negligũt. Ob hoc a nobis diffinitũ est vt q; iuxta antiquorũ patrum decreta/ bis in anno/ difficultas tẽpis fieri cõcilium nõ sinit/ saltẽ semel a vobis celebret. Ita tñ vt si fides cã est/ aut quelibet alia ecclesia cõis generalis totius hispanie et gallie synodus conuocet. Si vo nec de ecclesie cõi vtilitate tractabit. spãle erit cõcilium ꝓut vniuscuiusq; ꝓuincie metropolitanus elegerit peragendum. Hec ibi. ¶ Ex quibus oibus arguit a sitis/ q̃ etiaꝝ ꝓpter defectũ conciliorũ generaliũ totius ecclie q̃ sola audet intrepidie corrigere oẽs ea mala q̃ vniuersalẽ tangunt ecclesiã manentia diu incorrecta crescũt/ et inueta sũt de malo in peius donec tandẽ iniqua sub fictõe cõsuetudinis/ reputẽt licita. ¶ His itaq; pactis vt in illo sit nostrũ explicuisse/ a q̃ nobis fuit inchoasse. inuisibilis omni-

nm creatoris principis pacis implorio opē
suffragijs/vt meis verborū energia/tenui-
bus hortamētis vim tribuat effectus pop-
tatā fragilitatemq; humanā/veritatis illu
stret fulgoribus/vt intentōni pietatis se nō
opponat pinacē/ne diuine seueritatis vl-
cio postmodū corripiat cōtradictores ⁊ nō
vt recto rōnis libramine amplectētes viaz
cōsilij pacis miscōia pfluens/pax ppetua
et gloria suscipiat sempiterna.

Clemens vrbano litē q; mouerat/ergo.
Explicit errantē codex vasurus in orbem.
Consilij placeat nominē epl'a pacis
Si facit anterior torpor vel demius error.
Ut taceāt lingue/mundū transire libelle.
Scisma necat tale pote cōaliū generale.
Clama/nō metue mōtes transire p altos.
Per siluas/⁊ aq̄s/valles/laceraſq; miricas
Non defers merces/sed veri portores tu
Et si displiceas veri q; nuncius/ex quo
Assem vir valet esse tuū/qd si laceraris.

Finit epistola pacis.

De eodem scismate

aliud tractatus eiusdem.

In inquisitōne veritatis tan
gentis primū scisma/⁊ statū
eius/optet nō ee monoculū: sic
q; tm̄ vno oculo ad rem ipsam
attēdamus qō fit/dum illa tm̄
modo q̄ p pte nr̄a faciūt aspicimus. et ad-
uersus rōnes videre negligimus. Et quia
multi/vt suppono/offerēt oculis videre vo
lentiū/rōnes/q̄ faciunt p sua opinione/ in
materia q̄ nunc ventilat. s. de subtractōne
obedientie a dño nr̄o in toto vel in pte. de
creui quedā silr in aspectu adducere/in op
positū faciētia. ¶ Primo notet q̄ ⁊ q̄lis p-
sona ⁊ cuius fama ⁊ status nunc tractat/⁊
quibus priuilegijs/qua dignitate/⁊ supio
ritate/dotatus est. Idcirco sūme cauendū
est ne qd temere aut inconsiderate aut p̄cipi
tanter fiat. ¶ Secio notet q; obtulit semp
⁊ publice in p̄mo p̄sistorio/q; viz habebat
pmtitudinē animi ad mortē p omnib⁹ sus-
tinendā/anteq; nō fiet vnio eccl'ie. ¶ Ter
cio notet/q; cessio sua si nūc fieret non esset
p̄ueniēs/sed pessima/nisi prius ab aduersa
pte alia sentiremus. Et ita nō p̄z accusan
de periurio si nō cesserit vel cedat/pr̄ialiter/
Si dicat q; nec hoc petiit ſ; q; reddat seuo
luntariū et pmptū ad cessionē. ¶ Primo
videat si iuramentū hoc importat qō vo-
caliter nūc istud offerat. ¶ Secio aduertat
si illa oblatio de pmptitudine ad mortem
satis hoc importat q; etiā patus est cedere
anteq; nō fieret pax. ¶ Tercio videatur si
possit hr̄e colorē sufficientē/ad excusationē
suā. q; vocaliter p nunc nō offert cessionē
anteq; sciat voluntas eorū de aduersa pte
q; estimat forsan ⁊ nō sine apparētia/q; ad
uersarij magis fortificarent vel indurarēt
Et dicerēt interp̄tātes istā oblatiōz in ma-
lum/q; difficit de iure suo/⁊ hoc nō sine co
lore. ¶ Quarto principaliter notet/q; p bul-
lam in rūsione tercia/offert simplr et absolu-
lute/q; vult tenere iuramentum in forma.
¶ Quō igit̄ potent argui de periurio? Si
dicat q; intelligit aliter iuramentū q; cardi
nales ⁊ alij/nō obstat. q; nondū videmus
necvenimus ad hoc/q; cessio debeat cōple
ri quousq; videremus de rūsionibus obo
rum alterius obedietie. Et si tūc papa ve-
lit subterfugere/⁊ glosare et ita pacē p hoc
impedire: locum habebit interp̄tatio ⁊ glo
interpretationis si mala sit impugnatio.
¶ Quinto notet q; p nunciū applicū/q; no-
uissime venit/ fecit multa offerre dño regi
et alijs/sup declaratōe voluntatis sue. ⁊ dif-
ficile eet iudicare euz nisi talia scirent/q; nō
nō est necesse reuelare vniuersitati vel oib⁹
p̄sertim vbi negocia nō tractant ita secre-
te/quin faciliter sciri possint. ¶ Sexto no-
tet/quin facilr sciri possint. ¶ Sexto no-
tet q; in quarta qōne inter illa q̄ ponunt
supponit q; papa fuerit p̄testatus de non
recedēdo a vijs suis. qō multi oīno falluz
estimāt imo potius offert oēm viā rōnabi
lem. ¶ Septimo notet q; via cessionis est
ineffica; ⁊ insufficiēs si alij de alia obedie-
tia nolint illā recipe. Et iō mirū videret q;
ad talē viam q̄ ex ypothesi possibili eet in-
efficax/aliquis obligaret. ¶ Si dicat q; §
saltem papa teneat scōm p̄parationē ani-
mi acceptare istam viam. Non video qua
liter istud possit negari/qr etiam teneat acce
ptare isto modo mortē. Sed q; nō habeat
istam p̄mtitudinez nō pōt sciri. cum sit in
mente. Nec videt q; teneat explicare voce
vel signis exteriorib⁹ p̄ nunc/p̄ter aliq

ncta circa tertiū notatū. q̄ nec etiā hoc in
uit. Et forte expediens est silere vsq; ad
ūs renunciatōis/ ꝓpter ambitiones illoꝝ
qui tenderent ad papatum/ diuersis vijs/
cautelis ⁊ modis. ⁊ possent impedire factū
totū. ¶ Octauo notet̄ q̄ possibilis est alia
forte acceptabil̄/ ⁊ in hoc casu qui clarus ē
papa sufficienter se absoluet apud deum et
hoies. si illam viā acceptet p quā fiet par.
Istam suppositō q̄ cessio de se eēt via meli
nō semp melius bonum cadit sub obliga
tione. quin sufficiat minus bonū accepta-
re. Duobus eñ ꝓpositis bonis maioꝝ et
minoꝝ. stat q̄ ad nullum obliger. Stat etiā
am q̄ ad minus obliger/ ⁊ nō ad maius. ⁊
stat q̄ ad vtrunq; obliger/ sub distinctiōe.
Et in casu illo est questio apud doctores/
an teneat acceptare maius bonum. et non
est dubia illa questio si maius bonū sit mi
bi difficilius/ sed si ceteris paribus ⁊ stan-
maius bonū/ dicunt aliqui q̄ pecco ꝓpter
cōemptum/ apud alios oppositū est mul
tum ꝓbabile. Unde ꝓpter expiendam li-
bertatem meam/ vel aliquod tale/ possum/
et videt̄/ licite maius bonum deserere mi-
noꝝ acceptato. Tunc applicet̄ in casu no-
stro ⁊ constat q̄ papa dicere potent de ista
via/ ⁊ alia minus bona/ q̄ cetera non sunt
paria. ¶ Nono notet̄ q̄ papa non potest
teneri ad cessionem secluso iuramēto/ nisi
in tres conditiones ponant̄. Primo q̄ p
cessionem habeat̄ vnio. Secō q̄ alter nō
posset humanitus haberi. Tercio q̄ ma-
lū illud ꝓpter qđ sit cessio facienda. sit mor
uerum a iabus/ ⁊ q̄ p cessionem nō auge-
atur. Hunc bene attendamus si rebus ad
huc stantibus vt stāt p̄sertim apud aduer-
sarios nostros/ quoꝝ opiniones ignora-
mus. posset dici apparenter aliquam triū
conditionū deesse/ nunc in cessione. ¶ De-
cimo notet̄ q̄ etiam de pte nostra/ rex his-
panie ⁊ rex arroganum. ⁊ p̄sertim eius po-
pulus/ nō sunt adhuc determinati ad istaꝝ
cessionis/ immo dicunt multi vidis-
se multas ītas/ quibus oppositum dare p
pendit̄. Et istis sic pdurantibus cōstat q̄
cessio non esset via totaliter sufficiēs. imo
multi formidant. ne iam sit formatus vn⁹
rancor ⁊ quoddā seminariū discordie inter
illos hispanos ⁊ arrogon̄. ex vna pte/ con-
tra gallicos/ ⁊ interp̄tant̄ q̄ in odiū eoꝝ
volūt papā deponere/ qz de patria. ¶ Un-
decimo notet̄ qualiter p determinationes
istarum qōnum si nunc fierent/ posset po-
ni scisma in fide inter vniuersitatē ꝑisien̄.
⁊ papā nostrū ⁊ sibi adherentes/ ex vna
pte. Eundē ⁊ alias vniuersitates alterius
obedictie/ q̄ sunt emule eius/ ⁊ in quibus
sunt clerici ⁊ viget vniuersitas. ¶ Duode-
cimo notet̄ modus qui tenet̄ de scedulis/
et modo vocum seu opinionū/ vel delibe-
rationū/ qz in illis que fiunt p modū vni-
uersitatis/ facultas theologie ad quaz spe-
ctat principalissime illud negociū non ha
bet nisi quartā vocem. ⁊ facultas medicine
tantā. ¶ Terciodecimo notet̄/ quō potest
requm salua cōscia q̄ a papa qui non est
iudicatus scismaticus/ aut hereticus/ pos-
set remoueri obedientia/ circa ea q̄ ad eum
semp spectare confessa sunt. Et aduerte de
bent talia agentes/ sup penis exp̄ssis/ et de
peccato ad deum. notat̄. q. iiij. noue cū ibi
allegatis. Si dicat̄ q̄ papa ostendit se scis-
maticū. hoc nō est clarum p p̄cedētia. Item
non est talis iudicatus ab habentibus po
testatem/ ⁊ nō est in potestate libera cuiusli
bet sic iudicare de papa. ⁊ ab eius obedien
tia remouere. aut contemnere sentētias su-
as vel iurisditionem diminuere. Et videa
tur si tales sunt suspecti de scismate contra
papam. Item notēt p̄incipes quid tales
facerent contra eos si impune auderēt ⁊c.
Et quam fidelitatem seruarent. quia sic di
cere possent q̄ essent tyranni. ¶ Quar
todecimo notetur si expediret simpli-
citer eccl̄esie q̄ prelati darent beneficia. et si
melius distribuerentur attento statu eo-
rum et familiarum ⁊c. Et an studio si in
vniuersitatibus haberent beneficia. Et an
mali prelati fierēt peiores. quia magis ho
norarentur. et eis adularetur in peccatis.
¶ Quintodecimo notetur q̄ si expediat
principes incitare/ ad remouendum vel di
minuendum iurisdictionem vel redditus
ecclesie/ sine ratione siue alterius autorita-
te/ ⁊ si bona melius distribuerent̄/ ⁊ si licite
hoc facerēt. Et si totus clerus finaliter infra

breue tp̃us pderet̃ 7 affligeret̃/maioribus
primo destructis 7 afflictis. ¶ Decimose-
xto notet̃ circa iuramentū pape. Si factuz
ante papatū liget eū postq̃ est assumptus
Itē si posset secū dispẽsare. Itē si iudicet q̃
vergat in detrimētū salutis 7 totius eccle
obseruatio iuramēti. Itē si interp̃tatio spe
ctet ad eū. Itē si magna ps clericorū spāli-
ter doctorū vtriusq; iuris diuini 7 huma-
ni/sit secū/q̃ obseruatio illa iuramēti esset
in detrimentū salutis ꝛc̃. An excuset̃. Itē
vt iam dictum est offert q̃ vult obseruare.
Et q̃ laboret̃ interim apud alios. Itez si
habuerit causam male suspicandi in mate
ria ista/7 caute rñdendi/ attenta variatõne
circa eum/7 Clementē/7 moribus quorū-
dam cardinaliū. Et qđ sibi negabat̃ mo-
dus practicādi viam cessionis. ¶ Decimo
septimo notet̃ q̃n prima rñsione sua/in q̃
aliqui dicunt eū reprobasse simpliciter mo
dum cessionis: non põt hoc erp̃sse haberi/
qz illud qđ ponit de scandalo 7 pricie ꝛc̃.
referet̃ ad modum exequendi illam viam si
eēt ineptus. Et ideo illum petebat moduz
exequendi. 7 circa hoc miranē aliqui/ quõ
hoc sibi potuit rõnabiliter denegari/ cum
maxime hoc tangat eum /et sit caput ꝛc̃.
¶ Decimooctauo notetur/ 7 aduertat vni
uersitas/quõ aliqui de suppositis impro-
bant simpliciter 7 de plano vias quas ipsa
reputauit vtiles bonas 7 cõuenientes/ 7 p
quaruz qualibet posset haberi pax 7 rõnes
ad hoc dedit 7 se obtulit in lris patẽtibus
qualibet illarum/cõtra quelibet sustinere.
Et videat̃ si circũstantie sic sunt immuta-
te vel ex psona/vel tpe// q̃ oẽs vie alie p̃ter
cessionem sint facte ineptę 7 insufficientes/
immo q̃ illaz coloratores/aut opinatores
digni sint punitõe/vel infamarõne/ 7 p̃ser-
tim. qz impugnatõe dictarū viarū aliaruz/
fiunt rões ab aliquibus/qui p̃ omni rẽpe
militant contra eos. si quid virtutis habe-
ant. 7 si sit in honorẽ vniuersitatis ipsa vi-
derit. ¶ Decimonono notet̃ spāliter ꝓba
tio concilij generalis. qđ tñ necessario fien
dum quidã bñ appareter psuadebant/pro
pter electionẽ noui pape. Et hec est ratio
in snīa breui. Quia magna ps catholicorū
ẽ neutra/sic q̃ credit q̃ neuter sit papa. aut
in dubio suspensam se tenet. Istiꝰ p̃ter
habent credere aut dubitare /de cardinalis-
bus vtriusq; ptis. q̃ nõ possint etiã silr eli
gere papã nouũ. qz si neuter sit papa mor-
ma ps eorũ/nec habet nec habet põt ptã
tem creandi nouũ papã/nec alij quicumq;
a cardinalibus nisi p̃ concilium generale.
Supposito q̃ oẽs catholici ꝑticulariter cõ
sentirent in aliquos certos/ p̃ eligendo no
vo papa si nõ fieret collegialiter nihil effet
Illoquin Urbanꝰ intrusus habuisset ma
ximã apparentiã: Si dicat̃ q̃ cardinales so
li antiqui creanbunt nouũ. Primo dubiũ
est apud multos an pdiderint ptãtem cli
gẽdi. Item si alij cardinales oẽs sunt veri
cardinales si antiqui nõ habeb ũt nisi ptis
les voces. Alij eñ habẽt ptãtem in electõe
pape. sicut ipsi. Ideo nõ esset firma ista rõne
plena pacificatio oĩm sine cõcilio generali
¶ Uicesimo notet̃. Si papa incipiat perse
qui alios/qz videtur inter cetera q̃ illi qui
sunt p̃ se ab eis psequunt̃/ 7 quedã talia. 7
vtat̃ excõicatõibus vtrũ ille erunt timãde
vel nõ. Si remoueat bñficia vtrũ regient̃
alij qui capiãt. Si illi excõicent̃ 7 nõ caret
vtrũ psumendũ sit silr̃ q̃ alij nõ curabũt 7
q̃ debẽt cõuiuere 7 cõicare cũ eis sicut ãte.
Et qđ erit remediũ in celebrare volente 7
in articulo mortis/an erit aliquis sic negli
gens p̃ viam salutẽ aut temerarius q̃ nõ
formidet snīam illius quẽ tenet aut tenere
debet papã. saltẽ qui nõ est iudicatus nõ ee
se talis. Et qđ erit etiã in vita remediũ/vel
releuamen.

Sequitur item alius tractatus de eodem.

Presupposito q̃ papa possit ꝑ
fieri scismaticꝰ 7 hereticus. Eo
etiã q̃ de his criminibus pos-
set accusari si de his esset vehe-
menter infamatus 7 suspectus.
Quoꝝ vtrũq; qdã negare volueri ¶ Que-
rit vtrũ reb⁹ statib⁹ vt nũc turbate sũt in ec
clesia sit expediẽs accusare iudicialiter oĩm
modi crimĩb⁹ hereseis 7 scismat̃. Primo
q̃ sic/quia nõ debẽt fideles se exponere ali
crimini. Amãs eñ periculum gibit i illo in
qt sapiẽs. Sz obedire hoi scismatico vel he
retico vt vero pape eẽt diserimẽ pcũ morta

lis vt videt. Et nō obedire eidem si sit verus papa/ꝛ nō scismaticus/ē silr discrimē. ō in casu dubio sicut ē mō apud multos/ dz inqri ꝛ scirī vitas. Et videt fūdari posse ista rō in regula mgrali theologie. q̄ dubitās ō aliq̄ actu an sit pctm̄ mortale/et facit. Cuius rō assignat illa q̄ dicta est. q̄ ex apud multos an bñdictus sit scismaticus ꝛ hereticus/vel nō. pz ad oculū de multis q̄ sibi obediūt/ꝛ alij nō/etiā ō sua obedientia. etiā de eodē regno/imo ꝛ in eadē vniuersitate vel collegio. Tollēdū ē igit illud dubiū a cordibus hoim/ne obediendo ex ponāt se discrimi rōne dubitatōis añdicte Hoti. xix. di. Anastasius/q̄ coicauit fotino et achacio. Sc̄o sic nō minus nocē anda. quā fuit expediēs scire an subtractio sit p̄tinuēda. ſz expediēs fuit secundū vt nūc supponit igit ꝛ p̄mū. Añs p̄ p̄ma pte funda tū videt insufficāēti silitudine. Addito eti aliq̄ oblata p benedictū ꝑē q̄ multi variē sentiūt de subtractiōe p̄tinuāda vel nō p̄ti nuāda. Dicētibus alijs. q̄ bñdictus satisfacit. ꝛ cessant cause subtractōis. Alijs in oppositū asserētibus q̄ nec cessāt/imo nec cessare p̄nt vt vnq̄ possit ī papatu ius hēre ꝓpterea neccaria ē vt videt iuridica discussio. Tercio sic. Charitas obligat ꝛ mandat curare ō p̄mis ꝛ eoꝝ salute/et reditiōe ad cognitionē vitatis. si ḡ sumus certi sufficāēt q̄ Benedicto nullo mō est obediēdū sub pena scismatis/q̄ scismaticus ē nos ex hoc debem⁹ p curare q̄ alia regna vel singularia supposita cidez nullatenus obediāt. ꝛ hoc fieri nō p̄t absq̄ discussione iuridica vt videt. Nam si nō vacarēt alij. ipi de facili ꝓtempnerēt q̄cq̄d agerem⁹. Si aūt adhuc dubitamus/redit argumentuz p̄mū q̄d exponimus nos discrimi p̄tinuando subtractionē ab illo. Cui aūt sit obediēdū dubitamus. Quarto sic aut cautela p̄cisa fuit nccario via cessiōis sicut mlti tenēt/dicētes q̄ sic fuit p̄nunciatū p cancellariū ffrācie ex deliberatō ē ꝓ alij p̄latoꝝ nec aliē p̄lati iudicauerūt/aut fuerūt cū h⁹ alie cause. Si p̄mū/cōstat vt dī q̄ offert ipe benedictus/ꝛ dñs A. obtulit eādē viā cessionis ꝛ largius q̄ petebat. Si sc̄m dicat q̄ fuerūt alie cause/q̄rē an cessent. ꝛ si sic. idē q̄ ꝑus. Si nō cessāt ipe/ḡ Bñdictus p̄tinuat pctm̄ suū in grāde scādalū tot⁹ eccl̄ie ꝛ ita dz p̄fecti fieri p̄cessus ꝯ eū ad eius destitutionē totalē realiē ꝛ facto/q̄tin⁹ possit eccīe melius ō pastore p̄uideri. Silr tales cause q̄ nō notificate sūt apud oēs nec certe/ille debēt māifestari/ne ex ignorantia faciāt sibi restitutōnē aliq̄/ꝑ q̄ꝝ auxiliū ipe possz multiplicāē grauare eccīam/ꝛ p̄cipue suos cardinales/ꝛ alios sibi inobedientes q̄s odit ꝛ pseq̄t/vt multi estimant/odio capitali/sicut ex minis eius ꝛ p̄cessibus vt fama fert ꝯ eos inchoat/iudicāē. imo p̄ hoc possz destituē oēs cardinales veteres: ꝛ nouos creare. Exaltare fautores suos ꝛ alios iusticie zelatores crudeliē ipugnare. Dis aūt inconueniēt. b⁹ q̄s nō videat expediens eē remediū apponē. Hoc aūt fieri nō p̄t. vt videt absq̄ iuridica inuestigatōe causaꝝ oīm/ꝛ motiuoꝝ tā iuris q̄ facti/sup rōnabilitate subtractiōis ꝛ eiusdē p̄tinuatiōis. Addūt aliq̄ q̄ oīa q̄ p̄mīt exūs in carcere sup cessiōe/refutabit dū erit liber/et allegabit timorē cadentē in p̄stātē virū. Alij dicūt q̄ hoc nō impedit. alioq̄n obligatus eēt nūc ad impossibile. q̄ nihil p̄t agē nisi ī carcere dū sp in illo ē. Nō ē tñ alibi p̄ꝝuādus. nec in reḡ nec exī/vt alioꝝ ē assertio

Ad oppositū arguit sic/ Discussio iuridica dz coā iudice cōpetēti fieri ꝛ audita pte. ſz nulla p̄sona/vl̄ etiā coitas/nisi eccīa aut ꝓ aliū gñale repñtans eccīam/ dz ēe iudex cōpetēs pape. imo nec ip̄m p̄t iudicare vt q̄dā iuriste dicē volūt/ſz p nūc oppositū supponiē. Cōcludit ḡ q̄ ista accusatio/ discussio/ꝛ declaratio/fieri debebit coram ꝓ alio gñali totius eccīe saltē ist⁹ obediētie Tūc vlt arguit. si nō ē expediēs celebrare hmōi ꝓ aliū ꝑ hac cā p̄napaliē nō ē expediēs discussionē fieri. ſz nō ē expediens celebrare hmōi ꝓ aliū gñale ꝑ hac cā/ igit ꝛc. Suppositā maioze/ꝓbat minoz multiplr Primo ex pte ꝓ uocāt. Sc̄o ex pte ꝓuocatoꝝ. Tercio ex pte medij ī tractādo. Quarto ex pte finis in obediendo. Primo sic ex pte cōuocātis. Alla cōgregatio dz vim ꝓ alij gñalis/nisi fiat in forma iuris. vt sal-

tem non erit verisimile vel necesse q̄ oīs obediāt sñie talis ꝓgregatiōis q̄ nō erit in forma iuris cōuocata/ꝛ ita erit totū qđ ibi ageē dubiū/fluctuās et invalidū. Cōcilīū aūt generale nō pōt ꝓuocari in forma iurī nisi autoritate sūmi pōtificis di. xvij. cum ibi allegatis. Et pīm si sit aliqs talis/vel talis reputatus in eccīa/ꝛ si nō ptinaciē refutauerit celebrare concilīū/dū sup hoc rō nabiliē fuerit req̄situs. Istas duas exceptiones reputarēt aliq̄ iuristaꝝ etiā supfluas q̄ tenēt regulā in suis ēmis gñaliē ee verā tm̄ ita dicimus in ꝓposito. Supponimus insup q̄ Bñdictus nōdū depositus est ꝺ papatu/q̄ nec fuit iudice accusat⁹/nec auditus/ꝛ p ꝓs nō ꝓuictus. Nā ꝛsi hereticus ꝛ scismaticus sit iure deponēd⁹/ꝛ apꝺ deuz sic mereaē nō ē tm̄ depositus de facto ante sñiam. nō. v. q. iiij. Noue. ꝛ glose super hoc vbo. Exēpla sūt multa in sīlibus materijs/de epis/aut inferioribus ꝓncipibus aut plāts. Qđ siqs dixerit nō ee expectandā sñiam a iudice latā dū ferat a iure/dū notoriū factū ē. Istud dicere ē ꝓfūdere omnē ordinationē policie/ꝛ ꝺ omnē eccīe regulā. Nā quilibet ad libitū dicere poterit de nō notorio q̄ ē notoriū. ꝛ sic quilibz erit iudex in cā sua. Sicut ad ꝓpositū pōs possemus applicare. Nam multa dicūt a multis ee notoria crimina ꝺ Benedictū: q̄ alij vel negāt/vel approbant. Deinde dicentes q̄ papa hereticꝰ mior ē quocūq̄z catholico ꝛ iuriscitiōi eccīe subest/ intelligūt q̄ ab alijs pōt vt inferior iudicari. sz añ iudicīū debz sp reputari maior. Nō em̄ inse quimur errorē quorūdā dicentiū iniustū/ nō posse iuste dñari. Jura ad hec non allego/q̄ totus textus libī cōcilioꝝ ab Jsidoro/plenus ē q̄ cōcilīū nullus robur hz nec pōt ꝓuocari nisi autoritate pape/ꝛ q̄ etiaz ante oīa spoliatus dz restitui. In prologo vocat istas duas regulas duas claues et duos gladios sufficientes ꝛc. Et ē casus in terminis de symaco papa. q̄ licz accusatus eēt de hereli/cōuocauit cōcilīū et ante oīa restitutus est. Postmodū se purgauit. Reperiē etiā q̄ clerus romanus. ſ. cardinales puniti sūt eo q̄ a papa discesserāt. His suppositis arguamus vltra/quō dñs Benedictus cōuocabit cōcilīū stās in carcere et spoliatus vt dicit. Qualiter etiā illi q̄ nō restituūt obediētiā iā subtractā sibi parebūt. Qualiē etiā ipemet in cā sua audiet vt iuris ē. si nō relaxet sue deē libertati tem in cōcilio. Qualiē pterea poterit multos a cōcilio abij ee vel petē remouere tāq̄ inimicos sibi/specialiē ꝓrios fratres dominos cardinales. Et an cām habeat sup hoc rōnabilē videte quid presumendum. ℞ Scđo arguiē ex pte conuocādoꝝ. Q̄ si verū sit puerbiū. Ubi multitudo ibi cōfusio. papue hic hz vitatē q̄ non est vnio sub aliq̄ capite neq̄z sub eadez regula siue lege. Sz conuocādi de diuersis regnis. imo de eodē regno nō ꝓuenīēt i iudicio et opinione sup eodē capite/p realē et oīmodā obediētiā vt verisimiliē supponit. Et hoc ē q̄ nō ꝓueniūt sub eadē regula siue lege/ q̄ ē de subtractiōis rōnabilitate/ dicēbus alijs subtractionē bñ factā ꝛ ꝓtinuandam. fore/alijs nō sic. sed ꝛ male facta fuit. Et si bñ facta. tñ rebus imutatis nūc ē mutāda ꝛ ita murmur erit inē eos. ꝛ q̄s cōpescet illud. Beniqz nōdū scimus an alij ꝓncipes volēt cōuenire nobiscū/ p̄ pīm ad hoc tractandū si p̄sciverint. Necesse tñ ē vt p̄sciāt nec p̄sumendū est q̄n ante oīa hoc sare gitēt/dū ꝓponēt eis istud cōcilīū. Q̄ si ab eis vitas celeē ꝛ mēdacijs seduca q̄rant. q̄ indecoꝝ hoc eēt imo ꝓculosissimū et scandalosissimuz/nesāt neo. Q̄ dicāt eis nos velle tractare an Bñdictus sit verus papa vel scismaticus/ꝛ q̄ certū putāt in dubiuz reuocare. verisimilius est q̄ nō debūt se ex tos ee nec velle hoc discutere/ sicut obedientia ptis intrusi nūc vsqz nō det. Ecce igit q̄ difficile sit vel impossibile cōuocandos in vnā viam ꝓsugere ꝓ discussiōe negocij qđ loquimur. Tercio sic arguit ex pte medioꝝ in tractādo. ꝓ resupponam⁹ itaq̄ illud/qđ nō ē verisimile/q̄ oēs vnanimi assensu ꝺ ista obediētia/velint conuenire ad cōcilīū/ptractādo hāc materiā/ꝛ si nō solā tm̄ ꝓcipue/ꝛ ꝓnapaliē istā. Constat q̄ Benedictus ꝛ sui ꝓ se audiēt in sui defensiōe. ꝓterea videndū est ante omīa si ea q̄ oppo nunē ꝺ ipm vel opponēt sint talia/que debeant facere fidem omnibus etiā sibi obedientibus et fauentibus. q̄ si non sint talia et taliter cuidētia non solū frustra. imo cou-

90

subtiliter es. Ponemus/nos qui subtractionis continuationē defendim⁹/ꝛ ponemus nos in periculo note scismatis.ꝛ pdem naciōis obprobriose. Addito hoc q̄ fautor⁹ amor multū impediūt iudicia hominū/ ergo maior pars in concilio erit de eis qui subtractionē aut saltē subtraciōis ꝓtinuationē reprobēt/nō restat nisi vt pdēnemur

¶ Nec valet hoc dicere/q̄ dñs non permittet errare concilium/qm̄ in eis q̄ sūt fa. cti aut inris posituī/ꝛ breuiē in oībus aliis/ꝓter q̄ in materijs q̄ sūt pure de fide/ecclesia fallit et falliē/p̄ fuata charitate. Ꝓz cū ꝓpellit aliq̄ē habitare cū nō sua. Institucio Positiōes. Subtractio fuit bene facta vel male facta;nō sūt ꝓpositiōes pure de fide. cio. ¶ Ꝯursus ad idē si Bñdictus accuse tur de aliq̄bus/qs dubitat quin accusabit fratres suos ꝛ alios aduersarios/de pluribus/ꝛ forte ō maioribus/ꝛ magis coloratis/ꝛ fundatis tā in materia fidei/q̄ in materia scismatis. Exempli gra. Accusabit cardinales ō rebellione ad eū/ꝛ conspiratiōe/ ꝛ crimine machinationū dolosarū/aut de alijs crimnib⁹/vt symonia ꝛ silibus. Item habz quedā scripta aliquor⁹ in q̄bus sunt hereses manifeste/dū credūt eundē impugnare/vt q̄ soli cardinales sint successores apostoloꝝ. Q; eccia tota non possz creare papaz/nisi per mediū cardinaliū nec vnq̄ potuit. Q; res expresse ꝓhibita a deo si in rem/debz fuari in reuerentiā iuramenti. it. Q; Jepte occidens ppriam filiam meruit. Q; deus potest obligari. Item de alijs. Q; pñt ee plures pontifices. Q; decreta et decretales plus nocuerunt ecclie q̄ profuerunt. Q; claues date sunt vnitati non vni. Q; oīis obediens vel ꝑcurans obedientiam ad ipm Benedictū/stantibus terminis in quibus sumus/ est scismaticus. per consequens pertinax. Q; ꝓbabile ē/stante dubio ꝓbabili et notorio. de aliquibus contendentibus de papatu/dicere q̄ alter⁹ est obediendū/ est error in fide ꝛ morib⁹. Nam cum casus pūtis scismatis sit in tali dubio probabili ꝛ notorio. si vnq̄ fuit vel erit tale dubium. oīs qui obedierūt vsq; nunc vel obediūt vni parti vel alteri/erāt in fide ꝛ moribus. Item q̄ in eodem dubio quilibet contendens tenet cedere inrē si q̄ habz ꝛ similia. Item q̄ a papa licz appellare.ꝛ q̄ licite appellatum est in hac materia. Cuius tamen oppositum determinauit nuper totum concilium cardinalium vt dicitur. Item forte accusabuntur multi ō multis criminibus tam in fide q̄ in moribus.que debent puniri morte.ꝛ merentur fm leges ꝛ decreta perpetratores taliū exheredari ꝓ se ꝛ suis posteris ꝛ ita videre fatale est q̄ horrēda scissura fieret. Ita tamē debere fieri in contrectādo materias antedictas/videtur verisimilius. Nam si Benedictus accusetur ad mortem ꝛ sui fautores.nonne credibile est/atteuto suo q̄ alios similiter accusabit ad mortem si potent prestim si fautores aliquos habeat/eorū quos accusare voluerit inimicos odiosissimo ꝛ forte accusabit prelatos regni de sententijs excōmunicationis multis/ ꝛ nominatim.quia consenserūnt cōtra iura vt dicet.ꝛ contra ecclīasticam libertatem/subsidia ꝓ dominis temporalibus absq; causa manifeste necessitat; ꝛc. ¶ Prelati econtra volent se tuere. Volent etiam dare beneficia ad nutum sicut modo/ et hoc forte Benedictus nō volet neq; sui cardinales. Item forte retorquebit oīa cōtra predecessorem suuz Clementem ꝛ sui fautores/ qui contra ipm allegabuntur. saltem quoad ipa concernunt modos diuersos machinandi ꝓ impedimento vniōis/nō dico q̄ iuste/sed nec etiam q̄ iniuste/ parcat omnibus deus. ¶ Postremo quo ad hoc videnda sunt scripta continentia rationes contra Benedictum.et videātur similiter rōsiones/atq; ponderentur. Et forte videbimus quicquid sit in re/q̄ nō potent sufficienter de heresi aut scismate conuinci/ quod tamen exigitur. Est enim difficillimum conuincere aliquem pertinacem/ et incorrigibilem fuisse ante iudiciuz. Nam ꝛ si aliquis millesies repetierit/ꝛ ptestatus fuerit ante sniam/ q̄ defendet errorem suū nec revocabit/tū admittē ad veniam in puncto sententie proferende/ si se monstret penitere ꝛ velle stare iudicio superioris sui/q̄ vnis ipe Nam videatur oppositum in suo ꝓialogo. Cōtra quod est ꝓsus

et lex ecclie. ¶ Quarto sic arguit ex fine cō alij /in obediēdo. ¶ Videamus itaq; ꝑm veram iustā estimationē. Si qlibz ꝺ cō alio tenebit maiorē ptē bñ sentētiasse q̄ tūcūq; sit in sui obprobriū vel dānū/vel infamiā. Nā cū cō aliū etiā totū posset errare vt dictū ē in his q̄ tractāda hic ꝓponūtur/nōne poterit leuiter dicē ꝑdemnatus in hoc cō alio/certe cō aliū erravit/ concaliuz male sententiavit. ꝯfuit hic inimicicia vel odiū/vel ignorātia facti vel alicuius similis. Consideremus obsecro/si ps q̄ subtraxit nec vult obedire/cōdēnaret male egisse aut saltē debere obedire. An pareret huic sñe. scio q̄ facile est dicere/ ita/ obedirent. Scio q̄ etiā ita obedire possent. Sz an hō debeat ꝑm moralē estimationē ⁊ cōiecturā credi/ex his q̄ vt in pluribus accidant humanitus. viderint q̄ sic videt ego nō video Si vō nihil sentētiaret/irrisoriū ⁊ vanū erit cō aliū. Si aliq̄d sentētiaret qđ non teneat. erit pricipiosuz/ ⁊ scandalosissimū ꝓ oībus cōalijs in posterū celebrādis/ ⁊ erit scismatuz ꝺinumerabiliū ⁊ irrepabiliū causatiuū/ nō solū inē istā obedientiā in ptibus suis imo ⁊ inē istū obediētiā ⁊ alterā. qm̄ remanebimus in irrisiōe et in infamia apd eos ppetua/infabulā q̄z ⁊ derisū. ¶ Et forte non poterit ee concordia in modo restituendi/ q̄ alij volēt ex toto/ alij ex pte. Jsti volent in spūalibus/alij in tempalibus. Aut ergo volumus nos q̄ subtraximus/ restituere obedientiā. ⁊ ita melius ē q̄ nosipos libere faciamus q̄ coacti indicio. Aut nolumus/ ⁊ ita exponimus nos periculis ptactis si petamus concaliū. ¶ Sz dicet aliq̄s istud concaliū peti debeī/nō qđ fieri debeat/aut speret. sed qđ interim absq; scandalo tpus ꝓtrahatur/quo currēte moriet̄ur. Benedictus ⁊ ita liberabit nos dñs. ⁊ eligendi libertatē dabit. Posz hic alligari illud vulgatū pueris notissimū. Jn mortē alterius noli sperare salutē. ¶ Quis scit enim q̄tum vivet qñ moriet. ¶ Et interim i quo statu sumus imo in quos status corruim? nemo nō videt. Porro et si cras moreret. Benedictus attēdamus incredibilia pericula. Primo diceret ab inobedientibus sibi q̄ mors eius fuisset proditorie accelerata. ⁊ ita suspecti de hoc ꝓsequerent. Jtem obedientes nunc sibi/obedientiā negarāt/ ab illo qui nouiter eet electus. Tum quia iudicaret cardinales amisisse ius electiōis tum quia verisimiliter aliū eligeret per alios quos cardinales q̄ non subtraxerūt. Aut forte ad aliam obedientiam se diverteret. Jmo rebus se habētibus inter nos/vt se habēt ceciis est qui nō aspicit periculū divisiōis similis in regno francie/ qualis nō fuit a diebus sue institutionis. Et sane eo periculosior eet divisio. quo magz intranea ⁊ quo magis inē capita regni. Et q̄ sō speciē religiōis fieret. Nam tunc expecandū eet/illud qđ dicit scriptura. Amicū q̄ vult recedere ab amico/occasiōes q̄rit. Et illud decreti. Cāsma disponit ad heresim. q̄ recedens ab eccīa/errores fingit vt recte discessisse videat. Et hoc iā periculū habemus in ianuis nisi celeriter ⁊ cautissime prouidemus. Addito q̄ nulla sit implacabilior ⁊ irremediabilior divisio q̄ illa q̄ fit sub religionis ptextu. Jntātū q̄ in hoc casu potet frater se obsequiū pstare deo q̄ cōdē fratrez. Addito ꝓterea q̄ magna pars/ ne dicā maior nō spōte cōsensit in subtractionem. Vel nūc dū videt q̄ secuta sūt/volumaria ⁊ pnissima ē obedire/ ⁊ reuerti/nec obstat forte ad reuertendū nisi timor. q̄ sublato/ ⁊ data audacia. ipi etiā cum periculo cōtis ⁊ rex suaz suam ostenderet voluntatem. ¶ Quid si descēderimus ad particularia/que sciēter omittim⁹ arbitramur indubie q̄ rei huius ingens ⁊ honēdus pauor teret aspectus ⁊ stupore vehemēte sola sui cogitatione causaret. Ue ve regno huic scandalis. ve pesti scismatice/si divisionis in regno adducat. sicut iam posuit in imperio. Sed ve supra modū si nobis hereses parturiat. qbus ipm scisma irremediabiliē radicetur/ ⁊ radicatum iugiē alatur. crescat dilateē/ atq; roboreē.

Ex his omnib⁹ hinc

inde tactis/ ⁊ insolutis/perspicuū est in quali labyrintho vir egressibili positi sumus/ ⁊ vinculis vix extricabilibus irretiti quasi vicz posuerimus in rhetibus pedes ⁊ in maculis eorū ambulemus/ iuxe verba Job. ¶ Cum igiē angustie nobis sint undiq; ⁊ cū ignoramus quid agere debeamus

go in insipientia mea hoc solum video re
fidui/ & consilij/cum iosaphat rege.ij. Pa-
ralip. xx. vt oculos nostros ad deum dirige-
mus/si forte auertat iram suaz a nobis.
Si forte non auferat ꝑ silū a prudētibus &
senioribꝰ sic videt hactenꝰ abstulisse. Quā
uis hoc fieri in tanta peccatorum abomi-
nabilium colluuie in tam obstinata et in-
correcta flagitiorum nephandorum mul-
tiplicatione/vix expecto & vix spero. nisi q
misericordie dei non est numerus. & solus
ē medicus/qui desperatos morbos ad sa-
nitatem adducit. ne glorietur ante eū stul-
ta presumptuo omnis carnis. quasi homo
pacem effecerit. ¶ Si quid antē vel in du-
bio dicere necesse sit/ pro remedio presenti
dicam sub correctione. Videretur itaqz an
de oīa/tractandum hoc negocium inter
dominos omnes de sanguine regio. com
muni consensu & absqz maliuola/aut acer-
ba contentione. cum quibusdā peritis nō
nimis hinc vel inde affectatis. Et qui nō
tm timerent de statu suo in posterum/ nec
tm affectarent nouam status exaltationez
q mentiri velle presumerētur/inordinato
timore/odio/vel fauore cuiuscūqz. Quibus
in vnū congregatis/& ambulare volentibꝰ
in domo dñi cum consensu/sperandus est
in illo qui est deus pacis & dilectiōis. & cu-
ius locus in pace factus est. & qui est in me
dio eoꝝ qui se congregant in nomine suo.
ipe expediens aliquid in materia mini-
strabit. Alioquin si seorsum per contentio
nes/& partialitates/& simultates & cōmina
tiones negocium hoc ꝺ pace restauranda
tractetur. non nisi diuisiones crudeliores/
& multipliciores generabuntur/& erit time-
dicabile vulnus. Et tandez qꝺ dei pietas
auertat super capita nostra dum contende
mus & rixabimur/imo dū nos plus q̄ ho-
stiliter ad mortem persequemur/ irruet q̄q
uersū/hostes alieni/insidiatores regni hu-
ius/ad pdandū & vastandū paratissimi/et
nos iam/nō vt hostes suos. sz vt scismati-
cos & hereticos/& saracenos liberius perse
quendos inuadent/vt in fabulis aqla feas
se fingitur/de rana & mure/certātibus. Sit
vtina vanus iste timor quē timeo/nec ta-
men timere desinā/pus q̄ aliqꝺ remediū
dij genꝰ aliud q̄ qñ video aspicē meruero.

Sequuntur quedaz

per ꝓfatum dnm Johannē Gerson edita tempe scismatis ecclesie.

Daturus occasionē sapi
entibus/vt sapientiores fi-
ant. ꝓpono eoꝝ examina-
tioni ꝓpositiones negatiuas
que sequūt̄ super materia
cōmunis conalij huiꝰ obe
dientie. Et quibus patebit citius si sit ex-
pediens aut non/conaliū hmōi celebrare.
& si sic. que cautela debeat obseruari.

Nō expedit fieri con

aliū generale huius obediētie/ad tractan-
dū & sentētiandū de crimimbus dñi Bñ-
dicti sibi ꝙ quosdā impositis/vtputa de ꝙ
iurio/& scismate/et hereſi/aut ꝺ suspitione
vehemēti sup istis. ¶ Primo qꝺ obediētia
ista in se & in ꝓtibus suis diuisa est circa iu
dicū/ꝺ actis ꝙ papā. alijs dicētibus qꝺ bo
nus ē/& sufficienter obtulit ꝑsertim nouissi
me. alijs ꝓ tranū afferētibus. Tractare igi
tur talia coram multitudine tam multipliciter diuisa/eet potiꝰ induratio & noua mul-
tiplicatio diuisionū. q̄ aliaꝝ sedatio. atēto
q ita requireret dñs Bñdictus fieri super
dictis hereticis illoꝝ qui sibi subtraxerunt
¶ Secundo qꝺ ꝓ alium hmōi ad hunc fi-
nem. aut fieret ꝑm formam ꝑscriptā a iure
aut noua intentiōe. Si ꝓmo modo cōstat
q bñdictus deberet ꝑesse etiam sub noua
submissione/& tm rebus stantibus vt stant
nō videt̄/ quis locus eet aptus sibi ad se-
curitatem cum detineat inclusus. Nec vi
det̄ q ꝓmanentes in subtractione sue vo-
cationi obedirent. & ita nihil agerēt. Si au
tem fieret conaliū ꝙ nouos modos ꝓter
formam iuris non videt̄ modus verisimi
lis/ante celebrationē conalij/quō prelati &
pncipes in vnū concordarēt. vno volen-
te vnū modū/alterꝺ aliū & eet tractatus in
tractando hoc dispendiosissimus et sum-
ptuosissimus sine magno fructu. ¶ Ter-
cio qꝺ in determinatiōe huius materie ne-
cesse eet multa cōcurrere & allegare/tā gen-
tia fidem & mores/sed tales materias non
expedit in hoc conalio ventilare ad deter-
minandū ꝓut statim dictū est. ¶ Quarto

quia nunc omnia ꝑñt fieri ad vnitatē vniuersalem ecclesie/erga alias ꝑcurandam/ quēadmodū si tota hec materia eēt in concilio isto terminata/siue papa remaneat siue non/attento q offert oīa que nouiter electus quecūq; possz offerre/imo apō talem aut ꝑ tali nouiter electo/fieri possent noue colligationes ⁊ confirmatiōes peiores prioribus/⁊ fieret verisimiliē noua diuisio/aut iam facta cōtinuareꝫ in hac obedientia. ¶ Non expedit fieri concilium ad tractādū determiandue materias fidei. Rō ad hoc quia eēt dare occasionē scandali et periculi magni i fide nostra. si aliud determinaret ista pars siue altera/in materia q̄ oēs tangit. ⁊ q̄ ab oibus dz approbari. quē admodū patuit de latinis ⁊ grecis. ffacile tn eēt ⁊ verisimile q determinationē i hac ꝑte factā/nō approbaret altera ps. ꝑsertim si in aliquo tāgi videreꝫ status eoꝝ in materia hac scismatis. sicut tn tangeret etiam apud istā ꝑtē. Et forte ita apud aliā dicūt multe assertiones ō fide in q̄bus eēt aduersissima sn̄ia inter diuersas obediētias. imo ⁊ inter multos eiusdē obedientie. Ut sup materia appellatiōis a papa. Et sup eo q renuēs cedere/aut cessionē facere ē scismaticus. Et q non adherēs subtractioni est suspect9 ō scismatice/ vel ecclesie aduersus vel in latitudine scismatico. ⁊ ita ō similibus multis. ¶ Constat q ō prima istarū ꝓpositionū est controuersia in regno francie apud theologos ⁊ decretistas ⁊ inē multos ō concilio regis/⁊ de plamento/ ⁊ alios ō vniuersitate. ⁊ inter se mutuo. Et de alijs duabus assertionibus similiter ⁊ amplius. qm̄ altera obediētia nūq; tales concederet. imo reputaret erroneas/ ꝓpter q̄ ō ꝑspicuum ē non eē tutum talia determinare ꝑ modū autoritatis cōcilij generalꝫ. Dz nec deberēt tales assertiones leuiē in particularibus poni. q reputaē hoc ab alijs ad iniuriā suā. vt dicere q error sit in fide si asseraē q stante dubio ꝓbabili de papatu apud duos contendētes alteri sit adherendum/quia non videē eē possibile maiꝰ dubium ꝓbabile/q̄ sit in casu ꝑsentis scismatis/⁊ tamē vtraq; obediētia dixit obediendum suo. Et ita ō similibus. vt q non sit alia via humanitus inuenibilis ad sedandum scisma q̄ via cessionis/cū iam videatur reddita ꝑ se ineffax nisi ꝺ currat saltē concilium generale/q̄ excludere nō bene sapet. ⁊ quia certe circūstantijs negotiorū variatis ꝑñt vie ⁊ remedia ad vnitatē habendaz/vario modo repiri. sicut ⁊ nccarū eē experientia ꝑñs notum facit. ¶ Non expedit fieri ꝛcliū hmōi ad tractandū reformationē ecclesie in moribus ꝑ modū determinatiōis. Ratio ad hoc est quo ad multa eadē sicut ad p̄cedentem ꝓpositionem/addito q reformatio ecclesie vniuersalis fieri non pōt in moribus/sine abolitione multoꝝ statutoꝝ sup excōmunicationibus ⁊ ceteris traditionibus nimis multiplicatis/que nec obseruantur nec obseruari ꝑñt rationabiliē vtiq; ꝓpter varietatē morum ⁊ temporꝫ. Et tamē tales remotiones statutoꝝ ⁊ canonū antiquoꝝ/ aut additiones nouoꝝ fieri nequeunt rationabiliter ꝑ tota ecclesia sine ꝛsensu cōmuni. alias posset eē statim diuersitas nimia in moribus ⁊ iudicijs/quo ad ea q̄ papa ⁊ concilia statuerunt. Si vo diceret q multa bona ꝑñt ibi anūsari ⁊ discuti ꝛz nō determinari/pauca eēt ibi vtilitas in compatione tāri facti. nam pauciviri litterati ⁊ ꝓbi faciliter ⁊ forte congruētiꝰ ista considerareꝫ/et trahereꝫ ordinareꝫ. Nolo tamē dicere quin in multis partibus possit ecclesia ꝑ suas ptes reformari/imo hoc nccē eēt. Dz ad hoc agendum sufficerent concilia ꝓuincialia et nodalia ꝓut sup hac re iam aliqua scripta sunt ⁊ auisata. si quis vellet ad opus manum mittere ⁊ ad fortia. Dz heu desolatio desolata ē oīs terra/quia nemo ē qui recogitet corde. ⁊ q̄runt oīs que sua sunt. ¶ Non expedit ꝑ restituēdo obediētiaz pape in spūalibus/fieri concilii hmōi generale. Primo q videē implicatio sicut tactum ē q maneat subtractio hmōi a papa ⁊ q̄ fiat cōcliū. Secō q a alius ista restitutio ⁊ reductio tractari poterit in solo regno francie. si vez sit q oēs alij iam restituerunt obediētiā aut in ea ꝑmanserūt. si verum sit etiā q subtractio non ē facta pape etiā in regno nisi sub conditione explicita/ vt quidam dicunt/aut saltē implicita ⁊ q ō iure ⁊ equitate debz intelligi. Hec cōdicio

est/quousq; papa fecerit debitū suū/ & con-
cessent ea q̄ sibi petebantur & ꝓpter ꝯrum
negationē fiebat subtractio. Nam cessan-
te cā cessare dz effect⁹. Addito hoc q̄ sub-
tractio nullo mō potuit fieri iuste/ nisi ad
finē vnionis/tanq̄ medīū ad hoc necc̄arīū
Alioquin tm malū & insolitū nllo modo
posſz a culpa defendi. Si ergo nūc videat
q̄ subtractio nō ꝑdest ad vnionē. vel non
necc̄aria/ꝑter condescensionem pape ad
ea q̄ petebant̄/cessare ipa debz. qa si rebus
stantibus vt stant erga papę ꝓmptitudinē
de cedēdo/non pōt d̄ nouo fieri subtractio
sicut cōcedere hab̄t aduersarij vt videtur
non pōt aut dz eisdē rebus stantibus eadē
subtractio cōtinuari. Tercio qua restitu-
tio huius obedientie quo ad spūalia/ fieri
cōmodius & breuius pōt per assensū cardi
nalium/& recō cliationē mutuā/indulgen
do ꝑterita/ratificando que ratificanda es-
sent ad cautelam futuroꝝ/& emendationē
secuioꝝ ꝑteritoꝝ et conscienaꝝ serenatio-
nem & ad abolendā omnē infamie aut re-
bellionis notam/& quatinus in viam pa-
cis cōmuni aio & eodē pede ꝓcederet hec
obedientia concordius/qm̄ facīēdo restitu-
tionem debitis modis/nec subtrahentes/
nec ille a quo facta ē subtractio/remanerēt
notati d̄ talibus/qd̄ difficilius eēt cuadere
si p̄ concilium aliqd̄ fieret determiatiua de
cilio. Nō expedit cō cliū tale celebra
ri ꝓ restituēdo obediētiam pape/in ad-
ministrationibus beneficioꝝ & alioꝝ hu
iusmodi/q̄ licz annexa sint spūalib⁹. tamē
pōt tpalia notari. Primo q̄ rōnes alique
priores d̄ non expediēdo reformationē ec-
clesie vniuersalē in moribus tractare/faci-
unt ꝑ hac parte & ꝑ altero principali argu
mento ad hāc partē. Ñ aduertēdū est/q̄
minīū vniuersale spirituāliū & tpaliū/re
spectu omniū. Ñ cōstat q̄ ꝑ diuersitate
temporū & locoꝝ & statuū. nec papa/nec ec-
clesia habuerūt aut hāe debent/in talibus
dispensatiōibus aut administrationib⁹ be
neficioꝝ tpaliū iurisdictionū/ simile exer-
citiū aut executionē aut vsuz. Itaq̄ notū
est q̄ ecclesia tempe xpi & apostoloꝝ nullū
habuit exercitiū aut executionē iurisdicā et
cuilliter circa hmōi tempalia/ imo christ⁹
plus videatur facto et verbo tale exercitiū
iurisdictiōis cuilis ꝓhibuisse/ q̄ ꝑmisisse.
licet non dicam q̄ ꝓhibuerit aut opposi-
tum cō suluerit/nisi ꝑ loco & tpe. Quia cū
ecclesia tunc multiplicāda erat ꝑ discursuz
apostoloꝝ & fideliū. iō talis iurisdictio tpa
lis & possessiōes fuissent eis ad impedimen
tum/& tales sunt ad hoc congruētie multe
Sed ꝑ tempe Siluestri & constantini ma
gni placuit dño ad dilatationē ecclesie in-
spirare cū Constantino/q̄ tales possessio-
nes daret. tū ecclesie q̄ reciperet et durauit
hmōi dotatio ecclesie vsq̄ ad tpa nostra ꝑ
successiones sanctissimoꝝ patrū Gregorij
& Ambrosij et alioꝝ/ quos nō est credibile
in retentiōe talīū errasse ꝑ christi iussionez.
Sz longe aliter in primitiua dotatione di-
stribuebant̄ bona talia/ q̄ post modū tem-
pore platoꝝ/qui ceperūt paulatim refrige-
scere a sanctitate ꝓ oꝝ/tandē abusi sunt tali
ter collatiōibus beneficioꝝ & hmōi admi-
nistratione/q̄ pape paulatim et successiue
ad se multa reuocauerūt/vsq̄ adeo/q̄ fina-
liter datis occasionib⁹ & acceptis/quas nō
est hic opus recitare. quasi tota collatio et
iurisdictio talis/penes papā et eius curiam
remanebāt. Ita vt vix eēt ꝑlatus qui pos-
set minimū beneficīū cōferre. Cō currebāt
ad hoc exactiōes multiplices ꝓ statu pape
et cardinaliū/et si fraudes et abusus et sy-
monie cōmitterēt/relinq̄ iudicādū exptis.
Hec idcirco dixi qm̄ forte aliqbus vide
reť q̄ sit expediēs ecclesie vt̄/ redire oīa
ad pristinū statuz ecclesie seu illi⁹ q̄ fuit tpe
apl̄oꝝ q̄tū fieri cō grue posſz/abiectis tali
bus iurisdictiōibus ꝓ magna pte q̄ reddi-
derūt ecclesiā totā brutalē et camalē/et ni-
hil fere sapientē de bis q̄ dei sunt erga sa-
lutē animarū/nō ex se quidē/sed abutenti-
um vicio. Vel redeundū eēt ad statū eccle
sie tpe Siluestri et Gregorij/qm̄ quilibz ꝑ
latus dimittebat̄ in sua iurisdictiōe et solici
tudinis pte/et papa tenebat que sua erant
absq̄ tot reseruationibus tot et continuis
magnisq̄ exactionibus pro sustinendo sta
tum curie et capitis nimis forte crescentez
sup̄ ceteros membroꝝ status. Ad quod scien
dum igit̄ istud/cū multis appenditijs de
ꝓuisione clericoꝝ sufficientiū ꝛc. et ad ꝓ-
uidendū expediēs ē fieri determiationē et

reformationem vniuersalem ecclesie. nam vniuersalem statum tangit. Sed dictū est prius q̄ reformatio talis fieri non debz in p̄alio solius obedientie istius. ¶ Si vo quis obijciat q̄ istud sic stare non p̄ot cum eis que dicta sunt ō restitutione obedientie quo ad ſpūalia/qm̄ eēt ita bene periculū inobedientie culpabilis in vno sicut in alio. R̄ndeē q̄ latissima ē differentia in ſpūalibus ⁊ tp̄alibus quo ad hoc/⁊ vtinā fuisz bene semp intellecta a p̄ioribꝰ ⁊ modernis. forte q̄ adhuc starent greci cum latinis. Patz em̄ ex p̄iore deductōe q̄ papa p̄ot remanere papa vniuersalit̄ in pfectiōe magna. imo maioꝝ q̄ erat Siluester/⁊ tm̄ nullū habebit exercitiū actuale circa tp̄alia eccl̄ie vniuersalis p̄ dioceses/q̄tūcūq̄ habeat dominiū vel plenitudinē potestat̄ in habitu/que potestas ex cauſ̄ certis p̄ot cohiberi ⁊ arceri. imo debz/ne exeat in actuz ſz dimittat singula singulis mistrare. Nōne xp̄c fuit papa pfectissimus. nōne similit̄ Petrus. ipi tm̄ oīe exercitiū abdicauerūt a se in talibus/q̄q̄ xp̄c cum sūma facilitate illud obtinere potuisz. Nihil ergo de pfectione status sūmi pontificis diminuit̄/ si p̄ causa rationali/remouet̄ ad tp̄us aut suspendit̄ sibi/tam anxia solicitudo/tot curarum imortaliū et periculosissimarum in anima ⁊ corpe p̄ hmōi exercitio circa temporalia distribuēda aut p̄ferēda. augeē potius sua pfectio. ⁊ gratulari pfecto deberet in dño. ¶ Videt vlterius p̄ hoc multi q̄ nō expedit vnū solū caput ēsse in tali exercitio administratiōis tempaliū. sicut expedit imo sicut necesse est vnū solum ēsse in ſpūalibus respectu omniū. Cuius ratō est q⁹ ea que fidei sunt debēt eadem apud oīs. ⁊ hec identitas ⁊ vnitas vix aut nūq̄ ꝑpetuari potest/nisi recursus eēt finalis ad vnū caput. Sed ō traditiōibus humanis p̄ regimine temporaliū ecclesie/totalit̄ oppositum inuenitur. quoniam p̄ varietatem temporꝝ locorꝝ ⁊ gentium ⁊ respectuū variande sunt decretales ⁊ ordinatiōes super collationibus ex regimine talium temporalium ¶ Ex his omnibus que latius possunt deduci p̄habiliter vellēt aliqui dicere non esse expediens fieri concilium declarationis super restitutione vniuersali tempo

Kralis administrationis pape Sed sup hoc debz concilium vniuersale celebrari. Nec oportz illos eē vel dici ſcismaticos/qui occasione data ⁊ accidente, talem in tempalibus fecerūt aut faciunt subtractionem. quia eā stante vnitate ecclesie/talis subtractio cōtingebat vel in toto vel in parte fieri forsitan debuisset. ⁊ hoc si absq̄ grauiori ſcissura in ſpūalibus hoc potuisz contingere. ⁊ ita sapientissima lucet in hac pte dei prouidentia que ex malo ſcismatis/ alia bona sciet elicere. ¶ Et si petatur ō quo viuent papa interim ⁊ cardinales. Respondeē q̄ si faciant debitū suū laborando ⁊ diligenter inquirendo finem ſcismatis. p̄inuenient̄ est q̄ cito inuenirent. ⁊ tunc p̄uidebit eis concilū generale qualiter erit expediēs honestum p̄ statu tantoꝝ dñoꝝ. Similit̄ de modis p̄uisionis sufficientiū clericorum tunc tractandū esset p̄ futuro. ¶ Non est pedit cōcilium prefatum fieri tāq̄ viarum vnionis tm̄ modo repertiuū. Ratio ē quo niam materia huiusmōi iam totalit̄ aperta est ⁊ discussa quo ad possibilitatem virtutum ⁊ rationabilitatē vel irrationabilitatē earum: ⁊ non restat nisi cōuenire istā obedientiam cum altera in aliqua via. hoc aūt fieri potest/si vnq̄ debeat fieri absq̄ tali concilio huius obedientie qm̄ non videt q̄ q̄ alia conclusio ibidem concluderet q̄ q̄ summarent̄ aduersarij de aliqua via assumenda. si em̄ vna particularis via limitaretur: incideremus in inc̄ueniens quale patimur. ¶ Ex his oīm̄bus non deter minatiue positis ſz tm̄modo examinatiue/videt̄ seq̄ q̄ nullo modo expedit nūc concilium istius obedientie fieri nisi forte solum ad habendum liberam in consilendo deliberationem. ⁊ plenam cōcordiā capitis ⁊ membrorū ad inuicem/super modo ⁊ forma vniendi hanc obedientiā secū ⁊ cum alia/⁊ hanc vnionem cōcorditer p̄ sequendi. ¶ Ad q̄ amplius declarandū possent adduci particulares circūstātie ſtu per diuersis affectionibus ⁊ intentōibus diuersorum. ⁊ super periculo maximo nouarum dissentionum subortiendarū et vigilantiarum in ſpūalibus ⁊ tp̄alibus vnq̄ sopiendarū. Nisi prius ante omnia limitarentur bus. Nisi prius ante omnia limitarentur ea que tractanda cēnt in cō alio super quib̄

bus fieret. Nisi preterea fieret talis ꝓuisio
sup̄ ꝑmissis non determinandis q̄ tangūt
fidem ⁊ vniuersalem ecclesiam/ q̄ cōuoca-
to cōcilio nll̄i super ipa disceptare aut sal-
tem determiare ꝓsumerent. Beniqz con-
cisionem benedicti ⁊ alij penitus hoc no-
lunt. sed totis viribus obniterent. nec ē ra
tio patens ad sui destitutionē/ statim sic in
uemenda vt dicūt. ¶ Restat igit̄ cōmuni
do q̄rere cum alijs viam aliquā/ in qua no
biscum cōueniant ꝓ vnitate ecclesiaz siue
via illa sit cōuentio/ siue cōpromissio/ hūs
vim cōcilij generalis in modificatiōe sua/
siue cōcilū generale formaliē/ siue cessio/
re finis. ꝓut multi doctores opinant. Nā
cessio vt dicūt fieri nequit q̄ vnionez det
ueā in ecclesia sine cōcilio generali/ et per
consequēs neqz absqz ꝓuisiōe/ ⁊ presertim
remente cedere altero ꝓtendētiū/ quoniaz
ꝓcilū taliē artabit̄ quilibz aut artari po-
sent q̄ requiret eoz cōsensus. Nā si dissen
sent obedire ꝓcilio erūt palā sismatici ⁊ si
cedēdū erit ad nouā electioz libere fiēdā/ si
cut eis a vita sepatis: aut libere cedētibus.
¶ An vo ista sola causa/ vltio tacta sit suf-
ficiens causa ad hoc q̄ expediat aut de ne-
cessitate celebrandū sit hmōi cōcilū cōmu
ne istius obedientie/ attenta difficultate in
uocādo/ ⁊ expēsis/ ⁊ periculis in ꝓtinan-
tibus maioribus ꝓudenter occurrant.
¶ Ut veritas flāma ex discussiōis ven
tilatiōe dano: emergat ꝓponem⁹ ⁊ sol
uemus obiectiones ꝓ viam mediā/ q̄ ꝓut
expedit/ tacta est. ¶ In primis dicent aliq̄
ꝓ secundū expedies q̄ absqz discussiōe eo-
rum q̄ hactenus tacta sunt nō pōt sincere/
et ꝓ sciētiaz serenatiōe illud fieri qō ꝓpo
nit. Nā si Bñdictus ex vna pte cum suis
adherētibus/ aut alij ex altera fūt culpabi
les ꝺ sismate aut heresi vel de rebellione
aut alio tali vicio. qualiē tales absqz reco-
gnitione ꝓprie culpe ⁊ postulatōne venie
indulgentiā apud deū ⁊ holes merebunt
non remittt̄ pena nisi confiteatur culpa ⁊
¶ Sed rñdemus q̄ hec obiectio friuola ē
⁊ sophistica atqz fieri possz in oīi materia
dubia/ sicut fieret ad impediendū viā cessi
onis libere atqz discussiōe iusticie. Dicim⁹
igit̄ fm catholicam veritatē/ q̄ in dubijs
pōt fieri ꝓfessio sub conditiōe/ ⁊ ex tali con
fessione venia absolutā peccator cōsequē-
tur. Addimus ad hec q̄ oia ⁊ fere oia dicta
pñt dubia in foro exteriori que nōdū sunt
iudicialiē diffinita. Propterea nullus erit
scrupulus obediēdo dño Benedicto etiā
vbi fuisz hereticus aut sismaticus si resi-
pisceret/ vel si hoc nō constaret per diffini-
tiuam sniam ecclesie. Similiē de subditis
rebellantib⁹/ si qui fuissent/ dicēt. ¶ Quis
nescit multa apud antiquos pies et nūc
quotidie tolerari. vt ꝺ symonijs ⁊ alijs q̄ si
iudicialiē eēnt ventilata ⁊ cōuicta/ tolera-
ri nō possent. Supaddimus q̄ tota res ꝑ
sens/ magnis dubioz inuolutris ꝓtecta ē
⁊ vtriusqz colorata. Sed nec sunt aliqua
q̄ ꝓprie ⁊ nude tangāt opposita fidei/ quin
magis in factis diuersis ⁊ diuersimode re-
ceptis/ q̄ in iure consistunt. Nulli idcirco
pñt aut vir pñt de sismate ⁊ heresi ptina
ces cōuinca in hac pte. Beniqz dicimus q̄
regula magistralis theologie nō debz nos
scrupulis inq̄etare vt fiat discussio illa. s. re
gula/ q̄ si illud sit dubiū an liceat an nō li-
ceat illud fieri. si fiat: certū ē illud eē pctm̄/
qm̄ ꝑ ꝓdicta/ nō habebit̄ rōnabiliē dubiū
de eis q̄ fuerint cōcordata/ ⁊ ꝑsupponetur
quilibz aut nō errasse/ aut ꝺ erratis penite-
re. ⁊ ita in suo honoris gradu/ iure/ aut sal
tim misericordia remanere. ¶ Ceteruz ab
alijs secūda fieret obiectio/ cōtra secunduz
expediēs. Crimina inquiūt/ nō ita genera
liter remanere debēt impunita/ alioq̄n in-
centiuū tribuerēt delinquēdi. Sed nec sal-
ua ꝓscientia/ forsan potent dño Bñdictus
ea ratificare aut nō infringere q̄ facta sunt/
nisi ꝑsertim venia/ ⁊ nouā cōfirmationem
singuli ꝓ se petant. aut nisi de nouo abili-
tent ⁊ ordinent. Sed rñdemus q̄ frequēt
ꝑ capue in delictis tangētibus cōmunitatē
aut homines grandis status/ consulti⁹ to-
lerant errores cōmunes. quā vindicari se-
uero rigore quererent. Nūquid non tole-
rat ecclesia meretrices. Nōne hec est exp̄s
sa ꝓudentissimi Aug̃. sentētia in scriptis
suis multis/ cuius dicta sicut nec aliorum

hic non inserimus. quia a clericis satis cognoscūt. qz insup magis rationē quare talia dicta sunt. qz vbi dicta sunt. nunc et alias offerre conamur. Non deessent rationes z exempla nisi brevitatis amor obstaret/et si non experientia doctrice pateret veritas ¶ Preterea qđ additur de cōscientia dñi Benedicti satis dissoluit̄ per hoc idem dictum qz etiā vbi mala fuissent ppetrata. illa pōt salua conscientia p bono z vtilitate tanti negocij complēdi/tolerādo dissimulare. Sicut regulariter vex est qz prelatus non solum pōt. imo debz aliqua agere vel omittere ppter generalē inclinationē subditoz/vbi etiam qñqz mala eēt q alias agere vel omittere in graue delictū sibi verteret. Juxta qđ inferunt aliqui qz etiam vbi via cessionis minus bona fuissz. tñ attentz deliberationibus omniū subditoz sup postulatione huius vie/dñs Benedictus illam acceptare tenebat̄/sicut nunc acceptauit/quantūcūqz alias ad eam acceptandā non fuisset artatus vel artādus. Sed hoc omittamus. volumus em̄ nihil discussi de factis hactenus vl'inde. Rursus ea que facta sunt in pmotiōibus z sūlibus durante subtractione autoūsata sunt p ordinarios loco/ad quos ō iure cōmuni spectabāt talia. Cur ergo nō potent dñs Benedictus pſumere illos qui a se aut pdecessorib⁹ suis fuerāt ad hec electi z pmoti/imemores non fuisse sue salutz/quare nequibit absqz scrupl'o tolerare ne dicam⁹ approbare q facta sunt? ¶ Beniqz quodā subiūgit de venia singillatim postulāda magis ad verecundā multoz turbationē qz ad tranquillitatem et pacē/satis eē debebit postulatio venie generalis z modis honestis executa ¶ Facit predictis qz oīa sacramenta/nisi forte penitētia vim suam habēt vt collatio ordinū baptismus z similia. qz tūcunqz fuerint a peccatoribus distributa. stante tamen debita intentiōe faciēdi q ecclesia facere intēdit/z pcipue vbi nō ex affectata ignorantia iuris/sed ex facti insciā pcm exortū est. ppterea nō erūt reordinādi iā ordinati.

¶ Deide ecio obijcāt alij ꝫ idē secūdū z terciū expedies. z dicēt qz iplicatio ē in terminis/vt dño Benedicto fiat obediētia tā qz summo pōtifici. z nihilominus coartetur eius potestas ad certa/et p ceteras modos/z qz sibi coadutores socieē. ¶ Cui rñdemus primo iuxta positionē illoz qui subtractionē qz licite fieri potuiſſz. affirmat sicut revera aut in isto aut in multis casibus pōt evenire. Dicimus itaqz qz papalis dignitas nō p ex tollētie aut favore psone/sz p ecclesie vtilitate a xpo statuta est/qđ obtīz vm exigentiā vtilitatis ecclesie/tanqz finis hec dignitas agibilia sua moderari pertinet in eis q nō sunt exp̄ssa in iure diuino Hoc em̄ dicere eēt de iure naturali cuius libet policie qđ violari non pōt aut mutari Si ergo ptingit qz pdicta fieri sit expedies pro ecclesia/attēs arcūstātijs negocioz aut vicz ppter culpā dñi Benedicti seu alias quas eius conditiōes minus aptes z vtiles ecclesie. etiā vbi nō eēnt culpabiles/aut ppter generalē affectionē et deliberationes omniū subditoz/etiā vbi errarēt z minus bene iudicarēt/dicamus nō solum licere fieri. imo posse consurgere obligationē ad agendū. Nec in hoc derogat̄ auctoritati papali/neqz plenitudini ptātis sue collate sibi a xpo ſz impleēt. Nā posse mala z inepta pedictā ecclesie facere/qs diceret eē posse? Dorq̄s crederet hoc a xpo collatū extitisse. Dotaro ō istis tpalibus administrationibus ecclesiarū possessionū/iurium/beneficioz/z simplium xpc p seipm imediate nullatenus se intromisit/nec ordinare curauit. facens z volens talia eē variabilia p̄m exigētiam tpm psonaz z locoz/ad cōmunē ecclesie vtilitatem. nō ad vnius aut paucoz singularem pompā/aut inutilē vanitatē siue voluptatē Rō postulat nec negamus/vt dño papa cum suis cardinalibus fiat sufficiēs pusio de bonis ecclesiasticis. sicut olim sumo sacerdoti inferiores suas decimas offerebāt Sz hec pusio nōne poterat adimpleri/absqz hoc qz necē sit ex toto ius ordinationū cassari vl' suspēdi? Profecto sic ¶ Postremo dicent alij qz hec via que dī media compleri nō pōt absqz cō alio huius obedientie generali/z ita cadit in illud qđ videt vesse fugere. Hic rñdemus qz si conaliuz generale nō q̄reret fieri nisi sub modificationibus tactis in hac vita media. nō videret inconueniens aut periculū celebrare hui instmodi conaliuz. Cessarent em̄ omnia q

cōtra ipius vtilitatem audiuimus allegari. Nihilominus illud cōciliū nequaq̄ in dicamus nc̄anū pro complemēto celerio ri et facilioꝝ huius vie. ⁊ absq̄ impēsis inumens/ ⁊ tractu tempis. qz nunc interim pūsq̄ ista concordata sint/ dubia quedaz oriret super conuocatiōe concilij/ et quibusdam similibus/ que hic cessant. Dubitabit forte alius q̄ dns Benedictus audita ista via illam aut impediet/ aut non cordabit. Propterea forte tutius est/ vt ante oīa secrete/ q̄tum fieri poterit habeaē consensus maioꝝ omniū istius obediētie/ aut saltē principaliū/ vt cōmuni cōsensu totius sue obediētie/ fiat oblato talis cui vni uersali cōsensu si renuat assentire. quis nō videbit tūc eius modū procedēdi penitus improbabilē esse? qs nō iudicabit ab eo iu rere recedēdū forē? Nō em̄ poterit aliq̄ tergiuersatione/ fautoria scismatis ⁊ subuersionis ecclesie denegari. Et si qs ad extremū dubitauerit similiē de pncipibus aliis q̄ nō approbabūt viam hanc mediā/ fatebitur hoc nō vsq̄quaq̄ certū eē/ nisi prout in moralibus sumēda est certitudo. ex his que vt in plurib⁹ fm veriſimiles et probabiles coniecturas eueniūt. Si in oīb⁹ p̄dicta via nihil petit difficile aut onerosū vel inhonestū/ queriē ppter quid pncipes et plati debeāt improbare/ maxime p tāto bono reunitōnis obediētie huius totalis obtinēdo. Quid em̄ graue erit q̄ oīa in dulgeāt p̄terita/ ⁊ nō discutiaē/ q̄ dominus Benedictus habeat bonos cōsiliarios nō suspectos cuicūq̄ parti/ fm quoꝝ iudiciū agat qđ acturus est/ q̄ ipse a vinculis pias aut alienas iniurias immunis sit/ ⁊ deo cōmittat/ aut certe vniuersali bono ecclesie et pacis illas donet. Item dicamus ꝺ subditis qbuscūq̄ erga dominū Benedictū. Profecto mihi istoꝝ difficile est nisi forte apud illos/ apud quos humilitas et charitas et ecclesiastica vnitas fuerint onerose. s. qui turbatiōibus gaudēt et q̄runt que sua sunt nō que ihesu xp̄i. Aut qui suis sentētijs ceruicosa animositate nimis credunt. Aut si difficilia esse ista q̄scq̄ contenderit/ aiaduertat ille obsecro si plures sint in alijs vijs difficultates et ambages/ aut via aliquā oīi difficultate carentem afferat in mediū nos letis animis cōplectemur. Et si hoc vel facere nō vult. vel qđ magis credimus/ nō potest. tunc cū aliquid agere ncē sit/ pergat nobiscuz in hac sententiā ⁊ attēdat quid plus habeat damni p ecclesia/ vel sic stare. imo quotidie magis lapsibus cornere/ et dominū Benedictum incarceratum esse/ et cardinales suis honorib⁹ spoliatos/ et pncipes ad contentionem periculosam dispositos videre. aut q̄ ita preparemus nos ad hanc reunitionem primam ⁊ totalem huiꝰ obediētie/ q̄ cum alia celeriter ⁊ vtiliter tractare valeamus. ⁊ qualiter/ si quis quesierit/ iam in parte responsum est et a prudentioꝝ erit diligentius inquirendum et inuenie̅dum facilius.

Finit.

Decreta i sessiōe pu

blica concilij generalis Constañ. die sabbati. ix. Octobris. Anno. M. cccc. xvij. Et pro phemiū sup futuꝝ cōcilijs celebrā dis/ ⁊ p uisione aduersus futura scismata.

Frequens generaliuz concilioruz celebratio agri dominici precipua cultura est que vepres spinas et tribulos heresum/ erroruz ⁊ scismatum extirpat. excessus corrigit deformata reformat. et vineam domini ad frugem vberrime fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus premissa disseminat atq̄ fouet. Hec preteritoruz temporum recordatio/ et presentium consideratio/ ante oculos nostros ponūt. Ea propter hoc edicto perpetuo sancimus/ decernimus atq̄ ordinamus/ vt amodo generalia concilia celebrentur. Ita q̄ primum a fine huius concilij in quinquenniū immediate sequens. Secundum vero a fine illius mediate sequentis concilij in septennium et deinceps in decennium perpetuo celebrentur/ in locis que summus pontifex per mensem ante finem cuiuslibet concilij approbante et consentiente concilio. vel in eius defectum ipsum concilium deputare et assignare teneaē. vt sic per quandam continuationem semper/ aut concilium vigeat. aut per termini p̄uidentiam

expectetur. Quem terminū liceat summo pontifici ꝺ fratꝝ suoꝝ sancte romane ecclesie cardinaliū ꝓsilio/ob emergētes forte casus abbreuiare/ꝛ nullatenus prorogē. Locum aūt ꝓ futuro cōcilio celebrādo deputatū absq; euidēti necessitate nō mutet. sed si forte casus aliqs occurrerit q̄ necessariū videret ipm locū mutari. puto obsidiōis guerrarū pestis aut siliis. Tūc liceat sūmo pontifici de p̄dictoꝝ fratꝝ aut duaꝝ ptiū ipoꝝ cōsensu atq; ꝛ subscriptōe/aliū locū ꝓus deputato loco vicinioꝛē ꝛaptum sub eadem ☞ natiōe/surrogare. nisi idē vel sile impedimētū p totā illā natiōem vigerer. tūc ad aliquē aliū locū vicinioꝛē alterius natiōis aptū hmōi concilij potent conuocari. ad quē plati ꝛ alij q̄ ad cōcilij solēt cōuocari. accedere teneāt ac si a pncipio locus ille fuisset deputatus. Quā tñ loci mutationem vel termini breuiatōnē teneat dictus summus pōtifex legitime ꝛ semel p annū ante p̄fixum terminū publicare/et intimare vt ad ipm concilij celebrandū p̄dicti possint statuto termino cōuenire. ¶ Si vo q̄ absit in futurū scisma oriri contingeret/ita q̄ duo vel plures ꝓsumis pōtificibus se gererent. a die quo ipi duo vel plꝰ insignia pōtificatus publice assumpserit. seu administrare ceperint. intelligat ipo iure terminus cōcilij tūc forte vltra annū pendēs ad annū ꝓximū breuiatus. ad quos oīs plati ꝛ ceteri qui ad concilij ire tenent/sub penis iuris ꝛ alijs per concilij imponendis/absq; alia vocatōe conueniāt. Necnō imperator ceteriq; reges ꝛ pncipes psonaliter vel p solennes nuncios tā q̄ ad cōmune incendiū extinguendū/p viscera misericordie ihesu christi ex nūc exorati cōcurrāt. Et quilibz ipoꝝ ꝓ romano pōtifice se gerens infra mensem a die qua scientiā habere potuit aliū vt alios assumsisse papatus insignia/vel in papatu administrasse/ teneatur sub interminatiōe maledictiōis eterne ꝛ amissiōis iuris si qō forte sibi quesitū eēt a papatu quā ipo facto incurrat. et vlē hoc ad quaslibz dignitates actiue et passiue sit inabilis/cōcilij ipm ad terminū anni predictū loco prius deputato celebrandum indicere ꝛ publicare. ꝛ per suas litteras competitori vel competitoribꝰ ipsum vel ipsos ꝓuocādo ad causam/vel ceteris prelatis ac pncipibus q̄rum in eo fuerit intimare. Necnō termino prefixo sub penis predictis ad locū concilij personaliter transferre. nec inde discedere/donec cp concilium causa scismatis. plenarie sit finita. Hoc adiuncto ꝙ nullus eoꝝ contendentium ꝺ papatu in ipo concilio vt papa p̄sideat. Quinimo vt tanto liberius et q̄n ecclesia vnico ꝛ indubitato pastore gaudeat. sint ipi oīs de papatu p tendētes/ posit̄ ipm concilij inceptū fuerit/autoritate huius sancte synodi ipo iure ab oīi administratione suspensi/nec eis aut eoꝝ alteri quo libet a q̄q̄ sub pena fautorie scismatis obediaē. ¶ Q; si forte electionē romani pōtificis p metū qui caderet in constantē virum seu impōsitionē de cetero fieri ꝓtingat/ipsāq; nullius decernimus efficacie vel momēti/ nec posse p sequentē consensū etiā metu p̄dicto cessante/ratificari vl̄ approbari. Nō tamē liceat cardinalibus ad aliā electionē ꝓcedere. nisi ille sic electus forte renuncier vel decedat. donec per generale concilij ꝺ electione illa fuerit iudicatū. ꝛ si procedāt̄ nlla sit electio ipo iure. Sicq; sic scō eligentes ꝛ electus si se papatui ingessit/oīni dignitate/honore ꝛ statu etiaz cardinalatus et pontificali ipso iure priuati. et inabiles de cetero ad easdem/ac etiam ad papales/ nec aliqnis eidem secundo electo vt pape sub pena fautorie scismatis obediat quoq; modo. Et eo casu consilium de electione pape prouideat illa vice. Sed liceat imo teneantur electores omnes aut saltem maioꝛ pars ipsoꝝ/ quam cito sine periculo personaꝝ possunt/etiaz si periculum omnium bonoꝝ imineret/se trāsferre ad locū tutū ꝛ metum predictū allegare coā notariis publicis ꝛ notabilibus psonis in multitudine populi/in loco insigni/ita tñ q̄ allegantes metum huiusmodi habeant in ipius metus allegatione erp̄mere speciem et q̄litatem dicti metus/ꝛ iurare solenniter q̄ metus taliter allegatus est verus/et q̄ credunt seipsum posse probare/ꝛ q̄ per malitiam vel calumniā huiusmodi metū non ꝓponunt. Nec vltra primū futurū ꝓximū vllo modo possit differri allegatō dicti me-

bus. Teneant insup posth̄ se trāstulerint ⁊ metū allegauerint mō p̄dicto prouocare sic electū ad cōciliū/qđ cōciliū si vltra ānū pendeat a die prouocatiōis hmōi/intelligat ad annū vt supra ipo iure terminus breuiatus/⁊ nihilominus teneat electus ipe sō penis p̄dictis ⁊ cardinales prouocantes sub pena amissiōis cardinalatus ⁊ oim bñficiorū suoū. quā ipo facto incurrāt/ ifra mensem a die prouocatiōis/cōciliuz ipm vt supdi indicere ⁊ publicare/⁊ qđ citius poterit ī timare/cardinales ipi/ceteriqz electores ad locū cōciliū tpe cōuenīēti psonaliť se transferre/⁊ vsqz ad finē cause expectare. Teneant quoqz plati ⁊ ceteri. vt supra ad cōuocationē cardinaliū tñ/si forte sit electꝰ conuocare cessaret/accedere. Qđ etiā sic electꝰ in concilio ipo nō p̄sideat/q̄nimo sit a termino initiādi cōciliū ipo iure ab oī administratiōe papatus suspēsus nec sibi a qcqz sub pena fautorie scismatis quōlibet obediat. Qđ si infra annū ante diez indicti consiliū contingāt supradicti casus. vicz qđ plures se gerāt p papa vel qđ vnus p metū seu impssionem eligat. censeāt ipo iure gerētes se p papa qđ electus p metū seu impssionē/⁊ cardinales ad dictū concaliū prouocati/teneāt qz in isto cōsilio compere/ psonaliť cām exponē ⁊ iudiciū cōciliū expectare. Qđ si dictis casibus occurrentibꝰ ꝓtingat forte casus aliqs q̄ nccariū sit locū cōciliū mutare vel obsidiōis vel guerre vel pestis vel sitis. teneāt nihilominꝰ tā oēs supradicti qđ oēs plati/ceteriqz qđ ad ꝓcaliū ire teneāt ad locū ꝓmissorie vt ꝓmittit. q̄ sit abilis ad cōciliū cōuenire. possitqz maior ps platoz q̄ infra mēsem ad locū certū deputare. ad quē ceteri ꝓuenire teneāt ac si a ꝓncipio fuissz deputatus. Cōciliū autē vt p̄fert conuocatū ⁊ congregatū ō hmōi scismatis cā cognoscēs ⁊ in cōtumaciā electoz seu gerētiū se p papa vel cardinaliuz si forte venire neglexerint. lite dirimāt/ cauſamqz diffiniat/ac culpabiles ī scismate pcurādo seu nutriēdo vl in admistrādo aut obediēdo/vel admistrantibus fauēdo/seu ꝓ interdictū supius eligēdo. vel calumniantes in allegādo metū. etiā vlt p̄dictas penas. cuiuscūqz gradus stat⁹ seu p̄eminentie existant ecclesiastice vel mūdane/sic puniat/vt vindicte rigor trāseat ceteros ī exemplū. Ut aūt metus seu impssiōis molestia in electōe pape eo formidulosius euitet. quo toti rp̄ianitati lamētabilius eorū incussio seu factio ppetret. vltra p̄dicta speciališ duximus statuēdū. q̄ si quis hmōi metū vel impssionē aut violētiā electoribꝰ ipis vel alicui eoz in electiōe pape intulerit seu fecerit aut fieri p̄curauerit. vel factū ratū habuerit. aut ī hoc cōsiliū dederit vel fauorē. faciētē ve scienter receptauerit vel defensauerit. aut negligēs in executōe penaz inferius memoratarum extiterit. cuiuscūqz status gradus vel p̄eminētie fuerit. etiam si impiali regali pōtificali aut alia quauis ecclesiastica aut seculari p̄fulgeat dignitate illas penas ipo facto incurrat. q̄ in ꝓstitutione felicis recordatiōis Bonifacij pape octaui q̄ incipit ꝓfelicis. cōtinent/illis effectualiť puniat. Ciuitas vo etiā si qđ absit vrbs romana fuerit vl alia quemis vniuersitas/q̄ talia facieti cōsiliū vel auxilium dederit aut fauorē. vel infra mensem saltē taliter delinquentē put tanti facinoris enormitas exegerit ⁊ facultas ei affuerit nō duxerit puniēdū/eo ipo subiaceat ecclesiastico interdicto. Et nihilominus/ p̄ter dictā vrbē/pōtificali ⁊ supra eo ipo sit p̄uata dignitate/nō obstātibus p̄uilegijs qbuscūqz Volumꝰ insup q̄ in fine cuiuslibz concilij generalis hoc decretū publicēť solenniter/necnō quādocūqz ⁊ vbicūqz romani pontificis electio imminebit faciēda/ante ingressum ꝓclauis legat/⁊ publice intimēť.

Finit.

Sequitur sermo eiusdem cancellarij factꝰ in die circūcisionis dñi coram papa apud Tarasconā.

Apparuit gratia dei ⁊ saluatoris nr̄i oīmbus hominibus eruditis nos. vt abnegantes impietatē ⁊ seculāria desideria/sobrie ⁊ iuste/ac pie viuamus in hoc seculo. ⁊ reliqua que nūc audiuit ex epistola Pauli. vestra deuotio. Quoniā apparuit gratia dei ⁊ saluatoris nr̄i. adeamus cū fiducia thronuz gratie eius. vt misericordiā

eius cōsequamur ꝛ gratiā/in auxilio opor
tuno. ¶Nam quia finis noster super nos. ꝛ
nos debilitati cōfractiq; iacemus in imo/
ꝛ limo configimur. confundatur pelagia-
na hereꝭ. que gratiam dei pro sublevatio-
ne necessariam/abnegare p̄sumit. ¶Rur
sus quia de gratia dei ꝑmo habendus est/
ꝛ de nomine ihu/quem nemo potest dice
re nisi in spiritusancto/vt ipe ihus ꝑm no
men suum sit nobis ihus/ vt preterea con
demnatos in curia iustitie gratie nos cu
ria suscipiat. dum interim sedet in throno
sue gratie. punisq; legitimū tempus com
parendi pretereat/ appellemus ad curiam
ꝛ thronū gratie. illic nos p̄temur in con
fessionibus vbi soror nostra māter est eius
dem gratie. ꝛ aduocata nr̄a. que plane de
spicere nos non poterit. Caro enim et san
guis noster est/ ꝛ curie sue iura defendet/iu
ra gratie. Sed quis est iste thronus gratie
Ille p̄cuidubio puer hodie circūcisus. cu
ius vocatum est nomen ihus. vt per ihm
gratia fieret sicut lex per moysen data est.
vt saluaret mundus per ipm. quem vidi
mus plenum gratia. imo gratiarū. Deus
meus. misericordia mea. inquit ꝓpheta. Et
quid misericordia nisi gratia. ¶Sed dicet
fortasse timidior aliquis. Ego apertos ha
bens oculos cordis in lumine fidei. et lu
cerna euangelice veritatis hodierne/intue
or in hoc puero seueritatē divine iustitie
seuerā valde. que etiam ꝓprio filio dei nō
pepercit. qn eum nuditatī ꝛ frigori ꝛ duro
vulneri dum tenellus circūcidit/exponēt.
Et tu mihi apud ipm puer inuenire thro
num gratie repromittis. Si in viridi hoc
facit deus/si innocentissimo filio nō peper
cit/in sicco quid fiet/peccatoribus suis q̄li
ter ignoscet. Quin etiam mater eius. ma
ter benedicta. quibus oculis pctōres inspi
ciet/qui tota hodierni doloris sui cā sunt.
qui totam sue grandis anxietatis materiā
prebuerunt/dum ꝓter eos vnigenitū dile
ctissimū/ex acri vulnere cruentum/ex nu
ditate ꝛ frigore vagientem cognoscit et do
lentem. Ut vo quisq; hoc dixerit sciat nil
tale timendum satisfactum ē iustitie/satisfa
ctum est/non puniet bis in idipm eum q̄ gra
tiam huius pueri flagellati meruit/qui fa
ctus ē a deo nobis iustitia atq; redemptio
in quo ꝛ si iustitia appareat i eius afflictio
ne. ꝓter peccata nostra supeminēter tamē
apparet gratia dei/qui vt seruū redimeret
tradidit filium quasi peccatorē puniendū.
¶Sed ꝛ tu virgo dignissima non abhor
re peccatores sine quibus nunq̄ fores tali
digna filio qui licz ex te genit⁹ est. attamen
nobis natus. nobis datus. ¶Admit⁹ er
go cum fiducia te. ꝛ filium tuū. In quibus
talis apparuit gratia dei vt tu mater dei fi
eres inueniendo gratiā apud deum/et ipe
homo filius dei diceret. Ita vt non dubi
tauerit Aug⁹. asserere/nullū in rebus per
tōus ortis maiorē ista ē gratiam. qñ verbū
caro factū est. ¶De quo verbo loquen
turus deus ipe nobis gratuita benignitate
verbū efficax ꝛ fructuosū: meritis ꝑabus
tuis virgo gloriosa/q̄ ab angelo vocata es
gratia plena antonomatice ꝛ omnia salu
tatione quā repetimus dicentes: Ave ⁊c.
¶Apparuit gratia dei ꝛ saluatoris nr̄i
ꝛ reliqua. Exhilarescet tu qui pieras/mi
serande homo/erige aures/audi ꝛ gratias
age/qñ apparuit gratia dei. datū certe op
timū ꝛ donū perfectus. qñ gratia dei vita
eterna. ꝛ si dñs dat gratiā/dabit ꝛ gloriam
Nō igit̄ invanū hanc dei gratiā accipias
nō p ingratitudinē in huius aym ꝓcipio
encenniū tā insigne quipendas. Et atten
das vigilanter. q; nō dixit apls. apparuit
pientia dei. apparuit iustitia dei. apparu
it potētia. Illas quippe magis extimesce
bat hō reus ꝓditor/ ꝛ dānatus q̄ defende
bat. Qñ sapiētia accusabat et nō habebat
locū negatio nec valebat excusatio. Adam
vbi es ⁊c. Si voluerit mecū cōtendere/vi
cebat Job afflict⁹ nō potero rōdere vnū
p mille. Justicia accusatrix condēnabat et
nō inueniebat appellatio. q; audisti vocē
vxoris tue ⁊c. Propterea idē Job verebat
oīa opa sua. sciens q̄ nō parceret delinq̄n
ti. Hinc q; ē ꝓphica supplicatio. nō intres
in iudiciū cū seruo tuo dñe. q; non iustifi
cabit in cōspectu tuo oīs viues. Potentia
deniq; accusatū ꝛ condēnatū puniebat/et
nō erat euasio. Si faciem manus tue. i. potē
tie ego defeci/plorabat psalmista. Et mu
sus quis nouit potestatē ire tue/ ꝛ p timore
tuo. i. t. dinumerare. Et nemo ē q̄ de ma
nu tua possit eruere. Nō ergo q̄rebam⁹ fu

ment'am accusantem non iusticiam condemnantē non potentiā executōni sniam demandantē/atq; seuientē. Ubi seuientē/ Seuientem nūc in celo contra apostatas angelos. nunc in paradiso contra parētes primos. nūc in turri babel per confusionē linguarū. nunc in terra per diluuiū aquarū militarū/nunc in pentapoli peccatrice. per subuersionē peruersorū. Landē in inferis per inclusionē omniū. Sed solā gratiā mi serantē et absoluentē petebamus. qua/ salui essemus nō ex operibus iusticie que fecimus nos. Et hec hodie nobis apparuit dū celauit deus potentiā in infirmitate. sapientiā in infantia. iusticiā in pietate. 7 circūcisionis satisfactiōe. Lanq; imposuerit deus silentiū eis. 7 dederit audiētiā totam misericordie. Ita supatis oībus dat trū phus grē. Et hec apparuit hodie nob val denecaria. Nam quid ageret q̄ se verteret homo cōdēnatus in cuna iusticie/si nemi ni datus eēt locus appellatiōis ad curiam gratie/si non superaret misericordia iudiciū

Dicamus iterū q̄ prius sempiterna dei virtus atq; diuinitas (teste aplo) ex eis q̄ facta sūt intellecta cōspiciebat. sicut antes dixerat sapiēs/q̄ ex magnitudine speciei 7 creature/poteſt visibiliē earū creator agnosci. Sed 7 sapientiā eius ex opibus agnouit q̄ exclamans dixit. q̄ magnificata sunt opera tua dñe/ oīa in sapiētia fecisti. Potest quoq; dei benignolentia vtrūq; agnosci in rerū dignatissima constitutiōe et directiōe in suos fines. sicut potētia ex creatione 7 sapientia ex gubernatiōe videbatur. Quapropter forte gratiā appellat sapiens nutricē omniū. Ex repatiōe lapsi. ex remissione depditi. ex iustificatiōe impij. magis liberalior. vel dic vt existiman potuerat q̄ vt tm̄ daret deus hoi vt paup fieret. q̄s hoc crederet/si nō p̄ saius secretor dei pauluſ asseret. q̄ p nobis egenus factus est vt illius inopia diuites essemus. Ppia inscrutabilis dei misero deus. q̄ miser fieret. obprobrium 7 abiectio plebis. Ista nōne sūt viscera misericordie dei nostri. in q̄bus visitauit nos oriens exalto. In quibus apparuit gra dei 7 saluatoris nostri hodie circūcisi.

Amplius vero domine natura. vt humano more loquamur. q̄ uis i suo creatorū speculo pulcherrimo. in libro capacissimo. in carmine sonoro. 7 armonico monstra/et potentiā dei efficientē/7 sapientiam exemplantē. 7 bonitatē cūcta finientem. primū ex vnitate. secundū ex veritate terāū ex bonit. te creaturarū. Rursus primū ex earū modo. secundū ex specie. tercium ex ordine. Similiē ex creaturarū mensura potentiā. Ex earū numero sapientiā. Ex pondere trahēte in suos fines bonitatem/vt quodā circulo intelligibili ex ipso creante/7 per ipm exemplante/7 in ipo finiente sint oīa/ nihilominus mūdus hāc sapientiā dei potentiā et bonitatē cognoscere habēs nō glorificauit deū nec gratias egit. Ex voluerāt sibi oīa/ 7 obscuratus factū est insipiēs cor eor/7 defecerunt sapientes scrutinio. Quāobrē ordinauit deus facere opus noue grē supra naturā vt esset gratia dña regnaq; nature. Nā grā eius q̄ et misericordia. sup oīa opa eius. Que gratia licz supbor oculos sua luminositate cecauerit/illustrauit mētes humiliū. sicut exultans ihesus in spū. Confiteor inq̄t tibi pater celi 7 terre. q̄m̄ abscōdisti hec a sapientibus 7 prudētibus/7 reuelasti ea paruulis. Ita pat̄/q̄m̄ sic placitū ē apud te. Placitū nō mentū. vt nō gloriet ante eū stulta pre sūptio oīs carnis. q̄ in sapia deū nō p̄gnouit. Jō placuit p stulticiā p̄dicatōis noue grē. saluos facere credētes. Hoc aūt opus grē: apparuit manifeste in eo q̄ vbuz caro factū est/vbi totū operat gra. totū sibi dat. Nil aut paucū habz natura. neq; ex radice supiorū astroz/7 p̄stellationū. sicut impietas quorundā finxit. Neq; ex actiōe inferior elementoz. saltē quo ad modū qui subitus fuit. Ubi p̄terea patiē misericors 7 miserator dñs vt saluet 7 regnet p̄uaricator homo reus

Apparuit ergo benignitas 7 humanitas saluatoris nri dei vt alibi gaudet aplus. Apparuit inquam mystice hec humanitas. vt signum magnum in celo celoz deo. Nā sibi hypostatica vnione p̄iūcta ē/7 hec q̄si mlier amicta sole iusticie. q̄ plena grē luminose/ 7 luna totius mutabilitatē nature sub pedibus ei⁹/rōne sue tatē impiose, 7 coronā stellaz duodecī.

Sermo in die

Hue sunt duodecim progatiue singulares in capite eius. ex oñatiõis sblimitate. Hã ꝛ benigna hũanitas dei saluatoris nr̃i vniuersũ mũdũ spũaliũ eternarũq; creaturaꝝ purgat. illumiat ꝛ pficit. supiores eis in ordine hierarchico stabilita vt sol q̃dã eẽnitatꝫ Imperiũ q̃z possidet sup vniuersũz mãle atq; corporeũ. vt ex miracloꝝ opatõe mõstratũ ẽ. Duodecim postremo progatiuis q̃si totidẽ sideribus coronata refulget. q̃tuor in compatiõe ad dñitatẽ. Totidẽ in compatõe anie ad carnẽ ꝛ rursus totidẽ in compatõe ad totã rem vniuersitatẽ. Considera hũanitatẽ huius pueri hodie circũcisi in ordine ad dñitatẽ/ꝛ inuenies q̃ in ea tãq̃ in ope pclarissimo sup aliud oñe creatũ relucẽt q̃tuor attributa. q̃ sũt dei potẽtia. dei sapiẽtia. dei iustitia. ꝛ supemineter dei gr̃a q̃ circulo q̃dã spũali infimũ sũmo iũgit. pacẽ opans in ẽris ꝛ in celo. Cõsidera aiam in ordine ad carnẽ ꝛ inueries carnẽ ab ea q̃druplici dote decoraꝝ. Agilitate. sbtilitate. impassibilitate et claritate. Et q̃ in ꝓxia nõ ita fiebat. hoc erat spãle dispensatiõis dine miraculũ. Deinde si cõsideraueris hũanitatẽ huius pueri i ordine ad creaturã vniuersã. videb̃ eã tanq̃ instrumẽtũ dñitatis hĩe omnẽ ptãtẽ in celo et in ẽra i mari. ꝛ in oibus abyssis. btõs illuminat ꝛ pficit in celo. viatores iustificat in ẽra. aliõs nõ plene iustificatos dimittit hic vl̃ alibi in mari purgatõnis. Alios obstinatos dãnat ꝛ deturbat in abyssũ damnationis.

¶ At ꝺo q̃ multus ẽ hic ꝑmo. ꝛ ad inẽptandũ difficilis/ꝛ oĩo nr̃a ad alia ꝓperans expedirĩ desiderat. coartemus eã ifra limites pñtis celebritatꝫ. Et duob⁹ q̃si gradib⁹ itinere breuiato decurrat. Et dicam⁹ q̃ apparuit gr̃a dñi ꝑmo in hũili subiectõne sua ad legẽ circũcisiõis. Postq̃ impleti sũt dies octo vt circũcideret puer/inqt eũ gelista. Apparuit scdo in ppl̃i redemptiõe ꝑm nomẽ saluatiõis. vocatũ ẽ nomẽ eius ihũs qđ vocatũ ẽ ab ãgelo ꝓusq̃ in vtero ꝯcipeꝛ. Causam reddit ãgelus apõ Matheũ. qm̃ saluũ faciet ppl̃m suũ a pcis eorũ. Hoc mõ euãgeliũ cum epl̃a sociantes vtrũq; p alterutrũ deducamus sub duob⁹ tm̃ gr̃e dei signis. q̃ sũt humanitas seu humilitas primũ signũ. ꝛ secundũ benignitas seu charitas. Vnũ in circũcisionẽ. In nominatiõe alterũ/vt verũ sit q̃ apparuit humanitas in primo mysterio. benignitas in secũdo. ꝛ gratia in vtroq; dei saluatoris nr̃i. ¶ Itaq; quis fidelium nõ perspicuũ habeat ꝛ comptũ/gratiã dei hodie apparuisse/dũ attendit q̃ ipe legis conditor. duro se legis vinculo quasi ꝓnus astrigit. ꝛ fit sub lege velut infans. velut impotes. ꝛ peccatis obnoxius. Ad qđ ista? Primũ vt ingratitudo nequã ꝓsumptiõis humane confunderet ꝛ erudiret. que instantã ꝓrupit audaciã/magis vero amentiã/vt oblatã diuinitatis maiestatẽ appeteret. volens ecce deus. sciens bonũ ꝛ malũ. ꝓpterea dedit nobis medicamentũ contrariũ hũilitatis opus. posuit descendẽs a summo sue maiestatis ad ima vilissima nostre humanitatꝫ. Sic aduersus auariciã ꝓmi hominis ipe summa liberalitatẽ. Sic aduersus gulã q̃ ipe summã frugalitatẽ. Sic aduersus ingratitudinẽ nimiã ipe gratiã ostendit infinitam/erudiẽs nos facto certissimo. vt abnegantes impietatẽ malã hospitẽ ꝛ sodalẽ perfidiã/ꝛ secularia desideria que mergũt in intentũ. sobrie ꝛ iuste ꝛ pie viuamus in hoc seculo. Sobrie quo ad nos. Juste quo ad ꝓximos. Pie quo ad deum ꝛ sanctos.

¶ Humiliemus igit̃ animas nostras legi imitantes hunc puerũ ꝛ circũcidamus per disciplinẽ cultrũ. vicioꝝ superfluitatẽ a nobis ꝛ sensibus nostris. Circũcidatur cor a ꝑsumptõis ꝓputio ne plus sapiat q̃ oportz. nec prudentie ꝓprie inmitat. Circũcidatur ipm ab oñi carnalitatis excessu ꝛ sine sordib⁹ ꝛ colluuie voluptatis. sit purum ꝛ mundũ. Circũcidantur oculi ne videant vanitatem/os ꝛ lingua ne loquãtur mendaciũ/aures ne audiant detractõnẽ tactus ꝛ gustus ab oñi lubricitate/totum corpus a rebellione contra aiam̃ contumaci. Vt sobrie viuamus in nosmetipis. Viuamus ꝛ iuste apud ꝓximos reddentes vnicuiq; quod suũ est. cui vectigal. vectigal. cui honorem. honorem. Viuamus tandem pie deo adherẽtes per fidẽ ꝛ spem ꝛ per charitatem/circumcidentes omnem errorem ꝛ superstitionem per fidem/omnem desperationẽ ꝛ ꝓsumptionẽ per spem oñe odiũ ꝛ cupiditatẽ p̃ charitatẽ. Sicut

nobis fides vera ⁊ viua ꝺm vim rōnalē ex
recognitiōe īmēse sapientie. ¶Sit spes certa
ꝺm vim īrascibilē ex ꝓfessiōe sūme eius po-
tētie. Sit charitas feruida ex ꝓsideratione
sūme benignolētie ⁊ gr̄e q̄ apparuit hodie i
circūcisionis humiliatōe. ¶Hoc mō sobrie
intra nos/iuste iuxta nos/⁊ pie supra nos.
viuem⁹ in hoc seculo. ¶Oz ve tibi pessi-
ma. ve tibi nequā ingr̄titudo cordis hu-
mani/cordis incircūcīsi ⁊ certe inhumani/
dō ad tantā gr̄az notissimā dei tui/nō cor
rigeris/nō emolliris/nō flecteris. ¶Humi-
lis ē ipe qui ē deus benedictus in secula. ⁊
tu cernicē erigis. tu supbis ⁊ra ⁊ cinis. Tu
sordida pellis inflaris et tēderis. Tu inquā
inflaris ⁊ tēderis sordida pellis/saccus ster
cor⁹ ⁊ vermiū. ¶Humilis ē ipe legislator⁹ tu
us obtēperās legē tuā/⁊ tu quotidie legē sue
ingū suaue ⁊ leue cōtumaciē excutis ⁊ cō-
fringis. ¶Humilis postremo inuenit⁹ pius
erga te mīficos ⁊ benignus/⁊ tu plen⁹ im
pietate errores fingis. ⁊ seqris supstitiōes
ꝺ eo quoꝝ vel supbe p̄sumis. vt desperas
supbis. Ad ipm deniq; nullo pietat̄. nul
lo dilectiōis affectu mouer̄. Pudebat for
tassis inseq humilē hoiem. vsq; q̄ pudebit
humilē ꝛpm imitari. Vide stupēdū ⁊ hor
resce. flagellat in circūcisiōe leo ꝺ tribu iu-
da. vt humiliet canis mortuus. filiꝰ hois.
putredo ⁊ vmis. Circūcidit in carne puer
ihesus vt abscīs p̄pucio nos in corde et sen
sibus maneamus. vt cū abrahā nos filium
vnigenitū cū tota familia ⁊ vnaculis. hoc
ē spīm nr̄m cū affectionibus ⁊ cognitiōib⁹
vniuers circūcidere discipline cultro neq; q̄
omittamus/sz tollamus obprobriū egipti
si neq; pire de pplo neq; fedus dei inītū ef
ficere voluerimus. Oēs q̄dē hoc agere cō
uenit clez p̄apue/sicut ipe p̄ ceteris in dñi
sorte electus ē. Exultet igit̄ cū tremore hu
mili. ⁊ gr̄as agat/ ⁊ appareat in eo gr̄a dei
⁊ saluatoris nr̄i. ¶Oz heu clerꝰ hodie quē
ꝑ maiori gr̄a. gr̄e vicissitudinem repēdere
dignū fuerat/plus alijs repleꝰ ingratitudi
ne ⁊ p̄pucii sibi fecit impietatib⁹ ⁊ sc̄arib⁹
desideriis/ neq; sobrie neq; iuste. neq; pie
viues in hoc sc̄o. ¶Ita pgebā in medita-
tione mea. satirā in clez declamare. Neq;
potuerāt. Bū ecce studiosītas speculatriz/
importunitatē quadā sua. grandē q̄stionū
speculatiuaꝝ siluā apponē videbat. vt pl⁹
sibi q̄ edificatiōi deb̄uirē. ¶Hic inquit si
xp̄c circūcīsus ē an circūcīsus resurrexit in
gloria dispar gētibus factus. Ita me pie te
nere mīdi. ad honorē eoꝝ ex q̄bus xp̄c fuit
ꝺm carnē. q̄ ē ꝺs bndictus. ⁊ ad puersoꝝ
ꝓfusionē. ¶Hic pticulā illā carnis vginee
vt multi serūt dimisit i terr̄. Et talis ꝺ ef
fuso tūc sāguie qō ē? Rndi q̄sdā p̄res eē ꝺ
integritate būane nāe et nc̄itate/ sine qb⁹
nō subsisteret. Quasdā de ꝓgnitate. sine q̄
bus neq; pfecti neq; decēt existēt. Quasdā
de supfluitate. Prie quē resūpte sūt sicut i
alijs resurgētibus fiet nō oport̄ hoc ꝺ reli
qs. Si qs igit̄ ꝓtenderit pticulā illā cū san
guine fuisse ꝺ integritate būanitatis ꝓmo
vel scdo mō/illa resūpta sūt. ⁊ vl'in ēra nō
manēt vel multiplicata sūt. Erat ne igitur
ps illa carnis vel sāguis p coitationē idio
matū ꝺs. ⁊ si ꝺs vt hō? Huius mīsionez
tā q̄ egentē lōgissima ⁊ subtilissima pscru-
tatiōe p̄tereo. Et ꝓinter illā si sit adorāda
adoratiōe latrie. Perge ad alia. q: melius est
hic nihil q̄ panca dicē. ¶Hic ad qd ꝓ
derat circūcīsio? Rndeo ꝓderat originale pc̄m delēdo ⁊ dādo gr̄am. sz nō apie
bat ianuā paradisi. ¶Hic q̄le dabat ꝓ remi
nis remediū? Rndeo fides ꝓpria si adulte
erat. vel parētū ꝓ puulis. ¶An alienige-
nas obligabat? Rndeo nō. ¶Cur ante die
octauū nō impendebat? Rndeo xp̄e te
neritudinē. ⁊ ad resurrectionis mysteriuz.
¶Quid ꝺ filijs isr̄l in deb̄to nō circūcīs?
Pie teneo fuisse cū eis a deo reuelāte moy
si dispēsatū. Hic si ꝓ cognationē spūalē cir-
cūcīdēs circūcīsio iūgebat. Puto ꝓgnatio
nē hāc magis būana ꝓstitutiōe q̄ naturali
vel ꝺino iure inuētā. Nō si qs aliter sentiat
xp̄e gr̄am q̄ ꝓferē. dicat ꝓnē sicut ꝺ bapti-
smo. ¶Hic an circūcīsus sil'q; baptisatus
insigniebat duplicī caractere/⁊ si in eo gr̄a
duplex augebat. Ita si capax erat vtriusq;
⁊ dū circūcīsio currebat vtiliter. ¶Hic cur
circūcīsio q̄ data in fedus eternū cessauit. q̄d
dico cessauit/imo facta est mortifera adeo
vt paulus denūciet. si circūcidimini xp̄c ni
hil vob ꝓdest? Dico q: ꝓprie nō cessauit.
sz trāsijt in baptismū. cuius erat figura/ q̄d
igit̄ mirandū si re exhibita figura cessent.

¶ Sz auget q̄stiōis admirationē cur ꝓpter ꝓfuatiōz circūcisiōis ⁊ alioꝝ legaliū/paulus restituit petro in facie: cū tñ ipe q̄sdā circūcidisset? Igit̄ q̄ pacto reꝑhēdit ipse qđ sgebat/⁊ pūtum supioꝛē in auctate. apl'atu senioꝛē. ⁊ in gr̄a cōfirmatū die pētecostes. q̄lit̄ inculpat paulus eū ⁊ narrat non recte ābulasse ad vitatē euāgelij. Rñsio distinguēda sūt tpa ⁊ cōcordabūt scpture. Ꝺs circūcisiōis triplicit̄ cucurrit. Currebat primo vtilit̄ vsq; ad baptismū. Scdo pmissiue apud iudeos vsq; ad publicatōz euāgelij plenioꝛē. vt mr̄ synagoga honestas hiet exedas. Sz tūc apud gētes/ ⁊ pꝰ apd oīs pestifera fuit eius obꝛuatio. ꝓtea petrus ⁊ paulus licite q̄sdā circūcideꝝt ex iudeis tpe illo medio. Sz q̄ facta petri circa iudeos gētiles scādalisabāt. q̄si sic deberēt circūcidi. Paulus doctoꝛ gētiū auertit petrū ꝺ rehmōi. q̄ tota sibi hūilitate paruit/ et ita neuē peccauit saltē mortaliē. ¶ Sed dic si petrus nō errabat in fide/ q̄lr sibi dixit paulus cur ita facis? Certe ex auctate legis diuine iubēris fratnā coꝛrectionē/ cui legi nemo nō sbiectus ē. ¶ Quid si petrus versa vice paulo restitisset in facie nolēs acqescere An paulus se ab eo subtrahē. an nō obedire? An ad eccie cōsiliū appellare potuerat Si cōsiliū in hoc supius erat petro vel eꝭ si paulus restitit petro vt eiꝰ cardinal'exns vel vt eq̄lē se deputās ⁊ nihil a petro auctoritat'. sic nec euāgeliū suū recipiēs? Quid si ꝺ facto in paulū excoicatiōis sñias promulgasset. an eas paulus timuisset? Quid si petrus pstitisset in hoc erroꝛe. nūq̄d eo facto papatū pdiderat? q̄ si nō: nūq̄d tñ deponēdus erat ⁊ q̄s ⁊ quō? An cōsiliū sine eo potuisset in hoc casu celebrari? Quid si petrus vi armata erroꝛē suū defendē voluisset? nūq̄d ipo etiā manēte papa. vim vi licuisset repellē aut vb aut carceribus aut ipa deniq; morte. Hieronymus pterea et Aug⁹. doctoꝛes eximij cū discordēt in hac mā. nūq̄d alē eoꝝ dicēdus ē hereticꝰ? Ille paulū dispēsatōe mētitū. hic petꝝ iuste reꝑhensū fuisse defendit. ¶ Porro cur ī ꝯcilio de cessatiōe circūcisiōis petrus sūmꝰ pōtifex nō tulit sñiaz sz iacobus? Innuebā studiositatī vt tacēt/ ⁊ nō ponēt in celū os suū. Lūc exclamās dixit? Nūq̄d non expedit de talibus inq̄rere vt sciat q̄libet magnus cū pusillo q̄litatē siue potētie. siue subiectōis sui coꝛdis. q̄ sibi cōpetit iure diuino/māli vel hūano. Alioq̄n error facile surrepet ⁊ ꝓfusiōis hoꝛroꝛe cūcta fedarent. ¶ Quid ē igit̄ qđ inuis mihi q̄si nō licent de potētia petri disputare? Mōneoꝛ oīs potētia dei q̄tidie ꝑq̄rimus. Sz tñ vis vt ista nūc ꝑtereā. reuertamur ad puerꝝ ihesū Hic si puerꝝ istū circūcisionis doloꝛ attigit cum vtiq; gaudio magꝝ frueret. Sic ⁊ forte tātus quātus in passiōe nūc ꝑuisa. ¶ Hic si coꝛ eius motibus oppositis dilatatiōe ⁊ ꝓstructōe sil' mouebat? Rñsio nō optq; gaudiū supioris portiōis nō redūdabat i corpus. ¶ Hic si vē cōpatiebat ei mat̄ sua cōscia tāti gaudij. tātiq; mysterij nō ignara? Rñsio cōpatiebat ⁊ ip̄ trāsibat gladius aiam eius. vt nō eximeret ab illa regula. q̄ multas tribulatiōes optz nos intrare in regnū dei. Et hoc hoꝛrēdū ꝓpctōubꝰ. q̄s societate demonū ꝑ dānatōz. ¶ Cetez dic cur hoc potissimū die xp̄c circūcidi voluerit. cū supstitiōes ipie ī his Januarij kal. plus vigebāt. Rñsio vt eas deferēdas ostenderet? ¶ Cur nōdū cessauerūt neq; in deꝛo. neq; in pplo. tā sup incensijs ⁊ alijs obꝛuatiōibus vanis ⁊ varijs. q̄ sup nūbus iꝓbis p eccias. q̄s appellāt ludos fatuoꝝ. sicut ve fatuitates sūt. imo insanie sacrū. sicut ve fatuitates sūt. imo insanie sacrilege ipie et blasphemē. q̄s inē ecclīasticos ipune fieri stupoꝛ ē? Nūq̄d appōi deberet ꝓuisio? Ita debēt. sz plures audiūt quā qō ꝑ oz soluūt ꝑ nō facē. Prouideat gr̄a saluatoris nr̄i et summi pōtificis diligentia.

¶ Questiōes hmōi multiplicare magis magꝝ satagebat importūe nīs studiositas speculatrix in meditatione mea. Cui ego. Noli pcoꝛ mihi molesta eē. Loc̄ et tps aliud expecta. Nō ē iste disputatōis spec latine actꝰ. sz edificatiōis pctice. Tu intercedas alioꝝ. vt de gr̄a dei ⁊ signis eius certo ꝑgat itinē fm nr̄. ꝓserti ad signū cundū qđ eē posuimꝰ benignitatē salutaris cem. sic nōt in nois ipositiōe. Si tñ pꝰ eccl eis q̄ circa ꝓmū signū dixim⁹ qđ ē humanitas seu hūilitas/ ꝓsideratoz moꝛalē q̄druplicē notauero fm q̄ttuoꝝ effectꝰ gr̄e dei. q̄ sūt ab negare impietatē ⁊ sc̄ania desiderā

Ued ⁊ sobrie/ ⁊ iuste/ ⁊ pie viuere in hoc seculo. Quā q̄ male suasa pestz adulatio p-trepat ⁊ susurrās loq̄ phibeat/ asserens q̄ opus est teneras mordaci radere vbo aurīculas. Bz plus roboris affert aplus in fine ep̄le stimulās quēlibz p̄dicatorē in psona Tyti. Hec loq̄re ⁊ exhortare ⁊ argue cum oī imperio. Nemo te cōtemnat.

Consideratio .i.

Ad apparentē grām dei in circūcisiōe dñi/ ⁊ si dicat solutus legibus. pati oz legē quā ipse tulerit. tū p sōditoz exēplo. tū p reuerētia p̄stāda deo vt appareat gratia dei in eo ⁊ nō impietas aut sc̄lania desideremplis p̄uias i se leges q̄ uis durissimas sanz. Et adeptus Valerius meminit. Bz abūde tiser supnus/ q̄ ob hoc legē ppriā non solueret/ si semet implē voluit vt eius actio eēt in hoc p̄cipiū platonū instructio. Ubi nihilominꝰ notādū occurrit ō eos q̄ tanta obstinatōe legibus mortuis būanis adhe ret/ legē viuā fūdatā in lege eēna/ ⁊ ī eqtate seu epikeyā penitus vel i grātes vl' spnētes q̄ lex pcipit ⁊ implet dū vel in finē meliorē vel salubriorib⁹ medijs ordinat. Finis ē caritas/ fz apl's. Alioq̄n xp̄c legē antiq̄ nō implesz/ q̄ soluisz. Et hoc documētuz nō mediocre spectat ad scisma p̄ns/ cuius sedatōez inuenire nō sufficerēt leges būane cronica cōsolat. Nō q̄ forte nō sat actū ē vsq̄z in p̄ns obtigit qđ ait dñs in Esa. Timuerūt me mādato hoim ⁊ doctrinis. Jō ecce ego addā vt admiratōz faciā pplo huic. miraculo grādi ⁊ stupēdo. Peribit enim sapia a sapientibus eius. ⁊ intellectꝰ prudentiū eius abscōdet. Et q̄ loco sūpsit ihesus illud improperiū ō phariseos. q̄ irritū fa ciebāt mandatū dei p̄pter suas traditiones. Audierēt vtinā ista annibꝰ suis hi q̄ legem et̄nā. legē dīnā cū p̄fessorib⁹ suis desererēt. būanis inuētōib⁹ incūbūt toti/ adeo vt ad sup̄iorē legē illā oculos attolē vl' nō valeāt ex rudicate vel nolint ex iniq̄tate. vl' negligāt ex inerti segnicie. Cū tñ vbi leges hūane nō sufficiunt (put in sc̄isma te p̄nti comptū videt) vt ad legz dīne radicē ⁊ inē ptationē cōsultatio referat. ⁊ vm eā p̄stitutio formet/ nēce ē. Quid āt mali qđ piculi. qđ p fusiōis attulerit p̄ceptus sacre sc̄pture vtiq̄z sufficiet z p̄ regimīe eccīe (alioq̄n xp̄c fuisz legislatoꝛ imperfectus) inꝛrogē expientia/ cōsideret deus. cui despōsari debuerat sapia. q̄ de sursū est pacifica et pudica/ an ipe fornicar est cū adultera illa meretricula sapia t̄rena/ aīali et diabolica? Stat⁹ insup eccīe nōne factus ē totus q̄si brutalis ⁊ mōstruosus? vbi celū deorsū. hoc est sc̄z id qđ spūale ē/ ⁊ t̄ra sursū. spūs vnies/ ⁊ cq̄ro dñans. p̄ncipale accessoriū. et accessoriū p̄ncipale/ vsq̄z ad hoc vt q̄dā delirare nō dubitet. q̄ p inuentiōes hūanas etiā melius q̄ p legē dīnā euangelicā regēt q̄si min⁹ sit aīa/ q̄ corpus. ⁊ spūalis q̄ carnalis fructꝰ. Hec assertio/ p meā fidē. blasphema ē. nedū falsa. Euāgelica q̄ppe doctrina p suos p̄fessores dilatauit eccīaz vsq̄z in celū. quā filij agar exq̄rētes sapiam q̄ de t̄ra ē/ detruserūt vsq̄z in scenū. Et q̄ nō ex toto corruerit ē ex gra dei ⁊ saluatoris nr̄i. Hec ego loquor eo liberius/ q̄ mihi cōscius suz nō ex q̄stu. nō ubitu. nō ad laudē p̄priā mee p̄fessiōis/ sz p assertōe vitatz. vt vtilitate pub̄ca hec dicē. Quia ad vitatē. curia ista theologiam hactenus minus debito p̄monit. ne dicam sprenit. que tamē omne sibi qua pollet gloriā acquisiuit. Per quid? Per p̄dicationē humilem generatricē deuotiōis in cordibus fideliū maxime p̄ncipū. Nā si desit religiosa deuotio. honoratio eccleſiarum qualis erit? P̄rouideat gratia summi pontificis vt nunc cepit.

Consideratio .2.

Apparens gratia i humilitate pueri ihesu circūcisi/ docet p̄latū quēlibet. vt in cōcilio sapientis/ positū a Tullio quanto maior est/ humiliet se in oībus. Et ab oīni se supbie intemperantieq̄z signo/ circūcidat. Tanto em ē humilior/ ⁊ ad seruiendū p̄mptior quisq̄z debz ex munere ait greg⁹. quāto se obligatio rem ē conspicit in reddenda ratione. Nam ab eo cui plus committit plus exigit. Jta vt salubernimū sit xp̄i documentū/ metaphisicali rōne fūda-

tum. Qui voluerit ee maior inter vos erit omniu mior ⁊ miſter/ qz ꝑm magnitudinē dñationis ē ſubiectionis grādior obligatio. ꝙobrē ſūmus pontifex nō ficta ꝟboꝝ humilitate/ ſz ꝟitatis attētōe ꝓfūda/ noīe ꝟnus ꝟuoꝝ. Et certe ita ꝟnus. vt ꝑm ꝓpationez cordis ⁊ ſi nō ſp ꝑm exhibitionē opis/ ipſe ꝟitā ſuā/ quāto magz ſtatū ſuū exponē ꝓ cuiuſlibet ſubditi ſui ſalute. nedū pro toto grege/ teneaꝫ. Hoc ita ſentire catholicū eſt ſtabilitū in hoc ꝟitaz ꝟbo. bonus paſtor animā ſuā pōit ꝓ ouibus ſuis. Et ita corde credit ad iuſticiā/ ore aūt vel ſcpto ꝓfeſſio fit ad ſalutē. Alioqn nō iuſtus fit lucifer q ita ꝑeſſe voluit ꝑm doctores vt ſubiectiōis viciſſitudinē ſubditis nō referret/ cū ex oppoſito ipe plus alioꝝ cōmodis obſeq velle debuerat. Ex hac itez ꝓſideratōne/ culpāda reddit pōpa ſupba. pōpa male ſobria ꝑlatoꝝ ꝙrundā in faſtu mūdano ꝙrētiū nihilominus exuſatiōes in pctis. ⁊ dicētiū ꝙ hec pompa honorat eccleſiam Honorat vo. imo vere onerat et deſtruit factz ⁊ exēplis. Neqz eīm in ornatu ſplendido. neqz in lauto ꝙuiuio. neqz eīm in diſcoloꝝ ⁊ comatuloꝝ clientū numero/ ſz in ſpū mūdo ⁊ ꝓſideratōe ſcā/ honoꝝ eccleſiaſtic⁹ illuſtraꝫ. Q; ſi qs ꝑlatoꝝ in pōpis iſtis puerili ⁊ vana exultatiōe delectet. ſi ad honores caducos gloriabūdus exhilareſcat. ſi ꝺ ſe faciat idolū et ſtatuā nabuchodonoſoꝝ gaudēs laudari/ gaudēs coli/ et nō potius exhorreat inſtar xpi. q ſūmos inē honores fleuit. ſi nō memoꝝ ſit inbētz: in veſtitu ne glouerz vnq̄. ⁊ in die honoris tui ne extollaris. Videat obſecro videat talis ne tādē ſeipa tāta ꝓprie ⁊ aliene adulatiōis ludificatiōe decipiat/ qđ inꝫ ꝟbū comici/ ex ſtulto hoc ē ex vani gloriōſo/ inſan⁹ fiat. Qualiē inſanus? Certe Ieſus in iudicio rōnis/ ſicut lediē philocaptus. Dis q̄ppe paſſio ꝓfūdata et radicata circa aliqđ ꝓcupiſcibi le ſit illud honoꝝ. ſit opulentia. ſit ambitio ſit voluptas/ reddit hoiem demoniaco ſimilē ꝑm dictū Origenis in expientia fundatū. Adētior ſi nō ꝑ me o talis apparuit/ ⁊ ꝟboꝝ copia ⁊ iuriū ſcia ⁊ abſtinētia ſamatus/ corpe vegeto ⁊ forti quē vſq ad hoc inſanū reddidit ambitio ceca. cōtemptrix alieni oīs cōſilij/ laudibuſq ſuis credula. vt putauerit poſt illuſiōes plurimas ēe vērus papa concordiē electus. Et cū ita deliqueret nihilominus affirmabat ſe ꝓ miſeros annos nihil tēptatiōis a vana gloria ſenſiſſe. Cū ꝓterea moneret vt ſapientioꝝ crederet ꝓſilio. nō inqt qz factū meū tale tātūq ē. vt alius a me nemo illud intelligat. Sed q̄d mirāduz ē in hoīe fragili dementā hanc ſurrepſiſſe cū ſapientiſſimus oli angeloꝝ luciferz/ qz ſeipm nō in luce ꝟitatz/ ſz vmbra ꝓprie vanitatis intuebaꝫ. ēe volueriſ non ſolum ſilis altiſſimo/ ſz extolliē ſup oēm qđ vī deus/ ex inſana ⁊ fātaſtica ꝓcepte dominatiōis libidine. Vult q̄z nubes et ſimilitudines coli/ ꝓ ſilitudinē ad deū. ſicut ſacrificijs coli/ ꝓ ſilitudinē ad deū. ſicut ſacri lege artes magice palā tradūt. Propterea ſaluberiimū ē/ vt ꝑlatus libēt audiat ⁊ ſequēter q̄ humilia ſūt ⁊ culpabilia deſpo qz nemo ē q nō peccet. dicatq cū ꝓphet Increpabit me iuſt⁹ ⁊c. Nimis eīm habet multos q vel adulatiōe vel dignitatis honoratiōe ſibi loquūt magnifica/ apponentes fomētū morbo ſupbie. quē vix vllum medicamē. vel tiriaca ꝓprie reprehenſiōis ⁊ fragilitatis/ ſufficiat expellere. ⁊ dare locum gr̄e dei ſaluatoris nr̄i.

Conſideratio .3.

Apparēs gr̄a dei ſaluatoris nr̄i in ſubiectiōe ad legē ꝓpriā circū ciſiōis documēto ē ꝑlatis vt iuſte viuētes nō iponāt onera ḡuia ſtatutoꝝ ⁊ legū bñeris ſōditoꝝ. digito aūt ſuo nolint illa mouē. quēadmodū ipoperat xp̄c phariſeis. Hec cōſideratio redit ad ꝑmā/ imitentē illi ſnie exemplo xpi firmate. Patere legē quā ipe tuleriz. Et ēt ꝓfecto grādis in hoc loco q̄relaz materis/ ꝙ tot ⁊ tā leues excoīcationū et irregularitatū fulmiatiōes. ꝙ tot onera ſtatutoꝝ. ꝓuincialiū et ſinodaliū. ad lucz q̄le vel vnde vel burſe. nouit deꝰ. Cōtra tot refuſationes caſuū i foro confeſſiōis ꝑtim occultoꝝ. q̄ ꝓfeſſionē ſup q̄ dici ꝑt impediūt. Loq̄re ptus ⁊ doctus ab exptis. Sed ꝺ his alias xp̄c legiſlatoꝝ. nōne legē euāgelicā dilatare potuerat? Potuerat eqdē. ſz hūane fragilitati gratioſe ꝓdeſcēdēs nccaria nos docuit ad ſalutē. ea ꝓ nihilo q̄ſi deputās. q̄ mot talē hāc vitā/ nam in momēto peritura. vel regere vel ſuſtētare videreē. ſaēs q miſi lq

viua euāgelica ⁊ eterna dñet. leges scripte nō solū supuacue/sz crebro pniciose reddū tur. Vult g̃ platus eccl'iam subditā felicē dirigi. Vult arbitror/bonos ille viros. timētes deū eqtate ⁊ meritis cōspicuos regi subditos pmat. Nā sup hūc cardinē volui or ecclē reformatio/qm̃ si colūne putres. si inualide sūt/sustētari debētes eccīam ptes reliq̃ quali vtute subsistēt: nitentes parieti inclinato ⁊ macerie depulse? Adultiplicē tur quātūlibet hūane traditiōes. Si cupi ditas carnalis et fastus nō hūilitas regnet in p̃latis audiamus qd sequit incōmodi. Item ptās cōferēdi bñficia ⁊ sitia/aut redimēt. Ptū subuertet. puertet et euertēt oīa pmotionib⁹ indignor. Si ablatio fiat ab eis retinēte sibi oim collatione sūmo pōti fice. nūqd nō supra vires erit hoc negociū nūqd non cū mo yse stulto labore pfumet Nōne monstruosū erit videre caput vsur pans membror pia inferiorū officia. ⁊ qsi sit gladius delphicus ad oīa se aptans. Sz ⁊ curia sua. curia romana. q̃ ad similitudinem hierarchie angelice ordinada erat ⁊ replen da viris charitate feruidis/⁊ p̃teplatiōe su pēis. vt seraphin. viris sapia dina splēdi dis vt cherubin viris equitate firmissimis vt throni/nōne mutabit in curia peccātiū ⁊ q̃ nutrīri debebāt in croceis amplexabū tur stercora. Ita em̃ arbitratus est oīa tpa lia/equus arbit apls. Fiet q̃z multi p̃ cura tores ⁊ protarij bñficior (Nolo de symo nia dq̃ dicere) fiet insup non tā pmoto res q̃ inuolutores causar friolar atq̃z p phanar/dimissa oī spūalitatis cura. Quid dico dimissa? Utinā hoc eēt. licz sit eqssi mū/irridebit. abominabit. pseq̃t. ⁊ ad imi tationē curie diabolice. maior ille frequēt erit/q̃ astutior. q̃ pficior. q̃ importunior. de teror. cupidior. miserior. Auertas hoc ne las gra dei ⁊ saluatoris nr̃i.

Consideratio .4.

Apparēs gra dei ⁊ saluatoris nr̃i ihesu/exi git vt platus non potētia subdit/sz gr̃am ferat deo/p eis se circūcidēs. pieq̃ viuens vecū alijs p̃dicauerit (officio em̃ p̃latōis adiūcta ē obligatio p̃dicatiōis) ipe reprobus inueniat? Quidni platus gratiosuz se nō rigorosū p̃beat/cū ipe circūdatus sit in firmitate. egens gra dei. nescīes introitū et exitū suū. ignorās an turbatiōes in subditis. ex culpis ꝑuijs tāq̃ occult. vel ab alienis. vel sit' ab vtrisq̃ suscitēt. ita vt nēce habeat obsecrare cū ꝑpha. Ab occultis meis mūda me dñe. ⁊ ab alienis parce seruo tuo Nā sicut p delicto ppli pastor. ita p pastoris errore pplus plectit. Hoc vidit Job q̃ dicat ō deo q̃ regnare facit ypocritā ꝑpter pctā ppli. Qualis aūt pniciosior pestis p ppl'o alia est. q̃ ypocrisis in suo vel p̃nape vel p̃lato. Sz ita digni sūt alīq̃ nō nisi per reprobos regi. et alij nō nisi reprobis p̃fici denerent. Quidni igit ipe pastor sp pauidus inueniat. nō se iustificās. nec iustificari cupiēs. extimescēs ne dederit causā scandalo dicēs cū dauid. Ego sum q̃ peccaui. ⁊ cū Jona/si ꝑp me turbatio facta ē mitte me in mare. Quo vo magnuz illū Gregoriū nazenzenū vsuz fuisse. ⁊ ob hoc vbi Constātinopolitane cui putilis erat/cessisse. ecclesiastica meminit historia. Recogitet p̃latus etiā deuotiōis sibi cōscius. p̃ sertim dū innumerabiles viri in oppositam ad se pgūt sniam. Recogitet qd dicat apls Nihil mihi cōscius sū/sz nō in hoc iustificatus sū? Quis ad hoc vbū nō expauescat? Sz ⁊ āgelus sathane trāsfigurat se in āgelū luc. insidiat ī abscōdito. spargit vbi libet laqos q̃s obūbrat specie vtutuz. Ita vt horēduz valde sit qō dicat Sap. est via q̃ videt hoi iusta. nouissima aūt eius ad mortē ducūt. Sic p̃latus nōnūq̃ dum eā gloriat plenus gra dei. repletus ē insensibilit astutia diaboli. Quā multa quotidie (exēpli gra) credit aliq̃s facē ex magnanimitate: q̃ fūt ex arrogātia ⁊ p̃sumptiōe. q̃ multa ex indulgētia hūiliq̃ pietate/ q̃ oīū tur ex desidioso torpore. vel certe ꝙ mirandū ē Jex vna ostētatōe ⁊ gloriatōe supbissima/ad hoc dūtaxat/vt patiētie ⁊ misericordie laudē cuz magnis viris meruisse credat. Sic furor incautus/⁊ emulatō maledicta q̃ptinax. Zelus q̃z nō ꝑm scīam durus. cernicosus. ineorabilis/impterrit nemini cedēs nullū scādalū reformidans. sz dicēs si dānari volūt qua rōe saluare po

tero vel teneor/inuitos? talis inquā furor mētē se zelū boni publici ꝛ cois libertatis. Sic implicatio friuola/ ꝛ stultus labor in minimis/tāta se diligētia simulās/sic ppleꝛa scrupulositas sp vacillās. nihil expediens. bone sibi pscie nomē vsurpat/q̄ est ex radice supbie. nolētis se pitor iudicio conformare. Sic ambitus honoris palliat se. q̄ nō p se. sz p dignitatis honore et alior edificatōe pdīt. Sic ambitio/retentiōe dignitatū. in pncia ecclie/subtili malo fingit se velle multis pficere. nec ecciam exponē discrimī puerſoꝛ. Et hoc plane ē demoniū meridianū/qō facit qñq; eē martirem diaboli. oū eē gloriaē qs in pseqntib⁹ martir dei. Monet insup dicere hoiem. q; dines sū ꝛ nullius egeo. Et nescit q; paup' ē ꝛ miſabilis et cecus et nudus. ¶ Sed hh

q̄d inumerabilia diaboli machinamēta dinumerare ꝓtēdimus. qbus mētitur et blādiē iniqtas sibi q̄si plena sit gra dei? Bi camus potius. qs euasurus ē illa? Rñdeat nō ego sz pba/ p oraculū quale factū ē Anthonio. Humiliatus sū et liberauit me. humiliatus intellectu. humiliatus affectu. Interrogata nimirū gra dei/q̄ eēnt signa eius qbus apparet in hoie? Rñdit. Primū ꝛ pcipuū signū meū ē humilitas. hec sedes mea hec recqes. Deus itaq; humilibus dat gram. Cognosce igiē humilitatē. ꝛ tu mea habitationē ignorare nō poteꝛ ¶ Interrogata vero humilitas ō signis suis/multa numerās ea tādē ad duo pstrinxit/q̄ sūt humile sape et humile velle. adiūgēs de hoie quē inhabitauerit/q; eū reddit tractabilē. quasi pfusum oleo leticie. suasibilē. bonis ꝓsentiētē. minsp pprio q; alieno fidentē cōsilio. abiectus ē ꝛ vilis in oculis suis. nō se iactās. nō iustificās. nō magna pmittēs. nō solicite se excusās. ¶ Ex aduerso cognita sūt supbe elatiōis signa si se colit. si amat. si cōplacet in se sibi. si sapiēs ē in oculis suis. alienum vel nō reqrēs vel odiēs vel nō implēs ꝓsiliū. p sctō iā se hz ꝛ p tali q̄ dignus sit revelatiōibus atz miraculis regi. Et qm̄ obstupuit in malis/neq; se neq; morbū suum nouit. se humiliorē se factiorē oībus iudicat. solos q̄ loquūē placētia retinet sibi/ alios odit. tādēq; abij cit q̄cūq; q̄sito colore. et si ad hora dissimulet amare se vitatē. Si scādalisanē alij nō vitē sed irascāt eis. tāq; sō lus imunis sit a delicto/tāq; scādalo cauſa nulla pbuerit/imanet in opinīoīb⁹ ppuis q̄s deserere neq; alioꝛ monit. neq; cōsilio neq; expientia maloꝛ seqntiū pſuaden pt Egrescāt potius ꝛ exandescāt adueꝛs mo nita salubua. Heu ecclie ꝛ religiōi cuiq; a peste tali. Vix em̄ satis deph̄endi pt. q; tegtur ouina pelle/sz p doctissimos sacētes pbare spūs si ex deo sūt/ ex fructib⁹ cognoscitur. ꝛ maxīe oū ad inhonorationis cuiusliꝛ bet/vel pua estimationez. q̄si furt/vt pbiet/vel locaptus amate sue lesionem exhoreſcat. Nihilominus cū p tales deph̄ensa fuerit vix ē inuenire remediū. q; nec expelli facile pt nec retēta corrigi. nisi p miraculosa operatiōnē gre dei saluatoris nr̄i. Talē cursum habuerit fmo nr̄ p pmū signū/q̄ apparuit gra dei ꝛ saluatoris nr̄i. in eius humilitate subijciēte se legi circūcisiōis/ ꝛ tpi⁹ imitatiōe debita p platos ꝛ clex/vt patisē plaꝛ legē quā tulerit/vtq; quāto maior ē. humiliet se in oīb⁹/vtq; nō imponat onera grauia cervicibus subditorū. vtq; gratiosus se nō rigorosū oñdet/ ꝛ ita abnegata impietate ꝛ secularib⁹ desideriis/ ꝛ sobrie/ ꝛ iuste/ ꝛ pie viuamus in hoc seculo. ¶ Reliquū ē vt p secundū signū dine gre/ q̄ ē dixi mus benignitatē seu charitatē. plenius signata in nois impositōe/ fmōis nr̄i cuius pfūmationē accipiat. Vocatū ē nomē eius ihesus inqt euāgelista. O nomē totīes vocatū ꝛ desideratū. nomē tādiu cū suspiriis expectatū. sz hodie p̄mitus impositū cum vocatū ē nomē eius ihesus. Budū em̄ longe a pctōibus salus. i. iesus/ ꝛ pe erat vtique a pctōibus dñs. Hoc dauid cognoscēs postulabat nomē nō potētie ꝛ dnationis/sz gre ꝛ benignitatis. Sic inqt aīe mee salꝰ tua ego sū. Ihesus tuus ego sū. Nā q̄d ihs nisi salus? Nōne sic tibi loq̄ videt dauid deo. Salus tus dixisti. ego dñs. ego oīpotēs. ego iustus ꝛ terribilis. Absēdāt obsecro hec nomina ptātis. ꝛ exhibeat nomē gre ꝛ benignitatis. Et dico ego ihs. Ho ē nomē nouū qō os dñi noiauit. q̄d vocatū ē ab angelo p̄dicatum in vtero ꝓ aperē. nomē ab aplis p̄dicatum sicut dicūt actus aplor. q; oi die nō cessabāt in tēplo et circa domos euāgelizantes ihm. Hinc magnus ille p̄dicator/q̄ loqne

batur sapientiā inter pfectos/mhil iudicabat se scire nisi ihm xpm/ 7 hunc crucifixū. Ihm. Propterea totiēs vnēs 7 mouēs noiscā a creatur̄ oibus adoratū. qz in nomie ihu omne genu flectat celestiū terrestriū 7 infernoz. qđ pficuū fecit miraculoz opatio. Nomē deniqz ab oibus inuocādū/qz omnibs saluifez. Nā ois q̄ inuocauerit nomē dñi. hic saluus erit. Et nō ē aliud nomen sub celo/affirmat petrus/datuz hoibus in qđ oporteat nos saluos fieri. 7 itez. Nō est in aliq̄ alio salus. Si penites/ 7 times deū. vltionū: appella ad deū grāz dicēs. vt ꝓpē nomē suū ihs. sit tibi ihus. qm̄ scribit nob filiolis suis iohānes. qz remittunt̄ nob peccata ꝓpē nomē eius. Nā q̄s legit in euāgelio inuocasse nomē ihu. 7 exaudit⁹ nō fuisse. Si dānata morte pctī remanet morbus cō cupiscētie audi. qz in nomie ihu ꝓpetes malaz suggestionū tollūt. Et si moriferū qđ delectatōis bibit ñ nocebit. Si feroces insultus inimicoū oim timuer̄/attēde qz in noie ihu demonia deijciunt 7 sere manuū. Agatha 7 tumis fortissima p̄dicat a sapie nomē dñi. Si tēptatiōe vl alia afflictōe fatigat⁹ dep̄mer̄/imitare aplos q̄ ibāt gaudētes a ꝓspectu pfilij. 7 aplis patū se offert nō solū ligari. sed et mori in hierlm ꝓ noie ihu. Apparet igit̄ grā dei in hoc noie ihu. qđ ē in remediū ꝑ malū culpe. in refrigeriū ꝑ malū ꝓ cupiscētie. in pficiū ꝑ malū pugne 7 in solaciuz ꝑ malū pene. Amplius qz nccē ē nob viatoribus inq̄rentibus celestē hierlm viā agnoscere. aīaduertamus qz deducat nos dominus sup semitas iustic ꝓpē nomē suum. Porro qz ignobilis es nobilitari desideras dat dñs ptātē filios dei fieri his q̄ credūt i noie eius. Magna plane nobilitas. qz si filij dei 7 heredes. heredes qdez dei. coheredes aūt xpi. 7 ex pñti ei⁹ fratres. Nō agnoscēs angelus adorari a iohāne noluit. Vñ ait ne feceris. cōseruus em̄ tuus sū 7 fratz tuo habentū testimoniū ihu. Egenus es et multa te petē ncce ē: offert tibi ihs ꝓ titulo petitōis i curia dei pñs. sicut obt̄nat eccia istitura ab eo q̄ dixit qcūq̄ petieritis p̄em in noie meo dabit vob. Quo noie q̄ insigniti fuerint saluabūt̄ inx̄ figurā Ezechielis de signo thau q̄ signati salnati sūt. Beniqz nemo vtutē. nemo sanitatē huius nomis nouit/nisi q̄ accipit ꝓ experientiā 7 gustat qđ illud ē. Oleū effusū nomē tuū. Qualit̄ acceperat q̄ dicebat. Bñe nomē tuū 7 memoriale tuū in desiderio aie. Et alt̄. In te glorificabūt̄ oēs q̄ diligunt nomē tuū. Rursus alius. Ego aūt in dño gaudebo 7 exultabo in deo ihu meo/quasi dicēt. Gaudeāt alij in anxia diuitiaz 7 sarcinaz inutilium accumulatōe. alij in effrenatō e sordidavoluptatū. alij in alijs noxijs atqz pduz̄. ego aūt exultabo in deo ihu meo. qm̄ potissimū apparuit gr̄a dei in eo. Sed ecce denuo ꝑmonē interrūpe conat̄ studiositas ī portuna. Et q̄rit quō verū hz q̄ ois q̄ inuocauerit nomē dñi saluus erit. cuz alibi scptū sit. Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe/intrabit in regnū celoz. Rñsio requirit̄ tercīū dñe. qđ ē opis. sicut ꝑmū ē cordis. secūdū ē ons. Dic cur apls tātus vir petēs in noie ihu carnis stimulū tolli. exaudit⁹ nō potuit. Rñsio. nō pertinuit ad salutez. Associari qppe dz oīo q̄ttuor comitib⁹ vt exaudibil̄ sp fiat/q̄ pie. i. ad salutē q̄ pseuerant̄ sine pctī interruptiōe/q̄ iuste hoc ē in gr̄a 7 se. Et ita quisq̄s in ipo etiā mort̄ articulo petit hic puniri in curia gr̄e. libabit̄ a pena futura. vbi ē curia iustic/et volabit liber ī celū. sicut deducat dñs Antisidiorenſ mediāte merito xpi 7 pena habita in psenti. Verbū qđ ē qđ dicat apls. qz nemo pōt dicere dñs ihs nisi in spūsācto/cū pessimi nedū illud noiare/ sz in vtute eius miracula facere memorent̄. quēadmodum viderūt apli quendā in noie ihu demonia eijcientem. sicut et illi reprobi q̄ dicent in iudicio dño. Nōne in noie tuo ꝓphetauimus. 7 in noie tuo vtutes multas fecimus 2c. q̄bus dicet. Nescio vos? Rñsio q̄ nēo pōt dicere dñs ihs nisi in spūsācto illustrāte intellectū. sicut nec aliquā vitatē/vel ipo sit̄ mouente affectū 7 illustrante intellectū vt in bonis. Qđ aūt mali faciūt miracula h⁹ est per potestatē publice iusticie in attestationem veritatis. Propterea nō sufficiunt oñdere aliquē sanctū/nisi comes fuerit humilitas 7 sacritas. Hec vo gr̄a miraculoz ideo dat̄ q̄nqz reprobis/ ad ipoz ꝓdemna

tionē/ne inſti p magno deputēt ſi vt habe
ant vel nō habeāt hanc grām. Nolite inqt
xp̄c gloriari q̄ ſpūs vob ſubjciūt ⁊c. Q⁊
ſi ſigillū ⁊ ſignū ꝓpriuz ⁊ine ptātis q̄ eſt
miraculū. adhiberi grām in teſtimoniū fal-
ſitatis/deus hoc nūq̄ pmittit/q̄n reclama
uerit vel reclamet/quēadmoduz p̄dixit ne
credamus ſignis antixp̄i. Et ē hoc ad p̄
bationē electoz. ¶ Properabat rurſus q̄-
rere ſtudioſitas. Cur nō mō fit baptiſm⁹/
vt olim in noīe ihesu:⁊ cur nō ad inuoca-
tionē eius dant̄ gr̄a linguaz/⁊ opationes
miraculoz.⁊ ſitia:⁊ Bū hec interloquendū
ſupirruit zelus feruidus/filius charitatis/
abſcede hinc. ait/o ſtudioſitas ſpeculatrix.
nō ē tp̄us diſputādi ſz plorādi. nā ſi ꝓpte-
rea deus appellatus ē ihesus. ſi in hoc ap-
paruit gr̄a ip̄ius vt ſaluemur. vñ tot nob
mala/tot incōmoda. q̄ in ip̄m credimus.
ip̄m inuocam⁹:⁊ Ecce īminuti ſum⁹ ex ira
dei effuſa ſup nos/pluſq̄ gentes q̄ nomen
dñi nō nouerūt neq̄ inuocauerūt. Et vt
alia ꝓtereā. ecce q̄ execrādo ſcīſmate eccīaz
ſpōſam ſuā ꝓcuti ſinit deici/ꝓteri/rumpi
lacerari. Et vbi ſunt miſericordie tue antiq̄
dñe:⁊ vbi ē illa quā apl̄s tuus ſcribit appa-
ruiſſe/gr̄a:⁊ vbi ē nomē ſanctū tuū atz glo
rioſum q̄ inuocatū ē ſup nos:⁊ Cur dere
linq̄s nos dñe deus nr̄:⁊ Vbi abūdātia il-
la pacis quā oriturā aſſeruit ꝓpha in dieb⁹
tuis/⁊ quā angeli cecinerūt dicentes. Glo
ria in excelſ⁹ deo. ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone
volūtatis. ¶ Sz ve tibi mala volūtas. L
volūtas ingrata. Tu iſtā a nob⁹ dei gr̄az
abſcondis. Tu diuinū illud carmē obtur
bas/diſſonis moribus tuis. Tu ſurripis
gloriā deo ptē ſuā. Quidni pace ſpolieris/
pte tua:⁊ Tu igit̄ bñ viuere docenda eſſes
nō acute diſputare neq̄ fortaſſis tp̄s docē
di ſz faciēdi. q̄n mala radicata q̄ in mores
abierūt. nō vbor̄ fomētis/ſz factor̄ ſecuri
bus atq̄ ferramentis extirpare neceſſe eſt.
¶ Sz aſſit potius tp̄us miſerēde dñe ihe-
ſu. tp̄us miſerēdi eius. q⁊ venit tp̄us. ſuc-
currat gr̄a tua. Appareat illa miſer⁊. q⁊ ad
iutor es in oportunitatibus in tribulatiōe
Impera vēnis. ⁊ ceſſabit quaſſatio et aura
ſeueriot ⁊ aſperiot. Recorderis gr̄e tue an-
tique dñe. Recorderis infantie ſuſcepte ꝓ
pter nos. ſed ⁊ circūciſiōis tue/⁊ noiatiō⁹
ſaluti fere memor eſto. Bñdic p̄ncipio an
ni benignitatis tue. q̄ p̄ncipiū tu corona
miſericordia ⁊ miſerationibus. q̄n illud tibi
dedicamus non fabuloſo Jano biffron-
ſacētes q̄n beatus ē vir cuius ē nomē dñi.
ſpes eius. ⁊ nō reſpexit in vanitates. ⁊ in-
ſanias falſas. Tu ſummus es pontifex nr̄
des ī nouitate ortus tui ⁊ coronatiōis nr̄e
gratiaz vbertatē ⁊ indulgētiaz plenitudi-
nē elargire. Signare dignet gr̄a tua nr̄as
expectatiōes ad p̄bēdas celeſtis illius ⁊ ca
thedralis eccīe tue magne hierlm/ eccīe tri
umphātis/ad quā tēdimus/quā tota de-
uotiōis cupimus. expectātes beatā ſpem.
Nō ꝓfundas nos ab expectatōe. q⁊ ve pa
tientib⁹ repulſam. ſi vel in ſignatiōe/vel in
bullis vel ꝓceſſu vel poſſeſſiōe/ deſecerint
Sit hodierna ſanguis tui effuſio expecta-
tionū nr̄az valida ſignatio. ſit eternū ſalu
tare vt vbi iniq̄tas abūdauit. ſuperabundet
⁊ gratia. ¶ Talis erat in meditatiōe mea
zeli plangor q̄rulus cōmonēs/orans/⁊ ob
teſtans. vt ſublata mala volūtate ō medio
nr̄i (illa em̄ ſola pacem cogit in exiliū. illa
ſcīſma parit. fouet ⁊ nutrit) nos coaditto
res gr̄e dei ſumus. q̄ pijs conatibus nō de
erit. ¶ Cui ſtudioſitas. ⁊ cur ait nō inqrit
clerus cū p̄latis ſuis. qualibus vijs occur
rere cōuenit tātis ⁊ tot incōmodis. Seu p
gregationē factā in noīe ihesu. qui aderit
m medio. Seu p ſedule diſputatiōis offi-
ciū. tendētis nō ad cōtentionē. ſz veritatis
inquiſitionē. Seu p inueſtigationē crimi-
num regnantiū in xp̄ianitate. vt euelli co-
gnita poſſent:⁊ Et ect clerus exēplo ihesu.
populi ſaluator. nō lupus diſſipator. Ex-
pedit ne me ſtudioſitatē in talibus occupa
ri. ¶ Cui zelus. Expedit q̄dē ⁊ iā multa a
tuis ſectatoribus cōſcripta ſunt vt oia nite
p̄parēt. q̄ agēda fuerint in cōcilio. Alioqn
ferēdū ē ne ſcīſmati radicationē afferret ex
emplo grecoz̄/⁊ ne ſaſſuras (q̄s auertat
dei gr̄a) multiplicaret ampliores/ q̄lia nūc
oīa dicē reclamat vt vides breuitat⁊ amor
⁊ ſubdola blandaq̄ adulatio ꝺdicit. Ni-
hilominus obſecratiōe facta p gr̄az domi
ni nr̄i ihesu xp̄i et p me zelū domus dei vt
tp̄us modicū deē vitati ⁊ eius inſſitioni.
ꝓpulſo oī mordacitatis deſiderio. q̄ lon-
giſſimum frequēter vanitati datur ⁊ fabu-

lationi. Dicitur studiositas radices aliqs ex ure dño sub generalibus pncipijs vtiles ad sedādū pestifer scisma. qū illud pmuz ꝓncipalius occurrit in eccia reformādū. ¶ Cū studiositas visa est q̄dā apire/ sub consideratiōe quadruplicī/ q̄ qualia sunt. vim erit iudiciū. ¶ Sequūt quattuor considerationes ō pacē dicate Tarascone.

Consideratio .i.

OMnis policie ecclesiastice/ z ciuilibz legz eam regulantis/ ē pax salutifera. Hoc satis exp̄ssit diuinus nr̄ pbus paulus q̄ finē legz ꝓcepti/ nūc ihesum sunt/ intelligēs in dilectōe pacem/ in ihesu salutē. vt sit finis pax salutarz Hecz opus ē anxia deductione alia/ cū natura nos doceat/ ens quodlibz nō minus suā vnitatē z pacē appetē/ q̄ entitate/ fz deductionē dini Zionysij/ Augustini z boetij/ ita vt pax sit bonū qđ oīa appetūt/ adeo q̄ pticularis ordo nature plerūqz imutat i rebus/ vt vnitas conseruet. Manifestat hoc ascēsus gravis sursum/ z leuis deorsū/ Si in corpe vo/ cur non in mystico pōt vicissitudo talis/ q̄ri/ vt ꝓ pace retinēda/ fiat deorsum/ qđ sursum ē/ vt pax pmaneat? Cum igit̄ pm exigētiā finis cetera debeāt modestas vo lege non habz/ pspicuū ē/ q̄ nulla lex habeat aliqđ firmitatis/ si paci faciende vel conseruāde/ inuenit̄ cōtraria. fz debz int̄ ptari vt fiat paci/ vel penit⁹ aboleri/ alioquin inꝺ dictum comicū: summū ius summa ē malicia/ cōformit̄ ad illud Horatij/ noli ee iustus nimis/ Sic athenienses fecerūt ad tp̄us leges lycurgi non ee/ vt sp eēnt. z nasicasapio/ dū consul inqt iuris ortodinē sequit̄/ id agit vt cū oībus legibus romanū corruat imperiū. Nullo pacto igit̄ fuat lex/ nō obfuato legz fine q̄ ē pax. Si cut in siti xp̄iana doctrinā scribens Aug⁹. deducit ꝓ regula memorāda/ q̄ nullus textus sacre scripture in sua expositōe retinet sensum spūssancti nisi ille caritatē edificet. Et qm̄ huius scismatis tā extranea videt ee pestis/ vt tale nūq̄ visum fuerit minus hñs ꝓuisiōis humane remedium/ docte hoc sua in dies radicatiōe. expedit ad eius expulsionē institutio nouoz canonū cum ea q̄ ō nouo emergūt nouo egeant auxilio vel iam ꝓditoz neccaria ē moderatio. Sed qualis z ꝓ quid moderatio? Sane ꝓ regulam infallibilē z inobliquabilē legis dīne/ cuius sectatoribus z amicis pax multa ē/ si ꝓbe credit̄. z nō ē illis scandalū. ¶ Ex qbus elicit̄ cōclusio saluberrima q̄ nulla via ꝓficiēs ad sedationē scismatis repudianda ē. quātumcūqz iura vel leges humane videāt opponi vt ō electiōe sūmi pontificis q̄ ē sic z sic celebranda. et sites/ dūmō diuinū mādatū vl̄ius maneat inuiolatū. Nō scire ad illā spectat sciam ꝓ quā leguz cōditores iusta decernunt/ legē eternā imitantes. Hec ē lex euāgelica q̄ si cōtemnat̄ ab aliqbus: illi sunt inepti pacis ecclesiastice tractatores quōadmoduz inutiles sunt hoīes ita adherētes nudis textibus/ vt epikeyam hoc ē equitatē ignorēt/ quales Aristotiles noīauit īmansiuos in opinionibꝰ ꝓprijs. ¶ Ex his deniqz ds nō videat/ q̄ impiū ē/ pr̄tim apud eos qui se ecclesiasticos dici volūt/ si pitos in euāgelica lege vl̄ nō consultare/ vel abijcere/ vl̄ maiori sacrilegio/ hīi pbre cognoscāt/ hinc errores/ hīc p̄sumptuose assertiones/ hinc pplexitates inexplicabiles/ hinc obstinate defensiones admonētionū humanarū in pniciē ecclesie z pacis salutifere finis sui surgūt. vt q̄ nō licz disputare ō potētia pape/ q̄ non pōt sibi dici cur ita facis/ cum tñ sit peccabil̄. q̄ nō pōt in aliquo casu eccia sine eo cōuocari vel aggregari/ q̄ hic ē fidei articul⁹. Hñ dictus ē papa [exempli gfa] q̄ non pōt in aliquo casu ad ꝓcilium papa vocari. Nō absq̄ eo nō stat salus/ cū tamē salus ecclesie in solum deū ordinet̄ absolute z essentialiter/ z in hominē christum de ordinata lege/ sed accidentaliter ordinatur in papaz mortalem/ alioquin dum vacat sedes per mortē pape vel naturalē vel ciuilē. vtputa si sit hereticus depositus/ quis hominum saluus eet. Alij papā p̄dicant impeccabilem. alij oīpotentē. alij sine vlla exceptōne credunt eē salutis statum quēlibet sue parti non obedientē. Nō quāta temeritate dicāt ip̄i videnint assertores.

Consideratio .2.

Quelibet in ecclesiastica hierarchia potestas in pacē salutiferam ordinatē. Hec infert ex prima. Cum igit non sit data potestas in destructionē sed edificationez. teste apl'o. Si quis abusui potestatis hoc est tyrānidi resistit/ille non resistit dei ordinationi/sed obedit qui iubet malū tollere ꝺ medio sui/ꝛ partē scandalisantē abijcere sicut ꝛ licz cuicūqz erga quēcūqz vim illatā vi repellere/cū appositiōe moderate cautele. ¶ Hec cōsideratio facile deductiōe traducit quorūdā scripta sup obedientie laudibus ꝛ inobediētie penis ad oppositū illius qꝺ persuadere conant. Nam si obediendū ē hoibus:quāto magis deo. ¶ Elucet preterea/qꝺ si salutifera pax tollat/ex eo qꝺ in Johāne[exempli gratia]potestas ecclesiastica quedā remanet/qua repudiata pax rediret. abijcere potestatē in hoc casu ē eadē bene vti. retentio aūt verteret in abusum. Addito qꝺ nlla potestas inuenit hic in via/que nō subijciat legi diuine ꝛ naturali/ꝛ que nō sit peccabilis ꝛ auferibilis vl' abdicabilis. aut ꝓ tempe ab executione suspensibilis. ¶ Fundat in hac ꝺsideratione dictū illud memorabile ꝛ vere dignū a sūmo pontifice/qꝺ his annibus pluries acceptat ab ore dñi nostn. hoc sine adulationis spū refero paratus sum. inquit etiā vsqz ad mortē vel imolationem ꝓpij corpis si ita res exigat/ecclesiastica vniones procurare/ quāto amplius vsqz ad ꝓpij status abdicationem. Nā quādo daret vitā/qui non desereret vestez aut vittam/coronā seu mitram? ¶ Vellent aliqui rursus obijcere ꝺ epistolā anglicanā/qꝺ via cessionis in effectu reddi possit practicabilis casu ꝓposito inuitis etiā contendētibus ꝺ papatu/qꝺqꝺ si habeat hic allegationē rōnabilē coactio ipi viderit velint itaqz/nemo cogit. At vo quicqd de hoc sic constat viam cessiōis ee possibilē. imo in casu necessariā ad cuius laudem spectat qꝺ scribit Dionysius [nō ille ariopagita]ad donatū. recitatur in ecclesiastica historia. Dionysius fratri salutē Si inuitus vt ais in hoc venisti/offendis in eo si dimiseris volēs. oportuerat quidē etiā pati oīa ꝓ eo ne scinderet ecclesia dei/ ꝛ erat nō iferior gla sustinē martyriū ꝓ eo ne scinderet eccia qꝺ est illa ne idolis imoletꝫ imo vz mea sniaz maiꝰ hoc puto martiriū eē qꝺ illud. qꝺ ibi vnusqsqꝫ ꝓ sua tñ aia. in hoc vo ꝓ oī eccia martiriū sustinet. Nec ille. Beniqz plura sequerēt ꝺ quibus non est dicendū per singula.

Consideratio .3.

Quelibet rationis capat obligatur vm vocationē suaz/ pacem ecclesie salutiferam procurare. Ille orādo/hic disputando/hic pdicando/hic exhortādo/hic agendo. vel quolibz modo alio. Sumerent argumenta ꝓ hac consideratiōe ex radice filiationis ad ecclesiā/ꝛ ex radice dilectōnis ꝛ iustitie ad ꝓmū/ex radice pietatis seu religionis ad deuz. Nulla siquidē in pnti saīmate potest sepere deterior labes/qꝺ inertia querēdi pacē. siue illa ꝓueniat ex ambitione vel adulatione. vl timore. aut alia occupatione nō admittente curā hanc salubriorem. pectora nostra duas nō admittentia curas aut satiricus. Audiamus a sapiente quid pigricies stulta/operat i agro vel vinea ecclesie? Per agrū inquit vim pigri transiui ꝛ per vineā viri stulti. ꝛ ecce totum repleuerāt vrtice. ꝛ operuerāt faciem eius spine ꝛ macena lapidū destructa erat. Q; si pestiferū est ꝛ maledictiom proximū negligere opus hoc diuinū. qꝺ cuiuslibz est/qꝺ nephariū laborantibus nō applaudere/sed irasci? ¶ Propterea stat aliquem adherentē iuste parti plus esse de saīmate culpabilem/qꝺ alterū qui adheret parti falso. vt si primus aliqua passione viciosa tractus obsistat quo minus fiat pax/nec audire paratus sit ecclesiam. Alius qrit cum oīi solicitudine vias pacis. ꝓmptum habens animū obediēdi ecclesie iudicio seu veritati/dum sibi claresceret. Ea nāqz que dissensionem afferunt in pnti saīmate sūt talia que in facto maxime consistūt. in quibus errare sine periculo salutis potest nō solum iste vel ille. sed etiam in talibus ecclesia fallere dicitur ꝛ falli sicut dum multo tempe femina pro papa colnit. ¶ Porro manifestari potest ex radice hac/quales

excusantur a vicio scismatis. Et q̄ stat scire q̄ scisma est in ecclesia. ⁊ tamē nescire qs in ea sit scismaticus. Et hoc consequenter aperitur quales sunt anathematizandi et ⁊ vitandi/ ⁊ quales non. Nam velle omnes indifferenter partis falsē extra ecclesiā ⁊ salutem trudere/ quale sit/ iam tetigimus. His exprobris perspicuū fit deiceps q̄n| ta laude. quibus preconiorū titulis/ commendanda redditur partis nostre diligentia/ presertim in inclitissimo francie regno/ ⁊ q̄tum a scismatis obstinatōe procul exstat. vbi quesita est hactenus pax salutifera tanto labore/ tot expensis/ tot legationibus/ assiduisq̄ consilijs. Nec est q̄ aliquis opponat quasdam vel zizanias vel paleas malarum actionum in quibusdaz ortas/ inter hanc virtuose operationis segetem/ vel q̄ non satis efficaciter diligenter fragilitati. Respondit ad votum. Ascribat hoc bonum virtutis sine palea aliqua defectuosi vere laudis zelus ille diligens q̄ aliorum negligens torpor/ quoniā scisma si dimitti tur absq̄ agitatione/ proferet radices magis altius ⁊ ineuulsibiles/ et productas roborabit. Nā mala per longas conualuere moras. Boceat nos scisma grecorū quod iā non curatur. nemo non desperat. Quo in loco grandis offertur ad loquendū materia/ super laudibus Parisien. vniuersitatis predantissime studiorum. super zelo feruido ipius que non cessauit hactenus enixis pedibus vt dicatur ⁊ manibus. aliter q̄ desides aliqui ⁊ inutiles q facere nihil volunt/ vel nescisunt/ obstrepunt tamē facientibus/ solis contumelijs fortes et armati. Sed silētiū imperat. tum benignitas/ tum modestia/ ne in eius laude videamur propriam querere. Ecce autez quis est/ qui non dicat/ qui nō clamet/ pax/ pax/ fiat pax pacem volo/ pacem super omnia concupisco. At vero nonne irridetur deus/ quoniam simile est pacem non velle et illam vel inutiliter ⁊ desidiose velle/ vel impossibiliter velle/ hoc est medijs ad eam impossibilibus contendere/ vt si queratur vnio aliqualiter/ qualiter haben nō valet/ neq̄ via debellationis/ neq̄ via rationis seu reductionis/ neq̄ via anathematisationis seu separatiōis/ neq̄ via condescensionis aut similiter. Cūq̄ itaq̄ pastor teneatur non minus reuocare oues quas iudicat errantes q̄ seruare non errantes. nonne debet/ vt fiat vnum ouile/ modum possibilem et verisimilem hoc agēdi/ velle prosequi/ etiam cum dimissione gregis proprij et obedientie/ si per hoc seruat ⁊ vnitur grex vterq̄. Nec est hoc deserere gregem more mercennarij et fugere/ sed saluare et vt vere sic dicamus/ fugiendo manere. Sed hec cessio dicat aliquis fieret permitiosum posteris exemplum. fatemur id posse contingere. nam quibus rebus non contingit abuti. attamen pro incerto malorum euentu/ non esset tam certum ⁊ optandum presentis pacis bonū repudiandū vel negandū.

Consideratio .4.

Tantum est pacis salutifere bonum/ vt pro eius adeptōne/ neq̄ mundani honoris/ neq̄ status/ neq̄ gradus/ neq̄ propria vtilitas debeant aliquem deterrere/ et nihil prorsus nisi peccatum contra legem dei eternam. Hec consideratio posita est contra illos qui dicūt. Obseruetur honor partis nostre habeamus victoriam confusionē euitemus. Ecce qualia sustinuit obprobria summus pontifex christus vt faceret vtraq̄ vnum. reconcilians in suo sanguine ea que in celo sunt et in terra/ factus obprobrium hominū ⁊ abiectio plebis/ et non dicens seruetur honor meus. Sufficiebat ei testimonium bonum conscientie ad deum. Igitur vt pax habeatur/ nulla plane via repudianda est que potest absq̄ peccato deduci/ ⁊ quanto breuius tāto salubrius. Quanto insuper patentius/ tanto acceptius apud omnes/ quoniā res tam grata omnes ⁊ veritas lucem amat. Quo circa vie per dominū nostrum oblate (p̄feram hoc sine adulationis oleo quo non indiget ⁊ salua pace oim) q̄ nūq̄ mihi visse sūt iuri dino palā ire/ nūq̄ vise sunt silr penit⁹ reprobāde/ nisi forte struatur calumnia ex iuramēto suo. ⁊ ex toti⁹ obedientie sue consensu/ iudicio et requestis/ alior tēdentibus. Propterea rursus non improba

bile videē attentis circūstātijs offerētibus se in pñti sasmate si ps iusta possit a iuris sui p̄secutōe desistē/vt ad iustā ius suum trāsferret/z fieret iusta seu p̄ nouā electōnē intrusi/seu p̄ aliā viā i iure scpto nō habitā dūmō ius ōinū vtrobiq; iuiolatū manēt. z hec via ꝑpē timorē inhonoratiōis mūda ne nō eēt penit⁹ abhorrēda. Nā q̄cquid a malinolis interp̄tibus dicēt. desup residēt inspector cordiū de⁹. z iudex vitas z charitas abūde remuneras. Nōne laudata. nō ne victrix effecta ē mr illa va infātis apud salomonē/q̄ filiū malnit integr abijcē. illo q; carere/q̄ diuisus in suā cedēt portionez Beniq; in laude. Q. fabij maximi p̄ clarissimā dixit. Ennius q̄ non ponebat rumores añ salutē. Nōne sanctus ē vltro dare gr̄e. dare charitati fraēne. z pacī honorem suū caducū. imo vitā ꝑpriā cū merito q̄ si ne laude z pace mox nālis necessitas vtrūq; diripiat. Cōcedaē g̃ libenē gr̄e/id q̄ velit nolit. obtinēs/p̄tin⁹ relinq̄ē nature. Amplius nō videē improbabile/q̄n expediat i casu eccīam ad tp̄s sūmo pastore carere/vt interī p̄ tractatū vel aliē adeptio pacis celerior hīeē. Q. si canones opposituz sāxerūt lex ōina nō dissonat. Nā ex dicto p̄t absq; papa mortali state salus. Qō si timeē infamatio ptis illius vel illius. Jā rñsū posuimus. ¶ Cōsequēē deducimus/q̄ ꝑpē timorē succūbēdi aut inhonorationes Q hūane/q̄ vtiq; viciosa nō sūt/cōaliū g̃iale vlis eccīe nō videē repudiādū. sz piū ē credere/q̄ in tractatōe pñtis maēie nō erraret Audiamus rōnē. pstat itaq; q̄ i materijs fidei ēminādis error nō cadit in g̃iali p̄cilio. Rationē dāt doctores ex spāli assistentia spūsācti. z xp̄i regētis eccīam nec p̄mittentz errare i his ad q̄ hūana inestigatio p̄uenire nō p̄t. Secus i his q̄ vel facti sē vel hūana rōe ēminari pñt. Nūc āt sasma pñs q̄q̄ i his q̄ facti sūt plurimū bereat/ei⁹ nihilominus ēmiatio tā pplexa cernē/tāq; difficilis/vt sup̄ hoim vires ingenia inennōes z p̄silia videat. Ubi vo deest hūanū p̄t z oz absq; tementate ōinū auxiliū etiaz miraculosū expectan. Jta em̄ de sontibus mittēdis i casu deēmiat Aug⁹/dū senētibus tyrānis inqrit q̄s de multis p̄latis p̄ gregz salutē remanebit. q̄ recedēt ? Nōne igit abscq; piculo causa illa cōmitti deo et vti z alio possz absq; formidie q̄ maior ps vincēt si eēt iustior/z maxie in pniaē eccīe qō addo qm̄ in casu cois error facit ius p̄ ētim error facti/vel ex facto ortū hns. Aut xiliū tale miraculosū nōne in bello cōpali indas machabeus. nōne moyses/nōne ste deliū alij talie expectauerūt/qñ plegabatur vn⁹ mille z duo fugabāt decē milia? ūnto securioi fide/p̄ hoc sasmate finiēdo/p̄t i opitulatōis ōine assistētia spāli/p̄ tractatū vtis z alij spes hūi. Et q̄s obsecro tāte pre sumptiōis inenīri poterit/vt deēmiant p̄ tot viros celebemmos/ꝑpriā opinionem vel p̄ferret/vel eorū dictame nō imitaret? Piū q̄z sentire ē vt nō nisi viā mediā/viaz pacificā/z vtrobiq; honorabile sentēniaret z aliū. Neq; tñ ignoro multas circa hec z alias/subortas difficultatū nebulas. Qz eas oñs lux ōine legis suis radijs facilē ejce ret/si nō vltra ceruicosa ꝓdicēdi libido ob stiterit. Si oculos rōnis neq; segnicies inquirendi clauserit/neq; ruditas obtuderit neq; eos lippitudo carnalitatz/neq; caligo pulnis/neq; fumus p̄sūptiōis suffoderit/ neq; postremo malicia cecauerit: quo minus apparere possit gr̄a dei saluatoris nr̄i ¶ Jta studiositas p̄ zelū stimulata pergebat in lōgius. Cuius ego ymonē intuens pens z finiēs/exclamaui. Appareat o vir nā bone ihesu pax nr̄a. salus nr̄a. apparet tādē aliq̄n gr̄a tua/vt post illustratōz sincerā/z agēda videam⁹. z ad ea q̄ videri⁹ im plenda ꝓualescam⁹. Res q̄ppe in obscuro nimis dimersa ē. nā z nob caligines/ pulueresq; difficultatū ambulādo spōte susci tam⁹. Deest insup apud mltos gr̄a hūana auxilij/q̄ sil' apparere z coopare debuerat gr̄e dei. Obfuscat eā ꝓterea vel absconditi amor ꝓpri⁹/q̄res q̄ sua sūt/z in circūcisio cor de ambulās post desideria carnalia/ats/le culania/neq; sobrie/neq; iuste/neq; pie vi uens i hoc scō. q̄si nō expectaret beatā illā spem q̄ sola desideranda ē. sola velut ence niū ōine gr̄e iugiē postulāda. Proniden meliora vicinioraq; saluti gr̄a eadez dei et saluatoris nostri hic nos iustificās. gloriā cans in futuro Amen.

¶ Finit ymo de circūcisione coram papa apud Tarasconam. Anno. M. cccc. iij.

Epiſtola eiuſdem ad dñm aurelianen. de ſmone p̄cedēte.

Reuerendiſſimo principi et ſuo militi regiſpoli/dño aurelianen. Ego Guus iohānes cancellarius eccle Pariſien. indignus/obſequiū humile. paciſcq; p̄ntis cum etna:do pſi ſtrēnuiſſime dñe. Multa hacten⁹ ſcripſi eccleſiaſticā pacē vtilia videbāt/ p̄ſeq̄ns patulus. offerēs inſup p virili portiōe ad op⁹ tabernaculi dei/cuiz boibus ea q̄ de manu ſua videbar ſuſcepiſſe. Nec igro poſſe ea a tor capitib⁹ in varias facile traduci ſnias ſoſſā aduerſas. q̄ tñ oīa ſi cū diſtrictiōe tpm circūſtātiaz. q̄z ſeſe offerētiū multiplicitate pēſare digna fuerint/arbitror ea inuenturi nexp̄ cordi vitaſ. inē ſe iūcta eē/vtpote q̄ circa idē centz. eūdēq; cardinē pij deſidenj volubāt. Quā itaq; ceſſiōis bñ practicatā eius receptionē ſm p̄pationē animi/ābos ego preuiſſimā. optimā ceſui/iudicās ad Nec erat q̄ allegarent coactionē. Vellent itaq; cogebat neo. Porro in p̄duſiōe ſubſtractiōis nō affui/quā tñ p̄duſā ipugnare p̄nacianoſitate nō p̄ſūpſi. Qz poſtq; dōis nr̄ Bñdictus viā ceſſiōis/ alia q̄ pedictus ē acceptaſſe/opponit ſe quitas mea cū odijs criminib⁹ nō modicis/vt ipe neq; papatū de facto ireuerſibilē amiſiſſe ē̄ cauſareē. Placuit q̄z reſtitutio quā dicaui coram celebermmo cetu pplo. Per bāc itaq; ab ea nr̄a ſecū vnita/portū pacis gialis attingē facilius ſpabat. Demq; nō tā miſſus q̄ coactus legatus ad dñm noſtrū ſup hac maēia/ p̄ pte vniuerſitaſ. preclariſſime ſtudioz/cui ego filiꝰ negare potui nihil/ pp̄oſui primo maſſilie. De hinc taraſcone ſmonē hūc/quē decoris p̄ntie vie nobiliſſime fulgor illuſtrauit. Hūc ſermonem ſicut ꝛ p̄ntem. ppoſitionē. poſtulare dignata ē celſitudo vīa ab exiguitate mea/ſ̄lis aūt ego ſum vt vel hoc vel aliud q̄ppiā denegare p̄ſūpſerim ⁊ acapite itaq; ſmonē qualiſcunq; ille eſt/vbi aliqua ſed pauca exdictatis/in margine poſita ſūt/ q̄ breuitas p̄ceps eripuit ne pferē. Bñ vale at p̄clara dñatio vīa/ad cōmunē pacē/ꝛ p̄ntā ſalutē p̄ſeq̄ndā. ſcriptū taraſcone. Anno dñi. Mo.cccc.iij. in vigilia ep̄yphanie.

Epiſtola dño came racenſi exiſtenti in curia.

Screuerā reuerēde pat̄ et p̄ceptor ſingular⁹ accuratiuſ ſi vacaſſz p̄ dictatū q̄dā ſcribere p̄ q̄ſturus d̄ ſiniſtra vl̄ interp̄tatiōe/vel relatōe dictoz imo plurimū nō dfectoz in ſmōe circūciſiōis habito taraſcone coram dño nr̄o tpe legatiōis mee p̄ parte alme vniuerſitatis Pariſien. mīis mee. Experior itaq; verā eē comicā ſniam: nihil eſſe q̄n male narrādo poſſit deteriorari. Hanc ego eē vnā ex maximis difficultatib⁹ eſtimo q̄ reddūt officiū p̄dicatiōis oneroſiſſimū. q̄s difficultates atq; diſcrimia Greg⁹ ⁊ Chryſo. q̄libz in ſuo paſtorali/ ⁊ Auguſtinꝰ. d̄ doctrina x̄piana/ copioſiſſime narrauerūt. fit enī pleriq; (lo q̄r centies expertus) vt p̄ntes in ſmōe aliq̄ nō ſolū deprauent bñ dicta ſz ea q̄ nullo mō dicta ſunt/ p̄ſtanē affirmēt pro platis. Stultoz q̄dez infinitus ē numerus. Eſt tñ ſapiētis aſſertio/ Stultus nō capit vba prudētie/niſi ea dixeris q̄ vſanē in cōrde ſuo. Hez quoq; ē dictū apulei: multos eē q̄ ſolis auriꝰ corporis philoſophāt/intellectū vo vel nullū hñt/ vel illū vanāt p̄ varietate paſſionuz ⁊ affectionū/ quēadmodū in ſonitu cāpanarū ſummus argumētū. Dicūt enī (vt vulgari more loquar) q̄d volumꝰ. Porro mihi p̄ſcius ſum/nihil p̄tuliſſe tūc/q̄d nō eēt ſacre fidei/ monitiſq; ſalubꝰ accōmod. ⁊ examīneta vitate ſtabilitū. Nihilominꝰ q̄d bone ieſu ſup eodē ſmōe mihi reuelata ſunt/q̄ nedū nō dixerā/ſed nec cogitaueram. Quot p̄uerſe capta ⁊ p̄uerſius impugnata audacter aſſerere q̄ſdā poſtmodū p̄ſentes/viderint ipi quo ſtudio vel cōtradicendi vel vana cōplacēdi/ſeu zelo vl̄ ignorantia moti/q̄ſiſſe vitates p me poſitas impugnare/ꝰ p rōnes palā erroneas/ ſz nolo ſeq̄ relatiōes ſolas hoīm in tanto negocio

Sermo coram Alexandro papa

Defendende veritatis/ne impugnemus/vt dñi in tenebris. Nabuissent igit dictor me vñ formā ppriā et limitationem. adeo vt trāsposito sepe vel omissio vnius vocabuli sniam variasset. habuissent inquā formā ipaz. habuissem viceversa solide q̄ dixisset nūq̄ refugissem p vitatz defensiōe pgredi Iz qd agere? nihil obiectū ē qđ defruerim dñ eēm pñs/potēsq̄ vbotenus rñdere. sed lōgo postmodū intuallo me abnte et surdo vocabus eor plurima/variaq̄ in oppositū dicta p̄dicataq̄ ego solis rumorib⁹ accepi/q̄bus cur nō magno conatu rñdē parauerim iā expli. Nouissime āt hesterno vespe scp̄sit ex vnus amicis fidelissimis/se audisse ab altero/qui sitr audierat ab alijs grauibus (vt dicebat) viris me dixisse inē cetera q̄ hoie ī articulo mortz exnte q̄libet sacerdos hz eql̄ ptātē cū papa ī indulgentijs dādis/a pena 7 culpa. Nanc vo assertionē certissim⁹ sū nec sensisse. nec dixisse/q̄q̄ si de ptāte ordinis in casu nccitatis fieret locutio/satū ē satis/qđ doctores sentiēt. Beniq̄ qđ dixerim/vñ error tal' ponent/in aliq̄bus paz forsā aduertētib⁹ ad vbor formā/elicā. Dono diffusioni fmōe ī cartula colligata pñtibus. Tu ptextor sapientissime corā tuis oculis totus palā suz/tibi intus et in cute notus. Dignerz accipe baculū defensiōis mee in hoc articulo. quo app̄hēso/voces oppositas/ si ita dignū visū fuerit/valeas cōpescere Postremo totū ipm fmonē quē hactenus recōditū absq̄ multiplicatōe in alias manus habuī/mittere/si ita censuerz/patus sū: intētiōe talis finis. det dñs ipe bñ valē iugit in dño ad cōsecutionē beate spei/ 7 ad vnionē celeris remeandā in regionē eccie sancte dei.

Sermo factus coraz

Alexandro papa p magistz Johannē de Gerson cancellarū parisien. In die ascensionis dñi. Adinua rex celestis et tu regina genitrix virgo/pauperē 7 inopē de regno israelitico loquturum.

Domine si in tpe h⁹ restituas regnū isr. Origina. liē Actz. j. cap. et recitative in epla pñs festivitatz. Hō sum nescius beatissime pater vosq̄ cardines orbis terraz/ 7 ceteri dñi pietia clara fulgētes/me subire fmōis onpisus impar exiguis vmbus. Audaco pulsabo ianuas denote/regis celestis/vt impfectū meū suppleat. hūlē det grāz. linguā infātis faciat disertā. Et q̄ facilius exaudiar oret parie eius pia genitrix/illiq̄ salutatio pñtet angelica. Aue grā plena 2c. Biesi ī tpe hoc 2c. Quesierūt hoc capti ab ascendente dño. eisdē qđ vbis. Iz sensu vario q̄ varietate brevitatis studio ptenta. quia plerq̄ regnū isr. hoc ē videntiū deū. altez celeste triūphāns eccie cuius ciues deū vident p specē. altez terrestre militāns. cuius ciues deū intuent p fidē. Bicā primū quos celestis/deinde ēreni ruinas ascensio/ōnica hodie restituerit. Hāc mihi ptinonē non meus sensus/Iz dnus cōtulit aplus. Ad q̄ scriptū memini/deū p̄em ppositsse in dispēsatiōe plenitudinis tpm instaurare oia in xpo q̄ in celis 7 q̄ in era sūt. Ecce me vo cet aplus/tuus vas electiōis tue dñe ihesu q̄ tibi rñdē licuerit q̄rentib⁹ discipulis dñe si in tpe hoc 2c. Hā si p te eēnt instaurāda q̄ sūt in celis/vti affirmare illū pspicio/ qđ tibi leuius q̄ hāc illis vitatē rñdere ppter scādere celos vt ciuitatē diminutā et magna pte sua p scelus orbatam turpe/ reinte grare. Ipa malor oim pma pares superbia/lucifer illū q̄ mane oriebat. cū ēcia stellarū pte traxit ad tenebrosū occasū. Et qs credēt nō inde regni supni dignitatē obtinebrātā? Tollite ex hoc celo visibili lucifer 7 cū eo terciā ptē stellarū cui dubiū est nostes obscuriores futuras? Quis nesciat perfectā remāsisse sctor angelor societatez suo numero diminuto? Quis in dubiis vocabit corpus ciuitatz illius pstantissimo rū mēbror auulsiōe sensisse lesiōē/ et integritatē pulchenimā amisisse? Nullo opinor. Ergo claudicabit sctor gloria. nec dei ciuitas ō sui integritate letabit. Si natura tāto tpe vacuū insectet. et sic exhorrescat. quo pacto supnas sedes vacuas oculeqs aspiciet sctor gloria? Beniq̄ gaudent angeli ad pniam pctor. Q? si gaudiū ingrant angelis lacrime mee? qđ delicie mee. Et si delicie mee gaudiū sit angelor. quō magis fuisset eor q̄ ceciderūt permanisse? At illuq̄ ciuitati celesti deest. Fuisset igit

Aliqua sanctoꝝ iocūditas stantibus angelis q̄ ruentibus sublata ē. ¶ Ergo inches cōfirmati spūs ceteroꝝ ruinā mesti deploraverunt. ⁊ qua pte btōꝝ ciuitatē luctus ingrederet? ¶ Nō dico fleuisse. nō mestos/non tristes extitisse/viderūt culpā peccātiū. nō inde letati sūt ꝑ chantate neq; cōtristati ꝑ cōfirmationē. Viderūt deinde penaz letati sunt iusti videndo vindictā atq; ad delectionē impioꝝ affuerūt ꝓditoꝝ. ¶ Etenī michael ⁊ angeli eius ꝓliati sunt cū draconē. ⁊ putas victoria potitos nō inde sumisse gaudiū? ¶ Sz aliud ē aliquā deesse leticiā impfecte ciuitati. aliud tristiciā admittere. ¶ Nōne vides delectationes ipsas intellectus purissimas et ꝑ uetate carentes cū absunt letificare. cū absunt nō cōtristare ¶ Accessit ad mali cumulū q̄ ea supbia q̄ cepat in celis dolorē. in paradiso terrestri pepit inīcitatē q̄n ꝑ invidiā indignata carnem eo viliorē ascedere vñ ꝓstantioꝝ spūs corruerat. hoī ꝓdito ad replēdas sedes ī celo vacue factas/in ꝓpente diꝝ virus aspersit. Sic eñ invidia mors intrauit in orbē terraꝝ/cuius initiū extitent oīs pcti superbia. Ita ex oī pte optati restitutioni supne ciuitatis/malignus obuiabat. Attñ spes eū fefellit. restituta ē imo ⁊ amplificata dignitate. Cecidit lucifer ꝑ supbiam ascēdit alius lucifer ꝑ hūilitatez: Inuecte tenebre occasum ꝑmi purgate fuerūt ꝑ ortū scōi Ille minuit sanctoꝝ numeꝝ iste restauravit ⁊ amplificauit diminutū. Ille regni vie in celo sedes vacuefecit. iste nouis laudatoribus vacuefacte adimplenit. Ille multos ex angelis exēplo malo traxit in pceps. iste plurimos hoies iustificatos tāq; centesimā ouē ꝑus errātē ꝓpijs humeris reportauit in celos. Iste ex oī pte sathā de tāq; fulgur cecidera. hoc ē furoris impetu fuerat ꝑcipitatus/⁊ ascēsū quē hoī atq; restitutionē quā invidit ciuitati nullatenus impedire ꝑualuit. Vex gladio suo manu potēcioris erepto iugulat. ⁊ dū intētōe corrupta ab ingressu gtie nouos ciues ꝑbere gloriosiq; dei regnū integritate pulchemma fraudare satagit/tam ciuibus fabricat coronas/q̄ nouā dignitate regnum honestat. Lucifer inde cecidit. sol ascendit. Vanitas e celis eiecta ē. vitas in celo reuecta ē. Amiserat illa ciuitas creatū angelum ac recepit creatorē hoiem. Vñ et hic vex ē illud apli. ¶ Nōne sicut delictū ita ⁊ donum ¶ Vis etiā audire nouum genꝰ gaudij q̄ nisi hō peccasset ciuitas illa nō sensisset. ¶ Nō vereor ne nimis audacē loq̄ videar/cū sequar Bernñ. autorē/ q̄ non putat deū nīm totā habitum gloriē sue laudem/ donec veniāt q̄ in ꝑspectu angeloꝝ psallāt tibi. Letati sumus ꝑ diebus q̄bus nos humiliasti. annis q̄bus vidimus mala. ¶ Hoc genus leticie nescierūt nisi ꝑ eccie filios. hō nemo vnq̄ letat̄/q nūq̄ nō letat̄. ¶ Oportuit ne post. tristiciā gaudiū subit. post laboreꝝ q̄es. post naufragiū portus. placet cunctis securitas. sz ei magꝝ q timuit. ¶ Jocūda oībus lux/sz euadēti de ptate tenebraꝝ iocūdior. ¶ Trāsisse de morte ad vitā/vite grām duplat. deest laudi si desūt q̄ dicāt trāsiuimus ꝑ ignē ⁊ aquā ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. ¶ Hodie felix illa ciuitas nouis exultat gaudijs. ad hūc diē celestes ruine ꝑdurauerūt. Vñ hūc diē nēo ascēdit ī celos cū de xpo sepserit ꝓpha q̄ ascēdit pandens añ eos iter. ¶ An vo ipo ascēdēte coascendērit q̄ cū resurgēte resurrexisse/legūt̄? alias oīm labe purgatas: Credo/sz de corpibus haud q̄q̄ temere diffinire veli ¶ Ergo leti fuerūt āgeli xpo cōcepto. leti nascēte. leti ꝑdicāte. leti hoiem redimēte. leti resurgēte sz letiores ascendente. Quid ita? q̄ multa docent̄ mysteria xpo ꝓfuit q̄ ꝑus añ nescierūt. Nec id mirū videat̄ cū scripsit apūs. Innotescē ꝓncipibus ⁊ ptātibus ī celestibus ꝑ eccīam multiformē sapientiam dei. Porro q̄ ꝑus sola spe tenuerāt. ruinas suas resarciēdas/hodie relatiore cōphēdunt ¶ Quis mihi det o dñe iheſu/o gl̄iosissime restitutor regni celestis? q̄s mihi det vt possim concipe quāta intulerꝝ hodie celis festa gaudioꝝ? quāta iocūditate beatorū spirituū agmina ad nouā solennitatem inuitauerꝝ? quāta tibi leticia calcatori tortulans cū rubis vestimētis celos ītrogredienti tota supna curia certatim obuiā venerit/aduenisse gtulata ē/ q̄ntis laudibus triūphatorē ꝑsecuta ē? q̄ iocūdis obsequiis in sedē excelsiorē collocare studuerit? Si

Sermo coram Alexandro papa

plus ḡaudeat sup vnius pc̄ōris pn̄ia q̄ sup nonagintanouē iustis q̄ ea nō egēt. q̄tum de te gaudia est deo hoīe mortis victore/tot penitētes in ipsā domū paternaz nō reducēte/z reportāte/q̄ ipse es sūmū ei⁹ gaudiū. sūmus amor. sūma suauitas. In te em̄ tota desiderat cōspicere. te suis ipsi⁹ oculis ex ꝓpinq̄ ꝓmēdū pn̄tabas. Quā incredibili voluptate sensus oīum intimos tua vox illa pmulsit. Cōgratulami mihi o amici z vicini. q⁹ inueni ouē q̄ pierat. inueni dragmā pdita/mortuus fili⁹ reuixit. Celebremus alacrē o xp̄ianitatis rectores incliti celebrem⁹ tanta festiuitatē. repn̄temus i ēis āgelor leticiā/q̄ p nr̄a illis salute partim ingesta ē. Nob ꝓgratulemur q̄z ē hodie relaxata. imo et captiuata captiuitas. Ascendēs em̄ xp̄c in altū/captiuā duxit captiuitatē. gaudiuz ingens hodie cyrographum nr̄e dānatiōis deletū ē. Quidni hodie illa nā in celū it. cui dictū añ fuerat. ēra es z in ērā ibis. Et vt thematis snia ꝓducat a dño in tpe hoc restitutū est celeste regnū isr̄l. Hec ꝓ pore pte nr̄i p monis satis sint. Dñe si in tpe hoc nō.

Tracter iam hec interrogatio de regno pegrinatōnis ecclesie qđ ab abel iusto duces originē z si postea sepe laborauerit/tn̄ nūq̄ vniuersū incidit 3
Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea z nō potuerunt mihi. floruit aliq̄n sub p̄archis ducibus iudicibus regib⁹ sacerdotibus. vex aplor tpe natiōibus subiectū mire deflouerat. Rñde tu q̄rētibus dñe ihesu tibi ago/sicuti certe nūc opibus nūc vocibus rñdisti. z si minus fortasse ad affectū q̄rētū/tn̄ ad vitatē. Audisti q̄n misi vos vt eatis z fructū afferat/eripiēdo aues israeliticos e mānibus regis babilonis. Audi tis q̄n papio vob vt eūtes i mūz vniuersū p̄dicet euāgeliū oi creature/vt sit mihi testes in hierlm z in iudea z samaria vsq̄ ad extremū ēre. Cur hoc? Nisi vt q̄q vsū hoste depulso/regnū israeliticū. vio misterio dilatet/ Cuius rei gra dedi q̄sdā vīm aplos. q̄sdā ꝓphas. q̄sdā euangelistas. alios aūt pastores aut doctores ad p̄sumatōnē sc̄ōr in op⁹ misterij. in edificatōz regni isr̄l. Propē ea alter vīm alterā mānsuetōr spūs pti dedi pti dabo ad vtilitatē repationis regni desolati. Et ne nudos hostiū telis exponerē succinxi lūbos vīos in vitate indui vos loricā iusticie dedi pdū calcei in ꝓpatiōe euāgelij pacis ꝓtuli scutū fidei galeā salutis/z gladiū spūs q̄d ē vbū dei. Ego imbecillib⁹ q̄les adhuc eētis hec arma potius forēt oneri q̄ vsui. Edico vob ab hierosolymis ne discedat/ q̄dusq̄ recipitis virtutē spūsācti supueniēt/ in vos. q̄ nō ad ma tn̄ sine molestia ferre. verū etiā cūctos impet⁹ hostiles elidere. imo z exercitū fudere atq̄ fugare possitis. Nā quo dāna celestia restituerē/nisi ex his oīb⁹ regni ērēt qdā sursū ascēderit. Hec illis carus ꝓcr pror/cuius vocabus diligēt paruerūt. Qui post spūsācti susceptiōz ꝓfecti pdicauerūt vbiq̄ dño coopante z vbi monē ꝓfirmāte sequētib⁹ signis. Vbiq̄ circūtulerūt sagittas potētis acutas cū carbonib⁹ desolatoriis. vbiq̄ vicerūt regna. effugarūt acies gladij fortes fuerūt in bello. castra verterūt exterorū. Ita breui creuit eccīa inclita facta ē a pos ta ē in superbiā sclor. dñata ē a mari vsq̄ ad mare. z a flumie vsq̄ ad ēminos orbis terre. Adorauerūt eū oēs reges. oēs gētes seruierūt ei. Hz qđ ad hec ascēsio z missū ꝓ oēm modū. Quippe q̄diu dns in ēris cū discipulis ꝓuersatus ē humi repsit eor dilectio dulcat sicḡdē eū amauerūt. z p ei⁹ dilectiōē spreuerūt alia. Ecce inquit relicḡm⁹ oīa z secuti sumus te. Dex nesciō quō pn̄tia visibilia se carnis/spūalis amoris puritate non admittebat. Inde sepe tanq̄ carnales obiurgāt. Inde petrus impatiēt audiēs vbū de morte magri/sathanas vocat. Inde eūdem moleste tulerūt q⁹ de ascēsuri magri discipulis audierūt. Inde plus illis sapiebat vbū caro/q̄ vbū vitas. vbū sapia iusticia virtus pietas. Inde scptū ē illud. Nisi ego abiero paclitus nō veniet. Et illud aliud. Nō dū erat spūs datus q⁹ nōdū fuerat ihesus glorificat⁹. Hz post magri discessiōz apostoli roborati atq̄ firmati discrētiōe amare valide ꝓdicare vitatē intrepide/frigida corda succendere. discerēt plus iuuenire saporis i verbo deo q̄ in vbo hoīe. Experirēt altiorem amoris gradū ita eis ostensū a xp̄o dicente spūs ē q̄ vinificat/caro nō ꝓdest q̄q. Ad hūc gradū paul⁹ ascēdisse videbat cū dicit

bat. Et si cognouim⁹ xp̄m sm carnē/ sed iā nō nouim⁹. Forassis z hūc cum diceret. Spūs aī facie nr̄am xp̄s dñs Huius igit̄ spūalis amoris vinbus ac roboze regnum israeliticū restituerūt. ¶ Oz heu z pluscp̄ millies heu. cp̄ grādis nob materia lacrimarū obijcit̄. Circūferam⁹ oculos quorsū cūq; uerit. nusq; pax/ nusq; tranquillitas securaq; es. vbiq; calamitas. afflictio turbatō. O mie miseq;/ quō regnuz vbiq; afflixit p bellatores inclitos/ coartauit in angustū ac restrinxit rex impi⁹ babylonis. quō maiorem antiq regni portōez abstulit xp̄o/ nr̄ā ip̄az q̄ sedm sibi nomē retinuit inimicus tepestatib⁹ iactatā afflixit. Haz q̄ta ab octingētis ferme ānis suaue xp̄i iugum xp̄iane crucis insignib⁹ eromati sz ecclie rosos mala tepestas a sede petri dilectos/ nō mane pmatū ignozare. Quotā greci/ at ilnō sisimatis. sz nō nulli⁹ etiā heresis macutio. sedē eñ hz petri. p cui⁹ fide ne deficerz specialit̄ oranit ille q̄ in oibus exauditus ē p sua reuerēcia. Ipa tñ tā multis cp̄ diuturnis cp̄ violētis sasmatib⁹. tū antea sepe tū nr̄a tepestate miserabilit̄ p cussa languit Tūc nup tantaz calamitatū ip̄aries eccl̄ia/ multis suspirijs ac gemitibus clamauit ad dñm. Bñe si tu eh hoc restitues regnū israel Aliq; ex te audita ē. exaltat⁹ ē tanc̄ dominus dñs. tāc̄ potes crapulat⁹a vino. z pertimuisti inimicos suos i posteriora. obprobrium sempit̄nū dedit illis Asportauit duplicē sobnā tāc̄ gallū gallinaticū z fidelē eliachim substituit. Hā cui⁹ ē ista tua substitutio. p.b. nisi xp̄i⁹ vñ. p uocatō z alij tā mirabilis dñs discordātiū inaudita psensio. Tūc tot pfuū ac psapientū p cursus tā celer⁹ nō ca certe dissensiois sed pacis. Hō vocauit papa. fuit p nēticulū. O nidēda ac irratōnalis nimiū rō. Hec̄ vo ad q̄tuor illa cōalia que in actib⁹ aplicis describunt̄ Petrus vocasse memorat̄. Hec̄ sinodus nicena iussu siluestri. sed cōstantini p uenisse legitur. Ad quintū vniuersale patrū z aliū p theodoz nestorij discipulū/ nemine p uocāte secertatim pres exhortati sūt. Fuere g̃ p uētacula. Caue dixeris. Colūt ab Aug. tāc̄ euangelia. Quid si sasma dubios reddat xp̄ianos quē duoz p papa colant. Quid si qō praz ē sūm⁹ pontifex labat i heresim. vt legim⁹ Liberiū ariane prauitati subscripsisse. Marcellinū idolis sacrificasse? Quid si intolerādis onenibus xp̄ianitatē grauaret An aduersus tantos morbos vllam relin quis medelaz? Relinquo inquies. Credo sane. Nam impfectā nimiū ecclesiasticam policiam astrueres/ nec a deo cuius pfecta sunt opera salubriter institutā. quod credere nefas est. siquis in eam morbus possz incurrere cōtra quē nulla posset adhiberi medicina. sed tamē nulla memoratis casibus relinquit̄/ si non aliquādo sine pape vocatione cōuenire possit ecclesia. Libenter hic diutius insisterem sed brevitate prohibeor.

¶ Qm̄ g̃ te certū ac indubitatū pontifice nobis exhibuit deus vt reliq; mala p tē tollat z regnū isrl̄ nimis istrictū itez aplict ad te iā pūnēz clamitat eccl̄a/ q̄rēs Bñe si tpe hoc ac̄. Hō ab longis inqt retro diebus q̄sq; me sūmus pontifex in tātaz spem erexit recupande mee dignitatis antiq/ sicuti tu/ quē video p trarie dispositū illis q̄ me diuiserūt. Fac obsecro vt nō frustra speraverim Cōsidera etiā atq; etiā q̄ cū mihi donatus es. tu⁹ēē certe desisti. nec si te vocē dñm/ tu me ꝓterea famulā arbitreris. Sic sara obediebat abrae dñm illū vocās. Hō ego certe tua. sed tu meus. oia siqdem mea sūt/ sive paulus sive appollo sive cephas. Et te etiā filioz meoz sernū vocas/ si nō es/ cur te vocas? Si vere es. negato dñm/ et vide q̄tum mihi debes. Si q̄spiā te filioz meorū rōnabilit̄ vti velit/ nō potes te sibi negare vel furari q̄ suus es/ qn p te vel aliū/ necessitati sue succurras q̄uis nil ambitiōi/ nihil auaricie vl̄ malicie debeas/ si tm̄ singul⁹ q̄tū vniuers. certe q̄tū vniuers tm̄ mihi. q̄re suspirabūda atz plorabūda peto/ vt mala mea respicias/ vt regnū isrl̄ h⁹ tpe restituas. ¶ Justū petit pī btissime. eam exaudi. vniuersū studiū tuū ad regni sui restitutoz cōferas. de vetusta illa saracenoz ruina/ q̄uis o si resarciret. Vix ausim aliq̄d dicere. licet nō existimēt xp̄iani ppli rectores/ hoc absoluti p̄cepto qō hodie tuis aurib⁹ intonuit. Euntes i mōm vniuersū/ p̄dicate euāgeliū oi creature. alijsq; silib⁹. q̄ diu fuent

Sermo coꝝ Alexandro papa

aliqua gens sine xpo. nec se putassent prēs eoꝝ aplī. nec illi q̄tuoꝝ p̄napales doctores eccl'ie. post q̄z tpa tāta pestis exorta ē. Vel ex ab hac disputatōe brevitatis amoꝝ auocat ac ꝛpe rapit ad alia. Be indis q̄d dicā? Ha bēt xp̄m an pure q̄s doceat? Quis te vetat ad eos mittē q̄ referāt oīa? ffacile in eis fidei sinceritas coꝝūpit̄. cū eccl'ie romane nō cohereāt. a q̄ fidei certitudo petēda ē. Impiger extremos curris mercator ad indos. Per mare pauperiē fugiens p̄ tela p ignes Et ex te null⁹ eo currat spe lucri facie dē tāte gentis. memēto tū illi te eē debitorē. Jam vero de grecis loḡr q̄bus multa latini debemus. Verū hūc locum eo negligentius trāseo/ q̄ te erga grecoꝝ reuocatōez oēs adhibiturū opas intelligo. festina p̄. festina/ ne fugiat hora. ne labaē occasio de sup oblata/ cui nō est facile silis rediturā. Adrē e licit̄ tractādā/ tp̄s oīm p̄mū ē. Jtidē dicendū puto de ea pte latinoꝝ/ q̄ nōdū nōb⁹ hūano iudicio diuinoq̄z p̄denatis adhuc cōhereat. q̄m̄ tua vigilātia tā obediētiū p̄napū sedulitate/ tue veritatis pspicuitate/ spes ē cito deo bñ iuuāte redituraꝝ. Labore tū opus ē ¶ Jgit̄ his tāta brevitate decursis pgit iterū eccl'ia q̄rere de ea pte q̄ tuā iusticiaz agnoscat. Bñe si in tpe hoc rē. Tecuz forte cogitas. cur hoc q̄rat? nā cū hec ps sit saisimate liberata. q̄ nā i ea ruīne repande relinquūt? Gaudet sane saisma eē hinc depulsum. sed nō radicit⁹ credit auulsū. Vereē t re radices ex q̄b⁹ pullulauerat malū germē. Vereē ne si nō succidāt denuo repullulet/ q̄re cupit vt fodiat alti⁹ labor tu⁹/ nō futura sine metu nisi videat cūctas maloꝝ germinū stirpes penit⁹ auulsas. Oz q̄ sunt ais iste radices? Absit si hō a mea tenuitate pr sus absit vt tuā sūmā sapiaz velim instruere scio ab insania paululū distare volēt̄ docē mineruā. Oz effūdo coꝝ te cordis mei affectum. imo p̄fero voces eccl'ie sc̄oꝝ/ a sine suspitō docēdi/ oro vt eas exaudias. Quis em̄ nesciat nos in oīonib⁹ effundere coram deo corda nra. nec eū velle docē? Malo tñ dicat ipam a eccl'ia voces sc̄oꝝ suoꝝ dicat q̄s velit stirpes exandi a q̄s plātari. En loquit̄. nō ia i me sz in ea intēdite. Ve misere mihi/ ve infelici. ex q̄ dignitatis culmine in nib⁹ ini q̄z detracta suz. quō mutat̄ color optim⁹. obfuscat̄ a aci nitor. Celestis pulchritudo terrenis sordib⁹ inq̄nata. exangue corpus effectū miserādū. incultū hispidū vestimētis fragrātib⁹ spoliatum. Ecce rer cōditor me⁹/ me regni sc̄oꝝ celestis exp̄ssa imaginē esse decreuerat. vt q̄tū fas eēt/ terrenarū rerū oblita/ celo ap̄inq̄rē/ a regnum illud supnū oculis mortaliū p̄sentare. Sic em̄ sub moyse noīe dictuz fuerat. vade ola facias f̄m exēplar tibi mōstratū in monte. Sic retulit postea discipul⁹ quē dixerit/ serui disse ciuitatez sanctā hierlm descēdentē de celo habentē claritatē. Duplicia vero silium dinē illā imitabar ꝑ rimū q̄dē. q̄ sicut in celesti regno cherubin. seraphin. ac ceteri q̄z vsq̄z ad angelos ordinant̄ sub vno capite deo. ita in meo corpe sub sūmo pōtifice primates vel p̄siarche. archiepi a epi. archipresbyteri p̄sbyteri a abbates a reliq. ¶ Est ¶ alia p̄napalior a cui⁹ gr̄a hec institutio fuit/ vt q̄tū patit̄ corp⁹ corruptibile/ q̄s celestes h̄nt pfecte habeāt terrestres ex parte. Illi vident p speciē/ videāt isti p sapientiā a fidem. Illi deū tenent p̄sentē p cōprehensionem. teneāt absentē isti p spem. Illi deo fruunt̄ plena charitate. fruant̄ isti quantum possunt in corpe p̄gratiāte. Beū colāt a adorent quō beati. casti sint quō beati sapiāt que sursuz sunt nō que sup terrā quō beati a sic possem discurrere p ceteras vtutes. recte sane sic ordinauit sapiēs artifex. Hanc si p̄pua rō mea queat. a mel collatio ad celestem ciuitatē faciendā est. Ego sum via a motus in illā. illa finis ac terminus. Ego peregrinatio raptim trāsies. illa patria sempiterna manens. Ego militantium iuge certamen. illa letus victoꝝ triūphus. Ego vallis miserie/ illa mons leticie. Ego mare tēpestuosum. illa portus tranquillus. Ego exiliū. illa natale solum. Jtaq̄z quēadmodum motus ex suo termino ad quem/ vadit. Sic ego ex illa p̄pria traho rationez. Quātum ad illā accessero tñ veritatis acquiro. Si tēdere desidero/ amisso nomine p̄prio in alterā formā cōuertor. Tñ deus cōditor meus ascēdens in celū q̄d aliud voluit q̄ vt eū mēte seq̄rer q̄ p̄grediebat corpore/ vt illic eēt cor meū vbi eēt thesaurus meus. amor me⁹. spes a desideriuz. Hōne

affixit mihi pēnas. qbus in ēris corpe iacē-
te mēte volarē in celos. Sūt etenī pēne vo
lucres mihi q̄ celsa p̄scendunt poli. q̄s sibi
cū velox mens induit. terras posa despicat.
Sed q̄ sūt illę fides spes charitas mihil cū
hm bas vtutes me p̄suscitauit de⁹ q̄ p̄sidere
feci in celestib⁹ in xpo ihu. O mira atq; de
siderabilis imitatio. q̄ celestior q̄ terrestior
effecta nō dubitor. Dia cuitatis illi⁹ ordi-
nē eloquūt celi/sidera/elemēta mixta/cū or
dinatissimis legib⁹ deo seruiāt. Vñ q̄ natu
ra duce añ xp̄m meū natū/gentiliū sacerdo
tum ptātes ita erāt ordinate/vt archiflami
nibus flamies subessent. a qbus adhuc p-
retineo. Potestates aūt terrenas q̄s ordia-
tas ambigat? Nō ē prās nisi a deo q̄ aūt a
deo sunt. ordinata sunt. Ex ordinis mei
ciniol. Hui⁹ cura p capuā ac pene vnicā cu
stodib⁹ q̄s mihi relict in terris me⁹ cōditor
mādauit. Exemplū indens dedi vobis vt
quēadmodū ego feci ita q̄ vos faciatis. Si
sillitudines pulcherrimas celestis ordis i ter
ris posui/ vos illas p̄nate. vr̄m ē officiū vt
ceteros purget/illuietis pficiatis. q̄tin⁹ ce-
lestē ponēt imaginē. Idcirco vos purgaui
illuiaui. pfeci. q̄ nec sordulētū mūdificat.
nec tenebrosū illuiat. nec diminuta pficiūt
Et vos q̄les custodes mee spōse substi
tuentis etiā atq; etiā caute p̄sideret. q̄diu
recte his mādatis est obeditū. spūs valuit
caro iacuit. eximia p totū orbē terrar⁹ diffu
sa sū. Par vbiq; portabāt/vbiq; recipiebāt
ferrea corda linguis igneis q̄ vbis ignit⁹ li
quescebāt. Sz heu qd de calamitate p̄ntiū
tpm q̄rar misera? qbus p celesti ordie/per
turbor p̄fusiōe/? ex sillitudie celesti q̄ mihi
vita ē/ad infernū sillitudinez vbi null⁹ ordo
sed sempiternus horror inhitat q̄ mihi mors
est manib⁹ impij ptrahor? Deniq; ex distin
ctissima mēbror⁹ decētia/in chaos Anarra-
goreū/nisi man⁹ cōditoris retētaret p̄pe di-
laberer. Siccine mi rex te seq̄r? Siccine ce-
los peto? Siccine mīris celestis veneratur
imago? Dix iā ordo me⁹ quē instituisti le-
gē in libris. q̄to min⁹ morib⁹. Temere est
archiepos/ pmates suos/ veligiorare vel
p̄tēnere/aduersus illos aut p̄suetudis diu
turne p̄scriptōes/aut exceptōes allegare? Et
nōne hec eadez ab inferioribus suis archiepi
patiunt. Temere est p̄fessos pauptatē/ita
vt nec i priuato nec in cōi sibi q̄q̄ rebuaue
rint. q̄ liberi⁹ in terris charitatis ardore ser
phin. scie plenitudie cherubin imitarentur
aut ad p̄laturas nisi ⁹ sūmis aspirare. aut
si hoc nō audeāt ad bñficior⁹ munor⁹ qō est
inūsitati⁹ cōmendas currere. nō veritos ne
cū vxore loth retrospicētes in salis effigiez
rediganť. neq; satis memores ananie ? sa-
phire. Dix ē nō alios eque festinare dira-
ri his q̄z p̄fessio vetat ditari. Cur eñ assi-
due pulsant aures aplicas/ quatin⁹ nouā
priuilegia valeāt extorq̄re. Si hocvt publi
ce pficiāt/magisq̄ marsupia repleāt. splen
dide viuāt/pauptatē quā vouerūt exuant.
ipi viderint. q̄q̄ multa me expietia mgra
docuerit/nolim tū iudicare. Videas alios
nouē ordinib⁹ nō p̄tētos. nō ei nouēris be
neficijs saturanť. tādiu nouos hiat⁹ pādē-
re q̄diu viuāt/p̄iūgere domū ad domum/
agrū agro copulare/quasi in medio ēre soli
habitaret. iō verū ve ꝓphetico p fabula cō
tenere. Videas fere oēs sūmis iportunita-
tibus i leges irruere/dū nūc petūt grāz ob-
tinēdor⁹ simul incōpatibiliū nūc in absen-
tia possefruct⁹ colligere. nūc ante oēs ma-
gnas dignitates assecq̄. nūc ad sacros ordi-
nes nō cōpelli. ? milie alia rectis legib⁹ ve
tita. Vbi nō ē intolerādū magnos p̄latos
cōmissos sibi greges lupis exponē ? q̄tidie
ad denarior⁹ regior⁹ supputatōes sedē/ nō
veritos p̄ceptū aplicum trāsgredi. Nemo
militās deo iplicat se negocijs secularib⁹ eo
sensu q̄ p sacrosctm p̄cliū olim expositum
fuit. Quid de illis loquar q̄ d̄ more pa
trie p mitris vtūt galeis. p̄oeste lineave
stimnt ferrea. arma ferūt. bella gerūt. fūdūt
sanguinē. p̄sules negāt. duces exhibēt. spm
nescīūt. carnē fouēt. quasi arma militie nre
eēnt carnalia ? nō potētia deo ad destruen-
dum oēm altitudinē extollentē se aduersus
scīam dei. Nō si ad hec arma necessitas vi-
gentior detruserit/vti nōnūq̄ accidē fateor
nō ē magis sperāda victoria ex pugna Jo
sue/q̄ ex ore moysi. Porro illud q̄ absur
dū in hierarchijs institutis/ nullos actus
hierarchicos exhibere/ nō purgare. ñ illu-
minare. ñ pficē. Vtq; vtinā exēplo suo ma

lo nō inficerēt. in errores traherēt/ ac ipſice
rent pauperē plebeculā patā in alterutruz
ſequi aut bona exempla vtutuz/ aut praua
vicioꝝ. Quid turpius q̄ videre doctos aut
bene moratos. aut extra ordines iacere aut
in imis collocatos. ignaros autē ⁊ improbos altiſſimū gradū tenē. videre alios eſu-
rire. alios ebrios eē. Nō ſi ad inſtitutōez ſa
cerdotuz atq; ꝓuiſionē venire delectet do-
leo ſeminaria ſeri litiū. vbi lites ſeq; ꝓpe ne
fas ē. Vix aliqō bñficiū infra platuras cō-
ferē q̄n ipm/ vni ſūmus pōtifex/ alteri vero
legatus aliq̄s/ itez ordinari⁹ alteri conferat.
Quid ē hoc aliud q̄ litiū materiā exhibere
Nec illud minus abſonū q̄ magis fauoꝝ
bus hūanis aut grā aut metu aut cupidi-
tate. aut ꝓſāguinitate. aut affinitate. aut ali
quo ipetu animi q̄ iudicio aut delectu ꝓ-
miſſiōes iſte fiūt. Nec ad ea dona ſpectāt q̄
ſpūſſanct⁹ mēbris meis varijs varia diſtri-
buit ad regimē ordinatū atq; p ſe ſufficiēs
mei corpis. Uñ fit vt aunis ad videndū ad
audiendū oculus nōnunq̄ applicē. ſimi-
liſq; ceteroꝝ mēbroꝝ ꝓfuſio fiat. qua nulla
maioꝝ pnicies. Ex q̄bus hec radicibus pu
lulaſſe crediderim⁹? Profecto ex fedis inq-
namētis dericoꝝ. ¶ Uñ pire vtutes
ex q̄bus ſcā ſiliſtudo mea ad celeſtez Q
hierarchiā intemerata ſaluabaē. ſublat⁹ eſt
ſimul oīs decoꝝ ordinis in q̄ ꝓma fundaba
tur. Priores illi ſub q̄bus magna felicitate
floruit ſapia celeſti fideq; feruebāt. Iſti po
ſteriores carnali prudēcia corrūpunē. Illi
inflāmabanē amore dei. iſti flagrant amo-
re mūdi. Illi firmabanē in vero bono/ ſpe
ſolida. iſti ſpe mendacij falſis bonis inhe-
reſcunt. Quo fit vt quēad modū illi p ſapiē
tiam ſpūs ceteraſq; claras vtutes meuz re-
gnū fundauerūt ornauerūt. amplianerūt.
ſic iſti p carnis prudentiaz ceteraq; feda vi-
cia/ idem diruant maculēt reſtringāt. Haz
cū caro ꝓcupiſcat aduerſus ſpm̄/ cui dubiū
eſt leges carnis ſpūales policiā potius ſub
ruere q̄ ſaluare. deterrere q̄ emendare. mi-
nuere q̄ augere. Recte dicit ethnicus. Im
perium facile his artibus retineri q̄bus ini
tio partuz eſt. Unde quia meis ꝓpugnato
ribus artes ille deſunt q̄bus mihi dignita-
tē ac opes añ ceſſores eoꝝ pepererūt vndiq;
in meā dignitatē ac diuitias ſit impet⁹. Et
ſicut ex illis tāq̄ pacis radicibus par latiſ
ſime exorta eſt. ſic ex iſtis tanq̄ diſcordiaꝝ
ſtirpibus/ omnia ſaſmata et creata ſunt et
nutrita. ¶ O indignuz facinus/ o ſceleraz
tiſſimam ꝓditionez. milites mei ⁊ idem
filij quos ad honores maximos opeſq; ſu
limani. ꝓiectis armis ſponſi mei. lorica
iuſticie. ſcuto fidei. galea ſaluris et gladio
ſpiritus/ ad hoſtē capitalē tranſfugerūpa
ctoq; turpiſſime pacis federe armaturā illa
induerūt. loricā iniuſticie. ſcutū prudēcie
carnalis. galeā amoris mūdani. gladiū cal
nis. qđ eſt verbuz mendax diaboli. Unde
pugnant cōtra me ⁊ in materna viſcera vi
res conuertunt. Quos ad vocem defenſo
res quos querā adiutores quos mihi po
pugnatores ſperē non a filijs derelicta tñ.
ſed hoſtiliter impugnata? Olim olim ſeu
ente tyrānoꝝ rabie/ me tutata ē ꝓſtātia mar
tyrū. inualeſcēte hereticoꝝ fraudulēta calli
ditate me ꝓtexit ſapiētia doctoꝝ. mō quid
agam cū amicā mei ⁊ primi/ aduerſuz me
appropinquauerūt ⁊ ſteterunt? ¶ An
nō ergo ſunt prudētes cōgerendis opi
bus. iſtruēdis dapibus. cumulādis bono
ribus. pompis fouēdis. ⁊ negligētes regē
dis plebibus. alendis pauperibus. diligen
dis humilibus. ⁊ ſupfluitatibus coercen
dis? An nō potius de bñficijs diſceptāt q̄
leges iuſtiniani/ q̄ populū eruditāt docet
antlegē xpi? docēat dico imo diſcāt. Nam
quē e ſacerdotuz numero mihi dabis non
ignarū legis xpi. An nō augmētis plus in
hiant facultatū q̄ lucris animaruz? Cuius
autem hec a carnis prudentia profiſciſci ne
gauerit? Jam vero multas mihi mouerūt
lachrymas carnalis amoris argumēta da
riſſima: cum aliū ambitione corruptū p fa
lus dignitates rapere conari cernerē ingra
tum abire. eoꝝ abuti potentia. p eam vim
adhibere. aurū polliceri. minis terrere. alli
cere blandicijs/ fas nefaſq; cōfundere. nō
reuocatū neq; metu legū neq; exemplo⁹
Bathan ⁊ Abyron/ Gunonis magi/ regis
Oſee. Lugebam quoq; cernens alios aua
ricia rapaci oues ſpoliare/ et actionibus ex
actiones cumulare. accuſationes ſtruere. fa
rere lites. falſis criminibus innocētes im
petere. ꝓgerere pecunias. ērenis tātū modo
negociationib⁹ intēdere/ quibus ſalubriter

cōsultū putarent si mallent Aristotelē audire q̄ apostoli p̄terire mādatū. Ille patribus familias cōpulentis consilium dat vt gocium p̄curatoibus imponāt. ipsi vero similiter viuāt aut philosophent. Sz modicum mirois apud istos Aristotelē conseni apud quos nihil valet apt'oz exēpluz salubre. qui ne verbū dei relinq̄re cogerent septē diacones p̄ misterio mēsaz instituerunt. Hec sine lachrymis inspicere poterā aliū cōcubinatu pollui. cui tamē vt purita tem angelicā emuletur cōnubium est inter dictum. duxuriā non clam. sed in p̄patulo habere. fedis facris feda verba cōiungere. dapibus implere ventrē inebriari vino donec tum ad calicem vigilanti stertere naso. et mille malis alijs prope cōspectis. fluebāt mihi lachryme. nec fluere desinent nisi malas istas radices peioz germinū mīes succidere mendaci pferā. Quid postremo spectare dicā. vtrum sempiternā gloriam? Hec pfecto eoz postrema cura ē. Sed qd sperāt beneficia cōsequi. sperāt emolimē ta terrena. sub noua lege veterascūt. cū nouis premijs eternis q̄z relictis ad legis moy si vetustatem resoluūtur. z ex schola credo stoicoū nō exte christianoz honores istos caducos beneficiorum. virtutis premia oculos ad opes honoresq̄ cōuerterent. vt onera non aduerterēt. nisi bonoz dulcedinem z non onerum amaritudinem inspicerent. An tibi videtur nauclerus sūmis tempestatibus vsq̄ ad finē dierum meoruz mari iactandus. recte p̄mium putare terrenum cōmodum quod tantis periculis coniunctum videret. Non putabit inquies. nisi tē penitus immemor. Ceterū quis viator p̄ latrones pdoneq̄z manu bonum p̄mio ea pecuniā sumpserit. quam nisi per medios latrones pdonemq̄z manus semp portauerit possidere nō liceat? Nullus inquies nisi salutis oblitus. Ergo si i beneficijs statum lubricum sempiternecq̄z pene nimis facile periculum inesse certū sit quis intelligens nō ea magis suscipere metuat. timore periculoz q̄z querat spe cōmodoruz. Quo circa soleo mirari quid hi sibi voluerūt qui p̄muz grās expectatuas applātauerūt? sed vt video iam dudū vera rerum vocabula amissa sunt. Habes itaq̄z vel maximas afflictōes mee causas. q̄z dum oēs que sua sunt querūt nō que iesu xp̄i. z q̄ sibi vtile ē q̄ nō multis. dū suauni carnis pastui tūi carnales intēdunt. currūt ad honores. onera reijciunt. querūt iocunda. molesta fugiunt. q̄ in alieno statu dulce viderint ad se rapere. q̄ in proprio amaru cognouerūt in alios p̄icere moliuntur Inde discordie. lites. scismata. rixe. simultates z totius ordinis mei turpissima p̄fusio Quero dñe si ab his pestibus doctpe liberāb ac restitues regnū isti? Et preco? vt restituas. Nō facturū subinde spero. Quippe spūalibus īis eruditissimos sacerdotes dei legē ignorare nō feres. vti sine dānationis periculis ignorare nequeūt. Nō multis autoritatib? sacre scripture p̄firmarē. sz brevitati studendū ē. Quemq̄z cuz a puero te celestis religio susceptū adeo spūaliter viuere docuerit. vt id tibi in naturā cōuersum sit. aduocabis spūales viros ad beneficia. ab his carnales arcebis Excludes quos spes improba ad īportune petenduz impulerit. sed inuitos intrare coges q̄s quipēdere terrena compatō ē celestiū agnoueris Exinde cōfusionē pūtis tpis reduces ad distinctionē ordinis. Coges quēq̄ suū tenere locuz suo gradu contētari. officiuz exercere ordinis susceptī. limites nō excedere. non pturbare termios positos a p̄ribus. Jubebis quēlibet ē contētuz mēsura statuū decente. Et q̄n prone cupiditati terminū imponit nemo. tu oībus prefigere conaberis. Precipies seminare spūalia qui metunt carnalia. Ecōtra leges recte latas q̄talibet īportunitate petentiū fatigeris nūq̄ dispēsabis nisi aut necessitas vrgeat. aut cōis p̄uocet utilitas. Alioq̄n fuent poti? crudelis dissipatio q̄ iusta dispēsatio. Cauebis dispēsationez ipaz lege cōioē facere ne turpe sit si regulaz sua vincat exceptio. Si hec feceris ad que te susceptī officij debitū astringit. tū scismatuz anulsis radicib? par ipa xp̄iana sibi terraz orbē denuo vēdicabit. Et i hoc positū ē vnicū pacis stabile fundametuz si ne quo si qs edificare voluerit nihilo plus agit. q̄ si det operā vt grauia tecta pleriq? arundineis suppimponat. Hoz corruptio

fuit prima causa mali. quoz mox correctio erit prima causa boni. Ueruz hic labor hic opus ē. nec hoc facere possis. nisi te ꝑpinq tui ac domestici inuenerint. Pro inde gregoriano exemplo psuasus aduocabis tibi tantoz labozum socios clericoz ac religiosozum quosqz prudentissimos ac optimos. Ornabis domū tuā sanctis/ prudentibus modestis/ integris/ incozruptis. Quaz eñ domū decet sanctitudo si ñ tuā dñe? Certe parū ꝑfutura est tua vnius iusticia/ si eā vicerit dissimilis aliozum affectio. Uteris subinde membris tuis/ regisqz summi secutus exemplū. quēadmodum ab illo discurrunt assidue spiritus angelici ad hominuz ministeria. sic diriges per orbem terrarum pacis nuncios. ¶ Uide tamen qualibus membris vtaris. Sunt quedam paralitica que si volueris in dextrum mouere/ prauepotius ferenē in sinistrū. Proinde magna cura tibi subeūda est/ vt ad hoc ministeriū idonea diligas. Post habebis rerū minorum curas/ vt huic maxime maioz ac efficacioz inseruias. Uide queso si careas oneribus. vide si quis alius tanta sollicitudine fatigeē quāta tu. Uere hoc dixerim sūmus honoz summuz onus. Sed ne te onꝰ terreat/ si bene ministraueris sūmi oneris summū premium. Uide deniqz si non tibi incūbat cū erimio rege psallere/ duruz quidem sed vigilantis viri canticū. Si dedero somnū oculis meis ꝛ palpebris meis dormitationē/ ꝛ requiē tpibus meis donec inueniā locum dño. Sed quē locum? Pacez nempe. In pace factus est locus eius. Ez quenam ē hec pax? tranquilla bonoz concordia. Nō est eñ pax impijs dicit dominus. Tolle igit vicia. reduc virtutes. Redde mihi formā. redde vitā. redde etiā cum dño gratū locū inuenire/ cū hoc tpe regnuz isrl restitueris. ¶ Ecce ecclia tecū. Cui? vocibus nihil aliud adijcio/ nisi ꝓcatōez hūilem. vt det dies vite ac robur virtutis vt sub tuo pontificio pulchre pacis dilatatōem amplissimā videre possimus. Amen.

¶ Finit.

Incipit sermo eiꝰ Ds

dem habitus massilie coram papa Bñdicto Anno. Ad. cccciij. nona nouembris.

Benedic hereditati tue sanctissime pat Benedicte/ benedic obsecramus/ vt sit nomen tuū sit ꝛ laus ꝛ oratio tua. det benedictionē benedictus quoniā absqz benedictione prenia eloquium nostrum prosus est et inualidum. eloquium inqꝫ quod ego seruus tuus pro parte ꝛ nomie hereditatis tue peculiaris. que ē vniuersitas parsiensis. ꝓclarissima absqz dubitatōe ꝛ primogenita studiozū. habituruꝰ sum cum illis legatis suis preclarissimis ꝛ probatissimis certe viris. S.t. fidelissimis/ quibus associatus sum imeritus ꝛ dux verbi factus. et hoc te propicio/ pater beatissime te benedicente. te benigno. Alioqn nisi tu dominus dederis benignitatē terra nostra que est hereditas tua. quo pacto dabit fructum suū? Nisi benedictionē dederit legislator subditi quibus passibus ibunt de virtute in virtutem? Benigz nisi tu dominꝰ infferis benedicere quo ausu auderet quitas mea coram summa tue beatitudinis celsitudine in conspectu huius celebris conuentus inditgnum os aperire. Igitur Benedicte pater sancte benedic tu mihi. bñdic et hereditati tue. Hanc ego benedictionis gratz reportare sperās a benignissimo ꝛ serenissimo/ S.t. spū/ aperio rursus fidenter os meum/ vtēs cōpellatione singulari nō quidē ꝓ inaudita dignitate (ꝓ cul nefas tale) sed ꝓ singulari dignitate sicut tua singularis est dignitas. ne quis indigne ferat morem istum loquendi ad deū ꝛ patrē sanctoz patrū ꝛ oratorū cōsuetudinē. ꝛ obsecrās dico ꝓ hac ꝓcatione. Benedic hereditati tue ¶ hereditas hec tua cuius benedictionē experimur. duplex inuenit. vltis ꝛ ptialis iuxta qđ oratōne nraz in duos secernim⁹ articulos sicut ad duo ꝓncipalie missi sum⁹. ¶ Primū ꝛ hoc ꝓcipuū est querere pacē sup israhel. hoc est super ecclīam q̄ est vltis hereditas tua. Hereditas mea isrl ait ille cui⁹ vitas tua. Hereditas mea carius es in terris ꝛ a quo tu pastor illi. tu colonus ꝛ agricola supm⁹ platus es. Proptterea sane cū bto Martino cui⁹ instat celebritas/ felicē hāc virtutū suaz cōsummationē existimare debes si pacē ecclīe integram reliqris. ¶ Aliter ꝓncipe nře legatois arta

ealus ē/ bñdictionē grāz postulare p alte-
ta hereditate tua quodāmō peculiari. q ē
ecclīastice hereditatis ps quedā florentissi
ma q̄ p̄clarissima q electa. pace aliarū dice
tione/ eteni hereditas mea p̄clara ē mihi.
Hec ē humilis q deuota. S. t. filia parisiñ.
vniuersitas/ que cū iacob nō dimittit te. ni
si benedixeris ei. cōsurgēte aurora benigni
tatis tue. q serenitatis tue. ¶ Eget nimi
um vtraq; hereditas ista benedictōe tua
vt aperiēte te manū tuā/ manū tue benedi
ctionis oia impleanē bonitate. q dñi sit sa
lus/ q sup populū tuū benedictio tua. In
uasit itaq; hereditatē eccl'ie aper de silua et
singularis ferus depastus ē eā. Dues quo
q; q ceteros armētor greges boc ē popl'os
simplices q ois cōditionis homies misera
do more/ q execrāda penitus diuisiōe disp
serūt. q hereditatē tuā vexauerūt. Quā ego
olim cladem iuuenis pastorio carmine de
ploraūi. Heus inq̄. Heu gregis ipacata
lues nimis. heu graue ruris exitium expta
heu pecoris sors altera semp/ aut perit exē
no insultu suffert vel acerbos/ hereteq; cu
ti morbos vicina ve dāna/ qualia mysteri
um nūc patiē pecus/ oia post̄q̄ fato versa
malo tp̄s tulit q fuit error/ rixaq; pastorum
sub quē me q inno cuus grex/ ductorē trepi
dat fugiūt ps altera tibum/ ps rodanū nul
lo in certo pars altera sistit. ¶ Tuū vero ē
pater beatissime talibus hereditatis tue ca
lamitatibus obuiare. sue desolationi opez
ferre. suuz quoq; maledictionis scismatice
obprobriū in bñdictionē pacis decorā q fe
cundam imutare. Dues in hac hereditate
tua disperse sunt. tu eas collige. confracte
sunt. tu alliga. saucie sunt. tu sana. errantes
q inuentas propijs humeris q beatis. be
nignus imponens gregi suo consocia. Nō
si aliquē forsassis miserabili vicissitudine
mutate sunt in lupos q belūas feroces q se
uas. vt desocijs vlxis p circē poetica q/ mo
rale ē narratio. tu eas nō enecare non pde
re volueris. Bonis quidē q discholis debi
tor es. sapiētibus q insipiētibus. Sed potē
ti virtute benedictionis tue. in mia q man
suetudine. tales rursus in ouiū simplicita
tem trāsformare studē. Si versa est pars he
reditatis tue in amaritudinē q salsugineꝫ
ob pestiferuz seisma in silitudinē horrendi
deserti q vaste solitudinis. sicubi p̄ vuis lu
brisce. p frugibus infelix loliū q sterriles do
minant arene/ vt poeta loquit̄. q vt scriptu
ra ait sicubi terra maledicta spinas q tribu
los germinat. Flabit dñe spiritus tuus bo
nus q suauis q fluenta q̄ gratiarū pingue
scent speciosa deserti. q tue benedictōis irro
rōne renouabit̄ facies terre. facies vniuer
salis hereditatis tue. Nam q matrē humo
ris p̄hi lunam vocant. ¶ At dices ma
gna sunt ista nimis q supra virtutē ho
minis posita. Magna sunt nec inficior pa
ter beatissime imo maxima sed virtus dei
cui inniti te cōuenit imēsa ē. Dia possum
inquit ap'lus in eo qui me cōfortat christ⁹.
Sed maledictus qui cōfidit in homine. q
ponit carnem brachium suū. Magna sūt/
propterea magno egent studio. cura solici
tudine vigilijs q labore. Nam vbi intēde
ris ingeniū valet ait Julius cesar apō Sa
lustiuz. Magna sunt/ propterea deserenda
sunt exigua/ q dispt̄ienda linquendaq; mi
noribus. In hoc opus vnū p̄cellentissimuz
figendi sunt cōsiderationis oculi/ mittēda
est manus ad fortia tempus quoq; res om
nium preciosissima/ in alijs non nisi parci
sima raritate despensandū. Illioquin tale
aliquid fieret quasi quis piscareē hamo ar
reo/ iuxta verbū vnius e cesaribus. aut q̄si
vile aliquid quereret̄ in tenebris cuz cereo
centum aureorum. Illioquin preterea redi
ret illa inculpatio hietro ad moysen/ stulto
labore cōsumeris. Sic petrus Clementez.
Sic Bernardus Eugeniū. immo sic apo
stolus discipulum suū carissimū/ monue
runt. Nemo militans ēē. Secularia iudi
cia ēē. Et in actibus ap'lor Non est equū
ēē. Notoria sunt hec q̄ vt allegationibus
indigeant. Magna deniq; sunt ista pacis
vniuersalis opera. quāobrem ea tecū a me
tis querere conuenit. Nam vulgato pro
uerbio quod a plurimis queritur citius in
uenitur. Et vbi duo vel tres congregati
sunt in nomine meo ēē. inquit christus ēē
Et quis ē o deus equissime/ quis ē ex chri
stianis ecclesie filijs. qui non inniti debe
at p̄ sua portiōe q vocatiōe/ tantis opitulari
miseriis? Quis tā luctuose desolatōi? qs

labefactioni tāte hereditatis tue non cōdolebit, ⁊ condolēs quis ꝓ viribus nō obuiabit? Sed neq; hoc ꝓhibere quisq; nisi mētis inops voluerit vt in cōmuni periculo cōmune sit auxiliū. ¶ Nō si parū ꝓspere successit hactenꝰ labor plurimoꝝ. nō iō desperāduz. nō succesendū eis nō spernende ꝓsus ope. Non ē in medico semp releuetur vt eger. Nec semp ferit. qđ cuncta minabit arcus. Neq; em̄ qui plātat neq; q̄ rigat ē aliq̄d/sed qui incremētuz dat rps. Et non mentiebat̄ qui dixit: timide sunt ⁊ incerte ꝓuidentie nr̄e. Si post primū naufragium nauta nauē. ⁊ post ꝓma vulnera miles aciē. ⁊ post vnā sterilitatē rusticus agrū deseret. Ascriberet hoc nō cautele ꝛ ignauie. ⁊ q̄ sic cōsuleret. ageret insulse. Benigne iussu dñi bis descēderunt in pliū. bis victi sūt. vt primū purgati. humiliati ⁊ eruditi. victoriā tertio plio sortirent̄. Sup omnia post opitulatōez diuinā. si pacē vniuersalē q̄rimus. nō ineffaciter pquiramus. q̄ rat̄ necesse ē cōcors vnio hui⁹ obedientie tecum. p. b. ⁊ secū hoc ē in capite ⁊ mēbris. ꝑsertim in p̄ clarissimo potentissimo/rpiānissimo francie regno. cui laudes q̄ p se celebres sunt. nō enumero. Pax male per scismata ⁊ ptētiones querē. Nā vbi diuisio pseuerat/audiat̄ q̄ omne regnū intra se diuisum desolabit̄. ⁊ q̄ cōueniet nulli q̄ secum dissidet ipe. Absint igit̄ ꝓcul oēs aīositates odiose. Nō fiat aspectus retroſuz in q̄bus periculis ⁊ ꝓcellis nauis eccl'ie hactenꝰ iactata sit/sed dirigi ab apl'o extēdentes nos ⁊ velū in anteriora/portū pacis optatū cōcordi laborus annisu petamus. Docēt nos hist'oriē gentiliū/ ꝑsertim romanoꝝ consulum. qui licet aliunde dissiderent hostiliter mox in amicicā cōueniebāt dū reipublice par ⁊ vtilitas q̄reret. Hoc Li. liuius hoc valerius exemplis docēt ⁊ vetere grecoꝝ instituto charistia seu cōmunis gr̄a fiebat ꝓ cōmuni vtilitate. nō ꝓsus dissimiliter ab anno iubileo indeoꝝ. Nō si filij isr̄l'aīo pacifico ibant ad plium. filij eccl'ie q̄bus animis debēt querere pacis bonum? Si herodes ⁊ pilat⁹ facti sunt amici ad psequēdum xp̄m/qualis debet eē pax ad eū dē adorādū

¶ His exēplis cū certa rōne pmota humilis ⁊ deuota. S. t. filia. q̄ primū vnit se in se reuocans oēs perditos a suo cōsortio vel gremio quōlibet alienatos. ⁊ ad honores pristinos restitnēs. monēs insup maternalit̄ iubens. vt iniuriarū preteritarum nemo memor sit amplius/sed bonorum matris ⁊ vtilitati pacis omnia condonent̄. 'Recedant vetera noua sint omnia. quatenus liberioribus animis eo pax vniuersalis queratē quo nulla particularis obstiterit discordia. Concordia in qt Salustius/parue res crescunt/discordia maxime dilabūt. Quidq; p cordiā fratruz predicatorū antefere desperatā opata ē. cōmemorās ⁊ litteris suis inserēs z elū grandē/quē pro eadē cōcordia dudū pisus ostenderas/studens in hoc ⁊ sperās filia tua/tue sanctitati non mediocriter cōplacere. ¶ Habes igit̄ pat̄ beatissime/filiā pacificā/⁊ euangelice beatitudinis ptcipē. dignā insup q̄ ad pacē vniuersalis hereditatis tue q̄rendā admittat̄. vt dicat ex ſnia. Facta suz cōrā eo q̄s pacz reperies. Sait ipa qm̄ tale ē pacis bonū. vt multa ꝓpter eā tolerare. multa indulgere. dissimulare plurima. q̄ vel corrigi vel adregulā duci nequeūt optet. Hoc sancti pres scriptis suis. hoc exēplis docuerūt. Habet̄ tur in ꝓmptu dicta eoꝝ in decretis. ⁊ alibi copiose. Sed eoꝝ dicta nūc allegare q̄ drō cōrā sacētibus legem loquoꝝ/⁊ vbi res in se ꝓspicua est/supfluū ne dicamus curiosum iudicamus/⁊ a sanctoꝝ patrū vestigiis aliquem. qz ⁊ ostentatione redoleꝛ/⁊ cicatricosam fluidāq; reddit oratione. ¶ Oritur ex premissis ꝓsequēter intellectus dicti illius saluberrimi ⁊ venissimi si sane capiat̄. q̄ cōmunis error facit ius. Hoc est q̄ prelatus dominātē opinione etiā erronea in subditis. multa vel agere vel omittere tenet̄. quatis. multa si faceret aut dissimularet opione hmōi non extāte/ipe graui delicto tenerē obnoxius. Que doctrina pñti negocio accōmodatissima ē/si iam eā dilatare liceret sed oō nostra certis coartanda est limitibus. et ad alia deproperat. ¶ Attamen ꝓtergredi ullo mō neq; possum nec debeo duz ad concordē huius obediētie vnitatem exhortatoz suadens iniuriarū quarūlibet oblivisci. quin summā tue māsuetudinis ⁊ mititatē laudē admirer/que exemplū mansuetudinū dauid insecuta. caput ad maledictione

inclinauit. vt a dño benedictõez ꝑ maledictione reportaret. ⁊ benedictione hereditatem possideret. Et cũ iuda machabeo dꝛ memoria tua in eternũ in benedictõne. Ecce sathan accepta a deo licentia (alioquin quid ipe potuisset) pcussit te plagis multz tribulationũ ⁊ angustiarũ. iustissime qdez in ordine ad prudentissimã dei dispositionem. qm̃ iustus ẽ in oĩbus vijs suis. et sanctis in oĩbus opibus suis. Per cuꝰ puidẽ bonũ. Et q̃ ꝑm merita plebiũ disponit virtam rectoꝛ. vt ait Gꝛego. q etiã ꝑuio filio nõ peperat q̃n eũ saturaret ꝛbꝛobꝛijs. Bmo intẽtionis fine mihi suscitasse videtur Ad quid? Nimirũ vt eẽnt pedibꝰ tuis ĩ laqueũ ⁊ offensionẽ ⁊ scandalũ. Quo pacto sic? Ut animꝰ tuꝰ generosus in indignatõz ⁊ de indignatõne in impatientiã. ⁊ de hac in odium ⁊ diffidentiã ⁊ suspitiones anꝛis as ⁊ trepidas que multos supplantarũt laberẽt. ⁊ n vindicãdi libidinẽ excandesceret ⁊ vt tandem abiecta mã suetudine dimisso omni consilio ad postremum omni studio ꝓsecutionis ecclesiastice pacis. spiritus tus natura mitis ⁊ suauis ad solam vindicte carnificinam sub zeli iusti specie rapere ceret. laceraretq̃ oues ꝑuas. ꝑtereret. abijceret. dissiparet. ⁊ ꝑter suspitõnes infidas ⁊ turbidas. res omnes timide gelideq̃ ministraret. quali arte venatoꝛes apꝛos in ꝓpꝛia irritant necẽ. ⁊ lepusculos ꝑ vanã penne volitãtis formidinẽ in verũ tradũt periculum ⁊ laqueũ. Ut bñdictus dominus ⁊ bñdictus tu. q̃n tu laqueus iste desideri vindicte ꝛritus ẽ. Tua q̃ppe mãsuetudo nõ solũ nõ sublata ẽ. a. S. t. bis fraudibus sed mira quadã effulgentia magis ⁊ magis emicuit/ vsq̃ ad quẽdam intuẽtium stupoꝛem. vsq̃ ad pias lachrymas audientium/ ⁊ ad exemplũ memoriale ⁊ vere christianũ apud oes generatones posteroꝛuz. Que exempla oĩa si referre voluero nitar ĩcassuz tamen ex innumeris. qꝫ fidelissima relatione dicã/ cõmemoꝛẽ exemplũ quod ꝓ parte regis. feria secũda post pẽtecostẽ. coram populo sissima ⁊ celebemma ꝛtrius q̃ status frequẽtia retulissem illud suis suspirijs altis ⁊ subditis tacẽtes approbarũt ⁊ nõ pauci ad pias vsq̃ lachrymas (necmirandũ) cõpuncti sunt. Ꝓ ostq̃ sentientibus vndiq̃ ĩtumescẽtib⁹q̃ ꝓcellis circa nauem ecclie. tu mysticus Jonas ꝓiectus es in mare. hocẽ in amaritudinẽ tribulatõnis. nõ deseruit te deus. sed mirabiliter in ventre sacri palacij velut in ventre ceti conseruatuz eduxit ad littus libertatis. ⁊ facta est tranquillitas maioꝛ. Tota quippe obedientia ista a tumultu siluit. Ꝓ tunc venit ad verendã tue celsitudinis pñtiam homo quidã nõ ĩfime fortune qui vltro ꝓfessus est te patrẽ ⁊ dominũ suuz imo nostrũ omnium te xp̃m domini nedũ impie tangere. sed crudeli inaudito q̃ patricidio interficere/ semel ⁊ iterum voluisse. Expauerũt opinoꝛ qui aderãt/ qua fronte vir tanti sacrilegij/ vir tam nefarij facinoꝛis cõscius/ nõ solum hoc facere. sed vel cõparere ꝓsumpsisset. Multi ceperũt toꝛuos in eum oculos flectere. dentibus fremere. vix manus continere. nisi q̃ tuam expectabãt sniam ⁊ qualem expectabãt? nisi vt diceres. tollat impius/ exturbeẽ sacrilegus. ligatis manibus ⁊ pedibus trahat ad carcerem vt tradatur in mortem. At vero tu mihil horum dixisti/ pater clementissime/ sed misericordie ⁊ mãsuetudinis sinum aperiens/ ⁊ demẽtie virgam extendens/ ꝓoccupasti cõfitentẽ reuz. ꝓiusq̃ verba oꝛonis cõplesset. serenissimo quoq̃ vultu ⁊ verbis suauibus/ plenã pie concepti huius flagicij veniam indulsisti. vincens in bono malũ. ⁊ cuiꝰ esses spiritus cuius insup vicarius facto certissimo palã docẽs. Hoc egisse nõne satis erat ad miam Addita ẽ assecuratio/ trepidare vetãs iure iurando firmata. Hã fit cui multũ dimitti tur/ multũ ingratus si de dimissione hesitauerit. Dixit nanq̃ spũs tuus bonus ⁊ suauis. hoc faciat mihi dñs/ ⁊ hoc addat/ si vllas vnq̃ aduersum te odij/ vel vindicte reliquias apud me seruauero. ĩmo si quam penam in te posterius exercere voluero/ illa in caput meũ ꝓꝛior cadat. Hec indulgẽtia tñ modo ego ꝓsto si deinceps bñ te habueris ⁊ tibi tuisq̃ sibiꝰ oĩbus bñficẽtia pollicꝛ amplioꝛẽ. O dignissimã simo põtifice vocẽ. O mñsũ diuinoꝛ viro ꝓuenientissimũ. O

factū mie singularis. qđ pfem ꝛ pastorē euā gelicū repñtat. ¶Qui post pſecutōes paulū. ¶Post trinā negationē petrū. ꝛ post portionem hereditatis luxuriose cōsumptam/ iuniorem filiū plus amauit. ¶O diuinū factū qđ vtinā oēs populi oēs quaq; essent nationes audirent/ tum p exemplo ꝛ imitatōne. tum p arguendo mendacij eos qui te rigidum ꝛ austerum/ aut ire memorem criminari molunt. ¶Ecce planevictoria christiana. iniurias ꝛ iras nō iniurijs ꝛ ira. sed mā suetudine ꝛ misericordia vincere. ꝛ imitari eū qui etiā in cruce positus dixit. pater ignosce illis ꝛc. ¶Sic beatissimus martinus cum vrgeretur vt Bucium sibi contumelioſum abijceret. Si inquit xp̄s iudā martin⁹ cur nō Bucius tolerabit. ¶Taleāt nunc histore gentiliū que suoꝝ quōdā principum mansuetudinem amplissimis verbis extulerūt. vt Seneca Neronem in duobus voluminibus. Cicero Julius cesarem in oīonibus. Suetonius Octauianū augustū in hiſtorijs. ꝛ alij alios cōpantes eos vel asilo romuli vel ciuitatibus refugij/ vel templo misericordie/ quale describit Statius thebaidos. Siquidē incōpabilis ē istorum laus ad tuaz gloriam. sicut ombra ad serenā lucem. fumus obscurus ad purum ignem/ palea volatilis ad solidū granū. imo sicut victum ad virtutem. Jpa enim talium mansuetudo/ non p diuino honore ꝛ autoritate quā spernebāt ꝛ tu collis vnicā sed inanem iactantiā/ quaz tu calcas/ anhelabat. ¶Collaudabūt alij cruētas bellorum victorias ꝛ ambitioſos ex his triumphos mirabunt. Plus apud me valet assertio sapientis qđ melior ē sapiens viro forti/ ꝛ qui dñatur animo suo expugnatore vrbiū: Quā sententiā alijs verbis lyric⁹ explicat. Lacius regnes fragilez domando spūm/ q; si licia remotis gadibus iungas. ꝛ vterq; penus seruiat vni. ¶Quāobrem agnosce pater beatissime/ cum quanta conscientie securitate. cum quali serenitate cordis fas habet dicere religiosissima deuotio tua/ dum crebro vel orat vel missam celebrat. Pater dimitte mihi debita mea/ sicut ꝛ ego dimitto debitoribus meis. Et rursus cum propheta. Domine deus meus si feci istud. si ē iniquitas in manib⁹ meis ꝛc. Jta pater beatissime imitaris xp̄m. qui cuj ma ledicerēt nō maledicebat qui temptatus p per oia vt misericors fieret. quez videmus propter passionem gloria ꝛ honore coronatum. Tātū modo nō eripiat tibi blanda p speritas miam illā. illā patiaz pene dixiſſem quaz seniēs aduersitas ꝛ fuauit ꝛ reddidit clariorē. Da veniā si scrupuloſior sim i hac pte. Nā fit aliq̄n suadēte pace inimico/ mūc p se/ nūc p adulatores q̄ sunt arma sua ꝛ sagitte vt hō q̄ calamitate p̄ssus eq̄nimē ois nedū tolerauerat/ sz indulserat/ posmodū succedētib⁹ p̄speris repetit oia a debitoribus suis cū rigore ꝛ fenore. vt appareat indulgē tia priorē nō ex vtute sed vindicādi impoſsibilitate natā. nec dimisisse ex corde. sed in tp̄s more simiarū distuliſse. Non cadat in hāc exprobratōem vera ꝛ pfecta dilectōnis tue māsuetudo. neq; fallat eā simulacrū fictū iusticie/ q̄si nō melius sit vicisse mala g in dulgētiā q̄ seueritatē/ q̄si rursus nō sit pdissima iusticia indulsisse simplicib⁹ ꝛ subditis pepaſse. ¶Sic miam ꝛ gratiaz inuenias in cōspectu tremēdi iudicij dei. q̄ subbullis patētibus p̄misit miam misericordibus/ q̄ semel dimissa nō repetit/ q̄ inſſit nō eē memorē iniurie ciuiū suoꝝ. Sic in oratione tua p̄fitēs dño exaudiaris ꝛ ñ audias horrendū illud ip̄roperiū dñi irascētis. Serue neq; nōne oē debitū dimisi tibi ꝛc. ¶Sic p̄terea cū dauid p̄seq̄ris sedē regni in mansuetudine pacis sup eā. ¶Tandē p̄ter mititatē doceat te dñs vias suas vt absq; offendiculis ad ip̄atētie lapidē dirigat pedes tuos in viā pacis. quā a te parē petimus patres beatissime dicentes. Pñdie hereditati mee. Nō q̄si hūana vtus q̄libet hāc pacē p̄bere nō insufficiēs sit ꝛ infirma/ nisi maiorgat deꝰ/ vt apud Virgiliū ē. p̄ ferri in tā deſperato ꝛ radicato scismate/ qđ est q̄si cācer egrescens medēdo/ ꝛ ingressibil⁹ dedali labyrinthus. ꝛ caput hydre fabuloſe sua resaliō fecūdi⁹ita vt pisse videat p̄siliū a sapiēbus ꝛ dicere p̄ueniat cū Josaphat rege. Cū ignoramus qđ agere debem⁹/ hoc solū habem⁹ residui/ vt oculos nr̄os ad te dirigam⁹. Sed m⁹ nihilomin⁹ re post deū cui⁹ vicarius es dilectōne. Gaim⁹ ad te hierarchā supmū spectare bñdictoz hmōi hereditatē ecclaſtice. vt sig

ap̄ar in dieb⁹ nr̄is. ⁊ tu maxim⁹ inter mon
tes suscipias pacē pp̄lo. ¶ Nō si pficis. bñdi
nā his q̄ p̄te futuri sūt relinq̄s. Si naūt nō
na ⁊ antiq̄ fide/diligēti studio. pia ⁊ humili
uolūtate/p te ⁊ tuos (tui q̄ppe sūt oēs) nō
pdēnabit mēdacij eos q̄ vel ignoratia vl̄ li
uore crimināē sūmā. t. ℞. dignitatē tuā vi
gilantiā. tuā charitatē. Facis h⁹ sedulo Jta
est te facere ⁊ me sentire eqnū ē. ¶ ℞z quo
ampli⁹ stimuleris ad agendū/ascēde sreq̄n
ter sublimē mētis tue lucē/leuādo te sup te
vbi despectis e sursum terris/ vses iugit et
acriter ante mētis oc̄los in luīe fidei. in sub
limitate spei. in latitudine charitatis cū illo
q̄ ait ⁊ Cogitaui dies antiq̄s ⁊c̄. Videas i
gile iocūditatis potētie. q̄ vana. q̄ lubrica
amantudinib⁹ resp̄sa. tristissima sunt oīa.
Ecce oēs morimur ⁊ q̄si aq̄ fluentes dilabi
mur sup terrā hodie rex. cras papa morīē.
Heu fugaces post hume labunt anni/de
flet. Oratⁱ⁹ ⁊ tragic⁹ ℞properat cursu vita ei
⁊ naso. Volat irrep̄sibile tp̄s. ⁊ nihil ē ānis
velocius. Et ē oim bonibilissimū qđ dr. qz
in pūcto ad infema descēdūt. ⁊ Jte maledi
ctum aut p̄ciosuz/p q̄ vel adipiscēdo vel re
tinēdo/generosus anim⁹ ⁊ diuinor̄ pscius
se p̄dere ⁊ alios turbare dignū ducat ⁊ Ui
derat hoc ex alto q̄ tā sapienter exclamauit
Vanitas vanitatū ⁊ oia vanitas. Quā sen
tētiā/si saperēt. imo vt saperēt/deberēt oēs ī
ptātib⁹ stituti p̄m Chrysostomi p̄siliū scri
bere in ianuis suis. in penetralib⁹ in frō
tibus. ⁊ maxīe in cordib⁹ suis. Ampli⁹ si fi
ra/adeo vt cū eis perire nō formidēt/ob sur
desc̄etes ad illā increpatōez p̄phetica. ℞filij
boim vsq̄q̄ graui corde ⁊c̄. ¶ ℞filios igit̄
lucis. imo te p̄fem hm̄oi filior̄. q̄taz appo
nere decet curā. q̄t labores/q̄s vigilias. vbi
de rebus eternis agit̄. vbi vex ⁊ vnice expa
tiescendū p̄ alabus tractat̄ dānatōis picu
lū. Non ē ista lis de paupe regno vt apud
Statiū ponit̄. neq̄ de lana cap̄na vt Sati
ricus ait/de vita ⁊ morte ppetuis res versa
tur agitat̄ ⁊ q̄rit̄. ¶ Nō si pastoralis p̄si
dentie/delectet aliquē honor volatilis ⁊
nomē inane. terreat eū districtū indic̄ exa
men in reddēda de oniū salute ⁊ nūero rōe
Agnoscat qm̄ posit⁹ ē/nō in destructōz sed
edificatōez nō ad ocīū sed laborē ⁊ vt p eū
iuxta vbū maxim̄i regis Artarxerx̄ secluso
abusu potētie/subiti optata cūctis mortali
bus pace pfruant̄. qm̄ h̄ ē finis oīs potēta
tus tā secularis q̄ spūalis. ¶ Sed ad te cō
uerto⁹ p̄ sancte. fige p̄cor in ip̄a sublimi
tate meditatōis tue spōsaz eccl̄iaz talibus
vtentē q̄rulis plāgorib⁹. Heu q̄s p̄solabit̄
anxiam ⁊ Et q̄s desolate q̄s plaga crudeli
p̄cusse medebit̄ ⁊ Inter has angustias que
me circūuallarūt undiq̄z/q̄le dabit̄ effugiū
q̄s mei miserebit̄ Ego illa spōsa regis etni
quā vidit oli vn⁹ ex filijs meis/nouā descē
dendā de celo q̄si spōsaz ornatam viro suo.
Ego lota in sanguine agni īmaculati. ego
tot sudorib⁹ ⁊ sanguinib⁹ martyrū innume
rabiliū stabilita. violis p̄fessor̄. lilijs virgi
nū coronata. Ego tanta deuotione p̄ncipum vsq̄ ad inuidiā dotata ornata/ diues
facta. Nūc heu velut misella ⁊ anicula/deici
or/p̄mor/despicior. ℞filios enutriui ⁊ exal
taui. ipi aut̄ sp̄euerūt me. ⁊ facti sunt hos
tes in capite. ℞pacem insup iocundissimū
in celo ⁊ in terra bonuz/quē me dotauerat
sponsus meus nascens p̄dicans moriens/
resurgens/⁊ regnans/conuerterunt in scis
ma pernicios̄issimū. qđ iam quinq̄ lustris
me p omnes artus miseris modis depasci
tur ⁊ absumit. ℞ro mea olim defensiōe cer
tamen erat vsq̄ ad mortem/ ⁊ modo nihil
aliud agi vel queri videtur a multis/q̄ vt
corruam/ ⁊ miserabili labefactione deficiaz
⁊ hostibus meis ludibriū fiam. Ecce versa
sunt omnia fere in contrarium p̄rioris mee
institutionis/disciplīe/ et decoris/ ornata
ornamenta/ dum p̄ro corona humilitatis
pulueis fedus vanitatis/ ⁊ p̄ro croceis spūa
litatis stercora sola temporalitatis ample
rantur ⁊ erigitur super me sapientia anima
lis ⁊ terrena ⁊ diabolica repudiata ea q̄ de
sursum est pacifica ⁊ quieta. ¶ Si his tecū
ecclesia planctibus loqueretur. p. b. noui
miserationem animi tui/que ab vtero e
gressa es tecum. continere nō posses quin

erumperet lachrymę ab oculis tuis. quin
ad succurrendum inflāmaret totus zelus
tuus/iam successus/ꝛ diceret ex intimo cor-
dis suspirio. Domine super hac desolatio-
ne ante te omne desiderium meum. ꝛ gemi-
tus meus a te nō est absconditus. Succur
refer opem. vt quid natus sum videre ma
la gentis mee? Rapidos rectoꝛ ꝓme flu
ctus. ꝛ quo celum regis īmēsum firma sta
biles sedere terras ꝛ disp̄siones israel con-
grega. ¶ Sed quid ago? Quoꝛsum ra-
pioꝛ? Quid minerua/vt dicitur/impu B
dens doceo? Premeditata sunt nāq; apud
tuam consideratione assidue ꝛ aciter talia
salutis monita. Nihilominus petere. p.b.
patere obsecro cōmone facere te ꝛogare pro
parte deuotissime filie tue/vt facias qō fact
Nam equum etiaz sponte velocem calcar
adiuuat. Fac vt calcata seculi pompa ꝛ ini
quis fabulationib⁹ eius. vt nullis retrahen
tibus vncis vicios⁹ passionū. nō ira. nō
odiū. nō spe. nō gaudio fallacibus (melio
ribus nāq; hospitibus digna est sanctitas
tua) abiecta rursus adulatoꝛum peste om
nia ad gr̄am mihil ad veritatem loquentiū
ꝛ claudentiū ianuā veritati. ac scrupulos va
rios (vt soli diligere videant) ingerētium.
de quoꝝ vno dixit comicus. Hic p̄fecto
ex stultis insanos facit. Et q̄ sūt stulti? vti
q; vanigloriosi. prudētes ī oculis suis. pru
dentie sue innitētes. Vbis inq̄ p̄cul pulsis
tu totus cū pacificis qui nō oderunt pacē
cogites ea que ad pacem sunt hierusalem.
totus inuigiles implere id qō pro mr̄e ec-
lesie petit a te filia ꝛ trinusq; velut altera co-
lūba. Noe/ ferens ramū pacifere oliue/ per
nos humiles nuncies/clamitās pia solici
tudine. Benedic hereditati tue. vt nob cō-
tingat illud prophete. Bñs benedicet po-
pulo suo in pace. ¶ Sed quomō ꝛ quib⁹
vijs benedices populo tuo in pace/ si pgat
aliquis pticularius iniquirere? iubet b hu
milis ꝛ deuota. S. t. filia quiescere. ne suos
patres. te vicz ꝛ regem francie christianissi-
mum/aut legatos ab eodem p̄uenire aro-
gantius videatur. simul quia publicam ꝛ
celebrem audientiā sup hac pacis materia
si ꝛ dum tempus fuerit beneplaciti tui sup
plicat ꝛ sperat obtinere exhortatura lacius
ꝛ forte pticularius vt benedicas ecclesiasti
ce hereditati tue. Et tāt̄ dez dictū sit ō pri
mo nostre legationis articulo.

Superest alter ꝛ postremus no-
stre legationis articulus/cuius
ideo longe breuioꝛ erit expedi-
tio. q̄ prioꝛis. q; licet necessarius ex
stat. cum tamē neq; tāte dignitatis neq; pa
ris difficultatis existimo. Hic supplicam
vt benedicas hereditati partiali ꝛ quoda
modo peculiari. segregādo pluuiā volūta
riam huic hereditati tue. ꝛ quoniam infir
mata ē pre tenuitate ꝛ multis incōmodis
tu perfice eam. quā tua tuoꝝ q; predeces
rum dextera plātauit. Preuenisti nos. p.b.
in benedictionibus dulcedinis. beri ī oscu
lo pacis. pudem in odoꝛe bone fame/man
suetudinis/ꝛ liberalitatis tue. vt hanc ne
benedictionē petere/hanc spe certa p̄sume
re auderemus. Beniq; iam p̄uentos subli
queris. dum aures tue. S. tam benivolas
oꝛationi nostre p̄bet tua pastoralis solicitu
do recogitans vt arbitroꝛ q̄n filia tua p̄u
mogenita ē studioꝝ cuius primogenitura
tatione/cōpetit benedictio de roꝛe celi pin
per ꝛ de pinguedine terre. hoc ē in spūali et
temporali p̄uisione. ¶ Rursus. quia cres
plo Axe filie Caleph suspirat sedens super
asinam. calcans. s. omnem brutalitatē/pe-
tens benedictoez a te patre suo. vis eam a
liberalitate paternitatis tue/irrigatum infe
rius ꝛ irriguū superius expectare? Dic igi
tur verbū Booz ad Ruth. Benedicta es
filia a domino quicq̄d dixeris mihi hoc fa
ciam tibi. Et ita fac pater beatissime vt lic
ante te odoꝛ filie tue. sicut odoꝛ agri pleni
cui benedixit dominus. Et bene ager ple-
nus est filia tua parisien. ꝛ minersitas. imo
nihil errauero si eaz appellauero paradisū
voluptatis/in quo est lignū scientie boni ꝛ
mali. ꝛ fons scientie in quatuoꝛ facultatus
flumina cōdiuisus. irrigans vniuersam fa
perficiē terre. Tu huius possessoꝛ es/tu pa
storꝛ/ꝛ cultoꝛ/vt operis ꝛ custodias illā ran
q̄ agricultūra vniuersam. vt Xristo. loquiē in
politicis. Vbi sub mysteno nihil deest eo
rum que egregius poeta Virgilius in ge
oꝛgicis. ꝛ palladius in de agricultura/ꝛ be
reditare agraria conscripserunt/distinguen
tes agrum quadruplice/qualem figuraliz
in hereditate tua. Fm quadruplicem facul

tatem reperimus. ¶ Unus ager est apricus et
floifer p apibus/figuras sub quadam ap-
propriatione facultatem theologie. Alius
est pascualis. p ouibus et domesticis ani-
mantibus/figurans facultatem decretoꝝ.
Alter frugifer p hominū vita/figurans fa
cultatem medicine. Quartus vitifer et po-
mifer in omni genere suo figurans typice
artium facultatem. ¶ Cunm est igitur be
reditatem tuam hanc benedicere colere et
augere/vt fructuz suum det in tempe suo.
Ecce ipi theologi velut apes intellectuales
puolitant in hereditate tua: flores sacroꝝ
eloquioꝝ/ de roze celi roscidos. cōpingūt
mel in cellulas et fauos. vt sit cera in illumi
natione intelligentie. et mel in oblectatio-
nem affectiue. Hanc hereditatis tue poz-
tionem spectans dicere habes ex sententia
illud Eccli. Hereditas mea sup mel et fa-
uum. Hā eloquia dom̄i dulcora sup mel
et fauū: et preceptū domini lucidum illumi
nans oculos in intellectu. ¶ Generat ī
tuum laudes hmōi tum augere tum L
suo modo deducere/de reliquis hereditat
tue partibus/hoc ē facultatibus. quo ma-
gis animaret. S. t. sibi bñdicere. sed negli-
nihil laudū hab te latere. Dicā vero te pce-
dente id qđ nuper in meditatōe mea dum
solus essem/et nō solus. solus quidē corpe
nō solus cogitatione/versabat. Itaq; po-
sita erat ante mentis oculos sedes tua pre-
clarissima et thronus sicut sol et luna perfe
cta. assistit regina illa virtutū dilectio a dex
tris tuis in vestitu sapientie deaurato. cir-
cūdata varietate virtutum. Nam ita iussit
et optimus et maxim⁹ xp̄s vt sedē papales
dilectio stabiliret. dum ait petro. interroga
to ter. et ter rñdente q̄ diligeret eum. pasce
oues meas. pasce agnos meos. Que dile-
ctio vna ē in quadā trinitate virtutū/ ī mia
et veritate que custodiūt regē oēm duabus
manibus eius/et in p̄clarissima virtutū iustitia et ne-
eius/et in q̄ hesperus neq; lucifer ita admirabilis.
¶ Has sub cōpendio numerauit p̄pheta
quit veritas obuiauerūt sibi. iustitia et pax
regnas/eas paci cōsocias. misericordia in
osculate sunt. Quarū officium alibi descri-
pſit p̄ter veritatē/ inquit de christo cuius
vicarius es. et mansuetudinē et iusticiam/et
deducet te mirabiliter dextera tua. ¶ Hec
preclara dilectio seu charitas vna in hac tri
nitate virtutum sicut ap̄lus insinuauit ad
Corinth. scribens/ parabat orare pro filia
tua parisien. vniuersitatet ei modo q̄ diri
mus benediceres tanq̄ hereditati tue. Nā
vbi adesset vel qñ rogaret dilectio si inē pa
trem deest et filiam? Nihilominus affuit et
sathan a sinistris. ita mihi mōstrabat medi
tatō mea. Aderat et infelix proles sua emula
tio liuida/per quā mors intrat in orbez ter-
rarum/monstrū heu horrendū informe in
gens. Cui quot insunt in dilectione virtu
tes. tot insunt vicia. crudelitas. falsitas. ini
quitas. Crudelitas contra misericordiam
contra veritatē falsitas/ et iniquitas contra
iusticiaz. Agnoui et descriptione nasonis
quenā illa est. Pallor in ore sedet. macies ī
corpe toto. Nusq̄ recta facies liuēt rubigie
dentes. p pectora felle virēt lingua ē suffusa
veneno. Risus abest nisi quē visi fecere do-
lores. Nec fruit somno vigilātibus excita
curis ꝛc. Obstupui visu subito geliduscq̄
cucurrit ossa tremor. Bū ecce terrifico boa
tu/rabida ora laxās/ et dentibus frendens.
Rhens pater sancte/caue benedixeris here
ditati huic tue que facta est tibi sicut leo in
silua. odi propterea eam et maledic. Caue
benedixeris ei in collatione gr̄az. Nam et
tarde venerunt et in multis a tua sententia
defecerūt. Abijce eos potius a te. calcibus
protere. et impera vt discedant maledicti.
¶ Ita parabat portentū hoc horrificū D
magno conatu/cōtumelioſa nefanda-
q̄ mēdacia cōtra filiā tuā delatrare/duz tu
pater beatissime hoc indignabū de ferens/
torui e latere vultū paulisp in hāc emula-
tionē impiā mendacē et neq̄ visus es decli
nare. et vt cōfestim abscederet impare. Abi
hinc in malā horam et in crucē tuaz/ pestis
horrida. satrix discordie/mater neq̄cie. Ui
de ne vltra mutire vel apparere presumpse
ris. Attende ne filiam criminari studueris
apud patrē. cui etiā p magno peccato sat̄
esset modicū supplicij. Falleris si te recipi
vel audiri existimas. vbi in cōspectu meo
paterna dilectio verax/ et iusta p eis decre-
uit orationē assumere. Sic tu dilectio. hac
increpatione detenta emulatio tristis ab

fecisti. ⁊ dilectio sic coꝝ est. facis pater sanctissime id qđ te decet/ te patrem erga filiã/ ⁊ talem filiã. te vicariũ illius qui accusatorem fratrũ deturbauit in stagnum ignis ardentis. qui insit pontificem agere in spũ lenitatis quoniã ⁊ ipe circũdatus ē infirmitate. qui postremo ꝓpter decem iustos toti pentapoli peccatiã pepcisset. Preterea me dilectionẽ insit assistere a dextris tuis que natura patiẽs sum. benigna sum. nõ emulor. non ago pperã. Age igitẽ pat. b. age qđ agis ne vlla te vnq̃ accusatrix emulatio/ a meo cõsortio diuulserit. Non audiaẽ precor aduersuz me crudeli hec maligna emulatio. ¶ Absit vt ponat hãc maculã in gloria tua. spreuisse hereditatez tuã/ abiecisse a te ⁊ pedibus tuis supplices tuos/ cultores quoq; vineꝫ dñi sabaoth/ ⁊ coadiutores tuos vacuos absq; vtili ꝓfessione ingloriosq; remisisse. vbi tãta est prouisionis tenuitas de bonis ecclesiasticis. vt vix pauci ex magistris ⁊ doctoribus etiam in theologia/ sine aliquo questu valeant habere alimenta ⁊ quibus tegantur ⁊ hic. xvij. annus agitur. Hec est hereditas tua peculiaris ⁊ electa et preclarissima studiorum/ velit nolit emulatio/ vbi generatio preterit ⁊ generatio aduenit. sed ipsa terra tua in eternum stat. Eu supremus pastor ⁊ custos inopie sue prouidere/ irrigare arida. ruinosa reparare. non conquassare. positus es hoc misericordia petit titulo filiationis hoc veritas titulo studij veritatis. hoc iustitia titulo militie ⁊ laboris. ¶ Porro tarditas huiusmodi postulatõnis benedictõnis tue per rotuli ꝓsentationẽ nunc ⁊ non antea/ non tarditatem meretur exauditõnis vt accusat emulatio/ sed celeritatem/ quatinus sint nouissimi primi/ quia bono intentõnis fine fiebat dilatio/ magno sicut arbitrabantur zelo ꝓsecutionis vnionis ecclesiastice mouebãtur/ nec soli mouebantur/ reges et regna cum suo clero pariter sentiebãt Nũc post experimenta plurima/ quid inculpandum si mutatis rebus mutauerũt sententiam. Esto rursus fuisset in aliquibus dissidens eoꝝ sententia a tua Nõne potuit hoc fieri sine mei lesione/ quia sine obstinatõe Nõne paulus ⁊ barnabas tales viri sic cõtenderũt vt discederẽt ab inuicez. Et paulꝰ petro restitit in facie. Et princeps peripatus bonus ꝑm ꝑ Gregorium. restituit michaeli ⁊ vtrobiq; illesa me mẽ omnium chantate. ¶ Aduenit ecce suppler ⁊ humilis ancilla tua filia tua. p. b. absq; vlla difficultate ꝓfectissima studioꝝ ⁊ suo nũc aduentu aptã intelligi/ q̃ nulla diffidentia nunc tui vt aduersarij falso fingebãt. nulla indignatõe puersa suũ differebat accessuz ad petẽdũ sibi bñdici/ p ꝑsentatoꝝ rotuli more solito q̃liter nũc ꝑsentat reuerẽter in approbationẽ iustitie tue/ ⁊ in egregiã laudẽ manifestationis tue. Neq; eñ peteret benedictionẽ ignorum ab eo quẽ non crederet iuridicum largitiorem. neq; ab eo quem benignuz et ditorem non speraret. Unde in capite roti ita scriptũ est. fiduciã accepit. b. p. nũc rotulum istum supplicationũ generaliũ et specialium/ ꝑsentãdum apud. s. v. celsitudinẽ humilis ⁊ deuota. i. f. v. filia. p. vniuersitas/ plus in paterna beniuolentissime libertatis vestre gr̃a q̃ in meritis propriis post deũ spem reponens. plus insuper studens hoc rotulo inseruire cõmodis ecclesie q̃ suare cupiditati vt deniq; obediam sinceram ac filialem dicta filia erga. s. v. sublimitatem nõ tñmodo verboꝝ aut lr̃aꝝ assertione/ sed factoꝝ soliditate mõstret. Hec ibi. ¶ Nunc igitẽ pater sancte per me dilectionẽ matrem omniuz bene viuentiũ exoratus perq; virtutes meas in quas deducere habet te mirabiliter dextera tua/ ⁊ si per quid vnq̃ de te bene meruimus apud deũ/ apud homines iustificando te. exaltando te. liberãdo te. ⁊ per spem futuri premij si nobis perseueraueris. exoramus petimus obsecramus vt benedicas huic hereditati tue/ huic filie tue alũne nostre. concedendo talẽ in gratijs suis signationem aut certe vberiorem. Qualez petiit ⁊ ab initio dedisses anno primo. Naz hic est annus benignitatis tue. annus nouuz rius/ ternario ter in se ducto coronatus. benedices huic corone anni. huic anno coronato benignitatis tue. ⁊ campi tui repleb̃ turvbertate. ¶ Hãc de te tuaq; affluentia libertate spem conceperunt. hãc ꝓcepta multis. postmodum ⁊ magnis indicijs roborataꝫ auctamq; senserunt etiam ben-

Tu autem spem nunc in rem ipam cōuertito. mi quippe sunt. sed tu eos maiori tibi vinculo constrinxeris. tu postremo nō meam/que sicut non est ambitiose querenda. ita non est negligenda crudeliter. Et vbi pisis/vel viuis vocibus ampliori dilatione vulgari. q̄ vbi confluūt ⁊ refluūt ex omni fere natione que sub celo est. viri lr̄is oīnibus ⁊ studijs eruditi ita vt in obscuro esse nequeat si grate si benigne rēspōderis. si bene dixeris huic hereditati tue. quemadmodum tu benedices speramus ⁊ obsecram⁹ fiat fiat. ¶ Animaduertis. p.b. redeo enim ad tuam sanctitatem ⁊ ad meam paruitatem/animaduertis qualiter transfiguraui sub nomine paternalis dilectionis/supplicationem pro humili ⁊ deuota. s.t. filia et id quidem aptissima videor fecisse ratione. Suam quippe sedem vbi collocaret dilectio vbi peroraret/si inter patrem ⁊ filiā sanctissima dilectionis nomina apud ipos etiam barbaros honorāda defuerit. ¶ At vero neq̄ volo neq̄ equum iudico quicq̄ adijcere/q̄ q̄ aliqua dicenda supersint. Ne enim ne iam multiloquium nostrum reor minus sit fauoris habiturum. dum occupationes tue celsitudinis alioīnz te vocāt et trahant. Quia postremo super isto ⁊ pore articulo audiētias aliquas obtinere daz et palam supplicamus ⁊ speramus vt non frustra spem hanc concepimus de plenissimo. S.t. spiritu pater sanctissime. Sic benedicat te dominus ex syon vt sis re et nomine benedictus. Sic videas bona hierusalem militantis sponse tue. ⁊ triumphantis illius que desursum est mater nr̄a omnibus diebus vite nostre p̄sentis ⁊ futuri. Sic preterea videas filios filiorum tuo rum in spirituali propagine ⁊ tandē quod est omne bonum ⁊ benedictionis cōsumatio ⁊ cōsummationis finis/videas pacem super israel. ⁊ nos tecum. hic inchoative per gratiam. ⁊ beato cōplemento per gloriam in futuro. Prestante eo qui est benedictus in secula seculoz Amen.

Sequitur ꝓposi tio facta ab eodē domino cancellario coram anglicis/parisius eūtibus ad sacrū cōciliū pisis ⁊ hic ex pte vniuersitatis parisien⁹. Anno domini. M.cccc.viij.

Congratulat̄ vestre deuotiom vestro zelo feruēti/vestre laboriose sed laudabili sine legationi. Cōgratulat̄ ⁊ applaudit o reuerendissimi ⁊ p̄clarissimi prēs/o doctissimi ⁊ sapiētes viri ⁊ frēs in xp̄i dilectione carissimi. Cōgratulat̄ inquā ⁊ cōgaudet amatrix ⁊ admiratrix ⁊ cultrix bonoz oīm/parisien. vniuersitas itaq̄ nō emulat̄ nec gaudet sup iniquitate. congaudet aut̄ veritati. Quidni ꝓgaudeat igitur sup veritate/quā vt soletis amplectimi ⁊ cōplexā retinetis. ⁊ retentā ad effectū deducere totis studioz nervis conami. Est aūt mō ꝓgratulatōnis nr̄e spūalis/thema satis accōmodū vbū Ozee ꝓphicū Ozee. j Cōgratulabāt filij isr̄l ⁊ filij iuda pariter. Itaq̄ libet exclamare. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū habitare fratres in vnum/cōuenire sc̄z ⁊ cōgregare ad vnū cōciliū. nā in cōcilio iustoz ⁊ ꝓgregatōne magna opa dñi. Et hoc ē cōciliū sacrū ⁊ venerādū/a quō legati pgitis. quod pisis deo duce ⁊ autore celebrabit vtinā felici ꝓut optādū ⁊ sperāduz est aduētu. Ait quippe veritas q̄ oē regnū in se diuisuz desolabit. ⁊a ꝓtrario vnitū in se regnū manet. qō vidit Salustius. Concordia inq̄t parue res crescūt. discordia maxime dilabunt. Cur ergo non bñ sperabit dñ adunat ecc̄lia. dñ cōuocat cetus/dum cōueniūt seniores? videte de vbo hoc. p̄sertim cū teneam⁹ certissimā xp̄i ꝓmissionē dicētis. vbi duo vel tres ꝛc. Audiuim⁹ ꝓterea letāter ⁊ gaudēter q̄ pgregabūtur ꝛc.

¶ At vo ne plixior vl̄ euagatior sermo tedio sit vl̄ oneri. coartam⁹ si placet totā dicēdoz materiā totāq̄ deductōez themat̄ ad quatuor sn̄ias sumptas ex themate ex verbis ip̄i ꝓtinus appositas. Et videam⁹ q̄d in illis loquit̄ de⁹. q̄ loquit̄ pacē in plebez suā. Postq̄ em̄ dixit dñs p Ozee. Cōgregabunt̄ filij isr̄l ⁊ filij iuda pariter ꝓ p̄ma sn̄ia/mox subiūxit: ⁊ ponet sibi caput vnuz ecce sc̄da sn̄ia. Et ascendēt de terra/ecce tertiā. quia magnus dies israel/ecce quartā. ¶ Incipietes g̃ ꝓsequmur ⁊ in

Propositio facta coram anglicis

uenimus puto causas q̃tuor sufficiẽtes q̃re congregabunt filij isr̃l & filij iuda pariter. Ipi cñ q sunt ppl's vnus dei. feda nũc diuisione phnefas dispsi sũt/ velut olim ĩ figura sub roboã & Jeroboã prigisse meminit scptura. iij. Reg. xvij. Et est tanq̃ materialis aliq̃ rõ & cõfusa hmõi congregandi. Innuenim⁹ pterea cãm finalẽ luculẽter exõsaz in altera smõa. Et ponẽt inq̃t sibi met caput vnũ. Benigz tangit cã dispositiua & velut efficiẽs celebratõis hui⁹ cõcilij dũ dicit in altera smõa q ascendẽt de ẽra & ad terra mystice nisi terren⁹ affect⁹? Quid igit ascẽdere de ẽra nisi de ẽrenis affectibus q̃bus oppssi sunt hactenus multi. ad spũales & diuinas affectões se potẽter erigere/ & erigẽdo salubriẽ ascẽdere/ tanq̃ audiret q̃sq̃ de excelso clamantẽ deũ. exurge qui dormis. Et rursus. Surgite postq̃ sedentis. Habemus pterea cãm quodãmõ formalẽ/ & ad hui⁹ celebratõez q alij viuifice parantẽ. q forma ẽ semẽ dei viuũ et efficax semẽ spũssancti hñs virtutẽ formatiuã & reformatiuã toti⁹ vnitat⁊ toti⁹ eccl'ie corpis. ĩ vna fide & spe & charitate sub vno deo & domino p oẽm iũcturã fm deductõz apl'i. ad Ephe. iiij. Qđ notat ĩ hoc vbo iezrael qđ interptatũ sonat idẽ q semẽ divl' semiauit deus. Et q̃le semẽ istud? Plane illud de q alibi pphẽticus fmo dicit. Nisi dñs exercituũ reliquisset nobis semẽ quasi zodoma fuissemus/ & quasi gomorra silẽs essemus Esa. j. Bras tibi deus isr̃l qm accessit nũc dies magn⁹ isr̃l magn⁹ scz dies seminis dei qđ hz in se artẽ & vtutẽ vinificã. qua mystice corpus eccl'ie se vinificare põt & vnire salubriẽ in cui⁹ efficacia & vtute congregabũt filij isr̃l & iuda pariter. Bene hec iacta sunt fundamẽta sicut ex ciceronẽ sumit Lactãti⁹ Hec aũt fundamẽta sũt pfectibilitas eccl'ie p congregatõez/ vt cã matenal' ordinabilitas eccl'ie vt ad vni⁹ capitis positõez: vt cã finalis. intelligibilitas i epikeyando seu interpretãdo/ vt efficiẽs. Insita fecũditas in se pmanendo vt formalis dispositiua. Superedificem⁹ fabricã q̃drangularẽ q̃tuor cõsiderationũ pncipaliũ ad erectõem edificij psentis congregatõnis ampliorẽ. Et dicamus p puma consideratõe iuxta primã cautam in verbo notatã.

Consideratio .1.

Cõgregatio filioz isr̃l & iuda piter/ quare ab eccl'ia. quẽadmodũ materia q̃rit formã et impfectũ pfectõez. & mulier virũ siue spõsa spõsum. Tractat diuin⁹ Bion ysi⁹ a poll eũ Boe. & Aug. qbus expiẽtia suffragatur q̃ res q̃libet nõ minus diligit aut appetit p congregatõez suũ pprius q̃ apũã entitatẽ/ nimirũ qrens & vnũ pmanentẽ. Hinc est ille dolor illa pcussio ille vehemẽs horror in corde vero/ dũ mẽbrati q̃rẽ diuidi vel dispergi. Sic nemo dubitauerit q̃n eccl'ia diuisionem suã refugiat & horreat. cũ sit corp⁹ mysticũ fm deductõez apl'i. ad Ephe. iiij. et. j. Cor. xij. & ad Romanos. xij. & alibi sepiss̃me. Est etiã terribilis vt castror acies ordinata. Dei vero qs nesciat sepatõez matrimũ afferre detrimentũ. Est in sug eccl'ia dignitas de q̃ gl'iosa dicta sunt. Est regnũ deitas Est hierarchia subcelestis. & ita de multis silitudinib⁹/ fm qs pmanẽt diuisionẽ et separatõez fals matiã eẽ penitus odiosam. Potuerat hoc loco fieri sermo plenior/ deducẽs pfectõez eccl'iasticã corpis stare pcipaliter in vnitate/ tanq̃ in pmanẽte ois boni. & fallor ita q̃ si nõ optabũdus pba postulat hoc/ impcans pacẽ sup israel sciens qm̃ posuit auto: eius deus fines suos pacẽ. Vide si nõ hinc ortũ est illud spũs ad ipaz hierl'm que figurã tenet eccl'ie Hierusalẽ hierusalẽ quoties volui congregare filios tuos sicut gallina cõgregat pullos suos/ & noluisti. Ad hoc quippe mortuus est ihesus vt filios suos dispsos in vnũ cõgregaret tanq̃ lapis angularis faciens vtraq; vnum. Et eccehcu fera pessima/ monstrũ horrendũ ingens/ monstrũ biceps portentum iam. xxxj. annos habens/ salma pestiferũ pulcherrimã hanc & pfectam pacẽ ipsi tum in se fuit laceravit dissipauit & in exilij longinquã regionez trusit. Sed veniat o vtinã par iuxta votum Esaie. Veniat et requiescat in cubiculo suo/ qđ est ecclesia quatinus expulso disconuenienti salmate forma pacis cõueniens indicatur. Nam q̃lis est ista deformitas. qualis impfectio. videre corpus mille partibus/ miserũ mõis laceratum dissipatum & dispersum. Cuius laceratiõi nulla hactenus profuerunt ch

licaĩter humana remedia quin potius sa-
ma hoc horrenduz velut insanabilis cãcer
egrescit medẽdo vt de rano loquitur Elir-
gilius. ¶ Pm deniqz tanq̃ fabulosa hydra
redit ex iuccisione sua fecũdius. Hinc scã-
dala populorum sine numero/aduersus fi
dem nostram religionem nostrã mores sã-
ctos/aduersus spem q̃z future beatitudis.
cõtemptũ seculi/sanctitatem ĩmobilẽ iuris
iurandi/voti sacramento q̃ virtutẽ obediẽ-
tiam ad deum z ad oẽm disciplinã. Quare
Quia seuissima dominãdi libido mãt in-
fausta saismatis huius pestiferi cõfundit hec
omnia/fasqz nefasqz velut hianti voragine
mergit sorbet z obruit. ¶ Quid porro de
paganoz infidelibusqz fabuler probro et irri-
sione aduersus catholicos. Demũ tota illa
flebilis hieremie lamẽtatio si ad calamita-
tem ecclesie pñtem deflectaẽ nescio si satis
illam vt digniz est exp̃serit dum ait. Quõ
sedet sola ciuitas plena populo ẽ. Neqt
prosus equari verbis/quãtam res ipsa vi-
deatur indigna. Pro qua reformãda celeri
ter expeditissimuz est q̃ congregentur filij
israel z filij iuda pariter.

Consideratio .2.

¶ Pro cã secũda. ¶ Cõgregatio filiorum
isrl z iuda piter querẽdã exequẽdaqz est vt
ponãt sibimet caput vnũ. Iste ẽ finis hec
intẽtio iminẽtis sacri cõcilij pisis celebrã-
di. ad qõ vos cuz ceteris religiosa z filiali
ad matrem ecclesiã pietate pergitis z perue
niatis oro feliciter. Nõ ignoratis scio o do
ctissimi z sapientes viri q̃ caput ecclie pri-
manũ z pncipale sp vnũ est inuariabile z p
manẽs sicut testat apostolus. Caput inqt
ecclie xp̃s. Xp̃s autẽ manet in eternum vt
idẽ ait. Sempiternũ habẽs sacerdotiũ z pa-
tũ. Itaqz salutifer xp̃e caput nr̃m es iaz
quo fluũt in eccl'ia sensus oẽs/z motus vi
uifici spũales ac gratuiti. ac proinde nũq̃
ecclesia tua eẽ potest acephala. neqz te spõ
so suo viduata. Nihilominꝰ tu quondam
ascensurus ad patrẽ reliquisti sibi vicariuz
sup terram/tanq̃ caput aliqđ secũdarium.
fluens z refluens in stabili loco tui sacerdo
tij z papatus essentialis indefectibilis z ma
nẽtis usqz ad cõsumatoẽz seculi/qñ euacua
bis oẽm dñationẽ pncipatũ z potestatez.
et tradideris regnũ deo patri. Nũc autem
proch dolor/viri patres z fratres. nũc scan-
dalisantur aduersus hoc caput pmanuz/
duo cõtendẽtes dũ simul illud/ qõ fieri ne
phas ẽ/repũtare volũt/vel vices gerere/vel
in suũ locũ succedere. Sic in impiam cedi-
mus maledictionez hanc q̃ facti sunt caus
hostes ecclesie in capite. Oportebat quidẽ
ad vnitatẽ papalis sacerdotij vnicuz sacer-
dotem z certũ vicariũ xp̃i sup terrã assumi/
succedentẽ petro z nõ phariſaicã cõtentio
ne dicere sicut olim cõquestus est apls ego
sum Gregorij. ego sum Benedicti. Sãcti9
quoqz z filialiqz ad mr̃em charitati cõueni
entius ẽ relinquere papalẽ dignitatẽ z p̃ e-
tri sedem vni tertio sub pace possidẽdã sub
quo ꝓgregati eent filij isrl z filij iuda vnus
populus dei. q̃ fedissima seditione partire
tur obediẽtia z spergereẽ grex quasi nõ eẽt
vnũ ouile z vnus pastor. ¶ Quasi rur
sus indecẽs eẽt q̃ ꝓgregarẽt filij isrl z fi
lij iuda pariter. Meditabar hec nup in ab-
scondito scrutinio cordis mei ꝓusq̃ ꝓfer-
retur. dñe ecce aialis hõ nõ sapiens que dei
sunt sed ea q̃ de terra sunt loquẽs. numera
tus quippe ẽ inter filios agar. de qbus di-
cit scriptura q̃ exq̃sierũt sapiaz q̃ de terra ẽ.
piungit quippe ipi sapie terrene animali z
diabolice nõ ei q̃ deforsuz ẽ/ꝓterea obsci
ratũ hz intellectũ. ipe inq̃ aialis hõ vt ipa-
tiens hebes z p̃ceps. z q̃ pacto inqt opus
est ꝓgregatõe filioz isrl z iuda/quasi res iñ
cta sit sup intre p̃auz quasi ꝓterea liceat vel
expediat nũc concilij generale nouuz cele-
brari. Nõ itaqz licet cũ nõ possit concilium
generale sine papa celebrari/z nisi pmit9 añ
oia spoliat9 ab obediẽtia sua restituaẽ eidẽ/
Quomõ preterea decẽs eẽt ea q̃ certa sunt.
z tam p longissimos tpis tract9 in cõsuetu-
dinẽ versa. rursus in discussionẽ tanq̃ du-
bia reuocari. Et q̃ vera z iusta ps exponat
se discrimini ꝓdẽnatõis. Nã euentus iudi
cioz varij sunt qui fallunẽ z fallũt. Deniqz
quid expedit ꝓtra nitiv voluntati diuine sue
qz ꝓuidentie/q̃ iusto iudicio pmittit here
ses fieri. z dicit eẽ neceſſe vt veniãt scandala
Qui etiam ait. Nolite arbitrari q̃ venerim
pacẽ mittere i terra sz gladiũ. Qui demum
olim ꝓhibuit fieri ꝓgregatõez filioz isrl et
iuda pter. asserẽs diuisionẽ ab eo factaz eẽ

¶ Multa maiora pabat aīalis hō delatrare aduersus celebrationē p alij/asserens q nec licebat nec decebat nec expediebat illud fieri. dum exhorrui fateor. nihilominꝰ aio ad eum. ¶ Obmutesce iportune ⁊ stulte/ aut expecta donec p̄sideratiōnū ceptaꝝ numerꝰ impleat. Audies forte ea q̄ p̄tradictō nibꝰ tuis iponere possint silētiū. ¶ Extorsi velut ab initio dilationū vt tertia ⁊ q̄rta cōsideratões liberiori fmone cōplerent.

Consideratio .3. N

¶ Congregatio filioꝝ israel ⁊ iuda pariter habet fieri tanq̄ a causa dispositiua quere mouet p̄hibēs dū ipi ascendūt de tra/hoc est fm moralē intellectū dū ō terrenis affectibus ascendunt ad celestes ⁊ fiunt de animalibus spūales. dūq̄ lra dimissa que occidit/ipi spiritū qui viuificat amplectūtur hoc tamē obseruato ne quid nimis ne duꝝ nimis obseruari queriē/spiritus obmutescat simul caro cū spiritu. ¶ Unde queso tam diu viri patres. tardata est fieri cōgregatio concilij generalis ⁊ sacri. nisi q tamdiu nō fuerunt auditi spūales viri quales si apl'o credim. dijudicāt de omnibus. ¶ Ecce quid p̄clara vniuersitas oxonien. vnde sibi meruit cōgratulari/prudēad hoc cōciliū petendum determinauit se ⁊ misit in francia/scio qui p̄sens interfui dum p̄poneret hec conclusio cōpendij sub hoc themate. Joel. j. Uocate cetū/coadunate senes. Sed prudē antea parisien. vniuersitas ab exordio nascentis diuisionis deliberauit solenniter ⁊ cōcordi sententia cōclusionē hanc petēdaꝝ ⁊ prosequēdam esse. quā ex pte sui p̄posuit reuerēdus pater ac p̄ceptor meus p̄caput dominus nunc cameracen. cōā ludouico duce andegauen. tunc regenti in francia. ¶ Circa qō tempus scripsit pro eadem cōclusione clarissime memorie magister Heric de hassia mgr̄i theologia parisien. ⁊ vicecancellarius sub mgro Johanne de calore tunc cancellario parisien. Scripsit insuper dñs p̄positus wormacen. magnus ⁊ deuotus ⁊ licentiatus in artibus parisien. Scripserūt quoq; alij sicut ex eorū tractatibus adhuc constat. Amplius vero scripsit post multos annos vniuersitas parisien. eplaꝝ grandē cōtinentē tres vias/inter quas cōciliū generale numeratū est. ¶ Ecce quotot rī spūales ⁊ eruditi nō innitētes soli litterę ascendentes de terrenis affectibus ⁊ in liberum atq; purū ether lucidissime veritatis/ desideriorūq; splendidoꝝ/sese attollētes/q̄ siuerūt olim multo studio concordi⁊ q̄ congregarent filij israel ⁊ filij iuda pariter. Et hec est nō parua congratulationis materia q̄ in vnam cōuentū est sententiā per duas vniuersitates toto orbe celeberrimas ⁊ ipi nōne fides dari debet. cū illic sint viri spirituales ⁊ sapientes/fm qualia iudicia mentium virtutis accipere inhęret p̄hs. Illic proterea sunt idonei conditores legum doctrinaliter ⁊ instructiue/quibus similis intentatio p epikeyam debita est. Illic sunt qui tientes redarguere possunt. dū a vo falsi/ a licito illicitū sciunt secernere. Cū ergo conuenīūt p̄gregatio multiplex sapientū/in celebrationē huiꝰ concilij generalis tā p̄ in remanente vt in prima cā dicebat. Jn reliquid decētius q̄ vt vnū corpus habeat caput vnū. Postremo supest ostendere rem hanc eē per se licitā atq; legitimā q̄ in q̄ta ⁊ vltima p̄sideratōe videbim⁹ q̄ talis ē.

Consideratio .4. O

¶ Congregatio filioꝝ israel ⁊ iuda pariter sumit suā efficaciā ⁊ virtutē a diuino semine q̄ p ecclesiasticū corpus tanq̄ sanguis viuificus diffusum est/⁊ radicaliter seu inseparabiliter insertum. Ponamus p solido fundamēto p̄sentis p̄sideratōis ⁊ alioꝝ dictoꝝ q̄ dicendoꝝ/textum apli ad Ephe. iiij. Soliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis vnū corpus ⁊ vnus spūs. sicut vocati estis in vna spe vocatōis vestre. vnus dñs vna fides/vnū baptisma vnus deus/ pater oīm qui sup oēs ⁊ sup oīa ⁊ in oibus. Sequit. Et ipe dedit quos suā quidē apl̄os quosdā aūt p̄phas. alios vo euāgelistas. alios aūt pastores ⁊ doctores ad p̄fectionē sanctoꝝ/in opus ministerij/in edificatōem corpis xp̄i donec occurramus oēs in vnitatē fidei ⁊ agnitōis filij dei in virū p̄fectum. in mēsura etatis plenitudis xp̄i. Et. Veritatē aūt facientes in charitate crescam⁹ in illo p̄ oia qui ē caput xp̄s/ex q̄ totū corp⁹ q̄-

pactū ⁊ cōnexū ꝙ oēm iunctura subministra
tionis fm operatōez in mēsurā vnuscuiusq;
q̄ mēbri/augmētū corpis facit in edificatō
nem sui i charitate. ¶ Eliciam⁹ ex his pau
quas veritates. ¶ Prima. ¶ Cōgregatio
ecclīastica ad vnū caput xp̄m facit ⁊ ꝙ glu
tinat ꝙ vinculū amoroſiz spūſſctī mediāti
bus q̄litatiuis dispositōib⁹ reddētib⁹ in cor
pore mystico ꝙplexionale armoniā vnificā
tē. Hec aūt dona sūt vtutes theolo
gice fides spes ⁊ charitas, sunt etiā sacra ec
clesiastica, sūt diuerse diuisiones grāx put
vnicuiq; ꝙcessuz ē, hoc ē semē in q̄ ꝓuenīūt
ambe obedientie/ q̄le non abstulisset scisma
pestiferū/si de pace reformāda nihil actum
eēt/ put alias scripsit ipis romanis parisi
ensʒ vniuersitas. ¶ Secūda. ¶ Cōgre-
gatio ecclīastica ad vnū caput xp̄m co-
ptosioꝛē/atz fecūdioꝛ/q̄ fuit ꝙgregatō sina
goge. Nō em̄ habuit sinagoga talē i sacris
clesia, nā extra eā stabat sal⁹, quē admoduz
saluat⁹ iob oñdit. ¶ Tertia. ¶ Cōgregatō
ecclīastica ad vnū caput secūdariū/multi-
plicioꝛ ē ⁊ maioꝛ q̄ sit ꝙgregatō ciuilis sub
vno rectore vel imperatoꝛe vel rege. Conne-
xio quippe talis politice ciuilitatis fit p le-
ges ⁊ dona nature p̄ncipaliter ⁊ in illis cō-
stituit suā vnitatē. Ecclesia vero vt policia
ē ordinata/ habet hanc vnitatem vel vltra
hanc habet alterā supnaturalez ⁊ diuinam
que dicta est. Et ita sequit̄ cōsequēter q̄ ec
clesiastica plurib⁹ legibus regit̄ q̄ altera po
licia. ¶ Quarta. ¶ Cōgregatio ecclīastica
non habet vel habuit ex se potestatez ordi-
nandi ⁊ cōsumēdi per gradus varios atq;
hierarchicos dignitatū ⁊ administrationū
quales in ipa reperimus a summo p̄sula-
tu vsq; ad infimū administratōis gradum
quicuiq; sitille. Patet q⁹ supnaturalis ē hec
institutio ꝙ surgēs ex solo beneplacito libe-
ralissimi cōditoꝛis. Nec vt opinoꝛ voluis-
set vnq̄ oppositū sentire p̄fatus magister.
Idemnecns de hassia dum ponit q̄ ecclesia
posset sibi instituere summū pontificem si
non fuisset immediate cōstitutus a xp̄o. Ad
dit em̄ q̄ hoc potuisset ecclesia a spūsancto
edocta ⁊ autoꝛizata q̄ō est ꝓbabiliter sen-
tiendū. ¶ Quinta. ¶ Cōgregatio coꝛpis
mystici ad vnuz caput xp̄m semp habebit
per oēm iunctura gradus dignitatū ⁊ offi-
cioꝝ ⁊ administrationū. de quibus dictuz
est patet ex illo verbo: donec occurram⁹ om-
nes ⁊c. Propterea dicit̄ ecclesia desponsa-
ta xp̄o in sempiternū. Ozee. j. Dicit̄ p̄terea
habere sp in se semē ad sui ꝓpagationē ⁊ cō
seruationem vsq; ad ꝓsummatōem seculi.
¶ Sexta. ¶ Congregatio ecclesiastica ad
vnū caput xp̄m lege stante non remanebit
in sola muliere. immo nec in solis laicis/ sz
erūt vsq; ad ꝓsūmatōez seculi epi ⁊ sacerdo
tes aliq̄ fideles. ¶ Septima. ¶ Cōgre-
gatio ecclesiastica dici pōt hr̄e duplices
partes integrātes eā. quedā sunt fluentes,
quedā p̄manētes ⁊ vt ita loquamur eēntia
les. Prime sunt ip̄e p̄sone mortales constitu-
te in graduū varietate. Alie sunt ip̄imet
gradꝰ dignitatū ⁊ administrationū. Exēplū
in papa ⁊ papatu. i epo ⁊ epatu ⁊ silibus
papa fluit: papat⁹ stabilis ē. ¶ Octaua.
Cōgregatio ecclīastica ꝓstituit in suis ptī-
bus fluentibus ⁊ quodāmō materialib⁹ mi-
nisterio hoīm fm legē p̄mitus inditā ⁊ in-
sitam ip̄i coꝛpi ecclesiastico/ ⁊ put ip̄m ha-
bet in se semē vnū ⁊ efficax seip̄m multipli
cādi atq; ꝓseruādi in successiōe specificatā
ad ptes fluētes ⁊ in successiōe eadē materia
li q̄ ad eēntiales. Patet veritas ex illo ⁹bo
ap̄li. Nemo sibi assumat honorē ⁊c. Et de
p̄dicatoꝛib⁹ dicit. Quō p̄dicabūt nisi mitta
tur ⁊c. Et hec veritas similiter posset infle
cti ad depositōes ⁊ degradatōes ⁊ resecatō
nes ptiū scādalizantiū. sed p nūc omittat̄
¶ Nona. ¶ Congregatio ecclesiastica ha
bet claues ordinis ⁊ iurisdictōis/ alioꝝ alio
mō in se ⁊ in suis ptibus fluētibus. Ut ex-
empli gr̄a/ claues date sūt petro autoritati
ue ⁊ exercitatiue sz toti ecclie vniuersaliē et
susceptiue. Vel date sunt ecclie, vt in actu
p̄mo ⁊ petro vt in actu scō. ¶ Decima.
Cōgregatio ecclīastica sic instituta ē vt ca-
stroꝝ acies ordinata. vel vt corpus integer-
rime p̄fectū. sic q̄ nō est in ptāte pape vel al
terius cuiuscūq; deordinatōez vel multitu
dinem in suis ptibus eēntialiter inducere.
Unde nec papa posset inducere q̄ nulli es-
sent epi/ nec curati nec cardiales. ꝓ q̄to sūt
successoꝛes ap̄loꝝ in eccl̄ia sancta dei. Sūt
em̄ gradus oīm̄es semiati a xp̄o in eccl̄esia

primitiua q̄ q̄ parunla/in qua nō dū erant sic explicati gradus eccl̄iastice hierarchie vt nūc inspicamus/quēadmoduz spica totos nūeros suos hz i grano ꝛ nux arbor i nuce virtualiē cōtinet. ¶ Quas vocāt phi inchoationes formaꝝ in materia. ¶ Undecima.

Cōgregatio eccl̄iastica lz nō possit instituere papatū vel destituere nihilomin⁹ pōt p se vel p ꝛ aliū eā repūtans statuere aliuz modū eligēdi papā q̄ mō fit/vt alias vtiuz est. Pōt insup remouere papā etiā rite electum ꝛ aliū ꝛ stituere si ita vtiuz sibi fuerit expedire ad edificatōez eccl̄ie. vt i casu grauis scādali vel in dubio aliter interminabili q̄ pcessionē vel deiectionē pape aut alio tali casu. Ipe em̄ pastor instituit̄ p utilitate gregis. ꝛ dum p̄sidentia sua cedit in graue detrimentū mercēnarius reputādus ē. immo latro. imo lupus rapax. si querit in p̄sidentia tā dānosa remanere. Et hic fundat̄ possibilitas practicādi viā cessionis saltē q̄ ad effectū suū ꝛ tradicētib⁹ ꝛ dentib⁹ ꝛ inuitis. Hic fundat̄ pterea quō in casu veritatis istius. cōgregatio vrgēs papā ad cessionē deiciēs eum si pertinaci libidine dominandi motus renuat. nō est iudicāda q̄ eū psequatur. sed ei potius ꝛ deo ꝛ eccl̄ie toti multiplicit̄ obsequat̄. ¶ Duodecima.

Congregatio eccl̄ie licite ꝛ meritorie pōt in casu fieri sine papa vel autoritate sua Itaq̄ cū possit dupliciter fieri ꝛ gregatio. vno mō ꝛ cordatiue vel assentiue seu charitatiue. alio mō autoritatiue. Cōstat de primo ꝛ gregādi mō q̄ sine papa possibilis ē. imo fuit sepissime practicat⁹ tā apud apl̄os q̄ apud impatores sanctos ꝛ catholicos. q̄ sepe q̄uenerūt in vnum p̄us q̄ eēnt euocati vel autouzati a papa. Patet de q̄tuor primis ꝛ alijs memoratis in actibus apl̄oꝝ. De p̄mo nō dū erat adhuc petrus fact⁹ papa. q̄n simul erāt ꝛ gregati ad eraminatōez testimonioꝝ de resurrectōe. Uñ ꝛ quelibz cōgregatio libera nō subiecta tyrānidi habet hāc facultatē seip̄az ꝛ gregādi. Patet in cōfraternitatib⁹ ꝛ alijs multis q̄uetionib⁹ charitatiuis. Cōs modus ꝛuocatōis hz maiorē q̄stionē. mhilomin⁹ optet eū concedere possibilē. Alioq̄n plicitaret respublica eccl̄ie. si necesse eēt autoritatē pape p̄⁹ interuenire. Explī gra. Immineat casus plicitatōis eccl̄ie sit in tpalib⁹. sit in spūalib⁹ ꝛ q̄ tūc nullus eēt papa nec posset p̄⁹ institui q̄ eēt q̄uidendū eccl̄ie p assensuz cōcilii. ¶ Itē in casu q̄ papa plicisset vsium rōmis ppetue. ¶ Itē in casu q̄ papa deprauatus esset in intellectu p hereslim. ꝛ in effectu pessimes ꝛ scādalosos mores q̄ ad destructionē eccl̄ie patēter laboraret. ¶ Itē in casu q̄ requisitus sufficiēt ꝛ monit⁹ dare nollet autoritatē ꝛ alio vt forte est in p̄senti casu q̄ signū ē q̄ nō vult audire eccl̄iā si non vult eā ꝛgregare. ¶ Itē vbi pbabiliter dubitat̄ q̄ fideles nunq̄ ei p̄stabūt obedientiā qualēcūq̄. aut nō satis vtiliter arq̄ cōueniēter. ¶ In talib⁹ ꝛ similib⁹ casib⁹ cōgregatio ecclesiastica sumit autoritatē ꝛ virtutem seip̄am vniēdi ex diuino semine. q̄ vnersuz corp⁹ suū diffuso vt dictū est. Et ad hoc ē text⁹ legis. Deut. xvij. ꝛ notat glo. Matth. xviij. resoluēs tandē oīa ad eccl̄iam iudicium. Si inquit eccl̄iā non audierit. ¶ Obmutescat igit̄ aialis siue lr̄alis ꝛ camal⁹ hō. ꝛ spūali magis credat deducēti ꝛ pbanti p priora/q̄ expedit quo ad p̄dictam cōsiderationē. ꝛ decet quo ad secūdam ꝛ licet q̄ ad hāc quartā q̄ cōgregent filij israhel ꝛ iuda pariter. Ad quid ꝛ mirum⁹ vt ponant sibimet caput vnum non ad discutiendū ꝛ arguendū ꝛ litigandū ꝛ discutiendū ꝛ arguendū ꝛ litigandū sicut fantasiari videbat̄ animalis hō hoc em̄ fortassis inducere posset indecentia multa turbationis materiā. ¶ Ceterum quo ad allegationē q̄ fiebat ab aliquibus q̄ necesse ꝛ expediens erat esse salma. sicut olim dñs voluit dissensionē eē inter filios israel ꝛ filios iuda. ¶ Solutio facilis ē q̄m nō sunt facienda p bonis mala vt eueniat bona. Neq̄ em̄ scient ex malis bona elicere sicut dñs ex nr̄is peccatis ꝛ scādalis potenter elicit bona. tā q̄ attingēs a fine peccatorū vsq̄ ad finē cōprehensoꝝ fortē. ꝛ disponens oīa suauiter faciēti. vt oīa cooperent̄ in bonū his qui fm̄ p̄positum vocati sunt sancti. Beniq̄ nō pōt lege stante policia fieri ecclesiastica q̄ est monarchica in aliā transformari. sicut in alia policia. ¶ Tandem multis p̄termissis neq̄ em̄ loc⁹ neq̄ tēpus nō stilus neq̄ ingeniū nō memoria patitur oīa dicere q̄ dicenda cēnt. fiat ad opusculū ꝛ tractat⁹ sup his cōfectos recursus liberi.

ōr. ¶ Cōcludam9 ergo ex q̄uor causis per totidē ꝓsideratōes tactis potiꝰ q̄ deductis q̄ expedit decet ⁊ licet/ q̄ ꝓgregenē filij isr̄ exiuda piter. ¶ Cō gratulaē amatrix bonoꝝ oim pisen. vniuersitas/ mr̄ mea/ vt dicere cepimus/ ꝓgratulaē vre deuotōi. vro zelo feruēti. vre religiosissime ad mr̄em eccl̄iā pietati/ vre tande laudabilissime legationi o reuerēdissimi ⁊ spectabiles viri pres ⁊ fra tres. det auxiliū deus in ꝓgressu egressu fe liciss̄imū ⁊ votiuū. ¶ Deniq̄ offert seipam to tas ad oia cōmuni ꝓsensu ⁊ deliberatione q̄uisanda/ tractāda/ cōicanda/ ꝓcludēda/ ꝓ sequēda cū omni humilitate ⁊ fauore nihil querēdo qō suū ēe videaē sed qō omniuz. vt habeaē vnū ⁊ certū caput secundariū in ecclesia sancta dei. postpositis ꝓtentionib9 oibus ⁊ discussionibus odiosis/ q̄ ad hanc rem nō satis attinent sed magis ad diuisio nem ⁊ practicādo viā cōpediosissimā ⁊ san ctissimā cessionis ambox ꝓtēdentiū vt iu rauerūt solēniter ⁊ vouerunt. ¶ Neq̄ ꝓte rea sit ꝓtentio quis in hoc negocio ꝓsēq̄n do videaē ēe maior vel potior vel doctor Sat eadē vniuersitas q̄ stabimus oēs añ tribunal dei. illic videbiē quo quisq̄ aio/ q̄ zelo/ qua intentōne pacē verā sue sponse q̄ sciē nr̄e. sit gl̄a deo. ¶ Mā denūciās angel9 pacē hoib9. ꝑmisit. ¶ Glia i excelsis dō. ¶ Be nigne si filij isr̄ put scriptura loq̄ē ibāt aio pacifico ad ꝑlū/ q̄li aio ⁊ q̄ pacifico eūdū erit ad hoc pacis ꝓcliū/ sine emulatōe sine ꝓtentōe sicut decet ꝓgregatōez sanctoꝝ si ne ira cēdo i via q̄ eadmodū monuit Jo seph fratres. ¶ Ꝑterea null9 deē loc9 dia bolo q̄ in seditionib9 habitat. ꝓfiat ī pace lo cus deo q̄ dirigat pedes nr̄os i viā pacis et doceat viā prudētie/ ipe q̄ ē via vītas ⁊ vita ⁊ debñdictus in secula Āmē.

Trilogus in materia scismatis eiusdē cancellarij.

Ꝑenumero. sublimē ratōnis speculā (nec mentior) sol9 ascē di quatinus sup omnes vicio sarū passionū nebulas positus eo quoq̄ omnia suppressus q̄ tum fas habui que aspectui vero obstare crederenē. ego liberiores mētis oculos hac illacq̄ versarē sup hoc mare magnū ⁊ spa cioſum hūane fluxibilitatis ꝑsertim ad vi denda q̄ ꝓ sedatōe ꝓcellarū suarū ⁊ elatio num cōtra nauē eccl̄ie hactenus agitanē. ¶ Honesto memorās cōspicio naucleros ec clesiastice nauis hui9/ strictis quasi gladijs verboꝝ acutoꝝ decertare mutuo/ faces in sup ardētes ꝓtumeliaꝝ ⁊ exprobrationum scriptis insertaꝝ iactare. ¶ Oēs se vicissim im petere ita demū ꝓfligere ita collidi. q̄ omis sis hostib9 ertens ⁊ spretis salutaribus stu dijs id vnuz satagere credi pōt/ vt quilibet quēlibet extra nauez eccl̄ie deijciat ⁊ deturbet. ¶ Seorsum vos acclamant isti hōrifico boatu. seorsuz vos in malā hozā vestrā. ꝓ cul abscedite/ quoniā scismatici estis. vipe rarū genimina estis. ¶ Infelix cuculi proles estis. vos deniq̄ omni mulctatōe ⁊ anathe mate debito parricidis ⁊ patrie ꝓditorib9 digni estis. ¶ Alioꝝ ex aduerso ⁊ si mitioꝝ sit res tñ acerba est. imo vos inquunt discedite a nobis vt scismatis nutritores ⁊ fautores vt criminis ꝓcipes cuz scismatico cū piuro cū heretico cū eccl̄ie subuersore certissi mo. ¶ Inter has belligerātiū voces. inter ras maledicas hincinde volitātes timoꝝ ⁊ tremoꝝ venerūt sup me ⁊ cōterruerunt me te nebre. mala sunt ⁊ valde mala q̄ video sed nescies interim quoꝝsuz res euadat deterio ra ꝑsagio ve ve si hereses caput extulerint. ¶ Jā tñ qōnes fidei iactāē inē eos. multa q̄z ꝓ solidis veris hacten9 hito ꝓponūē vt du bia. ⁊ qs nouit si corrupt9 passiōe pñti ani mus errabit (vt solet) a vero seu determinā do q̄ falsa sūt. aut q̄ nō expediūt seu repudi ando ea q̄ ab alijs ve determiata cognoscē tur. ¶ Cetez a nōnullis pugnaē velut i tene bris/ ita amicos nō secernūt ab hostib9 ita qd feriēdū qd ve ipugnādū sit ñ videt/ ocu los petē habēt ⁊ feriūt tales palpātes velut ceci. ⁊ ambulātes in circūitu. ¶ Exēplo q̄z eo rum q̄ domū Loth circūuallabāt ipi tanq̄ acrisia pcussi/ viā neq̄ egrediēdi neq̄ ingre diēdi inueniūt. ¶ Ꝑi rursus machinas magnas grauissimarū infamiarū ꝓgerūt ex in num allegatione generali. Sed infirmovr deficiēte veritatis fundameto in eis qui fa cti sunt nutabundē redduntē he machine. imo corruūt ⁊ eis edificātes ⁊ egestē eoscē

ꝑuia mole ſtemũt. talis ẽ de ḡigãtib⁹ poetica fabula hodie ꝓterea velut olim in ipſa babylonice turꝛ edificatõe fit i eccĺia cõfuſio liguaꝝ. vt ſe nõ intelligãt hi q̃ vel edificãt vel edificare dicũt turrim ei⁹. ¶ Quid actur⁹ ſuꝛ miſer hec aſpicies? q̃d moliar hec aduertẽs? obſiſtẽ neq; fas neq; vires habeo nõ moueri ipoſſibile. ¶ Sic lugebã me ſtⁿ ſic anguſtiabar anxi⁹. ve ꝛ ve cerebꝛis plãgoꝛib⁹ ḡeminãs/ dũ ex ſecreto mẽtis tridimio due comites germane cũ ffe vterino ſtitiſſe mihi viſe ſũt/ familiarie ſatis note. nomẽ fris zelus cui⁹ habitatio i camerula irraſcibilis. nomẽ vni⁹ ſoꝛoꝛis/ benivolentia cui⁹ locus ẽ in cõcupiſcibili. Altera vocaẽ diſcretio reſidẽs in ratõnali. he ſibi mutuo date erãt in adiutoriũ tãq; vno germanitatis nexu circũplectẽtes ſe cum fratre. qm̃ zelus abſq; benivolẽtia nimiũ rigidus ẽ. granis ꝛ auſter⁹. Benivolẽtia abſq; zelo mollis ꝛ lãguida. zelus demũ ꝛ benivolẽtia ſũt abſq; diſcretõe ad ſeductõez erroꝛẽq; valde prone. Porro abſq; eis diſcretio q̃d poſſit quid ꝓdeſt? Hec trina ſocietas die noctuq; pluries altercata eſt intra ſecreta domus mee cubicula. meũ q̃z frequẽter rupit ſilentiũ. zelus p̃apue cui⁹ aliq̃n vehemẽs adeo ꝓbus q̃z fit impetus/ vt nũc verbis nunc ſcriptis erũpere geſtiret extrinſecus/ nõ h⁹ nõ illud diſcrimẽ aduertẽs neutri pti ſatis ꝓcens. dũ mõ par/ par fiat/ acclamaret. At vero benivolentie tractus q̃ſi ꝓtranius ꝛ ſi ſuauior/ nõ multomin⁹ validus erat ad iḡſcendũ oĩbus ꝛ de eis fauoꝛabili interꝓtatione iudicandũ. Quibus ſic decertãtibus diſcreto ſe mediatricẽ moderatricẽ ꝓbebat.

Operoſuz magis vero ipoſſibile mihi eẽt hoc certamẽ deſcribere. nihilomin⁹ aliqua ſtilo mãdare curaui/ tũ ad obliuia vite ſolicite/ eteni dulce loq; miſeris vetereſq; euoluere queſtus. tũ ꝓterea ad exercitiũ qualecũq; ocioſi ſtudij h⁹ mihi ſi dabit ſatꝛ erit. ꝛ ſi nemini ex alijs ſim allaturus quippiaz cõmodi. attñ ſi q̃s iuuat adeſſe niſi pauliſp ſecedãt a me. ꝛ zelũ benivolẽtiã q; ꝛ diſcretionẽ non me loqui puret. zelum in ꝓmis.

¶ Zelus. ¶ Quid ſupeſt cõſilij o ſoꝛoꝛes Quouſq; nõ pudebit inertie/ vſq; quo tandem mens placida ꝓterꝛa q̃ete ẽ. Quale q̃ntũq; ſit ꝓcordie bonũ qua pue res creſcunt ſicut diſcordia maxie dilabunt? dũ etiã ars etiã recogito/ q̃bus nõ anxietatius vigeoꝛ/ quibus nõ mordeoꝛ doloꝛibus. qñ ꝓ quibus nõ mordeoꝛ doloꝛibus. qñ ꝓ quatuoꝛ luſtra ꝛ amplius. Ꝓuiã ego mr̃em in ſam vnicã eccĺiaz intueoꝛ (dico) nõ in vna ſui ꝑte nõ vno letali vulnere fauciatã/ q̃n i ſup eãiꝑaz nõ barbarica tãtũ debachatõne ledi ꝓſpicio ſed ꝓ ſuos introꝛſuz locus eſt vbus ſuis eo acerbi⁹ q̃ delicatioꝛ locus eſt vdeo (heu) his oculis/ ꝓ ſaſmatica belua in finitoꝛ capitũ/ illã piã mr̃em deijci lacerari ꝛ ꝓ oẽs artus/ truculẽta rabie ac pluſq; beluina feritate diſcerpi/ ferre neq̃o credite/ ſi ferre⁹ eẽt animus. ſi naturales affectus etiã in beſtijs. ſi paſſiões vicioſe in reꝓbis tãta audẽt quãta recẽſere ſtuporis nõ minas nõ ictus/ nõ vbera/ nõ fuſtes/ nõ ignes/ nõ ipa demũ mortis imania imminẽtis horꝛeꝛ da diſcrimia pauẽt. dũ ſequãt qua ſua voluptas quẽq; trahit. vel ſua paſſio rapit. horũ exẽpla tũ in aĩalibus reſpectu ferũ muꝛ in hominibus philocaptis in auaris inuidis gloꝛioſis in iracũdis. ꝛ ceteris hmõi. quorum vel vicio? q̃d audere debet pietatis? q̃d pol ſe vtutis affectio? quã tãto vehemẽtiozem ad bonũ eẽ ꝓuenit/ q̃to diminioꝛe ꝛ coꝛ quẽti fortioꝛẽ illã eẽ cõſtat. ꝓterea nemo dinumeranerit q̃n verus mr̃is eccĺie zelator neq; incedat quã ſibi mõſtrauerit vel ratio vel ꝓſcia vel auctas vel inſpiratio vel tãdẽ ipa neceſſitas ad liberatoꝛ ſue mr̃is ab hac mortifica peſte/ ꝛ a voꝛacib⁹ beſtie buꝛſalmatice faucib⁹ q; ſi ꝓeſſe ſoꝛs acerba ve tueꝛit/ tũ pulcherrimũ erit ꝓ mr̃e/ ꝓ pace/ ꝓ libertate tali/ occũbere morti. ſed neq; h⁹ magnũ nob⁹ q̃bus ꝓ ꝑmio ſpes fida regnãdi ꝓmittit̃/ q̃n gẽtes que ſpẽ nõ hñt ſpõte nec neci ſeſe deuouiſſe/ celebres collaudant hiſtorie. tũ romanoꝝ de ſuob⁹ decijs ꝛ curio. tũ exteroꝝ de codro Ꝓpos ſubinde martyres nr̃os. q̃ ſinguli ſingulas q̃as ſuas ꝓ fide eccĺie tradẽtes ſaluauer⁹ nos i mouali deuotõis titulo tẽplis extollimus? Quid de laboꝛe illo q̃ nõ vna aĩa nõ pauce? ſtoti eccĺie coꝛp⁹ pñs ꝛ futuꝝ ſua ſalute potiem

¶ Diſcretio. ¶ Tace fr̃ obſecro. ꝛ ferẽ tioꝛẽ iuſto ſpũ cõpime. ¶ Taceto tu ſcẽs videẽs ne nos ꝛ te i apta pcĺa mittas. Egi

ñ hoc pluries dñi succensus ꝯspiã feruido
spũ tuo se mediũ se veluti ꝓtẽtõ es sedatur⁹
inẽ pugnãtes/ vtrigz ꝯflictus opposuit/ita
ꝛpm comedit zelus dom⁹ dei/ duz mortẽ
vt facẽt vtragz vnũ. Sic apud poetã/ senio⁹
ille gales⁹ occubuit, dñi mediũ pati se of-
ferr inflissim⁹ vnus q̃ fuit ꝛc. Et pi⁹ eneas/
dextrã tendebat inermẽ pacẽ acclamãs/ dñi
iaculo femur trãsiruss ẽ. hac tu recogitatio
silio nõ misceres te rixe alienene ve te ꝛ n os
omnes mozibus senis odioz ꝛ infamie la
cerandos abiectares. lacerandos dixerim
aut ab altera partiũ seu (vt frequẽs est) ab
vtragz vulgati dicti memineris. natans in
terdiuas aquas in vtragz submergiẽ. Jam
experientia ꝓpria hoc te docere ꝛ si cetera
deessent debuerat. Nõne tutius erat consi
lium ꝓhetic⁹ amos/ vir prudens in illo
tpe tacebit qr dies mali sunt. Nõne ꝓterea
salubrius id qd Ezechielis visio habet/ lu
gere ꝛ gemere sup cunctis abominationi
bus que fiunt. vt cum Jeremia sedere tri
stem aut cum regio ꝓpha optare pennas si
cut colũbe, volare ꝛ requiescere ꝛ in solitu
dine salui fieri a pusillanimitate spiritus ꝛ
tempestate, dñi est ꝓtradictio in ciuitate vbi
sine passionũ tumultib⁹ se audiãt semet in
telligant. se coꝛã videant, fallit me expecta
tio mea. si nõ ꝓtinus abiectis armis ambu
labũt in domo dñi cum cõsensu aut ostẽ
so signo ad sagittã/ hoc ẽ fine debito ꝛpm si
ne diuinato ẽ ipromida mediũ veritatis at
tingent. aut si pugnã duz fuerit argumẽta
tionibus ipi exẽplo israelitarũ ibũt omnes
omo pacifico ad pliuz. ¶ Zelus. Quid
me aspicitis o sozores/ grãdia video⁹ polli
ceri, sed grãciora fides potest amoꝛ audet,
dolozis matri necessitat inuitat. ¶ Beni
uolentia. Magna ꝓfus repromittis fra
ter sed maioꝛ in exoluẽdo difficultas repo
nitur. tot sapiẽtes ducusq; nequeũt id face
re qd̃ attentas solus ꝛ iustus ita ne tot ani
moum varietates, tot votoꝛ mille species
adunabis/ qñ idem homo plerũq; secũ dis
sidet ꝛ in eadẽ domo rixe regnant incõpe
scibilis. ¶ Quid ages ꝑsertim vbi animo
deliberato/ placet error. placet diuisio. par
sola voce nõ corde cõquirẽ. vbi deniq; tan
ta quãta esse potest, simiũ varietas inuenie-

tur. ¶ Zelus. Nolitandez obsecro o
germana beniuolentia. noli molestũ silen
tium tam pũnaciter indicere ꝓmitte me cõ
fabulari in amaritudine aĩe mee. sine illud
qd̃ me ꝓmit euomere. doloꝛ inclusus vrit
acrius. Ego saltẽ litterulis infodiam que
sentio nullũ ibi discrimẽ formidat. ¶ Dis
cretio. Age ergo frater/ si detinere ñ pos
sumus ꝓmittim⁹ interi scribere te oĩa q̃ ante
mũ venerit tãtũmõ ab iniuriosa temerita
te abirrenerẽtur q̃libet abstineto. Caue de
seras ne germanas tuas. beniuolentiã ꝛ di
scretionẽ q̃tenus beniuol⁹ sit ꝛ discretus ꝝ
mo tuus. nec accusans nec excusans alios
plus debito. sed aurea mediocritate semp ꝛ
te ornat⁹ effulgeat/ ꝛ placeat/ mozdaci odio
sa dicacitate electa. ¶ Zelus. Faciaz qd̃
hortaris sozoꝛ discretio. Nã ꝛ tu beniuole
tia significas te huius eẽ sententie, vis eñ
oĩa interꝑtari beniuole. sed in nomẽ tuũ ñ
tñ ita beniuole q̃ ledat veritas sed vt cha
ritas nutriat. ꝛ veniat dies q̃ exultantes ea
nere fas sit cãticũ istud Adia seu beniuolẽ
tia ꝛ vitas obuiauerunt sibi iusticia ꝛ pax
osculate sũt. ¶ Beniuolentia. Assentio
frat/ nil aliud sane magꝭ expostulo. Iz ipm
agere supnus arbit⁹ de⁹ ꝓcesserit. Comita
bimur ergo te tu id qd̃ suggesserim⁹ tuis v
bis exꝑmito at vero sup oĩa vide ne sis ze
lus talis/ qualẽ apl⁹ noiauit nõ ꝑm sciam.
quẽ ꝓterea dixit zelũ ꝓtentõis. qr videlicet
nec discretõez nec beniuolentiã germanas
tuas audiebat zel⁹ alis. ¶ Zelus. Fiet
vtrigz ne dubites. ꝛ q̃cq̃d in vtrãgz ptẽ dicẽ
dũ videbiẽ illud deliberato sed breui libra
mine rõnis explicabo. Nũc alloquẽs oẽs ĩ
cõe/ nũc ad pticulariora me deflectens q̃ si
pr⁹finito vbo depẽdentis me ꝑuaricatoꝛẽ
pacti hui⁹/ vra erit correctio ꝛ meũ vltro p
cere corrigẽtib⁹. Adhta tñ (id aduertite) lo
cutur⁹ suz noiatim sub mõ triplicis eple q̃
lia loq̃ vel posse vel debere ꝑsonas introdu
ctas nõ me licentia oratoria coniecturate.
¶ Et si primis oẽs in cõe cõuenã. ¶ Si
smẽ diuer, e sint inẽ vos vt hũana fert fra
gilitas qñ icerte ac timide sũt ꝓuidentie
nre. ꝑsertim vbi variat narratio ĩ eis q̃
facta sũt. Nũqd ꝓterea ꝓtentõnes ỏdiose
regnabunt inter vos? nũ quid exẽplo mu
liercularum res iniuriis pageẽ? Nõne sa-

lubrius est ꝛ xpiano digni⁹ vinci a bono ꝙ malo vincere. imo hoc pessimū ē illō optā dū. Credite mihi pax male p scismata que nūq̄ nō vtiliter iniuria iniurijs/sicut nec calliditas calliditate. nec morb⁹ morbo repellit aut sanat. Si ꝓterea ꝓtentōes ꝛ rixe sint inter vos nōne carnales estis. ego quidem dico ꝙ vnusq̄sq; vestrū dicit. Ego sum benedicti. ego substractōnis/ego neutrius/ꝛ qđ venire solet inē ones dū ceca nocte p̄da tor lup⁹ irruerit fugiūt ps hec fauces lupi nescia incurrit hec inopposituū parietē ipingit. hec nullo incerto vagat attonita. Nō aliter spū quodā vertiginis agitat cetus ecclesie/ps palpat velut in tenebris/ ignorās que petat. ps ambulat in circuitu. ps sistit expectās lucem veritatis certā/ de tenebris splēdescere. Pars neq; scit neq; nouit q̄q; agere. Nihilomin⁹ ipa ꝛ agētes vtrimq; nōdēs dijudicat. Alios rapiūt ꝛ transuersos agūt passiōes varie pessime ꝓsiliatrices. ira odiū/inuidia/cupiditas ābitio timor ꝛ silēs adeo vt p ꝓnis ꝓsequendū. sincer⁹ amor pacis/ꝛ serenissima veritatis amicitia deseranē aut ipugnētur. q̄ facinore/q̄le aliud execrabili⁹ cogitari possit neq̄q; inuenio. Per tales si nō obuiatū extitent exponet fides discrimini. si suis lr̄is fidētes si eas instr̄m suax passiionū efficere molientes/determinauerint aut asseruerint leui⁹ debito in hāc vel illā ptē ea q̄ meli⁹ intractata manerent. vt si diceret papā nō ē caput vniuersale ecclesie iure diuino papā nō expedire eē vnicū pro ecclesia. pape passim in facie resistendū esse passim. ꝛ ab eo appellandū. vel ex aduerso si quis assereret ꝙ in nullo casu pape dicere liceret. cur ita facis ꝛ sic'ia. Quosdā ꝓterea videre ē q̄ tāta aīositate suis aut ceptꝭ aut ꝓsultis iherēt vt nullis ad oppositū rōibus nulla incōmodox expientia. flecti possint. Valūt oīa secū ruere/oīa frāgi vel turbari quā pedē retroflectere a via sua etiā in via ꝛ ob hoc iā nō via/qm̄ ꝓgressui obstare repiunt vel spinax. h⁹ ē vicioꝝ sepes horrida vel fossatox hoc ē cordiū ꝓfūditas incognita vel latrū culox malignitas. vel comitū mutua ipugnatio vel viax districtus hūiles. q̄s cernicosa turgidaq; p̄sumptio/ neq̄t ptergredi q; nequit hūiliari. Irascuntur deniq; tales odio imortali ꝓra oēs q̄s viderint vel audierint. nō dicā aduersarijs sed nō plenis vocib⁹ ꝛ totꝭ assentire sentētijs. Alios ad oēm ventū instar arundinis videm⁹ mutabiles q̄ ꝓ bucella panis iusticiā desererēt. Alios tandē inuenim⁹ (ꝛ vnam multos) q̄ parati sunt obedire veritati cognite: sequi ptērea qđ seq licebit vel expediet. multa quidē licēt/q̄ non expediunt. Si nullos odiunt. nullos ꝓsequūt. quos absq; malignitatis admixtō ē cū puro ꝛ simplici oculo veritatē q̄rere cognouerint. etiā si nō datū fuerit inuenire. Reminiscamē q̄ paulus ꝛ barnabas absq; peccato dissenserunt ita vt discederēt ab inuicē: nullo tamē odio seipos ꝓsecuti sunt. nullis maledicti. ꝛ iniurijs se inuicem consectati leguntur. Qua in re/videnē egisse nō satis beniuole nec discrete (ne loquamur acerbius) illi q̄ sub noīe venerabilis vniuersitatis tholosane/quādā nup epl'az grādē serenissimo frāco regi trāsmiserūt plenā maledictis pungentē iniurijs/corruptam obprobrijs. in illos oēs q̄ nō secū sentiūt qui subtrahēdo seneratē. Verum sepositis interim propijs ad seipos affectionib⁹ ꝛ odijs ad alios cohubilant eñ ista veri iudicij) aīaduertāt quid ex opposito substrahentes possimus scribere/noīati illi de alma vniuersitate parisien. qui ꝓfundioꝝ nota q̄runtur in mari sien. qui ꝓfundioꝝ nota q̄runtur in vniuersitatis parisien. ad epl'az tholosanā.

Exemplar lr̄az respōsiuax ex persona

Postulata in primis rex xpianissime maiestatis tue licētia/ concuerunt se humilis filia tua/respondere tholosanis quibusdā ḡ epistolam tali sobrietate qualē te decet audire ꝛ nos loqui: contextā non qualiter meruerant hi q̄ maledictis ip⁹ obis q̄ execrationib⁹ infamare regiā dignitatē cui generali cōcilio suo conati sunt. rupto ꝺ repente diutino silentio. Loquimur ergo ad eos rex serenissime te audiente te iudice.

Ea fratres super q̄bus accusamur a vobis si talia erāt qualia ex aggerando declamatis (imo satirica dicacitate mordet) chartanula illa epl'a vestra nisi canina potius appellāda erat. ꝓfecto vīm vos accusat q̄dem criminale silētiū. Cur enī tūc cōsensim vt nunc sero neq; arguist[neq; statuist[ꝛ faciem no-

ſtā nos fratres vros/qui tā manifesta ꝛ sa-
crilega ipietate vris iudicijs errabam⁹.sed
tinaces nos ac desp̄ate errātes linqueba-
tis.Quo pacto igit̄ nunc frustra nos ip̄eti
tis.si tales iudicamur a vobis.aut si ad re-
gem vestrū ꝛ nostrū dūtaxat sermo vester ē
qua ratione ip̄m ꝛ omnes de generoso san
guine suo:nō ꝓtinus ab errore reuocastis
q̄ ꝓtinaces eē i substractōne p eos effecta.ꝛ
sic palā effecta vt nulla possit tergiuersatiōe
negari testē es o rex eox q̄ dicim⁹.q̄ igit̄ vel
infidelitate vl̄ inertia nō monuistis eos cō
tinuo si tā certo ꝛ ꝓbroso scismatis anathe
matisq; vinculo vris iudicijs nisi resipisce-
rēt ligabāt̄.Et q̄ stupidos forte vos ꝛ elin
gues effecerat timor.quis timor:timor ca-
dens in viros cōstātes. Vñ ortus indecor
tus.Q̄ sicut scribitis,vir quidam legatus
ex vris fere necat⁹ē in cōcilio parisien̄.cele-
brato.O q̄ puide trepidastis.nam tua res
agit̄ paries cū ꝓximis ardet. Poterat vni-
cuiq; vestrum si obmutire p̄sumpsisset.sil'e
cōtigisse nondū;vero ita desipitis fratres.ꝛ
hec dicatis.ꝛ si ita loqmur.alioquin q̄ aio
cia.qui nondū vsq; ad mortē ꝓ iusti
tia vos policemī vsq; ad sanguinē restitistis
et trepidantes timore vbi non erat timor.
Nam qualis timoni locus seruabit̄ vbi tā
ꝓmptos defensores ꝛ ꝓpulsores iniurie.
eps ille mox inuenit dominos duces sicut
testamini. Quid si cerebrosus.si capitosus
si p̄sumptuose loquar aut minax/ erat ille
vester eps:nō ē n̄rm diffinire.sed neq; est
vsq; incredibile.cū si talis erat dū in tur-
bā alaciū ingenioq; viuaciū inuenū icau
tus ip̄egit/q̄ exagitat⁹ab eis ꝑm meritū su
um ꝛ exibilat⁹ extitit. ¶ Sed ad silētium
vr̄m regredimur. Ñdere postulam⁹ vbi
tūc erat dolor ille ingēs/qui (sicut ex histo-
rijs trahitis) muros etiā ex natura loq co-
curationi ꝓmitor.dolor iste vester q̄ nunc
estuare vos iactatis.quorsum abierat:aut
vnde nunc subitus emergit:denicq; dolor
iste dū ab initio erat quasi mustū nouum
absq; spiraculo nōne instrepit⁹ vastos fortis
erūpe nōne clamores horridiores extorq̄re
debuerat:At vero scandalū vobis erat for
midini. Quale scādalū:passiuū an actiuū
datū/seq; an acceptū:ꝛ rumores qualēcūq;
pueritis/dānat grego.q̄ tradit non eē dese
rendā ꝓpter scādalū/ veritatē vite doctrine
ꝛ iusticie qualē hic asserit̄s. Sed exitū sub
tractōis aut (sicut ꝑmo vester loqmur) p-
tum infelicē p̄stolabami.quid ita q̄sum⁹:
nū quid ab euētu negocioz/metiri iā acto-
rum bonitatē/congruū vel necessariū iudi
catis:videte ne fallami.Quāta sunt opti-
mo initiata ꝓncipio quanta in q̄bus nihil
virtuose ꝛ moralis prudētie defuit q̄ tamē
successu ꝓspero vel intēto carueruṫ. ad q̄
pōt violate traduca illud: careat successib⁹
opto quisq; ab euētu facta notāda putat.
Nostrū ē plātare/nostrū ē rigare ꝑm prude
tiam a deo nobis insitaz.hec vo nihil sunt
oia sed q̄ incremēti ꝓsūmatōez dat x̄ps est.
Narrat iudicū lib̄.filios israel pugnantes
dñi monitu bis magna strage corruisse.q̄s
tñ dixerit eos de aggressu pugne ꝓpter hoc
inculpādos:At forte plurus ꝑmo epl'e
stre talem tpis tractum.vt elaborare exige
bat vtq; coaceruare intērim grandis con-
genes maledicoz in nos verboz vt insup
grādiloquā tragediā cōtumeliaz/ vt sales
aspersos satirice iprobeq; reprobatōnis ex
pueret in nos/ fraterna illa vestra dilectio.
Sed profecto si fuisset iniquitas nostra/ vt
talia audire meruisset (q̄ō libera voce refel
limus (certe tamē vestra amicitia ex simili
tudine quadā studiorū nobis obnoxia ve-
straq; prudentia ꝛ grauitas qualis deceret
studiosos digna apparebat que pulchrio-
ri ꝛ nō illoto obscenoq; sermone/vteretur.
dignum erat illud speculum/quale vos eē
gloriamini/quod radijs purioribus rutila
ret/digna demiq; vinea vestra/ que non in
his maledictorum labruscas degeneraret.
Poeticum est inuolutrū/ musas agrestes;
ideo in picas conuersas eē/ ꝛ quosdā agre-
stes in ranas ꝛ alios in simias. aragnes in
araneam nioben in silicem. ꝛ alios in alia.
quia linguis abusi sunt. eas in maledicta
latens. Preclare demū ab Aristo. dictū est
Honorem eē in honorāte ita ꝓculdubio
illiberalis ꝛ contumelios̄a vituꝑatio sordi
dat exprobrantē. Hā qualis vnusq;sq; ē ta
lia dicat.sicut q̄ de terra ē de terra loquit̄
¶ Sz vituꝑare nos/sicut tamē epl'e faci-

es oſtēdit/veſtra nullatenus erat intentio. qualis ergo nimiū laudare obediētiā/ꝛ inobediētie ſcelus detestari.cām ꝓterea defēdere pape ꝛ eccl'ie.deniqꝫ a deuio nos ifantē ſubſtractōnis auertere. eſt ne igiē veſtra fratres prudētia tam oblita ſui. vt arroget ſibi docendi nos officium in re p̄ſertim noſtra ꝙ obediētia bona eſt.inobedientia mala grauiterqꝫ plectenda.quis hoc ignorare p̄ſumi poteſt:maxime apud nos quorū ſtudiū antiquꝰ ſolēniſqꝫ tam numero ꝙ merito ꝛ autoritate ſemp extitiſſe nec ipi negaretis. ¶ Nam ꝛ inimici noſtri ſunt iudices. ꝙ tū ceteris ſupereminet vniuerſitas nr̄a/ꝙ tū intervirgulta cupreſſi. ¶ Amplꝰ vero/ ꝓ inobedientia (ſi ita neceſſe fuerit) nos edocenda erat ne diſpēdioſiſſimus ſermo trahēdus p autoritates emēdicatas/ingeſtaſqꝫ ſine ordine p puerileſ periodos aſſidue ſimiles ꝛ plus equo/ſonoros p faſtidioſaꝫ nugacis repetitōis eiuſdē ſiniſtreitatem/deniqꝫ iraſcēdo dentibus frēdēdo ꝛ tabeſcēdo in nos quaſi beluina feritate moꝛ cōculcādi lacerādi deuorādiqꝫ videremur. ¶ Poteratis fratres/poteratis aliter veſtram tractare eloquentiā aliter veſtrū officiū/vel docendi vel monēdi vel corrigendi vēſtare. ¶ Animis elapſum eſſe a memoria veſtra monſtratis illud ciceronis documentum/ cui ſcriptura ſepe ꝓcordat/ſit monitio ſine cōtumelia vel exprobratōe. ¶ Nā ꝛ michael diſputans cum diabolo de corpore moyſi ¶ Rurſus fratres/elocutionis veſtre accuratio vel deſerēda erat penitus vel accuratius incorruptiuſqꝫ ſeruāda.qđ dictādi vicium nō magnope culparemus ſi nō vicioſiſſimo ꝛ p̄ſus intollerabili genere cōfutationis vteret/illa elegans eloquētia veſtra que eñ vicioſior cōfutatio ſeu argumentatio adduci poſſet ꝙ que ad vtrūqꝫ flecti poteſt:quē defectū/ſi p totū hūc terminuz oculis videre nequimus veſtra ſolertia tot literis erudita/quis auſu nos in obſcurioribus cōmonere p̄ſumpſerit cōſideret. ¶ Hoc itaqꝫ qđ dicimus mōſtrabimus digito/tm̄ modo oculos aperire non pudeat. ¶ Si obediētia laudāda eſt (vt toties inculcatis quaſi nō ita ſentirem?) ſi hec ſit gladius veſter acuiſſimꝰ quo nos iugulare imo cruētis vulneribꝰ confodere ſatagitis.attendite ꝙ facili retorſione/gladiū vr̄m in iugulum vr̄m ꝓuertimus.obedire ſiquidē oportet deo magis ꝙ hoibus.nō hoc inficiabimi.oportebat ergo vt deo iubenti recedere a ſponſo vel hereticꝰ vel ſciſmaticꝰ vel in talibus vehementer notorie diffamati/ aut in nouamentū eccleſie p̄ſidenti/ vobiſpſos p̄ſtarētis obediētes/ qđ quia nō feciſtis fas habemꝰ ex cōſequēti more veſtro concludere/ꝙ inobediētia hec veſtra/cōplecti debet penas talli.imo maiori ꝙ noſtra facta/ vt fieri dicaſt eius vicario.nam ꝓtēnenda eſt hec ꝓtās vt altera ſupior honoreē. ¶ Sinimus his auditis qđ agitis qđ obſtrepitis. qđ nugatis facibus ſtomachantes aclamatis? Nos certe nullu fouemus in hac pte ſciſmaticū.nullū hereticū. nullū depopulatorem eccl'ie.nullū de his vehemēter ꝛ notorie diffamatuz. ¶ Ita excuſatis vos frēs nos ecōtra ꝓponimus accuſamus ſuademus. purgātes nos ſimiliē p negatōez eoꝝ que nobis ſponitis. erat id circo radix hec diffultatis ꝛ cōtroverſie ad quā euellendā tantis eloquentie illius veſtre tulliane/mentis incūbere debuerat charitas veſtra. que nos dix:ꝓbare vicz dominū benedictū nō eſſe ſciſmaticū. nō hereticū. non aduerſantē eccleſiaſtice vnitati.aut nō de his meritō vehemēter infamatū.aut eē talem qui nō cōuenirt obediētie ſue honorē. in inſtrumēta deſtructionis eccleſie. hoc ē ꝙ in cōtentiōe verſari qđ vnicū cōfutari cōueniebat. non de obedientie p̄cepꝫ ꝛ inobedienne ſupplicijs imo de partialibus maledictis mēbranā occupare. ¶ Et iſtud tamē/cur modo/ ꝛ nō antea citius effecerit veſtra fraternitas nōdum p̄ſpicua rō inuēta eſt:miſi forte vr̄ voluerim⁹ ſuſpitionibus malivolis in vos qualiter abutimini ī nos. ¶ Si. eni forſan ſpiciosius aliquis ꝙ liuida emulatio veſtra ob p̄clariſſimā ſtudij noſtri famā/ aut aliū de male parta/nunc tandē nacta oportunitate egeſta eſt quaſi ſi aperiat ſepulchrum patens intus ſpurcidū ꝛ olidū. ¶ Suſpicabitur alius nō inuidiā non odiū nō rancorē ſed vel adulationē vel ambitionē ſue p̄motionis auidiā. rupiſſe hoc vr̄m ſilentiū oſpes arriſit nouaꝫ prouiſionū habēdarā/ſi noua reſtitutio fieret/p̄ſertim vobis petēti

bus ꝛ altercātib⁹/ꝛ vſqꝫ ad picluz capitis

decertare pollicitibus longe vero sint a nobis interpratoes hmoi maliuole ⁊ incerte/ fratres carissimi. Nunq̄ id agere nos contingat qđ in nos fieri rōnabiliter inculpamus. Ista quidē est rixatio vel feminea vl canina seu puerilis/ dentibus ⁊ unguibus iniuriarum cām ducere/ista pugna goliadica. Esto tamen fuerit in nobis aut nostrū nōnullis intentionis corruptio (qm̄ quis potest gloriari se mundū habere cor/cū nō sit homo sup terrā iustus qui non peccet) Nihilominus quale super hac corruptela adductis efficax argumentū vt tam certo/ tam absoluto/tam in generali vos feriatis iudicio quasi vocis illius immemores intonātis: nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Esto sint inter nos aliqui ambitiosi ad bñficia, aliq̄ lenes ad iudicia/aliqui odiosi ad dominū benedictū. vnde tamē constat subtractōēz p tales emersisse. Omittamus nos rīdere quō talia fingere hz vra discretio de rege nostro ⁊ vestro de dominis ducib⁹ p sanguineis suis. de baronibus regni. ꝑterea de ꝓsilio regis/ de plātis ⁊ toto clero francie. Postremo de toto regno hispanie. Erdamabitis hic p̄mo iā exclamastis ꝙ p nos seducti sunt excecati sunt. alienati sūt. mirū. vo si vos soli ⁊ absentes ⁊ pauci/aptos habetis oculos in eoz regimine/ si vobis solis sua illuminatio suaq̄ directio debeat. Attēdite ne intolerabiliter nimis arrogetis. Satis ⁊ creditis firmiter ꝙ rex ⁊ rōn̄. de suo sanguine generoso non adherēt subtractōi ptinaciē hoc ē vestrum verbū. Certe neq̄ nos ptinaciē ad herem⁹. Adheremus tñ sicut ⁊ ipsi donec interim nobis patis corrigi si erram⁹ clarius aliqđ cōmodiusq̄ p ecclesia diluceſcat. Aut igitur eos oīes pari nobis cō crimine pariq̄ reatu ꝙ nolite qr subtraxerūt/sicut ñ vultis qr nō audetis. aut nos sicut ipos habemus qđ tamē oīno facere refugitis. sed dilationis cōtinuatione nō cessatis? Interrogetis similiter/cur ab eadē rer non abscedit. ꝙ si purgetis querētes rōnem nostra ē cōis rīsio. qm̄ nostrā interim ꝓsciaz sequimur. nam quātuz licet dubitare de domino benedicto an perdiderit ius in papatu/aut ꝙ obedientia ad ipm̄/ est ecclesie pestifera/ tantūdem fas ē ab eius obedientia secedere. Neq̄ cū negabitis quoniā p culpa heresis aut scismatis/papa fieret inferior quolibet xpiano. Jura sunt ad. hoc planissima neq̄ preterea latet vos potestatē papalē data esse in edificationē ecclesie non destructionē. Quo abusu in destructionē ecclesie notorio existente. Nōne exemplo pauli resistere in facie gerēti se p papa liceret. Nō ne sibi dici posset cur ita facis? Anastasius sūmus olim pontifex ⁊ aliorum nōnulli su per hoc sunt in exemplum. Et o deus arbiter equissime ⁊ quo pacto mirant istud qđam hominum/ quasi nō intelligibilis sit hec absurditas? Cū in rebus longe minoribus id licere fieri magno assensu cōcederent. Si ei palaciū suū/si auitatē suā/ papa facibus accēsis p sua libidine quereret cōcremare/si paganos armatos si agrozū depopulatores moliret apud xpianos intromittere/ etiam vbi nihil fidei predicaretur aduersum /si virgines ingenuas aut matronas honorabiles violare satagaret/ qs tam indulgentissimus vnq̄ aut blandus adulator ad papā fuit/qn negaret his ausibus obuiandū ee qui papā ipm̄ si vba nō sufficerent diceret non debere factis arceri. Jure naturali cōcedit vim vi repellē. iōq̄ cōcedit vt pſone singulari fas esset papam aut regem vel ligare vel carceri mancipare si eis iniuste pſequētibus hanc personam/ sibi nō aliūde pateret ꝓuie mortis aut impudice violationis effugium. si hoc in dāns corporalibus tam liquidū est/ quid de spūalibus incōmodis longe grauioribus relinquit estimandū. Jungamus hanc rōnem ad rem que agit. Si subtracti habuerūt ꝓbabiles vehemēteſq̄ cōiecturas/aut certas rōnes et his que facti sunt ꝙ dominus benedictus aduersabat ecclīastice unitati/nūquid nō bono fine ⁊ intentō poterat hec fieri subtractō? queretis quo pacto sic? quippe vt nō assumeret obedientiā sibi factam/ in velamē aliqđ nequitie aut p elationis scismatice pranitatis? Ex quibus medijs mille medijs/aut cōtinuādo honores suos/sine pcuratōe uniōis/aut p monēdo sibi fauētes i hac libidie dānādi/ aut

nunc apte nūc occulte nō fauētes sibi perse
quēdo. ¶ Videtis clare si qd videtis q
nullis hoc loco vtimur sophismatibus
imo ne sophisticū palogismi vos decipiāt
(sicut fefellisse videt) nos ipaz ad nudum
difficultatē reuelam⁹ cū ꝓpriū sit sophistaz
se celare ꝛ positōes suas vel inuoluere vel
transferre. Nullas ꝓterea legū interptatio
nes subdolas aut fictas adducimus. solis
innitimur regulis iuris diuini ꝛ naturalis
quas ꝓ vobis assumitis q̄sq; imutabili ve
ritate subsistere nequaq; ignoratis. he sunt
regule q̄ sūmus eccl'ie platus ꝓpter eccleſie
vtilitatē stabilitus ē. Qō pape si apostatet
a fide resistendū est in facie ꝛ si nō recte am
bulet ad veritatē euāgelij. q vim vi licz re
pellere. q deo magis ē obediendū q̄ hoib⁹
q bonū publicū ꝓferendū est bono ptcu
lari. qō ad publicū ordinatū ē. Illis inq̄
nitimur nō vt falso crimiami talibus q fa
cienda sunt mala vt bona eueniāt. q perse
quēdus ē papa verus vt sasmaticis salus
deē. Hōduz ita vestri similes sumus vt ita
desipiamus. Quid ergo multos turpit pla
ne inuoluūt sophismata/dū nimis fugiū
tur. qz em̄ videre nequeūt qualē papa ver⁹
aut ꝓ tali habitus desinere possit esse papa
aut habēdus est ꝓ tali/ipi non capiūt qua
ratione substractio possit (imo ꝛ debeat in
casu) iustissima reputari. hoc est inquiunt
inobedientē eē. hoc est psecutorem capitis
existere. cū tñ nulla secessio a capite dici de
beat inobedietia. neq; psecutio nisi legi di
uine fuerit cōtraria. Est aūt diuina lex iu
bens recedere a tabernaculis impioz. iu
bens fratrē postq̄ audire noluerit eccleſiaz
habendū eē sicut ethnicū ꝛ publicanū. iu
bens preterea oculum aut membruz aliud
eruendū eē/ne totum corpus sua cōtagio
ne depraued. que diuina iussio qualiter ad
rem que tractat adaptari debeat insinuatū
est. ¶ Scimus tñ quid adhuc respōdetis
negatis in hoc negocio causas tales in fa
cto. Hoc vero ē qō in disceptatione nostra
versat. hoc ꝓbare qō negamus/aut impro
bare qō estimamus debuerat charitatis ve
stre prudētia. aut nō notissima ingerere nō
nos mille ꝓuicijs insectari/ nō vberare la
tratib⁹ auras. nō nos ꝓfusq; intelligeret ar
guere. Et qm̄ idipm nō poratis ꝛ res lon

gioꝛ disputatōne eget q̄ vt sub epte breui
tate possit coartari. qz deniq; iaz pluries tā
scripturis tā vinis vocibus rationabilita
tem nostre substractionis si non potius li
bellus diffamatoꝛius appellari meruit nec
latet nos q̄ multa alia posuistis que si rigi
dum examen intrarēt, illa de errore in fide,
de crimine in bonis moribus, de inobedi
tia lese maiestatis regie/ ꝛ alijs plurimis da
nanda paterent/ que oīa ostendere sicut et
principalē cāz nostrā iustificare patos nos
offerimus q̄tuz ꝛ quēadmodū tu rex sapiē
tissime iusseris q hactenus nos indiuidu
os coadiutoꝛes tuos assumere dignareris.
neq; em̄ diuersum a te quicq̄ agere fas pu
tat discretio nostra. Etsi impiobe ꝓuoca
ti ad certamē impar min⁹ numero voluim⁹
sufferre molestū sit. ¶ Potuerant ista suf
ficere si non vicissitudinē referre vellem⁹/
reddentes ꝓ malo bonum ꝛ benedictionē
monitoriā. ꝓ exprobratōe maledica auz il
lo qui cū glorificandis ait/maledicamur et
benedicimus. itaq; petimus rōem fratres
quo fructu quave vtilitate cōplacuerit se
iungi a cōmuni regis ꝛ regni cōsilio. Dei
ret quippe oīs politic⁹ ordō si ea que ꝓmu
ni sunt assensu cōclusa quilibet ꝓ suo mo
tu capitis vel inculpare vel ad nouā cautē
rā reuocare contenderet. Ubi eni fuit vnq̄
tam apta tā ꝓcoꝛs sinia q̄ nō aduersus calū
niantiuz linguis carpi posset? alijs amore
alijs ignoratia alijs sola ꝓtrariandi proter
uia aut ꝓuritu nouas res moliēdi cetaris
sed neq; cōalijs generalibus prestitus eſt
olim assensus vnanimis taliter vt nō ex ali
qua pte ꝓtradictoꝛes inueniren̄. Equū ē
idcirco legibusq; ꝛ ꝓsuetudine sanctū vt i
oꝛe maioꝛis ptis stet omne cōsilij indica
um. Alioqn si cuilibet assidue fas eēt ob
niti nihilo plus ageret q̄ si iné nauderos
eiusdē nauis/odioſuz cōtinuaret iurgium
illis velū tendere/istis laxare. alijs detrou
sum alijs siniſtroꝛsuz ex aduerso conari im
plicabili animositate tractātibus, deliber
tōe enī maioꝛis ptis exceptata/nōne cōsul
tius ē ei vos opem ferre vel nequaq̄ pug
citer aduersari ꝛ ita portū qualēlibet attin
gere. q̄ sub dubia spe melioꝛis portus con
fundere interim oīa sedītione certissima
multa ꝓinde tolerari debent iam sacra

quos inceptis contradicere dignum erat. Esto vobis appareāt vel forte sint saniora cōsilia, nihilominꝰ apud pmunitatē cuius estis pars parua ambulantem in oppositā sententia, quid pdest tractus vester ptinaces scandala aliositates ꝛ disturbia ad rem eōm que agit saluberior finiendā. Negotium aliud grāde pinsq; certa cōclusione finiet opus habet cōsultatione, in qua sit animus in cōsulendo liber. porro accepta cōclusione tūc est tempus faciendi non dijudicādi. ¶ Qđ si oppositis pceptus domini vt nō peccet aliquis sequēdo multitudinē, hoc de criminibus que bene fieri nequeunt/intelligi necesse est. non em talia vnq; licere faciet q̄ tuslibet numerus peccātium ꝛ stultoꝝ quoꝝ infinitus ē numerus. At vero secus ē in eis que fieri bn possunt in quibus consciam pnā ad alioꝝ formatē eē dicimus in pposito vbi ea que in facto sunt. nō que fidem imediate respiciunt animis/nō medijs vsq; quaq; iuridicis nis excepta ē/quasi nō ita possit fingi i omnos beneplacitū suū opet deus/opat et p malos/quales etiā inter vos aliqui sunt et firmatos vos phariseace iactetis p ceteris hoibus/ꝛ exceptos ab illa regula si dixerimus q; peccatū nō habemus. Quot pnapes infideles/tot tyrānos imiq̄s legimꝰ ꝛ vidimus a qbus eqssimas leges et edicta/ quis nesciat emanasse/ q̄ in re pspicuū esse debet/q; negocij qlitatē magis attēdere conuenit si iusto fine/si pia intētō e fieri potuit/q; suspitionib⁹ duci ex agentiū hac vel illa volūtate. ¶ Preterea frēs cessent contumelie, abeāt sinistre de nobis suspitōes q̄les haberi de vobis nec vultis nec volumꝰ Credite frēs/ nos bn cōsci nobis sumꝰ de pcessu hoc ad pacē eccl'ie/ q̄ vtinā tam pro sperum successuz capet q̄ pie sp optamus. optare aūt hoc magis nrm ē q̄ illud exhibere. ¶ Tandē qres (vt arbitramini) discussionē exigit ampliorē (non em propter aliud nos ad certamē puocare deberetis) obsecramꝰte rex serenissime sicut iā obsecra

F

vimus pꝛ cilio totiꝰ obediētie istius celebrādo in q̄ conueniant seniores/videre de factis ꝛ de iure (qđ ex factis exoriē) examinatq; simā veritatē. quā semp amplecti paratos nos offerimꝰ. in noīe eius qui ē veritas. in quo bn valere ꝛ sobria modestia sapere. oēs optamus frēs nostros in eodē dño carissimos. ¶ Talia in alioꝝ psonā transfigurata sint (o seniores) p recussionē eoꝝ q̄ nimia acritate sniam pria defendere ꝛ alienam carpere repti sunt. Et qm ita tibi placitum ē o senior benivolētia (hoc em nutu tuo significas) conuertat oratio nostra ad eos qui acta oim pserim supioꝝ tota seueritate recēsent atq; dijudicāt nullū eis refugium ad correctionē/nullū locū ad veniaz vel excusationē relinquētes. cū pfecto male nimis eēnt res humane/si sel' peccantibꝰ clauderet mie sinus q̄ si mia concedit hominibus/illa obsecro qbus rōnabiliter iudicio prestabit/q̄ hoibus occupatis q̄ hominibus ad regimen reipublice constitutq; si quidē ad eos ex omni pte fallendos inuigilat assidue subditoꝝ quoꝝūdam maligni tas nunc mendacioꝝ fuco nunc blanditijs adulationū nunc accusationū confictionibus nunc ingestione suspitionū vt vel sic rapiant spolient ꝛ detrahant. vel vt amoꝛ simulent tanq̄ solliciti de salute domi sui/ si multos accusauerint/si mēdacibus nouitatibus aures puriētes pncipū fricauerit si accensos odijs/si stimulatos ira animos eorum magis inflāmare vrgereq; studuerint. Quāobrem non absre videtur dixisse Seneca consulendum eē bone menti suadere. quā inquit bonā mentez nemo occupatus inuenit. ꝛ alibi tradit hac rōne eē vel difficile vel impossibile/vt idē sit pnceps ꝛ vir bonus. Ppi pfecto supiores nō tā suphoies/q̄ hoies sup eoꝝ capita positi sunt ꝛ nō tam invidia q̄ miscōia digni habendi/ tanq̄ miserabiliores ceteris hoibus. et velut positi ad sagittas causas deceptorie iaculationis. quoꝝ multoꝝ stultitiam/adulatio in insaniā vertit alioꝝ iracundiam in furorem/alioꝝū benivolentiam indulgentemq; natura trahit ad prodigalitatez crudelissimā. Rapiunt em a pauperib⁹ quod apō ditiores effundāt. Parcūt deniq; delictibus lāguida q̄dā specie benignitatis

fflecti. sed redit hec mia stulta/ad innocētū pniciem truculentā. Quātus erat ille rex z ꝓba dauid/q̄ sagax/q̄ pervigil? ipe cum ad vnius serui mendosam vocem seduct⁹ est, vt hereditatē cuius pater de dauid opti me meruerat ad eundē seruum traduceret postmodū q etiā monitus nō restituit sz dinidendā impanit. Quorsum hec oīa? nimirū vt cōmonefacerē tolerādos eē pia compassione defectus ſpiorum magisq̄ dīstidicatione perseuera sequendos. Hecz mihi quisq̄ opposuerit illud sapientis/exi guo concedīt miscēia. Potentes autē tor menta potenter patienē. Ipsi vero prīcipes in hoc exigui sūt eo q amplius si ex ig rantia forte sua ipi sibi grandes sibi fortes z beati videanē. Rursus si plura in homi nibus vicia correctionis imposita tolerat, reseruans ea diuini censure iudicij. idē fieri de prīcipatū delictis necessitas maior expostulat. Ut nō protinus pro quolibz er rato spematur eoz prīcipatus, cum apls dominis etiā discolis z christus phariseis ypocritis obedire preceperit. z Unico. diffi nit prīcipem non debere repercuti. Uidit hoc tragicus ille qui monuit athenien. ne leonē introduceret in ciuitatē introductz vero eū cum omni māsuetudine z lenitate tractarēt. q̄ filitudo satis est accōmoda rei quaz agim⁹. Ad si de ꝙlibet prīcipāte hec vera sīnt/ipi dño omniū/z eo seruo omni um quo dño oīm. papā loquor. quis non hoc cōmune mīe debitū impēdendū arbi tretur? Esto dñs Benedictus erauerit in nō offerendo celeriter viam cessionis/attē datur in eo potuisse cadere deceptōes qua les numeramus, puenientes ex subditis. Attēdat humane cordis fragilitas ad ho nores querēdos auida. z pnax ad retinen dos, attendat quātas vires habeāt suspiti ones ingeste a malignis/nec eē facile illos pro libito diuellere. Attendat insup pnia ipius offerentis iam pridez id qđ ab initio querebat. Beniqz si erratum est ab eo nun quid sibi ianua penitētie/ que cuilibet infe rioi aperta est/occludet. Nunquid pena lis carcer/nūquid innumeri dolores/ alij in corpore in bonis z in fama iam plus qua driennio tolerati. diluere sufficiūt hoc erra tū? Uidennt si qui sint mōstrātes opposi tum vbo vel ope/ne plus hostili odio pse quat/ne vnitatis publice zelo se. pdat inflam matos. Itaqz placet hoc loco inserere qua dam epistolā quasi noīe suo ad regē fran cie destinatā que sic cōterta est.

Benedictus epūs seruus ser uorum dei carissimo filio in christo Karolo francoū regi chri stianissimo salutez apostolicāq benedictionē z miserationis spūm assume re. Si demolitio hierusalez terrestris olim pstrinxit ad lachrymas eoz prophete Jere mie z saluatoris iesu. Si pterea corporalis sepatio sponsi a sponsa fideli tante eū mo lestie. si denicz ipa etiā natura suo docet in stinctu/turturē assiduos gemitus edē/quz cōpari viduatā se senserit. nullus mirabit si in desolatione miserabili spūalis hierlm z in acerbissima sepatione quā in ea sentit animus ꝓqueror z ploro. Quis igit dabit capiti meo aquā/z oculis meis fontem la chrymarū/ad deflenduz iugiter luctuosis simā sacrosancte ecclesie labefactionē diui sionēq̄? Quis me consolabit? quis mede tur? Consiliū quale mihi puenit? ita plā ctus lugubris dolor z anguſtia tangūt oēs in cōe filios ecclesie. Sed longe seuius ar pfundius dilacerat infelix cor meuz inaud dita miseria. hoc exterminiū. Jsta perdito nimiz data mihi illa ē in spōsaz singularē/ que oīm mater ē vniuersalis. his nihilomi nus oculis aspicio tā nefando scīmate ec clesie pacis z vnitatis/tā erecrāda et atroci psecutōe eā fedari q̄ fons ē pietatis/ tandē vili deiectōe z ignominiosa seruitute eam ipam ꝓteri/q̄ libertatē z honores lar gitē eternos. O pia mr omniū o mea singu laris spōsa quousq̄ durabit pessimus ille languor tu? q̄diu debachabit furor ipius in viscera tua. satis nimisq̄ tuis in mēbris pseuerat hec horrēda diuisio. Et heu qua le tibi ministrabo consiliū. tuis quo pacto medebor incōmodis. Cruentū hoc vulnus tuū in me descendit vt vides qm̄. hinc sta tratrices cure. hinc solicitudines pungles. intus timores anxij. foris pugne. in tribu latione violētia z vinturno indignoz car cere qui mihi de propria cōpatus ē domo z de speciosо olim nūc domesticoz manu obruto palacio. Quid referā ꝓbra qđ pdīta

mationes iniquas? quid sinistras interpre
tatões dictoꝝ factoꝝ ꝙ meoꝝ? quid mille
mei ꝙ meoꝝ inenarrabiles afflictões? At
tamẽ nõ est hec maloꝝ sũma/ vtinam in ca
put meũ refluerẽt oẽs erũne tue. O fidelis
ponsa/ vsq; ad oure mortis ppessionẽ/ sine
detrimẽto aie. Et tu bñdicta libertate foue
res in gremio pacis oẽs filios tuos ꝙ oues
pascue tue. Et o pater maxie ꝙ opti
me. o saluifer xpe vt quid natus suꝝ vi
dere mala gentis mee? vt quid datus sum
custos spõsus ꝙ pastor/ si non aliam opem
aliud solamẽ. ꝙ aliud ferẽ dabat auxilium
Porro si sancti pres quibus infausta tem
pestate succedo gemebãt olim sub verẽdo
rum plurimi etiã dum eccl̃ia sua honore et
in sua ꝙ mea tã incõparabili calamitate ꝙ i
spicuũ eẽ debet/ me in tali statu afflictõnis
cem. Alioquin pfecto miserabilior ꝙ stoli
dior sum oĩbus hoĩbus qui miserĩã certaz
insaniã a seruo suo misericors deꝰ. Ceterũ
nõne variis ꝙ laboriosis antea legationib9
attritus suꝝ/ si forte resarcirẽt truculẽta hec
ruptura ꝙ si discussis tenebris serena veri
tas oriret. Sed nunc eleuans me dignitas
grauius allisit ꝙ coangustauit vndiq;. itaq;
grauis forinsecus cernit corpalis afflictio.
subter vero introrsus plaga seuit acrior dũ
pia recogitatõe considero / quẽadmodum
omnes conatus mei/ omnis zelus pius.
omne feruens desidenũ ad pacẽ adipiscen
dam cassati sunt. Et o mores o tpa ecce qõ
supra modũ auget infelicitatis cumulum/
a nõnullis etiã de puersa intẽtione notorꝝ
inculpor. quid dicã ad hec plane ꝙ costãter
negabo? Potuit aliq; fortassis surrepere ignã
tia/ que tã vicina ẽ humane fragilitati. ꝙ in
hoc me meaq; omnia ꝓtsus iustificare ne
quaq; audebo. illud nãq; aplicum verbum
quẽ doĩm non exterreat/ mihil mihi ꝓscius
sum. sed non in hoc iustificatus sum. cuius
dicti que alia est ratio nisi ꝙ in multis offẽ
dimus. ꝙ quoniã nõ est homo sup terraz q̃
viuat ꝙ non peccet/ ꝙ incerte sunt quidẽ
tie nostre iuꝝ stitie omnes fere

nus mẽstruate. deniq; quales sum9 in ocu
lis diuine maiestatis nouit nullus. ꝙ si iu
stus fuero (inquit Job) hoc ipm ignora
bit aĩa mea. verũ si maligna fraude/ si cupi
da ambitõe. Putaui quicq; agere qõ eccle
siastice vnioni vel obstaret vel eam retarda
ret/ sit in animã iudex deus qĩ potius ta
lia ab initio vsq; in pñs obtuli/ q̃ salubria ꝙ
sufficientia ꝓvnitatis ꝓsecutõe fideliẽ esti
mabã. ꝙ adhuc existimo/ si nõ obfuisset paẽ
ille mẽdacij/ qui aĩo in malũ ꝙ turbationez
euertisset. Nosse potes hec coĩa fili se
renissime ꝙ xpianissime coram quo fidu
cialiter querelã hãc effudi. nec habeo neces
se regias aures adiplere longa narratõe ta
lium oblationũ ꝓ me factaꝝ tam de via cõ
uentõis vtriusq; obedietie/ ꝓ consiliũ a fra
tribꝰ meis cardinalibꝰ primitus datũ. q̃ de
via cõpromissi/ ꝙ nomissime de via cessiõis
Cui vie imo ꝙ martyrio sicuti palam testa
tus sum ingiter adhesi ꝑm ꝓparationẽ ani
mi. Nec ab hac vnq; ꝓmptitudine discessu
rus sum si ꝙ dum verã parere vnionem
cessio videbiẽ testes sunt apud te harũ ob
lationum patentes littere mee. nisi doloso
alioꝝ silentio contecte sint. Arbitror autez
nũc eluescere/ si lenior fuisset ꝙ opportuni
or ꝓ ineundo tractatu vnionis/ prima con
uentõis oblatio q̃ subito incursu talẽ ani
pere viã q̃ in has truderet angustias. ꝙ cui
nullum vnq; ꝓbuerũt assensum aduersarij
absq; q̃bus generalẽ fieri vnionẽ quis expe
ctet. Nolo tñ inclite fili ex his dictis vel di
cendis tuã inculpare deuotionẽ. ad pacem
ecclesie. que vtinã deuotio nulla/ vnq; men
daci informatõe sup meis ꝙ alioꝝ gestis q̃
sita fuisset illudi ꝙ corrupi. sed ãmirari non
sufficio/ q̃ pacto ego q̃ sic egerim sic tracter
infamer includar ꝙ nõduz ꝓ liberatõne ab
indignis carceribus tuũ meruerĩ auxiliuz.
Nõne tui antecessores ꝓtiuz habuerunt
succurrere nõ solũ vexationibꝰ eccl̃ie/ nõ so
lũ sũmis põtificibus in sua sede reponẽdis
sed oĩbus cõiter iniuste passis. quasi nobi
lis francie domꝰ/ tẽplũ tale eẽt mĩe/ q̃le apõ
athenas fuisse memoratẽ vbi cunctis affli
ctis erat presto subsidiũ. nũc eñ fili carissi
me vera regũ francie ꝓgenies ꝙ heres exẽ
ploꝝ insignũ. vides coram oculꝰ tue serenita
tis/ illũ quem ꝓ iusto papa coluisti ꝙ colis

illū quē vt patrem summū in tertis ⁊ aime
tne pastorem sanctū frequētibus titulis ex
tulisti. Illum ꝓterea quē tu cuz regno tuo
successisse confiteris ꝑ electionē legitimam
christo ⁊ ꝑetro. illum quoqz quem viuen-
tem prudētissimus pater tuus viuēs colnit
vt talem/illuz deinceps qui etiam si caduci
numerentur honores/nobilis est prosapie/
illum deniqz qui deo propitio vitam hucusqz
duxit innocuam sine quauis infamie
nota deforis.qz quid intus agat/iudex erit
cordiuz inspector deus. tu inqz talis vides
me talem (de me eñ loquor ⁊ me laudasse
coegit necessitas) vides modo sic inclusuz
sic contumeliose tractatū tanqz essez vnus
ex seruis abiectissimus sine honore sine di-
gnitate sine statu sine genere ⁊ vite scelera-
te. Nihilominus autez dissimulas fili aut
contēnis prebere succursum/neqz me expe-
dirī iubes/qui vnico mandato tuo/ab his
me incōmodis potes liberare.qz qz cōptuz
habeo nō te iubente ita fieri. neqz persuade
rī sane potest. vt credaz generosum animū
tuum. erga meas erūnas/tanta duricie strī
gi/quoniaz molleseeret ad cōpassionem/si
ꝓfunde ⁊ religiose cōsiderationis oculos
ad tante rei indignitatē conuerteret. Quid
de te loquor/quoniam ipsos etiam barba
ros ⁊ paganos/ pietas naturalis tangeret
si viderent personam nuper talis autorita
tis gradus ⁊ honoris ⁊ nobilitatis repen-
te deisci ⁊ concludi intra panetes domestī-
cos et hostiliter oppugnari. Existimo qz
et in regno tuo maxima pars mee calamī-
tati compatiē. sicut ⁊ dolorem alioz regno
rum experior. Proinde si ex consilia-
rijs tuis aliqui (vtinā boni sint oēs ⁊ fi
di) seducere vellent regiū animuz/ne mihi
meoqz statui miserēt videāt saltē tales ⁊ pō
derēt tuā ⁊ tui regni famā. quoniā dedecꝰ fi
lij est/pater sine honore. ⁊ in subditoz infa-
miam redundat ꝑsidentis obprobriū. qua
le est insup illud qđ ab aduersarijs ⁊ emu-
lis quotidiana insultatione iactaē/ vellem
silerent ⁊ ego digitum ponerē oꝛi meo. sed
vox altior ⁊ populosior est qz vt tegi possit.
⁊ qualis vox/qz a gallicis tenetur obsessus
dire ⁊ hostiliter/papa suus.vox qz domino
suo supmo aduersi sunt. nec alterū sequū-
tur ⁊ suū persequūtur. vox qz ꝑ libito mu-
tant papas nūc instituūt. mox destituunt.
vox qz facto ipo ⁊ si non verbo fatenē sere
os in scismate ⁊ ptem corroborant quā im-
pugnant. tales ⁊ plures circūuolant ruma
res ⁊ improperia ⁊ qz appareter id fiat. vide
rint illi qui taliū sunt occasio. Et vero fo-
tassis obijcient aliqui/ me in causa eē om-
nium que ligemus. Nam cur inquīt di-
gnitatem tuā per fas aut nephas reuin-
sem huic obiectioni/planis ⁊ validissimis
obmti respōsionibꝰ ad iusticiā meā (nili qz
ꝓpositū hic habeo alterū) ⁊ quoniā aduer
tis qz lubricus ⁊ instabilis eēt omnis homi
nij status si repēte ad vocē cuiuslibet eccle
dū eēt iuri suo/iure vel iniuria sine discre
ne/sine fructu/sine manifesta necessitate. Ig
nō hic insistendū decreui. Hoc vnū po
stulo ⁊ exhortor in dño.ꝓ cōmuni bono to
tius eccl'ie.qtinus depulsis ira odio ⁊ vin-
dicta ⁊ q retro sunt obliuiscētes/ ertēdam
nos in anteriora ad vnionē ꝓmerendā. nu
ꝑ papue inter ceteros q singularis protector
es ⁊ cultor eccl'ie vt solicite consulas. quid
ꝓdestimo qz tū paci obest qz includor car
cere ego qui tam libero ⁊ parato sum ani
mo ad omnia pro eadem pace vbi mihi
minus pars aduersa/ perflat in errore suo/
neqz verbo significās neqz facto velle se co
gnoscere veritatē iusticie nostre. neqz offen
aut recipit viam aliquā per quaz intrusus
suam habeat sedē deserere quā occupauit
saltē pati pede pax queraē/ scis tamē quot
⁊ quātis legationibꝰ pulsati sunt. ex quis
ita eē nō ignoras si nō ficticijs relationum
cōmentis/clusus es. Nūc quali spe profe
quimur ꝓtem vniuersalem si particulare
si multiplex et iugis sit inter nos diuisio ⁊
Qua fiducia resistemus falsitati si veritate
nostram inutiliter ꝛfundimus⁊ ꝑdesse qđ
expectamus in nō obediendo a qui canō
nice non dubitaē electus ⁊ eē tanqz corpus
lacerez membris a capite diuulsis/quādo
cernimus alios ꝓtinaci aīositate in suauita
tate non vere vna cōiunctos. Necessa ve
co/sit veritas tāta sollicitudine ad liberatō
nem corpalē (quā ⁊ si tū opto quis mirabi
tur) qtum pro affectu boni ⁊ honoris to
tius eccl'ie ⁊ dignitatis pontificalis saz se
dis apostolice.tui ꝓterea ⁊ regni tui ⁊ oꝛi

obedientie adherentis veritati. ¶ Quã-
obrem p cludendo p̃ cor̃ 7 obtesto r̃ fili ca
rissime in xpo quatinus hãc querimoniaz
filiali devotiõe 7 xpiano altoq; animo susci
pies, iubeas carcerale circa me cessare cu
stodiã/que p̃sius indigna est. 7 si nõ forte
de meritis p̃sijs erga deũ, ecclesiasticẽ tñ
dignitati/illi pinde q̃ p̃ notiatur 7 est talis
regi, q demũ xpianus est/7 xps dñi. In q̃z
xpianos, immo filios p̃sios abuti semicia
tyrannor̃ q̃tũ qualeq; piaculũ sit aiaduer
tis. Audet qdã sacrilega ipietate (sicut ac
cepi) impunũ 7 p̃cor̃ os laxare/ad notãdũ
me p̃s hereticu aut scismaticu, q vtinã taz
tenaces essent fidei aut religionis q̃ longe
sunt ab hac blasphemia. Errare vt cũ Au
gustino fateor̃ potero sed hereticus nõ ero
fereda iniuria. Jõq; obnitẽs talib⁹ cũ vno
sacerdote libere p̃nũcio/metiũẽ. Terrur
ciet auriliũ queadmoduz i tali necessitate
(q̃t nec tibi vnq; nec sanguĩ p̃tigat tuo) ne
quaq; dissimulare sz totis conatibus viribus
obuiare satagerẽ. Pone q̃so añ p̃uidentie
tue oculos/quãt futura eẽt ecclesie facies 7
q̃ feda negocior̃ turbatio. ppletitas 7 luxu
lutio scaturiret/si nũc migrarem⁹ a carne ñ
bito p̃us alio rege stabilimẽto vel ordis se
remitate sicut heri p̃t/dñ vnio si ñ vel neq̃ẽ
vel prauiẽ abijcior̃. ¶ Postremo si bucu
q̃ vt hũana ei gratia vel infirmitas/qdã ir
rõnabili⁹ p̃cesserit. Nõ pudeat vel sero vi
ti rõne 7 supani veritate, nec casu iaceant
sz de resurgẽdo cogitẽt, neq; em̃ poterit ali
ter efficati⁹ oñdi simpler p̃scie puntas in p
cessu 7 q̃ nõ p̃ceps ira nõ tumẽs ambitio,
nõ cecus odij rancor̃ vel edax vindicte tu
ror̃ sed pacis amor vnicus dñabat tractan
tibus ipm hoc tante sobrietatis 7 reuteren
tie negociũ. ¶ Et tu p̃ misericordiaz 7 de
us tot⁹ p̃solationis 7 pacis/q̃ p misisti mi
sericordiã misericordib⁹/q̃ dimittere p̃cipis
si nobis dimitti volumus da clemẽt ve
nia delictis p̃sijs 7 alienis, sis mihi p̃piti
us vt hac vna vindicta cõtentus sim q̃ cr
rata corrigas suppleas defect⁹ 7 deinceps
oim pedes in via salutifere pacis dirige. de
q̃naz inclinatũ corrobora cui des gloriaz
7 honorẽ nũc 7 imppetuũ. ¶ His itaq; Vbi
se habẽtibus 7 allegatis/sentio qd̃ po
stulatis o sorores carissime, postulatis ita
q; ne tegã silentij velo vnã ex eplis/quales
misse videri p̃t ab inclitissimo frãcie rege
pudẽ velut post reditũ ab ambasiata facta
summo pontifici substractiõe nõdũ facta/
parebo libens vos assistite. ¶ Patere (ob
secro pater sancte) p pauc; alloq; pastoralẽ
celsitudinis tue p̃sidentiam, patere roga
re ea que ad pacem sunt hierusalem, quati
nus benigne facias in bona voluntate tua
syon vt edificentur muri hierusalem. Nihil
hic exprobrando dicturus sum sed te obse
craturus sum vt patrem/tuz hortando tũ
commonefaciendo cũ instructiõe filij mei
vt ea ante oculos tuos statuant. quorum
attentionẽ actualem/oblitterare potuerũt
seu cure vane/turbantes ratõnis oculum
suo puluere seu blanda quorũdam assen
tatio cõmunẽ magnatibus malum, nihil
ad veritatẽ omnia ad gratiam dicentium.
Aut p̃inde naturalis quidã amor sui/q̃
sui cognitio nõnunq; impedit, aut denig;
subdola machinamenta eorũ q̃ sub diuina
pelle/vulpem tegunt. Que enĩ ex sublimi
oribus p̃sonis se ab his pestibus securã sa
tis esse iactauerit. Vide pater sancte/7 si vi
deas nõ pigeat p̃fundius iterum atz ite
rum circumspicere, quale quãtũ ve est pa
cis bonum, quod omnes in communi ap
petunt cõclamitãtes par par/adeo sine pa
cis pulcritudine omnia sunt deformia an
xia molestaq; Omnia quoq; pacem suam
quandã non minus q̃ vitã desiderant, ab
horrentes diuisionem quãto magis igno
scere, immo vero dignã p̃s meritis laudẽ
repedere te cõuenit pater sancte omnibus
7 singulis quos pacẽ appetere querere p̃s
sequiq; cognoueris quos audieris p̃sẽn
tes ex aduerso/exiciale scisma p̃s quãqua
versum via p̃sertim q̃ cõpendiosiorem eis
vel ratio vel necessitas cognata rõnis ostẽ
dunt. Talem de te spem tui mores tua vi
ta a puero bene instituta/mundo p̃buerũt
hanc insup expectationem/tua gesta respõ
saq; in negocio p̃sentis scismatis apd̃ om
nes genuerunt vt tu precipuus iudicatus
sis cui pastoralis baculus p̃s conterendã
nequissimum maligni scismatis caput dõ

naretur. quem preterea papalis sedes susci-
pet ornādo sessione tua si presideres ī ea.
Nihilominus vltrones cessio si ita res ex
igeret/locum liberum ad pastoris vniti col
lationem apparet. Videbantur hec suffi-
cere tali omni expectationi. attamen ipsaz
vallauit iusiurandum quo ꝓtroversia om
nis finem capit. ¶ Sed o dolor plusq̄
dolor/o sancti sancteq; omnes vnde ma
lum istud irrupit quod confunderet nos/
ab expectatione nostra? Heu/q̄tum mor-
talia pectora cece noctis habent. q̄ terribi-
liter nullos excipiens enunciauit ꝓphetic⁹
sermo/prauū cor hominis/ꝝ īmꝰscru-
tabile/quis cognoscet illud. Da veniā pat̄
sancte/fideli mee interrogationi si animis
nostris hanc in veritate spem tui ipius in-
genueras. si cor in ore ꝝ fronte gerebas q̄d
cause quid ve fascinatiōis irrepsit. qō nos
vel falleret vel confunderet ab expectatio-
ne ab illa inq̄ expectatione que polliceba-
tur nobis te agente reuersuram peccata ec-
clesie redituru secula aureum in terr̄
Jn cuius preterea assumptione ad papa-
tum/noua lux oīm visa est ī hoc quoq; di-
luculo matutino sidus quoddam beniuo
lum sereno nobis fulgore micare putaba-
mus. At heu expectauimus pacem/ꝝ ecce
turbatō. in detenus q̄ppe versa confusaq;
sunt omnia. ¶ Demuit hoc inquies sub-
ditorū improbitas volēs meipsum patreꝫ
eorum/ad illud compellere quod vltrone
us agere debueraz. ¶ Primum (pat̄ sct̄e)
nō violētia sed oratio plurima p̄missa est.
petis a quo a me filio tuo/cum tota eccle-
sia regni mei. p tales quales nosti. tales q̄-
bus alij supplicant. ꝝ quorum fide ac pru-
dentia gubernamur. frat̄ Germanꝰ ꝝ duo
patrui. q̄ si suspitiosum forsan erat orare il
lud ducū quasi foret species violenta/iubē
di/facilis plane petebat exitus. Occupas-
ses eorum p̄ces/offerens absq; vlla pro cra
stinatione illā que petebat. Juramēti im-
pletionez ostēdisses p̄parationē animi ad
cedendum. si et dum cessio tua pacez illa-
tura esset ecclesie. itaq; via cessionis nonne
ab omnibus q̄tumcunq; tibi vel tue esti-
mationi fauentibus esse sanctissima ꝝ com
pendiosissima iudicata est? quā q̄non esse
te cogendū ad ipsam fuerit quorundā sen
tentia sed te voluntariū te sponte offerentē
ea que communi assensu ꝓbatur viam/qs
oro coegisset? Si qua igitur fuerit cogen
tio ex renisu tuo venit. Affirmant viri sa-
pientes ꝝ litterati qui mecum sunt. te ꝓ sa
lute gregis astrictum esse fm̄ ꝓparationes
animi nō solū ad cessionem sed ad marty-
rium. ꝝ hoc mō nō est relinquere greges/s
saluare/quid quod vltra communes legis
diuine oblitionē. Juramentū solenne su-
per additū te ligauit. Vices forte te nec lu-
ramēto nec officio cōstrictū vt cōfestim pa
patui renūcies. p̄sertim nō expectato fruc-
tu pacis. ¶ Profecto/pat̄ sancte/neq; O
hoc q̄rebat. q̄ si de me meoꝝ q; sinceri
tati/q̄dā maliuole suspitōis aliene ab hac
veritate grauis assūpte sūt. audi qm̄ mōs
supplātauit suspitio illoꝝ qualib⁹ vnq; su
spitionib⁹ p̄bere lenē auditū nihil magno
viro indignius nihil ꝓ suoꝝ siue reipublice
statu icōmodi? repit̄. hoc q̄ppe agit suspi-
tio talis apud rēpublicā qō zelotipia apud
domesticā. zelotipia āt quales nō domos
inquetat ꝝ turbat. eas aliq̄ fundit⁹ euertēs
Esto fuerint q̄ stillaret aurib⁹ q̄ aliq̄ magl
ad p̄sone tue deiectionez/ q̄ ecclie reforma
tionem anhelabāt q̄ papatum ambiebāt
alij. q̄ pars vna papam optabat de cogna
tione ꝝ patria. q̄ ps altera ꝓ ambitōe/aut
vindicta/aut alijs causis reprobis/inceden
bat in via pacis. Examinandū sane erat n̄
quid tales dicerent/ nō qd garriret incerto
autore susurri. sed quid veritas a domino
dirigenda postulabat. Neq; em̄ staret om
nis polītia/si ꝓ adulantū/aut male suspi-
cantū ꝓfictione/ꝝ nō ꝓ agendoꝝ veritate
regeretur. ¶ Et meminens pī si fefellit te
tal⁹ maliuolorū suspitio/dū te ptestationē
publicare suasit quā postmodū libēs retra
ctasti. Protestatōis aūt hec erat sīa. q̄ vl-
sis modis p̄cedendi: qui erga te ꝝ tuos te-
nebant (notabas violentiā) tu omne imō
secutuꝝ ꝝ p te ꝓcessuꝝ inualidū reputabas
ꝝ īnane. quasi viez te ptinacem facere cōtē
deret/aut blanda adulatio/aut subdola in
imicātiū ꝓfictio nisi sagaci retractione pro
uidisses. Quinetiā/si quesisset aliquorum/
(vt tibi videt̄) vel arrogantia vel impietat
cogeret te ad illud/qō sponte volueras. no
ne satius erat te vincere in bono maluz/q̄

a malo vinci/sapientiā em̄ nō vincit mali-
cia. Pessima certe victoria vincere voluit a
liquis hoies si ab ira ab odio ab impatien-
tia ꝙ vindicte zelo supatur/ꝙ adeo supatur
da forte cognosceret. ipe se in apta peccata ꝙ
in magna mortis hui⁹ ꝙ eterne discrimina
tracit/dū frendens dentibus ait. Ergo ne
inuitus compellar ad hoc vel ad illud? er
go ne malis gratibus meis hec ꝙ illa sū ac
turus. Ita ne ego dñs obtpabo subdit/tā
q̄ eoꝝ vilis seruus? quis cōtemptū hunc.
ge mee hui⁹ dignitatis vituperiū ferre pos
sit. mori satius est q̄ talia ppeti. fracti prio-
ris animi ꝙ abiecti esset talibus assentire.
Has voces pater sctē. scis nō eē modestie
xpiane nec̄ de scola illa ꝑdire ad quā inui
tans xps discite inquit a me q̄ mitis sum
ꝙ humilis corde. q̄ cū malediceret nō ma
ledicebat cū pateret nō cominabat. Quid
gnitudinē cordis tui/aut suspicas forte p-
uitatē ad suspicationes supserit rumuscu
los tales. ꝑ exāgitatione turbida suscitan-
da ꝙ quem omnia sibi suspecta fierent. ac
pinde certū discrimen intrares. sic aprūa
ꝙ offerunt enecandū. sic q̄ timet pruinā/ir-
ruet sup eū nix. sic postremo trepidātes aui
tiet cathoꝝ latratus a tuto cubili remouēt.
cule/in veros laqueos cāduht ob inanem
notarum plurimarum formidinē. ¶ At
vero suspitiōibus his relectis ne ab eis-
dum reprobamus capi videamur/au-
dire te videor ꝙ dicere. q̄ viam equissimaz
obtulisti. viam conuentionis in quā tot⁹
etiam cetus cardinalium primitus conde-
scendit. ¶ Viam preterea quā appellas in
ficie. via prima pater sancte nondū qua-
q̄ repudiasse cognoui/nisi q̄ ꝑ se insuffici-
ens apparebat. ꝓpter hoc quod ulterio ob
latio vie cessiōis querebat. ad quid ita? ni
mirꝝ vt tantus apparatus ꝓuentionis ne-
quaq̄ sine congruo fraudaret qui finis ex
omnium quos cōsulimus ꝙ alioꝝ pene oī
um iudicio/nō aliter cōmode q̄ ꝑ vtriuſ-
q̄ cōtendentiū cessionem haberi sperabat.
Sufficiebat aūt (vt tibi visum est) oblatō
tua generalis ne eadē facta in pticulari coꝝ
tuo ꝙ tam leuiter cedere spopondisses/
sed nō fallitur/nō irridet inspector cordiū
deus. sapiens (vt quidā ait) vitā suā non
populari rumore sed ꝓscientie veritate me
tē. Quid si q̄dā impii/aut superbi aut ma-
liuoli tuā hāc humilitatem sanctissimam.
tuā charitatē christi imitatricem tuū zelus
feruentissimū/ in oblatione spontanea vie
cessionis siniſtre detorsisset vt formidas a
lij sup numeꝝ plures/grauiores insup. tū
fide. tū amicitia tua/tū pietate catholica te
hec agente collaudassent vtentes salomo-
nis iudicio/q̄ verā habuisses maternā ca-
ritatem/qui infantem christū viuū in eccle
siastica sede tua alteri cedere maluisses q̄m
diuidi. ¶ Cetez vero non parū vigebat te
stitum iuramentū/nisi glosis corruptis/
aliquis illud fedare voluerit. aut dicere q̄d
q̄ in deteriorem exitū vergebat. nō erat ob
seruādum/absit pater/vt nos oīs tue ob-
edientie filij indicauerimus vnanimiter vt
qui discors sit nescio/ q̄ via cessionis ceteꝝ
eminebat. eratq̄ sancta ꝙ deo accepta si
ipa sub iuramento ꝓmissa neqret salubrē
vel offerri vel exeq. quid verisimilius est de
cipi vel vnum vel vniuersos? quid proba-
bilius falli paucoꝝ ꝓscietias vel omnium
Addo q̄ si erraſſet vniuersitas obedientie
tue in hac sententia. nihilominus pastora
lis pietas astringebat te. potius condescen
dere nobis pie errantibus q̄ omnia tā cer-
te turbationi exponere. quippe ad hunc in
tellectum/vere enunciatuz est/ q̄ cōmunis
error facit ius Nō ei ꝑsumē debueras om
nes ad tuā sententiā citius attrahēdos fo-
re/q̄ ad alioꝝ iudiciū te vnicum vel ad-
modū paucos tecū posse cōuerti. Nā hoc
vltimū liberum tibi erat nō alterū/ obsistē
tibus tot capitibus quot tū conuenisse in
vnā vie cessionis oblationē nonne miracu
lum est ꝙ pene diuinū. ¶ Opponet de
nū aliqs patere satis nūc q̄ inutilis et
cassa fuerit hec via cessionis q̄ nihil hacte-
nus ꝑ pace valuit opari. Hoc argumēto
uia ꝓuentionis aut illius q̄ notas iusticie
liceret inculpare. q̄m nihil adhuc profecis-
se cognoscim⁹. Sed nō accepte sunt tūdē-
bis he vie iōq̄ nō tēptate. ita certe nec via
cessionis acceptasti. cuius intererat eādez
primit⁹ offerre. Eādē dico. toties añ papa
tū ꝑ te paē vētilatā/laudatā ꝙ vere ꝑ vnica

cōmendatā. q̄ si p̄sumitur p̄o via cōuentionis aut altera si fuissent acceptate q̄ dedissent pacē ecclesie. multo ampli⁹ h⁹ exisset mare ꝓuenit de acceptione libera via cessionis. q̄ si post oblationē tuā charitatiuaz Altera ps contumaciter renuisset pagere. ipa de se suaq̄ salute vidisset/tu liberat⁹ nobiscū. tu gloriosus. tu ab omibus re⁊ noīe bñdictus euasisses. ¶ Uerū ignosce pater sancte/si nimis vr̄get celsitudinē tuā multi loquiū zeli mei. talia ego non ad dānandū sed hortādum p̄onūcio. quatinus q̄ pacē ecclesie p̄sequunt̄/ nō inculpes siuistris interp̄etationibus. quasi deprauato animo erga te vel dignitatē tuā moneāt̄. quatin⁹ p̄terea cōdescendēte te capite nostro ad humilē mēbroz voluntatē instar xp̄i. ambulemus omnes vno animo. vno passu. vna via donec occurrat nobis par vera. in eo q̄ fecit vtraq̄ vnuz. domiō nostro iesu xp̄o. q̄ ē deus benedictus i secula ¶ Quid superest agere o sozores. dū ps inuēit vtraq̄ causas tum excusatiōis ꝓprie tū accusatiōis alienē. qua rōne pōt hoc fieri etiā si tu benivolentia tāto nisu conareris vt ps excusanda cēseret sed neq̄ in tā cōtrarijs iudicijs videri p̄t accidi. ¶ O sanctissima mater eccl̄ia cui sñe interim cessura es/quā amplexaberis quā ꝓbabis⁊ xp̄iana rēspublica/inē has ꝓtentiones animosas ⁊ icertas quid aget⁊ inter ea quo se vertet/quali potent regimie gloriari. ¶ Iudum cōtentionib⁹ pomptio ⁊ Julio cesare ciuilibus armis romana respublica neutrius ptē ꝓbans remāserat in medio desolata cū Cathone qui nulli sil̄r pti fauens erat. Ita enī dicit seneca. Utrū vero simile sit in sāsmate nostro tāto deteriozi q̄to anime moz⁹ q̄ corpis plus horroris hz non determino. vtinā veniat dñs q̄ ⁊ illuminet abscondita tenebraz. ⁊ posita in lucē compleat in ope parum quidem videre est si nō datur operari. ¶ Hoc q̄dē solum relictum videt vt quia cū ignoramus quid agere debeamus humano cōsilio cōfugiam⁹ ad diuinū nisi vobis aliud o sozores videat. ¶ Benivolētia. Mihi benivolentie idem p̄oxsus est iudiciū frater vt nl̄is accusatis malivole sicut obseruare (nisi me fallit amoz tui) studuisti ꝓuertamus nos ad dominū. qui nus ad nos cōuertat.

Ambulās sup̄ aq̄s p̄sentis fluctuatiōis ventis imperās ⁊ mari ⁊ fiat eo iubente trāquillitas. q̄d tacita recogitas sozoz nr̄a discretio. dicet tu q̄ censes agendū. ¶ Discretio. Ego vero hoc idē mihi nomin⁹ nec tēptari videatur deus. conari deq̄ nos ad laborem si forte pijs attemptationib⁹ aspiret deus vires. ¶ Zelus. ¶ Uerissime suadis p meā fidē o sozor discretio. saluberrime et diuine. vis igit̄ vt ea p̄lia que penes nos seruamus recondita sup̄ hoc negocio p̄o feramus in medium. tum in medio ꝺ medio pacis inueniendo. tum de cōcilio sic vel nō celebrādo. tum de pape accusatōe et excusatione cum reliquis. illoz⁹ enī inspecto dare posset occasionem sapientibus ꝓfunda cogitandi. ¶ Discretio. Uideo te frater ad ingeniuz redis totus flāma es me quis non velle foras erumpe. sao q̄ tu loqueris/illa quodā impetu magis ꝓiecta sunt q̄ digeste ordinata/sine stilo sine limatiōe. Attū si ita fert animus tuus nec cōpesci potest/tu in alia nobiscū cōtione ea ꝓpone. nos secedere ad alia tempus vocat ⁊ verba tua (vt aspicis) iā populāris ꝓio iā scolasticis cetus. iā curia regalis expectat. tuā rē ergo age ⁊ bene habe. ¶ Zelus. ¶ Polliciti memoz obedientia vtro. ⁊ tu bene habeas sozor. nec vllo vnq̄ i negocio me desere. tu quoq̄ spiritu o germana benivolentia. p̄o cui omnis a nobis ⁊ceter⁹ maligna quesitas exturbet ⁊c.

finit.

Sequitur epistola cri

stianissimi regis frācie iustificativa subtractionum factarū a Petro de luna non obstante obedientia sua p̄decessoz⁹ et sibi quādoq̄ p̄flita.

Karolus dei gratia frācoz⁹ rex vniuersis christi fidelibus salutem in domino. et ad eā quā sumopere desideramus ecclesiasticā vnionē vnanimiter aspirare. Pax ecclesiastica que sus vnico et certo christi vicario coniungere debet vniuersa membra populi christiani fun ipius xp̄i ⁊ apostoli sui documentum/cum oliz post mortem felicis recordatiōis greg. pa

pe vndecimi ꝓturbari cepisset et duꝝ scisma
pniciosum monstrum horrendū ingēs in
eadem ecclesia suboriri cerneret/ ex causis
plurimis memorie ꝓgenitor noster Ka
rolus quintus suasus multis vehementi-
bus ꝙ rationibus deliberauit adherere ob-
edientiam ꝑstare illi quē collegiū cardina-
lium irreiurando asserunt in via ꝙ in mor-
te atq; publicauit se canonice in summum
pontificem ꝙ vere christi vicariū sponte/ et
concorditer elegisse. ¶ Arbitrabatur nāq;
verisimiliter idē ꝓgenitor noster vt erat tot⁹
feruens in zelo domus dei/ ꝙ ex sua fide pia
alios diiudicās ꝙ ceteri principes ac pla-
ri cū vniuerso clero ꝙ pplo/ ꝓtinus obedi-
turi ꝑfatum cardinaliū sufficienter eis ino
tesceret/ rite fuisse celebratā/ ꝛ aliter euenisse
dudū iā deploratū⁹. neq; em̄ potuerūt vsq;
hodie dicti cardiales hoc ipm̄. ¶ Nos idcir-
co cernētes/ experientia teneq; docētib⁹ ꝙ hec
obedictia ꝑstita inualida erat ad tollendū
funditus scisma pestifer ꝙ in exilium gra
uissimū paccm̄ desideratissimā ꝙ optimaꝝ
pium cubile suū qđ est ecclia velut ad suā
regionē ꝑ alias vias totis conatuū viribus
reducere. hinc ꝓcilia crebra: hinc legatiōes
laboriosissime ac sumptuosissime ꝓ omēs
pene xpianitatis regiones frequētate/ tā-
dem aspirante deo via cessionis vtriq; con
tendentiū ꝓ reuersiōe pacis turpiter erulā
tis inuenta est cōpendiosior absq; vlla du-
bitatiōe expedientior iudicata. ¶ Hāc pinō
viā cū omni solennitate presentari fecimus
successori illius cui progenitor noster (sicut
cut diximus) obedientiā prestiterat ꝙ obe
dientiā/ iō maxime postmodū ab eodē suc
cessore ꝓ tpe subtraximus qr nō satis apte
ꝑ vie cessionis cōpēdiū videbāt velle pa-
ē reducere/ postpositis disceptationū inex-
minabiliū anfractib⁹ ꝙ ingressibilib⁹ alia-
rū viaꝝ labyrinthis. ¶ At vbi visus ē nobis
ad salubriora se ꝓuertisse cōsilia. rursus abs
q; oi mutabilitatis culpabili nota/ obediui
mus eidē ita tā aio nostro gerentes/ sic ꝙ-
diu hec obedictia nr̄a ñ obstaret ecclīastice
vnioni. quēadmodū in cōcilio vltimo eccl
sie regni nostri. meminimus satis datū in-
telligi. neq; em̄ voluim⁹ vnq; scienter (neq;
fas ee credim⁹) obedictiā ꝑstare cuiq; mor
taliū in pacis vniuersal ꝓ iudicium. in sas
matis fomitē. in discordie instrm̄. ¶ Et o sa
lutifer xpe princeps pacis/ q̄diu iā quesiui
mus pacē ꝙ nō venit. ¶ Expectauimus tps
medele/ tps. s. iurate ꝙuentiōis vtriusq; cō
tendētiū ꝓcessione celebranda. ¶ Et ecce tur
batio. ¶ Animiaduertite hec dñi prin-
cipes xpiani quibus est doloꝝ talis tan
taq; matris dissipatio. Attendite insup vo
bis ꝙ vniuerso pplo xpiano vos sacri pō
tifices in quo posuit vos spiritussanct⁹ epi
scopos regere ecclam̄ dei q̄ acquisiuit san
guine suo. Attendite q̄sumus. nolite dissi
mulanter agere/ vbi de populat̄ gregē chri
sti miser[mōis/ tēpestas hec seuissima hoc
rendaq; vorago. ¶ Exurgat in vnū populꝰ
vniuersus tollere ō medio sui deformissi-
mū hoc portentū vñ fit in obprobriuꝫ ho
stibus incredulis ꝓ vniuscq; aiabus dānatio
nis eterne discrimē aptū. decidat vel inni-
tus vnus aut alē imo vtriq; cōtendētiū ab
occupata sede petri potiꝰ q̄ vnitas eoꝝ cō-
tentione depeat. ¶ Nā dū neutri pplus obe
diet. neue amplius de primatu vel fruſtra cō
tendet neq; audiet vltra vox illa crudelissi
me feie/ nec mihi nec tibi. sed dinidat. sꝫ il
la pie matris: date illi infantē viuꝫ. ¶ Nos
vo qui nihil ita post anime salutē desidera
mus. q̄ videre serenissimā pacis faciē/ nr̄is
effulgere tpibus/ iudicamus ex ꝓmissoꝝ ꝙ
similiū ꝓsideratione nullū ad pñs patē va
lidiꝰ in tā despato malo remediū/ q̄ q nec
ter ꝓtendētiū aut sibi forte successoꝝ/ ꝑtet
deinceps obedictia a pplo xpiano/ deficiē-
te siquidē fomento tātus ignis iste infernā
lis in se tandē deficiens dāte deo collabet.
Quapropē p̄cedētib⁹ ꝙ habitis sup hoc ra
cibus repetitis. magnis ꝙ maturis delibe-
rationū ꝓcilijs cū sapientib⁹ pitis ꝙ deuo-
tis hoibus deū ꝙ eoꝝ salutē gerētibus pre
oculis. ¶ Nos vt eccia regni nostri ac delphi
natus vienē. ꝓ nobis ꝙ subditis nostris eo
rundē regni ꝙ delphinatus decreuimus ta
lem amplecti neutralitatē i festo ascēsionis
ꝓxime venturo/ nisi interea nob vltro paꝛ
aduenerit. ꝓcessuri nihilominus vlteriꝰ as
sidua solicitudine cum alijs principibus ꝙ
catholicis omibus. donec euulso scismate

par plātetur. Quod si mirabuntur forsan aliqui ex aliter affectatis vnde nobis ista licent/attendāt potius q̄ hāc nobis legē facit ipa que legez nescit/dura necessitas. immo ꝛ filialis pietas que p medios etiaz ignes ꝛ gladios/mīem talem ita collaborantem/eripe conaretur. Ecce morbus inueteratus et putridus q̄ ex fomentis leniori in deteriora quotidie velut cancer serpit. si ergo ferramentū cauterisans adhibeaē/nullus recte culpauerit. Sem̄ p hac neutralitate īvnū tractāda/pncipes ac magnates vtriusq̄ obedientie cōmoda celeritate congregari nō possent nullo suo quesum⁹ cōtemptui deputet ius ptis nostre/quā pbabilissima rōne plibatus pgenitor noster ꝛ nos hactenus fuim⁹ īsecuti/i hac neutralitate cōdemnatum vel depssum/cū nūc nō de iure huius vel illius/sed decedēdo iuri vero vel ptenso/p vnione consequēda res agatur. Quāobrē vos omnes ꝛ singles hortamur in xpo. ꝛ p eā q̄ de immaculata sponse sue ecclesie laceratōne feda. compassionem geritis obtestamur arripite nobiscum validū hoc et efficax sicut expectam⁹ ī dei vtute pestis huius extermiū. vt denegatio hec obedie vtriq̄ contendentium afferat nobis tandē ppetuā vnanimēq̄ obedientiā sub vno ꝛ certo xpi vicario/quatinus seruiamus deo ī pulcritudie paci ꝛ requie opulenta. In quorū omniū fidez ꝛ testimonium presentes lras nostri sigilli fecimus muniminē roborari. Datū Parisius die. xij. Januarij. Anno dñi. M. cccc. vij. ꝛ regni nostri. xxviij.

Eiusdem sermo habitus corā cōcilio constañ. in dominica qua erat festum sancti Anthonij.

Nuptie facte sum ī chana galilee ꝛ erat mat̄ Jesu ibi. Scriptū est originaliter Joh. ij. ꝛ recitatie in euāgelio dñice current: qō ad honorē glorioissimi patris anthonij cui⁹ hodie celebritas agit̄ ifens deducet. Ex dū nuptie facte sunt ī chana galilee. erat mater Jesu ibi. Assis ꝛ tu pia mater Jesu nobiscuz ih hoc sacro cōcilij loco vbi est mystice chana galilee/vbi allegorice fiunt nuptie. Interpretatur em̄ chana zelus/ꝛ galilea transmigratio. Est autem hic zelus trāsmigrationis. sed quo ꝛ vnde? Nimirum ex hoc mūdo ad pzem ex chana in hierusalez que edificatur vt ciuitas. q̄ pegrinamur a domino nec habemus hic ciuitatem manentem sed futuram inquirimus/que est hierusalem mater nostra. Videes inquit benedictissima mater Jesu. quemadmodū celebratur sinodaliter ī hac mystica chana galilee in hoc sacro cōcilij loco dignissima nuptia xpi iesu filij tui ꝛ ecclie copulano Ad quid ita? sane quatinus ecclia sponsa agni/neq̄ lacerē ampli⁹ fassinate/neq̄ deformata maneat vicio erroꝝ⁹/neq̄ deformata maneat vicio rum feditate. Assis igitur ad has nuptias o Maria. Assit ꝛ filij⁹ tui⁹ iesus cū discipulis suis sanctis oibus/ inuitas⁹ pabus a nobis. quo veniēte cōmutē obsecram⁹ apud nos assidētes in his nuptijs/aq̄ gratuis ꝛ insipida sapientie terrene animalis ꝛ dyabolice. in vinuz optimū sapie salutaris q̄ nos ebria quadā sobrietate letificet/corroboret ꝛ sit in nobis vinū germinans virgines/hoc est virginales puras ꝛ integras affectiones. impleanē ydne cordiū aqua lacrimose cōpunctionis. Fiat hoc intercedente te o sacer heremi cultor Anthoni gloriosissime fili mris ecclie ac ī vniuersa ēra nominatissime cui⁹ hodie solemnitas celebrat̄ ꝛ fiat ꝛ hoc insinuante ꝛ petēte te bīssima ꝛ misericordissima mater iesu mat̄ saluris q̄ ideo salutamus deprecantes suauissimū illud gabrielis epithalamiū dū in palatio virginal' vteri tui nupsit humanitati diuinitas. Ave gratia plena dominus tecū Nuptie facte sunt in chana galilee ꝛ erat mater Jesu ibi. Si dicam q̄ sentio patres apostolici patres deo amabiles et spectabiles domini/tanta mysteriozuz presentis euangelij maiestate tanta diccndoum numerositate suffundit̄ ꝛ premit̄ mee mētis acies inualida vt q̄d p̄mū dicā q̄d omittaz vix discerno? Cadit in me illud narratiuncule. si philocapti⁹ inuenis apud naſonem ꝛ adfontem inopez me copia facit. Ecce super in ipo meditationis mee secreto dum presentis euangelij verbis intenderem apparuit ipsum velut fons illimis ꝛ nitid⁹ fōs

vite verbū dei in excelsis. ⁊ q̄ preterea speculum quoddam purissimum sine macula. tersissimumq; ⁊ tale quale dicunt aliq̄s esse ꝓspectiui in quo relucent ex vnius cor ponis obiectu quattuor imagines speculo non fracto. Elisa est nempe mihi respicientis sacre scripture facies quasi totidem de corpe virgines/filie celestis sapie quarū nomina et officia quidam metro comprehendit dicens. Littera gesta docet quid credas allegoria. Moralis quid agas quo tendas anagogia. His itaq; quattuor imaginibus insignitur fons ⁊ speculuz sapientie diuine/his quattuor facibus ornat in vtro testamento sacra scriptura sicut figurat. Ezechielis visio in animalibus et in rotis. Hec nempe duo testamēta sunt velut si sit rota in medio rote. Allegoria fidē/anagogia spez/moralitas charitatē. Ista simul tria hec docet ⁊ edificat. Prudentiaz allegoria in fide. Fortitudinem anagogia in spe. Tēperantiā moralitas in charitate. Justiciaz littera sub appropriatione quadaz tradit. Sapientia em̄ cuius sunt filie/sobrietatez ⁊ prudentiā docet ⁊ iusticiam ⁊ virtutez. i. fortitudinē ait sapiens. Queret aliq̄s quorsum ista ⁊ quid obscurum hoc sibi velit exordium respectu thematis huius Nuptie facte sunt in chana galilee ⁊ erat mater Jesu ibi. Dicam vt potero diuersas siquidez nuptias intuitibus mee ꝓsiderationis opponebat quadruplex ista species expositionis sacre scripture/quasi tetras virginalis suadens vnaquaq; virgo quatinus de sutis nuptijs primum et potissimum habere tur verbum.

Littera corpales nuptias.

Allegoria spūales ⁊ sacramentales.

Moralitas sensuales.

Anagogia eternales obiectebat

Dicebat littera corpales nuptias honorabiliores esse quas dns hodie signorū suorum exordio sua q̄ ꝓsentia cū matre ⁊ discipulis honorans cōsecrauit/quarum fuit prior institutio in paradiso terrestri. non dum innocentie statu depdito/quando ꝓphetauit patriarcha primus adā ꝓpterea relinquet hō patrem suum ⁊ matrem suā ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erunt duo in carne vna ⁊c. Per quas nuptias implet mundus obediendo prime iussioni. Crescite et multiplicamini ⁊ replete terrā. Dic igit tu p̄dicaturus quales hodierne ⁊ qualiuz psonarum fuerint nuptie? ⁊ si Johannes euangelista put opinati sunt aliqui q̄ ratione potuit dici virgo si nubere disposuit? Cur ibi fuerit mater iesu que vagant q̄ misceri cū ludentibus nō noverat? Cur illic inuitati Jesus ⁊ discipuli/quibus sobrietas ⁊ mox granitas erat amicissima/⁊ quales discipulos cum nō dū p̄dicaret/hēbat. Nunq̄d virginalis Marie spōsus ioseph interfuit? si non/que ratio? si sit/cur tacetur? Cur velut auftere/respondit iesus matri verecunde petenti ⁊ dicenti. Vinū non habent? q̄d mihi ⁊ tibi mulier nondum venit hora qualis erat illa christi tāq̄ aliquatuti fati necessitati tenereris. Expone preterea quale fuerit vinum illud et qualiter ex aqua factum. ⁊ si rubeū fuit iuxta illud. Que rubescunt ydrie? Cur vinū bonum et ita inebriatuz ꝓpinauit cōuiuis Jesus/qui postmodū iussit vt nō grauarent corda nostra crapula ⁊ ebrietate? de qua tamē ebrietate loquit hic ad sponsum architriclinus quasi nō reprobet eaz in quibus sz suaderet. Omnis homo primum bonū vinum ponit ⁊ cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est ⁊c. Rursus habz questionem si nuptie Joseph ⁊ marie fuerint tempore suo hodierno more indeoz ⁊ pene oigentiū solenniter celebrate quod vtiq; faciendum esse videtur. Nō em̄ fuit clandestinum matrimoniū sed legittimū. Itaq; ioseph post desponsationem Mar. e in bieni salē primo suscepit eā. Postmodum i familiarem̄ quictū more gentis sue secundo/de ide tertio p̄annūciationē angelicā ioseph sup ea certificatus a Maria ⁊ ab angelo in somnis fecit iuxta textū euangelicū sicut p̄cepit ei angelus ⁊ accepit mariā cōiugez suam. accepit intellige ritu solenni nuptiarū que acceptio dicat̄ ꝓuentio illa/de qua matheus. Antequā cōuenirent inuenta ē. nō dubium. quin a Joseph/habens in vtero de spiritusancto. Non quidem ex vteri tumore cognouit hoc Joseph eorum honore saluo qui oppositum scripsisse et pinxisse videntur. Quid cū scandalosius appa-

misset iudeis conuenientibus ad celebrita
tē nuptiarū ¶ Marie q̄ videre tumescētē ei⁹
vterꝫ. Sed hec in epistola quadā sup cele
bratione virginalis coniugij Joseph ⁊ ma
rie latius notata sunt. ꝓ postremo quare di
citur hoc initiū eē signorum que fecit Je
sus. nunquid ante caruisse miraculis. nun
quid ocios⁹ fuisse credendus ē? ¶ Lit
tera virgo semp integerrima q̄ semp ve
rissima/ceteris autoritate prior/qua vacillā
te relique nō subsisterēt ꝙquirere suadebat
hec ⁊ similis/dū sorori eius allegoria ꝑfun
dissimo intelligētie spiritu plena subintu
lit. ꝓferende sunt (crede mihi) spūales sac̄
mentalesq̄ nuptie que sunt xp̄i sponsi ad ec
clesiam sponsam quarū fit coniuiuiū ī tem
plo ecclesie. cōmunione panis ⁊ vini in sa
cramento altaris/he fuerunt initiate in pri
mo istanti incarnatōnis ī thalamo vteri v̄
ginalis/ratificate in instanti mortis christi
p aquaꝫ et sanguinem. ⁊ consumabunt in
instanti eternitatis p felicitatem ꝑpetuam
Unde sicut res pfectior est q̄ sit signū eius
sic has nuptias dignior es eē q̄ corporales
fateri necesse ē. Unde quid dicit apl's sō cor
poralibus nuptijs audi. Sacm̄ inq̄t hoc
magnū ē signū /signū. s. rei sacre sed qualiē
⁊ quō? in xp̄o dico ⁊ ecclia. ꝓfiguratur cele
briter hec desponsatio in solennitate dedi
cationis tēpli materialis/ ⁊ exprimit a Jo
hanne in Apoca. dū dicit se vidisse hierl'm
nouā descendētē de celo tanq̄ sponsam or
natā viro suo. ¶ Qualiter aūt matrimoni
um ade ꝓ statu innocentie si nō peccasset:
quō ꝓterea v̄ginale coniugium Joseph ⁊
marie nunq̄ cōsummatū ꝓsignauerint sa
cramentaliter matrimoniū xp̄i cū ecclia do
cere patus sum dicit allegoria/si ⁊ dū studi
ositas speculatrix familiar⁊ nostra quesine
rit. Pausare videbat allegoria dum verbū
sumpsit sorori eius moralitas prudentissi
ma ⁊ tota ꝑm nomen suum mōigera sua
dens cōmemorari debere nuptias sensua
les. Nō quidē vt exerceant (ꝓcul hec im
pietas) sed vt fugiant ab hominibus/que
in abominabili ꝓstibulo ꝙcupiscentie/et ī
volutabro luti carnalis fedissimo spurcis
simoq̄ fiunt/dū otrahit animalis hō cuꝫ
sensualitate seu concupiscētia sensuali. In
itiatus aūt matrimoniū hoc adulteriuꝫ in

illecebrosa cogitatione. Ratificat in cōsen
su vo vel interpatiuo Cōsumat in opere
voluptatis libidinose/q̄ feda est que defor
mis feralis ⁊ sordida/exosa tandez ꝙpeno
sa. Propterea singulariter ꝓcepit Jsaacia
cob filio suo ne acciperet vxorē de genē cha
naam. Chanaā interpretat erubescens. et
quid erubescendum queso magis ipa libi
dinum vili voluptate cuius sunt exitus do
diosi tristes ⁊ amari qui plus aloes quam
mellis hñt figurat hoc nobis Amon qui
nimio amore sororis sue Thomar succen
sus/ ꝓcurauit eius cōcubitum sed nefario
opē consummato audi quid sequit̄/ ⁊ exo
sam habuit eā. ita vt maius esset odiū quo
eam oderat. amore quo eam dilexerat. fu
giendas igitur doce tu nuptias istas inqt
moralitas. quoniā euenit semp in eis illis
machabeox Cōuerse sunt nuptie in luctā
⁊ vox musicox ī lamentū. Ecce tñ q̄ reple
uerūt mūdū sordib⁹ suis qñ corrupit oīs
caro viā suā ita vt que in acto ⁊ quasi occ
to fiunt turpe sit dicere. ita vt vix etiā in cō
fessione possint extorqueri nisi obstericam
te manu dñi coluber tortuosus extrahat a
corde. Cur eñ zodoma interpatat muta. ni
si ꝙ mutos sine ꝓfessione ꝓfuerit ꝑpetra
re in stagnum sulphuris ardentis/cuius fu
mus tormentox ascendit in secula. Vas a
puero nuptias sordidas libidinis execrat⁹
Anthonius suspirauit/cū ps. Quis dabit
mihi pennas sicut columbe ⁊ volabo et re
quiescaꝫ. Ecce elongaui fugiens secure sa
ne sicut Joseph ꝓcacem fugit egyptiam ⁊
mansi in solitudine. ¶ Ad hāc de Antho
nij solitudine cōmemorationem qui tor
ens ī anagogicos raptus ē mētis exces⁹
exosa est quarta sorox anagogia nil mora
le sonās ⁊ dīnā in facie monstrās origine.
hec ad celestia libras oculos tracto ex imo
pectoris deuoto suspiria/suggerē/mihi vi
debat ⁊ dicere. Eia quid hesitat anim⁹ tu
us/qđ facillat dubius an in prioribus nu
ptijs/vel in meis plus habeat insistere ser
mo tuus. Certum tenē nuptias meas eter
nales esse de quibus ī matheo. Venit spō
sus ⁊ que pate erāt intrauerūt cū eo ad nu
ptias. Et clausa est ianua. Et in Apocal.
Gaudeamus ⁊ exultemus ⁊ demus gloriā
deo q̄ venerūt nuptie agni ⁊ vxor eius ꝑpara

uit se ꝛ datū est illi vt opiat se bissinū splen
dens et candēs. bissinū em̄ iustificationes
sunt sanctoꝝ. ¶ Sequit̄ beati q̄ ad cenā nup
tiarū agni vocati sunt. Audi tu recogitās
emplo Anthonij cuius interp̄tatio sonat
sursum tenens. Sed qui em̄ ad cenā agni
vocati sunt, ita vere bī/si tm̄ vocat venire/
vel nō tardauerit vt fatue virgines, vel nō
contempserint sicut ille/qui emerat villam
mundane vanitatis, alter iuga boum terre
ne curiositatis, alter q̄ duxerat vxorem de
qua nunc soror moralitas loquebat̄ pessi
ma/que est cōcupiscentia carnalis volupta
tis. ¶ Ita est ꝙ mea fidē (subintulit confe
sti moralitas vt erat acris in vicia) hec car
nalis voluptas pessima est meretrix. Figu
ram̄ Dalila seductrix. que sampone acce
sis/acrelicto eo p̄fida p̄tinus copulata ē al
teri viro. Ubi igit̄ nec vt spero fidē aliquaꝝ
in tali cōiugio carnalis ꝓcupia ꝓtrahit ad
interitum. Sed neq; ibi sacm̄ est sed exec̄
mentū. i. execrāde rei signū. s. adhesiōis aī
me cū demone. Neq; ples deniq; quoni
am qui tenet eam iuxta verbum Job pas
cit stenlem que non parit. Porro deficat vi
rum deuote compunctionis in nuptijs e
ius quia non est mater Jesu ibi. neq; voca
tur Jesus cum discipulis suis ad eas/ sed
nec vocatus interesse digneret. nimiruꝝ si
fugit eas Anthonius. ¶ Loquebatur hec
moralitas dū visa est anagogia parū p̄ser
te molestē ꝙ suam de nuptijs eternalibus
oratiōē interrumperat. Dor etiā lr̄a. morꝝ
allegoria contendere parabāt (vt ita loqui
mur humano more) altera alterā p̄munire
loquitura p̄ius vnaq; de nuptijs suis
integro p̄fectoq; sermone. ¶ Tūc ego qui
eciā p̄cor interi vos germane diuineq;
sorores. Nolite tumultuari. nolite ꝓtēdē
re fortassis dicendoꝝ ordo turbet̄. nihil e
gre tulerītis satis id mihi fuerit hactenus
vos revelasse oculos meos vt ꝓsiderarem
mirabilia de lege dñi. Diaduerto quippe
velut vnā eē faciem oīm vestꝝ/qm̄ nuptie
tue corpales o lr̄a significāt ꝛ sacramenta
les ecclie et spūales gr̄e. ꝛ eternalis gl̄ie. ex
quarū pulcerrima puritate patet execratio
nuptiarꝝ sensualiū quales iure suo detesta
tur moralitas. ¶ Curs⁹ allegoria manudu
cit ad anagogiā ꝛ adtrāqꝝ lr̄a moralitasq;
subseruiunt. Sil'r videre est in singul' fa
cebus vestris. Relucet attamē peculiariter
in littera/facies hois quoniam solus inter
animalia/litteris ꝛ hist⁹ijs vti nouit.
¶ Relucet in allegoria facies leonis ꝓpter
fortitudinem illius quā edificat fidei. non
ne leonina tibi videt̄ ista fortitudo que vi
cit mūdū/hec tm̄ est victoria que vincat mū
dum fides nostra. ¶ Relucet in moralita
te facies bouis ꝓpter tpantiam ꝛ domabili
tatem laboriosam quaꝝ docet mos. ¶ Re
lucet tandem in anagogia ꝓmptissime faci
es aquile supeminēs qm̄ edocet per spem
ad celestia leuare sursum corda. ¶ Cōpre
sa est his auditis sororia quelibet discepta
tio filiarꝝ sacre sapientie que sue sunt quat
tuor exponendi scripturam sacram modi.
Age vtere inquiunt deinceps pro arbitrio
tuo nobis oībus et singulis aberit liuor
omnis. neq; subortietur murmur vllum.
Deduc vt libuerit verba thematis tui. nu
ptie facta sunt in chana galilee. et erat ma
ter Jesu ibi. ¶ Ast ego patres sapientissi
mi. p orthodoxi ꝛ honorabiles domini de
creui mecum plus de reliquo ꝓcedere iux
ta doctrinā allegorie. que quomodo credē
dum est instruit ex his que littera tradit eē
gesta. Douet p̄apue consideratio sacrosā
cti huius generalis concilij representantis
eccl'iam quā in fide desponsauit sibi x̄pus
De quo Johannes baptista/qui habz spō
sam sponsus est figuratus in sole qui ē tan
q̄ sponsus ꝓcedēs de thalamo suo. Hic
sponsus omnia condidit omnia reparabit
ꝓpter coniunctionem nuptiarum istarum
Nam ꝓpter nos homines et ꝓpter nr̄am
salutem descendit de celis. ¶ Propter quā
ꝛ alias ratōnes. dictus est etiam a philoso
phis homo finis omniū sub deo. Initiā
tur aūt he nuptie p gratiam fidem ꝛ spem
in presenti de futuris bonis. Ratificantur
p adeptionem prime stole in animab⁹ san
ctis. Consummabunt̄ in die nouissimoꝝ
possessionem stole duplicis anime ꝛ corpo
ris. Vel dic aptius ꝙ matrimoniuꝝ istud
initiatū est in promissione facta sanctis pa
tribus. Hinc dicit̄ in Apocalip. Q⁹ agn⁹
occisus est ab origine mundi. Ratificatuꝝ

fuit in incarnatiõe qñ verbũ caro factũ est ¶Consummatus in passione postq̃ rps dixerat. Cõsummatũ est. Unde Augustin⁹ Nubit spõsa dñi spõsus monẽ figurat h° ena ō ade dormientis latere formata. ¶Deret aliqs ql̃e q̃uiniũ hñt de nuptie. Habẽt q̃si prandiũ matutinũ in q̃uinio eucharistie vbi est vinũ aie punissimũ sanguis rpi q̃uersiõe mirabili. Ün. Banid exultabunt dus i figura gl'iabat parasti i ꝓspectu meo mẽsam. Sequiẽ 7 calix meus inebrias q̃z preclarus ẽ. Habent cenam vespertinã indeficientem in conuiuio celestis glorie vbi beati sunt ꝑut allegauit anagogia qui ad cenam nuptiarũ agni vocati sunt. Conformiter hoc ad legispitum dicentem christo Beatus qui comedit in regno dei. vbi etam vinũ bibetur nouũ teste christo. dum torrente voluptatis tue potabis eos domine. ¶Pergebat meditatio cordis mei allegoria dnce latius disserere de nuptijs istis ecclesie ob reuerentiã huius sacrosancti generalis conalij dum affluit studiositas speculatrix vna ex ancillis sapientie familiari dilectione sibi gratissima. Hec tota videbat alacris et leta. eam quippe nouiter introduxerat rex et architriclinus in cellam vinariam. de qua proclamans inuitat sapiẽtia bibite amicꝫ 7 inebriamini charissimi. Istic biberat studiositas sobriam ebrietatez spiritus que more suo multa cõquirẽs/nominatim super his nuptijs hodierne diei nũc a littera nunc ab allegoria nũc a moralitate. nunc ab anagogia i modum tetralogi. ¶Stetit tandẽ magis quoniam ita me velle cõspexit in allegoria. cui verbum dirigens dicinquit o doctrix optima. Primum quibus adornata est donis ecclesia sponsa a christo suo? Deinde qualis est habitudo christi sponsi ad ecclesiaz sponsam? Iterum viceversa qualis est habitudo sponse huius ad sponsum suum. 7 ad eius vicarium quem appellamus summum pontificem? Amplius quarto/quali 7 qua vtiliter deus carnale coniugium voluit huius spiritualis signuz esse? Subinde quo pacto moralis ecclesia spirituale significat/sicut mutuas sibi laudes 7 nomina communicent? Demum sexto quibus modis 7 locis sacre scripture figurant hec nuptie christi 7 ecclesie. Quibus expeditis pergam ad reliqua. Uerũ recte ammones o religiosa deuotõ celebritas est hodie gloriosissimi 7 toto orbe famatissimi patris thonij cuius vita tot admirandis ornata virtutib⁹ fulsit vt magna sit institutio magnum exemplar et forma bone vite ꝑficere. Anthonium scire quis fuerit. Quamobrẽ interseras preco: non dicaz omnia (hec ita ꝑfieri nequit) sed vel pauca laudum suarum preconia/vt in tali filio glorificet mater ecclesia in cuius mirificationem manifestauit gloriam suam/christus sponsus ecclesie. ¶Habet sao littera gestorum suorum questiones nõ inutiles nec infimas. quas perscrutatura sum ego studiosissima 7 duz vacauerit. sicut de comparatione vite solitarie 7 heremitice cum laudibus sanctis ad cenobicam. 7 vite actiue ad contẽplatiuam 7 ꝑlatice ad religiosam. Si btus anthonius sacerdos fuerit. Si subiectus thonius sacerdos fuerit. Si subiectus 7 minor dine hierarchico prelatis maioribus 7 minoribus sicut tradere videtur Dyonisius in ecclesiastica hierarchia. Habet ꝑinde dubium si discrete sumitur heremi solitudo feruore nouitio qui est sicut vinum nouũ sine spiraculo. Nec enim reprobasse videtur sancti patres/quoniam plurimũ habet vita solitaria aduersarie et impugnatorie temptationis: ꝓut ex his q̃ passus es didicisti. O athleta strennuissime sacer antoni nunc in flagellatione etiam visibili demonum. nunc in mille insidijs astutijs infallibilium suarum. sup quibus astutijs infallibiliter agnoscendis 7 diffinitiuis si dabilis est ars certa dignum est inquisitione. Habet rursus questionem littera de hypocentauris 7 satyris. Satyri sunt qui pedes habent caprinos. frontem cornutaz nares adunicas. hos inuenisse memoratur beatus thonius dum ad visitationẽ primi heremite Pauli solus ꝓgeret per vastam illam heremi solitudinem. dij fuerint vel bestie vel monstra heremi. vel calodemones. autacademones/iuxta platonicorum locutionẽ. aut homies. suadetur hoc vltimũ/quoniam ipi stridore quodam frendẽtes fecerint christum credere confessos Hieronymi refert narratio. ¶Sed his interim 7 similibus silentio ꝓssis questionibus/illo ꝑ

tas ois quo sanctificata es ordie/o allegoria. Os annues ipa/delector inquit in primis o studiositas cultrix sapientie. q fidei religionē q deuotionē tuā. q zelum sciē dosa loquendi/vides. Expediā de propositis quātū dabitur. Reliqua vero que iaz apud me dictata teneo scriptis interseram adornata est dotibus ecclesia sponsa a cri-
ho sponso suo. Et dotes offert in munere
¶ Offert se dos ingis secunditatis. ita vt nō deficiat vsq in finem generatio sua Ju-
¶ Habet igitur prima questio tua quib⁹ uit hoc christus. Amen quippe dico vobis non pteribit generatio hec donec omnia fiant. loquitur de apostolis q discipulis quibus q ascendens in celum dixit. Ec ce ego vobiscum sum vsq ad consummati onem seculi. ¶ Dos altera est plenarie potestas rante sicdem si credis Augustino q vtile fuit habere talem sponsam iure nuptialis copule. ¶ Habet licet summ⁹ pontifex plenitudinē potestatis. ecclesiastice sub ecclie ordinatiue regulatiue q suppletiue/ sup singulos de ecclesia nihilomin⁹ habet ecclesia sinodaliter cōgregata plenitudinē potestatis etiam sup papā ordinatiue fgulatiue et suppletiue. que verba quomodo sint accipienda. tractatulus quidaz nuper editus pandit. qui pdict in publicum magis ad eraminationem q determinationē magisq ad elucidationem veritatis q oī tationem vanitatis: q huis vltra multiplicare sermones quid opus est super ea veritate cuius decisio clarissima solidissimaq fa cta est p hoc sacrum concilium cui nō licet obniti/nec iam in argumenta deducere/ quoniā disputationum q argumētationū q euasionū friuolarū nullus vnq̄ est finis sed casus assiduus in errores absurdos insanos q impios. Vere q graviter ecclesiastes intonuit/qa cito nō pfert cōtra malos iudicia. illi hominū absq vllo timore ppetrant mala. Numquid non ideo sacre huius sinodi Constantien. impugnant inditia in spiritusancto legitime cōgregata ge-
nerale cōcilium faciens q ecclesiam catholicam militātem repsentans. ptātem a christo immediate habet/cui qlibet cuiuscūq̄ status vel dignitatis etiā si papalis existat obedire tenet in his que ptinent ad fidem q extirpationem dicti scismatis/ac generalē reformationē ecclie dei in capite q in membris. Item declarat q quicunq̄ cuiuscunq̄ status vel dignitatis etiā si papalis existat q mandatis statutis seu ordinationib⁹ aut preceptis huius sancte sinodi q cuiuscunq̄ alterius concilij generalis legittime congregati sup p̄missis seu ad ea ptinentibus factis/vel faciendis obedire contumaciter contempserit. nisi resipuerit cōdigne penitentie subijciat q debite puniat etiam ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrendo
¶ Hic veritati fundate supra petram sacre scripture quisq̄s a ꝓposito detrahit cadit in heresim iam damnatam/quaz nullus vnq̄ theologus marime parisien. q sanctus asserit. vidi nup sanctū Thomā q bonauenturā hic reliquos libros nō habeo/dāt supremā q plenam summo pontifici ptātē ecclīasticaz recte ꝓcul dubio. sz hoc faciūt i compatione ad fideles singulos q pticulares ecclesias. Sū autem cōparatio facēda fuisset ad autoritatem ecclesie sinodalie cōgregate subiecissent papā q vsum potestatis sue. eidem ecclesie tanq̄ matri sue cuius legem dimitti non debere tradit sapiens tanq̄ pteras regule vel legi directiue q regulatiue infallibiliter cui se submittere tenetur omnis frater peccabilis de ecclesia/cui⁹ autoritatē q iudicia si nō audierit frater. quilibet etiā papa qui nobiscum dicit pater noster audiatur quid iusserit omni catholico christus/sit tibi inquit sicut ethnicus q publicanus. i. excommunicatus Hec hactenus. alias plura si dabitur. ¶ Notauit insup tertio ecclesiā xps/ ampla temporalitate nolens eā obprobriose mēdicitati subditā esse/neq̄ cōtemptui/absit. Vera sit illa ꝓdicatio q mendicitas est solum vel ꝓcipuum mediū fecundandi ecclesiam/per semen verbi dei/quia diuitie inquit suffocāt semen verbi. Nō vtiq̄ diuitie/que corporales sunt sed cura diuitiarū nimia pungēs q lacerās. adulatrix q abitiosa que si cadat in mēdicitatē nō aliud testimoniū q̄ experientie mētiri nescientis exquirat ¶ Quid quarto q dotata est ecclesia in filijs q in

L

edificatōnē corpis sui. tot sacramentis tot virtutibus moralib⁹ ⁊ theologicis/tot donis/tot beatitudinibus/tot fructibus spiritus/ tot gratijs gratuitis a spiritusancto suo distribuente vnicuiq; prout vult. Nā alios quidem dedit apostolos alios ꝓphetas. ¶Adde quinto q̄ affert ad nuptias istas vnusquisq; filiorum ferculum suum simbolum suū ⁊ encenium suuz prout iocundo satis nec inutili studio descripsisse legitur Cypr̄ianus de nuptijs sacre scripture. Sed hāc vnā pro p̄senti inuenimus dotē/q̄ ⁊ ꝓposito nostro ⁊ euāgelio quod tractamus ⁊ Anthonij laudibus videtur accommoda. Hec dos est vini bonitas. tristes certe viderentē nuptie/ si vox ista ingrē insonaret. Vinum non hñt. Voluit hoc sponsus ecclesie christus/sed aquā conuertit in vinum/et manifestauit gloriam suā.

¶At vero puā hāc nec reputādā fortasſis ecc'lie dotationē. sed bibulā ⁊ ridiculā existimabis o studiositas/si vel nescieris vt̄ animaduerteris p̄ciosissimas vini de quo loquimur proprietates. Neq; em̄ de vino materiali q̄ inebriat ⁊ ꝯquo est luxuria literaliter hic loquimur. De quo Sapiens/ multos exterminauit vinū Sed spirituale ac theologicum vinum intelligimus prout sus optimū iocundissimū ⁊ sanatiuz hoc est vinū sacre scripture ad quod inuitat sapientia. Venite inq̄t comedite panez ⁊ bibite vinum. cuius vini fortitudinem ex effectib⁹ suis quos decē inuenimus positos in Esdra si mystice loq̄ libuerit colligim⁹. Vbi primus trium iuuenum dixit fortevinum. ⁊ q̄uis subdiderit aliuſ. fortior rex/ ⁊ tertius fortissime mulieres. ¶Veritas tñ est q̄ super omnia vincat p̄apue veritas fidei de qua Johannes. Hec est victoria q̄ vincit mundū fides nostra. Vincere mundum ꝓfecto nō est parua victoria. Sancti vero per fidē vicerūt regna/ fortes facti sūt in bello/castra verterunt exterorum. ¶Et quoniā prout antea notatum est/dies hodie celebris agit̄ de gloriosissimo mr̄is ecclesie filio/beatissio Anthonio/victore strenuissimo. Placet ex opibus eius que tradidit nobis littera/q̄ p̄terea moralitas nouit ⁊ docuit/que tandem anagogia pro fecit ducēs eū sup excelsa placet inq̄ etiā exēplum inducere p se sufficientissimū etiaz si aliud deesset quo fortitudinē vini huius salutaris ꝯcludere fas nobis est. ¶Fortitudinē sapientie ꝓcludere fas nobis est. ¶Fortitudinē sapientie ꝓcludere fas nobis est. ¶Fortitudinē sapientie ꝓ

homilibus consentiens. Hec omnia operatus est vnus ⁊ idem spiritus in Antho-
nio quē figuraliter vidit Johannes ī apo
calipsi filium ecclesie raptum in celum a fa
cie draconis. de qua q̄dem ecclesia premit-
titur signum magnū, apparuit in celo/mu
lier amicta sole iusticie/⁊ luna toti⁹ muta-
bilitatis sub pedibus ei⁹/⁊ in capite ei⁹ co-
ronā stellar. xij. que sunt vl. xij. apli. vl. xij
amicali fidei/vel vniuersitas gratiarum.

Libet hic exclamare felix ista dies tāti
patris anthonij in qua natus est. olim illu
strissime memorie Philippus dux quon-
dam burgundie princeps pacis prudentis
simus memorandus cū reverenti semp su
spirio. nedum mihi sed toti gallie. immo ⁊
ecclesie. p̄dicauj sepenumero parisi⁹ in hac
die natiuitatis sue dicens inter cetera/diez
hāc celebrem eē/sibi debere nō. quia natus
erat/mundū filius ire de matre que con
cepit eū in peccatis/maledicenda pot⁹ exē
plo Job ⁊ Jeremie. Recolenda vero dies
hec. q. baptismi regenerationem q̄a natus
est denuo meruisset. q̄a rursus patronum
talem ⁊ tantū quasi peculiariter dedisse in
animi sui deuotione dominus deus nost̄
profuerit tibi ⁊ nunc tua hec deuotio p̄-
cepsillustrissime ad salutē anime ꝓpetuaz
profecerit insup ad inclite posteritat̄ tue
bonum ⁊ acceptum deo statum. Sic opto
sic precor. atq; desidero. sine fictionis aut a
dulationis spiritu. Testis est in celo iudex
meus coram quo est omne desiderium meū
sois quoniam ita mihi sum conscius inve
ritate pereat ergo falsitas ⁊ veritas vincat.
veritatem enim vinci falsitate/ pessima est
victoria. Unde et si iubet proximum dili-
gi deus sicut seip̄m qui vero diligit iniqu
itatem odit animā suā et seipsuz conseq̄ns
est q̄ ille primum odit qui iniquitatez in
eo nutrit ⁊ diligit/. put vidit philosophus
in ethicis tollens omnem ab impio amici
tiam/etiam cum seipso. Sed videat vn
de captus est sermo doceamus fortitudiez
vini sacre sapientie ex effectibus quos ope
ratum est in Anthonio. itaq; dr in Esdra
nunquid non in Anthonio ꝓspicue mon
stratum ē. dum ad vnicam euangelici vi-
ri ꝓgustationē ad vnam vt dicā guttam.

Si vis ꝓfectus esse vade ⁊ vende omnia q̄
habes ⁊ da pauperibus/ipe. ptinus a ter-
renis ad spiritualia/ab imis ad summa/a
visibilib⁹ ad inuisibilia/a caducis ad eterna seorsum ductus est/quoniam sedens in
solitudine leuauit se sup se vsq; adeo vt vi
uens docuerit nō esse ꝓfectā oratione q̄ne
nō ita raperetur in deum q̄ suiip̄ius neq;
q̄ meminerit. Nonne bona tibi videtur ⁊
optanda mentis hec seductio hec seorsum
ductio/quā inducit sapientie sacre vinum
Tradidit super hac mentis seductione do
ctrinas ⁊ industrias diuinus Dionysius ī
ō mystica theologia/memorabile est id qō
littera refert de Anthonio qui occurrente
sole faciem vertebat ad orientem vbi tam-
diu fixis stabat suspensus mentem ad cele
stia quousq; sol oriens feriret radijs oc̄os
eius/quod Anthonius moleste ferens q̄d
impedis o sol mentem meam celestia con
templari. testis est hui⁹ anagogia seorsum no
stra/quoniaz ea duce cernebat in spiritu lu
cem. De qua Boetius: hanc quisquis po-
terit notare lucez candidos phei radios ne
gabit. Sequitē alter effectus vini nu-
ptialis ⁊ theologici/q̄ regis ⁊ orphani
facit mentem vanam/alia littera vnā. Ditez
serui ⁊ liberi/pauperis ⁊ diuitis. Tollitur
hic acceptio psonarum/quia pusillū ⁊ ma
gnum fecit deus Nūquid soli diuites euā
gelizantur? euangelizant̄ ⁊ paupes. Und̄
in Hester nuptijs dabatur vnicuiq; vinū
ꝑm magnificentiam regiam/non iuxta di-
uitias sedentium vel pauptatē. Est au
tem vanitas aliqua mala vt ibi. vani sunt
omnes homines in quibus non est sapiē-
tia dei. hanc non affert sed tollit sapientia ⁊
addit vanitatem laudabilem que ex humi
litate fundatur. quemadmodū tu felix he-
remi cultor ⁊ incola Anthoni superfusus
hoc vino sapientie tete reputasti quasi ni-
hilum ⁊ inane in cōspectu diuine maiesta
tis ex consideratione ꝓpe fragilitatis dicēs
cum psal. Ego ad nihilum redactus sum.
⁊ iterum substātia mea tanq; nihilum ē an
te te. Beata prorsus ⁊ rara vanitas huius-
modi/quā docet tradit ⁊ efficit ꝓvinum sa
cre scripture summus pincerna christus.
Discite a me quia mitis sum et humil̄ cor
de. Alioquin euenit illud de Danie cāti co

Dispersit superbos mente cordis sui. Est autem hec humilitas parens discretionis ⁊ custos/ dum non proprio quasi vano/ sz sanctorum patrum credit iudicio. De qua discretione salubertimū est Anthonij documentum conclusum ex mutua patrum collatiōe q ipa est directrix aurigaq; virtutum/ qua derelicta virtutes cetere/ vix aliō opantur nisi precipicium casum vel interitum. Hinc est illud Anthonio missum celitus oraculū/ dum aspiciēs mirabiles mūdi laqueos exclamasset. Domine quis euadet illos? Responsum est humilitas/ conformiter ad illud psal. Humiliatus sum ⁊ liberauit me. ¶ Sequit̄ tertius effectus vini quod loquimur/ omnem mentem confortit in secunditatem ⁊ iocunditatem/ tia id ipm in Augustino meminimus. Hoc in Anthonio tradit littera fuisse/ quez nō prius cognitum nouiter aspicientes agnoscebāt inter ceteros patres ex quadā angelica vultus iocunditate/ et frōtis oculorumq; serenitate quemadmodū cernere est carnaliter/ q homo potus vino bono fit hilarior atq; iocundior/ ⁊ vt apud comicum est videtur aquile iuuentus. Propterea inbz in mysterio Salomon merentibus et his q in tristicia sunt dari vinuz. ¶ Quo arca subdit̄ quartus effectus/ ⁊ nō meminit nec nō meminit omnem tristiciā et debitum. Quo pacto sic? certe quoniā vinū illud letificat cor hominis/ ⁊ exclamare facit cū ppheta fm multitudinem dolorum in corde meo consolationes tue p vinum sapiētie/ letificauerunt animā meaz. Sed quid de debiti memoria vel exactoria? Audiat̄ dominus ad Job mystice loquens ⁊ de solitario/ qualium pater dux ⁊ velut initium fuit Anthonius loquitur sub onagri similitudine. Quis dimisit onagrum suū liberum ⁊ vincula eius quis soluit? Cui ōdi in solitudine domū ⁊ tabernaculū eius in terra salsuginis/ contempnit multitudinez ciuitatis/ clamorē exactoris non audit/ circumspicit montes pascue sue ⁊ virentia q q; perrrit. Preclara est ⁊ accommoda proposito beati Gregorij. sup hunc locū expositio lata. ¶ Sed ad quintū vini transeamus effectum. ⁊ omnia precordia facē honesta quippe nihil coinquinatū est vbi est sapientia nihil impurū sordidumq; est recundū. Hinc tu laceratione tuā. hinc denudatione p demonum rabidos ictus Anthonius nō erubuisti agonista fortis Anthonius Propterea nominatū est nomen tuum in orta p missionez boni Jesu inumeris mūdo. Propterea rursus dia potes martyr q tormēta ppessus es eo crudeliora quotus culentior erat tortor demon inferens ea. Spectaculū igitur put loquitur apostol? factus est angelis dei ⁊ hominibus sino demonibus nec erubuisti tanq; bene cha ys; sicut nec xps nudus crucem nec hypolitus ppriam nuditatem. neq; Hoc in misterio/ nec apostoli vel martyres erubuer vincula carcerem ⁊ ludibria. liceat hic carmen ecclesie sophicum de Johanne facti dicere iubilo cordis ad Anthonium/ q simul fuit virgo martyr ⁊ vates. O mimis felix meritiq; celsi nescius labem minui pudoris/ ppotes martyr heremiq; cultor maxime vatū/ maxime quo ad considerationes aliquas. ¶ Veniamus ad sextum vini salutaris effectuz quo debriatus homo nō meminit regem neq; magistratū. Quo ratio? plane quia facit hoiem non timere/ eos qui corpus occidūt ⁊ post hec non habent quid faciant. Perspicuuz fuit hoc Anthonio qa principibus ⁊ impatoribus tota mentis libertate rescripsit post collaudationem q credebant christum eos debere reminisci. quoniam sup se dominū habent terribilem apud omnes reges terre/ Verū quid loquimur de regibus hominibus ⁊ magistratibus cū nō extimuerit anthonius illum qui est rex sup omnes filios superbie et cui nō est potestas similis super terram qui factus est vt nullū timeret. demones enim certamina nedū non expauit. sed insultans puocauit. Tracit littera Anthonium dū adolescens impugnaret a spiritu fornicationis rogasse deū vt videret impugnatorem suū/ qui in specie puerili tetemmi pedibus suis aduolutus est quasi blandiens ⁊ supplicans. quē Anthonius mox irrisit ⁊ conspuit dicens. Absit dein ceps vt vnq; te timuerim fedissime atq; vilissime. Adulta sunt huiusmodi q strenuitatem oñdunt Anthonij ad versus principes tenebraz harū/ nec minus solertiū ho-

tonis cōtra suas insidias. Agebat id qđ alios docuit facere ꝛ qđ xp̄s tentatus e Bit/adducebat testimonia scripturaruz ad omnem actionem suā. Hoc aūt nō faciūt qui vel nesciunt vel despiciūt scripturas sa punt. aut qui eas deterioꝝ quersitate corū missima fide tenendo dubitans ait ne forꝝ te moriamur. ¶ Audiuimus de magnanimitate. Sequr̄ i effectu/septimo ō magnificentia ꝛ omnia p talenta facit lo qui. Recte p̄sus euenit hoc i Antonio cuius mens ebria vino nuptiali ecclesie ni hil pusillum/nihil vile/nihil exiguū cogitare dignata est/sed omnia de celestibus qꝝ desursum erat/loquebat instar apostoloꝝ qui vino hoc hausto repente loquebantur magnalia dei. Sūt hec p̄coꝝ magnalia mira numismata sapie terrene nō/sed talenta magna p que loq facit sapientia q de uidnez. sit hoc anagogia de anthonio cui tanta fuit bona generosi cordis elatio. q ñ dignabat adherere vel nubere sua vis ira scabilis potenti alicui nisi summo. Neq sua vis ꝯcupiscabilis nubere bono alicui nisi summo. dicens ex sentētia de uis cordis mei ꝛ pars mea deus in eternuz ꝛ iterū/mihi adherere deo bonum est. Si loquebatur igitur p talenta qđ mirandum. Si diuitias ꝛ opes hereditarias/si vas argenteū si numos oblatos in deserto cōtēp serit/nullus admireť. ¶ Sed neq mireť filiud quod seqtur octauo. Et nō memine runt cum biberint amicitiam neq fraterni tatem. Quid ita meminerint cuz dicat pincerna vini huius sponsus ecclesie xp̄s sicb venit ad me ꝛ non odit patrem suū ꝛ matrem ꝛ uxorem et filios/adhuc aūt animā suā nō est me dignus. Complenit hoc beatissimus Anthonius etiam ab adolescētia relinquens domum paternā ꝛ sororem ꝛ uelut immemor carnalis amicitie. ¶ Cui ꝓterea conuenit illud quod seqtur nono Sed non post multuz sumūt gladios qđ. tus habens in exemplū pincernam ꝛ archi tridinum vini huius dicentem. Nō veni pacē mittere in terrā sed gladiū. Veni enim

Hō separare hominem aduersus patrem suū/et filiam aduersus matrē suam ꝛ nurum aduersus socrum suam. ꝛ inimici homis domestici eius. Maledicatur a p̄pheta q gladium suū. p̄hibuerit a sanguine. Hūc gladium sumpsit ꝛ exercuit anthonius tanq̄ potens crapulatus a vino. nedum aduersus carnem ꝛ sanguinem ꝛ aduersus potestates aereas tenebrarum harum aduersus etiam paganos philosophos quos mira verboꝝ subtilitate vincebat. aduersus insuꝛ hereticos p̄sertim arianos pestiferos dum accersitus est a sua solitudine in alexandriaz ciuitatem magnam quatinus fidem beatissime trinitatis quā corde credebat ad iusticiam: ore coraz toto populo cōfiteretur ad salutem/ quod et factum est. Quamuis enim docuerit q monachi extra cellam aut solitudinem/est sicut pisces extra aquā. Euicit tamen eum zelus fidei ꝛ obedientia p̄latis ecclesie debita vt iret alexandriaz. in qua ciuitate dū p̄emeretur a turbis certatim irruentibus/ vt viruz famā nominis celeberrimū apud eos ipi vt visu cernerent vel manu tangerent/timentibus ꝛ cōpatientibus nonnullis vt molestē ferret/fertur respondisse/ mihi quidem assueto turbis insultibusq demonū/nihil affert hic populosus hominuz concursus molestie vel turbationis. Ecce quomodo contempsit hic onager solitarius multitudinem ciuitatis. Quippe tu scis o anagogia quoniam inter hec omnia tota facilitate seruabat Anthonius monitōnem ecclesie salutarem. sursum corda. responsio populoruz est. Habemus ad dominum. q habent in patinis vel ad forū. Plane sicut euenit aliquibus vt in vasta solitudīe turbulentissimā habent cordis inquietudinē ac multiplicitatē/sic ex aduerso p̄tulerat anthonio tranquillissimā cordis solitudinē i medijs etiā populoꝝ circūstrepētiū occursibus/ipa iugis exercitatio p̄templatōis anagogie coopante gr̄a dei simplificante ꝛ stabiliente mētē cordis sui. Ea demū ꝛa pax est quā xp̄s ecclie filijs liq̄t. Nō turbeť cor vestr̄ neq formidet ait Guido cartusien. ¶ Seq̄ postremo vini nuptial' ꝛ theologici mirād nimis ꝛ apō carnales incōp̄hēsibiles effectꝰ licet de corpali vino quo

tidie sit exptus. Et cuz a vino emerserint ꝛ surrexerint non meminerũt que gesserunt. Ita ꝓfecto est quoniã apostolicum exemplũ secuti q̃tumcunq; biberint sobriã ebrietatem spiritus q̃tũcunq; profecerint i virtutibus strenuus atq; magnificis ipsi ad anteriora se extendunt ea q̃ posteriora sunt obliuiscentes deputant precedentia opera nullius meriti vl̃ momenti propterea non ostentant illa sed cum Jeremia tanq̃z pannum mẽstruate verecundius abscondunt ab oculis sponsi/cuius hec est iussio. Cuz feceritis omnia que p̃cepta sunt vobis dicite Fui inutiles sumus. Et tu deus equissime quis omnia que inssa sunt/immo vl̃ pauca se fecisse poterit gloriari. Quis poterit certus eẽ. Quid nl̃ ꝓterea filij hominũ qualiacũq; fecerint eccl̃ie vino potati libenter obliuiscantur nec meminerũt q̃ gesserunt. Et hoc ẽ in p̃senti vita pfectiõis euãgelice culmẽ summum istud vere ꝛ sine fictione ex intimo mẽtis sensu cognoscere nedum proferre solo ore. Animaduerte ꝛ sensibus (hec imis ẽres nõ parua) repone quẽadmoduz paulus post egregia tot certamina post introductionẽ eius in supna fluẽta vini vite/vbi debriatus quid de vestimẽto corporis sui factum eẽt nescio inquit deus scit/oblitus fuerat tunicam corporis sui in taberna celi. proclamabat non ex fictione vl̃ mẽdacio/absit/minimus sũ apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus. Et iterum venit ds saluos facere peccatores quorum primus ego sum. Primus pctõrum tu es o Paule. Et vbi sacrilegi. homicide. adulteri. ydolatre. pfidi. vbi facinoribus ꝛ flagitijs omnib9 opplentissimi. Stat sntia/primus sum peccatorum. Quo circa meditandum est quoniã ostentare conabatur Paulo similiter ꝛ anthonio stultus p̃sumptionis spiritus laudes ipoꝝ merita gras ꝛ preconia. Respõdebat vnusquisq; sibi ipi. Quid habes qd̃ nõ accepisti. quasi si accepisti qd gloriaris quasi nõ acceperis. Tu nonne ds massa peccatrice eadẽ cũ ceteris. Tu nũquid nõ i eadem damnatione cũ ceteris. Quid igitur extollere te vis aut vales pre ceteris. Tibi gratiã multiplicem cõtulit deus. Esto neq; eẽ ingratũ esse obliuiscendo vel negando te conuenit. Sed eẽ tanto debes humiliozi ex munere/quanto te obligatiozem eẽ conspicis in reddenda ratione. Arcero nõ es sicut ceteri hominum raptores/adulteri. ieiunas bis in sabbato cũ fliqs operib9 bonis esto. Sz si tales eẽnt hominũ ceteri sicut tu/si gratias recepisset a deo sicut tu ipi pl9 in dei laudes/plus in grazacionem ferueſcerent q̃ tu/neq; inaniter ꝛ luxuriano more gloriarenẽ/vt tu/deniq; noli aliũ sapere sed time. Nunquid scis hodie quamlis nfor sis futurus. Petrus negauit ꝓpter quando latro confessus eẽt/ve tibi pauper homũcio qui nescis an amore vel odio dignus sis. Qui rursus tua quãtũcunq; bona videantur opera/qua districtione inspicentur ab illo in cuius conspectu non iustificabitur omnis viuẽs/quali preterea ne terminentur ignoras. Attendas demq; q̃ hec insensibilitas tua proueniat non ex defectu peccati. sed q̃nia totus in peccatis obtorpuisti stupidus/languens cecus ꝛ marcidus. Dejciebat. ꝛ objciebatur apud beatissimos Paulũ ꝛ Anthonium ꝛ similes qui biberant ebriã sobriam tẽ vini sapientie. spiritus arrogantie sibi increpatiõe tali ne surgentes ꝛ emergentes ebuetate spirituali/meminissent p arrogantiam que gessissent qui intra quod predixi mus est effectus p̃apuus vini theologici. Sic oblitus fuerat deuotissimus Bernardus q̃ senex in seruitio dei dum egrotaret aliquãdo gemebat ad dominum vapulem sane: quatinus miserearis afflicto qui nõ reperis in me bonũ qd̃ remuneres. Et pus meus pdidi qa pditeviri. p quo quid agam non habeo/ nisi q̃ cor contritum et humiliatum deus nõ despicies. Refert littera de Agathone patre sancto qui proximus fuit Anthonio. Hic veniens ad extrema vite stetit immotus ad celum oculis per triduum/interrogantibus eum discipulis suis/pater vbi es. Respõdit. ad tribunal iudicis sto. Et tu times pat. In veritate fratres timeo. ꝛ nõ confidis in operibus tuis q̃ sunt fm deũ interim inquit studium quãtum valui/seruare mandata dei sz homo sum ꝛ alia sunt iudicia dei. Et alia hominum propterea non cõfido quousq; venero ante euz. Ecce quẽadmodũ sanctus

Agathon non meminerat que gesserat. ¶Ceterū quid ō te dicemus. o maria pia mater iesu: que impijs p̄sens hodiernis le ḡ solis ipis sed vniuersis ecclesie sponse fi lijs misterium condonasti. ¶Quid de te dicamus ini boni communis impetrasti. ne cemus inq̄. nōne sicut p̄ceteris humilior gratie vino plenior inuenta es/ sic apud te vilior in oculis tuis extitisti/proclamās to to humilitatis spiritu cum apostolo. Ue nit deus saluos facere peccatores quorum prima ego sum. ¶Existimatō qualis sit alio rum non diffinio. ¶Ego autez istud sobrie ā absq̄ contradictione existimo credi posse nō q̄ pia mater iesu peccato fuerit vnq̄ ob noxia/vel actuali/de quo non dubitat. vl originali sicut pie creditur. sed peccasset certe si nō venisset deus saluos facere peccato res. Cuius saluatōnis ipa particeps p̄ma fuit p̄ioritate non temporis sed dignitatis excellentie. in modo saluandi ¶taq̄ dimissa sint ei peccata multa. non dico iam contracta vel acta p eam. sed est dimissio quedam peccati ne contrahatur vel agat̄ quo modo loquit̄ diuinus Bion ysius. de purgatione angelorū quā p̄terea dicat vn⁹ doctor anglicanus quem ꝓfundum scola nominat q̄ plures fiunt a deo nobis gratie p̄ uatiue seu negatie ꝓpter quas ei tenemur ad gratiarū actiones q̄ positiue/ quoniam nō est peccatuz/nō est periculū q̄ ruere nō posset homo si nō esset gratia dei p̄seruās/ p̄ueniens ¶ p̄hibens. ¶Nec obstat his que diximus illud xp̄i. ¶Cui plus dimittit plus diligit. ꝓbat ea potius et solidat. ¶Quid ¶ anima q̄to biberit amplius de vino sapientie si sate et sobrie fecerit tanto p̄spi catior est. in videdo ¶ delicatior atq̄ vinatior. ideo sane q̄ aliena peccata sola recolla. ¶ Hoc in ambrosio fuit notissimū. hoc quotidiano docet exēplo viri iusti. ¶Omittamus peccatores omittamus puros homines. ¶Nōne tu bone iesu q̄ peccatū non fecisti/deflens nr̄a facinora magz̄ q̄ vulnera tua. cū clamore valido ¶ lacrymis exaudit⁹ es ꝓ tua reuerētia. ¶Quid igit̄ putādū est fieri dū talis aliq̄s sanctus peccatuz aliq̄d videt̄ sibi/crede mihi q̄ nō est dolor sicut dolor suus: pudor sicut suus/ et fetor ¶ horror sicut suus/ hinc despicit se. abominatur. se excandescit aduersum se factusq̄ intolerabilis ¶ odiosissim⁹ sibi. flagellat se: rugiens a gemitu cordis sui. ¶Non ita peccatores sceleribus ¶ flagitijs omnibus plenissimi/quorū sensus spiritalis vel obstupuit vel obtorpuit vel penitus emarcuit. ¶Uis tale vinū cognoscere. lege i lege quid dominus in apocal. mandat angelo leodicie q̄ neq̄ calid⁹ erat nec frigid⁹ sed tepid⁹. ¶Dicis quia diues sum ¶ locupletatus ¶ nullius egeo. ¶Ecce virum sanctū in oculis suis virū memorem operū suorū. ¶Sed quid sequit̄ intelligez. ¶Et ne scis quia tu es miser et miserabilis ¶ paup ¶ cecus et nudus. ¶Accipite narrationem in tanta materie seueritate iocū dā. ¶Erat mulier inclusa: cui subseruiebat p fenestrellā quedam ancilla ¶Conueniebant alij multi/ps ex curiositate/ps ex deuotione/ps ex miseratione. Audierat fortassis hec inclusa q̄ iustus in principio accusator est sui. ¶Erat ei mos demisso oculis/rauca ¶ exili voce cum singultibus suspirijs ¶ plangore se peccatricem accusare se indignam videre lumen celi/p̄ multitudine iniquitatū suarū. se ꝓpterea reclusā esse/audiebat ancilla frequentius hos ⁊monēs. ¶Contigit tandem aliquando venire quosdam ad locū illū/quibus petentibus q̄d domina sua hec bona mulier reclusa faceret: ¶Respondit ancilla/sustinete paulisp q̄ puto q̄ quiescat/inter loquendū vt fit q̄si uerūt ab ancilla quid ei de domina sua videret: ¶Quid vultis dicam vobis/hec ē pessima peccatrix pessima oi q̄s terra sustinet. Subaudiēs hūc ⁊monē reclusa/exilijt ō repete furēs ¶ insanies/metuis vilissima mētis venefica. ¶Ego bona suz mulier. ¶Porro ancille nō defuit vafra et acuta respōsio ¶Oro q̄ vestram fidem o domina/ ne turbemini/existimabam vos hactenus vera dixisse. q̄ eratz maxima peccatrix. ¶Quid respondet et domina non habuit nisi q̄ est q̄ se neq̄ter humiliat. ¶Et iterez. ¶Est qui corde loquit̄ ¶ ore. ¶Redeam⁹ ad anthonīū quem non meminisse arrogant̄ eorum q̄ gesserat in ebrietate vini nuptiar̄ ecclesie conijcimus tum ex multis que littera tradit/tum ex hoc q̄a moriens celari vo

fuit sepulcꝝ suū/fecit hoc ex humilitate. q. d. deo q̄ laudat ab hoibus vituperante te ñ saluabit ab hoibus dānāte te. ¶ Voluit igi tur ab hoibus gl̄iaz q̄ est putredo ⁊ vmis noluit sepulcꝝ suū egyptiaco ritu venerari p⁹ morte. Verū aliter p̄uidit q̄ humilia re spicit deus/immēsa illū put cemere est tu mulauit gloria. O felicem dixerim Vien ne ⁊ Burgundie regionē que venerandis h⁹ corpis sacro sancti reliquijs decorat. O felices qui reliquioso et peculiari quodam tanti patris obsequio dedicari meruerunt ¶ Quid q̄ glorioſissimus iste sanctus po tentissimus in miraculis p̄sertiz sup obses sos a demonijs/simplicitatē humilē et no cuam in discipulo suo paulo rusticano tā tum coluit tātum veneratus est vt ad eum remitteret energuminos difficilis curatio nis/se nō ad hoc p̄m deputatus ydoneum. O ecnonne grādis humilitas viri tāti/cu ius vita omnis fuit ascendendo de virtute in virtutem/per centum, ⁊ quattuor vel eo amplius annos. ¶ Erant qui sobrietatem a carnibus/castitatem veneris nō vtentē cri minanē abbreuiationis vite. immo ⁊ quā doq̄ mortis causas esse in religione viuēti bus. ⁊ p̄roinde notetur hoc ⁊ maneat alta mente repositū. nemo tā pctōr es qui non venīā p̄seq̄/qui nō saluari posset si p̄uersio onē haberet ad deū paucula tpe vel mōm to qualem velut assidue p tot annos habu it anthonius. ¶ Ex quo ꝑpendite q̄tus i eo fuerit cumulus meritoꝝ in via/ q̄tus mō p̄mioꝝ in patria. O viri num p̄cellet vinū qō sic cogit facere. vl̄ put hz altera lra. O viri num p̄celletvinū qō sic cogitat facē sic Anthoni⁹ hoc est vinū diuine sapie/vinuz fidei. Nō illud ifame qō fabulā ⁊ puerbiū fecit i hoc p̄alio sed vinū fidei p̄cioſissimū quo dotauit ecclesiam xp̄s sponsus suus i nuptijs hodiernis si ad mysticū sensū tra duxeris. Quod iuxta p̄missa ⁊ tanti patris Anthonij certissimū documentū/si rite p pinatū fuerit nō i aureo calice babylonis terrene animalis ⁊ dyabolice sapientie ꝑ traditiones hoim veritatē in mendatō de tinentium/si pia cum sobrietate bibituz er titerit/mentes potātiū seducit primo. hoc est seorsum ducit. quod humiliat. quod as secuerat/qō iocundat qō honestat qō dat magnanimitatē/quod confert magnificē tiam/quod tollit amicitiam noxiaz/qō at tulit instrenuitatē mirabilem. Et tandem posteriox cogens obliuisci extendere sp in antenota mentes facit. Erubescant igit detractores sacre scripture qui vinū suū miraculose ministratū nuptijs ecclesie p sertim die penthecostes qñ doctissimi oēm veritatē/nō volūt primū poni sed illis vel abominanē ⁊ nauseant vel spernūt vel negligunt. aut certe miserabilit dū biberūt in furorē suū ⁊ insaniā vertunt. quēadmo dū videre ē in febricitātibus/qbus vinū q melius eo nocentius/febris aūt altera qui est deterior ipa pctī malicia. Ve q̄ sapiēs ⁊ excecauit illos malitia eoꝝ negp̄sauerunt mercedē iusticie ¶ Erubescāt pteres q lau dibus tuis O glorioſissime ⁊ vsq̄ ad vlti mū terre notissime pr̄ Anthoni/non ap plaudūt sz detrahūt/q̄ ministros tuos vel nō reuerenē suscipiunt/vel irridētes abijci unt/miscentes p tumelijs suis impietatem hereticā si veritatē hz accusatio q̄ iudicialit factz est nup i hoc sacro cōcilio. inuenim aliū tibi fuisse deuotiōis honorē o sacro sā cta mr̄ esput ⁊ magistra fideliū oim roma na ecclesia q̄ p̄stituisti vt vn⁹ sp eēt ordinis beatissimi p̄is anthonij q romanā curiaz sequēs ipe ⁊ fragmēta a mensa pape colli gat in elemosynā pauꝝ/ ⁊ curat p̄ri⁹ et quasi pochialis oim qui vulgari vocabulo curtisani noiat existat Adonit ad hoc piis religionis xp̄iane spūs/recogitās q̄ mina culis in vita/q̄t post mortē bñficijs ⁊ opitu lationib⁹ refulsit idē anthonius/p̄sentmi hac quadā spāli p̄rogatiua q̄ igne sacrū su gat ex corporibus insignū q̄ igne p̄ capie bidinose pniciosiorez in uocatus refrigerat in cordib⁹. Exclamat ad odorē ignis hūn fernalis tēptatus. O sacer anthoni aditu na me. Cōfutauit hereticos anthonius iā dictū est/ ⁊ repeto q̄ senex ⁊ solitari⁹ neq̄ po pulū habens subditū neq̄ litteras dicit rat/exiuit heremū ⁊ venit ad alexandrie c uitatis magne p uentū. Attēdant obsecro (p̄cor ⁊ obtestor) in spiritu lenitatis atten dant exemplū hoc p̄funda cogitatiōe q̄ cō stituti sūt habere curā gregis dominica ha bere sublimitatē simul cū obligatiōe pasto ralis officij/ quiq̄ salutem animarum qui

pacē regnoꝝ/qui pullulantiū assidue eorū extirpatione/qui catholice veritatis elucidationē querunt/qui ꝓterea robur decusq; honorem huius sacrosancte synodi cupiūt integrum seruare, cupiunt ab hereticis insultibus ecclesiastici ordinis obuiare. ꝓ quibus quotidie nascētibus obuiare. ꝓ res ⁊ vocem habentes vel de ignorantia sciant vel de culpabili recordia ⁊ accepti one personarum si negligant arguantur:

¶ Exigebat hoc loco zelus domus dei zelus ecclesie/zelus honoris ⁊ debiti huius sacri concilij. fortitudo vini nuptialis. declamatoriam immo satiricam vel tragicam inuectionem in hereses et errores cuiusq; defensoribus cum dissimulatoribus/ qui nō minus damnosi q̄ culpandi sūt de latrare. Sz astitit moderatrix sobrietas: ex peretur ait tempus aliud opportunius lōgi alter aptior ⁊ actus capacior. Neq; enī desperandum immo sperandū est equanimi ter. q̄ hec sacrosancta synod⁹ ꝓut cepit hereses extirpare sic et ꝓficiet que radicem doctrine pestifere succidēdo/dedit intelligi cōsequenter ramorum adulterina noxia q;ge nimina debere succidi. Propterea comprimatur vt proposuimus sermo noster ne vl loquacior effluat vel prolixior attediet vel mordacior et satiricus exacerbescat. Nam quid opus teneret mordaci radere veru an riculas/ait parsius. Succenseat licet ostentatrix sui iactantia submurmurans illud e iusdem satirici. Scāre tuum nihil est nisi te scire hoc sciat alter. ¶ Referet nihilominus equo animo studiositas speculatrix/questi uncalas ab ea motas cum solutionib⁹ vel suppuim vel inscriptis distribui. ¶ Fiat ergo tandē finis in obsecratione qualēcūq; ini tio ꝓmisimus. Conuertatur quesumus o saluifer christe nunc apud nos ī ecclesie nuptijs congregatos turbida grauis ⁊ noxia aqua sapientie terrene animalis et ydabolice ⁊ fiat vinū sapientie salutaris in sobrietate ⁊ sanitate potatuz. Consequemur autem istud miracu lū patres religiosissimi. Patres deo dignissimi si mystice fuerimus in chana galilee hoc est zelum habuerimus transmigrationis ex hoc mūdo ad patrem. si ꝓterea nostri Jesu mater saluberrima ific affuerit si dixerit pia insinuatie ora

tionis voce ad Jesum ꝓ orationes hic vocatum cū discipulis/vinum nō habēt. Si subinde ministri qui sumus nos obseruauerimus monitionem eiusdem matris iesu/quod eūq; inquit dixerit vobis (nō obmittentes quin Jesus) facite quia vinum sapientie ꝓ virtutem datur obedientie. Nam initium sapientie timor domini. Si demū ydrias ad purificationez positas que sunt corda nostra ꝓpleuerimus vsq; ad summū aqua cōtritionis ⁊ lacrimose compunctionis/que haurienda est de puteo ꝓfundo cōsiderationis. hinc miseriarum nostrarum: q̄ eorū cōtritum ⁊ humiliatū deus nō despicies. hinc misericordiarū dei quarum nō est numerus. Tunc faciet iesus initiuz signorum ꝓ uertet aquam hāc in vinum. itaq; licebit vnicuiq; nostrum dicere cum prophe ta. Nunc cepi nūc est initium. quia consideraueri homo supple viuens hic tunc incipiet. hec est mutatio dextre excelsi. Cuius mutationis sacratissime et beatissime nos per gratie sue miraculum participes efficiat Jesus christus ecclesie sponsus decorus gloria qui est deus benedictus in secula. Amen.

¶ Finit sermo factus coram sacrosancto generali Constan. ꝓ alio ꝓ dñm cancellarium ecclie ꝓ arisien. Anno dñi. M. cccc. xxvij die dominica xvij. Januarij qua die fuit festū beatissimi patris Anthonij.

Tractatus eiusdē in

quo soluit questiones in p̄cedenti ꝑmonemotas et tū ob breuitate tpis vigente nō ꝓsolutas.

Uptie facte

sunt in chana galilee/ et erat matet Jhesu ibi ⁊c. ¶ Assis ⁊ tu nobiscum pia mater iesu/quatinus te petente ministreē nob hodie vinū sapie salutaris sācteq; deuotiōis. qđ vt fiat te salutamus dicētes aue nuptie ⁊c. Sup quadriptita thematis huius deductione coram sancta Constan. sinodo tenuimus alis modū ñ dialogi solis tetralogi quēadmoduz q̄tuor esse filias sacre sapie

eo tunc notatū est quoꝝ nomina ꝛ officia duplex hoc exametrū pandit. Littera gesta docet quid credas allegoria. Moralis qd agas quo tendas anagogia Porro subintroducta est studiositas speculatrix ancilla sapiētie nō industria que multas ab his sororibus questiōes sup nuptijs hodiernis ab allegoria p̄apue potuerat. Et quando de gl̄oriosissimo anachoritarū Anthonio cuius tunc celebris erat dies extorsit deuotio verbum fidei/quoniā insup brevitatis amor plurima iam dictata linquere iussit. repetit sepe ꝛ multum eadē studiositas anida sciendi. quatinus in medium prodeant omissa. hinc morem gerere psuasit familiaritas secuꝝ velut a puero traducta. ¶ Erat autem sextuplex ad allegoriam studiositatis questio. Prima quibus adornata ē dotibus ecclesia sponsa a xp̄o sponso suo. Altera qualis est habitudo christi spōsi ad ecclesiam sponsam? Kursus viceversa qualis est habitudo sponse huius ad sponsuꝝ suum ꝛ adeius vicarium quem appellamus summū pontificē? ¶ Amplius quarto q̄liter ꝛ q̄ vtiliter deus carnale coniugiū voluit huius spiritualis signū esse. Subinde quo pacto materialis ecclesia spirituale significat sic vt mutuas sibi laudes et nomina communicent. Demū sexto quib⁹ modis ꝛ locis sacre scripture figuranē he nuptie xp̄i ꝛ ecclie? ¶ Et quidez allegoria tradidit dotatam ecclesiam a xp̄o vini bonitate. quod vinum est nō materiale/qđ multum potatum sicut loquitur sapiēs irritationē ꝛ uram ꝛ ruinas multas facit et in nouissimo mordebit vt coluber a quo propositum fuit sapiens abstinere carnem suam vt animū suum transferret ad sapientiam. Vinū igitur tale sed electissimum spirituale ꝛ theologicum intelligimus/ prorsus optimuꝝ iocundissimū ꝛ sanatiuū quod sensit seminuus a samaritano curatus. hoc est vinuꝝ sacre scripture recreas vinificans atq; letificans coꝛ hominis mira iocunditate spūs Si fuerit in sobrietate potatū iuxta monitionem apostoli. Non plus sapere q̄ oportet sapere/sed sapere ad sobrietatem que sobrietas est hūilitas ¶ Defecerat olim vinū illud in nuptijs quas ab abel iusto. immo ab adam deus fm̄ positum volū-

tatis sue disposuerat celebrare. Ita vt iuxta dicta posset: vinum nō habent habebāt nec negamus paucissimi admodū vinū illud sapientie salutaris Sed quid inter tot ꝛ tā tos illud erat potabant' passim plurimi vinum prostitutionis de aureo calice babilonis quo meretrix illa magna vanitas seculi ꝛ apocalypsi inebriabat reges terre. Et quo apud Aoysen. fel inquit draconū vinum eorum ꝛ venenum aspidū insanabile. Et antea. vna eoruꝝ vua fellis/ꝛ botrus amarissimus. Vinum istud si nescis est sapientie terre ne animalis ꝛ diabolice mitum erroribus impijs/heresibus ꝛ blasphemijs quasi totidem reptilibus venenatis. cuius toxicata fex nō est exinanita. bibēt omnes peccatores terre. Et vero dū ad eo omnes peccatores terre. Et vero dū advenit christus cum discipulis suis ad nupcias ecclesie nuptias/ dum affuit ibi magister Jesu que illuminata vel illuminatrix interpretatur. propinatum est vinum bonum sapientie que de sursum est p revelationem habitū quod reservatum est vsq; a dhuc. dū aduenit plenitudo tpis quando gratia ꝛ veritas p Jesum xp̄m facta est/ quādo p terea tristicie ꝛ tribulationis aquā conuertit in vinum lēticie spiritualis. Audi quomodo? Sed qa inquit hec locutus sum vobis tristicia implenit corvestrum/ecce vbi as plenas aqua vsq; ad summuꝝ. Sequit admirāda conuersio duꝝ subiungit. Sed tristicia vestra conuertetur in gaudiū/hoc antea predixerat ipe dum ait. Beati qui lugent quoniā ipi consolabunt. Hunc autē luctum has lacrimas inducit vinum sapientie compunctiuū. eo q̄ in multa sapientia multa sit indignatio ait Ecclastes ꝛ qui addit sapientiā addit ꝛ laborem. Dicit quippe sapientia ꝛ sapere facit quemadmodum nascimur natura filij ire/filij more tis eterne/nescientes introitum ꝛ exitū nostrum quia nemo scit an amore vel odio dignus sit in hac valle lacrymarum/quātuncunq; ascensiones disposuerit in coꝛ suo. Verum sunt hec abscondita a sapientibus ꝛ prudentibus huius seculi propterea dum cunt in bonis dies suos/quemnt hic consolationem suaꝝ/ideo sequitur/quod ē omnium pessimum atq; miserrimum transierunt in affectum coꝛdis/dum dulcesat ips

in eis acerbissimū iniquitatis vinū. doctrinas bibūt erroneas impias ¶ blasphemas. ¶ veris quibus aque furtiue hereticoꝝ dulciores sunt/et panis absc̄sus qui se palam ꝓdere nō audet suauior. ¶ Munquid istud est vinuz sup cuius defectu conquesta es o misericordissima mater ihesu/dicens ¶ insinuans/vinū nō habēt/nō vtiq; sed postulabas vinū aliud ꝑ nuptias christi filij tui et ecclesie vinum sacre scripture vinuz theologicū/quod abinitio ꝑparauit ecclesie suefilius tuus frater ¶ spōsus. ¶ Sed ecce prochdolor vinum istud euangelice doctrine merum factum ē quasi plenum mixto/multiplici mixtiōe. Adulterata sapientie terrene quā exquisierūt filij agar/cautela ¶ astutia conquirendi diuitias/accumulando sibi densum lutum in auro et argento. iure vel iniuria. subseruientibus et dolis fraudibus piurijs/vsura/symoniacaq; pranitate. ¶ Hanc aquam qui biberit sitiet iterum vehementius quidem et acrius. Causat em idropicam sitiz auaritia aput quā ꝑfecto quo sunt pote plus sitiunt aque. Discet luxuria fedam bitumiosam atq; sulphuriā aquā sapientie animalis que est ardens astutia ptingendi ad illecebrosas carnis voluptates nō extinguentes sed augētes sitibundā carnis pruriginē sicut dypsas serpēs q̄ medijs sitit ī vndat aquā sapie dia bolice/q̄ ē curiosa libido cognoscendi subtilia. sed inutilia. sed supuacua sed nociua/qm̄ inflat talis scia violento potu suo generatq; torsiōes ¶ enecat corpus. hinc adinuētio ¶ defensio nouaz pernitiarūq; doctrinarū. Quo contra vinum sacre scripture liberat a curis/ideo liber dicitur. Purissimū est mundās ab inquinamentis. sobriū est supūmens oēm supbiā mentis dum in obsequium fidei omnem captiuat intellectū. Pē q̄ vino terminē sub ꝑsideratione triplici q̄stionis prime solutio.

Consideratio prima

¶ In mysticis xpi ¶ ecclesie nuptijs debet vinū theologicū tanq; optimū atq; saluberr inebrians anteponi. Rationem dat architriclinus in euangelio vt cum inebrieti fuerit nō curent neq; querant id qđ deterius est/contenti suauissimo priorisvini gustu/quod faciat/quod letificat/quod in consolationem etiam amara conuertit. Justicie enim domini recte letificātes corda. Sensrat hoc sapiens qui ait. Nihil ē dulcius q̄ respicere in mandatis dñi/hinc est illa ꝓphete exclamatio. quā dulcia faucibus meis sup mel oꝛi meo. Quo circa bibite amici clamat sapientia ¶ inebriami carissimi. Obdiuerat anima que gloriabunda dicebat in epithalamio sponsi ¶ sponse. Introduxit me rex in cellam vinariam/et ꝓpheta. Calix meus inebrians quā p̄clar⁹ est. Hinc denum est illud ecclesiasticum in psona fidelium/bibamus sobriam ebrietatem spiritus. Biberat hanc ebrietatem Petrus in monte qui factus est inde nescius quid diceret. Bibebāt hāc apostoli die penthecostes in taberna cenaculi grandis ¶ strati. dum supabundantissimo pfusi sūt vino supnaturalis sapientie omnem edocti veritatē salutarem. Sed stulta gēs multo madere deputat/quos spiritus repleuerat. Vis scire q̄tum in vmbra figuraliter docuerit Moyses ꝓponendum esse vinū decalogi/quod est vinum fidei/custodite inquit mandata domini dei vestri que precipio vobis. Sequitur hec est enim vestra sapientia ¶ intellectus coram populis vt audientes vniuersa p̄cepta hec/dicāt. En populus sapiens ¶ intelligens/gens magna. Preclare quidē ¶ diuina voce fert vnus in quodā generali concilio respondisse/dum quererent̄ cōstitutiones nouelle fieri. Quid sibi vult inquit constitutionum talis multiplicatio cerucibus imponenda fidelius euangelio nec cognito/nec obseruato. sciatur in primis ¶ seruet̄ euangelium. Quid sonat aliud obsecro dictū tale q̄ istud. omnis homo primū bonū vinum ponit/vere sic est/sic agere cōuenit ecclesie synodaliter cōgregate. ¶ Dicet aliqs reprobas ergo decretales ¶ decreta summoꝝ pontificum cōstitutiones synodales dyocesanoꝝ/¶ ita de reliquis. Non reprobo fateor/scio dictum esse p̄ christū qui vos audit me audit. scio legem euangelicam stabilitam. Insup na

naturalis principijs ⁊ in regulis vniuersalibus reliquisse ꝑticulariū agibilium determinatiões apłis ⁊ discipulis suisq; successoribus. Nūc vo qualis insania est deserere legē regis: deserere fontē vini sapiētie salutaris vt stabiliaē primitus lex subditorū ⁊ ante ministreē/nō dicā vinū qualemcūq; sed aquā sapiē animalis ⁊ terrene. Vnde fit plerumq; inritū mandatū dei ꝑ tse conformās christus Esaie verbis phariseos arguebat. Inuenies apud eos qui nomen sibi religionis appropriarunt/plā puniri transgressiones humane ꝓstitutionis satis friuole sup delatione vestis huius vł illius sup vsu cibi talis aut talis q̄ si blasphemando quis deū negauerit deieraverit violauerit sabbata eius ⁊ vniuersa decalogi p̄cepta. Quid vero ō platis sentire debeas curias suas intra synodalia cōcilia lites punitiones excōmunicationes te docebunt. Quid q̄ fastidiū vinū istud sacre scripture conquisitores huius seculi/quoniā animalis hō nō ꝑcipit q̄ dei sūt/stultitia ei est illi/et sicut gustato spiritu desipit caro. sic carne gustata desipit spiritus. ⁊ sit velut in occasu luminose veritatis. qm̄ ꝑterea tumens ꝑ arrogantiam animus dedignatur captinare intellectū proprium in obsequiū fidei. quia rursus videri refugit quasi discipulus sub magisterio theologoꝝ quos iō despicit/nedū ignorare conscius est que sciunt/i ꝑe minus sapiens appareat in oculis suis vel alienis ita q̄ in theologie cōceptū suā ignorantiam ꝓsolanē.

Cōsideratio. 2.

In nuptijs crescentis ecclesie dū vinuz sacre scripture seu theologicuz propinabatur discumbentibus p̄cipibus ⁊ alijs ab architriclinis q̄ fuerunt doctores theologici/tūc ecclesia dotata fuit ampla temporalitate. sic formidandum est ex contemptu vini huius/ne tollantur aut notabiliter minuantur dotes huiusmodi temporales ab eadem ecclesia.

Consideratio tertia.

In nuptijs ecclesie nunq̄ deesse poterit vinum theologicum quod est vinum fidei vsq; ad cōsummationem seculi/poterit tamen apud plurimos discumbentiū et ministrantiuz in his nuptijs verti vinū istud vel in contemptum vel nauseā vel in mortē Hos varios. in insaniā ⁊ in mortē considerationes vt in p̄dicto sermone latius exponerem nec omittere purgebar zelus domus dei/zelus fidei/zelus presentis concilij/zelus professionis theologice/qui videbatur tanq̄ potens crapulatā a vino nil metuens sed obuia neq; vicia vel errata premens sed obuia neq; vicia vel errata sequi nitens. Sobrietas vero moderamē expectetur ait tempus aliud locus alter actus/melius est nihil q̄ ꝓ rei magnitudine pauca dicere. Adultis autem dicēdis vtrides hora non suppetit/simul obstitit dum est illud Saluſtij a Hieronymo cōmemoratum/frustra niti. neq; aliud sectando quā odium querere extreme demētie est. Quo contra zelus in spiritu ferue menti neq; tardandum esse/neq; dissimulandum/sed importune ⁊ oportune ingerē dam etiam nolentibus esse doctrine veritatem. Liberet animam suam quisquis est inductus predicator aut doctōr cathedra ꝑnitiosē pestilētie sed religiōis christiane. Quid mihi detractiones? Quid odia? Quid imprecationes? Quid ludibria? Quid persecutiones? Quid felix mors quā veritas peperit. Ꝑ arma ista/respondit sobrietas? memineris cassiū Petri Thome. ⁊ aliorum sine numero/quorum primus ad christum. Etiaz si oporteret me te tecum mori non te negabo alter ad coapostolos. eamus et moriamur cum eo. Putas q̄ in cellam vinariam introduxerit te rex vide q̄ ordinauerit te charitatē ꝑm sententiaz. Itaq; qui se existimat stare videat ne cadat. Cui tangēte isto alioq; plurimo sermone cōpescuit tūc sobrietas zelum ferudum non vt paceꝝ eorum daret/absit/sed bellum querens capitalius et efficatius quo moderatissime ꝓpria conspicit ꝑsonas et loca. ita quidē necesse est vt interim errores ⁊ vitia quos tollere nequit zelus a domo dei. tolleret ⁊ gemat miserans ecclesie vicem horridā simptijs eius propinare vinum bonum fidei conuiuis symbolice cōuenientibus vł nō vocat vel non licet vel non expedit. cum illud non prodesse sed obesse comperitur q̄ pars non exigua vinum istud optimuz

aut cum abominatõne reiicit nec bibit aut bibitum mox euomit cum nauseat aut forte retentum viscenbus illud in felleum vitus vertit. Causantibus hoc ira furore odio dissimulatione tangq̃ humoribus nocijs quibus infectus est spiritus bibentis ¶ Porro studiositas speculatrix sub intro dicta tunc p fomãdis questionib⁹ premissis postulare videbat in ipa meditatione mea dissolutione earũ/contestãs nihil illic esse mordacq; acrimonie nihil odiosa/si amate veritatis. ¶ Consentiens alleluia si laudabiliter immo ⁊ si tolerabiliter ipe pontifex tractat eã dico tolerabiliter quo nia in multis offendimus omnes/⁊ pius q̃ abiciat/expectãda est iudicialis sentẽtia diuortij q nemadmodũ in episcopis inferioribus hactenus obseruauit p̃cedentium patrum discretio. ¶ Trado cõsequent q ob reuerentiam sponsi debet ecclesia vicarium ⁊ custodẽ sibi datũ noiare patrem/et ipsum velut dominum ⁊ caput suum/honoribus ⁊ obsequijs p ser filios suos sedulo p̃uenire. similiter ⁊ ecclesiã romanã peculiari quodã cõsortio sibi iunctã/neq; talem patrem cõuenit detractionibus vel iniurijs exponere sed opire quo ad licuerit turpitudinem eius. ¶ Sumat exemplũ in beata virgine que Joseph appellabat dominũ suũ venerans ⁊ preponens in loquẽdo eũ sibi. Ecce ait pater tuus ⁊ ego dolentes q̃rebamus ⁊c. ¶ Trado nihilominus tertio q si vicarius hmõi frigidus fuerit aut maleficiatus a deo q ad generationẽ filiorum spiritualẽ sit inhabilis. talis existimari nõ debet idoneus ecclesie sponsus aut spõ si vicarius. Est aũt generationis hmõi semen sanctum verbũ dei seu fidei nõ vana traditio filiorũ huius seculi. Trado rursus q ecclesia si fiat vicarius spõsi sui. fornicator aut adulter ducens viduam ⁊ repudiatã ⁊ sordidã ⁊ meretricem contra iussiones legis in leuitico si seuere tractauerit ecclesiam. Si spoliauerit eã vestitu suo p dilapidationem. si abuti voluerit p symoniã. Si suffocauerit fetus suos intra vel extra vterũ. p exemplũ pniciem. si peremerit gladio mortifere scandalo seq; doctrine vel operis pestiferi vel noxie dissimulatiõis in correctione viciorũ ⁊ hereticorũ. tali oz darilibellus repudij p̃sertim si vitijs suis incorrigibilitatẽ addiderit/ne retentio sit in dedecus et p tumeliã spõsi sui ⁊ in p̃niciẽ filiorũ/⁊ ne videatur sue nutrix malicie ¶ Querebas vlteri⁹ q̃rto principaliter o studiositas q̃. liter ⁊ q̃ vtiliter oz carnale cõiugiũ voluit spiritualis signũ eẽ/ego paucis expediam. Nulla ī p̃mis vidi aĩe deuote ꝓsideratõ sui auiori. altiori. atq; beigniori/q̃ si pura cordis simplicitate ⁊ hũilitate meditẽ se spõsaz xpi qm̃ sic ī hũanis affectib⁹ amoroꝝ. p̃cellitori lectõ spõse corpalis ad sponsum ⁊ eꝝ rec-

Dotro studiositas speculatrix sub intro

X

proce'sup amorē patris ꝛ matris/sic nō po
tuit amor mutuus anime ad deū ꝛ dei ad
animā tenerior vt ita dicamus feruentio-
ri ꝛ intimior noīe vel exemplo tradi q̄ spō
si ꝛ sponse. hinc est illud ephitalamium ō
canticis canticoꝝ quod p cōtemplatiuis/
ꝛ in anagogicos raptis excessus Salomō
tū amabilis dñi ꝓposuit ꝓut sanctissimo
rū doctoꝝ sinceritas exposuit. ¶ Porro nl
la videtur ex aduerso piculosior meditatō
q̄ si p̄sumat anima fedis adhuc cogitatio
num desideriorumq̄ fantasmatib⁹ opple-
ta sordidaq̄ debere licenter assurgere vt se
recogitet sponsaz xp̄i. Interrogauerūt em
protinus nuptiarū carnaliū turpes imagi
nes que desideria pariunt turpiora. Reco-
gitet potius anima talis. Quoniam deus
vltionum dominus est terribilis in consi-
lijs sup filios hoīm. Dicat ad eum qs no-
uit potestatē ire tue ꝛ p̄ timore tuo irā tuā
dinumerare. Similia deniq̄ proponat si-
bi timoris incussiua. Tunc anima si ma-
gis interim ꝓfecerit vocet et habeat xp̄m/
vt patrem ecclesiam vt matrem clamans i
spiritusancto. Abba pater/deniq̄ tandem
veniet ad oscula ꝛ amplexus sponsi. Tra-
dit Hierony. morem apud hebreos hunc
haberi q̄ audiendi cantica canticoꝝ nul-
lus admittatur minor annis. xxx. ne spiri-
tualibus abutens cauticis/in carnalem ea
vertat lasciuiā. ¶ Adde secundo cōiungiz
ade si nō peccasset illud nō fuisse sacramē-
tum xp̄i ꝛ ecclesie. sed bene dei a rationalis
creature ab eodē gratifice despōsate. ¶ Te
ne postremo virginale cōiugium Joseph
ꝛ Marie. Iz consumatū non fuerit carnali
mixtione. fuit tamen verum sacramentum
christi ꝛ ecclesie. Tum quia fuit in hoc cō-
iugio cum virginitate. maternitas vera/et
prolis fecunditas. quēadmodū est in eccle
sia. non sic in consecratione virginum vbi
nō est fecunditas. nec in cōsumatione nu-
ptiarum carnaliū vbi desinit virginitas/fu
it insup ratōne prolis vera cōformitas na
ture dīne cum humana. Et hic multa sup
hoc v̄ginali sacratissimoq̄ coniugio salu-
briter ꝛ deuote meditāda suppetūt purga-
tis animabus in fide ꝛ moribus que prete
reo/inq̄t allegoria linquēs ea anagogie so-
roꝛi diuinissime. ¶ Rursus ad aliud qō

inq̄ris o studiositas. quo pacto materialis
ecclesia spiritualem significet. Ratō ꝓpria
cilis ex institutōne cōsecratonis ꝛ dedicati
onis sue. ¶ Uñ ꝓspicuum redditur qs et q̄
tus honoꝝ q̄tus reuerentie cultus mater
ali debeē ecclesie contra begardoꝝ errores
contra supbiam illoꝝ quos alloq̄tur rapti
dicens. An ecclīam dei cōtemptus. an
dissolutiones indecoras seruientiū deo cū
garrulatōnibus cū ineptissimis vanitatib⁹
ꝛ insanis falsis. Deniq̄ nō sine causa ꝓs
eiecisse legiē vendentes ꝛ ementes de tem
plo grauiter intonans illud ꝓphēticum.
Domus mea domus oratiōis vocabitur.
vos autem fecistis eam speluncaz latronū
faciunt ꝛ nunc o salutifer christe. Domum
tuam stabulum porcoꝝ grunientiū vel
canum latrantium. vel ridiculariū symia-
non recogitantes animo quod exclamans
rit Jacob post visionem scale mystice ing
erant angeli ascendentes ꝛ descendentes q̄
terribilis est locus iste. vere non est hic al
ud nisi domus dei ꝛ porta celi. ¶ Hic ap
tissime sacrum conuiuium nuptiarum ce
sti et ecclesie celebratur ꝛ sumitur. Hic eff
cationes sunt ceteris paribus orationes q̄
in loco vel priuato vl̄ prophano. Hoc pat
ere post dedicationem templi Salomoni
deprecatō sua flexis genibus ꝛ manib⁹ ele
natis dō laudaret deū ꝛ populo bñdiceret
dedit intelligi. Similiē in ornatu vario to
pli in ordine mistroꝝ. i cultu multiplo
cerimoniarum debet accipi. in q̄bus singu
lis tot sunt misteria quot verba signa vel
opera. ¶ Ueniamus ad illud qō vltimo
quesitū est. Quib⁹ modis ꝛ locis sacrosa
pture/figurant̄ he nuptie christi ꝛ eccles
¶ Animaduertere tripler cōiugium q̄ me
dit sororꝝ lr̄a in tribus patriarchis. in Abra
in Jsaac ꝛ i Jacob. Attende conformite
mystice quoniam nubit deus humanitat
in incartione. nubit anime singulari in fi
et deuotione nubit ecclesie vniuersali in g
fecta carismatum omni dotatione ꝛ dar
gitione bonoꝝ tam vie q̄ patrie. Unde ig
sit vna sponsa. sunt tamē sexaginta regine
ꝛ. ccc. ꝓcubine ꝛ adolescentularū nō ē numē
rus. ¶ Figuratur hec tripler cōiunctō nu
ptialis/ in matrimonijs vt p̄ diximus tri
patriarcharum Abraam Jsaac et Jacob.

Vis scire quomodo cecte ꝓiunctus est abraam cū Sara que sui nominis interꝓtati onesonat idē qđ carbo sed puto q̄ nō extī ctus carbo sed ignitus ignis vo dū incorꝓatur carboni fit velut vnū ex ambob⁹/ qm̄ carbo suscipit actiōes ignis factus ardens ⁊ lucidus. Ito videsi nō fuerit tale aliqđ in humana natura dū vnita suppolito divino facta est sicut ignitus carbo ardens p charitatē. lucens p honestatem. ¶Facta q̄q̄ est idiomatū communicatio/ virtute cuꝰ homo dī creasse celos. ⁊ deus portasse dolores nostros. Intende preterea quoniam habuit abraā de Sara filium vnicum: cui nomē Isaac quod interpretatum dicitur risus vel gaudium in quo tota spes heredi tatis erat reposita. ¶Nos vero nunquid nō ex matrimonio dei cū humana natura/ risum suscepimus ⁊ gaudium repatiōis nostre spem hereditatis ꝓpetue? ¶Fallor si nō hoc gaudium nunciauerit angelus in die natiuitatis sponsi dum ait pastorib⁹. ¶Euāgeliso vobis gaudium magnuz quod erit omni populo. Sed neq̄ defuerunt encenia neq̄ donaria nuptiarū dum nunciata est. ¶Gloria in excelsis deo. ¶Et in terra pax hominibus bone voluntatis. Dum ī mysterio floruisse phibentur vinee engadi/ cū ceteris miraculis. ¶Ceterū p secundis nuptijs christi cum ecclesia. subiūgamꝰ figurā matrimonij Isaac cū Rebecca. cuius nominis interꝓtatio est/ multum accepit. ¶Et que spōsa/ queso maius aliquid accepit a sponso q̄ a christo suscepit ecclesia. Portuerāt hic dotes seu dotatiōes sue numerari supnaturales. naturales spirituales ⁊ temporales. de quibus supra notauim⁹/ Quid q̄ fuerūt ex hoc matrimonio duo filij varie sortis ⁊ indolis. Jacob bonus ⁊ simplex. ¶Esau malus ferox et discolus. Be quibus a deo dictū Jacob dilexi ¶Esau autem odio habui. ¶Per istos vero fratres q̄d aliud datur itelligi q̄ in ecclesia que est cōgregatio fidelium. diuersa generatio filioꝝ quoꝝ sunt aliqui solo nomine christiani. Alij re simul ⁊ nomine. ¶Dali subinde ꝓsequunt bonos sicut Jacob ab esau mala ꝓpessus est. Dix est itaq̄ Jacob in ecclesia que nō exerceat ¶Esau malitia. ¶Beni q̄ christi desponsationem cum anima singulari figurāt nuptie Jacob cum duabus sororibus lya ⁊ Rachel. Lya actiue vite. rachel contemplatiue typum gerit aīma devota. quarum filios si numerare ⁊ ad figurā traducere studeremus. recensendus eēt libellus ille richardi pulcerrimus de duodecim patriarchis ad quem remittimus.

¶Adde q̄ ad p̄dicta iesus totus desiderabilis gr̄ibus animā sctām appellat nominibus in cāticis/ sororem/ filiā/ sponsam. Sororem ꝓpter coniunctionem sui cū humana natura. ¶filiā ꝓpter coniunctionem sui cū ecclesia que mater est. Sponsaz ꝓpter coniunctionē sui p gratiā aut gloriam cuz ipa met anima sancta. ¶Considera tandē ⁊ inuenies nuptias omnes istas factas eē in chana galilee. Dinc ¶Esaias. Zelus domini exercituū faciet has videlicz nuptias ¶Et hoc in galilea que trāsmigrationem significat. Unde q̄ mirabil' q̄ multiplex trāsmigratio. dū dines fit egenus/ etetnus tēporalis/ deus passibilis/ in primo mrimonio. Dum in secundo dimisit ecclesia suos errores/ sua ydola/ culturas deorum/ cerimonias iudeorum. Dum in tertio fit anīa de meretrice sponsa xpi fit vxor regis summi que prius erat scortū vel mundi vl' carnis vel dyaboli. ¶Studio sitas his auditis gr̄as agēs venia est allegoriā vltra fatigare quomodolibet aut responsis. que idarco finem loquēdi fecit in imꝓcatione ꝓticipationis habende cū his nuptijs christi ⁊ ecclie nūc et in secula seculoruz. Dihi vero ad meip̄m reuertēti zelus domus dī nō defuit. qui monitionib⁹ sobrietatis obediens cōsenserat silentio ꝓterin tunc declaratiōnem duplicis apposite ꝓfederationis ō vino sacre sapientie. ¶Erat em̄ zelus fm̄ sciam ꝓpterea fugebat et multiloquij tediū et amore redargutiōis odiū ꝓtrolās cōmodius locū alterū tps ⁊ actū. ¶Extimulauit me nihilominus postmodū crebro q̄ vez ⁊ multū sibi vocē dari. q̄ si negare petebat ora scriptis inseri/ inducebat seruuz fabulose mide q̄ domini vides asininas aures ꝓdere pala tmuit submurmurauit et infodit terre vnde ferunt arundines exortе vicū mide subtibilātes. Suadebat zelus in proposito saltem ita fieri pronuncians/ neq̄ sciētiā ibi que tempora psonas

⁊ loca circūspicit/ neq; cōpassionis charitatem deesse. Recte quidem quoniā hic demum zelus est laudabilis/ q̄ mala quelibz auferre vult que videt in domo dei. Qz si tollere neq̄t tolerat ⁊ gemit tolerat ꝑm scīētiam/ gemit p cōpassionē. Est itaq; scīa sine zelo languens. Esset zelus sine scientia ꝓpitans. Esset vtrunq; si deesset compassio nimis amaricans ⁊ inducens non tam correctionem vitij q̄ irritatōnem odij/ zelꝰ igit̄ ad vim irascibilē/ discretō ad rationalē cōpassio ad concupiscibilē mouēdas vno mutuoq; cōsensu spectant vt ordinatus in se sit totus homo potens p zelum. sapiens p discretionem beninolus p compassionē assecutus i hoc appropriata beatissime trinitatis q̄ sunt potentie vigor/ sapientie vultgor/ beninolentie dulcor. i q̄bus fundātur apud operatōnes laudabiles modus species ⁊ ordo. Item mensura numer⁹ ⁊ pondus. Rursum vnitas veritas ⁊ bonitas/ referendo singula singul' appropriat̄ beatissime trinitati ex qua omia efficiēter. p quaz omia exemplariter. i qua omia finaliter existunt. sicut est omnibus causa essēdi/ ratio discernēdi/ ⁊ ordo viuendi. Et quando zelus apud me ꝓsciū se fatebat habē sibi socias sciam atq; cōpassionē ꝑ apue q̄ nihil p iniuriā. nihil in irā. scandalum. liuorem. odiū. vel rancorē cuiusuis psone dicere vel let aut scribere sed ad extirpationem errox ⁊ emendationē errantiū morē ei gerere dispositui/ scriptis inserens que circa duplicē p dicte ꝓsideratōis ptractationē de negligentia vini sacre scripture salubri monitiōi vidēt annotanda.

Erat igitur secū

da ꝓsideratio q̄ i nuptijs crescētis eccl'ie rē. Feruorita q̄z p deuotiōes ⁊ pīcipes ⁊ alios dotantes eccl'iam mouit vñ queso genit⁹ fuit si nō ex p concepto calore vini spiritual' sacre scripture vehētis ad eterna mētes suas terrenoū amore calcato. Huc cāt si fideret pincernas vini hui⁹ platos ⁊ doctores labi fundit⁹ in inferiora terre neq; vllā de spiritualibus solicitudinē gerē. q̄d ni repetāt q̄ dederūt cā cessante ꝓferendi aut q̄ a nouo saltē donatiōe tepescāt? Ecce iā videmus plurimos in sacris etiā litteris eruditos q̄ vicijs platoꝝ irritati/ zelantes domum dei nō ꝑm sciam nequa q̄ timuerunt suggere pīncipibus ⁊ populis vsq; ad ꝓfessionem mortis q̄ fas erat eis tollē tpalia clericoz habitualiter delinquentium. Rursus q̄ bona eoꝝ non erant nisi pure elemosyne. Q; insup non erant tradita nisi sub condītione bene viuendi ⁊ vtendi quo deficiente ꝓperabat titulus iuris. neq; qui q̄ religiū clero tali superat. Adde q̄ non desunt neq; desunt seculares cupidis animus ⁊ sensu talia ⁊ recipientes/ nihil autem facilius q̄ psuadere volentibus spolia clericoz dum vel auaricia vel odiū vel inuidia vel zelꝰ indiscretꝰ trahit eos. Opponit aliq̄ platis ⁊ clericis pauptatem ecclesie primitiue in aplis et discipulis/ autenticat celo missam vocem dñi a Constantino dotata ē ecclesia magis dīno iuxta ꝓphetiā daniēlis de regno xp̄i quā humano co nstituto. Hodie venenū effusum est in eccl'iam q̄ Que oīa quid aliud q̄ spoliandum ee loquūtur eccl'iam. Verū q̄d antiqua ⁊ q̄d sola lectione cognita cōmoramus ꝓdicatum est solenniter aptissimis verbis q̄ mandicitas erat solum vel p̄cipuū medīū ꝓdicationis verbi dei. q̄ spine diuitiaꝝ suffocant verbū. Et paulo ante dū quereret ipe ꝓdicās q̄ sunt ꝓdicātes? Rndit ꝓfecto sancti mendicantes qm̄ pauper inq̄t euāgelizanē. Taceo q̄ dixerat antea quidē ex mēdicantibus platis: nos p nobis pīncipes habebimus aduersus platos. ingaddit alius/ ac etiā mulieres. subintulit alter malus/ ac etiā mulieres. subintulit alter malus/ ac etiā mulieres. subintulit alter malus

¶ vt platos reducam⁹ ad mēdicitatē subla
tus tot diuitijs ⁊ dotationib⁹/ in q̄bus oci
osi gloriātur neq; supbiunt supra regum ⁊
principū ptātem. ¶ Nihilomin⁹ hec ⁊ simi
lia cū p̄dicanē dotationibus eccl'ie subuer
mo. dū vo p̄ fauore debito platoꝝ p̄ liber
tatibus eoꝝ p̄ fidei q̄ tueri professi sūt vs
q; ad mortē defensione p̄dicatō fit mox os
tant. inquietanē sub murmurant. exibi
lant tumultuanē finem figent. Attēdat pa
storalis solicitudo. ne p̄ impunitatem tali
um crescat in ecclesiastica hierarchia deoꝝ
dinatio horror; atq; cōfusio. ¶ An si mendi
citas post apl'os et sctōs doctores noviter
subintroducta. ministraret hodie sola vinū
p̄dicationis p̄ ppl'os in eccl'ie nuptijs ¶ In
multis itaq; nūc male ē fateor eccl'ie sed in
nullū deteriora venirēt/ quēadmodū sumi
potent ex dictis i altera consideratiōe pa
tēs argumētū. ¶ Ecce vo dū talia me
ditatio cordis mei secū reuolueret/ ꝑspi
cere visa ē hinc mēdicitatē religiosoꝝ. hinc
p̄uietatē platoꝝ quarum vtraq; p̄dicabat
laudes suas. alter⁹ altera statū p̄ferre se p
tendens. ¶ Preoccupauit mēdicitas. ꝛqs
dubitauerit/ inquit me preferendā ē ꝓpue
tati vel appropriationi tpalium q̄ voles ē
fecta abij iuxta consilium dn̄i. ⁊ vendi
di omnia q̄ habui. ⁊ dedi paupibus/ vt nu
da sequerer expedite nudū rp̄m. Precello
quidem in multis. sed quinq; prerogatias
enumerasse sufficerit. ¶ Adens nonne mi
hi liberior est ad contemplationem quoni
am egena sum. nō potens epulari quotti
die laute ⁊ splendide. ꝙterea neq; cibo ne
q; vino gravor i crapula ⁊ ebrietate. neq; sō
niculosa iaceo somno vinoq; sepulta. Sū
insup aptior ad p̄dicationē q̄m doceo ne
dū verbis studiosissime hausti⁹ ex intimo
fonte sacre scripture. ⁊ artificiosissime ꝓpo
sitis in allegatiōibus in richmis in rōna
tionib⁹ miscēda seculares autores poetas
⁊ rhetores. Sed exemplo ꝓpio q̄ efficacis
sime doctrine genus ē p̄dico cōtēnēdas eē
seculi diuitias pōpas honores atq; delicia
as/ sequēs rp̄m. qui p̄ius cepit facere post
docere. ¶ Quid tertio q̄ elongantior sum
ab adulatione q̄ nō tpale lucrum nō fauo
rem diuitum. nō applausum populorum
sed spūalem dūtaxat aiarū salutē exq̄ro. q̄d
eīm mihi est sup terrā? ¶ Quid ꝓterea q̄r
to q̄ a formidine resistentiū verbo dei libe
rata sum. dum ab eis maior effici nō ābio
sed refugio. querens in nuptijs ecclesie lo
cum nouissimū nolens primos recubitus
in cenis. nec salutatiōes in foro. nec vocari
ab hoibus rabbi. neq; primas cathedras i
synagogis/ seniat mūd⁹ vniuersus aduer
sum me ad quā me poterit sortē vilioꝝ dei
cere q̄ mēdica q̄rā panē meū. ¶ Cōstat de
niq; me liberatā esse ab omni solicitudine
Cur eīm de crastino cogitarē que habēs a
limenta vndecunq; questa ⁊ quibus tegar
etiā vilissimis resarciti sq; saccis cōtenta de
go. ꝓsiderans aues celi que neq; laborant
neq; nent. neq; ꝓgregant. inhorrea ⁊ paē ce
lestis pascit eas. ¶ Proprietas ex aduerso
ꝓtendebat/ primo intra sniam Aristo. ar
gumentis pollicā socratis ⁊ platonis
q̄ erat expedientior apud homines pre
supposito pcto secus in statu glorie. Secus
in originalis statu iustitie vbi fuissent om
nia communia. vbi nullus appropriando
dixisset hoc meū est. hoc est vero tuū quo
niā vnicuiq; fuissēt omnia subiecta sub pe
dibus eius. Omittaē de singulis homini
bus fiat ō platis ecclesie tūn sermo/ quibus
ego ꝓpietas multū offero fructū spiritus/
p̄sertī quātuplicē in edificationē subditoꝝ.
Habent ex me primo subsidia temporali
um. vnde misciam exerceant apud subdi
tos egentes afflictos ⁊ debiles pupillos vi
duas neq; sub specie pietatis ⁊ quest⁹/ spo
lia querunt omū neq; lac emungunt vsq;
ad sanguinē. quod vt exercere posset sctus
Thomas cantuarien. studuit vsq; ad mor
tem ꝓ seruatione redditū ecclesiasticoꝝ
decertare ¶ Habent ex me plati scō decē
tē ⁊ honestū statū fulgentē ⁊ reuerēduz co
rā pplis/ q̄ sicut aiales neq; satis capiūt ce
lestia neq; vtutes interiores plene ꝓsiderāt
ꝓterea facilē egenos ⁊ pannosos homies
p̄cipue si oportune et importune questua
ti fuerint vertunt in obprobriū vel ꝓtēptū
marime duz nō assunt eis opatiōes heroy
ce ⁊ miraculose. quemadmodū fuit in san
ctis apl'is ⁊ plurimis successoꝝ alioquin si
quis ornatū exteriorē splēdidū culpat in p̄
latis/ tollat ex consequenti p̄ciosissimos et

ꝑclarissimos quoslibet ritus ⁊ ornatus ab ecclesia que incedit sicut regina in tunicis ⁊ sulis cappis ⁊ ceteris vestimentis deauratis circumdata varietate. ¶ Adde terto q̄ tyrannis incutio formidinē ego ꝓphetas. dū attendūt me paratā ⁊ potentem ⁊ tales esse que sufficiā eis resistere. ¶ In subditis p̄terea discholos ⁊ insolētes ego disciplinatas punitiones potens exerceo/ne sua p̄ bonꝝ vitā tā quietam ꝓualeat effrenis iniq̄tas ⁊ vt regentis ꝓseruetur autoritas. ¶ Postremo solicitudinem anxiam ⁊ q̄q̄ fraudium sectatricem ego ꝓphetas a prelatis ⁊ domesticis suis excludo. distribuens vnicuiq̄ put opus est/ne vel rapere vel cogitare supra modū. de crastino cōpellat eos egestas cui parū esse fidei dicit satyricus ⁊ lex. hec est ecclesie primitiue institutio. hec aurea mediocritas/ quā salomō optando descripsit. Diuitias inq̄t ⁊ paupertatē ne dederis mihi/sed tm̄ victui meo tribue nēcia pusilli animi est dicit Seneca nō posse pati diuitias ⁊ indicere sibi odiū auri vel argenti/refrenet cupiditas. ⁊ sufficit. ¶ Parabat ad hec mendicitas cōtētiosa voce

L

respōsionē adij cere ꝓponēs se talē ee cui mediocritas amica est. q̄m nihil hīs ipsa iure ꝓphetario/possidet oīa charitat ⁊ sufficiētie titulo/q̄rit em̄ primū regnū dei et iusticiā eius/oīa idcirco apponūt ei/nihil insup se timere defendit nimiꝝ q̄ nihil pdeꝝ hȝ. inculcās illud satyrici. Cantabit vacuꝰ coram latrone viator. ¶ Concludit ꝓphetatem esse tumidā elatā pōposaȝ. iactatricem sui desidiosam. cecā. insciā ⁊ hebetē. que q̄a tāgit picem diuitiaꝝ inquinat ab ea. ⁊ spinarū aculeis cruentata suffocat. neq̄ pascit. quia mercennaria est oues ꝓphas pabulo doctrine/sed emungit vsq̄ ad sanguinē. et excoriat vsq̄ ad interiora ossiuꝫ ⁊ discrimē vite. ¶ Ceterū has impatienter ferens mē dicitatis cōtumelias ipa ꝓphetas dicī non potest qualia q̄ q̄q̄ reddere verba pabat. ¶ Vocans eam in primis apostatā a lege q̄libet nature scripture ⁊ gratie. nec deerat allegationum multiplicatio. Seductricem insup arguebat eam/fallacē gyronagaȝ q̄ penetrat sub obtentu/nedū plixe oationis/ put loq̄tur apl's. sed cōfessiōis domos captiuas ducens mulierculas oneratas peccatis/ q̄ rursus nomen humile paupertatis facit instrm̄ sibi ⁊ medium sub velamine privilegioꝝ ad omnes diuitias. delitias. pompas. cū summo ocio sine labore plus ceteris hoibus assequendas/ ꝓpergebat vltē ꝓphetas inducere testes autenticos ꝓ sectaspatrū augustinū. de ope manachoꝝ libro ꝺ sancto amore ꝓpositiones dīi. Arbitrū macā cū silibus multis. Que demū sectas hīs inter se p diuersitate habituum ⁊ doctrinaꝝ/piungit ad impugnationē ceteroꝝ seculariū ⁊ regulariū platoꝝ ⁊ doctorū.

¶ Cum exhorrui fateor in ipa meditatione mea q̄ talem subiri ꝓtentiosam bonitatē ꝓphetatis ⁊ mendicitatis animaduerti/q̄ prius in audiendis laudib' virtutū sedulus delectabar. Exclamo. ꝓpter te p̄cor hinc/neq̄ iurgijs istis me fatiguentis. Itaq̄ nō nostꝝ inter vos tātas cōponere lites. ¶ te potius ad experientiam/hec eadem metiri nescit de q̄bus nouit nouit aūt oīa ⁊ mētientes nō patit nō redargui hec ideo testis idonea hec iudex incorruptissima q̄ si querebam hanc suscepit/suggerat ⁊ in sinu ⁊ sacro sancto generali ꝓcilio.

¶ Quid sentiendū insup allegatis vtriusq̄ q̄d demum faciendū. Etenim si mendicitas probare voluerit testimonijs opm diuidis q̄ ad illa p eā ꝓposita sit efficax mendiatrix ipsa ꝓprius suscapiēda foueāq̄ iudicabit. Sit' ⁊ ꝓphetas laudabit ⁊ ꝓbabit si tales in eis q̄les ponit effectus opet' ⁊ rū p̄clarꝝ dictū est a quodā. respublica vel ecclesiastica non regit p si. sed nec solo dictamine speculatiue vel imaginarie rōnis gubernat/ exercitio requiritur in practicatoꝝ opis q̄ tū res humane ꝓ locis ꝓpibus ꝓpositis patiunt. Veniq̄ est inuenire statum immo nec hoiem vnicū nisi rarissime in q̄ grauis virtutum mixte nō sint plures numero palee defectuum. Hā ⁊ cū tritico crescunt zizania/ quālia tolerare q̄uenit/ vt ne eradicare ne sit' euellat ⁊ triticū. Sit' ex deuotiōis secū fert acinos ⁊ feces quorundā defectuū būane corruptiōis. Euitat' statꝰ libet eē talis q̄lē vult se effingi. atq̄ refert ctū finis sue ꝓstitutōis cetera conformare. Sit mēdicitas vt p̄dit ad ꝓphetatōꝝ libētior. sit ad p̄dicatoꝝ vtile aptior/sit ab adulatiōe longior. sit a formidine ꝛ

rmotior/sit ab oī tpaliū solitūdine quie tior. Proprietas vo sicut gīaē hospitalita tē exerceat. detentē ꝛ veneranda absq; fastu supfluo statū teneat/formidinē tyrānis in animat subditos insolētes coerceat/solicitu dinē noīa ꝛ anxiam pcul a se suisq; fami lianibus abijciat. Deminent tādē vtraq; iuxta comica sniam/qm̄ hec oīa in mendacio tate ꝛ pprietate talia sunt q̄lis ē aīa vtēt. Cui⁹ odor sapor ꝛ vsus fit alijs in egritudinē ꝛ mortem. Alijs aūt pficiat ad sanitatem ꝛ vitā ppetuā. Consummata est dicta ista secūda cōsideratio/sit trāsitus in tertiam et postremam.

i

In nuptijs ecclesie nū q̄ deesse potit ꝛc. Primā hᵒ p̄sideratois ptē affirmat xps sacerdos in eternū/ cui⁹ lex si deficeret/ sacerdotiū nō subsistere cōsequēs eēt/sicut necesse est vt legis trāslatio fiat. Alīa vero ps p̄siderationis vtinā falsa esset sed ve rissima ē nimis expiri datum est. alioquī nunq; tot errores tot insanias falsas. Tot hereles mōstruosissimas p̄sitas fuisse etiā vsq; ad adulterationē p̄morū principiorū moraliū que sunt d̄ primis impressionibus ꝛ inscriptionibus nature sensissem⁹ hoc cō alio. in cui⁹ gremio p aliq̄s fouent nutriūtur multiplicant ꝛ augent sicut ista narrabim⁹. Sūt q̄dᵒ vinū sacre sapie ꝛ odor eius vtē i abominatōe q̄ ista vox ē. q̄d ad nos mo d̄ fide satis est q̄ xpiani sumus credimus vt pentes nr̄i in simplicitate bona/hᵒ sufficit. ꝛ satis est/ qr scrutator maiestat̄ opum̄ē a glia. nec op⁹ ē altiora se q̄rere. Dignis p̄latis q̄dᵒ ex officio cōpetit patos sp q̄ in eis ē fide. Vox alior̄ est dū xpiani q̄ nitur vel deputari vinū sacre fidei. querim⁹ pacem querimus vnionē et ecce turbatio. Conturbat em̄ vinū istud plurimos. diui siones sectas odia dissensiones iducit per uniuersum corpus huius sacri p̄cilij/dissi mulatio vel dilatio nonne salubrior⁹ non discretior existeret⁹ Sunt alij nec facile dicti si detiores p̄orᵇ⁹/scio q̄ insaniores

Bibūt illi q̄dē vinū sacre scripture sed quia corruptis moribus quasi febrilibus totidem humoribus infecti sunt. delyrāt aptissime ꝛ in ipis vt aiūt ianuis principior⁹ cespitāt impingūt palpāt ꝛ corruūt incunctes illaq; euāgelici ppbe maledictionē si ad allegoriam traducta sit. Dex hi q̄z p̄vino nesciērūt ꝛ i ebrietate erraverunt/sacerdotes ꝛ ppbe nesciērūt p̄ ebrietate absorpti sūt a vino. erraverūt i ebrietate/nesciērūt videntē. ignoraverūt iudiciū. Deq̄. oēs em̄ mēse repleti sunt vomitu sordiūq; ita vt nō esset locus vltra. Hic vomitus ꝛ he sordes q̄d aptius q̄ hereses ex indigestione vini sane fidei p̄ deuntes significent q̄bus mensa sacre scripture reddit abominabilis ꝛ hinc videtur impleta de talibus imp̄catio ppbetica. Fiat mensa eor̄/mensa sacre scripture/ in laq̄um ꝛ in retributiōes ꝛ in scandalū. obscurentur oculi eor̄ ne videant. ꝛ iterq; psalm⁹ alter. Turbati sunt ꝛ moti sunt sicut ebri⁹. ꝛ oīs sapia eor̄ devorata est. Rursus in hieremia. Dūme calicē vini furoris huius q̄s malos furere facit. q̄d patuit in iudeis invidis ꝛ auaris furentibus ad doctrinaz xp̄i. Dequit. ꝛ ppinabis de illo cunctis gētibus ad quas mittā te ꝛ bibent ꝛ turbabūtur ꝛ insanient a facie gladij quē ego mittaz inter eos. Dequit. Bibite ꝛ inebriamini ꝛ vomite ꝛ cadite/ ꝛ no lite p̄surgē a facie gladij quē ego mittā inter vos. Per gladium hic verbū dei/sicut p̄ vinū doctrinaz fidei mystice designat. Exempla heu maledictionis huius nimis apparent apud nōnullos in nuptijs etiam huius p̄cilij positos. Cui⁹ hāc vitā vel maximā causam accipe/ q̄ ad examinationē pestiferaz doctrinaruz multipliciter evomitaz nequaq̄ datuz est theologis ac iurispitis sepe ac libere p̄ueire phiben. q̄situ est hoc potiꝰ vijs ꝛ exemplo nimiū scādalosis/ve detinentib⁹ vitatē in mendacio/de quo Hieremias vo mēdatio opatus est stilus scribaz mēdax/duz in calice ppbano fit vini theologici propinatio. Quo circa ponatur hic vna ex petitionibus compositis vt ex assertionū fieri examinatio p̄ singulas natiōes p̄pter cās. xij. Primo q̄ tādē sic optebit examinationē hui⁹ doctrine fieri si va sit ꝛ sana/vt dogmatizet̄ p xpianitatē tā populoꝛ

q̄ dero/ an sit in foro ꝓscie salubriē ꝓsulē
da ⁊ fiat hoc in cōmune p singulas natio-
nes ⁊ sacrū collegiū pāuq̄ ferāt in consen
sione sententia. ¶ Rursus scdo qr materia
talis est ꝺ q̄ pñt iudicare nedū theologi sz
canonistę ⁊ legiste ⁊ boni morales immo ⁊
generaliter oēs habentes sanū et integrū
iudiciū rationis/ ꝑcernunt em̄ ꝑcepta mo
ralia que sunt prima principia naturaliter
inserta cordibus hoim/ licet etiā sint ꝺuīa
lege repetita ⁊ iussa ꝓpter malitie nubez q̄
scripturā hāc obtenebrans obfuscat in cor
dibus malignoꝝ. ¶ Subinde qr ꝓstat qꝺ
assidue scandala multiplicātur occasiōe di
lationis que fit ⁊ facta est p annū cū dimi-
dio ⁊ vltra in hoc sacro concilio/ ꝺū nō est
declaratū qd veritas habeat supra ꝑdictis
¶ Amplius quarto q̄ talis dilatio cedēvi
det̄ in grāde decus hꝰ sacri concilij dicen
tibus multis vano mō q̄ cōciliū materiā
istā determinare vl̄ nō audet qꝺ est timidi
tatis et ignauie/ vel nescit qꝺ est cecitatis ⁊
ignorantie vel nō vult qꝺ nō est charitatis
vel iusticie. Amplius qa si tanta solicitudi
ne damnati sunt errores ⁊ errantes a prin
cipio concilij vsq̄ nunc de alijs terris ⁊ p
nūtijs vbi multi potentes de illis tem(ne
dum nō querebāt hoc/ sed totis studijs p
litteras ⁊ aliter obsistebāt/ graue nimis vi-
deretur ⁊ scandalosum in ꝑdictis terris q̄
errores in regno francie seminati in noto-
riā seditionem ⁊ scādalum totius regni/ in
pniciem incredibilēta aiarū q̄ corpm. nō
declarareē hi vel dānarent̄/ cuz hoc req̄rat
rex frācie xp̄ianissimis cū ꝓcilio suo toto et
ꝑclarissima vniuersitas parisien. cuz tanta
instantia tā p litteras patētes q̄ aliunde ⁊
cū testimonijs nimis credibilibꝰ sup scan
dalis ⁊ seditiōibus ꝓuenientibus assidue
ex doctrina tali. Addit hic q̄ ꝓncipes dice
re possent iobem hub ⁊ errores suos fuisse
dānatos qr erāt ꝑ ꝑlatos ⁊ dez ſz dimittūt
istos iobis pui qa sūt ꝑ ꝓncipes ⁊ secāres
ſz ad veritatē tangūt ecclesiasticos cū secu-
laribꝰ sicut scribit impator. ¶ Proinde se-
rto qr serenissimus rex rhomanoꝝ ⁊ duz p
sens erat verbis ⁊ absens litteris attentissi-
me recōmendauit cām istaz ⁊ dānari ꝓcu
rauit istā assertionem. Quilibet tyrannus
xē. In qua virtualiter ⁊ sufficienē hec doc-
trina. ix. assertionū dānata est sicut ꝑz in
tuentibꝰ ⁊ declarabiē manifestius ex inspe
ctione totiꝰ ꝓpositōis ꝓncipalis Job. pul
pducte ex pte regis frācie coꝝ toto cōcilio
generali/ cū instantissima petitiōe examina-
tiōis diligentis ꝺ eadē faciēde. ¶ Se-
ptimo qr ⁊ si forsitan ꝺm aliquoꝝ iudi
ciū hec materia potuisz ab inimo dissimu
lari ad tps. hec dilatio seu dissimulatio nō
hz locū/ qr ꝓpter importunitatē aliquoꝝ ne ouet
qd loq̄mur effectū est vt nedū dogmatis
ret̄ hec doctrina p ynū. ſ. magīm iob. patu
sed iā p plurimos in hoc ꝓcilio ⁊ alibi/ q̄
uersū ⁊ spāl̄r p totū regnū frācie cū multo
plicatiōe errorū alioꝝ nō minus periculo
⁊ cū autoritate illoꝝ q̄ se sub scripserūt in mo
dū cōmunitatis seu ꝓgregationis ne dica
mus monopolij vel ꝓpiratōis sicut in ce
dula fratrū mendicantiū ꝺ q̄tuor ordinī
bus late ꝑz. ¶ Amplius octauo q̄ necessē
est ꝓcludere q̄ multi sunt hereticantes
hereticantes in hoc sacro ꝓcilio ⁊ alibi/ q̄
multi ex vna pte dicūt ⁊ ꝑstant̄ affirmanti
q̄ hec doctrina est erronea in fide ⁊ mons
ac multiplicit̄ scādalosa. alij sunt in oppo
sitū dicētes q̄ hec doctrina ē vā. alij q̄ ē opi
nabilis. alij qꝺ est ꝓbabiē ad vnū q̄z
alij q̄ est forsitan vera. alij q̄ nō iusticat̄ ſ
dei reprobāda qr nō ptinet ad fidē. Cōstan
aūt q̄ assertiōes iste sic cōtrarie stare n̄ ꝑñt
cū fidei puritate ⁊ sine scandalo manifesto
totius eccl̄ie. Est igiē de necessitate salutī
puidēdū p hoc sacrosanctū ꝓcilium. ¶ Sup
sus ꝓtinuando qr si fieret vt aliq̄ quer̄t dī
latio ad futuꝝ pontificē vel ꝓcilium est gra
uis nota huiꝰ sacri ꝓcilij/ qr dicereē sicut ꝑ
tactum est q̄ materiā hāc terminare vl̄ no
auderet/ vel nescīret vel nō vellet. q̄ futu
rus summus pontifex rationabilibus poss
excusationē p tendere regerendo culpā in
ꝑlatos de hoc ꝓcilio/ q̄ vel timuerūt vl̄ no
scierunt vel noluerūt ponere terminus tan
cause. Et cōstat q̄ nō hēbit plures dece
vnus papa q̄ hēat hoc ꝓcilium/ nec maiores
audacia. ¶ Addo decimo qr necesse ē dice
re q̄ rex frācie ⁊ vniuersitas parisien. et pe
ne totꝰ cleꝰ frācie decipiunt̄ cires hāc mate
riā/ quā tanto studio ꝓsequunt̄ illi q̄ ad oppo
sitū tendūt q̄rentes absolui ⁊ iustificari in

bat ẽ. Pōt aūt pñs ꝫ aliū finẽ apponere/ declarādo veritatẽ cui oēs ⁊ singuli dicunt se paratos obedire/ ⁊ ita cessabit ois discor dia. ¶ Subiungaẽ vndecimo q iã videẽ modus debitus tractandi/ debeteñ cã fidei tractari simpliciter ⁊ ō plano sine strepitu ⁊ figura iudicij. Et q pui⁹ añ oma fiat iñsitio ⁊ determinatio ō ipa vita te fidei ⁊ suo interesse q̄ de interesse pſona li cuiuscūq; debet insup audiri libere q̄libet in denunciatiõe sine hoc q̄ queraẽ in uolui p lites. debet pterea examinatio fieri nõ in absondito vel p scedulas nec p cõspiratões sed in publico corã pñs vt habeant ad inuicẽ collationẽ ⁊ examen diligens frequẽs ⁊ liberũ/ nec dñt vota publicari sal tem extra ꝫ aliū maxime cũ signo notario rum autentico priusq̄ factũ taluter extiterit Demũ nullus pñs pſertim theologꝰ/ pt aut debet in tali materia fidei tanq̄ suspectus pelli q̄n interfit examini ⁊ iudicio ni si forsan alleget ⁊ probetur ꝓtra eũ q̄ est ī fide merito suspectus vel infectus. Utrũ vero factũ fuerit oppositũ oĩm p̄dictor in p cessu huius cause iã notoriũ est ⁊ pateꝛ ex pcessu q; et Positũ est interesse pſonale et denunciatores quesiti fuerũt inuolui ⁊ sa cte sunt inuolutões pcessuũ nõ sine gra uibus expensis. Et reuerendissimus ī xpo pater pñs cardialis cameracen. summꝰ inẽ suos theologus nõ in fide p dei gr̃am suspectus cõmissarius p hoc sacrũ cõciliũ repulsus est. ⁊ magr̃i in theologia nullũ inẽ se potuerũt examen facere/ deliberatões q̄z secreto prius in sacco posite sunt prinsq̄ ex aminarenẽ/ publicate p vniuersum regnũ fidei sz pſonis inuiet grãde scãdalũ ⁊ picu lũ cũ mã hec tangat magnos ⁊ potẽtes. Et appetsat̃ dare ex mõ ⁊ forma cuiꝰ libz deliberantis q̄ pſona sit vel q̄ pſone deliberantes q̄uis nõ inscripta sint noĩa singulorũ sz aliquor ⁊ specialiẽ mendicantiũ quattuor ordines exprimunẽ in scedula suas deliberatões ꝓtinente. Attento etiã q̄ aliq̄ de liberatões loquũtur iniurioſissime ꝫ magnos ⁊ diuersos ⁊ innocẽtes/ ita vt magis sint libelli famosi. ꝓtin⁹ lacerãdi q̄ deliberãtões recipiẽde vt pmulgãde. ¶ Dicaẽ postremo ⁊ vltio q̄ p literas serenissimi regꝭ romanor ⁊ regꝭ francie ac vniuersitatꝭ paris ⁊ ex notorietate facti ꝓstat q̄ sñia ānulationis q̄ lata ẽ aduersus sñiam epi paris. ⁊ inq̄sitoris nullaten⁹ explicãdo cãs ānullationis generauit ⁊ generat assidue scãdala ꝫ fidẽ ⁊ ꝫ bonũ pacis p vniuersũ frãcie regnũ/ apud doctos ⁊ idoctos/ dũ adhuc pẽdẽt et pẽdeat pncipal mã fidei corã hoc sacro ꝯcilio. nec debuisz accessorũ terminari pus q̄ hoc pncipale. ¶ Preterea nccẽ ẽ nccitate p̄cepti dini affirmatiui ⁊ salutis eẽe q̄ ad occurrẽdũ istis ⁊ priorib⁹ scãdalis hº sacrosctñ ꝯcilium q̄ ali⁹ cõmode fieri potent sicut fieri ꝓmode cito p̄t determinet istõ pncipale declarãdo vicz veritatẽ qñ hoc decisso cetera facilie vl̃ desciendẽt vel quiescẽt/ atq; sedabunt. Oz optet vt p̄mittat̃ ⁊ instãter petat̃ examinatiõz fieri ī sacro dñoꝝ cardinaliũ collegio ⁊ p singulas nationes ẽ. ¶ Subiungaẽ sequens opusculũ ꝓ cõplemento ꝓsiderationis huius vltime vbi videbit pius ⁊ sapiẽs lector q̄ta necessitas incũbit apud reuerẽdissimos patres ac dõs amabiles epos cũ p̄claris doctoribus ⁊ ceteris spectabilib⁹ dñis de ꝯcilio puisiõem apponere. Attẽdẽdo q̄ ad extirpationẽ hereſum p̄cipue vocati collectiq; sunt.

¶ Finit.

Hereticorũ sermo

h

Hereticorũ sermo sicut cancer serpit ait apl's. Cãcer aũt morbida tabes nisi cauterio celeri fortiq; colaẽ/ crescit assidue sua ꝓtagio. nõ aliẽ hẽtica pestis q̄ dũ se vult fouere fit egrior/ dũ defensorẽ q̄rit ille/ mittit vbũ in rete pedes suos ⁊ ī macul'ei⁹ ambulat/ se nõ euoluẽs sz inuoluẽs ac põdere suo de errore in errorem meãs. Ex quippe ẽ illud pbicũ vno inconuenienti dato multa sequũtur/ pſertiz dũ error est in pncipijs q̄ parum crescit in plurimos/ ⁊ fit velut vna catena tenebrarũ qua colliganẽ heretici. Aduertere siq̄dẽ est q̄tas hoc vnũ inconueniẽs qõ ẽ iustificatio mort̃ iniuste q̃les ⁊ q̄t phnefas pepit ⁊ effuderit errorũ tenebras/ hereses blasphemias et infamias falsas. ita vt iã sedeat hereſis velut autorizata in cathedra pestilentie quagãs corpus eccl'ie/ neq; videt reme-

dij locus nisi p̄ censurā iudicialē sacri cōcilij putrida labes cū omni celeritate cauteri setur. neq; audiat̄ malesuada dissimulatō sua lactatrix ⁊ fautrix q̄ spēz discretōis aut pietatis in summa desipientia/⁊ impietate mentit̄. ¶ Enumerabimus ergo nonnullos errox ramos ab hac vna mortis radice pdeūtes/iniūgēdo q̄sdā alios i gremio ꝓstañ. huiꝰ cōcilij positos vel in ꝓpria forma vl inaudiētiū intelligentia: vl in ꝓsequntia necessaria ⁊ certa/quatinus euitet̄ error cognitus/quatinꝰ insup pastoralis solicitudo ꝓuidere vigilantiꝰ animet̄. ¶ Phica ⁊ moralia nō sunt ō fide neq; spectant ad iudiciū fidei. ¶ Hereses nō possūt aut debent cōdēnari/nisi simul euocent̄ et dānentur errantes. ¶ Ad eos nullo mō spectat heresum dānatio qm̄ maiores oēs cause q̄ sunt fidei sunt ad sedē aplicā referē de. ¶ Nihil est iudicialiē fidei cōdēnandū nisi ꝓtra fidei articulos in symbolo positos qm̄ soli tales articuli ꝓprie spectāt ad fidē. ¶ Implicat eandē ꝓpositionē esse euidenē ⁊ fide credēdā et asserēs oppositū ē hēticus. ¶ Nullus hītus fidei acq̄ritur p verbū xpi/sed a solo deo infūditur/⁊ asserēs oppositum ē heteticus. ¶ Allegans iudicialia veteris legis/est eo ipso hēticus ¶ Exemplū de ista siqs p industriam occiderit ꝓximū suū aut p insidias ab altari meo evelles eū vt moriat̄. ¶ Demonstrata vna ꝓpositiōe affirmatiua vniuersali vl vniuersaliē posita hec ꝓsequētia ē irridēda a loycis ⁊ erronea: pticularis negatiua q̄ opponit̄ huic vniuersali affirmatiue ē vā. g̃ hec vniuersal̄ ē falsa. ¶ Nulla ꝓpositō q̄ pt ad aliquē sensū vez trahi/l̄ opponi etiā ō vl loyce vl grāmatice dz ꝓdēnari matie iudicio fidei. ¶ Iste nō sunt ꝓdēnāde/populares pñt ad arbitriū suum corrigere supiores suos. ¶ Tēpales dñi pñt auferri bona ecc̄iastico; habitualiē delinq̄ntiū. ¶ Nō q; dē pōt cōcedere p̄dictis talē ptātez. ¶ Nullus alligat̄ vtute iuramēti pstiti/nisi ad illud dūtaxat ad qd̄ tūc aduertebat/actualiē se volēs obligare. ¶ Iste terminꝰ p̄iudiciū ē analogꝰ ad p̄iudicium aīe qd̄ ē petm̄ ⁊ ad p̄iudiciū corpis seu tpale detrimētū/iō ꝓcedēda ē ista simplr ⁊ catholice. iuramētū quōcūq; factū si vgat

i p̄iudiciū inītis vtoris sue/vel liberoꝝ nō est tenēdū. ¶ Sensus grāmatical vl logycalis est sensus lr̄alis sacre scripture ⁊ nō sepe falsus. ¶ Demōstratis aliqbus alicui sertiōibus quas Job. theologus tenet̄ explicata fide credere falsas eē ⁊ ꝓ sacrā scriptrā si dicat idē Jo. q; etiā āgelo ō celo nō deberet si diceret eas eē veras. hoc ē plasphema et luciferiana superbia. ¶ Demōstratis aliqbꝰ assertiōibꝰ q̄s martinꝰ theologus ⁊ plat⁹/tenet̄ explicata fide credere falsas eē ⁊ ꝓ sacrā scriptrā/ exclusāe aberroze vel heresi vel ptinacia ꝓ ptestatōnes ꝓditionatas dicēdo vel scribēdo q̄ vult̄ re iudicio ꝓ alij generalis q̄tūcūq; deēctat interim q; ille sunt ꝓbabiles ⁊ fortiam nec Inducēs ad hoc alios ⁊ se opponēs nec nenet̄. ¶ Assertiōes eo ipo reddunt̄ probabiles neq; iudicio fidei venūt reprobande/si hūerint doctores deliberantes ꝓ vez ⁊ aliū falsuz nullo mō oz iudicio fidei reprobari/etiā si fuerit scādalosa vel piarū aurīū offensiua vel ad errorem inductiua. ¶ Assertiones posite p vnū doctorem theologia tanq̄ ꝓ regulis/ aut maxis/aut veritatibꝰ ad inferendū ꝓstitutione aliquā nullo mō sūt iudicio fidei ꝓbāde si ꝓout sint ad vnū sensum trahi vel glosari q̄tuncūq; ꝓclusio fuerit erronea vel impia bñ ꝓcedat̄ cū Hylario q; intelligētia dictoꝝ ex causis assumēda ē dicendi. ¶ Dicas se facere ꝓ formā ad legē dīnā naturalem ⁊ moralē occidendo hoiem nō eget alio mandato iudicis cuiuscūq; qm̄ autoritat̄ a multiplici lege ꝓut nec optet q; assignet expēsse legē. ¶ In occisiōe hois nō requīt notetas allegatōnū seu ꝓbationū q; fecit talia ꝓ que debuerat iterfici talē ⁊ a tali occisus. ¶ Fur nocturnus q; inſidiatur viaz qō hēticus ⁊ sortilegus occidit manutone a quocunq; ꝛc. etiā si pōt horuz quilibet duci ad iudicē suū nec imminet cēti mortis piculuz occisoꝛ ꝓpē qō ipe debet vim vi repellere occidendo. ¶ Occisio hois si fiat bona intētione reddit̄ iusta vel excusabilis vocādo intentionē bonā zelum legis vel sui p̄incipis. ¶ Mors subita ⁊ improuisa a cōillana q̄ fit. s. sine difficultate ne ꝓuisa. potest ⁊ debet meritorie ꝓpari

aliquōs non iudicialiter condēnatis aut
bānitis infern. immo q̄ hec est ꝓpria mors
aliquor christianor. ¶ Q; fides q̄uis
sit hosti seruāda/ non tamen tyranno.
¶ Q; sortilegia 7 carmina sine tactu quo-
cūq; hois contra quē fiunt possint virtute
sua hoiem occidere nō minus q̄ gladi⁹ de
fortis in corpore. ¶ Q; ab hac lege. Nō oc
cides excipit tyrānus eo scz q̄ occidendus
est a quocūq; iuxta legē illam. Maleficos
nō patieris viuere. Et ē tyrānus qui in re-
publica nō iure principat aut principari co
natur. ¶ Q; michael occidit luciferū eter-
na morte/sine mādato dei quocūq; vel al-
terius. Similiter phinees occidit zambri
sine mādato quocūq; dei vel alterius. Et
similiter moyses egyptiū 7 inde meruerūt
Et sūt petrus volēs occidere seruū pontifi
cis. ¶ Q; facies ꝓfederatōes 7 iuramento
firmās multiplicit excusāt si non intendat
aut vult eas seruare/ dū hoc facit vt occidē
dus non sibi p̄caueat/ neq; p̄cipiat q̄ debet
occidi. ¶ Q; quotiēscūq; aliquis facit ali-
quā rem que ē melior licet iurauerit illam
nō facere/ hoc nō est periurū sed periurio con-
trariū. ¶ Q; meritoriū est qūcq; occidē ho-
minē vel occidi facere sponte absq; autori-
tate iudiciaria extra casū necessitatis actua
liter instantis seu periculi ineuitabilis nisi
vis vi repelleret occidendo/ 7 seclusa reue-
latione diuina. ¶ Q; meritoriū est qūcq; oc
cidere hoiem vel occidi facere sponte nō si-
bi subditū non monitū/ non diffidatū. qui
neq; vim neq; mortem intentet actualiter.
¶ Q; meritoriū est vt prius occidere spon
te hoiem ex solis p̄iecturis seu factis q̄ nō
habēt euidentē/ vel notorietatē iuris vel fa
cti. ¶ Q; meritoriū est qūcq; occidere vel oc
cidi facere sponte hoiez qui non intentat
actualiter vim vel mortem vbi neq; est ac-
cusator neq; testis neq; pars neq; iudex q̄
hoc mandauerit. ¶ Q; meritoriū est qūcq;
occidere vel occidi facere sponte hoiez mo-
dis p̄dictis sic q̄ potest cadere sub voto iti-
ramento vel p̄cepto 7 ex p̄sequēti sub debi
to q̄ sic fiat. ¶ Q; meritoriū ē qūcq; per
insidias falsas occidere hoiem volunta
rie vel occidi facere 7 p blandicias fictas in
quibus est vsq; ad mortē deceptio. ¶ Q;
meritoriū est qūcq; imo debitū hoiem xp̄ia
num facere subito 7 viliter occidi/ sicut be-
stiam p̄ dudēdo q̄tuz in occidente est/ salu-
tem anime spūalem/ 7 eo magis meritoriū
quo fit a p̄sona maioris status atq; digni-
tatis. ¶ Q; meritoriū ē facere occidi homi-
nem nō accusatū q; p̄sumit sortilegia fe ei
se aduersus regem suū/ supposito q̄ nō cō
stiterit legitime de actu vel non effectu hu
iusmodi sortilegior. ¶ Q; meritoriū est cō
federatōes deliberate factas 7 iuratas non
tenere/ supposito q̄ absq; p̄iudicio ac detri
mento aie valeāt obseruari. ¶ Q; qualibz
lege datur cuilibet subiecto licētia tyrānuz
occidere. Item peccat graniter quilibet sub-
iectus habēs opportunitatē occidere 7 non
occidit tyrānū. Et iterū autoritate legis di-
uine 7 exēplo xp̄i/ cuilibet subiecto sine su-
perioris interprete licitū est tyrānum occide
re. ¶ Q; nulla. ix. assertionū denūciatarum
debet fidei iudicio reprobari imo q̄libet il-
larum nō fore iudicio fidei reprobandā de
bet eodē iudicio declarari quia nulla ē con
tra scripturā sacram/ inter quas tñ sunt iste
due. scz decima 7 nona. Jus ē ratio 7 equi-
tas q̄ ois tyrānus occidat. villane gallice
vel an veniat p exploratōes 7 insidias. Et
ꝓpria mors qua debēt mori tyranni infide
les/ occidere. s. eos p bonas cautelas explo-
ratōes 7 insidias. In casu socialitatis iura
menti p̄missionis seu ꝓfederatōis factarū
ab vno milite ad alterū quocūq; mō istud
fiat aut fieri possit. Si ptingat q̄ istud ver-
tatur in p̄iudiciū vni⁹ p̄mittentiū aut ꝓfede
ratoz/ spōse sue aut suoz liberoz ipe ō nul-
lo tenēt eas obseruare. ¶ Q; nullus epūs
pōt de q̄stiōib⁹ fidei cognoscē q̄tūcūq; sint
notorie false 7 scādalose approbādo vel re-
pbādo doctrinā q; tūc facēt nouos articu
los q̄uis bñ possit 7 debeat hereticos p̄dē
nare. ¶ Q; nō iō ꝓpositōes spectant ad iu
diciū fidei approbatiue vel reprobatiue q;
dicāt in eis aliq̄d licitū ē vel illicitū/ meri-
toriū vel demeritoriū fieri ꝑm legē diuinā.

Sequūtur errores

de alia materia. ¶ Q; mystica et sapientia
in diuinis sunt formalitates realiter distin
cte. ¶ Q; receptō primarū ānatarū per pa
pam 7 dominos cardinales nunq̄ fieri po
tuit sine symoniaca prauitate. ¶ Q; licuit

pape ⁊ dñis cardinalib⁹ q̄rere solutōez p̄-
marū ānatar ab illis q̄ bñficia habent in cu-
ria/ vel alibi sic q̄ non expedirent eis bulle
nisi p̄ius realit⁊ de facto tales ānatas sol-
uissent/ licuit etiā extorquere p arrestatōem
bullarū vel aliter q̄ se oibus ꝓuijs solutu-
ros obligarent. ¶ Q⁊ nulli q̄tūcūq; multi
plicati possit ꝓdere legē obligantē nisi sum
mi pōtificis aduenit autoritas. ¶ Q⁊ cō-
cilij generale sine papa nūq̄ hr̄e pōt pote-
statē nisi limitatā q̄m nō est nisi sue ptes/ q̄
sunt plati habētes ptātez tm̄modo limita-
tam. ¶ Q⁊ gladij spūalis supma ptās est i
papa legitime p̄sidente ⁊ residente totaliter
quo ad exercitōez talis gladij ⁊ nō tunc in
cōcilio generali. ¶ Q⁊ gladij spūalis supre
ma ptās residet in ecclesia insepabilit̄/ quo
ad inrisdictionē/ sepabiliter aūt quo ad exe
cutōnez. ¶ Q⁊ gladij spūalis supma pote-
stas sic ē in papa legitime p̄sidente ⁊ residē
te q̄ ad approbāda ⁊ reprobāda in ecclesia
solus ipe haberet diffinire ⁊ nō concilium
generale. ¶ Q⁊ in cōcilio generali celebra-
to hierosolymis sup cessatione legaliū ꝑe
trus non p̄fuit neq; diffinuit/ quia suspe-
ctus erat in illa matheria/ nec erat tunc legiti
me p̄sidens ⁊ residens. ¶ Q⁊ omnis papa
consaus sibi q̄ est vel fuit hereticus p̄. ⁊
patum/ tenetur eoipo cedere papatui/ quia
nullum ius habet in ipo etiam si de nouo
peniteat ⁊ secretū fuerit ⁊ ita de quolibz epi
scopo vel in eccl̄ia bñficiato dicendū vide-
reē. ¶ Q⁊ in omni cōcilio generali in quo
papa legitime p̄sidet ⁊ residet v ox sua sic p̄
pōderat vocib⁹ toti⁹ residui q̄ nihil possunt
diffinire sine eo/ nec ipm ad aliq̄d quōlibet
obligare. ¶ Q⁊ papa dū accusatus est licet
nō quietus aut dānatus eoipo non legiti-
me p̄sidet ⁊ residet circa quecūq; diffinien-
da in generali concilio. ¶ Q⁊ accusatio pa
pe ⁊ p̄cipue moris ei⁹ naturalis aut ciuilis/
reddūt saltem p indirectū q̄ ecclesia vel ge-
nerale cōcilium maioris sit ptātis in executō
ne ⁊ diffinitione/ q̄ papa nec accusato nec
mortuo. ¶ Q⁊ mēdicitas est vnicū vel ꝓ
precipuū mediū p̄dicationis verbi dei/
qm̄ teste christo. Spine q̄ sunt diuitie suffo
cāt semē qō est verbum dei ⁊ q̄ ꝓfecto soli
mēdicātes p̄dicāt/ quia pauper euāgelizāt.
¶ Q⁊ papa nō est ymediatus plat⁹ omni
um fideliū nec spōsus ecclesie vniuersalis
sed solius rhomane ¶ lioq̄ ḡlibet ecclesia
cathedralis haberet duos spōsos/ papam
⁊ epm. ¶ Q⁊ papa ē sic imediat⁹ plat⁹ omi
um fideliū q̄ pōt ꝓ libito p se vel alios cō
missos oīa exercere licite/ que pōt quicūq;
platus vel curatus inferior etiā vbi nō sub
est necessitas ꝓter defectū inferior⁹ neq; nō
nabilis vtilitas. ¶ Q⁊ omnis qui glosare
defendere seu tenere p̄sumpserit vndecim⁹
ticulos positos in ptensa bulla mēdicanto-
um q̄ sic incipit. Regnās in excelsis. Illeū
q̄ hereticus ē censendus ⁊ p inuocationez
brachij secularis coercēdus. Non obstan-
te statuto cōalij generalis: oīs vtriusq; sex⁹
quoz tamen articuloz plures includunt il
la que solius facti sunt/ nec sub fide cadūt
quos in sup si cō cordari debeāt glosare ne
cesse est. ¶ Confessi fratribus habentibus
licentiā generalē audiendi cōfessiones/ eo-
dem peccata que ꝓfessi fuerint iterū ꝓsacer
ꝓrio sacerdoti tenent̄. ¶ Stante statuto
oīs vtriusq; sexus edito in concilio genera
li. Rhoman⁹ pontifex non potest facere q̄
parochiani nō teneant confiteri oīa peccā
ta sua semel in anno ꝓprio sacerdoti quem
dicit eē parochialē curatū/ nec deus posset
hoc facere q⁊ vt dicebat implicat contradi-
ctionem. ¶ Papa non potest dare licentiā
generalē audiendi confessiones sed nec ep
quin cōfessus habenti licentiā generalem
teneat iterū eadem peccata confiteri suo p
prio sacerdoti quē dicit vt premittit paro-
chialē curatū. ¶ Confessus frater admissus
in forma dicta tenet eadem peccata in nu-
mero iterū curato cōfiteri/ damnatur Jo-
hannem papam .xxij. in statuto quod in-
cipit Vas electionis. ¶ Conclusiones Jo-
hannis de pliato damnate per Johā. xxij
sunt satis vere ⁊ a quocunq; licite possunt
sufficienter teneri. ¶ Statutū Johā. xxij.
editū. Vas electionis. est irritum ⁊ inane/
quia cū illud fecit hereticus erat/ ⁊ per con
sequens quicq̄d qō fecit dictus Johā. fuit
mēdicātibus siue alijs ante reuocationem
inane fuit. ¶ Stante statuto oīs vtriusq;
sexus: nec deus nec papa ō potentis pote-
facere q̄n confessus fratri mēdicāti admis-
so. iterū teneat cōfiteri suo curato. ¶ Con-
fessio fratrib⁹ admissis facta ē dubitabilis

incerta que ꝓpter homies tenent dimittere incertū/ 7 sic solū cōfiteri suis sacerdotibus curā aiarū habētibus sub pena peccati mortalis. ¶ Quāuis fratres admissi habe ant autoritatē absoluēdi 7 audiēdi confessiones. tamē populus subiectus nō habet potestatē accedēdi ad mendicantes admissos sine licētia ꝓpij sacerdotis. ¶ fratres petētes priuilegia ꝓ confessionibus audiendis 7 sepulturis habendis sunt in peccato mortali/ 7 romani pōtifices talia priuilegia cōcedētes mendicātibus/aut eisdē confitētibus cōfirmantes/sunt in peccato mortali 7 excōicati 7 nō fuerunt pastores sz fures 7 fratres latrones 7 lupi. ¶ Sacerdos curatus dans licentiā mendicātibus audiendi cōfessiones/magis dispensat cū statuto ecclesie. Omnis vtriusq; sexus: q̄ papa fratrib⁹ dans licētiā mēdicātibus iurta formā decretalis/dudū. ¶ Q; nulla ꝓpositio seu ꝓstitutio infra scriptaruz octo debet a vera 7 sana doctrina fidei sed a quo libet fideli catholico ꝓponi 7 recipi potest/ absq; eo q̄ potuerit vel possit a quo q̄ zelū fidei habente 7 sane intelligēte de errore vel scandalo 7 in sana doctrina reprehendi. put et tenore earum apparet euidenter. ¶ Quilibet subiectus 7 vasallus qui p cupiditatem fraudem sortilegiū 7 malum ingeniuz machinatur contra salutē corpalem sui regis 7 superioris dñi p tollendo sibi 7 subtrahendo ab eo suam nobilissimā 7 altissimā dñationē peccat tam graviter 7 cōmittit tā horribile crimē sicut est crimē lese maiestatis in primo gradu. Et per ꝓsequens est dignus duplici morte 7 prima 7 secūda/quia quilibet subiectus 7 vasallus sic faciens est tyrannus infidelis suo regi 7 dño superiori peccatq; mortaliter/ probatur autoritate beati Grego. dicentis. Tyrānus est qui in republica non iure principatur aut principari conatur. Nam sicut regnū rectus principatus dicitur sic 7 tyrānus dominiū peruersum nūcupatur. ¶ Licet in casu p̄dicto quilibet vasallus 7 subiectus sit dignus duplici morte/7 committat tam horribile crimen nō possit nimis punīri tamē plus punit deus ē vnus miles q̄ vnus simplex subiectus. Et isto casu baro q̄ vnus simplex miles. 7 vnus comes q̄ vnus baro. vnus dux q̄ vnus comes. cognatus regis q̄ extraneus. frater regis q̄ cognatus. et filius regis q̄ frater. ¶ In casu predicto licitum est vnicuiq; subiecto sine quocūq; mandato aut p̄cepto ꝑm leges naturalē moralem 7 diuinā occidere aut facere occidi illū eundem proditorem infidelem 7 tyrānum. Et non solū est licitū sed honorabile 7 meritorium/ maxime quādo est tam grandis potestatis q̄ iusticia nō potest de eo fieri bono modo p superiorē. Et quando perseverat in sua malicia/nec seruit corrigere nec emēdare 7 specialiter quādo est periculū in mora. ¶ In casu supradicto magis honorabile licitum 7 meritoriū est/ q̄ ille tyrānus infidelis sit occisus aut sinat occidi p vnū de parentibus 7 subiectis dicti regis q̄ per vnū extraneū qui nō est de sanguine regali. 7 p vnū ducē q̄ p vnū comitē. p vnuz comitem q̄ p vnū baronē. p vnū baronē q̄ p vnū simplicem militem. p vnū militem q̄ per vnū simplicē subiectū. ¶ In casu allegantiarū iuramentoꝝ. ꝓmissionū. 7 ꝑsiderationuz factoꝝ militis ad alterum. quocūq; modo sit aut ee possit. si cōtingat q̄ eas seruare vergat in p̄iudiciū sui principis/eius sponse suoꝝ liberoꝝ/aut reipublice non tenet talis miles eas obseruare immo in tali casu eas seruare 7 tenere est facē ptra leges moralē naturalē 7 diuinā. Si ptingat q̄ dicte allegantie vergāt in p̄iudicium alie vite aut alterius ꝓmittētiū. 7 cōfederatoꝝ siue sponse aut suoꝝ infantiū/ipe ō nullo tenet eas seruare. ¶ In casu p̄dicto licitū ē vnicuiq; subiecto honorabile 7 meritorium occidere seu occidi facere supradictum tyrānū ꝓditorē 7 infidelem suo regi 7 superiori dño/p astutias cautelas 7 insidias. Est em licitū dissimulare 7 tacere suam volūtatē sic faciēdi. ¶ Quilibet subiect⁹ et vasallus q̄ a ꝓposito d liberate machinatur ptra salutez sui regis 7 superioris dñi/pio faciendo ipm moui in lāguore cupiditate habendi suam coronā 7 dñationē. facit conseerari aut magis ꝓtie execrari in nomie demonū/enses dagas/pugiōes aut cultellos virgas aut anulos aureos facit dedicari in noīe demonū p necromāticos facientes inuocatōes characteres/sortilegia/supstitōes et maleficia. Et post facit apponi et figi

per corp⁹ mortui dissuspensi de patibulo. ⁊ dictos anulos facit poni in ore mortui predicti/ ⁊ facit dimitti spacio plurium dierum cum grandi abominatõe ⁊ horrore/ p̃ pficiendis dictis maleficijs ⁊ vna cũ hoc portat supra se in vno pãniculo ligato ⁊ consuto/ de ossib⁹ ⁊ pilis loci inhonesti dicti mortui dissuspẽsi. ille ⁊ omnes qui hoc faciunt non solum cõmittunt crimẽ lese maiestat⁹ humane in primo gradu. imo cõmittũt crimen lese maiestatis divine etiam in primo gradu ⁊ sunt pditores ⁊ infideles regi suo ⁊ deo suo creatori/ ⁊ sicut idolatre ⁊ corruptores falsarij fidei catholice sunt digni duplici morte/ ⁊ prima ⁊ secunda/ maxime qñ dicta sortilegia/ supstitiones ⁊ maleficia sortiũtur suũ effectũ in persona regis/ per medium praue crudelitatis dictor⁹ machinator⁹ invocator⁹ ⁊ necromãticor⁹.

finit.

Sermo eiusdẽ in festo purificatõnis beatissime marie habitus in cõcilio constantien̄.

Suscepim⁹ deus miscõiam tuã in medio tẽpli tui. Scriptũ est pš. xlviij. ⁊ introitu misse pñtis iocũdissime solẽnitatis celebriẽ decantatũ Suscepim⁹ deus mĩaz tuã in medio templi tui. Adimus cuz fiducia thronũ gr̃e tue/ vt misc̃oiaz inuenamus et gr̃az in auxilio oportuno. ¶ Adimus et te bñdictissima vgo/ que mater es gratie/ mater ⁊ regina misc̃oie/ que dudũ mĩam incarnatam suscepisti in medio virginalis vteri tui/ dũ domus pudici pectoris templũ repente fit dei/ quã hodie te pñtante suscepimus corpaliter/ ⁊ qñdie suscipim⁹ sacramẽtaliter in medio tẽpli materialis. ¶ Suscipiamus nũc hãc ipam mĩam spũaliẽ ⁊ invisibiliẽ in medio tẽpli cordis nr̃i/ qđ ẽ aia nr̃a/ templũ dei sanctũ est qđ ecclie vos/ inquit apl's. ffiat hoc nobis te p nob mĩam exorãte virgo misericordissima quã ido salutam⁹ implorãtes ⁊ dicẽtes. Aue gr̃a plena. ¶ Suscepim⁹ deus ꝛc. Ecce q aptis fidei oculis/ in lumie veritatis euãgelice conspiciẽdũ nobis offert gratũ ⁊ grãde spectaculũ. Offert pulcherrima sanctissima q̃ processio dñi ỏ bethleẽ vbi nat⁹/ vbi creuit/ vbi adoratus fuerat ilbs. expectatio gentiũ desideriũ celestiũ eternor⁹/ mĩa ⁊ salus nr̃a/ aduenit gloriosa mr̃ sua comitata vino suo iusto ioseph cui virgo virgini mr̃imonialiter nõ carnaliter iũcta erat. aduenit ad templũ sanctuz hierusalẽ/ distãs a hierusalẽ p̃ duas circiter leucas seu q̃tor⁹ milliaria portua. ¶ Baiulabat eadẽ decora vgo/ teneroq cõplexu puerũ suũ ihm/ tãq̃ signaculũ sup cor suũ/ ⁊ q̃si signũ sup brachiũ suum dicens ex ṡnia. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi inter vbera mea p̃morabit/ talis ẽ dilectus meus. O filie hierusalẽ/ pulcher ⁊ decorus/ ⁊ ipe totus desidersabilis. ¶ Aduenit ⁊ ipe symeon senex iustus ⁊ timoratus ⁊ ideo beatus q⁊ timoratus nã beatus vir qui semp est pauidus. aduenit eadẽ hora in spũ ad tẽplũ vbi erat mulier illa fortis ⁊ ãnosa que nõ recedebat de tẽplo ieiunijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiẽs die ac nocte/ anna. ꝛ. p̃phetissa filia phanuel ỏ tribu aser. ¶ Ecce uenerũt nõ dubiũ ⁊ alij multi iuuenes et virgines senes cũ iumentis suis aduenientes ad templũ suũ sanctũ dñator⁹ dominus quẽ querebat ecclesia ⁊ saluator⁹ ipse quem volebat/ speciosus forma p̃ filijs hominũ/ desideratus cunctis gentibus. Nobis natus nobis datus ex intacta virgine quem propheta suspirabundus optabat dicens Ostende nobis dñe mĩam tuam/ ⁊ salutare tuũ da nobis p̃ deus meus in q̃t mĩa mea Et rursus. Dic aĩe mee salus tua ego sum. ¶ Exulta nũc ⁊ exhilarescere ñ q̃ pietas miserãde hõ exulta satis iocũdare. virgo la ⁊ gr̃as age/ ecce nedũ ostenditur sed offertur ibi ille q̃ est mĩa tua ⁊ salus tua iesus benedictus. nam q̃d iesus nisi salus ⁊ interpretatio ẽ saluator. Hoc sentiẽs ⁊ grate rememorãs ois ecclesia sanctor⁹ p̃gratulat⁹ congaudet ad oblationẽ tanti doni/ cõcinens dicẽs. Suscepim⁹ deus mĩam tuam in medio templi tui. ¶ Residerabat itaq̃ peccator ⁊ reus homo/ nõ sapientiã secularem nõ iusticiã p̃clemnãtem/ nõ potentiã punientem/ sed mĩam indulgentẽ ⁊ saluantem. ¶ Doiez nimirũ sub pctõ venũdatũ ⁊ per inobedientiã crimis lese maiestat⁹ reũ ⁊ miserũ euocabat ⁊ accusabat sapia. Adã vbi es

 Et tñ inueniebat excusandi vel la-

tendi locus dñi ait. Quis tibi nunciauit q̄ nudus esses nisi q̄ ex ligno de q̄ p̄ceperam tibi ne comederes comedisti? Dic iob tredo p̄fidens dicebat. Si voluerit mecū in iudicio p̄tendere nō potero rñdere vnū p̄ mille ps. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe q̄ nō iustificabit in p̄spectu tuo oīs viuēs Nō onero me libēt allegationū q̄tionibus vbi nihil ē ambiguū vel p̄bandum ¶ Porro iusticia sic accusatū p̄dēnabat ita vt nō eēt loc⁹ appellatōi. q̄ audistiv o uocis tue/ et comedisti de ligno scīe ex q̄ p̄ceperā tibi ne comederes maledicta terra ope mea cāes Job dicebat verebar oīa ¶ Doīes sic deniq̄ accusatū p̄sapiaz/sic dā natū p̄iusticiā/flagellabat et snīaz executōi demādabat potētia/nec erat loc⁹ euasionis Siecat ąppe adaz et collocauit añ paradisum voluptatis cherubin et flāmeū gladiū atq̄ ps. Ad fortitudie manus tue ego defeci Et iob. Nō est q̄ de manu tua possit eruere ¶ Nō ergo petebam⁹ sapiaz cui rñdere nescīebam⁹/nō iusticiā cui⁹ dānatōes euadere nō poteram⁹. neq̄ potentiā cuius punitōnem et iram ferre nemo poterat. neq̄ in celo. neq̄ in padiso/neq̄ in mūdo patuit i lucifero in adā in diluuio in submersione pētapolis in mometo. Sed miaz querebam⁹ indulgentē quā hodie suscepimus o benignissime deus in medio tēpli tui. ¶ Adue nerat p̄ius in medio tēpli v̄ginalis uteri q̄ nullus i terris sanctior loc⁹ erat ꝑm Augu. dñi rñdit maria. Ecce ancilla dñi/fiat mihi ꝑm verbū tuuz. sed sibi soli et v̄ginali spōso suo ioseph cui reuelatio facta fuerat taz ab angelo q̄ a maria notū erat. Apparuerūt i die natiuitatis sed paucis. s. pastoribꝰ. Innotuerat in die epiphanie. sed paucis regibus qui venerūt ab oriēte. hodie vero sicut audiuim⁹ sic vidimus. Bū suscepim⁹ miaz tuā misericordissime deus i medio templi tui. ¶ Gras tibi pater misericordiaz et deus totius consolationis q̄ celasti sapientiā in infantuli etate ne accuset. iusticiā in humanitate ne condēnet q̄ pro nobis damnata est. potentiā in infirmitate ne seuiat et cruciet. quibus supatis datur triūphus gratie et miscōie vt dñetur et superexaltet iudiciū. nam miserationes eius sup oīa opera eius. hac indigebam⁹ hāc optabamus hāc hodie suscepimus in medio tēpli tui deus dū verificatū ē illud inuēcule cympanistrie sancte marie. Suscepit israel puerū suū recordatus miscōie sue/hec sunt viscera misericordie dei nr̄i/quibus visitauit nos oriēs ex alto. ¶ Gras tibi p̄ excellētia dom q̄ ē mia quia etiā laudabili vite hominuz inq̄t Aug. si semota mia iudicet. Gras et p̄ cōgruētia loci/q̄ in medio templi q̄ ē locus cōmunitatis ad quē oēs p̄nt accedere. et cōlitatis mediuz est q̄ attingere q̄sq̄ potest. Sanctū est templū tuū/mirabile in eq̄tate ait ps. ¶ Et q̄d aliꝰ mystice templū istud q̄ ecclesia sanctoz q̄ concaliū iustoz et congregatio vbi sunt magna opa dñi exquisita in oēs voluntates eius ꝛc. ¶ Decātet nūc igit̄ hec ecclia sanctoz hoc cōaliuz iustoz. hec cōgregatio taliū. de q̄bus dicit apl̄us. Jam non estis hospites et aduene/ sed estis ciues sanctoz et domestici dei/sup edificati sup fundamēto apl̄oz et p̄phetaz ipo summo angulari lapide xp̄o ihu. sequitur in quo oīs edificatio p̄structa crescit in templū sanctū in dño. Decātet et exultet in iubilo cordis sui dicēs. Suscepimus deus miam tuā in medio tēpli tui et ita plane suscepim⁹ vt impletū sit q̄d p̄pheta p̄dixerat. Misericordia dñi plena ē terra. et iterū p̄firmata est sup nos mia eius. cū reliq̄s in hāc snīaz. ¶ Bū hec in ipa meditatōe mea q̄ nuuc loquēda fuerāt p̄ius ipe mecū reuoluere pgebā sic erūpere in vocē iocunditatis et laudis in verba cōsolatōis leticie ac edificationis spūalis iuxta sensum anagogicum p̄assumpti thematis nostri. ¶ Studebā expuimere qualē in templo cordis nostri processionē agere nos hodie cōuenit in qua mystice fuit maria et ioseph. symeon et anna figurantes quatuor v̄tutes cardinales. In qua sunt p̄terea luceme ardentes in manibus p̄ exemplū cōuersationis luminose et honeste in fide spe et charitate quas figurat triplex ignis proprietas fulgor scilicet vigor et ardor/ fides fulget in vi rōnali. spes roborat in irascibili. charitas ardet in concupiscibili: quo ad tria appropriata patris et filij et spūssancti. in patre vigorē. in filio fulgorē. in spū sancto ardorē p̄cipimus. ¶ De

offere par turtur mutue dilectōis in oī ca
stitate/ et duos pullos colūbar in sancta fe-
cūditate bonor opationū. Ad domeē tēplū
cordis nostri floscūs pior desiderior et her
bulis virētibus sanctar meditationū cōsp
gar. Suscipiam⁹ bñdictū puerū ihm inter
vlnas castissime devotōis. pfitear mur ei cū
anna pphetissa levantes sursuz corda/ et cū
iusto symeone depromam⁹ qsq hoc cāticū
Nūc dimittis vnū tuū dñe vm vbū tuum
in pace ꝛc. ¶ Ita pgebā meditabūd⁹ di-
ctare mecū q dicerē vobiscū. dū ecce stu-
diositas speculatrix astitisse visa ē/ tū satis
a puero familiaris huic ane ptinus cogni
ta ē. hec plurimas inculcare questiūculas et
efflagitare rnsiones cepit et vbi me attentū
videt. ¶ Dic inqt si maria legi purificatōis
erat obnoxia/ qr si sic/ peccauerat/ si nō/ fin-
gere videbar et ope mētiri/ simulās qđ nō
erat. et cur nō hoc tpe mulieres eidē purifi-
catōis legi subdite sunt/ ¶ Dic si puer ihs
vere factus ē sub lege sicut dicit apls qr cō-
stat vm dños iuristas/ q pnceps solutus ē
legibus. ¶ Dic cur symeon dixit de puero
iesu q b positus erat in ruinā et signū cui cō
dicer/ qliter in ruinā positus erat qui venie
rat ad salutē/ quo pacto positus ē in scāda-
lū qr ve p quē scādalū venit/ ¶ Dic cur ite
rū dixit ad mariā. Et tuā ipsius aiaz ptrā si
bit gladius vt reuelent ex multis cordibus
cogitatōnes ꝛc. ¶ Dic si ex vbo hoc maria
pcognouit acerbissimā filij passionez/ q si
sic. nōne pseqns fuit vt acerbissimo dolorū
gladio ia extūc foderet. que tñ eū leta cerne
bat gestabat offerebatq q se prius obtule-
rat deo pr in medio vginalis uteri mox ab
instāti cōceptōis sue bñdicte. ¶ Dic cur ñ
fit festiuitas apō latinos de ipo ioseph vir-
ginali viro marie nutritio et genulo pueri ie
su fidelissimo cui testioniū dat euāgelica vi
tas q iustus erat q ei ihs ipe q est dns bñdi
ctus mira res subdit⁹ erat et ita de plurimis
eius excellētijs et vtutibus egregijs, que ad
modū etate nra nōnulli pscripserūt. Di gti
tudo repēdēda ē deo p piuctōe eccīe cum
nouo et vnico sūmo pōtifice spōso suo q re
tributio pueniētior q vt de vginali cōiugio
ioseph et marie fiat insignis aliq celebritas
in eccīa. ¶ Dic vñ mos pmit⁹ inolemit
q ardētes hostie ferent cerei et cādele et si

y

sit hoc fauore nitib⁹ gētiliū pserpinā qsq
ditā cū facib⁹ querētū/ ¶ Dic cur maria q
nup ditata fuerat ex donis magor non ob
tulit agnuz q diuitū erat oblatio/ ¶ Dic q
arte qbus iudicijs cognoscē poterat/ q an
na pphetiz habebat spīm vbi grādis ee
pphetijs vmo/ et ad interptandū difficiles
¶ Dic cur ihs vt neduz misericors sed ipa
mia cū tamē plurimos deserat in tāta mise
ria ita vt plāgendū potius ee videat et dire
dū. Suscepim⁹ deus miseriā et non miseri
cordiā ꝛc. ¶ Dic qliter fiat cū libertate vel
meritz id qđ de mia dicit apls q nō ex opi
bus dictū est esau dilexi iacob aut odio ha
bui. Et iterū. nō est volētis neq currentis
sed dei miserētis. Nā si sola misēcia salvat
quid agit arbitriū quid pficit conatus et
ad meritū/ cuius vult miserē et quem vult
indurat/ ¶ Dic cur apud athenienses tem-
plum misēdie carebat simulacro nullig in
clusa metallo forma dei (inqt statim) me-
tes habitare et pectora gaudet loquē de mi
sericordia. ¶ Multiplicata magz ac magis
videbar studiositas speculatrix hmōi que
stiones. vt de fructib⁹ et utilib⁹ mie qbus mo
dis pqrē/ qbus etiā nitib⁹ aiaz purificat/ q
bigenā. qualiē ad eius cuniā appellat a cu-
ria iustie/ qđ in tēplo cordis ē altare quid
atriū/ qđ sctāsctoz qđ cimiteriū. ita đ reli
qs etiā vsqz ad curiositatē l' garrule loqā
tis vicīū/ cui dū morē gerere nō dēdo para-
ret anim⁹ ac cōmode satis ad pñtis celebri-
tatis mysteriū (honesto referēs) lamēta-
lis de repente vox insonuit ex ore pphetco
damās et cōquerēs. ¶ Conuit in platea
veritas. Obstupui visu subito gelidusq
perrat ossa tremor. Haz o luctuosissimū o
lugubre spectaculū vidē veritatez q pualer
q sup oīa vincit pstratā positāq in ruinā
in signū cui dicar. ¶ Dic sublenare mise
ricordia sororis sua nitebat. Ita em muscipu
et veritas obuiauerūt sibi. sed obsistebat et
redamabat tripler error velatus cortice iu-
riū positiuor nō recte intellector ad regulā
diuini iuris et catholice veritatis. ¶ Error
primus abijciebat platos et ordinatos ne
subleuaret misericordiē veritatē. Hoc inqt
ad vestrū nequaq officiuz ptinet/ maiores
enī cause sūt ad solā apostolicā sedē referen
de allegabat glosa/ cū p concordantijs decreti.

¶ Preclamabat error alter q̄ non poterat sublevari misericordiē veritas nisi p̄us vel simul evocarē & assisteret aliqs q̄ p̄straue rat veritatē. Subintrabat tertius error non esse curādum apud iudices fidei si veritas mores respiciens cōmisset in plateis/errāt enim talia ab eis que fidem respiciunt alie nā. ¶ Submurmurabat quartus inē hec uentis veritatē/cauete a scādalis si sublena uerū/ex quo tamē ius oritur ponatis i me dium. alioquin mors imminet credite mors ¶ At vo miscōia vt erat tota viscerib⁹ affluēs pietatis & zelās sup vitate & aīa rū salute quā optabat p̄pheta dicēs. Com pier me iustus in miscōia & increpabit me, hoc inq̄ insūit & obtestata est quatinus ad uersus triplicē hunc errorē. pestē improbā/ ceteris p̄termissis insurgerē/neq; em aliud opus ec̄lesie miscōia gratius vel acceptius affirmabat q̄ ad extirpationē error & emē dationē errātiū oportune & importune vi gilāter intēdere. exemplificabat de mōibus quos ego inq̄t misericordia taliter affecerā tāto succenderā veritatis zelo q̄ p̄secuto res suos tortores/tyrānos/& interfectores/ nō desinebāt ab erroribus tetris auertē co nari/q̄n⁹ ad eos veritas lumiosa veniret/ sic petrus & paulus neronē/sic iobes hero dem/& ita de reliqs/misericordissime dilexe rūt/quos tamē apte culpauerūt. nō sinere eīm pctōres ex sua agere magne misericor die iudiciū est. Vide oro qm̄ crudelior al tera nō est impietas/q̄ dū laudat̄ peccator in desciens aie sue/& iniquus benedicitur dū iustificat impius p̄ muneribus/ dum euenit illa p̄phe crudelis lamētatio. p̄phete tui viderūt tibi falsa & stulta/ nec apiebant iniquitatē tuā vt te ad pniaz p̄uocarēt. Et heu iam inquit miscōia/nedū iam nō apiē iniquitas p̄ p̄phetas plātos. sz doctores & cōfessores sed iustificat̄ sed attollit̄ & defen ditur etiā in medio templi. in p̄sentia sacro sancti huius cōcilij. Longus essem si cūcta p̄sequerer miscdie verba plena gemitibus plena suspirijs/ plena singultibus. lachry mis atq; plāgoubus. ¶ Ego vero reue gnes egregij sapiētes & doctissimi/quid di cerē? quid rōderē? sic pulsatus sic obtestatq; in ipo meditatōnis mee secreto/per miseri cordiā condolentē veniēti que tam infeliciter & fede corruerat in plateis. Enitebat ob sequi misericordie put equū erat. sed de p ficiendo vix vlla supat spes mihi dum ofa circūquaq; revolverez illud p̄cipue q̄ om nia apud multos verbū de fide & veritate versum est in fabulam in canticū & nauseāz obtigitq; illud apostoli de nouissimis tpi bus. Sanā inquit doctrinā nō sustinebūt sed coacervabūt sibi mgros p̄uritēs auri bus & a veritate quidē auditū auertent ad fabulas aūt p̄uertent̄. Illud item Benecc Beest remedij locus dū que fuerant vicia/ mores fiunt. Et nō minus dum error veri tas reputat̄. Quid nobis inquiūt de here sibus vel erroribus/ ecce nos catholici su mus q̄d eadez iugiē nobis cātilena repetit̄ satis ē si credim⁹ vt parētes nīi simplices et idiote? q̄d expedit p̄scrutari p̄fundi? & hec dicunt & in his aliq etiam magni gloriant. ¶ Inter hec vrgebat miscōia dicēs: ve tibi si nō euangelizaueris. Necessitas eīm incū bit tibi necessitas ex p̄fessione & talento cō misso. necessitas ex legatōe/ necessitas ex ira mēto et fidelitate. necessitas ex veritatis pcclitatōe & ecclesiastici ordinis p̄turbatio ne. necessitas ex aperta & p̄cipiti p̄uersione iusticie. Necessitas ex alluscōe cathedre vbi veritas sedet. q̄ cathedra ē p̄clarissima vni uersitas parisiēn. mr̄ studioz. Ue mihi q̄ tacui aut q̄ nō celerius potētius crebrius & p̄stātius memet istis erroribus opposui ¶ Fuerit scio placētior altera multis mate ria sz nulla fortassis vtilior: vel ad tps vrgē tior. vñ si querer solū hoīb⁹ placere si capta re famā popularē. si p̄dicare memetipsum ambularē nūc forte in magnis & mirabili bus sup me vsans & reuersans fines p̄posi tos. Vz optet imitatorē ee illius q̄ ait Ego deus docens te vtilia: non dicit subtilia.

¶ Dicam⁹ igiē cū bona venia. qualiter spe ctat ad vos pres reuerēdissimos dños p̄ie latos sup erroribus cognoscere/qualiter er rores dānare positis aliqn̄ non dānatis er rātibus. qualiē deniq; teneat̄ vnusq̄sq; ve strū scire p̄cepta decalogi & assertōes ei⁹ op positas. iudicō fidei reprobare. tādē n̄ opor tere trepidare timore vbi non est timor.

¶ Attenti simus obsecro p̄ miscōiam dñi

nostri ihū xpi ⁊ pastoralē ve.di. gm̄ vra res agiē spectās ad illā quā hodie suscepimus mām in medio tēpli dei. ¶ Extulim⁹ alij s ꝓmoīb⁹ autoritatē sacri ꝓ alij ⁊ errorē pni cioſissimū reprobauim⁹. q̄ sasma fouebat Nūc efferre studeam⁹ ordinare ꝑ latōis hierarchicā ptātez/ ⁊ assignem⁹ aliq̄ dn̄is platz ꝑ veritatis misericordi sublenatōe fulcim̄ta. Et de q̄tuor ad ꝑsens sufficiet. ¶ Ad reuerendos ⁊ deo amabiles epos spectat ex officio pastorali ⁊ statu hierarchico q̄ fūdatus ē in iure diuino cui nullū ius canoni cū rite intellectū ꝓtradicat q̄ ipi possunt in suis diocesib⁹ errores in fide ⁊ mor̄b⁹ palaz erroneos et scādalosos iudicialiē ꝓdēnare ⁊ hereticare. hoc est hereticales decernere ⁊ anathematizare autoritate tm̄ subordinata ad sedē apostolicā ⁊ pticulari circa solā plebem suā. ¶ Ad reuerēdos ⁊ deo amabiles epos spectat q̄ possint errores q̄nq̄ dānare nō enotatis ꝑus iudicialiē q̄buslibet erātibus. ¶ Ad reuerēdos ⁊ deo amabiles epos spectat ex obligatōe suscepti pastoral' officij cognoscere q̄ ꝑcepta moralia decalogi cū hoc q̄ sunt de iure naturali canonico ⁊ ciuili. sunt mhilomin⁹ de iure diuino ⁊ de fide ꝓne dicta ꝑ q̄to data sunt in scriptura sacra ꝑ diuinā reuelatōez ⁊ ozpinanē ad vitā eternā ꝑ opatōez eoz ex fide spe ⁊ charitate ⁊ ita sunt assertōnes ipis ꝑceptis opposite/ iudicio fidei per eos reprobande ⁊c ¶ Ad reuerēdos ⁊ deo amabiles epos spectat ex debito pastoral' officij hīc ꝑpationē animi ad defensionē vitat catholice: etiaz vsq̄ ad mortē/ spectat etiā ꝓ gnoscē cū greg: q̄ vtilius scādalū nasa pmittiē q̄ veritas deseraē. ¶ Postulemus tandem ⁊c.

¶ Tantū dē de hac oīoe reptū fuit lugduni in monasterio celestinoz de manu ipius dn̄i Jo. de gerson cōscriptū.

Sermo factus i loco

sessiōis ꝓ alij generał ꝓstantien. p⁹ nouū recessuz pape Jo. xxiij. eodē ꝓ alio anno dn̄i M.cccc.xv. vigilia dn̄ice ramispalmarū.

AD bulate dū lucē habetis vt nō tenebre vos cōprehēdant. ¶ Jubet hoc xp̄s patres orthodoxi/ patres nō in tabulis creis vt olim apud rhomanos sed in libro vite conscriptl. Jubet inq̄ xp̄s originaliter Johānis xij. ⁊ recitatiue in euāgelio sabbati p̄sentis vos obedientes audite/ ambulate non pasibus corporis. sed gressibus mentis ambulate de virtute in virtutē/ dum lucem habetis/ ⁊ qualē lucem? Rn̄deat lux vera cuius hoc verbū est. Qui sequit me nō ambulat in tenebris sed habebit lumē vite. ¶ Assis innocatus dn̄e ihū p̄ clarissime sol iustitie. dissice terre nebulas ⁊ pondera molis. atq̄ tuo splēdore mica. absq̄ te eni p̄cipit mens sa ꝓfundo mens habet/ ⁊ ꝓua lucē relicta tendit in externas ire tenebras. Hoc ne fiat tu mediatrix/ tu aduocata ⁊ exoratrix nostra supplicē adeūda es virgo gloriosissima q̄ tui noīs interp̄tatōne tā illumiata q̄ illumiatrix diceris. Et quo lumine? ꝓnsus lumie gr̄e/ q̄ sic illumiata es vt dicat apoc. Mulier amicta sole. Hoc tu nob⁹ impetra mē vt infūdas de plenitudie tua. supplicat imploramus salutātes ⁊ dicētes. Ave ⁊c.

¶ Ambulate dū lucē habetis vt non tenebre vos cōprehēdant. Lux ista est iam dicta ⁊ repeto/ lux ista est patres celeberrimi/ qui glorificat in cōcilio sanctoz dicēte ꝑ Magnus ⁊ terribilis sup oēs qui in circuitu eius sunt. cuius hāc tenemus infallibilē ꝓmissionē. Matth. xviij. Ubi duo vel tres ꝓgregati fuerint in noīe meo/ ibi in medio eoz sum. sicut vidit ꝓ ē. dū cecinit in cōcilio iustoz ⁊ in cōgregatōe magna opera dn̄i. Et magna plane immo ingentia iam vidimus in hoc cōcilio iustoz dei opera: ꝓpontaneā ⁊ vix speratā cessionis viam. bonā cum ꝓter semetipm ⁊ vt glorificet fecerit omnia deus. quo pacto credēdus est dānationi celebritate glorificari q̄ in concilio iustoz que vera laus ē in ecclesia sanctorum.

¶ Tales vos ee cōuenit orthodoxi patres amabiles p̄res ac dn̄i vt cōcilij sitis sanctoz ⁊ iustoz quos posuit deus in mūdo quatinus vera totidē lumiaria/ vos inquit estis lux mūdi. siquidē in hoc constituti estis alios purgare illumiare atq̄ ꝑficere nūc maxime cū factus cōuentus iste sacrosanctus/ quasi adunatus ē cetus dū cōgregata est ecclesia vt de machabeis scribit quatinus oratio ⁊ peteret misericordiaz a deo. Et vt opitulante eo decerneret quid facto opus eet. ¶ Erudiat animos ꝓfecto leuās in circuitu oculos

et videns oēs istos qui cōgregati sunt tibi hoc ē ad vtilitatē tuam o populē christiane cōgaudet admirans spūs meus. ⁊ in hanc erupit ecclesiasticā cātus vocē. Lines apl'o tātes facē ⁊ illuminantes patriā dare pacez gētibus ⁊ liberare populū dñi. q̄liter libera re exhortādo clamādoq̄ ambulate dū lucem habetis vt nō tenebre vos cōprehēdāt cuius delitie sunt esse cū filijs hoīm. ipe tenebre dimisionū scismatūq̄ tenebre tot erroꝝ ⁊ heresuz tenebre demū horride totvi cioꝝ p ecclesiasticū corpus vasto quodam turbine miserabilit exūdantiū. Cimbu late igit dū lucē habetis vt nō he vos tenebre cōprehēdāt. Lucē itaq̄ habetis pres lumiosissimi xpm quivere ē in loco isto vel emanuel q̄ interpt nobiscū deus cui⁹ hec est certissima promissio. Ecce ego vobiscuz sum oibus diebus vsq̄ ad p̄sūmatōez seculi. Deus iste ē q̄ glorificat in cōcilio sanctoꝝ. magn⁹ ⁊ terribilis sup oēs q̄ in circūitu ei⁹ sunt. ⁊ bñ in circūitu tuo dñe res oēs ee dicunt. quē tu velut spera intelligibilis cui⁹ centruz vbiq̄ ē. circūferētia nusq̄. tu vbiq̄ es extra nō exclusus. intra nō cōclusus. supra nō elatus. infra nō pstratus. ideo magnus alde. terribilis gliosus ⁊ superaltat⁹ in secula. Ecce patres orthodoxi q̄ ad hoc ipm vt glorificet deus ⁊ illustret eccl'a nunc celeberrima parisien. vniuersitas culmis pietatē que sanā doctrinā respiciūt. ipa ad exēplar xpianissimi regis francoꝝ patris sui dignāssimi legatōez mittit querēs primo ea q̄ pacis sunt. deniq̄ scōo que fidei sunt. deniq̄ tertio q̄ virtutis ⁊ ecclesiastice sunt libertatis. qm̄ ad hec tria principaliē synodus hec sacra tēdit. Jussit hesterno vespe p ambassiatores ⁊ nūcios suos hic p̄sentes q̄tinus hoc matutino tpe. eēm habiturus oīonē noīe suo. p veritatis elucidatione circa ea que p hoc sacrū cōciliū agenda videnē occurrere. Nullus opinor mirabitur si ad hāc iussionē ego fragilitatis mee cōscius ⁊ tpis artatōe pressus expaui. Milomin⁹ in deo cui⁹ glorificatio queriē fiquisitōe memoꝝ regis p̄tera ⁊ ecclie regni sui volūtate p instructōes cognita. Jussioi deniq̄ mīis indictissime. cui⁹ legē dimittere neq̄o monit⁹a sapiēte. ego tāq̄ obediētie filius parē desiderās conatus suz aggredi cū hūilitate dicēdoꝝ oīm ad hoc sanctoꝝ cōciliuz submissione vt iure suo dirigat oīa vel acceptet vel corrigat. Et in p̄mis q̄tinus habeat ordo dicēdoꝝ lucidus ⁊ breuis. qz vel ēqs̄ textē ordine longū. cōuertamus interim dilato themate oculos nre p̄sideratiōis ad hoc qs̄ dictū ē deū ee ꝙ glorificatur in ꝯcilio scōoꝝ q̄ magnus ē ⁊ terribilis sup oēs q̄ in circūitu eius sunt. Defigamus in hoc psalmiste vbo mētis intuitū ne per multa vagemur. fallor si nō ibi videbimus hui⁹ sacrosancte synodi cām q̄druplicē. efficiētē videlicet formalē finalē ⁊ materialez ꝛc. Vult aliqs cognoscē cām efficientez plane illa ē. Deus magnus ⁊ terribilis. cuius instinctu miseratōne afflatu ⁊ attractu collecta ē nūc eccl'a sicut eleuatus spū p̄cecinit psalmista. Deū ee q̄ dispsiōes israelis cōgregabit. q̄ cōgregat electos suos a quatuor vētis a solis ortu ⁊ occasu. ab aq̄lone ⁊ mari. trīmō q̄ cepit oādus ē vt ipe pficiat. Leua in circūitu tuo o sacer cetus. oc'os tuos ⁊ vide. oēs isti ꝙgregati sūt venerunt tibi. Quidni cōtingat tibi qs̄ idē ꝙphēta loquit esaias. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabitur ⁊ dilatabit cor tuū. ⁊ si dilatetur. nunquid non implebit illud spiritu suo deus. Porro causa formalis ē hec ipa collectō seu cōuentio cōcilij sanctoꝝ. vel spūsctō formāte ⁊ exemplāte. qui ē nerus ⁊ vinculum cōpaginās in vnū diuersa mēbra sanctoꝝ. sic agnoscit ecclesia petens ꝙ seipsa vt spūsancto cōgregata hostili nullatenus incursione turbet. Querit aliquis ꝓterea finalem huius sacri cōuētus causam. sane illa ē vt glorificet deus magnus ⁊ terribilis. iuxta vocē apostoli dicētis oīa in gloriā dei facite. hec itaq̄ recta hec efficax semita ad oīm q̄ voluerimus adeptionē. si primo q̄sierimus gloriā suā. docet hoc intelligi duz ait. Primū querite regnum dei ⁊ iusticiam eius. ⁊ hec oīa adijcient vobis. Oñes postremo q̄ in circuitu dei sunt. accipiunt velut pro causa materiali ⁊ de se informi. Nā sicut hoībus p̄ scismata peccātibus cō sequens est vniuersa sub deo quodāmodo deformari. qm̄ hō finis est oīm. dicētibus

platone ⁊ aristotele. necesse est aūt fm exi-
gentiā finis oīa moderari/ sic exaduerso ve
niunt oīa p hoc sanctoꝝ ꝓciliū dño efficiē-
te formāte ⁊ finiente reformāda. Ita enī de
p̄cioso sanguine xp̄i canit eccl̄ia/ terra pon-
tus astra mundus quo lauantur flumine.
¶ Quo circa vidē fas ē deinceps/ quo
titulo relucet in cā efficiēte ac residet in
frustrabilis autoritas/ que cā ē de⁹ magnus
⁊ terribilis ex quo oīa in mēsura. Relucet
in causa formali exemplaris vnitas/ vt sint
oēs vnū/ sicut testis nūc in cōcilio sanctoꝝ
⁊ hoc in deo p quē oīa in numero. Relucet
in causa finali spūalis vtilitas/ qz vt glorifi
cēt deus in quo oīa in pōdere. ¶ Demum
p̄cludit in causa materiali generalis viuen
doꝝ reformādoꝝ ꝙ vniuersitas/ oīm scili-
cet que in circūitu dei sunt/ q̄tinus oīa re-
formenē in numero pōdere ⁊ mēsura. Cō-
cedēte deo. Ex q̄ oīa/ hinc modus vnitas ⁊
mēsura. Per quem oīa/ hinc spēs veritas ⁊
nūerus. In q̄ oīa/ hinc ordo bonitas ⁊ pō-
dus quo pōdere refluūt oīa in causaz que
dedit eē. Ceterum prima triplicitas appro
priat patri/ secūda filio/ tertia spūi sancto be
ne habet/ iacta sunt fundamenta soliditate
quadrangula/ supedificare possum⁹ terras
pytagoricū/ hoc ē quadruplicē ꝓstructōnū
parietē vel structurā/ ⁊ dicere p prima ꝓstru
ctione. ¶ Deus magn⁹ ⁊ terribilis sic glori
ficat in hoc ꝓcilio sanctoꝝ/ q eidē sufficien
tem p̄bet ⁊ infallibilē autoritatē vt causa ef
ficiens/ q̄ ad primū fundamētū. ¶ Rursus
p secūda cōstructōe. Deus magnus ⁊ terri
bilis trahit ⁊ allicit oēs in cōmune christia
nos/ ad vnius veri capitis vnitatem/ tanq̄
causa formās ⁊ exemplās/ quo ad secundū
fundamentū primū in reformatōe. ¶ Am
plius p tertia cōstructōe. Deus magnus
⁊ terribilis sic glorificari vult in hoc concī-
lio sanctoꝝ q oīa p̄cipue fiant ad honorez
⁊ cōseruatōnez siue legis ac fidei sine qua ei
placere nemo potest/ quo ad tertiū funda-
mentū/ scām in reformatione. Demuz pro
quarta ꝓclusione. Deus magnus ⁊ terribil
paratus est rebus oībus/ maxime hoībus
concedere p hoc concilīū sanctoꝝ quādam
reformationē pulchritudinis glorificatōez
ordinem ⁊ decorem cum p̄uisionibus ido
neis aduersus eos qui nō in rectitudīe mo
rum/ sed in circūitu pgunt viaꝝ/ ⁊ hoc p̄
quarta cōstructōe sup vltimū fundamētuz
qō est tertiū in reformatōe. ¶ Poterat
hic ordo teneri sub his termis/ sed alias
pgredi viā suaserūt verba thematis/ queri
metaphora lucas fundata sunt. Reuerta-
mur igit ⁊ ponamus lucē diuini p̄cepti/ qz
p̄ceptū dñi lucidū illuminās oculos. Au
cernā insup diē legis sicut petrus loquēte
iubēte deo posita sup candelabrū luceat oī
bus qui in domo sunt/ que domus ē eccle
sia vel hoc sacrū ciliū vice sua. Diffun-
dat ⁊ spargat cōsequēē lux ipa veritas euā
gelica. xij. cōsideratōes quasi totidē effulgē
tissimos radios veritatū particularīū/ spie
didos ⁊ chorruscātes. ¶ Ponamus in pri
mis imo iam posita digito sicut aiunt de-
mōstremus lucē apostolici symboli q dici
tur Credo in spm̄ sanctuz ⁊ vinificantē qđ
vinificantē? Certā vnā sanctā catholicā ⁊
apostolicā eccl̄siā. vnā ꝑpter collegationē
ad vnū caput primariū christū/ vicarium
summū pontificē. sanctā ꝑpter sanctoꝝ cō
munionē ⁊ remissionem peccatoꝝ vt infra
subdit. catholicā hoc est vniuersalē/ qm̄ ab
eius obligatōe nullus viator immunis est.
apostolicā/ qm̄ in apostoloꝝ ⁊ ꝓphetarū p
ḡs spūssanctus locutus ē doctrinis funda
ta est ⁊ similiū filioꝝ successione duratura.
¶ Certus suz q nullus q̄vel haberi vel di
ci vult xp̄ianus caligare se dicet ad hanc lu
cem. Supaddam⁹ lucē alterā apostolia ꝑ
bi cōformē huic luci. Sollicati seruare vni
tatem spūs/ in vinculo pacis/ vnū corpus
vnus spūs/ sicut vocati estis in vna spe vo
cationis vestre/ vnus dñs/ vna fides/ vnū
baptisma/ vnus deus ⁊ pater oīm qui sup
oēs/ p oīa ⁊ in oibus nobis. Sequit ⁊ ipse
dedit quosdā quidē apl̄os/ quosdā aūt ꝓ
phetas/ alios vero euāgelistas/ alios aūt
pastores ⁊ doctores ad p̄fumationem san
ctoꝝ in opus misterij/ in edificationez cor
pous xp̄i/ donec occurramus oēs in vnita
te fidei agnitōis filij dei/ in virū pfectum in
mensurā etatis plenitudinis xp̄i. Sequitur
veritatem aūt facientes in charitate crescā
mus in illo p oīa qui ē caput xp̄s ex quo to
tum corpus cōpactū ⁊ cōnexū p oēm iun
cturā sub mīstratōis fm operationē in men
surā vnius cuiuscuiz mēbri augmētū corpo

ris facit in edificatõem sui in charitate. hec aplꝰ ad Eph̃. iiij. ⁊ in hãc sententiã multa ad Cor. j. ⁊. ij. et. j. Cor. xij. ⁊ ad Rhoma. xij. posita sunt. ¶ Hec aũt cõparatio veri cor poris ad mysticũ multũ luminis affert inq̃ sitoribus veritatis neduz apud pbos sicut aristotelẽ ⁊ plutarcũ. sed apud theolo. pau lum precipue. ¶ Diffundũtur vero sicut ⁊ pmisimus. xij. ꝓsideratões ex hoc sym boli ⁊ apti doctrinali luce quasi totidez ra dij veritatis splẽdidissimi. ¶ Ecclesiastica vnitas ad vnũ caput xp̃m fit ⁊ agglutinaẽ p amoroſuz spũsancti vinculũ mediantibus diuinis charismatibꝰ/ tanq̃ qualitatibus dispositõibus reddẽtibus in corpe mystico cõplexionalẽ armoniã vinificã ⁊ decẽtem ad opa vite spũaliter sufficiẽter exercenda. ¶ Ecclesiastica vnitas ad vnũ caput seũdariũ qd dicit̃ sũmus pontifex xp̃i vicarius secundi⁹ est multiplicio⁹/ copiosio⁹ ⁊ maio⁹ q̃ fuerit cõgregatio synagoge ⁊ q̃ sit cõgregatio ciuilis sub vno rectore rege vel impatore. ¶ Ecclesia habet ptãtem seu facultatẽ ex vnifico germie sibi insito p spm̃ sanctũ/ q̃ sepam potest cõtinuare in integritate ⁊ vnitate mẽbroꝝ suoꝝ/ tam cẽntialiũ seu formaliũ q̃ materialiũ atq; fluẽtiũ. ¶ Ecclesia habet spõsuz indefectibilẽ christum/ sic q̃ lege ſtãte nec xp̃s potest ipi spõse sue ecclesie dare libellũ repudij/ nec econuerso. ¶ Ecclesia nõ ita ligat̃ mrimoniali vinculo ad vicariũ indefectibilẽ sponsi sui q̃n mutuo se possint absoluere ⁊ dare libellũ repudij. ¶ Ecclesia vel generale cõciliũ eã repsentãs est regula a spũsancto directa tradita a xp̃o vt qlibet cuiuscũq; ſtatus etiã papalis existat eã audire ac eidẽ obedire teneaẽ alioquin habẽdus ẽt ethnicus ⁊ publicanus. Patet ex imutabili lege diuina Mat. xviij. pmulgata. ¶ Concilij generale sic describi põt. Concilij generale ẽ aggregatio legitima autoritate facta ad aliquem locũ/ ex omni statu hierarchico totius ecclesie catholice nulla fideli persona que audiri requirat exclusa ad salubriẽ tractandũ ⁊ ordinandũ ea que debitum regimen eiusdem ecclesie in fide ⁊ moribus respiciũt. ¶ Ecclesia vel generale concilium dũ dictat aliqua regimẽ ecclie ꝓcernentia/ papa nõ sic ẽ supra iura etiã positiua/ q̃ possit ꝓ libito dissoluẽ talia dictata p ecclesiaz eo mõ ⁊ intentõe q̃bus dictata conclusaq; sunt. ¶ Ecclesia vel generale cõciliũ q̃ cuius nõ possit tollẽ plenitudinẽ ptãt̃ papalis a xp̃o supnaturaliter ⁊ misericorditer collate/ põt tamẽ vsuz eius limitare sub certis regulis ac legibus in edificatõez ecclesie ꝓpter quã papalis autoritas ⁊ alteri⁹ hois collata ẽ. ¶ Et in hoc ẽ totius ecclesiastice reformatõis stabile fundamentũ. ¶ Ecclesia vel generale cõciliũ potuit ⁊ potest congregari sine exp̃sso cõsensu vel mãdato pape etiã rite electi/ ⁊ viuẽtis in multis casib⁹ Unus inter ceteros est/ qz accusatus ⁊ euocatus sit vt audiat ecclesiã iuxta legẽ euangelicã allegatã/ cui legi subiectus est/ et ipse renuit ꝓtumaciẽ ecclesiaz cõuocare. Alius casus vbi materie grãdes cõcernentes regimen ecclie veniũt terminãde p generale cõciliũ/ ⁊ papa renuit cõtumaciẽ illud euocare. Alius si etiã dictatũ sit per generale concilium q̃ debeat tali vel tali tpe ꝓuocari. Alter casus est vbi ꝓbabilis est dubitatio super cõtendẽtia pluriũ de papatu. ¶ Ecclesia seu generale concilium si viam aliquã cõcluserit seu dictauerit acceptandã eẽ a papa pro terminatõe scismatis ipe tenetur illam acceptare/ ⁊ ita ſm preparationẽ animi teneẽ ad cessionẽ ⁊ dum vltro offert eam ⁊ prenit ipe reddiẽ multipliciter cõmendãdus. ¶ Ecclesia seu generale concilium precipue debet intẽdere cum ꝓsecutione vnius perfecte ad extirpationẽ erroꝝ/ ⁊ emendationẽ errantiũ sine psonarũ acceptione. Similiter ad hoc q̃ hierarchicus ordo ecclesiasticus plator ⁊ curator multipliciẽ turbatus reformeẽ/ ad similitudinem diuine celestis hierarchie/ ⁊ cõformiter ad regulas primitus institutas. ¶ Ecclesia nõ habet efficacius mediũ ad generalẽ suiꝑius reformatõez/ q̃ si statuaẽ generaliũ ꝓciliorꝝ ptinuatio/ celebrationẽ puincialiũ nõ omittẽdo. ¶ Explicit. Et attendat benignus lector q̃ prolator huius sermonis Jo. cancellarius parisiẽsis pressus nimia temporis angustia/ pbatõnes dictatas nõ apposuit ad has ꝓsideratões/ sed put in mentem ⁊ linguam ex recordatõe ꝑteritoꝝ opusculoruz presertim tpe concilij pisani duz absens abeo legebat parisius/ inserens materiã hãc

quam in tractatulo quodam sub. xx. consideratiõũ numero scriptam reposuit/ cuius initium est. Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus/ vbi predicte considerationes/ & in ꝓpositione vna coram legatis anglie ꝓgentibus ad concilium pisanũ tunc parisius habita/ plixiori solidioriq; manifestate sunt argumẽtatione/ qui tractatus & ꝓpositio ꝓdierunt in publicum/ vt habeat qui voluerit fas est.

Adplius vo iuxta legatõnis onꝰ impositũ ꝓ christianissimũ regez francoꝝ ac vniuersitatẽ ꝑclarissimã parisien. ꝓposuerat idem cancellarius post verbum de ecclesiastica vnitate subiũgere de errorũ extirpatione/ sed impeditus tunc partim amicorũ suasione/ partim tpis artatione/ & vt in prolixitate non inesset fastidium/ silentio ꝓtexit quorũ aliqua summatim hic subiũcta sunt. ¶ Glorificationem dei/ patres apostolici patres gloriosi posuimus esse finem huius concilij sanctorum/ quatinus pleni sint celum & terra gloria tua. O deus magne & terribilis gloria tua/ quatinus nõ iam ambulent in errorũ circuitu impij super terram/ sed agnoscant. quoniaꝫ magna est gloria/ dicente sapiente/ sequi te dñm per semitas legis tue pacificas/ quomã pax multa diligẽtibus legẽ tuã. & nõ est illis scãdalũ & quia si creditur eidem sapiẽti: nihil dulcius ꝙ respicere in mãdatis dei. ¶ Sed ve mũdo a scandalis/ ve tibi mala voluntas/ & tõ mala quoniã arroganti supbia gloriam ꝓpriam querens anteponis eam divine/ nolens subici legi sue/ neq; captiuare omnẽ intellectũ in obsequiũ fidei. Hinc hereses et errores impij hinc scãdaloꝝ turbatões horride/ hinc ordine violato plurima fedaq; cõfusio/ hinc tandẽ in hoibus & ex cõsequẽti ꝓ oĩa que ꝓpter hoies fecit deus/ subeuntur frequẽter nõ gloria dei/ nõ pax hoibus/ sed tetra quedã alteratio/ mortificãs & abijciẽs vinificantẽ gr̃e spiritũ/ & cadauerosaz mõstrosorũ defectuũ nõ tam formam ꝙ deformitatẽ inducẽs. ¶ Deplorat hanc puersissimã rerũ vicissitudinẽ christianissimus francorum rex cũ ecclesia tota regni sui/ miserẽ dolet/ compatiẽ/ & ab hoc sacrosancto cõcilio legitimas ꝓuisiones efflagitat. Nõ cõfundat̃ precor ab expectatõne sua/ nolite ea reat pijssimis desideriozꝫ suoꝝ affectib⁹ sed & patrẽ sequiẽ sua ꝑles/ regẽ videlicet filia sua parisien. vniuersitas nec tantuz sequiẽ sed preit humilitate salna/ qñq; consiliis nũc exhortatõibus/ aliqñ doctrinis/ sciens q; veritas custodit regem/ sciens ꝑteres sedes positam apostoli iussu vt potens sit exhortari in doctrina sana/ & eos qui ꝓtradicunt arguere/ que posuit Arist. opa duo sapientis. Benigꝫ pata est tangẽ posita in luce ecclesie ad satisfactõez/ omi poscẽti ratõez/ de ea que in ipa est fide/ & spe/ vt in oibus ꝓpter oĩa glorificet deus. ¶ Insurrexerũt cedere post aliqua tpa plurime doctrine peregrine varie pestifere & dãnate/ obtenebrantes ecclesiaz ꝓ multa christianitatis mẽbra per regna/ ꝓ ꝓuincias/ ꝓ regiones insistentes. Processuz ẽ ad expellẽdas hmõi doctrinarum tetras caligines nũc luce disputatõis/ doctrinal' ꝓ doctores & vniuersitates/ nunc flabello iudicialis reprobatõnis ꝓ diocesanos & inqsitores hereticepravitatis/ in anglia/ in scocia/ in praga/ in francia. Hondũ vel illuminari vel emẽdari sufficienter insperimus/ cecã & stultã impiobitatẽ asserorũ/ sectatoruꝫq; suoꝝ/ qñ error assidue sic cãcer serpat & alicubi palã qñ nudato ense per natões & pplos imprudẽ erũpat. Propterea necesse ẽ ꝓ splẽdidissimã & inobfuscabilẽ huius sacri cõcilij lucẽ ꝓuida celeritate & medijs institui. vt q̃ sꝑeuerũt ꝓlatos doctores diuisim positos tangꝫ lucernas domo dei reuereanẽ eos cõspiciãt & obediant dum in vnã hãc ecclesie domũ collecti habunt autoritatis sue robur & pondus/ sibi in splẽdore fulgurãtis hastę reprobatõis iudicialis. qualem nemo q̃ christianus fidem vult audebit ꝓtemnere. Esto ꝓtẽnat. Jpe tamẽ de ꝓtemptu suo fulguratõez concretionẽq; subicit vt iustũ est. ¶ Et quoniam charitas sicut incipit a se & a suis/ ita correctionis exhibitõe sic in correctõis & emẽdationis ꝓcuratõne priozẽ hr̃e locũ debet/ ne subeat illud improperij ꝓuerbiũ. Medice cura teipm. Et illud de apli sniã/ qui prudicas nõ furandũ furaris/ nõ occidendũ occidis/ non pjurandum deieras/ & ita de ceteris/ non pjurandum deieras/ & ita de ceteris quis. O inclꝫ pianissim⁹ rex noster suaqꝫ per adoptatõez dignatiuã carissima filia parisien. vniuersitas voluerit hac tenꝰ a regio &

suis puersa quorūlibet errorz zizania/ mor
vt erūpere seu germīare sentiebanē/ diligē
ter oppūmi/ resecariqz. nunc falce doctrine/
nūc securi pastoralis sñie. ita tamē vt nō si
mul eradicarēt triticuz. Sūt plurima rei
ḡ loqmur documēta/ e quibus vnū/ qđ no
uitate acritateqz p̄cellit cē nimus in mediū
deducere. Ecce patētes regis nostri litteras
quas audire libeat/ legi debebat hec littera
patens/ cuius initiū est post intitulationē.
Regia maiestas nr̄a. debinc subiūgenduz
erat. Audiuit sacrosanctū cōciliū iu
florz/ qtin⁹ in christianissimo rege nr̄o fer
uear zelus/ ad ea q̄ fidei sunt/ absqz oñi pso
narū acceptōe/ absqz respectu p̄prie etiā car
nis et sanguinis. Terreat ipe dē magnus
et̄ibilis q̄ glorificat in cōcilio iustorz/ q̄
salubriter et potēter intonat. Ambulate dū
lucē habetis/ subdit monitōis cām. ne tene
bre vos cōprehēdant. Et quales oro dēsio
res fugibiliores horribiliorescz tenebre q̄
errorz et heresum circa p̄ma p̄ceptorz mo
ralia p̄incipia vt sunt. Nō piurabis. Nō
occides. Nō insidiaberis. Terreat ipos
ecclesiasticos pastores et doctores positos i
lucem aliorū si non ad exemplar tā insigne
atqz placidum christianissimi regis nostri/
non eos illuminet accendat et inflāmet ze
lus domus dei. Vox dicentis. Clama ne
cesses et annūcia pplo meo peccata sua. Si
nō vrgeat eos p̄cedere p̄stanti celeritate ad
effugationē errorz tenebrosorz/ et ad illumi
nationē errantiū/ neqz enī potest integra sa
lubritate sine secūdo p̄mū fieri/ qm̄ dum
impune p̄tinatia manet in errātibus. cōua
lescant et seuiant errores necesse est. Sed
in ipa meditatōe mea videret occurrē ani
malis homo/ nō sapiens que dei sunt/ deū
non inuocans. Illic p̄terea trepidat timo
re/ vbi nō est timor. magnus est inquit su
furratōe tremula/ magnus credite et terribi
lis quē tangūt et notant errores hmōi p̄n
ceps est. Canus aūt qđ sapiens enunciet.
Indignatio p̄incipis mors/ et vir prudēs
placabit eam. quid q̄so si seuiat si seditiōes
p̄citet si bella moueat si secuz plīmos hos
terrorib⁹/ hos p̄missis in errorē suū trahat
de seculo aciter iterūqz recogita/ ait aīalis
bō/ ne fortassis obinde p̄stet tā desiderātis
sime iā iāqz in ianuis existēti/ paci eccl̄ie
grādis obex/ vel totalis diruptio. At vo
nihil hic tale timēdū. O strenuissimi pugi
les fidei. O potētissimi legū diuinarūz de
fensores. Nihil inqz tale timendū timenti
bus deū et obediētibus iussioni/ qua dixit
Nolite terreri ab eis q̄ corpus occidūt/ ani
mā vo occidere nō p̄nt. ita dico vobis hūc
timete, timeat deus et nō terreat. Nō time
deū (suadet aug.) et minantē mōm vniuer
sum ridebis. Tollatur hec suspiciosa pigri
formidatio/ dicētis leo ē in via/ deuorādus
sum qz p̄fecto magna et vnica securitas est
nil timere p̄ter deum. Cuius hec iussio est
Usqz ad mortem certa p̄ iusticia. et iterum
Esto fidelis vsqz ad mortē et tūa. Do
ceamus rem hāc in logius deducere/
p̄ qua interim satis sint breues et paucule
p̄sideratōes/ quasi totidē radij moralis/ lu
minoseqz veritatis. Prouidendū ē hereti
cali deuiationi demoni p̄ ecclīastica mē
bra serpenti/ non minus celeriter et efficaciť
q̄ salsmati sup̄ et rendētia de papatu. Eccle
sia quippe magis in fide q̄ in secūdario ca
pite fundata est. Prouidendū est p̄stan
tius p̄ hoc sacrū cōciliū ad extirpationez
errorz/ emūdationē errantiū q̄to qui errant
plures sunt. potētiores et maiores. Nec si qs
dixerit q̄ bella suscitabūt/ diffamat eos ni
mis/ neqz ei leuiť credi debet. Prouiden
dū est ad emēdatōez errantiū/ p̄ eos qui se
dicunt amicos eorz vigilantioꝝ solicitudi
ne q̄ p̄ extraneos ceteris paribus. Prestantes scienter impedimentū ne errātes re
sipiscant/ et corde credant ad iusticiaz/ et ore
faciant confessionē ad salutē/ habendi sunt
hostes capitales errantiū et salutis eorum.
Prestantes scienter impedimētū ne tollā
tur errores/ et errantes corrigantē/ reddituri
sunt rōez de damnis oībus tam spūalib⁹ q̄
tpalibus que obinde puenerūt aut veniēt
Omissio seu dissimulatio p̄stantiū im
pedimentū nedū positiue sed priuatiue vel
omissiue/ directe vel indirecte/ per cautelas
humanas/ ne tollantē errores. causat suspi
tionē de fautoria heretice prauitatis/ q̄nqz
leuem/ q̄nqz vehemētē/ q̄nqz conuincente iu
xta varietatē obligationū. Inexcusabili
or et aliq̄n pniciosior ē error in p̄ncipijs le
gis naturalis/ sicut sūt p̄cepta decalogi p̄m

planū ꝛ vsitatū intellectū verboꝝ apō oēs tētes ratione/ q̄ sit error in articulis fidei/ qui sunt supra nāture facultatē. ꝛ in agibilibus q̄ speculabilibus. ¶ Conditionalis ptestatio vel ꝓfessio non sufficit ad purgationē legitimā/ sup publicatōe vel defessōe vel anotatōe erroꝝ/ quoꝝ oppositas veritates tenet errans explicita fide tenere. ¶ Si famatus publice ꝛ notorie/ sup publicatōe aut defensione erroꝝ ꝓ tranoꝝ recte fidei ꝛ moribus tenet seipm purgare/ si pōt coraꝫ iudice legitimo etiā nemine eū psonalit̄ accusante/ tenet eni seruare famā ꝓpriaꝫ/ ꝛ ab alijs scādala prestita remouere. ¶ Par regnoꝝ p christianitatē vix pōt efficaci⁹ ꝛ diuinius ꝓcurari q̄ p legitimā extirpationē erroꝝ ꝛ correctionē errantiū. ¶ Querere pnisionē sup extirpatōe erroꝝ ꝛ correptione errantiū nō est impedire ꝓsecutōnez vnionis ecclesie/ sed est eā iuuare ꝛ accelerare mltis attentis. ita vt verū sit/ q̄ oportet vnum facere/ ꝛ aliud nō obmittere.

Explicit.

Sequitur propositō

facta coraꝫ concilio generali constañ. ex parte regis francie p eximiū sacre theologie professorem/ dñm cancellariū parisien. Anno domini. M. cccc. xvj. die quinta maij. Responsiua ad quādam ꝓpositionez ex parte dñi burgundie p eꝝm Alterabatensem prius vicelicet scḋa dicti mensis factā.

Reuerēdissimi patres ac dñi predarissimi/ deo insup amabiles egregij ac spectabiles viri doctissimi atq̄ sapientes. Deus q̄ gloriā creat in cōcilio sanctorum magnꝰ ꝛ terribilis mihi loeuturo. imo nobis humilib⁹ ambasiatoub⁹ christianissimi francoꝝ regis/ p parte sua ꝛ veritat̄ catholice defensione locuturis/ coram hoc sacrosancto ꝓcilio/ in spiritu pacis ꝛ lenitatis ꝓgregato/ in quo glorificat̄ deus. eroꝛ dus ē in primis/ ac sibi dicendū cum ꝓbeꝛa. Deus iudiciū tuū regi da. Accomodus satis est qđ sequit̄/ ꝛ iusticiā tuā filio regis Juste quidem sic exposcim⁹. rite sic exordimur. qui dicēte eodē ꝓpheꝛa. Honoꝛ regis iudiciū diligit. Que ratio? Mirū q̄ constituit ē rex a deo iudex oim in vindictā malefactoꝝ/ laudē vero bonoꝝ. neq̄ enim sine causa gladiū portat. Confitet hoaim⁹ patenti gratiaq̄ recognitōne/ idem rex suis patentibus litteris ꝓut infra docebimus. Sed vt mūdo a scādalis/ ve calūmātibus christianissimū regem supbis/ ita vt exclamare eos habeat tā apud deū q̄ apud hoc ꝓcilium nutu ꝓgregatū. Feci iudiciū ꝛ iusticiam me tradas me calūmātib⁹ me. Et illud qđ sequitur. Suscipe seruū tuū in bonū/ nō calūmientur me supbi. Et a qbus oꝛo calūmiandus querit rex eripi? ḡles sunt iste calūnie. Dicem⁹ pauca ꝓ re tāta vt ꝓmittus ad rem veniam⁹ quā exponere atq̄ defendere nitimur si sum⁹ nos humiles ꝛ devoti eius dē regis ambaſiatoꝛes. Ecce calūnia dicēti. etiā in hoc ꝓcilio/ quā grauib⁹ his accepi. Quid qđ tis? Rex vester nō fecit iudiciū ꝛ iusticiam sup nece luctuosissima vnici fratris sui. ꝗm vel dissimulauit vel indulsit. Calūniantur ex aduerso plurimi dicētes. Rex vtiq̄ iustificationē mortis illius non iuste dānari fecit vel ꝓmisit. quā morte nō reprobare/ sed approbare debuerat. audiuis calūnias quas quauersuz dextroꝛsuz ꝛ sinistroꝛsuz ḡs qđ dissoluem⁹. Attēdite pres orthodoxi. alle gatū nup hic audistis. ꝛ i epla dñice carnis scriptū ē. Deq̄mini inq̄t vestigia eius. q̄ peccā nō fecit ꝛ dic ē xps ibs quē inuenim⁹ ꝓpias iniurias eq̄nimiē indulsisse/ q̄ cum maledicereꝫ sicut iubdit petrus nō maledicebat cū pateret nō cōminabat. Ipsumve ro pris sui dei/ diuineq̄ legis sue contumelias aeriē repulisse legim⁹ semp. adeo q̄ recte marco dictū est qñq̄ de eo ꝓpter feruorem defendēde legis dei. qui in furoꝛe zelus suos ē. Notat ista Chryso. sup illud Vade retro sathanas/ vbi nos inculpat q̄ mites in iniurijs dei sum⁹/ acres vero ꝛ implacabiles imo crudeles in nostris vindictis inuenimur. Nō sic modo ysesq̄ manuetissim⁹ existens oim qui erāt in terra/ mira seueritate ꝓuaricatoꝛes legis diuine vindicare curauit. Rex igit̄ xpianissimus ꝛ remānsuetissim⁹ atq̄ tot⁹ amabilis/ sequēdo vestigia eius q̄ peccatū nō fecit/ ꝓnus ac indulgētissim⁹ in psonalib⁹ iniurijs fuit. ꝛ fuerat ipe frater suus quo iubente

ꝙꝫ vita priuatus ē. Recogitat idem rex
velut ad se dictū/ q reges israel clementes
sunt. Et illud salomonis. Misericordia et
veritas custodiūt regem/ ⁊ clementia robo
rat thronꝰ eius. Quāobrem sicut tradit in
his patēbus lris misericordia in eo superexalta-
uit iudiciū. oū de fratris amantissimi nece
vindictā non accepit. Ut vero oū ad iniu-
rias diuine legis ac fidei/ oū in adulteratio
nem sacrilegam verbi dei p̄cessum est. ipse
nulla ratōe potuit hactenus induci/ vt dis
simularet eas ferret. approbādo iustificatō
nem sceleratā hereticalē ⁊ impiam huiꝰ ere
sim in altero custodiuit. ¶ A capite pa-
tres ascripti memorie quēadmodū col-
laudauit. ⁊ gras egit ipe rex/ huic sacro p ci
lio. q hāc assertōz Quibꝰ tyrānis ⁊c. dāna-
uerat vt hereticā. Que qdē assertio sicut re
digno/ sufficiēter cōtineri in dānata p̄posi-
tione defuncti Mda. Jo. parui/ q iustifica-
te morte hāc nitiē horribilem. Et ecce testi
monū. xpi. magistroz in theologia in his
lris quales sunt apō iudices. Lectura vero
placeat vt reseruet in finem. ne fiat interim
nīa velut cicatricosa narratio. ¶ Porro si
cet habeat paruitas mea/ hoc loco patres
celebernmi/ grandē ⁊ multā aduersus calū
niātes me rndendi materiā nihilominꝰ pu
det me ⁊ pudere debet q sum pulvis ⁊ anis
si nō ad imitatōez xpi capitis nostri. si non
exemplo christianissimi regis vt preferē. si
non ad publicā huius sacri concilij iussio-
nem. quāqꝫ velut e celo sonantem libēs ac
cipio/ si non inquā nunc agam dissimulan
ter circa p̄terias iniurias/ q tinus illas ꝺi ac
fidei moriosius ⁊ eo efficacius q patientius/
possim p̄sequi. Decreui preterea nō insiste
re circa relationez eoz que sunt in facto. de
qbus cōstare poterit ⁊ potest/ quis vera vel
falsa dixerit in p̄spectu tam sacri concilij.
Nam conari oia falsa refellere. ⁊ mordeni
tes remordere. cōtentio potius canina est.
mutuis p̄cat ⁊ indigna q̄ grauitas chri
stiana. Christus iam diu ⁊ repeto/ cū male
diceret nō maledicebat/ cum pateretur nō
cōminabat. vbi satis quid seqmur admo-
uit legi q dixit. verba iniquoz p̄ualuerūt
sup nos. Sequē fructꝰ. ⁊ impietatibꝰ nr̄is
tu p̄piaberis. Fructꝰ plane salubris robo
rimus fuit ni fallor rex danid cuiꝰ hec vba
sunt q cū malediceret a semey dixit ad aby
sai nolentē eū p̄fodere. Dimitte vt maledi-
cat mihi si forte reddat mihi dñs bonuz p
maledictōe hodierna. Porro si quē verbis
cōstringā/ pusillū vel magnū/ neqz enī glo
riozme p̄fectū esse qualē iacobus loquitur
dicens. qui verbo non offendit hic p̄fectus
est vir. veniam supplex peto. Beniqz quali
zelo vel intentōe materiā hanc fidei/ castis-
sima mētis integritate tractandā p̄secutus
vsqz modo fuerim/ scis o cordium deus in
spector/ testimoniū mihi phibēte p̄scientia
q nihil mihi p̄scius sum aliud intendisse
principaliē deliberato ⁊ recollecto in se ani
mo nisi dilectionē ⁊ emēdatōez hominū/ cum
odio ⁊ extirpatōe viciozꝫ ⁊ erroꝝ. etiaz vsqz
ad certa discrimia corpis ⁊ vite. Hoc odiū
habebat q dixit. Perfecto odio oderā illos
Glo. p̄fectū odiū est diligere naturā vel p̄-
sonā: culpā odisse. Sed qd sequit: inimici
facti sunt mihi. p̄terea si tale mihi p̄tigerit
āmirari nō debeo. Uetus enī ⁊ tritum vul
go p̄uerbiū est. Veritas odiū parit. q et si
nihil mihi p̄scius sum. nihilominꝰ proclā-
mo tremēs ⁊ pauidus cū apl'o. q nō i hoc
iustificatꝰ sum. Nam q me iudicat dñs est
dñs ille magnus ⁊ terribilis. ante cuiꝰ t ri
bunal stabimus oēs. Illic apte videbit q
quis zelo q̄ sinceritate ⁊ simplicitate/ fidem
ac legem suā seruauerit/ defenderit/ ⁊ p ea
certauerit. Felix q tūc dicere potent ex vera
corde. Feci iudiciū ⁊ iusticiā. Felix q imita-
tus fuerit mō quo p̄dixim⁹ xp̄m/ p̄nias to
lerādo ⁊ diuinas absqz vlla miseratōe inius
nas p̄sequēdo. Felix deniqz cui p zelo do
mus dei dici potuerit. Iste sanctus p lege
dei sui certauit vsqz ad mortē. ⁊ a vbis ipio
rum nō timuit. fundatꝰ ei erat supra firmā
petraz. ¶ His itaqz p̄locutis liberatus
videor ab onerosissima inutili ⁊ forte p
brosa p̄tentōe rndendi pūctualiter vel arti
culatim ad oīa q̄ sunt in facto circa p̄cessuz
Reuerēdi p̄is epi pansi. ⁊ inq̄sitores here
tice p̄uitat̄ in toto regno frācie/ Qui pro
cessus si sit in hac ciuitate p̄stan̄ postolam⁹
atqz req̄rim⁹q ponat̄ in manibꝰ p̄alis. con
stāter affirmo salua cuiuscūqz reuerentia ⁊

honore/ q̄ alie pridie multa dicebant q̄ habeat in se verus ꝓcessus. qualē autenticatū speramus in breui recipe. ¶ Proinde q̄ ad ꝓcessus alios hic habitos/ intendim⁹ dū postulatos iudices habuerim⁹ copiam petere ac deinde ꝓcedere. ⁊ causam instruere propte christianissimi regis/ putratōnis ordo postulabit/ ⁊ cū oīm debita celeritate. q̄ procrastinatōes nō querimus sed qđ iustū est querimus iuste fieri. qđ iustum est inq̄t lex iuste exequeris ¶ Credite q̄ talis obinde fuit ad deū deprecatio p̄missa. ¶ Deus iudicium tuū regi da. ¶ Verū submissimus ex persona regis eiusdē. ¶ fecit iudiciū ⁊ iusticiā/ non tradas me calūniātibus me. ¶ Illis itidem addidimus. ¶ Redime me a calūnijs hominū vt custodiā mandata tua. ¶ Sup sunt itaq̄ plurimi secundā fouentes calūniam/ vt interim de prima fileam⁹/ cuius impugnātio litteris istis inserit. ¶ Hec est calumnia sicut audiuit cetus iste sanctissim⁹ q̄ ꝓpositionē defedente ¶ Da. Johan. parui/ ⁊ assertiones nonez excerptas ab ipa/ rex idem christianissimus nō recte damnari per ordinarios iudices fidei fecit/ p̄misit vel approbauit. Que quidē ꝓpositio iustificare nitit mortem fratris sui/ iubente dño duce burgundie per alios inflictā. Qua super re cōqueritur ipe rex in his patētibus lris. ¶ Lector attamen deum in primis/ me non leto ea sed mesto ore recitaturū que continent/ nisi q̄ ita fieri defensio cause regis. imo catholice veritatis ⁊ fidei nūc impellit. ¶ Protestor igitur q̄ non ad iniuriam cuiuscūq̄ non in causam criminalem vel psonalē recensebo vnam presentiū litterarū particulam/ qua sic habet ex persona regis/ subinde inquit. Quid iniustius iustificatōne criminis/ ⁊ talis criminis/ in quo quid laudemus qđ remunerem⁹ ppendite. ¶ Nunquid autore laudabim⁹. sed in eo defuit iudicialis autoritas. ⁊ regiā nostrā spernens/ innalidāq̄ p̄dicans/ ⁊ enormiter ledēs/ vsurpauit. tot abutēs beneficijs/ tot necessitudinibus/ quibus maiestati nostre etiā ipo iactā re tenet obnoxius. ¶ Nunquid mistros laudabim⁹? ¶ Sed eoz impietate ꝑdutōe vecordia crudelitate seuitia cupiditate nihil execrabilius fedi⁹ retrius excogitari pōt. ¶ Nūqđ facti modū laudabim⁹? ¶ Sz hic p̄ meditas diu insidias/ p̄ federatōes plurimū q̄ simulatōes blandas/ q̄ mille amicitiarū ingna fallacia/ ad subitū fraterni regijq̄ sanguinis exitiū tanq̄ debestia ꝓcessum est. ⁊ hoc hora tenebāt. ⁊ in tali ciuitate/ vbi felicuritas/ plebeis etiā ⁊ aduenis ee debuerat. ¶ Nūquid operis ratione ⁊ causas laudabimus? ¶ At nihil ibi ꝓbabile prius nihil posterius inductū est p̄ testimonio/ q̄ tali notorie cōstet qualē fini leges diuinas et humanas ee necesse est vbi vilissimus etiā homo rite vita primaē. ¶ Qualis nempe lex non premonitū/ nō auditū/ nō p̄uictū/ morte damnauerit sicut ait nicodemus. sicut ⁊ festus notatū est. ¶ Nunquid tandē facinoris huius euentū laudabim⁹/ ⁊ remuneratōe dotabimus? ¶ Sed obinde florētissimū istud pāe regnū nostrū/ iam p̄ septēniū tot calamitatibus infandis attritū est/ tū in eo sanguinis humani fusus fuit/ vt estimatōes oēs effugiat. ¶ Hic plane ē verus casus/ patres eqssimi atq̄ sapientissimi/ hic ē casus cū acuto/ brevis sed valide reprobatōis/ re lo positus autēnice. ⁊ qđ ābagibs verborum circūtōib⁹ frivolis euasionum frustra nitū necesse ē. vbi mortē hāc comitate sunt leso maiestas regia. assisimox crudelitas impia iuramēto violatō fallax ⁊ blāda. legū oīm diuīe naturalis ⁊ hūane p̄uaricatō notoria deniq̄ regni toti⁹ infanda calamitas fecit. ¶ Nihilomin⁹ o mores. o tempora. sūt etiam in hoc sacro ꝓcilio/ qui tales circūstantiarū notas vel nō aduertentes/ vel infecte/ vel dissimulantes (negari quippe non possunt) calūnias struere nō cessant aduersus damnatōes reprobissime iustificatōis huius latam. ¶ Calūnia prima. Calūniant aliq̄ primo dicētes assertiones istas assertore caruisse. nec ex p̄sequēti venium iudicio fidei reprobāde. Sed respōdemus primo q̄ in errōe damnatōne non oportet assertorē dari. vbi notoriū est ⁊ patens falsidalum ex doctrina tali. Et vtinam nec haberent nec habuissent huiusmodi assertiones assertorē. sed habuisse ꝓcessus indicat/ et nunc plurimos habere in hoc sacro cōcilio aduersam nō pudet partem gloria ri. Al qua factū est vt a loco hoc sancto ⁊ celebri. vñ veritatis elucidatio sperabat inde

prochdolor falsitatis tenebre depressiones
p populū xpianū resperse sūt. Cedit occa-
sione decretū publicationis voto⁹ sen deli-
berationū pusq; examinarē inē mgros et
pferrent ad inuicē causē/rationesq; dicēdi.
Quibus aspectis ⁊ libratis/ps aduersa ni-
hil pbabilitatis/nihil solidi fūdamēti nul
babuisse. Et hoc ꝓspicue videbit dño ꝓpi-
cio. sed egre ferimus q; nō citius atq; pus
¶ Calumnia. ij. Calumiant alij scō q
assertiones iste sūt infidelit ⁊ perera/preca
to magro Johanni parui p emulos attri-
bute. Ostrāt he lre regis ꝓtū. qō mon-
strabit in ꝓcessu. ex ipsa ꝓpositiōis inspe-
tione liquefit quā hic examinandā ⁊ dam-
nandā iudicialit offerimus. Hec illa vel ē
similia/quā in camera sua se pōte partim
pnūciauit. partim pnūciari fecit/multis
transcribētibus idē Johānes parui. que ⁊
postmodū p exemplaria multa vendītōi
publice fuit exposita. Veritas ē nec nega-
mus/q; ō conclusio ē finali ꝓpositiōis isti⁹
sceleratissime. q; conclusio ē dñi ducis bur
gundie/sicut asseruit sepe ⁊ loquit singula
riter ō ipo q; in nullo culpari oz dum fecit
interfici ducē aurelianen. supte sūt quinq;
ser septem assertiones nō ꝓsus dolo malo
vel ad veritatis imutationez. sed vt honor
ipsius ducis burgūdie q; tū fieri potuerat/
celando nomē eius seruaret. Quale ē igit
ea q; in obsequiū facta sunt/in maleficiū re
torquere? Porro non secus euenit in hoc
concilio dū assertiones absq; assertis noīe
nunciate sūt/qō versū vidimus in grande
pudicū causē fidei ⁊ catholice veritat. qz
nō ita potuit intelligētia dictorū ex causis
assumi dicēdi. ¶ Calumnia. iij. Secā-
tur alioq; calumnia tercia idem dicētiū
qō piores/sed ex alio capite. Contendūt
eīi magistq; Johānē parui. veritates octo
p sua maiore posuisse. q; ab ipsis assertiōi
bus plurimū sunt dissimiles. At vo calū-
nia talis nō releuat in aliquo/sz aggrauat
⁊ gladio ꝓtio faciētē iugulat. Primo quo-
niam ꝓtense veritates iste quedā reperiūt
in fide ⁊ moribus erronee/vt tercia quarta
septima. Alie vel false/vel iniurio-
se/scandalose ⁊ piarū aurū offensiue/imo
⁊ sacrilege si examinatio debita fiat. Fate-
mur pinde assertiones istas nouē non esse
totaliter extractas ex ptensis octo veritati-
bus q; ex conclusiōe pncipali tres vt pre-
mittit sumpte sunt. reliquas vo cū pluri-
bus alijs continēt articuli quattuor hac il
lac sparsim inducti p maiore cum suis p-
bationibus. Quis pterea nescit potuisse p
positiones plures ⁊ varias scriptas fuisse p
eadē conclusiōe iustificāda: imo ⁊ sic actuz
ē bis aut ter forsitan inuenier testimonio
fide digno. ¶ Fuit aūt vna variationis oc
casio/ꝓpositō facta parisius in castro lupa
re pro parte dñe tūc ducisse aurelianen. ad
impugnationē prefate ꝓpositiōis Johan
nis parui. ita q; non ē verum salua pace vi
centis/q; illa sua ꝓpositio non fuerit ipo vi
uente quōlibet impugnata. Cur autē nō
damnata iudicialit fuerit/pluria dici pos-
sent/sz amica breuitas ⁊ loqndi sobrietas
non patit. Notū est illud ciceronis. Inē
arma silent leges. q; audit intelligat. ¶ Be-
niq; hāc cū pnoibus calumnia/vnū ver-
bum dissoluit. q: nihil actū est/nihil pces-
sum iudicialiter cōtra personā aliquam. sz
dūtarat contra quaternū istum ⁊ alios si-
milia tenoris. damnādo doctrinam in eis
pstiferā/cum assertiōibus istis nouem/et
alijs illic positis. quisq; auto⁹ vel non au
tor extiterit. ¶ Calumnia. iij. Sequit ali
orum calumnia quarta. Veritatē inquiūt
hūt assertiones iste specialiter pma pncipa-
lis/⁊ hoc in casu ō ine reuelatiōis. Sed fa-
cilis ē rnsio/dicere/doce me ō reuelatione.
Nam absurdū et blasphemie primuz est
detorquere diuinā reuelationē passim ī ca
sibus assertōnis illius Bullas e celis sup
hoc nō recepimus sed in oppositū scriptu
ras ō celis habemus autēticas. ¶ Ca-
lumnia. v. Veniamus ad alteram ca-
lumniā quintā. Assertiones iste/dicūt mul
ti/vere sunt in casu ineuitabilis necessitat.
Hic est pncipalis locus refugij partis ad-
uerse/delitescūt in hoc antro subdole ⁊ ob
errantes ratiocinationū vulpecule. Pocu
it hoc lectura quaternoz ⁊ allegationū ful
cire conantiū partem istam. In loco hoc
publice sessionis cōuincunt. ⁊ hoc p inspe
ctionem omniū fere scedularū/ratiocinan
tium p verificatiōe huiusmōi assertionū.
¶ Ut vero credite patres ortbodoxi/defe-

cerunt scrutantes scrutinio. ⁊ meditati sūt inania. Repetem⁹ hic pauca pro plurimis q̄ aduersus calumniā istā ⁊ allegata ⁊ scripta sunt. Sunt nimirū assertōes iste p̄ter octauā vniuersaliter posite. neq; ad casum ineuitabilis necessitatis coartate. imo potius ecclesie/quo casu etiā ineuitabil necessitatis/negaremus eas ex forma loquendi veras eē. q̄ scz meritoriū eēt nedū occidere sz occidi facere p insidias ⁊ villane sine diffamatione ⁊c. Omissa vo contētiōe super hoc. p̄stat vt p̄dixim⁹ assertiōes istas octo sumendas eē p vniuersalib⁹ ex q̄druplici radice. Primo ex vsu cōi et vulgaris acceptiōis. Secundo ex forma sue locutionis. Tercio ex modo syllogistice applicationis. Et quarto ex theologicis ꝑmōib⁹ ac moralibus regulis/i q̄bus indefinita p vniuersali solet poni. dedamatiōes omittere fastidij timor cogit. nā in p̄ma multiplex distributiōis signū ponit dū ait. licitum ē vnicuiq; subdito ⁊c. Sed et quarta palam est vniuersalis dicēs. q̄ q̄libz tyrannus debz interfici p insidias ⁊c. Porro q̄d dicemus ō nona que sic habz. In casu socialitatis/iuramēti p̄missiōis/seu confederationis factarū ab vno milite ad alterum quocūq; modo id fiat aut fieri possit. Si contingat q̄ istud vertat in p̄iudiciū vnius p̄mittentiū/aut cōfederator̄/ spōse sue aut sororū liberorū. tpe de nullo teneat eas obseruare. Ito q̄d vniuersalius/ac p̄inde q̄d absurdius/q̄d falsius/q̄d demētius dici pōt? Sed nō minus inepta est defensio qua dicūt aliqui/istā ideo veram eē/ quia p̄iudicium capit̄ tm̄ mō pro p̄iudicio anie q̄ est peccatū mortale vel veniale. At vo forma p̄positiōis vulpeculā hāc intenimit q̄n homo nō iurat in p̄iudiciū anie vxoris sue vel liberor̄. Confutat ⁊ ex cōi mō loquēdi apud vulgus/apud iuristas et iudices. Ān ⁊ papias dicat p̄iudiciū eē impedimentū in causa. Rursus eq̄ turpis et friuola est fuga/dicēdo q̄ p̄iudiciū analogice dī de p̄iudicio spūali ⁊ tpali. Postremo etiam vbi p̄iudicium concederet nō posse dici nisi de p̄iudicio anie q̄ eēt contra ius Verūtamē homo p cōseruatiōe iuramenti deberet hmōi p̄iudiciū non quidē facere/sed ab alio factū pati/ pro conseruatione iuramenti. patz in iuramentis per metum extortis. Quanta est igit̄ o saluator̄ pe scandali materia aduersus hoc concilium constituētes ipm⁹/bonos et graues litteratissimos ⁊ peritissimos vtroq; iure. ventilan p vndecim mēses vel eo circa. ventilata est hec doctrina iam patēter heretica/ imo ⁊ sacrilega/tanq̄ de p̄positiōe dubitabili/vel opinabili/aut forsitan vera que seculatibus illitteratis nedū christianis/sed ⁊ iudeis/paganis ⁊ barbaris debz eē notissima/ put in his patētibus litteris reperiet. Haberet hoc loco parumper mea iustissimā inuehēdi causaz aduersus famosos quosdā libellos imitētes hoc casu ineuitabilis necitatis/qui tradit sūt per primū ex iudicibus in iudicio. ⁊ tinus data copia est habere volētibus quibus quot atroces iniurie dicant̄ adhuc sus hoc concilium super condemnatōe errorum aduersus christianissimū regē franc rum/ ⁊ enormiter supra modū aduersus fulgidū illud iubar ecclesie Parisien. vniuersitatem. demū cōtra p̄sonas diuerse dignitatis ⁊ gradus: recogitare nedū legere prorsus horror ē. Quibus tm̄ addita ē hec iniuria/ q̄ rñdendi locus negatus ē vt nō datus. Illic autor inter cetera cadit in foueam quā fecit dū damnat ⁊ irridet ignorantiā logice apud illū qui consequentiā istā facit. Contradictoria istius: licitum est vnicuiq; ⁊c. est vera. q̄ ipsa falsa. per legem contradictoriarū qua nulla melior ē consequentia. Nulla vo fallacior illa quā ipe facit ex aduerso saltem implicite/dum arguit sic. Verū est in aliq̄ casu possibili/vtpote ineuitabilis necitatis/q̄ licz occidere tyrannum. ergo licitū est vnicuiq; ⁊c. Nam oppositum consequētis stat cum antecedēte in casibus plurimis centū vel mille. Sed hec interim modestie ⁊ breuitatis zelus pertereat. Calumnia. vj. Veniamus ad istam calumniā dicentiū/ q̄ assertōes iste sunt satis exponibiles ad aliquem sensum verum. Rñdemus negantes/ si iuxta regnā hylarij allegatā/ ⁊ i cedula fratr̄ medicatiū positā p̄spicue p nr̄o p̄posito/intellectia dictor̄ ex causis assūat dicēdi. cohibēdo sz p clusionē cum p̄missis ⁊ p̄missas/cum p̄bationibus ad inuicem. Cetera et si ve

nym esset id qđ allegatur de exponibilitate ad aliquem sensum verum. nihilominus ꝓpter casus longe plures falsissimos et no de.vt alias in quodam sermone ⁊ in scedu lis q̄ legent deducū est ¶ Calumnia.vij. Rñdemus alteri calumnie que a veritate vacua per numerositatem conat̄ euincere dicens assertiones istas plures habere de fensores q̄ oppugnatores.sunt idcirco ve re vel saltem opinabiles. O fallacissima et hereticis atq; erroribus fauens calumnia. Non insequeris inquit lex multitudinem ad faciendum malum.quare quia stulto rum ⁊ etiam maloꝝ infinitus est numer⁹. Nihilominus si ad numerum ⁊ meritum placeat attendere/non dubitamus multo plures/atq; grauioris autoritatis nos ha bere tā in hoc sacro concilio q̄ alibi.atten to q̄ plures magistri ꝓsertim seculares/ nondum dederunt deliberatōes suas vt intellerimus.sicut illi de inclyta natōe an glicana/prout fertur.quos tamē vidimus strenuos ⁊ industrios pugiles aduersꝰ he reticam prauitatem absq; vlla acceptione personarum/vel patrie etiā ꝓprie. Attento preterea modo deliberandi/ quem fecerūt fratres mendicantes de q̄ttuor ordinibus qui sunt illi facientes hunc numerū. ꝓpu tamus em̄ non esse cū eis duos magistros in theologia seculares/vel si veniant ad ter narium totum est. Attēto rursus/multas esse causas extrinsecas/ que mouerunt aut monisse presumunt̄ / predictos fratres ad ita deliberandum;in modum cuiusdā con uenticuli/ne dicamus conspiratōnis.qua lis sit ipsoꝝ habitudo ad vniuersitatē pari siensem'plures norunt ÷ Sed hoc referare dimittentes offendiculi formidine.dicim⁹ ad excusationem multoꝝ/ q̄ in formatōne plenaria caruerunt ⁊ in iure ⁊ in facto ex q̄ ea aspicientes de facili enunciauerunt.qui bus si collationi mutue maioꝝ ad inuicez ⁊ cum eis interesse datum fuisset.quemad modum tanta ⁊ tam diuturna q̄tuz est in stantia/a dominis cōmissarijs in causis fi dei.existimare non possumus quin mutas sent vota sua. ¶ Rursus attendendum est/ q̄ materia presens non est sic appropriata theologis quin conueniat dominis canonistis ⁊ legistis apud quos materia precep torum decalogi ꝓpter applicationem eo rum faciendam ad iudicia/particularius/ ⁊ exquisitius enucleata est q̄ apud theolo gos. Quales plurimi sunt qui canones iu ra ⁊ leges ⁊ si speculatiue studuerūt.ad pra xim tamen operis iudicialis nequaq̄ tra duxerunt. Erunt igitur tales/ imo et laici prudentes ⁊ boni iudicij.magistri insuper moralibus eruditi/super eoꝝ deliberatiōe qđ sentiant ꝓsulendi. ¶ Calumnia.viij Subiungamus ꝓ calumnia octaua eo rum qui dicunt q̄ assertiones iste ideo/qa reprobate ac damnate sunt parisius/et hic reprobari queruntur. pepererunt infinita scandala ⁊ parient/etiam vsq; ad totalē de structionem cōmunitatis. Fatemur cum christianissimo rege ac vniuersitate ꝑ risien.sicut ⁊ experientia prochdoloꝝ nimis edocuit/q̄ assertiones iste ⁊ ꝓpositio contines ea dederunt infinita scandala/sed q̄ ex reprobatione ⁊ damnatiōe sua/scanda lum tam multipliciter datum sit/vel negam⁹ oīno vel dicimus q̄ scandalisati per huius modi condemnationes/nedum nō habu erunt causam rationabilem scādali.sed ex hoc reddunt se ac de scandalo in fide et de bonis moribus/imo ⁊ de pertinacia mul tipliciter ac vehementer suspectos. Videant igitur qui retorquēt iniurias que con tigerunt et calamitates ad reprobationem huius pestifere doctrine/nedum alios in culpare satagunt assentientes damnatiōi. ipi assentientes incidant in foueam et la queum inextricabilem non solum hereti ce prauitatis/⁊ fautorie/homicidiorū/per iuriorum/ac insidiarum/ac seditionum si ne numero/sz in ꝓtinacis obstinacis dam nabilem/⁊ vix egressibilem laborantum se detrudant/ac detrusos manifestent. Hecꝫ em̄ certior est errantiuꝫ pertinacia q̄ si ob veritatis publicationē/vel damnationē erro rus notorij guerras moueat quis/ seditiones ⁊ bella.aut mouentibus ꝓinde fauea at atq; consentiat/sed in his ꝓnunc insiste re non est nostrū. ¶ Calumnia.ix. Sup addit nona calumnia dicētiū assertiones istas spectare nō ad iudiciū fidei/sz ad cau sam sanguinis/⁊ qz ꝓcernunt p̄cepta deca-

logi/que idcirco ad fidem non ptinent/ qz
continēt euidentiam in lumine naturali.
¶Concedamus in primis q̄ homicidiū in
se ꝓsideratū spectat ad causā sanguinis cri
minalē. ¶Z homicidij iustificatio/ p̄sertim
p ius diuinū atq̄ canonicū/tanq̄ illud sit
licitū laudabile ꝛ meritoriū/ptinet vtiq̄
ad iudiciū ꝛ iudices fidei. ¶Est em̄ lōge ali
ud loqui ō homicidio/ aliud ō homicidij
iustificatiōe. sicut aliud ē furtū. aliud ē furti
approbatio. ¶Porro dū addit hec calum-
nia p̄cepta decalogi nō ee de fide etiā ꝓdie
dicta. fallit ꝛ fallit. sicut alibi pspicua ꝛ irre
fragibili ratiōe monstratū ē. ¶Edocuit hoc
tituli formatio ob inde ꝓuenies vt fertur/
dū quesitū est vtrū be nouē assertiōes sint
fidei iudicio reprobāde/sed hoc fieri procu
rans incidit in foueā quā fecit. ¶Calū-
nia. x. ¶Subinferē tandē vltima pro nūc
calumnia q̄ me pariter cum rege queri in-
uoluere/tanq̄ aliqd execrabile cōmiserim.
¶Ecce inquiūt/iste xp̄ianissimū regez expo-
nit discrimini turpis note erroꝝ vl̄ hereꝝ
in causa quā nō voluit nec vult assumere.
¶Hic rñdeo primo q̄ neq̄ regē neq̄ pru
dentissimū consiliū suū totū/neq̄ vniuer-
sitates neq̄ ꝓlatos/ neq̄ dext suū regni/ ita
in manu mea teneo. q̄ eos sufficiā vel de-
beam ꝓhibere a defensiōe causē fidei/neq̄
certe volo. ¶Ob hoc em̄ rex dicit xp̄ianissi-
mus velut anthonomatice. q̄ fidem ꝓtege
ret ꝛ defēdit. ¶Dico secūdo/q̄ anteq̄ rex
veniret hic in causam. assūpsi mihi causaz
ipam modo quo decebat theologū. a quo
modo neq̄ discessi/neq̄ discedo/neq̄ disce
dam deo mihi ꝓpicio/sicut repenti debz in
actis me ita rñdisse. ¶Erat modus ꝓcedēn-
di p denūciationē euangelicā/ō doctrinaz
erroneā in fide ꝛ moꝛibus ac multipliciter
scandalosam. ¶Dico tercio q̄ dū sensi cō
missarios in causis fidei aliter intēdere. qa
citabāt me vt irem diuionē ꝛ tutꝰ mihi for
te fuisset ire in babyloneē/qz insup nihil in
tendebā ꝓcedere ō psonā qualēcūq̄/nec p
strepitū ꝛ figurā iudicij/interrogatus si fa
cerem meā partē. rñdi q̄ hmōi denūciatio
nem ō psonā/neq̄ fecerā neq̄ faciebam. ꝛ
retribuat deus in bonū illis/qui contra sa
tagentes oppositū quibus ignoscat deus
meā innocentiā ꝛ simplicitatē reuelauerūt
hoc memori gratoq̄ mēte retineo. ¶Dico
quarto q̄ si materia stetisset in puris termi
nis theologicis/tractādo eā stilo theologi
co qualis ꝑdescriptus est/ita q̄ ō interesset
psonali cuiuscūq̄ persone nequaq̄ fuisset
actū/nō opus fuisset introducere regis au-
toritatē. ¶Nunc aūt dū res tractata ē et tra-
ctaē p aduocatos ꝛ p curatores ꝛ notarios
ꝛ p strepitū ꝛ figurā iudicij/ sensit aduersa
ps/credite sensimus ꝛ nos/q̄ diuinibus et
diuinijs opus erat. ¶Et ecce lras instructo-
nis missas p partē aduersam ex hoc loco i
burgundiā/q̄ satis hoc indicāt/sz eas ꝓpa
lare inssio sacri huius cōcilij cū ꝓsiū mo
destia/nō ꝓmittit. ¶Dic vo iuridicus proc
dendi modus/qualis ꝑdictus est/multos
exterruit/ne mālestas hereses hic dogma
tisatas ꝛ notorie ꝑdicatas/vellēt vel audē
rent denūciare iudicibus. ¶Quis aūt sit stu
lus in hac fidei materia ꝓtractādi scedula
posterius legēda docedit. ¶Cō dudēdo
tādē ꝛ pstanē affirmo/me firmiē credere et
nullatenus dubitare q̄ hec doctrina ꝓpo
sitiōis defendētis magistz Johānē parui
cū suis assertiōibus sicut inuēta ꝛ isto co
dice cōtinet ē erronea in fide ꝛ moꝛibus ac
multipliciē scādalosa. ¶Q̄ si fuerit aliqs vel
aliq̄ q̄tumcūq̄ multiplices/volentes chu
stianissimū regē calūniari/q̄ non fecerit in
hac pte iudiciū ꝛ iustitiā/credendo ꝛ actū
mandādo sicut mō dicimus/ ꝛ sicut opat
ē/ego nedū noīe regis xp̄ianissimi/sed etiā
ꝓpio noīe cōstituo me partē defendentez
ad penā taliōis/q̄ me ꝛ mihi adherentes vo
lētibus in hac pte/et cōtā hoc sacrosancto
ꝛ vniuersali cōcilio/dei nutu congregato.
¶Dico partē defendentē. attēdite. q̄ partem
accusantē ō psonā aliquā neq̄ feci/neq̄ fa-
cere ꝓ nunc nisi qd aliud vigeat/dispositi.
¶Nō em̄ mihi colluctatio ē aduersus carnē
ꝛ sanguinē/sz aduersus ꝓncipes tenebrā
rū ꝛc. ¶Faciat igit̄ simili ps aduer-
sa ponat psonā ꝓpriā i q̄rela dñi sui/imo
certe cōsilio meo nō faciat aut si fecerit cōs
quiescat. absit a me vt gaudeā sup iniq̄tate
ꝛ nō congaudeā vitati. ¶Sed ecce patres
orthodoxi/deo iure amabiles/ dū inter lo
quendū retorqueo mētis oculos ad preal-
sumptū thema quo diximus. Deus iudi-
cū tuū regi da. rapior quodāmō de viis

ad mortuos/dñi id qđ subdit intueor/ & iu
sticiã tuã filio regis. Et aiaduertite precor
interim pies benignissimi/viri misericordie
q̃z iusticie oblitõe me nõ acceperũt. Ad
uertite nũc paulisper ad me aurib⁹ vñe car
nis & oculis. atq̃z spualibus oculis & auri
culte meõre dux olim aurelian/mãsuetissi
mus/& benignus/elegantis forme. pspica
cissime sagacitatis eloq̃ntie singularis & pe
ne incõparabilis. qđ inquã nũc ipse/imo qđ
sanguis suus clamet ad hoc sacrũ cõcilij/
misericordi pietate pesate cõpatiẽtes estote
ex inata teneritudine miserationis cordialis:
reuoluẽtes vobiscũ intr̃ misericordie viscera
q̃ clamore/q̃ gemitu/q̃ plangore/q̃rat mõ
iusticiã? Nõ eqdẽ sicut existimo tãtũdẽ p
ipa morte nature. qz scit q̃ mortu⁹ ẽ q̃nq̃z
moriturus. q̃tũ p tali mortis mõ conq̃riẽ
q̃tũ pterea p crudelissime necis sue iustifi
catiõe q̃ ẽ infamie mors altera. mors cõti
nua. mors indigna neq̃z minus fugibilis
q̃ sit ipsa mors nature. Hec siqdẽ infamie
mors auũlis/nedũ viuẽtes interimit. & de
cit & posteritatẽ totã. totũ genus et affines
viro lacerat ignomie telo. nos tres pãpue
filios illustres ac ingenuos supstites. q̃rũ
vnus obses. alẽ captiuus detinet̃ i anglia.
non vt p ditores qdẽ. & vt regis ac regni fi
delissimi defensores. O si datũ eẽt his li
beris/pupillis orphanis & captiuis/astare
coã reuerendissimo ac celeberrimo cetu pre
senti. si fas alloq̃. plus plãctibus. plus su
spirijs. plus singultib⁹. lachrymis & gemi
tibus. q̃ ore vel vocib⁹ clamarẽt. Date pñi
date/nob iusticiã. O si p cũbẽtes eos & ad
uolutos vñis sctis pedibus cemerẽt hi mi
seri cordes oculi vñi. cõcipite q̃bus iaculi in
ima. q̃ neq̃z vbis eẽ pferre. neq̃z inẽ me p
tei magnitudine compẽdere sufficio/qđ
cupio. pficite qđ veqo. Cetez nũq̃d nõ ob
secro sufficẽ debuerat pies sapientissimi atz
misericordissimi/nature morte imaturã tali
ter inflixisse pñi? Tollat̃ q̃ mors alẽa/quã
sacrilega impietate crudeli inferre ac reno
uare nõ cessat tã pñi mortuo/q̃ supstitige
nitus/vt rex scribit. vere hereticalis. scãda
losus. humani federis emulus. catholice
pdẽnatus. sceleratissimus vipereus. legis
decalogi impugnatiuus. q̃n etiã mi famã
peuntiũ aiaz/pies ac dñi misericordes. illo
rũ vicz nullũ loq̃ndo/q̃ dãnabiliẽ. ita pfe
cto ẽ. dãnabiliẽ/in pnicẽ ppie salut̃ & alie
ne/libellũ hũc letifez ptinaci aiositate defẽ
dunt/& fuare & tẽdunt ne peat. Et ego
nũc in spũ lenitatis i spũ sacri & alij pñti
q̃ ẽ spũs pacis & p cordie. spũs charitatis q̃
benigna ẽ. q̃ nec inflat̃/nec irritat̃. cõuerto
vocẽ meã ad vos/reuerende pr̃ ac dñe/dñe
attrabatẽsis/cũ q̃ viri olim familiarẽ & be
nigne. Ad vos siñr mgr̃ petre/vice dñi Re
mẽsis compatriota charissime/q̃s ego dili
go in vitate/dilexi & diligã dño ppicio. Mã
q̃ nõ diligit mãet in morte. optabilius aũt
eẽt pdere vitã carnis q̃ in tali viuere mor
te mẽtis. Interrogo vos nũc alĩq̃. Rñdete
pcor. imo tacẽtibus vob rñdebo ipe p vo
bis. Nõne diligitis salutẽ tpalẽ siñ & spũa
lẽ illustrissimi pncipis dñi ducq̃ burgũdie.
Diligitis scio. Nõ diligit̃ securitatẽ incli
te posteritatis sue in dñijs bereditãdis. Di
ligitis scio. Nũq̃d pterea nõ aiaduertitis
vero iudicio rõnis mortẽ quã loq̃mur/pra
no cõsilio ppetratã. q̃lẽ & q̃liẽ nũq̃ pñ pru
dentissim⁹ recolẽde mẽorie philipp⁹ attem
ptasset? Puto q̃ sic aiaduertitis. neq̃z si af
fuissetis (eratis em̃ tũc in italia) dedissetis
tale cõsiliũ/de q̃li dũ aliq̃n viuẽte pr̃e pfa
to. fuisset aliq̃s⁹mo habitus p nõnullos/
cõtinuo camerã exies & medicũ suũ inue
niens/mestus ac turbidus clamauit. Hes
tus vir q̃ nõ abijt in cõsilio impioz. Beni
q̃ cognitũ ẽ/q̃ mortẽ hanc mor vt patefa
cta ẽt annotata/sic ipe dñs dux pñs exhor
ruit/detestatusq̃z ẽ vt diceret dñis de regio
sanguie. Diabolus mihi inq̃t psuasit. O
si mors iiusta fuit/sit iustificatio peior. sit
defensio iustificatõis pessima cõseq̃ns est
Vincat igiẽ vos. nõ ego sz vitas. sz rõ sz pi
etas p salutẽ aiaz vitaz/& p illã quã vos ex
pauescere ac refugere cõuenit penã eternã
p illã deniq̃z seueritatẽ snie/q̃ xpianissimus
rex francoz/supmus nr̃ dñs cois/per lras
patẽtes suas/credite dicẽti/his oculis vidi
his manibus palpani eas. dãnat hũc libel
lũ tãq̃ iniuriosũ regie maiestatis sue. man
datq̃ plecti defendentes illũ pena crimini

De erroribus circa fidem et

rali debita/que qualis sit nō latet vos scio ꝛ hec cohibeat tem⁹ galis pena/si non retra here sufficit canonica vl' eterna. ¶ Tandē egoipse reuertor ad vos patres orthodoxi supplicans petens ꝛ obtestans p̄ desideriū illud qō hab̄t reuerēdissime ac deo amabiles paternitates vestre ad salutē aiarū ad extirpationē errox ꝛ correctionē errantium: sicd mouet illa ezechielis ymo dei p̄ ezechielē expauescēda horribilis tuba/que pereuntiū in erroribus et peccatis intonat sanguinē a speculatore mutuo requiri/tol latur p̄ iudicialē huius sacrosancti concilij sniaz/libellus iste famosissimus/mortifer/ ꝛ hereticalis/ꝛ eradat̄ memoria ei⁹ a pplo christiano. Ut quid etiā membranas occupat: vt quid legētes ꝛ audiētes sua p̄tagione fedat̄ inficiat conculcatq; ¶ Hoc in recessu suo quesiuit serenissimus rex romanox. Super est scedula patens cui sigillū suum impressuz est. Et quid parisius egerit fame vox insonat? Hoc ipm petit. b° suadet. hoc obtestat̄ christianissimus rex francox. Hoc p̄ clarissima parisiensis vniuersitas/ꝛ alij q̄ plurimi. Hoc nos postremo humiles sui ambasiatores supplicabus votis exoramus/quatinus in hoc adiutores sitis. dando regi iudiciū/ꝛ iusticiā filio regis. sequēdo vestigia christi/qui ad hoc venit in mundū/vt oues errantes ad se reduceret. ¶ Sic itaq; de p̄ius errātibus si nō obdormiuerint. si nō in errore cepto pertinaces qō absit/extiterint. dicet ex sententia illud de epistola dñice cunctis. Eratis aliq̄n sicut oues errātes/sed nūc cōuersi estis ad pastorē ꝛ epm aniax vrax. Ad hoc q̄pe tendit oō p̄posita vice thematis. Deus iudiciū tuum regi da. ꝛ iusti. tu. fi. re. Terminabimus in hoc p̄ima p̄ntis actus partem. reliqua p̄ lectūrā lrax quarūdā ꝛ scedularum q̄tum audire placuerit finietur. ¶ Finit p̄mō facta a dño cācellario pisien. cotā p̄ alio gnali p̄stan. ex pte regis francie ¶ Et tūc postmodū dictus cancellar⁹ parisien. ac mgri Jordanis morini ⁊ Buch. nepotis/et p. de versailles ambasiatores p̄fati christianissimi francox regis/ꝛ ei⁹ note p̄dixerūt cotā toto cōcilio generali. et in manibus p̄thonotarij Januen. sub custodia concilij tradiderunt litteras. ꝛ alia munimenta subsequentiū comprehensiua instrumētox ab omnibus p̄thonotarijs ꝛ notarijs. de ꝛ sup dictis datis ꝛ p̄testati. Primo quendā puū sermonū papireū p̄nūciatox quendā puū sermonū papireū p̄nūciatox principales. In prima p̄positione sex conclusiōes theologice contra p̄positionem cuiusdā Johannis parui. ꝛ doctrinam in eadē contentā/ꝛ incipit. Quia ex patribus ꝛc. In secunda erāt octo regule super stilo theologico tenēdo in condemnatione errox cum certis requisitis. ꝛ incipit Super omnia vincit veritas. In tercia erat brevis scedula petitiua examinatiōis faciende et deliberatiōe quattuox ordinū mendicantiū super nouē assertionibus ꝛc. ꝛ incipit. Attendēs christianissimus. Cuius quatern magna pars fuit tunc lecta ꝛ specialiter requeste. Item magnā litterā regis patentes sup condemnatiōe dicte p̄positiōis magri Johānis parui/ꝛ incipit. Regia maiestas nra. ¶ Item quendā magnū quaternum papireū signatū signis duox notariox cōtinentē p̄positionē magri Johānis parui. Item instrumentū aduocatonis oñi cancellarij parisiensis super p̄positōe per eum ex parte vniuersitatis parisien. al's facta cōrege francox. Item scedulā papireā continentem appellationē a iudicabus fidei per publicationē votox ꝛc. Item lr̄am patentem vniuersitatis parisien. sup approbatione sniax oñi episcopi parisien. Item quendam quaternū papireū in quo continebatur deliberatio fratrū de quattuor ordinibus medicantiū sup̄ nouē assertiōib⁹.

Finis.

Sermo eiusdē cōā

cōmissarijs fidei de erroribus p̄ fidē ꝛ mores circa p̄ceptum/Non occides.

Astimo me beatum apud te. O sacrosanctū p̄stantien. concilium. O cetus celebris reverendox patrū ac ceterox p̄ofessox in oñi sapietia ꝛ doctrina ac morū honestate fulgentiū. Estimo inquā me beatum apud te/cū sim me defensurus hodie maxime te sciente oīa/meaq; que apud indoctos sed christianos sunt cōsuetudines ꝛ ritus. propter qō obsecro vt patiēter me audiatis. Utq; verbis illis beatissimus lucas ca

sus hodie natalis instat celebritas/qui cō-
mes indiuiduus fuit egregij doctor paul-
li/lucas inquit est mecū solus. et alibi. Sa-
lutat vos lucas medicus charissimus. cui⁹ vba
omnia fm Hiero. languentis anime sunt
medicina. Unde cuz paulus fuisset a festo
traditus i vinculis agrippe regi. Dixit idē
rei/pmittitur tibi rationem reddere pro
temetipo. Tūc paulus extenta mānu. Esti
mo me beatuz/inquit apud te rex agrippa
cū sim me defensurus hodie/maxime te sci
ente oīa q̄ apud iudeos sunt ꝓsuetudines
q̄stiones/ꝓpter qđ obsecro vt patiēt me
audias. ¶ Sic ego de materia nouē asser-
tionū reuerēdissimis pūbus ac ceteris do-
minis cōmissarijs in causis fidei p me nū
ciatur/er ipoz nūc ordinatōe rationē red
diturus. Estimo me beatū/ꝓpter qđ obse-
quiis vnūquēq̄/vt patiēt me audiat. ¶ Et i
mitāda confusio. habēdus ē insup sermo
doctrinalis absq̄ vlla circūitione vl' appa-
ratu vboz/qualis ē materie q̄ tractaē accō
modꝰ. deniq̄ rememorāda ē nūc diffinctio
ne fallat nos equiuocatio/quā distinctiōz
memini me notasse dū pdictas nouem as
sertiones cū suis reprobatiōibus nūciaui
¶ Possumus itaq̄ materiā hāc duplicit
cōsiderare. Uno mō pure theologice et ab-
solute p cōsiderationē ad conformitatē vel
deformitatē fm leges diuinas traditas in
scriptura sacra. Alio mō magis respective
et fm terminos iuris positiui. In primo tra
ctaē de interesse ipius fidei. in scdo de inter
esse psonali. vl'ira dicamus posse nos vno
mō ꝑsiderare assertiōes. vel alio mō ipsos
assertores aut reprobatores. Primū bacte
nus obseruaui in oi iudicio tā parisius q̄
in hoc sacro cōcilio ¶ Recogitās p mo
ꝓfessionē meā et officū cancellariatus
parisius cui indignus deseruio/qm̄ pari-
sius sic tractaē vie fidei/p sacrā theologie
facultatē dū deferunt frequēter a diuersis
mūdi pūbus imo et a romana curia non-
nūq̄. quatinus habeaē eiusdē facultat' do
ctrinale iudiciū vbi nihil vnq̄ agit' ꝑ pso-
nis nisi prius saltē discussū fuerit ꝑ doctos.
¶ Cōcaus sum ꝑterea mihi/psi/q̄ finalis
intētio mea ē ad extirpatiōz erroꝝ que fieri
posset/ad reprobationē doctri-
nalem seu iudicialem q̄ damnent errātes
¶ Rursus tercio cōstat qđ liberius/puri-
us/verius et citius exquirit veritas et falsi-
tas reprobat/dū cōstituit sola lex diuina iu-
dex iuxt cōsiderationē Aresto. in pol. q̄ po
nit inquā legē iudicē ponit deū/q̄ autē ad-
dit hoīem/addit et bestiā. et hoc dicit ꝓpter
sensualitatē bestialē. de q̄ Virgilius in. vj.
Hinc metuūt capiūt/gaudentq̄ timētq̄.
cōformit ad illud psalmi. Cōfusa sunt hic
oīa spes metus meroꝝ gaudiū. Quo circa
cōsulit apud Boetium phia. Tu q̄z si vis
lumie claro. cernere verꝝ/tramite recto. car-
pere callem/gaudia pelle/pelle timorem.
Spēq̄ fugato/nec doloꝝ assit/nubila mēs
est/vincta q̄ frenis. Hec vbi regnāt. ¶ Be
nigne ꝑ hūc moduz salubrius obseruat illō
Aug. in regula q̄ fiat correctio cū dilectio
ne psonaꝝ et odio vicioꝝ. Hec inde videt
q̄ri qualiscūq̄ turbatio pacis. dñi q̄z iudi-
ces facili⁹ se expediūt si pus instituti erunt
circa interesse fidei. q̄ q̄ fm termios iuris
positiui/prius discutiāt materiā tanq̄ pro
phanā/super interesse personali. Qđ mon
strant aperte quinq̄ menses in tali discus-
sione sola fere iam occupati. Unde et non
nulli ex dominis cōmissarijs/sicut reuerē-
dissimus pater dominus cardinalis came
racen. et ipe promotor concilij/et hoc inten
dere qualibet voluerūt. ¶ Hāc ergo mo-
destiam conaboꝝ in actu presenti posseten⁹
obseruare. qđ obsecro neq̄ mihi neq̄ cau-
se fidei/sed fame que discutitur officiat vel
obsit. Sciunt em̄ plurimi quemadmodū
conati sunt aliqui ingiter hanc materiam
trahere ad personalia in preiudicium ne-
dum cause fidei sed fame per litteras et ali
ter falsē lese/in quibus diluendis si sermo
flecteretur ꝓgnosceretur aperta veritas in
elucidationem clariorem cause fidei/et in
laudem non mediocrem ipam tractantiū
aduersus obtrectantes. ¶ Quāuis ꝑterea
non sufficēter extirpantur errores vbi no-
toriē perseuerant errantes. Nihilominus
sperandum est qđ corrigentur oīs ad sen
tentiam concilij. Quid igitur necesse ꝓ uo
care vel accusare personam errātis si dam-
nare satis est errores. ¶ His itaq̄ prelo
cutis veniamus ad materiā q̄ nouē asser
tiones cū suis approbatiōibus habz. Pro

cuius intellectu facilioꝝ ponatur velut in
vna decretali casus longus. debinc breuis
sō his litteris. A. b. c. ¶ Casus ē L. rex
supremus habz a tb vasallos suos/quoz
vnus non erat subiectus alterius/qui faci
unt confederatiōes ad inuicem iuramen-
tis terribilibus firmatas. B. conducit ho-
mines prece ꝛ precio qui per insidias ꝑme
ditatas interficiunt subito. A. non diffida
tum nec de hoc ꝑmonitū neqz tale aliquid
timentē/ꝛ hoc insciō. L. rege/tandem. B.
factū auoꝛat/ꝛ ꝓponit se laudabiliter egisse
imo fecisse debitū suū/erga deum ꝛ regem
Pro cuius iustificatione ponit vel poni fa
cit tāqꝫ pro quibusdā regulis seu maximis
nouē has assertiones. Itaqz per primā iu-
stificat mortē ipius. A/qꝛ erat tyrānus vt
dicāt machinans ꝑ fraudes et sortilegia ac
malū ingeniū in mortē sui regis. L. ꝛ ma-
xime quia ꝑ ipm regem non poterat bono
modo de ipo fieri iustica. Per secundā as
sertionē dicāt se autoꝛisatū fuisse vt sic age
ret per leges diuinā naturalē ꝛ humanam
Deinde per tertiā ꝛ quartā iustificat sub re
gula generali tyrānoꝝ qꝫ. A. debebat vilit
ꝛ per insidias mori. Rursus ꝑ quintā sex-
tam ꝛ septimā iustificat qꝫ rex debz eū auo
rare remunerare ꝛ bñ famare per epistolas
ꝛ aliter vbicūqz. Perinde iustificat se nihil
egisse contra precepta dei bñ intellecta/nō
Fm litteram sed ad sensum suum/ꝛ hoc in
octaua. Postremo iustificat qꝫ in nullo p-
iurus fuit confederatiōibus non obstanti
bus/ꝛ hoc per regulā generalē in assertiōe
nona datā. ¶ Casus breuis Quilibz ty
rannus pōt ꝛ debz licite ꝛ meritorie occidi
per quemcūqz vasallū suū vel subditū. eti
am per insidias ꝛ blandicias vel adulatio-
nes. nō obstāte quocūqz iuramēto seu con
federatiōe factis cum eo/nō expectata sniā
vel mādato iudicis cuiuscūqz. ¶ Hic ca-
sus q̄is sit decisus per hoc sacrum concili
um qđ est hereticus/ꝛ sequaē ex tercia et
quarta iunctis prima ꝛ vltima. nihilomi-
nus videē aliqbus diminute poni. ¶ Pri
mo quia non loquitur de autoꝛisatione ꝑ
leges diuinā naturalē et humanā vt in se-
cunda. ¶ Secundo non ponit ꝑdictos ca
sus qđ viriliter vel ignominiose ꝛ subito.
id est sine diffidatione debeat occidi/vt in
tercia ꝛ quarta. deinde nō ponit qđ rex de
beat auoꝛare remunerare ꝛ honoꝛare/vt in
quita sexta ꝛ septima. Quarto dimittit als
sertionē octauā de falsitate sensus litte-
lis scripture sacre/ꝛ qꝫ quilibz sit interpres
vel epyekes eius. Denicz silet qꝫ. L. rex su-
premus non habet talē potentiā in suo re
gno/qꝫ de. A. vasallo suo nō possit facere
iusticia. ¶ Quenē nunc si he nouē as-
sertiones in forma sicut sūt veniūt iudi
cio fidei reꝓbāde? Et q̄is questio hec
materia determinata sic ꝑ iudices fidei in
feriores de consensu ꝛ approbatiōe ipius.
L. regis ꝛ fere totius cleri ex his nouem as
sertionibus tanqꝫ contentus in eis sufficia
enter licz diminute sicut patere videē intu
entibus diligēter primā tertiā quartā ꝛ vl
timā assertiones/nostra questio decisa est ꝑ
hoc sacrum concilium/dum dānauit istas
quilibz tyrānus ꝛc. velut hereticā. nihilo-
minus ponēt hec quadrimēbus cōclusio.
¶ Nouē assertiones cū suis reprobationib⁹
iudicialit iudicate spectāt ad fidē etiā expli
cite. Et sunt due put in scedula cōtinentur
rationabiliē qualificate. Potuerunt insup
ꝑ doctores ꝛ ordinarios locoꝝ doctrinales
ꝛ iudicialiē condēnari. Sunt denicz hoc
sacrum concilū vel ꝑ sedē apostolicā dā ne
cessitate salutis reꝓbāde/ꝛ hoc vere vt in
terptatiue. ¶ Ex cuius ꝓclusiōis pbatiōe
q̄ spectat ad theologiā maxime de intereē
fidei/poterit faciliē apparere/qđ de inter
esse ꝑsonali sentiendū vel agendum erit ꝑ
scientiā canonicā. ¶ Sed ꝓuisqꝫ sermo ꝑ
gredi aē vlterius tollendum ē quadruplex
scādalū/qđ nobis ratiocinatiōis iter agen
tibus posset obsistere. ꝛ aures aliquoꝝ ꝙre
lis opilare vt obsurdescerēt vitati. ¶ Ecce
inquit q̄rela vna/quanta vilificatio fidei
quāta depssio catholice doctrine vt in fide
bet verbo vel actu dicāt hic ē error in fide
hic ē heresis. Rñsio breuis/deputēt hoc er
rantibus qui ꝓpius ad ea q̄ falsa erant sūt re
pturam sacrā ꝛ fidē ꝑtrahere conati sūt re
pugnantē. Hinc ista fidei vilificatio/hinc
cōculcatio vitatis catholice nō a defden-
tibus eā ne taliē cōculceē. ¶ Ecce inq̄ali
orum q̄rela qꝫ nihil hic fit amoꝛe fidei/sed
odio ꝑsonali vel rancoꝛe/ſz fauoꝛe inordi
nato/ſz partialitate. Sed ꝑfecto omnib⁹

infelicissimus iudicandus eet/ & misera-
bilior oibus hominibus/qui cum certis
finis incomodis nedum bonor tempali
um sed pue vite periculo tenderet in infer
num/ & quo tenderet? vtiqz p peccatu odij
vel fanors inordinati qz stipendia peccati
mors/nō quecūqz sed eterna. Leterum nō
quis in hac re loquiē vel quo animo loqē/
sed q vez sit qd loquiē attendere vos con
cernit. Ecce rursus qrulanē alij/vide-
re quibil hic cum modestia vel prouden-
tia talis aut talis agit sz inniniē fantasie p
pue & famositati. Maledictus furor eius/
quia pertinax. & emulatio qz dura/cui tles
tales de illa natione vel facultate/per lit-
teras vel aliter ptradicunt. At vero conso-
latur exemplum christi/quē ob pdicatiōis
sermonem sui etiam parentes dixetūt in fu-
rorem versum eē. Et de pheticis priorib9
viris inuenimus dictum vni/quid querit
insanus iste? Benigz pfecto/qui dicere p t
cum pheta dño. Consilium meū iustifi-
cationes tue. Ille iam non pprio capiti fa
mositati vel imprudētie innixi dicēdus est
sed solidissime veritatis auctoritati/q̄ uis i
hac parte si testimoniū hominū recipim9:
illud abundātius longe est p nobis tā nu
mero q merito. Conquerunē ad extre-
mū quida. Ecce inquiūt quāta regni chri-
stianissimi diffamatio quo tot errores ex-
orti dicunē & famanē. Imo vo rñsum ha
beat quisquis hoc obijcit ad obprobrium
qd ad singularē & incomparabilē laudem
eiusdem regni & incolarū cedit ista erroz
non quidē publicatio sed virtuosissima de
bellatio/que neqz pprio sanguini/neqz di-
sciminibus inumeris/neqz pue paratui
te qn ptinus vt errores i eodē regno caput
vtra dicamus exercere vel unoxiū germē
erumpe ceperint. Obseruē illud de psal-
mo/filia babylonis misera beatus qui te-
nebit & allidet paruulos suos ad petram/
illud de nasone/apprime duz noua sunt
praui mala semina morbi. Est em huma-
num peccare sed vere diuinū pfestim a pec
catis resurgere/eaqz pterere vtutis forte pe
de. His itaqz scandalis ne pergentibus
nobis ad veritatis inquisitionē noceāt eie
cis. Beducemus primā partē conclusiōis
ex multiplici radice & principaliter inuesti-
gando principaliter doctrinaliter & radica-
liter quid pprie sit fides/& vñ quis denoīa
tur fidelis catholicus? Et ex opposito qd
sit error in fide vel heresis. & quis denoiaē
errans in fide vel hereticus. Et pmo re
iectis p nūc acceptiōibus alijs de fide/qa
fides aliqñ dicit sponsio. j. Timoth. v. qz
primā fidem irrita fecerūt. Et qñqz fideli-
tas. Prouerb. Et virū fidelē quis inuenit.
Qñqz p scientia Roma. ix. omne qd non ē ex
fide est peccatū. Qñqz sacramentum fidei.
Aug9. ad Bonifaciū. Quid ē puulos ba-
bere fidē nisi fidei sacramētū? Accipiam9
descriptionē fidei de qua locuturi sum9 ex
vbis apli ad Roma. j. vbi dicit/ q fides ē
ex auditu/auditus autē per verbū dei. Uñ
sicut Aresto. describit scientiā/q ē habitus
firmus p demōstrationē acquisitus/sic po
test describi quid sit fides/q ē habitus fir-
mus & verus p auditū vbi dei acquisitus.
Et vocat hic verbū dei scriptura sacra/vel
inspirata/vel pdicata/vel scripta seu lecta.
Pro cuius descriptiōis declaratione
sciendū/ q sicut scientia multipliciē acci-
pit sic & fides/q̄tum spectat ad pposituṁ.
Accipit em qñqz scientia p habitu vt de-
scriptū est/qñqz p assensu ex tali habitu p-
cedente/qñqz p obiecto illius habitus vel
actus/& hoc dupliciē sicut est duplex obie-
ctum qd scimus. Unū est cōclusio demon
strata mētalis vocalis vel scripta. Aliud ē
res significata per cōclusionē. vnuz vocat
obiectū materiale. aliud formale vm Tho.
Amplius scientia quocūqz pdictor mo
dorū accipiat solet sumi dupliciter. Uno
mō p vnico vel simplici tali habitu l actu
vel obiecto. Alio mō p collectōe multor
hmōi habituū vel actuū vel obiectorum.
Quēadmodū dicim9 phicā eē vnā sciam/
sic metaphisicā/sic medicinā. & sic de aliis
Conformiē ad pdictas distinctiones di-
cimus/q acapiē fides qñqz pro habitu/&
sic data ē descriptio. Qñqz p actu exterī ha
bitu pcedente/& pprie pro interiori assensu
fidei improprie p actu exteriori qui ex hoc
interiori pcedit. Quēadmodū dicim9 iste
fideliē agit. Rursus acapiē fides pro obie
cto fidei. s. ppositiōe credita sicut ē iste arti
culus. Deus ē trinus et vnus/aut etiā res
p hāc ppositionē significata/sicut dī deus

est fides mea. Et hoc de complete significabilibus hui sermo possit quē obmittim⁹
¶ Postremo fides accipit qlibet modoꝝ ꝓdictoꝝ qñqꝫ ꝓ vnico habitu vel actu vel obiecto. qñqꝫ ꝓ collectiōe plurimoꝝ l'oim quēadmodū in symbolo apl'oꝝ/vel athanasij/vel concilij niceni/vel sacre scripture dicimus fidē catholicā contineri. Uñ ⁊ sic loquit athanasius dicens. Quicūqꝫ vult saluus eē ante oīa opus ē vt teneat catholicā fidē. Et de pticulari fide subiungit/fides aūt catholica hec ē/vt vnū deū in trinitate ⁊c. ¶ Consequēter notandū est/ꝙ fides ꝓ habitu duplicit accipit. pro infuso scz ⁊ pro acq̄sito/sicut ē etiā vna scientia habitualis infusa/ꝫ hoc in christo ⁊ salomone/alia acq̄sita qualit descripta ē qđ est habitus firmus p demōstrationē acquisitus
¶ Dicamus cōsequēter ꝓ declaratiōe descriptiōis ꝓmisse ď fide habituali acquisita q̄ infusam ꝓsupponit vel eidē innitit ⁊ ab ea informat si pfecta ē ꝙ fides dicitur habitus firmus/ad differētiā opiniōis vel suspitiōis incerte/sicut ponebat petrus abelardi p beatū Bern̄. in hoc redargutus
Hec aūt firmitas vel certitudo alia ē a certitudine spei/qm̄ vna respicit intellectum/affectuz altera. Tho. dicit ꝙ certitudo ē ex volūtate figēte intellectū. ¶ Addit in descriptiōe verus ad differētiā habitus hereticalis ficti/qualē hūt heretici. ¶ Subiungit tāꝫ ꝓ differētia specifica ad alios oēs habitus intellectuales p auditum ẏbi dei acq̄situs. Pro q̄ notādū ē/ꝙ rō specifica fidei ē ꝙ accipiat certitudinē suā/et veritatē illustratiuā intellectus būani ab autoritate diuina/qz scz deus ita iussit vl' revelavit mediate vel Imediate p ẏbū suū inspiratū interius vel exterius ꝓdicatū/auditum/vl' lectū. Et sic loq̄t Tho. ⁊ antiq̄ ꝙ formalis rō oīm credibiliū/vna ē scz ẏtas ꝓma/ita ꝙ assentire alit nō ē ptinēs ad fidē. Et hic req̄rit fides infusa ad assentiēdū catholice ⁊ hoc fieri nō pōt si ds errat in vna tali veritate ptinacit/ꝺa ia deest sibi rō formalis credēdi alioq̄n nō eēt ptinax. ¶ Hinc oritē differētia certitudinis fidei ad certitudinē sciētie/qm̄ illa sumit ab extrinsecis tm̄/mō p locū ab autoritate/altera deducit ab intrinsecis/sicut p locū a diffinitiōe ⁊ similib⁹
et ita habemus certitudinē vnā ab extrinsecis qualē hz fides. altera ab intrinsecis qlē hz scia. Et hoc sufficit ad ꝓpositū de certitudine/nō intrādo ꝑmonē de alijs habitibus certoꝝ ꝓncipioꝝ tam intellectualiū qꝫ moraliū in qbus ē certitudo euidētie ex terminis. In alijs p experiētiā in alijs p quādam adherētiā volūtatis stabiliētis se actu gentis in aliq̄ a quo non vult diriminficat diceremus hoiem initentem muro solido certū eē. qualit etiā dicimus ꝙ certa ē i deo spes nr̄a/charitas nr̄a/timor nr̄/⁊ ita ď reliquis ad affectū spectātibus. Fortassis aūt ꝙ ipa fides certitudinē suā sic accipit ex volūtate/q̄ deo iubēte seu revelāte credē vult īmobiliter/credere aūt non pōt nisi volens.
¶ Er q̄ fit vt fides ⁊ habeat meritu⁹ ⁊ captiuet omnē intellectū in eius obsequium ꝯtum cūqꝫ videāt rōnes phice/vel historice seu grāmatice seu fantastice/fidei repugnātes/⁊ ꝙ ipe sint nulle saltē ab intrinsecis sumpte. Er q̄ fit ꝓterea qꝫ mō vniuersa vt ipaz fidem neqꝫ experiētia neqꝫ intelligētia nccano tollat vel euacuet. qm̄ sic innitit autoritati ꝑme siue habeat euidentiā rōnis/siue nō habeat euidētiā/credens in autoritatiua ⁊ nō altera ꝑmanet firmitate. Uñ Tho. expsse scōa. ij. q. ij. ar. v. in rñsiōe ad ꝓmū argumentū/sic ait. Qñ hō hz volūtatē credendi ea q̄ sunt fidei ex sola autoritate diuina/etiā si habeat rationē demōstratiuā ad aliqd hoz. puta ad hoc qđ ē deū ee/nō ꝓpter hoc tolliť vel minuit meritum fidei/hec ibi. Er q̄ fit insuꝑ qꝫ fides pōt in pria manere cū visiōe beata. vel sic in via ꝓ raptu qualis fuit in paulo/cū intelligētia clariori fide/qualis fuit ⁊ ē in doctoribus ꝓtemplatiuis/⁊ p anagogicos excessus illustratis mirabiliť a mōtē cēnis. Nec obuiat illud apli. Fides ē substātia rerū sperādaꝝ/argumētū nō apparentiū. Nec illud Gregꝫ. fides nō hz meritū vbi humana rō ꝑbet experimētū. Uñ rñsio pz ex premissis acute pēsatis. Pro qbus facit eccia. plū illud qđ de ista: triangulus hz tres angulos eqles duobus rectis/pōt idē hō pati⁹ hīe certitudinē ex autoritate dicētis/qđ lē non oportz eū dimittere habita postmodū certitudine alterius generis ex demonstratiōe vel experiētia fūdata. ¶ Quinq̄

ducatur ex p̄missis p̄ re quā intendimus q̄ principia tā intellectualia q̄ moralia/similiē p̄clusiones ex eis demōstrate. Silr p̄positiones p̄bice p̄ experientiā habite/p̄nt cadere sub fide/q̄m tradi p̄nt a deo iubēte et autorisante/sic q̄ dēt assensus eis non q̄ sint euidētes sed q̄ sic deus iubet reuelat aut dicit p̄ut ecclesia catholica vel scriptura sacra nobis tradit. Un̄ p̄sequēt ad hoc dici p̄t nō irrōnabiliē q̄ fides hic i via sp̄ē quodāmodo nō apparētiū sub ratōe formali vel obediētiali ip̄ius fidei/q̄m licz veritas p̄ma sit de se euidentissima z certissima cui innitit̄/nihilominus q̄ vitas hec p̄ma/tradident credibilia ineuidētia/vel alia quelibz ad credendū/sc̄itur ex sola fide ecclesie vel scripture sacre/quia scz ecclesia z scriptura sacra nobis ita tradūt. Unde q̄ tobias habuit canē z abraam filiū potuit ē notū q̄ experientiā/z ita de innumeris/scz q̄ iste veritates sūt nobis a deo tradite per scriptores libroz cōtinentiū talia/z creditū est/nō scitū nec euidēs. ¶ Altera distinctio/quedā sūt pure de fide z̄.et cōtinet quattuor gradus. Quedā p̄tinentia quoz oppositā sapiūt heresim. quedā imp̄tinentia tractatu de fide. c. ij. ¶ Consonant nr̄e descriptioni descriptiōes alie. vna est apostoli ad Hebr̄. xj. fides est substātia. id est fundamentū rerū quas speramus que sūt deus z christus z in quas tendim⁹ p̄ amorem/argumentū. id est certitudo nō apparentiuz vel in se vel in ratione obiectali scz materialiter aut formaliter vt dictum est. Jtē augu. in lib̄. de p̄destinatione/fides est cogitare cū assensiōe ea que ad christianaz pertinent religionem. Jtem Jsido. fides est qua vera cater credim⁹ id quod nequa q̄ videre valeamus. Jtem Chrysostomus fides est sanctissime religionis fundamētum. Item magistraliter. fides est virtus qua ea que ad fundamentum religionis pertinent recte firmiterq̄ credunt̄. ¶ His itaq̄ p̄suppositis ac declaratis q̄ in longi⁹ trahi p̄nt/dicamus consequēter q̄ in p̄positio nostro fidem accipimus obiectiue pro collectione omniū credendoz p̄positionū ex habitu fidei/p̄ut descripsim⁹. ¶ Unde statim conducit veritas p̄me partis n̄re conclusiōis p̄ncipalis/q̄ de nouem assertiones que spectant ad diuina p̄cepta sunt de fide. notādo tn̄ illud Aresto. q̄ oppositoz eadē est disciplina. ¶ Deniq̄ p̄ declaratiōe maiori placet annotare ad quos moralia p̄cepta in forma morali p̄cepta in forma vel affectu articulos symboli speculationis reducant̄ q̄uis ita sit q̄ cuilibz p̄cepto cōrñdet dictamen practicum verū/ q̄ ita credendū est sicut articulus fidei in speculatiuis. Unic p̄cepto diliges deum cōrñdet istud dictamē. deus ē diligēdus z isti nō occides/ p̄imus nō est occidēd⁹. Glo. ppria volūtate/z ita de reliquis. Dicamus ergo q̄ iste articulus/est de articulis q̄ christus ē deus verus ⁊ deo ⁊o q̄cq̄d igit̄ iubet faciendū est. Jubet autē p̄cepta legis. Nō occides z̄. Et Mat. ij. et xxvj. z alibi multis locis. g̃ z̄. Jtē articulus est q̄ sacre scripture sūt vere/q̄ p̄ducunt̄ in testimoniū resurrectōnis ibi ⁊m scripturas/ tradūt aūt scripture decē p̄cepta. igitur z̄. Jtē articulus ē q̄ spūssanctus locutus ē p̄ pphetas quicq̄d igit̄ pphete dicūt p̄ip̄m verū est. Fuit aūt moyses pphet⁹ q̄ tradidit decē p̄cepta legis/imo xp̄c fuit ille p̄pheta magnus de q̄ Deut̄. xviij. q̄ fuit plenus gr̃e z vitatis z p̄ quē veritas facta est. Jtē in duobus p̄ceptis de dilectōne dei et proximi que tradidit xp̄c multis locis tota lex pendet z pphete. Sūt igit̄ de lege et prophetis z cōseqūnter oīa moralis p̄cepta q̄ deducūt̄ ex ip̄is. Jtē finis legis ⁊m apostolū ē dilectio/z vt vnā vitā eternā consequamur. Hoc aūt facere nō possumus nisi seruando p̄cepta. Si vis ad vitā ingredi ⁊ua mādata. Et itez. hoc fac et vives. Jtē ad aliā p̄te articuli q̄ dicit: et p̄pter nostrā salutē/q̄ salus non habet̄ sine p̄ceptoz obseruantia/p̄tinent igit̄ ad hunc articulum vitam eternam salutem reductiue. Jtē q̄libet p̄cepti inducit in se dictamē rectū ⁊m q̄ fit bonus actus precepti/sicut hoc p̄ceptū Nō occides/habz istud dictamē non licz occidere/fundatū in hoc vniuersali p̄cepto, Nō facias alijs q̄ tibi fieri nō vis/q̄ p̄incipiū ē ⁊ scriptura sacra Math̄. vij. z̄. Jtē articulus ē q̄ est vna eccl̄ia catholica z apostolica. i. fūdata in doctrina apostoloz quos spūssanctus docuit oēm veritatē/z docere non cessat successores/z iō ex

clesia non potest errare/ & ita quicquid iubet ē vez. Jubet aūt decē p̄cepta & p̄clusiones ex eis. ergo ptinēt ad hūc articulū vnā sanctā ecclesiā. ¶ Amplius tercio deducamus p̄ exēpla & heresis descriptionez. Omnis heresis pertinet ad fidē. q̄ ſm Hiero. heresis ē dogma falsum fidei orthodoxe p̄fessum. Cōstat aūt ex determinatōe ecclesie q̄ multe assertiones iudicāt hereticē q̄ sunt circa p̄cepta moralia tm̄ mō. Exēplū ō ista vsura nō ē pctm̄ mortale. Jtē de ista/ fornicatio simplex nō ē pctm̄ mortale. Jtem de ista/ nō ē licitū tenere vxorē fratris sui/ p̄ q̄ iohānes martyr fuit. Jtē de ista/ licitum ē vnicuiq; nō misso imo p̄hibito p̄dicare. Jtez de ista/ populares p̄nt dños suos ad libitū corrigere. Jtē quilibz tyrānus &c. q̄ nup damnata ē vt heretica. Jtē generaliē/ nulla p̄positio ē vera/ q̄ non possit fieri catholica/ dū sez trahit credenda in sacra scriptura/ sic ad p̄positū dicit Hiero. q̄ aplꝰ de versu ethnico vel poetico fecit catholicum dū ait. Corrumpūt bonos mores cō fabulationes pessime. Ān quid minus ō fide videt q̄ q̄ tobias habuit canē et aaron barbā/ & tamē qui nūc negaret ptinacit̄/ esset hereticus/ quia repugnaret isti articulo Scriptura sacra ē vera in se & in suis partibus. fallit igit̄ hec argumētatio. hoc non ē de credibilibus nr̄e fidei explicite/ igit̄ non est de fide &c. ¶ Sequit̄ ex p̄missis q̄ geometria & philosophia p̄nt eē & sunt philosophabilia aut geometricabilia. Secus ō moralibus/ q̄m illa faciūt ad vnitatē ecclesie que debz eē vna nedū vnitate sacramentoz & credibiliū inevidētiū/ sed etiā actiōe & p̄uersatiōe pacifica in agibilibus moralibus naturali lege cognitis. ita q̄ vnitas ecclesie p̄supponit vnitatē moralē. ¶ Nota de fide q̄ supeminet rōni semp/ sicut oleuz aq̄. Sic q̄ incipit fides vbi rō desinit. & nō pōt tm̄ crescere rō naturalis dn̄ supemineat fides ei &c. ¶ Jtē constat ſm plurimos doctores q̄ expedinit tradere mlta ad credendū generaliē oībus populis/ quoz aliqua sunt evidētia doctis ad deū eē. Et hoc ꝑter errores ph̄oz & aliox/ sicut in ꝓposito de p̄ceptis moralibus que licz sint evidentia bene dispositis in iudicio rōnis/ tamen ex p̄suetudine perversa & aliūde multi contingunt errores/ vt Hoyci dixerūt deum se opus maxime virtutis se interficere/ et in quibusdā regionibus dicunt eē religiosis occidere parētes &c. ¶ Item de multitudine vxoz/ de furtis/ rapinis/ & adulteriis in quibus erāt homines/ misi per legē divinam doceant̄/ exemplū possz poni in casu nostro p̄senti. ¶ Nota tamē q̄ ad aliqua sentiendū catholice/ cuicūq; veritati ꝑtinentia cūq; sciatur per experientiā vel demonstrationem/ requirit̄ fides infusa/ q̄ m̄ostrat et ostendit rationē obiectalem credendi/ ista q̄ deus talem veritatem tradidit aut tradidit per se imediate vel per ecclesiam auctoram sacrā. ¶ Nota quomodo nulla est noua heresis/ & q̄ determinatio ꝓpe non est nisi declaratio vel adiectio pene per totum. Nota ockam libro secundo ꝓime partis illud sez quid vere & clare sequitur ex his q̄ sunt pure ō fide & explicite continentur in scriptura. Unde q̄ christꝰ habuit nemos non explicite sub hac forma. Similiter q̄ non omis mulier habens capillos rasos non potest interfici a quocūq; sed sequitur evidenter ex scriptura. ¶ Nota q̄ nulla est querela dominoz tempaliū dn̄ possit ad concilū deduci generale terminada si reducatur ad licitum et illicitū. iuxta consideratiōem vltimam finis sermonis. p̄sperum iter &c. ¶ Deinde notandus est q̄ in hoc actu plurime rationes sunt inducte. & ad declarationem secūde partis. Sz quoniam alibi sunt tam epilogando q̄ tam sermone deducte/ istic cōmittunt. ¶ Tandem revolando ad principium redibat/ quemadmodū festus ad paulum se defendentem/ dixit insanis paule/ multe te litere ad insaniam conuertunt. Non insanio rndit paulus optime feste/ sed veritatis et sobrietatis verba eloquēs. Debinc conuersus ad agrippā. credis inq̄t rex agrippa/ ꝓphetis? scio q̄ credis. Sic longe amplius habeo fas dicere vnicuiq; vestrum ꝓrentissimi patres & dñi ac doctores omni sapiētia & doctrina plenissimi q̄ creditis ꝓphetis. Illi aūt testimoniū dāt de deceptis/ & de seqlis eoz q̄ō divina virtute data sūt & ad credēdū. licz intelligānt in ꝓposita. Gratias igitur agens quia patricio

vt obsecratio facta erat/me audisti. Sit ergo merces via de⁹/qz qd tribuã non habeo. Credite vt facitis veritati/z tpe liberauit vos/z in eterna tabernacula sua luce p ducet. Prestante eo per quẽ veritas z gratia facta est ihesu christo qui ẽ deus benedictus in secula Amen. Finit.

Alius sermo eiusdez

OPortet hereses ee sicut dicit aplus.j. Cor.xj. vt q̃ pbati sũt mãifesti fiãt in vobis. p charitate in affectu/p exercitationẽ i effectu. Prouidẽtia numerũ ordine sapiẽtie/ que attingit a fine vsq; ad finẽ fortiẽ/ suauiterq; disponit oia. Sap. viij. nõ sineret mala fieri. teste Augl. si nõ posset/sciret z vellet inducere bona elicere/disponẽs finẽ amoris peruenit ad finẽ finis boni atq; gloriosi/ qõ vidit aplus dũ ait. Scimus qm diligentib⁹ deũ oia cooperãt in bonũ. Et sic oia inquit Guido carthusien⁹. vt etiam aliena mala ordinet. Fit aũt hic ex heresibus hoc salubre quatinus sicut corde creditur ad iusticiã/ ita fiat ore cõfessio ad salutẽ Ad roma.x. pfitendo scz fidẽ suã extrinsecus/qõ cadit sb precepto obligãte ad sp nõ pro sp/nisi casib⁹ certis/qui pñt ad pñs quattuor nominari Unus ẽ coram infidelib⁹ z tyrãnis sicut tpe martyrũ. Alter coram pfidis hereticis vt tpe doctor. Tercius ad testificãdũ vel rñdendũ sicut fit coram iudicibus. Quartus doctrinalit z iudicialit eruditorũ. sicut fit a prelatis z doctoribus. In casu ꝓmo exercet patientia vti hymnus loqt. In scdo sapientia z plenitudo constantia/iux dictũ Augustini. In tercio meritũ acquirit/vt dũ petr⁹ rñdit/ in es xp̃c filius dei viui/ dicit glosa q̃ fuit h⁹ ad meritũ. In quarto doctrinale z pastorale officiũ exercet. Job.x.et Matth. vlt. et Malach.ij.z Pet.iij.tc. Ex qua distinctione ꝓtinus elicit/ q̃ qz pfessio fidei fit ex vel ope vt assistẽdo cõfitentibus vel docentibus veritatẽ. Illi pñes reuerẽdissimi z ceteri q̃ pudice remanserũt cũ aliis assistentibus quicq; nũc remanẽt vel assistũt/collaudandi sũt/tãq; beati q̃ audiũt v̄bũ dei. sit eorũ merces copiosa deus/qz quid retribuã nõ habeo. Qui ex deo ẽ inquit xp̃c/v̄ba dei audit. Timẽdũ ẽ qõ sequitur refugientibus propterea nõ auditis qz ex deo nõ estis. sed repio Cohortor ãt p illũ aplm in epistola oñice currẽtis originaliter ad Eph.ij. Nolite fieri imprudẽtes sed intelligẽtes q̃ sit volũtas dei/vt dicamus et/fiat volũtas tua sicut in celo z in terra. qõ vtiq; phibet fieri triplex sapiẽtia. terrena/aialis/ diabolica. Elicit ꝓterea/ q̃ si qs voluerit testimoniũ sue fidei palã dicere/qsqs ille fuerit presertim eruditus/audiẽtia sibi publica danda/ meret insup dũ refugit ee doctor nocturnus z in angulis/aliter q̃ nicodemus q̃ venit ad deum nocte. Trepidos nempe z obscuros sue fidei pfessores arguit christ⁹ dicens/q̃ in tenebris audistis pdicate supra tecta/qz q̃ me erubuerit Luc.ix.et sermões meos z filius hois erubescet eũ coram angelis dei. Itaq; sit fides vniuscuiusq; in ore sit in oculis/sit in fronte. Ex qbus ita plocutis ꝓtinus eliceret vtas duplicis vltime ptis nre ꝓclusionis quadrimembris aliaꝰ posite q̃ talis ẽ. Nouẽ assertiones cũ suis reprobatiõibus iudicialiter nunciate spectant ad fidẽ etiã explicite. Et sunt ꝓut in scedula ꝓtinent rõnabiliter qualificate. Poterũt insup per doctores z ordinarios lacoz doctrinalit ac iudicialiter ꝓdẽnari. Sũt deniq; p hoc facrũ ꝓaliũ vel p sedẽ aplicã de ncitate salutis reprobãde z hoc vere vt interptatiue. Ad elucidationẽ ponebat casus longus/dans intellectũ de a et b vasallis c regis. Additus ẽ casus brevis iste q̃libet tyrãnus tc. ꝓposite sũt quattuor cõclusiões/rãsum ẽ p ꝓclusionẽ hãc quadrimembrẽ tam firmiter in sermõe q̃ certitudinaliter apud me ẽ in corde/qz qõ scimus loquimur z credidi ꝓpter qõ locutus sum. Hã z vbi intẽdens (ait Julius cesar) ingeniũ valet. Nemo aũt facere metuit v̄m vegetiũ quod optime didicisse cognoscit. Vis bene loqui dixit socrates/nil loquere nisi qõ bene didiceris.

Et quidẽ prima ps cõclusionis sufficiẽter pbata ex pluribus fortẽ verbis q̃ nccẽ fuit eruditis in theologicis sermõibus/sed fortassis nõ pluribꝰ q̃ oportuerat p nõ eruditis. Itaq; dedu-

cta est hec pars ex quadruplici radice. Ex fidei descriptiõe que ẽ habitus certus ⁊ vetus p auditũ verbi dei acquisitus. ad Roma. x. et Hebr. ix. Cuius fidei obiectũ est ꝓpositio credẽda. vel collectio plurium ac omniũ credẽdoꝝ/sicut accipit athanasius in hoc symbolo. Quicũq; ⁊c. Als fidei acceptiões reitio nisi p quãto fides infusa requirit ad credẽdũ catholice. Hebic scripture sacre testificatiõe qm̃ oĩa in sacꝛ scripturis biblie contenta/formaliẽ vel sm̃aliẽ ⁊ in effectũ. Et p cõsequens decem p̃cepta sũt de fide/qm̃ cũ opposita assertõe ptinaci nõ stat fides. vñ gratianus Jus naturale ẽ qđ in lege ⁊ euãgelio ptinet/ q̃ quisq; iubet facere qđ sibi vult fieri/⁊ phibet inferre qđ sibi nolit fieri. Hebic ex ecclesie observatõe/que dãnat vt hereses nedũ illa q̃ cõtrariant articulis speculatiuis nr̃e fidei/ vt ista deus est/verũ etiã cõtrariant p̃nciꝑijs ⁊ dictaminibus practicis/vt q̃ deꝰ est diligẽdus sup oĩa ⁊ primꝰ sicut nos. Jn quibus duobus tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete/q̃ vtiq; lex ẽ fides nr̃a vel ꝺ fide. Vñ in scripturis sacris Augustino teste quicqđ alibi noxiũ ẽ damnat. Denicq; ex hereꝝ descriptione quã hieronymus dicit esse dogma falsum fidei orthodoxe contrariũ. Et illic habita ẽ distinctio q̃ quedã sũt pure de fide sub quadruplici gradu/q̃dã ptinẽt ad fidem ⁊ opposita/sapiũt heresim / quedam sũt imptinẽtia. q⁹ nõ apparet qđ repugnãt vel sequant ad fidẽ. Jnferebat hoc corollariũ q̃ hec cõsequẽtia impossibilis ẽ ⁊ hereticalis/decẽ p̃cepta legis sunt euidentia in lumie naturali/ergo nõ spectant ad articulos fidei/nec ex eis deducũt. Exhinc rõnabiliẽ motus fuit reuerẽdissimus magꝛ Petrus ꝺ uersa. exhibere scedulã quã tradidit. alij ꝺo dicũt/volũt q̃busdã hereticare/videãt ne ex erroribus se inuoluant ⁊c.

Qterum p secũde ptis deducti one sũt inducte ꝫ primã assertionem licitũ ẽ vnicuiq; ⁊c. Rõnes triplici quaternario ⁊c fũdat̃ p̃ma super huius aduerbij saĩgue. Daxie iã p̃sertim iã specialiẽ/gallici me sinerint, q⁹ p̃supponunt vitate illius qđ p̃cedit. Alẽa sup hoc cõplexo absq; mãdato q̃cũq; vel p̃cepto deducẽdo ad cõtradictionẽ/q⁹ lex dei mãdatum est ⁊c. Tercia sup intellectu plano resoluto huius p̃cepti. Nõ occides. ꝺo hoĩem p̃ria volũtate. Bz vel iubẽte deo p reuelationẽ/vel p publice administratiõis admissionẽ. Matth. xxv. et xxvj. Oẽs qui gladiũ acceperint ⁊c. Glosa. p̃ria autoritate ⁊c. Vñ lex occidit ⁊ nõ hõ. Dibivina dictã ⁊c. Quarta sup defectu iurisdictõis vel iudicarie ptãtis in occidente tyrannũ sicut ponit assertio. Quis es q̃ iudicas alienum seruũ ⁊c. ad Roma. ij. Fundat̃ p ma rõ secũdi quaternarij sup ꝺemnatõe triũ articuloꝝ hus ⁊ wiclef de p̃dicãdus absq; missiõe/ꝺ populanibus corrigẽdus ad libitũ dños/⁊ dñis bona/ecclesiasticos rapiẽtibus ⁊c. qm̃ occisor in casu assertõis ꝑeius facit q̃ ĩ bis casibus tribꝰ fiat. fur ⁊ peius facit q̃ ĩ bis casibus vera vel p dabat altera super oĩi policia vera ⁊ iuste seruata/vt puerorũ sub magistro/⁊ iuste seruatorum latronũ vel paganoꝝ/ imo vt demonũ p statu p̃senti. Matth. xx. vt omniũ bonoꝝ quibus oĩa ordinate fiunt. Est aũt eoꝝ do pariũ dispariũq; rerũ vnicuiq; ius suũ tribuens/iniqua nõ vsurpans. Tercia sup comparatiõe tyrannicidis ad heresim/et alia vicia deteriora ꝓpter que nõ veniũt bonines passim occidẽdi ⁊ quolibz ⁊ absq; mãdato. Quarta ⁊ octaua in ordine sup comparatione nõ habẽtis autoritatẽ iudicandam ad hñtem/sicut est rex/qui quidem rex nõ possit sine iuris ordine nõ monitũ/nõ vocatũ/nõ ꝺuictuꝫ interficere/quãtumcũq; ergo censendus est ꝺare autoritatẽ implicatam vel interꝑtatiuã alteri cui nõ mandatum ẽ/imo legibus reglꝫ phibitũ. Hoc ibi loquit̃ festus Actꝫ. xxv. Et nicodemꝫ xvij ⁊ ĩ lege. Qđ instũ ẽ iuste exeq̃ris. Hemi p̃ma rõ tercij quaternarij fundabat̃ sup multiplici notorietate iuris aut facti. q̃ requirebat̃ ꝑ qualibz circũstãtia seu clausula huius assertiõis/vt q̃ notariũ ẽ talem machinari ⁊c. qm̃ ex incertis nullo pacto põt certa moꝛs inferri. Et si non põt quis occidi ad testimoniũ vnius quãtumcũq; nullius. Altera qđ hec assertio q̃tumcũq; circũstantionata nõ põt hẽ veritatẽ de p̃nata p̃sona ex casuꝫ diuine reuelatiõis notorie/vel casum inevitabilis necessitat̃/sicut ex ratiõibus aduersarioꝝ/quas quidẽ puclẽ vidimus satis constat. nec tamq; ex

Ius iste necessitatis semp excusaret. Fūdabat vndecima ratio exaggerādo qđ hec assertio se pīndicialē ostendit ad omne genꝰ hominum actiue ꝛ passiue/licet contracte poni videat. Extendit se ad papā/ad episcopos/ad abbates/ad pīncipes/ad pīes ad maritos/ad sacerdotes/dericos/populares/ꝛ ad oīs in cōmuni/patz ꝓsideranti qz quilibet talī dicī pōt. Tu es tyrannus vel machinabaris in mortem domini tui Postremo ꝓ quarta ratiōe duodecām i ordine ꝛ vltima/fiebat epilogus sic arguēdo Cōtradictoria huius assertiōis q̄ est particularis vel singularis negatiua est vera et ꝛ consequēter hereticā/qđ tenet ꝓ legem ꝺ dictoriam/ꝛ per dicta Aresto. et Byoni. q verū et bonū sunt ex oībus circūstātijs falsum aūt et malū ex vnica/ antecedēs est manifestū in multis casibus/vt dum occidens nō habebit sufficiēte notorietatem vt ꝓcedat ad certam mortē nō moniti nō cōuicti ꝛc. vel dum pōt seruare iuramētuz fidelitatis/vel est sacerdos. Et puideri potest regi per alterum vel alio mō ꝛc. Exda necessitatis extreme. ponimus casum nia sunt notoria que ꝓponunt. Respōsio Ad hic nō inuestigo qđ alij dicant. sed qđ ponit assertio/ꝛ in qbus terminis se regulat. Replicabit alter dicēs truncata ē assertio. Rnsio quia nec hoc ꝓnūc inquirit quis non desint testes hic etiā pītes oi exceptione maiores q nihil truncatū est ꝛc. Supfūt autoritates sctōz/supest multitudo exēploz ꝛ histoiarū. Qz interim discurramus ꝑ alias octo assertiones ꝛ ad hec ducēda postmoduz pōit itaqz sctā assertio. sic leges nālis moralis ꝛ dīna autorisant vnūquēqz subditū de occidēdo vel occidi faciēdo dictū tyrānū/dānabet ꝛ erronea in fide ac moribus ꝛ legibus nālī moralī ꝛ dīne iniuriosa Deducit hec ꝺem natio ex radice q̄druplici īmo qđ ē insana ꝛ sacrilega. Pria qz leges dīna nālis et humana ꝓhibet explicite ꝛ exꝓsse qđ nēo actus in iurisditionē/sz q vocat sicut Aaron ꝺ vocatū. alioqn supma lex. s. dissensiōis deus in quo esset. Est et contra apostolus Nec daret vnicuiqz qđ falsū ē/ꝛ sic eet summa puersio mōi speciei ꝛ ordinis/dicit lex iudiciorū rigor iuris publici tutela in medio cōstituta ē ne qs de aliq̄ q̄tumcūqz sceleribus implicato assumere valeat vltionē Hec ē etiā lex pueroꝝ. Nota de bruto cui filiū occidit. Qui insacio ꝓncipe/inquit lex/ bellū gerit reus ē lese maiestatis. Altera ratio dixē qm̄ leges dīna nālis ꝛ humana ꝓhibent ne idē sit erga alterū ps iudex et testis qđ soli deo ꝓpriū videt. Ām duz ex officio ꝓcedit iudex ꝺ errores q̄ fūt sicut leges lese maiestatis. ps rea cōstituit ꝓmouēs vl' instigans tenēs locū ptis accusanti/ ꝓterea reprobari nō pōt snia iudicis in causa appellatiōis vel aliter ipso nō vocato vl' audito. Amplius tercia radix ē qz ꝑm leges diuinā naturalē ꝛ humanā. Nemo ꝺz ex incertis causis ꝛ cōiecturis/vel ex eis q̄ secrete gerūt/sicut fūt machinatiōes ꝛ cogitatōnes cordis/publice puniri/ꝑtim ad mortem/qz cogitatiōis penā nemo meret quo ad forū. s. pītis vite secus quo ad forū ꝓscientie. Nemo inqt lex ad testimoniuz vnius morietur. Demū q̄rta radix ē qz nemo vellet qđ a nō iudice suo dānaret ad mortē/ꝑsertim nō vocatus/nō auditus/nō monitus Lex autē nālis dicta ē ꝛ supma Adatth. ij. Oia q̄cūqz vultis vt faciāt vob homies et vos eadē facite illis vultis glo. velle debetis. Ꝓcedamus ad reprobatōnem tercie sīt ꝛ quarte assertionuz/qa cōnexe sunt ꝛ sic habet/licitū est vnicuiqz subdito honorabile ꝛ meritoriū ꝛc. Et dicit ī snia q̄libet tyrānus pt ꝛ ꝺz occidi a q̄cūqz viliter ꝛ ꝑ insidias ꝛ quō hec ē ꝓpria mors q̄ debēt mori/ occidere sz ita eos. Assumit ꝑ reprobatōe quadruplex fundamentum primū sumitur ex causis condendi decretalem illā in concilio lugdunen. li. vj. pria humani/quarū prima est ne quis christianus subito ꝛ improuise moriat in periculū damnatiōis eterne/qđ ibi dicit horenda inhumanitas detestādaqz sentia. Altera qm̄ oīs ptās tribuit a dño ad iusticiam rectūqz iudiciū exercendū. Tercia qm̄ hoc in christianitatis obprobriū erit. Alteruz fundamētū ex reprobatōe insidiarū/dum frat ꝑ mendacia aut piuria aut ꝑ finē illici

tum sicut notat Tho. sc̃da. ij. q. de insidiis. vñ lex dicit hoiem hoi insidiari nefas ē Et Exod. xxj. Si qs p industriā ꝛ p insidias occiderit primū suū/ euelles eū ab altari meo vt moriat. Cōstat aūt q insidijs ꝺ quibus fit hic mētio cōcurrūt frequenter hec tria/ mēdaciū/ piurniū/ ac finis. s. sbita mors ꝛ vilis alterius cui fides data erat. vñ ꝛ si q̃dam pñt eē insidie iuste/ nō tñ iste attentis mediis ꝛ fine ꝛ nō diffidatiōe. Sumit̃ aliud fundamentū ex dictis sc̃oꝝ reprobantiū in Judith Hiero. ꝛ similibus mendacia ꝛ fictiones falsas/ licz in eis collaudetur zelus ad cultū dei ꝛ saluationē pplī/ et oppositū sentire hereticū ē vt deducit Aug⁹. ad pmiū ꝛc. Demū p̄o quarto fūdamēto sumit̃ descriptio tyrānī data ab assertione. Tyrānus ē q̃ in republica nō iure p̄napatur vel p̄napari conat̃. Cōstat em̃ iuxt venerabilē Egidiū de rhoma/ in suo de regimine p̄ncipū/ ꝛ experientia loq̃t qꝺ vix ē aliquis ꝺñs qui nō tyrānus i aliquo iure vel interp̄tatiōe iudicet̃. Et ita debebit actiue ꝛ passiue vinliē ꝛ insidione p subditos interfici. Cuius falsitatē deducit ꝛesine sup̄ q̃nto politicoꝝ/ vbi Aresto. dicit q̄ bōi nō faciūt seditionē Veniamus ꝓsequēt̃ ad quintā sextā septimā simul assertiones/ q̃ dicūt regē debē amare remunerare ꝛ glorificare talē morte ꝛc. Detres sil'ex iacōuenienti quadruplicā reprobāt̃. P̄imo q̃ dem/ quia rex tenerēt̃ amare ꝛ remunerare ꝛ glorificare p̄cā/ qui iō positus ē i vindictā malefactoꝝ. Nō em̃ sine causa gladiū portat sicut dicit ap'lus. Uñ ꝛ si posset ad tp̄s dissimulare vindictā sicut fecit dauid ꝺ ioab. Nō tñ p̄ot absolute remittere culpam p̄sertim in nō penitēte sed petīm iustificāte pala ꝛ in eo p̄seuerāte/ in scandalū subditorum/ q̃ iustificatio neq; in Cayn/ neq; in antiocho sceleratissimo/ neq; in iuda perfido iuēta est/ qꝛ dixerūt peccaui. Amplius sc̃o qꝛ rex p has assertiones deducāt̃ nedum ad petīm mortale cōmittēduz sed ad heresim vnde dicāt̃ qꝺ tenēt̃ tāq̄ licite laudabile et meritoriū amare remunerare ꝛ laudare id qꝺ de se iniquū est. Et qꝛ dicente sapiente Qualis ē rector ciuitatis tales ꝛ habitātes in ea/ ꝛ claudianus ait. Regis ad exemplū totꝰ componit̃ orbis/ sequerēt̃ hereticatio omniū fere subditoꝝ. Attendant hic cōsiderātes p̄sertim ꝺñi cōmissarij/ qualiter hec mare ria tāgit plures ꝛ magnos imo maximos qꝛ regē cū toto clero suo/ q̄bus imponitur nedū heresis sz qꝺ sūt hereticā/ dū eoꝝ sententia p nō catholica reprobāt̃/ qꝛ determinare falsam doctrinā p vera neq̄t fieri sine pertinacia/ vt deducit Ockam quarto p̄me 'Rursus tercio ī cludit̃ hic blasphema comparatio ꝺ michaele ꝛ phinees/ q̄si michael occiderit lucifer sine mādato dei et phinees quoq; Sitꝫ ꝛ phinees ip̄m zambri quoꝝ pz oppositū tā ex rōne q̄ ex epla Jude ꝺ michaele/ qui nō ē ausus inferre blasphemiā ꝛc. et ꝺ phinees Nume. xxv. Cū si phinees occidisset licite sine mādato ulterū vel idolatrā zambri/ cur nō sit tuc ꝛ nūc alter idē possz? Sic argueret̃ ꝺ moyse respectu litigentiū. deniq; notat̃ vt ex sertione tercia/ sicut etiā res se hz/ qꝺ hec shifera doctrina multiplicata ē p populos ꝛ regna sub eplis ꝛ p̄positiōibus has assertiones p̄tinētibus. Deducamus p̄te rea falsitatē octaue assertiōis ad intellectū ponētis/ q̄m si liceat vnicuiq; iudicare ꝺ lege diuina/ vt ꝺ ista Nō occides/ ꝛ cum interp̄tari p̄m ep yk eyam suā ꝛ p̄sequi linq̄ndo planū rotūdū ac solidū sesū potenit scripturaz intelligere sacrā aliter q̄ spūsanctus efflagitet/ qꝺ ē heresis p̄m doscriptionē hieronymi. Et he inconueniēte p̄sequūt̃. P̄imo q̄ potent q̄libet interpri p̄ceptū illud Non furaberis. Sicut inuentus est vnus dogmatisans q̄ p nutritione pueri bone indolis ad eruditionem theologie vel vtilitatē reipublice potentia pi pecunia a diuite. alij qꝺ licebat cōmere vsurā p sublevatiōe pauper. alij qꝺ rapinā monia p necessitate ecclesie. alij qꝺ rapina p̄o fundādis ecclesijs vel hospitalibus mo aspicies ad malū ꝛc. Amplius sc̃o do idē arguit̃ de hoc p̄cepto Non mechaberis. qꝛ diceret alic̃s rex vel p̄potens/ filis ē vxor mea/ recipiā alterā ne succedēs defrauder heredis. Alter idē faciat p multiplicatiōe p̄olis ad cultū dei. Rursus tercio contingit hoc idē circa preceptum Non mētiens. Dentiar inq̄t alic̃s vt sal uem p̄primū vel maīm a morte seu pe

no seu vituperio. Mentiar ad salutē alioꝝ corpalē vel spualē. Mentiar vt licentius pfessionē reuelabo ne pdāt reliqui. Postremo licebit etiā sic pētes occidere in senectute ne langueant diutius, sic occidere seipm ad euitationē indigentiā seruitutis vel stupā vel ꝛtumeliā dei/sic fuerit tps dū ois q̄ dū pstare deo Job. xvj. ꝛc. Aduertit ät ē late pateat hec ruina/si cuilibet non fm legē viuere sed de lege iudicare licuerit/cōtra illud decretū vulgatū. Eius est interp̄tari cuius est cōdere legē. ꝛ illud Augu. de vera religione dis. iiij. c. In ipsis tpalibus legibus, vbi dicat q̄ dum institute sunt leges nō licebit etiā iudici de eis iudicare sz fm ipsas/vnde fatemur sensum legis nō verba facere sensum lr̄alem/sed de sensu p̄ diffiniūt nō quilibet p seipso. Beniqꝫ cū er solo sensu lr̄ali scripture sumit efficax argumentū solidū/si lr̄alis sensus scripture in aliquo falsus diceret ꝛc. Tandem reprobet assertio. ix. q̄ i scedula minus dānata est rigide in casu societatis iuramēti heretica est/sacrilega est/pniciosissima ē. Primo quidē q̄ piurio fm genus suum est immediacius cōtra deū ꝛ cōtra p̄ceptū sume tabule. Cedit insup in subuersionē grauioꝝ totius reipublice dum vinculuz eius q̄ est iuramentū/rumpit ꝛ dissoluit plm. Porro si pdet deus oēs qui loquūt iniquitatē/ita q̄ nulla adiectōe pōt licituz fieri/quid de piurio censebimus iudicandum? Heget rō Aug. quare mēdaciū nō recipit cōpensationē vt fien licitum possit Rursus exēplis sacre scripture docemur. iiij. Reg. et Parat. in fine q̄ sedechias cū toto pplo iudeoꝝ ideo pemptus est q̄ nō tenuerit pactū cum idolatra nabuch. sedu etus p sacerdotes dicētes q̄ cū idolatre p fido et tyrāno fedus initum nō tenebat ex quo erat sine fide. Exemplū aliud est de symeon ꝛ Leui quibus iam maledixit p̄ q̄ fregerāt pactū cū sichymitis initū. Exēplū aliud apud gentiles de Regulo ꝛ fabricio ac multis sitibus de quibus loquit Cicero. iij. de officijs. Notet̄ qd reatet tpe bannibalis de duobus remissis per romanos Exempln de pfidia carthaginen. q̄ subuertit eos quibus dictū est. p q̄s deus iurabit et vbi? Exēplū de fide militū de fide mercatorū de fide iohānis regis francie/ꝛ aliorum q̄tidie sine numero/cōstat seruasse et hodie ꝥuare ꝓfederatōes ꝛ vera iuramēta Hedum in p̄iudiciū tpale sui vel suoꝝ sed etiā i p̄iudiciū vite ꝓpr̄ie/qđ est vltimū p̄iudiciorū tpalium. Nota de lombardis Nota de lothūngis qui reducerent captiui a suis si fugeret. Beniqꝫ queritꝫ si cōfederatus de q̄ loquit hec nona assertio/poterat seruare iuramentū suū nō occidēdo vt occidi faciēdo tyrannū illū cum q̄ iuramētum ꝛ fedus hebebat? ꝛ si sic tenebat illud obseruare/ cum nō cederet in p̄iudiciū aie sue vel salutis eterne. Si vo non potuerit obseruare. cōsequet. Primo qđ tenebatur de necessitate salutis tyrannū illū sibi cōfederatū vel occidere vel occidi facere/qđ improbatū est prius/q̄ nō erat iudex eius vt supponit et q̄ iudex etiā obseruare fidem hosti dz. Sequit̄ ptera q̄ talis p̄sentiēs illum esse tyrannū/dignū morte cui nec seruāda fides erat fm eū/iuranit in mēdacio et in dolo malo. Cū lr̄alis intellectus planus ꝛ grossus apud oēs istius p̄cepti Nō piurabis q̄ est omne iuramentū deliberate ꝛ licite factū/tenendū est etiā vsqꝫ ad pre iudiciū mortis tpalis /qm̄ plus tenet̄ obseruare fidē suā q̄ est quedā integritas ꝛ virginitas aie q̄ corpus ꝓpr̄ium vel alienū/ꝛ est ordo rectus charitatis. Promiseramus inducere rōnes cū autoritatibus ꝛ hystoriis/summabimus illas plures ita q̄ cōtinēt scā scē. q. v. ꝛ. q. viij/in Aug. et Piero. Pres in sūma cōfessoꝝ sup his vocabulis bellū/homicidiū/insidie/piurium. Sctūs Tho. ad idē scā scē. q. lxiij multis articulis ꝛ qōne de insidijs/ꝛ qōne de iuramēto. Item. q. penul. scōi. Itē li. j. c. vij. de regimine p̄ncipū ad regē cypri/determinans hanc qōnem ex intentōne/fundans se in hac aucte Petri. Serui subditi estote in omni timore dñis nō tm̄ bonis ꝛ modestis sed etiā discholis. Exemplificat de multis romanoꝝ imperatoribus sub q̄bus xp̄iani passi fuerūt sponte/licet eos potuissent occidisse. vt patet de sacra regione

thebedorū Barreburien. Insup qui ab aliis dicitur vel truncate allegat facit pro dictis lib. ist. ca. xvj. vbi dicit q tyrannus est qui vult contra leges dñan. Et lib. viij. c. xix. tradit q nullus q̄tumcūq; tyrannus etiā notorius z intolerabilis interficiēdus est cōtra insurandū/neq; p venenum. Exemplificat de dauid respectu saul. Et tandem dat consiliū silē sancti Thome. Sed addi pōt q p generale consiliū pñt tyrāni iudicari vel depūmi nō ꝓpria pſumptōne Est ad idem Alexāder de balis diffuse tercia pte summe sup hoc p̄cepto Non occides. Ad idem Aug. li. de libero arbitrio. z scōa contra faustum. Ad idem libro de vicijs tractatu de ira. c. xj. Ad idem leges ciuiles. Exepla sunt in scriptura de cayn sceleratissimo de quo nō licuit alteri vt interficeret eum. Item de iudeis qui licz ꝑm reputarent tyrannū pessimū/noluerūt tñ interficere ꝓpria auctoritate. ¶ Concludam9 tñ ex istis oibus veritatē scōe ptis conclusionis nostre principalis/scz qō he nouem assertiōes/rōnabiliter z catholice put in scedula continēt reprobate sunt z qualificate/immo pfiteor cum reuerēdissimo patre dño cardinali cameracēn. z firmissime teneo z nullatenus dubito/qō hec doctrina est hereuca ꝛc. z dānata p hoc cōciliū in ista. Quilibet tyrānus ꝛc. Nec super hoc oportet me iudicio concilij tanq̄ sūm dubius submittere/qz credere me peccare sentiendo de fide certissima/rem incertā. Habent ecce criminatores qō intendūt/me cōfitentē qō opponunt ꝛc. Eliciē ex his qō nullus q cōmissione circa materiā fidei/repellēdus est tanq̄ suspectus si dixerit hanc esse fidē suā/quēadmodū fecit idē reuerendissimus pr̄ dñs cardinalis Cameracēn. p̄ceptor meus clarissimus ad requestā serenissimi regis romanorū. Sic z pfulgidum decus canonistarū z flos gratissimus dñs cardinalis florēn. Confestim vt talis me p̄sente legit has assertōnes admirat9. Et potuerūt inquit in vomere defensores quinmox fuerint aliqui ꝓtradictores/ades sibi manifestus error videbat. ¶ Sequit tandem iuramentū fuisse licitū de repugādo talibus erroribus. Tercia pars cōclusionis principalis.

Demōstratis itaq; ōnibus ꝓmissis quibus nr̄e cōclusionis/ita vt nō sit relictus dubitandi scrupulus/apud illos q̄ nolunt fieri imprudētes/sed intelligētes q̄ sit voluntas dei. Nam z rō euidēs z auctas communes. z hoc sacrū cōciliū determinās multiplr̄ hoc credere tradit z impellunt ꝛc. Et pediamus nos breuior sermone de partibus reliquis duabus. Dicit tercia ps q̄ he nouē assertōes potuerūt p doctores rōdinarios locorū doctrinalr̄ ac iudicialr̄ p̄dicari. ¶ Stabiliamus hoc q̄dmplr̄. Primitus in iure dīno spectat itaq; ad ꝓlatos etiā iferiores pascere gregē pabulo doctrie Job. x. Bonus pastor ꝛc. et Matth. vltio docete oēs gentes ꝛc. Esa. lviij. Clama ne cesses. Iere. xxiij. ve pastorib9 ꝛc. Ezech. xxxiij. ve pastoribus isr̄l. z. xxij. si speculator vidit ꝛc. Et sic eiusdē. iij. Si dicēte me ad ipm Ezech. ij. ꝓbēte tui videt ꝛc. Beati. xiij. z. xvj. Contra hereticos. j. ad Timo. iiij. ad Tyt. iij. ad Gal. ij. v. et. vj. Item Act. xx. attēdite vobis z vniuerso gregi. Et quibus oibus fundatū est in scriptura sacra q̄ doctores z ꝓlati pñt et debent pplm subditum in doctrina sana pascere ne errēt ꝓuidere. Stabiliamus scōo pariter eandē ex iure nāli z positiuo. Et nāli q̄dē q̄ pater dz erudire filios/ sapiēs insipientes docere/videns cecos ducere. Caput in membra influere sensum/ z ita de reliquis similibus nālibus. Ex positiuis vo iuribus iudicature. extra de here. c. ad abolendū. et c. excōicamus. z. c. sicut. z extra. de symo. licet hely. z. lxxxiij. dist. c. nil illo pastore ꝛc. Stabiliamus tercio ptē hanc z approbat one huius sacri p̄ cilij p practicā eius. Laudāt eñ p̄dēnatōes factas cōtra errores wyckleff/p vniuersitatē oroniēn. z pragen. z p̄ ordianos eorūdē locor/qs velut temerarias z iniquas reprobare debuerat sine quaq; eum cōdemnatio talis licuisset. Sin ducerent silia plura de ꝓnoibus cōciliis tam generalibus q̄ ꝓuincialibus etiā antiquis Nicenū concilium ꝛc. Stabiliamus denique quarto ptem eandē ex cōsuetudine laudabili in diuersis dyocesibus p̄serti in partibus Illic eñ damnati sunt articuli et dānant quotidie p doctores sacre scripte et p̄pos

etiam ẽt bacalarij prius q̃ legant sñias/ in manu cancellarij parisien. q̃ si quid audierint dici in fauorẽ articulorũ paris. cõdemnatorũ/ reuelabunt infra octo dies ep̃o vel cancellario parisien. qui erunt p tpe. Scripsit ad hoc idem sacre theologie facultas in paris. vniuersitate in tractatu quẽ misit ad clementẽ septimũ solues rõnes vel allegationes in oppositũ sumptas ex uribus male intellectis. Cuius facultatis autoritas maior est in hac pte/ q̃ in vnius glosatorũ/ qr decreta sunt dicta doctorũ sanctorũ theologorũ/ q̃ melius intelligi p̃nt theologis q̃ solis iuristis sicut architecta iudicat de ceteris. ¶ Concedimus tamen q̃ nulli inferiores ad papã vel ad generale concliũ/ faciunt determinatones in fide q̃ taliter generaliter oẽs xp̃ianos vt p̃cise sũt tales fidei magis ventilare q̃ terminare/ qr reseruat autoritas superioꝝ qui ptãtem habet vniuersalem diffiniendi et obligandi. ¶ Si dicat qr plati inferiores z inquisitores q̃q̃ sunt ignari sacrarũ lr̃arum/ sicut arguit ockam plane ita fuerunt q̃q̃ summi pontifices/ Pterea cõcedimus platos inferiores nõ debere questiones fidei iudicialiter decidere/ nisi concurrentibus istis quibus assertionibus in sua dyocesi/ quia de his q̃ fois sunt nihil ad eos nisi forte relationes tales sunt q̃ sine piculo non p̃nt admitti vel toleran nec eorum falsitas sufficiens copia doctorũ in sacris lr̃is z hominũ scientiũ discernere si tales assertiones sunt explicite cõtra fidem z p sacrã scripturam reprobate in sñia vel affectu. Possunt itaq; immo z debent plati z doctores scire multa esse cõtra fidem explicitam/ qualia populus nesciat nisi implicite. Unde regulariter nec papa nec generale concilium debet facere determinationes fidei nisi concurrant he tres cause. q̃ si dicatur prelatos et doctores posse facere de aliquibus assertionibus declaratiões que sunt cõtra fidẽ/ non tñ p̃nt determinare. Hoc nihil est qr pe fide sessa reuelatõe spãli/ nõ faciũt aliud nisi declarare talia esse de fide nisi cum penarum adiectõe. Deniq; nõ p̃t allegare cõtra plates vel doctores si prius damnẽt assertones doctrinaliter z iudicialiter q̃ euocent z damnẽt assertores. Exemplũ multiplex de numismate falso z de morbo cancris ac silibus. Hoc insup practicatum est hoc sacro cõcilio de erroribus wyckleff et de isto quilibet tyrãnus cẽ. Et in alijs cõcilijs z de heresibus z apocriphis dogmatibus/ sine actione dãnatis. Est em̃ prius dãnare hereses q̃ dãnari possint errantes/ pterea puersissimus ac perniciosissimus est nõ quidẽ ordo iuris sed illius confusio nolle quõlibet tractare prius de interesse fidei q̃ discussum vl̃ decisum fuerit de interesse psonali. Et hic locũ habet dictum xp̃i Math. xv. Irritũ fecistis mandatũ dei/ p̃pter traditões vr̃as. Nunquid nõ est iudiciũ sufficiẽter fundatũ vbi error nũciatus est/ reus p̃motor/ accusans/ iudex dãnans Aduertãt plati ea q̃ sequerent inconuenientia passim ac libere aliqui p̃dicarent quicquid vellent. Neq; possent corrigi nisi referendo causas ad sedẽ aplicam/ vbi plerũq; pauci sunt theologi/ nisi forte tales qui p̃nt esse rei z ps audẽter nõ arrogãter affirmo qõ in dãnationẽ nouẽ assertõnũ/ pl̃es fuerũt mgri in theologia ac licẽciati/ abscq; baccalarijs formatis z alijs/ q̃ sunt in hoc sacro p alio z tribus mensibus durauit eorum deliberatio q̃ fiebat publice z libere q̃ testãdo q̃ solũ ad extirpationẽ errorum sicut sua p̃fessio requirit intendebant. Propterea non euocata est facultas decretorũ tota sicut theologi oẽs vocati sunt/ qr de solo fidei interesse querebat. Addo q̃ nullus vnq̃ inuẽtus est me sciente qui auderet dicere q̃ assertões iste z sĩles essent vere q̃uis aliqui diuerticula cõfingerent ne rñderent ad rem istã. Rursus exactio facta est nõ p vnũ aut p duos/ sed p sedecim mgros ad hoc iudicialiter deputatos.

Superest declarãda quarta ps z vltima dicens q̃ he assertõnes nouem sunt per hoc sacrũ concilium vel p sedem aplicam de necessitate salutis reprobãde/ et hoc vere vel interp̃tatiue. Reddiẽ hec ps pspicua tã ex poub⁹ reprobatõibus q̃ ex p̃batõib⁹ par-

tis ꝑcedētis. vicz extiure diuino extiure naturali ⁊ humano. ¶ Nō em minus imo amplius cōaliū generale obligat vigilāt intēdere ad extirpationē errorū ⁊ emēdationē errantiū/ quā plati inferiores vel etiaz ipsi seculares principes qui ꝙliter obligantur notū est ex priorib⁹ ⁊ scientibus legē loq̄r Deinde paret eadē ps ex verbis huius sacri cōalij positis in cōdemnationē huius assertōis. ¶ Quilibet tyrannus ⁊c. vbi sic dī ¶ Precipua solicitudie volēs sacrosancta synodus ad extirpationē errorū in diuersis mūdi ptibus inualescentiū ꝓcedere sicut tenet ⁊ ad hoc collecta est. ¶ Sup accepit ⁊c. Deniq; sumit pbatio ptis huius ex notorietate multiplicis scandali qđ venisit tolli non pōt nisi ꝑ determinationē huius sacri conalij. Scandalū vnū est inter platos etiā eiusdem regni pluribus diffinietibus vnā alijs murmuratib⁹ ⁊ virtualiter reprobantibus dicēdo qđ de opinione fidē facere volunt q̄ sme pisius late p regē ⁊ vniuersitatem approbate/ ac p regnū accepte sunt iniq; pridie dicebat in publico. ¶ Reuera bñ dixit apl's de hereſi/ q̄ ipsa sicut cancer serpit/ qm ex vna iam centū erorte sunt/ ita q̄ sanguis sanguinē tangit. Scandalū aliud est inter doctores ⁊ scholasticos aliq̄s sicut pz eorū q̄nis nō exp̄sse reprobēt smias istas/ sed pfecto seducūt sese diffamāt/ nec iuramēta custodiūt. Scandalū aliud est et fuit multiplex ⁊ horendū inter seculares. Sed ve p q̄s ⁊ q̄ nō p fidei defensores/ nec p heresim reprobatores viderint ipi qui fecerūt ⁊ faciūt ope vel cōsilio vñ scandalū tale venit/ q̄ pfecto non datū fuit sed acceptū. ¶ Est ei par multa diligētibus legē dñi et nō est illis scādalū. ¶ Ego fidēter p me ñ deo q̄ nec tā potens sum q̄ possim opari destructionē talē totius cōitatis aut regni ¶ Nec tā puersus ⁊ nequā vt hoc vellē deo ꝓpicio/ ⁊ ad veritatē pscrutandā esset vigilantius attēdendū qđ importent voces tales/ vt occurrerē destructōis piculo si tale sit ⁊ vñ sit hec pcussio/ ē inquiūt in destructionē cōitatis totalr ⁊c. Dicere habet ois bonus ciuis ecce si ꝓpter me tēpestas hec orta est mittite me in mare ⁊c. Sed rēdmo ¶ Cū hec ita se habeāt de tantis scādalis/ dū sacrū hoc generale cōaliū ꝑt occurrere/ et opem ferre si dissimulet/ si ꝑcrastinet/ si in psonarū acceptionem velit hīe fidē ieiu xp̄i. ¶ Nonne iudicabit in se ⁊ in suis membris reprehensibile? ¶ Nonne de reatu apud deū et hoies arguet. cur ita? q̄ vnicolinie diffinitiue verbo/ tātis malis occurrere ꝑ deuios ad se reducere et errantes reuocare q̄ ꝙti meriti sit ¶ Jacobus oñdit. Dicunt ita q̄ oēs diffinite phibemus/ recte q̄ non pibitis. ¶ facit ꝑ hac pte dicta scripture ⁊ ctorū. ex. de hereti. c. ij. ¶ Qui alios cā prēc. xxiij. q. iiij. c. ita plane. lxxxij. dis. c. error cui nō resistit approbat. ex. de homici. c. fin. dignū. ¶ Qui potuit hominem liberare ⁊c. Matth. xviij. de tollēdis scādalis ⁊ mēbris nocētibus in corpe mystico/ ac de illa lege dicit eccl'ie q̄ si ecclesiā nō audierit sit tibi ⁊ cut ethnicus ⁊ publicanus. Dz etiā ibi log sic vt audiat/ ⁊ j. Pet. iij. pati ꝙ ad sanctionē oī poscēti ⁊c. Obsecro/ peto ⁊ obtes illā sine q̄ deo nemo placere ꝑt neq; salua ri fidē. s. catholicā ꝑ beatā deniq; felicitatis spem. ¶ Nolite fieri sicut monet apl's imprudētes/ sed intelligētes q̄ sit volūtas dei. ¶ Cōstat aūt q̄ tū est ad pñs dicere talis intelligētia in q̄tuor cōsideratōibus in q̄ bus mor finis erit. ¶ Protestor mihi omnino solenniter ⁊ suppositē qđ mihi nō fūdit modestia mea/ quā hactenus tenui coram dñis cōmissarijs ⁊ hic nolēdo quicq̄ dicere vel rñdere circa materiā harū nouē assertionū ꝓter id qđ ad reprobationē earū theologicā spectat ⁊ ad aptionē theologicam materiā ꝓdicādo q̄ altera ps sit ⁊ se habeat aut cōtigerit qđ fiat descēsus ad ꝙstiones q̄liacūq; tangētia vel xp̄ianissimū regē cie/ cuius legatō e fungor/ vel sacrā theologie facultatē/ aut illā cuius ps est vniuersitatē pisien. aut psonā meā/ in fama/ honore vel aliter deē ⁊ pateat mihi legitime defensiōis ⁊ rñsionis locus. Sic spero firmiter in dño q̄ potētissima veritas vincet/ et fides in q̄ est mundi victoria. ¶ Habet veritas sit ⁊ iusticia dicēte Aug. quandā lucē suā q̄ velut orbiculariter se diffundit/ ⁊ terminat in vmbrā/ a qua luce dum quis recedit fugit excecat/ ⁊ magis ac magis i tenebrosa dimergit. ¶ Intelligamus igit q̄ sancta voluntas dei sub ꝙsideratōibus paucissimis

¶Intelligere conuenit q̄ hereticus est (sicut dicit Aug. in de vtilitate credēdi. 7 habēt. xxiij. q. iij.) Qui alicuius tpalis como di et maxime glorie principatusq̄ sui gr̄a/ quē. Ecce q̄ dicit. Et nedū assentiēs qm̄ dubius in fide infidelis est dum vicz dubitat in eis q̄ explicata 7 certa fide tenet credere/ p̄fiteri/ vel docere rōe sui status sciē vel gradus/ propterea dixi me non dubitare. ¶Intelligere cōuenit q̄ heresis sola nō facit de p̄ se hereticū/ nisi dū cōiūgit depranatio principaliter ipsius voluntatis. iuxta illud Aug. Errare potero hereticus nō ero/ 7 h̄ loc̄ habet. p̄testatio ac submissio cōditionalis/ q̄ pinacia excludit. Hoc verū est in dubijs/ sz in certis illa inquinat potius q̄ saluat/ 7 est duplex iniqtas 7c. ptz in hereticis dictibus se fidē catholicā semp velle p fiteri. ¶Intelligere p̄uenit q̄ ille cēsendus est pinax q̄ nō dimittit errorē suū/ nec q̄nit cauta solicitudine veritatē/ vel quesite 7 docte nō obedit/ cui9 pinacie multa sūt sig̃a li. iiij. ponit decē 7 nouē signa. Ego redigo ad duodecim/ inter q̄ illud est p̄ capitū 7 pessimū/ dū error defendit factis 7 verbis/ minis 7 terroribus/ cautelis 7 ambagib9. Aliud signū est in eis qui cōsentiūt errātibus sicut dicit ad Rom. j. q̄to amplius/ qui errores vel errātes defendere satagūt malis modis. ¶Intelligere postremo p̄uenit q̄ nō licet hoies ea nescire q̄ spectant ad officiū p̄ncipū/ sicut oportet iudices cognoscere ea de quibus iudicare habēt/ vt de homicidijs furtis 7 silibus. Silr oportet p̄latos 7 doctores scire nedum implicate/ sed etiā explicate veritatē nostre legis/ tam in speculabilibus q̄ imaginabilib9/ q̄ ncēriesūt 7 vtiles ad docēdū 7 arguēdū ad cōpiēdū/ ad eruiendū/ in iustitia/ sicut dicit ap̄s vt p fectus sit hō dei/ ad opus bonū instructus. Nihil aūt magis scire cōuenit in pplo xp̄i ano 7 in oī republica/ q̄ q̄ seruāda sē pacta seu iuramēta ad deū 7 p̄ximū/ 7 quō non inferēda sit iniuria p̄ximo/ p̄sertim in re si sz aīe necz occidat a non vero iudice suo necz impediat p̄ subitā mortem eterna sa lus sua. Qd denicz nō vsurpet/ quib9 non est cōcessa sibi p̄tātem/ necz velit esse iudex testis 7 ps/ 7 sibi ius dicere q̄d nefas est. et ita de silibus p̄ceptis moralib9 7c. ¶Hoc attēdētes nolite fieri imprudētes sed intelligentes q̄ sit voluntas dei. 7 sicut corde creditis ad iusticiā/ sic potēs 7 cōstans vra sit oris confessio ad salutē. quatinus q̄ p̄bate sunt manifesti fiant. Et pax dei q̄ exuperat oēm sensum custodiat corda vra/ 7 intelligentias vras in xp̄o iesu dño nr̄o/ qui ē deus bñdictus in secula Amen.

Assertiones cōtente

in p̄positōe defuncti m̄gr̄i Johis parui et forma cōdemnatōnis earundē q̄ facta fuit p̄ eps̄m Parisien̄.

Iatum est vnicuiq̄ subdito absq̄ q̄cūq̄ p̄cepto vel mānda to vim leges nāles/ morales/ 7 dīnā occidere vel occidi facere quēlibet tyrannū/ q̄ p̄ cupiditatē/ fraudē/ sortilegiū/ vel malū ingeniū/ machinat̄ p̄ salutē corpalē regis sui 7 superiorū oīm p̄ auferendo sibi suā nobilissimā 7 altissimā dñatiōz Nedū licitū sz honorabile 7 meritoriū/ maxime q̄n ē potēte tante/ q̄ iusticia nō p̄t bono mō fieri p̄ sup̄mū. Erronea in fide 7 in moib9 multipl̄r scādalosa. ¶Leges nāles morales 7 dīna autorizāt vnūquēq̄ subditū de occidēdo vel occidi facīēdo dictū tyrannū. Erronea in fide 7 moib9 ac legib9 nāli morali 7 diuine iniuriosa. ¶Licitū ē vnicuiq̄ subdito/ honorabile 7 meritoriū/ occidere vel occidi facere supra noīatū tyrannū/ p̄ditorē 7 infidelē suo regi 7 sup̄mo dño/ p̄ explorationes 7 insidias. Et p̄pria mors q̄ debēt mouī tyranni/ occidere. ſ. eos villane. i. sine diffidatiōe/ p̄ optimas cautelas/ exploratōes 7 insidias/ 7 est licitū dissimulare/ 7 silere volūtatē suā de sic facīēdo. falsa erronea 7 scādalosa. ¶Jus est rō 7 eq̄tas/ q̄ oīs tyrānus occidat̄ villane/ p̄ exploratōes 7 insidias/ 7 est p̄pria mors q̄ debent mouī tyrānī 7 infideles occidere. ſ. eos villane/ p̄ bonas cautelas exploratōes 7 insidias. Erronea crudelis et impia. ¶Ille q̄ occidit vel occidi facit tyrānū supra noīatū modis p̄dictis/ nō dz de aliq̄ reprehendi et rex nō dz solū esse cōtentus/ sed dz hīe factū acceptabile 7 autorizare quantū opus

vel necessitas esset. Erronea in fide ⁊ moribus ac regie dñatōni iniuriosa. ¶ Rex dz ꝑmiare vel remunerare illum qui occidit/ mō qui dictus est vel occidi facit tyrannū supra notatū in rebus. ſ. in oꝝbus honorabus/ ⁊ diuitijs/ exēplo remunerationū factarū. ſctō michaeli archāgelo/ ꝑ expulsiōe lucifer a regno pacifi ⁊ nobilū hoī phinees ꝑ occasione occisi zambri. Erronea in fide et moribus scandalosa ac regie dñationi iniuriosa. ¶ Rex occidit spūs aūt vuificat/ hoc ē dicere q ſp sensum lr̄alē seruare in sacra scra ē occidere aiam suā. Expositio distorta et erronea. ¶ In casu societatis/ iuramentis/ ꝑmissionis seu ꝑfederatōis factarū ab vno milite ad alterū/ q̄cunq; mō illud fiat aut fieri possit. Si ꝓtingat qō illud vertaē in ꝓiudiciū vni⁹ ꝑmittētiū ad ꝑfederatoz ſpōse sue/ aut suoꝝ liberoꝝ/ ipse de nullo teneē eas obseruare/ hoc ꝓbaē ex ordine charitatis q̄ quilibet teneē seipm plus diligere/ vxorē/ a liberos. Falsa etronea seditō sa ⁊ ad ꝓnia viā pbēs. ¶ Pro declaratiōe ꝓme assertōis/ placeat attēdere qō cū bonū ⁊ ſlr verū sint ex oibus circūstantijs vt dicit Amb. si deficit vna circūstātia ꝓpositio vniuersalis reddit falsa. Reqrūt aūt multe circūstātie si pdicta ꝓpositio debeat reddi vera. Prima circūstātia requirē ad verificationē eius q ille de q̄ loquit sit notorie tyrānus talis sicut describit ⁊ hoc notorietate iuris vel facti/ alioquin quilibet fugere posset de q̄libet qō eēt tyrānus. vbi notaē qd sit notoriū iuris/ qz si reus cōfiteē in iudicio/ vel ꝓbaē sua cōtra eū. Et qd est notoriū facti qō. ſ. nulla pōt excusatiōe negari. qz sic semp euenit ex talibus argumēnis. Vñ nō est ꝓcedendū ad certam mortē ex incertis ⁊ leuibus cōiecturis/ vel suspicatōibus nō ꝓbatis. Itē requirē q ſie notoriū talē de q̄ loquit/ nō posse cōprimi ꝑ superiorē suū/ ⁊ hoc notorietate iuris vel facti/ vt ꝓius/ alioqn q̄libet posſit fingere vt ꝓius ⁊ ita pīret oīs pollicia ⁊ dñatōnis auctas/ ⁊ in regno ⁊ in ciuitate. ⁊ generaliter in oī societate. Itē requirē qō nō sit ꝓbabile talē de q̄ loqē posse occidi ꝑ aliū equebile talē de q̄ loqē posse occidi ꝑ aliū equebñ. alioquin mille ⁊ mille deberēt ꝓcurare ad occasionem vnius tyranni sine lege ⁊ ordine/ ex q̄ ponit assertio cum suis corollarijs q̄ a quolibet dz talis tyrānus occidi. Itē requirē q nō sit ꝓbabile qō expediat tolerare talē tyrannū ne deterior exitus ꝓueniat/ alioquin pīret cōsiliū xpi de nō eradicandis zizanijs. Itē requirē q nō sit ꝓbabile talē tyrannū eē faciliter corrigibile/ vel posse aliter ꝓuideri. cū facilitate maiori aliquin nō daret locus correctioni ⁊ timori dñi. Itē requirē q nō fiat occisio talis tyranni insidiose ⁊ subito cū certo ventura aīe sue vbi pōt aliter fieri/ ꝓut requirēt vtilitas reipublice ⁊ aīe salus. qm̄ in hoc sumaē decretalis. ꝑ hūani. de assessinis. Itē requirē q ad occisionē talis tyrāni nō assumanē media de se mala/ vt sunt ficte cōfederatōes/ imo execratōes ⁊ falsa iuramēta et mēdacia/ qm̄ nō sūt facieda mala vt ueniant bona ſm aplm. Et qz simulata equitas nō est equitas sed duplex iniquitas/ qz iniquitas ⁊ simulatio. ꝑ hac ē illud qō in stum est iuste exequens. Itē requirē consuetudinaliter ad p̄cedentia circūstātia qō bona aīo fiat hec occisio. nō ex vindicta vel rācore vel ambitiōe sed intuitu legis diuine ⁊ vtilis/ ac ꝑ rei cōis vtilitate/ cū oibus circūstantijs alijs moralib⁹ qm̄ ⁊ vbi optet. Nō est sicut ad p̄cedentē. vñ non dz occidi ſs cerdotē/ in loco sacro ⁊c. ¶ Sed q̄reno⁹ opposite ſē cōditōes p̄misse ad assertōz illā. Rñdeē q subsumptio i minoꝝ habuit instantias ꝑ q̄libet circūstantia requisita in morte dñi aurelianēsis. Imo etiā si pdicte cōditiones oēs cōcurrerēt qō sequ aliquis notorie esset tyrannus ⁊ incorrigibilis per superiorē ⁊ intolerabilis ꝑ subditos. Nihil ominus sanctus Tho. in suo de regimine pīncipū ad regē cypri. mgr Nicolaus ortinēſ. translatōe sua circa pīncipiū quinti polyticoꝝ ⁊ aliorū pl'es dicūt et deducūt ex intentōe q talis tyrānus magis est iudicio dei reseruādus q̄ ꝑ priuatā auctem vel seditionē occidēdus. videant eorum rōnes. Constat aūt q in hac pte magis cre-

dum est catholicis doctoribus q̄ pbis infidelibus. si forsitā aliter sentiūt in factis vel in scriptis/quēadmodū iudicabūt esse opus fortitudinis semetipsum occidere/ꝛ dare q̄ vltra p̄dictos errores/sunt alij plures istorū occasione seminati/plus q̄ seratā facta/sed doctrinaliter annotata ꝛc.

Sequitur casus breuis sn̄e late pisinus cōtra ꝓpositōz mgri Johannis parui/quā intitulauit iustificationē ducis Burgundie ꝛc.

Presuppositis circūstātijs moris improuise Ludouicus ducis aurelian̄. fratris vnici regis francie/ꝛ confederatōnibus cum eo p Johannem ducem Burgundie iuratis et alijs que sunt notoria in facto/ꝓponere publice/ꝛ asserere ac defendere/q̄ hec mors sit iuste facta/ꝛ p bono regis ꝛ regni francie/ꝛ q̄ eam rex debebat habere gratam et laudatam/ac remuneratione dignam/est moribus/ꝛ spāliter ꝺ hec duo p̄cepta. Nō occides. sez absq̄ autoritate iudiciaria. Et illud. Non periurabis. vbi omne iuramē tum iubet obseruari quod nō vergit in detrimentum anime. Et contra illud Exodi. xxj. Si quis p industriam occident proximum suum ꝛ per insidias ab altari meo euelles eum vt moriatur. Et contra illud xxiij. q. v. c. Non occides. Quod sumit ab Aug. libro de ciui. dei. vbi dicit. Dis igit̄ exceptis quos vel lex iusta generaliter vel spiritussanctus iustice deus specialiter in bet occidi/quisquis hominum vel seipsum vel quemlibet occiderit/homicidij crimine innectit̄. Et. xxiij. q. viij. ca. Quicunq; quod sumit ab eodem Aug. eodem libro vbi dicit qui sine publica aliqua administratione malificum furem sacrilegū adulterum ꝛ piurum vel quemlibet criminosū interfecerit aut trucidauerit/vel membris debilitauerit velut homicida iudicabit̄/et tāto acrius q̄to nō sibi a deo ꝺcessā ptātē abusiue usurpare nō timuit Est deniq; cōtra rationem condendi decretalem illam. pro humana de homicidio libro. vj. editā in concilio Lugdunen̄. vbi contra interfectores per assessinos ponitur pena excommunicationis ꝛ depositōis. a dignitate honore ordine ꝛ beneficio ipso facto. Et q̄ q̄cunq; talis fuerit. a toto christiano populo perpetuo diffidatus est sic q̄ post̄q̄ probabilibus constiterit argumētis aliquod scelus tam execrabile commisisse. nullatenus alia excōmunicatōnis vel depositōis vel diffidationis aduersus eum sententia requiritur. ¶ Sequitur conclusio quā episcopus Parisiensis misit nōnullis doctoribus et magistris in theologia alme vniuersitatis Parisien̄. cum suis reprobationibus in die veneris septima decembris anni. ¶ 4 ij. ad reddendum deliberationem suam in die mercurij. xiij. sequentibus in forma que sequit̄ ꝛc. Ex parte domini episcopi Parisien̄. ꝛ inquisitoris ꝛ concilij fidei solennissime congregati. magistri referendi mittitur vobis scedula continens assertiones aliquas cum suis reprobationibus. quare requirimus vos sub penis iuris/vt detis deliberatōnem vestram publice in scriptis vl̄ verbotenus. Si huiusmodi assertōnes ex quibus ortum est notorie scandalum/sicut notetur concilium fidei/ sint erronee ꝛ taliter condemnande. vt consequenter p cedere valeamus sicut ordo iuris postulat/ꝛ hoc infra diem mercurij. xiij huius mensis decembris ꝛc. Quilibet tyrannus potest ꝛ debet licite et ꝓmeritorie occidi/a quocunq; suo vasallo aut subdito/ꝛ p quemcunq; modum maxime p insidias ꝛ p flateriam. Non obstante quocūq; iuramēto aut cōfederatione facta apud eum. non expectando sniam aut mandatū iudicis cuiuscunq;.

Sequitur reprobatio huius cōclusionis in forma.

Hec assertio sic generaliter posita. ꝛ ꝺm acceptionem huius vocabuli tyrannus. est error in nostra fide ꝛ doctrina bonorū morum ꝛ est contra preceptum dei. Non occides. glosa. propria autoritate. Et contra hoc quod dicit dominus noster. Omnes qui gladium acceperint. glo. propria autoritate. gladio pibūt. Item hec assertio ver-

git in subuersionē totius reipublice. ⁊ vni uscuiuscq regis aut principis. Item datoi am ⁊ licentiā ad plura alia mala / ⁊ ad frau des ⁊ violatōes fidei ⁊ iuramēti. ⁊ ad pditiones / ⁊ generaliter ad oēm inobedientiā subiecti ad dñm suū. ⁊ ad oēm infidelitatē et diffidentiā vnius ad alterum. ⁊ pñter ad eternam damnationē. Item ille qui affirmat obstinate talē errorē et alios qui inde sequunt̄ est hereticus / ⁊ tanq̄ hereticus debet puniri etiā post suā mortez. Notet̄ in decretis. xxiij. q. v. cē.

Sequtur tenor scedule ex pte epi parisien. ⁊ inquisitoris pfatis doctoribus et mgris. anno pdicto die mercurij. vij. februarij trāsmisse.

Magistri reuerēdi / mittit̄ vobis scedula cōtinens assertōes aliquas extractas p deputatos ad hoc, ordinatos p nos ex deliberatōe conalij fidei ex ḡtemis pluribus ppositōibus mgri Johannis parui / quam ipse vocat iustificationez dñi Burgundie requirētes vos in fauorē fidei / vt die lune prima de mane cōpareatis in camera nra epali / ad vaudū nobis salubre consiliū supra pdictis assertiōibus an sint erronee et rōnabiliter cōdemnāde / vt pñter procedere valeamus sicut ordo iuris postulat cē.

Ppretēdunt aliqui defensores doctrine hereticalis nouē assertionū condēnationē earū / quā directe nō pñt p indirectū impedire. Turbaret inquiūt pacē sanctā ⁊ diuisiones induceret illa damnatio. Sed rñdetur in oppositū / primo. qz doctrina hec radix est diuisionū / qua remanēte nō succisa magis ac magis diuisiones pullulabunt. Secdo qz doctrina hec pestifera tollit ⁊ enervat oēm pacis stabilitatē dum homicidia insidias ⁊ iniuria fouet / sicut pz intuenti / p sertum in nona. vbi dr̄ qđ nullus iurans tenet̄ seruare iuramentū in suū pindicium / vxoris vel liberoū. Tercio qz materiam hanc in cōtradictōe posita solenniter in h. sacro cōcilio nō condēnare / est eam patētez approbare. iuxta illud canonis. Error cui nō resistit̄ approbat̄. Attento q hec materia moralis sub pbabilitate relinqui nō pt qz sub pbabilitate nō sunt boies occidēdi neq̄ insidiandū neq̄ giurandus. Quarto qz sic cōsueuerūt heretici / postq̄ effuderūt venenū suoꝝ erroꝝ dicere. Ecce si valeamus ne turbem⁹ pacē / sicut patuit in anno et fautoribus eius. sic in ꝓposito / qz defensores aliqui huius doctrine mortifere plesores aliqui huius doctrine mortifere ple quunt̄ assidue verbis ⁊ factis impugnato res eius. tam iudicialiter in facto ptēte appellatōis quā psequunt̄ cotā dño cardinali de vrsinis / q̄ extra iudicialiter miris modis. Et attendat̄ q nō pt dici iniuria maior vni xpiano. psertim plato vel principi vel pfessori seu cōsiliario principū q̄ q̄ in satabit diuisiones ⁊ guerras si fidei manifestabit diuisiones ⁊ guerras si fidei mate ria discutiat̄ atq̄ terminet̄. Illi porro dicendi sunt seditiosi vel scandalosi / qui doctrinas scādalosas seminat̄. nam qui iam pestiferе seminatas ⁊ nimis pchdolor adultas / eradicare cōtendunt. sciētes q a specu latore silente pereuntiū sanguis exquirit̄. Beniq̄ fidei ventas vbi dicet̄ si in generali cōcilio subticenda censet̄? Mōne Gregorii. vtilius nasci scandalū pmittit̄ / q̄ veritas deseraē. Qualis tandē crudelio impietas q̄ errātibus in via mortū. nolle penitus tramitē oñdere veritatis. Alio mō quarit euasionē aliqui dicentes q̄ ille assertiones pñt exponi rōnabiliter / addēdo glosas aliquas / sicut exponunt̄ ꝓpositiones monales de sacra scriptura / vt illa maleficos nō patieris viuere / q̄ generaliter intellecta falsa. Addūt p regula qđ nulla ꝓpositio damnāda est q̄ pōt trahi ad bonū sensum. Sed illa rñsio cū sua additōne pniciosissima est / et cōtra oēm ecclesiasticū ritū / qz fundabāt se heretici / ꝓut vidimus in Wyckleff ⁊ hus / qui dū vrgebant / cōfugiebant ad glosas. Dñ ꝓpositōes vniuersales de sacra scriptura pagina pñt ⁊ debēt aliter exponi q̄ ꝓpositōes mgri Johannis parui. Primo qz scriptura sacra exponit suas regulas per semetipsas fm diuersos passus scripture ⁊ iuxta sacros doctores. Non sic aūt inuenit̄ qđ mgr Johes parui se exponuit / imo potius oppositum cōsiderādo dicēdi. Secda qz scripture sacre debet ꝓcās dicēdi. Secda qz scripture sacre debet ꝓ lis reuerētia / q̄ nō lz eam cē falsam in aliq̄ sensu lrali. Non sic est de ꝓpositōe pdicti parui vel alterius doctoris cē.

Sequitur declaratō veritatū q̄ credende sūt de necessitate salutis edita p eundē dn̄m cancellariū pisien.

Declaratio cōpendiosa/q̄ veritates sint de necessitate salutis credende. q̄ de sola ꝓbabilitate tenēde. q̄ de pietate fidei reboc sub distinctiōe vel gradu sextuplici. q̄ ad quatemanū reducūt. Pro solutōe dubitatiōis q̄ nup mouebat in sermone de natiuitate beate virginis Marie consideratione scōa.

Primus gradus veritatū credendarū est canon totius scripture sacre ⁊ singulorūz q̄ in ea lr̄aliter asserta sunt. sic vidz q̄ nō stat cum fide vt aliquis dissentiat ptinaciter alicui cōrento in eadē scriptura. ad intellectū spūssancti. qui ē vere ⁊ ꝓprie sensus lr̄alis. Si allegatio queritur sufficit illud Math. v. Amen quippe dico vobis. Donec transeat celū ⁊ terra iota vnū aut apex nō ꝑteribit a lege donec oīa fiant Sequit. Amen dico vobis. Celū et terra transibūt. verba aūt mea non transibunt. Constat aūt q̄ canon biblie. lex est dei per reuelationē habita. cuius assertiōes lr̄ales innituntē huic vnico lr̄ali principio. Oīne reuelatū a deo est verū. ⁊ q̄ scriptura sacra diuinitus est a deo reuelata. sic q̄ in oīni sua ꝑte est verbū dei qō transire nō pōt. facit ad hoc dis. ix. decreti capitulis. Ego solis. Si ad sacras. Et quis nesciat.

Scōs gradus veritatū ab ecclesia determinatarum est. q̄ ab indubitata relatiōne apl̄orum p successionē cōtinuā deuenerūt Est aūt hec ecclesie auctas tāta. vt diceret Aug. Euāgelio nō crederē nisi me auctas ecclesie cōpelleret. q̄ q̄ vicissim dici possit. ecclesie nō crederem. si nō auctas sacre scripture impelleret. Et ita diuersis respectib⁹ auctas vtraq̄ mutuo se cōfirmat. Attēdendū tn̄ est q̄ non oīa que tradit vel tolerat ecclesia publice legenda. sunt de necessitate salutis credenda. sicut patebit ex quinto ⁊ sexto gradibus veritatū. sed dumtaxat illa que sub diffinitiōe iudiciali tradit esse credenda. vel oppositā reprobanda cōcurrente vniuersali totius ecclesie cōsensu implicite vel explicite vere vel interptatiue.

Tercius gradus est veritatū spāliter aliqbus reuelatarū. q̄ ab illis quibus reuelatio facta est absq̄ vlla dubitatōe credende sunt. alioquin nō esset reuelatio. de cuius rōne est vt sit certa. Ceteri vo quibus non est hmōi reuelatio facta nō obligant̄ credere. nisi p miraculum vel scripturā sacram. et p̄cipue p ecclesiam dei certitudo. Sic ei Johannes baptista missionē suam ostendit p scripturam ꝓpheticam. Et apl̄s. propterea cōtulit euangeliū suū qō habuerat p reuelationē cum Petro ⁊ alijs de ecclesia nō q̄ dubitaret de illo euāgelio. peccasset em̄. nec dixisset etiā si angelus de celo aliud vobis euāgelizauerit anathema sit. Ex ideo contulit euāgeliū suū. vt approbaret̄ p ecclesiam ad credulitatem aliorum. et nō ad suam. quia dixit q̄ nihil sibi cōtulerūt Petrus ⁊ ceteri. sed dextras dederunt cuz cognouissent gratiam dei que data erat sibi. Demum triplex huiusmodi gradus veritatum reducūt ad vnum scz ad veritates q̄ credi debent immediate ⁊ explicite a deo reuelate esse.

Quartus gradus cōtinet veritates omnes ⁊ singulas que cōcludunt̄ ex p̄missis veritatibus in consequentia certa in lumine fidei vel in euidenti lumine naturali q̄nis non in ꝓpria forma verborum illic habeant̄. Quemadmoduz ista veritas est de necessitate salutis tenenda. q̄ xp̄s habuit nerues ⁊ venas. q̄uis i scriptura sacra nō habeat in ꝓpria verborūz forma. Et ita de silibus sine numero. qm̄ ista est euidēs cōsequentia nedum in lumine fidei sed in lumine naturali apud philosophos xp̄s fuit verus homo. ergo xp̄s habuit nerues ⁊ venas. Propterea sine temeritate fidei vel discrimine fuerunt aliqn̄ questiones fidei ad philosophos paganos per xp̄ianos deducte. q⁹ videre poterant acuti phi. quid ex p̄supposita lege nostra. licet ab eis non credita. cōsequenter esset dicendum in bona et euidenti cōsequentia. Et hic est scōs gradus p̄ncipalis p̄mis tribus ad vnū reductis.

Quintus gradus. Rursus in quito gradu qui tercius est modo dicto reponūtur

veritates ille que ex veritatibus quadruplicis gradus antedicti. vel aliquibus earum deducunt in consequentia tñmodo ꝓbabili vl topica. vel dum in antecedente ponit ꝓpositio que ad fidem est imptinēs q̄uis supponat esse vera. Dicit aūt Arist. Illud est ꝓbabile quod omnibus ꝛ maxime sapientibus verum apparet .non autē illud quod indoctis videtur esse verum dicitur ꝓbabile quia stultorum infinitus est numerus. ¶ Veritas autem omnino impertinēs ad fidem.illa sola dicitur que nec in consequentia evidenti. nec in consequēntia probabili. neq; certa. sequitur vel repugnat. Porro dum ꝓpositionibus fidei apponitur aliqua que non est de fide. tunc totum quod est vna copulatiua. non potest simplr dici de fide. qz sequit debilioꝛ pteꝛ vt si in ea esset vna cōtingens tota eēt ptingens q̄uis essent multe necessarie. Dicitur nihilominus talis ꝓpositio ad cuius verificationem requirit vna ꝓpositio non ptinens ad fidem q̄ sapit fidem.si sit vera. vl qō sapit heresim si sit falsa. ¶ Et sic potest describi ꝓpositio sapiens heresim. q̄ est ꝓpositio ex cuius concessione. cosassumpto aliquo quod non potest rationabiliter negari.sequit heresis in fidem vt si quis diceret q̄ beatus Gregorius non fuisset papa. qz supposito q̄ nō possint rationabiliter negari hystorie dicentes ipsum fuisse rite electum ꝛ susceptum in papam. licet non sint de fide. sequit ista heresis q̄ rite electus in papam nō est nec fuit papa. vnde nō est ꝓpositio ita catholica si sibi iungat aliquid imptinens ad fidem. quin totum hoc cōplexum remaneat ad fidem imptinēs. Exemplum vt ista ꝓpositō. biblia est falsa. est hereticalis.ꝛ si adderet q̄ biblia quam habet Johannes est falsa. non esset hereticalis de se. licet dici posset sapere heresim. supponendo q̄ Johannes nō haberet bibliā nisi correctam. ¶ Postremo in casibus huius quinti gradus ꝛ sexti sequentis. Verū est q̄ cause fidei referende sunt ad papam vel sacrum concilium.si sup eas fieri debeat determinatio vel articulus artans omnes.secus in alijs causis que tres primos gradus ꝛ quartū respiciunt. nisi forte g appellationem.

¶ Sextus gradus. Demū in sexto gradu qui quartus est modo dicto. colligunt veritates ille que tantūmodo faciunt ad nutriendam vel fouendam deuotōnis religiosam pietatem. que si magis inducitur ad inflāmādum affectum. q̄ ad instruendum intellectum vbi pietas deuotionis aspicit q̄ veritas certa. vbi hoc vnum reprobatur si adesset assertionis temeritas prius q̄ eluciderēt alio modo q̄ ecclesiam vel rationem certam ipsa veritas. aut si fuit ꝓpositionem.hoc est religionem suspicionis. et vanaā induceret. Vñ sicut dicit Aristo. Nihil refert q̄daz falsa ꝓbabilioꝛa esse quibusdam veris.ita nihil refert quedam falsa.pie credi. non q̄ ea ratione qua falsa sunt vel si sciunt esse falsa credi possunt. procul hoc a pietate fidelium. Sed cadit crisima tio vel pia crudelitas non sup veritate vel falsitate.sed tñmodo sup apparēcia vel ꝓbabilitate. Et hoc vtiq; nō est periculosum vel falsum. qz constat de apparentia ꝓbabilitate dum falsitas vel veritas ignoratur est. Propterea sapientissime dixit Hieron. q̄ de talibus eligibilius est pie dubitare q̄ temere diffinire. Sicut stat q̄libet contradictoriorū esse ꝓbabile. ꝛ vnū stat cum altero. nō in veritate sz in ꝓbabilitate. Sic diuersis respectibus. vtrunq; cōtradictoriorum credi pōt cum fidei pietate dum nō sit animus ab assertione ptinaci alienus.

¶ Respicit aūt iste gradus legēdas ꝛ miracula sanctorū vitas patrū. visiones deuotorum ꝓsonarū recitatōes ꝛ opiniones sanctorum doctorū q̄ oīa suscipit ecclesia ꝛ legi mittit. nō q̄ determinet talia de necessitate salutis esse credēda sed qz ꝓficiunt ad cōmouēdos affectus pios fidelū. ꝛ ædificationē ipsorū. dum in talibus nihil de certitudine scit esse falsum. q̄uis etiā nesciat ibi lud certitudinaliter esse verū. qō opter. necq; tale credendū ꝓponit. ita q̄ magis hic attendit id qō pia recogitatio efficiendi potuit q̄ illud qō factum est. Et hoc apud oratores creberrimū repit qui ex alioꝛ ꝓsonis dicit ea nō q̄ ꝓsone dixerunt. sed q̄ dicere potuerunt sicut in legenda beate Agnetis ꝛ beati Sebastiani ꝛ similiū continet.

Sequūtur alie ꝓpo

fitiones corollarie q̄ particularius materiam elucidant.

Corollarium 1

Falsum blasphemiū ⁊ hereticū est asserere q̄ sensus lr̄alis sacre scripture sit aliq̄ falsus. pz ex dictis in primo gradu. ⁊ q̄m ſm Aug. solūmodo pōt ex sensu lr̄ali sacre scripture efficax argumentū sumi. Non autē esset efficax argumentū si sensus lr̄alis nedum in dubiū sed in falsum verteret. At vo p̄ter cōcordantiā aliquorū si videant aliter dixisse. dicimus q̄ aliud est sensus lr̄alis. vel q̄ de sensu lr̄ali scriptu re sacre imprōprijssime locuti sunt. Est ei sensus lr̄alis vere ⁊ p̄prie dictus ille quem hūsmodi auctor principaliter intendebat / ⁊ qui ex circūstantijs lr̄e scripture sacre trahi pōt et dz. sicut expositores sacri fecerūt atq̄ docuerunt. Vñ quin piret oīs solicitus p̄bare ad hiero. ⁊ habet dis. ix. Si in aliq̄ sensu suo lr̄ali esset falsa / q̄ pspicuū est q̄ falsum nihil p̄bat. ⁊ nūdēs poterit semp dicere ad q̄ sensus lr̄alis bō est falsus / ⁊ ita nihil p̄bat. q̄ regula nō tradit ab aduersarijs q̄n ē falsus ⁊ q̄n verus.

Corollariū ij Falsum blasphemiū et hereticū est asserere q̄ de notis p experientiā vel de euidēbus p rōnem naturalē nō sit fides etiā p̄prie dicta. Licet nō sit fides sub rōne experientie vel euidētie rōnis naturalis fides habeat. sed alio respectu. inmitēdo. s. diuine reuelatōi p̄ut fides est ex auditu fidei p verbū xp̄i ad Rom. ix. Patet q̄m p̄te turali. ⁊ ista. Deus est. Sili q̄ roma fuerit vel hūlm fuit / notum est p experientiā. Nec nihilominus p̄ut nobis in scriptura sacra tradunt. tanq̄ approbata per ecclesiā / sunt certa fide tenenda / q̄m credulitas oīm traditorū in sacra scriptura innititē huic principio solum credito ⁊ naturaliter ineuidēti q̄ tota sacra scriptura a deo reuelata est. remanet euidēs totū sub hac credulitatis rōne. Unde p̄ter inferni posset q̄ tot sunt articuli fidei q̄t sunt veritates contente in scriptura sacra. nisi forte fiat restrictio ad p̄tio. articulorū fidei. p illis tm̄modo veritatibus que continent in symbolo apl̄orū que sez de directo. ⁊ immediate respiciunt mysteriū glorioſe trinitatis ⁊ incarnatōis bñdicte. q̄uis eadē sit vtrobiq̄ generalis. rō credēdi. s. diuina reuelatio. Intantū q̄ sub hac rōne nō minus alie credēde sunt fir miter hoc est absq̄ formidine de oppoſito p̄positōes cōtigētes de futuro q̄ p̄positiones necessarie. Sicut apparet de ista resurrectio mortuorū erit. Possent p̄ plurima. q̄lis sit vel nō sit auctas cōdem articulos fidei. ⁊ si possit fieri nonus articulus. Si p̄terea possit fieri p̄positio hereticā de nō hereticā. si deniq̄ possit ee aliquis nesciēter hereticus. ⁊ ita de plurimis q̄ brevitas inbet omittere.

Corollariū iij Falsuz blasphemiū ⁊ hereticū est asserere q̄ p̄cepta decalogi nō sunt de fide etiā p̄prie dicta q̄uis reputari debeāt euidētia in lumine naturali. pz ex declaratōe p̄missorū. Vñ Mat. v. Qui igit̄ soluent vnū de mādatis istis mīmis. et docuerit sic hoīes minimus vocabit̄ in regno celorū. Et accipit̄ ly minimus negatiue. i. nullus. ⁊ ita sepatus a regno celorū. q̄ est ecclesia. ⁊ hereticus iudicandus si se nolit corrigere.

Corollariū iiij Falsū blasphemiū ⁊ hereticum est asserere q̄ assertōes oppositē p̄ceptis decalogi nō spectent ad fidem tanq̄ repugnantes fidei. aut q̄ non sit iudicia fidei reprobande. Et q̄ iudices ordinarij nō habeant sup his reprobandi ⁊ cōdemnandi facultatem. vbi notorie scandalizāt patet ex p̄missis. Addito q̄ assertio p̄positionis ad vnā ptem notat fixā adhesionez cū remotōe p̄babilitatis alterius ptis. Et hoc in falsis p̄positōnibus sine manifesta temeritate ⁊ ptinatia nequaq̄ fieri potest.

Primū corollarium sequens ex quarto gradu qui secundus est si tres primi reducunt̄ ad vnum.

Corollarium 1

Obligat aliquis certa ⁊ explicita fide tenere nullatenus dubitare ⁊ sub pena hereſis q̄ aliqua p̄positio vera est de qua alius pōt ad tp̄us sine culpa dubitare. Et hoc spāliter in exemplo triplici pōt oīdi. sicut in triplici p̄positōe corollaria subsequūt.

Corollariū ij Obligat aliquis vpu-
ta theologus exercitat⁹ in scripturis sacris
legēdo ꝛ pſiderādo eas, certa ꝛ explicita fi-
de tenere ꝛ nullaten⁹ dubitare multa de q̄-
bus simplex ꝛ idiota req̄situs rōnabiliter.
si nō ptinaciē, dubitaret vt q̄tobias habue
rit canē. vel aaron barbā. vel arca testamē-
ti de pilis capraꝝ cooptura. Dat enī cir
ca hoc regula q̄ dubius in fide infidelis ē.
q̄ intelligit vbi dubitat aliqs illa q̄ tenet
explicita fide credere. sicut oportet in mul-
tis p̄sertim in doctoribus ꝛ platis.

Corollariū iij Obligat aliquis. vtpu
ta canonista exercitatus in determinatiōi-
bus sctē ecclesie legēdo ꝛ cōsiderando eas,
certa ꝛ explicita fide tenere. ꝛ nullaten⁹ du-
bitare mlta de q̄bus simplex ꝛ idiota. imo
et theologus aliqs in casu req̄situs rōna-
biliter si nō ptinaciter dubitaret. pz vt p̄ce-
dens. Et sic dicē de exercitatis in p̄dicatō
nibus ꝛ narratōibus publicis nr̄e fidei. q̄
nis etiā ēent laici. qm̄ ad pl'a explicite cre-
denda tenent ceteris paribus q̄ taliter vel
aliter nō instructi.

Corollariū iiij Obligat aliquis vtputa
doctus ꝛ exercitat⁹ i logicalib⁹ moralib⁹ et
prudētialib⁹ scietijs certa ꝛ explicita fide te
nere ꝛ nullaten⁹ dubitare mlta de q̄b⁹ sim
plex et idiota. vel sic ñ exercita⁹. rōnabiliter
dū tñ sine ptinacia dubitaret. Rō autē
p̄cedētiū oīm vna est. qr cui plus p̄mittit
ab eodē plus exigit. Dñ reputari debz vna
cōsequētia deducta ex scripturis sacris vni
magno logico vel pho vt theologo euidēs
vel certa esse q̄ alius idiota vel inexercita-
tus potent ad tps vel falsam vel solū pro-
babilē ꝛ incertā reputare. Deniq̄ sequit
ex his oībus q̄ iudiciū ꝛ cōclusiones fidei
licz auctoritatiue spectēt ad p̄latos ꝛ docto
res, spectare tñ pōt ad alios q̄ theologos
deliberatio. sicut ꝛ cognitio sup bis q̄ fidē
respiciūt. ita etiā vt ad laicos hoc posset ex
tendi ꝛ plus aliq̄n q̄ ad multos clericoꝝ.

Corollarium I R

Rursus corollariū vnū ex p̄cedētibus. Ex
officio dignitatis ep̄alis. tenet p̄latus cog
scere. tenorē p̄ceptoꝝ decalogi. nedū impli-
cite sed explicite. p̄sertim cū in cōsecratōne
sua p̄fiteat vtrūq̄ testū se scire. vetus ꝛ no
uum. Nō si nesciat vel dubitat vbi nō est
dubitādū. pinde reddit inexcusabilis. at-
tento q̄ de talibus p̄nceps ap'oꝝ dixit.
parati dare satisfactionē. oi poscēti rōnē de
ea q̄ in nobis est fide ꝛ spe. Dñ etiā fm iu-
ra humana. nō admittit aliqs allegās ig-
rantiā in illis q̄ ex officio suo statu vel gra
du scire debet.

Corollarium ij Ex officio doctoralis
auctatis in theologia. tenet doctor cogno
scere tenorē p̄ceptoꝝ decalogi. nedū impli-
cite sed explicite. ꝛ patus eē dz reddere sal-
tem doctrinaliter rōnē. iuxta intellectū cō
munē doctorū. nec in contrariū excusatio
ignoratie p̄ficere tali debet.

Corollariū iij Stat aliquē posse repu
tari vehemēter ꝛ rōnabiliter suspectū ō he
resi dū dogmatizat doctrinā aliquā vel de
ipsa dubitat. vbi vel q̄ñalius filia faciens
vel dogmatizās vel dubitās suspectus in
fide nequaq̄ hī deberet. Patet in eruditi
p̄fessoribus sacre scripture ꝛ sacroꝝ cano
num. ꝛ in bñtibus revelationē spālem re-
spectu nō eruditoꝝ rudiū. atq̄ simplicius
et in p̄latis q̄bus annexa est obligatio illa
sciendi. nedum implicite sed explicite.

Corollariū iiij Stat in hoc sacro con
silio Constañ. repin quosdā q̄ circa dilati
onē reprobatōis nouē assertionū denūcia-
tarū. in materia homicidij. furtij. ꝛ insidi-
arū mortaliū. nequaq̄ culpandi sunt. q̄ñ
aliorū expectabāt iudiciū. vbi tñ non p̄ti
alij de fautoria ꝛ suspitōe prauitatis here-
tice vehemēti. vllaten⁹ excusari q̄n ad eos
spectabat p̄silioꝝ modus ꝛ pōdus hu-
ius negocij.

Autoritates pro pri

mo gradu. Aug⁹. ad Hiero. epla. viij.
di. ix. decreti. Ego solis illis libris sc̄ptoꝝ
i. sc̄ptorū⁹ q̄ iā canonici appellant, didici
hūc timorē honorēq̄ referre. vt nullū eoꝝ
scribendo erraſſe audeā credere. Idē in
epla ad Hiero. Si ad sacras scripturas vl
cās. admissa fuerint vel officiosa mēdacia.
q̄d in eis remanebit auctis. Que tandē de
scripturis illis sntia p̄ferē. cui⁹ pōdere. i. scri
pture auctē ꝛ tentiose falsitatis p̄tereā im
probitas? Itē eadē dis. de vnico baptis
li. ij. Quis nesciat sanctā scripturā canoꝝ

hicam tam veteris q̄ noui testamēti certis terminis suis cōtineri. eāq̄ posteriozibus oibus eozū lr̄is ita p̄poni. vt de illa oīno dubitari nō possit vtrū verū vel vtrū rectū sit quicqd in ea scriptū cōstiterit esse. Eoz aūt lr̄as q̄ post cōfirmatū canonē. vel scripte sūt vel scribūt p sermonē forte sapietiozē cuiuslibet in ea repitioris p aliozū eozū grauiozē auctem. doctioreq̄ prudentiā p cōcilia licere rephendi si qd in eis forte a veritate deuiatū est.

Nota descriptōes

Aliqs q̄ sequnt̄ exp̄missis. Veritas catholica p̄t describi. q̄ ē veritas habita p diuinā reuelationē immediate vel mediate. explicite in p̄pria forma verboz̄. vel implicite in bona et certa cōsequētia. Fides p habitu infuso describit̄ q̄ est habitus supnāliter infusus inclinās ad credēdū catholicis veritatibus. Fides p actu describit̄ q̄ ē assensus ver⁹ et certus catholice veritatis ex infusa fide p uenies. Fides p habitu acq̄sito sic describit̄ cōformiter ad descriptōes q̄s dat p̄bs de scia arte et sapia. q̄ est habitus verus et certus p auditū verbi xp̄i acq̄situs sicut dicit ap̄ls q̄ fides est ex auditu. et auditus p verbū xp̄i. Et Aug⁹. dicit q̄p scripturā sacrā fides saluberrima signifi. Dicit̄ verus. ad dr̄iam errozū. Certus ad dr̄iam opinionū. Acq̄situs p audi tū verbi xp̄i. ad dr̄iam scie. artis. sapie et intellectus. Fides p obiectu. q̄q̄ dr̄ ipsa p̄positio credita. vel aggregatio multoz credibiliū seu veritatū catholicarū vt dic. Hec ē fides catholica ꝛc. Q̄q̄ dr̄ ipsa res significata p p̄positionē credita seu catholicam. Et ita nulla res est quin possit cadere sub fide. Q̄q̄ dr̄ ipa rō credēdi. et hec vna est oīm credibiliū. s. auctas p̄me veritatis reuelātis q̄ nūc videt in enigmate. Et sub hac rōne dr̄ fides argumentū nō apparentiū. secus erit dum videbimus facie ad faciem. Veritas imptinēs ad fidē est que nec sequit̄ nec repugnat ad catholicas veritates. Veritas sapiēs ad fidē ē veritas cōtinens aliq̄d vel aliqua q̄ sunt p̄tie de fide. cū aliquo vel aliquibus adiunctis q̄ nō p̄tinēt ad fidē seu catholicā veritatē. Et opposita falsitas dr̄ sapiens heresim. si tq̄ q̄ adiunctū est sit tale q̄ nō possit vel debeat rōnabiliter negari q̄ uis nō sit de fide. Finit

Determinatio in cō

cilio Constantien. Ecclesia vel generale cōciliū dū dictat aliq̄ regitiua ecclesiā cōcernētia. Papa nō est sic supra iura positiua q̄ possit sic p libito disponere dissolue re talia dictata p ecclesiā. eo mō et intentōe q̄bus dictata conclusaq̄ sunt. Ecclesia vel generale cōciliū q̄ uis nō possit tollere plenitudinē ptātis papalis. a xp̄o supnāliter et misericorditer collate. pōt tn̄ vsum ei⁹ limitare sub certis regulis ac legib⁹ in edificationē ecclesie. Et in hoc est totius ecclesiastice reformatōis stabile fundamentū.

Incipit tractat⁹ magistri Johānis de Gerson. de ptestatōne circa materiā fidei contra hereses diuersas.

Prologus

Protestatio/seu reuocatio generalis aut conditionalis/q̄ q̄ri nonunq̄ assumi tanq̄ velamē iniq̄tatis/et ad excusandas excusatōes in peccatis/p̄sertim ab hereticis: p̄ponimus declarare sub aliquibus cōsideratōibus. q̄d ptestatio generalis. q̄d cōditionalis reuocatio iuuant vel importāt maxime dū in hoc sacro Constañ. cōcilio sentimus q̄ heresis vt cancer serpūt. et sub hmōi ptestatōibus delitescere querūt/iūctis p̄telatōibus q̄ sub terminis iuris positiui velut in causis p̄phanis sedulo p̄curanē. vt nō p̄tinus in lucē p̄deat veritatis catholice spēs atq̄ decus. Finit p̄miū.

Consideratio i

Protestatio circa materiaz fidei/de qua sola nunc intēdimus/est queda p̄fessio seu cōfessio facta exterius. ad oñendendū quid de fide ptestās sentiat interius. iuxta illud ap̄li ad Rom̄. x. Corde creditur ad iusticiam. ore aūt cōfessio fit ad salutē. Et sic ad salutē vt dixerit xp̄s Luc. ix. Qui me erubuerit et sermones meos. et filius hois/hunc erubescet coram angelis dei. Quo p̄tra Matheo teste

dicebat Matb. x. Qui me cōfessus fuerit coꝝ hoīb⁹ ꝓfitebor⁊ ego eū coꝝ patre meo. Ex qbus elicit q sicut credere cadit sub ꝑcepto. sic cadit fidē exteri⁹ ꝓfiteri. sp qdē. sz nō ad sp. cū sit affirmatiuū ꝑceptū. Obligat aūt semp⁊ ad sp/dū ex omissione cōfessionis libera/dispēdiū fidei/vel salutis detrimētū ꝓbabiliē imineret. vt coꝝ tyrānis coꝝ hereticis. coꝝ iudicib⁹. coꝝ pplis. fides ē diuersimode palā ꝓfitēda. defendenda. testificāda. ⁊ ex officio ꝓdicēda. Hoteē Aug⁹. sup illud apli. optet hereses ee. j. ad Cor. ij. Et recitaē. xxiij. q. vlt. c. finali. facit ꝓ hoc dicta scripture Job. x. ij. Petri iij. Malach. ij. Ezech. xiij. ⁊ xxxiij. ⁊ alibi sine numero.

Consideratio 2

Protestatio gīalis vel spālis de ipsa fide nō infert q ꝓtestans errauerit/sitr nec reuocatio cōditionalis. Hoc ē itaq pspicuū. qm̄ hō q̄tūcūq fidelis dicere pt. ꝓtestor q nihil intēdo dicere nec puto diuisse ꝑ fidē. ⁊ si oppositū ꝓtingeret vel ꝓtigisset. illud ex nūc reuoco/vel retracto. Sic ꝑueniūt doctores catholici qm̄ dixisse. imo ⁊ q̄tidianus mos apud exercitātes se ī actib⁹ theologie scholasticas sic se bz/in qbus freq̄nter nullus ē aut fuit de errore notat⁹ q sic ꝓtestat aut reuocat. Nihilomin⁹ aduertēdū ē q refert ꝓtestari vel ꝓditionaliter reuocare/circa ea q̄ clarissime⁊ explicite sūt de fide. sicut q deus ē ops. q ꝓxim⁹ ē diligēdus. Aliē vo circa ea q̄ disputabilitatē vel difficultatē hnt aliquā. In pmo siqdē casu. fas ē dicē cū apl'o ad Gal. ij. Si qs vobis aliud euangelizauerit etiā angelus d̄ celo anathema sit. Quo circa reuniūt irridēdi qñq/imo⁊ corripiēdi nōnulli q̄ ꝓclusiones theologicas posituri/dicūt ꝓtestor q nihil volo vel intēdo asserere sz tm̄ disputatiue loq. Deinde ponūt talez aliquā ꝓclusionē. Deus ē ops. d̄s ē trin⁹ et vnus. q̄ sic q̄ ꝓclusiones tales nō ī certissima credulitate. sz sb ꝓbabilitate tradi possint. deniq sic ē iudicādū de oīb⁹ ad q̄ pfitens fidē suaz/obligaē explicite credere/vel ex officio vel ex eruditōe/vl ex diuina reuelatōe vel ex aliq̄ tali mō. Illoq̄n sicut dubius ī fide infidelis ē. sic⁊ dubie pfitēs certam fidē. Neq tm̄ negādū est quin ꝓtestatō seu submissio reuerētialis/fieri possit ꝑ reuelationē certus erat cum petro⁊ aliis apl'is. qbus tm̄ oppositus si fieri potuisset/ dicentibus nequaq̄ credidisset.

Consideratio 3

Protestatio generalis d̄ fide stat cū errore pticulari circa eā. ⁊ sitr ꝓditionalis reuocatio. Videm⁹ hoc vtdem⁹ in ipsis hereticis q errāt vtq pticulariter ꝑ fidē circa ea q̄ tenēt explicita fide tenere/exteri⁹ pfiteri. q̄q nihilominus vt ita est/ꝓtestor q ee volo bonus catholicus. ⁊ si sarē aliq̄d esse ꝑ fidē. illud statim vellē revocare. sic Arrius sic sabellius. si hereticā nūi tpis plerūq̄ dixerunt q̄s tm̄ dānato ingressione hanc rō talis. q⁹ stat q aliquis credat aliq̄d in generali. vt q fides catholica sit vera ē/⁊ ꝑ hac mori vellet. q nihilominus in spāli credit de aliq̄ veritate catholica q nō sit d̄ fide/errās pticulariter circa illā. Sile dicit Arist. q ꝓtingit aliq̄d scire in generali/⁊ illud vel nescire. vel de illo dubitare in pticulari. Exemplū ē de ista. Dis mula ē sterilis. hoc aīal nō est sterile vemonstrata mula quā aliq̄s putat eē ꝓgnantē ob tumorem ventrē. ⁊ nescit vel nō aduertit eā esse mulā. ⁊ ita sicut in hoc casu iste nesciens errat. sicz alij de quibus loquimur dicimus nesciēter hereticā ꝓut infra docebimus.

Consideratio 4

Protestatio generalis de fide. non sufficit ad purgationē errantis pertinaciter. sic nec ꝓditionalis ꝓtestatio. Sequit̄ h⁹ ex p̄cedēti. Cui⁹ etiā rō talis ē. q⁹ debēt errās pticulariē et explicite circa ea q̄ sunt fidei q̄rere cauta solicitudine veritatē fidei. ⁊ obedire q̄site/ac sufficiēt edocte. tā credēdo interius/q̄ exteri⁹ ꝓfitendo aliq̄n oīdit se nō paratū corrigi. Dīdit q̄z se non credere sacre scripture catholice/ dū nō credit eis q̄ sufficiēt ꝓtinent mōstrate in eadē scīptura/formaliē/vel ī ꝓtia eiusdē ti seu certa. qm̄ si nō corrigit ꝑ hāc regulaz scīpture/nihil reliquū ē p qđ ad viā veritat reducat̄ seclusō miraculo. Deniq talis ꝓ

ans seu cōditionaliter reuocans/dū facit vel dicit oppositū sue ꝓtestatōis ac reuocatōis ꝙz ipm nō inde iustificari. sz magis iustificī. cū sit ipse sibimet ꝛrius. Rursus tal' alios ꝙ hmōi ꝓtestatōes ꝛ reuocatōes ab errore nō reuocat. neqz scādalū datū tollit. neqz captiuat intellectū sub deo i obsequiū fidei. Stat ei talis ꝓtestatio cū infidelitate ⁊ scādalo. cū tumore ⁊ arrogātia. Propterea statutū inuenit i sacris canonib⁹. q erres dū correcti recipiebant/dabāt libellū de errore. Recte qdē sicut ⁊ i foro pniali nō sufficit sub cōditōe facta cōfessio. dū aliqs scit vel scire dz absolute q peccauit. secus vbi nō habet certitudo. sz scrupulus aliqs timidus/ ⁊ vacillās/nescīs si hoc fecit. vel malo mō fecit. quēadmodū arca cogitatō nes carnis qs incōtinēs sensit. trepidat/ vt confessio ⁊ salua veritate doctrina Greg. Bo nāruz mētiū ē inqt agnscere culpā vbi culpa nō ē. hoc ē pniam qsi ꝓculpa recipe qsi re us eēt. Sz opponit ꝙ ꝓsideratōz de nescīēter heretico. q mētiret. ꝙ ꝓscīam/si reuocare. ex q supponit q ptinar ē. sec⁹ vbi qs error nō iputabilit. qz ptūc nō tenet ꝓscīam dimittere sz bñ postmodū dū mouet legitime. Facit ꝙ ꝓsideratōe calixtus sicut habet ex. de pe. ⁊ re. c. j. Manifesta pctā nō sē occulta correctōe purgāda nec sub ꝓditōe.

Consideratio 4

Protestatio generalis ⁊ cōditional' reuocatio veracit facte/sufficiūt ad excusationē aut purgationē/dū ꝓtestās ⁊ cōditionaliter reuocās errāt circa ea q nō tenent explicite credere vel absolute cōfiteri. Declarat hoc i illis /q promptū hnt animū/statī obediēt veritati cognite. vt si theologꝰ aliqs vel nō theologus erraret circa vnā ꝓpositionē in biblia positā. Exēplica gfa q samuel vnxit i regē ipm saul vel q dauid fuit pastor ouiū. nō iō diceret statiz hereticus. qz forte nūq vidit vl' audiuit tm illis scripture. sz postq oīdit in textu sic et cōditionalis reuocatio saluāt eū/ne ptinax sit vel fuisse ꝓdēnet. ꝓsertim dū de ignātia sua pōt afferre sufficiēs documentū/aliq ꝺn forte iudicaret apud hoīes pnax fuisse. apud deū vo maneret innoxius. Propterea positū ē in ꝓsideratōe hoc aduerbiū veracit ꝙ qō excludunt. q nō ex alio sz facte et inaniter ꝓtestant dissidentes in semetipsis corde. voce. ⁊ ope.

Consideratio 6

Protestatio generalis de fide. q dicūt aliq sufficit mihi fides ecīe/sufficit q saluer in fide pentū /sufficit mihi dicē. Credo i deū/nō saluat sp hmōi ꝓtestātes etiaz si nō errāt. Deducit hoc qz nō sufficit sola fides gīalis ⁊ iplicita sed explicita reqrit apud istos qdē minus/apud alios amplī⁹. Vñ symbolū gīale apud oēs capaces rōnis ē illud /qd posuit apl's ad Heb. xj. Credere ei oportet accedentē ad deū. qz est ⁊ inqrētibus se remuneratoꝛ sit. Porro apud xpianos qbus facta ē aptioꝛ reuelatio de credēdis/nō sufficit hꝰ symbolū/sz debet explicite credere symbolum apl'oꝝ/ ⁊ illud addiscere ptin⁹ vt veniunt ad annos discretōis. sicut ab initio dū baptizabant adulti fiebāt ꝓpus cathecumini ꝓfitētes explicite fidē suā quēadmodū ꝓpuulis patrini nūc rndent. Deinde sūt mlta de fide p vniuersos pene xpianos ꝓmlgata in ꝓdicatiōib⁹ in picturis/in muntuis relatōnib⁹ seu collatōib⁹/in obseruatōnib⁹ q autenticis celebritatū sctoꝝ. ⁊ ita de reliqs. Hec aūt talia q publice fiūt nō est licitū sicut dicit canon ignorare. Nō ei excusarēt laici/si nō crederēt infernū eē. si nō bonos angelos si nō malos. si nō sctōs ⁊ sctās. si nō ꝓter ea dese ꝓcepta legis/iuxt planū ⁊ textualē eoꝝ intellectū vt qō nō ē idolatrandū. q nō piurādū. q nō occidēdū. q non furandū. q nō mechādū. ⁊ ita de reliqs ꝓmis impssionib⁹. legib⁹. ac inscriptōib⁹ nature/qs nemo capax rōnis marie postq sibi tradite sūt ꝓ doctrinā pmittit ignorare. Amplius vo sē alij qs vltra simplices et cōe vulgus hoim/necesse ē hīe fidē explicitā de pmis/multiplicā ⁊ spāliē qdmplici rōne. Primo ꝓpter officiū pastorale super alios vt pascāt eos i fide ⁊ doctria ⁊ ab hereticoꝝ argutijs sapiēter defendant. Cōstat eīn q aliq sunt in ecclesia ad hoc obligati.

ex officio. aliqñ nō esset sufficiēter instituta
Isti aūt sūt plati/inxta q ꝓfitēē vtrūqz se
testiñ scire/qō ⁊ aplus seniꝰ explicuit/dū ti
motheū ⁊ tytū charissimos discipulos in-
strueret ⁊ alios Acē. xx. dicēs. Attēdite vo
bis ⁊ vniuerso gregi/in q̄ posuit vos spūs
sanctus epos regere eccliā dei ⁊c. ¶ Bein-
de scdo sūt doctores/i sacris lris pfessores
q̄s ignorātia nō ꝑt excusare/q̄n sciāt explic-
āte pl'imas veritates ꝓtentas in biblia/ et
alias ex eis deductas. Alioqn doctoris no
men ⁊ gradū pānabiliē ⁊ iexcusabiliē vsur
parēt. Proinde sūt alij de statu etiā laicali/
q̄s optet multa scire de legibꝰ diuinis ꝑce-
ptorū moraliū/dearticulatim et explicāte/
ꝓpter susceptū ab eis officiū. vt q⁹ rectores
pplorū. q⁹ iudices eor. q⁹ ꝓsiliarij vel assef
sores sūt eorundē rector ⁊ iudiciū/in cau-
sis varijs/criminalibus atqz ciuilibus. qō
aīaduertēs salomon petiuit a dño cor do-
cile/⁊ intelligens ad faciendū iusticiā. ⁊ ad
faciendū iudiciū. Est itaqz regula q̄ nullꝰ
ea q̄ sunt officij sui ꝓmittit ignorare/q̄ re-
gula respicit nedū platos maiores/aut ꝑn
cipes supiores. sed minores et inferiores/
in vtroqz statu clericali vt sunt curati ⁊ cō-
fessores in foro pnie. ⁊ in statu laicali vt ꝑ-
positi vel baliui. Postremo cōsurgit q̄rto
generalis obligatio ad credulitatē aliq̄rū
explicitā. nō ex solo gradu hierarchico/sed
ex alijs donis gratuitis. vt sunt vinacitas
ingenij nālis. vt iudiciū solers. vt vis gno
mica vel eꝑyeikes vt ꝑticularis eruditio/
vt vehemēs applicatio ad scꝑturas sacras
canonicas vel ciuiles. Hic cñ veritatē hz
illud Grego. Tantū ab vnoq̄z dñs exigit
quantū dedit. Quo fit vt ꝑspicua sit ꝓside
ratio/q̄ dicta est aduersus reprobū nōnul-
lorū desidiā vel taciturnitatē. q̄ dum fides
ꝓfitēda venit explicare/se in implicita late-
re tutos putāt. aut q̄ talentū multiplicādo
ni nālis vel gratuiti. qō multiplicandū su-
scepant a dño spūalibus incrementis/de fo-
diunt in terrā supinacue vel noxie curiosi-
tatis tpalis. sibi blandiētes q̄ in fide nō er
rant. quippe de ea nihil scīūt. curāt vel in-
terrogāt. Notet ꝓ ꝓsideratōe scūs Tho.
scda scē. q. ij. art. vj. Explicatio inq̄t fidei
ad inferiores hoīes. optet q̄ veniat ꝑ ma-
iores. qō ꝓbat auctē Dyonisij/ꝓcludens
q̄ oportet eos pleniorē hīe noticiā de eis
dendis ⁊ magis explicite credere.

Consideratio 7

Protestatio generalis seu ꝓdiō
nalis reuocatio q̄ dī ab aliqui-
bus/ꝑtinaciter errātibꝰ. Si hec
veritas mihi nota erēt/sciās ds q̄
libēter eā corde crederē ad iusticiā/⁊ore cō
fiterer ad salutē. nō excusat tales apud deū
vel hoīes. Fundat hoc sup illud euāgelij.
Ecce venit hora ⁊ nūc est vt ois q̄ vos int
ficiat arbitretꝰ se obsequiū prestare deo. Sic
apl's ꝑus errās in xpianorū ꝓfectōe indi
cabat de seipso. Sic ad iudeos loquēs dic
cit: ⁊ nūc scio fratres q̄ hec ꝑ ignorantiā fe
cistis/q̄s tñ nō excusabat de necessitate. vnū
alibi dicit. Ignorās ignorabit. Erat quip
pe iuris ignorātia affectata crassa ⁊ supina
Sic heretici dū se morti tradūt ꝓ defensi
dis erroꝝ suis/arbitrantē se catholicos ⁊
mereri. hūt quippe zelū ꝑut dat aliquis
testimoniū Paulus. sed nō ꝑm sciam. sire
nō ꝑm sciam ⁊ Mirū q⁹ scie dei (que est
scriptura sacra) suā sophisticā sciam sic pre
ponūt/q̄ eidē nolūt cē subiecti. Quis aliē
sint sibimet cōscij/nō tñ in hoc iusticiant/
q⁹ mentē iniquitas sibi.

Consideratio 8

Protestatio generalis/seu ꝓdiō
nalis reuocatio/ q̄nqz sufficiunt
excusare ꝓtestationē apud forū
exteri⁹/quē nō excusat in intimo
ri foro ds/⁊ ecōtra. Cōsurgit hec varietas.
q̄m aliē iudicat ds/aliē hō. ds inspicit cor
da ⁊ scit qd intus agat. ꝓformiē ad ꝓfessi-
onē seu reuocatōz aut difformiē ad eam.
Huānū vo iudiciū id spectat q̄ foris ē. ⁊
vñ certificari ꝑt ꝑ signa testes/voces ꝓpo
Quo fit vt vere credēs intrinsecus ⁊ explicite
q̄nqz nō possit hoc oñdere ꝓfessus ⁊ signa
aliq̄n aūt fit ecōtra. vt q̄ veraciē ē hereticꝰ
corde/ille hūano testimonio ꝑ allegationē
ignorātie vel aliē catholicꝰ censeat ⁊ absol
nat. Qualr aūt debeat aliq̄s ꝓbare q̄nō
fuit ptinax ꝑ allegationē ignorantie vel simi
plicitatis. hoc magis iuxtꝰ positiuis circu
tū ē q̄bus inē cetera dī q̄ allegās ignorā
am ꝓbare oz illā. Tradūt sūt q̄bus argu

mentis tribus ⁊ iudicijs ꝑñt⁊ debent iu
dices ecclesiastici ptinacia cõuincere ꝑñtez
vel ꝑterita in errante.

Consideratio 9

Protestatio spālis ō fide/sicut ⁊ ab
soluta revocatio de errore reḡrunt
ad iustificationē illius q̄ ꝓticularē
errorē absolute tenuit in verbis ⁊ in factis
q̄ si legitime monitus facere renuit ipse p
tinax censendus est. Ostendit ꝓma ps ta
li rōne. Nulla ꝓtestatio seu revocatio que
cōis est oibus catholicis/sufficit ad iustifi
cationē errātis in fide ꝓticulariter ⁊ explici
te dū hoc sāt aut scire dz/qñ non est idē in
dicū de catholico ⁊ errāte/sicut nec innocē
te atq; peccatore respectu cōfessionis scrā
lis. Constat aūt ꝓtestationē generalē cuz
revocatōe ꝓditionali ab oibus catholicis
sine mēdatio/sine diffamatōne fieri posse;
Requirit igit̄ ꝑ errātibus spāliōr revoca
tio. Altera ps manifesta est/qr talis nō oñ
dit se q̄rere cauta solicitudine veritatez/sed
forte quadā dissimulatōe palliata velami
ne revocatōis hmōi cōditionalis q̄ ad ve
ritatē nō est nisi quedā ꝓtestatio fidei gene
ralis/⁊ nō ꝓpue revocatio/qr cōditionalis
nihil ponit. ffacit ꝑ hoc qđ dictū est supe
rius cōsideratōe. iij. circa finē.

Consideratio 10

Protestatio catholica de fide/cū re
uocatōe ꝓticulari ⁊ absoluta de er
rore/licet iustificet errātē q̄ mō nō
habēdus ptinax aut hereticus nō absol
uit tñ q̄n talis extiterit. Presuppositā no
tōietate ꝓme partis in vtroq; foro dei et
hoīs/qr talis corrigit̄ ⁊ obedit veritati/ne
q; tenet plus errorē quē deserit ꝑ absolutā
revocationē/deducit̄ altera ps. Constat ita
q; hoc solo ꝓuari deū facere. s. p̄teritū non
fuisse/vt notat Hiero. ⁊ Salomon. Quis
quis igit̄ fuerit de ꝑterito sic adherēs erroi
suo cui⁹ oppositū tenebat explicita fide te
nere aliq; modo ꝓtacto/qđ ꝓsitebat in il
lo errore monit⁹ etiā legitime vel ecdoctus
ꝑ scripturā sacrā/ꝑ rōnē euidentē aut aliter
nec̄ hereticās ſz hereticus. Ꝓterea q̄ tūli
bet emendet nūc pōt declarari fuisse talis
atz hereticor penis subijci. sub ꝑpetua car
cerali custodia/vel aliter/sublatis sibi qui
buslibet dignitatis officij vel honoris insi
gnib⁹. Solet tñ apud ecclesiā/miscdia sup
exaltare iudiciū ꝑsertim hūilitate revocan
tis errorē spōte palā ⁊ absolute prospecta.
Q; si dixerit ꝓtestās hmōi/ecce patus
fui semp audire ecclesiā. audire determina
tionē sedis aplice vel sacri cōcilij/q̄liter ac
cusor nūc ō ptinacia circa doctrinā aliquā
prius q̄ fuerit hoc mō declarata. diffinita.
⁊ iudicata. Quid eñ mihi de inferioribus
iudicabus. qđ de doctorib⁹ ⁊ errorū diffini
torib⁹/q̄bus obedire neq̄q̄ astringor. vt q̄
subiect⁹ ei nō sum. ſz plātus vt ipsi. doctor
vt ipsi. Sic blandit̄ ptinax arrogātia sibi/
ac se fallit ⁊ alludit/tanq̄ vicz nihil explici
te credendū sit nisi papa ꝓus. nisi cardina
lis illud sub ꝑcisa verboz forma sm̄aliter dā
nauerint. Est itaq; lōge aliter iuxta deducti
onē illoz q̄ ꝓbant nullā inueniri posse no
uam heresim. qr quecūq; det/illa ꝓus erat
scripture sacre ꝛria ab ipsaq; dānata. sicut
mō/dicēte Aug. si qđ noxiū est hic. s. in scri
ptura sacra dānat. ffatemur nihilominus
posse fieri declaratōz nouā. cā doctrinal⁹ q̄
iudicialit̄ de aliq; heresi/q̄ scripture sacre re
pugnās est. q̄ declaratio ⁊ si fieri habeat ꝓ
apalioni ac supioni anexte generali⁹ obligan
te ꝑ sedē aplicā ⁊ sacrū ꝓ aliū. ffit nihilomi
nus q̄dcie legitima declaratio talis/ꝑ doc
tores ⁊ expositores sacre scripture ac ꝑ ꝓla
tos inferiores. q̄s optet explicite multa sci
re ad instructionē ppli sui. Hec aūt declara
tio ⁊ si nō obligetvt ꝓcise talis ē/alienos
obligat tñ vt ꝓuincat̄ eē facta cōformit̄ ad
sacrā scripturā/q̄ est añcedens q̄ cōcesso/si
ꝓtia negari rōnabiliter neq̄t ꝓcedēda est
ꝓnter explicita cōclusio/q̄ declarat ⁊ inferē
qñ ex veris non sequit̄ nisi verū. Itaq; si
q̄s diceret. q̄ xp̄s nō habuit nerues. aut q̄
oīs puer nō baptisatus pōt licenter occidi
aut q̄ ꝑ bono cōi licitū est falsum dicere.
Talis pseuerās post declarationē sufficā
tem sibi factā nō excusaret a ptinacia q̄ tū
cunq; clamaret. peto iudiciū ecclesie vel sa
cri concilij huic me submitto. hanc audio.
Pōt equidē tali dici/qđ actū ē ne agas qđ
tā diffinitū est diffinitēq̄ nō expectes. diffi-

nitū inq̄ ꝛ si nō in eadē verborū forma. tñ in effectu ꝛ in fiā. vñ f. t vt aliqs vno tēpe teneat aliq̄d explicite credere/ad qđ ꝑtus fides implicata sat̄. erat ꝑm Tho scđa scđe q. ij. vbi loq̄ d credēdis ꝑ plicite vl explicite

Consideratio II

Protestatio spālis de fide/vel absoluta reuocatio spālis de errore. nō debet fieri necessario dum qs errat nesciēter in fide. Constat itaq̄ q nullus mētiri tenet. hic aūt nescit errās si se diceret errare. mētiret stāte tali ꝓscia. Talis ꝓterea penas hereticoꝝ vl infamiā/etiaz postea q̄ deprehendit erasse et absolute reuocat nō incurrit. ꝓbatur hꝰ in Aug. qui multa ꝑtus nesciēter errata/ postmodū absolute correxit sub noīe retractatōis/vel aliq̄ tali mō loquēdi/q reuocationē denotabat/vtendo talibus verbis temere dictū ē minus cōsiderate dictū est. hꝰ improbo hoc nō approbo. hꝰ mihi nō placet. Notet ad hoc idē Aug. ad vincentiū xxiiij. q. vlti. c. ſi. et Celasius ibidē. q. ij. c. negat. Elicit ꝓ ñter ex istis dīa multiplex inter sciēter. ꝛ nesciēter errātes. ꝛ inter sciēter ꝛ nesciēter hereticos. Et hoc q̄ ad tria que sunt crimen/modus ꝛ pena/iuxta qđ notet dictum Aug. xxiiij. q. iij. c. dicit apl's vbi ait. Qui sniam suam q̄s falsam aut ꝑuersam/nulla ꝑtinacis animositate defendunt. p̄sertim quam non audacia sue ꝑsumptionis ceperunt. sed a seductis atq̄ in errore lapsis parētibus acceperunt/ querunt aūt cauta solicitudine veritatem. corrigi parati cum inuenerint nequaq̄ sūt inter hereticos reputandi. Unde colligitur q quadruplex est modus errādi circa fidem. Uno mō credēdo q fides catholica sit falsa. aut scriptura sacra. ꝛ sic errās dr sciēter hereticus/qr non est paratus corrigi/cum neget regulam p quam habet dirigi seu reuocari. Potest alio mō quis errare/credendo generalr q fides catholica sit vera. sed estimāt aliquā esse fidē catholicā/ que in veritate nō est catholica/sicut arriani recipientes scripturā sacram. sed ad sensum quersum/ qui sectam suam solam putabant esse catholicam/hi sunt nesciēter hereticī. Erant aūt p̄cedentes in vtroq̄ mō cōtra fidem quam explicite credere. Tunc alij circa fidem errātes in his q̄ non tenent protunc explicite credere ꝛ hoc dupliciter. Uno modo ꝑtinaciter. qr non parati sunt corrigi sed ꝓpter superbiam sua. aut aliter ꝑtuum defendūt errorē. Altero mō dū parati sunt corrigi ꝑtinus agnita veritate. qr nō ꝑtinaci animositate defendunt errorē sed ex sola simplicitate vel ignorantia sunt in errore. Ceterum inter hos quattuor modos p̄mi magis peccāt q̄ scōi. ꝛ scōi q̄ tertij. Modus errādi sūr diuersus est. qm in duobus p̄mis error inuenit quem tenentur explicite discredere ꝛ diffiteri. tertio vo ꝑtinaciter errāt in illo cuius oppositū ꝑtunc non tenent explicita fide tenere sed implicita. sed qr renuūt corrigi dicunt hereticī. Qualiter vo deprehendat aut cognoscatur talis ꝑtinacia. declarat summarie in alijs duodecim cōsiderationibus q̄ ad hanc vnam reducunt hic ab Aug. positis. q̄ tales nō querunt cauta solicitudine veritatē. sed eius declarationi resistunt/omnitate. sed eius declarationi resistunt/omnino vel cōmisse. varijs modis/per se vel alios/verbis aut factis/iudicialiter aut extraiudicialiter/terroribus aut muneribus minis aut blāditijs/ ꝓpter depravationes affectus cā alicuius cōmodi tpalis assequi vel incōmodi deuitandi. circa diuinas delicias vel honores. Habemus in his triplr errātibus diuersitatē in crimine et mō. pena sūr diuersa est q̄ ad aliq̄. Habilominus tercij puniēt sicut duo p̄mi/si dicialiter reuocati se corrigere/si errorē absolute reuocare si veritatē oppositam ꝑfitenolurint. qr relinq̄nt curie seculari. aut si se correxerint pne salutari. Et vo q̄rit q nō iungūt errori suo ꝑtinaciā nunc vel antea q̄is sint compiēdi q reuocationē plenis ipsi tñ neq̄q̄ sunt penis hereticorū plectēdi/nec infamia notādi. sicut apud scholasticos theologos in p̄clara vniuersitate pisien. reḡnter obseruat. q̄s ꝓtestatio simplis ꝛ cōditionalis reuocatio iungit/ ad hoc ne de ꝑtinacia notarent iuncta hūilitate q̄ ꝑtinus reuocāt errorē nedū ꝓditionaliter sed absolute/q̄ reuocatio sufficit magis ad purgationē nec ab actib⁹ studij legitimis exercendis vel cōsequendis reuocātes obij inde repelluntr.

Consideratio 12

Protestatio generalis/aut cōditionalis reuocatō/nō obstat q̄n sic ꝓtestās aut reuocās dici possit suspect⁹ de heresi .qñq; leuiē. qñq; vehemēt.aliqñ violenter. ꝑ patebit hec cōsideratō ꝑ ꝑcedētes. si docuerim⁹ q̄s ē dicēd⁹ de here.t vl leuiē vl vehemēt vl violenter suspect⁹. Et b⁹ al's lationi sermone declarandum⁹ nūc sūmatim repetaē. ¶ Itaq; suspitio leuis ꝓuenit ex signis exterioꝝ⁹ operū vel verboꝝ. ex q̄b⁹ cognitis accipiē cōiectura q̄ ꝑ cludi pōt nō q̄dē frequenē. sz raro seu ꝓtingenē vt in pauciorib⁹ q̄ talia agēs vel dicēs ē hereticꝰ. Itaq; ꝑuitia leuis est .t topica. sicut arguerem⁹. ꝑ petrus nō venit ad ecclesiā in solēnitate natiuitatis beate Marie virginis. ergo nō bñ sentit de ea vel sic. petrus assumit nomen dei frequenter in uanū. deierās .t negās eū. ergo nō bñ credit de eo. ¶ Porro vehemēs suspitio ꝓ uenit ex signis exterioꝝ⁹ operū vel ꝟboꝝ ex q̄bus cognitis accipiē argumentū ꝑ cludens frequenter .t vt in plūbus. q̄ talia agēs vel dicens est hereticus vt si q̄s neget explicite palā .t publice ea q̄ debet ex officio scire plus q̄ alij q̄ quis possit in reuerentare negatio talis ex ignorantia ꝓuenire. vel amicitie leuitate/nō ex heretica prauitate. ¶ Dicimus demū suspitionē esse violentā q̄ summū. ex q̄bus cognitis cōcludi solet efficaciter .t vt semꝰ q̄ talia agens vel dicēs est hereticus/quēadmodū si quis ꝑdicet publice q̄ xp̄us nō fuit verus deus. q̄ deus nō est diligēdus sup oīa/q̄ licitum est passim boēs occidere sicut bestias. q̄ imaginē sepulcrum machometi. vel si detrahat habitum iudeis appropriatum. nō quidem iocō facies hoc/sed serio. ¶ Constat nempe q̄ possibile est talia facientē vel agentē tenere ꝑaciter interius fidem catholicā. sicut de Salomone idolatrante .t de Marcellino idolis sacrificāte/dicit multi/q̄ nenter eorum fuit hereticus in mente. Nihilominꝰ ecclesia de exterioribus indicās non de occultis/arguet in talibus violentā ꝑsumptionē .t ꝑ eam feret iudiciū. Exēplo Salomonis de meretricibus .iij. Reg. iij. et hoc nisi talis violēter suspectus se legitime purgauerit. allegādo vel ignorantiā vl timorē vel fictionē. vel aliquid hmōi/paratū corrigi se demonstrās. ¶ Quo circa patz valere plurimū circa suspitiones hmōi assumēdas ꝑ argumēta cōsiderare cōsuetudines patriarū locorū tēporū. ꝓsonarū modos .t iudicia. Euenit quippe q̄ verbū vnū dabit suspitionē heresis in vno loco vel in vna ꝑsona. qđ in alio loco vel ꝓsona nihil reputabiē. Exemplum de negantibus .t despiciētibus deū quotidianis verbis in certis ꝓtibus qđ in alijs ꝓtibus multis horridū indicareē .t heresi ꝓximum.

¶ Has interim considerationes duodecim posuisse velut in transcursu sufficerit. xxix. mensis octobris anni. M. cccc. xv. in ciuitate Constañ. vbi sacrū agebaē generale cōciliū. ꝑstāte eo qui est deus bñdictus in secula Amen.

Finit.

Sequuntur duodecim cōsideratōes ꝑm totidē signa q̄bus solet aliquis de ꝑtinacia notari vel conuinci circa materiam heretice prauitatis. ꝓmittēdo qualis sit pertinacie diffinitio vel ratio.

Consideratio 1

Pertinacie ꝓpria ratio que errantem in fide seu hereticantez efficit hereticum. consistit in deprauatiōe volūtatis per superbiam. aut aliud officium. dum non vult errans cauta solicitudine querere veritatem aut dum perspecte monstratez/renuit assentire vel errorem dimittere. Dicitur enim pertinax. ꝑm Isido. quasi imprudenter tenax. qui persistit in illo scilicet quod deberet dimittere. Ceterum pertinacie signum exterius multiplex inuenitur. ¶ Cum quis sustinet excōmunicationez vltro. nec potest se sufficienter excusare. Et hoc sumitur ex iuris ꝑsumꝓtione. ¶ Alterum citatus ꝑ leui/sup fide etiā suspitiōe iudicialiter renuit ꝓparere/vel rñdere/ .t amplius si sit ꝑsumꝓtio vehemēs aut violēta .t hec sibi notetur .t iuris fictione. ¶ Alterum

est ptinacie signū/dum quis asserit z defendit errorē/cuius oppositā veritatē tenet explicita fide tenere. Tenet ingr vel ex publica obseruatōne vel ex cōi doctrina ecclesie/vel ex officio seu statu suo vel ex informatione sufficiēti/vel ex naturali iudicio rōnis/quēadmodū quilibz capax rōnis tenet explicite credere nedū articulos fidei si sit xpi anus/sed etiaz principia legis naturalis/q̄ sunt de primis impressionibus z inscriptiōibus indelibilibus/vt sunt p̄cepta decalogi recepta p̄m planū z vsitatū intellectū apud oēs vtētes rōe. Non de priuata in quacūq; lege. v Alterū ptinacie signū dū quis veritatē fidei nedū non querit cauta solicitudine/z declarationē eius impedit ne veniat ad lucē/maxime si consiliū fidei spāle vel generale ꝓpter hoc in se vel in suis impedit directe vel indirecte molestat atq; p̄sequat. vj Alterū ptinacie signū. dū qs veritatē ecclesie docētes seu determinātes odire se mōstrat/z p̄sequi verbis atq; factis etiā si dicat seu p̄testet se velle tenere qđ ecclesia tenet vel determinabit/z q̄ patus est stare iuri/qz si facta cōtradictāt hoc ē equitas simulata/q̄ duplex est iniquitas/solent etiā q̄tūlibet heretici taliter p̄testari/se catholicos ee qđ eos ab heresi nō excusat z̄c. vij Alterū ptinacie signū/dū quis negat veritatē quā prius docuit. vel cōfessus est nec ē ꝓbabile q̄ sit etiam oblitus/qm̄ p̄m iura primo dicto credi dz. viij Alterū ptinacie signū dū quis petit declarationem veritatis a pitis doctoribus seu iudicibus q̄ dū facta est nihilominus repudiat nulla penitus assignata rōne. ix Alterū ptinacie signū. dū quis potēs p̄monet sedentes suscitat bella in pplis z regnis/iō qz facta ē alicuius veritatis catholice declaratio vel erroris reprobatio z̄c. x Alterū ptinacie signū/dū quis iurat se malle mori q̄ cōtra honorē suū quicq̄ p̄mittere fieri vel errorē aliquē reuocare. ponit eñ obicē prime atq; veritati. xj Alterū ptinacie signū/dū qs fouet errantē z defendit iudicialr vel extra iudicialiter scies nihilominus aut scire debens hunc errare. xij Alterū ptinacie signū/dū quis nō resistit erroribus dū pōt z debet/dz inq̄ vel ex officio sicut iudex/vel ex fraternali caritate sicut vniuersi/qm̄ agentes z p̄sentientes p̄m aplm pari pena puniūt cōsentiūt aūt q̄ alios dum p̄nt (vt dicit ca non) ab errore nō reuocāt. Benigr ista latius declarat ockam. iij. p̄te. j. dialogorum p̄m q̄ signa potent applicatio ptic̄ulariter fieri z̄c.

Explicit. xij. cōsideratōnes p̄m totidē signa qbus solet alīqs ꝺ ptinacia notarivel cōuinci circa materiā heretice prauitatis p̄mittēdo qlis sit ptinacie diffinitio vel rō.

Incipit tractat⁹ magistri Johānis de Gerson, quō z an liceat in causis fidei a summo pontifice appellare/seu eius iudicū declinare.

Quēritr vtrum hec assertio sit catholica, tam iure diuino quam pro mulgato q̄ etiā humano quibus sacrorum canonum auctas innititr nulli fas est a supmo iudice vic̄ aplica sede seu romano pontifice ad xpi vicario in terris/appellare. aut illius iudicū in causis fidei/q̄ tanq̄ maiores ad ip̄m z sedē aplicā deferēde sunt declinare.

Arguitr q̄ sic auctē sanctissimi dñi mei tini pape quinti/in sua cōstitutōe ad perpetuā rei memoriā/facta z p̄mulgata in consistorio generali celebrato cōstan. vj. idus martij/pōtificatus sui anno primo. vbi refert hec assertio sicut dr et videt in canonum lr̄a manifeste fundari.

Arguitr in oppositū primo auctate determinatōis siue cōstitutōis generalis p alij constañ. q̄ determinatio multiplr facta est/z practicata. et spāliter in sessione publica celebrata die. vj. aprilis/anno. M. cccc. xv. q̄. sic habet inter cetera. Et primo declarat q̄ ipsa sancta synodus in spūsancto legitime congregata. generale cōciliū faciēs/z ecclesiā catholicā militantē repñtans/ptātem a xpo immediate habet. cui quilibet cuiuscūq; status vel dignitatis/etiā si papalis existat/obedire tenet in his q̄ ptinent ad fidē z extirpationē dicti scismatis/ac generalē reformationē ecclesie dei in capite z in membris. Item declarat q̄ quicūq; cuiuscunq; status vel dignitatis/etiā si papalis existat/qui mandatis. statutis. seu ordinatōibus aut p̄ceptis huius sancte synodi/et cuiuscūq; alterius

conalij generalis legitime congregati/sup
pmissis seu ad ea ptinētibus/factis vel fac
endis obedire cōtumaciter cō tempserit/ni
si resipuerit cōdigne pnie subijciat 7 debi-
te puniat. etiā ad alia iuris subsidia si op
bus ducētibus ad inconuenientia manifesta
cōtra ius diuinū pariter 7 humanū.

Sequeretur enī primo q papa nō subijcerē le-
gi diuine vel euangelice q̄ gene
aliter absq; oī exceptōe pmulgata ē a xp̄o
Dat. xviij. dū loquerē ad psonā petri/si-
cut tradit ecclesia/ 7 circūstantia textus sa-
tis indicat. Si peccauerit in te frater tuus
ē. Sequiē. dic ecclesie/q̄ si ecclesiā nō au-
dierit. sit tibi sicut ethnicus et publicanus
ē. Hoc aūt ꝓbs est erroneum manifeste
qm̄ papa est frater nr̄. alioquin nō deberet
dicere pater nr̄. si non simus fratres ipse et
nos. sed haberet dicere pr̄ meus/vel pr̄ mi
sed nec cardinales nec ep̄os fratres appel-
lare deberet. Beniq; cōstat q est primus
nr̄ 7 ex ꝓnti frater nō obstante q pr̄ sit. Est
insup papa peccabilis. qm̄ circūdatus ē in
firmitate. sicut notaē ad Heb. v.

Sequeret scdo q paulus egisset cō
tra ius diuinū 7 humanū/dū resti
tit petro in faciē. hoc est publice et
ij. Ad ecclesie cōgregatōne. sicut hr̄ ad Gal.
ij. Ad cui resistena nō fuit minor ꝓuoca
tio pauli contra petrū/q̄ fuisset appellatio
ad ecclesiā. imo fuit equivaleter appellatō
Dñ 7 si petrus desistere noluisset. fuisset ab
ecclesia ꝺdenādus. Constat aūt q petrus
erat summus pōtifex. 7 ꝑm doctores cōfir
matus in fide 7 gr̄a post penthecostē. Pro
pteres dicūt q petrus non errabat in fide/
nec hereticabat. sed mīmō nimis dissimu
lanter se habebat circa obseruationē lega
liū. dicebat iō paulus q nō recte ambula-
bat ad veritatē euāgelij/ 7 q reꝓbensibilis
erat. Ex qbus palā elicit q summus pōti
fex qui succedit petro in aplatu/reꝓbendi
pōt publice ꝑ doctorē theologū. qui in of-
ficio ꝓdicatōis succedit paulo. etiā vbi nō
hereticaret vel erraret in fide. Et hoc silr̄ eli
cit generalius 7 incōuincibilius/ex aucte
pme allegata. Si peccauerit in te frater
tuus. quēadmodū pluries in sacro Con-
stan. cōcilio latissime deductū est in serm
nibus publicis 7 multiplicabus scripturis
nr̄ōrū copie sunt apud multos.

Sequeret tercio/ q papa qui est
membr̄ corpis ecclesie sicut hoies
alij si scandalisaret totum corpus
ipse nō esset rescindēdus vt totū corpus sa
nū fieret. cōtra doctrinā xp̄i euāgelicā/fun
datā in similitudine iuris naturalis Ad ath.
xviij. cū glosis 7 determinatōibus doctor
in materia de scādalo/se fundantiū in hac
lege diuina 7 naturali.

Sequeret q̄rto/ q petrus summus
pōtifex nō debuisset cōpelli redde-
re rōnem ab aplis et fratribus qui
erant in iudea. qr̄ visitauerat cornelīū gen-
tilem. cuius tī. oppositū dī expresse Act. xj.
cū adisset petrus hierosolymaz. s. vbi erat
ecclesia/disceptabāt aduersus illū qui erāt
ex circūcisione dicentes. quare introisti ad
viros ꝓputiū hītes 7 māducasti cū illis?
et statim subiungit obedientie Petri rīsio.
dās in hoc successoribus suis formā debi-
te humilitatis. quā expressit eplē sue pme.
ca. iij. Parati inquit semp ad satisfactionē
o poscenti vos rōnem de ea q̄ in vobis est
fide 7 spe. Q; si in destructiōe fidei summ⁹
aliquis pōtifex volens supbire/nollet hoc
facere/constat q a fratribus eque posset ac-
cusari sicut 7 petrus.

Sequeret quinto q alicui iniuria-
to ꝑ papā sicut pōt euenire tam in
corpe q̄ in membris imo et in fama
circa ea q̄ fidei sunt. non pateret in casu da
bili aliqua defensio vel grauaminis subleu
uatio qō est cōtra ius naturale. cui ius di-
uinū nō repugnat. Patet tī cōsequentia.
dato casu tali vt̄ sili. Dic petr⁹ q̄ ꝓdicet co-
ram papa et multitudine ppli copiosa: q
xp̄s fuit verus ꝓpheta. iubeat tūc papa q
derudat in carcere. eo q ꝓdicat istā veritā
tem. Sentiat petrus q si appellet ad cōci-
liū generale submittēdo se eidē. q ppls ꝓ
teget eū nec scandalizabit in doctrina eius
sed manebit in recta fide/ q xp̄s fuent ver⁹
ꝓpha. si aūt non appellauerit. pplus repu
tabit q papa verū dicat 7 bñ faciat. 7 ita de
seret fidē cū ꝓdicatore suo. Queriē in casu.
si petrus dicere poterit conciliū appello?

qñ eadmodū paulus timēs a seditiosis oc
cidi. damauit cesarē appello. Hāc aūt ma
teriā latissime ⁊ studiosissime ꝓsecutus est
et fundauit ockam in dyalogo suo. cuius
solius auctī nō oportet immiti. q̄uis fuerit
egregius theologus. sed intendū est rō
nibus suis: ꝓ q̄to robur ⁊ auctem accipi
unt a sacra scriptura. cuius cōtemptus cū
ctis ꝓfessoribus: sepe duxit et ducet in er
rores.

¶ Equeret̄ sexto: q̄ in nullo casu pa
pa posset iudicari/ vel deponi p ge
nerale concilū: q̄tūcunq; crimino
sus esset vel scādalosus ecclesie. patz ꝓntia.
qm̄ ex opposito sequit̄ oppositū. Si enim
papa pōt iudicari vl̄ deponi p generale cō
cilū. ipse poterit denūciari p aliquē vel ali
q̄s coīā concilio pñti vel futuro. Qui si ve
lit grauamen inferre talibus denūciare vo
lentibus. nōne poterūt ipsi se ponere extra
man⁹ suas vl̄ ptātē: ne defacto grauet eos
et oppūmat iniuste. hoc aūt facere ē vere ⁊
equiualēter ab eodē appellare. Et hoc pra
cticatū ē in p alio pisano p vtrūq; collegio
rū duarū obediētiarū. s. gregorij ⁊ bñdicti
sic in suis obediētijs nūcupatorū. ¶ Hoc
etiā practicatū est p q̄sq; reges ⁊ pūncipes.
qui se subtraxerūt ab obedientia illorū q̄s
isti vel illi iudicabāt ee summos pōtifices
q̄ tm̄ subtractōes approbate sunt p sacrū cō
stan̄. cōcilū. quedā exp̄sse. quedā implicite
vel equiualenter.

¶ Equeretur septimo ⁊ magis ad
hoiem. q̄ cōcilū generale nō eēt
supra papam: vel iudex pape legiti
mus. cui⁹ oppositū determinauit ⁊ practi
cauit sacrū Constan̄. cōcilū. ¶ Non em̄
ꝓcessum est ad inchoandū depositionem
Johānis/ q̄usq; fuisset articulus iste decla
ratus. sicut apparet ex actis eiusdē concilij
qm̄ aliq; videbanē sup hoc hesitare. ¶ Cō
stat aūt q̄ ab oī hoie q̄ habet legitimū supi
orē iudicē siue sit venus hō/ siue vna cōitas
pōt si rōnabilis ⁊ vrgens immineat cā fie
ri appellatio ad eundē iudicē. ¶ Et si dica
tur ꝓut aliqui fingere volūt q̄ concilium
nō est supra papā. nisi qñ est hereticus seu
deui⁹ a fide/ in q̄ casu nō est mirū inquiūt
si cōcilū sit supra talē papā. qz desijt ee pa
pa ⁊ est inferior oī hoie. ⁊ ita pitunt etiam
euadere illā ienasibilē xp̄i legē. Si peccaue
rit in te frater tuus ⁊c. ¶ Hoc breuiter ad
pñs respondē. Primo q̄ iobes nō est accusa
tus vel cōuictus de heretica prauitate/ ⁊ tā
cōcilū vocauit ⁊ iudicauit ipm̄ tanq̄ suū
subditum. Qm̄ et in toto ꝓcessu vsq; post
sniam diffinitiuā sue depositōnis. reputa
tus est ab eodē cōcilio verus papa. ¶ Am
plius nō est verū/ q̄ papa eo facto q̄ cadit
in hereſim ꝑsertim latentez/ sit depositus a
papatu. sicut nec est verū de alijs epis qui
admodū ista materia declarata ē alibi lar
Reducēdo hāc opinionē ad multiplex in
cōueniēs/ sicut ad incertitudinē ecclesiastice
policie/ ⁊ suscepcōis sacrōrū. Et ad fauoro
bilitatē dānate doctrine Johānis wydeff
qui pūncipalr̄ innitebat tali fundamento
q̄ nullus existēs in pcō mortali erat papa
vel epūs nec cōsecrabat ⁊c. Et qui bñ pēde
rat cās reprobatōnis huius doctrine wy
cleff in hac pte. Ille vel siles cause cōdu
dunt q̄ pcūm hereſis licet reddat vnū pla
tum dignū depositōe iuncta ptinacia non
tm̄ reddit eum depositū eo facto. sed requi
nitur humana depositio. Sicut enim nulla
sanctitas q̄tūcūq; magna. cōstituit aliquē
in statu papali vel epali. nisi p electionem
humanā de lege cōi/ contra opinionē val
dentium. Ita nulla iniquitas remouet ali
quem ab epali gradu vel papali de cōi le
ge/ si non interueniat humana depositio.
¶ Amplius tercio quo ad hoc arguit̄. q̄
cōcilium sit iudex pape nō hereticā. immo
sancti assignādo casus multos in quibus
aliquis epūs verus papa potent̄ p multos
testes diffamari de heretica prauitate/ seu
fautoria hereſis. aut p vehemētes cōiectu
ras ex opibus ⁊ cōuersatiōe diffamabitur
apud multos et graues pp̄os q̄ nō recte
ambulat ad veritatē euāgelij/ aut q̄ lapsus
est in hereſim iam damnatā. aut q̄ nouaz
velit cōfingere. constat q̄ existēte generali
cōcilio vel ꝓxime futuro. poterit idē papa
iudicialiter cōpelli vt purget se. quēadmo
dū exēplificatū est de petro. q̄ si nollet hoc
facere. put facere noluit Marcellinus siue
accusatiōe sua de idolatria. Nōne cōcilū
posset ꝓnter ad depositōis siue sniam pro
dere. ⁊ si dicat̄ q̄ nō ex q̄ non est hereticus
Rñdetur q̄ apud iudicē ecclesie/ vbi alte

ta ea que facti sunt fallere pōt ꝛ falli. sil'e est iudiciū de his q̄ nō apparēt ꝛ q̄ non sunt. ¶ Et p hoc elidit manifeste fnuola mīsio dicentiū papā nō subijci correctioni fraterne aut iudiciali iusse a xp̄o vbi p̄ius. Si peccauerit ꝛc.

Sequeret octauo ꝛ ad hoiem multiplex inc̄ueniens in eis q̄ facta sunt ꝛ q̄ adherētes p̄dicte assertiōi nullatenus existimādi sunt cōcedere velle. Et primo q̄ Johānes olim vicesimus ter⁹ reputādus est adhuc papa sicut p̄ius et ita q̄ scissimus dñs nr̄ papa martinus nō est legitime electus nec̄ papa. q̄ idem dñs noster ꝛ suū collegiū nolunt ea q̄ conciliariter facta sunt p̄ sacrū Constan. concilium inviolabiliter obseruare/cuius tm̄ oppositū idem dñs noster pluries palā dixit q̄ impator nō est confirmatus in imperiū. q̄ grauiter peccāt attendētes predicta :qui dant obedientiā dño nostro summo pōtifici tanq̄ pape. Denicq̄ petrus de luna fuit iniuste ꝛ pperam accusatus in concilio de materia hereſis p̄cipue ꝛ principaliter. Dm̄ in quadā constitutiōe q̄ de verbo ad verbū ponit in actis concilij/ipse conatus fuit determinare/q̄ nunq̄ licitū est aut fuit facere subtractionē ab eo/nec̄ ab aliq̄ vero papa/fundās se in hoc q̄ papa nō habet suppius iudiciū in terris .nec pōt ab aliq̄ iudicari. Hec aūt reputata fuit hereticalis cōstitutio/ꝛ ita de plurimis inconuenientibus diceret.

Postremo dimissis illis q̄ sunt in facto/circa iustificationē vel i iustificatōz appellatōis dñorū polonorū. nā multa hinc inde diuersa imo aduersa ꝛ contraria vidēt afferi. circa q̄ theologicū negociū nō versat nisi p q̄to sub regulis generalibus et autenticas dareť ars/sicut ꝛ data est/concedi aliquē de pinacia ꝛ fautoria heretice pranitatis. Conuertat tandē inquisitio p̄ticulate q̄nis/circa vltimā particulā suam que sic habet. q̄ nulli fas est ꝛc. Illis videlicet aplice sedis/seu romani pontificis/iudiciū in causis fidei. q̄ tanq̄ maiores ad ipm ꝛ fidem aplicam deferende sūt declinare.

Dicit/qui minus istā pticulā reputant sustinibilē q̄ p̄cedentem qualificantes eam/q̄ est palā hereticalis ꝛ totius ecclesiastice hierarchia circa fidei defensionē/seu cōseruationē finalē ꝛ resolutiuam subuersiua. Nitūt aūt fundare dictum suū in aliquibus ꝓpositionibus /q̄s reputant catholicas veritates.

Prima propositio.

In causis fidei iudiciū innixi debet infallibili regule.sic q̄ vltimus ꝛ supmus iudex cui sine necessario standum est tanq̄ vere catholice/non sit a fide deviabilis. alioq̄n staret in casu q̄ hoies obligarent̄ assentire contra fidem.

Secūda ꝓpositio. In causis fidei nō habet in terra iudex infallibilis.vel qui nō sit deviabilis a fide de lege cōi/p̄ter ipsam ecclesiā vniuersalē vel conciliū generale eam sufficiēter rep̄sentans.

Tercia ꝓpositio. In causis fidei nullus particularis homo p̄ suam determinationē pōt de ꝓpositioōe nō hereticā facere hereticam. sicut nec de catholica nō catholicam.ita nec papa nec ep̄s ꝓpue ꝛ vere loquendo/p̄nt ꝓpositionem aliquam hereticare. Possunt tamen ꝓpositionem aliquā que videtur aliquibus non hereticā declarare q̄ sit hereticā et hoc iudicialiter /sicut doctores scholastice hoc faciunt vel doctrinaliter. Et hoc appellat facere articulū diuersimode tamen quia pape determinatō penalis extendit se ad oēs fideles/sed ep̄alis tm̄ modo ad subditos suos vt p̄cise est ep̄alis.

Quarta ꝓpositio In causis fidei/nulla determinatio iudicialis/ep̄i ūno nec pape solius p̄cise vt est ep̄i vel pape/ligat fideles ad credendum q̄ ita sit de veritate fidei. sicut p̄tendit sua declaratio. qm̄ tā papa q̄ ep̄s deviabiles sunt a fide obligat tm̄ subditos sub pena excōicatōis talis determinatio. q̄ nō dogmatizēt oppositū talis determinatōis/nisi appareat manifesta rō repugnādi/vel p sacrā scripturā vel p reuelationē. vel p ecclesie seu generalis concilij determinationem.

Quinta ꝓpositio. In causis fidei si-
cut pōt declinari iudiciū epi si appareat
deuius a fide, ⁊ requiri iudiciū pape/sic de
papa respectu generalis cōcilij suo mō di-
ci pōt. Et hoc est ad formā rī sua seḡns ex
ꝓmissis/iuncto ꝙ apud summū pōtificē/
et eius sedē romanā/ꝑt esse qnḡraritas pi
orū in sacris lr̄is ⁊ in vera fide ꝓbatorū
magis ꝙ apud q̄sdā ex ipsis qui generalia
hūt studia sacre scꝑture ⁊ aliarū facultatū.

Sexta ꝓpositio. In causis fidei illa
cā dr̄ maior esse/nō q̄ est de re maiori. sicut
de trinitate ⁊ vnitate ꝑsonarū. sed q̄ difficī
lis est ⁊ ambigua ad determinandū iuxta
textū scripture Exodi. xviij. Deut. xvij. Et
ij. Parał. xix. In quibus fundāt canones
dicentes ꝙ cāe maiores fidei sunt ad sedez
aplicam referende.

Septima ꝓpositio. In causis fidei po
test vna cā dici maior apud aliquē epm vl'
dyocesim. q̄ apud aliū epm vel dyocesim
nō reputabit esse maior. vel ad supiorem si
cut ad papā remittenda/ꝙ sez apud talem
epm vel dyocesim ꝓpter abūdantiā theo-
logorū cā talis nō reputabit difficilis vel
ambigua. sed ꝑ sacrā scripturā iam dānā-
ta vel approbata.

Octaua ꝓpositio. In causis fidei nō
minus aliqn occurrendum est sive ꝑ epm
vel ꝑ summū pontificē sive ꝑ generale cō-
cilū/dum cernunt oriri scandala ⁊ errores
crudeles ⁊ impij cōtra pacificū connictuz
xpiani ꝑpli. qui maxle cōsistit in obseruati
one mādatorū dei/de seruādo inviolata. ⁊
de nō interficiēdo homies auctate ꝓpria.
et de nō ꝑstando ad vsurā. vel de nō rapiē
do. vl' de nō adulterādo. ꝙ dum insurgūt
errores cōtra aliqs de articulis fidei/q̄ nūe
rati sunt in symbolo. Tformāt igit rōnē
suā qui ꝑdictā ꝓpositā impugnāt/iuxta ꝓ
positōes ꝓmissas/ꝑsertim iuxta quinq; pri
mas. ꝙ fas ē in casibus cōcernētibus cās fi
dei declinare illius iudiciū. q̄ repiret deui-
us a fide. vel eis q̄ fidei sunt cū suis cōsilia
rijs vehementer suspectus/ꝑ apta signa ni
mie dissimulatōis/vel acceptōis ꝑsonarū
vel aliūde multis modis. sed (loquēdo sp
cū reuerēta) staret aliquē sūmū pontificē
cū suo collegio sic posse deficere circa ea q̄
fidei sūt. quēadmodū petrus ⁊ alij aplī de
fecerūt in passione. imo ꝙ minus videret
sicut petr⁹ deficiebat nec recte ambulabat
ad veritatē euāgelij. ⁊ reprehensibilis erat ad
Paulus sibi restitit in faciē ac inde decla-
bat ei⁹ iudiciuz. ergo fas ē interdū summi
pōtificis iudiciū in causis fidei declinare.

Hec aūt dicta sunt vel argumēntata ma
gis ad veritatis inqsitionē. ꝙ ad aliqm⁹ ꝓ-
sertī sanctissimi dñi Adriani papereph̄es
sionē. attēto ꝙ cōstitutio sua q̄tū ad illa q̄
fundat in facto/nō iacet sub theologica re
phensione. Et q̄tū ad alia q̄ ius ⁊ cernūt
sicut ē ꝑdicta ps excepta. Dicerēt benivoli
sui ꝙ nō obstātibus allegatōib⁹ in oppos
tum. illā pōt suscipe rōnabilē ⁊ verā interꝑ
tationē. sicut recipiūt ꝓstitutiōes posteriō
decretis inserte q̄b⁹ innittit. Sic intelligē
do ꝙ nō ē fas appellare a papa vel eius iudi
ciū in causis fidei declinare. nō q̄dē ꝙ ol ei
in oi casu. sz qn̄ facit id qđ in se ē/⁊ qn̄ non
apparet deui⁹ a fide. sz ambulat recte ad ve
ritatē euāgelij/sine ꝑsonarū acceptōne. qua
admodū in ꝓemio ⁊ narratōe sue ꝓstitu
onis dicit ee faciendū ꝑ sūmū pōtificē. ⁊ q
ita fecit affirmat. Nam ꝓstitutiōes ⁊ leges
ꝑm Arist. ferunt vl'r. ꝙ uis in aliq̄ casu da
bili pati pñt instātiā. Porro dns nr̄ tol-
lere poterit efficaciter suspitionez similiū q̄
cōtra sanitatē suā fieri posset/si dicta sua ꝓ
ctis cōpensat. hoc est si sponte nullo inqui
rente dānet doctrinā illam pestiferā ⁊ cru
delē cōtra polonos cum similibus zalijs. cū
tali celeritate ⁊ rigore. qualez fidei materia
vergens in scandalū ⁊ pniciē reipublice po
stulat ⁊ requint. ꝑcul abiecta quavis acce
ptione ꝑsonarū.

Finit tractatus mgr̄i Johānis de Sa
son sacre pagine ꝓfessoris eximij. quō pa
liceat in causis fidei a summo pontifice ap
pellare seu eius iudiciū declinare.

Sequtur libellus eiusdem

dem doctoris/ articulorū theologicorū et
scholastice cōpositorū cōtra petrū de ima
ad cōuincendū eū fuisse ⁊ esse notorie here
ticū. ⁊ ptinaciter errasse/⁊ errare cōtra cath
cā ⁊ euāgelicā veritatē/sup ptāte ⁊ auctē ec
clesie. Et ꝓtinet duas tractatus. In primo
ponunt generales articuli. In scḋo ꝑticu
et subsumptū ꝑticulariter ex generalibus.

Primus articulus

Primo cōstat q̄ iste est articulus fidei/ q̄ est vna sancta catholica ꝛ aplica ecclesia. A

Secūs articulus. Item q̄ hec vnitas ecclesie nō sic dependet a psona pape essen tialiter quin posset manere vna/ ꝛ maneret de facto/ qñ nullus est papa in ecclesia.

Tercius articulus. Item q̄uis vnitas ecclesiastica essentialis sit ad primariū caput xp̄m. Nihilominꝰ vnitas altera accidentalis vel secūdaria/ consistit in obedientia ad vnū summū pontificē qui est caput secūdariū in ecclesia cum xp̄o. Sic vidz q̄ quilibet catholicus debet dīe ꝓmptitudinē seu p̄parationē animi ad obediendum vni summo pōtifici/ dum ꝓstiterit sibi aut cōstare debuerit/ q̄ sit papa aliqs legitime electus. Et vltra scdo regrit̄ q̄ non ponat faciēter impedimentū cōmissiue vel omissiue. ne p̄ficiat̄ eccl̄ie de vno papa certus et legitime electus. Jō añ p̄denatus ē int̄ ceteras cās Johes hus. q̄ dicebat q̄ eccl̄a dei vsq̄ ad cōsummationē seculi poterat eque bñ regi p̄ sacerdotes dispsos p mūdū absq̄ vno capite. sicut cū tali capite. Uñ si cut dicūt theologi q̄ sacr̄m cōfirmatōis ē sacr̄m necessitatis. non quidē simplr cum sine illo staret salus/ ꝛ sic q̄ obligat̄ quilibet ad nō contenendū/ suscriptionē huius sacr̄i. p tpe ꝛ loco oportunis ita ꝓportionaliter de vnione vel adhesione ad vnicū papam pōt intelligi. sicut etiam dīa solet apud theologos q̄ p̄ceptum affirmatiuum quale est de habēdo papā/ obligat ad semper nō ꝓ semp.

Quartus articulus. Item q̄ culpabilis in p̄uōi articulo. primo mō vel scdo vere dī fautor ꝛ nutritor scismatis. imo et scismaticus si iungat ptinaciā. i. si nō velit corrigi/ q̄uis staret q̄ ex hoc solo non esset hereticus/ si faceret hoc nō ex errore intellectus. sed ex depravatione affectus. q̄uis apud ecclesiam habendus esset ille vel hereticus/ vel de hereſi vehemēter suspectus.

Quintus articulus Item q̄ ecclesia sic instituta est a xp̄o pfecto legislatore/ q̄ pōt se cōtinuare ꝛ de facto continuabit in vnitate vsq̄ ad cōsummationē seculi/ ꝛ intelligēdo. nedum dē p̄maria et essentiali vnione/ que est ad xp̄m sed de accidētali et secūdaria ad summū pontificē. sic q̄ pōt et potent sibi instituere caput vnū secūdariū qd dī papa. Et dcūq̄ ipedit scieē ꝓ missiue vel omissiue talē vnitatez ecclesie. agit contra articulū iam dictū. vnā sanctam catholicā ⁊c. Etiā vbi videret stare. cum prima vnitate ad xp̄m. Jnde pz q̄ aliquis existens papa legitie electꝰ. pōt efficī scismaticꝰ si det ipedimentū sciēter cōmissiue vel omissiue. q̄ tota eccl̄ia nō obediat vni summo pontifici. cum exempli grā. papa non pōt reducere maiorē ptem xp̄ianitatis ad obediendū vni capiti nisi cesserit ꝛ alter constituat. ipse vo hoc ptinaciter renuit facere aut in aliquo multiplicī casu tali. Sile diceret de obedientibus vo pape q̄ p̄nt̄ eē scismatici. ꝛ alij qui nō obediūt sed parati sūt obedire mō p̄dicto ꝛ apponunt diligentiā suā q̄ vniat̄ ecclesia/ sunt immunes a scismate.

Sextus articulus. Item si p̄bet de aliq̄ q̄ circa p̄missa sit hereticus/ hꝰ est iurta verba Augu. q̄ fingat sibi nouū errorē/ vel antiquū sequat̄/ gloriē siue principatus sui cā. p̄babiē ꝓ nr manifestissime q̄ talis ē nedū fautor scismatis. sz vere scismaticus. Et iō sufficiat in seqntibus coartare sermonē ad hereſim. qm̄ ex isto sufficiēter cōcludet scisma. B

Septimus articulus. Item q̄ dum nullus est papa. vl dum lapsus est in hereſim manifestā ꝛ iam damnatā. vel dū consentire nō pōt q̄ ecclesia cōgregeē. qz sz effectus est amēs ꝛ insanus incurabiliter. vl incarceratus ē taliter q̄ hīi nō p̄t accessus ad eū. etiā si necessitas vel euidens vtilitas immineat pōt se congregare sine papa. Et idē dicendū est vbi papa sufficiēter summatus ꝛ requisitus ꝓ cōgregando ecclesiā ad vniendū eam in fide ꝛ moribus/ vel ad cōstituendū sibi papā certū. nollet cōtumaciter eam cōuocare. Jste articulus sequit̄ ex p̄uōibus ꝛ ex negatōe eius sequeret̄ q̄ ecclesia nō fuisset a xp̄o pfecte instituta ꝓ sui cōseruatōe ꝛ vnitate legitima in mēbris suis in fide ꝛ moribus/ ꝛ ad vnū caput secūdariū verū ꝛ certum. qđ aptissime est cōtra aplm ad Eph. iiij. et alibi multis locis. et

Articuli speciales contra

Osee.j.

¶ Octauus articulus Item ecclesia dī catholica.i. vniuersalis ꝛ aplica.qm̄ omīs hō generaliter obligat adherere firmiter illis veritatibus/q̄ eadē ecclesia tenet. docet ꝛ p̄ iudicat.q̄ veritates sunt sufficiēter in sacra scriptura cōtente.p̄sertim in euangelio/vel ex p̄tentis in sacra scriptura sufficiēter ꝛ clare deducunt̄/vel p apl'oꝝ doctrinā successiue deducte sunt de generatōe in generationē vsq; ad nos p̄ obseruationē legitimā. Vñ dī ecclesia aplica.qm̄ in apl'oꝝ doctrina fundata est.tam verbis q̄ scriptis.

¶ Nonus articulus. Itē dū est data in euangelio p xp̄m aliq̄ regula generalis obseruanda/illa obligat oēm hoiem habentē vsum rōnis.nisi de exceptōe alicuius hois p̄stiterit p eandē legē euangelicā.ꝛ nō solū p humanā traditionē vel exceptionez.qm̄ infenonis lex derogare nō potest superioris autoritati.

¶ Decimus articulus. Itē q̄ hec est lex euangelica generaliter p̄mulgata Dat.xviij. Si peccauerit in te frater tuus/vade corripe eū inter te ꝛ ipm̄ solū.si te audierit lucratus es fratrē tuū.si te non audierit adhibe tecū vnū vel duos testes.vt in ore duorum vel triū testiū/stet omne verbū.q̄ si nō audierit eos dic eccīe.si aūt ecclesiā n̄ audierit sit tibi sicut ethnicus ꝛ publican⁹. Sequit cōtinuo. Amen dico vobis.Quecūq; alligaueritis sup̄ terrā ꝛc. vbi fundat ptās supernaturalis ecclesie vltra naturalē.

¶ Undecimus articulus. Itē q̄ ad predictū articulū corroborādum ex alijs sacre scripture passibus possent induci varie leges/q̄ sunt de iure p̄prie diuino ꝛ expresso. imo ꝛ iure p̄prie naturali p̄supposito diuino.vt de abiscīdo partē corpis scādalizātem totū corpus.siue sit pes.siue manus. siue oculus.Dath.xviij. Et ita de relicjs. Sed sufficit ad deducendū p̄positum hec vnica lex p̄dicta. Si peccauerit. Et forte diceret hic aliquis q̄ quicquid sit de membris abiscīdis aut rescindēdis.caput tñ nō potest abijci vita manēte. Rñdeo q̄ similitudo corporis verī ꝛ mystici nō est hic vsq; quaq; eadem.qm̄ sine capite naturali corpus nō potest viuere.sz sine capite secūdario corpus mysticū potest habere p̄ncipatū.sicut in casu nr̄o patz de papa quo remoto vel absciso. stat vnitas ꝛ vita in corpe mystico ecclie. ꝛ hoc in virtute capitis essentialis ꝛ primi.qd̄ est xp̄s. Et sic

¶ Duodecimus articulus. Item summus pontifex q̄tūcunq; legitime fuerit electus est filius ecclesie. Sic dicā pōt ꝛ erit.oz frater vnius cuiusq; hois de ecclesia.vñ ꝛ ad hoc significandū dedit nobis xp̄s hāc formā orādi. Pater nr̄ ꝛc. Si vnū ergo habemus patrē in celis.si vnā matrē ecclesiā in terris.constat q̄ oēs mutuo sumus fratres. Et oppositum sentire vel dicere pena esset aptissima dementia.

¶ Tredecimus articulus. Itē q̄ papa q̄tūcunq; legitime electus p̄t peccare.q̄ nō est impeccabilis ex assumptōe papalis dignitatis. Oppositū dicere. nisi cōstaret de aliq̄ p diuinā reuelationē/esset intolerabiliter sup̄bire.ꝛ cōtra testimoniū expīe p̄ntis ꝛ p̄terite.

¶ Decimusquartus articulus. Itē p̄dicta lex. Si peccauerit. q̄uis data fuerit p regimine totius ecclesie ꝛ filiorū suorū.nebilomin⁹ appropriate data ē p̄sone petri.q̄ erat futurus summus pastor. sicut p̄mittitur fuerat Dath.xvj.ꝛ executioni demādatum Joh.xxj.

¶ Decimusquintus articulus. Item q̄ xp̄s in p̄dicta lege. Si peccauerit ꝛc.nō accapiebat ecclesiā q̄n dixit. Dic ecclesie.q̄ sp loquebat petro vel p successoribus suis summis pontificibus.ptz q̄ petrus nō diuisset sibi ipsi q̄n frater tuus noluisset obedire monitioni sue/seu frateme correctōi. Intelligebat ergo de ecclesia q̄ est cōgregatio fideliū p̄esertim q̄n frater qui peccabat ꝛ nolebat corrigi fuisset talis q̄ nō habuisset platum supra se/sicut est papa.qui tñ subiectus est legi p̄dicte sicut ipse est frater peccabilis.

¶ Decimussextus articulus. Item ipse dicēdo in p̄dicta lege.q̄ si ecclesiā nō audierit/sit tibi sicut ethnicus ꝛ publicanus/decet manifeste q̄ ecclesia habet auctem iudiciariā.alioquin si nō audiret nō esset etiā macula vel p̄na. Et pz aliūde p illud.Qui vos audit/me audit ꝛc. Et iterū.Quecūq; alligaueritis sup̄ ter. ꝛc. Sic subiungit̄ statim post p̄dictā legē. Si peccauerit.

¶ Decimusseptimus articulus. Item q̄ pōs qui pōt ꝛ debet iudicialiter p̄

etiã licite evocari ad iudiciũ etiã p appellationẽ aut pvocationẽ aut citationem. put visum fuerit expediens iudici vel illis qui ad iudiciũ accusare volũt fratrẽ delinqntẽ. pſertim vbi nõ apparet ptunc modus cõueniẽdi p cedẽdi ꝛtra reũ/ꝛ pctoꝛẽ fratrẽ.

Decimusoctauus articulus. Itẽ q̃ nulla cõstitutio bũana potuit aut põt piu dicare legi pdicte. Si pecca. ꝛc. Cum sit de iure pure diuino. ꝛ de iure ꝓpue naturali p suppoſito diuino.

Decimusnonus articulus. Itẽ q̃ cõſtitutões q̃ dicũt q̃ papa põt depoñ si labat in heresim nõ sunt cẽſende cõſtitutões pure humane vel poſitue aliq̃rũ summoꝝ pontificũ vel alterius. Patet qꝛ tũc nõ ligarent papã. qꝛ par in parẽ nõ habet impiũ.

Vicesimus articulus. Itẽ q̃ fundat hec cõſtitutões principaliꝛ in pdicta lege. Si pecca. ꝛc. Et in alijs iuribus cõformibus sicut ptactũ est articulo. xj.

Vicesimusprimus articulus. Itez q̃ sicut hec cõſtitutio xpi. Si peccaue. ꝛc. nõ ſpecificat vl restringit de solo petõ heresis ſed ꝛ generaliꝛ de q̃libet pcti genere. qõ põt deduci in publicũ. Sic qõlibet pctũ pape ſi fraternaliter monitus papa nolit audire monẽtem. neq̃ teſtes inductos. niſi daret ex lege ꝓpue diuina. qõ aliquod pctũ xps ſibi excluſerit. qõ vnq̃ fieri nõ potuit.

Vicesimusſecũs articulus. Itẽ quicũq̃ cuiuſcũq̃ ſtatus fuerit/qui ſcripſerit vel aſſeruerit q̃ papa nõ poſſit ꝓ alio crimine accuſari coꝝ eccleſia q̃ ꝓ heresi. ille negandus eſt ſimpliciter tanq̃ cõtradicẽs tertui euãgelico. Vel reuerẽter glosandus eſt/ſi non appareat q̃ fuerit in hac aſſertiõe ptinax. ꝛ ſi in alijs bñ ſenſit. Sicꝫ vꝝ de ſcripturis q̃ ſonare videnꝫ q̃ papa nõ habet ſupioꝝẽ in dicẽ in terris. et q̃ ab eo nũq̃ licuit neq̃ lz appellare. ꝛ ita de ſilibus q̃ ſi excludunt autoritatẽ generalis p alij. ſunt hereſes manifeſte. Sed non eſt leniter pſumendũ q̃ alij doctoꝝes ſic ſenſerint generaliꝛ abſq̃ omni exceptõe poſſibili occaſione vel colore.

Vicesimuſtertius articulus. Item q̃ gloſa q̃ dicit q̃ ꝓ alio crimine q̃ pro heresi põt papa accuſari vel depoñi. nõ habet autoritatem vel robur tanq̃ ab vno gloſatore vel homie. ſed a xpõ immediate ꝛ exꝑſſe alioquin nõ faceret fidẽ. ſicut pdictũ est in altero articulo. q̃ par in parẽ. ꝛ vnus inferioꝝ in ſupioꝝẽ nõ habet iudiciũ.

Vicesimuſquartus articulus. Item q̃ de iure diuino ꝛ naturali est ꝓpria defenſio ſuiipſius dum leditur. dũ tñ hoc faciat p media nõ ꝓhibita in lege diuina ꝛ nãli.

Vicesimuſquintus articulus. Item q̃ ſtare põt in facto q̃ aliquis moleſtatus a papa etiã vero ꝛ legitimo nõ poſſit habere ſufficientem defenſionẽ niſi prouocaret vel appellet a papa ad iudicium eccleſie. et niſi ſubtrahat ſe ab eo. ſic q̃ eius mãdatis nõ obediat. q̃ mandata vel obedientia tollerent leſo iuſtam defenſionẽ ſuiipſius/vel ſuoꝝũ/vt eſſet tuitio ꝓpue matris vel pꝛis aut patrie ſuo. imo ꝛ totius catholice veritatis/aut vnitatis eccleſie/ſicut apparuit ꝛ ſubtractiõibus multis legitime factis tpe noſtro ꝛ p prius.

Vicesimuſſextus articulus. Item ſicut alias pdictum eſt coram hoc ſacro cõcilio/poteſt haberi multiplex occaſio/ꝛ q̃ſitus coloꝝ/ad hoc q̃ poſſit ꝛ debeat p eccleſiam ſeu concilium generale vice ſua dari libellus repudij/vero pape. q̃nq̃ ſine culpa pape. licet non ſine cauſa/q̃nq̃ cum culpa pape etiã alia q̃ ſit heresis. ꝛ numeran ſũt coloꝝes vl occaſiones duodecim quemadmodum viceuerſa ſummus pontifex põt dare libellum repudij eccleſie. ſicut patuit in celeſtino cedente. Vꝝ autem ꝛ vir non videnꝫ hic ad imparia iudicari.

Vicesimuſſeptimus articulus. Itez q̃ predicti omnes ꝛ ſinguli articuli ſunt p hoc ſacrum concilium Conſtan. ſolenniter ꝛ iudicialiter declarati/ et multipliciter practicati tam in electiõe olim Johannis vicesimitercij. q̃ in conſtitutionibus ꝛ decretis factis ſup autoritate generalis concilij. pſertim. vj. apũlis anno. Dñi. cccc. xv. Et nouiſſime in decreto facto q̃ põtenſa cõſtitutio petri de luna/non põiudicat ſubtractioni facte ſibi in Arrogania ꝛc.

Vicesimuſoctauus articulus. Item q̃ docens vel aſſerẽs nunc oppoſitum alicuius articulorum pmiſſorum cadit in heresim iam damnatam/ꝛ aſſerit expreſſe cõtra predictam legem euangelicam. Si pec-

cauerit ⁊c. Et contra articulum istū. Una sanctā catholicā ⁊c. Et cōtra determinata exp̄sse p hoc sacrū cōcilium. sicut ptactū est.

Vicesimus nonus articulus. Item q̄ platus ecclesiasticus etiam papa determinans iudicialiter aut p modū cōstitutōis ppetue ⁊ penalis oppositū p̄missorū articulorū/ nō potuit aut p̄t a ptinacia quōlibet excusari. tum qr demōstrat q̄ nō querit tota solicitudine veritatē dum eam scīter impugnat. ⁊ ad impugnādum omnes alios inducit quantū in se est/ p excōicationes ⁊ alias penas grauissimas. tuz rursus in casu p̄tō. qr nō oñdit se paratum corrigi/ dum regulam sui correctricem negat et impugnat/ scz autoritatem ecclesie vel generalis concilii vice sue.

Tricesimus articulus. Item q̄ nulle p̄testatōnes facte in oppositum releuāt talem assertorem vel determinatore. quominus debeat in errore suo ptinax iudicari. qr cum talibus ptestatōnibus generalibus de volēdo stare i fide ecclesie ⁊c. Stat de facto particularis erroris assertio. sicut posset latius deduci tam p rōnes q̄ p exēpla priorū hereticorū/ ⁊ etiā modernorum dum factū repugnat ptestationi.

Finit liber primus.

Sequitur secūdus liber eiusdē doctoris /articulorū specialiū subsumptorū spāliter ex generalibus articulis sup ptāte ⁊ autoritate ecclesie/ contra petrum de luna ad conuincendum eū vt p̄mus.

Et primo notandum est q̄ Petrus de luna dudū fecit quandā ptensam p̄stitutōz ⁊ eā plures solēnit publicauit ⁊ publicari fecit. imo et practicauit quantū in se fuit. tam cōtra xp̄ianissimū regem francie añ cōcilium pisanum q̄ nouissime cōtra illustrissimū regem Arrogonie. ⁊ generaliter cōtra oēs qui sunt in hoc sacro Constan. concilio. sicut patet ex sua mīssione ad citationem. que ptensa cōstitutio incepit. In dierum successu crescēte malicia ⁊c. Datū missilie. xiij. kal. iunij. anno. xij. pontificatus nr̄i/ ita q̄ sunt decē anni vel circiter.

Secūdus articulus. Item q̄ in ptensa constitutōe ponit in forma talis clausula inter ceteras. oēs ⁊c. qui a nobis vel successoribus nostris romanis pontificibus canonice intrātibus appellare p̄sumpserint. seu a nostra seu ipsorū successorum p̄torū romanorum p̄tificū/ canonice intrantiū obediētia recesserint. ac se subtraxerint. vel in p̄missa subtractōe aut appellatōe p̄sistere rauerint seu p̄stiterint. seu eis in premissis impedimentis seu appellatōibus. subtractionibus. vel p̄uocationibus/ scienter se vel p alium vel alios/ quauis occasione seu quesito colore dederint auxiliū. consilium. vel fauorem. ⁊ qui ptinaciter affectant illos qui p̄missa cōmittunt q nostras sn̄ias nō ligari/ cuiuscunq̄ status. gradus dignitatis existant/ vel conditōis. etiam si cardinalatus patriarchali. archiepali. cōali. imperiali. regali. vel alia quauis ecclesiastica vel mundana p̄fulgeant dignitate. ex nunc autoritate apostolica. excōicationi sn̄iam p̄mulgamus. a qua nullus p̄ter a romanis pontificibus nisi dumtaxat in mortis articulo potent būficium absolutionis obtinere ⁊c. Et addunt pene depositionis ⁊c.

Tercius articulus. Item q̄ vicia dam sula/ sic ptz ex forma sua est generalit abiq̄ omni exceptōne posita/ tam de petro de luna/ q̄ d quocūq̄ legitimos successore suos/ q̄ d quocūq̄ legitimos successore suo ns/ q̄ d quocūq̄ legitimos successore suo siue labat aliquis eoz in heresim. siue in aliud petū quodlibet/ q̄tumcūq̄ enorme qr dicit quauis occasione seu quesito colore ⁊c. Et qr si voluisset aliquā exceptionē fuisse. illam explicasset. Sed qr videbat exceptionē redundare potuisse cōtra scipsum. p̄terea nullā apposuit vel apponendā iudicauit.

Quartus articulus. Item q̄ petrus de luna in suis responsionibus datis ad citationem contra eum factam/ dat aperte intelligi. q̄ vult practicare dictam p̄tensam constitutionem ⁊ tenet firmiter q̄ habuit ⁊ habet robur ⁊ vim suam/ cōtra omnes ⁊ singulos qui sunt in hoc sacro Constantiensi concilio. quia sic dicit in forma.

Protestandum tamen q̄ per quemcunq̄ facta vel facienda. dicta seu dicēda/ sub q̄cunq̄ forma nō intendit dicta cōgregatio

nem aut eius ꝓtensam citationē cōprobare, nec ipsam citationē quōlibet exaudire/ aut ei quēcunq; seu qualēcunq; vigorē tāquā/quoquo mō tribuere seu ꝓstare. imo ipsam ꝛ alia quecūq; facta seu facienda/ordinata seu ordinānda cōtra ipm/ ꝛ romanā ꝓnūciauit/decreuit/ꝛ declarauit/ꝓnūciauit/decernit/ꝛ declarat/cassa/nulla/ꝛ irrita ipso iure vt de his etiam/ eſt solennit̄ ꝓtestatus. ¶ Postremo cum in ꝓtensa citatione cōtineat. ꝙ cōuenientes in vnū canonice cōuocati/ꝛ repñtantes ipsam vniuersalem ecclesiā decreuerunt ꝛc. Rñdet idez dñs noster papa/ꝙ ꝓdicti cōgregati in cōsilio non fuit generalis synodus. nec vniuersalem ecclesiā repñtant. cum sint excōiabus/ꝛ autoritatibus/ꝛ iurisdictōe puniendi/ꝛ ꝙ ꝓnis nullas ꝓtes iudicij potuerūt assumere. nec ꝓnt sicut nec etiam iurisdictionem aliquam exercere papue cum minoris autoritas. nec rōnis debitum. nec alicuius obligatōis necessitas/ad hoc artāt. actum impiosum exercere nō possit. ¶ Ec cetementatem ꝛ ptinaciā aduersus hoc sacrum cōcilium ꝛ aduersus oēs indifferenter qui sibi nō obediunt. Vñ ꝛ reputat solam ecclesiā esse apud se/et solum conaliū generale/ ꝛ ꝙ cathedra sua ē arcba Noe si cut dixit verbo/dans intelligi ꝙ nullus extra hāc archā saluabit̄. Et ita de plurimis

Quintus articulus. Item ꝙ hec ꝓtesta cōstitutio de directo ꝛ exꝑsse repugnat oibus ꝛ singulis ꝓioribus articulis q̄ eluc idāt hāc legē euāgelicā. Si peccauerit ꝛc. Et qui fundant̄ in hac lege cū suis similibus. ꝛ hoc notoriū eſt ex terminis.

Sextus articulus. Item ꝙ petrus de luna nō excusat̄ vel releuat̄ ab heresi ꝓdicta ꝛ ptinacia/ꝙ generales ꝓtestatōes quas fact q̄ sic habet̄ in forma. ¶ Dicit ac etiā ꝓstet/ꝙ in veritate fidei ꝛ vnitate catholice ecclesie semꝑ fuit ꝛ eſt. semꝑq; se fuisse ꝛ ꝑmansisse firmiter credit. nec ab illis vnq̄/ modo aliquo deuiauit. sicut nec deuiare intendit. nec fauorē scismatī vel heretici aliquo mō dedit. sicut nec dare intendit. imo semꝑ tenuit ꝛ tenet firmiterq; credidit et credit. ꝙ sancta romana et catholica ecclesia tenuit/ꝛ tenet/ꝓfitet̄/ꝛ docet nec aliquid a ꝓdictis decreuit dicere. facere. scribere. docere tenere seu credere intendit in posterum. gratia eidē diuina assistente. nilq; ptinaciter. seu incorrigibiliter dixisse seu dicere voluit nec intendit. Sed oia ꝓterita. ꝓsentia. ꝛ futura quecunq; dicta ꝛ dicenda. facta ꝛ facēda. scripta ꝛ scribenda. credita et credenda. docta ꝛ docēda subiicit subiectaq; esse voluit/correctioni ꝛ determinationi catholice ecclesie sacrosancte. Et si contra ꝓmissa vel aliqd ꝓmissorū dixerit. scripserit. aut fecerit quouis mō/qd nō credit. paratus eſt/semꝑ stare correctioni dicte sancte matris ecclesie. in cuius vnitate viuere intendit atq; mori/sicut catholicus ꝛ fidelis. ꝛ facere ꝛ cōplere ea ad q̄ astringit̄ in ꝓmissis ꝛ quolibet ꝓmissorū. Constat eī ꝙ cum his ꝓtestatōibus remaneret ꝓticularis error suus nō purgatus.

Septimus articulus. Item si nunc ꝓdictus petrus de luna vellet a ꝓdicta heresi sua reuerti/ ꝛ redire ad gremiū ecclesie ipsa posset nō claudere sibi gremiū/dāda indulgentiā de scelere. sed nō deberet ipm impunitū relinquere vel in papatu ꝓtenso retinere. etiā vbi fuisset aliunde papa legitimus.

Octauus articulus. Item si mittat nuncios suos. videt ꝙ in primis ꝛ añ oia ꝓponendi sunt ipsis ꝓcedentes articuli/vt rideant singillatim ad quēlibet. qm̄ ꝑ hoc fiet abbreuiatio aliorum ꝓcessuū iuridicorum qui versarent̄ in his q̄ sunt facti. qm̄ ꝑ ꝓdictos articulos pōt veraciter vno verbo dici ipsi petro de luna. Ex ore tuo te iudico serue nequā. immo videt ꝙ nuncij. si mittant̄ erunt interrogādi sup ꝓmissis nedum ꝑ nolle seu vice petri de luna. sed etiā ꝑ seipsis. vt videat̄ quid sentiant sup eisdē articulis. vt si male habeāt ꝛ ipsi male. iuxta demeritum ꝛ errorē si bñ condemnabitur eorum mgr̄ ex eorum cōfessione catholica ꝛ vera.

Articulatio prefacte

constitutōis petri de luna pōt fieri cōtra ipm sub tribus ꝓpositōibus sequē

tibus/cum pbatione summaria 7 aliarum quarundā additōne conclusionū. ¶ Hec cōstitutio petri de luna est hereticalis q̄ incipit. In die 2c. ¶ Hec constitutio cū suis circūstantijs reddit petrū de luna hereticum. ¶ Hec constitutio cū suis circūstantijs reddit petrū de luna ꝓtuse scismaticū. temerariū. scandalosum. atq; sacrilegū.

Probatur pma pō cōclusio sic. Constitutio illa est hereticalis que directe 7 expresse preiudicat 7 contrariat legi euangelice. de correctione fraterna/de correctōe iudiciali p autoritatem ecclesie. si fraterna nō satisfecerit que habet Matth. xviij. Si peccauerit in te frater tuus 2c. Sed hec constitutio petri de luna est hmōi. igit est hereticalis. ¶ Deducit maior p descriptiones heresis q̄ est dogma puersum fidei catholice cōtrarium. Constat aūt q euangelium est fides orthodoxa obiectiue. sicut dī in symbolo. Hec est fides catholica 2c. Sed minor in quo stat difficultas deducit sic. Lex pdicta de correctione fraterna et iudiciali. aut comphendit petrū de luna 7 suos successores quos reputat summos pōtifices futuros legitime. vel nō cōphendit. Non pōt dici scōm. qm̄ lex fert generaliter de oi fratre dum peccauerit tali peccato q̄ pōt deduci in publicum. Constat aūt q quilibet xpianus est frater noster etiam si fuerit papa. qz ꝓpter hoc nō desinit dicere pater noster. si igit est pater noster. nos piter sumus fratres. si vo dē primū sicut dari necesse est. q sz papa comphendit sub lege hac euangelica et immutabili q̄ consonat etiam inn ꝓtie naturali. Sequit ergo q si peccauerit in nos. etiā frater noster debet fraternaliter primo corripi/iuxta regulā generaliter ita positā. q si noluerit audire. adhibendi sunt testes. Qz si audire noluerit/denūciandus est ecclesie. quā si cōtempserit. habendus est tanq̄ ethnicus 7 publicanus. i. excōicatus 7 extra ecclesiā positus. Sequit ergo cōsequenter q ecclesia est iudex pape dum peccauerit peccato publico et ecclesie denūciato. Et pōt ecclesia talem papam excōicare 7 eijcere a consortio/multiplici occasione/7 multiplici queslito solore. Constat aūt q ab inferiori ad superiorem legitimum/pōt fieri appellatio/seu puocatio seu deductio in causam. seu iudicialis citatio 7 euocatio/nunc ad denunciationem alterius: nūc ex puro iudicis officio. Sed manifestum est q hec cōstitutio tollit omnia ista media dum fert generalem excōicationis sniam 7 penas depositionis in oēs qui quacunq; occasione vel quocūq; quesito colore ꝓsumpserint a psona petri de luna vel a quocunq; successore seu appellare seu puocare. vel ab obedientia se subtrahere 2c. quod vtiq; repugnat 7 cōtradicit manifestissime huic legi euangelice. put modo deductum est.

Probat scōa conclusio facliter ex ꝓcedenti. Ille enī ꝓtie dicit hereticus qui ptinaciter asserit. immo determinat heresim. sed petrus de luna ptinaciter ita facit. Est enī ptinax qui nā ptinaciter ita facit. Est enī ptinax qui nō est paratus corrigi. 7 qui nō querit ea ta solicitudine veritatem/sed impugnat/7 ad impugnandum oēs inducit sub pemis tembilibus quantū in ipso est. Sicut in positō. Addēdo maxime q̄ hic impugnatur regula veritatis de directo. q quam errans frater habet corrigi. que regula est autoritas 7 ptās iudicialis ipsius ecclesie vel concilij generalis vice sua. Unde tollit ꝓtum in ipso est omnia media q̄ que deberent errans ad viam 7 regulā reduca veritatis. ꝓ ossent addi circūstantie q̄ sine numero spectu cōstitutionis hmōi 7 aliorū errorū multiplicū/7 scādalosissimorū. sed hec. p nunc sufficiunt. attento q tam erga regem frācie/q̄ erga regem arroganie/volunt practicare cōstitutionē istam hereticalem atq; pestiferā. imo 7 in oēs existentes in hoc cōcilio. sicut patet in responsione sua ad citationem.

Probat tercia cōclusio ꝓsiderando materiā circa quam est heresis pōcta q̄ de necessitate infert petrū scismatis. qm̄ tendit ad impossibilitandū regimationē ecclesie/sub vno cerro pastore supmo. qz tollit mediū ꝓuenientissimū imo necessariū. s. auctem iudicialē ecclesie/seu cōcilij generalis vice sua/dū ꝓhibet ecclesiā cōgregari 2c. 7 dum remouet oēm papā

subiectione autoritatis iudicialis ecclesie. ¶ Confirmant oia dicta p constitutiões huius sacri cõcilij factas ⁊ publicatas pluries. Cõfirmant etiã p subtractões licitas illoꝝ principũ q̃ se subtraxerunt. Oportet etiã cõcedere pmissas tres cõclusiones. vel dicere q̃ hoc cõcilium generale errauit faciendo gões tales/⁊ in approbãdo nouissime subtractionẽ dñorum arrogonensium absit aũt hoc a nobis ita dicat. ¶ Et si dicaẽ q̃ multa iura canonica/multe constitutiões papales/⁊ alie/vident sonare p cõstitutõr petri de luna. Rñdetur q̃ illa iura sunt reuereter glosanda/⁊ interp̃tanda cõformiter ad inuariabilez legem xp̃i. Aut si vult aliquis ita tenere in suis terminis prescripta negabimus esse vera/⁊ per ꝓns nec est/qd diuine legi cõsonaẽ cõtrarie. ¶ Ad dam̃ ⁊ hic clausula cõstitutõnis q̃ ponit supra articulo .ij. In scõis articulis. Oes ⁊c. supra.

Excerpta d articulis

Primo in tractatu quem fecit aut fieri fecit ⁊ ab alijs factũ approbauit ⁊ ratũ habuit/intitulato de scismate ponit cõclusionẽ sequentẽ. ⁊ ponit ꝓclusio sequẽs. ¶ Nulli sit intraynũ locũ. ⁊ extra eundẽ. Dictã q̃ cõclusionẽ ptinaciter asseruit ⁊ sustinuit que hereticã est cõtra sacã scripturã ⁊ diuinam potentiã est. cũ deus sit intra ⁊ extra eundẽ loqm. ⁊ hoc est notoriũ. ¶ Item q̃ dixit scripsit. vel scribi fecit ⁊ asseruit idẽ dñs vocatus vt pmittit. B. q̃ si iuisset ad pisanũ cõcilij/vel missset ad illud ad cedendum papatui. vt aliqui sibi cõsuluerũt ⁊ cõsulebãt/iam nõ essent claues in ecclesia nisi deus incarnatus fuisset ⁊ claues de nouo dedisset. ⁊ hoc ẽ notoriũ. ¶ Item in tractatu quẽ fecit/aut fieri fecit ⁊ factũ approbauit ⁊ ratũ habuit ⁊ tra pisanũ ꝓ aliũ qui incipit. Quia nõnulli in quarta pte via tercia. C. subsequẽter ⁊ alibi in dicto tractatu/dixit. asserit. ⁊ ptinaciter sustinuit. q̃ stante dubio buius ſsmatis/illi qui nõ p̃t certificari de veritate ⁊ iusticia alterius cõtendẽtiũ de papatu/primo electorũ obediendo pape Benedicto. xiij. ſ. sibi quo ad deũ in cõscia sunt ⁊ essent securi. Et hoc est notorium. Item dicũt ⁊ ꝓponũt dicti ꝓsecutores ⁊ ministri/q̃ idem. p. vocatus vt premittit Iudicius post pmissum q̃ eos pretensum ꝓpianũ conciliũ dixit ⁊ asseruit ptinaciter ⁊ cõstanter. q̃ si totus mundus diceret sibi q̃ cederet papatui/⁊ sibi videretur q̃ nõ teneret inde vnio ecclesie. aut videret sibi q̃ ipse nõ deberet cedere/ipse nõ cederet. ⁊ si totus mũdus diceret sibi q̃ non cederet. ⁊ sibi videret q̃ deberet cedere/ipe cederet. Per hoc suũ iudiciũ imo potiꝰ errorẽ ptinaciter pferẽdo oĩ humano ⁊ eccle sie vniuersalis iudicio. qd manifeste ꝓbat ptinaciã in errore. ¶ Item q̃ xp̃s ⁊ papa sunt vnũ caput ecclesie/posuit in quodam tractatu cõtra decẽ ꝓpositões stabilientes concilium pisanũ. ¶ Itẽ q̃ cõciliũ generale nullo mõ ⁊ in nullo casu põt celebrari sine papa etiã dum papa mortuus ẽ. Et ita necessario dicendũ esset/q̃ in Cõstantia post adunationẽ tot obedientiarũ ⁊ regionum nullũ est aut fuit generale concilium. Cuius oppositũ tanq̃ catholicũ determinatũ est/et practicatũ in hoc sacro ꝓcilio. Et qm̃ hꝰ errore dato seq̃ret manifeste q̃ ecclesia nõ fuisset sufficienter ⁊ pseverant̃ p sui ꝓseruatiõe instituta a xp̃o. Quia deniq̃ nõ appareret modus ꝓdenandi vel etiã deiãdi papaz scismaticũ incorrigibilẽ ⁊ hereticũ ꝓtradicentẽ ptinaciter ecclesie. ¶ Ponunt ꝓñr ad ꝓbata de ꝓdictis ⁊ alijs articulis tres conclusiones seq̃ntes. ¶ Hec assertio petri de luna q̃ ꝓcilium gñale non p̃t in aliq̃ casu ꝓgregari sine papa est heresis nũc erp̃se dãnata. ¶ Hec assertio petri de luna q̃ si credidisset aliq̃bus tpe ꝓcilij pisani/clanes hodie nõ essent in ecclesia ẽ manifeste heretica. p̃supposita duratõe legis dei vsq̃ ad ꝓsummationẽ mundi. ¶ Hec assertio petri de luna/q̃ xp̃s ⁊ papa sunt vnum caput ecclesie est hereticalis nisi reducat̃ ad aliquẽ sensuz sanũ satis impropriũ. ¶ Ad uertẽdũ ẽ postremo q̃ sup materia hereſis fundate sũt principaliter cõclusiones p̃dicte et assertõib⁹ petri de luna. Primo qm̃ ⁊ voces ⁊ scripture significãt manifestiꝰ ꝓceptũ

mentis iustā dictū xpi. Ex verbis tuis iustificaberis ꝛc. Cui cōsonat dictū Aristo. q voces sunt signa earū q in mente sūt passionū. Sc̄o q cōuincere hoiem hereticū esse ex solis opibus sine vocib⁹ difficilimū est. attento q heresis principaliter cōsistit in intellectu. Propter qđ tercio dō q̄licz ex p̄dictis articulis cōtra petrū de luna. ꝛ sufficienter in facto p̄batis possit ꝛ debeat sufficienter cōcludi contra eundē petrū de luna/q ipse ē notorie piurus notorie scismaticus/notorie scandalizās vniuersalē ecclesiā sanctā dei. ꝛ p2ñs de heretica pranitate vehemēter notādus ꝛ suspectus/p̄sertiz circa hunc articulū. Vnā sanctā ꝛc. Et circa p̄ceptū hoc. Non piurabis ꝛc. Ac p inde p hmōi suspitiones vehementē ꝛ scandalum notoriū datū in materia scismatis et piurij ꝛ incorrigibilitatem sit ab oī officio papatus vero vel p̄tenso rōnabiliter ꝛ iudicialiter deponēdus p̄ut multi solēniter ex iuribus allegarūt ꝛ p̄bauerūt. nihilomin⁹ ex solis eisdē p̄ductis et p̄batis nō videt sufficiēter cōcludi q sit hereticus p̄fate dictus/nisi cōfundat ex p̄fatis assertōibus suis/cōstitutōnibus ꝛ missionib⁹ datis tam verbo q̄ scripto. Quāobrem studiosius scriptū est vel articulatū circa hmōi assertiones/ attento p̄apue q nōnulli reuocant in dubiū an papa deponi possit. vel habeat indicē superiorē in q̄cunq crimine/nisi sit a fide deuius vel hereticus p̄fate dictus.

Finit tractatus cōtra petrū de luna.

Discussio illius assertionis. Quia pastoris etiā iniusta tenenda est p eundē cancellariū.

Quasus est. Quidā se gerens p cōmissario pape posuit in suo processu publico assertionē q̄ sequitur. Quie nostre etiā si essent iniuste/sunt tenēde ꝛ timēde. Queritur sup hac assertōne. Primo si sit falsa ꝛ erronea. Sc̄o si sit iudicio fidei reprobanda. Tercio si assertor sit ad iudiciū fidei rōnabiliter euocādus. Arguit q sit vera/q p̄m beatū Grego. snīa pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timēda est. Cui cōsonat Vrbanus papa dicēs q valde timēda est snīa epi licz iniuste liget. Sc̄d papa nec̄ū est pastor vel eps. ꝛz supnus pastor ꝛ eps. Et cōtra est dictū Hiero. sup epīam pauli ad Philomonem/et fundat in dicto Esa. vi. Si qs dixerit iniusta iustū abominabilis est apud deū. Et Greg. in omel. xxvii. Nō se ligādi atz soluēdi ptāte se p̄ferat/qui hāc p suis volūtatibus ꝛ nō p subditorū meritis exercet. Et idē. Tunc est vera absolutio p̄sidētis. cū in eerni iudicis sequi debitū. Et idē. Nos dz is penam sustinere canonicā in cuius sānatione nō est canonica snīa. Constat aūt q snīa iniusta nō est canonica ꝛc.

Ponūtur p decisione ones p̄positōes q̄ sequunt ad examinandū.

Hec assertio p̄posita i p̄cessu publico si sit erronea in fide et moīb⁹ nō est dissimulāter pertransēda/cū sit scādalosa ꝛ ex deliberato deposita. Hec assertio est vna p positio cōditionalis/includens vnā consequentiā talē si snīe nr̄e sunt iniuste/ille etiā sunt tenēde ꝛ timēde. Hec assertio cōditionalis sic resoluta/si sit falsa/est impossibilis/ptz hec p̄positio sicut ꝛ p̄cedēs/ex regulis infallibilibus logicorū addendo q assertio p̄dicta cōtinet istā vniuersalem/q oēs snīe dicti cōmissarij q̄tūcunq iniuste sunt tenēde. Hec assertio falsa ē/q̄m ex positū cōsequētis stat cū aīcedēte/q̄m stat aliqs snīas pastoris vel pape ꝛ suorū commissariorū nō eē tenēdas/imo nec timendas dum sūt iniuste. Et hoc in multis casibus. Primo si snīa lata sit post appellationem legitimā/vt notauit Innocēcius in epīa ad archiepm senonen. Sc̄io si cōtineat errorē intolerabilez/vt notauit idē. Et hoc multipliciter pōt euenire/cū multi pastores viuēs in terris/ imo ne papa sit impeccabilis/q̄n possit abuti sua ptāte/cū circūdatus sit ifirmitate. vt dī ad Heb. Tercio casus est si sentētiet expresse vel enīa implicite cōtra fidē ꝛ scripturā sacrā. Aliter si sententiet in p̄iudiciū veritatis vite ꝛ iusticie. vt si volēs rape spōsam alterius/ferat in p̄iudiciū nitētes snīam excōicatōis. Alter si sententiet in p̄iudiciū iuste libertatis/vt si volēs vsurpare ciuitatē vnius p̄incipis ferat sententiā excōicatōnis in nolētes eā sibi tradere

rē ita ꝫ multis scribus vt si excōicare ve-
lit illos q̄ suo regi ⁊ suis edictis rōnalibus
obediūt. Notauit hec innocēcius vbi pus
⁊ naturali. cui⁹ deductionē ꝫ omittim⁹ ⁊
p̄cedētib⁹. Notādo q̄ iura q̄bus inniti vi-
dē ñ loquūt tali mō ꝺitōnali ⁊ hypoteti
co nec dicūt q̄ sūma pastor sit tenēda. qz lō
ge aliūꝺ ē dicē q̄ sūma aliq̄ sit timēda ⁊ q̄ sit
tenēda. qz tyrānica inq̄tas etiā timeri pōt
sed nō teneri ꝺz/simoꝺtēni vl̄ pseq. ¶ Hec
assertio cēsenda ē erronea ꝑ bonos mores
⁊ canones/ptz qz cū spectet ad mores ⁊ ca-
nones sicut ꝓstat/⁊ nō est eis ꝓformis i ve-
bus. seqt̄ q̄ est eis dissona atq̄ contraria.
¶ Hec assertio ꝺz i fide meritō suspecta re
putari/ptz ex p̄cedētib⁹. ⁊ hoc accipiēdo fi-
dē ꝓ obiecto fidei ꝓ scriptura sacra et iure
diuino. ¶ Hec assertio reddit assertorē su-
um in fide suspectū: ⁊ ita ꝑ ñt̄ ad iudiciū fi
dei rōnabiliter euocandū/q̄ cōpellēdus erit
vel se exponere/vel reuocare/vel si ptinaciē
renuent/relinquendos erit iusticie senula-
ri. ¶ Consequēter ad aggrauationē di-
ctę assertiōis cū ꝓtestatiōe q̄ hoc fit ad
finē ciuilē ⁊ ecclīasticū ⁊ ꝓ defensiōe catho
lice veritatis ⁊ ecclīastice libertatis/⁊ nō ad
ingerēdū crimē lese regie maiestatis/iserūt
ꝓpositiōes q̄ sequūt. ¶ Rex xp̄ianissimus
francoꝝ iuranit in sua ꝓsecratōe defendere
⁊ tenere iura ⁊ libertates ecclesiaꝝ regni sui
¶ Rex idē pluries a viginti annis citra/ha
buit ꝓuocationē ⁊ ꝓ aliū ꝓlatoꝝ ⁊ vniuer-
sitatū regni sui/ad quoꝝ deliberationē ⁊ re
questū cōclusit solenniē p arrestū curie sue
supreme plamenti/q̄ ecclīa gallicana in se
⁊ in membris suis/ad suas antiquas et le-
gittimas libertates reducereē/notiati i col-
latione bñficioꝝ/ꝓ ordinarios/ ⁊ in electōi
bus faciendis. ¶ Rex idē ⁊ legittimus fi
lius suus nūc regēs nouissime p⁹ q̄ttuoꝝ ⁊
q̄nq̄ annos/fecerūt idē arestū solēniē pub-
licari cū adiectiōe penaꝝ i rebelles. ¶ Rex
idē ꝺz reputare q̄ sūme cuiusq̄ pastoris etiā
summi pontificis facte vel late in oppositū
mediate vel imediate/sunt iniuste/ ⁊ conti
nent errorē intollerabilē/ꝑ publicā iusticiā
am/⁊ in vsurpationē ꝺebitā/ ⁊ ex ꝓsequēti
nec tenēde sibi sunt/nec necessario timēde/
ꝑsertim cū obtulerit in facie ꝓ alij generaꝝ
ꝓstañ. se patū velle q̄uidere statui summi
pōtificis sicut alij reges ⁊ regna/ ꝓ pte sua.
Sī ꝺ nō sunt neccio timende/qz ꝑñt timeri
a timoratis ꝓ scientijs in aliquo casu q̄uis
nō ob hoc sint tenende. Adultuz em̄ refert
dicere q̄ sint tenende/⁊ dicere q̄ sunt timen
de. Et iō assertor p̄dictus q̄ addidit de suo
q̄ sūme pastoris iniuste sunt tenēde/valō te
merarie et scandalose ⁊ erronee videē fuisse
locutus/nec iura quibus inniti videē lo
quunt̄ mō suo/immo longe modestiꝰ/ ita
vt possint ad vez sensum reduci nō aūt as-
sertio sua mō quo posita est/sicut patz ex ꝓ
positiōib⁹ antedictis. ¶ Rex idē pōt se tue-
ri ꝓ ꝓcedentes in eū vel suos/occasiōe p̄-
dicta/sicut cōtra volētes vsurpare possessi
ones tales regni sui/immo magis/q̄ttuz
spūalia ⁊ ecclīastica potiora sunt tpalibus
¶ Rex idē ꝺz habere subditos suos p̄sertī
ecclīasticos/fauorabiles in dicta ꝓsecutiōe
⁊ obedientes iuxt̄ monitionē aplicā debent
obedire regi tāq̄ ꝓ cellenti/⁊ hoc p̄capue ꝺū
vtiē sua legitima potestate in obseruatio-
nem xp̄ij iuramenti/⁊ ecclesiastice liberta-
tis tuitionē. ¶ Rex idez debet ꝓtegē subꝺ-
ditos suos/si p̄missoꝝ occasione ⁊ ꝓpter
obedientiā sibi factā/pati habeāt ⁊ assume
re causam in se/⁊ sub hac protectione subꝺ-
diti tam seculares q̄ ecclesiastici debent et
p̄ñt inquiete viuere/nō plus sapiētes quaz
oportet. ¶ Rex idē pōt rationabiliter cōque
ri de subditis suis/ p̄sertim ecclīasticis/si i
p̄dicta reductiōe libertatū inueniañ tepi-
di. ⁊ tergiuersatores/⁊ claudicātes ⁊ potest
ab eis p se aut suos exigere rōnes. q̄b⁹ mo
uentur sentire contra deliberationes necū
ꝓ alij sui ſz suoꝝ p̄latorū/ac vniuersitatuz
regni sui. Cetez de penis p eūdem infligē
dis iubet ecclesiastica modestia quiescere/
nec habere sermonem.

Tractatus eiusdē ad

prouincialem celestinoꝝ sup versiculo cā-
tici marie. Suscepit israel puerum suum.
De susceptione humanitatis xp̄i allegori-
ce p. xxiiij. veritates Tropologice vero ⁊ a-
nagogice p. xij. veritates.

De susceptione humanitatis

Incipit epistola cancellarij parisien. de susceptione hūanitatis xpi allegorica ⁊ tropologyca. ¶ Prolog⁹.

Reuerendo in xp̄o dño ꝓuinciali celestinorū fratri iobi bassandi suus iohannes cancellarius parisien⁹. ea que ad pietatē sunt xp̄iane religiōis ⁊ sursuz actionis iugiē meditari. Lecinit maria Suscepit is.pu.su. Lecinit huic notule sui cantica cantico⁹ mr̄ ecclesia xp̄o iubilans. Tu inquit ad liberādū susceptur⁹ hoiem nō horruisti vginis vteruz. qđ vbū sub hac ꝓpietate suscipi oz. Est ei im propriū xp̄s suscepit humanitatē qua fm̄ est vt xp̄s eēt hō. ⁊ hō deus. qz christus ds sed nō sp deus fuit christus. qz nec semp deus fuit hō. nec ex cōsequenti christus cum nōdū susceperat humanitatē xp̄s deus. de q̄ susceptione colligam⁹ aliquas veritates ac cōmodas petitioi tue pater honorande.

Incipit ꝑma veritas

Christus ꝑ hmōi susceptōz q̄ ōr incarnatio habuit ab instāti sue ꝓceptiōis alam rōnalē pfecte beatā ỹm portionez menus supiorē. hec veritas credi oz ō necessitate salutis

Secunda veritas.

¶ Christus in aīa beatificata vt sic cognouit totū decursum ecclesie cū meritis futuris ⁊ demeritis hoim singuloz. etiā ꝑ infusam desup cognitionez aliā q̄ in vbo. q̄lis suo mō fuit cognitio infusa ade ꝑ statu innocēcie. ⁊ angelis pfectius in sua ꝑma creatione. hec veritas est certa fide tenenda.

Tertia veritas

¶ Christus vt btificatus i aīa nūq̄ sensit doloꝛē ꝑ peccatis hoim quoꝝ cūq̄ nec ꝑ penis alienis aut ꝑprijs in corpe suo vel in portiōe rōnis inferiore susceptis/ pz qz i btitudine nō est luctus neq̄ dolor.

Quarta veritas.

Xp̄s vt btificat⁹ in aīa hūit sūmā ō pctis oibus singuloz hoim detestationez q̄ largo ⁊ tropico mō loq̄ndi pōt notari displicētia cordis ō pctis. vel exercitiū trāsumptiua dolor aut tristicia q̄cūq̄ notaē. etiā i deo ne dolor aut tristicia q̄cūq̄ notaē. Sicut est illud Gen. Lact⁹ dolore cordis intrinsecus/ dicereē simili modo de eius

Quinta veritas

¶ Xp̄s ab instāti sue ꝓceptiōis q̄tus hūit claritissimā noticiā ⁊ apphensionē sue passionis future. ⁊ q aīam dulcissime mr̄is ꝓ trāsierit gladi⁹ acerbissime passiōis Jp̄e nō hūit hmōi passiōis dolorē exprimētalē corpe q̄lē habuit dū cepit tedere ⁊ mest⁹ ē ⁊ ꝑnē ab agonia vsq̄ ad expiratiōnē pcul ⁊ sensit. Veritas illa ꝑ ꝑma ptez expēdē tibus. sz scōam ꝓcedit cōis olim doctoꝝ approbatoꝝ scola qz sic ⁊ nō aliēviū posse sal uari illud luce q ihs pficiebat etate ⁊ sapia Expiebaē em̄ p assiduū cremētuz noticias nouas rerū: ⁊ si nouas noticias sensuales, nouas ēfficias aut ōlectatōnes isto mō

Sexta veritas.

¶ Christus voluit ab instāti sue ꝓceptōis q̄ btitudo sue mētis redūdaret in corp⁹ influentiā gaudiosam sicut nūc facit ꝑ tria. sicut ⁊ aīa felicissime mr̄is i corpe glorificato vl' carne dotata. q̄druplici dote Veritas hec ꝓcedaē ab oibus vt catholica

Septia veritas.

¶ Xp̄s voluit q̄ btā mēs sua vt sic sumēt ifluxū ptis iferiorꝫ aut sensual' ⁊ b⁹ passibilē ⁊ penose. sz bñ cognouerit ꝑ us pēas sen suus itellectualiē/ sino⁹ gaudiose. aliōqn nō fuisset pass⁹ volūtarie desiderandē ⁊ ꝓsone ne volūtati Veritas hec ē catolica ⁊ pcta

Octava veritas

¶ Xp̄s voluit q̄ p̄cognitio sue passiōis q̄ hēbat ex visiōe vbi vel etiā ex reuelatiōe in rōne inferioꝝ descēdēt aut redūdaret in sensualitatē sic q a pte sensuū dolor exprimētalis susciperē qualis in agonia vl' in totis passione. aut etiā qual' fuit ꝑ decursum totius vite nūc aūt miscēdo lera cū tristib⁹. Sicut em̄ puer ⁊ insci⁹ flebat sic sugēdo btāsbera ꝓsolabaē ⁊ arridēti mr̄i blādus erat. Stultū est em̄ dicere q nū q̄ gauisus ē aut leare exprimētali ꝓsolatōe. Hō ei ꝑdiderat gustū cibor⁹ aut tactū suauiū. sed nū q̄ in vitium

Nona veritas.

¶ Xps volunt q dilectissima mr̃ sua dolores ⁊ solatiões hr̃et in vita sua int̃ modũ sue ꝓuersatiõis ad ip̃m filiũ ⁊ ad virginalẽ sponsum ioseph ⁊ ita ꝓportionabilit̃ respectis. primor. Nõ ẽ fuit inciuil. aut aggrestis. aut lapidea. ⁊ insensibil gl̃iosa mr̃ sua

Decima veritas

¶ Christus volunt dilectissimã mr̃em suã dolores ⁊ penalitates hui⁹ vite destitute sue ex ꝯditiõe nature viatricꝭ descẽdẽtꝭ ab adã ⁊ cũ necessitate ꝓtrahẽdi originale pcm̃ sicut alij p generationẽ viri ⁊ mulierꝭ ꝓcepti nisi gra supnaturalis ꝓuenissꝫ casũ in hoc seq̃nt maria q̃ tũ ad nature debitas ex originali sic in alijs sctificatꝭ aut baptizatꝭ nisi q̃tũ ex ꝓuilegijs ⁊ q̃tijs spũalib⁹ fuit adiuuata. vitas hec ꝓbabili pietate cordis credi potest.

Undecima veritas.

¶ Xps p̃seruãdo mr̃em suã ab originali nõ ob hoc dedit dignitatẽ eq̃lẽ sibiꝑsi etiã p̃m b̃uanitatẽ viatricẽ. Nõ q⁹ nũ q̃ xps habuit necessitatẽ originale pcm̃ ꝯhẽdi q⁹ nõ dedit p naturale ꝓpagatõꝫ / ꝓtea rõ sumpta ex hac eq̃litate qõ maria ꝓxit originale ꝓtus ẽ inualida ⁊ imilr ⁊ altera q maria nõ indiguissꝫ redẽptione. Hec valerꝫ apli mi sunt. hoc inq̃ argumẽtũ potⁱ⁹ est ad oppositũ. q⁹ si xps fuit oim ꝑfectissim⁹ redẽp tor morẽ ꝓ oib⁹ sustinẽs. decuit q matrẽ ꝑfectissime redimeret. hoc aũt nõ potuit ꝓuenient⁹ fieri q̃ p̃seruãdo ne cadẽt potⁱ⁹ q̃z ita lapsã relevaret. Veritas hec ꝓbabil ẽ et pia. sup q̃ mix ẽ q nõnulli volẽtes vginez b̃dictã s limites honorare p̃dicãt nihilominus q ꝓtraxit originale sicut vn⁹ d. q. j.

Duodecima veritas

¶ Xps ꝓtulit matri sue ab initio. ⁊ ꝑñẽ illas ⁊ tãtas gras quas et q̃tas cognouit eẽ ꝓuenientes p̃m ordinẽ sue sapie. ⁊ hac veritatis soliditate dz eẽ cõtẽtus q̃libet xp̃ianus q̃tũcũq; sibi devotus Attñ q⁹ pticularisata p̃conia magꝭ ad devotionẽ mouẽt aliq̃s pios aĩos placz adiũgere aliquas veritates sup istis ad vtrunq; libratas.

Tredecima veritas.

¶ Christus hũanitatẽ suscipiens dolores nostros sola volũtate nõ necessitate portauit in corpe suo. ⁊ vere languores nostros ipe tulit ꝑserti i cruce. ⁊ hec cũ tãta acerbitate q̃tã voluit ds scõm ordinẽ sue ꝓpientie ip̃am hũanitatẽ passibilẽ tolerare. Veritas hec ꝓsonat vltie veritati tradite ꝺ maria. Et sufficit ad salutẽ q̃ de xp̃o teneatur summatim fide certa ⁊ necessaria. Temeranũ vo est asserere q dolor sui⁹ fuit intensior ⁊ acerbior q̃litatiue q̃ afflictio oĩm aliorꝫ hoĩm simul. immo q̃ ⁊ dãnatorum.

Decimaquartaveri.

¶ Christus nõ habuit ab instãti ꝓceptionis oẽm illũ dolorez vsq; ad instãs mortis sue qualẽ ꝓtulit i cruce aut ꝑus p decursuz penalis vite sue. ⁊ oppositũ scribẽdo vl̃ predicãdo asserẽ ẽ temeranũ falsũ ⁊ ꝑsũptuosũ

Decimaquinta veri.

¶ Christ⁹ potuit dare multas gras hũanitati sue ⁊ dilectissime mr̃i pure gratis quasi tñ actualit̃ ⁊ ꝺ facto nõ ꝓtulit. Et oppositũ asserere ẽ falsũ ⁊ temeranũ imo heretical. ꝑatet hec scõa ps q xp̃s potuit ab vtero mr̃is sue dare ꝺ potẽtia absoluta impassibilitatẽ sue hũanitati qualẽ hz de pñti. sil̃r ⁊ mr̃i sue saltẽ post ꝓceptionẽ b̃ñdicte plis sue. Et ꝓstat certa fide q netrum fecit.

Decimasextaveritas

¶ Christus potuit dare sue humanitati ⁊ matri sue ꝑ statu vie gratias alias q̃ cõtulerit ꝺ facto. ⁊ si ꝓtulisset hoc vtiq; fuissꝫ decens dare vel dedisse qualit̃ tunc facere nõ erat decẽs p̃m ordinem sue sapie. Veritas hec simílis est p̃cẽdenti. sed addit aliud de decentia ꝑ quo fit veritas sequens.

Decimaseptima ve.

¶ Christus potuit ⁊ potest multa facere et hoc decet eũ ergo fecit aut faciet. cõsequntia talis q̃ fit a multis sepe fallit ꝑ fallaciã petitionis p̃ncipij. q⁹ videlicet p̃supponit in

minoꝝ ꝓpositiõe. qõ ē eꝫ ignotũ vl'ignoti us q̃ ꝓncipale. Rõ q; nihil decz deũ facer nisi ꝑm q̃ vult fieri/recte p oppositã cõsue tudinẽ ad volũtates creatas q̃ iõ volũt agẽ q; ꝑñtaꝫ eis aliqõ obiectũ sub rõne boi aut ꝓueniẽtꝫ iõ agũt q; vid; eis bonũ. ꝛ nõ iõ illud ē bonũ aut decẽs. Cã ē. Nõ em̃ sr regule p̃ me sed regulate a prima bonitate

Decimaoctaua veritas

Christus nesciẽ aliq̃d velle q; decẽs nisi a seipo. aut si ab altero hoc ē p reuelatõz vel opis p exhibitionẽ. ꝛ hᵒ argumẽto a posteriori ꝛ nullo mõ a priori. vñ sicut xp̃s solus nouit p̃rem ꝛ se ꝛ spm̃sctm̃. nõ excludẽdo ipos p̃rem ꝛ spm̃ ꝓ ẽnitate ẽntie. sic solꝰ scit q̃d deceat eũ ad eꝫ ꝓducẽ/ q; solus scit quid vult agere ꝛ cui voluerit reuelare.

Decianona veritas.

Xp̃us si asserẽ aliq̃d ad eꝫ facere debere q; decet eũ sic facẽ fallit asserẽs mõ tacto q; p̃supponit q̃d est eꝫ vel plꝰ ignotũ vt siqs ita palogiz q̃ xp̃s potuit cõicare matri sue in vtero et gloriosa ꝛ cõsummate felicitatis nascere. ꝛ hoc decuit ipm facẽ. q; decuit eũ m̃rez honorare q̃ sic fecit. Cõstat q̃ ꝓclusio hẽticaꝫ ē. ꝛ tñ ꝑmisse cõit assumũ a nõnullis in assertiõibꝰ suis confirmãdis

Vicesima veritas.

Xp̃s nõ cõicauit m̃ri sue statũ oũ cõcepta vel nata est vsũ pfecte rõnis q̃uis hᵒ potuisset. ꝛ si fecisset decuisset. Et oppositũ asserere scribẽdo vel p̃dicãdo est penit; temerariũ sicut ꝛ q̃ nunq̃ somniauerit aut q̃d in omni somno sp actu deũ ꝓtẽplata fuẽrit hic in via. Qõ aũt ex scripturis sanctis autoritatẽ nõ habet iunge nec ex ꝑbabili rõne eadem facilitate cõtemniẽ qua ꝑbatur

Vicesimaprima veri.

Xp̃s potuit cõferre dilectissime m̃ri sue cognitionẽ lucidissimã totiꝰ decursus vite sue ꝛ filij. ꝓfestim oũ nata ē ꝛ si hᵒ feciss hᵒ vtiq; decuiss; ergo fecit. temerariũ ē ꝛ ꝑniũ scis doctoꝝbꝰ hoc inferre Cõtranũ insup videt euãgelice doctrine sic asserẽ factũ eẽ. Eiqdẽ pdictꝰ fuit ibs ignorãte maria et Ioseph/iõ dolentes p triduũ q̃sierũt ipm/ ꝛ nõ intellexerũt nisi ꝑ pueri iesu Nesciebat ingẽ q̃ i his q̃ p̃ris mei sunt oportet me eẽ ꝛ in mꝫtis. sz nõ oõ hᵒ dicẽda fuit ignorãtia puꝛ ẏgo si ñ scient oia. Dicit em̃ ignorãtia puꝛ tionẽ sciẽtie debitã inesse. et ex ꝓsequẽti cui pã. nõ sic nescientia que in angelis repitur

Vicesimasecda verit.

Xp̃s etiã si decent acceleratiõnẽ vlꝰ rõnis m̃ri sue sicut oppinaẽ aliq̃ pie ẽ erudꝰ tiõe iobis ĩ vtero. nõ optuit tñ ĩ talibꝰ gratiõe iobis ĩ vtero. nõ optuit tñ ĩ talibꝰ gratijs pseuerãtiã eẽ q̃uis sine pnia ꝛ remaõ ne sunt dona dei. Sunt eĩ sine pnia supplẽ dũ est hoc mõ quo donanẽ quedã ad mꝰ rulã paruã. quedã ad tẽpus manus. q̃dam in enũ. pz in gratijs gratis datis in ꝑbeꝰ is ꝛ gratijs sanitatũ que durant ad tẽpus.

Vicesimatertia veri.

Xp̃s q̃ p̃riẽ a talibꝰ cur m̃rez suã bonoꝛ rauit ĩ gratijs istis. ꝛ ñ ĩ alijs oibꝰ q̃b̃ pote rat:' Rndeas q; es o hõ vt inuestiges ꝛ ꝛ dñi q; es vt cõsiliariꝰ eiꝰ fias/ q; es vt p̃ua mas dicẽ cur ita facis:' ponat ergo hũana lo q̃citas digitũ ore suoꝛ ẽmis suis ꝓtẽ ꝛ

Vicesimaquarta ve.

Xp̃s posuit ẽminos nr̃e ꝓquisitõis vt nõ liceat ꝺ diuis alia vel aliẽ asserẽ q̃ q; ꝛ diuis scꝑturis hñẽ. vel euidenẽ ꝓcludẽt ab eccl'ia q̃ spũsctõ regiẽ credẽda tradũnt hec ẽ regl'a bti dionisij pluries repetita. Ẽ terũ ꝺ opione temeraria vl' ꝑbabili vel de credulitate pia latiꝰ ꝑt dici ꝑut alibi nõuiꝰ mꝰ. ꝛ hᵒ vnũ plz r̃pere ꝺ q̃d sit piũ. credẽ aut ille. s. q̃ nec euidẽt sequũt ex tẽ/ i sac̃ scꝑtu ra nec etiã euidenẽ r̃pugnãt ꝛ edificãt charitatẽ vl' deuotionẽ pij cordis temeraria ꝛ bil asserẽtis/ tales sr narratões sctoꝝ patꝝ tales deuote r̃cogitatões circa totũ euãge lij decursũ. erga xp̃m ꝛ m̃rez suã. ꝛ siderãdo mꝫta nõ explicata/ quẽadmodũ fieri potuꝛ rũt vl' q̃d egerint ibs ꝛ ioseph ꝛ maria ab itio vsq; ad mortẽ ioseph/ q̃liẽ ꝑcessum est in iosephino carmine heroice. q̃liẽ et indꝰ cũt doctores illõ mĩa ꝛ vitas obtinuerẽ si bi iusticia ꝛ pax osculate sr̃. q̃si sint res aĩe iuicẽ colloq̃ntes ꝛ ꝓcludẽtes dñs habit̃ be nignitatẽ terra nostra dabit fructũ suũ. q̃

vtiq; conflat factum dum suscepit deus is-
rahel puerū suum.

Alie veritates.xij.

Subiungunt alie duodecim veri-
tates ꝓpinquius ad interrogati
onem tuā pater amantissime ter
minos nō deserendo susceptos.

Prima veritas

¶Susceptio sancti israel nr̄i fuit p allego-
nā incarnatio verbi.p tropologyā vo7 ana
gogyaz susceptio sc̄i isr̄l'pueri sui ē hois p
gr̄am iustificatio.7 ipi9 ad ꝓtēplatiōez cele
stiū elevatio.nūc p itelligētiā/nūc p simpli
cē fidē.cū devotiōe q̄ mētē elevat in deū p
piū7 hūilē affectū nūc p vtrūq; p itelligētiā
s.7 devotiōez fide spe.charitateq; subnixā.

Secunda veritas.

¶Susceptio talis mistica nutriē marie et
roborat̄ꝑ susceptionē dignā bñdicte eucha
ristie sacri ꝗdē ipe sumit̄ recolit̄ memoria
passiōis ei9.mēs ipleť gr̄a.7 future glie no
bis pignꝰ dat̄.q̄ sup reť crat9 ē spālis ī notu
lā carnā marie. ¶Sunētes implevit bois.

Tertia veritas

Susceptio isr̄l'pueri sui dei q̄nis possit ag
nosci p ꝓbabiles ꝓiecturas ab illo q̄ susci-
pit̄ nō tñ evidentē revelatiōe sup hoc nō hī-
ta. Signa q̄dā sunt siqs sit isr̄l'p certā fidei
illuminationē seu visionē.si sit puer nō sē
sibus ꝛ malicia p hūiliationē. si sit posses-
sio dei.i.f9us per dignatiuā adoptionē in
charitate q̄ patiens ē 7 mitis sub suauī iu-
go christi.

Quarta veritas.

¶Susceptō p gr̄am gratū facientē nos sp
latet ad certū q̄nus ipleam9 illud. Serui
nis videat̄.exultate ei. Uerū ne sit exulta-
tio dissoluta iūgit̄ cū tremore.sup bseqt̄ ap
phēdite disciplinā.

Quintaveritas

¶Susceptio gratificās vidz̄ bñ in via potis
simū cognosci p cordis sentimēta sumēdo
vo7 p toto eius triclinio ſm triplex cenacu
lū mētis.s.7 oratiōis 7 aīe.inq̄ tractata sup
hac decacordi psalterij marie fidicula. Bi
spsit supbos mente cordis sui.pūtiaz inq̄t
verbi Beñ. ex motu cordis accepi. Si alij
fere oēs ꝓtēplatōi vacātes signa tradidert
nūc hec/nūc illa multiplicia valde variaq;
cordis sentimēta vsq; ad pfusionē lacrima
rū ō quib9 nō est hic dicendū p singula. ſz
sub cautele generalis monitiōe sistendum

Sexta veritas.

¶Susceptō gratificās stat freq̄nt̄ sine qui
busdā sentimentis actualibus cordis.pz in
pueris baptisatis.patet in iustis dormien-
tib9 aut in solo gr̄e hītu sine quauis actio
ne gratis deo sel' 7 acceptis.

Septia veritas.

¶Susceptio gratificās sepe fit 7 ē ī suo actu
ivterinseco 7 formali elicito vel exteri9 imp
ato sine ꝓceptibilib9 certitudinaliť gr̄e sen-
timētis ī corde vel sensib9.pz in actuis per
varia distractis.nullā in corde suo spūalī
sentimētoz mollicē.aut ligfactiōis suavi-
tatē hūtib9.imo maxia xp̄ianoz ps. absq;
talibus sentimētis alias ſuit deo. q̄s iudi
care dānādus vel ex̄ statū salutis. ob hoc ē
puersissime est temeritat̄ 7 itollerabil' arro
gātie.apud illos q̄ sentimētis hmōi crebro
gaudēt q̄ suā in illis totā salutē ponunt et
gl'iam. Sed heu sepe q̄ ꝓfunde fallit eos
stulta p̄sūptio cordis sui:q̄ freq̄nt̄ induit̄
a demonio meridiano.qz superbia meretur
illudi deniq; mereť etiā dū eucharistiā su-
scipit illud im̄ peratū p psal.fiat mensa eoz
coz̄ā ipis in laqueū. cū ceteris que sequntur
sub trinodecimo numero maledictis.

Octava veritas.

¶Susceptio eucharistie gratificās q̄nis
nō fiat nisi sit aliqs in gr̄a gratū facīete nō
tñ iducit sp nouū pctm̄ nisi cōtenēte. ¶Cō-
tenit aūt q̄ se scit hr̄e impedimētū ltūmum
ne suscipiat aut q̄ nō habuit ꝓbabilez sue
ꝓscie examinationē iuxt̄ modū cōit̄ req̄sitū
vt suū cognosceret ipedimentū 7 cessaret a
cōione vel tolleret nexū suū sicut p confessio-
nē si cōsaus est sibi culpe mortalis. Aut p
si statutū regule sue sit artatus ō venialib9
ꝓfiteri ꝛz oura videat̄ he exhortatio nisi fo-

te p grauibus et multis venialibus valde disponẽtib⁹ ad mortale aut ꝑpũcs mittũ

Nona veritas.

¶ Suscepto eucharistie si dimittat̃ qz nõ capit accessus⁹ sentimẽta deuotiõis actualis i lacrymis z silib⁹ si tñ aliũde sit sibi bñ p sci⁹ó carentia impedimẽti stulte agit si sit ꝑs et locus aliũde. rõ est qz magnus bois se z suos ꝓrios priuat z defraudat dãnatõnẽ incurrens/ de suscepto talento ordis nõ multiplicato. Sibi tñ absit gloriari si sentimenta nõ sentiens deuotiõis/ si sic⁹ et arridus aõ sit mons gelboe sine rore z pluuia si nõ timeat lapsuz qualẽ aliqñ patiuntur gloriãtes ó sentimentis suis qz si demões i viridi ói pmissiõe h⁹ faciũt/ i arido qd fiet

Decima veritas.

¶ Suscepto gratificãs si qñ̃ piculose cognosci p curiositatẽ i qlibet hoiẽ tñ h⁹ maxime piculosũ ẽ in feis z tenacis apphensionis z auiditat̃ temerarie penetrãdi secreta di. Sũt z lapsi⁹ z illustiões pclinissime diligũt tales aliqñ deũ velut adultez⁹ cubitu fornicario q̃re/ sane qz ó lectatiõz setiñ toz ipi⁹ dei sola ñ plurificatõz bonoz sũt opm req̃rẽtes. sz pdes oẽs de⁹ q̃ fornicat̃ abs te.

Undecima veritas.

¶ Suscepto gratificãs apud tales ó vtro qz seru sepe fit in laqueũ nõ data sz accepta occasiõe scãdali. dũ fiũt idigniozes suscptiõe dignissimi sacri q̃. s. p⁹ talia sentimẽta. z nõ aliẽ dignos ad suscipiẽdũ semet existimãt: lõge facti. ó q̃ legit. Neminẽ iudicãs neminẽ pdẽnãs. oib⁹ ꝑpatiẽs sctũs martir erat. nec aliẽ p agatho vl̃ pastorẽ ẽ pceptũ Mã ẽqtẽ oi re dic. Tu qs es/ z ne iudices quẽq̃. sed nec attẽdũt aliõ sue temeritat̃/ re pstiuũ pfiliũ. nõ accipe fiduciã imo accipe fiduciã. sz ó sola dei mia. nõ de tua sentiñ toz iustitia/ sordida nimis ex se sicut pãnus menstruate quẽ nõ exterreat illud aplicuz. Nihil mihi ꝑsci⁹ sũ sz nõ ih̃o iustificat⁹ sũ sed nec meipm iudico/ qui me iudicat dñs z. Sic hita i aditorio altissimi secure dicespeo. Suscepto⁹ me⁹ es. qz quẽ suscipis i sacramento ipe magis te suscipit mãducat z bibit in corporando.

Duodecima veri. X

¶ Suscepto gratificans dũ visa ẽ apõ mitos colligi p meditationẽ assidua pmõis ibu xpi causaliẽ ó p accidẽs de sugbo vsq suo hoib⁹ ó vtroq; seru dure mittũ austeritatis in vita/ plurimas hẽses z delyramẽta z tãdẽ in abominãdissimã camis/ semmitta plapsi sẽ z innoialiẽ maculati/ sẽ i exẽplos vetẽs z noui fratricelli et sozelle begardi et begute ó quib⁹ nõ ẽb dicẽdi p singula. Suffecerit tãgẽ aliqs pass⁹ sqm re cuiusdã/ qui nõ in oib⁹ satis sobrie vixẽ locus⁹ q̃uis i hac sceleratã secta iã tacta fuerit. seueriss⁹ z laudãd⁹ sic in aliis mitis. verũtñ in multz ó pdictas vitates specialiter de ꝓuilegijs xpi z manie z pẽnis ipis min⁹ sobrie scripsit z docuit. Et qs ẽ hõ qui non peccet? Quis ẽ hõ qui vivat z nõ peccet? Quis ẽ hõ qui non patiẽt repheẽsionẽ debeat accipe charitatis q̃lez p sci⁹ ego sũ mihi velle fieri qui hec scribo. Rursus p eũ null⁹ extollit̃ stat̃ nulli ille qualez notat se tenuisse z formie ad seminas aliqs magne vt assent elevatõis z pphetici spũs. quaz tñ doctrine sũt suspecte iubente aplo q̃ habebat spm dei. mulierẽ docẽ nõ pmitto. Scõo addit iteꝛ ꝙ non sp eo ordine q̃ ponũẽ ista. ait inquã q̃ p eas les iueniret xps q̃ tũc suo tpe pditus erat z absconsus ab eccl̃ia. z q̃si iacens mortuus? Rursus q̃ stat⁹ iste tertiꝰ z cito manifestabit dus erit destructiuꝰ status pharisẽoꝝ modernoꝝ q̃s notat plato cũ clero z religiosos oẽs marie frẽs mioresq̃ nõ viuẽtes vita xpi crucifixi. neqz vt suus nũc⁹ franciscus z sctã clara veritatiferi ibu xpi/ cũ crucifixa vita sua. sũt z iã habite revelatões vt dixit ille per illo. ¶ Rursus attẽde pr oculariss̃e q̃ cepit error iste a ioachi ponẽte triplicẽ gẽm tres psonas. ꝓma ꝓtis p moysen. scũda filij p xpm. tertia spũs sci p euangelia eternũ cui⁹ nõ erit finis. legat q̃ text⁹ expositionis istius sup nũc dimittis i fine. z expositio sup illud de pditiõe z inuetiõe idu. et alibi pluries. Attẽdat̃ ergo sol⁹ finis i sacrima satyra seu tragedia magnis boantibus innuebẽte ꝺ stat⁹ oẽs marie filioꝝ. videnti q̃ zelo. viderit q̃ edificatiõis augmtu fructuoso multi iudicãt q̃ nõ fm sciam. Attẽtoq; p cognoscẽ vult noiari maxim⁹ ꝓcoꝝ qui

ñō ꝑus auferebat trabē d oculo suo qlīē
obstrūerat ad illud ꝑbū. medice cura te
ipm. diceret q ex hūilitate sic iudicari vult
bilis vanitas. Si ex sensus ītimitate se ita
iudicari volebat. attēdēt ne paul⁹ īmo ma
ꝑ paulo p̄cellebat ī hac laude vt nō iā
ꝑ maxim⁹ aut ꝑm⁹ eēt ꝓcōz qr ñ hūlior
pl⁹ oīb⁹. ¶ Ampli⁹ arguit d hereſi docto
res doctissimos cū innocētio tertio qui
ponūt sūbaz panis p⁹ desitionē corpis cri
sti destructi panis z vini spēb⁹ ītez d nouo
ēcād difficultatis hēat seu hīe videat. non
est hereticā appellanda. potest eñ deus cre
ando reparare destructū idem in numero
et si nō generādo modo nature. quicquid
d parūlis affirmare p̄sumpsit contra om
nium doctorum communem scholam q
pueri in lymbo non baptizati acriter punī
antur pena ignis sensualis. ponereq videt
q in afflictiōe carent omnino rōnis indi
cio z libertate arbitrij. Sed nōne documē
ta plura scripsit bona z vtilia et deuota scri
psit. Fatemur imo libere ꝓfitemur z nūc
stetisset in isto salus sua. vtinā ꝓformaliz se
doctrinis illoz quos allegat qñq Sepe eī
magnas ptes excerpit z rapit in ꝓpa forma
tacitis auctoz noibus. nescim⁹ si par eē vo
luerit. Ethopi comicule. plumis aliaz volu
crum se ornantis. creber fuit apud istū bo
tus ex illo. Multi sunt ꝑterea ꝓmones sb
ternū sive locutionis quos in forma legi
timus apud libros alios nō modice vetusta
tionis malignātis zelo q̄tum cōscien
tie testis est. siz cautele ꝓdētis z cōmonē
tholoḡie nec hñtes spm discretōis spiritu
um i deuotis apparetib⁹ sentimētis falliva
leāt i lectura vel studio sub feruore nouitō
gelicus qr de euāgelio logē Sic pr optime
notasti mihi d qbusdā. hūt eīm aquas patē
tes z publicas scē sapie p doctores approba
batos. nō est necesse eos obedire meretri
culē dicenti. Aque furtiue dulciores sunt
ternum scripsim⁹ formiē ad tractatulū istuz
q d examinatiōe doctrinaz cōpositus est q
ad ptē primā. Et de reliqs tribus vltroneo
z deliberato ꝓsilio siluimus. Hec habuis
pater religiosissime simul z prudentia ꝑfā
tissime. que currente calamo liz suā animi
ferentis exp̄mente volui satisfaciēs tue pe
titioni notare q cedulā istā. Sub anno do
mini. M.cccc.xxvj. decimaoctaua decem
bris d mane vsq ꝙpe mendiem ꝓsonās te
xtui qd exponendū erat in manibus d can
tico marie canticoz. Suscepit israel puerū
suum. quod inchoabam dum me in capel
la visitauit benignitas tua mihi iure colē
da. Vale vale.

¶ Finit epistola cancellarij parisi. de susce
ptione humanitatis xpi allegorica. anago
gica z tropologica.

Epistola iohannis de gerson ad frēm bartholomeū carthusien⁹. sup tertia parte libri Ruysbroech d ornatu spiritualiū nuptiarū.

Venerabili pa
tri z bone simplicitat⁹ fra
tri in xpi charitate dilectis
simo frī bartholomeo car
thusi⁹. suus iohes cācellari⁹
indign⁹ eccl'ie paris. Nup
tiaz agni ptic̄ipē fieri. ꝑ uidē librū q̄ndā p
te hītū cuius titulus est d ornatu spūaliz
nuptiaz in trāscursu legerā. nouissime illū
attentius relegēs cōperi multa ibidē tradi
salubria z alta documenta. Nā ꝑma pars
instruit ad vitā actiuā. Scōa ad vitā spūa
lem q affectualis dici pōt inducit sub vari
is z pulcris simulitudinū manuductōnib⁹
z tropis quoz intelligentiā soli expti plene
ꝓcipient. Sūt nēpe ex eis q in affectu plus
agunt q in intellectu z q ꝓcipiunt ampli⁹
sapouris cuiusdā intimo gustu q̄ ratiocina
tione vel discursu. Tertia pars notificare
nitit̄ que sit excellentia vite cōtemplatiue.
q beatifice visioni in aīa approximat. Tra
dūt quidā sicut accepi. q ꝑfatū librū idio
ta vnus sine lr̄is composuit. Etinde nō sī
ne miraculo z inspiratione dina ipm fuisse
ꝓfectū patenē astruūt. Ex q̄ consequēs eēt
oīa contenta in eodem esse verissima scti ssi
maq. Sz meū quale sit sup hac re iudiciū

Epistola cõtra tertiam ptem libri ruisbroech

tibi nõ ẽ celandũ decreui ne fortassis incerta aut falsa p veritate certa aut diuina amplecti ꝓ tingeret. Sic ds qd iubet apls. Doctrinis variis ⁊ peregrinis nolite abduci.

¶ Sunt vt meũ interim est iudiciũ/duę ptes priores satis vtiles in quib⁹ nihil deprehendi qd nõ possit salua fide ⁊ mox puritate saluari q̃q̃ modestũ lectorẽi multũ eflagitẽt. ⁊ talẽ q̃ nõ sit penit⁹ exps eaꝝ q̃ secunda ps loquit affectionũ. Ceteꝝ stil⁹ ipius libri nõ sordidus est nec abiectus. Certe tñ induci neqo credere libꝝ ipm fuisse ꝓfatũ p os idiote quasi p miraculum. Stilus em̃ tpe magis sapit ⁊ redolet hũanã elogntiã q̃ dinã. Nã ⁊ poetaꝝ verba ⁊ therẽtij ⁊ boetij ⁊ phoꝝ fnie ⁊ oronis cursus oñdũt palã illic studiosam industriã ⁊ diligẽtie laborẽ diuturnũ p̃cessisse. ꝓ plane impar valde est stilus dine scripture ꝓphaꝝ ⁊ euãgelistarũ ab hoc loquendi genere. Quãnis h̃ diceret ptinax assertor opositi. q̃ de⁹ scientiarũ dns est. habẽs facultatẽ nũc hoc. nũc illo mõ scribendi p ora scribarũ suoꝝ. fatemur ita possibile fieri. Sic autẽ in ꝓposito satis ꝓtigisse nõ elucet. p̃sertim qꝝ testat autor seip̃m latinis verbis plurimũ desudasse. Hoc vo cur optuisset si fuisset tãtũ mõ calamus scribe velociẽ scribentis: spm̃ sc̃m loquoꝝq tarda molimina nescit ⁊ cui⁹ velociter currit sermo. Verũ alia potior ẽ rõ/ que me nõ ita sentire cõpellit. Siquidẽ tertia ps eiusdẽ libri ꝓfusa rpudiãda rescidẽdaq est tanq̃ vel male explicata. vel plane abhorrens ⁊ discrepãs a doctrina sana doctoꝝ qui de nostra btitudnie locuti sũt. Nec stat cũ determinatione exꝑssa decretal⁹ ponentis beatitudinẽ nostrã cõsistere in duobus actibus visione ⁊ fruitione cũ lumine glorie. Et si hoc ita ẽ in beatitudine cõsummata q̃ deus nõ est visio ⁊ claritas nr̃a essentialis sed tñ obiectalis. q̃tomagis erit hoc alienũ in beatitudinis quadã assimulatione imꝑfecta quã fas haberemus h̃ degustare in via. Ponit aũt tertia ps libri ꝓfati q̃ anima pfecte cõtemplans deũ nõ solũ videt eũ p claritatẽ que est diuina eẽntia sed est ipamet claritas diuina. Imaginat em̃ sicut scriptura sonat/ q̃ anima tunc desinit eẽ in illa existentia quã prius habuit ī ꝓprio genere/ ⁊ puertit̃ seu transformatur ⁊ absorbet in eẽ diuinũ/ ⁊ in illud eẽ idesse defluit qd habuit ab eterno in eẽntia diuina ꝺ quo eẽ dicit iohes in euãgelio. ꝺ factũ est/ in ipo vita erat. Et hoc eẽ ꝓsupponit ante tot⁹ iste causam nostre existentie tpalis. ⁊ eẽ vnũ cũ eo fm eẽntialem existentiã. Addit q̃ pdicta anima cõtemplantis in eẽ talis diuino abyssali/ ita vt repibilis nõ sit ab aliqua creatura. similitndo talis posset adduci q̃ non tñ ab ipo ponit̃/ si gutta modica vini in mare dilaberet̃ ꝓstat q̃ mox absorpta ꝓ uertereꝝ in illud. ¶ Hec positio deñat in multis. qnãq̃ nõ facile inducebar aliqd falsitatis suspicari in illa tertia pte quando in alijs prioribus tot vera altaq̃ cõsperta qñ etiã legebã obtestationes autoꝝ ne damnareꝝ a/ non intelligentib⁹ ne pestifieri posſit absq̃ fidei ⁊ simplicitũ periculo/ quã ad rigide condemnandũ. At vero diligens ⁊ repetita inspectio dictoꝝ illoꝝ magis ac magis in illis errorem aperuit. Hec aũt sunt pauca de dictis suis excerpta ad literã. Sit em̃. ij. c. iij. ptis. In ipa quidẽ suavacuitate p fruitiuum amoꝝ spũs pdicte metip̃m. demiq̃ claritatẽ nullo intermedio te suscipit ac sine intermissiõe ipa fit ea claritas q̃ accepit. Et. iij. c. dcpẽdetq̃ nostra eẽ creatũ ab eẽ eterno ⁊ fm̃ eẽntialẽ existentiã vnũ cũ illo est. Sequit̃. vniuersi quoq̃ vnũ cũ illo est. Sequit̃. vniuersi quoq̃ supra sui creationẽ in vite cõtemplatiue altitudinẽ sublimati/ vnũ sunt cũ hac deifica claritate. imo ipa claritas ipi sunt videt. p inde sentiũt ⁊ inueniũt p hoc deificũ lumẽ se fm ee vitamq̃ suã increatã. eandẽq̃ formam simplicẽ diuinitatis abyssum. Seq̃t/ atq̃ cũ eo q̃ videt ⁊ qd videt lumine idẽ fiũt. ꝓut mo ca. dixerat. Vniuersi deuoti spũs vnũ cũ deo ꝓfundo amoris defluuio sicut deifecti nõ quõlibet qdẽ vnũ sed idipm quod ẽ ipa in se eẽntia dei eo mõ quem beatifica btitudo. ⁊. iiij. c. exꝑssius ait. Illuc spũs est supra seip̃m translatus et deo vnificat⁹ quod stans videnq̃ in vnitate vivide abyssus in qua sese fm ee suũ increatũ possider imensas diuitias que ipsemet iuxta eũ modum quo eas deus gustat ⁊ videt. Et his exꝑtis dictis intentionẽ autoris fuisse quale vidimus. Neq̃ em̃ ꝺ ipa que latet aliude

q̄ ex scriptis suis sumi p̄t certitudo. qđ si
deficit autor in explicādo sicut palā aut er-
rat aut deficit sibi imputat q̄ nō solū litte-
ratis doctisq̄. sed indoctis etiā ꝛ rudibus/
taliter locut⁹ ē. ¶ Sz neq̄ ammirari vel in
dignari quispiā debet nec de temerario iu-
dicio arguere eos qui legētes eū p̄serti im-
buti in sacris littens intentionē suā ex verb
colligunt/collectā examināt/examinatam
se dicunt intelligere. ꝛ intellectā si erronea
est reprehendere nō omittūt. ¶ Nō em̄ ma-
ioris sanctionis ne autoritatis est autor quā
sanctissimi diuinissimiq̄ Theologi docto
res nostri q̄ tm̄ dicta sua alioꝝ examini libe
ro. vt Aug. ait iudicāda reliquerūt. Beni-
gnaterna tertie p̄tis nō est de illis q̄ p defe
cum ꝛ expientiā sed p intellectū sanctis in
spiratū/cognoscunt̄ ꝛ scripta sunt. ¶ Horuz
aūt notitia et diiudicatio p̄cipue apud ex-
eratatos theologos i sacris lris q̄rēda ē/ñ
apd̄ duotos solū. ¶ Amplⁱ⁹ nō ignoro fu
isse ꝛ ē q̄stā ex theologis disputantes sat̄
curiose si posset de absoluta potētia aia rō-
nalis cognoscere ꝛ formaliť beatificari per
diuinā ēntiā absq̄ medio alio. ita q̄ deus
eet ipi aie sua cognitio ꝛ fruitio nō tm̄ ob-
iectalis sed quasi formal. ¶ Hoc est deus nō
solū eēt cognitio que cognosceret ab ania
sed p quā aia ipa cognosceret. ꝛ pari mō
de fruitione. ¶ Quicqđ vo sit de possibili
nullus ita ē defacto p̄sumit asserere. nam
ecclesiastica determinatio ad oppositum ē
nullum vsq̄ inuenio theologum. qui non
dico posuerit. sed qui vllaz omnino fecerit
questionē q̄ p talē moduz qualis explicat̄
ab hoc autore. aia poset deū videre et bea
tificari in eo neq̄ defacto neq̄ de possibili/
tanq̄ videlz anima desineret existere in esse
p̄prio ꝛ transformaret̄ in illud ē diuinum
ideale quale habuit in deo ab eterno. ¶ Ñ
vt interim disputationē ō idearū pluralita
te in deo omittā que a multis ignorantur/
ponitur si corpus xp̄i vel aliud corpus bt̄i
ficatū hoc mō p deret animā suā in sua cō-
templatione ꝛ beatificatione p illa haberz
essentiam diuinā ip̄m formaliť vinificātez
alioquin eēt absq̄ vita. sed nec aia eēt tunc
ret aliud ē ꝛ viuere q̄ habuit ab eterno in
ante diuina. ¶ In quo ē sicut erat ab eterno
anima quelibet etiā dānata vita diuina erat
beatitudo sua. ¶ Porro corpus humanum
nō posset in gloria reperire aiam suā ad sui
vinificationē formalē aut si posset iam ani
ma nō eēt p̄dita. qualiter ip̄e loquitur. alie
demum sequerent innumerabiles absurdi-
tates quas p̄sequi longū eēt. ¶ Sed vi
debitur fortassis p̄ ista assertione facere il-
lud apostoli verbum. Qui adheret dō vn⁹
spūs ē. ¶ Et multa xp̄i dicta sunt in hāc sen-
tentiā imprecantis patrē/vt fideles vnū si-
cut pater et filius ip̄i sunt vnū. Dudum ve
ro certa est sanctoꝝ patrū sup his exposito
dicentiū illā vnitatē nō ee ēntialem. nec p
p̄ticipatam similitudinē: sed sola ibi notat̄ assi-
milatio ꝛ participatio. quēadmodū dic lu
cas q̄ multitudis credentiū erat cor vnū ꝛ
aia vna. ꝛ de duob⁹ aīcis itidē dicit vulgar
vsus habet quēadmodū etiā carbo ignitus
ꝛ aer illuminatus vnū appellant̄ cum suo
igne et lumine. ¶ Hoc tropo p̄bat boetius
hoiem bonū ee deū. iuxta illud p̄s. Ego dixi
dij estis/nō qđē p veritatē ꝛ vnitatē dine
ēntie ꝛ locutionē p̄phā: sed p̄ticipative et
assimilative imitative et nūcupative. q̄ si
autor iste pari mō ñderet se dicta sua intel
lexisse ō vnificatione spūs cū deo. nō cōtē-
do neq̄ p̄tradico p̄tra intentionē sed expli
catione aliter sonare nō dubito. qñ p̄terea
nihil magnū diceret de p̄templantibus vl
tra oēs generaliť q̄ sunt filij dei p gratiā ad
optionis. ¶ Miraberis forte p̄ in xp̄o di-
lectissime miraberis hec audies. quo pacto
in talē errorem vel insciā vir tā deuotus ꝛ
instructus corruerit. ¶ Noli solū mirari sz ti-
me et humiliť sapere iugiter stude. quādo
audis nō istū tm̄ mō sed alios innumeros
q̄ nō parue videbant̄ sanctitatis circa veri
tatē deuiasse quoꝝ aliquos ip̄e autor iuste
reprehendit in fine sc̄i e partis q̄ blandiebāt̄
tm̄ sibi de sublimitate cōtemplationis legz
quēadmodū p̄bat eos a demonio mendi
ano fuisse seductos. ¶ Erat autez de secta be
gardoꝝ que olim p ecclesiastica decreta dā
nata est. ¶ Erat sicut estimo autor iste proxi-
mus eorum tempi. potuitq̄ fieri vt contra
suā imaginationem de beatifica visione vl
contemplativa que forte tūc cōis sibi erat
cū multis decretalis exp̄ssa p̄dita sit. cōsti
tuens beatitudinē in duobus actib⁹. P̄re-

terea nō est necesse vt iudicet fuisse ptinax hereticus aīm hmōi determinationē si tunc & postea semp paratus erat audire eccliaz nunc vero secus eēt in alijs. ¶ Postremo attendamus pcor quo pacto sibi cauet habent omnes in sacris litteris nō satis imbuti neq; eruditi p diuturnum ac vehemens studiū/vel ne talibus tractatulis insolitis nimis adhereant quāq; multa vera sint. Non em̄ psuadet demon falsa sine pmixtione veroz. Ne subinde psumāt ipsi theologicas arduasq; materias nouis verbis & p sua estimatone affectioneq; reptis ptractare. Nobis em̄ ad certā regulam loqui fas est inquit Aug. alioquin sec agentes facile ad pcipitiū sibi viam sternūt. Ad talisq; itaq; questionū determinationē aut ad eas plane intelligēdas vel explicādas nō sufficit q homo sit deuotus & sit adeptꝰ illam cōtemplatiōis spēm sanctissimam, pfectus & optimā que versat in affectione & feruore charitatis qñ. s. homo transit in affectum cordis ad virtutes. Hanc em̄ speciez contemplationis adipisci & condescendere fas habent etiā ipe mulierc̄ule et idiote sine litteris p̄supposita fide simplici & plerūq; facilius q̄ viri magno ingenio & litteris sacris pditi qui in altera cōtemplationis specie longe pcellunt. Hec aūt species altera cōtemplationis versari ponitur in pscrutatione diuinarū virtutū q quas fides salubernima sicut ait Aug. gignit. nutrit. defendit. roborat. Q; em̄ secari possint ab inuicem he contemplationis spēs & experientie doctrix est et Hugo significat dicens. Sepe amor intrat vbi cognitio foris stat. Nullus tamen ꝓprio vocabulo dici debet contemplatiuus vel sapiens et pfectus theologus qui prima contemplationis specie caruerit. Vult ergo aliquis esse & dici vere sapiens habeat vtranq; cōtemplationis speciem: illam videlicet affectus que saporem dat. & illā intellectus que scientie luminositatem prestat vt constituat sapientia. i. sapida scientia. Q; si altera carendum eēt. eligibilius iudicaret communicare in prima q̄ in secūda sicut optabilius est habere pium affectum humilem & deuotū ad deum q̄ intellectum frigidū solo studio illumiatum. Scientia quippe inflat intellige si sola est. charitas edificat. Nihilominus vbi ō veritate fidei queri tradita in sacris scripturis magis interrogādi consulendiq; theologi vigentes in contemplatione fecūda quaz idiote pollētes in prima scilicet in eis patenti reuelatiōis miraculo. & nisi forte manifesta esset in huismodi theologoꝝ prauatio intellectus et intolerabilis moria puersitas que etiā mentiri quandoq; facit nō tm̄ modo circa fidem/sed circa motum principia vt apls & Aristo. cum experientia testant. Addo adhuc q̄ sicut ex carēa pfectus affectus & magis ex infectione eius peruertit errant nōnunq; pentissimi sacris scripturis. excecauit em̄ eos malitia eoz & ceciderunt in reprobum sensum/ita ex parua intellectus & parua loyca plabūtur minue qñq; in errores piculosissimos illi quibus gnorum sunt erga virtutes affectum. quales apostolus notauit habere zelum sine fm scientiā adeo vt si nō humiliter sapiat et nisi sese contrahant intra metas sue cognitionis nulli ptinatius inueniūt negare surdius errores pfingere. Propterea nō leuiter scribere debent vel docere. sed necessaria q̄ cautela magna adherendū est eis. nō pua discussione diligēti & doctoꝝ examinatione. In talibus quippe plurima seperemus aut falsa aut male explicata. ac pide mltā erroris mām pbentia simplicio quāq; ī multis diuina altissimaq; sint. Inter tales scripturas narrantur aliqne narrationes aut regule vel doctrine ꝓticulares a liquorum patruz veterū que magis admirande q̄ imitāde dicūtur. Quemadmodū Johannes qui clymachus dicitur posuit virtutes eē ipassibilitates et quedaz valde amplectera super penitentia et peccatis. Et Iohannes de libero arbitrio notatus. & alij aliquoz patruz examinata aut nimis rigida tradit. que communis schola theologice veritatis mento non admittit aut reijcit. Quāobrem bonum est mel cum fauo. sapor. s. deuotionis cū lumine eruditionis aut si alterū dimittat obtigerit. vtaī q̄liber vnoq; suo amplectat bulet in vocatione sua abūder in sensu suo. et comedat mel q̄tum satis est. nō plus ne piens q̄ oportet. Recte quidē verbū emiciat Oratius q̄ ab ipo postea Hieronymo non longe a materia traductum est. quod

medicorum est ꝓmittūt medici tractant fabri. Conformiter satis ad illam loycorum maximaz vnicuiqz in sua arte perito credēdum est. Bene vale pater ⁊ frater in christo apud quem tuarum me orationum participem fac. Amen.

Explicit epistola magistri Johānis de Kerson ad fratrē bartholomeū carthusiē. de libro ruysbroech.

Incipit libellus fratris Johis de schoenhauia q̄ nitiē defendere quedā dicta fratris Johis ruysbroech contra magistrū Johem de Kerson cancellariū parisien.

Quoniā q̄dā doctor erimi⁹ paris. artis theologice/quedā dicta fratris iohis de ruysbroech in lib. q̄ intitulaē de ornatu spūaliū nuptiaꝝ minꝰ iuste ⁊ opinor calumniaē ⁊ reprobat asserēs doctrinā eiusdē virin q̄busdā passib⁹ ⁊ spāl̄r in tertia pte p̄fati libri eē erroneā a regula theologice veritatis ac traditiōe sctoꝝ patrū ⁊ doctoꝝ discrepantē. ⁊ ob hoc nō eē recipiendā ⁊ abijciendā. Idcirco vt veritas huiꝰ doctrine quaz a spūsancto arbitror effluxisse ⁊ emanasse. q̄ magē est veritatis ⁊ nō erroris: plani⁹ elucescat inq̄tū tenuitas mei ingenioli ⁊ exiguitas mee scie appetāt. tria ꝓ ordinē facē dei vbiꝰ suoꝝ q̄tū ad ea q̄ ibi arguunē ⁊ reprehendunē ⁊ tanq̄ erronea iudicanē explicabo. Secō qualiē hec doctrina nō sit noua ad inuentio ⁊ supstitiosa. sed omnino sententijs notissimis doctoꝝ catholice fidei p̄sona ⁊ ipoꝝ autoritate cōmēdata ⁊ approbata. put dns dederit explanabo. Et tcio qualiē rōnes obiecte minꝰ efficaces sūt nec p̄dicta doctrinā euacuāt/declarabo.

Quātum ad primū est sciēdū. q̄ frat̄ Johes de ruysbroech autor p̄dicti libri de ornatu spūaliū nuptiaꝝ in tertia pte eiusdē libri nō loq̄t̄ de illa vnione q̄ ē ideptitatē realis existētie. de qua dicit cristus Joh. xiij. Ego ⁊ p̄r vnū sumꝰ. imo in oibus alijs libris suis ꝓtestat̄ ipe q̄ creatura nō pōt fieri creator. Nec loquit̄ etiā de illa vnione q̄ est solū p̄ p̄sensum ⁊ p̄formitatē voluntatis. que est oibus spūalez gratiā habentib⁹. quēadmodū legit̄ Actuum iiij. q̄ multitudis credētiū erat aīa vna et cor vnū i dño Sed loquit̄ de illa vnione q̄ est p amorē liquefactiuū ⁊ excessum contemplatiōis extatice. q̄ p nimia suauitate ⁊ magnitudine interni dulcoꝝ ⁊ vehemētia amoris aīam liquefacit ⁊ resoluit ⁊ totā ỹtutē rōnis absorbet de q̄ dicit paulus. j. Cor. vij. Qui adheret deo vnus spūs est. Et p ceptione eiꝰ dine p̄sentie ⁊ degustatiōe inē ne dulcedis aīa deuota in seipa quietat̄. et sibi ac oibus rebus creatis p desideriū inflāmatū ⁊ in deū totaliter expansiuz fundi⁹ tus mouē/vt vere possit dicere cum apl'o. Viuo ego iā nō ego. vivit aūt in me xp̄us id ē. ego totus trāsformatus in deū p amorē nō sum in me sed in xp̄o. ⁊ iō p amorem totus deificatus loquor vt xp̄s. Nō etiam idē apl's dicit Corinthijs. An experimentuz queritis eius q̄ in me loquit̄ xp̄s? Nō aūt liquefacit ⁊ resoluit̄ in seipo nō existit. sz recurrit ⁊ transformat̄ in illā imaginem que sibi p̄sentialiter exhibeē. Ex quo pz q̄ imago anime rationalis p efficatiā diuini luminis in snā imaginem increatā deifice potest transformari ꝓut docet apl's. ij. Cor. iij. Nos aūt revelata facie gloriam dñi cōtemplantes in eandē imaginē transformamur a claritate in claritatē tāq̄a dñi spū q̄ a claritate imaginis create p quandā similitudinē transformabimur in claritatē imaginis increate. Et in hac trāsformatiōe mago rōnalis p̄stituit̄ i tāta p̄formitate diuīe assimilatiōis que est inexplicabilis oī lingue. Nō subtiliter videt̄ innuere apl's cū dicit. j. ad Corin. ij. Oculus nō vidit nec auris audivit nec i cor hois ascēdit. bonuz scz in enarrabile q̄ ꝓparauit ds diligētib⁹ se. Hoc eīm bonū inenarrabile q̄ ꝓparauit deus diligentib⁹ se pōt dici pfecta ꝓformitas et indicibilis charitas diuīe assimilatiōis que oī lingue indicibilis est ⁊ incōprehēsibilis est omni mēti/nec vnq̄ pfecte cognoscāt nisi in speculo eternitatis q̄ est vbū diuinū ⁊ ēntia dīna ⁊ ergo ō ista vnione ⁊ trāsformatiōe credēdū est magis notitiā effectualez ⁊ exp̄imētalē habētibus q̄

solū intellectualē. qz nemo hec scit nisi qui accipit p experientiā vel reuelationem. Et ō ista indicibili dulcedine diuine assimilationis locutus est frat iohes de ruysbroech in tertia pte libri de ornatu spūaliū nuptiarū/et de hac vnione extatica intelligēda sunt eius vba z recipienda. ō q vniō loqē be. Dionysii. de diuinis noibus ca. de amore. Et amor diuinus extasim facies z nō sinens suis ipōs eē amatores sed amādos. Propē qd Paulus magnus in ptinentia diui amoris diuino amore ptic apās. Viuo ego iā nō ego vivit vo in me xps tanq̄ sui amati viues vita sicut valde diligibiliē. Hec Dionysius Uñ patet q amor extaticus duo suppoit. scz eē nature nre z eōgre q̄ introducit i tanto gradu vt aīa potius xpm sentiat q̄ seipsam. Gratia em tanq̄ deifica hz mentē ō assimilare z ipam deiformi dispositiōe induere. Ad hos deiformes habitus tam excelsos. tā a nra infirmitate longinquos z visui nro tā abscouditos/exponēdos omnino minores sumus. qz ista sunt mysteria regni dei q̄ vt existimo nō cōiter oibus sz puritate intelligentie z diuinis illuminatiōibus z gra priuilegiatis cōmunicāda sunt. Intus audiunt ibiq dicūtur. iō his q fonis sunt dicī nō debuerūt. Ne tñ hi qui fonis sunt derelinquerent si ab his q int sūt/non vocarent. aliqualiē erāt innotescenda vt discerent infirmi q̄tū eis desit. z ad quā pfectionē aspirare deberent. Hec em archana z pfunda si nō gustātur nō amant/si nō amant nō intelligūt. et ergo dijudicanda nō sunt ab his q nō gustauerūt vnusq̄sq̄ em bn indicat q̄ nouit z hoc est bonū inde. vt ait phs. Et hoc de primo.

Secundo videndū est qualiē doctrīa pfati viri a sentētijs setō z patrū non discrepat. sed p oia ipis p̄sonat et p̄cordat. De hac em vnitate di. b. Bernar. in epla ad fratres ō monte dei. Unitas spiritus cū deo. hoīs cor sursum habentis p̄ficientis in deū volūtatis est pfectio. cū iaz nō solūmō vult qd de vult. sz sic est nō tā tū affectus sz etiā in affectu pfect vt nō possit velle nisi qd ds vult. velle āt qd v ult ds hoc ia sile ē do eē ē. nō posse velle nisi quod vult deus. hoc est ia eē qd deus est. cui istz velle z eē idipm ē. vñ bene dr qz tūc videbimus eum sicuti est cū sic silles ei erimus hoc erimus qd ille est. Quibus em ptās data est filios dei fieri data est ptās nō quidē vt sint ds. sed sint tñ qd deus est: posmodum loquiē de triplici similitudine hoīm cā do z deinde subiungit. Dicat aūt hec ut iudo dei vnitas spūs nō tñ qz afficiat spm hois spūs ctūs. sed qz ipa est spūs ctūs deus charitas q̄ cū sit amor p̄ris z filij et vnitas z suauitas z bonū z osculū z amplexus et quicqd cōe pōt eē amboz in summa illa vnitate veritatis z veritate vnitatis. hoc idē hoc suo mō fit ad deū qd p̄ subāli vnitate filio est ad p̄rem vel p̄r ad filiū. cū in amplexu p̄ris z filij media quodāmō se inueniāt hoībta p̄scia/cū mō ineffabili i cogitabili/ficti mereāt hō dei: nō deus. sed tñ qd est deus. Ecce quō ista sūia bñ omnio cōcordat doctrine fratris iohis ō ruysbroech z mutuo sibi p̄sonant. Hoc idem patet ex epla infrius annotata. quā quidā vir deuotissimus z doctissimus composuit i qua sub brevibus verbis describitur tot p̄cessus libri fratris iohānnis ruysbroech ō ornatu spūalium nuptiarum. Cum his cōcordat Bilibertus sup cantica sermone. ij. vbi distinguit de triplici lectulo. Primus est qui ponit se. Sc̄s est cōis sponse z sponsi. Tertius ppr̄ius est sponsi. Sponse lectulus est cū quietus z pacatis et compositis moribus intra se collecta reqescat. Cōmunis est cū incipit oblectari in sponso. Sed ppr̄ius tunc si est qñ sui oblita penitus z ex se erūta tota transit in ipm z quasi indutē ipō dilecto ipius. In lectulo suo nō effluit sponsa extra se nec turbatur in se. In lectulo cōmuni affluūt illi delitie quedā ō p̄sentia sponsi. In illo lectulo q̄ solus est sponsi amoris exagitata incendiū ebullit z excrescat. effluit z effluens tota trāsfundit in ipsum. z in similem absorbetur qualitatē. In primo penes se est. In secundo penes illam sponsum. In tertio penitus est ipa penes ipm. z nō ci potest nō est nisi ipe. In primo q̄ntū. In secūdo adheret. In tertio vnitur illi. In primo trāquillitatem propriā possidet. In secundo quādā meret cōitate cū dilecto. In tertio absumit z absorbet i q̄ndā cantat/z

gre vnitatē.hec Gilbert⁹. vbi s. Cū p̄dict⁹ p̄cedat dyonisi⁹ magn⁹ sicut pz i aucte suis allegata ꝛ plurib⁹ locis librox suox. Et hugo. de san. vic. cō mētator p̄fati dio nisi sup septimū āgelice hierachie di. Sic itelligas ḡta est vis veri amoris ꝛ dilectio scie ꝛ maior ē itelligētia pl⁹ ei diligit̄ q̄ itelligit. Intrat dilectio ꝛ appropiquat vbi scia fozis stat. Et reddit rōnē isti⁹. q; ver⁹ amor siue charitas nullū patit̄ mediū iter se ꝛ obiectū qō ē de⁹. sz vehemēt̄ tendit in ipm̄ imediate. ꝛ iō nūq̄ q̄scat donec omia trāseat ꝛ ad ipm̄ dilectū ꝛ in ipm̄ veiat. vñ subdit ibidē. Dilectio siue amor impetū se ḡns ardētis desiderij sui nec dissimulare vales donec ad amatū puenerit/ amato appinquat q̄tū p̄t/ ꝛ eo amplі⁹ sitiēs intrare ipm̄ cupit ꝛ ee cuz ipo/ ꝛ ee tā p̄pe vt si fieri posset hoc idē ipm̄ sit qō ipe. Nihil em̄ ve penetrabili⁹. ḡa nā sua nō q̄scat donec naturaliē amabil⁹ totā penetranerit virtutē et ſnie alludit p oīa vercellesis sup cantica di. q affect⁹ ꝛ itellectus sil' coambulāt vsq; ad nouissimū d̄fectū itellect⁹ vbi hz sue cogni tiois ꝛ sui lumis p̄summato ez. Affect⁹ āt adhuc p̄tinet p̄cipalia i deū suspiria ꝛ sup intellectuales extesiones ꝛ imissiones/ feruidos vulgares ꝛ fulgidos feruores ad q̄ruz oim sublimes excell⁹ ꝛ excedētes sublimitates itelligētia thi nō p̄t/ sz sol⁹ p̄cipal' affectus do vnibil'. ꝛ postea ibidē dicit. Tāta ē boies ꝛ angelos excedē nām p̄tā vt i deū ascēdāt. sz etiā deū q̄si naturā p̄tā egredi descēdāt. ecce quō oēs isti excellētissimi doctores ih̄ō pueniūt q̄ aīa qñ rapit̄ in diui lumis abyssū. tota deficit a seipa ꝛ illū q̄m diligit tota liq̄scit ꝛ supitellectualiē ei vnit̄ ꝛ vnitissime trāsformat̄ i ipm̄ ita vt aīa a se ipa alienat̄ deū i isto diui archani secretariū intime penetrat̄ ꝛ iflāmat̄ seipaz penit⁹ eni tachi ꝓfigurata tota i aliā gl̄iaz trāsit

Ds p̄libatis mīdēdū ē tertio ad obiectiões ꝛ rōnes qb⁹ dns cācellari⁹ doctor venerabil' ꝛ vir eloq̄ntissim⁹ doctrinaz p̄fati viri vicz frīs iob. de ruisbroech vidz alique calūniari ꝛ reprobare. Sciēdū ē ḡ quator p̄fati libri de ornatu spūaliū nuptiaz/ ñ sic ille mgr̄ arbitr̄at̄ hō idiota fuit ꝛ sine l'ris in h⁰ male erat informat⁹. sz erat sacerdos vt spero de⁹ acceptissim⁹ pm⁹ pox ꝛ fūdator cuiusdā monasterij canonicox regulariuz in brabātia appellati viridis vall' cameracēſ. dyoceſ ꝛ siti i q̄dā silua q̄ vocat̄ zonia iux̄ cīatē famosā q̄ dr bruxella. Qui doctrinā suā nō ltīno ſmōe sz theutunico cōscripsit lz eīm ꝓpetētis ſnie fuerit nō tñ tā eminētis scie erat q̄ p̄fatā doctrinā ltīno ſmōe tā cōposito ꝛ filo tā elegāti scribē potuisset nisi spāli dono dei sibi datū h⁰ fuisset. Sz q̄dā frat̄ eiusdē monasterij vir valde igenios⁹ ꝛ l'rat⁹ postmodū ob p̄fectū oīm nationū/ q̄sdā librox suox ltīno ſmōe trāsferre in p̄sona' ip̄i⁹ curauit. Ammirātes ḡ doctrinaz ei⁹ laico ſmōe ꝓscriptā facilē ꝑpedere pñt ipm̄ neq̄q̄ hāc didicisse ab hoīe aut ab humana scia. sz accepsse a deo ꝛ a diuīa sapia ꝛ mgr̄a vnctōe. a fratrib⁹ ei ei⁹ cognosci p̄t q̄ fuit hō miſſ⁹ a de⁹. cui i his nouissīs diebus hec deuota archana ꝛ p̄fūda atz diuina de⁹ dispēsanda largit⁹ ē vt noua admonitio suos meli⁹ attrahēt auditores. vt se ctā illox librox spūum q̄ tpe vite sue mīktū i brabātia ꝛ ill'ptib⁹ pullulabāt ꝛ extirparz ꝛ errores ip̄ox denudaret. Videt̄ eīm hō iste dei post q̄ illud lamētabile scisma in eccl'ia surrexit nā a tpe mort̄ sue. xxv. āni fluxerit vl' circit̄. Hac ḡ occasiōe ꝛ necēitate ꝓpulsi/ hec p̄fūda ꝛ subtilia theutunico ſmōe ꝛte xuit. Qui q̄dē hāc doctrinā absq; alio labore studij sola gr̄a spūscti ei⁹ mētē docēte et plustrāte eructauit sicut bñ ꝓptū ē ill' q̄ secū ꝙuersati sūt ꝛ secreto⁹ suox ꝓscij fuerūt. Si ḡ stil⁹ libri i ltīnū trāslati magt̄ rdoleat būanā eloq̄ntiā q̄ diuīnā. h⁰ nō ipūtādū est autori sz trāslatori. q̄ q̄dē trāslator ꝑ eo q̄ ornatui ꝛ eloq̄ntie ſmonū pl⁹ opam dedit q̄ forte expedit ꝛ q̄dā ꝑ arbitrio suo addidit i p̄dicti libri trāslatiōe mīktū desudauit lz autor ab hac desudatiōe liber ꝛ exps fuerit. cui oīa q̄ docuit ꝓput pie credim⁹ spūsctus ispirauit ꝛ āministrauit. lz et doctrīa isti⁹ viri i ltīnū trāslatū sit multū gr̄osa cōpūctiua ꝛ deuotōis exāatiua. tñ ignitū elo

quiū dñi vehemēt q̄ i vbis illis theutunicis inuenit mlto grosius ē. magt mouēs afficiēs z accēdēs legētē ita vt dunsti cōz sit q̄ nō ex eoz lectōe cōpugat ad deuotōez excitet z ad meliora p̄uehat z sublimet. Verūtn q̄ dict doctor egregi sentiat ētiā ptē hui libri penit rescindēdā tāq̄ discrepātez a doctrina sana sctōz doctoz. nō p̄sentō sibi hoc. sz vidz mihi ee approbāda doctrīa hui ētie ptis z asserēda tāq̄ p̄sona z p cordāspoīa doctris z sentētijs sctissimoz z famosissimoz doctoz toti ecclie. sicut satis ō clarū ē ca. p̄ce. Doctrīa ei hui ētie ptis intelligēda ē ō illa vnīōe extatica sicut supi dctm ē i p̄mo ca. ō q̄ vnīōe iste mgr nullā facit itētionē i epla sua/ qz ek dic q̄ tertia ps ei dē libri p̄uidāda ē tāq̄ male explicata/ notādū ē q̄ ā vo meli possū cogitare q̄ loq. conātes ergo hoīes sctī de deo loq nec valentes nisi vbis aptoub vbis q̄ dicēda sunt exp: mūt z modū loq̄ndi quē vsus sctōz patrū tenuit/ imitanē/ z sic autor hui libri i ista materia altissime z sūme cōtēplatōis imitat ē modū loquēdi sctōz patrū q̄ de hac matīa locuti sē. vtēdo qbusdaz vbis nō p̄prie sed trāsūptine sicut ista materia exigit. p̄m exigētiā materie p̄mōes sunt expetēdi. sic eniz Binony. in li. suis caliginē vocat. qñ spūs rationales inducuntur in istud interius cenaculū dīne claritatis. vbi clausis sensuuz hostijs secreti castissimo āplexu ueniunt cū dilecto. z tñ maxima illustratōe ibi irradiant. Sil' q̄ mētē ptingit rapi z in suijp sius extasim pduci tū cāmihi lari dz. q̄ mēs i extasi posita sibi z oībus creaturis fundit⁹ mouē inq̄tū seipaz nesciens sui z oīm creaturaz obliuiscē. iō de taub mentib dicit ap's ad Col'ij. Mortui estis z vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Sic eē spiritus rōnales seipos pdere ē oīno nō sentire semetipos z a seipis exinanin z pene annulari vbi tñ melius secū sūt. cū sic sunt q̄ tñ vbi sūt nesciāt z lz hucusq̄ seipos hūt. tñ se mō pdicto pdiderūt. Nō vtiq̄ videē ptigisse ap'lo cū in raptu p̄stitut an i corpe vel eē corpus eēt p̄ius se assenit ignorare. Scriptura sacra eo spū exponenda z intelligenda est q̄ plata. z sic arbitror q̄ si dicta hui p̄ionis p̄m illū sensum dīnū z spm intelligant q̄ plata sunt q̄ in eis error nō apparebit sed mera z clara veritas reluebit. Sepe sctī viri de altissima p̄templatōe gdā pferunt q̄ min pfecti qz penetrare nō p̄sumpserunt errons putāt. Nō puto dici potuisse. qđ hūc p̄iorē puto sensisse. Est enim modus sentiēdi alienus ab oi mō vsitato sentiendi vñ nec vsitatis verbis p̄taliq̄ nus explicari. Et ideo q̄ viri pfecti nō in stantia z importunitate ac charitate deuoti aliq̄o nobis ō tali affectiōe vel intelligentia temptauerūt reuelare succūbūt verbis. yt talia vba loquūē q̄ nz intellectū excedūt. Suauitas hec q̄ deuotis mētib in vnīōe ultima dei p̄sinaē tā sublimis est q̄ nec vocali nec mentali verbo est expressibilis sed ola attingibilis est expientia/ z ergo non est mirū si illud qđ ōz de indicibili eo modo dici p̄t sit minus gratū minus placeat mi nus acceptetur ab his q̄ talia nō sunt experti. Et q̄ hāc vnīonē intimā z extaticam in qua spūs rōnalis pfecta assimulatione cōformaē imagini sue increate, p̄dictus auctor conatus e explicare que tñ difficillima est ad differendū. idcirco quedā verba prolit q̄ a q̄ pluribus nō capiunt. Que tñ sicte fuerint intellecta z ad intentionē dictis respectus habeaē/ nō errorē sed cōfectā puto p̄tinēt veritatē. Q̄ p̄o quoz verbor plenior intellectu hñdo sciendū est q̄ hec vnio extatica que p̄sistit in ampleru vnionis summi boni tripliciē z sub tripli bitudine p̄cipiē in hac vita. Aliq̄n enī p̄ipit er divine claritatis z eentie trāsitoria visione z cōtēplatiōe. Interdū ex divine suauitatis plibatoria fruitiōe. Interdū vo ex divine immensitatis iocūda ammiratiōe. ō aliquo istoz triū modoz siue ō synoquo q̄z puto eē itelligēda dicta tertie ptis illius libri de ornatu spūaliū nuptiaz. ponit me tñ de primo mō. vidz de illa vnīone et contemplatione que fit in raptu. Primū horū liquet in paulo qui fuit in raptu intuitiua p̄templatione divine eentie trāsitorie illustratus. z lz paulus in illo raptu habuerit actū beatificū tñ ex hoc nō potuit dici pfectē btūs. q̄ nō habuit statū beatificū nec actē illū actū mō cōprehēsoz puto pmanent et immobiliter sicut hūt beati. sed fluribiliter et transitorie sicut lumen p̄tinuaē in aere ad solā p̄ntiā solis. quare nō debuit dici q̄

hoc pfecte beatus. Sc̃os modus apparet in ꝓ̃a dauid q̃ tanta dulcedine dine ſua uitatis repletus fuit q̃ tanq̃ ebrius dama inuiẽs p̃ hoc q̃ mẽſura ⁊ magnitudo hꝰ anari. Tercꝰ modꝰ patebit in regina ſaba manitatis nullo termino vel fine poſit co que viſa gloria ⁊ magnificentia regis ſalo monis p̃ magnitudine ammiratois defe cit in extaſim rapta fuit. ō talibus menti bus verificat illud qō ſcribit Eſa.lx. Tũc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabit̃ et dilatabitur cor tuũ. q̃ in illo lumine tearchico tibi di uitus influxo videbis illa que nec oculꝰ vidit nec auris audiuit ⁊c. in quo excellen tia illius viſois ⁊ cognitois deſignat̃.

DRo ãplioꝛi vero declaratiõe illiꝰ dicti q̃ p̃fatꝰ magr̃ dicit q̃ doctria illiꝰ ẽtie ptis nõ ſtat cũ dec̃ minatione decretalis Sciendũ eſt q̃ q̃cũ q̃ pie libꝝ alicuius eccl̃aſtici doctoꝛis le gat ſi qd in eo quaſi dubiũ ⁊ ſcrupuloſũ in uenerit. nõ ſtatim exardeſcẽdo inuadit. ſed inſpiciat ⁊ diſcernit ⁊ retractat ex circũſtãtijs ⁊ ſcriptꝰ eiuſdẽ autoꝛis. ⁊ advltimũ pi us eligat. ꝓfiteri ſe ignoꝛare vel nõ intelligẽ/ q̃ illi erroꝛis notã impingere niſi mãifeſta in eo hereſis deph̃endat̃. Cõſtat enim cato licos p̃ſes q̃ diuerſos libꝝos cõſcripſerunt de eadẽ ſententia nũc obſcuriꝰ nũc aptius fuiſſe locutos. nec hoc ducat̃ ꝓ inconueniẽ ti. Varietas enim affert pulcritudinẽ ⁊ delec tat audiẽtes ſiue legẽtes rara ⁊ difficilia bis delectat ait Oratius poeta. Sic igit̃ ſepedi cus fiat̃ iobes de ruyſbroech lꝫ in tertia p te libꝝ de ornatu ſpũalium nuptiaꝝ de illa ſublimiſſima materia ⁊ obſcuriſſia obſcu rius ſit locutus in aliꝫ tũ locis ⁊ libꝝ ſu is vbi ō eadẽ materia dogmatizat planius ⁊ aptius ſuã intẽtionẽ explanauit. Vñ in libꝝo ſuo q̃ dicat̃ ō calculo vel de pfectione filiorꝫ dei. ipe manifeſte ꝓteſtat̃ q̃ impoſſi bile eſt nos ex toto deificari noſtrãq̃ creati onẽ in creatorẽ mutatos amittere Diuina eñ natura ſicut i ſe eſt immutabilis ⁊ incõ uertibilis ita nõ ſinit aliã naturã in ſe eẽ tialiter ꝓuerti. Impoſſibile eſt vt eñ crea tura deus vel creator efficiat̃. Verũtñ deo q̃ medijũ ⁊ ſine medio vnimur q̃ medijũ vi delꝫ gr̃e ſue ⁊ nr̃oꝝ opm. Gr̃a enim dei mẽtẽ nr̃am irradians docet nos veritatẽ. dirigit q̃ nos ad oẽs virtutes et meternã dei dilec tionẽ. ⁊ amoꝛis exercitiũ verũ tñ vltra has gr̃am ⁊ virtutes inter deũ ⁊ nos mediãtes deo etiã ſine medio vnimur qñ impetu ar dentis amoꝝ excedimus oẽ creatũ vſq̃ in ipas ſupſubſtãtiales dei diuitias vbi in a more cũ ea trãſimus mouentes oĩ ꝓſide ratione in q̃dã inſaẽtiã ⁊ caligine ibi agi mur ⁊ ſupinformamur ipi verbo eterno q̃ eſt imago p̃ris. Huic ſine oẽs patres ſupi us nominati ꝓcordãt. cũq̃ ſic deo vnimur remanet tñ in nobis ſcitus viuꝰ ⁊ amoꝛ ac tiuus. Qñ abſq̃ ſatu vꝝo deũ videre non poſſumus nec ſine amoꝛis exercitio deo vniri vnitionẽq̃ ſuare valemꝰ. ſi me igno rante totius mũdi dñs eſſem. qd mihi pre ſtaret ſolatij. Idcirco ſentiemus nos eter naliter guſtãtes ⁊ poſſidẽtes teſte xp̃o q̃ ait Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt te ſolũ ve rũ deũ ⁊c. Sic ergo patet vitã nr̃am eternã ꝓſiſtere in diſcreta ſiue diſtinctiua cognitõ ne dei ⁊ cõtẽplatione dei intuitiua. Vltra oĩs tñ hec enimꝰ q̃ſi expirati ſ̃ ſpñ ſine ſpũ in abyſſali ⁊ incõphẽſibili ⁊ imẽſa dei gr̃ia Ite ſpũs dei q̃ nob̃ flat effluit ⁊ inſpirat vt deũ diligamus ⁊ vtutes opemur/nos eñ ad ſe ⁊ in ſe attrahit ⁊ intrahit vt in ipo deſcamus ⁊ eo pfruamur. ⁊ in his duobꝰ eter na vita ſtat quadmodũ p aeris inſpiratoꝝ ⁊ expirationeꝝ diaſtole ⁊ ſiſtole nr̃a vita p ſeuerat materiał. Et ex his pz q̃ nõ ꝺicit decretali qui ꝑe ponit ſicut decretalis aſſe rit btitudinẽ nr̃am cõſiſtere i viſione dei in tuitiua ⁊ fruitiõe dine eẽntie Preterea ſcio q̃ be Thomas ō aquino dare dicat/q̃ in vi ſione q̃ videt deus p eẽntiã optet q̃ ō ſit forma intellectus nr̃i/qꝝ qua cũq̃ alia info mareť/illa nõ duceret nos in eẽntiã diuinã ⁊ ergo i ipa eẽntia dina erit quaſi forma in tellectus qua intelliget. Qō quidẽ nõ op tet ita intelligi q̃ dina eẽntia ſit vera forma intellectus nr̃i vl̃ q̃ ex ea ⁊ intellectu nr̃o ef ficiat vnũ ſimplicat̃ ſicut in naturalibus ex forma et materia naturali. ſz quia ꝓportio diuine eſſentie ad intellectũ noſtrũ eſt ſicut ꝓportio forme ad materiã ⁊ q̃ fiat vnũ q̃ ꝑ tum ptinet ad actum intelligendi. Et vlte rius dicit q̃ deus in p̃ſia nõ tñ erit cogni

tio q̄ cognoscēt ab aīa ſz etiā p quā aīa cognoscet. Ex q̄ cōcludit q̄ btūs Thomas fuit istius opinionis q̄ ōs p suā eēntiā est coniūgibil' intellectui nr̄o nō tn̄ sic q̄n ibi erit luīē glorie mediū qō eleuabit intellectū nr̄m ab hoc q̄ possit p̄iūgi eēntie increate. ſz ab hoc medio nō ōz cognitio mediata. q̄ nō cadit inē cognoscētē r rē cognitaz ſz ēistō qō dat cognoscēti vi cognoscendi. Istud erat ī p̄ia. ſz in statu vie nullus intellectus pure creature pt invisiōe dei p eēntiam puenire p aliquā dispositōz sibi inherētē. sed p̄tingit aliq̄n dīna virtute q̄ aliq̄ res miraculose pducāt ī aliqō in qō nullo modo pt p aliqs dispositōnes sibi inhercētes pduci. sicut q̄ virgo pariat r q̄ ignis ī aīa cōburat. Et sitr pt miraculose fieri q̄ diuina ſtute aliqs intellectus creatus nō hns nisi dispositiones vie eleuet ad videndū deum p eēntiā. nec tn̄ ex tali visiōe ōz beatus simplr. sed f̄m qd tn̄ q̄tū cōicat in actu beati. Puto q̄ hec dicta beati thome p̄babiliē sustineri pñt absq̄ piculo heresis et p̄iudicio fidei. Insup p̄dict⁹ mgr̄ dicit q̄ nl̄lus theologoz vnq̄ talē modū btitudinis posuerit q̄lis ab isto autōre explicat vidz q̄ aīa tūc desinit ee in illa exīstētia quā p̄ habuit ī p̄prio genere r p̄uenit seu trāsformatur r absorbet in eē dīnū r in illud eē ideale defluit qō habuit ab eterno in eēntia diuina. P̄ro cui⁹ dicti euidētia est p̄siderādū q̄ qñ aliqua scriptura est mystica et obscura tūc obseruādū est q̄ interp̄tatio fiat f̄m intentionē dicētis. Nihil est em̄ ita bn̄ dictum q̄ nō possit male interp̄tando r narrando deprauari. Fateor ergo verū esse q̄ nullus doctoz moduz btitudis ponit f̄m quē iste mgr̄ sua verba intelligit et recipit. Sed nequaq̄ arbitror autorez huius libri ita desipuisse q̄ ipe sic sentiret sicut iste magister sibi iponit. nec illum sensum v̄ba sua prendūt si diligenē inspicianē. sed poti⁹ sic intelligenda sunt q̄ mēs dulcedine v̄bi diuini illecta rapiē. r illabiē a seipa vt verbo fruatur Illicq̄ ibi nosmetipos excedimus in caligine r in modi carētia inscrutabilem ibi nos deus ex nobisipsis trahit transformat r deglutit in ipam p̄fundissimā diuinitatis trāquillitatē in ipam sui supessentia r sui ipūs vnitatē amousq̄ absorptionē vbi vi amoris extatici affeq̄mur illā cōformitatē r deiformitatē q̄ f̄m rōnē idealē habuimus ab eterno ī mēte dīna ibiq̄ vnū effectiuum ab eterno ī mēte dīna ibiq̄ intelligēdo f̄m quā idēptitatē realis exīstētie. sed f̄m quādā cōformitatis r trāsformatiōis siltudinē. necessitatis ergo estimādū est p̄fatum fratrem Johannē de myssbroech fuisse istius opinionis vel erroris q̄ voluisset asserere spiritum rationalē in beatifico vnirī diuie eēntie p trāsformationē eēntialē in idēptitatē diuine nature. aut q̄ nō sit necessariū q̄ potentia intellectiua creata sit elenata p habitū supernaturalē luminis glorie ad eliciendū actū beatifici visionis. Sed ita videt sape q̄ q̄ps illabitē iō cognoscem⁹ eū in seipo obiectiue r etiā p seipm repñtative vt ly in ipo excludit meditatōz spei q̄ in patria ōs ablīpe r similitudine cognoscet. r ly p ipm excludat meditationē lumis extranei diuinā essentiā repsentantis. q̄ eēntia diuina in suo p̄prio lumine videbit. Non esi requirit aliud lumen deforis ab essentia sicut lumē solis requritur ad videndū colores r rerum species quas in tenebris videre nō possumus. sed p hoc nō vult dicere/q̄n actu ipo creatu/ipm deū cognoscam⁹ r p pñs oportet q̄ ipa potentia intellectiua sit p habitū supnaturalē informata vt possit p̄tingere ad istud obiectū finitū ad qō ex se p̄tingere nō pōt. Et q̄ in visione beatifica ipm visum nō videtur p similitudinē sed p eēntiam dificatur quodammodo intra videntem. Et hoc aūt q̄ ipm visuz receptū est intra videntem vnit sibi ipm videntem vt fiat quasi quedam penetratio mutua p amorē. sicut ōz Joh. iiij. Qui manet ī caritate ō manet r deus in eo. Ad vnionem aūt maxime conuenientis sequitur delectatio summa et in hoc pficitur nostra felicitas. Ex quo patet q̄ gaudiū fruitionis in actu diuine visionis quo videt diuina essentia nude in ipsa inchoat sed in dilectione r amplexu vnitiuo r gustu affectuali diuine dulcedinis pficitur r cōsumat. Quānis em̄ fruitio non sit sine visiōe. pfectiō ē tn̄ in dilectōe. Sicut em̄ p pfectius est diligē q̄ agnoscere. sic et ibi intellectus noster implebit letitia visionis/sed effectus noster implebit letitia di-

lectiōis chi ꝓuenit conuire ꝛ trāsformare. Ad gaudiū btitudis tria cōcurrūt. pfecta visio. plena cōphēsio. ihesio amoris cōsummati. Et isto stat tota sūma dictoꝝ fratris Johānis ꝺ ruisbroech ꝓcernētiū pīte materiā elicit ipe ponit btitudinē nr̄am ꝓsistere in sicut ex ipis dictis manifeste colligi et distinctiā siue discretiua cognitiōe ꝛ contē platiōe dei intuitiua. ꝛ hāc vocat btitudinē actualē. ꝛ fruitiōe dei ꝺescitiua vbi aīa igne diuī amoris resoluta liq̄scit et deficit a seipa ꝛ spoliata oīm virtū suaꝝ ꝓpriaꝛ naturali activitate mētalē simplicitatē induit ꝛ imaginis increate assequē assimilationem. Gaudiū fruitiōis est tante magnitudis et tā indicibil suauitatis q̄ mēs btā vel hūana replene ꝓphētē nō pōt. sed tota ab forti ebet a vino forti. vt ꝺi. Ebrietatē. Et istū gustū fruitiōis oēs vires aīe indicibili gaudio ab sorbent ꝛ hāc inhesionē ꝛ amplexū mellifluū indissolubilis charitatis ꝛ absorptionē abyssalē amoris vbi aīa inabyssat ꝛ totaliter i deū trahit cū et trāsformat appellat btitudinē essentialē q̄ ꝺi aīa oīm virtū suarū activitate spoliat ꝛ tūc sola ꝓsolatione ꝺiuine suauitatis. Ibi indt i pace i idipm dormit ꝛ requiescit. dormit inquietatiōe plena intellectus. requiescit in plena satiatione affectus. ꝛ sic ꝓ q̄ sensus eius est veritissimus nec discrepat a sniis sctoꝝ patrū. et si est aliquis minus aūt sūt ad placitū. ꝛ iō talis error nō est magni pōderis. Q; aūt ꝺr q̄ ad fruitionē spectat plena cōphensio. hoc nō est sic intelligēdū q̄ btā cōphendūt totaliter ipm deum ipm oēm modū quo est cognoscibil. talis enī modꝰ cōphensiōis ꝺine nature est ipossibilis oi creature vt ꝓz Jo. j. vbi ꝺr. deū nemo vidit vnq̄. Sed iste modus cōphēsionis attendit q̄ tū ad imediationē cognitionis. de qua supius dictū est. q; btī verbuz eternum ꝛ oīa alia in seipo ꝛ q̄ ipm cōphēdent ꝛ cognoscēt. iuxta illud pī. In lumine tuo videbim lumen hoc est teipm q̄ eslumen subsistēs ꝺicit Augꝰ.

Restat nūc vlteri⁹ videre qualiter sane intelligēda sunt illa ꝺicta fratris Johānis ꝺe ruysbroech q̄ ꝺns cancellarius in epla sua ꝺicat esse repudianda tanq̄ erronea vl male explicata quoꝝ ꝓmū est istud quo ꝺicit. Perditur aīa contemplantis in esse tali ꝺiuino abyssali. ita q̄ nō sit repibilis ab aliq̄ creatura. Hoc verū est si sane intelligatur. Sic quippe intelligenduz est q̄ in hoc gradu contemplationis q̄n mens rapitur in ꝺiuini luminis abissum omniū exteriorum obliviscitur. nescitq̄ penitus seipam/seipsam exuit et ꝺiuinū induit quendā affectū ꝛ supmundanū/totaq̄ transit in ꝺeum sum/ꝛ in aliā gloriā quā creatura subtē creaturali non attingit q; in tali statu esse suum creatū ꝛ suē nature hō excedit/ꝛ subtē ꝺiuine gratie ita sublimiter ꝺiuie substātie vnit q̄ oēs vires ꝛ potentie rōnales supra se elevant ꝛ in ꝺiuinā claritatē trāsformantur/ꝛ sic nō est repibilis ibi ab aliq̄ creatura. Supra intellectū enī ꝛ mentē ibidē ꝺeū cognoscit. Intellectus enī nr̄ ꝛ sensus corporeus intra terminos creature exercentur nec etiā intellectus excedit ens aut speculū Unitō aūt excedit sublimius intellectum theoricū q̄ itellectꝰ imaginatōez vl sensū. Ideus em in hac vnione ꝺina ꝛ ex tacta trāscēdit oēm creaturā ꝛ seipam ꝛ oēm actū virtū apprehēsiuaꝝ. ꝛ p tāto ꝺr q̄ nō est repibilis ab aliqua creatura. Ad hāc abstractionē ꝺionisiꝰ inuitabat timotheū mystica theologia ꝺi. Tu āt amice timothee/circa mysticas visiōes forti ꝓnitione ꝛ sensus relinq̄ ꝛ intellectuales opatōes ꝛ oīa sensibilia ꝛ itelligibilia ꝛ oīa existētia ꝛ nō existētia. ꝛ sicut est possibile ignote ꝓsurge ad eius vnitionē q̄ est sup oēm subam ꝛ cognitiōz etem excessus tuipius ab oi irretētibili et absoluto mūde ad supsubstātialē ꝺiuinaꝝ tenebraꝝ radiū sursū ageris. vide aūt vt nl⁹ ꝺoctoꝝ hec audiat. In hoc vbo ꝺyonisij sapia sūma ꝛcludit/ꝛ culmē totius pfectionis vt possibile est/via ꝛ pfūditas libroꝝ ꝺionisij ariopagite. Quō ꝓterea subiungit q; intētio autoris pfati videt ee qđ aīa desinit ee in illa existētia quā ꝓ ipsa habuit. claret ex supradictis q; intētio autoris talis nō fuit qual exprimit a ꝓdicto mgro sz ex abūdāti. Iz nō incōueniēt possum ꝺicere q; intētio autoris talis est q; excellētia rōnalis creature in hoc pficit ꝛ cōsumma

w

tur qñ ꝑ surrectione amoris extatici ī illud pñcipiū reuertē vñ primordialiē exiuit. et qñ ala intrat in istud diuinitatis archanū ⁊ in illud intime quietis secretū. tūc nō oportet q ibi fiat corpis ⁊ anime dissolutio/sed in dīnōi transformatione alia diuidika spū ꝑ hunc modū vt qđ animale copulentuz ⁊ fetulentū est deorsum remaneat. Spiritꝰ aūt ⁊ qđ spūale est ad summa euolet ⁊ vsq; ad speculationē diuine gloie sublimetur/ ⁊ in eandem imaginē transformetē. Nihil in creaturis (vt dicit Richardus in lib. de exterminatione mali) hac diuisione mirabilius ceruitur vbi istud qđ est essentialiter vnum atq; idiuiduū/in seipm in quādam portionē diuidiē/neq; in homine vno alia est essentia eius spūs atq; alia eius anima/ sed vna eademq; substātia simplicis nature. Non eñ in hoc gemino vocabulo gemina substātia intelligitur/sed tamē ad distinctionē ponit gemina portio eiusdez essentie. Unde supior ꝑ spiritu. alia inferior ꝑ animā designatē. ¶ Ad ꝑplanion intellectu istoz habendo ē cōsiderandū q spiritus noster qñq; intantū a corpe ⁊ ania diuidiē vt spiritus in spū esse asseratē ⁊ quandoq; spūs supra spiritū esse dicat. et quandoq; spūs sine spiritu esse credatur ꝑmū patet in Johāne qui ꝺ seipo dicit Apoca. j. Ego fui ī spū dominica die. Quod exponens Haymo sup Apocalipsim dicit sic. Johannes sic in spiritu fuit q; tamen ipaz carnē fundituus non deseruit sed spūi eternitatis spiritus eius adhesit ⁊ a spū docente/assumptus fuit spūs docendus Jō tā mirabilia ⁊ pfunda vidit Richardus autem exponens idē verbū dicit sic an hoc est spūm in spū esse semetipm intra seipsuz totum colligere et ea que circa carnem seu etiam in carne geruntur interim penitus ignorare. Secundū liquet in petro. de quo i actibus. ca. xij. ꝺr Et petrus ad se reuersus dixit ⁊c. Quod exponens Richardus lib. ij. de contemplatōne. Hoc sane nō insipiēter ꝺr q; petrus longe supra hominem fuerit. qs longe a semetipso/ ⁊ supra semetipsum recessit. Alioquin nō erat q; quo ad se reuerteretē. Hocidem oñdit Hugo super septimum hierarchie dicēs. Acutū amoris est cum omnia trāscendendo despicit.

Supferuidum aūt amoris est cum etiaz se metipm contemplando relinquit. ⁊ in contemplatione dilecti se despicit et miro modo fit vt p dilectionis ignem in illuz fusto litur qui est supra se ⁊ p vim amoris expelitur ⁊ extra se nec se cogitat dū deum solum amat. Tertium apparebit in regia saba. de qua legitur. iij. Reg. iiij. capi. q; regina saba videns sapientiam Salomonis et domum ⁊ habitacula et ordinem ministrantiū nō habebat vltra spūm. Ꝺ exponēs Richardus li. v. de cōtemplatione. cap. xxij. nonne ꝺr spūs seipsum nō habere. qñ incipit a seipo omnino deficere ⁊ a suo esse fu permutandaū quendā et vere plus quā humanum statū transire/ in mirabili trāsfiguratione/spiritus ille ab humano videatur in diuinū deficere. itavt ipe iā nō ipe eo dū tarat tpe quo dño incipit alnius inhārere. Qui aūt adheret deo vnus spūtus ē. Et sic totum in istud dīnitatis archanuz imat clamans cū ps. Befecit in salutare tuū anima mea. Hec ille. Isto habito ⁊ intellecto sallime oīa illa dicta huius tertie ptis ptijs intelligunt et exponunt. Et isto pz facallime intellectus clausule illi⁹ que subtiūgitur. In ipa quidē sui vacuitate ꝺ feruitatē nullo intermediāte susapit. Spūs semetipm p tāto ꝺr pdere. q; i tali statu vbi spūs hūanus in tm amoris feruore supra se rapitē vt merito sine spū ee dicat. facī est tanq; vas pditū eo q; semetipm nō sentit. sed penitus a seipo extinanitē absorbet. hoc ficit. luce clarius ꝑstat q; ꝑ gnue ꝺr q; regina saba spūm suū pdidit q vltra spm non habebat. Sic silr paulꝰ ꝑ uenienē ꝺr spūs sui pdidisse qñ i raptu ꝑstitutꝰ vtū i corpe ee corpꝰ scit ignorauit. Qñ ät mes hūana hūc supmū verticē. i. mentis excessū attigerit tūc dei claritatē nullo intermediāte sustipit q; ab oībus imaginibꝰ ⁊ simbol ablol uitur ⁊ ab oībus opationibꝰ oīm virtū apprehēsiuaz tā inferioz q; supioz oīaz atq; in supsubstātialē radiū dīne luaditat' ꝺtur remoto oī velamie ⁊ imediate ꝺmitur. sicq; dei claritatē nullo inē mediāte sapit. Isto aūt qđ dicit q; sine inēmissione ipe fit ea claritas quā accipit. satis daret ꝺ pdictis nō sic intelligendū/ ⁊ qualiē docto

res sancti idē sentiūt. Uñ i epla inferi⁹ annotata sic hēt. Hac hora incēsi sicut aq̄ gutta vniat infusa multo vino. Sic ista efficat oipotēs in dño optiata i optio. Optia q̄ppe actota trajicat. Cui sat⁹ cordat sup septimū angelice hierarchie di. Cōtēplatio est deifica sūlitudo qr dū p eā illuminati lucētes figunt/quodāmō ipius luminis lucentis similitudinē accipiūt. Quō em̄ aer solis lucē pfusus in eādē trāsformat luminis claritatē adeo vt nō tā illuminat⁹ q̄ ipm lumē esse videat. Et sicut ferrū in ipm ignē mistum magis efficat ignis q̄ ignitus. Sic virtutes pfecti charitate iduti sine ibuti (charitas succēsi. Induimī q̄ dīz sicut aer lucē sicut ferrū ignē. i eritis lux i dño. Sicut em̄ ferrū inflāmatū accipit in se formā ignis. Et dat se totū i nō pte i enpit se sibi/remanendo i se subsātialiē inflāmatū/ita aia vnita deo p ignē dini amoris q̄si totā dat se/mittit se in deū i in deū trāsformata nō mutata sua p̄pria trāsformat se totā i deo amata. Naturale nāq̄ est q̄ cūq̄ aliq̄d trāsformat in aliud. illud accipiat p̄prietates i dītiōes illius nature in quā transformatur. Sic igit mēs devota cum in lumē thearchicum trāsformatur fit quodammodo claritas q̄ accipit. Jtē q̄n seq̄t dependentq̄ nām eē creatū ab ee eterno i p̄m eentialem existētiā vnū cū illo ē/sic accipiēdū ē. q̄ mē ti nē dina eētia realiē i p̄nsialr cōicatur. Ubiq̄ totus ē de⁹ p existētiā ſz nō in singulis equaliē p efficientiā. Et lz ex toto se vbique opet tñ n totū qđ potētie sue ē vbiq̄ immo pot⁹ nusq̄ opat. Uñ q̄ p̄nū ē dīne nature rebus illabi i eoz intimis cōmorari i p sui illapsuz ꝛseruare rez naturas ne decidāt i nō ee. idarco dicit q̄ nām ee creatū dependet ab ee eterno. inē illud qđ pbs dicit li. ō celo i mūdo. Ab hoc qđē ente scz deo dep̄det celū i terra. i qr ex nature sue p̄prietate cōpetit ipi deo vt inhitet in intimo meo. p̄ea dic q̄ ee nām creatuz p̄m aie rōnalis. p̄ē qđ d. Aug. tu intimior in timo meo. p̄ea dic q̄ ee nām creatuz p̄m essentialē existētiā vnū cū illo ē. diuerse subsunt spūs dei i spūs hoīs i q̄ spūs hoīs nō est ita vnus cū spū dei sicut filius cum pē vnus' est deus. Sed qr illapsu sue p̄sentialitatis inhabitat animā rōnalem quā inter oīa creata imagine sua insignivit. penes q̄ imaginē trāsformat trinitati psonaz et principalis est divine nature i beatitudinis illius. ideo dicat q̄ oē nostrū creatū p̄m essentialē existentiā vnū cum illo est. Deus em̄ scis suis triplicez vnionē tribuit. s. nature. gr̄e i gl̄ie. Et ō hac vnione naturali p q̄m deus cōmorat in intimo anie rōnalis/dictum istud est intelligendū. Qualiter autem illud sit accipiēdū. Universi quoq̄ supra sui creationem in vite contemplatie altitudie sublimati vnū st̄ cū hac deifica claritate. immo ipa claritas ipi sunt. atq̄ i eo/quo vident et quod vident lumine idez fiunt. satis patet ex predictis i specialiter ex his que dicta sunt in illa clausula. Ac sine intermissione fit ipsa claritas quā accipit. Nō ei vult autor iste dicere q̄ spūs adherens deo p amplexū vnitiuū i supra se raptus virtute extatici amoris q̄ fiat vn⁹ vel idē cū deo simplr substantie idēptitate. qa hoc est impossibile sed fit vnus cū deo trāsformatōnis similitudine/gratieq̄ i bītudis principatōne feruidi amoris amplexu i ihesione. Et hoc satis innuit i his verbis que postea subiūgit. vniversi devoti spūs vnuz cū deo p̄fundo amoris de fluuio sunt esse cti nō quomōlibet qdē vnū sed idipm qđ ē ipa i se ēntia dei. eo mō que deifica bītudo reqrit. Et istud idē multi scti doctores dixerunt. s. beatus Dionysius. Bernard⁹. Hugo. sicut patet ex supra allegat⁹. sicut i ipa bītissima trinitate a patre filius egredit ab vtroq̄ spūssanctus amor verus p̄cedēs p̄nectit p̄rem i filiū. sic a fonte bonitat⁹ superne sapie vnitiua p̄cedens menti devote illapsa tāta vnione ipam cōnectit spūi i tāto vt mereat vt vnū dicat esse cū ipo. Hac vnitatē petebat xp̄s cū dicebat. Rogo p̄r vt ipi vnū sint sicut ego i tu vnū sum⁹ Pro inde his verb̄ q̄ sequūtur. vident insup sentiūt i inveniūt p hoc deificū lumē se p̄m esse vitāq̄ suā increatā eādē fore simplicē diuinitatis abyssum. satis mihi p cordare videtur snīa sancti Augusti in libro. xj. confessionum vbi dicit. Inde admonitus redire ad meipm intrani i intima mea ducente i potui q̄m fact⁹ es adiutor me⁹ i intra.

ni ⁊ vidi qualicūq; oculo aīe mee supra eū dem oculū aīe mee supra mentē meā lucez dñi incōmutabilē necita erat supra mentē meā sicut oleū supra aquā. nec sicut celum supra terrā sed supior. qz ipe fecit me et ego inferior qz fact⁹ sum ab eo. Qui nouit vitatē nouit eā. nouit eternitatez caritas nouit eā. ¶ Ad cui⁹ euidentiā est sciendū q; creature p̄existūt in mēte dīna siue in deo simpliciter ⁊ vnico ⁊ hoc q̄tū ad tria exēplaria ꝑm rōnem distincta. Primo p̄existūt creature ī dīna eentia ꝑm rōnes suas pfectōnales et qz oēs pfectōes sē ī deo vnitissime iō sic sub oīmoda distictiōe ī eentia p̄existūt dīna eentialiē potentialiē ⁊ causaliē. Secdo p̄ existunt in mente paterna originaliē ꝑm rōnes suas ydeales ⁊ iō ibi puto appet creaturarū distictio ꝑm rōnē itelligēdi Certō p̄existūt in vbo eterno tā q; ī exēplari ꝓpo q̄tū ad rōnes suas factiuas ⁊ exēplares. et iō ibi appent siltitudies rez sub distictōe pfecta. Est aūt intelligēdū q; cū creatura dr ī deo p̄existere ꝑm siltitudinē suā exēplarez nō est itelligēdo q; illa siltitudo sit aliquod additū eentie. qz sic aliqđ accidēs caderet ī deū. Sed illa siltitudo est realiē ipa dīna essentia ⁊ ipm verbū intellectū tm cū habitu dine put est imitabile ⁊ ptcipabile a creatura. Vult ḡ autor in verbis ptactis dicere q; qñ mens rationalis rapitur in diuine lucis abyssum ⁊ supra se elenaē statī deū sentit ⁊ inuenit ⁊ expimentali suauitate degustat. q; ipa creatura nō ē aliud ī deo ꝑm suum ydeale q; ipa creatrix eentia put dicit Anſ. ¶ Porro illud vltimū dictū q; sepedictus mgr̄ censet calūniandū ⁊ reprobandū vidz. Illic spūs ē supra semetipm trāslatus ⁊ deo vnificatus gustās videsq; ī vnitate vinide abyssus in qua sese ꝑm eē suuz increatū possidet. immensas diuitias q; ipsemet est iuxta eū modū q; eas deus gustat ⁊ videt. nō discrepat a veritate si recte intelligaē ⁊ pie interp̄teē. Intellectus em̄ horū vboz talis est. q; qñ sponsus celestis introducit sponsam suam in cellā vinariā. i. abyssum sue dulcedinis ei cōcedit degustare tunc plenum gaudium ⁊ pfecta delectatio sponse. i. menti deuote ꝓpinant ex quib⁹ totū desiderū eius pfecte quietatur qz tūc introducē in gaudiū dñi sui. ⁊ in cubicu-

lum genitricis sue qđ nihil aliud est q; ipa diuina eentia sub rōne obiecti beatifici et vt exemplar ⁊ ydea rōnalis creature. qz vt sic hz mentē rōnalem ꝓprie quietare ⁊ tūc alsequiē vbertatē ⁊ affluentiā diuie gratie a qua oīs sanctas ⁊ gr̄e fecunditas in aiaz̄ riuatur. qz in claritatem verbi diuini transformata deificaē. vbi gustat immensas diuitias q; ipemet ē. qm̄ quidē aīa infinitatē illius gaudij nō cōprehendit. hz m̄ btificaz eius idemptitatē raptim appḥendit. iuxta modū supra expositū. Istud magnificat raptu. ¶ Pro declaratione aūt illius dicit qđ subiungit. gustans ⁊ videns immensas diuitias iuxta eū modū quo eas deus gustat ⁊ videt. est diligenter aduertēdū q; beatū eternum est quedā refectio mentalis et quoddā gaudium intellectuale ipōū angelorum ⁊ omniū beatorum. qui pro voto ⁊ concordia plene possident oēm thesaurum celestis sapie et bonitatis diuine potentorrente diuine voluptatis cōtinue potantur. ⁊ ab vbertate suauitatis in ea degustat puritate obiectiua qua deus fruit in seipo. ideo dicit q; gustāt et vident immensas diuitias iuxta eum modum quo eas deꝰ gustat ⁊ videt. ¶ Ut autem finem loquendi faciā et textum cum glosa proferā. conclusio finalis omniū ꝓdictorum ⁊ explanatio p̄clara dictorum illius tertie partis ꝺ omnitu spiritualiū nuptiarū stat in isto. q; sancti recti iuxta vaticinium Esaie ꝓphete in tra sua duplicia possidebunt qz sancti in patria dupliciter reficientur ⁊ btificabuntur. hᵒ mō. qz vires ⁊ potētie rōnales ad imagnē ptinentes. s. memoria intelligentia ⁊ voluntas bibent de fonte viuo in ea puritate obiectiue sicut deꝰ sua fontali boitate fruitur in seipo. ⁊ iste eedem vires satiabunt ⁊ inebriabunt ⁊ hoc essentialiter gaudio fruitionis ⁊ gustu itellectuali dine dulcedinis vbi p efficatiam diuini luminis absorpti dine suauitatis degustatione ⁊ amplexu ⁊ inhesione consummati amoris sopientur ⁊ requiescent ab omni operatione intellectuali ⁊ sic iste vires semper erunt actiue et operose cum hoc quiescentes ociose/sem per famelice semper saturate/diuersis tamē respectibus. Istud donum quibusdā sanctis licet paucissimis conceditur in hac vi

ta. sicut Paulo datū fuit in raptu. sed hoc nō fixe nō immobiliē sed raptim trāsitorie ⁊ fluxibiliter sicut supra dictū est. Istius opinionis fuit autor istius libri ō ornatu spūalū nuptiarū. ⁊ eiusdē opinionis arbitror fuisse beatum Dionysiū. sicut patet inspicienti libros suos ō mystica theologia. ⁊ huic opinioni ego adhereo sed nō ptinaciter. si qd hic dictū videē ꝙ appareat repugnare veritatibus articulorū fidei. hoc totū reno. co ⁊ correctioni sancti matris ecclesie ē qua ipsa suā sanctissimā autoritatē transfundit me. ⁊ qcqd hic dictū est submitto. Ad extremū hoc infero ꝙ magistra intelligendi est expiētia. put sancti testantur. Et ille optime veritatē iudicij nouit q̄ ea nō audiendo solū sed guſtādo ⁊ facīēdo didicit. Qui enī veritati vnitus est ex ipsa vnione bene nouit ꝙ bene sentit. ꝙtus eñ multi compili ergo materia que solum expientiam ⁊ gustum cognoscē. magis est credendū his q̄ bis qui solo lumine intellectus ⁊ litterarum studio pollent. Hec aūt sapia vnitiua ⁊ agogica que oēm rōnis apprehensionem transcendit. sola diuina immissione pcipiē que nō trī effectū supra se erigit ⁊ amore extatico spōso altissimo creaturā pfecte vnit/ sed insup intīm eleuat intellectū vt multo plus omni prudētia ⁊ cognitione diuinis fulgoribus illustrē ꝙ aliquo ingenij exercitio valeat obtineri. Et ergo non videtur mihi recte sapere q̄ nolunt ꝙ aliquis ō diuinis scientijs differat nisi fuerit phisicis ⁊ naturalibus scientijs pditus ⁊ imbutus. Incōgruum eñ videē intīm nature deferre studio artis ⁊ solertie hominū/ ꝙ plᵒ possint hominibus affere ꝙ gra que repente agit. subito imprimit infallibiliter docet. et inhesitater facit existere mentes in his que docet. ⁊ luce clarius que alijs videntur obscura demonstrat. Ipa eñ sapia ⁊ scientia que sola sanctispūs influxiōe pcipitur certissima ⁊ amātissima cōprobatē quia sine oi dubitatione ⁊ opinione pcedit/ ⁊ omnem alterius disciplīne leuitatem excedit. Hāc doctrinam pclare sapientie sibi soli increata sapientia reseruare voluit vt sciat omis mortalis creatura ꝙ est doctor in celo qui solam veram sapientiā solis electis scolaribus p celestes emissiones ⁊ sue claritatis radios manifestat. omnes mūdi sapientes confutet cum simplex vetula idiota ad istius sapientie vnitiue consurrectionē pfecte possit attingere quā nulla phisica scientia: vl mortalis idustria apprehēdit. Que melius intelligimus melius pferimus. Spiritualis omia dijudicat. ⁊ ipe a nemine iudicatur. Patet ergo ex his quō sanctissimi ⁊ excellētissimi doctores q̄ in vtraq̄ specie contemplatiōis pfecti fuerūt eadem docuerunt ⁊ senserūt que tenia pars libri ō ornatu spiritualiū nuptiarū dogmatizat licz forte sub alijs verbis. Nō aūt refert diuersitas narratōis vbi eadē res narratur sicut dicit beatus Augustinus. Et ergo pdicta doctrina nō est abijciēda et eliminānda/ sz vbiq̄ sustinēri potest absq̄ periculo erroris tanq̄ consona ⁊ cōformis sanctorū patrum traditiombus. vnde q̄ verba huius libri ex feruido affectu ⁊ vigore dilectionis plata sunt. non sunt recipienda p̄m sensum quē p̄m sonum vocis videnē facere/ sed p̄m sensum p quo fiunt intelligenda sunt ⁊ interpretanda ⁊ p̄m materiā subiectā sermones eius expetendi. Ista sunt spiritualia ⁊ mystica ⁊ ideo solis spiritualibus sunt cōpanda. et communicanda nec hmōi in scolis sunt tractanda. Sed esto ꝙ sepedictus autor in aliquibus forte nō ita dixisset sicut aliqui vellent. vel quoniā melius vel verius dici quiuisset. que cura ō hoc. In opusculis tractatorū multa corrigenda inueniunt. Si ad obiectionem alicuius tractatus sufficeret aliquod dictum in eo corrigendum pauci tractatus recipiendi essent. Negare non possum nec debeo ait Augustinus. sicut in ipis meis libris. ita mlta esse in tam multis opusculis meis que possūt iusto iudicio ⁊ nulla temeritate culpari. Item idem. noli meis litteris quasi canonicis scripturis inserire. sed in illis ⁊ quod nō credebas incunctanter tibi inueniendū crede in istis aūt quod certum habebas nisi certum vel certe intellexeris noli firmiter tenere. Non eñ par autoritas scripture canonice debeē et earum expositionib⁹. In omnibus bene agere et in nullo deuiare nō est humanitatis sed deitatis. Estimo tamen

q̄ doctrina eius q̄ tum ad intellectum su-
tum in paucis calumniam patiatur/licz for
te quedam planius ꝛ irreprehēsibilius po
tuisset dixisse. ¶ Hec dicta sufficiant contra
eos qui doctrinam predicti viri videnē ca-
lumniari sub correctione tamē semp meli⁹
sentientium. ¶ Sed dicet aliquis. quis est
iste q̄ ausus est os suum ponere in celuz et
respondere domino cancellario parisiensi
discretissimo ꝛ eruditissimo viro ¶ Fateor ca
ristime q̄ ego sum minimus clericorum ꝛ
religiosorum qui non sum dignus vt solu-
am corrigiam calciamentorū domini mei
cancellarij qui incomparabiliter vita mo-
ribus et scientijs me precellit. ¶ Protestor ta
men q̄ non ostētationis gratiā nec temeri
tatis motus audacia p̄sumpsi rūdere ob-
jectionibus tanti viri. Sed duo sunt que
me mouerunt ꝛ incitauerunt ad scribēduz
ista. ¶ Primū est quia emulator existens pa-
terne traditionis et zelum gerens p doctri
na patris nō potui patienter sustinere vt il
le liber quē p spiritumsanctum spero fuisse
compilatū vilipenderetē abijceretur et con
temptui haberetē. Secūdum est quia annu
ens pijs precibus et desideriis fratris Bar
tholomei qui instanter put quibusdaz re-
ferentibus intelleri rogauit sibi intellectuz
verborum illius tertie partis libri de orna-
tu spiritualium nuptiarū exponi et resera-
ri/institi ꝛ laborauiinquātum potui dicta
tertie ptis p̄fati libri explanare ꝛ ad quē in-
tellectum essent capienda enodare. Si scri-
psi vt debui approbatu et tui. Si vo nō vt
debui ignosce christe tu ꝛ tui Amen.

¶ Finit libellus Johānis de schoenhauia
in quo defendit dicta fratris Jobis Ruys
broech. ptra magistrū Jobem de Gerson
Cancellariū parisiensem.

Epistola magistri io/

hānis de Gersonno ad frem Bartholome
um carthus/ptra p̄dictā defensionem.

Oratia tibi et
pax vir eremplo Job ꝛ B
simpler et rectus ꝛ ti-
mēs deuz. ¶ Oblata est mi
hi nuper sicut nosti. gran
pis epistola tēdens salua
re modos locutionū positos in tertia pār
te tractatus cuiusdam intitulati de ornatu
spiritualiū nuptiarum. Quos ego modos
alias pro catholice veritatis sinceritate ser
uanda apud animos minus instructos
ostendi per epistolam tibi directam nō edi
seruandos. Sed quid agimus? Itaq; sta
inter tot occupationes vertimus? Arguen
endi plures libros vel epistolas, argumen
do vel replicando nullus est finis. Stem⁹
igitur infra limites epistole prime ꝛ p cōsi
derationes aliquas. facili planoq; stilo sta
ptas ex eadem/ iustificatio sua monstret.

¶ Nobis ad certā
regulam loqui fas est posita ē
illic sententiosissima hec. veri
simaq; augusti sentencia/que
tollit barbaram confusionem linguarum/
a sacra doctrina/nam qualis altera eet effu
catior via phibendi edificationem turpis
dauitice in bonum. q̄ si fieret nominū vel
terminorum p libitu cuiuslibet variatio.
Non em̄ tunc intelligeret vnus alterū sed
in quadam babylonis confusione laberet
mur. Non ergo sufficienter excusat auctor
tractatus illius p suū defensorem q̄ sicait.
Et si sit aliqs/ error in dictis suis ille solus
stat inquit nominis nomia autem sūt ad
placitū. et ideo talis error nō est magni po
deris. Si enim sancti doctores vt Augu-
stinus ꝛ Hieronym⁹ admisissent modos
loquendi hereticorū. protinus habuissent
pacē cum eis/sed malam pacē. Noteur re
sponsio magni basilij in casu simili qui no
luit nec in solo verbo quidem deuiare pro
tendo catholicam veritatem. ¶ Sic nec cle
ronymus de verbo isto omousion. sicalij
sine numero. Fuit quidā tempore meo sca
tus q̄ respondendo dicebat patrem ē cau
sam filij. hoc dicebat id est patē producit fi
lium. Coactus est statim revocare dictum
suum nec expositio sua quomodolibet ad
missa est q̄ uis esset ad intellectum suum ꝛ
expressionem verissima.

¶ Modusloquendi
doctor si reperiatur impropriꝰ
ꝛ parabolicus et insolitus aut
figuratius/extendi vel in vsum trahi nō

debēt sed ad sensum ꝓpium ꝛ nō figurati
tum reuerenter exponi. Alioquin frustra
essent doctores in theologia constituti pri-
cipaliter ad hoc officium eluciandi sa-
cram scripturā quā magis atq; magis ali
ter agendo confunderent/ vnde siquis ad
vim vocis sustinere vellet ꝙ deus ad libe-
randum suscepturus hoiem non horruisti
virginis vterū/ vtiq; erroris reus eēt. Tol-
lerent igitur patienter homines inferioris
gradus ꝛ scientie si dicta eorum querātur/
ad ꝓpriū vsum coartari/ non in pernicies
doctrine catholice dilatari. Hac considera
tione ꝓnotos existimo doctores nouissi-
mos Thomā Bonauenturā Alexandrū
de halis ꝛ similes, quz omisso omni verbo
rum ornatu tradiderunt theologiam p q̄s-
tiones vt sub certis regulis ꝛ sub ꝑpauca
borū forma tutissimam haberemus the-
ologiam tā practicam q̄ speculatiuā/ redu
cendo doctores omnes ꝓiores ad vnaz se
curamq; locutionis ꝓpietatem.

Vnicuiq; i sua ar
te perito credendū est/ hec est ra-
tio cur doctoribus in sacra theo
logiā exercitatis datur autoritas interp̄tā-
di doctrinaliter sacrā scripturā qđ maxime
habet fieri in scholis doctriam in pertīdo
bis qui tam ingenio quā exercitatione cō-
tinua capaces sunt ad intelligendū. Cum
igitur que ponit tertia pars tractatus pre-
nominati sunt de punctis sacre scripture/
imo de summa theologia que mystica no
minatur et quā scolastico more Albertus
magnus, et quidā alij claro ꝓnoq; sermo
ne exposuerunt/ quis non miretur audi
lis ab huius autoris defensore q̄ hec in sco
lis non sunt tractanda. Ita videlicet pub-
licabuntur nunc scriptis nunc verbis idio
ma vulgare seruantibus ꝛ apud simplices
adolescentulos/ apud senes hebetes apud
illiteratam plebeculā/ apud anus decrepi
tas nunc in foro/ nūc in angulis/ et vir do
ctissimi tam ingenio quā exercitio prediti/
ab alijs recte loquēdis quia scolastici sunt
arcebuntur.

Qui adherz deo
vnus spiritus est. Hanc vni-
tatem nullus sane potest intelligere vel ex-
ponere quātumcunq; verba multiplicaue
rit ad alium sensumq; p assimilationez, de
qua dicit Johānes in canonica. Scimus
q̄ cum ille apparuerit similes ei erimus.
Omnis enim modus alter loquendi me-
taphoricus vel figuratiuus vel yperbolicꝰ
vel emphaticus doctorum sanctoz vt Bo-
onisij ꝛ alioz si nō referatur ad hāc regulā
repudiandus. Assimilatio autem non tol
lit sed perficit naturaz neq; tollit quod ha-
bet creatura in ꝓprio genere quoniā illō
perdere nisi per annihilationem anima ra
tionalis nunq̄ potest/ ac pinde sequit̄ qđ
similitudo adducta per qualemcunq; doc-
torem de infusione gutte aque in dolium
vini fortissimi ad vnionem aīme cōtēplā-
tis cum deo/ tā q̄ sit omimoda similitudo
repudiāda est ꝓtus tā q̄ habēs errorē im-
mo insaniam almarici condemnati ponē-
tis creaturā verti in deū ꝛ in suū eē ꝛ prin-
cipium ideale sicut notat Hostiensꝭ super il
lud caplm dānamus de summa tri. ꝛ fi. cā.
Heniq; simil fantasia fuit alia parisius tā-
q̄ fatua. ꝛ intelligibil aduersus vnū augu-
stinensem damnata.

Deuotio illoz
um culpānda est qui nituntur inuol-
uere suas sermonibus imperi-
tis peregrinis et inusitatis vel
eos qui sic volūt laudare atq; defendere et
defendēdo seipsos magis inuoluere quaz
euoluere. Adducam hoc loco ne mihi so-
li videar inniti particulam cuiusdaz ꝑmo-
nis facti in capitulo vno fratrum carthusi.
Anno domini. M. cccc. viij. cuius thema
est. Videamus si floruit vinea ꝛc. Quar-
tam vero deuotionem falsam id est vanaz
et curiosam illi exercent qui sine mortifica-
tione ꝓprie voluntatis a zelo domio ser
uiendi/ vitam spiritualez consistere credūt
in ruminatione vel potius fantasiatōne re
rum spiritualium/ estimantes hanc ipsam
fantasiationem vel saltem delectationem/
inde consequentem deuotionem esse. Un
de hi ad hanc ipam consequendam nō cō
tenti modos loquendi scripture sacre ad-
inueniunt sibi vel fingunt ō rebus spiritu
alibꝰ modos abstractiores/ eo quod tales

maiorem eis delectationem generent. ple
runq; etiã ob hoc materiãl satis facales ob
scuris modis ꝛ abstractis in quibus dele-
ctantur, obuoluẽtes aut vocantes/ humili
ationẽ vel fortassis etiã altã contemplatiõz
summersionẽ in abyssali, ꝓfundo. diuinũ
amorem annihilationem vel in nihiluz re
dactionẽ/ charitatiuũ motũ mentis in de-
um/ influxũ in deũ vocãtes/ motus adop⁹
ꝓpter deũ/ efflurũ a deo. ꝛ sic ꝺ alijs consi-
milibus/ q̃uis tñ rp̃s ꝓphete ꝛ apli et om-
nes doctores scripture sacre tractatores q̃n
tum poterant ꝛ expediebat ea que difficilia
fuerunt ꝑ modos loquendi fecerũt facilia
Decreuera falsa deuotio ẽ religiosis peri-
culosissima/ q̃m mꝝtos vt quotidiana heu
docet ꝛ dolenda docuit experientia q̃ spiri
tuales ac religiosi apparebant decepit infa
tuauit vel penitus excecauit/ ita vt fierent ĩ
obseruãtijs regularibus quas despexerãt
desides, superioribus quos rudes reputa-
bant rebelles, etiã aliqui fugerent ꝛ aposta
rent. Aliq etiã hereticarent/ vel ante tẽpus
ꝓphetarent/ dicentes/ hec dicit dñs cũ dñs
nõ eẽt locutus, Sed supba vel saltẽ fanta-
stica capita eoꝝ hec ipa ꝓfinxerũt. Aliq q̃z
mirabiles fatuitates extrinsecus in ꝓtensi
iubilatiõib⁹ tripudijs saltationibus ꝛ hui⁹
modi oñderunt. Sequit̃. Quarta deuotio
est vinũ valde fumosum. id est supbie ge-
neratiuũ ꝛ est libidinosum ꝺ quo mystice
ꝛ illa fortassis ĩhibitio apostolica accipi ꝓt
nolite inebriari vino in quo est luxuria Et
reuera in hoc ipo est spũalia luxuriã eo q̃
sic false deuoti/ nõ dei cultũ ꝛ honorẽ q̃z ꝓ-
priam querũt delectationẽ. hec ibi O si vi
disses quisquis autor fuisti sermonis illius
si vidisses epistolã nouit̃ ostensã mihi
qd dixisses/ qd stomachi habuisses.

Dicus plato a/
micus socrates magis amica ve
ritas. Peruertit em affectio ni-
mia ad doctorẽ aliquẽ vel doctrinã iudiciũ
nõ solũ practicũ qd sepissime cõtingit sed
etiã speculatiuuz, ꝺ quo minus videretur
more pitagoricoꝝ non liceat aliud interro
gare q̃ si magister hoc dixerit. Tollenda ẽ
igit̃ e medio sicut odiosa ꝓcertatio ꝛ insec-
tatio, inuidiosa sic ꝓtinax ꝛ animosa huius
vel illi⁹ doctrine defensatio. Patet aũt con
scientia mea apud te deus. qa nullatenus
odio cuiuscunq; fueram inductus scribẽ
ea q̃ scripsi. Quz qꝛ verissime tũc mihi videba
tur sicut et nũc magis ac magis ispicio mo
dos illos loquẽdi nimis impios ꝓpios esse
vñ ꝛ sic dixi inter cetera postq̃ ꝺ vnitate ad
deũ q̃dã inducta fuerãt. hoc tropo inquaz
ꝓbat Boetius boẽm bonũ eẽ deũ, iuxta
illud. Viri dij estis. nõ quidẽ ꝑ veritatẽ
vnitatẽ diuine eẽntie ꝛ locutionẽ ꝓpriam,
sed ptĩcipatiue et assimilatiue. immutatiue
ꝛ nuncupatiue. Q⁹ si autoꝝ iste pari modo
rñderit se dicta sua intellexisse de illa vni-
ficatione spiritus cum deo non contendo
non contradico/ sed explicationez aliter so-
nare non dubito. Decibi. Vide queso o
lector si modestioꝝ esse potuerit sermo me-
us. addito q̃ postmodũ tam verbis eras-
sare conatus sum ꝓdictum autoꝝ postq̃
innotuit mihi q̃ in alio loco plus expeſſe
rit q̃ creatura nullo modo ꝓdit esse suũ qꝺ
habet in ꝓprio genere. q̃ simili insertui
set ad verba tertie ꝓtis sui tractatus. nõ ha
ꝓbuisset ad verba tertie ꝓtis sui tractatus.
ꝓbuisset occasionem errandi ꝛ se cui
nõ ita ꝓbuisset occasionem errandi ꝛ se cui
pandi. nõ solum apud simplices sed litera
tos ꝛ edoctos. Videbit hoc q̃ dico veruz
esse qui forsitan incident in tractatulum v
nũ quẽ de theologia mystica taz specula
tiuã q̃ practice conatus sum ordinare, hũs
ne q̃ practice conatus sum ordinare, hũs
hanc intentionẽ deducere ad notiã fami
liarem ꝛ ꝓpriam scolasticoꝝ ea que deuo
ti homines de ea magis affectiua dedama
tione, ꝛ figuratiua locutione q̃ litteratoria
ꝓpriate tradiderũt. Notet̃ locus ille cui
theologia mystica differentiã hãc a littera
toria ponit̃ inter ceteras habere. qꝛ vnit et
transformat.

Lij qui amant si
bi omnia fingunt ait Virgilius
Cup hoc dicto cũ experientijs ꝛ
ratõne certa fundat̃ dictũ ꝓpius eplẽ me
quo sic ponitur. Sicut ex carentia pij affec
tus/ ꝛ magis ex infectione eius ꝑ vicia, ce
rãt nõ nũq̃ ꝓpitissimi iudicis, excecauit eñ
cos malicia eoꝝ ꝛ dati sunt in reprobũ sẽ
sum. Ita ꝛ puo lumine intellectus et para
ua instructione in studio litterarum etiam

secularium quādoq; p̄sertim in loyca/ p labunt aliquādo in errores periculosissimos illi qui magnorum sunt erga virtutes affectuum, quales apostolus vocauit habē zelum sed nō ſm sciam, adeo vt si nō humilitas sue cognitionis nulli pertinacius inuenirentur neq; absurdius errores p̄fingere/ p̄cipitare nō leuiter optet eos scribere vel docere, sed nec absq; cautela magna adherendo, est eis nisi previa discussione diligenti & doctor examinatiōe. In talib⁹ quippe sepe regimus plurima aut falsa aut male explicata ac p̄inde multā errorū materiā p̄bentia simplicib⁹ quā q; in multis diuinissima altissimaq; sint. Addo nūc id qō eue nit tpe meo ō quadā q̄ p̄phetissa & miraculorū operatrix reputata ē a multis, quā & vidi & allocutus sum. Hec tādē dixit & scribi iussit, qō spūs suus deū cōtemplando fuerat annihilat⁹, vera annihilatiōe & hīc recreat⁹. Et dū quereret qualiē hoc scire potuerat, videbat se exptā. Dies mihi nō sufficerēt si eas amantiū immo & amētiū, q; nō ſm sciētiā quales videnē fuisse begardi & begar de quēadmodū in quodā tractatulo de distinctione veraq; reuelationū a falsis memini pridem annotasse.

Docendus nō est vel monendus q̄ errorē suū defendē mauult q̄ corrigere. Hoc ōratius posuit i fine poetrie sue. Exigitur igiē correctio seuerior si sic iteruz fuerit pugnator ad saluandā tanq̄ p̄iam hāc veritatē. Quo pacto sit vel q̄ ordine postulandū/ quippe videbit ordinarius inquisitionis iudiciū q̄m parua radix pullulans sepit vt cancer/ et modica erroꝝ scintilla (sicut in arrio patuit) dum non conuenienter opprimitur vel artat/ magnam erumpit in flammā. Dicnup actuz est parisius q̄ sacrā theologie facultatez adversus illos qui doctrinā quandam pegri nam Raymundi lulli conabant inducere quē licet sit in multis altissima & veritissima tamen in alijs discrepat a modo loquēdi doctorum sacroꝝ & a regulis doctrinal' sue traditionis & vsitate in scholis/ ipa ecclesia publico repudiata p̄hibitaq;. Dicaz ḃ q̄ sentio si tales locutionū modos publicari paterem apud almā vniuersitatez parisien. vl' p̄ fratres vl' p̄ scolas, deducerē p̄tinus ex officio cui indignus deseruio, ad censuram theologice facultatis/ vt examinaretur & examinata suū quale mēreē iudicium sortireē. Bene vale pater emerite, memor mei in orationibus tuis.

¶ Finit scōa ep'la Johis de gerson cōtra dicta fratris Johis Ruysbroech in tertia parte tractatus sui de ornatu spiritualium nuptiarum.

Incipiūt lectōes dnice

putiles sup Magnificat & ad cōmendationem p̄positi nostri & voti multū faciūt & valent doctoris Johānis de Gerson Cancellarij parisien.

Sicut scriptū est in esaia p̄pheta. Ecce ego mitto angelū meū añ faciem tuā q̄ p̄parabit viā tuam ante te. Textus p̄sens hodierne lectionis ſm diuersas punctuatōes & postillaz sententias ad p̄cedentia & subsequentia/ varie coaptatur. Hā quia autoritas ista. Ecce ego mitto angelū meū, non de Esaia sed de malachia, Malach. iij. Sumpta est: referri posse dixerunt quidā hāc p̄ticulā sicut scriptū est in Esaia p̄pheta ad illud qō immediate p̄emittitur tāq̄ in eius confirmationez atq; fulcimentū vt sit sensus. Initiū euangelij Jhu xp̄i filij dei. i. q̄ fuit filius dei. Et quasi parū sibi absq; p̄phetico testimonio istud posuisse addidit: sicut scriptum est in Esaia p̄pheta. Potest eñ ad hoc p̄pheta trahi xp̄m fuisse in deū atq; dei filium, vel quia vocatus est emanuel. Esa. viij. & liij. Generationem eius q̄s enarrabit de eterna eius a patre p̄ductione dictū est. & p̄mo capitulo & alijs ibidē elicit. Dissoluit hoc modo īpia porphirij heretici blasphemia qua nisus est p̄bare euāgelistā nostr̄ damnare mendacij, quia illud quod dictū est. Neq; tamen coartat tal' obiectio vt ad hanc expositionem fugiamus. ¶ Cōstat itaq; p̄phetas omnes vno & eodem spiritu

suas ꝓtenuisse ꝓphetias. ac pinde qꝫ vnꝰ posint (qꝝ non tã ipe qꝫ spiritussc̃ loquebatur) potest ab altero (qui similiter ē spiritussanctī instrumentū) intelligi quodammodo dictū seu positū. et si nō explicite tñ implicite. Dicunt igiē alij vel idem aliē vnas in textu ꝑticulas a duobus ꝓphetis excerptas. Prima est malachie tã sensu quaz verbis. Secunda est Esaie que cum prima sit em satis explicat sniam vbi dr vox. Et q̃ niã Esa. pcipalioꝝ fuit atqꝫ famosioꝝ z legentibus notioꝝ. qꝝ insup finis plerūqꝫ rez totã denomiat placuit euãgelisteꝫ nr̃o qui etiã breuitatī studebat non duos ꝓphetas sed vnū z dūc maiorem nominare. Et sub hoc sensu recepit ecclesia sine origiale marci euãgeliū sic habuerit vt tenet Beda ī cõmento. sine a quibusdã non recte scribentibus additum fuerit quemadmodū sensisse videt Hiero. sup ps. Incipit igiē ꝼm hunc expositionis modū euãgelista noster snã texere rõnem vbi notãdum occurrit qꝫ ait in commento. Scripturus inqt euãgeliū marcus ꝓgrue primo ponit omniuz testimonia ꝓpheraꝝ q̃ hoc futurū pãnebant/vt eo cunctis vera z sine scrupulo ombietatis sustinenda q̃ scriberet intimaret q̃ hic a ꝓphetis spiritusancto impletis antea psaia et pdicta eē monstraret. simulqꝫ vno eodemqꝫ euãgelij sui pũncapio. z indeos q̃ legē ac ꝓphetas susceperãt ad susciendū euãgelij sacramenta q̃ ipoꝝ ꝓphete pdixerãt institutit. Et gentiles q̃ per euangelij pconia ad deū venerãt. ad autoritatē quoꝝqꝫ legis z ꝓpheraꝝ susciendã venerãdamqꝫ ꝓuocaret. Hic instruimur octã nostra sacraꝝ scripturaꝝ testimonijs roborare. qa parum ignitum est z minus efficax verbū quod non incaluerit z fuleti fuerit ab eloquio dei quod est ignitum z ehementer. z nisi vinificatuz fuerit a sermone eius qui est viuus et efficax ꝼm apostoluz z penetrabilioꝝ omni gladio ancipiti. Nõ tñ estimo curiositatem in allegationib9 huiusmodi consectãdã. sed quousqꝫ ꝓfũt studiosis et edificãt charitatem. Alioquin cumulus ille truncatarum autoritatuz male congestus/ z informis congeries allegationum sue origini nõ conuenientiũ q̃d proficit. nisi fortassis ostentationem operatur

Sed neqꝫ sunt inculpabiles qui ꝓphanas postpositis lectionibus sacris toto ore psonãt totis viribus amplectunẽ sicut sori ptum est ꝙ Esaiã ꝓphetã. Nõ in philosophis. nõ in poetis z fabulis. sed in ꝓphetis. Vbi preter hec elidit impia mamchabiti phemia. qꝝ sic delirare ausus ē vt diceret ꝓphetas veteris testamenti a deo tenebrasmissos eē. quod si verũ eēt sicut non ē. nr̃ veritatis notarius/ euãgelista noster eũdem quo cassetin testimoniuz narrationis sue. Nihil em̃ roboris haberet verbum illius qui pater est mẽdacij. Sed in hoc loco conuenienter eēnt improbandi q̃ ꝓphetas veros aut constellationib9 imputant/ qui admodū Auicẽna Albumasar z alij non nulli/ aut qui execrabilioꝝ deliramento ꝓphetas fabulantur magicã artem exercuisse/ tanqꝫ mediū adipiscendi ꝑcognitionem occultoꝝ. verū sup his olim lanus nr̃as bimus si deus annuerit. Nũc audiamus quid Esaia ꝓpheta scriptum eñ.

Ecce inquit ego mitto angelum meum. Non dubiũ quin Johannem baptistam qui vt Beda ait. Angelus vocatur non societate nature iuxta hereſim Origenis. sed officij dignitate. quo nomine recte appellari potest homo ille q̃ fuit missus a deo vt testimoniũ phiberet de lumine z veniret in carne dominum mundo nũciaret. qꝝ angelus nuncius appellatur. In hoc quod ꝓmittitur. ecce. notat ex demonstratione grandis et insolita novitas. In hoc qđ subiungit̃/ ego mitto/ datur intelligi maiestate mittentis dei missi magna dignitas. De hinc ꝑsens ꝓ futuro ponit. qa inconcussa erat tãqꝫ de presenti fieret certitudo demonstrationis atqꝫ stabilitas Johannes insup non quicunqꝫ sed angelus summi dei. Attende ꝓ mitatem eī ait. an facies tua vt eius puritas integritas. et sanctitas commendaret. Postremo officium eius honorificum designat qui preparabit viã tuã ante te. Quã viam si forte quesieris. Respondet Chrisostо. et infernus dat intelligi. Via domini qua ad homies ingreditur penitentia est ꝙ quã deus ad nos descendit et nos ad illum ascendimus. Descendit et nos ad illum ascendentes dei descendentesqꝫ meo de angeli ascendentes descendentesqꝫ meo rantur sup filium hominis. Nec est secus

da loquendi materia. hoc vnū tantum ad pſens dilatemus quo pacto Johānes angelo ſimilis phibetur. Et primo ſi virgini Johānis attēdit ſubdit illud Hiero. ad Paulam ⁊ Euſtochium. q̄ ſemper angelus eſt conata virginitas. ⁊ q̄ in carne p̄ſtis. ¶ Cōuerte oculos fidei ad virtutes Johannis/non vnam tm̄modo ſed quaſlibet angelorum hierarchiam videbis in eodem figurari. Inflāmauit itaq; eum charitas vt eſſet ſimilis ſeraphin/quinetiā alios in amorem diuinū ardore erardeſce te ſuis p̄dicationibus ammonuit. Si ſapientiā eius attendens. nūquid cherubin parem dices? Si ſpiritualem in executiōe virtutum potentiam nomine conſimilem ipm poteſtati deſignabis? Si pacatiſſimā animi ſedem. nunquid thronos in ipo reperies? fuit eī vis eius concupiſcibilis inflamata p charitatem. vis rationalis illuſtrata et edocta p ſapiam. vis iraſcibilis p potēciam ⁊ virtutes roborata. Charitas impabat. conſulebat ſapientia. potentia cōfirmabat. Hic eſt ſupremus ternar⁹ hierarchicus bene velle ſcire ⁊ poſſe. hec trinitatis ſupceleſtis imago. potētia/ſapia et bonitas ſeu volūtas. Porro i iohāne fuit tanq̄ i domināionibus vltimitas ſubiectionis ⁊ iocundiſſime ac fideliſſime ſeruitutis adoēm liberaq; magnificentia omniū ſubiecta alteri proſus aduerſa. Fuit p̄terea ſicut i p̄cipatibus ita ⁊ in iohanne eminentia ioruptibilis rectitudinis in ſuo regimie eminentia etiam inuincibilitatis tanq̄ in potestatibus. Porro vltimitas quedā virtuoſi nich prudentiſſima cura quā in preparatō ne vie domini ad homines exhibuit oſtendit q̄ rationabiliter archangelis ⁊ angelis comparetur. qua in re chriſtus infallibilis autor veritatis p̄phetiā hanc textus noſtri ad iohannis commendationez inducebat Matth. xj. ⁊ Luce. xij. Hic inquit eſt de q̄ ſcriptum eſt. Ecce ego mitto angelum meum qui prepa. vi. tu. ante te. ¶ Quo circa nō penitus abſurde videri poſſet aliq̄bus q̄ charitas infuſa et ſapientia. ceteregz virtutes enumerate abundantius a iohanne participate ſunt q̄ ab angelis. Nam quāto potentia naturalis debiliori in ſe eſt ⁊ minorem habens capacitatem. tāto ad ipſius elevationem ⁊ dilatationem quandā ſpūalem virtus infuſa copioſius exigatur. Oō autem Johānis vtpote hominis inferior angelis natura ſit/perſpicuum eſt. Ad qō forſan tendit illud chriſti Luce. xij. vbi cuz dixiſſet. non ſurrexit maior inter natos mulierum iohanne baptiſte. addidit. Qui autem minor eſt in regno celorū maior eſt illo. quā q̄ autem et de gratuitis id intelligi poterit. Neq; enim charitas vie ſue virtus altera virtutib⁹ patrie coequatur. Et ō Johanne quidez glorificato nuncloquimur quem ad ſupremum ordinem ſublimatuz neminem arbitror doctorū ambigere. Huic ſententie ſuffragatur illud Hieroni. vbi p̄ius. In carne angelicam gloriā querere maioris eſt meriti q̄ habere. cum alius nititur obtinere cum gratia quod habet angelus a natura. Addo aliud non p̄tereundum quemadmodum nonnulli Johannem eſſe in prima hierarchia ſupremum ſic veneran conantur. Ruina inquiunt angelorum ex hominibus repatur et conſentaneum eſt rationi vt ſedem ſuperioris loci vacantis per deiectionem et apoſtaſiam lucifer. illi contulerit altiſſimus quo inter natos mulierum nemo ſurrexit maior. Si igit̄ lucifero dū ſtabat ſup̄mā in vltimo ordine ſedē. Greg⁹. attribuit. ſup̄mā illā nūc obtinet is quem in ip⁹ locū ſucceſſiſſe innuit veritatis aſſertio.

¶ Explicit prima lectio. Incipit ſecunda.

Vox clamātis in deſerto parate viam domini. rectas facite ſemitas ei⁹ ¶ Magna eſt prophetiarum inē ſe concordia. et concors in diuerſis etiā p̄phetis ſententia. eodem quippe ſpiritu vocente locuti ſunt et ad vnum finem q̄ chriſtus eſt reſpexerunt. Finis enim legis ⁊m apoſtolum eſt chriſtus. Quāobrem. Actē. iij. dicebat Petrus de chriſti tēpore q̄ omnes prophete a Samuele et deinceps qui locuti ſunt annunciauerūt dies iſtos. Ita quon operoſum eſt intueri q̄tum inter ſe

cõueniant hoc verbum Esa. xl. z illud pre
missum de malachia. Illic Johãnes dice
batur mitti ante faciem xpi ad parandũ vi
am eius. hic. ecce inqt ego quasi tam missi
onis sue executor ait. Vox clamantis in de
serto parate viam dñi zc. Sed cur Johan
nes vox dicatur z non verbum Beda ape
rit. Constat inqt q vnigenitus dei filius ver
bum vocatur patris Johãne attestãte qui
ait. In principio erat verbũ zc. Ex ista no
stra locutione cognoscamus q prius vox
sonat vt verbum postmodum possit audi
ri Johannes ergo vox a propheta dicatur/
quia verbum precedit. Aduentuz itaqz do
minicum Johãnes precurrens vox dicẽ.
quia per eius ministerium patris verbum
ab hominibus auditur. Hec ille. Unige
nitus siqdem dei filius p modũ verbi pfe
ctissimi z sententiosissimi a patre in eterna
generatõne p ducit in quo pater det scipm
q z exemplar ẽ formosissimũ omniũ ad ex
tra p ducibilium. Quia igitur verbum
hoc in sua maiestate absconditum p iohã
nem renelatũ est hominibus. ipe non abs
qz ratione vox dr que p exterius signum p
dicationis interius signat mysterii genera
tionis. Hinc p eo iudicas. hinc lucerna ar
dens et lucens. hinc nuncius vel angelus.
hinc precursor appellatur. Hec officia tũc
susceptt et peregit dum viueret predicãdo
nunc illud idem in suis deuotis opatur su
is meritis z oratiombus ad xpi gratiã no
stra amqz susciplendã salubriter inspirãdo.
Vis nosse verbũ quod apud patrem ma
net absconditum qd lucẽ habitat i accessi
bilem z Dices volo. Conuerte p ces ad Jo
hannem. hic nepe vox est verbi z inder ei9
et p eo. O vox delectabilis z peunti mũdo
supexcellenter amabilis. Voces priores e
rant luct9 z gemitus p calamitatib9 z ãgu
stijs. aut erant insani frenetico2uz risus iter
pestiferas voluntates z in puncto desitas
z abituras i infernum delectatões. hec vox
sunt pnie salutaris. vox doctrine z libertat
vox turtur/ post imbrem. vox cõfringẽs ce
dros. i. superbos phanseos. Sed vox dulc
z suauis. hũiles allicions. vox absqz balbu
tie mẽdacio vox absqz raucedinis simula
tõne vitio/ deinceps vox p oẽm modũ vir
tuose resonatõis canora viuax z iocunda.
vox ad postremũ fortis vehemẽs z audibi
lis qm vox nõ est quecũqz sed vox claman
tis. Obsurduerãt nẽpe iudei quos alloqz
banẽ z obturauerũt aures suas instar a
dis surde vt nõ audirent vocez incantatis
sapienter. Nil ppterea mirandum si vox
clamosa ad eos mittebat. Clamosa dico ꝑ
tã strepitu z aeris verberatõe exterioꝛ/ quã
propter latentem energiã in ipsius viuero
cis actu recondità. Gaebat em dicũ et pu
dicatoꝛ cuilibet. clama. ne cesses. quasi tu
ba exalta vocem tuam. Qualiter fiat. ipe
deo q p vite meritum z p viam interiorꝛ
gratie et feruide charitatis. ex quibus red
ditur quodammodo vox ipa viuax ardẽs
z fortis z lucẽs. z p sui intelligibilitate cla
mosa. O q multi nostre etatis vel non cla
mant. facti canes muti non valentes latra
re/ vel si clamoꝛ forsan est in voce pls ad au
res corpis demulcendas vel ex aspersãs
erhibetur/ q ad aures cordis expergiscen
das. instruendas z leuandas pficiat. Diffi
milis vox Johãnis que vox est clamanti
a quo commota sunt suplimiaria cardi
num prout de seraphin apud Esayam scri
ptum est. Esai. vj. Superiora cardinum ni
stico intellectu in homine supioꝛes pres ac
cipere possumus que sunt rõ z voluntas. z
hec suplimiaria a voce clamãtis cõmone
tur dũ ad bñ agẽdũ virtuosa z cassiẽ spũ
sancti impellunt z sancto castoqz timoꝛe
tremiscunt. Notãdum q ly clamantis
põt referi ad xpm cuius clamoꝛ triplex re
pitur in scriptura. In resurrectione lazari
In expiratiõe/ z dũ immitaret sitiẽtes ad a
quas spiritales. In triplici em deserto da
manuit. in vtero virginis. in mundo hoc lit
terali. z in mũdo mystico seu moali anie
rõnalis sed qm alia magis placet exposito
hãc nõ psequor. Audiuimus igit
de voce Johãnis z eius formatiõe da
mosa. audiamus de loci qualitate. vox cla
mãtis in deserto. Est aũt multiplex intel
ligere hoc desertũ. z primo fm litterale sen
sum. locus est materialis z iordanis. mili
ce vo est ipe popnlus iudeoꝛ quẽadmodũ
Bede z hiero. vba declarãt Jn deserto
beda Johes clamat. q derelicte ac desertu
te iudee solatiũ redemptiõis annunciant
Et hiero. Clamabat ad iudeos surdos p

pter peccata longe positos ita desertos idi
gnatione clamorꝫ dignos. Deserti quippe
erant a spū dei sicut domus vacans et sco
bata ⁊ defti a ꝓpheta lege ⁊ sacerdote ꝓpos
sumus dein ceps forsan desertū aliud inue
nire vbi Johannes vox clamantis audita
est. et ꝺ est limbus patrū ad quem moꝛtes
Johannes descendit vt eū iferis nūciaret
quē terris positꝰ iudice mōstrauerat. ¶ Et
trāseo ad id qō seqtur. Parate viā dñi ⁊c.
Parat viam dñi q bene docet et predicat.
Sed si vitiose distorteqꝫ vixerit non rectas
facit semitas eius. Parabāt viā domi scri
be ⁊ pharisei. de quibus ait xp̄s Que dicūt
facite. Sed ex eo qō addiē. Et que faciunt
nolite agere. Conclusio q nō rectas facie
bant semitas eiꝰ q sicꝫ iterrogat que via ē
domi. Respondeo illā esse quā ꝓpheta cu
cumisse gratulabatur cū diceret. Viā man
datoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor me
um. Be qua Esayas. Hec est via domini.
ambulate ea nō declinantes ad dexteram
p idiscretū feruoꝛē. neqꝫ ad sinistrā p remis
sum torporem. Et bene ait ꝓpheta cucurri
Nō est pigritandū cuꝫ dies sit pua ⁊ dieta
magna. nec sit infra paradisum mansio se
cura. ¶ At vo notande sunt ꝺ ditiones vie
domi. qm̄ eis cognitis melius ipa parabi
tur. Habet siqdem mūdus viaꝫ suā et hec
est lapidosa ⁊ vndiqꝫ spinis. vepꝛibus vti
ciisqꝫ curaꝝ mozdacū ⁊ solicitudinū aniās
nostras suis aculeis lacerātiū atqꝫ dissipā
tum relpsa. quāqꝫ aurea a quibusdā argen
teaqꝫ videatur. p ea ambulātes suscitāt si
bi pplis pluuerem iportunum oculis spiri
talibus ⁊ serenitatem mentis pturbantem
ne quo labatur interitu valeat intueri. ba
bet caro viā suā ⁊ hec herbosa iocūdaqꝫ ni
bis. anguis. s. dolorose penitudis. anxieta
gie. Habet demō viā suā que est tenebre ⁊
lubricū ⁊ pruptis circūquaqꝫ cauꝛibus pō
tancoꝝ statuū vallata. vbi supbi tollūtur
in altū vt lapsu grauioꝝ ruāt. Et ꝓpheta.
Allisisti eos dū allenarent. Habet ād dñs
viā suā hec est munda decens et pulchra.
Prouerꝫ. iiij. Vie eius vie pulcre. ⁊ Esai.
xxxv. Erit ibi semita ⁊ via sctā et non trāsi
bit pollutus per eā. Et in ps. Ambulās in
via immaculata. hic mihi ministrabat. Et
insup. Via ista via equitatis ⁊ iusticie quā
sapies exposlabat. Eccl. xvij. Da nob dñe
viam iusticie. Et ne ab ea diuertemus mo
nebat ꝓpheta Apprehendite disciplinam
ne peatis de via iusta. Et p̄terea viā verita
tis elegi iudicia tua non sum oblitus.

¶ Summo aūt studio animaduerten
dum est quod alibi per eundem prophetā
dicitur. In via ait in qua ambulabam ab
scon. sup. la. mihi. Et rursus. Juxe iter scā
dalū posuerūt mihi. O quot laqos/q̄ mlt
tiplicia scandala ponit aduersarius noster
in via hac qua ambulamus ⁊ ne deprehen
datur spiritus virtutis abolvit ambulans
alijs p viam iusticie ꝓtenduntur ei confe
stim secundo laquei. vnus ad dexterā qua
tinus rigorem seueritatis crudeliter exerce
at/alius ad sinistram vt in degenerē secor
diam per nimiam misericordiam timidus
plabatur. In via humilitatis abscondiē
laqueus stulte deiectionis et desperatiōis
pessume. In via autem magnanimitatꝫ la
queus est vane p̄sumptionis ⁊ detestabilis
supbie. Si viā frugalitatꝫ introgressus fu
eris. abscōdet ilico dyabolus sordide tena
citatis laqueum. Si rursus ad liberalitatē
gressus tuos conuerteris. non deerunt ꝓ
dige consumptionis insidie. Solitudinis
et contemplationis via si a te queritur. ca
ue fantasticas illusiones obumbratas spe
cie quadam visionum altarum seu reuela
tionum vel consolationum insolitarū q̄li
bus anima nonnunq̄ turpissume deluſa ⁊
derisa detinetur. Ꝺ si activa magꝫ placue
rit vide ne cunis huius seculi deuinctus in
omnia cornuas inimici vincula laqueos ⁊
retia. Ne p̄terea illud scandalum incurraſ
si non prospere cuncta successerint. De quo
Hieremie. xij. Quare via impiorum ꝓspe
ratur. Sic in singulis facile ē inspicere quo
amplius solicitudinem geramus ad parā
dum viam domini ⁊ laqueos inimici vbi
libet protensos declinandū. ¶ Et profecto
nullum aliud consilium est salubrius. nul
lum prorsus aliunde refugium q̄ vt parui
simus in oculis nostris ⁊ humiliemur sub
potenti manu dei ⁊ timidi semp ac pauidi
inueniamur. Veriſſimuꝫ siquidez est ora

culum illud diuinum quod audire meruit Anthonius. Qui dū vidisset in spiritu tot laqueos/ꝛ suspirans expauisset dic. Quis hos euadet? Responsum est: humilitas. Quippe humilitas tam gracilis est tam extenuata ꝛ tā nihil habens quo teneri valebit vt frustra iaciatur rete vel laqueus pro comprehensiōe ipius. Sic minuti pisciculi maculas retis transiliunt/ꝛ deprehendūtur grossiores. Sic ꝝ poeticam fabulam antheus ab hercule nunq̄ victus est dum terre hesit. sed per inane leuatus continuo strangulatus interijt. Quā accurata ꝛ profunda estimatōne comp̄henderat hoc Jeremie ꝓpheta. Jere. x. Scio domine quia nō est hominis via eius. nec viri est q̄ ambulet ꝛ dirigat gressus suos. Quippe ē via que videtur homī iusta et nouissima eius ducunt ad mortem. vt sapiens ait. Erubescant igitur pelagiani superbi ꝛ ingrati gratie dei et resipiscentes audiant. quia nō est hoīs via eius ꝛc. Qualiter ergo obediem⁹ voci clamantis parate? Certe per humilitatem ostendens que gratie mater est quo modo sancti sanctiq̄ omnes. Hinc est illud. Dirige domine deus meus in conspectu tuo viā meam. Et iterum. Deduc me domine ī via tua. Et Thobias ad ad filiuꝫ Consilia tua in ipso p̄maneāt ꝛ pete ab eo vt vias tuas dirigat et similia. Hoc modo parate viā domini. viam regiam ꝛ liberam. Viam artā que ducit ad vitā. ne forte vobis verum fiat illud prophete. Dimisi eos ꝝ desiderium cordis eorum ꝛc. Quin etiā facite rectas semitas eius. Quomodo rectas? Quia nimirum in circūitu impij ambulabāt. sed rectitudo pios decet. Recurue atq̄ retrograde instar cāri illi viam pagrāt q̄ ad seip̄os amore proprio tracti continuo reflectunt. ꝛ quocūq̄ pgūt gressibus affectōnum extra semetip̄os nō longe exeunt. q; circa palū propuj cōmodi colligati sunt cathena quadā amoris ꝛ cupiditatis. quēadmodum vsos ligare solent histriones. aut sicut equi circa molā assidua agitatione conuoluūtur. At econtra pij et iusti recto itinere tendūt in deū ꝛ magis ac magis ipm intrant. amoriq̄ pedib⁹ ad ipsum sine quauis retorsione ad semetipsos facta gradiunt. Aliq̄ viā ad p̄cepta referūt semitas ad consilia. Per viā generaliter omnes incedere ꝛ eā pare necesse est. semitas autem pfectos recipiunt. aut quodā compendio ad pfectionem introducūt. Vel si via dñi ꝛ semitas eius ad idem spectare dicatur. magnus adiuuabit nos ꝓ hac expositōe gregorio. q̄ p̄cepta dñi ꝛ multa ee dicit ꝛ unum. multa in diuersitate opis. vnū i radice charitatis/ qm̄ finis legis dilectio. Si gaudemus igit̄ via dñi que est charitas/ tunc recte tas faciemus semitas eius adimplēdo iuste digneq̄ p̄cepta. Vel pare ꝛ via dñi. ꝙs faciēdo qō in se ē ꝓ attritionē. ꝙz postq̄ illa est gr̄a. iā rectas facere pōt in eius virtute semitas dei. Fac interiz qō potes pando viā dñi vt tādē possis eo misericorditer rectas cere semitas eius. Vel vt p̄dictū est pareat am dñi ad p̄dicatores respicit. ꝛ rectas facit semitas eius cōiter ad oēs. sed optz p̄dicatorē p̄mo in seip̄o rectas facere semitas deinde. q̄ inefficaciter ꝓgredi audeat ad proximū. Alioqn cū randum viā eius circa alienos. Alioqn ce parabitur cāero qui cū reptādo retroq̄ cedendo hac atq̄ illac oberret (viā in fabulis) alium cancruz monuisse vt recte iceret. Cui quid aliud respondendum erat q̄ vt p̄ior rectū iter ostēderet? Si ductor gregis aries nō rectas facerz semitas suas. gregi cetero qualiter viam parabit. Ducet porro tius in p̄cipitium ꝛ ruinam quemadmodum si cecus cecū duxerit ambo i foueam cadūt ꝝ dictū veritatis. Et hec est ꝓbo dolor cā nō mediocris q̄re tot pauli deserti iter vez/ et ambulāt ꝓ vias tenebrosas. difficiles ꝛ aspas. Ductor nempe rarus ē rectas faciat añ eos semitas. sed sicut ꝓphita ait ꝛ sacerdos/ ꝛ vtinā nō deteriores turpiora pditiores sacerdos q̄ ꝓphet̄. Diciobes q̄ vos erat clamātis i deserto ad pandū viā domini ꝓpius in seip̄o rectas facit semitas. Castigauit corp⁹ suū ꝛ in seruitute redegit. nec cuiq̄ alijs p̄dicaret. ꝛ ipe reprobus efficeret. Hac qō docebat verbo diffiparet exēplo/ neplecte. q̄ nouentre de ieiunijs disputaret. ꝛ certe difficile est immo impossibile vt q̄ viā virtutis dñi opando nū q̄ ingressus est nūq̄ exp tus ē sciam/ declinādi pcipla vie circūspiendiq̄ insidias efficacit̄ doceat illos qō nō cit/ nec didicit q̄dē. ꝓferet fortasse vba plu rima ꝛ ō vtutib⁹ quasi cecus ō colorib⁹ vi

pies garries disputabit. ꝫ longe aliē docen
tur lecta vel audita. aliē ea q̄ opib⁹ ꝙ expien
tia cognouim⁹. ¶ Propterea venit iohes
vtā pnle doctur⁹ hoies. Ille ec ē puma veni
endi ad deū p⁹ lapsum via. illā primit⁹ strē
nue fortiterq̄ pagrari ꝙ pri⁹q̄ doceret inq̄s
via dñi. puidit ne iniquos hr̄et i proprio
corpis regno suos. ꝙ qui libertatē a pecca
to docebat ip̄e liber ꝙ rex haberet. Qualiē
cro p doctrinā alijs recte p̄sidebit q̄ vitu
ti ꝙ sordissime seruituti subiacet ꝙ mācipiū
corpis effectus est prius. ¶ Insup Johā
nes hausit ore cordis apto fluenta gr̄e cele
ris. q̄ satagaret in alios loq̄ndo diffunde
re/et q̄ alios ad amorē eterne felicitatis suc
cendere venerat. prius in se p sancte medi
tationis studiū ꝙ vehementiā desiderij ce
lestis feliciter exarsit. ¶ Quo circa resu
mo ꝙclusionē alias posita q̄ vita Johā
nis fuit angelica. ꝙ inē viatores p⁹ xp̄um ꝙ
mīem eius pfectissima. Deducet ista ꝙclu
sio. tū ex sublimitate ꝓphetādi. tū ex auste
ritate viuēdi. tū tertio ex multiplicitate me
di. Itaq̄ ꝓphetia iohis mirabilior fu
it q̄ alie certior ꝙ clarior. Admirabilitatē vid
ō puer infans adhuc in vtero sertū men
sem agēs sic illustratus in rōnabili virtute
vt pñtia nouit ꝙ cepti saluatoris ꝙ agnosce
ret ꝙ gestib⁹ exultationis q̄ vbo nō potat
nūciaret nec ip̄e tūmo ꝓphetauit. sed ꝙ p
phetandi spūm vtriq̄ penti ꝙtulit. Inde
est cāticum illud eccle. Ventris obstruso
positus cubili senseras regez thalamo ma
nentē. Utrū sm vaticiniū Jeremie hic ste
rilem gestāte in vtero ꝓphetantē tā puerū
ignus puer erat oīm q̄ vnq̄ exiterūt corpa
libus lineamētis minor. Alio quin vel tu
muit statim vterus virginalis p⁹ nūciatio
nem angeli. vel nō vinificatus ꝙ formatus
repente xp̄s cū maria rndit. fiat mihi sm
ver. tu. ꝙ vtriq̄ falsum est. Nā quāvisma
ria cū festinatione ascēdisset in mōtana p⁹
angelicam visionem/ dicta est nihilomin⁹
mater domini. Et vnde mihi inquit Eli
zabeth vt veniat mater domini mei ad me
Et si mater. iā tunc erat filius. Porro Jo
hannes hūc ꝙ talē puer nō corpali visione
sed illustratione ꝓphetali cognouit. saluta
uit. adorauit. Et hec est singularis ꝙ supra
modū mirabilis ꝓphetia cui par in alio
hominū nulla repta est. Ꝓpterea ad hoc ma
ior Johanne nemo surrexit qui in deserto
etiā vten sterilis vox clamātis inuentus ē.
¶ Attendamus insup claritatem certitu
dinemq̄ prophetie sue dū iam ex vtero na
tus prodijt ꝙ venientē ad se dominuz digi
to demonstrauit. Ceterū tantū (cantat ec
clesia) cecinere vatū corde presago vt in il
lo quoq̄ deserto vox clamantis existeret.
¶ Benigq̄ Johānes monēs/patribus illa
sedentibus in tenebris nunciauit/qd̄ qua
li lingua quali ve sermone factum est/non
parua est questio. Qualiter etiam virit ip
sa iohānis anima cum ceteris in limbo in
storū/ꝙ an aliorum scientiā. fidem. spem. ꝙ
charitatem ceteraſq̄ vtutes sua denuncia
tione adauxerit. aut vtrum sua p̄sentia cla
rifica eosdem illustrauerit/grata est. sed pa
rum a doctis tradita est materia. Et de lo
cutione siq̄dem cōmunis est difficultas. ō
angelis. de aniabus sepatis. salutis seu dā
natis. qualis est hec. Idcirco p nunc sufi
ciat aperire qd̄ mihi pbabilis faciliusq̄ vi
detur cum paucis ꝙ quibusdā antiquorum
Imaginor igit̄ quamlibet substantiā sepa
tā liberā esse tā quo ad motionē obiectalez
sui ꝙ eoz que in ea sūt/q̄ etiā quo ad recep
tionem influxus seu motiōis cuiuslibz ex
trinsece obiectalis/ita vt ratione primi q̄li
bet posset dici tabula quedā litteris plena/
seu liber inscriptus. q̄ tabula ꝙ q̄ liber p li
bitu nunc aperiuntur. nunc clauduntur.
nunc parum nunc multum. ꝙ dum aperī
a libero arbitrio liber substātie huius sepa
rate/ipa dicatur loqui. onz clauditur est in
ea silentium. Uoco aūt claudere hic ꝙ ape
rire nō ꝓprie vt in materialibus fit. sed si
tudinarie: dum motio obiectalis intentio
num existentium in substantijs sepatis su
spenditur a voluntate. vel dum rursus ab
eadem extra agere seu radiare pmittitur. et
taliter quidem imaginat̄ locutio substāti/
arum sepatarum que nihil aliud est q̄ ma
nifestatio libera ꝙ intelligibilis sui vel eoz
que in eis sunt. que locutio tanto est vehe
mentior ꝙ clamorosior. q̄to intelligibilior
atq̄ aptior. Juxta quod iohannes merito
vox clamātis vocatus est. Sic̄ p oīa quo
ad auditōez intelligere possum⁹ ponēdo li
bertatē in recipiendo p aures ment̄ moti-

ones hmõi obiectales. quēadmodū si esset
speculū vsq; quaq; / speculū respectu cui⁹cū
q; radiatiõis luminose sup ipm incident⁊.
Hoc mõ iobis aīa loq; potuit in limbo. et
sic audiri ipe vox clamantis in deserto
Et qm̃ sancti patres incole limbi de
bti. et bene debti ⁊ a felicitate alieni cupide
multāq; ꝺ sua liberatõe certū aliq̃d audire
sitiebāt. Interrogāt nõ ābigo iobem nouit
e terris ad eos descēdēte. siq̃d boni nunc⁊ /
siq̃d sperāde libatõis afferret / at q nõ ama
ro silentio subticuit iobes nõ locutõib⁹ eo
rūdē aures clausit vtpote q̃ pco iudicis ve
nietis / ⁊ solis lucifer orientis / ⁊ nūcius sal
uatoris iā apparetis in debto pate viā dñi
rectas facte semitas ei⁹. q⁊ venies veniet et
nõ tardabit. Ja ī terr⁊ visus ⁊ cū hoīb⁹ con
uersatus est. iā a me cognit⁹ est p̃dicat⁹. ba
ptizatus ⁊ indice demõstrat⁹. Ad hāc vo
cē noua lux oriri visa ē in debto illo inferio
ri sedentib⁹ in tenebris ⁊ in vmbra mortis
gaudiū q̃z leticia ⁊ tripudiū. Jā min⁹ tedet
eos exilij sui. q̃to minorē cognoscunt spei
sue dilationē. nā magis ⁊ magis. p sctās af
fectiones. parāt in seipis viā dño ⁊ p̃ignī
ta desideria charitatis. rectas faciūt semitas
ei⁹. Plura sāsatanē a iobe ꝺ celeritate ⁊
mysteno redēptionis sue. de p̃ditionib⁹ re
dēptoris. de forma. modoq; redimēdi. nec
satianē interrogatõibus ꝙ q̃ plurimū de
lectat audire / vt sepius iteret expostulant.
Quid agit iobes vox clamātis in deserto.
Rñdet ad singula. p̃firmat fidē. spem cor
roborat / charitat⁊ feruorē excusat.
Re
q; tñ ista dixerim q̃ sctōs patres p⁹ obitus
ignorē fuisse positos extra merendi statuz
sed q̃n in scia ⁊ q̃busdam alijs p̃fectionib⁹
nouiter acq̃sibilibus p̃ficere potuerint / et
etiā p̃fecerit nō video. Ponunt q̃ppe doc
tores absq; vlla absurditate gl̃iam beato
rum accidentalē plerūq; maiorē fieri tam ī
cognitione q̃ dilectione ac delectatione q̃
to min⁹ absonū videri ꝺz si nondū saluati
nec terminū felicitatis adepti ī cognitioni
bus q̃busdā amoribus ⁊ dilectionibus p̃
ficere potuerint. Sed ⁊ de pueris absq; ba
ptismo decedentibus apud nonnullos ex
cellentes nō improbabile p̃sus vidz eos ī
pbia ⁊ alijs q̃busdā artib⁹ ⁊ cognitionibus
posse instructiores fieri tempoꝝ successiõe
diuturna ⁊ experientiaꝝ multitudie coad
iuti. Sic etiā Enoch ⁊ Helyas nō ita oc
ose viuunt vt ī tanta etatis longenitate me
hil nouū cogitent vel addiscāt. Sed re
uertamur vnde digressi sumus vbi diuinā
iobem in pphetia ceteros excessisse / q̃s exp
dictis reoz cē p̃spicuū si tñ aliquas p̃us ob
iectões q̃ aduersus eas fieri p̃t absolueri
mus Et quo pacto dicat aliqs iobes pphe
tasse ꝺz illud ⁊ de eo quod ante suos oculos
positum tenebat. Videbat Jesum / tange
bat ⁊ audiebat ⁊ tu mihi dicis q̃ illū ē ioz
hānes pphetabat. Nō em̃ est pphetia nisi
occultoꝝ ⁊ a sensibus humanis alienoꝝ
Dz acute cogitem⁹ q̃d Johānes sensu vi
derit / ⁊ q̃d nō viderit / ⁊ erinde q̃d ꝙ q̃busdā
modū pphetauerit cognoscemus. Erant
in hoie Jesu plurima corporeis sensibus
⁊ experimēto cognoscibilia. vt q̃ homo erat
ambulās. voces / cū publicanis ⁊ peccato
ribus māducans. ⁊ ad hec cognoscēda nō
erat opus pphetico spiritu. Alia latebant
plurima ⁊ maxima. vt q̃ talis ēt ꝺ⁹ medi
ator cōstitutus p redemptione ⁊ reconcilia
tione pctoꝝ q̃ agnus ēt p sacrificio con
summato imolādus ⁊ sitia / ad que cogno
scenda ⁊ publicāda hoibus iobes non mi
si in spiritu supplenus attingere valuisset.
Tale est illud. Qui post me ve. ante me fa
est ⁊c. ⁊ ecce agn⁹ dei. ⁊ cetera hmõi. Scia
rūt alij dicētes nō debere iobem arguē. mā
dacij. Alioq̃n si mendax. quō p̃fecit? Ipe
em̃ interrogatus. Tu q̃s es? ⁊ an pphet
es tu? Rñdit. nō sum. Nō si ex humilitat⁊
affectu q̃s eū sic mēdisse ꝓtenderit / videat⁊
modo humilitatez verā cū vicio mendacij
cōnectat. Que em̃ ptiçatio lucis ad tene
bras. q̃ cōuentio xpi ad Belial sit aptus.
Fateor plane iobez nō q̃sisse humilitatē
mēdacij culpā. Absit hoc vt catholicoꝝ
quispiā sic delirus inueniat qui hoc dicat
Verax igit fuit Jobes mō quo negauit se
pphetā. negauit dico nō simplr. sed ad tu
tentōnem querentiū. Scriptū erat in lege
dei Deut. xviij. Prophetā suscitabo eis de
medio fratrū suoz sicut tui ⁊ ponā verba
mea ī oze eius loqueturq; ad eos oia q̃ pre
cepero illi. Qui aūt verba eius q̃ loquetur
ī noie meo audire noluerit. ego vltor erit ex
Interrogauerūt ergo iudei iobem an pro

pheta erat. nō quicūq; sed qualē lex ipa pol
licebat̄ futurū. Et p̄fessus ē ⁊ nō negauit
qm̄ non erat ille pheta promissus in lege.
Ipse itaq; nō Joannes fuit pheta ille
quē ibidē moyses venturū pphetauit. Cuius
admodū Esa. olim añ pnūciauerat dicēs
vox clamātis. Ubi liceat attēdere quāte di
gnitatis Johānes fuerat atq; autoritatis,
⁊ siue p̄dicationis clamor tāto ante p̄deret
quinetiā Johānes illud ē pphetatū de se
ipo nō hūana sed pphetica instructōne co
gnouit. Intrauit enī puer desertum vbi de
libus Esaye aut alijs ab hoīe nequaq; in
structus ē. ¶ Hic oriē difficultas non
mediocris de mō cognoscēdi veras p=
phetias ⁊ de mō distinguēdi eas ab illusio
nib⁹ ⁊ diuinatōib⁹ demonū. q aliqñ transfi
guūt. sē angelos lucis vīm ap'm/⁊ cū cau
telis se habēdi/hō in talib⁹ ne seducāt̄. sz ad
nes in desertō. vbi de hoc ⁊ de Johānis p=
fectōe quo ad austeritatē vite ⁊ meritorum
multitudinē videbim⁹ dño p̄cedente pphe
tiā Jobis. j. dū queriē. Tu qs es=? Ego in
quit vox da. ⁊c. dirigite viā dñi. Et egredie
bant ad eū hierosolimite vniuersi ⁊ omnis
regio iudee ⁊ baptizabant̄ ab illo in iorda
nis flumie confitentes peccata sua. Et erat
Johānes vestitus pilis camelorū ⁊ zona
pellicea circa lūbos eius et locustas et mel
silueſtre edebat. Jam per aliquot dies Jo
bannem in desertō tenuimus. dum enim
scrutari pia curiositate conatus sum. quid
ageret Johānes. ⁊ solus ⁊ in desertō. Huiq
preterea sup hoc ammirationē aliquorum
carnaliū/turba tumultuq; gaudentiū con
tentare satagerē. inductus sum referre quo
pacto verū esset de eodem Johanne ⁊ sibi
similibus heremicolis in cōtemplatōe su=
spensus. nū q minus solus q cū solus hoc
apud Ciceronem dixisse celebrat̄ scipio sit
perior africanus. Hac occasione i materiā
cōtemplationis incidi latissimā vtiq; ⁊ nō
dum funditus exhauriendam vt in ipa ex
plicanda semper sit vltra quicq; inuenire ⁊
veniendū cum hierosolimitis ⁊ omni re
gione iudee. Tandem hinc ad Johannez
in iordane p̄dicantē ⁊ baptizantem. Sed
tandem egrediendū est ab hoc deserto/con
templationis materie silentiū indicenduz/
quatinus subsequēs euangelij nostri text⁹
loquatur. Spero enim deo p̄icio me su=
per hac materia cōtemplationis certe pul=
cherrima ⁊ sublimissima quedam poster⁹
locutiū atq; non tam ex nostra q̄ alioruz
sententia/neq; tam magistrali locutōne q̄
collocutione familiari. nō demū polito cu
riosoq; sermone sed quotidiano loquendi
more ⁊ extra lectiones ordinarias inter au=
dire volentes p̄posui disserere. Placuit ita
q; paterne p̄uidentie supne maiestatis me
per aliquot iam tpa in deserto tribulatōnis
⁊ cuiusdā solitudinis collocare. vbi q̄le mā
na p̄templatōis in deserto solitudinis veri
israelite comedūt. ⁊si nō pleno ore comedē
degustare tamē datum est/vt saltem ei⁹ odo
rem ex aliorū eructatione. qui māna ibi se
repleuerant. potui aspirando sentire/veruz
quid textus noster dicat audiamus. Egre
diebāt̄ inquit ad eum. non dubiuz quin
ad Johānem bap. hierosolimite vniuersi
⁊ omnis regio iudee. Ad hoc verbum stu
pet logica ⁊ logice tractatores vel scandali
santur vel inculpant locutionis huius for
mam. Neq; enī estimādū est parvulos im
becilles. aut infantes in cunis. imo nec hie
rosolimitas omnes adultos ad Johānem
egressos fuisse. quāto minus oēm iudee re
gionē. Igitur logice virtus ⁊ sermonis p=
prietas videnē falsitatis arguere euāgelistā
marcū qui hoc vniuersali sermone vsus ē.
Obiectio ista nō huic loco dūtaxat. sed in
numeris sacre scripture locutionibus ad=
uersa est. ¶ Pro qua dissoluenda notā=
dum sumopere arbitror etiaz iuxta pbi
sententiam/q̄ duplex est logica. quedā sub
seruiens scientijs naturalibus ac pure spe
culatiuis que vsitato noīe ⁊ quasi antono=
matice logica nominat̄. ⁊ que ad omnium
methodoz p̄incipia viam habere describi
tur ab hy'pano/que sermocinalis ad q̄busdā
nominat̄. Porro altera est logica quā
appropriato vocabulo rhetoricam diciⁿ
que p̄incipaliter ancillatur seruit ⁊ ammi=
niculum p̄stat scientijs moralibus poli=
ticis ⁊ ciuilibus ad intellectum practicum
spectantem. Habet autē vtraq; logica hu=
iusmodi suas regulas in loquēdo. modos i

super propꝫios q̄bus d̄ocemur. erudimur. ꝫ dicamus verum a falso discernere. ¶ Prima respicit logica potissime sermonis propꝫietatē alienā a methaphoꝛis ꝫ quibuslibet transsumptionibus explicando adeq̄tionem rei ad intellectum/ ꝫ iuxta regulam suppositionū. ampliationū ꝫ appellationū vim locutionis aut sermonis strictissima precisione diiudicando. Hec logica exulat a se ꝫ abdicat omnē fere figuratā locutionē omnemq; locutionis ornatum/ ꝫ quātum potest proximius ꝫ breuius cōceptibus interioꝛibus coꝛrespondet quatinus veritas per eas in speculatiuis scientijs precisioꝛ atq; lucidioꝛ habeatur. ¶ At vero rhetorica quā logicā alterā dicamus potissime figuris ꝫ tropis atq; scematibus vtitur. coloꝛibus quoq; floꝛibus nō tam necessarijs q̄ decoꝛis locutionē suam exornat. Ceterum vulgari vsitateq; locutioni plurimū cōdescendit/ querens ex sua quadam tū familiaritate/ tum speciositate vt auditoꝛ affectus impellat. quo vult. ꝫ vel in iram vel indignationē odiū vel amoꝛē cōcitet audiētes. Dicta est idcirco logica hec necessaria ad scientias morales. quia ad affectus concitandos generādosq; si boni sunt/ aut ad sedādos. aut cōpescēdos seu tollendos si mali reperiantꝰ/ logica precedens nō sufficit. Illa em̄ inquit tm̄ modo veritatez in rebus ꝑput veritas est adequatio rei intellecte ad intellectū speculatiuū. ista autem ꝑout est adequatio quedam ad affectū seu practicū intellectū. ¶ Dicamus ergo dum queꝛitur dē veritate ꝓpositionis alicuius fm̄ vim vocis aut ꝓpꝫietatē sermonis. aliter iudicādum est ꝫ requirendū est ꝫ requirenduz in speculatiuis scientijs ad quas deseruit logica prioꝛ. alter in moralibus atq; politicꝫ. vbi rhetoricam vigere docuimus. Et quisquis istas logicas duas vellet confundere ita vt rhetoricaz in speculatiuis. ꝫ logicam prioꝛez in practicis scientijs exigeret. ille in absurdissimos ineptissimosq; eꝛꝛoꝛes coꝛneret totus. ¶ Hinc ē q; a Tullio in rhetoꝛica veteꝛi ꝫ alijs politissantibus irridentꝰ ꝫ inculpantꝰ illi qui fm̄ logicā prioꝛē enituntur leges atq; cōmunes hoim̄ locutiones interꝑtari. Vocantꝰ siquidez tales verbosi. sophiste. garruli. de solo noīe cōtroꝛersiaz nectētes. in ciuiles deniq; ꝫ cerui colo si tantes stici ꝫ ad nullū ciuile seu politicū negocium regimen atq; consilium idonei vsq; adeo vt vix ipi qui tales sunt. loqui quicq; audeāt vix aliquid audire ꝑnt/ q̄ non statim cauniandū aut negandū aut distinguendū esse contendant. Sed fallit eos plane ignoꝛantia ꝑmisse distinctionis inter logicā atq; rhetoꝛicā. ꝫ quia logicam primaz introducere satagūt vbi ea nō opus est. Illi ex aduerso non parum aberraꝛunt qui dum specialiua veritas sola conqueꝛitur. rhetoꝛicos loquendi modos principaliter secuti sunt. Innumeris itaq; ꝫ infinitis vinculis vos semetipsos absoluere semet constrinxeꝛunt. ¶ Neq; tamē nego quin vicissim logica vna. alterius opē q̄nq; reqꝛat. Et q̄n pari quodā sensu ad veritatis vim inquisitionē pleruq; ꝓcuꝛrāt. Sed quando. vbi a qualiter hoc fit. nō cuiuscū q;. sed sapiēs ꝫ artificis ē istud discernere. ꝫ cuius intuitus vtrāq; pfecte cognouerit. ꝫ qui sciuerit fm̄ materie exigentiā. cognatos inferre sermones. Hinc fit vt aliqui carentes logica pueri. reperiuntꝰ in tractatibus aut doctrinis puꝛum resoluti. sed rudes ꝫ indigesti/ sic eoꝛum dictum est q; soli logice imitentes fophiste sunt. leues ꝫ garruli. ꝫ in ciuili cōuersatione parum aut vix tolerabiles inuenti. immo ad p̄dicationes aut deliberationes pomodo ad sitas raro videntꝰ elenati. q; nec in illoꝝ exercitatione seipos tradiderunt. ¶ Iuxta hoc non operosum est obiectionē ꝑtam dissoluere. dicēdo q; nullo modo in historicis narrationibus sicut nec in prophetis ꝫ documentis moralibus exigit̄ vel auditur veritas dictoꝝ cōformiter ad strictas regulas prioris logice. ¶ Sz sufficit q; modus loquēdi cōmunis cui maxime se conformat rhetoꝛica seruetꝰ. vbi figurate locutiones tropice ꝫ trāssumpte per parabolas ꝫ similitudines admittuntꝰ ꝫ amplius q̄ religiosum est. Et hoc est q̄ quidā nō irrationabiliter dicunt q; theologia suā hz logicā. ꝫ modū loquendi ꝓpꝛiū/ ꝫ q; in ea nihil ē falsum de virtute sermonis debet admitti. imo dicā hmōi tanq; irreligiosum impiū ꝫ blasphemū a catholicis auribus reijci cōgnitū. Si qs vero dixeꝛit oppositum/ ꝫ recte sensisse dūtaxat ad vim loquēdi p̄pꝛiis logice co-

las p̄uertebat. Fuis nō vsq̄quaq̄ rōnabiliter. ¶ Hinc ē q̄ egregius doctor Hugu. in locis plurimis. cū speciali⁹ in li. de doctrina xp̄iana regulas p̄ expositione sacre scripture dedit. 7 ab alijs datas collaudat. Inter quas vna ē p̄ synodochen vbi pars p̄ toto sumit. Alia p̄ hyperbolen vbi verbis ad exaggerendū excedit. Alia vbi locutum p̄ loco accipit. Ex quas regulas textus nost̄r a falsitate defenditur. Nam dicendo egrediebant ad eū hieroſolimite vniuersi/ similis ē locutio sicut cū dicimus. oīs populus vel totus mūdus. vadit ad tale spectaculū. Dicit em̄ hoc nō p̄ p̄fectione. sed ad rei magnificationē ad augendā. Similisq̄ est locutio cum subdit. Et omnis regio iudee nisi q̄ vltra hoc locus p̄ locato. regio ipsa p̄habitātibus regionem ponitur/ 7 intalibus iuxta quorūdam explicationem attendit sensus. nō quez verba faciūt sed p̄positum. ¶ Juxta predicta sumit̄ consideratio moralis q̄ predicatores in sermonibus publicis detestando vicia 7 collaudando virtutes autoritatem habēt vtēdi locutionibus trāsumptionis ſm regulas quibus exponit̄. 7 iuxta licentiā rhetorice artis. ita vt q̄nq̄ dicat̄ aliquid vniuersaliter vicioſuz q̄d̄ p̄ paucis aut nō oīnibus p̄t verificari. vel aliud tale p̄nunciat̄ q̄d de vtute 7 regula logice p̄rioris ē̄t falsissimū 7 scādaloſuz 7 inimicioſuz. ¶ Non habeo hic exēpla multa curioſe scrutari vel adducere. legantur omnes p̄phete qui fuerunt. quida sermocinatores inuehentes in vicia 7 vicioſos arguentes. attendatur predicatio christi Johānis bap. Pauli. stephanī. 7 thomartyris. 7 aliorū reuoluantur sermones 7 epl̄e doctō. reperiet̄ quasi vbili bet licentia talis loquendi vniuersaliter vt dirimus Esaias dicit. j. c. Omne caput lāguidum 7 omne cor merens a plāta pedis vsq̄ ad verticē capitis nō est in eo sanitas. Et paulo post. Omnes diligunt munera sequūtur retributiones. Jere. ij. scriptū est Quid vultis mecū iudicio contēdere. omnes dereliquistis me dicit dñs. Ezech. iij. Omnis quippe domus israel attrita fronte est 7 duro corde. Christus 7 Johannes pharisēos inculpabāt generaliter. Christ⁹ vocans eos ypocritas. sepulchra dealbata

supbos 7 auaros. Johes p̄geniē viperar̄ Et act̄. vij. dicit stephanus. Dura cervice 7 incircūcisi cordibus 7 auribus vos semp spūisancto restitistis. sicut et p̄res vestri ita 7 vos. Apl's denicq̄ vocat galathas insensatos. 7 in cretensibus approbat dictū poete. Cretenses semp mendaces. male bestie. pigri ventres. Imo etiaz vocat apl's poetam hunc p̄phetā. Et apud gentiles poete p̄ prophetis 7 vatibus atq̄ theologis habebant̄. 7 poēses eorum sicut methaphoricas locutiones veritatē continentes/ occultas tū/ attēptabant. tales sunt in scripturis generales in docēdo locutiones innumere ¶ Ex his sequit̄ alia consideratio q̄ i diuiniteragerent. imo insipienter 7 contra artez propriam derici qui locutiones hmōi morales in quibus forte tangerentur/ vellent generaliter inculpare. aut vtētes eis molestare. nisi forsan vbi manifesta 7 pticularis iniuria cū magis ēet detractoria 7 cōtumeliosa q̄ ad edificationē valēs deprehendere tur. q̄d̄ si fieret coā quibus nō oportet. Q̄d vbi 7 q̄n cōtingit nō est possibiliter p̄ artez docere. sed tunc agendum est vt sapiens iudicabit 7 prout edocebit vnctio. Constat em̄ q̄ plerūq̄ fit sermo generalis ad p̄ncipes qui sciunt se 7 statum suū graviter increpari 7 tangi in modis loquēdi generalibus. tolerāt tamen. Qua igitur fronte 7 temeritate nollent dericī de isto vel illo statu sup eorū vicijs generaliter morderi vel culpari. Ista prorsus ēet pharisaica conditio qui reprehendere non reprehendi querebāt. ¶ Certiam addo consideratione contra illos qui in locutōnibus moralibus ponūt captiosos loquendi modos in logica p̄rioris seruatos licet veros. In quibus tamen est falsitas aperta aut scandaloſa iuxta locutiones vsitatas 7 ſm rhetoricā in materia tali seruandā. Exempli gra. ponet̄ vna indefinita que apud morales equipalet vniuersali que tamē indefinita de vi logice vera erat. apud rhetoricū 7 politicū falsissima Propterea nō imprudēter condemnate aliq̄ p̄positiones tanq̄ articuli erronei aut renocandi. in quibus tamen erat veritas ō vi vocis et logice p̄rioris / vt ista. Ecclesia manens ecclesia potest errare. deus et creatura nihil sunt. 7 similes multe. 7 alie etiaz

que in philosophia fuissent recepte vt vere vel saltem ꝓbabiles sicut sunt articuli qui de fide loquūtur contra mentoria. ¶Et maxime cōsideratio hec locū habet vbi audiētes nō sunt triti vel vsitati tales locutōnes audire vel admittere. sed vulgares sūt aut puri morales. legiste vel canoniste. ¶Et sane imprudēter/ agūt ne dicā impudēter q̄ coram talib⁹ in actib⁹ publicis talē logicā puram adducūt aut phiaz seu methaphisicā. ꝑsertim vbi materia talis q̄ nihilomin⁹ mores respicit 7 apud eos scandalū. ¶Obseruādum est eñ illud ¶Grego. ¶Juxta mores auditorum formet sermo doctor. ¶Huius oppositum creberime fieri dicatur in anglia. 7 proh dolor nisi prouideatur inualescet in francia. q̄ vero aperta essz 7 lata fenestra ad errores 7 scandala seminādos talis permissio liquet ex premissis 7 expientie vox conclamat. ¶Beniqz cur ob aliud appellāt theologi nostri temporis sophiste 7 verbosi immo 7 fantastici. nisi q7 relictis vtilibus intelligibilibus ꝓ auditoꝝ qualitate transferunt se ad nudā logicā vel methaphisicam aut etiā mathematicā vbi 7 quādo ñ oportet nunc de intēsione formarū. nunc de diuisione cōtinui. nunc de tegētes sophismata theologicis terminis obumbrata. nunc prioritates quasdam in diuinis. mensuras duratōnes instantia. signa nature 7 sitia in mediū adducētes. que 7 si vera atq̄ solida eēnt sicut nō sunt. ad subuersionē tamē magis audientiū vel irrisionē q̄ rectā fidei edificationem sepe proficiunt. ¶Sed dicet aliquis. ecce nos aliq̄diu modus loquendi euangelicus spero tamē non prorsus inutiliter ad rem accedētes videamus quāte autoritatis atq̄ dignitatis imo virtuose tractatōis ¶Job. bap. fuerit. quoniā ad eum egrediebant hierosolimite vniuersi et ois regio iudee. tā valida erat 7 tā efficax sua solitudo sua viuendi austeritas. sua demum sinceritas 7 libertas ꝓdicandi. ¶Ea mihi aliquē de occupatis 7 accursis/ solitarios irridentibus. qui ꝓ omnes totius etatis sue discursus 7 sudores anxios tantūdem proficiat. quātū solitarius iste manēs in deserto fructificauit. ¶Mirari 7 colere solent homines ꝑsertim simpler vulgus eos viros q̄s in vita sublimes/ 7 sibimet austeros aspiciunt. ob hoc maxime q̄ nulla cupiditatis aut ambitionis nota respergūtur. nulla inde contra eos fallendi suspitio: aut intendi suboriē quādo despiciūt quicqd terrenum est. quicqd vtile vel iocundum. ¶Et opposito predicatores nostri temporis. qa talibus inuiare vehementer populariter 7 ardenter cognoscūtur. fit sermo eoꝝ in ꝓbriū fit de mēdacio aut praua intentōe suspectum. ¶Dicūt confestim eis auditores voce vel animo. medice cura teipm. Vidimus nostra etate et nuper quēadmodum vnus propter huiusmodi vite austeritatem pene incredibilē in suis sermonibus multitudinē aggregabat cui vite sue 7 zelo si sanctiam 7 discretionē humilē sociasset. quā vtique si verum est illud ¶Bern. ¶Zelus sine discretione ꝓcipitat. ¶Discretio autem esse nō potest absq̄ humilitate nec humilitas in cōplacentia sui 7 inniten do proprie prudētie cōseruat. ¶Beniqz difficile est 7 plus diuinum q̄ humanū 7 nō absq̄ diuturno virtutum exercitio acquisibile. vt in ꝓbis seruetur humilitas in solitudine. s. 7 ꝓdicatione. ¶Cur ita? ¶Quoniam solitudo facit hominem leniter ceteros occupatos despicere iudicare 7 eis se preponendū estimare. ¶Predicatio autem vbi est applausus cōcursus populoꝝ verba dicentis in celum ferentiū populoꝝ verba dicentis in celum ferentium/ ꝓtemptat grauissime atq̄ periculosissime ꝓdicatoris animū vt gaudeat/ vt sibi cōplaceat/ vt postremo in linguis hominū famam suā foris ponat. se estimet magnus aliquem eē qualem se audit a ceteris/ ac ꝓinde contemnit ab alijs edoceri monereq̄ eorum duci consilio. ¶Ruit propterea in temeritatem quālibet. improuidus loquitur non iam ex rōne sed furore. nō ex humilitate sed elatōne. nō qō dictat ratio sed qō succensa indignatio. non qō verum sed qō audientibus placitū. non opportune sed seme ꝓportune. non quasi monens sed quasi potenter imperans. ¶Qui rursus libertatem atq̄ fortitudinem zeli sanctorum imitamur esse. si lingua maledica carpat omnes clam 7 palam in superiori dignitate constitutos nec attendit si populus inde subueniret ad rebellandum animabit. sed si complacebit eiscdem tota solicitudine ꝓsiderat. Lec

ſcī inualuerit hmōi ꝓdicationis fauor ꝛ ſeruor effrenis/vix adhibere remediū per mittet plebs indocta quin ſignis extrinſe ce ſanctitatis que interius corrupta eſt attē dit. ꝛ quicqd aduerſum dicit ad iniuriā re fert ꝛ odiū. Ih hac mentis elatione ꝛ indi ſcretione predicandi longe fuit Job. iuxta inferius dicenda. quomaz vm auditorum qualitatem ſermonis linguam variauit et militatemq; ꝑfiam ſingulos ꝓ capacita te cohortans. ¶ Sequitur. Et baptiza bantur ab eo. Qualis iſte baptiſmus ex titerit olim dicebatur ꝛ ſuper hoc remitto vos ad ea que tractanē a magiſtro ꝛ docto ribus iiij. ſententiaꝝ. ¶ Confitentes peccata ſua. Quēadmodum iohannis baptiſmus non erat ſacramētalis. ſic nec iſta confeſſio erat tamen ytriq; ꝛ baptiſmus ꝛ confeſſio preparatorium quoddam ꝛ introductiuū ad vera ſacramenta baptiſmi ꝛ confeſſiōis poſterius inſtituta. ¶ Decautem confeſ ſio vel fiebat fortaſſis in generalitate qua dam. quēadmodum eccleſie mos habz fie ri in publico ante ingreſſum miſſe. Vel fie bat de publicis in publico more indeoruz in ſuis conuentibus. ¶ Vel ſi ſecreta erat et particularium expreſſiua proficiebat ad humiliationem ꝛ conſilij ſuſceptionē ꝛ pe nitentie agende cognitionem. ¶ Hic per penditur baptiſmū Johannis nō habuiſ ſe virtutem peccatoꝝ ſacramentaliter dele turam. Que ratio eſt: quia ſiue baptizādi ſiue baptizati neq; confeſſione altera. neq; penitētia aliqua ꝓ preteritis delictis ali quatinus egeriſſent. Idcirco preterea non parificantur in omnibus baptiſma Johā nis ꝛ confeſſio cum baptiſmate chriſti ꝛ ab eo inſtitura confeſſione. Baptiſmus enim chriſti confeſſionē non exigit poſtmodū de peccatis ante actis. neq; prius ante baptiſ ma conferri poteſt hmōi ſacramentalis cō feſſio alioquin nō eēt baptiſmus ſacramē torum ianua qđ falſum eſt. ¶ Sed oritur incidens queſtio. Nunquid prelatus ali cuius nouiter baptizati iubere poſſet vt ſe ſummitteret ipſe confeſſioni ſacramentali obedientie cauſa: Eſtimo q; non. quoniā non eſt aliquis obligatus cōfiteri ſacramē taliter niſi qui de peccato mortali ſibi con ſcius eſt. Et hec obligatio non iure huma no ſed diuino cōſurgit. Si vero aliquis de peccato ſuo apud deum ſatiſfecerit iuxta p ceptum eius datum/et regulas inſtitutas. non poteſt iterum p inſtitutiones pure hu manam ad ſatiſfaciendū rurſus tali precep to inuitus aſtringi. ¶ Conſtat ante q; ba ptizatus ſatiſfecit deo de peccatis preteritis ſic q; non habet aliud preceptū diuinū ad implendum ꝓ deletione huiuſmodi pec catoꝝ. Prelatus vero nō habet ius obligā di qualecunq; ad confeſſionem ſacramen talem/niſi quatinus hoc a iure diuino de ſcendit. alioquin poſſet inſtituere q; quili bet quātūcunq; imunis a peccato confite retur ſacramētaliter totiens quotiens ſibi complaceret. ¶ Summa igit ꝛ cardo hu ius rōnis eſt. nullus obligat idem pecca tum bis confiteri ſacramentaliter. Nō q; ab ſurdū ſit videt nemo. ¶ Opponet forſan aliquis de baptizato/vere contrito poſt pec catum ille imunis eſt a peccato. nihilomi nus obligatur p eccleſiam confiteri. Reſpō deo q; non p eccleſiam. ſed ex precepto di uino talis ad confeſſionē ſemel fiendaz de peccatis poſt baptiſmū cōmiſſis/ꝛ ante nō tenetur Propterea quouſq; ſatiſfecerit aut firmiter tempore ꝛ loco ſatiſfacere ꝓpoſue rit/huiuſmodi preceptoꝝ manebit obliga tio a qua poterit abſolui: ꝛ non aliter ſemel confitendo. Juxta hec aperitur via ad ſci endum ſi ſemel confeſſus poſſet iterum ad confeſſionem ſacramentalē ſuſcipiendam artari. Sed quia alibi ventilatur ea preter mitto que dici poterant quecūq; preſcripſe ram. Totam inſuper hanc confeſſiōis ma teriam q̄uis vtilem ſatis ꝛ a textu nr̄o non abhorrentē remitto ad. iiij. ſententiarū ꝓ preſenti ꝛ ad ſcripta doctorū. ¶ Obij cietur iterum de illo quez in mortis ar ticulo abſolut ſimplex ſacerdos ſuper caſi bus pape ꝛ reſeruatis. obligabitur enim ta lis abſolutus ſi cōualeſcat iterum papam adire ꝛ abſolutionis beneficium recipere/ Fateor hic cum durando ꝛ alijs quibuſdā doctoribus innolutiſſimā ꝛ vix enodabilē tangi materiaz. De modo ſe habendi in cō feſſione caſuum huiuſmodi reſeruatorum quia difficilimum ſaluare videtur qualiter iuxta vſum eccleſie non dimidiatur confeſ

sto/que per duos adimpletur dum scilicet apud penitentiarium solum referuntur casus reseruati. Hanc pro nunc difficultatez non incipiam enodare tantūmodo p quāto ad presens spectat dubium quod mouimus. Dico q homo i articulo mortis aut alias vere sacramētaliter absolutus. nō potest absq consensu proprio obligari rursus per hominem sacramētaliter eadem peccata confiteri. Detur oppositum. Jam cōfessio prior sacramētalis suum plene effectum operata non fuisset/quia nō absoluisset hominem a precepto dei quod est de semel cōfitendo peccatum cōmissum. Nolo tamē negare quin de consensu proprio iterū possit homo sacramentum confessionis super eisdem peccatis iterare. z ad hoc spontanee obligari. Non nego etiam quin publica peccata aut etiam reseruata possit iterum referre alteri post confessionem sacramentalem. z ad hoc forsan obligari potest/ quatinus penitentiā salutarem cum discretione maiori peipiat illud tamen non assero. Aliud fundamētum tangit Durandus ad cōfirmandum predicta. Supponit itaq pro regula q nunq̄ prelatus ecclesie vel alius iudex potest circa aliud preceptum iubere nisi circa illud quod ad forum suum publicum potest deduci si non fiat. Alioquin potest prelatus ferre precepta super occultissimis cogitationibus sibi remediandis. vel super illis quorum transgressionem puniri nō potest neqz sciret z ita frustra lex buiusmodi ferretur ab illo. quoniaz executio per eum impleri nō valeret. Occultissimū autem omniū est confessio sacramentalis de qua constare nō potest nisi p vnicū qui confitetur. z hoc etiā si velit. ¶ Quo circa dicit idem doctor ecclesiā nō iubere fieri cōfessionē semel in anno. nisi p inditionē. qz scz precipit recipere eucharistiā. ad quā rite suscipiendā debet seipm probare hō iuxta preceptū apostoli ab ecclesia sic interpretatum q de mortalibus exigitur confessio. Exemplū in hoīs dicendis z intentōe habenda simile poneretur. ¶ S cotus fundamento alteri innititur. ait quippe q nemo tenetur aut obligari potest peccatum suuz occultum z secretum facere publicuz sic q de foro dei cui prius soli subiacebat tāseat quātum ex natura facti in forū publicum. Sed z stat inquit q dicēs peccata sua duobus sacerdotibus facit illa eē publicū quātum est ex natura facti. quoniā in ore duorum peccatū illud posuit qui testificari possent. q̄uis nō sine peccato cōtra eū. Iuxta quoz testimoniū potest sententiare publicus iudex. nec impediret sniam iudicis q̄ sacerdotes duo peccant confessionē reciādo. quoniā si dedi in secreto bone fidei alio. qō peccatū meū duobus extra cōfessionē pculdubio peccabūt si me prodant apud iudicē. nihilominꝰ cōdemnabit caput meum. ¶ Secundū ista datur via ad dissoluendū rōnem quā dns Ar. insolubilez sibi reputabat. ad probādum q̄ stāte decreto omnis vtriusq sexus quilibet confessus priuilegiatus iterū tenebat z prio sacerdoti confiteri. Non inquit Arter delectaz sacramēti vt dicebat magister Job. de poliaco. sed z pter aliud. Supponit primo q confessio sacramētalis potest plures super eisdem peccatis salubriter iterari. Supponit secūdo q due affirmatiue propositōes non repugnāt ad inuicē. sic q posterior instituto positiua priorē reuocet si simul stare possint. Supponit tertio q decretalis omnis vtriusq sexus sit preceptiua affirmatiua z sub obligatione posita. Supponit quarto ex predictis q licentia data de cōfitendo priuilegiatis exquo affirmatiua é non tollit precepti prius facti de cōfitendo semel in anno. Ex quibus concludit propositum vt estimat z exemplificat de missa audienda die dñica. Si inquit dicatur preceptū alicui q missam semel audiret in parochia sua quolibet die dñico. nihilominus daretur sibi postmodū licentia q posset audire missaz i locis aliis. nec secūda nō reuocaret p̄cedens preceptus. nec quo simul stare potest q iste duas missas audiat z ad vnā obligatur z solum licētiatur ad aliā. ¶ Sed diligens inspector pretendit missoruz reperiet rationem hanc non esse indissolubilem neq exemplum pro se pertus eē validum/qō adducit/etiam supposito q non eēt decretalis expresse determinans semel confessum sacramentaliter nō rursus ad confessionem obligari/qualis tamen eē dicit. ¶ Concessa itaq suppositōe

prima q̄ iterari salubriter potest confessio sacramētalis si tamē semel est recte facta de licentia illius qui ius habet/non potest ite rum cadere sub p̄cepto pure humano/ si quit nec nouiter instituī sup inuitū sicut ex p̄missis arbitror ee pspicuū. Et q; aliter lo quens in infinitas absurditates corrueret In illā noiatim q̄ baptizatus adultus pōt inuitus obligari per p̄latū peccata dimis sa cōfiteri. imo milliesies cōfiteri. Non em repugnaret baptismus. ꝛ subsequēs sacra mentalis confessio/sicut nec due sacramen tales confessiones. Si quis dicat q̄ baptis mus habet effectū plenissimū deletōis pec catorum a pena ꝛ culpa. Ita respondeo pe nitentiā vnicā confessionez habere potuis se ꝛ habere/similiter q̄ omnia completa sit/ nihilominus ad augmentū gratie poterit iterari. Cuius non baptismus ꝓpter caracte rem ſm doctores in eo susceptū. Exinde facile est diuersitatē inuenire inter exem plum positum de missa audienda ꝛ confes sionem. quia missam audire positiuz est ius. licet in diuino fundatuz. ꝛ ideo potest ad plures missas per ecclesiam obligari. sic q̄ vna audita remanebit astrictus ad alte ram. Unica autem confessio cadit sub obli gatione diuini p̄cepti. qua expleta non re manet ad papam ius ad alteram confessio nem super eisdem obligandi sicut post au ditionē vnius misse potest vt prius ad alte ram ferre p̄ceptū. quia sue possibilitati sub iacet dum ratio subest numerum missaruz audiendarū restringere vel ampliare. imo ꝛ tollere. De confessione autem longe diffi militer. quia iuri diuino obligato pun̄cipa liter innititē. Fatendū est igitē q̄ papa nō potest dare licentiā p̄uilegiatis vt confes siones audiant ꝛ ita ad curatos eundū erit sed ex quo licentia p̄stitit ex consequēti re laxationē/p̄supposito iure diuino ne pecca ta eadem rursus confiteri sacramētaliter in uitus aliquis teneretē. Denicz oppositū asserere de papa vel ecclesia est dicere popu los innumerabiles per eoruz confessiones hactenus fuisse seductos inuolutos ꝛ decep tos. quia vel nolnerūt confessionē factaz p̄uilegiatis ee sacramentalē/qđ hactenus creditū est ee falsum vel si sacramētalis fuit indubitanter nō habent ab hmōi confesso rursus exigere vt p̄cepto diuio de semel cō fitēdo cui obediunt iterū nolēs obtēpet no lens dico. q; volēs vltro pōt. Porro secus est de ꝓtrito q̄ ad ꝓfessionē pōt obligari. q; nondum a dei iussione semet absoluit.

Sed videamus vñ subortū ē in iobe q̄ sic egrediebant ad eū hierosolimite vni uersi ꝛ ois regio iudee ꝛ baptizabant ab eo cōfitētes pcā sua. Statim subiungit ratio qm̄ virtus sua ptrahebat in āmiratōez po pulos in reuerētiā ꝛ amorē ꝛ erat odor bo nus vite in vitā. Erat (inqt subsequēs te xtus) Iobes vestitus pilis cameloz. Ubi iobes de virtutū q̄tuor cardinaliuz possessione sit ꝛ ornatu ipliciter ꝓmēdat. Investi tus aspitate tpantia notat. Erat vestit9 pi lis cameloz q̄ tunica erat alicina ꝛ rudis ꝛ aspera. In lūboz succinctōe notat fortitu do. sucange sic vir lūbos tuos dicit scriptu ra. In mellis comestiōe prudētia ꝓmēdat Mel comedet ōr de xp̄o vt sciat reprobare malū ac. Demum in alioz eruditōe ꝛ sui ipius respectu xp̄i humiliatōne ꝓspicit iu sticia. ꝛ p̄dicabat dicēs. Uenit fortior me post me. Altuero hec materia collaudatio nis vberiorē q̄ vt nūc totū valeam9 exprimere sil' ꝛ difficultates plurime morales secunde p̄e ceteris includūtur. Una est de abstinētia et appropriate de observatōe carthusiensiū sup nō esu carniū. quam dis ficultatē olim a dño cameracensi in hac ca thedra motā nōdū ad calcē dissolutōis de ductam eē cognoui sed me deducturū deo ꝓpicio p̄ma lectōe. Altera quoq; de sup fluo atq; pōpatico vestitu an sit tolerabi lis in platis. ꝛ viris ecclesiasticis. Reservatis igitur istis ad sequētia regrediamur paulisp/ ꝛ statim finis/ad p̄cedentē textum ꝛ aliud mysticū seu morale ad contemplatiōnē attinēs eliciam9. Per iobez nullus aptius q̄ ꝛ templatiuū virū moraliter accipimus. hic iobes manet in deserto quodā nō tā materiali q̄ spūali dū secedet solitari9 ꝛ eleuat se supra se. qua subleuatōe supra su per cuncta hāc p̄fusam rerū fluctuantiū et exundantiū multitudinē attollit. hāc subtus deserit. qua derelicta pfecto manet in deserto quodā mētis secretissimo ꝛ abditis simo. solis deniq; exptis cognito ꝛ puio Un nō bñ reliquerat ñiam ꝛ habitabat deser

to q̄ dicebat. Mihi mūdus crucifixus ē et ego mūdo. Qui p̄terea a seipo etiaz deserꝰ clamat. Vino ego. iā nō ego. viuit xc̄. Et rursus. Bine mete excedimus deo inquit. ¶ Hoc q̄liter fiat dak posse expiri p̄m beatū Bern̄. nō exp̄mi. nec doceri p̄ot. sed hr̄i fit hoc nō p̄ inuestigatōez curiosaz/ aut per studiū quātūcūqz vehemēs neqz p̄ scrutinium scripturaz. Ybi eñ defecerūt scrutantes scrutinio. sed obtinet̄ p̄ fortē p̄ tritōem spūs būiliatu p̄m beatū Biony. vbi amplꝰ lachryme p̄sunt q̄ lre. spūssancti vnctō q̄ lectio. raro q̄ rō docet. ¶ Mō ē tñ respn̄ da vsqzquaqz lectio vel doctrina. qr rsi nō manifestū quid ē tale desertū qđ nemo nouit nisi q̄ incolit. aiat tñ ad querēdū rviaz qualibuscūqz signis amministrat. Hoc fecit elevatus doctor Greg. p̄apue in moralibus. Hoc pissimus Aug. in cōfessionibus rsoliloquijs. Hoc deuotꝰ Bern̄. sup Cañ. Hoc venerabilis Hugo r Rich. de san. vic. in suis opibus varijs. Hoc deniqz multū cōpendiosa rsentētiosa breuitate tradidit Bonauē. in libello quem appellat speculū amoris. rin alio quem intitulat itinerariū mētis in deū. Item parū in rhetorica diuia: rsimiles alij. Eos potius q̄ me hortor audiatis. raduertamꝰ quid sequit̄.

¶ Bū Johānes iste p̄templatiuꝰ noster in deserto quodā mētis inuio r a fluxu carnalitatis ina quoso. egrediunt̄ ad eū hierosolimite vniuersi r ois regio iudee. ¶ Regio ista iudee atqz hierosolime ad Iram terra ē p̄missionis fluens lacte r melle. Et p culdubio nō aliter efficit̄ bō totus/regio p̄missionis/fluens lacte pie deuotōis. rmelle saporose eruditōnis q̄ in p̄templatōne. Mā extra eā potius ē sepe hō regio quedaz egestatis. vt Aug⁹. loquit̄ in confessionali. Est regio plena monstris. feris r beluis viciosarū cogitationū r serp̄tibus horridis atqz pestiferis venenataz r inficientiū cupidinū. In qua demū regione neqz pluuia est aut ros deuote affectōis. neqz viror herbarū florentiū aut fructus plantarū ramificantiū p̄ virtuosam opationē. neqz decor est neqz species p̄ celestez conuersationem. ¶ Et vero vbi Johānes ē in deserto mentis p̄dicto/solitarius in cōtemplatione/vbi comedit māna absconditū. Adiacet circū-

quaqz regio iudee. regio sc̄z glorificationis cuiusdā r decoꝛ p̄fessionis. regio insup hierosolime regio visionis pacis. sic eñ iudeꝛosolime regio visionis r hierusalem interp̄tant. Hinus regionis speciosissime r vbertime habitatores sunt. cogitationes sancte r affectiones pie. que sunt reuera hierosolimite vel pacifice. r p̄pter confessionē laudis r glorificatōem in dee regionem inhabitare merent. O certe pulcherrimū obstupendū qz spectaculū videre hierosolimitas tales vniuersos/omnem iudee regionē egredi ad iohānē in deserto hoc habitantē. Vadant alij spectatū colles altissimos. alij siluas r flumina. alij longe patētes campos. alij maria fluctibus altis ītumescētia/ alij theatrales lndos aut monstra millefoꝛmia. Placeat alijs celum cernere/ romnē eius ornatū. decoraqz militiā. nihil p̄fus tale. nihil dignū comparatiōne ad p̄fatū spectaculū poteris vsqz inuenire. Eteni ibi videre ē qua forma. quo vel ordine egrediunt̄ hierosolimite tales vniuersi r ois regio iudee ad iohannē in desertū. Gratū prorsus inspicere est oēs indutos in vestitu deaurato. in fimbrijs aureis. in varietatis circūamictu. egredi a recessibus abditis. quos etiā habet mystica regio iudee. ¶ Egrediunt̄ a memoria. egrediunt̄ ab intelligentia. egrediunt̄ a volūtate. egrediunt̄ insup tanq̄ sponsus r sponsa a quocūq; nidinio capacissimo. virium qz. rōnalis. concupiscibilis r irascibilis. ¶ Egrediunt̄ de cupiscibilis r irascibilis. a sensu p̄mu mū ab estimatiua. a fantasia. a sensu p̄mu ni. de oibus deniqz locis patentibus qnqz sensuū. ¶ Egrediunt̄ nō vt videant vanitatem exterius ad instar dine. sed ad iohannem in deserto. Moli numerū vellesalsaginem quoniā innumerabilis ē. ita vt fas sit dicere. milia miliū ministrabāt ei. r decies centena milia assistebāt ei. quoniā egrediuntur hierosolimite vniuersi. ¶ Sed q̄d agūt dū veniūt? Utiqz baptizabant ab eo. qr purificant̄ magis r magis cogitationes r affectiones tales pacifice. Et q̄ fortassis vl̄ minima peccata p̄ negligentiā aut surreptōez aut vanitatis p̄mixtionē admiserint/illa cōfitent̄. Confitentes inquit peccata sua. vel certe ideo cōfitentes peccata qr dimissa sūt rinde sacrificiū laudis offerunt sempno cohortātes in hymnidice canētes. Cōfite-

mini dño qñ bo. qñ in secu. mi. eius. ¶ Et rursus. Discõle dñi. q nõ sum⁹ dignus filius. ¶ Studeamus documẽtũ. ꝛ sapientes fieri studeamus. ꝛ enitamur tale nobis intus formare spectaculũ ꝛ cõuentus. Affirmo quisq; tale sibi fabricare meruerit ñ vanitatẽ. implent q̃z iocũdus illud satiriroso ordinatoq; stipabiẽ comitatu. qui pre cõturbatõe semotũ. Ceterũ nõ habz aliud ter ascenderit ad cor altũ vt sit taliter iohannes alter in deserto mõ quo ꝓfati sumus. ¶ Nec vita pficiat semp nescio qd erit q ista vita nõ erit iuxta dictũ Aug. Nũq; alibi melius experiẽ hõ illud qõ de sapientia pficiat sapiens. Ingrediẽs inqt domum meã cõquiescã cũ illa. Nõ eñ hz amaritudinẽ cõuersatio illius. nec tediũ ꝓiunctus illius sed letitiã ꝛ gaudiũ. ¶ At vero si dele re ꝛ dñ disponi in multis vt pius: in pauperes vemur necesse ẽ. Johãnẽ quippe mo euãgelista q erat iohes vestit⁹ pilis camelinis ꝛ mel silluestre edebat. ¶ Circa quez 3
loc⁹ finẽ faciẽs expositõi lrali ꝛ plurima ptrãsiens quero. Utrũ vita iohãnis fuerit angelica ꝛ inter hoies pfectissima: q non: Tita Johannis fuit innaturalis. qz solita est a tali cuile. Unde ꝛ cõuersatio domini ibu xpi que est nostra instructio fuit cõmunis ꝛ nõ solitaria. Et cõfirmatẽ. qz iohãnes nõ insecutus ẽ corpaliter xp̃m in terris tonuersantẽ. ergo nõ fuit pfectus. cõsequentia tenet ꝓ illud qõ ostendit xp̃s inuenit. Adat. bes ꝛ da pau. ꝛ se. me. ¶ Oppositũ ptz ex dictis ꝛ allegatis super lr̃am. ¶ Questio ista pũcipaliter ẽ ad inuestigandũ de vita solitaria seu ꝛ templativa quã tenuit Joh. ꝛ cõ ꝛ elicia conclusiones. ¶ Notandũ q vno modo vita ꝛ templativa seu activa a q̃busdam accipiẽ ꝓ ipa anima q̃ est vita pma. vita nõ ẽ dñam inter istas duas vitas in eodẽ hoie nisi reducamus ad hũc sensũ q aia viuẽs vita speculativa aliter sehz q̃ dũ viuit vita activa. Secũdo modo accipitur pro opatõe vel cõuersatõe a vita pma ꝓcedente q̃ duplex ẽ. quedã immanens. alia transiens. ¶ Notanduz q ꝑm hanc acceptionem ẽ diversitas loquẽtiũ. Accipiunt enim quidã vitã activã ꝓ omni opatione corporali meritoria termiata ad obiectum extrinsecũ. ꝛ sic generaliter omne opus bonum cũ gratia factũ transiens in exteriorez naturã erit de vita activa quãtũcũq; spũale vel corporale videatur/ ꝛ omnis act⁹ immanẽs meritorius ẽt vita cõtemplativa/ ꝛ ꝓcipue si sit respectu dei cuius modi ẽ speculatio ꝛ delectatio ꝛ amor seu fruitio habita de deo. Alij aliter distingunt dicentes q vita activa est cõuersatio corporalis meritoria ꝑm quam prouideẽ ecclesie vel parti eius pmo ꝛ pncipaliter quo ad corp⁹. vt est exercitiũ in septem operibus misericordie exterioribus sicut Martha prouidebat corpori christi. Vita autem contemplativa est cõuersatio meritoria ꝑm quam pmo ꝛ pncipaliter suffragatur ecclesie q̃ ad mentem ꝛ bona spiritualia. ꝛ sic predicatio/ sacramẽto q̃ ministratio ꝛ oratio spectant ad cõtemplationẽ. Et iste ẽ cõuenientior modus. ¶ Quo circa adhuc põt fieri distinctio de bonis spũalibus q̃q̃ videaẽ in ꝓpria ex abusu tñ loquẽtiũ/ qñq; sic accipiturvt dicamus generaliter bona spũalia que spectant ad ptem clericoq; ꝛ sacerdotũ quas antonomatice appellamus. ꝛ sic predia ꝛ possessiones ecclesie ꝛ eius iurisdictõnes erunt quedã spũalia. Temporalia vero sunt que in ptem laicorũ cesserunt. et sic eadẽ bona erũt pius ꝛ posterius temporalia ꝛ spũalia. ꝛ ꝑm hoc distinguiẽ iurisditõ spũalis ꝛ corpalis siue temporalis. ¶ Tertio notandũ q in eadẽ ecclesia põt imaginari quadruplex modus viuendi. Quidã viuunt vita /que nec est cõtemplativa nec activa proprie sicut pueri baptizati nõduz capaces rationis. Secunda est vita pure activa. Tertia ẽ speculativa. Quarta est mixta ex vtraq;. ¶ Quarto notandũ q aliqd dicãt melius altero dupliciter. vno mõ absolute ꝛ absq; respectu ad aliud. alio mõ relative seu cõditionaliẽ. Exemplum pñi ad

hoc ē de hoc q̄d ēpbari. ¶ Nā simplicit melius est pbari q̄ dicari. ⁊ tñ in casu extreme necessitatis vel indigentie meli⁹ eēt hr̄e aut acq̄rere vnū panē q̄ illo deficiēte. pulchrū pbie ꝯclusionē addiscere. Silr̄ in statu ino centie vel glie multa eē poterāt bona q̄ sub ꝓposito pctō mala eēnt si observarent. Ut in corpe sano aliq̄d ꝓdest qđ obest ꝑ supposita infirmitate vel crapula ꝑcedēte. Et istud dr̄ notāter attēdi dū fit ꝓpatio aliq̄r in bonitate vel vtilitate. ⁊ sitibus vel dū q̄ritur q̄d expediat in regimie vite humane. ¶ Dicamus ꝓmo q̄ stat in quolibet isto rū quatuor statuū hoiem saluari. De primo nō est dubiū de pueris baptizatis decedētib⁹ añ vsuz rōnis. ¶ De q̄rto nō ē dubiū de ꝓlatis et alijs sctis q̄ diu vitā mixtā ex ꝑtēplatiua ⁊ actiua exercuerunt ⁊ saluati sūt. Quo ad duo mēbra ē difficultas. ⁊ dixerūt q̄dā ipossibile eē aliquē adultū saluari q̄ nō vixisset vita cōtēplatiua. q⁹ optet q̄ hois capar rōnis diligat deū sup oia si debeat saluari. ⁊ in tali dilectōe q̄ ꝓsequit̄ ex cognitōe dei repit̄ vita speculatiua. Dr̄ casus ē dabil̄ sic. dat holkot vbi hō dū ꝓmo incepit vti rōe exercebit̄ statū opib⁹ mie corpalibus/ vel alijs bonis exercitijs exterioꝝ absq̄ hoc q̄ actualit̄ ⁊ formalit̄ eliciat actū dilectōis dei sup oīa. ⁊ in agēdo talia poterit ꝓ fide a tyrānis repēte interfici. ⁊ ita saluabit̄ talis q̄ nunq̄ vixerit vita speculatiua. hoc tñ raro euenit. Ceterū de vita speculatiua nō ē difficultas q̄n hō possit saluari in casib⁹ multis q̄ nunq̄ vixerit vita actiua. q⁹ ad hāc nō ē vocat⁹. vel q⁹ casus ñ occurrit exercēdi illā vitā. Patz etiā de ꝛpo in vtero vḡinis. de Job ebap. si habuerit cōtemplatōez salutādo. Raro tñ hō manet i vita ista diu/ q̄n vtaī vita mixta. ꝑsertī fm primā diffinctōez. al⁹. pñtem dispositōez. ¶ Sc̄do loquēdo absolute nō hndo respectū ad lapsuz hois. talis ē ordo inter q̄tuor modos viuēdi priores in bonitate ⁊ eligibilitate/ q̄ prima vita bona ē/ sc̄da melior/ ⁊ quarta q̄ ē cōposita melior ē q̄ sc̄da/ ⁊ tertia optima inter oēs. Decappebūt si q̄s diligēter aduertat vitā ade ꝓ statu innocētie naz si q̄s ibi vixisset ex bñplacito dei absq̄ vsu rōis actuali ⁊ tñ in gr̄a bñ vixisset si vixisz vita actiua laborādo ⁊ colēdo paradisū ērestrē ex iussu dī/ meli⁹ vixisz ⁊ si cā b⁹ fuisset aliq̄n in ꝓtēplatōe dī melius habuisset. Sed q⁹ ois indigētia remota erat necessarium bat tūc labor extrinsec⁹ ad subleuatōez quārū cū q̄z indigētia q̄ vita ei⁹ speculatiua oportuna tūc extitisset/ q̄d ampli⁹ ꝑspicuuz erit ex sequētibus. ¶ Tertio ꝓ accidens ⁊ ex suppositōe stat in casu vitā actiuā vita ꝓtēplatiua ꝓ tūc meliorē ⁊ eligibiliorem existere. ꝓt enī tāta indigētia eē in ꝓrimis corporaliter ad inuādū. q⁹ pctū eēt omittere eos ⁊ eoꝝ sublenatōez ꝑ speculādo seu ꝓtēplando. Ptz in ꝑlatis vel in casib⁹ necessitatis. Et si dicat̄ q⁹ hō nō dr̄ omittere maī bonū ꝓpter min⁹ bonuz. Dicit̄ q⁹ in casu illo ꝓtēplatio nō ē ista maius bonū fm primā distinctōez de duplici vita. ¶ Tñ ⁊ quarto q̄n licite pōt vtraq̄ vita exerceri speculatiua. s. ⁊ actiua. speculatiua eligibilior ē ⁊ dignior ⁊ statu glie seu innocētie ꝓformior. Vita eñ q̄ dignio⁹ ⁊ excellētius hz obiectū. q̄ est dignior ytute ꝓcedit eligibilior ē. sic est de intellectōe dei ⁊ dilectōe seu fruitōe ei⁹. Nā iste sūt opatōes optima ⁊ potētia ⁊ in hoīe respectu optimi obiecti fm h⁹ posuit phs felicitatē in hoīe. j. Ethi. in ꝓtēplatōe ꝓme causet ꝓformit̄ (licz magis eleuate) ponit theologi būtudinē in fruitōe ⁊ cognitōe dī ⁊ etiā delectabilior. vt ptz. j. Ethi. ¶ Silr̄ ꝯclusio pōt poni fm aliā distinctōz ⁊ cita deduci ꝓ aliud mediū. sic. Quāto aīa melior ē q̄ corp⁹ tāto vita regulans aīaz ꝺ melior ē q̄ corp⁹ tāto vita regulans aīaz ꝺ tangens in fine. melior ē ⁊ dignior q̄ illa q̄ tangens in fine. melior ē ⁊ dignior q̄ illa q̄ tūmō respicit corpale regimē/ sic est de vita speculatiua respectu actiue in eccl̄ia. q̄ ꝛō. ¶ Quinto ꝑsuppositō pctō ⁊ indigentijs variis in eccl̄ia dei ex pctō originaliter venientibus ⁊ ceteris paribus. melior ē vita q̄ta scz cōposita ex actiua ⁊ ꝓtēplatiua q̄ simpliciter actiua vel simplr speculatiua. hoc ē q̄ vna eaz sine ī mixtōe alter⁹. ¶ Pro q̄ aduertendū ē q⁹ tota multitudo operū meritoriorū vni⁹ hois imaginat̄ q̄si corp⁹ quodd̄ ꝛhos mogeneū ad modū loquēdi xpi. Adat. vi. Si oculus tuus fuerit simplex totū corp⁹ tuū lucidū erit. Glo. Si intētio simplex bona q̄libet opatio erit. Probatio. Vita illa melior ē q̄ ē vite xpi ꝓformior. sed xp̄s quelibet tus ē fm totū corp⁹ vite sue ad regulā vite chiusciq⁹ mēbri sui scz tū actiue q̄ speculatiue

190

tiue. ḡ ē. Cōfirmaē. qz corp⁹ alicuius pfectus viuit dū ꝓ loco ꝛ tpe vnē ꝙlibet mē bro suo. nūc isto. nūc illo. ꝙ si cōtinue vno vteret. qđ eēt pfectis vt puta oculo. pūppo sitis indigētijs ad ḡnum renelatōez qđlibet mēbroꝝ vtile ē. ꝛ puiso ꝙ oculꝰ sit i suo vsu ñsio ad instātia ꝙ fieri pōt ꝛ moueret parū ꝑsideraēs qz vita ꝓtēplatiua vm se ꝓsidera ta melior ē ꝛ dignior vm dicta. ḡ melior est hō dū vm eā viuit ꝙ dū viuit vm actiuam Sic em̄ argueret ꝙ hoim corp⁹ eēt nobilis si eēt totū oculꝰ ꝙ hūdo varietates ḡs ad p sens obtinet ꝛ pictura pulchrior si tota esset albedo ꝙ dū varijs colorꝝ appositōib⁹ deco raē. Sitr dicēdum ē hic ꝙ corp⁹ opationū būanaꝝ qđ imaginaē ḡsi ꝛ homogeneuz ꝛ diuersaꝝ rōnū/pfectiue dū ꝑ qlibz sui pte ē in exercatō (pūpposito sp qz vita speculati ua ē velut illustratō ꝛ directio. ꝛ viuificatio nis sui actu sufficiēti) ꝙ si dimissa acti n/pūppositꝫ indigētijs ꝓrioꝝ. Speculati uus ent vt qđa ait vidēs frīs inopias ꝛ tot pēs a inamīe. deficit a fraēna dilectōe/ꝛ p ꝑñs a dilectōe dei ꝓnexa. ꝛ tūc ñ viuit ꝓtē platiue ꝙ cōpleē i diuīa dilectōe ꝛ in curio la phoꝝ speculatōe. Et si ḡriē qñ de necita actinā? Dico vl ex suscepto officō/vl dū vi det frīs necitatē extremā ꝛ ñ apparet ꝙ ali succurrat. Exēplū ō elemosyna. ¶ Ex his habeē radix q̄ restat⁹ platoꝝ ē pfectissim⁹ in ecclia sctā dei. qz ē stat⁹ reqrēs vtrāqz vitā ꝓ loco ꝛ tpe instar xpi ꝛ moysi ꝛ alioꝝ. nā xps nūc in mōte orabat. nūc pdicabat. nunc po pulos ab abat. ¶ Sitr moyses i mōte sina ꝓēplabaē ea ꝙ postmodū pplo ministraret. ꝛ desecēdēs indicia dabat pplo. ꝛ arce fabricā ordinabat. Ita qlibet eoꝝ oz ee binomis ad modū Jacob q si istrl oz. Est em̄ plat⁹ istrl in ꝓtemplatōe/ꝛ Jacob in vicioꝝ supplan tatōne tā in se ꝙ in subditis. Est em̄ dupli a vroū copulatus. lye ꝛ rachel. applicatio myſtica cōis ē. ¶ Serta ꝓclusio. Leteꝛ Parib⁹ vtlioꝝ ꝛ fecūdioꝝ ē in ecclia dī spe culatiuꝰ ꝙ sit actiuꝰ. Pro q̄ aduertēdum ꝙ duplex ē vtilitas ꝛ fecūditas in ecclia q̄dā ē grossa atq; palpabilis q̄ a vulgo ꝛ a viuē tibus more vulgi ꝓcipue reputaē. et illa consistit in multitudine ꝛ cōseruatione bo norum fortuitorū/ꝛ corporis/ꝛ pompa ex trinseca. Alia vtilitas respectu bonoꝝ anime vel meritorū vel alioꝝ donoꝝ gra tuitorum. ¶ Secūdo aduertendum ꝙ pri ma bona non prosunt. imo plerūqz nocent nisi ꝓ quāto ordinanē ꝛ disponūt ad secū da bona. vnde nec capiūt bonitatē aliquaz moralē aut gratuitā. nisi a bonis hmōi tā ꝙ a fine ad quē debēt ordinari/vel tanq̄ in strumēta ea adipiscendi/ vel tanq̄ obiecta circa que fit hmōi opatio virtuosa. immo quandoqz talia bona concedunē deo irato vt Augus. ait. quia videlicet vtilius esset il la nō habere dū obsunt bonis moribꝰ quē admodum ꝛ obsunt diuitie piture. gene rant eīs vermē pessimū qui est supbia vel voluptas effrenata. Et sicut in vno homīe hoc hz veritatē. sic ꝛ hr̄e pōt in toto corpe mystico eccl'ie. ita ꝙ numerabiē merito inē magna diuine miseōie dona pauptas i pri in talibus bonis fortuitis. ꝛ iurisdictioni bus ciuilibus. Juxta qđ dicunt hystorie. ꝛ legi in postilla sup bibliam ꝙ dum dotata esset ecclesia bonis temporalibus ꝓ constā tinum/audita est vox in aere. ¶ Hodie vene num effusum est in eccl'ia sancta dei. Et q̄c quid fuerit de hoc/potuit em̄ tunc dotatio hmōi esse vtilis ꝓpter bonitatē ꝛ fidelitatē dispensantiū/ꝛ dilatationē ecclesie post ad uersitates habitas/ nihilominus nūc aut alias poterit spoliatio similiter esse vtilis/ propter maliciam ecclesiasticoꝝ talibus bonis abutentiū ꝛ claudatur via malignā tium. spinis aduersantiū ne cadant in pre cipitium viciorum. Juxta quod ait domi nus. Sepiam viam tuam spinis. ¶ Nunc ad propositū ꝓclusionis constat ꝙ ꝓtēplati uus vt sic ꝓficit eccl'ie in bonis spirituali bus. quasi de per se ꝛ īmediate. actiuꝰ autē in bonis tpalibus. Ūñ moyses plus ꝓfecit in monte adorādo dum alij ꝑliarentur ꝙ multitudo magna bellantium. sic deus qui non destruxisset penthapolim peccatri cem propter decem iustos/ si reperti fuissēt plus miseretur eccl'esie ꝛ eidem parcit pro pter orationes paucorum contemplatiuo rum ꝙ facit propter labores ꝛ discursus et turbationes multoꝝ activoꝝ. Juxta qđ di cebat Piero. de heremitis antiqs/ eos esse

vitam mūdi. ꝛ ipm p eos ne corrueret stare
¶ Hoc inferē contra illos qui terrena
tantūmodo cogitātes dicunt iuristas ꝛ
practicos terrena tractantes. ꝛ diuitijs vel
edificijs vel epulis aggregandis occupa-
tos vtiliores in ecclesia q̄ contemplatiuos
bone vite ꝛ spiritualibus exercitijs intēdē-
tes/quos deliros vel fantasticos vel inuti-
les reputant. qua animalis homo nō per-
cipit ꝛc. Et allegant q̄ spiritualia absq; tē-
poralibus diu stare nō possunt. qō dictum
absq; dubio nisi sane intelligāt blasphemū
est. Nunq̄ em ecclesia fuit melior q̄ dum
vixit in pauptate. quod etiā Iero. ponit
in vita malchi ꝛ de romano imperio dicūt
historici ꝛ recitat Augustin⁹ ꝛc. Potius et
verius diceretur ecōtra q̄ temporalia ꝛ pre
sertim in ecclesia diu absq; spiritualibus cē
non possunt. Et certum est q̄ cum eis non
adesse non possunt. Alioquin falleret chri-
stus qui dixit. Primuz queri. re. dei. et hec
omnia adij. vo. nō dixit ecōtra. primū que
rite ditationē ꝛ post hoc regnuz dei ꝛ iusti-
cia eius vobis adijcēt. imo sicut alias me-
mini declarasse nimium studium in multi
plicatione bonorum temporaliū ꝛ iurisdi-
tionum in ecclesia non parua causa est sue
desolationis tam in spiritualibus q̄ tēpo-
ralibus ꝛ hoc māducebaē p similitudinez
corpis mystici ecclie totalis ad corpus ve-
rum bois. Nam intēdere nimis regimini
sensualitatis. spreta directione rationis/est
vtrūq; tam sensualitatē vidz q̄ rationez ex-
tinguere. Hincē q̄ multi proborum ꝛ con
templatiuoz in ecclesia. parum curāt si de
paupetur eccl'ia vel conculceē in tempora-
libus istis vocatis bonis/videntes tot vi-
cia ꝛ abusus ex his puenire in cōiuijs su
perfluis. in venationibus. in symonijs ꝛ p
dis/ꝛ violentis. promotionibus indignissi-
morum/in ambitionibus prelaturarum ꝛ
beneficiorum/in superbijs dissolutissimis
in voluptatibus effeminatis. ceterisq; inu-
merabilibus ꝛ nefandis abusionibus/in q̄
bus se reputant gerere vitam actiuam. dan
do onera grauia ꝛc. Et hec omnia cessarēt
aut non ita saltem abundarent/in paupe-
tate modesta. ¶ Amplius non ita diuer-
terent ecclesiastici etiam de patrimonio xpi
dotati ad traditiones ꝛ adinuentiones ho
minum pro diuinis cumulandis/spreta le
ge christi sicut nunc facere cōspicimus. for
nicatione quadaz spirituali perniciosissima
¶ Et ad grandem tempestatem moderni
temporis ꝛ scismatis. consolandaz possent
applicari que omitto. quia facile est ex pre
cedentibus elicere. ¶ Septima conclusio.
Vita Johannis bapti. post vitam christi
matris eius fuit angelica/et inter viatores
saltem quo ad aliquid pfectissima. ¶ Pro
cuius declaratione aduertendū q̄ vita Jo
bānis potest compari ad vitā alioz triplis
citer. Vel quo ad pphetiā. vel quo ad au-
steritatē victus. vel quo ad mentū inten.
Si compemus pphetiā Johānis ad pphe
tias alioz. quo ad hoc Johānes ē pfectior
quia modo certiori ꝛ clariori demōstrauit
christum propter quē prophete omes illu-
strati sūt ꝛ suas pteruerūt pphetias. Et hi
forsan inuere volebat ipa veritas cū ait q̄
inter natos ꝛc. Nec mouear aliquē q̄ Jo
bānes videbat certa expientia xpm ꝛ ppter
nō pphetabat de eo De certis em ꝛ ppter
nō est pphetia. Fateor ei q̄ aliqua ab hoīe
illo videbat respectu quoz nō erat pphetia
sed scia vel expientia vt q̄ hic ecē vnus hō
sic ambulās ꝛc. Sed alia erāt que nō vide
banē vt q̄ talis hō esset deus ꝛ messias ꝛ le
ge pmissus ꝛ agnus dei qui tolleret pecca
ta mundi ꝛc. Si dicaē vlterius q̄ Johān
nes interrogatus rndit se non eē pphetam
Dicunt aliqui eū hoc dixisse ex humilitate
non ex veritate. quasi videlicet aliqua effet
humilitas sine veritate aut quasi humilis
tas p mendaciū acquiraē. Et ideo verius
apertius dicē q̄ iohānes negās se pphetā
rndit ad intentionē querentiū iudeorum
sciebant itaq; iudei scriptū eē in lege cons.
Deut. xviij. dicente domino. Prophetā
bi suscitabo post me ꝛc.

Sequūtur propo

sitiones eiusdem de sensu litterali sacre scri
pture. Et de causis errantium.

Si autem blasphemauerit
in spiritūsanctū non habe
bit remissionē in eternum.
Sed reus erit eterni delicti

 ¶ Quedam sunt
in alijs lectionibus/super hac

particula tertius marci tertio quesita ⁊ exposita. Exposite sunt inter cetera species peccati in spīm sanctū/ que a doctoribus cōmuniter assignantē esse sex. ⁊ declarata est ratio inter illas vero species peccati qđ tertius nominat veritatis agnite/ non q̄ veritas sub ratione qua veritas possit a quoq̄ impugnari/ plusq̄ nequit ipa bonitas in esse tali a qđlibet oriri/ necq̄ eīn haberet veritas hoc motionem aliquā malicie vel ipugnabilitatis. Contigit nihilominus veritatē etiā cognitam impugnari: sub alia rōne/ vt rōne dicētis qui habet odio. vel ratōne effectus ex veritate cōsequētis/ vt quia p eam fit homini dānū aliquod tpale vel inhonoratio. Sic iudei veritatē de christo prius cognitā impugnauerūt postmodū propter odium eius vehemēs ⁊ radicatā inuidiā. Et q̄vis ⁊ eum p̄dicata culpabat auaricia eorū ⁊ superbia. audiebant inquit euangelistarum vnus: hec omnia phariſei ⁊ deridebant eum q̄ auari erant. Erant sil̄r arrogātes ⁊ superbi. ¶ Et q̄n nostris prohdolor tpibus videt invaluisse species hec eterni delicti q̄. l. est ipugnatio vitatis agnite/ nedū in anglia/ nedū in scocia nedū in studio parisiēsi ⁊ almania. sed etiā qđ dolet ⁊ pudz dū in francia. Proposui quedā adducere valēter ad impugnationē doctrinalē/ ⁊ p̄sequētia ad eradicationē iudicialē peccati huius tam enormis/ qđ nō habet remissionez in eternū. ¶ Amplius q̄ semiatores heresuz taliū ⁊ impugnatores veritatis quā agnoscūt vel agnoscere deberēt/ cū se catholicos p̄fiteant dicūt fundare dicta sua in scriptura sacra/ ⁊ eius sensu vero l̄rali/ quā solam; reiectis ⁊ p nihilo habitis qbuscūq̄ p̄stitutionibus alijs vel scripturis decretoz̄/ vel decretaliū: quas appellant apocrifas ⁊ xp̄o mis: quis dicēdus sit sensus l̄ralis scripture sacre/ ⁊ q̄liter ē inuestigādus ⁊ tenendus. ¶ Considerādum erit p̄inde magis in particulari de ipis erroribus/ nostro tpe vel inuentis vel renouatis. Et de causis et cautelis eorundē. Sint igitur p̄ma cōsideratōe nostra principali p̄positōnes q̄ sequūtur. ¶ Propositio p̄ma. Sensus l̄ralis sacre scripture semp est verus. Patet. q̄ ex illo solo sumi pōt efficax argumentū p̄m Augu. ⁊ Iero. ⁊ hoc nō habent negare etiam aduersarij cū quibus agendum est. Oppositum huius est nup pansius p̄dem natum. Et reputata est expositio vel allegatio distorta/ que induxit ad hoc illud aplī. Lra occidit ⁊c. ¶ Secunda. Sensus l̄ralis sacre scripture accipiendus est nō p̄m vim logice seu dialetice. sed potius iuxta locutiones in rhetoricis sermonibus vsitatas. ⁊ iuxta tropos ⁊ figuratas locutiones q̄s cōmunis vsus cōmittit/ cum consideratione circūstantiarū littere/ ex precedentibus ⁊ posterius appositis. Habet ei scriptura sacra sicut ⁊ moralis ⁊ hystorialis scientia suam logicam propriā quam rhetoricam appellamus. Unde Augustinus super hac re librum perutilem ⁊ elegantem cōposuit quem intitulauit de doctrina christiana/ et in quatuor volumina cōdistinxit. Enumerauit inter alia septem regulas titoni quas appellat claues ad elucidationem ⁊ expositionē sacre scripture necessarias. ¶ De his etiam loquitur Nicol. de lyra in principio postille sue super bibliam. Tractauit insuper de hoc sensu litterali magister. H. de henta in vna questione prologi super sententias. ¶ Tertia. Sensus scripture litteralis indicandus est prout ecclesia spiritu sācto inspirata ⁊ gubernata determinauit/ et non ad cuiuslibet arbitrium vel interpretationem. Unde Augustinus contra epistolam fundamēti. Euangelio non crederem ⁊c. ¶ Nota q̄ resolutio finalis saltem declaratiua est ad ecclesiam ⁊ ad concilīū eaz repesentans. quia q̄ euangelium Marci sit euangelium christi: plusq̄ euangelium sancti Thome vel Nichodemi credimus ex traditione ecclesie. Unde ⁊ apostol⁹. Si quis aliud euāgelizauerit/ etiā angelus de celo anathema sit ⁊c. ¶ Quarta. Sensus l̄ralis scripture p̄sertim in p̄monib⁹ moralibus vtiq̄ plerūq̄ indefinita p̄ vniversali iuxta cōem modū accipiēdi. Utiq̄ insup alijs locutionib⁹ figuratis/ p̄ut modo dicebatur/ p̄terea talis indefinita locutio non excusat semper asserentem a fallsitate suppositi q̄ sit in aliquo p̄ticulari casu vez illud qđ indefinite posituz est. ¶ Quinta. Sen-

sus logicalis verus in assertione theologica/nō excusat asserentē/quin talem assertōnē debeat revocare/si falsa sit in sensu theologico litterali aut si sit scandalosa/vel piarum aurium offensiua aut aliter male sonans/hec sequitur ex pdictis. ¶ Sexta. Sēsus litteralis sacre scripture fuit primo per christum z apostolos revelatus/z mirabilis elucidatus/deinde fuit p sanguinē martyrū cōfirmatus/postmodū sacri doctores per rationes suas diligentes contra hereticos diffusius elicuerūt pdictū sensum litteralem/z cōclusiones ex illo clarius vel probabilius cōsequentes/postea successit determinatio sacrorum conciliorū vt qđ erat doctrinaliter discussum p doctores/fieret p ecclesiam sentētialiter diffinitum. Apposite sunt tandem pene per iudices tam ecclesiasticos q̄ seculares contra eos qui proterua temeritate nollent ecclesiastice determiatiōni subiacere. Et hoc necessaria punitione factum est/quoniā in ratiocinādo z alterādo aduersus veritatē non est apud multos finis. ¶ Septia. Sensus litteralis si z dum expugnat̄ temporibus nostris/in his que sunt iam aperte per ecclesiam determinata z recepta non oportet agere curiosis ratiocinationibus aduersus impugnatores sed statutis punitionibus vti. patet ex vltima particula ꝓpositionis p̄cedentis. ¶ Octaua. Sensus litteralis sacre scripture si reperitur determinatus z decisus in decretis et decretalibus/z codicibus conciliorū/indicandus est ad theologiā z sacram scripturam nō minus ptinere q̄ simbolū apostolorum. Propterea nō est spernendus tanq̄ humana seu positiua cōstitutione fundat⁹ Et in hoc errant pene omnes heretici qui post cōpilationē decretorū z decretaliū inualuerūt/videntes eīm q̄ errores sui sufficienter coarguūtur p sententias doctor⁹ z sūmorum pontificū/z conciliorū generaliū dicūt omnes tales scripturas apocrifas eē vel falsas nisi ostendatur/q̄ sint expresse in scriptura sacra z ita consequenter negant q̄ tuor doctores/z concilia/putantes q̄ ex sacra scriptura cōuinci non possint. Verum est q̄ ex aduerso quidam inueniuntur nolentes vel nescientes distinguere in ipis decretalibus z decretis/ea que sunt de iure diuino proprie dicto/ab his que sunt de iure pure positiuo/vel de iure proprie naturali vel de mixto iure ex plurib⁹. Super qua re tam in lectionibus q̄ in collationibus/ pro cōmendatione dominorū iuristarum sepe locutus sum/quātum mihi datū erat z vtile videbatur. Siquidē ignorantia huius rei turbationē in ecclesia induxit plurib⁹ dici possit. ¶ Nona. Sensus litteralis sacre scripture sit in multis ꝓsertim in his que sunt necessaria ad salutē satis expressus in libris sacre scripture/vel ex illis euidēter cōsequatur apud eruditos in eisdem libris/nihilominus expediuit tales sensus sub certis articulis cōpendiose in publicū tradere/quēadmodū de simbolo apostolor⁹ z athanasij factū fuisse cognouimus. Exigit hoc maxime cōmunitas rudis hominū/z capitis seu iudicioz varietas/ꝑ quā deduxit sanctus thomas in pncipio sūme cōtra gentiles. ¶ Decima. Sēsus litteralis sacre scripture rationabiliter explicat̄ apud studia generalia z in certis diocesibus ne dum per totas ecclesiam sed per diocesanoz sīnam eī cōsilio doctoz theologicoz̄ in eisdem studijs degētiū. Que ratio: quāta sez effrenis quorundā libertas in loquēdo z docendo/taliter cōpescat̄ quoniā apud theologos ocḥ esse ꝓscripta loquēdi forma sicut tradit augustinus/libens inquit verbis vtimur philosophi/z in rebus ad intelligendū difficilibus: offensionē piarū aurium non ptimescunt/nobis autem ad certā regulaz loquifas est. Nota de studio parisien. z articulis eius. Nota de anglia z scocia z praga. Nota de godfrido de fontibus/z de questione quā tractat/z qualiter argumēta sua nō cōcludunt. ¶ Undecima. Sensus litteralis quidam articuloz/vt ꝓprie declaratus q̄ vnus episcopū etiam cū consilio doctorum sine getur eē scripture nō redditur ex hoc ꝓpe ipe negās hereticus. Sed penas appositas talis incurrit si sit diocesanus/z ad remouendum rōnabiliter condēnatur. Probat̄ pterma pars q̄ potest ad papā appellare ex causis rōnabilibus in casu. immo z a papa ad concilium generale. Ratio est. quī nec papa nec eps aliquis/est sic cōfirmatus in fide vt lege cōi quin possit errare. ¶ Duodecima. Sensus litralis sacre scripture/si negetur ei

ueritus/ꝛ impugnet tam verbo ꝙ facto. ꝑ illos ꝓfectum ꝙ subsunt ꝓlatis et inq̄sitoribꝰ qui sensuz talē declarauerūt eē de sacra scriptura. Cōsurgit vt frequēter vehemens spiritus cōtra tales ꝙ sint heretici scz ꝙ habēt depauatōez in intellectu ꝑ errorē/ꝛ in affectu ꝙ incorrigibilitatē vel ptinaciā. Rōnē ꝑmo. qꝛ ꝑferūt sensuz suū indicio prudētiorum ꝛ sapiētioꝝ. Trāsgrediunt etiā terminos ꝙs ponūt ꝓres eoꝝ. Altera rō ē oū ea ꝛ aliū fidei. sūt talia ꝙ debent explicite credi ꝑ illos ꝛ ab illis ꝙ ꝛ tradicūt. Exēpla sūt manifesta in articulis parisiꝰ condemnatis quoꝝ plurimi sūt de articulis fidei. ꝙs quilibz adultꝰ ꝛ capax rōnis ꝓuersans int christianos/ teneē explicite credē sicut ꝙ deꝰ est trinus ꝛ vnus. ꝙ resurrectio mortuoꝝ erit ꝙ fornicatio est peccatuz mortale/ ꝙ mundus fuit creatus ꝛ non ab eterno. Et ita de plurimis. Sic etiā temporibus nostris cōdemnate sunt assertiones aliqne quarū oppositas quilibet capax rationis ꝛ conuersans inter christianos vt cōmuniter explicite credere constringitur. sicut ꝙ iuramentum licitum est tenendum quando non vergit in detrimentum salutis eterne/ ꝙ homicidium non est licitum nec approbandum quando fit absqz iudiciaria ꝛ legitima auctoritate. ꝙ rex nō debet remunerare homicidia ꝛ furta. ꝛ ita de similibus.

Transeamus cōsequēter ad dicendū aliqua de causis errorum/ꝛ cautelis errantium Et dicamus summatim ꝛ velut ab alto/ ꝙ omnium errantiū primaria radix ꝛ principalis origo fuit ꝛ est inordinata affectio vel voluntatis depauatio. Hoc vidit Augustinus dicens approbare falsa ꝑ veris nō est natura institutiꝫ hominis: sed pena dānati. Declaramus preterea illud qđ nunc diximus ꝛ intēdimus: ꝛ hoc narrando potius ꝙ disputando vel cōclusione loquendo. Ecce in primis/ ꝙ error omnis in damnatione voluntatis vel affectus peruersi superbiam ꝛ superbia ꝛ quedam sensualis complacentia inducunt errores. Considerēmus inuidiā ꝛ iram ipius Cain aduersus Abel/ ꝛ inuenietis ꝙ propter eam Cain cecidit in hunc errorē/ ꝛ in alios multos ꝙ credidit peccatum suum maius eē ꝙ diuinam misericordiā. Sic post eū errauerunt plurimi taz ex iudeis ꝙ ex vocatis xpianis qui dicebant non eē penitentiā vel salutem post certum numerū: vel vices peccandi. sicut Augustinus ꝛ Nico. de lyra notant/ et sicut aliqui exposuerunt illud apostoli ad Hebreos. Impossibile ē eos qui semel lapsi sunt ꝛc. Consideremus preterea sicut iam tactum est/ ꝙ propter inuidiam iudei prius habentes noticiam de aduentu christi/ corruerūt in oppositos errores de christo/ dicētes ꝙ erat samaritanus: demoniuz habens/ vorax ꝛ potator vini: ꝛ publicanorum amicus. Similiter posterioribꝰ ꝛ etiaz modernis tpibus. Quidā reputantes se iustos: ꝛ considerātes vitaz prelatorū ꝛ sacerdotum/ subiectam eē multis vicijs: et prauis moribus/ acceperunt viam suis erroribus. sicut experientia docuit mille modis. Et ad ostensionē huius ꝛ cōfirmationē eorū que diximus/ inferamus hic verba fori malia que autor summe de vicijs ꝛ virtutibus posuit in tractatu de fide. Prima cā erroris est ignorantia capacitatis intellectus humani quidam eīm non attendentes limitatū eē intellectū humanū/ credunt enz capacem eē omniū ꝛ ideo credūt illud non eē qđ ab eo nō capitē. Sicut si aliquis crederet circulū solis omnia cōtinere ipe crederet illa non eē que infra circulū illum nō cōtinentē. Similis error ē in illis ꝙ credūt nō posse eē sciētiā de magnitudie

solis ꝛ lune ꝛ stellarū. quia ipi nō habēt eā. ¶ Secūda ē auersio intellectus a credēdis ꝛ ab his que possunt hominē inducere ad credēdū: ꝛ cōuersio ad errores. Quidā enī sic amāt errores suos: vt cōtraria eis nō velint cogitare vel audire. Prouer. xviij. Nō recipit stultus verba prudētie nisi ea dixerit que versanē in corde eius. Nō est datū homini videre postergū suū / nec videre intrinsecus: sic nec intelligere ea a quibus intellectus se auertit. Nolunt audire qui sunt in erroribus aliquid de miraculis: nec sacra eloquia nec rationes doctoꝝ quibus possunt adveram fidē induci. ideo nō est mirum si remanent in erroribus suis. ¶ Tertia est rerum subtilitas ꝛ intellectus grossicies / qui turbidum habet visum: pilū qui ab alijs videt nō videt / sed nō ideo contēdere debet ei / ibi nō esse / nō videt visus humanus quicquid videt aq̄linus. ¶ Quarta est distantia a credēdis. quidā enī cōmorant in sensibilibus / qui longe sunt a credēdis que sūt insensibilia / nō appropinquātes ad illa nec studio nec exercitatiōe. ideo nō est mirū si illa nō videt / ipi sensuz volūt habere ducem ad credēda qui cecus ē quātū ad ea. Unde sic dispūtāt de spūalibus / sicut ceci de coloribus. Bern. sup Cañ. Quō lux incassum circūfundit oculos clausos vl cecos / sic aīalis hō nō capit ea q̄ sunt spūs dei. Augu. Deus lux ē nō corpoꝝ sed mentiū hāc lucē qui nō vidit / ē quasi cecus in sole. ¶ Quinta ē negligētia querēdi dei adiutoriuz ad ea credēda. fides nō ē naturalis / imo ē in electione diuine bonitatis / ꝛ donū gratuitū. Si eēt naturalis eadē eēt apud oēs / nec eēt tāta dissensio de ipa q̄ta ē / ideo a deo petēda ē. Dar. ix. Credo dñe adiuua incredulitatē meā. Eph. ij. Grā estis saluati p fidē ꝛ hoc nō ex vobis / dei ei donū ē. ꝛ. j. Joh. v. Dedit nobis sensuz vt cognoscamus deū verū / sicut sol nō videt nisi ex lumīe suo sic sol intelligētie nō videt nisi ex lumīe suo. s. ex luce gratie quā infundit. Sed aliq̄ sunt vt vespertiliones solem nō videntes de nocte quando volant / quia tunc sol non lucet super terram / de luce vero eum non vident quia tunc dormiunt. Sic isti solem intelligentie ideo nō vident. q̄ in nocte sunt cuz ipe eis non luceat / lucē gratie infundendo non ꝓpter hoc affirmare debēt eum nō esse. ¶ Sexta est obstaculum peccati / quidam enim immūdicia operum suoꝝ / quasi obiectu manuū / lumen solis intelligentie sue repellunt. Job. xxiij. Ipsi rebelles fuerūt lumini. ¶ Septima est superbia qua est velut inflatio faciei interioꝝ. Augu. vij. confes. Tumore meo separabar a te / ꝛ nimis inflata facies claudebat oculos meos. Bern. super Cañ. Superbo oculo nec nitas non videtur / sincero patet. ꝛ superbia cordis tui decepit te dicit glo. Omnis hereticus arrogans quia superbia facit hereticus non ignorātia. Augustin⁹. Superbia meretur illudi. Abac. ij. Quomodo vinū decipit / sic erit superbus. Unde Aug⁹. tantem decipit / sic erit superbus. Unde Aug⁹. gorius de superbis. Tanto inquit a deo longe sunt / quāto apud se humiles non sunt. ¶ Octaua est affectio inordinata intellectum trahens ad contraria fidei vt timor inordinatus / vel amor vel odium. Affectio inordinata est velut lippitudo respectu oculi interioris. Unde Augustinus. Si quis alteri digito solē ostenderit ꝛ videre nō poterit culpet potius oculi lippitudinē / q̄ digiti ostensionē. Hanc lippitudinē purgari oportet. Aug⁹. Purgādus est animus vt ꝓspicere illā lucē valeat. Timor multos retraxit ne crederent in christum. qui enī credebant in christo despiciebant ab alijs ex tra synagogā fiebant. ideo qui gloriā amabant / ꝛ contemptū istū timebant / nolebant ad christum cōuerti. Joh. v. Quomō creder potestis qui gloriam ab inuicem recipitis / ꝛ gloriam que a solo deo est non quaritis. Amor etiam diuitiarū ꝛ timor amittendi locū ꝛ gentē iudeos impedimento erat christum crederent. Amor delicianum ecclesiam est auarorum / ꝛ amor delicianum ecclesiam est voluptuosorum. Zacha. v. dicit ō impietate. Hic est oculus eorum in vniuersa terra. Prouerb. xxj. Lucerna impiorum peccatū. ideo auaro videtur aliquid licitū quod alijs nō videtur. quia auaricia est cecitas ei / ꝑm eam enim iudicat. Luxuriosus videtur illa quā nimis amat pulchra / cum sit deformis / quia amor facit eum errare in iudicio illo. Odium etiam intellectū multoꝝ a fide auertit. multi valdenses odiendo

prelationem clericoꝝ/dicunt deo obediendum eē/et non homini. Aliqui etiã ex eis dicunt solis prelatis bonis eē obediendum. Dicit etiã non eē necessariũ ad hoc q̃ aliquis liget vel soluat. Et q̃ non est necesse Et q̃ relaxatiões quas episcopi consueuerunt facere nõ valẽt nec suffragia ecclesie p̃ per iuramenta ꝓlan dicunt in nullo casu eē iurandũ. Item timentes errores suos cunt in nullo casu eē hominẽ occidendum Dicit transierunt hereticꝰ in affectuz cordis dicum/nedũ in ecclesia/sed etiã in seculari policia. Tales nihilominus ꝓtestanẽ se fidem catholicã tenere/ꝛ cum eno cantur q̃ sponsiões/ꝛ linguis loquunt. Tales infecerunt regnũ anglie/destruxerũt studium dolor experimur/in hoc regno qualit mul tipicati sũt sup numex. qui ad seditiões ꝛ rebelliones cõtra omnẽ dñationẽ erigunt nolunt q̃ infima p̃ media reducãt in deum/sed constituũt se iudices ꝛ supremos.

Finis.

Incipit tractat⁹ magistri Johannis de Gerson cõtra heresim de cõmunicatione laicoꝝ sub vtraqz specie

Quo iuxta senioꝝ huius sacri ꝓcilij Constantien. monitionez generalem/nõnulla que concernunt expugnationẽ heresũ ꝛ hereticoꝝ nostri tempis nominatim secte nouiter exorte/ꝛ ꝓtinus iudicialiter damnate/de necessitate cõmunicandi laicos sub vtraqz specie. panis sez ꝛ vini/profero cum euãgelica paupercula duo minuta que dici pñt duplex ille denarius quẽ samaritanus ꝓtulit ꝛ dedit stabulario pro cura vulnerati. vnus denar⁹ decem regulas speculatiuas. alter decem practicas habz inscriptas. ¶ Prima Scriptura sacra est fidei regula. contra quam bene intellectam/non est admittenda autoritas vllo. nec constitutio. nec obseruatio valet si contra sacram scripturam militare ꝺuincatur. hec regula fundamentũ est cõmune nobis ꝛ hereticis quos impugnare conamur. Propterea ꝓcedimus ꝛ approbam⁹ omnes vel autoritates vel rationes q̃ hãc probant. pro quanto non ad aliud ꝓbandum per eos ducũt vel induci quererent. Quãobrẽ sacra scriptura debet considerari quasi sit vna ꝓpositio copulatiua/ꝓnectẽs singulas partes. ꝛ vnam confirmans p̃ alteram/elucidans ꝛ exponens. quoniã si ꝓpositio aliqua sacre scripture posita asserti ue per autorem suum/qui est spũssanctus eẽt falsa. tota sacre scripture sicut dicit Augustinus: vacillaret autoritas. quia similis est ratio assentiendi per fidem cuicũq; ꝓpositioni signate in sacra scriptura. ita vni sicut alteri. sez autoritas diuine reuelatõnis que vtrobiq; cõmunius est ratio credendi Secunda. Scriptura sacra dum consideratur in aliqua sui parte vel ꝓpositiõe/nõ est tenenda in solis terminis illius ꝓpositionis/aut in illo sensu quem illa ꝓpositõ sic per se ꝛ nude cõsiderata facit. Sed conferenda est ꝛ concordãda per comparationem ad alios sacre scripture passus. Patet hec regula ex precedenti. ꝛ per exempla manifesta/qualia sunt innumera. Dixit itaq; christus Matth. vltꝯ. Qui crediderit ꝛ baptisatus fuerit saluus erit. si quis voluerit in hac precisa forma vel sententia stare/nõ admissa quacũq; collatione ipius cum aliis. sicut inuentos aliquos esse tales notat Aug⁹. de ciuitate dei. xxj. cõstat q̃ errabit manifeste/ponendo q̃ sola fides sufficiat in baptismo ad salutem/sine alijs virtutibus sicut traherent alij ex simili verbo christi. Qui credit in me habet vitam eternã. Amplius arguendo ad homines sic. Induceremus illud christi Joh. vj. Ego sum panis viuus qui ꝺ celo descẽdi. si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternũ. Attamen ꝑm istos non sufficit manducatio solius panis. id est sũptio corporis sed requiritur bibitio sanguinis. ¶ Tercia sacra scriptura potest ꝛ debz in suis partibus ꝛ partialibus assertiõibus/reuereter ꝛ humiliter ꝛ diligenter expositionem recipere/ concordando passum cum passu ꝛ vnum per alterum iudicando. Sequitur ex pre-

cedentibus. Et quia sic fit in oĩbus aliis scientijs ꝛ doctrinis. in quibus intentio ꝛ sensus vnius dicti trahitur ex alijs/ex ꝙbus apparet intentõ dicentis. quoniã fm Hilarium intelligentia dictorum ex causis est assumenda dicendi. Alioquin plura essent mendacia ꝛ contradictiones in qualibet scientiarum. ꝛ precipue in sacra et diuina ꝙ essent veritates i oĩi modo loquendi cõmuni. ¶ Quarta. Scriptura sacra in expositione partium suarum requisiuit ꝛ requirit homines primo preditos ingenio. secũdo exercitatos studio. tercio humiles i iudicio. quarto immunes ab affectato vicio. patz quoniam ex opposito alterius istorum quattuor/solet facilime falsus intellectus scripture subiri. vt si sit homo hebetis ingenij/si iners ꝛ neglector studij. si superbi ꝛ arrogantis iudicij. si deniq; fuerit infectus ꝛ deprauatus ex affectu alicuius vicij. quoniã excecat tales malicia eorum. Possent ista ꝛ istorum quodlibet tam autoritatibus ꝙ exemplis ꝛ rationib⁹ multipliciter declarari. que quia nota sunt doctis/ et alibi satis inueniuntur/ breuitatis amor inquit. ¶ Quinta. Scriptura sacra in sui primaria expositione habuit homines eruditos non solum humana ratiocinatione vel studio/sed diuina reuelatione ꝛ inspiratione spiritussancti. patz de apostolis ꝛ alijs/ꝺ quibus loquitur Lucas in actibus apostolorum. xxij. Et Paul⁹ plures enumerat diuisiones gratiarum/inter quas interpretatio sermonũ. ꝛ sermo scientie/ꝛ sermo doctrine. ¶ Comparandi igiẽ sunt doctores in expositione sacre scripture cum doctoribus/ꝛ illi quos constat habere conditiones positas in precedenti regula/preferendi sunt non habentibus. Similiter habentes reuelationem. nõ habentibus eam. Et dona gratis data possidentes non possidentibus ea. ceteris paribus. Et pinde conuincitur ac reprehẽdit quorundam arrogantia modernorũ/vsurpantium sibi illa ꝺ psalmo. Super omnes docentes me intelleri. Et iterum. Sup senes intelleri. Et iterum. Super inimicos meos prudentem me feasti. Sed vtinam aduerterent si vere sint eis cause que iungũtur. quia testimonia tua exquisiui ꝛ lex tua meditatio mea ẽ. ꝛ reliqua. ¶ Sexta. Scriptura sacra non ita recipiẽda est nude et in solidum/ contemptis alijs traditionibus hominũ quin debeat ad intelligentiam veram ipius habendam/iuuibus humanis canonibus/ꝛ decretis ꝛ glosis sanctorum doctorum frequenter ꝛ humiliter vti. Patet ex precedentibus/patet etiam ex modo quem tenent heretici quos nũc impugnamus/qui doctores valde diligẽter allegant p suis assertionibus colorandis ꝛ corroborandis. Et tales qui sunt aliquando nullius autoritatis vel ponderis. sicut sunt aliqui qui glosatores decretorum ꝛ decretalium ꝛ non sancti nec multũ in theologicis eruditi. ¶ Et similiter aliqui quos ꝺ numerabunt theologorum. vnde sic arguẽ aduersus eos. Si doctoribus ꝛ pennis in sua arte credendum est/cur doctoribus ꝙ nos allegatis non vultis credere. Quos allegatis bene intellecti sunt pro nobis. ꝛ alij quitis absq; vlla compatione plures sunt/ꝛ darioꝛi sermone dicentes nostram sententiam Si vero non talibus in aliquo credendum est. cur eos pro vobis in confirmatione ronenorum spirituũ ꝛ sensuũ vestrorũ tam curiose ꝛ exquisitissimo studio queritis alegare? vndecũq; colligentes ꝛ disperse ꝙtumlibz reperitur. ¶ Septima. Scriptura sacra recipit interpretationem ꝛ expositionem nedum in suis verbis originalibus sed etiam in suis expositionibus. patet ex precedentibus. vnde si allegatur Aug⁹. exempli gratia/ꝙ dixerit in vna glosa sua sanguinem christi in cõmendum esse sanguinem christi in cõmunicatione laicorum. ꝛ hoc de necessitate salutis. Et alibi dicat vel obseruet oppositum fm intellectum qui prima facie colligeretur ex verbis/attendẽdum est ex dictis alijs ꝙ luter est concordandus sibijpsi. Inuenitur enim dixisse. Crede ꝛ manducasti. ꝛ ita potuit. crede ꝛ bibisti. ¶ Octaua. Scriptura sacra duz per nouellos homines inducitur tanq; credenda sit in suis nudis terminis/absq; alterius interpretis vel expositoris admissione. exponitur grauibus periculis ꝛ scandalis nisi soleat prouideatur ꝛ confestim occurratur. Patet ex precedentibus. Et quia ad veritatem istis implicant semetipsos in dictis suis/prout

deductū est in sexta regula. Dum aliquan-
do pro se inducunt doctores. 7 inductos p̄
se non admittunt. Dum preterea vitare vo
lunt glosam omnē incidūt apertissime in
multiplicem p̄dictionez 7 vltra q̄ indeci lit
terales inducant/ qui recipiūt in antiquis
traditionibus legis expositiones suorum
doctorum multas 7 varias/ vt rabbi salo-
monis/ 7 rabbi moysi 7 aliorum. quemad
modum traditum habent in lege. Deut.
xxij. sub mortis interminatione/ sacerdoti
bus leuitici generis esse credendum et obe
diendum. Et hac preterea radice pestifera
orti sunt/ 7 quotidie crescūt errores begar-
dorum 7 pauperum d̄ lugduno/ 7 omniū
similium. quorum multi sunt laici baben-
tes in suo vulgari translationem biblie in
grande p̄iudicium 7 scandalum catholi
ce veritatis/ quale apposituz est in reforma
torio esse tollendum. ¶ Nona. Scriptura
sacra in sui receptione 7 expositione auten
tica finaliter resoluitur in autoritatem rece
ptionem 7 approbationem vniuersalis ec
clesie. presertim primitiue/ que recepit eam
velante spiritu sancto in die pentecostes. 7
eius intellectum immediate a christo. 7 re-
alias pluries. Patz quia q̄ matthens scri
psit veracter euangelium. 7 Nicodemꝰ
non. solum habemus ab autoritate eccle-
sie. Juxta illud Augꝰ. Euangelio nō cre-
derem/ nisi me autoritas ecclesie compulis
set. Hec enim est ineffabilis regula a spiri-
tu sancto directa q̄ in bis q̄ fidei sūt nec fal-
lere potest/ nec falli. Probationes omitto.
Et quia hoc est primū principium in fide
tenendum. quo non credito/ non superest
arguere contra sic negantem/ sicut nec con
tra negantem prima principia in moralib⁹
7 speculabilibus arguendū esse tradit Ar
ro. Additur consecutiue q̄ sacra scriptu-
ra in expositione habet 7 habere debz in re
uerentia 7 autoritate maiori/ consuetudi-
nem vniuersalis ecclesie/ circa ea que fidei
sacramenta respiciunt/ et dispensationem
ipsorum q̄ autoritatem doctoris vni⁹ par-
ticularis: cuiuscūq; sancti. Et sic tradit sanctus
Thomas in illa questione. qua queritꝫ vtrū
pueri infidelium sint inuitis parentib⁹ ba-
ptisandi/ in ratione ad oppositum. Unde
valde mirandum videtur apud aliquos
consideratiuos dū vident. q̄ statim vt do
ctor aliq̄s cōposuit vnā lecturā/ vel vnam
cōpositionē/ aut glosam sup decretalibus/
aut decretis redegit i scriptꝫ. habet illa glo
sa seu lectura in reuerētia tali/ q̄ allegat au
tentice in scholis 7 iudicijs. Qui doctor si
viueret nō eet compandus mille 7 mille q̄
iam sūt in vita. Et tm̄ si tota vna vniuersi-
tas. Exēpli gra. q̄ hz doctores in oi facultā
te pitissimos/ declararet aut determinaret
vnā expositionē/ circa vnū passū scripture
sacre/ vel decretoꝝ/ aut decretaliū vir repu-
tabit aut recipiet hmōi testificatio. quasi
vicz scriptura mortua sit maioris autorita
tis q̄ viua. Et si opponat q̄ in viuis per-
uertit iudiciū ꝓter quelionē affectus. cur
non silr pōt dubitari/ q̄ in mortuis regna
verint dū viueret hmōi passiones iudicij
subuersiue. ¶ Decima. Scriptura sacra pa
tet in suis lectoribus/ pmittete deo/ q̄ erret
7 pterne agāt q̄tinus q̄ pbati sūt fiāt ma-
nifesti. sicut dicit apls. Et vt studia docto-
rū multiplicet exatet. put notat Augꝰ. et
vt pticulares vitates quotidiano exercitō in
veniant 7 eliciāt. Juxt illud. Pertransibunt
plurimi 7 multiplex erit scia. Et illō decla
ratio sermonū tuoꝝ illumiat. cū similibus
multꝫ. Nihilominꝰ dū sacra scptura patet
i suis lectoribꝰ aut allegatoribꝰ puersum et
pternū intellectū/ aduersus illa q̄ manife-
ste sūt i eadē scptura tradita/ et q̄ declarata
sūt p ecclam vniuersalē. 7 ita recepta p fide
liū obtuationē/ dz hīe defensionē suā/ ma
gis iudiciali seueritate/ 7 executiōe punitiu
a/ q̄ rōnatione curiosa p scripturas aut
vba. Patz ex p̄cedētibus. Uenificat enī in
talibus q̄ stultus vbis nō erudiet. qd 7 ex
perietia q̄tidiana manifestat. Illa quippe
tales negāt/ per q̄ sola pūt 7 debēt ad viam
vitatis reduci/ 7 si nolūt aliqua credere ni
si que reperiunt in biblia. inueniant illic si
potuerint formam sacramentoꝝ/ 7 q̄ chri-
stus miscuit aquā cum vino qd consecra-
uit. 7 ita d plurimis.

Sequitur alter dena

rius regulaꝝ practicarū i expugnatōe errorꝫ
7 errantiū circa materiā de laicoꝝ coicatio
ne facienda d̄ necessitate salutis sub vtraq
specie.

Debet poti⁹ hoc sacr̃ generale cõ aliuz innocare auriliũ brachij secularis, si opus fuerit/ q̃ p rõ inationes ꝫ tales/attẽta sua determinatione q̃ iã transit in rẽ iudicatã. Nihilominus i expugnatõe tali pñt aliq doctores de p cilio l' aliũde scribẽ vel aliẽ agere ꝫ tales errores ꝛ errãtes/p rõnes ꝛ psuasiões ꝛ allegatões/quẽadmodũ fit nũc p erroꝛ pfutatiõe pñs opusculum sub generalibus regulis q̃ pñt latiꝰ trahi ꝛ pticularius applicari p ratões deductas añ decretũ dicti cõalij. ¶ Prima. In expugnatiõe hmõi/ꝺz in pmis p cedi ꝑterminibus aduersarijs, quicqd ẽ theologice ꝛ rationabiliẽ p cedẽdũ/vt accepto illo in q̃ est p troversia: facilius ꝛ cõpẽdiosius ad erroris depositionẽ induci possint. Debet enĩz p cedi sicut ꝛ sctã synodus p cedit. q̃ aliq̃n potuit fieri ꝛ factũ ẽ sine pctõ imo cũ merito: q̃ aliq laici coĩcarẽt sub vtraq spẽ/sicut aliq̃n fiebat p secratio in fermẽto/ne iudaizare viderẽt ecclã: sicut ꝛ pc ꝛ forsan pluries post eũ p mitiua eccla p secrauit/ ꝛ dedit hoc sacramẽtuz post cenã. Cõcedat etiam ipis q ꝫ sacrã scripturã nec autoritas humana/nec p suetudo aliqua robur hz. ſz addat q̃ interptatiõe vel expositiõe ipa recipit/sicut in regulis deductũ est. ¶ Secũda. In expugnatiõe hmõi p̃cipale illud arca qõ versat difficultas/sicut in pũcto centro vl' cardine ẽ. Si coĩcatio talis sb vtraq specie ẽ iussa generaliẽ a xpo/sub debito salutis eẽne/ꝛ indispẽsabiliẽ ab hoĩe/quẽadmodũ dicamus q̃ baptismus aq̃ est de necessitate salutis, indispẽsabiliẽ p hoĩez sic q̃ nulla autoritate vel cõsuetudine possit introduci vel instituj vt cerni hoĩes nõ baptizarenẽ baptismo aq̃. Diffinit aũt sacr̃ p alium/et verissime negatiuã/sicut nec sũptio sacri talis est necessitatis ante cibũ vel etiã post cibũ. Circa qõ ẽ rememorãda distinctio necessaria ꝛ notãda. q̃ arca mistrationem vel institutionẽ sacr̃oꝝ, q̃dã sũt de necessitate sacramẽti ꝛ de iure diuino. quedã vo sũt trũmõ de necessitate p̃cepti ꝛ ẽ iure hũano seu positiuo. Exẽplũ in matia nr̃a q̃ fiat p secratio p tale vboꝝ formã. q̃ in tali materia panis. q̃ p sacerdotẽ. hoc cõ necessitate sacri ꝛ iurꝛ ꝺiui. Q̃ aũt fiat ꝛ tenplo seu altari sacrato. q̃ cũ talibus vestibus ꝛ cũ lumiẽ. q̃ cũ talibus oõnibus, epla euãgelio. ꝛ q̃ ieiuno stomacho. ieunio etiam nature. Hec inq̃ã oĩa atq̃ talia sũt de solo p̃cepto hũano ꝛ variabili. Sicq̃ eccla posset ex cauꝰ rõnabilibus etiã p missa oĩa vel aliqua taliũ imutare ꝛ imutata sub pcepto tradere/sic q̃ tũc peccaret bõ faciendo illud in q̃ nũc mereꝛ. ꝛ q̃ trãsgrediendo peccaret. ¶ Tercia. In expugnatõe tali/dedarari põt facilẽ apud nolẽtes q̃ terruire/vel ex affectu prauꝫ errare/q̃ sumptio sacri sub vtraq specie a laicis/mõ nõ est/aut vnq̃ fuit ꝺ necessitate p̃cepti iuris ꝺiui sub pena dãnatiõis eẽne. Atm̃ diffebat a laicis p̃cipiẽte vel p̃mittẽte vel consentiente eccla/bñ fiebat. sicut dũ p̃sidebant sacerdotes in fermẽtato. Hunc vo dũ eccla rõne inoleuit opposita p suetudo p ecclaz laudata ꝛ iussa/q̃ iussio pz ex tali p suetudine q̃ ẽ optima legũ interpres. Sũptio tal̃ tenerania ẽ. ꝛ p sũptuosa: scãdalosa: seditiosa ꝛ ecclesiastica ritus turbativa. et ex p̃dictis eẽne dãnatiõis inductiua. ¶ Nec valet cõ inducũt q̃ laici plus mererẽ sumẽdo sub vtraq specie q̃ sub sola forma panis. Rñdet falsũ ẽ. q: melioꝛ est obedictia q̃ victime. Et q: põt eccla p̃hibere aliq̃ q̃ p̃ alias meritũ augere in aliqbus. p̃ melioꝛbo q̃n meritũ augere in aliqbus. p̃ melioꝛbo nũ cõe adipiscẽdũ vel malũ declinandum cõe adipiscẽdũ vel malũ declinandum. ¶ Quarta. In expugnatõe tali/dicẽdũ est asserẽtes talẽ sũptionẽ ee licitã ꝛ vtilẽ laicis sub vtraq specie/tãtũ errãt quãtũ illi q̃ dicunt eã ee necessariã ꝺ necessitate p̃cepti ꝺiui/ꝛ iuris indispẽsabilis q̃n sacr̃. Dat̃ q̃n isti scoi damnant apertissime de hereticis ꝛ singulos q̃ nõ volũt laicos taliter cõicandos: ꝛ ponũt eos ex eccla. Et ita p̃nt reputãt q̃ sola generalis eccla sit p̃ eos. sicut olim fuit tpibus Augl. ꝺ bona tistis. q̃ q̃ hoꝛrẽda sit p̃sumptio videre stuꝺ poꝛ ẽ. ꝛ valde notãda ẽ q̃ ex hac auctoritate xpi. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hoĩs ꝛ biberitis sanguinẽ nõ habebitis vitam in vobis. Joh. vj. volunt concludere ineptabiliter errorem suũ/ꝛ non attendũt q̃ in eodem capitulo christus p̃misit. Ego sum panis viuus/si quis manducauerit ex hoc pane viuet ineternũ, vbi nihil loquitur de

potu. ꝛ ideo menda cē faciūt xp̄m. si requiraē etiā cū māducatiōe sacramētali panis sumptio etiā vini sacramētalis. qm̄ dicuz fuū est vna ꝺ ditiōalis. Si quis. cuius opte sumpto in se/ ꝛ ꝑm verba sua īmo consequēs hoc modo repugnat antecedēti. Est ducere ꝙ sacramētalis sumptio corpis et sanguinis xp̄i cadat sub tāta necitate salutis ꝛ iuris diuini sicut baptismus aq̄. cum oppositū manifeste pateat ꝙ doctores/ qm̄ sine tali sumptione stat salus. saltez in paulis ꝛ pueris circa pfectum vsum ratiōis sicut obseruat ecclesia. cuius reperiaē ex q̄dam epistola Cypriani/ ꝙ paruuli quattuor annoz recipiebāt aliquādo corpus christi. Ponitur eīm ꝑ miraculo puerū vnum talē qui oblato cibo idolis īmolato nolebat aut nō poterat comedere/ sed bn̄ de pane cōsecrato gustabat si bene memini.

Quinta. In expugnatōe tali respondendū est ad autoritates aduersanoz̄ inductas. primo ꝙ alique concedūt ꝙ quantō fundamentū veritatis dicunt eē sacram scripturā cē. sed rite intellectā. Alie simliē concedunt pro quāto dicunt sacramentū altaris aliquādo sumptum fuisse a laycis sub vtraq̄ specie/ cuius ꝓbabilius videaē ꝙ hec obseruatio nūq̄ a tempore doctoz̄ cōmunius apud oīs extiterit. Alie q̄ dicunt sacramētū altaris integre sumi debere sicut expressius inter oīs allegatos tradere videē Gelasius papa ꝺ consecratiōe distinctōe. ij. compenimus. debent exponi populo apud quos semp fuit ꝛ est ꝺ necessitate pcepti saltem ecclesie/ ꝙ sub vtraq̄ specie cōmunicarēt/ intantū ꝙ plus obligantur hoc facere cē ꝙ ieiunni celebrent/ iuxta consilium doctoz̄ dicentiū ꝙ vbi homo veniens ad perceptionē sanguinis reperit primo ibi aquā/ quā putans fuisse vinum degustat. ꝛ ita frangit ieiuniū nature debz consecrare nouiter vinū ꝛ ita sumere. Et ita dicitur populus sanguinē bibere qz ministrātes pro eis illum bibunt/ put intelliguntur autoritates inducte/ ex canonibus ecclesie. ꝛ iuxta verbū Augustini ꝑdicuz credē et bibisti. Est eīm manducatio ꝛ bibitio iuxta cōmunē distinctionē duplex. Una spūalis ꝙ fidē ꝛ amoꝛē. que nccaria ē in adultis. Alia ē sacramentalis q̄ si fit sine spūali nedū non ꝓficit sed officit. Cadit tn̄ in p̄cepto dū eius sumptio nequaq̄ ptemnit. put de confirmatōe ꝛ extrema vnctōe dicāt a doctoribus q̄ dicunt eē sacramenta nō necitatis. Et ꝺ hoc sacō noteē qd egit venerabilis Hugo ꝺ sancto victoꝛe i morte sua. Ex quo colligiē sumptionē sacrālē nō eē necitatis sicut baptismū ꝛ ex alijs notatis sup quartū sntiaꝝ p doctores dis. xj. et p glosas Job. vj. Et ꝑme ad Corinth. xj.

Sexta. In expugnatiōe tali sunt inducende autoritates doctoꝛ sacre theologie/ qui scripserūt in hac materia q̄s hic omittimus partim qz fuerūt sufficiēter allegate i hoc sacro cōcilio ante dānationē erroꝛis p̄dicti. partim qz multe sunt vulgate ꝛ note. Veniq̄ qz stat ꝙ parte hac experientie testimoniū vbilibz diuulgatū/ quale q̄ negaret debz nō ratiōe sed sensu ꝛ flagellatiōe compesci.

Septima. In expugnatōe tali ꝓficere videreē/ ꝙ serenissimus rex romanoꝛum inuocatus a sacro cōcilio acciperet factum illud ꝓsequendum ꝛ terminandum sicut ꝛ alias hereses in bohemia/ cū potentia etiā brachij secularis. Attēto papne ꝙ pñs fuit. ꝛ est in concilio/ vbi facta sunt decreta in hac parte. Attento ꝑterea ꝙ in regno fratris sui cuius ē successoꝛ/ hec hereꝭ habz exordium. ꝛ nisi ꝓuideatur serpet in longinquū.

Octaua. In expugnatōne tali videreē multū ꝓficere/ ꝑsertim apud bohemos/ si concilio aut suppositā eoꝝ palam ostenderent nedū verbis ꝛ epistolis sz factis ꝛ exemplis. ꝙ nō erodio vel inuidia ꝓceditur cōtra eos. sed zelo solo fidei et salutis animaꝝ. Et hoc tunc fiet eis ꝓsuasibile si videāt ꝛ sentiāt in factis/ ꝙ queritur in hoc cōcilio extirpatio omniū erroꝛ sine acceptione gentis alicuius vel ꝓsonarum: Et ꝙ nō solis eis fiat sicut nec fiet domio concedēte persecutio ꝛ nō alijs deteriꝰ aut non minus errantibus deē fauoꝛ/ dissimulatio/ aut etiam defensio.

Nona. In expugnatōne tali videretur maximū eē ꝓeiudicium/ si non libere conuenirēt theologi collationes mutuas cum charitate et absq̄ contemptione frequenter habituri/ cū

pro causis minoribus ꝛ ꝓphanis/fiat quotidie aliorum conuentio. Rursus oportet ꝙ stilus procedendi theologicus obseruetur. non litigiosus aut ꝓphanus. Super qua re alibi scriptum reperitur amplius. ¶ Decima. In expugnatione tali/videretur idonei eē ꝙtum ad expugnatiōem doctrinalem/theologi vniuersitatum illaruꝫ q̄ non debent a dominis bohemis ꝺ odio vel inuidia haberi rationabiliter suspecti. ꝛ quos cōstare potest in alijs materijs sinceriter ꝛ veraciter ꝛ constāter hactenus decertasse/sine nota heresis vel erroris ī alijs materijs. Et ad hoc non dubium est parati sunt inter ceteros/theologi ꝺ alma vniuersitate parisien. qui magno ī numero p̄sentes sunt in hoc concilio. Sunt ꝛ ꝺ alijs vniuersitatibus predaris tam numero ꝙ mento/theologi precellentes. ¶ Unde dicunt eoꝝ plurimi/qui super hoc fuerunt simul congregati/ꝙ cōsuetudo licite ꝛ rationabiliter fuerit introducta. ꝺ nō coīcando laicos sub vtraq; specie. p̄sertim post multiplicationem fidelium. Et hoc ꝓpter euitationem multiplicis periculi/irreuerētie/ ꝛ scandali circa susceptionem hmōi benedicti sacramenti. Primū periculū in effusione. Secundū in deportatione de loco ad locum. Tercium in vasoꝝ sordidatione q̄ deberent eē sacrata nec passim tractata vel tacta a laicis. Et multominus deberet vinum consecratum vendi apotecis/sicut fit apud tales vt dicit. Quartū in barbis longis laicoꝝ. Quintum in conseruatione ꝓ infirmis/qm̄ possit in vase acetū generari/ ꝛ ita desineret. ibi eē sanguis xp̄i/nec susciendum eē nec nouiter consecranduꝫ sine missa. Et fieri posset ꝙ dareē acetum pro sanguine xp̄i. addito ꝙ in estate bibiones aut muscе generarenē ꝙtum cūq; eēt vas clansum. qñq; etiam putresceret aut fieret velut abominabile ad bibendū. ꝛ hec ratio est efficax valde. Et ex alia ratione qñ alij multi ꝓbibissent. Et queriē in quo vase fieret consecratio tanti vini/quantū requireretur in pascate ꝓ decem aut viginti/milibus personarum. Sextum damnū eēt in sumptuositate vini/salteꝫ apud multas partes in quibus vix inuenitur vinū ad celebrandum. ꝛ alibi chare comparaē. Esset preterea periculum in congelatione. Esset rursus periculum in falsе credulitatis inductione. ꝛ hoc multiplicaē. Primo ꝙ tanta eēt dignitas laicorum circa sumptionem corporis christi. sicut ꝛ sacerdotum. ¶ Secundo ꝙ hoc facere semper fuit ꝛ est necessitatis/ꝛta perierunt oēs ꝛ pereunt aliter sentientes facientes aut docentes. Et oēs generaliter tam clerici ꝙ doctores ꝓpelani qui nō posset enus opposuerūt se tali consuetudini/verbis scriptis aut sententijs et ꝙ sacram scripturā omnes illi quertrent. Tercio ꝙ virtus huius sacramēti non est principalius in ꝓsecratiōe ꝙ ī sumptiōe. Quarto ꝙ ecclesia romana nō rite sentit ꝺ sacramentis nec in hoc eēt unitāda. Quinto ꝙ cōcilia generalia ꝛ specialiē Constantinopolitanum in fide et bonis moribꝰ. Sexto errauerunt in fide et bonis moribꝰ. Septimo multiplicat occasio eēt seditionū ꝛ scismatum in xp̄ianitate nostra/ sicut experimentum ad spiritualem sed temporalem diuisionē tendit nisi dei prudētia ꝛ regis romanoꝝ prudētia ꝓuideant ꝛ ꝓdisponant. ¶ Finit tractat' aduersus heresim ꝺ necessaria coīcatiōe laicoꝝ sub vtraq; specie raptim editus Constantie. Anno dñi M. cccc. xvij. die. xx. Augusti.

Incipit tractat' ejusdem magistri Johannis ꝺ Beson/de probatione spirituū.

Robare spiritus/si ex deo sunt/ iubet discipulus ille quem diligebat ihs. Nec eū nesciebat illam coapostoli sui sententiam. Angelus sathanet transfigurat se in angelum lucis/sic vt fiat demonū meridianum/dum ꝓ tenebris erroum quas ad tp̄us celare permittit/lucē veritatis darā se fingit offerre. Patuit hoc apud sanctum martinū visibiliter. patz apud alios plurimos inuisibiliter/duz teste Beꝛ. ꝺ specie magni boni ꝛ ardui/grāde peccatuꝫ operit suggerit ꝛ inducit Probare spiritus si ex deo sunt/non cuilibet datū est. sed alijs quibus per spiritum sanctū/ qui vnus existens diuisiones gratiarum distribuit singulis ꝓut vult/ad edificationem corpoꝝ

christi. qđ est ecclesia/cui nūq̄ defuit in ne
cessarijs. Sicut igitur non omniū est pro-
phetare. nec euangelisare omniū est/nec ol
tim interpretari sermones. sed aliquorū ex
officio vsq̄ in finem seculi. Sic non omni
tim est probare spiritus si ex deo sunt. sed
quibus datum est. quales sunt spirituales
quos vncio docet ō omnibus/qui ꝛ ō oī-
bus iudicant etiam inter diem ꝛ diē. ¶ Qua
le donum beatus Martinus ꝛ Anthoni-
us ꝛ plures alij leguntur habuisse. ¶ Pro
bare spiritus si ex deo sunt contingit mul-
tipliciter. Uno quidem modo per modū
artis ꝛ doctrine generalis/sicut per eruditi
onem sacrarum scripturarū/diligēti pioq̄
studio acquisitam. Sunt nimirū scripture
in quibus putamus nos fidē habere con-
tinentes artē/falsos ꝓphetas a veris/ꝛ ab
illusionibus reuelatiōes cognoscēdi. Ali-
us inuenitur modus per inspirationē inti
mam/seu interiorē saporem siue per experi-
mentalē dulcedinē quandam. siue per illu
strationem a montibus eternis/effugantē
tenebras oīs dubietatis. hoc autem est
manna absconditū ꝛ nomen nouū in cal-
culo scriptū/qđ nemo nouit nisi qui acce-
perit. hoc Greg⁹. in dialogo. hoc Aug⁹. in
ō confessione de seipo ꝛ matre. hoc Hugo
ō arra anime. cum pluribus alijs notaue-
runt. ¶ Probare spūs si ex deo sunt/p
regulam artis generalē ꝛ infallibilem ꝓ
particulari casu aut nō potest/aut vix pōt
humanitus fieri. ſz requirit donū spiritus
sancti. qđ apl⁹us nominauit discretionem
spirituū/quo dono fit vt mens nedū in se
ꝛ de se sciat probare spūs si ex deo sunt. sed
etiā de alijs ꝛ alijs nosat. Dicautē ē mo
dus tercius alius a p̄dictis ꝓbandi spirit⁹
qui primus est doctrinalis. secūdus ē expe
rimentalis. tercius officialis ex officio hier
archico atq̄ spūali dono concessus. Ita q̄
sicut nemo nouit que sunt spūs nisi spūs.
Ita nemo cognoscit infallibili certitudine
ea que per solā experimentalē noticiam vel
sentimentū interius ꝛ sensū agunt in alte-
rius animo. Quēadmodū ergo tradere re
gulam generalē que distingueret infallibi
liter inter visionē somnialē ꝛ illā q̄ sit in vi-
gilia/nullus facile posset/ꝓpter varias sūi
tudines inter ꝛtrasq̄ visiones. multo ma-
gis in ꝓposito. Scit nihilominus hō vigi-
lans se certitudinaliter ꝛ experimentaliter
videre q̄nis nō ignoret se habuisse i som-
nijs visiones valde vicinas ꝛ sil'es suevigi
lie/adeo q̄ somniū suum narare somnian-
do. q̄nq̄ videatur q̄nis dicat Seneca esse
vigilantis somniū narare. Scit similiē ho
mo spūalis in vigilia vere lucis diuine po
situs. videre se diuina que videt. vere senti
re/odorare ꝛ sapere. Quare? quia vigilat.
Potest nihilominus recogitare ex se vl' ali
is q̄ non nūq̄ ponit in quodā somnio na
turalis cognitiōis/aut diabolice illusiōis.
qui dū sic se hz ꝛ quodāmō dormit ad di-
uina putare pōt q̄ vigilet ad ea. sicq̄ falli.
Elicit hec beatus Greg⁹. asserēs spūs pro
phetarū/nō semp ee in potestate vl' distin-
cta cognitiōe ꝓphetarū. Probans hoc per
Nathan qui ad Dauid cogitatez edificare
domū dei rndit. Oīe qđ est in corde tuo
vade ꝛ fac. q̄m dns tecum est. Cuius con
trariū ipa nocte reuelauit ei deus. ¶ Pro-
bare spūs si ex deo sunt ex primo mō (qui
magis est ad ꝓpositū vicz per scripturā sa-
cram ꝛ eruditos bonos in eadē/qz ō puer-
se viuentibus quale iudicium nisi puersū
ꝛ illusoriū reportare sperabimus) ꝓtin-
git multipliciter ꝛ sufficienter q̄tum ad p̄-
sentem spectat militiam/ꝛ ad statū cōmu-
nem viatorum. Qua super re/nedū vnū ꝛ
ab vno/sed plures a diuersis tractat⁹ com
positos inuenimus: quos nunc manualr
habere fas eēt/ꝛ diligenter inspicere duz in
hoc sacro concilio queritur tractari ō cano
nisatione sanctorum/ꝛ examinatōe doctri
narum suarum presertim vni⁹ q̄ Brigitta
nominatur assueta visionibus quas ne-
dum ab angelis/sed a Christo ꝛ Maria/ꝛ
Agnete/ꝛ ceteris sanctis familiaritate iu-
gi sicut sponsus ad sponsam loquit̄. se as-
serit diuinitus suscepisse. ¶ Est autē vtro
bicz vel in approbatione vel in reprobatio
ne periculum. Approbare enī falsas ꝛ illu
sorias aut friuolas visiones ꝓueris et soli
dis reuelatiōibus? quid indignius? quid
alienius ab hoc sacro concilio? Reproba-
re vero nūc eas q̄ multifarie multisq̄ mo-
dis quaquauersum/per diuersas natōnes
probate dicuntur/non parua exinde scan-
dala ꝛ in xpiana religione ꝛ deuotione po

pulorum formidatio. Deniq; in ipo etiam silentio ꝛ dissimulatione. ex quo res in medium posita est/ nō nihil eē discriminis pti mescimus. Inuenire vo mediū aliqō vel expediēs inter hec extrema. laudabile quidem sit aut affectabile sit nec ouz satis cernimus exploratū. ¶ Probare spiritus per modum artis ꝛ doctrine/ sicut tota deinceps versabitur intentio: nemo perfecte potest per solam sacre scripture eruditōnem/ qui nō etiā expertus sit in semetipso variā affectionū spiritualiuz pugnā. tanq; ascendent nunc in celū/ nunc descēdent in abyssos/ ꝛ viderit mirabilia dei in pfundo Mā qui nauigāt mare hoc mysticū diuersarum affectionū quasi collidentiuz se fluctuum. enarrāt mirabilia eius. Inexpertꝰ autē talium quid nouit eorum? Dicautē est quartus modus pbatiōis spirituum. Ceterum puto differentiam inter homies quos loquimur/ vnū theologum/ alteruz contemplatiuū talem eē. qualis est inē peritum in arte medicine ꝛ inter expertuz seu practicum in eadē/ que duo posse conuenire in eodē nullus dubitauerit. Sic fit ꝛ fieri potest domino ꝓpicio/ vt idem sit in scripturis sacris eruditus/ qui simul in cōtemplationis exercitatione pbatus est. Hunc vero talem habere vult materia pñs. sicut alias scripsisse dum ō tractatu quodā spiritualiū nuptiarū sermo fieret meminimꝰ. ¶ Probare vo spiritus isto modo doctrinaliter/ dum querimus in alienis psonis/ quarū corda neq; videri neq; scrutari dat. oportz vt ab operibus signa sumamus dicente christo. A fructibus eorū cognoscetz eos. Fallit tamen vnū signum vel pauca/ si non in vnū plura conglobauerim⁹. Ita eñ tradit Tullius. ita Boetius. ita Arestotelis in cōiecturali causa faciendū. Sed qñ infinita est quidem huiusmodi signorum cōfusio/ coartemus ad pauciora ꝛ dicamus sub hoc metro. Tu quis. quid. q̄re. cui. qualiter. vñ require. Quis ē cui fiat reuelatio. Quid ipa continet ꝛ loq̄t. Qua re fieri dicitur. Cui pro consilio detegitur. Qualiter viuere/ ꝛ vñ venire reperiē. Probatio spirituū dum queritur fieri/ considerētur in primis persona suscipiens visiōes si sit boni ꝛ discreti iudicij/ ratiōis naturalis/ quia leso cerebro turbatur iudiciū rationis. Si lesus fantasias patiatur non mirum gnopere querendū est a quo spiritu veniat melancolice illusorieq; visiones vt patz in freneticis/ in egrotis varijs/ qui vigilantes se talia videre putant. audire gustare ē. q̄ lia somniantes patiuntur. Habz ꝓterea q̄ libet passio profundata/ suam lesionem/ (ut am ebrietatē. suuz (vt Origenes loquit) demoniū. Patz in philocapti. in zelotipis. ꝛ iracundis. in inuidis ꝛ auaris. Tñ poeta. An qui amant sibi somnia fingūt. Queritur ergo si persona sit nociua i zelo fidei. quia nouitius feruor cito fallitur/ si regēte caruerit/ presertim in adolescentib⁹ ꝛ feminis/ quarū est ardor nimius. auidus. vanus. effrenis. ideoq; suspectus. Rursus primū refert attendere qualis sit ꝛ fuerit persona. qualiter erudita. quibus assueta. qui bus delicata. cum quibus conuersata. si oues/ vel egena? In prima superbiā vel secretam voluptatem. in altera fictionē cernimus. Hoc super oīa conueniet obseruare ne lateat interior superbia spiritualis quam Bernardus vere noīat subtile malum/ qm̄ ꝛ hec ō humiliatione sua nascit/ de sordibus/ ꝛ cilicio de ieiunijs ꝛ virginitate. imo de sua morte suoq; contrario trahit originem. Quid igitur erit tutum a superbia/ cum nec ipsa virtus tuta sit ab ea? Est autem superbia quedam in intellectu dum nō vult subijci alieno iudicio/ si mittitur ꝓprio. Quedam in voluntate/ dum renuit obedire. ꝛ hec citius deprehenditur ideoq; facilius corrigit q̄ ꝑma. ¶ Probatio spirituum respicit neduz personā que visiones patitur. sed visionum qualitatem/ si vera sunt omnia/ etiam vsq; ad minimam ꝓpositionem. quoniam in spiritu veritatis falsitas non est. in spiritu autem mendacij. mille quandoq; sunt veritates aperte/ vt in vnica latenti falsitate decipiat. ¶ Hac ratione phibuerunt a testimonio veritatis quam fatebātur/ christus demoniacos ꝛ paulus phitonissas. Si preterea sit in visionibus sapientia/ que ō furiuz est. cum suis titulis quos iacobus enumerat. primum inquit pudica est. deinde pacifica modesta. suadibilis. bonis consentiēs. plena misericordia/ et fructibus bonis. iudi-

tans sine simulatione. Si rursus excedant he visiones cōmunem intelligendi modū vel in scriptura sacra positum/vel in ratione naturali vel morali collocatum. quia si non videretur illud ascribi fruſtra reuelati oni. Dō in scriptura semel locutus est deus sicut iob loquitur/idipm nō repetit. Onerosum quippe eēt ne dicamus vanum visiones super visiones in imensum multiplicatas debere recipere tanq̄ ab ore dei p q̄ demū nostra fides nostraq̄ religio quā simis continet articulis/ redderetur plus abscq̄ vlla comparatione q̄ lex vetus onerosa. Hinc clare memorie magister Nicolaus de hassia compamendā eē tot hominum canonisationem scripsit. Hinc alia ratio sumitur/q̄ omisso diuinarū scripturarum studio/magna pars christianorum ad has visiones ideo placentiores. quia recentiores sicq̄ nēcaria nescirent. quia inē necessarium/supuacua dicidissent. Sint oportz in omni revelatione Moyses z hebreus; hoc est p̄m venerabilem Richarduz testimonia legis z p̄phetarum/per totum alioquin suspecta est. Et inde fit p̄spicuuz q̄ necessarij sint theologi in canonisationibus sanctorum/z examinatione doctrinarum. Probatio spirituum requirit/ vt persona cui visiones huiusmodi reciuntur/habeat se p̄udenter z cautissime. p̄ rem monetur hec persona secretum suū pandere. super quo fiet ista cōsideratio. Caue vt nō applaudas tali persone. nō obinde laudes eam. non mireris quasi sanctā/ dignamq̄ revelationibus atq̄ miracul'. Ob hoc exaltatū est cor. z elati sunt oculi/vt ambulet in magnis z mirabilibus super se/ vt digna sibi videatur que non humano alio rum more operetur salutem suam/per doctrinam scilicz scripturarum z sanctorum/ cum dictamine rationis naturalis/nisi con angelis sed a deo/nedum semel in necessitatibus/sed pene iugiter/velut in quotidianis collocutionibus. Talē admone non sublime sapere. sed sapere ad sobrietatem. quoniam veriſſime ait qui dixit. Superbia meretilludi. z eo dignius/quo instar pharisei latentem herentemq̄ ossibus superbiam/sicut nec phisicus febulem calorem/superbus attendit. Quid enī facilius q̄ se vilissimum peccatorem dicere. sed veraciter simpliciterq̄ ita sentire ex intimis/hoc diuini muneris. non humani solius exercitij. Enarrentur exempla sanctorum patrū qui curiositatem huiusmodi visionum vl' miraculorum pernicioſissimam fallaciſſimamq̄ refugerūt. A qua se Augustinus liberatum in suis confessionibus gloriatur in domino. quam p̄terea dns Bonauentura abhorrendam nimis eē determinat. totoq̄ conatu repellendam. nunc oratiōibus. nunc increpationibus/seu flagellatōnibus p̄ue mentis z corporis. exemplo illius qui vt temptatione careret superbie/q̄ sinit z obtinuit a domino/vt per tres menses demoniaca vexaretur obsessiōe. Alter sanctorum patrum dum sibi demon transfiguratus in christum diceret Ego sū christus personaliter te visitans: quia dign⁹ es confestim clausit oculos vtraq̄ manu/vociferans. Nolo hic christum videre. satis est/ipm in gloria si videro. moxq̄ disparuit. Alter sub alijs verbis similem in huiusmodi illusione seruauit humilitatē. Vbi de inquit ad quem missus sis. ego certe talis non sum qui dign⁹ sum hic videre christum. Alterum quia nolebat intrare templum/dicens sibi satis eē. quia oculis corporeis aspexisset christum. colligauerūt cathenis. soluere ieiuniū. carnibus vesci. vinumq̄ bibere compulerunt. sicq̄ tumore compresso sanat⁹ est. Opponet forsitan aliquis ex apostolo inbēte. Nolite inquit spiritum extinguere. Si sit ergo visio a spiritu sācto/que nihilominus repellitur/ q̄d hoc est nisi spirituisancto resistere/ suamq̄ nascentem gratiam suffocare? Sed profecto spiritussanctus/qui se dat humilibus/ nequaq̄ ex humiliatōne quam p̄diximus se subtrahet. Intrabit potius/z in beneplacito suo deducet victor super excelsa aiam hanc in oculis suis vilem/z absq̄ vlla ruga fictionis humilem z simplicem. Porz

to dicā nō potest/ꝙtum hec curiositas/vel cognoscendi futura ⁊ occulta/vel miracula videndi/vel faciendi/fefellit plurimos ⁊ a vera religione frequenter auertit. hinc superstitiones in populis que religionem inficiūt xpianā/dū sicut olim indei sola signa querunt. dum imaginibus exhibēt latrie cultum. dum insuper hominibus nec dum canonisatis scripturis quoq; nō autenticis/plusq; sanctis in euangelio p̄stat fidem. ¶ Probatio spirituū cōsiderat q̄re fieri dicuntur visiones presentim quo fine/nedum proximo. nedum aperto/ꝫ occulto ⁊ longinquo. ¶ Potest itaq; finis p̄mus apparere bonus ⁊ salubris ⁊ deuot⁹/ad edificationem aliorum qui tandem p̄labetur in multiplex scandalum/dū vl' nō respondebunt vltima primis/vel aliud falsum fictumq; deprehēdetur in psonis fuisse/qō reputabatur sanctitatis ⁊ deuotiōis Docuit hoc etas nostra/ō predicatōnibus dominorū Johannis ō varennis. et Johannis bus ⁊ similiū. Rursus dum aliqd fieri potest per humanā industriaz/sit hoc in vita. sit in doctrina. quare necesse est vel querere vel expectare diuinam celitus allocutionem. Hoc nempe temptatiōi dei q̄ honorationi apparet similius. ¶ Ceterum finis attendēdus est quare fit cōmunicatio talium visionum alteri persone. vtrum ad ostentationem vel ad necessitatem/vtrum ad dandum vel recipiendum consiliū. vtr fiat experto vl' inexperto talium. q; si videatur hec persona querere tm̄modo consilium ne fallatur/videndū est si paratam se mōstrat obedire cōsilio/alioquin iam de cuatōne vix spes erit. quomā vt dicit Johannes climachus/non iam eget demone temptante se/quia factus est sibi demon. ¶ At vero dicat aliq̄s. hec idcirco persona non credit alieno iudicio/qnia ō suo certa est per reuelationem intimam et secretam. Sed profecto non est diuisionis deus vt vniti menti se reuelet vnum ⁊ per alterum similiter timentem eum/vt dicat vnū contrarium. Itaq; si visio ex deo fuit non dissipabitur in humiliante se sub alieno iudicio propter deum/sed vigorabitur amplius ⁊ vincet. ¶ Quo circa tradimus p cautela/q̄ in huiusmodi visionibus/nedū ſ

spensum tenestur iudicium exemplo beati Ambrosij ⁊ Luciani presbyteri. Sed dicatur reuerenter cum Petro. Exi a me domine/quia peccator sum/quia vilis sum. quia visiōibus tuis indignus sum/quas hic neq; quero. nec accepto. sed repello. sit ūi celo nō in hoc seculo visio tua/tota mea spes mea domine deꝰ. ⁊ sufficiat/quid ad me de visionibus tuis in hac vita. quid ō superiorum meorū monitionibus. mitto potius obsecro quē aliquando missurus es. ⁊ me meus spiritꝰ humili tegat obscuroq; loco. ¶ Altera potest addi sup huiusmōi visionibus recipiendis cautela/qualem ō somnijs tradidit vnus dicens. Si monitiones alique bone inquit fieri videantur in somnijs/vel ex persona defunctorum/vel aliunde recipiantur. eas nō quasi somnia penitus abijciendo. neq; eis ex aduerso vel lut autentias vel diuinis adherēdo/recolligitentur potius tanq; rememorationes aliq̄ que ad faciēdum bona vel mala declinandum/iuxta somniorū qualitatē. ¶ Probatio spirituū considerat qualiter ⁊ quo modo persona que visiones se habere dicat conuersatur. an in secreto vl' publico. an in vita actiua vel contemplatiua. an in deuotione nimia que totam affert in vestimentis ⁊ ceteris. aut si cōmunem habet cōuersationem accōmodam bis quibus conuiuit. Hoc precipue considerare necesse est si sit mulier/qualiter cuz suis confessoribus conuersatur ⁊ instructoribus. si collocatio nibus intendit continuis/sub obtētu nūcrebre confessionis. nunc prolixe narrationis visionum suarum. nūc alterius cuiuslibet confabulationis. Experientis crede nominatim Augustino ac domino Bonauenture. vir ē altera pestis vel efficacior ad nocendum vl' insanabilior. Dō si mihi haberet aliud detrimenti nisi temporis ꝑcio si latissimam hanc consumptiōem. abunde de dyabolo satis ecit. Habet aliud satore. habz insanabilem videndi loquendiq; in terim de tactu silentiū sit) pungine. Enenitq; illud ō dolore apud poetam. hernt infixi pectore vultus. Verbaq; nec placidā membris dat cura quietem. Cum tamen in pace sit dei locus. Nullus idcirco nimi bit. si tales ad fabulas cōuersi auertuntur

a veritate. Si preterea mulieres be curiose agentes sunt/quales notat apostol⁹/semp discentes ⁊ nūq̄ ad sciendam veritatis pervenientes/vbi autem nō est veritas sit vanitas ⁊ falsitas necesse est. ¶ Probatio spirituū considerat vnde spiritus veniat aut quo vadat. Itaq̄ Bern. testatur hoc in se nunq̄ scire datum esse qui tamen expertus se pluries asserit humiliter sanctispiritus presentiam ex intimo motu cordis siue mentis. Videbit igr fortassis aliquis, quo pacto ꝓsona stat⁹ inferioris/dicat se frequenter agnoscere, vnde spiritus veniat: presertim cum dixerit christus nicodemo. Nocē inquit eius audis et nescis vnde veniat aut quo vadat. Quid porro q̄ in spiritibus diuersis multa in inspirationibus inuenitur similitudo. Est em̄ spūs deus/spūs angelus bonus, spūs angelus malus, spiritus humanus tam rationalis q̄ animalis. Potest autem similis visio spirari p quemlibz horū spiritum suo modo, longeq̄ tamē diuerso/sed diuersitatē faciliter ꝓcipi quedaz similitudo nō sinit apud inexpertos taliū/ neq̄ per seipos ex acumine ingenij, neq̄ per eruditionem in theologicis vel phisicis disciplinis, neq̄ per aliorum traditionem sciunt talia distinguere. Certe nec miranda dum cum paucissimos inueniamus: qui plene sciunt secernere cogitationes et affectiones suē rōnalis anime vt rōnalis ē/ab illis que sunt animales, vicz in sensu communi vt organo fantasie. Quē inuenies pcorr timentibus deum/peccataq̄ fugientibus/qui semper ⁊ in omnibus ad liquidū prospiciat dū temptatiōes vigēt/ si sensus eorum sit tm̄modo in imaginatōe vel consensus in ratione. Adeo nō facile est discernere sensum a consensu. Quāto plus habz difficultatis ꝓbatio quadruplicis ꝓnominati spiritus/dum vicz instinctus vn⁹/vel inspiratio vehemens tangit mentem/si sit a deo vel ab angelo bono/aut malo/vel a ꝓpono duplex superior et inferior ascripta est. Cuius rursus sens⁹ illud verbum dei: qs pertingit vsq̄ ad diuisionem spiritus ⁊ anime. Qualem in se ꝓficat quia mea dñm. Debuit secernens spiritum ab anima subiūxit. Et exultauit spiritus meus i deo salutari meo. ¶ Hec inter sub compendio cursim notata sint q̄ tinus dum ad singularia descendēdū erit/ facilius hac occasione sapientiores dijudicent persuasum habentes viuere hominē cuius nomen sit in libro vite/cui pluries ⁊ in pluribus psonis huius tpis/datū est experiri ⁊ practicare oīa q̄ dicta sunt.

¶ Finit tractatus de ꝓbatione spirituum magistri Johannis d̄ Gerson cancellarij parisien. in Constātia. Anno domini. Mccccxv. in die sancti Augustini tempe generalis cōcilij inibi celebrati/ editus ꝓpter aliqua que d̄ canonisatione Brigide in pfato ꝓcilio oriebant sub. xij. ꝓsiderationibus comprehensus.

Tractat⁹ eiusdē cancellarij parisien. de examinatione doctrinarum.

Attendite a falsis prophetis clamat christus summus doctor noster. Cui cōsonat apostolus suus doctor in veritate. Doctrinis inquit varijs ⁊ pegrinis nolite abduci. Patres ⁊ fratres/qui habz aures audiendi audiat, quia nulla monitio salubrior, nulla si negligatur poterit ee periculosior. Quia sicut venenū corpus eneat sic ꝓphetie false/sic doctrine varie ⁊ peregrine trahunt anias ad interitū/nō qualemcūq̄ sed eternum. Turbant insup ecclesiam polinas demum omnes tempor⁹ les ⁊ spirituales euertunt. ¶ Quapropter occasionibus intra cor ab extraq̄ susceptꝰ. proposuit nostra sedulitas opusculū componere, quadruplici modo de examinatione doctrinarum. Primo theologicaliter. Secundo exemplariter. Tercio phisicaliter. Quarto practicaliter. ¶ Primus modus qui presentis est opusculi/sex considerationes de examinatorib⁹ idoneis doctrinarū. ⁊ totidē de examinatiōis arte pstringet. q̄ notanē in his versib⁹. Cōciliū, papa psul, doctor, bene doctus, Discretor q̄s spirituū de dogmate censent. Qualis sit doctrina doces qs/q̄q̄ sodales. Si finis sit fa

ſtus/qneſtus ſiue libido: ¶ Proteſtamur in primis nihil nos in docendo vel narrando fore dicturos/intentõe corrupta fauore vel odio/ſed tãq̃ in articulo mortis poſiti/ coram iudice deo/volumus cautelas inſinuare/contra falſas ꝓphetias ſuſpectaſq̃ doctrinas/maxime diebus iſtis malis/quando ſtudiuz theologie refriguit/quãdo magna ex parte diſſipatũ eſt/vbi potiſſime florere ſolebat. Fiet inſup ſermo preſens talibus ⁊ pro talibus/qualis fuiſſe laudat iob qui ſunt ſimplices ⁊ recti ac timentes deũ/ ⁊ recedentes a malo/ne diabolus cuius non ignoramus aſtutias improuiſos forte reperiat ſeducatq̃. Tales alloquimur venerandos patres carthuſienſ. ⁊ celeſtinos/ꝗs afflictos/vt Job/ oportz eẽ in terra hus q̃ ſonat concilium. Conuenit ⁊ orientales eſſe/pro ſuſceptione luminis glorioſi quib⁹ teſtimoniũ perhibendũ eſt ꝺ lumine. Anima deniq̃ iuſti annũciat aliquando vera/ pluſq̃ ſeptem ſpeculatores conſtituti in excelſum ad ſpeculandũ. ¶ Quibus ante locutis diſcurramus per vnamquãq̃ conſideratõnem/duodecim veritates aliquaſq̃ cautelas miſcendo.

Conſideratio prima

Examinator antenticus ⁊ finalis iudex doctrinarum fidem tangentium eſt generale concilium. Deducitur hec conſideratio primitus autoritate generalis concilij Conſtantienſ. cui forte par in duratõe nullum fuit. Forma decreti ſui ſatis habetur. ⁊ poſita ẽ in tractatu de ptãte eccleſiaſtica/ ⁊ in opuſculo. An liceat appellare a papa. Sumit inſup ab euãgelio cũ rõne talis cõfirmatio. Chriſtus fuit ſupmus ⁊ optim⁹ inſtitutor eccleſie non deficiẽs in neccarijs qui ⁊ dixit. Ecce ego vobiſcũ ſum vſq̃ ad conſũmationẽ ſeculi. Oportuit igit in eccleſia relinquere regulã infallibilem ꝓ fide ſeruãda/ ⁊ dubijs emergẽtibus terminandis. nõ aũt reperit in terris altera talis infallibilis regula niſi generale concilij legitime congregatũ. nam ꝑſona quelibz ſingularis ꝺ eccleſia cuiuſcũq̃ dignitatis etiam papalis/circũdata eſt infirmitate/ ⁊ deuiabilis ẽ vt fallere poſſit ⁊ falli. Propterea nõ imparẽ poſuit Aug⁹. autoritatẽ in eccleſia ⁊ in euãgelio/dicẽs. nõ crederẽ euãgelio niſi me autoritas eccle cõmouiſſet ¶ Opponet aliq̃s q̃ in agibilibus ⁊ ſtitutiõibus hũanis/vel ſentẽtijs/vel ſctõz canonizatis/eccla falli põt ⁊ fallere ẽm iura ⁊ exemplaria plurimis. ¶ Rñdeẽ ſecus ẽ in his q̃ ſũt facti vel iuris hũani/ ⁊ in his q̃ ſũt iuris diuini de neccitate ſalutis cognoſcendi/ cuiuſmodi ſunt veritates fidei/ꝑ quas anima culoũ. Propterea aſſiſtit ſpecialius vbi non ſufficit humanũ auxiliũ. ſicut in determinatione veritatũ fidei q̃ in alijs in q̃bus non neccario ſtat ſalus. ¶ Nihilominus attendendũ eſt multiplicẽ eẽ doctrinarũ ꝓ eccleſiam ſeu concilij vice ſue approbationem. Quedã approbãt vt certitudinaliter neceſſarioq̃ credẽde. Quedã vt vtiles ad moralem religioſamq̃ doctrinã/ſine mixtõe falſitatis noxie/nõ tñ ſunt ſic vt credanẽ obligatorie. ſed dicunt ꝺ pietate fidei. Quedã vero ſolum permittunt vt leganẽ non q̃ ſint mixte falſitates/ſed habent aliũde plurimas vtiles doctrinas/ſicut ſũt ꝙdam mul torum doctoz. Et ita Aug⁹. ſua ſcripta recipi volebat. Noli inquit meis litteris ꝺ canonicis ſcripturis ꝺ ſe deſeruire. Et ibidem Negare non poſſũ nec debeo ſicut in ipſis maioribus. ita multa eẽ in tã mulis opuſculis meis/que pñt iuſto iudicio et nulla temeritate culpari. ¶ Sumit ꝺ duplex veritas. Canoniſatio perſone non compellit firmiter adherere doctrine ſue. Pater enã in martyribus. vt in beato Cypriano. Patet de pluribus canoniſatis. quoz quorundã poſitiones a ſcolaſticis non tenent/ſed palam negantur aut cum reuerentia ſi fiet poteſt exponũtur. ¶ Altera veritas. Debet cũ maturitate maxima ⁊ nõ ſine grandi neccitate republice/determinatio fieri in materijs fidei maxime condendo articulũ vniuerſaliter obligãtem. Alioquin formidandum eſt de ſcandalo vel ſciſmate nõ faciliter exterminabili ſi qui diſſenſerint. Bocatione ſanctorum. Patet ratione ſcia ceat nos ſciſma grecorum. Patet exemplo. Pacre theologie facultas pariſienſ. frequenter dum queruntur ab eadem deciſiones dubiorum quaſi neutrorum. ſolet non per ſe totã dare determiãtionẽ. ſed deputatos ꝑ concilio dãdo ſuos cõmittere. Quãto aũ

plius hec autoritatis grauitas/est in gene rali concilio/necnō in sūmo pontifice con: fernanda. Hecq tamen ita declinandū est ad nihil determinādum/q apertuz in fide ꝛ moribus scandalum radicetur ꝛē.

Consideratio secūda

Examinator iuridicꝰ doctri- narum fidem tangentiū: pa pa supmus est in ternis post ge neraleconcilium vel cum ipso deducitur autoritate canonū/cum ratiōe moxli: pre supposita fide. Quoniā supre- mus in oīni policia iuris habet dubia cir ca policiam emergētia determinare vel in terpretari: vel declarare cum appositiōe pe nariū in rebelles. hoc aūt est iudiciū autori tatiuū. ¶ Diceret aliquis nō oportz ita fie ri: cū papa sit deuiabilis: nō em est magis affirmatus q petrus erat: Uñ repbensus est a paulo eo q nō recte ambularet ad ve ritatē euangelij. Cōfirmat hec obiectio cō sideratiōe pcedentē: sz plus infert q opoz tet. Hecq em pōt assidue ꝛ aliuz generale habent pssentialiter p occasione dubiorum nec expediret passim ita fieri. Supmus au tem in ecclesia faciliter aditē. Qui si nollet oīno ptinaciter ea q sūt fidei declarare, vel erraret declarando/supest iudiciū concilij. Poxro nō sequitē: papa pōt in diffiniendo fallere vel falli/igit nō est index idoneꝰ sicī alijs pz instantia. ¶ Cōcludit tm ex hac ra dice duplex veritas. Prima q determina tio solius pape in his q sūt fidei non obli gat vt pāse ē talis ad credendū. Alioquin staret in casu q quis obligaret ad cōtra ria/vel ad falsū contra fidē. Secūda vitas est/q snīa pape ligat oēs fideles ad nō do gmatisandū contrariū: nisi p illos et apud illos qui manifestū contra fidē depbēdūt erroꝛē ꝛ scandalū grande fidei suo silentio fieri: si nō apponerēt se/cognoscunt. Nō si fieret p secutiō snīaꝛ ꝛ penaꝛ cōtra eos sci ant beatos ee qui pssecutiōē patiunt ꝓpē iusticiā. Supest quoq remediū cōaliꝗ ge neralis: cuius finalis autoritativa. iudicia lisq potestas fundata ē indestructibilit in illo verbo xpi. de correctione fraterna. Q ꝛ publicanus. Cui legi haud dubie subest papa/licz hactenus multis hec veritas nō placeret: ꝓpē inordinatum favorē ad sum mum pontificē. vel scripta sua male susce pta/plusq ad xpm ꝛ euāgelia. Nunc autē opposita falsitas ē hereseis expsse damnata p concilium Constañ. cuz alijs multis in vtilitatē totius policie xpiane.

Consideratio tercia.

Examinator iuridicus ꝛ ordina rius doctinaꝝ hmōi/est prela tus in sua iurisditiōe: cui com municat inqsitor. Deducit hec p sideratio p canonicas monitiones: ꝛ cen suras platoꝝ exhortatiuas/vt dioceses su as extirpare studeāt ab hereticis ꝛ hereśib⁹ pniciosisq doctrinis. Sumit pterea rō p portionalis ad autoritatē pape: nec non p ordinē hierarchicum figuratum in cōalio dato moysi per iethro socerū suum. ¶ Sed notetur hic duplex veritas. Prima q nul lus epus inferior potest condere articulum fidei catholice/qui videlicz ad totā ecclesiā se extēdat. Non enim pōt in eos obligatō nem ferre quos nō hz in iurisditiōe subie ctos. Differt igit determinatio pape. quo mā generalis ē. ꝛ ad oīs catholicos se ex tendit quo ad penā. Sic intelligere debent dicentes nullum pter papā condere posse articulum. Alioquin fallerentur qñ in su is dioceśibus plati ius habēt cum appositione cauti cōsilij. ¶ Pro quo sit sciā veri tas distinctiōe pmissa. Q ꝛ aliq sunt doctri ne palā hereticales apud omnes. Alie du bie simplicibus: sed manifeste sapientibus ꝛ peritis. Tercie velut in neutre hñtes pse do ctores cum rōnibus ad vtrāq ptē pbabi libus: nec in vna tm dioceśi vl pauca, sed apud oīs xpianos aut longe plurimos. Est ergo veritas/q in primis ꝛ scīs auto ritas inferior platoꝝ se extendit. ꝛ ad suos tm modo. In tercijs vo nequaq. qui me rito dicuntur maiores cause fidei. ꝓpē dif ficultatē occasionis: cum periculo scandali ideo sunt ad sedē ecclesie. vel ad sedentē in ea summū pontificem referēde. Juxē illud Si quid ambiguū vel difficile ꝛē. vocans causam grandē. non rōne materie. sed ambigue difficultatis in terminatiōe. Cuius distinctionis ignorantia vel dissimulatio

culpabilis. non paucos depulit in errores scandalosaq; iudicia. ꝛ ordinariā ꝛ doctoralē potestatē nostra tempestate.

Consideratio quarta

Examinator partim autentici⁹ partim doctrinalis huiusmodi doctrinarum est quilibet in sacra theologie facultate licentiatus aut doctor. Educitur hec consideratio per formam verboꝝ quibus datꝫ licentia magistralis. Ego autoritate apostolica (dicat cancellarius) do tibi licētiam legendi. regendi. disputandi. docendi in sacra theologie facultate/hic ꝛ vbiq; terrarū. In nomine patris et filij et spiritussancti Amen. Ex hoc absq; vlteriori deductione sumitur duplex veritas. Prima q̄ doctores theologici nō sunt arcendi sine causa rationabili ab exercitio predictoꝝ actuū qm̄ papalis autoritas licentiā confert eis. non ita tamen/quin dyocesani seu locorum ordinarij. p̄nt obsistere vel non consentire p rationabili voluntate. Exemplū de potestate sacerdotali que equalis est in quolibet quo ad corpus xp̄i verū. sed diuersificatur quo ad mysticū q̄ iurisditionis respicit potestatē. Exemplū in magistris in artibus: qui nō legunt semp artes vbi volūt nisi scolasticoꝝ p sensus habeaꝫ. Et vo sumitꝫ ex hac declaratione veritas altera. Quod doctores theologici non obliganꝫ precise ex potestate sibi tradita/predictos actus legendi. p̄dicandi ꝛc̄. passim exercere. Secus de prelatis ordinarijs: quoꝝ officio pastorali annexū est debitū vl̄ obligatio p̄dicandi ꝛc̄. subdito sibi gregi. sicut iūgit Aplūs hec duo. pastores ꝛ doctores/q̄ rō manifesta conuincit. Oportz em̄ quosdā esse in ecclesia qui sint ex officio instituti t̄les actꝰ exercere. Alioq̄n nō fuisset instituta pfecte: contra illud: dei pfecta sunt opa. Non aūt sūt alij sic obligati p officiū q̄ pastores sit ꝛ doctores: ꝛ nō soli doctores. Possent p̄sequēter inferri vtates multe salubres ꝫ necessitate studij theologici: nisi silentium breuitas indiceret. Dictū est p̄ase ꝛ pas sūm/qm̄ aliunde p̄t doctor theologus obligari p̄dicare vel docere/vel scripturas inēpretari: verbo vl̄ scripto: cum necessitas imminet/hereticos ꝛ hereses repellendi. Aut q̄ videreꝫ ingratus domus dei/quēadmodū loquūt q̄rētes: si sacerdos nō bñficare possit sine pcō ab oīi celebratōe cessare. Addit tercia causa ꝫ specialit mittit p̄ dinariū suū/quo casu teneꝫ sibi ꝫ sufficientione sua sufficienter p̄uidere qua data. contrahit obligatio quasi pastoralis in p̄fato doctore. Neq; em̄ tunc dicere p̄t in sui velamen ocij. Nemo mē conduxit.

Consideratio quinta

Examinator hmōi doctrinarū est. per modū doctrine/q̄libz in sacris lr̄is sufficiēt enuditus. Educit hec cōsideratō per illā maximā a sapiēte ꝛ p̄hilosopho positam. Quoꝝ que quisq; nouit ē iudex bonus. Iterum q: nullis existentibus quibus conferreꝫ gradus licētie. quia vel nollēt recipere vel nemo conferret. Possent nihilominus p̄lati secum assumere p̄o plebis eruditione: ꝛ fidei concilio sufficiēter in sacris litteris eruditos. Hoc tamē obseruato q̄ dignus est mercēnarius mercede sua. contra illos qui precijs ꝛ magnis pensionibus p̄ducunt p̄curatores: ꝛ aduocatos et solicitatores causarū. p̄phanarum. theologos vero vix vel gratis dignātur assumere. Adeo terrā sapit animalis homo. adeo quēnt non que dei sunt. sed sua/nec tā frequenter ex abusu. Jungaꝫ huic considerationi cum sua declaratiōe duplex veritas. Prima staret q̄ aliqs simpler nō autorisatus/eēt tam excellenter in sacris litteris eruditus: q̄ plus eēt credendū in tali doctrinali sue assertiōi/q̄ pape declarationi. Constat em̄ plus eē credendū euangelio q̄ pape. Si docerat igit talis eruditus veritatē aliquā in euangelio contentā. ꝛ papa neſaret vel vltro erraret. patz cuius preferendum sit iudicij. Altera veritas Talis eruditus deberet in casu/si et quum celebraretur generale concilij. cui ꝛ ipe eet sens eēt: illi se opponere/si sentiret maiorē partem ad oppositū euangelij: malicia vel ignorātia declinare. Exemplū beatissimus dedit hilarius Unde q̄ius ab inicio mundi litātis ecclesie que componebaꝫ ex apostolis. ꝛ immediatis successoribus nouit ꝛ cath

tudinaliter a christo doctis. de multis que non sunt scripta plus eēt credendum auctoritati talis ecclesie. q̄ euangelio cuicunq; priusq; eēt ab ea receptum vel autorisatū. Nihilominus post approbationē ⁊ autorisationem quattuor euangeliorum per dictam ecclesiam plus eēt credendum euangelio q̄ alteri cuicūq; humane autoritati. Non dicitur q̄ tonus ecclesie. quoniam il la est autoritas dei ⁊ euangelij. Nec potest errare in fide lege stante.

Consideratio sexta

Examinator: huiusmōi doctrinarum. Est oīnis bñs discretōnem spiritū: q̄tum hoc donū spiritussancti in eo vult extēdi. Deducit ex terminis: qm̄ spūssanct⁹ in manifestatiōe veritatis intūna: nec fallere nec falli pōt. quēadmodū theologi fundāt/ q̄ nec fidei nec sensui ſ fali scripture subesse podendū/nihil roboris ad psuadēdū sibi sbsistere. Est aūt sensus litteralis non solus grāmaticalis/sed nec stricte logicalis. Etrum ille quē spiritussanctus principaliē intendebat. qui ex circūstantia littere cū causis dicēdi ⁊ modis exponēdi magis patet. Unde generaliter in parabolicis locutiōibus sensus litteralis est: nō qui p verba sz per res ⁊ facta designatur/vt ō ignis cōstituentibus sibi regē ☞. Porro donū discretionis spirituū/qm̄q; datur ad priuatā instructionē recipientis: quasi priuata lex. Becanē generali nō teneri. Est aūt operatio qua canon tradit eos qui priuata lege dusua facere quodā intimo sapore cū illustratione certa: cognitā eē veritatē. Exemplum ō monica matre sancti Augustini ſm relationem eius in confessionibus. Datur alias discretio spirituū principaliter ad quando discernit edificationem ecclesie. sicut ⁊ donū pphetie vel linguarū vel gratia sanitatum cum similibus. Et hoc reperitur ī reprobis ſm apostolum ⁊ euangelium. Quibus si semper ⁊ quomō credere debeāt fideles: grandis questio est. Quā videt sūmatim absolucre canon dicens. Nemini dicenti se missum desuper: oportere credi: nisi de sua doceat missione. Exemplo iohānis baptiste

Iuxta q̄ sumitur p̄ma veritas. Quo habendi sunt suspecti vel non statim admittendi ī doctrinis suis/maxime si sint extranei. tales qui se dicūt discretionem ⁊ visionem spirituū dono sancti spūs possidere. Alio q̄n qui cito credūt leues sunt corde. ⁊ faciles ad errorez. Quid fiet igit̄? Certe iudiciū expectabit̄ ſm p̄missos quinq; gradus examinandi doctrinas ab infimo vsq; tandē ad supmū. Qō est p̄alīū si res apparuent p̄oribus ambigua ⁊ vrgens deasta reputeē. Altera vitas. nemo facile debz estimare se p̄uata lege moueri. q̄n. humano se patus sit subdere parereq; iudicio. q̄niam nō est offensiōis deus. Neq; formēdet/qui huiusmodi est si cum vera humilitate consilium querit alienū se ꝓpterea decipiendum. vel a spūsancto deferendū. exemplo p̄dicatoris nostre etatis egregij magistri vincentij. Concludit dñs Bonauentura/p̄ō p̄missis: vbi querit si q̄s possit excusari adorando diabolum ostendentem se vice christi? Quo nequaq̄. Ratio. q̄a superest tali casu triplex remediū. videlicz suspensio iudicij ꝓpij. petitio alieni consilij aut tandē imploratio diuini auxilij qō nō decrit facēdo q̄ in se ē p̄mis duobus modis. Exēplo beatissimi Martini. et aliorū plurimorū. Obijcit idē Bonauentura ō adoratiōe eucharistie q̄q; non ꝓsecrate in manibus sacerdotis. Rndet casū istum cōmunē eē. qui semper implicitam habet conditionem vel p̄esumptionem q̄ sacerdos fecerit ſm debitum ecclesie rituz: que conditio non debet exprimi in adoratiōe. Saluatur tamen adoratio ne peccatuz sit propter morem fidelium. Exemplum de adoratione imaginū. Non sicō adoratione panis in mensa/etiam si conditio poneretur/dicendo: adoro te si tu sis consecrat⁹? Non eīm sunt tales circūstantie put in altari. Sumitur inde consequēter cautela ꝓ laicis circūstantibus altari/q̄ hostiam nō adorent q̄tumcūq; videatur in manibus sacerdotis. nisi cum eleuatur ⁊ postmodū Sed nec sacerdos caute facit non abscondendo visionem a populo dum consecrat Aut cortinarū vsus deberet oppoui. Aut a circuitu altaris arcendi eēnt alij/maxime populares.

Secda ps pncipalis.

¶ Prima consideratio.

Extendendum est in examinatione doctrinarum. Primo ꝛ pncipaliter si doctrina sit pformis sacre scripture. tam in se qꝫ in modi traditione. Declarat autoritate beati Dionysij dicentis in sententia. Nihil audendum dicere de diuinis/ nisi que nobis a scriptura sacta tradita sūt. Cuius ratio est/ qm scriptura nobis tradita est tanqꝫ regula sufficies ꝛ infallibilis p regimīe totius ecclesiastici corpis/ ꝛ membrorum vsqꝫ in finem seculi. Est igit talis ars. talis regula vl exemplar cui se nō conformans alia doctrina. vel abijcienda ē vt hereticalis aut suspecta. aut impūnens ad religionem pfus est habenda. Hinc glosa quedam super illud Apparuerūt moyses ꝛ helyas loquentes cum eo. scz Jhesu in transfiguratiōe. Suspecta est omnis reuelatio quam non confirmat lex ꝛ pphete cum euangelio. Que tria significant moyses helyas ꝛ christus. Alioquin delusiōes demonum aut potius ppij capitis fantasiationes/ qꝫ revelationes habeantur. Talibus idiotis obijciat illud christi. Erratis nescientes scripturas. ¶ At vero dicet aliquis. Ecce q a principio et vsqꝫ nunc/ doctrine salubres tam verbis qꝫ scriptis inserte sunt/ quas scriptura sacra non continet. Imo continet respondem⁹/ fm aliquē gradum veritatum catholicaꝝ. quos gradus quoniam alibi explicauimus breuitas hic non apponit. ¶ Queret alius quid sibi vult finis huius considerationis loquens de modo traditionis scripture. Nunquid potest alia salubris doctrīa taliter tradi qꝫ redderetur inepta ꝛ nociua? Potest vtiqꝫ. Ponitur ad presens exemplum de doctrina Raymundi lulli que quidem alta et vera ꝛ copiosa multa continet non tamen in multis absqꝫ ponibili calumnia de quib⁹ nihil ad presens. Hoc vnum placet inserere temporib⁹ nostris in sacra theologie facultate parisius institutum. Habz ipe lulli modum traditionis specialem sub maguis voluminibus ad certa nomīa/ ad caracteres/ ꝛ figuras. Sensit eadem facultas nonnullos de suis suppositis vt pronius mus ad nouitates. velle traditione huius modi multiplicare per studium. Nam et in Arrogonia dicitur edoceri. Constituit ptinus statutuz/ qō patribus carthusiēn. ꝑpe parisius significauit per litterā. habet enim copiam librorꝝ dicti lulli. Quo statuto prohibebatur oīmbus suppositis suis ne derelinquentes modum doctrinale sanctorū doctorꝝ per ecclesiam approbatorꝝ. et qui tentus est hactenus in sacra theologie facultate/ transiret ad nouam hanc fantasiandi curiositatem. ¶ Elicitur ex his cū precedentibus duplex cautela necessaria examinatoribus doctrinarū maxime religiosis quos sua sacta nō dicam rusticitas/ cum Hieronymo/ sz humilis ꝛ deo amabilis simplicitas/ cōmendat. Nam qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. Simpliciter intellige non ignoranter. non infantili sensu. non negligenti. vel hebeti intellectu. sz absqꝫ plica dolositatꝫ. vsutie curiositatꝫ. suphie. Alioqn qd ignorat ignorabit. Prima cautela sit circa nullam recipere doctrinam. absoluto iudicio. nisi altero sex modorꝝ prime partis approbatam. ꝛ eo magis si sermo vel modus sit extraneus a cōmuni sermone doctorū. qꝫ suis sententie graues appareret morales vel philosophice. Theologisat aliquādo demon/ ait clima cis: et patz in euangelijs etiam coram ihesu quem temptare psumpsit et dicere. Scriptum est. Angelis suis mandauit d̄ te ꝛc. nihilomin⁹ phibuit xp̄c. Cui paulus et alij se conformant ne tentationum quantumlibet in superficie venti acciperetur a demoniacis vel phitonibus. vel simulacris ꝛ pphetis insanientibus et sibille sunt/ et ventiloqui. cum ceteris magicis maledictis. Nam que cōmunicatio lucis ad tenebras. ꝛ christi ad belial. Ratō prima. quia sunt ex cōmunicati. Secunda quia nullum verum bono fine dicūt. Tercia quia continuo aut tandem falsitatem ingerunt. et si mille premiserint veritates. Non est enī doctrina fallens que vera nō misceat fm Bedam. ¶ Altera cauta est. Conferre protinus doctrinam que termi nos habz extraneos. vl sententias nouas

peregrinas. ad terminos doctorum cō-
munium ⁊ sentētias eorum. Hoc xps con
tra dyabolum egit. Hoc magnus Antho
nius docuit. Hoc paulus intellexit cū di-
ceret ad discipulum. Phanas vocum no-
uitates deuita. Hoc Augustinus. nobis
inquit ad certā regulaz loqui fas est. Hoc
Hieronymus. Ex verbis inquit inordina
te platis oriē hereſis. Hoc serenissime cu-
fecuit sacra theologie facultas Pariseñ.
Cuius vnum e multis sit hoc exemplum
ter erat cā filij. i. pater generat filium. Con
fessim oppssum est os eius/neqz sibi pmis-
sum est talibus vti terminis licet oñderet
exponēdo se verū tenere sensum. Sic Au-
gu. loquens de facto iuxta pborum aliquo
rum veram sniam q deus erat fatum. Le
ge inquit sniam: sed corrige linguā.

Consideratio 2

Attendendū est in examinatiōe
doctrinarum cuius sit conditio
nis docēs seu publicās sine scri-
bens. Declaraē qz nō modicum
refert inter doctum rei quaz loquiē ⁊ inter
indoctum. inter senem ⁊ iuuenē/inter mo-
rigeratum ⁊ dissolutum. inter hoiem boni
naturalis iudicij et patiētem in cerebro vel
impudentem. Demū inter virum ⁊ mulie
rem. Fuit Galienus i arte sua pitissimus
medicine. Demini dum puerulus stude
ret in arabus ipm irrisum: qz posuit quar
tam figurā in silogismis. Mittit inquiunt
falcem suā in messem alienā. qz nō logicus
sed medicus est. Loquiē aduersus eundez
rabbi moyses medicus. Quia psumēs de
scia medicine. pssumpsit cōseqnter de mul
tis tangz illa sicut medicinam cognosceret
in quibus turpiter ipm erasse notauit. Et
hic error familiaris admodū sapientibus
huius seculi/qui dum se vidēt bonorari p
aliqua scia. sit legum. sit canonū. sit indu-
stine mūdialis: laxāt facliē ora de sermoni
bus ds nesciunt. vt de theologia/qsi vere-
cundarenē aliqd ignorare. Aut aliqn ma-
ioni demeria/q nō cognoscunt in se. despi-
ciant ea q sunt vtilia/nequaqz cognoscere
Quanto cōsultius iubet sapiens. Prudēn
tie tue pone modum. qm magna pars scie
tie est. dicit Hieronymus scire quid nescis
Magne demū modestie taliter agnoscere
Porro differētie patent relique. De seni-
bus exptis. quibus ideo est sapiens. De be
ne morigeratis quasi humilibus. De natu
raliter prudētibus respectu inuenū qs ait
Aristo. nullus eligit/cum conflet eos non
esse prudentes pter inexpientiam. Respe
ctu qz maliuoloz quos excecat malicia.
Respectu deniqz melancolicorum/qui se-
ipsos regere vel priam domum nesciunt
desipiētes in manifestis. Postremo Ho
sexus muliebris ab aplica phibeē au-
toritate. ne palam doceat. doctrinā intelli-
ge seu verbo seu scripto noie suo publica-
tam/maxime si fuerit ad viros. nec quales
cunqz sed sapiētes sed eruditos sed status
in deuotō e vel religione pcellentis. Sen-
tentia est Gregorij/pssumptionem esse/vel
le docere sanctiorem doctioremqz. Culpat
Hieronymus eos qui discūt pchpia
doctia feminis qō viros doceant. Quid si
talis sexus apposuerit ambulare in magni
⁊ mirabilibus sup se visiōes quotidie
sup visiones addere lesiones ꝗz cerebri p
epilentiam vel congelationem. aut aliam
melancolie speciem/ad miraculum referre
Nihil deniqz dicere nisi vice di sine medio
reuelātis. Appellare sacerdotes dei filios
suos. Docere eos pfessionem suaz in qua
nutriunē assidue/qualiter obedire supio-
ribus deberent etiam vbi dyabolus esset in
carnatus. Qz si dolent in aduersis p sensu
alitatis amore sunt impfecti. cum nec pau
lus nec Maria. immo nec xpus haud du-
bie pfectissimi fuerint doloris exptes īmo
si desunt pene sensus. qualis erit patientie
virtus. Dicat altera se annihilatā fuisse pro
morula tpis. Altera q mirabilioni vnione
deus vniebaē sibi/ q humanitati suscepte
xps iungebaē. cum talibus sine numero/
que nec magnis voluminibus plene refe-
reneē. aut relate conniceremē p singula. Di
cum est graviter a poeta. varium ⁊ muta-
bile semp femina. Quales describēs apls
vitare docuit curiosas et verbosas duc tas
varijs desideriis. Et ve parenti nostre pri-
me. que primo verbo sup relatione diuini
pcepti bis mentita est. Precepit inquit de-

us ne comederemus/ & ne tãgeremus. hoc addidit ne tãgeremus. sequit̃ ne forte moriamur. Ecce incertũ retulit qđ erat certissimum. ¶ Nec̃ tñ istis dicentes derogamus gratie dei nec̃ mulierum quas elegit priuilegiate sanctitati. sed nobis vigilãdũ est aduersus astutias dyaboli iam ab initio ceptas. ¶ Et cautela duplex inter alia sumenda est. Prima omnis doctrina mulierum maxime solennis verbo vel scripto reputanda est suspecta/nisi prius fuerit altero sex modorum quos prima pars refert diligenter examinata/& multo amplius q̃ in doctrina virorum. Cur ita? Patet ratio Quia lex cõmunis nec qualiscunq. sed diuina tales arcet. Quare? Quia leuius seductibiles. quia pñatius seductrices. q̃ non constat esse sapientie diuine cognitrices. Aliud quoq̃ est gamire que venerint ad fantasiam. Aliud de scripturis sanctis ꝓferre sermonem. istud cum artis stabilitate subsistit. Aliud dilabit̃ sine firmitate. Vbi sunt scripta tot deuotissimarum eruditissimarumq̃ seminarum sicut paule sicut eustochium? Certe nulla supsunt. q̃ nulla ꝓsumpserũt. ¶ Scõa cautela que tacta est. Conferat̃ statum doctrina p singulas sententias & verba /si sit conformis ad doctores approbatos /et si sic/ quid addit ad illos in põdere sniarum. vel religionis edificatõne penset̃. Sunt em̃ doctrine quedam habentes folia verborum quasi speciosissima. que si discutiant̃ inueniunt̃ similes ficulnee/cui maledixit dñs. q̃ sunt sine fructu aut ꝓ fructu reddunt instar pomorum zodome. solum cinerem. quo turbat̃ sensus nõ reficit̃ affectus. nec tandem illuminat̃ intellectus. ¶ Notet̃ ad extremuz q̃ sancti ꝓphete/& doctores iam vniuersaliter approbati/recipiunt in suis verbis obscuris & ambiguis interpretationem qualis nõ debet̃ nouellis ꝓphetantibus de corde suo aut prius q̃ constiterit quasi de suo/q̃uis diuino.

Consideratio 3

Attendẽdum est in examinatiõne doctrinarum/cuius cõditionis sunt hmõi doctrinas vel audientes/vel conducentes/vel recipientes. Dixit sapiens de pñcipe/id qđ ad omnes trahi põt. Qui libẽter audiebat mendacij/omnes ministros habet impios. Quid nempe est efficatius ad corrumpendam oẽm doctrinam/q̃ adulatio subdola. vel consulentium vel consarbentiũ vel audientium. vel recipientiũ cum indiscreta laudet inexaminata gloria/sit cũ admiratione. O quotiens vidimus implet illud comici de adulatore/ꝙ ꝓfecto ex stultis insanos facit. Nõ in de amicicia ait Tullius: dicens boies adulatõis impletos vento sibi sumere spẽs improbissimas vel errore suo fũdatas/vnde nihil supest ipsis nisi discrimen & pditio/dum tales bi se reputant quales audiunt/doctos. sapientes deuotos. eloquẽtes. Quo contra nihil est optabilius ad virtutem humilẽ/q̃ libẽter nedum audire sed inquirere diligẽter. quidicat ei cum omni libertate veritate. Sunt in exempluz nobis lucifer cum angelis iuis quos quid aliud q̃ ꝓpria fefellit adulatio. Sint homines qui se tanq̃ deos hactracti vesania/coli iusserunt extorserunt& ¶ At vo quid ad rem spectat q̃ nunc agit queret aliquis. Adultum certe p omnem modũ/qđ sub cautela duplici notabimus ¶ Sicut nullum habet vir vel mulier efficatius apud se remedium ꝓ delusionibus euitãdis q̃ eas cum humilitate sedula fugere/nec querẽ p miracula/vel reuelatiões regi/spreto humano sapiẽtum consilio. sic alioz̃ respectu nihil fugibilius habere debet/q̃ adulationẽ indoctoz̃ vel prauoz̃ nihil q̃z desiderabilius q̃ herere comitib⁹. sint cõfessores. sint alij qui sine plica dolositatis ingerunt assidue simpliciter & humiliter sapere. Talem habuisse bernardũ suũ Gerardũ referunt. qui nec in matrem suũ manifestis signis applaudebat beato Bernardo. Sed cũ aspernatõis cahino reiiciebat. nõ ad nequiciã ꝓterũ. sed humilitatẽ pũ agens. Sunt confessores qui de nõnullis quos vel quas audiũt verba faciunt in bonũ. O q̃ pura mens q̃ integra q̃ sine morali delicto. Essem talis vtinã cum meis fratribus. nõ aduertentes qui taliter agunt seq̃ indirectũ culpare reliquos cõfitentes eis. quos nõ ita pdicant/sit & occasiõne oẽs sit is laudibus. nõ qualitercũq̃. sed in confes-

sione mentiendi. Esset hic habendus sermo latior. pserim in materia canonisatiōis ⁊ testificatōnis sumpte p confessores. Sed sup his ⁊ alijs pticulariꝰ erit inquisitio facieda /dum modus exemplaris /id est p narratōnes exemplorum tractabitur

¶ Sequit altera cautela p plas. ⁊ specialiter doctoribus /apud inferiores pserim idiotas /ac sine lris mulierculas. Caueant qui dati sunt in regimen ⁊ exemplū /ne leuiter suis verbis aut factis approbent doctrinas earū /vel miracula seu visiones insolitas ipsis maxime scientibus seu coram eis. Nulla plane posset altera dari talibus ad fingendum fortiꝰ occasio. Expti pluries loquimur. et Greg. xj. testis fuit idoneꝰ sed tardus nimis. hic positus in extremis habēs in manibus sacrum xpi corpus. pstatus est coram omnibus vt caueret ab hoibus siue viris siue mulieribus sub specie religionis loquentibus visiones sui cordis ⁊ nali cōcilio / se traxerat ⁊ ecclesiā ad discrimen scismatis imminentis /nisi misericors prouideret sponsus iesus /qō horum vsq; huc nimis heu patefecit euentus ē. ¶ Hic papa cum esset in Auinione p Rathennam de senis inductus est qualiter se romam transferret. cardinalibus et ceteris dissuadentibus. Quo cum veniret circa dimidium annū obijt. Extunc cepit scisma qō circa. xl. annos durauit Urbano. vj et suis successoribus in roma vicz. Bonifacio. ix. Innocentio. vij. Gregorio. xij. Alexandro. v. Johanne. xxiij. Martino. v. vsq; ad concilij Constan. In Auinione vo Clemente. vij. ⁊ Benedicto. xiij. quoꝝ pe trus de luna electus. Hoc cancellarius nō ponit nec vsq; eam nominat. Sed dñs Stephanus olim pōr carthusie in scitis posteris papie asserit. ppria manu ex Katherine pquo ore /casdē literas scripsisse ad papā ē.

Consideratio 4

Attendendum est quis finis sit hmōi publicatiōis doctrinarum ꝼm alterum triū finium qui sunt bonū honorabile /vtile delectabile. Et primo de bonorabili vt de fatuy describēs Aug. hereticū dicat eū esse qui alicuius talis cōmodi ⁊ maxime gloꝛie /principatusq; sui gra /falsas ⁊ nouas opiniones vel gignit vel sequit. Notat sūma de vicijs et virtutibus in tractatu de fide /causas octo confectōnis heresum. Remittamus ad illā /quā libenter hic ⁊ alibi commemoramus summā /quā ex optimis vndecunq; collecta est. Cuius autoꝛ contemporaneus satis fuit Guilhelmo parisien. ⁊ Thome vir sine gradu /de cōuentu pdicatoꝛū Lugdunen. Dicit nihil in cōpilatōe de fantasia ꝑ capitis /sed de cōi acerno scripturarū doctrinā nectit. cui si comparentē nouelle visiones nostrarū vel nostroꝝ /o sapientissime deus /quantū solidioꝛes. non vmbratiles inuenirēt /ad eis tm quibus aduersus sapientis. cōsiliū non est pruasum quoniam furtiue dulciores sunt ⁊ panis absconsus suauioꝛ. quiq; magis ea mirant. q̄ vel nō intelligūt vel insolita sunt /sepatū volētes hīe cōuiuiū /sil'es atheniēsibus volētes semp audire aliquid noui punientes annibus. ¶ Quo cōtra sit cautela duplex. Ruminet assidue docēs vel scribēs /vel studēs quis suus sit finis intētus. Pauci sunt admodū qui nō rūdeant vt tandē saluus fiā. Sed sepe sub generalitate mentē iniquitas sibi dū ad pticulares ⁊ pprios venē fines. ⁊ sub negocio charitatis agit negocium vanitatis. Temptationē supbie reputauit Aug. iō difficile cognoscibilē q; non habet hō fas expiri /quēadmodū paratus est gloriam contenere sicut non est fas hoī male viuere ne laudet. Accipiebat aūt sibi quidā nostri tpis signū tale. Querebat a se ipso coram deo de doctrinis ꝑprijs /quas vel ex officio /vel p laudabili cōtra ocū inertie exercitio /vel p quesiti distributione talenti: vel p temporis necessitate scribebat. Ecce seruet integra tibi merces: ait a dño. cōseruetur ⁊ aliunde sua proximis tuis edificatio. p alienam doctrinam: seu per tuam /velut alienam /quasi mortuus sis a corde quid respondes. Nunquid non adhuc cum publicū pdire tua cuperes scripta? Si tandem inueniebat in conscietie serenitate /q; equo aīmo celari scripta sua tali casu vellet gratias agebat deo. tanq; exemptus a palee vanitatis. Binaūt /gemebat sb pōdere alienationis vane. Queriti fuerūt a beato Gre-

gorio libū sui. Remisit ad libros Augustini suadens in illis potius exerceri. Altera cautela suadet habere pmtitudinem q doctrie qs aliqs legit aut studet/aut scribit publicū subeat examen ꝛ potius in vita q̄ post mortem. vt si quid erroris deprehensus fuerit corrigat viuens. Sonant hanc pmtitudinem/ptestatōnes fieri solite in actibus sacre theologie publicis. Hoc intendebat qui dixit, hereticare potero. sed hereticus non ero. Quare? Quia nemo nisi pertinax hereticus est. Nemo quoq paratus corrigi pertinax est. Respicit hec cautela venerabilem ꝛ deo sacratum patrē. cuius occasione sumptū est pñs opusculum. qui libros alios sui tēpis nouellos: voluit examen habere. Respicat ꝛ oēs in cōi doctores. quatinus ea studiositate doctrinas cōponant suas/tanq̄ ptinus interrogādas ab hoibus. Fuit ist ext arbitror nō paruus stimulus beato Hieronymo. qui se tot aspiciebat hīe obseruatores ꝛ emulos vt q̄ optime scriberet vel transferret

Cam ptinaꝛ

Consideratio 4 L

Attendendum est in examinatione doctrinarum de fine. Si sit ad cōmodum tpale vel questū. Dici nō posset q̄ mendax est cupiditas. nec diuinis parat nec humanis.

Hoc ī aduocatis plumbus eruditis ad mendacium qualibet in cā. Hoc in doctrinis vsurariorum ꝛ symoniacorū. Hoc in questoribus publicis sup confictione miraculorum vel reliquiarum/vel indulgentiarum. Hec ben doloꝛosius quo ptitiosius ꝛ indignius/in pdicatoribus nonnullis ad pplm/suas vltra modum conceſſiones ꝛ priuilegia dignitates preiudicialiter amplificantibus/vbi qz crebꝛo videre miserabiliter est/quēadmodū satbanas in se diuisus est habēt doctrinas suas suoꝛumq̄/mutuo pferunt exaltāt p fas nefasq̄ defendunt. Hc pinde quot in fide. quot in bonis moꝛibus scandala. quot eꝛoꝛes etiam circa nobis naturaliter impssa prima legī principia vident etas nra? Plangere nunc magis q̄ in mediū reducere libet: duplicēq̄ notare cautelā. Prima cōsulit simplicitati deuotoꝛū. quoꝛum nō interest curiosos esse sup intentōibus occultis scribentium/quatinus expeditā regiamq̄ viam ducum cedant/legēdo scripturas quas sanct ab ecclesia tota receptas. quales vtiq̄ sufficiunt. Aut si p dubioꝛū decisione nonnunq̄ occurrentiū/habendū sit consilium. querenē ab illis tales/quos minus est pbabile. fauoꝛe vel odio. questu vel fastu trahi. quales sunt iam moꝛtui/viuētes in scriptis/si materiam q̄ queri attigerint. Si ꝛo eis fuerint in illa tam intenta q̄ experti. Aut ea fuerint in illa tam intenta q̄ experti. Aut ti nimirū multa scribunt velut in transitu/multa qñq̄ nō satis ad suam spectāta facultatez/vt si theologus purus vellet de punctis exquisitis canonū pure posituus rū/aut purus canonista de apicibus theologie declarandis ferre sniam. Cuilibet in arte sua potioꝛ est dāda fides. si nō alia nō rum est pmittūt medici: tractāt fabrilia fabrili refert ab Oratio Hieronymꝰ. Cū dis aūt p quisitio caderet hic de doctrinis hereticaliū cognitoꝛibꝰ atq̄ iudiciabus/illis sit aptioꝛ scia. Nunqd theologica vel canonica. sed distinctio p cordia facit/q̄ suū cuilibet tribuit officiū theologo de veritate catholica /aut opposita hereli. iuriste de pnis ꝛ mō iudicij pfert ptes suas. Emꝰ declaratione alibi tradita/ hic nō inseriimus/ scām ilico cōponentes cautelā. Pro uendū est sedulo p rectoꝛes xpianitatis studiū theologice veritatis depeat: ꝛ alicubi resideat velut in fonte. Alioqn timēdū est ne supseminent hereſim zizania /pter uersarū. vñ multiplicatio sequit iudicioꝛ vbi si desit recursus ad theologos nō deputatos: ꝛ in vnū collectos. qs oꝛo puidebit Si dixerit aliqs fieri recursus ad sedē ꝛ cardinā summi pōtificis. Non negabim: hoc ti theologia illic habuerit suos doctoꝛes. nō ptiales. nō seductos. nō fastuosos. non q̄ stuosos. aut inuidos. nō ptāti seculari. nō spūali plus q̄ veritati fauētes. Alioqn toꝛ lerabilius esset nullos hīe q̄ tales pati. Ac clamātes hic ꝛ deridētes nouim⁹ hic de stis trapis ecclīaꝛ. Quid nobis ꝛ ecclie de theologis. nā p qs alios hereses oꝛtas ꝛ ortē sunt: certe p eis sites q̄tidie. ꝛ si nō in pdicatione saltē in verbis domesticis ꝛ pgatō

Sed esto ꝓuenīāt hereses ꝑ theologos de
ꝓuatos. nō eīm theologia sicut nec cano
nica scia cōfirmat hoīem in veritate. Nun
dd eo casu plus eniti cōuenit suscitare ꝫ ta
les reprobos ꝙ notios/plures alios poten
tes obsistere suis heresibus palliatis/qs so
fiaūt. Illi vo culpanē rōnabiliter hereses
introducere/q ex officio resistere debentes/
facti sūt speculatores ceci: canes muti. nau
tē stulti nanē ecclie naufragijs oībus expo
nentes: quā regere nec sciūt nec volūt. scie
laudūt. ipsos abijcīūt. infamāt. spernūt.

Consideratio 6 ꝺ

Attendendū est in examinatiōe
doctrinarū de fine. si sit bonū de
lectabile/vel carnale seu spūalis
luxus. Et sicut manifestū est ꝙ
ois excellens affectio trahit ad se iudicium
rōnis. Verumtn sicut nulla est vehementi
or q̄ luxuriosa libido. sic ad errandū falsū.
ꝺ docendū nulla pniciosior. Patuit in se
ctis turelupinorū/quorū sequaces non de
sunt vsq̄ hodie qn̄ ꝫ vbi latere putauerint
serpunt vbiliber. Epicurei sub tunica xpi.
qui mulierculis primo devotionē fingen
tes spētenus paulatim eis fidē tanq̄ lumē
et oculos tollere querūt/quatinus eas licē
tius ad desideria sua maligna ꝓstituant.
Non est nostrū fedit̄ates houēdas detege
re. cōsiderantes illud apti. Que in occulto
fiunt ab eis turpe est dicere. Porro luxus
spūalis accipiē ois curiositas imꝓba sci
endi. que non oportet/ vel plus q̄ oportet
iuncta ꝓsone qualitatē. Sit igitur prima
cautela. nō plus sapere velle q̄ oportet sed
ad sobrietatē. qui nō oībus oēs doctrine cō
ueniūt. sed studentibus alia inbenē cogno
scī. q̄ vel a religionum ꝓfessoribus. vel ab
oībus parū idoneis ad apices doctrina
rum sublimiū/ꝓhibenē. quibus lacte op⁹
est nō solido cibo. qui diligentius ad iusti
mationē affectus piam ꝫ devotā/nutriēdi
sūt. q̄ intellectus eruditionē. Nō q̄ sper
nenda sit intellectus seu rōnis illuminatō
ne sine qua ꝑceps i seductiōis baratrū. cecus
iret affectus. sed curiositas in concessa scie
di supba vitet. Cūn generalē finalēq̄ sta
tuimus cautelam. ꝓpositū apli verbū. Do
ctrinis varijs ꝫ pegrinis nolite abduci: qđ
vt prudētius obseruari valeat nō minimā
dabunt ꝓmisse cōsiderationes occasionem.
iūcta sedulitate solertiaq̄ supiorīs/in oīi
collegio vel vniuersitate vel monasterio. sz
puiderint nō minori solicitudine. quales
apud suos doctrine frequentenē ad aīe fo
mētū. q̄ panis qualis apponaē ad corpis
nutrimentū. Supsunt alia plurima eo
fortassis accōmodatiora q̄ sermo de mora
libus ꝑticulariter ꝫ exemplariter seu practi
cabiliter traditus ꝫ citius accipiē in estima
tione. ꝫ plus heret in recordatiua motōne
sed ad pñs ista cursim dicta sufficiant.

Exemplum quoddā

de seductione mulieris/qđ accidit Anno
dñi. M. ccc. xviij.

Relatus est nup Lugduni gal
lie/cora clero/ꝓcessus cuiusdaz
mulieris delate et detenteburgi
in breyssia/ q̄ est notabilis villa
ducis Sabaudie. Circa quaz est domus
sellionis ordinis carthusien. Hec mulier
sub pallio devotōnis ꝫ revelationū finge
bat mirabilia. Astruebat eīm se esse vnā de
quinq̄ feminabus missis a deo/copassiue
ꝓ redimēdis innumeris aīabus de inferno. Et iam sua collusione subdola decepe
rat in religione illa q̄plurimas simplices
mulierculas. Sciebat videdo frontē pcā
q̄ fecerat vnusquisq̄. hoc eīm ꝑm Aug. eti
am dyaboli malicia scire pōt ꝫ suis revela
re. nō aūt ea q̄ futura sunt absolute. sive q̄
in secreto cordis latēt/ꝫ nullo exteriori mo
tu aut signo sese ꝓdūt. Habebat etiā supdicta mulier duos carbones in pede/q̄ eaz
afflixerant q̄tienscūq̄ aliqua aīa ad infernū descendisset. Quotidie tres aīas ab in
ferno liberauit. vnā vel duas sine difficultate. aliam seu alias cū pena maiori. vt di
cebat. Adētis q̄ excessus seu extaticos fre
quenter habebat. in quibus mirabilia ꝓ re
uelationē didicerat. Eratq̄ mire abstinen
tie. singularissime etiā vite. Plura vo alia
de ea scribēda forēt. Nup aūt cum spūs al
mus sancte sue ecclie/rector verus (vt cre
ditur) hunc spūm falsum detegere vellet hec
mulier capta. ꝫ penis vt torqueret̄ est addi

Angelus Sathan transfigurat se in angelū lucis

cta q̄ oēm veritatē cōfessa est. q̄liter p̄dicta cupiditatis occasione finxisset. vt hoc mō se nutriret/ ⁊ sue pauptati subueniret. Aut fortasse p hmōi dyabolo se miseram in famulā dedicauit. Inuēta est insup morbū caducū hīe/ ac eundē sub ex taticis excessibus q̄s finxerat palliare. De qua cuz varia opinio esset an tanq̄ heretica cōdemnarēt iudicatū est a doctis ad p̄nlam eam admittendā. nec esse herencam/ q̄ illa q̄ fecerat dimisit. nec obstinata pmansit.

¶ Finit tractatus de examinatōe doctrinarū q̄ ad p̄mū modorū i pemio p̄positor

Sequūtur alique cōsideratōes quo ad tres modos reliq̄s.

Superat ex q̄tuor modis examinādi doctrinas p̄positis pse qui de tribus. Ex cur istud nō sit ad noticiā deductū tangunt cōsideratōes que sequunē. ¶ Prima cōsideratio/ q̄ in examinatōe doctrinarū nō semp expedit notificare pticulares defect⁹ qui repti sunt apud eos qui se alios docere iactabāt. Primo ne secretū datū a viuentibus ⁊ notis violet. Secō ne veris doctrinis ⁊ canonicis miraculis seu prophetijs apud simplices aut malignos calumie locus det. Tercio ne pticularis enumeratio paucorum/ sufficiens p singulis estimet. Rursus in examinatōe doctrinarū consulendi sunt exp̄ti circa particulares casus/ ⁊ euētus. q̄s suis tp̄ibus inuenerūt. Primo q̄ certius ſm Aristo. iudicat expientia q̄ ars/ ⁊ exptus q̄ artifex. Secō q̄ non fiunt actiones humane circa generalia sed indiuiduis/ sicut medicus nō sanat hoiem sed hunc hoiem. ita moraliter agens nō dī facere opus in genere/ sed hoc opus in singulari/ scz cū circūstantijs debitis oībus istis et illis. Tercio quia p̄udētia q̄ doctrix est operū humanorū/ p̄supponit expientiam tam ex p̄tentis q̄ ex p̄nūbus ex q̄bus futura cōiecturat. ¶ Amplius in examinaitōe doctrinarū cauendū est ne decipiat examinans vel examinati credēs/ p̄pter relatiōes insolitas/ nūc ab illis nūc ab istis p̄ceptas vel auditas/ p̄sertim a feminis aut a laicis vsurpātibus sibi nomen sanctitatis ⁊ docētis. Primo iuxta vulgatū autorē. Rara fides iō/ q⁹ multi multa loq̄unt/ ⁊ hoc ipse sine p̄ntia/ sine rōne/ sed ex fantasia capitis pturbati. Secō q⁹ multi sunt qui decapiunt: q̄ quis se decipi nesciat/ nec decapere vellet. Tercio q⁹ sunt alij multi qui se decipi nō credūt/ alios tū decipe volunt/ fingēdo mirabilia ⁊ illa que sciunt esse falsa. Est istor infinitus est numerus/ ⁊ a me qui loquor frequēter exptus/ ita q̄ ex istorū relatione si crederem: si referrem: si scribere voluissem grandis effectus fuisset liber atz mirabilis apud curiosos. Benedictus deus q̄ pertulit irrisionē ⁊ p̄ceptū me totiēs a seductōe seruauit fui p̄dē fateor: p relatōes aliq̄rū magne merito reputatōis p̄timus sedu ctioni/ de quadā heremita remedii/ missi mo dum mīsionis p̄tie deo volente temperasem. Circa q⁹ tps opusculum compilauit seu lectionē vnā de distinctōe reuelatio num verarū a falsis. ¶ Subinde in examinatōe doctrinarū/ maxime circa doctrinam theologie mystice q̄ cōsistit in affectibus ⁊ spūalibus sentimētis nō est fas hoc magisterū assumere sibi in oībus/ sed spūsancto debet hec grā p̄apne relinqui. Primo q⁹ spūs vbi vult spirat/ ⁊ vocē eius audis/ et nescis vnde veniat aut quo vadat/ p̄terea nō debz eius inspiratio sub certis regulis aut terminis comp̄hendi/ sicut nec gratuita visitatio/ q̄ ideo gratuita dī/ quia pure gratis daē/ q̄ vis vt plurimū nō cōferaē nisi p̄paratis ⁊ faciētibus q̄ in se est/ q̄ les sunt qui exemplo mulieris fortis considerant semitas domus sue. Secō q⁹ diuisiones gratiarū sūt/ ⁊ vnicuiq; dedit deus mensurā fidei solitarijs aliter/ aliter/ scholasticis: ⁊ ita de reliquis. Tercio q⁹ semel locutus est deus ⁊ ipm nō repetit dedit itaq; deo p scripturaz suā sacrā et p̄ expositores suos hīe sufficiēter intellectū in oībus/ iuxta vocationem vnius cuiusq;. ¶ Ceterū vocatio solitariorū ⁊ monachorū ista ē vt plus studeant affectui deuotōis/ q̄ intellectus erudi tioni. nihilominus q⁹ dedit deus munus dum disputatōi hoī tā q̄ occupationē pesimā/ saltē malicia penet: ne p̄ ocū deterius hoīes torpescerēt/ ne p̄terea p̄ fastidio deficerēt abominātes mana celicū cōdescēdēs dū est humane fragilitati. p̄mittēdū est ido circo religiosis aliq̄bus inq̄rere de doctis

scholasticoꝝ/q̃ tractari solent circa libros
sniarū. ¶ Porro si querat a me quis inter
ceteros doctores plus videatur idoneus:
Rñdeo sine piudicio/q̃ dñs Bonauentu
ra/qñ in docēdo solitus est: et secutus. pi
tiositate quantū pōt: nō immiscēs positio
nes extraneas: vel doctrinas seculares oya
umbratas more multorū. sed dum studet
illuminationi intellectus/totū refert ad pi
etatem ꝛ religiositatē affectus. Ūñ factum
est vt ab indevotis scholasticis quorū pro
chdolor maior est numerus/ipe minus ex
tenit frequētatus: cum tñ nulla sublimi
or nulla diuinior: nulla salubrior atq; sua
nior/ꝓ theologis sit doctrina. Quanto de
nicq; diligēcius in senectute mea sum reuo
lutus ad studiū ipsius. tanto facta est am
plius cōfusa garrulitas mea. Dixiq; mecū
sufficiat hec doctrina. vt qđ stulto labore cō
sumeris. qđ dictas: qđ scribis. Multipli
cē q̃ vere dī illud xp̃i de Johāne. Erat lu
cerna ardēs ꝛ lucens. Preterea sicut apud
grāmaticos/Donatus de ptibus oīonis/ꝛ
apud logicos summule petri hyspani/tra
dunt ab initio nouis discipulis ad memo
riē recollendū ꝛ si ñ statī intelligāt/sic apud
theologicos discipulos/ breuiloquiū Bo
nauenture qđ incipit. fflecto genua. videret
valde salubriter imponendū iūcto itinera
rio suo mētis in deū. qđ incipit. In princi
pio primū principiū. Itaq; laus ois inferi
cere etiā sola credulitate nō ꝓuus est ꝓfe
ctus. ¶ Deniq; sermo de sentimētis spū
libus/in ꝓemplatōe/in deuotōe receptis
nullatenus intelligit si nō expiat. ꝛ si nō in
telligit: nō amat. si nō amat nō libēter au
dit: sed negligit vel spernit/nisi qs ita fuerit
instructus q̃ firmit ꝛ pie credat/ se ꝓparās
ut sapiat nō intelligat. neq; sequat cautꝫ
sias ꝓpij capitis volūtatem. Dz doctores ap
probatos ꝛ eruditos i vtraq; theologia sco
lastica ꝛ mystica ꝓ duobus amplectatur.
Sunt industrie q̃daz notate sup hmōi ne
gocio theologie mystice/ q̃ quis sepe maxia
sit industria/deserere quālibet industriā /ꝛ
q̃ hō secum habitās magisterio spūssancti
tota fide. tota spe. tota charitate. tota se de
mū deuotōe cōmittat. Būt aliqua scripta
de impulsibus ꝛ de cōceptibus: ꝛ de cōcor
dia theologie mystice cū scholastica/ꝛ sūt
multa/q̃ ꝓficiūt ad examinationē doctri
narū. Sed hoc interim sufficerit ad ꝓ sum
mationē huius opusculi subnotasse.

¶ Explicit de examinatione doctrinatū a
Johanne cancellario Parisien.

Epistola laudās mel

lifluam ꝛ igneā dñi Bonauenture doctri
nam a ꝑfato Johanne cancellario pisien.
Anno. M. cccc. xxvj. Lugdunū. missa cui
dam fratri minori.

Ignem veni mittere in terraꝫ ꝑ
dicebat xp̃s. et quid volo nisi vt
ardeat. In dextra nempe dei est
ignea lex/ cuius eloquiū ignitū
est vehementer/ cuius oculi sunt sicut flā
ma ignis/cuius ꝑco Johannes dictus est
lucerna ardens ꝛ lucēs instans helie. Con
sideras ista noster eustochius dñs Bona
uentura/voluit esse doctor ardēs/sciēs qm̃
lucere parum est ꝛ sepe vanum/sepe noxiū
qm̃ scia inflat ꝛ demonem facit. quid ei de
mon interꝑtaē nisi sciens/sed absq; charita
te. Dortitus est idcirco ꝑm lauckz vite sue
pariter ꝛ doctrine nomen/ipse Bonauētu
ra vt anthonomatice doctor seraphic⁹ no
minet. Docet hoc in spāli suum itinerariū
mentis in deum. cuius opusculi imo ope
ris immēsi/ laus supior est ore mortalium
Docet ꝛ suū breuiloquiū theologie/ ꝓcessū
ꝓprie theologicū retinēs/ꝛ q̃si conuer
sum ad priorem/qm̃ a primo principio de
scendit ad alias veritates. Docet deniq; le
ctura sua grandior ignē suum cū lumine.
vnde mirū imo miserū ꝛ miserabile videt
ne dicamus dānabile/ q̃ pacte plate sūt do
ctrine quedam alie/sub specie subtilitatis
plus inquietātes/quasi cynifes egyptie/ q̃
sabbatū mentis incēdio terre gessem affere
tes. Beatus est doctor iste/se testante/doc
trinam cōem ꝛ solidā q̃ parisius vigebat
maxime tpe suo. Ūñ ꝛ allegat ad cōfirma
tionē doctrine sue/pisien. articulos q̃s per
B. pisien. de cō alio ꝛ assensu mgr̄oꝝ oīm
dicat fuisse dānatos ꝛ ereticatos. Tunc
tūcz ꝓsentiēte fratre alexādro de halis/cui⁹

doctrina q̄te sit vbertatis dici satis nequit Be q̄ ferē mīdisse sanctus Tho. dū inquire ret ab eo/qs esset optimus modus studendi theologiā. Rndit exercere se in vno doctore p̄cipue. Cum vltra peteret/qs esset talis doctor? Alexādr inquit de halis. Testor ita me legisse pudē in tractatu quodaz de visione beata cōtra Johannē. xxij. Testāt scripta eiusdē sancti Tho. marie scōa secunde q̄ intimum sibi fecerat et familiarem/illū quē laudabat doctorē Alexādrū. Et ecce p̄cholor doctores isti duo/halis z Bonauentura/ videnē q̄si sepulti cū illis quorū nō est memor amplius/p̄sertim in cordis amore. Extollunē alij quidā quorū sunt vtinaz noīa in libro vite. nō enī studiosis inuidemus. Sed multe aliqs ipsorū lre/fecerūt sub noīe subtilitatis insanire/cum sequacibus ipsorū. Nunqd nō insania concedere q̄ duo cōtradictoria sunt sit vera p eodem instanti tp̄is/licz nō nature/ q̄ p̄terea multe sunt veritates ab eterno/z multa eterna que non sunt deus Iste est vnus articulus inter prememoratos damnatus/anno dñi. M.cc.xl. Legaē scōs Bonauenture. dist. xxiij. circa finem/ vbi recitaē hec damnatio. Et ponē alter articulus/q̄ primum nunc/z creatio passio/nō sunt creator vel creatura. Error. Repetita est eadē damnatio eiusdem articuli de eternitate veritatū/ p dñm Stephanuz parisien. inter illos. cc. xix. articulos famosiores anno. M.cc.lxxvj. s. p duos annos post felices obit⁹ sancti Thome z vere sancti z gloriosi dñi Bonauēture/quorū primus obijt. vij. marcij/ali⁹ idus iulij seqnti tpe p alij generalis Lugdunū. p Gregoriū x. celebrati. Damnata est nouissime p celebrem tū constañ. p aliū inter errores hus et hieronymi positio ista de vniuersaliū realiū z eternorū positiōe/z maxie q̄ aliq̄ sit entitas realis eterna cōis deo z creature. q̄ tūc nlla creatura potuisz creari q̄ ō nihilo sed nec posset annihilari. ita fuit tūc argutū me audiēte z a dicto hieronymo statim cōcessum/sed dānatū/nup etiā pisius reuocatum. Dānauerat prius ipse idē Stephanus pautiores articulos/viuētibus adhuc p̄fatis doctoribus. s. Anno dñi. M.cc.lxx. die mercurij post festū be. Nicolai byemalis/ cuius nunc crastino scribimus hanc scedulam. Causa huius dānatōis fa cē de fuit tūc introducta/fuit z postmodum cōtinuata. Quia sicut tradit Aug. viij. de ciuitate/nobis ad certā regulā loq̄ fas est/libenis quteq; vbis loquūē phi/sz inde miserabili⁹ q̄ libenius errāt. Dic Aug. z ceteri doctores antiqui sic inē recētiores b. Bernē. z mgr cū reliqs p̄tin⁹ obstiterūt errātib⁹. sicut petro abelardi. sicut berengario/sicut Joh̄i scoto de theophanis. sicut gilberto porretano/q̄ cū bertus si minus errabat in mā de relatōib⁹ diuinis/q̄ plurimi posteriores tp̄is/patebit euidenē illi q̄ subtiliē z absq; p̄sonarū acceptōe volunt z sauent iudicare z argumentū b. Bernē. a petro de tarenthasia recitatū/ pōderare. Dānata est nup p pdecessores meos/i sacra theologie facultate sū. p̄uibus articulis/doctria quā nōnulli solā impune subtilē garriūt/quā igrātes voces/ p̄uiā nōnulli veluti pice loq̄ssime/stabilire nituntē/cū sit mera insania z vanitas falsa. Unus articulus inter ceteros ē/q̄ aliq̄ sit deus realiē q̄ nō sit formalr deus. Error. Alij q̄ in dīnis sint ponēde p̄oritates posterioritates alie q̄ originis. Error. Alij q̄ p̄sone diuine distinguanē p absolutus q̄ p̄sone diuine distinguanē q̄ absoluta actio realis nec ex nā rei/in diuinis/q̄ nuz p̄sonarū. Nulla ē igit̄ distinctio in dīnis p absoluta/de q̄ nō est dubiū q̄ maior ē q̄ relatiua solū. Beniq̄ q̄ p̄t fidei pietate xp̄i anus afferere/q̄ eēntia diuina sit ex tereri/ seu realiē distincta ab intellectu diuino z voluntate/q̄si possit eēntia diuina eē et nō eē vniuersalr p̄fecta/nec intelligēs nec volens Quanto salubriⁿ est afferere nec offendere pias aures/etiā gentiliū p̄hor/q̄ eēntia diuina vnica z simplicissima/supemineat cōtinet oēm p̄fectionē/quaz dū q̄nē separari a suis p̄fectōib⁹/ipsa remaneat mōstrū q̄dā informe/chaosq; p̄fusum. Egregie duduz mihi tūc adolescētulo/dixit vni in theologia doctor z famatissim⁹/dū q̄si uenit/inq̄t aliq̄s/si p̄sidat eēntia diuina intellectu diuino/qd ē illa eēntia? dic q̄ est deus/z q̄ nō ē deus. Est itaq; deus. q̄ nihil ē in deo q̄ nō sit de⁹. et tm nō est ds. q̄ ds est suus intellectus/nec eē p̄t sine ipso ds Hoc ē sm̄liter argumētū be. Bernē. cōtra

gilbertū. Sic tñ/addebat ipse doctor q̄ intelligi p̄t essentia diuina non intelligendo intellectum suum/sicut et de attributis diuinis. Item p̄m Anſl. 7 ei⁹ p̄mētatorē et sapientiā tanta vis intellect⁹ nr̄i/q̄ p̄iūctis simia imo p̄enit⁹ eadē p̄t p̄ distinctos p̄cept⁹ separatim accipe/sed sepatio dr̄ rōnis nō rei/ exteriorus. ¶ Sed acclamāt alij q̄ de entibus rōnis nihil curāt/vadam⁹ inquiūt ad ēs logica frustra sit tota. Addūt q̄ ficticij res/q̄si de reb⁹ possit sine terminis eē p̄mo significāt/q̄si res sēp ita sit/sicut est sua cognitio in nobis/imo in deo q̄ cōgnoscat materialia immaterialiē p̄m Dyoni. 7 Boeciū. sunt hmōi cōceptus si nō ita sit in re sicut ceptus 7 entia rōnis/nō sūt vere res nec entia. ita q̄ ens nō dr̄ vniuoce de ipsis 7 de reb⁹ ad extra cū tñ accidentia aīe/tam habitus q̄ virtutes 7 opatōes unmanētes/tam nales q̄ supnaturales/sint entia longe pfectius q̄ albedo vel nigredo/saltē q̄ relatio cioza: q̄ albedo vel nigredo/saltē q̄ relatio scedula latius q̄ p̄positū fuerat ab initio: ¶ Sed p̄gredit hec sup laude nr̄i eusto chij bñ fortunati 7 doctoris seraphici/cū de ploratōne q̄ ita post posit⁹ ē. nō dicā absq̄ canonisatōne. videntur hoc summi pontifices: sed absq̄ scholasticorū frequētatōe in vsu cōtinuo studiosit⁹ sue. Sint alij doctores/q̄ dicāt cherubici. hic venissimo noīe seraphicus sil' et cherubicus qui inflāmat affectū 7 erudit intellectū reducit 7 vnit ad deū p̄ amorē excitatiuū/dū alij multi solū diuaricāt 7 disputant intellectiuū/p̄ p̄cisiones p̄ortates et posteriorit⁹ 7 signa 7 ingenia. cum tñ vnū sit necessariū. ¶ Bū p̄terea suos imitatores reddūt inflatos/sine caritatis igne ac p̄inde supbos 7 indigestos q̄les disp̄git dñs mēte cordis sui/iuxta canticū Marie cuius cōceptōis sanctificate/p̄ p̄uctionē p̄uiam. sed p̄ elegiā poti⁹ exhortatoriā tue charitati studiose chartulā hanc scribere fraterne. dilectissime in xp̄o. in q̄ bñ vale. Et itinera tua q̄s habes cōicare p̄fibus stude/sil' 7 libenter tuū reaipe/seruās illud ap̄li. q̄ bonum est tenere. ab oī spē mala abstinete vos 7c.

Finit.

Epistola eiusdem ad

patrē Oswaldū carthus. Gratia 7 pax. ¶ Spūs est qui viuificat. 7 caro nō p̄dest quicq̄. vñ 7 ep̄le pauli fortes dicebāt. q̄ solū spīm sapiebāt. p̄ntia vo que carnez oñdebat reputabat infirma. Hinc habuit ortū illud xp̄i/ q̄ nemo p̄pheta acceptus ē in patria. Rursus aliud metricuz/ Adiuuat p̄ntia fama. Certissime hic verū est pater et dñe xp̄iana charitate colēde/desiderat ve stra charitas vt accepi a l̄ris eiusdem charitatis/videre faciem meā/7 miscere colloqa sup multis/ozo quiescāte dedit deus hmones dari posse spūs interptes p̄ recor se nō immiscat carnis infirmitas/ q̄ nihil p̄sertim in me nisi scandala p̄fert/ 7 q̄uis apud pfecte cōpositos 7 ornatos corpus esse possit simulachrū q̄dā lucidū 7 pulcrū interioris hois 7 spūs/fateor impfectū meuz in hac pte/cōsaus assidue 7 toticns expte fragilitatis. Porro sup cōicatione quorūdaz opusculorū meoruz postulata/suggerunt multa mihi dicēda in vtrāq̄ ptem q̄ coartans in primis gratias ago/ 7 habeo beniuolentie vre/confidēs ab ea sine fictiōe diligi/deinde p̄pono diligēs esse copias ministrare/vbi fuerit cū reuerēdis p̄ribus et dñis fratribusq̄ meis. in xp̄o charissimis/ ad formā p̄pletā mēsurāq̄ redigere cū multiplicatōe p̄ut ipoz solicitudini visū fuerit opportunū. Beniq̄ doctrinā theologicaz p̄pie dicendaz eximij 7 seraphici doctoris dñi Bonauē. cardinalis. offero me laboraturum q̄ habeat ad transscribenduz si ita cū effectu postulauerit sacer ordo vr̄: cuius oronibus me p̄mēdo. Scriptū Lugduni M.cccc.xxiij. in apuli. Finit.

Sequtur epistola eius

dem. quid et q̄liter studere debeat nouus theologie auditor. 7 cōtra curiositatē studentium ad studentes collegij Nauarre.

Stimulauit me pluries/tum cogitatio mea minus forte sobria tum amiliaris amicorū suasio q̄tinus exauditis lectis 7 intellectis q̄dā electiora p̄scribēdo ceteroz vt eruditōi vel edificatōi deseruirē. Acuet inq̄t

ere hac re studiosum ocium tuū. Imitaree p̄ decessor̄ industria. p̄secrare nomē tuum mēorie posteror̄/veniq; fortassis nō pauci q̄ nihil interim lecturi erāt i scripta tua vel amore vel ex nouitate/vt fit/incidētes pin de p̄ficerēt. At vo modestior alior̄suz me rapit p̄sideratio. recogito illō sapiētis qm̄ faciēdi plēs libros nullus est finis. Videoitaq; tāta volumia ab egregijs ꝛ sūmi ingenij atq; sapie viris p̄scripta neglecta tm̄ a plūmis. ita vt vix nudo noie cogscāt. Videoinq; ꝛ gemebūdus detestor/vel ignauiā vl̄ arrogantiā nostrā silq; p̄sidero cui⁹momēti eēnt q̄ tulacūq; scripta mea si p̄cellētissima sue calcant. Uereor p̄terea me idipm̄ intrare vicū/qđ in alijs vehemēt inculpo. Et q̄le petes. Būt q̄ nescio q̄bus nugis inepti ssimisq; nouitatib⁹/mēbranas/ꝛ auditorū p̄sertim ineptorū mētes occupāt implent eos sterilibus vtinā nō pestiferis doctrinarū lolijs et mēorie ventrē nō abis sz siliqs onerāt. Agrū insup cordis spinis inserūt p̄ frugib⁹. Incidūt q̄z auditores vel lectores in illud Gene. Necessaria nescīt qui supuacua didicerunt. Uere heu nimis hec eē recogscet q̄ sqs p̄pius obseruare voluerit. O si tādē resipiscāt lectores taliū vel auditores. O si meliorib⁹ auspitijs post in eptias hmōi vertant oculos ad salubriora documēta. lugebūt affirmo sortē suā tp̄sq; p̄suptū q̄ tabulā aie sue q̄ vtiliorib⁹ intenz pingēda erat ꝛ vix adhuc sui exiguitate sufficit pectura. qbusdā lr̄is in nullo p̄futuris opplenerūt/nō dicendū erat deformauerunt. Sz dicāt eandē nobis q̄ ꝛ antiqs scribēdi licētiā eē relictā. Diserū insup esse constat vti sp inuētis/ꝛ nūq; inuenietis. Hic incidit in oēs illud Oratij de poetis. Scribim⁹ docti doctiq; poemata passim. Scribim⁹ sed ablq; pōdere sniaq;/ablq; nūero⁹ mesura verbor̄. Est ei illud qđ scribimus floccidū illiberale fluidū. Scribim⁹ nō nouā sz antiq̄. nouiq; q̄z vertendo ꝛ trāsmutādo dū nr̄a conamur efficē/p̄ua reddim⁹ et ineptā. q̄si vicz in vulgare fossatoz veterū q̄ solida sunt/nō tā repatores q̄ demolitores. Quasi p̄terea silues illq; notat Terentius q̄ ex bonis comedijs grecis/latinas fecerūt nō bonas. Hic q̄dā excerpētes aut magis p̄ue lacerātes ex libris optimis ꝛ p̄batis p̄riculis/indigētia tendūt volumia. obnubilātes ꝛ p̄ incuriā scribēdi legēdiq; dētes originalia velut superflua ꝛ mortua a corde. Uides in singulis lecturis/dum pudet quēlibet etiā maiores seq; q̄ facilis lectura rū varietas in īmēsaz successerit. Porro q̄to p̄sultius erat vti bn̄ inuētis q̄ quotq; p̄sulti⁹ erat vti bn̄ inuētis q̄ penitq; q̄runt inuenieda nec illa afferre. q̄penitq; inuenire bn̄ tā inuēta. q̄ nō a loq̄bus inuenta lenit q̄ ad pauca aspiciūt. enūciatib⁹ p̄ abargumētatorib⁹ dialeticis nō ab ip̄robe sordide p̄diteq; vinētib⁹. sz a scrissimis ꝛ exquisimis q̄ faciebāt q̄ docebāt solidissima cautissimaq; traditio e fulcita sub sistūt inq; memorandū valde ē dictū viri q̄ multa vidit legit atq; p̄scripsit. Unidanq; loq̄r q̄ in egregij scripti sui sup etbicam ingenue p̄mio fatet se nouis rōnibus neq; q̄ adhaerū/q̄tūcūq; apparētib⁹ q̄ ab illis p̄senticeptus ē. ex antiq̄ aūt dictis nūq; q̄ in moralib⁹. Propē qđ etiā dicit Aul. vti etbi. Optet extēdere exptor̄ ꝛ senior̄ vl̄ puidentū enūciatōrib⁹ nō min⁹ demōstratis ꝑpē hīc eīm experientiā visū videnē p̄cipia. Rūdens igit rīdebo ad cogitatōes meas ꝛ amicor̄ sup nonor̄ p̄scriptōe exhortatiōes. Sufficiat interim mihi meiq; stilis sobria in humilitate vti bn̄ inuētis. Absit dat oīs pomposa sup insolitis arrogantia. ne multiplicem⁹ loqui sublimia gloriātes. Et cōi vt ita dixerim minerua ꝛ tentemur. Segnitur triū iter cōmodius plane ꝛ abcrorū scādaloruq; discrimine remot⁹. Tot habemus sapie salutaris fontes vitos ne q̄so cisternas dissipatas fodiēdo nos casso imo stulto labore fatigem⁹. Porro verūtamen ꝛ repetēs iterūq; monebo q̄tinq; electiora amiatioraq; sepcta p̄plectamur. Et itaq; nr̄a capacitas nō mō finitis. sz exiguaz q̄ ad totos vnles qđ occurrūt evolnēdos nonsufficiat. Quosdā in transitu rapt̄im videmus/q̄si eos non penitq; ignorasse satis sit. vt eis fiat vale ꝑpetuū. Alijs p̄ vices vtamur/put se necessitas dederit vel delectatio nis p̄gruitas. At vo q̄dā familiares nobis assiduos aduocemus/ꝛ tanq; domēticos fidelissimos intra mētis nr̄e cubicula inter secreta q̄tidianaq; colloquia ingrē locem⁹. Si q̄s aūt curiosus inquirere gerit. q̄ vel q̄les libri sint q̄s alijs p̄ponendos

ryfuerim. ¶ Nñ debo me vnã ꝛ absolutam
nissionẽ dare nõ posse. Uanitas sicdẽ stu-
denciũ ꝑm estãt in ingeniũ/ ꝛ tpa/ aliud expo
plũ aliud ꝓsiliũ. ¶ Hoc vnum verumtñ
tr̃e positũ/ qñ plenitudo legis ꝛ finis ẽ ca
ritas seu dilectio. ¶ Cũ igr ꝑm exigẽtiã finis
ceꝛa debeãt moderari. qcqd plꝰ ꝛ imediatꝰ
edificat caritatẽ plꝰ legat. memoreꝫ. rumi-
neꝫ. qñꝰ cũ intellectꝰ refectõne/ affectꝰ vbi
pl̃s ẽ meriti esca sapie bꝰ ẽ sapide scie sicut
adipe ꝛ pinguedine repleat. ¶ Ad hec
at dinoscẽda solers sit theologie nouus
auditor/ ꝓsulere vnũ e multis cuiꝰ sibi do-
trina mores famaꝫ ꝓplaceãt q lõgo mul
toꝫ vinẽdi legendi/ ac bñ viuẽdi exercitio
docẽ facilẽ possit/ quã amplecti doctrinaꝫ
interrogãt/ studiũ morescꝫ desideret. siue ꝑ
pte illa theologie q̃ inẽ scholasticos magis
utiẽ. siue ꝑ illa q̃ legẽtis mores edificet re-
gulet ꝛ ꝓponat. siue ꝑ illa q̃ ꝑdicãtibꝰ cõ-
gruit. ¶ Hec ãt tria sũt nõ vsqꝫqꝫ disparata
in qbus q̃tidiee si nõ eq̃liter tñ vicissim de
beret over theologie discipulus exerceri qñ
ꝑmũ sine scõo inflat ꝛ inqetat. Scõm sine
ꝑmo acumẽ ingenij sufficiẽs ꝛ resoluti ñ
admittat. Terciũ deniqꝫ sine duob reliqs
sepe nõ tã erudit alios q̃ fastidit ꝛ capitat
¶ Ad ꝑmũ iuuãt exempli gr̃a qõnes docto
rũ sup sñias ꝛ ꝑsertũ illoꝝ q̃ punct ꝛ solidius
scripserũt inẽ q̃les meo iudicio dñs Anti-
siodoren. Bonauẽ. ꝛ durãdus vtiqꝫ reso-
luti. numerã dividẽt. Excellit q̃dẽ su
tilissimꝰ ⁊ Tho. ꝑsertim scõa scõe. Excellũt multi in
multis. in qbꝰ hec vnũ minꝰ placet q̃ pure
phisicalia/ aut metaphisicalia/ aut qõ am-
plis pudet logicalia sub tminis theologicis
inuoluta miscuerũt. ¶ Preca ad ꝑm ꝛ ꝑsũ
pto vt ꝑ supposito ꝓmo spectẽt hystoriã sa
cre/ in qbꝰ fit recte viuẽtiũ ꝓmemoratio vt
dialogꝰ Greg. ecclĩastica atqꝫ triptita hysto
rie. collatões ꝛ vite patrũ ꝓfessiones augu
stini ꝛ sacre ipsiꝰ aliorũ meditatõnes. dina
thetonica Guilhel. pisien. legẽde sanctoꝝ ꝛ
filia. in qbus ẽ ardẽs lectio ꝛ ad virtuosos
impes capescẽdos vehemẽt extimulans
timõ ꝑus nõ elatꝰ ꝑfect instinctꝰ. vbi spe-
culatões altissimas pulcerrimas atqꝫ salu-
berrimas/ subtilis si simplex fuerit studiosi
oculus inuenit. Et erãt ꝑfecto q̃ ista tãq̃
rudiora ꝛ facilia dicũt obstare subtiliorib
agnoscẽdis dũmõ tpe suo mẽsurate retra
ctent. Spectãt nihilomtñ ad hec mystice
diuinaꝝ scripturarũ exposites. q̃les apud
celebres sctissimosꝫ doctores plũme sũt. q̃
les apud Grego. in moralib ꝛ pastorali. q̃
les apud Bern. sup cãt. apud venerabilẽ
Richardũ in suo de ꝓtẽplatõe ꝛ alijs opi-
bus satis nũq̃ admirãdis. q̃les apud. G.
pisien. q̃ miro gratoq̃ opificio speculatiuã
cũ suis moralib absqꝫ ꝓfusione ꝑmiscuit.
Leterũ scriptis gentiliũ se nõ tradere sꝫ cõ
modare/ ꝛ ea velut pegrinãdo pcurrere ne-
quaq̃ improbauerim. tũ ꝑ copia sñiaꝝ mo
raliũ. tũ ꝑ stilo ꝛ ornatu verboꝝ. tũ ꝑ poe
matũ ꝛ hystoriaꝝ q̃licũq̃ peritia. demũ ꝑ
oblectamẽto q̃dã ex varietate lectiõis. q̃q̃
et in sacris doctoꝛib vt in Aug. de ciu. dei
in Orosio. in Hieronymo Lactãtio ꝛ silib
ibus ista abũdanẽ nec minꝰ si nõ plus vtili
ter inueniẽda crediderĩ ¶ Rursus qõli
bet triũ ex ꝓdictis aliẽ ꝛ aliẽ tractãdũ ẽ.
Primũ disputatiua inẽ ꝓ socios disputati
one robur sumit. disputationẽ intelligo ñ
ꝑtinaci aiositate tumultuantẽ. sꝫ modestã/ q̃lẽ
eẽ decet veritatis inq̃sitionẽ. q̃ acuet ꝛ exci
tet ingeniũ. q̃ studiũ renouet ꝛ inflãmet. q̃
stabiliat q̃z veritatis positionẽ falsitat oppo
sitõne patefacta. ¶ Hinc fit vt nõ extime
scat studiosus etiã in ꝑpatulo defẽdere q̃
secretius se bñ didicisse cognouerit. ¶ Ut
vo exigiẽ in scõo si ꝓfici debeat secretũ si-
lentiũ/ seꝑositum interim ab oi turba non
solũ boim sed solicitudinis ꝛ cure tpalis.
imo ꝑ a ꝓtioꝝ studio vacare tũc necesse est
qñ sano q̃tẽ aio ꝑstar neq̃t q̃ locẽ tẽ mẽs
clauso sup se ostio ad ea legerit discat affici
ꝓponat sibi q̃ terribilis deus super filios
boim. q̃ severus imꝓbis ꝛ electis misericors. Conscẽdat eternitatis speculaz. vñ
videat cũ sapiẽte qñ vanitas vanitatum ꝛ
oia vanitas. ¶ Non discurro ꝑ plũma qñ sa
pida eoꝝ q̃ dicta sunt lectio/ docebit de oi-
bus. Addã exptus q̃ nihil ferme q̃ti mẽ-
tis ꝛ tẽplatõi plus insidiosum. nihil ita ꝑ
niciosissime rei/ tpis. s. ꝓsũptiuũ. nihil postre
mo ꝑfectõi scholasticoꝝ aliũde ꝓbatoꝝ plꝰ
obuiãs. quẽadmodũ colloqa nõ solũ ꝓua

que corrūpūt bonos mores. sed illa etiā q̄ supflue diuq̄ ꝓtrahunt/aut sup rumoribus vulgo volitātib⁹ aut sup ludicris plibus/ꝛ ineptis fabulatōibus aut sup ꝓtētionibus boīm in aduersa tendentiū ꝛ filib⁹ q̄bus a mane vsq̄ ad vesperā imo ꝓfundā plerūq̄ noctē dies sensim attenīt. p q̄ dum se oblectauerint vel ignauie vel indignationi/vl fastidio suo mederi putātes. mīstiores ꝛ inq̄etiores ꝛ mēte dissipatiores remanebūt. Fallor si vnq̄ ascēdet in montē dñi in arcē ꝓtēplatōis q̄ nō advaniloq̄s huius cemodi fabulatōes fact⁹ fuerit sicut hō nō audiēs/ꝛ sicut mutus nō aperiēs os suuz. Et b⁹ bonū/vñ i dño gloriet attulit mīis cura/q̄ huiuscemodi ꝓfabulatōes freq̄nē sustulit/nihilq̄ loq et vacare passa est q̄m rarus admodū alius cū q̄ mutuos misce re ꝙmōes colliberet/tāta mox erat inē nos studiorūq̄ varietas. Prosunt tñ necego p batorū viroz colloq̄a. q̄ ascēsum ꝓtēplatio nis ꝛ sue arduitatis discrimia/suo labore suisq̄ periculis expti sūt. Beneq̄ tercīū. i. extremū ex ꝓmis duobus genitū ac nutritū vbi p̄dicatio nūc inter paucos familiares/ nūc palā ꝓsumat vbi sumope curiosuz oē et oē scādalosum ꝛ breui vbo q̄cq̄d audiētiū caritatē edificare nō h̄z fugiēdū reiciēdūq̄ est. Ad qđ q̄ta discretiōis cautela sit adhibēda/pastorale vos gregoriānū pdocebit/Bñ valete/tandē socij ꝛ fratres preclia charitate ꝓsecti. bona facite studia vestra ꝛ me oz̄onibus vr̄is ꝓmēdatū habeto te. Supueniat māsuetudo ꝛ corripiamur.

Sequitur alia epistola ab eodē cancellario missa eisdē studentibus collegij Nauarre parisien.

Ece pareo vot⁹ vr̄is/socij ꝛ frēs dilectissimi. Nup siqdē ad vos vnā ex cogitatōnibus meis lr̄is exposui. Hoc bonū p̄apue cōmonēs q̄tū⁹ electionib⁹ doctrinis vr̄m studiū insudaret. Neq̄ ei habetis necesse/instar virgilij in luto aurū q̄rere aut ex sterl⁹ doctrine petra suggere mel oleūq̄ de saxo durissimo. Supaddidi colēdū sic itellectū eē. vt incult⁹ ꝛ arīdus mīme desereret affectus sz trāsiretis i affectū cordis. Rescripsistis ista benivole vos accepisse ꝛ vt tale aliq̄d plies agerē postulastis. sic fiat. Nec pite rursus aliud qđ ex familiari vobiscuz allocutōe meū alleuet studiū. qđ animū dignabūdo luctu plenūq̄ exoneret: amari catōis bilem euomat cui tñ vsq̄q̄ sua nō desit vtilitas. Olim plies sz nouissime cre bruus atq̄ ꝓfundi⁹/in q̄dā oratōe aduersus lituris mee/pia meditatōe recogitauit statū almevniuersitat⁹ pisien. mīis mee/vt ab sentiā meā ab ea ego vn⁹ ex filijs ei⁹ nimis mētis pūtia ꝓpesarē. Occurrūt aīo multa semp in ea p̄claris laudib⁹ attollēda. Aspi ait q̄ppe tā q̄ cōmisc⁹ q̄dā sol spūalis/ecclia stica machinā irradians. erroz q̄z tenebro sas caligines/sua niteti puroq̄ fulgore dis pgēs. Videt insup q̄si fluuiꝰ ille padui in q̄tuor ptes diuisus/irrigās vniuersā supfi cīē ere. Oz heu hic nihil apud nos ex ol pte beatū. Ingert se rursus cogitatōi mee nō pauca lugubria/ꝛ q̄ seueram correctōis aut emēdatōis manū exigūt. q̄ēe illud q̄ ꝓtētiose opinionū atq̄ sniaz ꝓtialitates q̄ dā illic nimis ptinaces pstrepūt. q̄ ꝛ studiū veritat⁹ inērūpūt plimū. ꝛ torū vniuersitatis corp⁹ actuosum inquietū ꝛ parū modestū et tumultuosū magis q̄ sua reqreret. pfes sio/pstituūt. Ab his iq̄etationū ꝓtētionū q̄ fluctib⁹ velix vos q̄tū extitent phas alie nns effici. neq̄ frustra niti oēs erupare co natus iprobos puerox. pserim vbi ex alti ori trabūt sue factōis aut iprobitatis origi nē. Capite dico alioq̄n nūq̄ parvobis. nū q̄ securitas ꝛ studio vro nunq̄ decēs tran q̄llitas donabit. Obsūt ꝓteres ptialitates q̄dā affectate/ꝛ vicēdi ptinax aiosītas. pfa narū insup nationū/vel p̄cceptio/vel pre ptus. Nō em̄ sinūt ambulare i domo dñi cū ꝓsensu/p veritatis atq̄ charitatis itr. qđ cōe/pacificū/ꝛ talib⁹ expeditissimū ei oz. Cum xp̄o em̄ neq̄ aduena/neq̄ scitha neq̄ barbar⁹. Aliū subide i xp̄o ceno vniuersitatis studio defectū ꝛ hunc qđe maximū. Ista ē circa iuuenū disciplinā in morib⁹ imo ꝛ in fundamētali ꝓmitionum suoz eruditōe nō mediocris defect⁹ aut er roz. agēte b⁹ vt plimū nīs eruberāt pedā gogoz mlt⁹tudie. q̄z aliq̄ (salua laude bo noz/ꝛ absq̄ ꝓtumelia cuius q̄ dixerim) vel ceca ignātia/vel segni negligentia vel q̄ftuo sa maleq̄ placēte adulatōe. vel ineptā leui

rate vel qđ intolerabiliter pestiferū est cōta
gioso quersissime vite exēplo ipsis suis sco
laribus noxij sunt, a qbus nō extirpāt ma
las inclinationū radices, sz nutriūt z aug-
mentāt, dū vel corrigere eos ne ab eāt exti-
mescūt, vel qz religio pietasqz sordent eis z
suū indignū officio ꝺputāt talia suos edo
cere scholares, aut qm verēt ne docētes il-
lud qđ negligūt, incidāt illud imꝓperiū
puēris ēt nouissimū. Turpe ē doctori cum
culpa redarguit ipm Sic adolescētie frena
ſm desideria cordis eor. z pricior auiaria
ruūt p̄cipites. fiūt exide ꝓtumelioſi. vagi.
petulātes. inobedientes. ꝓni ad inimicitias
inferēdas ipatientissimi ad illatas irreligio-
si p̄terea, nihil amplius a paganis de xp̄iana
religione ꝓdocti. Postremo vt de qbusdā
iudas apls ait: Macule sūt, vel vt vulgus
loquē sacci carbonū, alter alterū pessimis
modis maculātes. Sed z qles dom sunt
ma q̄ ibi obseruāda erat mor modestia, in
solentissimis atqz incōpescibilib⁹ sibilatoib⁹
gestib⁹ z obmurmuratoibus oīa ꝓfundūt
verbū dei cū suo euāgelizāte p̄ bro ſesper
nūt, ipediūt, turbāt z obrūpūt. nec puū ex-
istimādū ē illud incōmodū, qm satis ē sci-
tū illud Aris. Nō parū refert iuuenē sic vel
sic assuefieri. Et qz certe ex nō bñ morigera
tis z ex sinistre instructis adolescētib⁹ / fiūt
iuuenes, atqz viri postmodū / nō tm̄ inuti
les reipublice vniuersitatis. sed ipsius etiā
totū corp⁹ fedāt, lacerātqz z in bonor ꝓni-
cie crudeliter seuiūt. Quid sane mirādū si ex
discholis discipulis fiūt ꝓnicioſi doctores
Neqz gradus collar⁹ admit sz neqtiā au-
get potius ex supbia vel latentē fovis ꝓdit.
Denigz sicubi mutat fundamētū doctrine
sō qz ꝓ ꝓpere ipfecte vel inepte collocatū ex
tirit, qcqd amplioris scie supedificauerit va
illare min⁹ qz bñe solidi roboris necesse ē.
Hec ipsa meditatō e mea video / z pfū-
dor plāgore sil z luctu cōcutior. z vltra qđ
agā quiter ve puideā / qbus vtiliē ꝓqra: nō
sans inuenio: Scriberē hec ipis singillati
pedagogis, sz imestus essem z apud eorum
familiaritatē z mertū. Scriberē ad oēs col
lectiue, sz videte ne stulto labore ꝓsumerer
qm̄ z parnitatis mee zelū plures eorū mo
re suo vel irriderēt vel ei succēserāt / vel de p̄
sumptōe culpatēt. Credite mihi amarissi-
ma ē veritas, sed nescio q̄ pacto apud nul-
los eorū amplius q̄ apud frātos q̄ sapien-
tes sunt in oculis suis apud qs ois vel ad
monitio charitatiua / vel fraterna correctio
cōtumelioſe z vindicāde deputatē iniurie.
Postremo p̄dicarē talia adolescētibus ip-
sis, sed me absentē scitis / et ipsi monitorib⁹
asperi sunt vt flaccus ait / atqz obvehemen
tissimos passionū strepitus obsurderēt ve
ritati. Neqz verbis rudes eruditi p̄nt. stul
ticia colligata est in corde pueri ait Sapi-
ens. sed virga disciplīe fugabit illam. vir
ga dicit non verba. Teraius defectus
criter vrget animuz q̄ nouiter suborius
nō parno dedecore in vniuersitatis gloria
maculā ponit. ꝓpluries itaqz relatio fide di
gnorum mihi tam xp̄e q̄ remote degēti si-
gnificauit deesse frequenter sermones in vni
uersitate. etiā p̄dicales ad clerū qđ nup ali
qđ monstro sile z pene intolerabile semel
accidisse visum extitisset. Cogor tum ex h⁹
tum ex alijs quibuscā / illam deflere scissu-
ram miserabilē z mutilationē luctuosam /
ptis nō modice vniuersitatis parisien. p̄e
sertim a sacra theologie facultate. cui⁹ scis-
sure cām ꝓbuerūt illius de montesono er-
ronee temerarie z impie assertōnes. Nolo
putet aliquis me hoc loco iustificationem
seu defensionē ptis illi⁹ q̄ depulsa vel annul
sa est / suscepisse. fratres p̄dicatores loquor
Viderint ipsi quid egerunt ego em̄ fidēter
et cōstanter affirmo cōdemnationē errorū
p̄fati de montesono rōnabiliter z catholi-
ce factam. q̄ duz deferrēt in romana curia
egoipse baccalarius cursor tunc existēs cū
ceteris p̄cellentissimis atqz sapientissimis vi
ris ab vniuersitate legati pīs interfui. Sz
nunquid qui ceciderūt non adijcient vt re
surgāt qnietiā pia mater vniuersitas hec
q̄ hactenus filijs irata est. nunqd tandē mi
sericordie recordabit. aut ꝓtinebit i ira sua
mias suas? Nunqd tot anes pascue sue
si deliqrint aut errauerint / eternali⁹ abijci
et? imo z si redire cōtemnerent. exēplū xp̄i
pij pastoris imitandū erat vt q̄rerent. z pia
quadā violētia ad ouile xp̄ianū obnitentes
traherent. q̄to amplius dū id totis vt dī af-

fectibus ⁊ votis expostulant et p̄cant. Et videre mihi videor quosdā non ſm ſciam zelum habētes qui mox obijcient. Parati inquiunt ſumus eos ſuſcipe, pacem reformare, ſed integritas fidei ſed vniuerſitatis honor, ſed ipſius demū indēnitas a laboribus ⁊ expenſis p̄termitti nequaq̄ p̄nt. Et vo nō ſic loquor vt talia iudicē negligēda nego tñ illa tanta ſeuentatis animoſitate requiri debere/⁊ ad viuū vt dī vulnus ſecari q̄ in illo ō ſillana victoria dictū ē. erceſ ſit medicina modū. Xp̄iani ſum⁹ ⁊ in ſchola charitatis q̄tidie verſamur ſub illo qui ait: Diſcite a me q⁹ mitis ſum ⁊ hūilis corde. Et Niſi remiſeritis p̄cā⁊ē. Ergo non tam qō liceat ex iuris rigore /q̄ quid expediat exquirāt. Cetex memouiter teneo/cur et qualiter primitus ab vniuerſitatis conſortio: via quadā indirecta ſegregati ſūt fratres p̄dicti. Statutū em ⁊ cōduſum erat vt dis gradus et honoris in vniuerſitate expers fieret/quiſquis nō iuraret tenere condemnationē ſup erroribus p̄dictis ab vniuerſitate prius. de hinc ab epo Pariſien. factam. Diſtulerunt hoc agere baccalarij fratribus p̄dictis tunc expediēdis cauſantes ſe a ſuprioribus ſuis licentiā ab hmōi p̄ſtationē iuramēti nec dum petiſſe vel habuiſſe. Ex hac origine neq⁹ gradus neq⁹ cathedram neq⁹ ſermones poſterius adepti ſūt. Audiui tñ expoſt aut oēs aut plīmos eox ad p̄fate conditōis ad impletionē p̄ſto fuiſſe q⁹ ſi etiam nunc vellent nō viderentur penitus nō admittendi. Attēderent o vtinam oēs/⁊ benigna recogitatione ſecū tractarent/q̄ta qualis ve iactura ſp̄ualis eſt ⁊ fuit/tot hactenus ſermōes tot lectiōes/tot ſalubres inſtructiōes/i vniuerſitate ⁊ alibi exinde ceſſaſſe. Quinetiā naturalis pietas exigit vt mater filio aberrāti. ⁊ corpus mēbro egrotanti cōpaſſione moueat. Deinde conſidera damnū ꝓpriū in ſermonibus. in ꝓpoſitiōibus ⁊ alijs. tum audi monitionē metro comp̄henſam. Si nōvis alijs parce re/parce tibi. nec loquar veratōes. opprobria ⁊ carceres. ab illis quos loquimur per latas/que tñ manſuetos ⁊ benignos eſtimatores ad miam velocius impendendā deflecterēt. Paſſa eſt ex aduerſo fateor vniuerſitas laborū ⁊ expenſarū pēna plurimus ipſa tñ meo iudicio leuiter obliuiſcēda aut p̄tenenda ſunt p̄ cōmercio pacis. p̄ſtare na recō aliatōe. p reintegratiōe tante pacis abrupte. tñ mō fidei ſua integritas. ⁊ vniuerſitati ſuus honor p̄maneant vel ſalui vel ſatis eſt. ¶ Exclamabunt fortaſſis ad hec plurimi eiuſdē mecū eē ſnie. q̄n pacis zelatores aut ſūt aut videri volūt. Ceteroꝝ tñ dū ad excuſationē venū erit. quibuſdā eorū nihil q̄ offerri poſſit ad recō aliatōē vel ſi eius ſufficiat/quin aſſidue calūnient vel dei vel vniuerſitatis honorē nō ſeruantia demū neq⁹ recō aliatio vnq̄ neq⁹ p̄ſtabit. Ceterū nō ſum tam inſoles vt ſupbiē. Ceterū nō ſum tam inſoles vt ſupbiē. diffinire q̄ pacto ea q̄ p̄dixim⁹ fides. ſ. et vniuerſitatis honor illeſi manerent. Hoc vnū apud me p̄ſuaſus firmiter habeo. poſſe iſta etiā deſacili cōtingere. ſi ad hoc non dicā oēs non dicā multi ſed pauciſſimi de vniuerſitate cū paucis fratribus recta inten graq̄ volūtate operā dare voluerio. Si ſi et corde noluerīt quicq̄d ora blāda loquāt. nulla via nullis p̄ abus/nulla oblatō ideo ip̄m valebit obtineri. cur ita⁹ nimirū ſemp allegabūt hanc eē cām fidei nec ex ea poſſe quicq̄ remittere. Quid igit reliquū eſt mis bi vt apud ſemetip̄m quiſq⁹ redeat cōſiliū at ante cordis oculos lucuoſam hanc ſaſ ſurā cum p̄teritis incōmodis. Videat diligenter ⁊ acriter ad reparandā hanc iacturā quantū facultatis aut gratie vonū /deus accepit tunc omni depoſito cōtentiōis ſtudio inquirat pacem ⁊ p̄ſequat eam. hoc eſt qō tūc agere ſatago. Porro quantū p̄ſentibus in ſcriptis offero. Porro quantū p̄ſentibus in ſcriptis offero. Porro quantū p̄ſentibus in incerto fluctuat animus vel obero p̄ſus in incerto fluctuat animus. noui publicos hoim mores/noui q⁹ mutabiles/noui q⁹ placabiles indomabileſq⁹ regnant in quorundam cordibus affectiones/quanto vigeat in eorum lingtuis obloquēdi libertas effrenis qualiter in opibus p̄ſequendi bonos/ferox licentia deſeniat noui deinde q⁹ paucorū eſt bona ⁊ ſolicita fide q̄ Jeſu/ p̄ nō que ſua ſunt querere. ¶ Hec vt ſcripta ſtudui nō in publicū. ſed ad paucos tacere q⁹ p̄deſſe nō obeſſe conſiderem. Obtrabant ſcio ſi ad quoſdā ſcripta hec delata fuerint ferentes indigne immo p̄ſelere vel mutabilitate deputātes. q⁹ pace iacobi

tarum videar optasse aut p ea verbum scri
ptum vel feciſſe. ſed libera voce fatebor nec
illud vnq̃ pudori deputabo me nūc z pri
us olim ſemp dum modeſte volui vel op
tauiſſe. Pereāt qui de matris aut
myſtici corpis feda mutilatōe gloriantur/
qui nō ſanationi ſtudent/ſed medelā que
rentibus crudeliter iraſcunt̃/z qui ad diui
niaca impietate pellunt̃/quorū pſecutio ſi
rere ſpernēda eſt. z generoſo animo ſe virtu
tis pede calcanda. hoc puiſo ne dānoſius
inde naſcat in vniuerſitate vel republica
ſcandalū/hoc em̃ qd̃ vehemēter ptimeſcē
dū cēſeo magis q̃ pſecutionē ꝓuā. Nūc
ea/s euitaui palā dicere vel agere aliqua
q̃ dicēda vel agēda ſuggerebat zelus meus
(niſi mihi metior) verax in eis z deuotus
vestrū igit̃ bas q̃leſcq̃ lr̃as vel pdere ve ob
tegere/deducere rem ad q̃ſdā qui extra ſūt
vel penitus omittere. Attn̄ quis ſcit ſi ꝓpi
tius aſpirabit deus/z dabit voci ſue vocez
virtutis ex hac rememoratiōis occaſione/
vt audiētes audiāt z intelligētes intelligāt
z p bono patris adipiſcēdo/benignioꝝ mē
te laborēt/hoc eſt qd̃ dep̄cor/qd̃ ſupplico/
qd̃ pillū qui par nr̃a eſt obteſtor. Jn q̃ bñ
valete mei memores/in oīonibus veſtris.
Scriptum Brugis.

Jncipit apologetica

ſiue reſponſiua venerabilis mgr̃i Johan
nis de gerſon ſacre theologie doctoris egre
gij z cancellarij Pariſien. ad quendā mo
nachū domus carthuſie maioris querentē
Utrum licitum foret p ſtudio lectionis et
exercitij ſpūalis conuentum z plenitudinem
diuini officij dimittere. Et qui libri eſſent
fructuoſius frequētandi. Jn q̃ quidē rñſi
ua primo epl̃aris p̄mittitur ꝓlogus/poſt
subnectunt̃ decē z octo cōſideratōnes. Jn
q̃rū primis .xij. ſuadet cenobitica ſtabilitas
z argut̃ ſuſpecta loci ſeu cōuēt9 mutatio p
textu ſeu colore maioris quietis z pfectus
Jn reliquis vo ſex cōſideratōibus agit̃ de
libris a monacho in diuino officio z regu
laribus obſeruātijs cōtinue occupato fre
quentandis.

Gratia vobis et
pax. Si ūmicos inbemur
diligere. q̃to magis eos qui
nos diligunt in veritate z ſincerit̃ate ſalu
tis. Nihil quippe ita debitum/nihil plus
nature cōſentaneū/nihil efficatius ad dili
gi q̃ reames z amaris. z ames vt ameris.
hoc eſt em̃ amatoriū poculū Seneca teſte
ſine veneficijs ſine carmine. ſ. Si vis ama
ri ama. Burū idcirco videri potuit verbū il
lud vr̃e charitatis de me z ad me. quis p
hibet etiā nō amantē diligere. ſed fuerit hꝰ
dictū licētia ſermonis amoroſi qui legēne
ſcit. nec ſe capit ſepe. Veniā ad alia ſup
quibus ilico rapuit animus me ſtilo curr̃
te cōſideratōes vicz aliquas annotare pūti
bus annexas. Suppetebant alie cōſidera
tiones plures ſed laſſitudo corpis z formī
do tedij compeſcuerūt ſcribentē. Sane
ſuadeo primū totū religionis ſtudiū tran
ſire in affectū cordis. nō tn̄ accipio p hoc af
fectū qualēcunq̃ ſed ſanctū z caſtū. Nam
tranſibāt illi de quibus ꝑs. loquit̃ in affec
tum ꝓuū. dum pdixit q̃ſi eradipe iniqui
tas eorū. Habet autor de ſpū z aīa/ breuē
inter ceteras magnas multas z laudabiles
cōſiderationē iſtā. Affectus inquit qui eſt
ſpōtanea z ſuauis inclinatio ad aliud/tri
pliciter in nobis attendit̃. ſ. in ſupiori pte
rōnis. z in inferiori z in imaginatione. Se
ſpūs nr̃ ſequit̃ affectū primum dī hō ſpūa
lis. ſi ſcōm dī hō rōnalis. ſi tertiū dī homo
aialis. Poteritis in originali ſi placet vide
relatiuus. Jtēq̃ in epl̃a bea. Bern̄. ad vr̃os
fratres de monte dei. Finit opinio celebris
q̃ tota theologia nr̃a deberet magis cenſeri
affectiua q̃ ſpeculatiua. Rōnē aſſignat
vnus validā. q. inbemur redigere oēm in
tellectū in captiuitatē in obſequiū xp̃i. Pl9
eſt igit̃ oīs intellectus theologie ad cultum
xp̃i p charitatis obſequiū q̃ ad ſpecu lādū
maxime cū finis legis ſit charitas. Rur
ſum circa monitionem infra de lectura do
ctrinarū. Placet hic addere q̃ ſermones
mgr̃ales qui fiūt ſuccincte p diſtinctiones
valde illuminānt intellectū z ſine labore gra
ui demulcēt etiā affectū cū inſpicit̃ imo di
uinū z efficax dū ad modū loq̃ntis z p tinē
tis eidē ſe inſūdit ſuauit̃ p gradꝰ ordiatiz

An monachus ꝑ studio lectionis

Habeē q̄z vbertim materia circa pene singula ꝓsalmoꝝ ⁊ aliorū diuina verba ꝑ exercitio meditatōnis. Exēpli gr̄a. Beatus vir qui no abijt in consilio impioꝝ. hic ꝑt assumi distinctio de beatitudine. Itē de viro. Itē de abire. Itē de cōsilio. Et ita de reliquis. Demū nō est consiliū meū vt difficiles q̄nes ⁊ ꝓfundas specnlatōes occupatus in assiduo diuino seruitio sibi assumet intelligēdas vbi req̄rē ociū maximuz ac ingenij viuacitas cū dispositiōe vegeta cerebri/quieta ⁊ serena ne forte frenesis aut alia incurranē incōmoda. Sufficiunt igiē tractatuli faciles ⁊ ad pietatē idonei. Scriptū Lugduni anno dñi. Mᵒ. cccc. xxvj. ix. iulij. ꝑ Johannē cancellariū Parisien.

Finit epl̄a.

Incipiunt cōsiderationes ad ꝓpositū q̄s bñ ꝓsiderare dz religiosus in diuinis multum occupatus/ꝑ seruationē conscientie.

Consideratio j

Religiosus ille ꝓsideret in primis q̄ dei puidētia q̄ in sua dispositiōe nō fallit̄ deduxerit ipsum ad ordinē celebrē ⁊ approbatū in q̄ ita ita ꝓfessus ē ꝑ ꝓbatōz solitā vt resilire falsū sit. Faciat g̃ de pia nccitate vtutē gratuitā ⁊ meritoriā. q̄ durum ē si ō stimulū calcitret. Sacrilegiū q̄z si voluntatē suā rursus vsurpet/quā in supioris sui vice dei resignauit manus.

Consideratio ij Cōsideret. ij. q̄ iā sibi viuēdū ē nō ꝓpria sed aliena lege. nō ꝓpria sed aliena voluntate q̄ tū originaliter a sua volūtate ꝓcessit. nō em̄ quispiā ad ꝓfitendum cogebat. Sequēda ē igiē deinceps aliena volūtas nō ꝑoccupāda. nō docēda

Consideratio iij Cōsideret. iij. dicꝰ religiosus qm̄ dꝰ bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget. Ac pinde melior ē obediētia q̄ victima. Propterea cēseri debeat ꝑ regula gñali/illō eē melioꝰ/illud pulcriꝰ/illud nobiliꝰ/illiud vtilius delectabiliꝰ ⁊ honestiꝰ/q̄ ē obediētie primiꝰ sit illa res in q̄ obediē vilis. abiecta turpis. inutilis. laboriosa. vana. stulta. q̄tūlibet inhonesta. solo pcō excluso. Exemplū habemꝰ in dño nr̄o iesu xp̄o q̄ sacerdotali ⁊ regio genere ac spū ꝓphetico insignis nudis ambulabat pedibus/aliisq̄ maxime humilitatis gestis se deiecit hāc exactissimā vtutē. Hiero. finaliter innuit summā nobilitatem vicz deo p̄i obedire. Item ⁊ b. Agatha q̄ in dicē suū inculpata eo q̄ seruilē ꝓfessā ꝑē xp̄i seruitiū gereret. rñdet prudentissime theologizando dicens. Summa ingenuitas hec est. qua seruitus xp̄i cōprobat.

Consideratio iij Cōsideret. iij. q̄ sicut i domo p̄ris mei māsiones multe sūt/⁊ vie multe pueniēdi ad eā/⁊ invia dem fm q̄ loquit̄ b. Aug. alius sic alis sic ibat Jōq̄z ꝓximiter iuxt̄ apl̄m. In q̄ vocatōe vocatꝰ ē ābulet. Be q̄ idē apl̄us exēplū posuit alio in loco de variis ⁊ eri corpis officiis. Quo exēplo ad ꝓpositū nullū accommodatiꝰ eē pōt/si ꝓfunda/cogitatōe rimineē

Consideratio v Cōsideret. v. q̄ aduersarijꝰ nr̄ diabolus iuxt̄ b. Petri vbi illo magne lectū in epl̄a ad missaz q̄ hec post meridiē scribunē/tāq̄ leo rugiēs circuit quens quē deuoret. nō hz aūt efficatiꝰ malignādi machinamētū q̄ si possit himoi suadere diu splicentiā statꝰ sui iā assūpti iāq̄ ꝓfessi. Et hoc facere canaē nūc sub velamine maioꝝ vtilitatis in alia vocatōe vt i pdicādo. nūc sub figmēto q̄etudinis ꝓtēplatiue. nūc sub arrogātia scie amplioris. nunc sub vmbraculo q̄si oīa sint inutilia q̄ agit in vocatōne sua. ꝓsequēdo singula ⁊ ambilādo ieiunia vigilie/plixitas cantus ⁊ horarū solitudo graues/⁊ iuge silētiū cū silibus sint ꝓ exemplo. Subiūgēs q̄ dꝰ solū ispicit cor. ⁊ coram̄ exercitatio ad modicū vtilis ē. Addē do vt q̄d deniq̄z pdicio hec. ꝓterat ei vngentū suū vt sibi videē venūdari multo ut non sic depiret. Dicat hoc q̄nq̄z spūs sedctoꝝ inflabilibꝰ cellicis. q̄ se ꝑsumūt idoneos ad docendū alios vt seducat ⁊ eos ita fu naliē ō cella salutz i mōm pditōis reducat

Cōsideratio vj Cōsideret etiā. vj. q̄ oia suspecta sit tāq̄ a demonio mendiano (qō se trāsfigurat in angelū lucis) imissa ⁊ suggesta q̄ loci vl̄ ꝓpositū sc̄i amen pti ⁊ susceptī mutatōz ingerūt ⁊ suadēt dū recte vel īdirecte/ꝑ quē vis quā ābulat posit̄ ober eē salutis/q̄ po ni tūc solū credit̄/dū cū hac via ⁊ ipsa nō

Cōsideratio vij Cōside (stat salus) ret. vij. q̄ scola religiōis valde ꝑiitat a scō

la secularis inchoatiõis. Dicebat hoc vnus fratz meoz alti frz suoz meo dñ sil' in ordine celestinoz morarer. Frz h' religio nõ ẽ scola discipline. nõ veisti ad doctrinã et scientiã scie vanitatẽ sz ad disciplinã z humilis vite bonitatẽ. Inquę q stiões scholastice viris q̃ erudiũt intellectũ/tibi satis sint regulares nre observãtie q̃ inflãmare sufficiũt tuũ affectũ. Et vere ita ẽ z verissimũ est qđ dixit Consideratio. viij. Cõsideret. viij. q viatores ẽ sum9 nõ cõprehensores. Sit igit viator vt viator. nec q̃rat ẽ ea i via q̃ p premittat/ sine fatasmatib9 z sine labore. vbi nec lãguor nec seniũ zc. Et dicam9 cũ apl'o Nihil iudicaui me scire inter vos nisi ihm xp̃m z hũc crucifixũ. Sufficiat ẽ nob corpa lẽ ambulãb9 p corpalia/trãsire p fidẽ pq̃ spem z cantatẽ i ecna. Et videam9 tãdiu i speculo z enigmate q̃usq̃ veniat dies illa tarz eterne. qñ videbimus eũ facie ad faciẽ sicuti ẽ. z similes ei erimus.

Consideratio. ix. Cõsideret. ix. q i illa die pmi spalis examis nri. z in die etiã exgabimur q̃tũ fuerit itellect9 nr̃ acut9 z enucleatz. sz q̃lis fuerit affect9 nr̃ ad dñm deum nr̃m. h' ẽ q̃ simplex/q̃ rect9/q̃ pi9/humilis z deuot9/q̃q spõtanea9 z fidel' dei fruitio. sz ligẽ pẽsabat q dicebat. Dis p suãtõis vidi finẽ. latũ mãdatũ tuũ nimis. Qđ qdẽ mãdatũ cũ certissime ẽ caritas nõ cogitẽdi vanitas.

Consideratio. x. Cõsideret. x. ipe religiosus ex pmissis. ex q̃ de studiũ suũ resolui dz i affectũ vt nihil studeat/nihil legat/ nihil cãet/nihil mediteẽ/ qđ nõ imediate aut mediate ordiẽ ad inflãmatõez affect9 qñ i hac inflãmatiõe p sistit sup̃mus apex theologie mystice. tradite p dionisiũ ac relatẽ sibi z alijs p spm̃sctm̃. sed neq̃ fuga affectũ sz nõ intellectũ. qm̃ nec ẽ intelligentẽ fantasmata speculari.

Cõsideratio. xj. Cõsideret etiã. xj. q hec inflãmatio affectus nõ expectãda ab hoie. Propẽea nõ suspiret ad hũc l'ilũ doctorẽ/pertim viatorẽ vt dicat felix esem ex p̃uictu talis vnius. Suggestiones hmõi sepe sũt diabolice inducẽtes mentis z nõnũq̃ etiã corpis infirmitudinẽ. Scio p expiẽtiã de q̃dã pfesso q̃ pus ardẽt studij i sc'o de pgenie nedũ illustri sz z regali p̃q rebat q̃liẽ tpe suo nõ eet alt hieronymus. quẽ possz adire/vt sic pueniret ex sua erudiõe ad scie pfectõz/q̃i sz nõ eet tpe suo doctor. etiã i ianuis/q̃ sufficẽt docẽ eũ. q̃i etiã religionẽ intrassz nõ ad lamẽtũ sz ad doctrinã. Recolo tristis q̃ dũ ego pia solicitudine dicerẽ me timẽ talẽ scẽdi ardorem nõ fore ab inflictu bono sz malo. mãdit ille indignabund9 mihi q̃ voluit z recessit. Et o pissime z ẽbilissime in p̃silijs sup filios' boiz dñe ds me9 q̃ recessit/q̃ abijt? Utiq̃ deu paulopost fact9 ẽ apostata sb specie q̃i artioris religiõis. imo tãdẽ absq̃ oi vecordie velo totũ religiõis ois habituz abiecit. Misereat sui imo z mei ac oim nrm deus Hmõi eterñ par l'etiã mai9 piculũ seclusa dei pietate iminẽ pt̃ceruicibus nris. nisi a curiositate z vanitate scẽdi pl'a q̃ oporteat caueam9. Sit h' inductũ nõ ad cuiusq̃ p tũeliã seu improperiũ p̃pic9 sit mihi ds. sz oib9 nob ad cautelã z in exẽplũ. vt nõ q̃ram9 pl9 sape q̃ oporteat sz sape cũ sobrietate. Et vt meminerim9 illõ ps. Dñe nõ ẽ exaltatuz cor meũ zc. Nõ quõ paucos tãgit execrabile factũ. f. ia. ds bozbonio q̃ sb̃ ptextu pfectiõis ordinẽ celestinoz reliqt et ad frẽs miores ds obfuãtia trãsijt z paulopost miserabiliter apostatauit ad seculũ rediens z vrorẽ accipies p̃ qđ crudeliter a parẽtibus vroris quã decepat cũ roma rediret interfectus ẽ tpe Martini pape.

Cõsideratio. xij. Cõsideret. xij. z postremo iuxt̃ pmissa q̃l execratio sibi añ oia tenẽda sit pma. Et inueniet p̃cul dubio q̃ nihil sit pmũ/nihil sic pncipaliter incũbit sicut hoc vnicũ. vt sz fruitiũ dei adimpleat. Seruitiũ dei q̃ppe psepe i regul' mõachorũ nomiat ecclasticũ officiũ. Deinde si q̃d tpis i residuo fuerit ordiẽ h' ad vacandũ q̃tũ obedientia admiserit sibijpsi/ p9 necessitates corpis q̃ multe sũt. Hoc documentũ breui vsiculo qdã cõplex9 ẽ dicens. Fac op9 iunctũ/deinde vacato tibi. Cõsulo tñ vt ista vacatio sit taliter p̃cticata i deuotiõis ocio vt nõ reddat inepta p lachrimas. aut

alia lesiua corpis vel mētis exercitia ad ea q̄ in cantando/legēdo/ꝛ ceteris hmōi p̄ncipalius ꝛ p̄ncipalissime ex secta obediētia incumbūt. ¶ Dictū sufficiat tm̄ de p̄ia pte.

Veniam⁹ nūc ad sex

alias p̄sideratiōes. scz de libris legēdis seu frequētādis p religiosū sedulo in fruitio seu diuino officio occupatū.

¶ Consideratō. i.

Duro si pgat sedula curiositas aut vt miti⁹ loquamur studiosa sedulitas inq̄rere. q̄ vel q̄les libri sint frequētādi tali religioso sic instituto. sicq; astricto ad qualē hmo nūc currit p admonēdo ꝛ hortādo/censeo rndēdū. Primo sub doctrina generali/q; nō oēs mouētur sīr ex silibus. Liber ois sit historicus. sit moralis. sit allegoricus. sit anagogicus in quo plus repiet ad deuotionē se mouēri. legaē interim memoreē et ruminēē. Jta tm̄ si p̄bate sit autoritatis. Sup qua re editū est opusculū de examīe doctrinaruz. cui cōsonat libellus de laude scriptoꝝ.

¶ Cōsideratio. ij. ¶ Ceteꝝ nō ē hec regula fixe data/nisi p̄o hic ꝛ nūc. Cm̄ sepe variatis affectiōibus p̄ varietate tā humorū in corpe q̄ motū in mēte/ncēe ē studia variari. p̄ona nimirū fastidio est nr̄a natura/tpe huius mutabilitatis nr̄e. Observandū ē nihilomin⁹ vt hec mutatio studio nō sit solūmodo nauseātis q̄si stomachi cui⁹ē multa degustare ꝛ parū digerere sz veniant ex mentis delectu.

¶ Cōsideratio. iij. ¶ Proinde q̄tū occurrit p̄o hic ꝛ nūc/ꝛ q̄tū ad exhortationē p̄sentē attinere videē. sūt narratiōes patꝝ. put in libro vitaspatrū digeste ꝛ tineē bñ salubres q; p̄ōt in q̄libz narratōe pausa fieri dū vacat horā ex obediētia ad fruitiū diuinū siue ad alia. Insup (q̄ q̄ mirer quo pacto id fiat) monēt p̄ceteris scripturis plus ea documēta q̄ veluti alterius p̄sone sb typo ingerūē intellectui ꝛ facile demulcēt affectū cū q̄si p̄sonā ipam in mortuis lr̄is loquentē viuacē p̄ntē cū sua autoritate imaginamur. Cōsiliū p̄sike sit de paribus piarū historiarū narratiōibus.

¶ Consideratio. iij. ¶ Amplius si q̄stio fiat de doctrinalibus er non de historialibus traditiōibus veniūt ad animū. p̄tinus aliqua q̄ meminit idē animus antea cōposita esse tā q̄ sibi familiarius cognita. vtinā nō vanius occurrētia q̄ q; p̄ hic ꝛ nūc habeo ipse suspecta. nō q̄dē de nō vitate sz de vane glorie ꝛ vanitate eadē p̄tereo. Sunt libri plures bti Bern̄. viri deuotissimi. Et p̄sertim ep̄la eius ad frēs carthus. ō mōte dei. Jtē hmōes eius sup cātica cāticoꝝ. ubi loqē tā q̄ religionē p̄fessus ꝛ sicut experta multa edoctus. Sūt insup moralia beati Gregl. pape oī admiratōe ꝛ veneratōe ac vtilitate p̄clara. q̄ etiā p magnis ꝛ q̄tum cūq; magnis ingenijs sine seclusiōe tm̄ diuoꝝ qz singulis lac ꝛ mel mistrāt sufficiēt p̄ñt sua vbertate. Sūt deniq; ad maiorem abūdantiā. imo supabūdantiā libri illius venerabilis Rich⁹. de san. victo. de duodecim p̄tiarchis de arca mystica. Et quid libroꝝ p̄ singula? Nihil eteñ cōposuit nisi diuinū ꝛ misticū edoctus a p̄ceptore suo doctore celeberrimo Hugo ō san. vic. Cuius opusculū de oratōne q̄ō incipit. Quo affectu quo ve studio ad. supat omnē laudē.

¶ Subinde nō ca ¶ Cōsideratio. v. si p̄cipuus inē oēs numerād⁹ sit eius chius. ita eñ nomen istud suū vulgarum Bonaueñ. videor posse tradē. Ille eñ singulariē inē oīs doctores catholicos pace oīm salua/videē idoneus ꝛ securissim⁹ ad illuminādū itellectū. ꝛ ad inflamandū affectū. Cui⁹ opuscula duo. vt lectura sūt ante os tractatus ei⁹ interz p̄tereā. rāea sūt ante cōpēdij diuinit⁹ cōposita vt sup ipsa nihil breuiloquiū noto ꝛ itineraniū. In q̄bus p cessū est duab⁹ vijs cognoscēdi deū. Primā q̄ hoꝝ duoꝝ tractatuū. p̄cedit a p̄ncipio q̄ō de ē vsq; ad alias vitates sub deo creditas ꝛ habitas. Alia es p̄gredit a creaturaz ad creatorē p̄ sex gradus scalares vsq; ad anagogicos excessus. Qui licz sint difficiliores ꝛ rariores. dz tm̄ ois xp̄ian⁹ ad illos aspirare q̄m theologia talis mystica p̄prie ē xp̄ianoꝝ. Que ꝛ p̄iciāte ꝛ reuelāte spū xp̄i ihu facillima ē sup oia ꝛ vtilissima sz absc̄dita a sapiētib⁹. ꝛ in oculis suis purdētibus ꝛ ip̄is pene inaccessibilis ꝛ impossibilis. iuxē eius dē dñi saluatoris diuinam sniam qua ait. Cōfiteor tibi p̄ ē.

¶ Cōsideratio. xj. Cōfiteor itaq; rego vitra in lōgū ygat q; a. xxx. ānis et amplius volui bre familiares mihi pdictos tractatulos sepe legēdo. sepe ruminādo. etiaz ad vba nedum sniās. Et ecce hac etate hoc ocio velut ad votū vir pueni ad initium gustus eorūdē. q; repetiti sp mihi no vel imagine cōpositis elegāt. decies repetita placebit. Allegauerim cōmodius graui le describit; q; ait. Nō hz amaritudinē conuersatio illius nec tediū cōuictus eius sed lētiā; gaudiuz sicut hz tpa eadē sapiētia se collaudās dic. Qui edūt me adhuc esuriūt. q; bibūt me adhuc sitiēt. qz sez ī eden dulcedo saturitas ē ne q̄d desit. q; ī desiderio sui fruūt ingt. psa nec fastidiūt q̄ frui magt sicut ī vita dicta licz satis cursorie sufficiant.

finit.

Frater fratri. Gratia

pax. ¶ Ex vbis tuis indicaberꝫ nōt xpc. Et q; in vbo nō offēdit hic pfectus vir. hz cū lingua hoim/nemo domare pt q̄d cōsulius q; tenē silētiū/mihi q̄ necessitas vel pia cogit vtilitas rumpe. Est super hac fructuosū de silētio captū in sūma de vicijs pte vltima relegat. Hocio frat̄ p̄ miserim qz vir euenit mihi inire cū aliquo colloquiū q̄n peniteat me aliq; z. Et q̄d pecerim alteri sū ignorās. q̄d aūt obfuerim mihi recognosco. ppea conor indies domino placo mecū morari. Et si dandū est deo; eīm mihi īmsionē securiorē p hoc dare scripsere. Summa de vtutib; tractue ō pruētia colligit vtiles doctrinas. Notamur insup aliq; p theologie mystice q̄ stat in affectib; acq̄sitiōe ptic̄lares industrie duodecim pte. ij. p̄ncipali de theologia mystica q; nūc penes vos habet. Tagūt subinde nōnulla in tractatu ō laude scptoz vbi fit mētio ō dicto bti Bern. q; quercus z fagus docuerūt eū. Habet a Bern. specialis lpes mō studēdi epla. Licat inē cetera q; fastidientis stomachi est multa degustare/z q; peregrini hōt hospitia multa/ sz paucas amicitias. sic sp ingerētes animū grauant nō nutriūt. qz nec ruminādo cōterūt/ nec digerūt meditādo. Scripsit venerabilis Hugo didascolicon. i. magistrū docentē discipulū. ¶ Hūc aliq; q̄ religiosū respicāt cursim z punctatim vt occurrūt annotabo ipe circūstātias a phis z theologis positas. Recogitet̄ p̄mo qs sit ille q̄ studz in pfessione z statu ī ingenio z etate. Recogitet ipse cur studet. i. q̄ fine. nā finis est in moralib; p̄mū/ q̄si p̄ncipiū p̄mit;/ et p̄ncipalie intendēdū p̄m cui; exigētiā debēt alie circūstātie moderari vt tercio sciat q̄d sit illud qō studet quarto tps. q̄nto locū. sexto cū q̄bus z ad q̄s suū applicare studiū liceat decz z expedit. Alioq̄n si desit moderatrix discretio/ pōderās istas circūstātias nō institutio sz destitutio. nō instructio sz destructio subsequūt. Et qz paucoz valde ē pfecta discretio ppria vat̄ in religiōib; aliena p obedictie votū qō q̄ desert nec obseruat satagēs ppria volūtate q̄ sibi nulla dz eē regere se/ nihil mirabile si curās incurrit z offendit. Satū ē q̄d Bern. dicat ō talibus q; nullū machinamētū efficacius dz demon ad seducēdū q; si modū ī feruore bono faciat ptergredi. Benigz ō tali dicit clymacus. Qui sibi dux eē vult spreto duce ppio q; nō iā indiget demone tēptāte. qz fact; est sibi demon. Regulet igit̄ obedictia studiuz eius qui obedictiā pfessus ē. ¶ Postremo frat̄ rogo te/ rogo z illos/ q̄bus hoc pauculū coīcare decreueris vt aptis intermissis oculis retorqueāt illos ad priores collocutiōes/ z acriter dijudicēt si frequēt plus inuenerint ea q; mihi cōtingere fateri nō erubesco. Et vt interim sileamus detractiones. iras. zelum. murmurationes. amaras qualis nemo nescit esse criminalia/ perpendunt fabulatōnes ineptas facliter immisceri cachynnos scurrales nugas rumorum volatiliū sensim effluere/ q̄d q; surrepunt mēdacia z celāda pandūt. temeraria fiūt in absentes iudicia cū siūibus incommodis inē q; volat interim tps irrepabile. Et animus q̄ se talib; nisus ē oblectare remanet inanis sterilis vanus tristis. z ad seriosa nēcania q; lāguidior et ineptior sibiq;

displicens grauis ꝛ penitens. Magnū est crede mihi magnū ꝛ pciosum ocij talētuz quo qui vtiē multiplicato fenore manipulos iusticie cū exultatōe reportabit. q̄ vero male ꝛ inerter illud dissipauerit, dispdet illū deus etiā in hoc seculo. Būma em malicia ē ociū iners. ait Bern. Et desideria occidūt pigrū/desideria intelligē nō ea sola q̄ palā improbasūt ꝛ scelerata/sz q̄ specie boni se velāt ꝛ paliāt. vt sūt desideria edificationis ꝛ correctiōis alioꝝ. sciēdi q̄z plurīa ad expulsionē tenebrarū intellectus. sz euenit pfecto deterior obscuritas ex curiositate quā qui sequit ponit in numero taliū q̄les loquit apl's vbosas curiosas sp discentes ꝛ nūq̄ ad sciam vitatis venientes. sunt cribo in aquā merso simillime. sūt vas plenū rimarū qō hac illac effluit/nec sapiam cōtinebit/maxime dum nō obseruāt illud vulgati autoris. tabulis suprema notato. Bñ vale frat carissime ¶ Scptū hoc mane mercurij lugduni breuioū prisus spacio tpm q̄ itio sit ad vos/ꝛ redicio vtinaz fructuosioū/scio q̄ mihi minus est molestuz. Tu q̄z fac sile/si tpus postulat aut res ꝛc.

Johānes cancellarius parisiensis.

Admonitō quedam

breuis ꝛ necaria. quō caute legēdi sūt q̄rūdam libri ꝑ errores occultos venerabilis magistri Johānis de Berson. Kalendis Probemium.

Quia vnu est necariū optimuz ꝛ eternū sufficere debz q̄rēti bonas margaritas vt tādē inueniat vnā/ꝛ venditis oībus cōparet eam. Hec me cōsideratio pmouit sepis facere oīonē in mari ꝛ in aqs multis sacre scripture noiatim hodie p̄ma octobris anni. M.cccc.xxv. dū pscrutatus scpta Hubertini/relegēdo qd sup illud caticū symeonis. Nūc dimittis seruū tuū dne/notauerit/apparuit mihi sicut ꝛ alias aspectu p̄ functorio/grāde nimis ꝛ pfundū quid nā sup meditatiōe ihu xpi ꝛ pacis sue mysteno. Et dū magis ꝛ magis introrsus aspexi/singulaqz notaui. manifestarunt se vulpes parvule q̄ demoliūt vineas maxie dū vinea floruit. ¶ fuerūt tpe Hubertini illi bereses aliq̄ radicē accipiētes ab abbate ioachim/ꝛ psequēter pullulātes in spuria vitulamina diuersoꝝ errorꝝ/etiā pdolor vsqz ad tpa nra. Unus error ꝛ principal fuit ō suscitatiōe ꝛ publicatiōe euāgelij eterni. Fingēs q̄ sicut p̄ habuerat suā legem tpe moysi ꝛ legis scripte/filius vero tpe legis gre ꝛ euāgelice. ita spūs sanctus legē inspiraret cōsumatā sub pauptate legis euāgelice. sicut exp̄sse notare videt dic⁹ Pubertinus in expositōe dicti cātici. Nūc dimittis ꝛc. ¶ fuit alē error ō lege vel spū libertatis sub qua begardi ꝛ begarde nefanda ꝛ abominabilia ꝑpetrarūt facinora. Ponit error iste q̄ aīa pfecta reducta in deū/pdit suū velle. ita q̄ nihil hz velle vel nolle/nisi velle dinū/q̄le habuit ab etno in effectu posse dino. Quo adiecto dicūt se agere quicq̄d carnalis affectō deposat si ne pctō vel crimie cū nō habeāt velle ꝛ nolle. Diuersificaē aūt modus iste q̄m sufficat aliq̄bus vt sub deo solo suā totaliē ꝛ taliter abnegēt volūtatē. in q̄ abnegatōne dicunt summā cōsistere pfectionē. ¶ Sūt alij rudiores idiote ꝛ simplices q̄ seduci ꝛ astutos faciūt hāc subnegationē ꝑpte volūtatis p modū pfessiōis ꝛ obedētie in manibus. Qua facta ꝑmittūt astuti tales q̄ peruersi q̄ amplius peccare nequeūt/sub q̄ pretextu ꝑpetrāt innumerabiles nec referendas abominatiōes. ¶ fuit alē error q̄ hō pfectus nullā curā dz hīe de rebus humanis quōcūqz vadāt/imo nec de seipō si damnetur vl̄ saluet̄ sz in oībus ꝛ singulis diuinā expectare volūtatē dz/ꝛ in illa cōplacere sive saluet sive dānet. Quia etiā quicq̄d velit volūtas dei/fiet. Habz error iste ramos plurīos pullulātes ex dictis apl'i Augu. ꝛ similiū male intelligētes sup p̄destinatiōe dei ꝛ sue p̄uidētie infallibili infirmitate. ꝛ q̄bus nō ē hic scribēdū p singula. ¶ Suffecerit igit ad pñs cōmonuisse lectorē p̄dicti Hubertini sicut ꝛ alioꝝ eīnea tradentis sub specie subtilitatis vel excellētis dogmatis q̄ oīa regulet et examiet iuꝝ veritatem euangelicā. ꝛ doctores cōiter approbatos alioq̄n nouerit se piculis maximis erroꝝ ꝛ hereseū ꝑ primū fore. ¶ Veniq̄ nup super hac re cōpositū ē opusculū de examinatōe doctrinarū ꝛ aliud sup doctrina Raymūdi lulli. Et qui de singulis erroribus cura

ginibus suis particulares vel facere tra
ctatus nulq̃ finis. Scripta sunt insup du
dū aliq̃ sup libro q̃ dr clymacus d triginta
gradibus pfectionis cuius radix ē erroꝝ stoi
cor ponēs vtutes ee insensibilitates. s. ad
nihil passionabilē affici/ō illud aplī tā ge
neraliē exptuz. Sentio aliā legē in mēbris
meis ⁊c. vñ etiā repiunt in doctoꝝ theo
logie q̃ subtiles ⁊ pfundi noīati sūt quedā
positões minus sobrie vt q̃ deus vult alfa
at nos peccare. Q⁹ in ordine ad deū oīa ne
cessario veniūt/et ita necario peccam⁹. Q⁹
diuina volūtas p⁹ vult res ee q̃ suus in
tellectus indicat eas fore. Q⁹ in eodē instā
ti tpis./licz nō nature duo ꝺdictoria simul
pnt stare. Q⁹ multa sūt eēna pter deuz. Q⁹
q̃cūq̃ intellectus cognoscit vniuersaliē vel
abstractiue vel p̄cisiue/hz corñdentiā talē
in re/sicut in deo dū pscindit intellectus sa
pientiā a bonitate. ⁊ ita d reliquis. quoꝝ
plura damnanda articuli parisienses ordi
nauerunt.

finit.

Tractat⁹ d distinctio

de Sesono cancellarij parisien.

Uper vnā ex lectionib⁹ L
meis/sup non esu carnium
apud ipsos carthusien. re
cessui eisdēq̃ trāsmissi. Nūc
aliā quandā sibi recensens
Hec lectio ghalt q̃dā tropo apit quemad
modū numisma verū d ine reuelatōnis/a
falsato denario diabolice illusiōis secerni
figurationē sui in angelū lucis. sz pbemus
pōt. ne fallat nos angelus sathane p trans
spūs si ex deo sūt. ⁊ q̄d bonū ē obedientes
aplo teneamus. Hec doctrina ⁊ si cuilibz
xpiano vtilis est/viris tamē religiōi ⁊ con
templationi dedicatis/qualem te pater ce
lestis elegit/salubernima. imo necessaria in
dicat. Bene vale frater cordis mei i eo qui
te ingiter custodiat. ⁊ i quo bene valere pa
tres ⁊ fratres tuos celestinos vehementer
tropto. cōmendans me orationibus eoꝝ
atq̃ ea que tibi deputo volens esse ipis
communia/vtinā ⁊ vtilia fiant. Hec autem
lectio sic habet.

Fuit iohānes ba
ptisans in deserto. In hac textu
la cōmendatio iohānis p̄sonā
ris ex tribus ostenditē/ex fama p nomē ex
pressa. ibi. fuit iohānes. glo. gratia dei. A
gra incipit. nec nominari solent nisi famo
si. Scdo ex sua opatione virtuosa quia di
citur bapti ans. Tercio ex loci pgruentia
in deserto. Circa nomē videre est ip̄m re
uelatū fuisse celitus f̄m historiā. Lu. j. scri
ptaz. Et nō est hec mediocris laus hīe no
men q̃ d per angelū. et talez angelū qualis
est gabriel/os dñi/nominauit. Concludit
nanq̃ mirabilis vite pfectio futura/ex pre
nuncia seu p̄saga miraculosi nois assigna
tione. alioquin frustra fieret in noīe mira
culi opatio/si nō in re ipsa aliq̃d magnifi
cū supaq̃ naturā excelsū designaret. Sz
insurget statim curiosus inuestigator. et q̃
ret q̃ pacto scit hāc p̄nūciationē nois isti⁹
fuisse angelicā plus q̃ illusionē diabolicā.
Etem angelus sathane f̄m apl'm trāsfigu
rat se nonnūq̃ in angelū lucis. Ista ē dubi
tatio q̃ in nouissima lectōe ē tacta/⁊ dilata
ad tp̄s altez/q̃ petit artē discernēdi reuela
tiones angelicas/ab illusiōib⁹ domoniacis.
Quoscirca dicamus in p̄mis/sicut vera
religiōis assignatō/p sophisticas ⁊ fallaces
hereticoꝝ argumētatiōes impugnat. sic p
mēdaces angelos miraculoꝝ veroꝝ sācta
rūq̃ reuelationū autoritas/factis q̃buscā
sophisticis ⁊ magoꝝ p̄stigijs q̃nē infringi.
hoc dicit petr⁹ apud clemētē i iterario suo.
Cur ita ⁊ q̃tinus p hoc abducāt homies a
spūalis vitatis cognitiōe q̃ p miraculoꝝ
aut reuelationū media tradita ē/q̃n ad fal
sitatē silia videē introduci. Dicamus p̄
terea q̃n nō ē hūanitus regula generalis
vel ars dabilis/ad discernēdū sp ⁊ infalli
biliē/q̃ vere sūt ⁊ q̃ false aut illusōie reuela
tiones. Cūc em nō hīet solū fides d nr̄is p
phetijs/⁊ p̄ñē de tota religiōe/sed etiā evi
dentie certitudo naz q̃ sciret evidēter aliq̃d
esse a deo vel ei⁹ angelo reuelatū/sciret p
fecto aliter q̃ p solam fidē illud esse verū.
Quēadmodū si q̃s hīet sciam clarā de dis
solutione fallaciarū ⁊ argumētationū ꝓ tra
veritatē fidei peccātiū eandēq̃ impugnan
tium. heberet vtiq̃ notiā nō tm certā ex

fide/sed ex demonstratõe de fidei articulis euidenť. ¶Cõstat igiť nõ eť q̃rẽdũ a catholico vt sibi fiat elucidatio pspicua ꝛ euidens de pnũciatiõe huiꝰ nois iobes facta zacharie/q̃liť ꝓ babiliť sciet eť reuelatio angelica De hoc em̃ fides ẽ ꝛ nõ scia ¶Et sicut ñ oĩm ẽ fides ẽm aptm/sz ẽ donũ dei/sic nõ oĩs verã a falsa reuelatiõe secernũt.sz aut verã spernũt/ꝛ falsã amplectũť.vel sacrilega impietate ꝛ incredulitate.talia negãt reꝓbãt ꝛ ꝓtenũt. ¶Nihilominꝰ alia eſt q̃stio q̃liť ꝑsuppositꝫ eis q̃ fidei sũt/cognoscẽ nos fideles poterimꝰ/ꝛ ẽm doctrinã iobis ꝓbare spũs si ex deo sũt ne fallamur? ¶Et i hãc q̃stionẽ sacẽs incidi ꝓpť illusiões plurimas q̃s nr̃o tpe cognoui cõtigisse. ¶Et etiã i hoc senio seculi ¶In hac hora nouissima/i ꝑcursiõe antixp̃i/mõs tãq̃ senex dilyrus/fantasias plẽs ꝛ illusiões somnijs silẽs patibz. ꝛ multi dicẽt.ego sũ xp̃c/ꝛ recedẽtes a veritate cõuersi ad fabulas se ducent multos. ¶De multꝫ iã audiui/q̃ꝫ q̃libet sibi reuelatũ eẽ ꝑ certo iã habebat/q̃ erat futurus papa ¶Inť q̃s q̃dã bñ lr̃atus ꝛ famosus/hoc etiã ꝓpria mãu i scptis q̃ legi reliq̃t/ꝛ argumẽtis cõiectuꝝ plurimis asserere conatꝰ est ¶De alio silr lr̃ato/ꝑ relationez accepi.ꝓmo ꝑ suasũ eẽ sibi q̃ foret papa.debic antixp̃c saltẽ ꝑcursor antixp̃i.nouissime vt seipsuz ꝓmeret instigatꝰ est vehemẽť/ne videť tm̃ afferre nocumẽtũ ppło xp̃iano. ¶Tãdẽ deo miserãte ad saniorẽ mentẽ cõuersus ista de se cpsit ad eruditionẽ ꝛ cautelã aliorꝝ. Porro de alijs multꝫ i religiõe ꝛ austeritate vite ꝓstitutꝫ.incredibilia fere sũt ea q̃ idoneis testibus referẽtibus agnoui. ¶Si veniat igiť aliqs q̃ se reuelationẽ habuisse ꝓtendat/quẽadmodũ zacharias ꝛ alij ꝓphetꝫ cognoscũť ex historia sacra recepisse/quid agemꝰ/q̃ pacto nos habebimꝰ. Si statũ negemus oĩa/vel irrideamꝰ/vel inculpemus videbimur infirmare autoritatẽ dine reuelatiõis q̃ nũc vt olĩ potẽs ẽ.neqꝫ eĩ manꝰ ei⁹ abbreuiata ẽ vt reuelare ñ possit. ¶Scandalisabũꝰ ꝑ ea simplices dicẽtes q̃ ita de nr̃is reuelatiõibꝰ ꝛ ꝓphetijs poterũt eẽ calũnie/ꝛ censendo erũt fãtasie vel illusiones Tenebimꝰ ḡ mediũ ꝛ ẽm apli iobis doctrinã. ¶Nõ credemꝰ oĩ spũi/sz ꝓbabimus spũs si ex deo sint ꝛ obedientes apło qõ bonũ ẽ teneamꝰ. ¶Erimꝰ sicut numulariꝰ seu cãpsores spũales/ad solerter ꝛ acute examinãdũ numisma ꝑciosũ ꝛ exneũ dine reuelatiõis ne forte demões q̃ monetã qualibz dinã/ꝛ bonã quãlibet falsare sataguť/subintroducãt ꝑ vera moneta ꝛ legitima falsã ꝛ reprobã.eet hoc in detrimẽtũ nõ medio cre ecclĩastici fisci vel erarij/seu thesauri imperialis dei. ¶Et tãto amplioꝰ quãto moneta ꝑciosior ẽ ꝛ rarior/quẽadmodũ sũt ac virtutũ heroicarũ/atqꝫ supnaturaliũ virtutũ. ¶Tãto igiť vigilãtior adhibẽda ẽ ad oĩ cernẽdũ cautela/quãto eť iactura dãnosior. ¶Et qm̃ silitudo hec satis idonea ẽ ad id palpabiliꝰ oĩdẽdũ qđ intẽdimus ꝓsequmur eã dicẽtes. ¶Primũ q̃ examiatoꝛ huiꝰ monete spũalꝫ/oꝛ eẽ theologꝰ/arte giť vsuqꝫ pitꝰ.nõ q̃les sũt q̃ sp addiscẽtes nũq̃ ad scãz vitatꝫ pueniũt. q̃les garrulosi/verbosi/ꝓterui/ꝛ tẽtiosi.moꝛibꝰ denicq̃ pessimis dediti/ꝛ plus ad epulas vanasq̃ gustum discernẽdũ/q̃ actꝰ suos dijudicãdũ industrij ꝛ seduli/q̃bꝰ oĩs ẽmo ꝛ religiõe fabula ẽ siue onus.postremo q̃cq̃d lingua magni loq̃ oñdit/vita q̃ mẽtiri nescit ẽdicit ꝛ blasphemat. ¶Ꝓ tales numularios nouã q̃libet moneta dine reuelatiõis sic incognita ẽ ꝛ barbarea.vt ꝓfecti ad se deductã.cũ grandi cachynno ꝛ indignatõe reijciãt irridẽt ꝛ accusent. ¶Alij sũt nec nego/q̃ ex aduerso i oppositũ ruũt vicij/q̃ superstitiosa etiã ꝛ somnia ꝛ illusoria delyroꝝ boĩm facta ꝛ somnias cogitatiões/reuelationibus asscribunt ¶Istis leue coꝛ nimis ad credẽdũ/alijs nimiũ intractabile ꝛ asperũ eẽ vides/sao certissimũ eẽ q̃ apł nasonẽ scribiť.medio tutissimꝰ ibis. ¶Est autẽ moneta ista spũalis reuelatiõis tãq̃ aurea/in q̃ꝫ ꝓpabiliter examinãda sez in põdere.in flexibilitate/in durabilitate/in ꝓfiguratõe/ꝛ in colore.¶Et hoc ẽm q̃ꝫ vtutes ex q̃bꝰ sumiť argumẽtũ monete spũalis legitime. ¶Pũlitas dat põdus.discretio flexibilitatẽ.patiẽtia durabilitatẽ.vitas ꝓfiguratiõnẽ.caritas dat colorẽ. ¶Has q̃ꝫ vtutes legimus manãsse ẽ angelica reuelatiõe sibi facta.silr in zacharia ꝛ elisabeth ꝓcluditꝫ ertitisse ex sermõe euãgelij Luce.dũ iohãnis nomẽ fuit reuelatum.

Itaqz quo ad pmam cōditionē si cognoueris aliquē qui p superbā curiositatē ⁊ vanā laudē atqz pſumptionē sanctitatis/cupidus sit hīe reuelatiōes insolitas narrādis gloriōsus delectet. scito qm̄ illuſi meret. neqz magnipēdas si aliqua habuisse reuelationē iactāt affirmet: deest em̄ pōdus humilitatis. Preterea de sāctis pribus habemus narratiōes plurimas superbā humilitatis ob fuatōne compositas. Quidā ex pribus demon apparuit transfigurans se nō solū in angelū lucis/sz in xp̄m vt sic videret ⁊ adoraretur. Cogitabundus aliq̄diu mānsit sctūs ille pr̄/instar marie v̄ginis/⁊ cogitans qualis eēt ista salutatio. Dicebat intra se. Nūquid non adoro quo tidie xp̄m. quid sibi vult talis apparitio? Et ad humilitatē ilico cōfugiēs ait ad demonem. Vade ad quē mitteris. Non em̄ dignus sum hic videre xp̄m. Quo dicto tā humili demon cōfusus ⁊ pudibundus abscessit. Alius pr̄ clausit oculos in re simili nolo inquit videre xp̄m in terris. illuz in celis videre ꝓtētabor. Et btūs Martinus ex supbo demonis ornatu/falsitatē loquele diabolice/q se xp̄m dicebat agnouit. Est igit̄ boibus salubeīmū ⁊ vtile tra tales demonū illusiōes pōdus humilitatis obseruare. se reputare intellectu pauperes reuelationē acapiat. qui p alios deo mirabiliē visitet. Et si q̄ talia p̄t sortiri euenire circa eū cōtigerit reijciat a se cū sctō humili verecūdoqz pudore. Deputet talia vel lesioni ꝓpr̄ie fantasie/⁊ se habere aliqd̄ sīle frenetico ⁊ maniacis aut melancolicis reformidet. vel caueat ne ꝓpter enormitatē p̄cedētiū p̄ctoz/datus sit in reprobū sensum vt talibus illusiōibus seducat. Si tīa sint diaboli machinamēta seu temptamēta ex būilitate hmōi euanescēt. Aut si velit deus q̄ in his tolerādis exerceatur nō nocebūt. Si vo sit dīna reuelatio nō fiet/humilitas pie renitēs/magis ꝓparabit locū ad ipius susceptionē ⁊ audire merebitur/amice ascēde supius. quāto in loco plus infimo recūbere conabit. Habes in Exodo/quoties moyses a se repulit diuinā inſsionē duz ad pharaonē mitteret. Obsecro inqt dñe mitte quē missurus es ⁊c. Et hie remigs clamat. Aa dñe de⁹. ecce nescio loqui: qz puer ego sū. Et iohānes baptista nō audet sctm̄ vertice xp̄i tāgere. sed eū a se repulit dicēs. Ego a te debeo baptisari. Et apl's paulus se p̄mū int̄ pctōres deputat/qui nec dignus sū inquit vocari apostol⁹. Et si quis obiecerit q̄ apl's suas reuelatiōes iactāt apuit atqz diuulgauit. Rūdet sctī doctores int̄ ꝙs Chrysо. sub hac sīa. Aliud ē inquiūt ex quadā nc̄itate vel habendi cōsilij vel ad vtilitatē audiētū/secretas gr̄as suas aut virtutes suas p̄dere seu manifestare aliud sīne q̄is sua aut aliorū vtilitate talia p inanē gloriā ventilare. Ām maria virgo q̄ cōseruabat oīa v̄ba hec conferēs in corde suo. postmodū apostolis p̄sertim Luce sacra mysteria sibi soli credita dissernit. non ad iactantiam/quia non tīm tardasset cum vicium oīe preceps sit. sed ad ecclesie religionisqz edificatiōem. Quin etiam deuotus Ben̄. qui totiens iussit vt homo virtutes suas plus abscondat etiaz familiarissimis ⁊ deuotissimis/q̄ alij vicia sua occultare satagunt. pluries d̄ suis donis ⁊ gratijs per contemplationē adeptis palam nedum loqui/sed scribere non esse superbiam arbitratus est. Quo pacto sicq̄ quoniā hoc agere cōpellebat non vanitas sed caritas. ⁊ iam in humilitatis terra radicem virtutis. ne iactantie aura velleret alte demiserat. Hec caritas ⁊ edificatiōis necessitas a pr̄esumptionis suspitione beatū Paulū absoluūt. quia ꝓpter subintroductos falsos apostolos/q̄ gloriosos se monstrabāt/autoritatis sue pōdus impulsus ē ꝓpalare q̄q̄ pl̄a sint in eius etiā laudatōe plena humilitatis ⁊ recognitiōis ꝓpr̄ie fragilitatis ⁊ ignoratie. an in corpe inquit vel ex̄ corpus nesciо. deus scit. Et iterum. Factus sū insipiēs ⁊c. Est igit̄ nō q̄libet manifestatio reuelatiōis sibi facte arrogās vel superba. sed ea tīmodo q̄ fit inanit̄ vane ⁊ absq̄ fructu edificatiōis vel ꝓfectus/sz fit ad eronerandū tumorē animi a vento iactantie qui plenus est. Ad scalpendum denicq̄ pruriētes aures aftātiū curiosa hmōi nar-

ratiõe vanitatũ. Et si nõ aliud afferret hec loquacitas incõmodũ abũde illud est/qõ magne rei ⁊ in appciabilis fit ꝓsũptio. dũ scz tps iutilit dilabit. ¶ Quo circa nõ parũ ad rẽ attinet/si res ꝺ q̃ ferẽ eẽ renelatio/sit vtilis ad mores. ad rẽpublicã. ad diuini cultus honorẽ vel augmẽtũ. aut si sit supuacuis rebus seu narratiõib⁹ imixta Proinde i secularibus historijs/⁊ actibus hũanis. sic repire cõe ẽ/⁊ laudare se põt hõ absq culpa iactãtie/dũ sue defẽsiõis viget necitas. Sic Tullius porãdo ne pelleret i exiliũ ꝓ saluatione ciuitatis romane a se facta aliaq egregia opa sui cõsulatus cõmemorauit. Sic africanus scipio triumphũ quẽ de carthagie subiugata reportaret i defensionis sue ꝓcinctũ ꝑ accusatores suos allegauit. ⁊ vtrolibz absq imputatõe ad ia ctantiã. Refert deniq plurimũ si qs nouicius sit i exercitio vtutũ aut veteran⁹. qm vtus dũ incipit leuissimo flatu puellit. in ueterata autẽ sua stabilitate nixa consistit. ¶ Habes ex his ꝓmi signi qlẽcũq delucidationẽ/p qõ dijudicari põt spũale nũmisma vẽ renelatiõis a falsato denario diabolice illusiõis qõ signũ ẽ põdus humilitat. Et nõne h⁹ põd⁹ hec habuit renelatõ facta zacharie ⁊ elisabeth sup iohis noiatiõe. Lege historiã ⁊ videb q vicini et cognati vocabãt puer nomie ꝓis sui zachariã. qi nõ garrula et vana curiositate sup noie pueri parẽtes vulgauerũt. illã dicere sola extorsit necitas dũ in circũcisiõe puer eẽt nomẽ accepturus. Sz ⁊ elisabeth sctõ hũili vecundoq pudore ornata/occultabat se mẽsib⁹ ser. Et zacharias tãte humitat fuisse puncẽ/vt ad vbũ aspectũq ãgeli stupidus/et gelido timore cõcussus/vix crediderit nunciãti. ¶ Addendũ tñ ẽ qõ vult. b. Greg⁹. dyal. Hũilitatẽ verã nõ eẽ ptinacẽ/sed obtpantẽ cũ tremore/quẽadmodũ de q̃dã libertino refert/q rogabaẽ ⁊ adiurabaẽ renitens suscitare puerũ. Virtut inqt pect⁹ nõ eẽt si hoc caritas nõ viciasset. Et plane non ia hũilitas sz supbũ de sua estimatiõe ẽ iudiciũ. si qs ptendẽdo hũilitatẽ ꝓtenat platũ aliqd opis arduũ ꝓcipiente. Neq enim hoc ageret/si nõ eẽt sapiẽs in oculis suis si nõ prudẽtie ꝓprie initẽs potius q̃ supioris sui iudicio sensui et arbitrio subijcã patus

existeret. Vide ergo quẽadmodũ pusillanimitas ex supbia generet. Addit ipe greg⁹. ꝓ regula q miraculũ ⁊ hũilitas duo sut ingna/ q̃ ad manifestandã alicui⁹ sanctitatis sufficiũt. Neq em miracula p se valẽt ciã a malis iusto dei iudicio ꝓmitri fieri i celiacatiõe ecclie. Adens q̃ dino spũ impleẽ inqt Greg⁹. hz euidẽtissime signa sua. veritatẽ scz ⁊ hũilitatẽ. q̃ si vtraq in vnã mẽtẽ pfecte ꝓueniũt. liqt q de pntia sanctis testioniũ ferũt. ¶ Quã q̃ refert miltũ fieri raculũ fiat in attestatiõnẽ fidei vere aut ad sanctitatis alicui⁹ mãifestatiõnẽ. Dat? ꝓmo mõ faciũt miracula vt scribit Aug? vij. Qm vitas a q̃cũq dicat a spũsctõ eẽ. nec eã vincit malicia. Sz in approbatiõnẽ sanctitat? ꝓprie/malis absq dei ꝓdictiõe publica ⁊ sufficiẽti/nullo mõ ꝓuenire põt miraculoz̃ opatio. alioq̃n ds eẽt fallat testis mẽdacij. Quare sic⁹ qz signũ ꝓprie manus .i. potẽtie/a se solo factibile/appẽderet falsis ptense sanctitat?/nec reclamaret. Addit hoc nec reclamaret ꝓpẽ antixpi miracula q̃ nõnulli vera fore ꝓtẽdũt. ad pbationẽ electoz ⁊ reprobor subuersionẽ. Licz tamẽ antixp⁹ mister miracli mẽdacissimus erit/ ⁊ i vita sceleratissimus. Sz deus ipi/suisq miraculis ne crederet/p suas alioũq̃ ꝓnunciatiões innumeras reclamauit atq̃ ꝓdixit. ꝓpẽ qõ inexcusabilis erit sibi credẽs.

Secundũ signũ

in legitimo numismate spũ aliẽ discretio/q̃ dat flexibili qtatẽ. Intelligo ꝓmptitudinẽ ad credendũ ꝓ alio/q̃ ẽ hũilitat? filia. Si videris aliquẽ exẽplo zacharie ⁊ elisabet incedentẽ via regia ⁊ corde simplici in oibus iustificationibus dei q̃ nõ vult ãbulare in magnis neq̃ i mirabilibus sup se. Sz mẽdio q̃dã tenore regl'as viuẽdi seq̃tẽ a ꝓbus institutas nec trãsgredit fines q̃s ꝓres sui posuerũt. ꝺ talli noli credẽ leuit/q̃ fallat ꝑ demonũ illusiões/quẽ ⁊ credẽ ꝓ filio/⁊ in oibus cetenis moderamẽ discretiõis obtuare ẽsperenis. At vo sũt alij/q̃bus placet ꝓpria sua via/ ⁊ ambulãt i adinuẽtiõib⁹ suis. Quat eos piculosissimus rector/aut verius impellat ꝓpria opinio. ieiunijs sup modũ se macerant. ꝓcũdũt vigilias. lacrimis pl⁹ q̃ opor

ter cerebr turbāt ꝛ extenuāt. ¶ Et iñ hec nul
lus credit monitis. cōsilio neminis acqe
scunt/vt patius se habeant. Doctores pte
rant. ꝛ psultos spernūt. ¶ Nimiꝝ q magnū
re cōueniat plus oīb⁹ sape arbitrañ. De
talibus pnūcio q cito plabūt in oēm de
monū illusionē. cito impingūt ad lapidez
offensionis. q ceca p̄sumptiōe ꝛ nimia veloci
tate rapiūt. Propter ea quicqd ꝺ reuelatiōi
bus insolitis pnūciauerit habeto suspectū
¶ Quāta sūt menses dū erā attrebati audi
ui de qdā muliere cōiugata ꝛ hñte liberos
ꝛ amplius manebat absqz cibo. erat pinde
multis āmiratiōi. Fecit vt loqrer cū ea/ex
aminans eā multis mōibus. repi hāc absti
nētiā nō sobrietatē sz vanā superbāqz ptina
ciam. Nā ꝛ post tale ieiunīū dira fame ex
cruciata/inexplebilis voracitate comedebat
nullā insup asserebat solidam causā q̄re sic
ageret/nisi q se indignā dicebat q̄ pane ve
scerer. Fatebat̄ p̄terea nec̄z a cōfessore suo
nec̄z ab altero hr̄e hāc vinedi regulā. Naz
a dimidio anno ꝛ amplius/ nullus habuerat
pfessor vel absolutionē vel cōsiliū. Expa
ui fateor ꝛ exhorrui. dissimulās tamē cepi
odere demōis hos eē laqos. ꝛ eā piculo ī
sanie vicinā eē. nā et erat vultu attonito et
colore silis iamiā moriture videbat̄. Pete
dentia maioris eēnt pōderis ꝛ reputatiōis
apud eā/q̄ pprie estimatōis iudiciū. Rñdit
illico suspirabūda ꝛ gemēs/demissis humi
oculis/se miserā/se peccatricē/ se indoctam
plus oībus ꝛ insciā. Subintuli q̄rēs si ve
reita ꝺ se sentiret. q̄ pacto sine cuiusq̄ alte
rius cōsilio/tā insolitā ꝛ ab alijs sanctioni
bus et fortioribus nō obseruatā abstinētiā
seqrēt. Cepit nescio qs rñsionū ambages
volvere: q̄ quis euadē nescire deerat būi
litas: ꝛ posse videbat mentē eius q̄dā arrogātia
q se victā erubescebat confiteri. Tādē mo
dī scimus sui/in aīa ꝛ corpe: vt fatuā desere
ret hāc ieiunādi obstinationē: ꝛ absqz peri
toru cōsilio nihil singulare/ꝛ ab alijs i ob
seruatu seqrēt/maxime q̄ viro suo displice
bat et peior erat edacitas insaturabilis se
quens. Nō rñdit ad hec. Plane discessi et
qd postmodū egerit ignoro. ¶ Hec idcir
co intruduxi vt exēplo pspicuū facerē quā
tus ē in qbusdā discretiōis defectus/q̄ nō
pmittit flecti ad credēdū p̄silio. Nō mirā
dū si numisma qō a talib⁹ fabricatū ē repu
diat tāq̄ si ex ferro sit nō aureū. ¶ Qua
re saluberrimū ē sapiētis p̄siliū/ne hō
sit sapiēs ī oculis suis/ꝛ ne inirat̄ prudētie
pprie/sz agat oīa cū p̄silio in eēnū nō peni
tebit. nec sufficit q̄tidianis interrogatiōib⁹
fatigare prudētes/sz fides ꝛ obediētia pfes
ncē est. alioqn stultus erit hō bmōi pront
loqt̄ sapiēs q nō recipit vba prudentie seu
cōsilij/nisi ea dixeris q̄ vsanē in corde suo.
Est sane donū nō mediocre spūssci h⁹ do
nū p̄silij q̄ sz dari posset: vel hīi vl credi re
cte p̄siliū. ¶ Alit itaqz iohānes clymaci de
gradib⁹ ptingēdi ad deū: q hō arrogans ꝛ
seipm ducē sui pstituens/nō indigz demo
ne tēptāte. qr factus ē sibijpsi demon. Esti
mo deniqz q nūc maximoꝝ maloꝝ cumu
lus quē in sāsmate patimur ꝛ exprimur: ab
hac indiscretiōis peste p̄cesserit nullius ac
q̄escere cōsilio pmittētis. ¶ De hac discre
tiōis vtute tractat abūde. Cassian⁹ in col
latiōibus patꝝ. Tādē in psona magni illi
us Antonij cōcludit solā hāc vtutē eē que
impturbato calle deducit ad regnū: ꝛ ab īq
sidijs ꝛ seductiōibus demonū tutos red
dit. Subiūgunt̄ exēpla qbus hoc astruit.
Miserabiles p̄tea exitus illoꝝ qbus hec
vtus defuit memoraē. Itaqz ad par exitiū
vergūt abstinētia nimia ꝛ crapulosa vora
citas/nisi q irremediabiliores ē excessus ī ab
stinētia. Horbos enī affert incurabiles ex
lesiōe cerebri: et rōnis pturbatōe: q̄ fit vt p
maniā aut furiā vel ceteras passiones me
lancolicas sic p̄fūdat̄ ꝛ intime radicāt fan
tasmata interius rebuata in cerebro q esse
reputāt vere res extrinsecus apparentes ꝛ
audire se putat hō videre vl tāgere qō nul
lo sensu exteriori capit. Innualescit āt hec
passio vsqz ad hāc aliqñ insaniā/vt iudicet
se hō aliud eē q̄ est. Quēadmodū reptus ē
q̄ se murilegū. alius q̄ se gallū. alius qui se
asinū. alius q̄ se mortuū reputaret. Unī fu
erūt nō nulli doctoꝝ q̄ hac egritudine per
cussū arbitrati sūt fuisse ipm nabuchodo
nosoꝝ/vt burtū aīal eē se crederet: ꝛ nō vera

citer indueret corpus beluinū. Pleni sunt medicoꝝ libri pretētuoſ hmōi apparitiōi bus ⁊ iudicioꝝ corruptiōib⁹: ex leſiōe virtū interioꝝ naſcētib⁹. De his ait hiero. q magis indigēt fomēto hypocratis q̄ alio ꝓſilio. Multos taliū vidi. multos etiā examiāui q̄ꝝ aliq̄ in pleriſq̄ negocijs ſanissimā vide bāt hīe ſniam. deſipiebāt tñ in certis caſib⁹ ⁊ rñſiōib⁹/ vbi fāta ſic ſue leſio certis emine bat. Ceterꝝ q̄ pſcrutat acutis artū magi cāꝝ traditiōes ſacrilegas ⁊ īpias/ facillime noſcit pluria ibidē obſuāda ppōi/ ſup im moderatis ieiunijs ⁊ alijs nō ad aliud q̄ ad ſenſus ⁊ rōnis pturbatōz. q̄ fit vt etiā plerūq̄ talib⁹ dediti: cadāt i inſaniā. ⁊ vultus odoꝝūq̄ horroꝝ terificū patiāt. Et tñ ne ꝗs ea q̄ dicta ſūt/ ꝺ iobem baptiſtā et eis⁹ abſtinētiā valeat retoꝝqre. Hic aduer tendū ē diligēt/ q̄ boīm diuerſe ſūt gre/ tū ex nāli bonitate compleriōis. tū ex dono illis⁹ q̄ diuidit ſingul⁹ put vult. Quo circa ſi cui forſā ſit hoc ambigū/ ſciat qm̄ ſm̄ ſcīp tuā dei pfecta ſūt opa. Ex nōne iobes nr̄ ba ptiſta a deo miraculoſe ꝓduct⁹ ē. Demen igit̄ māle ex q̄ corp⁹ compaginādū erat nec durū nimis/ nec rurſus fluidū abūdāti⁹ fu it/ ſz tale ꝓſus ꝙle diſponē ⁊ miſtrare talē ⁊ tm̄ decebat artificē deū. Hic aliquē defectū mōſtruoſū incidiſſe/ qd ſeq̄t. Jā nō nature q̄ nō opabat ſz deo miraculoſe cauſanti fu iſſet imputata tal⁹ impfectio qd dicē nefas ē. Ex hoc ampli⁹ liq̄t q̄ iobis cōplexio nō melācolica ſz ſāguinea fuit. ⁊ q̄ in ſua ꝓce ptiōe ⁊ annūciatōe ꝓſtellatiōib⁹ celi neq̄q̄ ſubdebat. Defellerūt inſup aut fallē potue rūt regule aſtronomoꝝ ꝺ iudicijs circa eū/ nec ad ipm extēdi potuerūt. apta ē rō cōce ptiōis tm̄ miraculū. Ex his qd rurſū ꝓcludit Animirū vide q̄ iobes dū puer heremum cōcupiuit ⁊ introiuit. hoc nō ex leſiōe cere bri. nō ex melācolica paſſiōe egit/ ſz potius a ſpūſctō duct⁹ ē in deſertū. Sibi victus ſui ſingularitas: ⁊ ceᷓa hmōi (q̄ etiā añ eis⁹ ꝓce ptionē pnūciata ſūt) ſtuoſa ſagacitate ob ſeruabant a iobāne/ q̄ ab alijs āmirari poſ terāt/ ſz nō cū diſcretiōis vtute peniſ⁹ imi tari/ nō oīm aniū par ē volat⁹ ad aglā. nec bestie oēs curſu tigridē equāt. Sic i virtu bus diſpar ē cuiq̄ ptitio. Hōne ſcīs beme dictus deſertū locū puer incoluit. ipſ⁹ tñ do cumētū ē/ vt nō pmittāt paſſim/ ⁊ ꝓ libito mōachi ſolitudinē aggredi. Jā q̄ſpiā ad huc tyrūculus nec exp⁹ leuiores inſultus pugne ſpīrital/ quō tute cōmittit ſe bello grauiori gigātis? Jā q̄ cōem vitā agūt in ſocietate. magī expiūt bella mōi ⁊ carnis/ tāq̄ rudiores potētioreſq̄ pugnax ꝓgreſ ſus. Qui aūt ſolitarij degūt ꝓ gigāte īma niſſimū diabolū dimicatum ⁊ fraudib⁹ ſū tilioꝝib⁹ atq̄ fortioꝝib⁹ aggrediēdi/ fatigan di: ⁊ niſi diſcretionis gr̄a ſuccurrerit turpiſ deiꝛ ciēdi exponūt. Agnoſcīt igit̄ q̄ neceſ ſaria ē diſcretiōis vtus/ quā pant nutrit et ſaluat humilitas vere obediēte copulata. Expediam⁹ reliq̄ ſub breuitate maioꝝ.

Terciū igitur ſi

gnum i numiſmate ſpūali/ T dixim⁹ ee patiaz q̄ dat dura bilitatē/ dū p ignē tribulatiōis examiāt. et dū p ptūelias et pba pullāt. Doctria viri (inq̄t ſapiēs) ex patia cogſcit. Si ꝗs itaq̄ ex māifeſtatiōe illoꝝ q̄ ſibi dicit fuiſſe reue lata: reportet nō niſi deiectionē/ imiſtionē et opꝓbria facili⁹ inducit credē ſibi/ q̄ vbi ſuſpitio ꝺ vane laudis captatōe rōnabilis eroūt. fallax tñ ē hoc ſignū nō dubito ni ſi cautiſſima circūſpectōe cū alijs adiūctis examiet. nā ⁊ obſtinatio ſepe patiam ſimu lat. ⁊ nōnulli ex ꝓtumelijs fatua ꝓpelliōe gloriāt. Quēadmodū ipe etiā ſordes veſti um ⁊ alicuiū/ aliq̄n ſupbie verme mozdaſ ſimū generāt ⁊ nutriūt. Arbitrāt ifti ſe ius ſtis ⁊ ſctis ee ſiles qb⁹ tot aduerſa ꝓtigerūt vl⁹ q̄ egerūt ſiliꝝ. Impleri rurſus i ſe putāt illā xpi pmiſſionē. Sti q̄ pſecutiōz patiē qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. nō ſatis aduertētes qm̄ addit xp⁹ ꝓpt̄ iuſticiā/ ſz tāte cecitatis ē ipa mētis arrogātia/ tā iſtis ee ꝙtumb⁹ vult videri temeritas. Ceterꝝ nūqd nō obſecro repiūt q̄ de ſuis etiā defectib⁹ de negligen tijs ⁊ neceſſitatib⁹ impiobiſſime gloriāt. ab ſurdū dictu. ſz ita gloriāt: certe deputantes ſibi talia a deo pmitti/ ne cū paulo magnis

tudo reuelationū aut virtutū eosdē extollat. Et vide quāte cōsciētie arrogantis cālamitas: qz nec humiliat: nec a suis defectibus spoliat. Nā qz vili dispensatione sibi datos putat stimulos negligētiarū culpabiliū: vt eis careat nequaq̄ enititur. quin potius in sue perfectionis traducit argumentum.

Quartū signū est veritas/que dat cōfiguratonem z inscriptionē legitimā. Est naq̄ sacra scriptura locus vel officina vbi cunus regius monete spūalis recōditus discrepet in sua figuratione z suprscriptione ab hoc cuno regis: ab sq̄ vlla dubitatione falsatus est. Attamē tanta est nonnunq̄ similitudo denarij falsi ad verū: vt vix nisi a doctissimis possit falsitas deprehendi: quia inter tot vitatis lineas ad fraudem positas: nō statim vn⁹ falsitatis punctus semet aperit. Nisi sūt heretici qui malos vt solā inter heresim inter tot ventas latēter insereret/ z cautiori efficatioriq̄ fraude publicaret. Hec res iudicat ex ōnium insolitarū debz a theologis. pusq̄ ad mittat/examinari. quorū preapue interest inter verā et falsam religionē. morosq̄ cernens discernere. Palā est insuper q̄ pernitiosa sit scripture sacre reiectio: z ad antichristi susceptionē preparatō certissima.

Hoc signū quartum māifeste trahitur in lege Deutro. xiij. et. xviij. Et pro eiusdatione maiori placet hic repetere quatuor conditōes vere reuelatōnis: quo ad veritatis inscriptionē alias per me positas et pronūciatas in quadā collatione de angelis. Prima conditio Nullus angelorum sanctorū sine ppbetarū quicq̄ esse futurū prenūciat: quin veraciter futurū sit/ in sensu quem ipe vel spūssanctus intēdebat. Sic nō est responsū demonū. quia et fallunt z fallunt. Et hec conditio habetur Deutro. xviij. Si tacita cogitatiōe responderis: Quomodo possū intelligere verbū qđ locutus est dominus. Hoc habebis signū: q̄ in nomine ppheta ille p̄dixit z non euenerit. hoc dominus nō locutus est. sed per tumorē animi sui ppheta confinxit. Contra hoc videtur esse instātia fortis ō iona qui p̄dixit destructionē niniuitarū. et ō Esaia respectu mortis ezechie. z ō nathan. Pro quo ponitur secūda conditio Si idipm qđ angelus aut ppheta p̄dixit/nō ex modo quo vocaliter p̄tendebat eueniat. plus sup hoc a spūsancto reuelationē accipiet. de ppbetia aut reuelatiōe sic vel sic intelligēda: conditionaliter aut mystice: vel litteraliē. Sic factū est in iona z esaia. alias debuissent lapidari f̄m legē Deutro. xviij. scriptā. hoc ē qđ prius appellauit deū reclamare/vel contradicere vel ō suo intellectu salubriter informare. Tercia conditio Nihil bonis moribus aut sincere fidei cōtrariū: angeli sancti z ppbete veri p̄dicunt aut precipiunt. Nō sic demones vel antichristus: quorū signa dicunt signa mendacij: quia ad mendacīū credendū inducūt. Hec conditio habet Deutro. xiij. Si quis instet de p̄cepto dato abrahe super īmolatōne filij. Rōsio est: q̄ deo iubēte seu dispensante nō fuisset illicita mortis huius infectio. Sed ita diceret pertinax idolatria īmolans filios suos z filias suas demonijs. Pro q̄ ponit quarta conditio Reuelatio angelica sive ppbetica super aliquo qđ bonis moribus obviaret: nisi divina interveniret iussio sive dispensatio. taliter circūstantionata est aut eē debet: q̄ ō ea reuelationē accipienti vel eis p quibus fit reuelatio dubitare nō liceat. Oportet enī vt tam clare cognoscat reuelatio eē a deo/q̄ clare scitur aliquid eē scripture sacre vel ratiōi conforme. Et in hoc casu maxime necessariū est donum qđ ap'lus vocat donum spirituū.

Queres. quid agit hoc donū qđ discretionē spirituū appellamus? Agit equidem vt saporem quodam intimo/z illuminatione quadam experimentali sentiat homo differētias inter veras reuelatōnes et deceptorias illusiones. Hoc tradit beatus Greg⁹. in dyal'. Hoc idem ō seipo beatus Bern̄. in suis miraculis fatebat. Sentiebat enim z vt sic dixerim gustabat interno quodā afflatu et odore/quādo ad faciendū miracula sibi vtus aderat/vtpote ad

sanitates operandū. Quēadmodū de dño nr̄o ihu xp̄o dicit euāgelista: q̄ sensit vtutem de se exisse dū sanata est mulier ex contactu fimbrie vestimenti. Alioquin idem ⁊ alij similes: nulla rōne visi fuissent aliq̄n excusabiles a temeritate aut a temptatōis diuine pctō dū ad operādū miracla semet ingerebāt. Aug⁹. quoq; refert in suis pfess. matrē suā isto mō inēveras ⁊ falsas noctur ne quietis imagines ⁊ visiones discreuisse. Cur igit̄ aliqs si regula vniuersalis aut doctrina certa ⁊ infallibilis neq̄at tradi super hac materia discretione spirituum: aut de reuelationū vitate. cū ista res plus in experientia ⁊ cōditionū pticularium q̄ infinite sūt cōcursu/q̄ in arte versēt. Videamus simile in re pari imo longe facilioꝛ difficultatē. Ridebūt ad exēplū forsan alīq̄ sed attendāt ne semet irrideāt. Petamus ab aliq̄ dari nobis sub arte ⁊ doctrina vniuersali: p quā sciri potent euidenter ꝺ seipso vel alio semp: qñ somnijs illudit: aut veris vigilijs exerceāt. Attēde in p̄mis q̄ visiones somnioꝛū plerūq; discursiue sūt: rōnales ⁊ sup se reflexe. Nā querit hō si somniat. vtrinq; insup arguit. ⁊ tandē deliberate p̄cludit q̄ vigilat. Adde q̄ tāta est somnij ad vigiliā ꝓpinqtatis silitudo: vt hesitet hō etiā vigilans: ac visa secū retractās: si tunc vere dormiebat. Cursus apud quosdā dormiētiuz ꝓut scribit pbus ⁊ experiēta loq̄t̄/vigilantiū opa incursu voce ⁊ alijs plurimis reperire ē. Veniq; tot ⁊ tales aliq̄n occurrūt silitudines somnij ad vigiliā/q̄ solū videt̄ experiēta ad discernēdū sufficiens. Interroga aliquē de vigilātibus/quō scit an vigilat? Rñdebit ilico forte insulsam hanc q̄stionē tuā. sed vrgere nō desinas/rñdebit substomachans bñ scio. Persiste vltra/⁊ dic quō bñ scis. dicit q̄ maxima ē inē somniū suuz ⁊ vigiliā dissilitudo. Si silitudines varias adduxeris/q̄s ꝓtigimus estimo q̄ nullus sue rōnioni alius erit exitus q̄ vt dicat certe scio/qz sic expioꝛ. Vz pge vltra insistere/⁊ affer/q̄ simile crebꝛo hīe se iudicat experiētiā. dū somniat/credēs scz loq̄. legere ⁊ audire. imo ⁊ non somniare. Ad hec q̄d iste rñdebit nisi dicere/vex est/⁊ tūc decipi oꝛ. Q⁹ si ampli⁹ ꝓterire ⁊ ꝓtraniti volueris dicēs/ita nūc. O bone vir etiā tu falleris. q̄ q̄ ignoꝛes. Videat ipse q̄d vltra obmutire aut sufficiēter allegare valeat/ad liberandū pedes suos ab hoc labyrintho. Ꝑ ter solā experimētalē noticiā ipius vigilie q̄ valde dispar ē a somnijs. fortioꝛ scz atq; lucidioꝛ. p quā non se tā opinat̄ q̄ sat ⁊ intelligit vigilare. Trāsferat hec silitudo. q̄ videt̄ puerilis ad rē sblimissimā q̄ tractat̄/cōprimet̄ p eā/si nō ero/insolens arrogāsq; humana curiositas. que fida ſa cramēta si nō penetrat indignat̄. qñ nec q̄ tidiana puerilia ⁊ ludicra/sufficiat attingere. Hec etiā nos cōsideratio cautiores efficiet/nō in reuelatiōibus tm̄ mō secernēdis ſz in oībus generaliē nr̄is actibus diiudicandis. O quotiēs sibi videt hō sapiēs/stibi iustus/sibi humilis ⁊ sibi dicit. quia diues ē in vtute: ⁊ nescit q̄ miser ē ⁊ miserabilis ⁊ pau⁹/cecus ⁊ nudus. Prevalet inuidia nitate sua ⁊ in multitudine spūaliū diuinarum suarū gloriaē. dicit in excessu suo/nō mouebor in eternū. Vz ꝓ certo alto somno ꝑfus fallit̄. qz oīa hec aspicit nō in lumine vitatis vigilia. ſz sub simulachro somni culose vanitatis experiēt̄ hāc fraudē. Tunc pmū hō dū deo ꝓpicio excitat̄ a somno pcti. ⁊ nihil inuenit diuitiarū somniatarū in manibus suis. ꝛfit hoc dūz regredit ad luminosū ⁊ ꝑfulgidū diē humilitatis et stibi vigilat q̄ vanitati dormiebat. videt nūc erroꝛe suū/⁊ illum secum diuq; retractans q̄ ipe patiebatur/qui ne desipiat/obstupescit. Nam ⁊ vere superbum ⁊ arrogantem ⁊ tumidum aut aliter vicioſum se fuisse dꝛ phēdit/q̄ q̄ aliē pu⁹ existimabat. Quare sic Quia mentiebat iniqtas sibi. Et q̄d mirū si mentitur iniquitas sibi plus q̄ si somnians ꝺ somnijs. ⁊ maniacus ꝺ furia. ⁊ stolidus de sapientia corruptissime iudicantur. Sic est plane q̄ vicioſi de ꝓpijs viciis vt tenacitate parcus. de arrogantia superbus pertinacitate. ⁊ tanq̄ acutus per cussi palpāt in meridie. Quāobrē elucet q̄tum/imo q̄ necessariū sit eis alieni cōsilij ducatū habere ⁊ sequi. quia ꝺ somniare alius vigilans pfectius iudicat. Ideo vere soli quia cū ceciderit nō habz sublevantem. ⁊ ve ceco si ceca eum ducat impietas illusio. qz ambo in foueā cadūt. Ꝙ formidandas q̄ ingiēt fraudes qs nō expauescat?

fallaces vbilibet mille deceptionū tendicu
las/quis bas euadet? Quis arto tramite/
sic obscuro/ sic obsequio secum ambulabit
Profecto solus ille beatus/ et decies beat⁹/
humilis et pauperculus/qui sapiēti obediēs
se ē pauidus/qui in dei timore instanter se
tenet/ne cito subuertat dom⁹ sua. Putas
ne fuerat hoc exptus qui dicit. Custodiēs
pusillos dñs:humiliatus sū:et liberauit me. Be
nigne hoc testat oraculū illud digne diuinū
et sempiterne memorādū:de humilitate An
thonio monstratū. Cōformit ad qđ iurat
deuotus Bern⁹ talū exptissimus sup can
tica. In vitate inquit didici/nihil eque effi
cax ē ad gratiā dei pmerēdā/retinendā/re
cuperandā/q̄ si oi tempe inueniaris coraz
deo nō altū sapere sed timere. beatus bō q̄
se ē pauidus. Hāc humilitatis lucē quisqs
intrauerit/et medios tēptationuz laqueos
quātūlibet absconditos/tutus incedet. fru
stra rugiet aduersarius vt leo. frustra circu
spelūca sua vt rapiat paupere/et pauperculū
et cōtritū/qm tibi dñe derelictus ē ille pau
per et orphano adiutores. Hoc ē pmuz
pāpuū signū inē signa nre monete spūa
lis discretionis. Admonitiones oēs itaq;
intrinsece/oīs instinct⁹ vehemētes/oīs
revelatio/oīe miraculū/oīs amor extati
cus/oīs ptēplatio/oīs raptus/oīs deniq;
nra interior exterior ve opatio:si humilitas p
cedit et comitet et sequat. si nihil eā pmes
sceat (crede mihi) signum bñt q̄ a deo
sūt/aut bono eius angelo/nec falleris. Si
go pdictoz aliqđ sumat originē a supbia.
si eā secū duxerit/suspecta habe oīa. Du
militatis ergo signū si pfecte noscerē/fru
stra multiplicarē alia. qm supbia et humi
litas numisma spūaliū opationū sufficiēt
simā paruitate et pauptate ditissimā/sed in
deo/hāc sapiētissimā vt sic loquar insipien
tiā/q̄ sibi de se difficit/q̄ nemini se pponit/
et idarco suasibilis est/et nemini detrabēs
aut indignās/disponit oīa suauiter. Hanc
inquā quisqs ppria vtute studio vel indu
stria adipisci et vsuare credident/errat pcul
dubio etiā supbissimus ē. pparat se homo
ad eā nō negabo:sed ab eo solo gratis infū
dī et custodit:a quo oīe donū optimū ē
et hoc scire et sentire iā magnū dei donū est
et hūilitatis initiū. Ecce magri venera
biles et fratres dilectissimi ecce q̄ relapsus
sū de q̄rto signo ad pmū. ita ē. sz nūq̄ pfe
cto satis crebro/nūq̄ vbis sufficiēt⁹ pt apō
nr̄am elationē pditissimā/siculcari laus h⁹
vtut. nūq̄ nimis sō pedibus reprhēsiōis
valet aduersa superbia deijci conculcari et
cōteri. O mōstr̄ hourēdū ingēs. O portē
tuosissimū supbie negociū. Hā heu calca
ta resurgit fortior/instar fabulosi Anthei/
eunlsa repullulat vberior. sua demū resci
siōe velut hydre poetice caput redit fecun
dior. Sic ex suo nedū z̄uo vt ex humilitate
ex sordib⁹.ex pallore:sz ex sua morte rediui
ua generat. At vo tādem reuertamur si
placet ad q̄rtū signū in q̄ eram⁹.qđ dixim⁹
ee vitatē/q̄ dat pfiguratiōē legitimā mo
nete nre spūali. vbi qso aīaduertere neq̄q̄
omittam⁹/q̄ aliqua sic se hz̄e pñt:vt q̄ uis
nō sint palā et directe obuiātia siue z̄ria di
uine omipotētie/q̄ p scripturā sacrā extol
lēt/q̄n absolute possint fieri. sunt nihilomi
nus refellēda tā q̄ inania et fatua et diuine
sapie incōgrua nec testimonio vitat. legi
time formata:sz aliūde ptracta:quēadmo
dū si qs diceret sibi eē revelatū q̄ tot⁹ mū
dus mouebit cras motu recto/q̄ vn⁹ an
gelus anihilabit postmodū recreabit/nō
adducēdo aliā vtilitatē/q̄ quilibz platonū
oz solus et nudus incedere et baiulare cru
cem materialē sup humeros suos:alias ta
ta pibit eccia. Talia inquā velut de yra et
diuina revelatōe indigna:statim abijcien
da sūt. Neq̄ em̄ relucet tñmō in diuinis
opibus potētia:sed bonitas et sapiētia quā
effudit super oīa opera eius. O mīa in
quit ps̄. in sapiētia fecisti. Ad hoc refertur
q̄ antea dictū est ō narratiōibus supuacu
is fantasticarū apparitionū:et ō inutili per
eas temps consumptione. Pro hoc valet
qđ habemus ex determinatiōe doctorū et
glo. Matth. iiij. super illo:Si filius dei es
mittete deorsū. Miraculū si pia vtilitate
aut necessitate careat eo facto suspectū est
aut reijciendū. sicut fuisset christū volare p
aera:et vt coīter sunt oīa magorū sacrilega
pstigia. Fuit nr̄is tpibus mulier in talib⁹
famata revelatiōibus quā hoc signū nisi
fallor vel yralle cōuincat.

Quintum signum

Expediamus nos ad postremū de qnto & vltimo signo. Illud ē si meministis: caritas seu diuinus amor: q̄ dat colorē aureū nummismati. Hoc signū nō vsq̄quaq̄ statim sufficiēs ē: ꝓpt̄ē sophisticū & fucatū colorē aureū vane seu carnalis dilectiōis. Qui quidem exptū est mulierculas quasdā fuisse q̄ circa deū vel alios viros sctōs magis afficiebant dilectiōe viciosa ignorant̄ q̄ vera sctā & sincera caritate mouerēt. Et de idolatris cōstat q: deū se diligere licz errantes existimāt. Propterea primū hic incidēt infero nō ē tuta mulier q̄tumcūq̄ sanctaz cū viris etiā religiosissimis: cohabitationē & familiaritatē. Quare sic? Quia pōt fieri vt amor a spū incipiat: sed vehemēt̄ formidandū ē ne p blandicias sensim carne ꝓsumat. Hō deerit inqt Hiero. viscus diaboli. Mā & ferreas mētes libidos domat & carpit vires. vnctq̄ vidēdo femīa. inqt Virgilius. Quocirca scripsit q̄dā deuota mulier nihil ita se dīe suspectū sicut dilectionez: et plus q̄ diabolū: etiā dū circa diuina & psonas pbate sanctitatis versat. Hoc nō multiebriter traditū ē: qm̄ passio seu motio q̄nto vehemētior tāto p̄cipitatio facilior inuenit̄ & regi difficilior. Amplius hāc ob causam inē ceteras/videt̄ errasse begardi & begarde/ob indiscretā dilectionē noīe deuotionis palliatā. Argumētū huius rei ē in quodā libello/incredibili pene subtilitate/ab vna femina cōposito/q̄ maria de valentianas dicebat. hec agit ꝑ progativa & eminentia dilectiōis diuine/ad quā si ds deueniet/fit fm̄ eā ab oī lege p̄ceptoz solutus: adducēs pro se illud ab ap̄lo sumptū. Caritatē habe & fac q̄ vis: Recolitis opinor/vt apud virgiliū in bucolicis q̄sitiue ponitur. An q̄ amāt sibi somnia fingūt. Et certe res sic se hz. qm̄ amor inē oēs aīe passiones magis penetrativus & alienativus. et si verus ē/castus & sanctus iuuat incogitabiliter ad cognoscēdū celestia. Si vo aut vanus sit/erroneus aut libidinosus/varias sibi formatillusiōes. ita vt credat videt̄ seu cogitare q̄ prorsus ignorat. Experimentū huius rei in amore hereos ꝓspicamus. Et em̄ si p̄dicta maria/nō de viatoribus vlq̄ ligatis ad p̄ceptoz diuinoz impletionem sed de statu beatoz dilectionem quā scribebat applicasset/vir altius quicq̄ ꝺ diuinis fruitiōe/quo ad aliqua dica potuerat. hz faciebat eā sua tumiditas animi tāte passioni dilectiōis imixta. Putabat igit̄ se fruī deo dū vigebat hec passio fortis circa deū in eo aio quātumcūq̄ a diuinis p̄ceptis longe eēt. Accepi a narrāte quoda carthusiēn. se ab vno magno viro audiuisse. hz i hoc fuit errat/q̄ petīn mortale nō sp̄ committebat caritatē/nec impediebat dilectionē dei sup̄ oīa/imo ad gratias agēdū/& diuinam dulcedinē ammirādū/laudādū/& capiscendū/nonnūq̄ inflāmabat. exemplū habat de fornicatiōis dilectiōe. Errabat vtiq̄ deliramentus ille qui sic fantasiabat/dū motū oīnis amoris passionalē vel ex cōsuetudine vel aliunde genitū ita diuinā vocabat caritatem q̄ nō gaudet sup̄ iniquitate/& q̄ deo inobedientiā p̄cepti cuiuslibet nequaq̄ inimicat̄. Noui hominē qui ex deuotō & sapīa plane laudabili cuiusdā virginis religiosē/amicicīā eius in dño familiarē amplexatus. deerat ꝑmo focus oīs carnalitatis. tādē paulatim ex cōmicto crebro accessu amor/hz non penitus in dño/vsq̄adeo vt ab ea visitāda aut recogitanda si abesset vix diuelli valeret. Nihil tñ ꝑtūc carnale/nihil subdolū/nihil fraudis diabolice suspicabat/donec aliq̄n discedēdū fuit lōgius ab ea. sensit ille vir tūc primū. q: nō pura & sincera & casta fuerat hec dilectio & q̄ magno malo nisi deus ꝓpicius auertisset approximabat. Dis q̄ppe vehemētia ē ad vtutē periculosissima comes. vt ad dilectionē. ad zelū. ad correctionē & similes. Veriissime ꝓpterea q̄dē enūciauit/qui dixit male cūcta mīstrat impetus. Hec dei mū fraus apud illos freq̄ns ē/qui i culmine aut dilectōe primoz/decorē corpis. floremq̄ etatis. aut diuinas/aut alias fortūe dotes attendūt. ac inde vehemētius ad eoz dilectionē accēdūt. Qui ꝓfecto cauere bñt ne sordide aut & carnal̄ erurāt. Alioq̄n si tñ mō vtutē diligūt. sedē eius veniā spm̄ vigilet̄ qualēcūq̄ corpusculū inhabitet/eq̄ amenet colāt & frequentēt. Hō aduerso nī vsq̄q̄ poete dicēti. Gratior & pulchro veniens in corpore

ebrie virtus adiuuat. Ez affirmo q si gra
dor. nō ob hoc tutior aut sincerior inueniē
Benigne vt sentias q nihil tutum sit in ipa
cogitatiōe pfunda circūspice q apud exer-
citatos in amore 7 ceteris vtutib⁹ subouri
pōt horribilis deceptio. Et qual deceptio
Talis qppe vt isti deuoti: iusta sz occulta
dei pmissiōe/aut p erudiēdo: aut p pdēdo
eludāt a demonio meridiano supbie/ trās
figurāte se in angelū lucis: sub specie gra
dis boni. declinat tūc ab eis deus: et veste
nuptiali caritatis spoliat. Dia tū pōis de
uotionis 7 dilectiōis indicia sentire et hīe
pīmūt/errātes vtiq in via et experientia
morū/ quēadmoduz siqs aberret apertis
oculis in via pedū. arbitrāt itaq q aganē
tūis pōis nōdū abolito/mouēt 7 qs nō
obstupescat hoc audiēs? Quis non vehe-
menter exhorrescat? qs nō obtempet apl'o
dat. Credo 7 plat⁹ hec fuerat sapiens q
dicebat. Est via q videt hoī iusta: 7 nouis
sima eius ducūt ad mortē. Et ille qui ait:
Scit hō an amore vel odio dignus sit.
Sup bāc abyssū multā iudicioz dei verte-
rat ādem 7 templatiōis sue qui pauescens
exclamat/ O altitudo diuitiarū sapie 7 scī-
entie dei/q incōphēsibilia sūt iudicia eius
Et alē inquies. Terribilis in cōsilijs sup
filios hoim. Et ad humiliationē nr̄e mise
rie hec cōsideratio si non sufficiat qd ergo
aliud erit satis ignoro? Porro nō ē pter
eundū q eadē pson̄a sicut nūc pōt esse bo-
na 7 ornata caritate/nūc declinare in viciū
et rursus a malicia in iusticiā cōuerti. Sic
possibile ē eandē pson̄ā nūc veris reuelati
onibus visitari. nūc fatigari vel tēptari fal
sis illusiōibus. Nā 7 pphete nr̄i vt dauid
helyseus 7 nathan/ no sp ad nutū pōsto ha
bebāt sm Gregl. 7 hist oriā pphetice visio-
nis/credidit. pria estimationē ee reuelatō
nem. dū ipi dauid q rēti de edificatiōe tēpli
rndit. fac quecūq babes in corde tuo/dns
tecū est. Valet hoc exemplū ad ea q devsu
dilectiōis diuine ptacta sūt. Quāobrē qui
in talibus se existimat pprio sensu/ arte vl
industria/discernere videat ne erret. qm si
pūmptionis spūs obrepserit: subintrabit
facile vanitas illusionis. Cauē tamē
hoc audiens 7 pauescens ne deteriorem
infidelitatis aut desperatiōis foueā incur-
ras/tanq vicz nulla sit aut fuerit in sanctis
reuelatiōibus/et bone spei/certitudo. Si-
cut de reuelatiōe dicit apl'us. Scio homi
nem 7c. Et de spe inquit. Certus sum quia
neq mors 7c. Habeē sane certitudo sed a
diuino lumine/nō humana solū inuestiga
tione aut estimatiōe. Scis pterea quia nō
sequiē. cadit deceptio 7 illusio in iudican-
do ō somno 7 vigilia. igit nulla est ō vigi-
latione certitudo. nullaq adhibenda vigi-
lantibus fides indubia. vigilabant sancti
in diuino lumine. nos peccati obruti 7 ob
uoluti/plerūq portenta viciorū aut illusi-
onum somniamus/nimirū si fallimur illi
nequaq. Nouo hominē q post multus
temptatiōis inuolutrū/supvno ex fidei ar
ticulis. intantā subito lucē veritatis 7 cer-
titudinis introductus ē vt nulli pfus re-
siderent dubietatis reliquie nulla vacilla-
tio. sed serenitas multa. iubēte eo qui flu-
ctibus imperat. Addebat q nō ex ratione
aliqua noua/sicut tnne se interrogabat/ ee
optime meminit. sed ex sola hūiliatōe 7 ca
ptiuatione intellectus in obsequiū fidei/7
oīnipotētie dei/istud meruerat/vt nō plus
dubitaret ō illa fide q de sui existētia. que
rebat rationē tāte solicitatis 7 pacis in cre
dendo Nihil aliud repiebat nisi q sic expe
riebaē 7 in aliū trāsfudisse nescisz. Nō cre
dent forsan mūdani sapiētes tales fieri illu
minatiōes. qm̄ vissime pnūciatū ē ad deū
p pphetā. Illumināns tu mirabiliē a mōti
bus eternis turbati sūt oēs insipiētes corde.
Qui nō sapiūt vicz q cordis sūt et spūs/q
nec secū habitāt in corde suo. sed fouis ī pla
teis vanitatū. Sic cōstat iustos in spem
sue salutis certā erigi. certā dico non in se.
sed in eo qui afflatu secreto dicit aie. salus
tua ego sum/qui in medijs incertisq tem
ptationū humanax fluctib⁹/anchoā spei
firmā figit. q etiā dilectā in trāquillitat cu
biculū/ex tot irruētibus hūane vicissitudi
nis turbinibus introducit. Hec sūt plane
mirabilia dei in pfūdo hūani cordis/que
videt illi qui descēdūt mare ptritiōis amo
re 7 fontis in manib⁹ vtutis/7 p ptemplax

tionē et meditationē sedulā nō curiosam. sed piā ⁊ fidelē faciūt opationē ī aḋs multis/tā diuinox iudicioz/q̄ humanox affectuū. Vis videre hāc visionē magnā/ vis ad ista cōscēdere/nō opus ē viribꝰ hūanis. tuū posse nō est posse/tuū scire vt socrates dicebat est qnod nescias tua iusticia nihil ꝺ iusticia tua confidere. Quō sic? Accede ad coz altū ⁊ tibi exaltabit deꝰ.videbꝭ q̄ nō tu solus. ſz oēs gentes/iuxt dictū ꝓphe. q̄si nihilū ⁊ inane sūt in cōspectu eius/ecce tu tum nihil posse. Exclamabimꝰ nihilominꝰ cū ꝓpha. Mirabilis facta est sc̄a tua ex me cōfortata ē ⁊ nō potero ad eā. Ecce tuū scire nihil fatebeꝭ. Beniq̄ cū alio ꝓpheta. Oīs iusticie nr̄e q̄si pānus mēstruate sic sūt añ te. Ab hac imbecillitatis tue valle. Ab hac insipiētie caligie. Ab hoc puluere hūilitatis ⁊ stercoze vilis reputatōis.vocabit te deꝰ in mōtē/loq̄ns tibi de caligie atz suscitās de puluē egenū/⁊ de stercoze pauperē erigēs. Bz dices/scio iam me nihil posse nihil sc̄a nihil deinceps hīe iusticie nihil tū tale q̄le pollicer̄ expioz. Verūtn̄ p coz attēde/quō sc̄are dixer̄.videto ne audias illud improperiuz.ex oze tuo te iudico ſue nequā. Nā si va ⁊ absq̄ vlla dubitatōne ita eē iudices forte p intellectū ⁊ p rōnē vt fere oēs.cur affectio.cur opatio ꝺicunt cur vel nō ꝓfomiē afficeris ⁊ agis.aut cur sic afficer̄:⁊ sic agis/q̄si possis tuis viribus tua industria.tuaq̄ iusticia dignuz aliq̄d opari.laudo iudiciū tuū q̄le dixisti/ſz experimentalē gustationē coexigo. Aliē q̄ppe iudicant se nescire idiote/q̄ difficultates sc̄ie alicuiꝰ nūq̄ attēdūt. aliē sapiēs ⁊ exptus q̄ sc̄iēdi impossibilitatē ex ipa rei ꝺditiōe aut rōnū pplexitate cōsiderat/sentit ⁊ masticat Nullo pacto insup culpo neq̄ ꝓhibeo te conari.te opari.te totis viribꝰ exerceri. sed arrogātiā i istis penitꝰ execroz ⁊ exulo. Alioq̄n noli miran si tua spes nutat ⁊ fluctuat/dū vel ī modico/tuis viribꝰ q̄s fater̄ infirmalidas/innitiē. Si p̄ea cū venerit tibi pes supbie claudicas ⁊ corruis.vbi ceciderunt oēs q̄ opanē iniq̄tatē. In deo q̄ solꝰ ē immutabilis/spes dūtaxat figēde ē/cū illo q̄ dicit mihi adherē deo bonū ē ⁊c. Intelli ge p̄ea vt ad cepta p̄grediarēn diuerti lōgiꝰ.ꝓ seq̄ndo supbiā, itellige inquā q̄d salomon repit dū solo hūane induſtrie ſtudio ad cognitionē ꝺinoz nisus ē ptingere/ q̄lis ē pñs inq̄sitio ꝺ veris atz falſ revelatōnib⁹. Cūcta inq̄t cēptaui in sapia/dixi sapiens efficiar.⁊ ipa lōgiꝰ recessit a me/multo magz q̄ erat/⁊ alta pfūditas/q̄s inueniet es Et nūq̄d nō aspicat̄ doctissimi viri. nūq̄d nō aīaduertitis silē aliq̄d in ꝓposita q̄stiōe q̄ plane tanto ampliꝰ mihi visa est exaltata quāto pl⁹q̄sita ē penetrari. Et ibi vere deficiūt scrutātes scrutinio. Attn̄ bene actū ē. nō pdidimꝰ operā: vos audiēdo:ego loq̄n do. si de noꝭ nō ꝺ dei munere ꝺiffidimus si pinde iugiē habeamꝰ ad dn̄m surſū cor da/petētes ne fallamꝰ et fallamur. Nā boni bono in cōspectu suo dedit deus sapiam ⁊ sc̄iam:inq̄t salomō. Si monete spūaliū relationū nos exāiatores eē ꝓtingit/ deamꝰ eē q̄les desc̄ sim⁹. Adhereamꝰ deo ⁊ sc̄pture eiꝰ/p quā ⁊ in q̄ sel loq̄t̄ nob deꝰ. idipm nō repent. Debemꝰ i eo q̄d indicio/tū in oībus.tū p capue ī ista exāiatione non p capitare sniam/ſz vsq̄z ad plenissimā exāiationē suspēsū tenē iudiciū maxime si falsitas aut fatuitas/cognata falsitati apta sit.vbi ꝺo nihil ꝓmo aspectu fallū vt deceptū/ꝓspicat̄.nō solū explorare ꝺuenit q̄ ta lyrū ꝓspicat̄. nō solū explozare ꝺuenit q̄ ta cta sūt ſz exitū expectare. Nam ꝓmittit aliq̄n demon vitates plurias/⁊ post pmissa tactū q̄n psuasit hoibus tūc id qꝺ fallit subministrat.⁊ hoc vel ad deceptionē singulaꝝ psone:vel ad impugnationē miraculoꝝ opationū nr̄e religiōis q̄b⁹ fides inixa subsistit/vel ad vitupiū totiꝰ devotōis/aut ad scādalū vbi ꝺini. Eteīn dū cadit vn⁹/quātea magni eē nolꝭ taliū revelationū fama vulgauit. Irridēt ipi deinceps seculares/seculariē viuētes vnūquēlibz q̄ religiosa simplicitate vitā agē decreuerit. Appellatur cōfestim illusor⁹ ⁊ illusus/ clamat fanaticus exibilat papelardus:begolus et beguardus/⁊ sic occasione accepta irridet̄ infirmitas. Bz ⁊ simplices p talia pāa deceptū/aut vix aut nūq̄ pñt ad viā vitāt̄ reduci. Que cā est/qm̄ neq̄ audiūt clericos q̄s hypocrisi inuidia:⁊ malignitate laborare credūt. neq̄ emēdant̄ p laicos q̄s ignorantes vt seipos esse cognoscunt. Dictorum omniū hec summa est vt exāmi net̄ numisma ꝺine revelatōis/si bēat p̄ꝺ

ꝯ hūilitat⁹ abscꝫ curiosit ate ⁊ tumor⁹ vanitate. Si flexibilitatē discretōis abscꝫ superstitiosa estimatōe. ⁊ abiectōe cōsilij. Si durabilitatē patiētie in aduersis, abscꝫ remurmuratōe ⁊ ficta emulatōe. si vitat⁹ ꝓfigura lozēnicū ⁊ sinceꝝ/ diuine charitatis: abscꝫ carnalitat⁹ scoria ⁊ fece. Et qm̄ hec oīa circa facta ꝺ iobe ⁊ ei⁹ noīe. Cōmēdari ñ irrōnabiliter dicit⁹ ipe iobes/ tāqꝫ hns nomē reuelatū/ qꝺ os dñi noiauit. qꝺ notari dignū in ꝓma nr̄i text⁹ ptic⁹ a fuit iobes ⁊c. Cui⁹ memorie ab oī nos errore custodiat ipa vita⁹ xp̄s iesus q̄ est bñdict⁹ in sc̄a sc̄oꝝ Amen.

Trilogiū astrologie

theologizate/ab eodē Scriptū lugduni anno dñi. M.cccc.xix. ad delphinuꝫ vnicum regis francie filium. Proemiū.

Sapiam q̄ a dño deo est. q̄ ⁊ de se ꝓdicat. Per me reges regnāt quā vsitato noie theologiā dicimus/ nullus recte estimabit Ꝺnā ee cuiuscꝫ vere scie. oīe eñ verū oīni vero cōsonat. Quin etiā theologia scias oēs alias sibi subditas hz/ velut ancillas/ in qbus si qd pulchꝝ ē/ illō appropriat ⁊ decorat. si qd noxiū ⁊ turpe illud abijcit ⁊ mūdat. porro si qd superfluū est resecat. supplēs q̄cqd fuerit diminutū. Propterea nō ē hoc negādū ab astrologia/ quā ee scias nobilē ⁊ admirabilē primo pr̄iarche adā et seq̄bus reuelatā/ theologia non abnegat Deū rūñ hāc ancillā suā astrologiā nōnulli toxicanis obꝑuatōibus/ tot ipijs erroribus tot superstitōibus sacrilegis deturpātes maculauerūt/ nesciētes i ea sobrie sape/ ac modeste vti. q̄ apud bonos ⁊ graues reddita est nedū infamis/ sz religiōi xp̄ianoꝝ/ suiscꝫ cultoribus pestilēs ⁊ nociua. Occurrēdū igr existimauit huic erroꝝ/ p̄apue ꝓpter te primogenite illustrissime delphine/ q̄ superuenies ipm/ q̄nus seduci nō possit optia indoles tua/ ab ea nea mliere q̄ mollit ⁊ mōes suos ostētatōe p̄scie futuroꝝ/ ⁊ opatōis mirādo rū. Astrologiā log⁹ q̄rūdā ꝓphanoꝝ se philosophari dicentiū. Dā cego nūc a dña sua theologia/ velut modeste ꝓpositā. mūdatā. ornatā/ sub trigita ꝓpositōibus q̄si cum totidē monilibus p̄aosis deducēdam fore salubriē iudicaui/ coram celsitudis tue p̄silia rioꝝ tuoꝝ prudentissimoꝝ/ claro intuitu. de q̄ sapiēs/ rex q̄ sedet in solio iudicij/ intuitu suo dissipat oīe malū. Opto deniqꝫ nitor ⁊ supplico. quatin⁹ ꝓ ꝓspex: religiosus: verū ꝺeuotum regimē regni. dñs nr̄ iesus xp̄s: rex regū ⁊ dñs dñantiū/ te ꝓpio sāguine suo redēptū/ pducat ad eternū.

Propositio prima

Celū a deo gl'ioso libere/ ꝓtingēs ⁊ cū tpe/ ꝓstitutū ee. Qm̄ dixit et facta sunt. ¶ Cōmētū. Errauerunt hic multi astrologi/ nō illuminati p fidē/ qui posuerūt ppetuitatem mūdi/ eo qꝰ agit immutabiliē. ⁊ inde posuerūt alias rōnales cū ñ possint actu ee infinite nūero/ aut migrare ꝺ corpib⁹ in corpa vt plato pythagoras vgilius ⁊ alij plures. Aut qꝰ generanē ⁊ corrūpūē cū corpibus. vt alexāder ⁊ epicurus. Aut qꝰ vnicus ē intellectus i oibus hoibus vt Auerrois ipo nit aristoteli. vñ timēdū ē ne nimis astrologizari aut philosophari volētes. sicut Origenes in fine vite sue incidāt in ꝓdictos errores vel aliquē eoꝝ vel sequentiū.

Propositio secunda

Celū ee velut instrm̄ ꝺi gl'iosi ⁊ p ipm̄ machinā mꝺi corruptibil'r gl'anē gubernari. ¶ Cōmētū. Errauerūt h aliq̄ dicētes celū nihil agē/ sz tm̄m̄ signū ee allegātes illud. Et ert i sig̃ ⁊ tpa. Dr̄ aūt mꝺi corruptibil' ꝓpē alias rōnales q̄ regūē a ꝺo imediate sine celo/ q̄ ad naturā/ q̄ ad gr̄az/ q̄ ad gl'iaz ⁊ general'r q̄ ad oīa dona ⁊ illumiatōes supnatural'r ifusas. Addiē āt regl'anē ꝓpē miracula facta tā in celo q̄ in ēra/ sic in statōe ⁊ retrogꝺatōe solis tpib⁹ iosue ⁊ ezechie/ ⁊ in eclipsi tpe passiōis. i diluuio generali. i sacmēto altar⁹. ⁊ i alijs sine nūero miraculis.

Propositio tertia

Celū nihil in creatōe aiarū rationaliū influere/ ⁊ ipas aliter post q̄ ante lapsum regi ¶ Cōmentū. Errauerūt hic Auicēna ⁊ sui sequaces quo ad primā partē. Et quo ad secundā oēs tam astrologi q̄ alij q non

posuerūt corruptionem peccati originalis putātes nullum statum eē nature lapse. sz illius tantūmodo que primo instituta est/ vt nūc sumus ꝑm eos/morti. s. passionibus qz de necessitate subiecti. ¶ Constat autē ꝙ si adam nō peccasset/tūc nec fuisset infirmis. qualis nūc est ꝓ hoibus nec christꝰ fuisset incarnatus/saltem ad moriēdū. nec spūssctūs fuisset datus in varijs linguis et ita breuiter de oibus nostre repatōnis mysterijs. ¶ Attamē est ꝓbabilis opinio ꝛ subtilis/ꝙ deus ꝑscius futuri casus hominū/ descripsit in celo quasdā ꝓgruētias ꝓcurrētes in decursu totius mūdi/ vsqz ad finale iudiciū. ¶ Et hoc intenderūt illi qui voluerunt ꝓcordare astrologiā cum theologia/sicut reuerēdissimus pater dñs cardīalis cameracēn. ꝛ illi qs inducit loquētes de secta et de diluuio sensisse vident. ¶ Facit ad hoc ꝙ vir repiē aliqđ miraculū fuisse factū ꝗn in circūstantijs ꝓcurrent aliqua naturalis actio. ¶ Preterea fides ꝙ̄ius sit supnatural' nō refutat rōnes/ ꝛ ꝓgruentias naturales. nec charitas supnaturalis/motiua naturalia ad amandū/qm̄ talia faciūt ad consolationē fideliū atqz mūdanoꝝ. ¶ Hoc tamē obseruare cōuenit/ne fidelis dei amicus/vtaē talibus rōnibus/ꝛ obseruationibus/tanq̄ principalibus/ꝛ cogētibus motiuis ad credēdū deo/sibiqz ꝑ charitatē inhērēdū. aliocꝫ meritū fidei ꝑderet/ꝛ irrisio maior apō infideles ꝛ hn̄anos sequeret scientibus illis ꝙ talia nō ꝓuincūt. ¶ Et sub hoc sensu dicat in epilogo. ꝙ mysteriū nostre recōciliationis nihil habet in celo. hoc ē cui principaliter intēdere debeamus/vt ille qui naſonem impudicissimū introducit obbinc credidisse. deniqz obseruet ne quid nimis. ¶ Sed qm̄ Virgilius ait. Volez qs dicere falsum audeat. Offert hic ꝑ scholasticoꝝ exercitio syllogismus talis. Ostenso itaqz celo ꝑ statū sue creationis ante lapsum primi hois/ arguit sic. ¶ Celū ꝑsignabat incarnationē filij dei/cū multis alijs effectibus factis propter repatonē hominis peccātis. ꝛ primus homo non peccabit/nec fiet eius reparatio cum suis effectibus. ergo celum ꝑdixit falsum. ꝓsequētia ē necessaria ꝛ antecedens ꝑ illo tūc erat possibile/ꝛ sibi cōpossibile. qm̄ maior ē necessaria. cū sit de ꝑtento vera. et

scō a tūc erat possibilis. ergo ꝓsequēs ē possibile. s. ꝙ celū dixit falsum. ꝛ ita cum celus fuerit imediate creatū a deo/ deus dixisset falsum per celū/quod blasphemū videt. ¶ Propositio. iiij. ¶ Celū virtutes a deo diuersas ꝑ varietate suarū partiū stellaruꝫ planetarū ꝛ motuū recepisse. sed eas ab oibus comphendi nō posse. ¶ Cōmentum ¶ Errant ꝛ experientiaz negant sententes oppositū/cum celū sit sicut horologiū pulcherrimū cōpositū ab artifice summo. cuꝫ sit etiam liber sententiosissimus exemplar ab exemplari libro vite infinito et eterno/ qui noīatur mūdus archetypus. in quo id quod factum est vita erat. Porro de stellis dicit ꝓpheta. Qui numerat multitudinem stellarū ꝛ omnibus eis noia vocans. Hec autem vocatio quid aliud est ꝙ distinctas virtus et operatio stelle cuilibet attributa. Nomen quippe sumit a ꝓprietate rei. ꝛ ꝙ nia innumerabilis est hmōi ꝓprietas. Ergo mat magnus dñs noster/ ꝛ magna virtus eius: ꝛ sapiētie eius nō est numerus. ¶ Propositio. v. ¶ Celum obedire ad nutum deo glorioso. atqz ipm̄ operibus būatum ne recreationis seu repationis inferius/ et subditū esse. ¶ Cōmentū. ¶ Errauerunt hic multi astrologi ꝛ philosophi/qui posuerunt deum agere de necessitate nature. et ꝙ negauerunt mysteriū nostre redemptōnis a seculis absconditū ꝓpter qđ nedum celū corporeum/sed etiam angeli ꝛ intelligentie sunt. sicut dicit apostolus. in ministerium missi. Tradit insuper moyses deus. iiij. ꝙ solem ꝛ lunaz ꝛ omnia astra celi creauit deus in ministerium cunctis gentibus. Unde ꝛ describens creationez mundi posuit prius fuisse virgulta terre/ꝙ sol vel stelle formarētur/ vt ostenderet deū posse agere sine sole et stellis. Cum igitur homo sit quodāmodo finis omniū sicut Unisto. videt posuisse. ij. ꝑbicoꝝ. oportet ꝑm variationē hominis cetera variari/sicut prius tangebatur de statu nature integre et lapse. Et sicut apparet in miraculis factis supnaturaliter. vt homines supnaturalē suū finē adipiscerentur. per fidem. spem ꝛ charitatem. ¶ Propositio. vj. ¶ Celū generale influēs esse ꝛ remotū/ꝛ actōes suas i patiēte ꝛ remisso recipi/deū vero nedū vniuersalē ꝛ re-

mote. sed singularissime ꝛ propinquissime operan. ¶ Cōmentuz. Errauerunt hic astrologi quidā vt alkindus de radijs. ꝛ similes ponentes res inferiores nihil agere/ sed tm modo deferre radios influentias celi/ ꝛ inde fieri effectus similes nūero/ ꝓpter illum ꝙ illum ꝓpter determinatione celi vt in productione graduū caliditatis/ quā determinationē alij solum referunt ad diminuendum ad scāz partē ꝓpositōis ꝙ deus est agēs immediatissimū ꝛ ꝓpinquissimum nō obstāte coefficiētia causaz secūdaz. Et hic errauerūt aliqui doctores etiā catholici. ponētes deū esse cām nō immediatā in oīni effectu. qm̄ inquiūt alie cause supfluerēt. Esset ꝓterea deus cā immediata actuū voluntatis tam bonoz ꝙ malorz. ꝛ ita ect auctor peccati. Sed ꝓ nobis est articulus parisiēs dicens/ ꝙ deus sit causa remotissima sic nō ꝓpinquissima. Error. Inhibendo ꝙ offeratur hic ꝓ scholastico exercitio syllogismus talis ad ꝓbandū. Q si deus immediate agat actum volūtatis deus facit vt vult actus/ signādo sortē ꝙ facit substantiam alicuius actus. ꝛa phbitōez dei/ ꝛ vocet A. Tūc habet ꝓceptū dei de nō faciendo a. actū. ꝛ sortes habet peccat. ꝓsequētia ē necessaria. ꝛ de vult antecedens/ cū ptes sint sibi cōpassibiles. ꝙ deus vult ꝛ facit totū ꝓsequēs. s. sortem peccare quod videtur blasphemum.

¶ Propositio. vij. Celū effectiue nedū F
varios sz ꝓprios vel oppositos. i inferioribus facere ꝓ diuersitate materie/ rationibus seminalibus plene. ¶ Cōmentū. Errauerūt hic astrologi illi qui volentes iudicare de natiuitatib⁹/ vel morte vel alijs inferiorz ꝓditionib⁹/ respiciendū esse dicūt ad solum celi ꝛ cōstellatōnes eius vnde ꝛ experiētia cōuincit eos. sicut deducit Aug⁹. v. de ciuitate dei. de duobus geminis diuersarum fortunarū. Sicut ꝛ experientia docet de terra ꝛ alijs ꝛ similibus. Et de varietate sine numero diuersaz herbaz ꝛ plātarū in eadē pauca parte agri. Q si dixerint varietates tales fieri ꝓpter diuersitates angulorz influentia celi/ qui terminant velut in indiuisibili ꝛ inde diuersificāt in ꝙbus locis suos effectus. Ex hoc saltē habet quēadmodū de geminis ꝓcludit Aug⁹. ꝓ tra rōnionez de rota figuli mota ꝛ pcussa/ ꝙ iudiciuz cuiuscūq; astrologi fern nō pōt sup tanta incertitudine ꝛ ignoratia diuersitatis hmōi imperceptibilis influentiarū angularū velut indiuisibilū. Beniqz videmus regulas astrologie de ventis ꝛ plantis. ꝛ alijs naturalib⁹ effectibus/ aliter ꝛ aliter verificari seu falsificari. ꝓ diuersitate situū ꝛ figurarū ꝛ dispositionum huius terre vel illius.

¶ Propositio. viij. Celum cum sideribus ꝛ planetis. in oibus suis cōbinationibus motuū. directionū. retrogradationuz oppositionū cū reliquis circūstantijs. multoplus ab hoibus ignorari ꝙ sciri. ¶ Cōmentū. Errauerūt hic quidaz iactantes se de oīnibus scire respōdere. vt Gorgias. Cōtra ꝙs fuit academicoz disciplina. ꝛ si nō verioz tamē plus sobria dicētiū se nihil scire. Nec mirū de toto celo. cū nec mīmū foliū arboris tantū sciatur ab hoibus ꝙtū ignoratur. cū continet numeros ꝛ figuras et earū cōbinatōes infinitas. Preterea sūt aliqui motus octaue spere ꝛ planetarū priusignorati ab astrologis. et satis nouiter inuenti. Beniqz ꝓsuppositā creatione mūdi cuius oratio nondum est septem milia annorū ꝑm veritatē fidei/ non potuit p observationes astrologicas/ inueniri soltem quo ad effectus/ calculatio magni āni quez plato posuit. xxxvj. milium annorū. Et ita de calculationibus aliarum ꝓstellationuz/ que nō potuerūt totiens repeti vt facerent experientiā certam et naturalē astrologis de talibus vel talibus effectibus ꝓsequētibus hmōi ꝓstellationes/ quarū alique nūq; fuerunt. alique raro. alique semel aut bis. Propterea finxerūt astrologizātes pagani ꝛ infideles arabū ꝛ indoz/ infinitā vel velut infinitā annoz multitudinē vt albumasar et marcianus scribunt. Potuerunt igitur per solam diuinam inspirationem factam ade vel abrae vel similibus dari vere regule/ vel de tota virtute celi ꝙrum voluit deus revelare ꝛ nos scire sine curiositate. Valde aūt pauca sunt talia ꝓ statu ꝑsentis miserie/ q̄ ordinata est ad vsum beatitudinis eterne/ vbi videbit deus omnia in omnibus.

¶ Propositō. ix. Celū hꝫ ꝓmēsura E

biles vel incōmēsurabiles motus signoꝝ/ insup et certos planetas huic vel illi genti dñan̄ ꝓsus incertū eē. ¶ Cōmētū. Errauerūt vt expiētia docuit certitudinē afferre volētes. vbi solā posse haberi rhetoricaꝝ ꝓbabilitatē/ deducit mgr Nicolaus oresme/ et post eū dñs petrus cardinalis cameracēn. sumēs exinde radicē vnā difficultatis astrologicoꝝ iudicioꝝ. Et inde forsan ē ꝙ nōdum videt repta p̄cisa quantitas anni solaris/ aut ex qua radice ꝓcedit. Cetera varietas assignātū huic vel illi plage terre talia vel talia signoꝝ dominia/ satis incertitudinem esse monstrat.

¶ Propositio. x. Celum cū sideribus et planetis: suū lumē influituz ꝓ varietate fractōis et refractōis radioꝝ lumianū: ex diuersitate medioꝝ diuersificare: et nō veros situs aspicētibus ad ēā mōstrare. ¶ Cōmentū. Errauerūt hic pauci vel nulli q̄ sciūt cū astrologia ꝓspectiuā: vnde sumit radix altera difficultatis astrologice iudicationis. Inuenit et alia difficultas ex collatione zodiaci: vtrū videlicet sit in primo celo quodcūq; sit illud an in firmamēto ꝑm figuratōez stellarū fixarū in eo. Cōpertū ē em firmamentū moueri ꝓtra motū primi mobilis. Et ita ꝓsequēter zodiacus mutaret. Sūt et alie difficultates motōis planetaruz i suis augibus/ epicicdis eccētricis ꝑm ascēsum. descēsum. stationē. retrogradationem. titubationē. circūgirationē in cētro ꝓprio/ que oīa pūctualit obseruare poterit nemo in q̄busz et sitibus diuina se sapia ludere dicat et ostendit.

¶ Propositio. xj. Celū cū sideribus et planetis/ illos q̄tū in se ē culpare/ et in abusum trahere/ q̄ de singularibus effectibus p̄dicere p̄sumūt comptū eē et eos crebro falli et fallere posse. ¶ Cōmētū. Erāt tales ex ignorātia vel ex fraudulentia vel ex arrogātia. Et q; nō attēdūt veritatē vnius ꝓpositionis p̄cedētis/ q̄ celum ē solū influēs generale. Cui nō ptic'ularisat vel singularisatur aut a deo solo. aut a dispositōe materie. Si autē obijcit q̄ inueniunt p̄dicere multa vera. Rñdet q̄ multo plura falsa. et ideo vera dicūt vel a casu/ vel a multitudine eoꝝ que dicūt vel a malis que p̄sagiūt/ que sunt vt in pluribus apud hoies/ vel a fantasiatiōe et obseruatōe eoꝝ que audiūt/ vel a cogitōne secretoꝝ/ maxime dñoꝝ/ et eoꝝ quos frequētat/ que inuestigat diuersis mediis per fantores suos. et hoc ē frequēs et expertum aut sit denigz ab imittione opatōis demonum/ ꝓpter seducēdos tam p̄dicentes q̄ credentes in talibus/ p damnabilē eorum adhibētes in talibus/ p damnabilē curiositatē sciendi futura/ et ea que pater solus habet in sua ptāte. Hinc vulgat auctoritat. Nō deus intendit noli pquirere sotte. Nō statuit de te sine te deliberat ipe. Hinc ruit sus. Adite archana dei. Conformitē ad sapientē. Que tibi p̄cepit deus illa cogita semp et in pluribus opibus eius ne fueris curiosus. Nec si obfuauerit/ miscebit se tibi tuis actionibus angelus bonus. Signū aūt imittionis diabolice actōnis ē/ q̄ iuxta dictū cuiusdā magni viri sepe i iudicijs astronomicis/ vbi minus ē de rōe naturali/ anhil de miraculo/ ibi crebrior euētus inuenit q̄ eē signū pactōis cū demonibus Aug. addit scō de doctrina xp̄iana. Et sacre theologie facultas parisien' idipm alias declarauit cōtra idolatricā p̄tauitatē. Notet hic Aug. li. de ciui. dei satis circa principium. Dis inqt oibus cōsideratis/ nō imminento credit cū astrologi mirabiliter multa vera rñdent/ occulto instinctu fieri spirituū nonnullorū/ quoruz cura ē has falsas et noxias opiniones de astralibus fatis inserere hūanis mētibus/ atq; firmare/ nō horoscopi notati et inspecti aliqua arte q̄ nulla est.

¶ Propositio. xij. Celū sup somnia et sup auiū volatus/ et gamitus/ multaz vim habere/ sed nō ob hoc somnia/ vel auguria/ vel traditōes magicoꝝ/ se sup celestē virtutē fundantiū/ in geomantia. chiromātia. piromātia. cuz similibus obseruandas esse. ¶ Cōmentū. Errauerunt hic quo ad partem secūdam omnes fere gentiles et idolatre rhomani. arabes. indi. et ceteri. errarant et supstitiosi christiani. sortilegi et magici. Et eo dānabilius quo p fidem veram sunt illumiati/ et p eam ꝓhibiti/ ne talibus intendāt vel vtant. Cum etiā videāt seueritatē iudicioꝝ contra tales p ecclesiasticos ad incarcerationē ꝑpetuam p seculares ad ignem. per deum ad gehēnam.

¶ Propositio. xiij. Angelos vel intelligentias nō aiare/ sed regere celū/ cū sideri-

planetis ad dei glorioſi volūtatē. ¶ Cōmentū. Oppoſitū dicit ſenſiſſe plato/et quida alioꝝ/dicentiū totū mōm ee animal magnū. Sed teneda e fide certa noſtra poſitio/cui ꝓ cors e philoſophia ariſtotelis

¶ Propoſitio .xiij. Angelos ſeu intelligentias per impenū ⁊ voluntate influere in ſperā corruptibiliū/frequēter cum celo ⁊ aliquādo ſine celi adminiculo. ¶ Cōmentum. Oppoſituꝫ ſenſiſſe videtur maior pars phoꝝ/dicentiū contra fidei veritatem q̄ angeli nō agunt niſi mediante motu celi cū ſuis orbibus vnde ⁊ per orbē lune dare actionis ſiue intelligenti ⁊ ſuperioꝝ. Sed q̄ per impenū ⁊ voluntatē agāt intelligentie cōcedere videt Auicēna/ponēs libertatem cōtradictionis in angelis/⁊ magis q̄ i hominibus/ſicut eſt veritas fidei. Quānis alii bertus philoſophizās ꝓformiter ad peripateticos/vel quoſdaz aſtrologos voluerit hoc impugnare/ deducēdo ad hoc q̄ tunc nō poſſunt haberi decē miate regule de actōnibus vel influxibus intelligētiaꝝ/ex quo libere ꝓdictorie agerēt. Hoc aūt ee inconueniens reputaſſent aſtrologi ⁊ phi/quos ſeqē Et ſimiliter idolatre oēs/qui p carminatōnes ⁊ magicā artem poſuerūt demones in idolis cōducti vel alligari poſſe/quēadmodum tradit hermes trimegiſtus ó egiptijs qui nō habentes quō crearēt aīas/inuenerunt artē quō ſpūs includerēt/⁊ inde miracula facerēt ac rīſa darēt. Veritas aūt fidei cōcedit ꝓſequētia ⁊ ꝓ ſequēs illatū p alberticas, ſed ita fingere cogi/vt colanē ſiē dij ⁊ hoies fallacia multiplici decipiant.

¶ Propoſitio .xv. Angelos ſeu intelligentias ad creationē anime rationalis nequaq̄ attingere, ſed nec eidē illabi poſſe. ¶ Cōmentū. Oppoſitū ſenſerūt aliqui philoſophātiū ⁊ hereticoꝝ/ponētium animas rationales extraduce fieri vel corrūpi cēterū quicqd dixerint aliqui ó energumeniis/lunaticis/⁊ ſimilibus, q̄ demon oppriuit animas eoꝝ quaſi ſubintrās eas. Quicquid ꝑea dicat veritas catholica q̄ demones ſunt incenſores viciorꝝ/⁊ boni ſunt illuminatores animarū/nihil iſtoꝝ fit p illaſum qui ſoli deo ꝓuius eſt/poſſidēs animam ad ſuū plenū imperiū.

¶ Propoſitio .xvj. Angelos vel intelligētias ad imutationē huane libertatis/naturaliē ⁊ imediate ꝓ ſtatu vie nequaq̄ attingere. ¶ Cōmentū. Oppoſitū videt poſuiſſe Auicēna ⁊ catholicoꝝ aliq̄/dicentes aīam rōnalē ſupirradiari/ ⁊ ſupilluminari imediate etiā ꝓ ſtatu vie/ꝓ lumina ſupiora dei ⁊ angeloꝝ nō ꝓ currēte ſenſuali vl̄ fantaſtica viſiōe. Et inde conati ſūt ꝓphetias tā in ſomno q̄ in vigilia/⁊ ꝓuiſiones multas occultas ꝓ energumīos. Et ita ſe ſalubat machometꝰ epileticus/ q̄ cadebat ñ potens ferre illuminationē angelicā. Sed ariſtoteles, cui fides ꝓſentit eſt ꝓ nr̄a ꝓpoſitōne dicēs neceſſe e quēcūq̄ intelligentē fantaſmata ſpeculari/dans ſignū huiꝰ q̄ deficiente nobis a natura vno ſenſuū/deficiat ⁊ nobis ſcientia de illo ſenſu. Stat nihilominus q̄ anima rōnalis in ſui creatione ſuſcepit fōmationē ſeu illuſtrationē deſup a dō in qua ⁊ per quā cognoſcit veritatē principiorum primoꝝ/ſine p̄uia acceptione ꝓ ſenſus ſeu fantaſmata/ q̄uis in actū nō exeat fantaſmatibus nō p̄euiſis. Ad qō referri poſſet Boecij de aīa verbū ex platone. ſūma tenens ſingula perdit.

¶ Propoſitio .xvij. Angelos oēs ee adminiſtratorios ſpūs/⁊ a deo gl̄oſo bonos in miſterū ꝓ hoibus q̄ hereditatez adepturi ſūt ſalutis datos ee. ¶ Cōmētū. Oppoſitū q̄ dicit/ē hereticus ſi ſe gerat ꝓ xp̄iano/ ꝓdicēs exp̄ſſis verbis apl̄i. Et hec ē magna conſolatio illoꝝ q̄ tenēt veraciē ⁊ ſine fictōe fidem ieſu xp̄i/⁊ q̄ captiuāt oēm intellectum in obſequiū fidei q; ſi fiduciā capimus de hoibus pitis ī mediana vel aſtrologia/aut arte alia/ q̄ adiuuare nos poſſint q̄ tomagis hꝰ facere poſſumꝰ de angelicis ſpiritibꝰ

¶ Propoſitio .xviij. Angelos bonos ⁊ malos/ inē cās liberas ⁊ alias q̄s deus ſic inſtituit. vt eas ꝓpios motꝰ agere ſinat nūerādos ee. ¶ Cōmētū. Oppoſitū nullꝰ fidelis aut aliqs nite philoſophans dicet. Et inde ſit q̄ abſq; tēptatōne dei poſſumꝰ ad angelicuz ſubſidiū recurrere/ ſicut ad pitū medicū/⁊ eū q̄ pōt iuuare nos ī neceſſitatibꝰ nr̄is de curſu cōi ⁊ naturali. Excipiē ageloꝝ maloꝝ ꝓſultatio ⁊ inuocatio q̄m non eſt licitū ꝓticipare cū eis tanq̄ excōica-

tis a deo ⁊ eccl̃ia tota ⁊ q̃ fallaces sunt/ fallere ſp cupiẽtes. nõ iuuare niſi ficte. Añ iuxta puerbiũ vulgi: ludũt ad falſã ſocietatẽ.

¶ Propoſitio. xix. ¶ Angelos celũ ⁊ tertã furta q̃ exigit electoꝝ dei depcatio/ ſalus ⁊ ordo/ deo iubẽte vel pmittẽte/ poſſe mutare vt ſolem facere ſtare. ⁊ ignem non ardere

¶ Cõmẽtũ. ¶ Oppoſitũ putãt oẽs aſtrologi infideles ⁊ pagani/ negãtes vera miracula poſſe fieri/ nec illumiati cũ ꝓpheta dicẽte. Oia quecũq; voluit fecit deꝰ in celo et in terra in mari ⁊ in oĩbus abyſſis. Neſciẽtes pterea vel negãtes miracula veteris legis ⁊ noue/ q̃lia legere pmptũ eſt in biblia ⁊ autẽticis chriſtianoꝝ libꝰ.

¶ Propoſitio. xx. ¶ Angelos p devotas ad deũ pces/ potius q̃ p curioſas inſpectõnes vel obſeruatões cõſtellationum. poſſe conciliari/ ⁊ p ipos opẽ hoĩbus dari. Añ ⁊ per fidẽ ſancti vicerũt regna non per celum

¶ Cõmentũ. ¶ Oppoſitũ dicẽtes cõuincunt ex pmiſſis iũcta pmiſſione dei dicentis. Quecũq; orãtes petitis credite ⁊ fiet vobis. cũ ſilibus multis. iũcto q̃ nõ ſemp expedit nobis hr̃e ꝓſpera que petimus. ſed magis aduerſa que fugimus. Nec oportet in recurſu ad eos ⁊ deũ/ tempus oꝝonis p conſtellatões obſeruare/ vt Guilh. pariſienſis notanter ait ⁊ deducit.

¶ Propoſitio. xxi. ¶ Angelos p̃ti malos in artibꝰ magicis ⁊ oĩbus ſupſtitioſis opatoĩbꝰ q̃ nec rõnẽ naturalẽ/ nec miraculũ verũ hñt ſed ex pacto noto vel occulto/ nõ dubiũ opari/ ⁊ effectũ ſortiri. ¶ Cõmentũ.

¶ Oppoſitũ poſuerũt q̃ negauerũt demones ee/ cõtra exp̃ſſam ſacre ſcripture lr̃am in veteri ⁊ nouo teſtamẽto. fuerũt etiã expiẽtie multe in oppoſitũ/ ⁊ etiã doctrine ſcõꝝ noĩatim auguſtini q̃ notãter dixit. Oẽs tales obſeruatões tãto magis ſuſpectas ⁊ fugiendas ee. q̃to ſepiꝰ videnẽ ſuum ſortiri effectũ. ¶ Et ſi alleget q̃ freq̃nẽ multa iubentẽ illic obſeruari in artibꝰ magicis vl ſortilegijs que ſunt ſancta ⁊ honeſta. vt ieiunare. caſtum ee. dicere pater noſter. ⁊ euangelium. Rñdebat vnus vere ⁊ catholice. ſupſtitionem tãto peiorẽ eſſe. q̃to plura miſcenẽ bona. q̃ñ vñ deberet honorari deus honorat diabolꝰ. ¶ Nemo tñ ex hoc intelligat obſeruatões xp̃ianoꝝ reprobatas ee. que vel ab ecclẽſia cõſtitute. vel ab eadẽ rõnabiliter tolerate ſunt. q̃uis nõ appareat rõ huiꝰ magiſtrate ſunt. q̃uis nõ appareat rõ huiꝰ magis q̃ illius. niſi vel ex volũtate ſeu autoritate inſtituẽtis vel a devota quadã imaginatione faciẽtis q̃ nõ recedit a deo. ſed in exterioribus ſignis aliq̃bus ſe exercet vt in tali numero oꝝonũ. in pegrinatoĩbus. in nouenis ⁊ oblatoĩbꝰ nũc cãdelaꝝ. nũ cpanis. nũc laloꝝ. nũc in geſtatõe reliquiaꝝ ⁊ bibitõe ablutõi s eaꝝ. In q̃bus pia fide factis/ nõ minus põt ſe ĩmiſcere bonus angelus/ q̃ malus põt ſe ĩmiſcere bonus angelus/ q̃ malus in impia ⁊ ꝓhibita fide factis. fortaſſis ⁊ emperica medicoꝝ toleran pñt. Hãc generalẽ habẽtia rõnẽ/ fortificatõ es. ſ. imaginatiue vtutis. Dẽdaꝝ aſſertio tamen deſũ.

¶ Propoſitio. xxij. ¶ Angelos mediate ⁊ indinatiue ſeu diſpoſitiue/ poſſe ſup intellectum ⁊ voluntatẽ p ĩmutationẽ ſenſuũ/ tam interioꝝ q̃ exterioꝝ/ p dei iuſſu vel ẽmiſſione multiplicãt opari. ¶ Cõmentũ.

¶ Oppoſitum pauci vel nulli ſenſerũt ee aſtrologis phis ⁊ catholicis. q cõſenſerunt angelos vel intelligẽtias ee. Haz ⁊ ſup hac radice fundãt aſtrologi regulas interrogationũ ⁊ rñſionũ. ⁊ alias multas. ſed fallũtur in pluribus. ex ptactis cauſis. q; ponũt angelos ĩfluere pure naturaliẽ. nec ſatis attendũt liberi arbitrij poteſtatẽ. dei voluntatem ⁊ materie diuerſitatẽ.

¶ Propoſitio. xxiij. ¶ Angelos vel intelligẽtias in ſuis actionibꝰ ⁊ influxibus liberis. ponẽ ſub certis regulis coartari. tradi ⁊ cognoſci. temerariũ ⁊ impiũz. neq̃ a vera philoſophia ⁊ theologia alienum ee.

¶ Cõmentũ. ¶ Oppoſitum dicentes cõuincũtur ex predictis. maxime propter arbitrij libertatem in angelis regentibus ⁊ in hominibus gubernatis.

¶ Propoſitio. xxiiij. ¶ Angelos ⁊ deum cuiꝰ miſtri ſunt. illos offendere. q̃ regulas ⁊ traditões p̃iudicãtes influxui libero dei et angeloꝝ. imo ⁊ hominũ libertati/ tradũt et palliãt ſub noĩe aſtrologie vel alterius naturalis ſciẽtie. ⁊ talibus autoritatem vel approbatõis occaſionẽ dari nõ debẽ. ¶ Cõmentũ. ¶ Oppoſitũ dicẽtes cõuincũtur ex p̃missis iũcta lege dei tã vetere q̃ noua. Iũcto pterea p ſcõa pte illo q̃ dicit apls Abſcandalo dante occaſionẽ ruine.

omni ſpecie mali abſtinete vos. hoc ẽ abol

¶ Propositio.xxv. ¶ Humanā rōnē ꝓ
posse ⁊ debere astris cognitis vel incognitis dñari nec ab eis in vicium trahi.

¶ Cōmentū. ¶ Concedūt istā sapientes astronomoꝝ/vt ptolomeus.maxime de sapiente/qui ꝓcognoscit celi ꝓstellatōnes inclinatiuas.qm̄ pōt adhibere remediū contra noxias/sicut facimus regnlarē contra hyemē ꝓuidēdo de calefactōe ⁊ domibus ⁊ contra calores estatis ꝓuidēdo de refrigeratōnibus.⁊ita de pestilētijs.diluuijs.bellis ⁊ filibus. Tradunt itaq; vere ⁊ bñ iudicia astronomie tenere mediū inter necessariū ⁊ impossibile/qz.ſ.sunt de ꝓtingētibus/ ⁊ possibilib⁹ aliter se habere Sed etiā q̄ humana ratio dñet stellis incognitis nec tractatoriis dei libero/ qō dat tūētibus eū/ et ex libero angeloꝝ mīsterio.qō aduitoriū dei ⁊ angeloꝝ impetrāt sup oēm dispositōnem stellaꝝ fides spes ⁊ charitas/qbus derelictis euenit fregnter vt volentes infortuna vitare/in ea ipa se trudāt ⁊ inuoluāt/vt cōprehēdant sapiētes in astutia sua.

¶ Propositio.xxvj. ¶ Humanā rationē indignā esse ꝓ vanitates ⁊ insanias fallas: aut saltē incertissimas in sua actione se cruciare/⁊ melācholijs quotidianis anxijs ⁊ periculosis agitari. ¶ Cōmentū. ¶ Concedunt hoc expti ⁊ inter alios Tull. in li. de diuinatōe. Et hoc dicebat dñs petr⁹ cardinalis camerācēn. cum obseruationes hmōi reprobaret. Addens se timere regis adolescentie/ ne talibus imbuerēt/ ⁊ p⁹ ab eis non posset auelli.

¶ Propositio.xxvij. ¶ Humanā rationē debere ꝓ consultatōes ꝓbatoꝝ ⁊ expertoꝝ virorū ꝙ leges insup morales ⁊ diuinas/ se in suis actionibus maxime in gubernatōe republice/spretis supstitiōibus fallacibus/ regulare. ¶ Cōmentū. ¶ Concedūt istam qui attendūt/ q̄ nō frustra dedit nobis deus rationē liberā/plus q̄ brutis. Dedit insup leges diuinas naturales ⁊ politicas ꝓuidētiam quoq; ꝙ expientias multas generatā. Q; ergo humana ratio libertas ⁊ prudentia centū vel mille hominū imo vnius regni derelinquant ad insequēdum opinionem vel delyrationem vnius vel duoꝝ aut pauciſſimoꝝ fingentiū se scire mirabilia ex astris vel aliūde (nescio quō) ꝓ to fantasia capitis sui/sup euētibus ⁊ agēdis in republica/vt q̄ nō ē bellandū vsq; ad tres mēses vel vnū annū cū hostibus/q̄ tamē destruūt oīa/⁊ ita de silibus absq; numero. Q; inq; ꝓpter paucos tales/ derelinquat hūana ratio ⁊ prudētia/indignissimū est/fatuū/⁊ delyrū/imo merito dei iudicio puniendus/et in stultum finem precipitandū.

¶ Propositio.xxviij. ¶ Humanā rōez ꝓpter hoīes viles ⁊ ignotos/⁊ de corruptela iudicij multipl⁹ suspectos.pessimeq; vt in plurimū fortunatos/⁊ sine fide/ qles ī tenebris susurrāt īdignissimū captiuari vel dimitti. ¶ Cōmētū. ¶ Cōcedūt istā q̄ ꝓcedētē attēdūt/⁊ ex termis suis se verā ee demōstrat. p̄supposito his q̄ ponit/ que tamen sunt ꝙ experientias quotidianas manifesta.

¶ Propositio.xxix. ¶ Hūanā rationē ⁊ ꝓpter sui ꝓcausationē liberā/nō posse vl̄ debere ꝙ qualescūq; experientias cuiuscūq; tpis sub necessarijs euentuū regulis vel arte concludi. ¶ Cōmentū. ¶ Concedunt istā qui rerū ꝓneriones attendūt ⁊ hi q̄ dicerūt ex logica. q̄ oīs ꝓpositio copulatiua cōposita ex pluribus necessarijs cathegoricis vel hypotheticis reddit ꝓtingens/ si ꝓtineat vnicā ꝓpositionē ꝓtingentē. Accipinde sumit efficax argumentū ꝓtra regulas astrologie sumptas ex q̄tuscūq; experimentis/si liberum arbitriū concurrebat vt causa coniūcta ad effectū requisita. Potuit eñ semp dici de effectu tali/ q̄ indifferens erat ad sic fieri vel nō fieri. nec inde ligari alterius arbitrium potuisse.

¶ Propositio.xxx. ¶ Humanā rationez/ ad deuz glorioſum qui nutu libero cuncta tempat ⁊ ad finem supnaturalē hominuz genus p̄cipue ordinat/ debere sedulo conuerti/per fidem spem ⁊ charitatem. ꝓ er ad iutoriū insuper angeloꝝ ⁊ sanctoꝝ quos liberaliter ⁊ libere vult deus agere/⁊ ad eos recursum habere.quatinus ordine hierarchico infima reducant ad supiora per media. ¶ Cōmentū. ¶ Concedūt istam oēs veri/⁊ nō solū noīe christiani/reputātes talem ꝓuidētiā dei ⁊ ita liberā qualē insinuauit xp̄s dicēs. q̄ nec foliū arboris/ nec passer vn⁹ cadat in terrā/sine patre deo. dū rursus ait Petite ⁊ accipietz. Et si habueritis

fidē sicut granū synapis ⁊c. Immo ⁊ tota veteris testamēti series/ legalis et historica atq; ꝓphetalis/ p̄cipue in psalmis ⁊ oronibus sanctoꝝ sanctarūq; vir aliud nobis inculcare vel ꝓfiteri videnē. vnde. Jacta in dño curā tuā ⁊ ipe te enutriet. Non dicat. Jacta curā tuaz in celo. Quī in me sperauit liberabo eum. nō dicat in celo. Beatus vir cui⁹ est nomē dñi spes eius. nō dixit in celo Imo vetuit cū addit. Et nō respexit in vanitates ⁊ insanias falsas loquēs de curiosis qui defecerūt scrutātes scrutinio. Et superaddit de miraculis tam noue q̄ veteris legis. Multa fecisti tu dñe deus meus mirabilia opa tua. ¶ Beniq; si paulus opponatur. dicēs inuisibilia dei p ea que facta sunt cognosci. Rñdendū est q̄ hec scala creaturarū/ nō est amplius necessaria fidelibus tenētib⁹ dei soliū nūc in lumiosa spe. tandē in apta visione. ¶ Si ponam⁹ illud qō rarissime pōt inueniri tpib⁹ istis. Ponamus q̄ plures scientifici in astrologica disciplina cōuenīāt/ q̄ sūt graues viri in moribꝫ honestate vite ⁊ tales q̄ multa sint expti in iudicijs astronomie traditis ꝑm verā phiam et in naturali rōne fundatis nūquid erant tales ꝓtenēdi nec audiēdi ab vno ꝓncipe corā suo ꝓsilio⁹? Rñdeē plane q̄ audiēdi erūt sed nō ita penit⁹ inseq̄ndi/ q̄n ex aduerso velut in eqlibria ponanē rōnes hūane prudentie/ sūpte p experiētias/ ⁊ circūstantias hūani regimīs inferioris/ quēadmodē etiā si ꝓuenīret ex vna pte astrologi/ ⁊ ex altera pte medici sup curatōe alicui⁹ egroti. Dicant igiē exempli gr̄a prudētes astronomi ꝓcorditer dum fiat questio de bello ineūdo/ p̄ hostes regni. Ecce cōstellatio talis noxia est ꝓhibens/ nō tñ ex necessitate/ iniri bellū p̄ francos p̄ anglicos. dicāt ex altera pte prudētes capitanei ⁊ milites expti/ q̄ necesse ē vel expedit frāc̄os inire bellū p̄ anglicos/ pensatis circūstantijs hinc ⁊ inde puenientibus/ ex inferioꝝ dispositōe vel radice. Tunc omnibus his in eqlibria positis/ debebit assumi cōclusio que ps p̄ponderabit ⁊ exequenda erit. Non enī oportet vt omne p̄sus iudicium ex radice superioꝝ celi sumptū cōtemnatur. Sed nec expedit vt plus ponderet q̄ oportet/ vbi/ ⁊ quādo/ ⁊ per quos seu ꝓpter quos non oportet.

Epilogus p̄missoꝝ

Epilogātes tangam⁹ xij. radices ab astronomoꝝ iudicioꝝ curiosi tate arcētes. ¶ Prima ē dei gr̄ia si libera primenitas in agendo. ¶ Secūda āgeloꝝ tā bonoꝝ q̄ maloꝝ sub dō libtas ī exeq̄ndo. ¶ Tertia radix ē/ celestiū lumiarium sola generalitas in influendo. ¶ Quarta ē celestiū ꝓbinationū ⁊ situū in. ¶ Quī cōprehēsibilis varietas ī ꝓcurrēdo. ¶ Sexta radix medioꝝ diuersita in radiando. ¶ Sexta. semialiū rōnū/ ꝑticularis diuersitas ī ꝓncipiādo. ¶ Septīa libtas hoīm q̄ ꝓiūcta qōlibz causis necessarijs/ ꝓingēnas reddit ī effectu suo. ¶ Octaua legalis ⁊ ꝓphetal' seuentas/ talia iudicia ꝓhibēs ī imdēs sacroꝝ insup veteꝝ ⁊ nouoꝝ doctoꝝ oligēs taliuz reꝓbatio/ marie ꝑ̄ fominis corruptōez scietiū q̄ ad hereses idolatrias ⁊ superstitōes ē hūana ic̄linatio ꝓna. Caritas studētiū ⁊ ꝓitoꝝ ī vera astrologie disciplina/ cū tñ ī iudicijs vāis multiplex supra modū ꝓsideratio reꝓrat vel obnatio. ¶ Decīa. Mystenj a seculis abscōditi repatōms vicz nr̄e recogitatio/ q̄ nihil hz in celis q̄d̄ reuenīsans autoꝝ libroꝝ ve tula dixerit ⁊ falsē ascripserit omidio. ¶ Undecima. Hois ad finē supnaturalē ordiatō. ¶ Duodecima. Miraculoꝝ que legē cōmunem nesciunt crebra ⁊ pene quotidiana per illos ⁊ ꝓpter illos qui ad finē supernaturalē electi sunt ostensio.

Liciūtur ex p̄

doctrie notātes moraliē q̄d expedit obs̄uare iudicijs/ astrologie noie colorātis. ¶ Prima doctrīa. Expediēs ē xp̄iano cuilibz/ simo necessariū ad salutē/ q̄ nō adhibeat fidē supstitōib⁹ ⁊ sortilegijs merito suspectis. de opatōe demoniū vel inuocatōe aut de pacto cū eis secreto vel exp̄sso. sunt leges ⁊ decreta ⁊ biblia ꝓ hac doctrina locis innūeris. ¶ Secūda doctrina

Expediēs ē cuilibet catholico diligenter cognoscere p̄ius si effectus q̄ ꝓmittē vel expectaē fieri ꝑ aliquas obs̄uatōes/ habeat

liqua cam naturalē vel miraculosā. Quia fino, tunc vehemēs ē suspicio q talis effectus puenit ex opatōe demonū fallaciū et pacto cū eis latēte vel apto, 7 hoc pmittē diuino iudicio/in deceptōez psulētiū vel pfidētiū in talibus ppē curiositatē noxiam aliqd habēdi vel sciēdi. ¶ Tertia doctrina Expediēs ē nō adhibere fidē hoibus p mirētēs q faciāt effectus magnos 7 mirabiles/nisi prius cōstiterit q sunt xpiani/ 7 bonoz moz, 7 q velint 7 offerāt dicta sua vel ad ē deducere ad examē 7 iudiciū pitoz in phia naturali 7 in medicina iunctis 7 theologia, alioqn haberi debēt merito suspecti de fallacia/vel ignorātia/vel hereticā pauitate nam sicut lucem veritas amat. sic odit falsitas. ¶ Quarta doctrina. Expediēs ē p principes maxie/7 p sua republica/ q nec ipe nec sui familiares intimi 7 secreti/dēt fidem qbuscūq; iudicijs etiā sub noīe astrologie vel alteri⁹ scie palliatis. nisi prius habiti fuerint psiliū, vel examiatio p viros multos/7 graues viros in regimine reipublice/ vbi prudētia maxie locū hz. q̄ imminēt psilijs nō ex superstitiosis obseruatōib⁹. q̄ deduxerūt in malū finē pncipes psidentes in eis sicut etiā ex pte satis 7 nimis exptū ē. ¶ Quinta doctrina. Expedit illos q se dicunt futura cognoscē/vel mirabilia secreta facē per astrologiā/prius examinari diligēter de cognitōe ipoz/7 de libris quales sūt/7 qualiē habiti/7 vñ cōpositi. q7 nō credēdū est cuilibet dicēti se astrologū. sed pbādi sūt 7 in publico audiēdi. sicut fit de medicis 7 artibus alijs. Alioqn si tales nō audiāt in publicū offerre dicta sua. debēt haberi merito suspecti de superstitiōe/vel fallacia/vel hereticā pauitate, aut q nō q̄rūt nisi pecunias/vel honores/sic introductores vel fautores eoz̄ dē faciūt/ put millesies exptū est in curijs pncipū. 7 adhuc phdoloz̄ inueniri. ¶ Sexta doctrina. Expediens est amatoribus pncipū 7 totius reipublice/materiā istā astrologicā declarare vel declarari facere frequēter/tā scriptis q̄ mōnibus publicis 7 domesticis. Alioqn negligētia sciēcie 7 eaz̄ salutī tam tpaliter q̄ eterne. Nocet deniq; pijs negligētibus vel impeditoribus ad discrimen dānatōis ppetue a qua nos eripiat dōns iesus christus Amen.

Quitur aūt que Questio ꝑcernēs oīa que dicta sūt in trilogio astrologie theologizate

Si libri compositi p astrologos p̄sertim infideles 7 idolatras/sint a catholicis tolerādi vel penitus extirpandi. ¶ Pro cui⁹ dissolutione/7 p̄cedentiū elucidatōne/notentur ꝓpositiones que sequūtur.

¶ Propositio .i.

Libri astrologici in qb⁹ plura vera 7 vtilia ꝓtinent/ q̄ inutilia superstitiosa 7 falsa/p̄nt tolerari seu tolerabiliter relegi/ seruādo illud apli. Oia ꝓbate qd bonū ē tenete. Tales aūt vt plurimum sunt libri. q de motib⁹ 7 mēsuris 7 diuctōibus corpoz celestiū sunt editi/ 7 ex geometricis demōstratōibus cū experientia fundati. sicut est gloriosus Almagesti.

¶ Propositio .ij. Libri astrologici. in qbus plura inutilia superstitiosa 7 falsa immo impia 7 sacrilega continent q̄ vera 7 vtilia debent a xpianis oībus euitari dānari 7 penitus aboleri. Tales aūt erāt libri de qbus scriptū est Actuū. xix. vbi dicit. Multi āt ex eis q fuerūt curiosa sectati. cōtulerunt libros/7 cōbusserūt oēs coram oībus/ 7 cōputatis pretijs illoz inuenerūt pecuniā denariorum quinquaginta miliū/ita fortiter crescebat verbum dei 7 cōfirmabat.

¶ Propositio .iij. Libros astrologie multum expedit discernere/ q̄tinus appareat q̄ sunt 7 qui nō sunt tolerādi. ¶ Cōposuit super hac re magnus albertus opusculū/qd appellat speculū alberti. narrans quō tpibus suis voluerūt aliqui destruere libros albumasar. 7 quosdā libros alios. Videt autez saluo tanti doctoris honore/ q̄ sicut in exponēdis libris pbicis p̄sertim peripatheticorum nimiā curā apposuit maiorē/ q̄ christianū doctorē expediebat. nihil adijciēdo de pietate fidei. Ita 7 in approbatō equorundā astrologie. p̄sertim de imaginibus. de natiuitatibus. de sculpturis lapidum. de characteribus. de interrogatōibus nimis ad ptē superstitionū. rōne caretiū determinus

nit. Sctūs aūt tho. in suis opib⁹ min⁹ attribuit hmōi supstitiōibus imaginū. characterum. interrogationū. imo ex intentōe cū efficacia rationū reprobauit.

¶ Propositio. xiij. ¶ Libros astrologicos q̄ tolerāt̄ z legūt̄ apd̄ xp̄ianos/ sicut ptolomei albumasar z hali. nō tō optet in autoritatē talē adducē/ vt credēdū vel tenē dū sit q̄cq̄d ex eis vel deducāt̄ vel allegatur fallūt̄ in h⁹ plures astronomoz/ z simplicū christianoz vl' aliorū nō ibutorū lr̄is sacris/ q̄ ptin⁹ vt legūt vl' audiūt aliq̄ d̄ libris taliū credūt z assentiūt/ cū tm̄ repanē illic errores ℨ r̄ fidei. ¶ Nec miruz cū etiā in libris aristotel'/ auicēne/ auerrois/ z alioz q̄ quotidie legūt̄ sīle inueniāt. Sz cautissima religiositate puisuz ē in p̄clara artiū facultate parisien. vniuersitat̄/ tā p articlos parisiē. q̄ p statutū iureiurādo firmatū p quēlibz q̄ licētiāt̄ i artib⁹/ vbi sentētialiē sic habēt. Jurabitis q̄ oū ptingit vos determinare q̄stionē aliquā d̄ phia/ illā sp̄ p pte fidei determinabitis z rōnes phi in oppositū factas dissoluetis. Quātomagis hoc ceēt obseruādū in libris astronomicis q̄ de iudicijs compositi sūt per infideles/ z idolatras vbi multa posita sūt ex supstitiōib⁹ idoloz z cultib⁹ demonū/ z fallacibus respōsis coz. ex q̄bus p̄cessit mod⁹ cōpositōis idoloz/ q̄s deos appellabāt loq̄ntes z pphetātes z mirabilia opātes/ put loquit̄ hermes trimegist⁹. z refert Aug. Uñ z multa traduntē in dictis libris q̄ nulla penit⁹ inducūt rōnē/ nisi per modū narratōis q̄ in tali p̄stellatōe sic eueniet. et in altera aliē. Et tm̄ astrologi supstitiosi pl⁹ inuenire se dicūt veritatis z certi euētus ex talibus regulis/ q̄ ex illis q̄ naturali rōne fundant̄ sicut de vētis z pluuijs z alijs impssionib⁹ metheroloḡicis. ¶ Cū autē pauci sūt astrologi. imo nulli/ intromittētes se de iudicijs astronomicis/ q̄ nō insequāt̄ tāq̄ p fundamētalibus regulis p̄dictos libros astronomicos z sīles. Cōducit̄ hic p doctrina christiana q̄ salubrius tutius z deo acceptius ē/ p tenere talia iudicia/ cum suis autoribus/ q̄ dimissis alijs vtilioribus studijs/ suā talib⁹ cognoscēdis z practicandis curā dare. Rursus addit̄ z altera doctrina q̄ salubri⁹ tuti⁹ z d̄o acceptiē/ nō req̄rē imo nec p̄mittē fieri iudicia publica sup euētib⁹ hūanoz actuuz/ quēadmodū dicūt̄ aliq̄ in italia z studijs vniuersalib⁹ attēptare. Cōq̄ miscēt multa falsa z supstitiosa/ z ℨ expīas in seq̄ntib⁹ manifestas z terrēt inde reges z regna/ p̄ncipes z p̄ncipat⁹/ z hoies de oīi statu/ z p vanos timoz⁹ vl' stultas p missiōes maloz vl' bonoz euētuū/ eos aliē agē q̄ vera z recta cōmoralis dictaret/ iducūt. ¶ Porro magnū facēt obsequium xp̄ianitati collegiū aliq̄d theologoz⁹. Si libris astronomicis diligēt̄ inspect/ nos tarēt singillati passus suspectos/ aut palā eroneos z hereticales/ p̄tētos i eisdē/ quāch modū factū repiēt nedū de libris antho. aut cē. z auerrois. Iz etiā d̄ q̄busdā libris catholicoz sicut notati sūt passus vl' articuli in q̄bus mḡr cōit nō teneē. ¶ Postremo si libri magicoz z supstitiosoz alioz sub velamine astronomie vl' phie se palliātiū q̄ iā ueniūt̄ fuisse dānati cū autoribus/ cuius alicubi/ sine pīcto manifestatōis vl' abusus videret̄ expediēs. q̄tin⁹ resurgēt̄ib⁹ vl' occurrētibus matenjs sit libus/ cōfestim haberēt dānatōis facte modus. Sicut euenit pansius de libris iohis de barro magici supstitiosi/ cōbusti/ q̄les reperiūt̄ adhuc in hyspnia sub titulo semmafozas. Sicut insuper notat̄ rotulus q̄daz magus quē igerebat clādestine q̄dā in vespitionē se nominans Et in p̄mio artic'oū parisien. aliq̄ tales notati dānatiq̄ sūt. ¶ Superaddam illos nedū fatuos ee sed puersos xp̄ianos/ q̄ solēt q̄si iocādo dicē. Qualis mihi cura ē q̄s me sanet. q̄s victoriā/ q̄s honoē/ quis diuitias det. quis veniq̄ adiuuet. sit d̄s sit diabolus. dūmō p̄ueniat illud mihi q̄d̄ optō. ¶ Bū g̃ d̄z alicui ex p̄incipibus. Ecce dñe tales hoies per suā artē sciūt mīta facē magna z mirabilia/ z futura p̄dicē. z victorias de hostibus p̄mittē/ si credat̄ eis z si fiant ea q̄ iusserint. Nūdeat p̄ceps plena fide et inquirat. Sūt ne tales homies scti dei qui ex reuelatōe z gr̄a sibi diuinit⁹ cessa hoc p mittūt. Et si tales sūt: credi poterit eis ouia pbabūt z dū nihil videbunt nisi scm̄ z di vita p̄cepta z pbata nedū vulgari rumoreq̄ iudicio sapiētū q̄ frenetica illusiōes aveq̄ sciūt reuelatōib⁹ separe. Si vo tales hoies mira p̄mittūt se facē p̄ phicas disciplinas

ēt per medicinā vl' pspectiuā vl' geometriā
Rideat pceps q studētes ō vniuersitati-
bus publicis magis i tali re sūt credendi/si
rō ꝓsonet natural. Demū si tales ꝓmisso-
res mirabiliū/neq miracul' neq rōe natu-
rali se fundāt.illos habeo suspectos.supsti
tiosos.repellēdos. Auertat dñs a me rpia
no suo/vt velim abnegare fidē suā/vel
in eis legē quōlibz peccare.p q̄cūq modo
quia i bellis.siue opulētia i diuitijs. Nō
nego talia qñq deo ꝓmittēte puenire
mīsterio demonū 7 hoīm eis deditorum.si-
cut magi pharaonis multa fecerūt sīl'r ad
moysen. Sed nō est bonum mihi relinq̄re
baptisma meū fidē meā legē meā. etiā vsq
ad mortē pticius sit mihi deus Amen.

Sequitur tractat⁹ T

euisdē ꝑ supstitiosas dierū obs̄uatōes ꝑser
tum Innocētū sīl'r lugdunī cōpilatus.

QUIpat apls/eos q̄ dies obs̄ua-
bāt 7 ānos. ꝙles multi sunt qui
dies egyptios putāt infaustos.
imo 7 die innocētū per totū an
ni circulū pestiferū esse credunt
Cōtra ꝙs sit talis argumētatio. Si dies in
nocētū ꝺr infortunatus vl' infaustus ad ali
qđ inchoādū. 7 alij dies ꝓseqnē per totum
annū sīl'r situati.optet dare cām radicalem
huius infortunij.qr null⁹ effectus ē sine causa
sufficiēti diuisiōe. Sumē ḡ cā altero modoꝝ seqntiū
fiāte. Primo vel ex dispositione side-
rū fm astrologiā. Secdo vel ex dispo
sitōe corporū inferiorū fm medicinā. Tertō
vel a formali pditōe seu a tota spē fm natu
ralē pbiam. Quarto vel ex dispositōe moꝝ
fm moralē disciplinā. Quinto vel ex diuia
ordinatōe fm theologiā. Sexto vel ex de-
monū actōe fm artē magicā. Septimo vl'
ex sctorū innocētū merito seu opatōe fm
religionē chr̄istianā. Octauo vel ex obs̄uā
tiū fantasia vel imaginatōe q̄ allegat expiē
tiā. Sed nulla causarū istarū sufficiens est/
aut rōnabilis. vt hec ponaē obs̄uatio. nec
oēs simul. Talis ḡ obs̄uatio vana est 7 re-
probāda. Et primo de quinq̄ priorib⁹
causis arguiē ꝑ indirectū 7 ꝑ locū ab auto
ritate.q dari non possunt. Ān si deē cā per
astrologiā. Interrogādi sūt astrologi. 7 iue-
niē hoc eē ꝓ tranū suis regulis atq̄ prīci-
pijs.qm astrologi variāt sua iudicia fm va
rietatē horoscopi.i. positōnis siderū. ita q
nō possit ꝓfici almanach vniforme ppetu-
um. Quia dies lune (exēpli gr̄a) q̄ mō ē in-
dispositus vel infausta fm regulas eorum. si
etiā erūt vere: erit in hebdomada seqnti dis-
positōis alteri⁹. Attēto maxīe q i eis q̄ cō
cernūt arbitrij libtatē/astra ñ imponūt ne-
cessitatē iux̄ dictū ptolomei q sapiēs dña-
bit astris. Et hec rō fieri solet efficaciē ꝺ
signatōez q̄ repit in kalēdarijs de diebus
egyptiacis seu periculosis. Cōsequnē per locū
ab autoritate sic̄ argueret.de medicis. sic ō
phis naturalib⁹.sic de phis moralib⁹.sic ō
theologis. Nā cuilibet expto in sua artevl'
scia magis credēdum ē. q̄ idiotis 7 insipi-
entibus. Nec optet sata garead repatōez subtilē per
principia pdictaꝝ sciarū/ꝺ tales inexptos.qr
nec intelligeret nec assentiret. Bi aūt credē
nolūt edoctis:ḡtis errāt. 7 vltro se seducūt.
Supest igiē discutē p alias tres cās
7 primo ō actōe demonū. Si allegeē q
causant infortunium.h⁹ manifeste vergit in
idolatriā.si q̄rant placare per nihil agendū
tāq̄ plus in hoc timeanē q̄ deus ipe 7 san
cti sui. Rursus qr nō in his tñ dieb⁹ sed
assidue. sic dicit petrus 7 paulus.aduersa
rius nr diabol⁹/circuit querēs quē deuoret
cui resistēdū ē fortiē in fide nō in vana sup-
stitōe. Preterea deducūt sacri doctores p
cipue Augu. tales agere illicite. 7 ꝺ baptis-
malē sanctitatē.ita q euenit iam baptisatis
per tales obs̄uatōes/illud de euāgelio.dū
immūdus spūs exierit ab hoīe.s. in baptis-
mo. sequiē q reuertēs adducit septez spūs
neqores se 7 fiūt nouissima hoīs illi⁹ q̄ eos
recepit/peiora priorib⁹. Deus ē em veritatē
nō agnoscē q̄ post agnitōez querse viuere
eāq̄ factis aut vbis abnegare. Rursus
attēdaē hic nullā diē eē q̄ nō plena sit infor
tunijs/nūc istoꝝ nūc alioꝝ. p quib⁹tñ nō
est dies quilibz euitādus aut timēdus.sed
hoīm infelicitas vel miserāda ē/vel culpan
da quoꝝ operatōes male faciūt (iuxta ver-
bum Augu.) malos dies. Deniq̄ nihil est
fallacius stulti vulgi traditōibus q̄ vt sepi
us faciūt de nō cā causaz. (Exempli gr̄a)
pcipitabiē aliquis ab equo effreni/7 idomi
to/in via lubrica.vel in flumine submergeē

cōfestim vulgares vt audierint/assignabūt hmōi infortunij cās diuersi diuersimode/ que tñ nullatenus cause sunt huius casus Dicet vnus q̄ in exitu domus obuium habuerat vnū cattū vel leporē. vel q̄ in egressu hospitij offenderat pedē vel q̄ mane camisiā auersam induerat. aut calc⁹ dexter p̄ sinistro acceptꝰ fuerat. qđ signū cesar augustus sibi reputabat infaustissimū. Dicet aliꝰ. Ego sic somniauerā. Crocitabat corꝰ suptectū/aut bubo cū stridore supuolitauerat. vel gallus p̄ter horā vocē dederat. Dicet alius. Ecce mala dies erat/⁊ infortunata/vel egra. Dicet alius. Luna quarta erat vel septima. aut sol in ortu nubibus obuolutus palluerat. aut stella decidēs p̄ aerem micauerat. Vel sicut apud comicū legitur. Introijt in edes alter alienus cattus anguis p̄ impluuiū decidit. Detegulis gallina cecinit. Interdixit ariolꝰ aruspex (supple vl̄ astrologus) vetuit ante bumā nouī negocij aliquid incipe. Alij vero traducēt ad mores. dicētes homī tali nō poterat bene cōtingere qui sic ⁊ sic egerat. vel rapiendo bona vicinoꝝ. vel fraudādo. vel blasphemādo aut q̄m ex iniustis aut reprobis parētibus traxerat originē. Longū eēt oia p̄sequi. q̄bus fallunt̄ ⁊ fallūt hoīes inducētes p̄ se expiēti quasi certā ⁊ fundāt cōfictōes inanes et falsas. ¶ Si aut̄ allegeē altera causa q̄ p̄pter rationē occisionis innocētū p̄uenit istud infortuniū in tali die/ nedū in p̄prio ⁊ solo festo/sed cōsequenter p̄ totū annum. Istud caret ratione. alioq̄n theologi et viri religiosi atq̄ deuoti deberent istā obseruātiā magis cognoscere ⁊ custodire/ cuius oppositū inuenit̄ q̄ disuadent illā reprobāt ⁊ irridēt. Dicūt p̄terea q̄ hoc agere nō cedit in honorē dei/vel sanctoꝝ innocētum/vel ad salutē corpalē aut spūalem sed vergit ad cōtumeliā dei ⁊ sanctoꝝ innocētum ⁊ pniciē corpoꝝ ⁊ aiarū. Rursus talis honor magis deberet̄ si eēt rōnabilis dño nostro iesu xp̄o/ ⁊ gloriasissime matri sue/ in suis ⁊ p̄ suis festiuitatibus/ q̄ in festis innocentū. ¶ Relinquit̄ ergo p̄ cā octaua et vltima. q̄ talis obꝑuatio cōfingit̄/vel tenetur/vel exercet̄/ex sola hominū fantasiatione ⁊ melācholica imaginatōe. ¶ Et hec fantasiatio supstitiosa ⁊ corrupta p̄uenit̄ hac materia sicut ⁊ mille. imo in mille milibus alijs silibus/ex varijs seductionibus seu corruptela multiplici vtutis fantastice ab hoībus/ tā ex lesione intrinseca cerebri/ sicut testant̄ medici q̄ infinite sūt spēs melācholie/ sicut in somniātibus ita frequēter in vigilātibus ⁊ semidormiētibus ⁊ manifeste in multis egritudinibꝰ. Proueniret rursus hec lesio ab intrinseco/ipsto dei iudicio permittēte/p̄ diabolicas illusiones/ sicut q̄ autoritates et historias posset introduci.

¶ Sūt p̄tera cause p̄ticulares aliquē p̄ se q̄ p̄ accidēs q̄ tales fantasias ⁊ supstitiones ⁊ p̄ut vulgo dicit̄ sorcerias/ causāt aut nutriūt/ q̄ oēs ad duas radices p̄mitiuas possunt trahi. Proueniūt em̄ hmōi fantasias q̄ q̄ se credulitates ⁊ conficte obꝑuatōes q̄q̄

¶ Primo ex demonū suggestiōe ⁊ illusiōe ad aiaꝝ dānatōez/ ⁊ fidei xp̄iane subuersionē. ⁊ sanctoꝝ infamatōez. ¶ Vel secūdo ex gentiliū ⁊ paganoꝝ ⁊ alioꝝ infideliū oculta in p̄ncipio p̄uersiōis ad fidem xp̄i suppositione. ¶ Vel tertio ex poetarū p̄fictione. ¶ Vel quarto ex magicoꝝ maligna tradītione. ¶ Vel quinto ex fomitis originalis corruptōe. sicut in vi cōcupiscibili. ita etiā irrationali. ¶ Vel sexto ex fantasie vel imaginatiue vtutis debilitatōe. Cuiꝰ signū est q̄ vetule pueri puelle ⁊ idiote p̄niores sūt ad tales supstitiones credēdas vel obseruādas. Vnde ortū habuit illud de vetulis epitheton Vetule sortilege. gallice vielles sorcieres iuxta q̄ vnus p̄dicās aliq̄n cōā rege ⁊ nobilib⁹ dixit. Solebat inq̄t appropriate dici vielles sorciers. videāt dñi nobiles/nec tra hant ad sevt dicant̄ gallice nobiles sorciers nobiles sortilegi. Et qui vidit testimoniū phibuit. Attēdendū illud psalmiste ad dominū. In manib⁹ tuis sortes mee. Quod p̄ hꝰ intelligi. nō in supstitiōibꝰ ⁊ sortilegiis hmōi fictis ⁊ plerūq̄ noxijs eē p̄fitendum Retrahūt em̄ spem a deo suspitionibus q̄ cupant. in moribus inquietant/obsunt aliquādo reipublice/ ⁊ viā ad hereses aperiūt.

¶ Vel septimo p̄uenit hec corruptio iudicij rōnis/ex p̄meua a puero p̄ stultas mīes ⁊ nutrices enarratōe. Delectāt em̄ pueros bulas āmirabiles. ⁊ puerilis etas ibuta talibus vix repellit. q̄ qđ noua testa capit inuetū rata sapit. ¶ Vel octauo ex hūano tioneꝝ

difficẽtia diuini auxilij/ ꝛ cuiosa sæcẽdi fu-
tura libidie sic patuit in saul/ ꝛ in alijs sine
numero. ¶ Vel nono ex supba pſumptõne
hoim/ q̃ volũt reputan sare mirabilia ꝛ de
spiritũ eruditos in scietijs/ ꝛ inducũt p au
toritate q̃cq̃ imaginãt. ꝛ maxie si fuerint i
tertis longinqs/ ꝛ audierint stulticias alia-
rum sectarũ aut hoim sibi similiũ. ¶ Vel
decimo ex certa ꝛ excogitata pfictõe/ ad fal-
lẽdũ alios/ ꝛ irridẽdũ/ quẽadmodũ fit apõ
alios pueros scholasticos vel alios trufa-
tores. ¶ Vel undecio ex lectõe quorũdam
tomaciox. i. librox cõpositox in gallico/ q̃-
si poeticox de gestis militanbus. in q̃bus
maxia ps fabulosa ẽ/ magis ad ingerẽdum
quãdã nouitatẽ ꝛ ãmiratõez q̃ vitatis co-
gnitõez. ¶ Vel duodecio ex inobedientia
ad diuinã legẽ/ ꝛ ex modica eius reuerẽtia
vel cognitõe. Cui⁹ signũ est q̃ tales supsti-
tiosi cũ⁹ crederẽt vbis vel scriptis vel narra
tionib⁹ fabulosis q̃tũlibet in apparẽtibus
q̃ diuine autoritati ꝛ suis doctoribus. imo ꝛ
facilẽ⁹ inducũt difficilia valde opari/ vt i ie-
iunijs ꝛ certis oionib⁹ ꝛ certis votis/ put
dicit vota sctẽ katherine/ q̃ possent indu-
ci p̃ nare legis xp̃iane facilia/ sic sũt ieiunia
p ecclẽaz instituta. qualia oia citius frange
rẽt. q̃ dimitterẽt suas supstitões lõge diffi-
ciliores/ q̃ necvtiles sũt z in dãnatõez aiax
sepe corpox vergunt. q̃ pterea faciũt ꝛ ac
cepsũt infortuniũ/ sicut dicit q̃ imaginatio
salubre remediũ/ credere pitioribus ꝛ eis q̃
in lege dei recte viuũt ꝛ docẽt/ alioq̃n tali-
bus put supra tãgebat fiũt incassum rõci-
natões. ꝛ portabũt iudiciũ suũ. Sed vtinã
foli qñ volũtarie se seducũt/ ꝛ alios secum
trahũt/ put vnus pncipũ tpe nostro. duz
inducerẽt vt q̃reret pfiliũ a sapiẽtibus/ q̃s
sciebat ẽ tales ꝛ sibi beniuolos. vtruz licite
essent supstitões q̃s exercebat ꝛ credebat. Rñ
dit. Cur inqrit a talib⁹. Ego cũ scio q̃ dis
cõsuleret mihi/ ego tamẽ sic agere ꝛ sic cre-
dere penitus disposui/ nec omittam. Et in
hac infelicitate positus ꝛ pũctus morte re-
pẽtina destitit. vellet/ nollet. Hũc agnoscẽs
qñ odit dñs obstantes vanitates supua
cue. Et ecõtra. Beatus vir cui⁹ est nomẽ dñi
spes ei⁹/ ꝛ nõ respi. ad vanitates ꝛ insanias falsas.

Finit.

Itẽ ab eodẽ cancella

no. viij. decẽbris. 1428. Lugduni aduersus doctrinã cuiusdã medici delati in monte pessulano/ sculpẽtis in numismate figuraz leonis cũ certis characteribus/ p curatiõe renum ꝛc aliud opusculum.

Quis ẽ imago A

bec ꝛ supscriptio. Cõformiẽ ad casũ ꝓpositũ ō leonis imagie p curatõe renũ/ dicunt. xij. ꝓpositiones cum additis que sequunt.

¶ Prima ꝓpositio. Imaginũ q̃ astrologice nolant fabricatio ꝛ vsus. suspectus ẽ plurimũ de supstitõe ꝛ idolatria/ seu magica obſuatõe. patebit ex sequẽtibus.

¶ Secũda ꝓpositio. Imaginuz hmõi fabricatio ꝛ vsus rõnabiliter pbibitus est per sacros doctores ꝛ ecclesiam.

¶ Tertia ꝓpositio. Imaginũ hmõi fabricatores pñt ꝛ debẽt p suos supiores pohiberi/ inqri ꝛ culpari. ꝛ si parere noluerint pdẽnari. nõ obstãtib⁹ palliatis allegatõib⁹ suis sub titulo astrologie. maxie qñ nõ sũt huiusmodi scie multum piti. vm termios a veris astrologis. nõ idolatris pstitutos. ¶ Ponũtur ad istarũ ꝓpositionũ declarationem quedã regule fundamẽtales. Et est quarta ꝓpositio in ordine. ¶ Dis obſuatio cuius effect⁹ expectat alit/ q̃ p rõnẽ naturales aut p diuinũ miraculũ dz rõnabiliter repro-
ban. ꝛ de pacto demonũ exp̃sso vel occulto vehemẽter haberi suspecta. Sic determinauit tpe nr̃o sacra theologie facultas parisiẽ. vniuersitatis. ¶ Propositio qnta. Dis obſuatio q̃tũcũq̃ sctã ꝛ salubris videat/ si decẽ aut viginti aut centũ pticulis. si habeat vnicã pticulã de idolatria. vel de heresi. vel de apostasia suspectã aut infectã dz tota suspecta ꝛ infecta reputari. nisi fiat manifesta sepatio p̃ciosi a vili. ¶ Propositõ sexta

Dis obſuatio pticularis sup effectibus mirabilibus ꝛ extraneis sub titulo veraruz artiũ palliata. debet examiari ex circũstantijs libroz ꝛ autoz qui obſuatoez hmõi p ticularẽ tradiderũt. ¶ Ponunt p sequẽter ꝓpositões seu regule ad declaratõez p̃missoz. ꝛ ad pticularẽ applicatõez sup imagie leonis de qua fit inqsitõ. Et ẽ prima. septi-

ma in ordine. Characteres seu figure vel lre nō hñt vel sortiunt ex cā pure naturali et corpali efficacia sicut necromantia mathematica cuiusmodi sūt figure ⁊ characteres sūt de potētijs actiuis. ⁊ in eis fm pōm nō est bonū neq; finis. ¶ Propositio octaua.

Characteres seu figure vel lre non hñt de rōne sua q ordinent ad aliq̄s effectus nisi mediāte rōnali vel intellectuali suba. Significare ei ē rē i intellectu pstituē. ¶ Propositio nona. Characteres hmōi si habeāt vel hre credant efficaciā/optet q hoc sit a cā spūali/nō a pure naturali ⁊ corpali/ qualis cā ē celū cū suis influētijs in corpa. ¶ Accipiat ex p̄cedētibus regulis cōsiliū quid agēdū sit in materia p̄nti de imagine leonis cū circūstātijs. Et sit hec ꝓpositō p̄ma. decima i ordine. ¶ Cōstat i p̄mis ex inspectōe q ibi sūt characteres. lre si gure ⁊ dictōes/q̄ nullū effectū hñt naturalē pure corpalē ad curatō ex morbi renū/ ⁊ similiū/fm ꝓpositōez septimā p̄cedētē. Jnq̄ nō notet i speciali sā. Tho. q tribuit astrologie/q̄tū rōnabiliē dari pōt/ad exēplar alberti magni mgri sui cōsone tñ ad fidez catholicā. Notet inq̄ in. ij. et. iij. p̄ gētiles in multis capitulis. a. cxiij. ⁊ specialiē in. cxvij et. cxviij. ¶ Propositio vndecima. ¶ Cōstat q talis obsuatio nō ē posita ab eccīa et sacris doctoribus/tanq̄ eueniat effectus speratus p miraculū diuinū. imo nec p sanctos angelos dei. q sūt admīstratorij spūs ꝓpē electos dei ad vitā eternā magis q̄ ad curā corpalē. ⁊ medicus ⁊ astrologus verus nō habet se multū intromittere de actionibus sctōr angeloꝝ circa hoīes ptz ex īmediate p̄cedēti cū inspectōibus iuriū. ⁊ rō satis ē manifesta. ¶ Propositio duodecima ¶ Cōstat q si talis obsuatio nitat ⁊ expectet effectū a malis āgelis seu demōib⁹. illa est manifeste penit⁹ reprobāda/etiā si videatur finis bon⁹/vtilis vl honest⁹. q̄tomagis si eēt mal⁹ vl suspectus/sic ē inē alios. finis questus p simulatōez astrologie aut mirabiliū effectuū. sup q̄bus admirāt homīes pauce religiōis aut fidei. Verūtn circūstantie p̄dicte magis apparebūt iuxta practicaz p̄mam ꝓpositionū si repiat p̄iūctio istius obsuatōis de imagine leonis cū aliis obsuationibus contēs in autoribus vl libris tradētibus hmōi figurationē. Eth⁹ iō dicitur. qm̄ tēporibus nostris inuentus ē liber magnus/continēs tales obsuationes. quarum aliq̄ videbant pie ⁊ vtiles. alie vero manifestissime erāt p̄denande/ ⁊ supstitiose ⁊ idolatrice ⁊ de hereli suspecte vehemēter. et vt tales fuerūt etiā igm traditę pio zelo. Tales multe sunt obsuationes apud hyspanos in libro senaforas. Tales apud p̄sianos in libro deos inūere. tales apud p̄sianos deos sos sic ō nescio q̄ sydrac. Tales demōp̄s eticari q̄runt nedū p vetulas sorcerias/ sed p multos annos sequētes p̄tinet. ¶ Posset mo totiēs occurrit ista materia/q̄si p quo libet casu scribēdū eēt. scribēdi nullus esset finis. Poterit inē alia videri tractatulus de astrologia theologizata/specialiē circa finē ¶ Concludit tāde ex oibus practica su per hoc casu pticulan/ postq̄ facta fuerit que dicta sunt sūmarie ⁊ de plano sine ulla uolutōe p̄cessū/maxime si delatus rēdiderit se obedire paratū/ sine p̄terna defensione p̄hibeat ei de futuro q nō amplius vtat. sed antidotis medicine cuius dicatur p̄fessor. Be p̄teritis autē sufficiat sine q̄rimonia infamia delati/q̄ honor iudicij fiat. et plato ⁊ officiarijs suis maneat stabilitus. ¶ Et ita in catholica ⁊ fraēna charitate ꝓsule dū ē/q̄ delatus taliē obediat sine strepitu figura iudicij. ⁊ p iudicē ita fiat. Si aūt ineniat p̄terna defensio. nō p̄terueniat rigor sed iusticie vigor fiat. ¶ Particularis modus repandi potent eē talis. postq̄ melius et plenius informat⁹ sum/de fabricatōe et vsu taliū imaginū/q̄ nō sunt fm catholicam traditionē p̄mitto bona fide/q̄ semper nequaq̄ vtar illis. Aut si mitt⁹ videre velit agē/dicat hoc p aliū i tertia plona. q̄ talis delatus ꝛc. fuit melius informatus ꝛc. p̄mittit ꝛc. Judex finaliē potent declarare sniās ercōicatōis ꝑ oēs tales ꝛc. Et inde nō valet allegatio quorūdā ex hiſtoria scholastica. q̄ moyses fecit imagies vnā p oblionē. alteram p memoria. Et talmon exorcismos/q̄ viris sciis cōmendat miraculū. vel si salomon iam erat quessus ad idolatriā p vxores/potuit dari in reprobum sensum excogitare magicos ritus/ficut de nectanabo legit ⁊ zoroaste/q̄ nasces risit/⁊ postea magicas artes exercuit. Sed

¶ Unde. ⁊ similes de actiuitate aīe ⁊ corporalis in materiā exteriorē/ ⁊ fascinatōe non sunt audiendi in modo ponendi.

¶ Explicit Lugduni. viij. decembr. M.D.cccc xviij. p iohānem cancellariū parisiēsem.

Sequitur tractatus

ptra nigrīm iacobū angeli medicū studij ī signis ville/ mōtispessulani se obseruatōne dieū q̄tū ad opa.

¶ Prima cōclusio.

BŌne op⁹ dei D sanctuz est/ ⁊ laudabile. ꝓbat ratōne ⁊ autoritate. Ratione sic. quia a bono ⁊ optimo non exit aut ꝓcedit nisi bonū. deus altissimus oīm creator est summū ⁊ optimū bonū. ergo oīa eius opera bona sunt. Autoritate ꝓbat cōclusio p illud sacre scripture Gen. j. ca. Uidit deus cūcta que fecerat ⁊ erant valde bona ⁊c.

¶ Secūda ꝓclusio. ¶ Ōes dies āni sūt opa dei altissimi. deducit ꝓclusio ex textu sacre scripture Gen. j. vbi p totū capl'm describūtur opa sex diez. Et q̄libet prima dei opa fuerūt dies ⁊ āni. Primū ātē bonū a bono incepit opari. hoc idē testatur regi⁹ ap̄ba dauid. ita dicens. Tuus ē dies. ⁊ tua ē nox. tu fabricatus es auroram ⁊ solē. Quo circa canit ecclesia. Eterne rex ordinator noctis diēq; q regis ⁊ ordinas tpa/ vt alleues fastidiū.

¶ Tertia ꝓclusio. ¶ Ōes dies anni boni sunt. Ista ꝓclusio clare apparet ⁊ sequit ex duabus p̄cedentibus. q; dies ⁊ anni sunt opa suplaria/ sūme ⁊ infinite bonitatis. optimi aut ē optima adducere. Dicere ergo aliquē diem ē natura sua malū ē iniuriari deo/ q artifex est dierū ⁊ annoz. Opus nāq; malum malicia arguit opificis ⁊ artificis.

¶ Quarta ꝓclusio. Oīni āno/ oīni die/ ⁊ hora diei/ bonuz ⁊ laudabile ē opa q̄libet festa licita ⁊ honesta inchoare/ facē/ opari ⁊ p fice. ꝓpter ꝓclusio/ q; sicut dies ⁊ āni/ ⁊ etiam hore diei/ a deo creatore ꝓdeūt ⁊ dicūtur. Sic ⁊ oīne op⁹ scūm licitū ⁊ honestū/ q̄ oī die ⁊ hora inchoat ⁊ pficit a dño dirigit/ inchoat ⁊ pficit. Dicēte xp̄o. Sine me nihil potestis facē. Et rursus euāgelista iohes ait. Oia p ipm facta sūt ⁊ sine ipo factū est nihil. Intellige ꝓclusionē nisi p cepto diuī ecclesie illud opus inhibeat/ sicut in diebus festiuis aliqua opa laboriosa p̄hibentur alias bona/ nisi p̄hiberēt opari festo die.

¶ Quinta ꝓclusio. ¶ Superstitiosa ⁊ vana religio ac merito redarguēda ē/ nō inchoare opari vel pficere certis anni diebus opus bonū vel sanctū ab ecclia nō p̄hibitum. Istud est expresse de mēte apli ad Gal. iij. ca. vbi arguit ⁊ reprehendit illos de gallacia ita dicēs. Obseruatis dies ⁊ mēses et tpa ⁊ annos. Sequit. Timeo autē vos ne forte sine cā laborauerim in vobis. ¶ Item si timet aliqs vel recusat bonū aliqd op⁹ agere vel inchoare certo die. vel hoc ē ꝓpter reuerentiā ⁊ sanctitatē diei. qz vult die illū sanctificare. ⁊ si sic: multomagis deberet abstinere ab inchoatione alicuius opis diebus solēnibus vt festa sanctissima Natiuitatis xp̄i/ Resurrectōis dñice/ Ascensionis ⁊ aduentus sp̄ūsancti/ qd nō faciūt obseruatores diez ⁊ annoz. Vel talis obseruantia fit ꝓpter deuotōez ad sctos/ quoz dies agitur vel quoz celebritas tali die colebat. ⁊ talis deuotio nullū hz fundamētū/ nullā hz rōnem/ nisi solā volūtatē obseruātis tales dies. Q⁹ si dicant se tales dies obseruare ꝓpter euentus ⁊ pericula que consueuerunt euenire his qui inchoant aliquod opus vel iter aliquod/ hoc vanū est ⁊ superstitiosuz ac sine aliqua ratione. Quolibet enī die āni et hora diei ⁊ bona ⁊ mala contingūt. Dicergo periculum diceret/ quolibet die aliqd inchoare. Vel dicatur ratio a talibus. qui hec obseruant quā nec phi/ nec medici/ immo nec astrologi docent tales obseruātias de festo inno centū vel alijs festis. Voluntaria igitur est ⁊ absq; apparentia rationis alicuius talis obseruantia.

¶ Sexta ꝓclusio. ¶ Sicut vera ⁊ xp̄iana fides mirabilia opat in bn̄ credētibus. sic et falsa ⁊ mala credulitas deo pmittēte euēt⁹ malos interdū operat/ vel potius demeretur. Prima parte ad longū deducit per exēpla q̄plurima. Apostolus ad Heb. xj. Bz et de virtute fidei ipa euangelica multa loquūtur. ¶ Reliqua pars ꝓclusionis expit quotidie in male credulis quos ita de⁹ punit ꝓpter malā fidem. imo dum cognoscit dñs nimiū adherere aliqbus vanis obseruātijs pmittit aliquos euentus ꝓtingere ⁊ ita eos pl⁹ ꝓsequēt firmari in tali opione vt

maior fiat cecitas eoꝝ. ꝛ in laqueꝫ cadant quē sibi fecerūt. Preterea dū imaginatō taliter obſuantiū dies ꝛ annos/actuaē vltra nimis circa tales dies/ quicqd mali euenit tali die imputāt malicie diei. nec aſpiciunt ad ea q̄ bene aut pſpere ſucceſſerūt tali die a deo. ꝛ occupaē vis imaginatiua circa aliquos euētus minꝰ bonos q̄ nō pōt puerti ad alia bona q̄ illo die pringunt. Quare piculū ēfirmare fidē vel credulitatē/ que tollit omne iudiciū ꝛ omnē rationē ad oppoſitū. Unde merito pmittit deus tales decipi/ ꝛ in laqueos ſue crudelitatis vane incidere. Reijciat ḡ fides catholica acludicinꝫ exptoꝝ ſeu viroꝝ litteratoꝝ/ tales vanitates ꝛ ſupſtitioſas obſeruātias.

Septima concluſio

Victoria belli nō diei ſed ſoli deo attribuēda eſt/patet q̄ attribuere tantū opus vt eſt victoria diei/eſt tollere honorē deo debitū cuius ē vincere. Q̄ autē victoria ſit ſolius dei habeē in mltis locis ſcripture ſacre In libris Regū. Paralip. ꝛ Machabeo. Hoc teſtaē ꝛ rex ſapiēſſimus ſalomon Prouer. xxj. ſic dicens. Equus paraē ad diem belli dominus aūt ſalutē tribuet. Propterea danid rex deuotiſſimus/quotieſcūqꝫ pugnaturus erat auxiliū dei ꝛ cōſiliū queſſe ꝛ inuocaſſe legiē. Unde ē puerbium vulgare. Les hōmes font laguerre et dieu la victone.

Incipit tractatꝰma F

giſtri Johānis de gerſon de erroribꝰ circa artem magicam/ ꝛ articulis reprobatis.

O llaudanti mi/

hi nup vt mos hꝫ venerabiles licētiatos ī medicina oblata eſt occaſio. vt ꝓtra ſupſtitioſas obſeruatōes/ noſtra pchnefas tēpeſtate/ ꝛ minus ꝛ nimis pualeſcētes/ aliqua diſſererē. Ea nū cſeorſum ad vtilitatē aliquoꝝ ſepare curauimus/ne pmixta alijs minus placerent/ ꝛ minus cōmode pdirent in publicum. Sumpto itaqꝫ hoc puerbio pro themate. Medice cura teipm. Circa hāc inter reliquas medicū decere retuli/ vt eēt ornatꝰ ad deū p filialē ſubiectōnē/ne quicqꝫ impiū vel ſupſtitioſuꝫ/aut diuinis legibus aduerſum/ſanitatis adipiſcēde cauſa/ ſuis egris ſuaderet/ rememoreē quoqꝫ iugiter illius decretalis. Cū corpalis infirmitas ꝛē. Incidit vt cōquererer de ſupſtitōibus pſtiferis magicoꝝ/ ꝛ ſtulticijs verularum ſortilegarum/qui ſe p quoſdaꝫ ritus maledictos mederi patiētibus pollicenē at ego data occaſiōe facilꝰ in hꝰ diuerticulū lapſus ſiꝫ q̄ vnius ꝛ q̄ in patrocinīū hui⁹ corruptele q̄dam adducere nituntē in crimē medicinę. Nōne inquiūt apud ſolēnes quoſdā medicoꝝ tales ſupſtitioſe obſeruatōes induūtur/quas etiā ſcriptis ſuis inſerere curauerunt. Et cō ſiſtūt in ligaturis in characeribus. in figuris. qñqꝫ in vbis pegrinis vtcognitis. Quāuis aūt ab ipis/nulla p talbns rō adducaē naturalis habēt nihilominus efficaciā in curādo. Illoq̄n vane imo ſtulte locute fuiſſent ꝛ eis medicoꝝ ſapientes/ ꝛ ſcriptis inſeruiſſent. Uñ refert Iſtis. iiij. ethymolꝰ. q̄ apollo quē deū fecit antiq̄tas p methodica q̄dā. i. p carmia ꝛincantationes. Eſculapiꝰ inſup ꝛ filius eius q̄ emperica. i p exp̄imēta/ſanauerūt hoies ſingtis annis aū hypocrateꝫ. q̄ rō cinatiuā medicinā q̄ vtimur adinuenit. Deinde vor publica vtutibꝰ hmōi carmiationū/ ꝛ ligaturarū/ ꝛ empericoꝝ atteſtaē quā ex toto faliſſe dicere videē in ciuile. Nec deeſſent argumta ad hoc/ex dictis poetaꝝ/virgilij/ouidij/ lucani/ ꝛ alioꝝ/ex varijs quoqꝫ gētiliū celebribus hiſtorijs. Cur nō licebit ingnt inuti/ p̄ſertim cū deus op̄s virtutes ſuas indiderit vt vulgus loquiē/ herbis/ḡēmis et verbis? hāc dubitatōez ego tuētibus dictis ſeu p̄ſideratōibus breuiē abſoluī.

Primum dictum B

Robabile ē phia naturali ꝛ fz vtatē fidei/ certū ē eē demōes. Patmā partez tenuerūt elegātiſſimi phoꝝ/ hermes termegeſtes plato/ ꝛ oēs doctrine ſue ſectatores. apuleus/ porphyrius/ ꝛ ceteri. Hoc libri ab eis editi hoc libꝛi de ciuitate dei ab augustino palā docēt. Dicē illa famoſa inē eos diſtinctio de cacodemōibꝰ ꝛ kalodemōibꝰ malis. ſ. et bonis ſpiritibꝰ. Hec poſitio de exiſtentia demonū apud philoſophātes ſa alioꝝ ra-

lione q̄ opposita defendiē/ saluādo effect⁹ q̄dā mirabiles/ quales referūt hist⁹ie fiō legnein q̄libet gēte obtigisse q̄s oēs nega re pūiacter ꝓteruire ē. ⁊ ciuilitatē hūanaz loc aterq̄ politicā dissipare. quā mutua fi des ⁊ credulitas vnius ad alterꝫ ꝓsonat: cō iungit agglutinatq̄. Porro negare demo nes ee. negare eos plurimoꝝ effectuū opa tores exister̄/ dānāt apud xp̄ianos vt erro neū/ ⁊ impiū ⁊ sacris lr̄is aduersum. Qua in re videndi sunt/ imo dure corrigēdi qui theologos docēt/ mox vt ei⁹ monē ō omo nibus facūt: mox vt eis effectus q̄sdā attri buūt/ quasi fabulosa sit eoꝝ rn̄sio. Proueit error iste apud quosdā l̄r̄atos: tū ex defectu fidei. tū ex debilitate ⁊ infectiōe rōnis. Hec ca res sensibiles/ ac ceaꝫ solicitas curas/ vel tota in causaꝝ ꝑticulariū ⁊ visibiliū pscruta tione ꝓsitūt/ q̄ ō vniuersalib⁹ ⁊ ꝑmis enti bus ac spiritib⁹. nihil credere vl̄ sape/ nihil tenuiter ⁊ eleuate cogitare pñt. hoc ꝑ plato dixit maximū eē impedimētū veritatis. refer re. l. oia ad sensus ⁊ nō auerti ab eis. Hoc idē tullius/ hoc Aug. in ō de va religiōe. hꝫ al bertus ⁊ guil. pisien. imo ⁊ experientia docu it. Tales erāt apd iudeos saducei q̄ refe rēte iosepho ⁊ hiero. negabāt spūs ee. tales q̄ inimica phi q̄dā (vt tullius loq̄t) tales epicu rei ⁊ alij vitā pecudū eligētes/ q̄ nil ee cō ci piūt aliud a corpalib⁹ ⁊ extēsis. In quorū ꝑsona loquit ecclīastes ⁊ sapiens Sap̄. ij. Ita q̄s sint incātati ⁊ dementes/ nullā sibi inesse rōnē/ nullū spm̄/ nullos effect⁹ spūa les atq̄ inutilibiles iudicare videnē. nō mi nus errātes a nabuchodonosoꝝ q̄ credebat sebonē ee/ ⁊ ab alijs maniacis/ q̄z aliqui se gallos. aliq̄ murilegos opiati sē. De grege talīū erat ille insipiēs q̄ dixit ī corde suo: nō est deus. Ita q̄s qꝫ si ē ds/ vtiq̄ ē spūs. ⁊ si nullus ē spi ritus nullus ē ds. neq̄ em̄ ego negauero. q̄s q̄ fieri a causis materialib⁹. nālib⁹. rōnabi libus dicēt. nā multas ⁊ miras in reb⁹ sen sibilib⁹ efficatias/ multas vtutes existē q̄s negauerit/ ex quaꝫ ꝓcubinatōe alteratōe ⁊ ꝓfiguratōe/ fiūt effect⁹ mirabiles. sic ex ap plicatōe varia speculoꝝ. sicut ex celeri mo tu ⁊ iactatōe q̄rūdā rer̄. sicut ex imutatōe uersa imagintale potētie ī hoib⁹ sicut ex alijs q̄dā docuerūt ⁊ opati sūt/ quaꝫ opati onum notīa dici ꝑt magica natural⁹. de q̄ inuestigare q̄nis sepe curiosum eēt ⁊ maio ris boni impeditiuū imo ⁊ ad errores ꝑ num/ nō tñ ē fidei nr̄e ꝓtraniū/ dūmō pbia suis ꝓtēta limitib⁹ nihil impiū/ nihil men dosum/ nefariū ve miscuerit.

Secundū dictū

Obseruatio/ ad faciēdū aliquem effectū q̄ rōnabiliē expectari ñ ꝑt a deo miraculose opāte/ nec a cau sis naturalib⁹ dz apud xp̄ianos bēri superstitiosa/ ⁊ suspecta ō secreto pacto ip̄licito vl̄ explicito cū demonib⁹. Ista ē doctrina sāctoꝝ doctoꝝ notatim augu. in locis pluribus/ q̄b⁹ has obseruationes valide ꝓdēnauit. v. ō aui. dei. iiij. ꝓfes. ij. ō doc. xp̄ia. Et recitanē mlta ī decr. xxvj. q. v. ⁊. q. vij. plurib⁹ ca. Hāc ꝓsiderationē notauit vtiq̄ sa cultas theologiei multis articul⁹ q̄s ad elucidationē h⁹ materie censuit cōdenandos. Articulus terti⁹ est talis q̄ ī re pactū cū demonib⁹ tacitū vel exp̄ssū nō sit idolatria vel idolatrie spēs ⁊ apostasie. erroꝝ. Et intendimi⁹ eē pactū implicitū in oī observatione superstitiosa cui⁹ effectus nō dz a deo vl̄ a natura rōnabiliē expectari. Porro ad faciēdū quid vocam⁹ pactū implicitū vel explicitū cū demonib⁹. ⁊ cur istud vel nō fiat narrabimus verā fidei nr̄e traditionē. et hoc quidē brevissime. qm̄ latior pscrutatio aliā facultatē exigit aliū locū ⁊ actū. Tradit va fides q̄ demones nequā/ sunt spūs humane nature hostes acerrimi. sensissimi astutissimi. quoꝝ violentiā improbissimam q̄z tyrannidē/ si nō cōpesceret et frenaret diuina bonitas/ de hoib⁹ actū eēt q̄ ipi fūditus depirent. Job. xlj. Nū est ptās sup terrā q̄ cōpareē ei? attñ suus conatus omnino vanus est nisi ꝑ q̄to pmiserit deus.

Sed cur pmittat/ obstupescūt insipientes corde. Pōt tñ hoc pmitti ob alterā q̄t tuoꝝ causaꝝ vel obstinatoꝝ dānationē. vel ad peccannū purgationē ⁊ punitionez. vel ad fidelīū ꝓbationē ⁊ exercitationē/ vl̄ ad glorie dei manifestationē. De obstinatorū dānatiōe scriptū est ī ps̄. Immisit eos indignatiōes suas. indignationē ⁊ iram ꝑ angelos malos. ⁊ hoc ꝑpendiē in dānatis.

De peccatū purgatōe ⁊ punitōe patuit i magdalena que subiecta erat septē demonijs. qr carnalib⁹ vacabat vitijs ꝟm glosā. Preterea dabāt excōicati ab imitio ecclie/ipsi sathane corpaliē verādi vt spūs saluꝰ fieret. Unus exactis pribꝰ magna pce obtinuit a dño/vt torqueret a demone/q̄tunus careret elatiōe. Cetez ō fidelium pbatiōe ⁊ exercitatōe/patuit i iob ⁊ anthonio ꝓpaulo ꝟm q̄sdā cui dat⁹ ē angel⁹ sathane. sicut eī necesse est ꝟm eūdē ap̄m hēses fieri. vt q̄ pbati sint manifesti fiāt/ita fiūt ad hoc illusiones siles miraculis. quēadmodū perspicue posituz ē. Deut. xiij. Tentat inquit vos dñs si ex toto corde diligatis eū. Hec cā nris tpibus magnuz locū hz. Benigz manifestatio gloue dei p̄t ex cā talis vexatōnis sicut in ceco nato. ō q̄ ē hodiernū euāgeliū/patuit Joh. ix. ⁊ in legiōe demonuz que porcos intranit ⁊ submersit. nō adpoz punitōnē sed ad potētie xp̄i manifestationē. Amplius vero nequā spūs duz Jseuire pmittit seuit nō solū aptis viris fz frequenter astutis dolis ⁊ fraudib⁹. nō taz ad pdēdū corpa q̄ ad seducēdū aias. eas i idolatrie ⁊ apostasie ⁊ iferni foueā dādo p̄cipites. Quādoqz excogitauit vt supbus vt fallax ⁊ dolosus. q̄ pacto vsurparet sibi ab hoīb⁹ honorē dīnū/⁊ a vera religiōe abducere repit q̄sdā ex hoīb⁹ falli magz idoneos. q̄les sē oēs q deo reiecto nil aliud curāt ad nihil aliud studēt q̄ p fas aut nefas sua vesideria pessima ꝓplere. Quoz alij ad diuitias iopes. Alij ad honores vanos. alij ad infames ꝓcubitꝰ alij ad curiositatē libidinosam faciendi futuros rez effectus aut alia nature secreta. dānabiliē aspirāt. Tales cū asperexit demō intēdit nūc occulte nūc apte ad obtinādū quedā instituta sua q̄b⁹ mediātibus fidē hēant optata ꝓsequi. Quadetq̄z has obtinatōes fieri. nō q a seipsis hēant efficatiaz aliquā aut q p eas ipsi necessitentur. iuxta determinationē facultatis theologie nup factā fz ob alterā q̄tuor causaz. Prio vt dei lex p̄uaricet. Scdo vt ipse demon dīno cultu et ritu veneret. Tertio vt spes de deo minor aut nulla habeatur. Quarto vt fraus sua mīnꝰ videat. Be lege dei ꝓhibēte talia hz expresse textus. Leui. xix. ⁊ xx. ⁊ Deut. xviij. ⁊ in sanctoz opuscu lis. In legibus q̄z naturalib⁹ multis p̄cipi modū. q̄s leges trāsgredi q talib⁹ opam p̄stitit. vñ Exo. xxij. Maleficos nō patiez viuē. Colit preterea demō p oīones sacrificia ⁊ thurificatōes iussas fieri i aruꝭ magicis. Manet siqdez ipe nequā spūs in ꝓfantasia supbissima q̄ quesiuit ee simil' altissimo/imo ⁊ extolli vult sup oē q̄ dr ꝟm ap̄m. Et ita vez ē q̄ bi rit⁹ rāto plus hūt de sacrilega idolatria ⁊ miꝭ exculanē q̄to sanctiora sunt q̄ in eis adhonorem demonioz impēdunt. Rursus sat ipse sermōes antiquus q̄ btūs vir cui⁹ eſt nomē dominī spes eius ⁊ nō respexit in vanitates ⁊ insanias falsas. ⁊ eī maledicti sunt odio habentes obseruantes vanitates supuacue. Quid igit mirandū si talibus q̄nt ipliciare hoies adinuētiōibus? Postrēo q̄ demon sp dare q̄ pmittit neq vult neq pmittit adinuenit quō cultores sui reputarent illos defectus nō demoni. nō sue arti. sed pprie vel negligētie vel impitie. atq dicerēt se nō oia atq taliē obtinalle qualia ⁊ qualia iubebant. Cōstat q̄z falli cui⁹ hoies sub q̄ dā boni spē. ⁊ in h⁹ mira ⁊ p̄tus miserabiliē humane cecitat⁹ ysania qm. i hac re decepta aut creba mēdacia p vnā casualiē sic obtenta veritatū excusat. vbi mille i alia mater ria veritatū p vnico mēdacio cōpto despiceret. Benigz tanta ad credēdū ꝓhibita nouia ⁊ vanā libidinē. in tā modica fide credē doz. q̄s nō mirabit? Hic est origo. h finis. hic est ortus magicaz. dānabiliū q̄z supstitionum artiū magicaz. dānabiliūq̄z sup̄stitionum ac nefandoz ritūm.

Tertium dictuz

Philosophica aut medicinalis ꝓsideratio/nullaten⁹ admittere doz traditōes illas supstitiosas q̄ dicūt methodica vt empirica. q̄z. s. nulla p̄t rō natural assignari itaq scribētes ea magz insecuti sē erroneo vulgi aut magoz rit⁹ ipios q̄ medicinales. Et mirādū quō oudū a libus medicinali nō iussa sē abraci. ex q̄ em de rōe natu rali nihil hūt illa vel immittūt opatiōi oīno ne ⁊ supnaturali ⁊ hoc nihil ad medicā vt medic⁹ ē fz ē theologice speculatōi remitte dū. aut immittūt opationi demoīs ⁊ h⁹ fit nihil ad medicū fz ad idolatrie cultū. si ve

ro dicāt fieri p imitatiōē vtutis imagina-
tiue i egroto. qtin9 fortificēt i eo spes sana
nōis. aut vt cogitatio sua alioꝛsū diuertat
et b fateoꝛ aliq̄ rō nālis. qm̄ vim imagia-
nitatis plurimū tū pferre. tū obesse regimi sa
Imaginatio facit casū. vexcaueat obsecro
medicꝰ ne volēdo sanare coꝛpus alienū se-
ipm desipies inficiat. Quo pacto inficiēt
Primꝫ p mēdacia. dū suis patiētibꝰ asserit
tales obꝟuatiōes efficaces eē p sanitat[ob
tētu. ḡs oino iptinētes / aut fabulosas aut
fortassis illicitas eē cognoscit q̄to rectioꝛi
fide spēi deo figendā eē doceret. q̄uite hz
mortis impiū. Nā inculpatē ipe rex asa. ij.
Parali. xvi. q̄ i infirmitate nō q̄siuit dnm
sed magl i medicoꝝ arte pfisus est. Quis nō
videat maioꝛ[crimis eē. sics i talibꝰ suppli
tiōꝰ spē apponat? Q; si hec emperica ꝛ me
dicina supstitiosa. repiant eē vtut[alicu-
ius. tāto pniciosioꝛa sē ym aug. q̄to sūt ad
seducēdū validioꝛa. Ille fidē effectꝰ. cū ne
ḡ a miraculo vo neq̄ a cā naturali fieri co
gnoscāt. vt a seductoꝛibꝰ demonijs pueni
at ois est. A seductoꝛibꝰ autē falla abus. a
pre mendacij / ab hoste crudelissimo / quid
boni / q̄d veri. q̄d comodi speres / tu videris
Profecto demōes ꝛ si sanarēt coꝛpa / illa sa
narēt deo irato. Quō deo irato? quia certe
necarent anias / et deterius tandē varijs in
commodis suos cultoꝛes ꝛ inuocatoꝛes
afficerent. Denicꝫ odiēda esset prorsus coꝛ
poralis valitudo / que anime precio ꝛ moꝛ-
te vēderet. Hec pauca si quis religio
sa fide diligenter aduertit. nō euꝫ turba-
bunt obiectiōes ille (opinoꝛ) quibus im-
perit / a spiritu maligno turgidi obstrepere
solent / contra fidei pietatem que bas oīs
superstitiōes impias damnat / execraturq̄
Dicant aliqui non vanā esse aut falsam
taliū notiā / quoniā sua vitas pbaē p effe
cus. quasi videlicet negare cōtēdamus ni
bil a demonijs ꝛ suis cultoꝛibus posse fie-
ri domino permittente. Absit. Nos itaq̄
magos pharaonis / ꝛ phytoniſſam saulis
ꝛ symonem magum / ꝛ phytoniſſam in ac
tibus apostoloꝝ et exoꝛcistas iudeoꝝ
ydola gentiū ꝛ futura antichristi porten-
ta. non solum nō negamus sed ea negātes
reprobamus. Sicut em̄ vera siōs mererē

dotari miraculis / dū opus est ad edificatō
nem. Ita falsa fides portentis ꝛ figmentis
in sui damnationem. vel alioꝝ pbatio
nem demeretur illudi. Dicunt alij mul-
tam in obseruationibus huiusmodi sanc-
titatem inesse. tum in oꝛationibus ad deū
deuotissimis. tum in ieiunijs in castitate.
et vigilijs. in thurificationibus. in eucha-
ristie etiam sumptiōe. in ceteris denicꝫ re-
ligiosis obsequijs. Si plane hic mentitur
iniquitas sibi. quasi videliꝫ rerum optima-
rū sctissimarūq̄ nō esse possit abusus / q̄rū
nequioꝛ ille est ꝛ flagitiosioꝛ q̄ aliarū / qua
si preterea demon talis quereret ad sancti-
ficationē. qui spurcissimus est. et nō ponꝰ
ad sui adoratiōē / ad malicie sue tegimen
ꝛ ad sacrificiū sacrilegū. alioquin nunq̄ bo
nus nunq̄ sancti viri qui deo ispirāte locu
ti sūt. hec fieri tāta feneritate vetuissent. Nū
q̄ isup theologia talibꝰ eēt aduersata. cui
tū in hac re et suis pfessoꝛibꝰ credi oꝛ. non
indoctis mulierculis. nō ipijs idolatris. nō
hoibus datis in reprobū sensum. Quilibꝫ
em̄ i sua arte sapiēs est ꝛ ei credi oꝛ. iuxē ma
rimā topicā. Dicūt se rursuꝫ p hec oīa in
tendere obsequiū dei ꝛ nō dyaboli. Certe
ita idolatre ide necatoꝛes apl'oꝝ arbitrabā
tur se obsequiū pstare deo / nec pinde salua
tur. Quāta q̄so est illa cecitas. dicere se ser-
uire deo / suis maxime cōtrariādo p̄ceptis.
Ceteꝝ q̄squis relegerit has obꝟuatiōes ne
fandas videbit eas eque ad malos sicut ad
bonos effectus introductas. Propter qđ
potissime teste Aug. de ciui. dei circa medi
um / magica in oī secta plectunē. Illic videē
est ipietatē. illic virtutis ipugnationē / i do
cendo furta ꝛ stupra fieri. in volēdo scire tē
poꝛa ꝛ momēta q̄ pat posuit in sua ptāte.
Denicꝫ pfigit ibi termin9 opandi ipi dine
oipotētie. pstituit modꝰ q̄ quasi ꝓpellatur
opari ipi diuine sapie / statuit etiā finis: pi
diuine bonitati ꝛ clementie. Nā quid ali-
ud sonant iste traditiones. scribatur hoc i
pergameno virgineo. poteē in figura triā-
gulari / cū characteribus incognitis ꝛ thu-
rificēt suspendat ad collū. fiant ista cert[bo
ris tū infra triduū aut quadriduū: pueni
et absq̄ vlla dubitatiōe effectꝰ ille quē que
rimꝰ. imo hoc sub piculo capitis asserit. si
quidē reuelauerit deꝰ eis / ipi viderint. nos

ſcimus qm̄ reuelationes dīne nō tales ſūt nec phibet de⁹. credere illud qō dignaē reuelare. ¶ Arguūt iterū ⁊ nos in ſilem causam trabere ſatagūt. Nōne ingt talia ſilr fiunt aut toleranē ab eccl̄ia/in pegrinatiōibus certis in cultu imaginū. in cereis aut ceris aut aquis bn̄dictis/⁊ in exorcismis. Nōne d⁹ q̄ndie ſi nouē dieb⁹ pdurat in hac eccleſia ſi ex aq̄ illa pfundaē. aut ſi tali ſe voueat imagini. aut ſi aliquid taliū faciat. ipe mox ſanabiē vel optato potiet. Fateor abnegare nō poſſum⁹. multa inē xpianos ſimplices ſub ſpē religiōis introducta eſſe. q̄rū ſanctior eēt omiſſio. Toleranē tn̄ qz nequeunt fundit⁹ erui. ⁊ qz fides ſimpliciū q̄ qz minus in aliquib⁹ bn̄ ſapiat. regulatur tn̄ ⁊ quodāmodo rectificaē. ſaluatur qz in fide maioz. q̄ fidē generali ſaltē intencione in oīb⁹ ſuis obſeruatiōibus p̄ſupponūt. ſi pie ⁊ humiliē hoc eſt xp̄ane ſapiunt. ⁊ ſi ad oñſam veritatis normā obedire parati ſunt. Hec aūt eſt intentio. vt talia ſuſcipianē aut fiant nō tanqz neceſſario efficatia. aut tanq̄ ſpes principalis in talibus poſita ſit: deo poſtpoſito. ſz q̄ pietas fidei p iſta nutriē ⁊ augeē ⁊ exaudiri mereē. Hec⁹ vbi fides lediē ⁊ dīna lex violaē. Vane igitur ⁊ pterne ſumiē in hac re vel exemplu⁹ vel argumentū. ex his q̄ vulgus indoctu⁹ nō que cetus theologoz ⁊ ſapientu⁹ docet obſeruatqz. Quid mirū ſi theologia ⁊ fides corruptores quoſdam patiaē vt hereticos ⁊ ſuperſtitioſos vt temerarios aſſertores. qñ ⁊ medicina ⁊ phia ⁊ aſtrologia vera et ois/deniqz ars vt ſcientia/pati tale aliquid cognoſcatur: ſed fundamentū ſtabile ſtat.

¶ Tandē oppoſitionē ſuā p̄ueniūt alij in querelā dicentes. Ecce talis infirmus ē in grandē ⁊ luctuoſam totius gētis vnius pditionē. ipe deſperaē a medicis. Cur nō inquiunt p ſuperſtitioſa curabiē preſertim ſi p ſuperſtitioſa preſumiē in egritudine teneri ⁊ p ſimilia p̄mittiē liberari? Nonne vana vanis. ſicut clauū clauo licet repellere? Nonne ſanitas ⁊ auxiliū vndecunqz queri poſſunt ſicut ab herbis ita a verb⁹ ⁊ a virtute ſpiritū. ſicut a virtute lapidu⁹ vl' corporum. Cur poſtremo p̄hibebit aliq⁹ cogere demonem ad obſequendū ſibi in bonis. qñ ſanctoz plurimos vt anthicliu⁹ archiep̄m biſontinū/⁊ erorcizatas alios ita eſſe cōmendant hiſtorie. Rñdebimus ad hoc dicentes primo ad vltimū. q̄ demōes p̄nt ⁊ licite poſſunt p deū et ſanctos ei⁹ ad hoc inſpiratos ⁊ electos cogi. ad p̄ſtandu⁹ humana quedā obſequia. Ita eñ recta fides tenet feciſſe xp̄m et moyſen ⁊ raphaelem angelū ⁊ dauid reſpectu ſaulis/et ſanctos quaſi innumeros demoniacos. immo ⁊ Salomonez ⁊ quoſdā exorcizatas iudeoz⁹: ſic egiſſe videē ſenſiſſe Joſephus quā q̄ de Salomone qui poſtmodū idola fuit magis dubia ſit ſententia. an videlicet de peccato in peccatū. de errore idolatrie in errorē magicarū artium delapſus: tutent. an deo reuelante dū bon⁹ erat talia cognouerit. At vero ſi coactio demonis aliter expecteē q̄ p miraculū deo ſpecialiter coopante. iſtud falſe creditur et periculoſe queriē. Falſe quidē p̄pter libertatē demonibus inſitā. que nec ab iſtis corp̄alibus quibus pfectior eſt. nec a carnalibus cogitur. Iſtud aūt piculoſe queriē: quia hoſtis eſt doloſiſſimus. ⁊ nūc fingit ſe compellī ⁊ tales rit⁹ impios quibus honorari querit. et aīmas pdere. Nūc pplexis mīſis inuolui aīmas vt tullius loquiē ⁊ hiſtorie teſtantur ſuas vt nūc ſeitas tortuoſas ſue fraudis mille modis tegit. Nobis p̄pter hoc interdicta ē ſortis cū excōicato nec fidē p̄ditori p̄ſtanda adhibeam⁹. Feuellit reuera oēs ⁊ falli/ſibi aut inſtitutis ſuis vedītos inuenit. Hiſtorias hec docēte⁹ qz innumeras ſūt nō numeramus⁹ iuliano apoſtata d⁹ orozaſte p̄mo inuētore magice artis. d⁹ nectanabo ceteris abſqz numero. ¶ Affirmamus d⁹ p̄ñr cū apl'o q̄ nō ſunt faciēda mala. vt bona eueniāt. Nō igiē ſunt maleficia magica repellenda. Aliē ſape eſt d⁹ fidē deſipere. Superſt igiē in omni re neceſſitate ſentire cū ioſaphat rege ⁊ deo dicere. Cuz ignoramus q̄d agere debeam⁹ hoc ſolum habemus reſidui/vt oculos nr̄os dirigamus ad te. Tempteē via nr̄alis rōnis ⁊ p̄uidēne ⁊ artis q̄tū ſcīuerim⁹. Hoc vocaē facē qō

ipse est ne videat temptari deꝰ. quavia naturali deficiēte. solū restat in dei misericordis refugiū. ¶ Hec autē mia nō superstitiosis observationibꝰ. sed pijs obsecrationibꝰ. nō demonū innocationibꝰ. sz vite emendatōe nō p hoīes reprobos. sed pbatos compatur. Si demū volumus mutare sniam sua nr̄am in melioꝰ mutemꝰ vitā. ¶ Ceterꝝ si permittente iusto dei iudicio sz occulto. sit aut in aliquo veratiōes z immissiōes p angelos malos mediātibꝰ pactis quorūdam sacrilegorꝝ cū demonibꝰ. vt p inultionēs pfas̄ationes. aut carminatōes. q̄ q̄ doctor talia si repiant̄. posse destrui. q̄bus amotis z dissipatis neq; spūs dissipat̄ pena vexatiōe. ad hoc vt pactū suū seruet̄ fides destrctiū opa hec d yaboli sic mereāt eradicari. ¶ Ita egit philippꝰ quōdā rex francie z execrata taliē noīe suo. q ea destruere ipe rex moreret. ¶ Et videbimꝰ inq̄t pius deū me/ q̄ os ad saluādū. z hec dicēs cerā pijcā in ignē. ita p cipe eos arbitror qui dicūt vana vanis eē refellēda. z q̄ nō maleficia liceat abuti. sz humanam rursus impatiam audire videor. ¶ Obsecro inq̄t deū nec exaudit. si cū animus pegrinatiōes multas feam⁹/ z pcessiones nec attēdit. sic murmur resonat/ sic q̄rimonia/ q̄si gēs q fecerit iusticiā/ z q̄si ppl's qui nō auersus fuerit a deo suo. si cerecta cerui ce deū suis petitōibꝰ oibus volūt eē obnoxius. cū tñ verissime sint ppl's q labijs suis deū honorat (vtinā z hoc ciuenirēt. nec verbis diceret hic blasphemat) cor aūt eorū longe est a deo. ¶ Cōtescat hec obstinatio d yabolica/ frendens z tabescēs p diuinā pidentiā/ q̄n potius patient̄ expectemus/ ñ pigentes terminū diuine miscdie iuxt̄ p alium scte iudith. ¶ Nos i deū totiēs deliq̄m⁹ z in oēm iusticiā imo i oēm creaturā suaz/ cur nō tolerabimꝰ flagella pij pris. ¶ Nos si lij nequā dū p filios clientes et reprobos/ placuerit nos punire/ duxt sane ē p stimulū dei calcitrare p impatiaz. q̄ duplicā cuspide mortis i aīa z corpe recalcitrates feriūt̄. ¶ Hec interi d tota collatione ex medicis ānedicta libuit excerpe. ¶ Placuit insup determinationem sacre facultatis theologie/ cuius mētio facta est huic opusculo p necetere q ad dictoꝝ firmitatē/ etiaz nō mediocriter vtilē iudicaui. ¶ Datuz p copiam sub signo z subscriptione mei notarij publici subscripti.

Universis ortho
doxe fidei zelatoribꝰ/ cancellarijs eccīe parisiꝰ. et facultas theologie in alma vniuersitate parisiꝰ. mienr̄a/ cū integro diuī cultꝰ honore spem habere in dño. ac in vanitates z insanias falsas nō respicere. Ex antiqs latebris/ emergens nouū errous seda colluuio. recognitare cōmonuit. q̄ plerūq; vitas catholica apud studiosos. in sacris litteris aptissima est/ que ceteros latet. nimiꝝ cū hoc p̄uz hz oīs ars/ manifestā eē exercitatis in ea. sic q̄ eride p surget illa mania. ¶ Cuilibet i sua pte perito credēdū est. ¶ Dicit oratiōnū illū qō hieronymus ad paulinū scribens assumit. ¶ Quod medicoꝝ est p̄mittūt medici. tractāt fabulis fabri. ¶ Accedit ad hec i sacris litteris aliud speciale. qō nec expientia nec sensu p stant vt alie artes/ nec possūt oculis circūnolutis nube vicioꝝ sacile deprehendi. excecauit em̄ eos malicia eorū. ¶ Ait siq̄dem apl's. q p̄ter auaritiā multi erraverūt a fide. p̄terea nō irratōnabiliē ydoloꝝ seruitus ab eodē noīatur. ¶ Alij propter magnitudinē qui cū cognouissent deū nō sicut deū glorificauerunt/ in oēm idolatrie impietatē. sicut idē cōmemorat/ conuersus ¶ Porro salomonē ad idola. z idonem ad magicas artes ptraxit effrena voluptas. ¶ Alios ad hoc p̄um intorsit supba curiositas. inuestigandoꝝ occultoꝝ dira cupido ¶ Alios postremo misera timiditas. tota ex crastino pendens/ in obseruatiōes superstitiosissimas impiasq; depulit. quēadmoduz apud lucanū de filio pōpei magni. et apud historicos de pluribus notatū est. ita fit vt recedens peccator a deo/ declinet in vanitates z insanias falsas. z ad eū qui pat̄ ē mēdaciū. tandē imprudenter pala apostasiando se p uertat. Sic saul a dño derelict⁹ phytonissam cui p̄us aduersabat̄ p suluit. sic ochozias deo israel spreto. misit ad cōsule-

dū deū acharon. sic denīq; oēs eos/q̄ fide l' ope absq; d̄o vero sunt/ vt a deo falso iudi ficentur necesse est. ¶ Hāc igit̄ nephariaz pestiferā monstriferāq; insaniaz falsaz cū suis heresibus abominationē plus solito nōstra etate cementes inualuisse/ ne forsan xp̄ianissimū regnū qđ olim caruit mōstro et deo ptegente carebit inficere valeat tam horrēde impietatis z pniciosissime ptagio nis mōstrū. cupiētes totis conatib⁹ obuia re. ¶ Memores insup nr̄e pfessiōis pioq; le gis zelo iuccēsi paucos ad hāc rē artic'os/ dānatiōis cauterio. ne deinceps fallāt īcog nitū/ notare decreuim⁹. ¶ Rememorantes in ter cetera innūera dn̄i illō sapientissimi do ctoris Aug. ō supstitioſ obseruatiōib⁹ q̄ q̄ talib⁹ credūt/ aut ad eoz domū eūtes aut suis domib⁹ introducūt aut interrogāt. sci ant se fidē xp̄ianā z baptismū p̄uaricasse et paganū z apostatā. i. retro abeūtē. z ō i imi micū z irā d̄i g̃nit̄ ineēnū icurrisse. nisi ds ecc'iastica pn̄a emēdar⁹ d̄o recōciliet. hec ille. ¶ Neq; tn̄ itētio' nr̄a ē in aliq̄ derogar̄ qbuscūq; licitis z verſ̄ editiōib⁹/ sciētijs et artib⁹. sz insanos errores z sacrilegos ſſipi entiū z rit⁹ ferales p q̄to fidē orthodoxaz z religionē xp̄ianā ledūt cōtamināt. ificiūt radicit⁹ q̄tū fas nob̄ est extirpare satagim⁹ z honorē suū sincere reliq̄re veritatis.

Est aūt p̄im⁹ articu lus. ¶ Q; p artes magicas z maleficia **Q** inuocatō es nec amicitias q̄rere familiarita tes z amicitias z auxilia demonum nō sit idolatria. Error/ qm̄ demō aduersarius et ptinax/ z iplicabil' dei z hoīs iudicat̄. Nec est honoris vel dn̄ij cuiscūq; vere seu ptici patiue vel aptitudinalē susceptiu⁹. vt alie creature rōnales nō dānate nec insigno ad placitū instituto. vt sint imagines z tēpla. deus in ipis honoratur.

Articulus. 2. ¶ Q; dare vel of ferre vl' p̄mitte re demonibus q̄lēcūq; rē. vt adimpleāt de sideriū hoīs. aut in honorē eoz aliq̄d oscu lari vel portare. nō sit idolatria. Error/

Articulus. 3. ¶ Q; inire pac tū cū demonib⁹ tacitū vl' exp̄ssū nō sit idolatria vl' spēs ido latrie z apostasie. Error. ¶ Et ſſēdum⁹ pactū esse ſplicituz z ī oi supstitiosa. cuiꝰ effectꝰ nō dz a deo vel natura/ rōnabiliē expectari.

Articulus. 4. ¶ Q; p artes magicas de mones ī lapidib⁹. ānulis. speculis aut ima ginib⁹ noīe eoz cōsecrātis vl' potiꝰ execratis icludē/ cogē vl' artare. l' eas velle vivificare (ñ sit idolatria. Error.

Articu. 4. ¶ Q; licitū sit magicā artib⁹ vl' alijs q̄buscūq; supstitiōib⁹ a deo aut ab ecc'ia p̄hibitis. aliq̄ facē p q̄cūq; bo no fine. Error. qz ſm ap̄m. Nō ſē facēdo mala vt bona eueniāt

Articu. 6 ¶ Q; licitū sit etiā per mittēdū maleficia maleficijs rpellē. Error

¶ Q; aliq̄s cū

Articulus. 7. aliq̄ possit dis pēsare ī q̄cūq; cāu. vt licite talib⁹ vtat̄. error

Articulus. 8. ¶ Q; artes ma gice/ z ſſtitiones z eaz obſuationes sint ab ecclia i rōnabiliē p̄hibite. Error.

Articul⁹. 9. ¶ Q; deus p artes magicas z maleficia/ inducat̄ demones cōpellē suis inuoca toribus obedire. Error.

Articulus. 10. ¶ Q; thuris fumigatōes q̄ fiūt ī taltū armū z maleficio rū execratio sūt ad honorē dei z ei placeant Error z blasphemia. ¶ Nō ds als nō p̄hi beret vl' p̄mitteret

Articul⁹. 11. ¶ Q; talib⁹ ritib⁹ vti/ nō ē sacrificiū seu imolare demonibus z ex p̄ñi damnabiliē idolatrare. Error.

Articul⁹. 12. ¶ Q; vba sacra z oēs q̄dā ōnes aq̄ benedicte cozpo ra z icōnia/ z balneatōes/ z ptinētia cozpo lis ī pueris z alijs z missaz celebratio z alia opa ō genē bonoz q̄ fiūt p exercēdo hmōi artes excusent eos a malo z nō potiꝰ accu sent. Error. ¶ Nā p talia sacre res. imo ipe de us ī eucharistia demōib⁹ tēptat̄ imolari/ z hoc p̄curat demō. qz vult in hoc honora ri sūm altissimo. vel ad fraudes suas occul tādas vel vt simplices illaq̄t facilius dāna bilius pdat. ¶ Articulus. xiij. ¶ Q; sci xp̄be z alij p tales artes habuerī suas pro phetias z miracula fecerint. aut demones expulerint. Error z blasphemia.

¶ Articul⁹. xiiij. Q⁹ possibile ē p tales artes cogere lib⁹ hois arbitriū. ad voluntate siue desideriū alteri⁹. ¶ Error. ¶ Articul⁹. xv Q⁹ nō artes ꝑfate bone sūt et a deo/q̄ ꝑ eas obuare. q⁹ ꝑ eas q̄ncq̄ vel sepe euenit sicut vētes eis q̄rūt vel p̄dicūt vl̄ q⁹ bonū q̄ncq̄ pueit ex eis. ¶ Error. ¶ Articul⁹. xvj. Q⁹ p tales artes demōes vacāt cogūt ꝛ cōpellūt ꝛ nō poti⁹ ita se cogi fingūt ad seducēdos hoies. ¶ Error. ¶ Articulus. xvij Q⁹ p tales artes et rit⁹ impios p sortilegia. p carmiatiōes. p inuocatiōes demonū. p quasdā iunctuatōes. ꝛ alia maleficia. nullus vnq̄ effect⁹ misterio demonū sub seq̄ta ¶ Error. Hā talia ꝓmittit q̄ncq̄ de⁹ ꝓ tingere vt patuit magis pharaonis/ ꝛ alibi pluries, vel ad ꝓbationē fideliū. sicut dr̄ Deut. xiij. vel in q̄rūdā hoīm dignā flagellatōez vel q⁹ abutētes seu ꝓfitētes ꝓpē malā fidē aut alia pcā nefaria dati sūt in reprobum sensū. ꝛ demerē sic illudi. ¶ Articul⁹. xvij Q⁹ boni angeli includāt in lapidibus ꝛ ꝓcreāt imagines vel vestimēta. aut alia faciant q̄ in istis artib⁹ ꝓtinēt. ¶ Error ꝛ blasphemia. ¶ Articul⁹. xix. Q⁹ sāguis vpe vel hedi vel alter⁹ aialis vel pgamenū ꝰgineū. aut corūi leonis ꝛ sitia. habeāt efficaciā ad cogēdos vel repellendos demones misterio hmōi artiū. ¶ Error. ¶ Articulus. xx. Q⁹ imagines ō creāt ō plūbo l' auro vel ō cera alba vl̄ rubea vel ō alia materia. baptisate ꝛ exorcisate. ꝓsecrate. ꝛ potiꝰ execrate ꝑm p̄dictas artes. ꝛ sub dieb⁹ certis habeant vtutes mirabiles q̄ in libris taliū artiū recitāt. ¶ Error in fide. in phia naturali ꝛ astrologia vera. ¶ Articul⁹. xxj. Q⁹ vti talib⁹ ꝛ fidē dare. nō sit idolatria et fidelitas. ¶ Error. ¶ Articul⁹. xxij. Q⁹ aliqui demōes boni sūt. aliq̄ benigni. alij oīa scientes. alij nec saluati nec dānati. ¶ Error. ¶ Articul⁹. xxiij. Q⁹ fumigationes q̄ fiunt in hmōi opatiōibus ꝓuertūt in spūs. aut q⁹ sint debite eis. ¶ Error. ¶ Articulus xxiiij. Q⁹ vn⁹ demon sit rex ouētis. et ꝑ seruitū suo merito alij occidentis. alij septē trionis. alij meridiei. ¶ Error. ¶ Articulus xxv. Q⁹ intelligētia motrix celi influit ī aiam rōnalē sic corp⁹ celi ī corp⁹ huanū. ¶ Error. ¶ Articu. xxvj. Q⁹ cogitatiōes nre intellectuales ꝛ volitiones interiores sine diate causent a celo. et q⁹ ꝑ aliquā traditionē magicā/tales p̄nt sciri. et ꝑ illā de eis certitudinaliē indicare sit licitū. ¶ Error. ¶ Articulus. xxvij. Q⁹ ꝑ quascūq̄ artes magicas possumus deuenire ad visionē diuine entie vl̄ sctōr spirituū. ¶ Error. ¶ Acta sūt hec ꝛ p⁹ matura crebraq̄ inē nos et deputatos nr̄os examiationē cōclusa. in nr̄a ꝓgregatiōe generali parisius apud sanctū maturinū de mane sup hoc specialiē req̄sitos. Anno dñi. M. ccc. xcviij. die. xix. mēsis septembris. In cuius rei testimoniū sigillū dicte facultatis p̄sentib⁹ l'ris duxim⁹ apponendū. Finit.

Incipiūt ꝓpositio

nes venerabilis cancellarij parisien. Johannis de Gerson sup assertiōibus fratr Matthei grabon ordinis p̄dicatoꝝ in concilio cōstantien. in causa fidei/de vera religione ꝛ pfectiōe. Quibus ꝓpositionibus tredecim doctores maiores/q̄s ptūc mundus habuit in theologia/de diuersis vniuersitatib⁹ ꝓ p̄dictas assertiōes adheserūt.

Reuerēdissimo i xp̄o patri ac dño p̄stantissimo dño Antonio cardinali veronensi Johānes cancellarius pisien. būiliē obedire. Reuerēdissime patē sup scedula p reuerēdissimā p̄nitatē vr̄az ex commissiōe dñi nr̄i mihi trāsmissa mādeo ꝓfor mitē ad rñsionē/reuerendissimi p̄tis ac dñi mei ac p̄ceptoris p̄capui dñi cardinal' cameracen' quā rñsionē i scriptis ego vidi. ꝛ huic adhereo/patus si opus fuent ad declaratōnē nō veriorē/sz forte latiorē. Scriptū constātie ppria manu die tercia aprilis. Anni millesimi q̄dringētesimi decimo octaui.

De elucidatōne

Vitatis ꝛ ad obedientie meritū ser ꝓpōnes sequētes cū totidē corollarijs offerūt vob/reuerēdissimo p̄ti dño cardinali veroneñ. iudici in hac parte p me Johannē cancellariū parisien.

Prima ppō. Sola religio xp̄i ana est ꝓprie vere ꝛ anthonomatice dicenda religio quam

xps obseruauit pfectissimo z sūmo modo patet pma ps. qz ex religione xpiana nō est salus. Scōaz ptē nullus pōt negare xpianus. qz sicut ea docuit christus i euāgelio sic z facit/qz cepit facere z docere.

Propositio secunda

Religio christiana nō obligat ad obseruantiā cōsilioz neqz cū voto neqz sine voto. pz qz ia nō eent cōsilia sed pcepta.

Propositio tertia.

Religio christiana pōt absqz voto obligante ad cōsilia pfecte. imo pfectissime obseruari. pz ō xpō q nō legit fouisse consilia qui fuit tm sue legis pfectissimꝰ obseruator pz insup ō aplis z discipulis z xpianis in primitiua eccīa. quoz multi erant voz ati multi possessiones habuerūt quidā in cōi. qdā in ppo. multi subiciebant solis prelatis suis: epis z curatis. Cōstat itaqz q non erant de religionibꝰ basilij vel Augustini. qz nōdū fuerāt institute. vel p ecclesiam approbate. nec talibus regulis subdebantur

Propositio quarta

Religio xpiana nō requirit ad pfectionē sui obseruationē tā i ceptis q i cōsilijs. q supaddat alia religio. quales dicunt obseruatones institute p scōs Basiliū z augustinū zc. z quales anselmꝰ vocat religiones facticias. patet ex pcedentibꝰ.

Propositio quinta.

Religiones hmōi facticie satis ipropriez abusiue z forsan arroganter dicte sunt status pfectionis. ptz qz stat hoies impfectissimos tales religiones pfiteri. sic notat Augꝰ. qō nō peiores reperit q eos qui in hmōi religionibꝰ defecerūt. Sz aliūde declarat hec abusio vel vsurpatio nois. qz ex illos q nouit/post scōs doctores vsi sūt tali vocabulo status pfectionis. ille status nō dicit apud religiosos pfectionē hītā vel acquisitā. sicut est de statu platoz sz tm̄m̄ō dicit perfectoz acquirēdā. Cōstat aūt q pfectio acquirenda nō est ia acquisita. Et iō melius nominaret vie qdā vel instra seu dispones ad pfectionē acquirēdā. q diceret status pfectionis. imo z sicut hmōi status sic dictꝰ/diuigit z iuuat qsdā ad pfectionē obseruatiōz re religiōis xpiane. sic z multos ipedit atqz p̄capitat qs tutiꝰ fuerat in seculo remānisse. qz displicet deo stulta z infidel' ꝓmissio. q scz vel indiscrete sumit. vel nō obseruatur

Propositio sexta.

Religio xpiana perfectꝰ pōt z oz obseruari a papa. cardinalibus z plat̄is. etiā si multo voto sint astricti. vltra legē dei. q simplices religionū facticiaz pfessores. pz qz sūt in statu perfectionis exercende.

Primū corollariū

Sequit primo q acceptio religionis sicut frat matheus iacobita describit in scōa acceptōne vbi vult declarare qd est ꝓprie anthonomatice religio e medū stulta z isana. sz et hēticalis blasphema qz dicat sic. Alio mō inqt accipit hoc nomen religio vm q a religādo oz put hō obligat se ad ea q ptinent essentialit ad statū perfectionis. z illo mō oz anthonomatice tm̄ō illis/qui sunt in aliqua de approbatis regulis ꝓprie dictis pfessi cuiusmodi sunt Augustini basilij bndicti frācisci zc. Patet corollariū ex pcedentibus deducēdo ad hoc incōueniens/ q xps z papa z plati nō obseruauerūt vel obseruāt ecntialit statū perfectionis. qz. s. nō pfessi sunt regulas p̄dictas imo nec deberēt dici ō vera religiōe milti impropriez z analogice. Ō pma Positionem q solide fundata e. Nec est credibile q augu. z san. tho. hoc somniauerunt. Vñ et si possint in religione xpiana assignari quo modi vitēdi/secularīū vicz z illoz qui profitent religiones facticias. qs cōis vsus religiosos appellat. Nō tm̄ ita distinguit isti modi. qn multa q ꝓueniūt talibꝰ religioꝰ. ꝓueniūt z ꝓuenire possit ve z meritorie multis secularibꝰ imo z pfectis sic pz ō plat̄is q sūt in statu pfectionis exercēde/ tā maiores q minores sic sē curati. put mlti tenēt ō sancti (tho.

Secundū corollariū. Segē scōo q ex religiones facticias pōt aliqs cum voto simplici/vel sine voto xpianā religionem in suis ceptis z silijs pfecte obseruare Et dicere q tale votuz simpler fieret esset nullū/ z p nō voto deberet cōputari. ēg

ssimus error et insanus. sic tñ iste frat̃ potest circa finē. et in fine sui scripti vltimi

Corollariū tertiū

¶ Seq̃t tertio q̃ tota doctrina fris istius inutilis stulte et insane fantasie imo et blasphemie. Propterea nō ē mirādū si hoc incōueniēti dato/multa posuerit/et deducē conatus ē. vt q̃ implicet p̃dictione aliquē de se cito fuare/ssiliū pauptatis vel castitatis et obedietie. imo q̃ hoc eēt mortale pctm̃ exones. et q̃ papa nō posset dispēsare q̃ a aliq̃ ī seculo sic obseruaret cōsiliū pauptatis valet rō sua q̃ si secularis̃ voueret pauptatē agēt ꝓtra illud p̃ceptū. Non occides qm̃ multis modis possz secularis sicut et religiosus vouere decenē sufficienē in cōi sine ꝓpio. imo et mihil hñdo nisi labores manuū suar̃. Pōt etiā aliq̃s ō seculo sicut ꝓsacerdotib⁹. Cur ñ sit̃ vouē possz obediētiā plato suo sect̃ari et cū sect̃aribus viuē ī cōi

Corollariū quartum

¶ Seq̃t q̃rto q̃ fautores et defensores istius fris sē arcēdi seu repellēdi. et nisi desistē vomia licētia ad defēsiōz begardoz et begutta rū. si repiant̃ effrenes et discoli/et scādalosi in suis obseruatiōib⁹ ꝑsertim in cōtemptū platoz suoz secularū et curatoz/iuxt̃ mentē decretaliū. contra tales editaz.

Corollarium quintū

¶ Seq̃t quito q̃ dñs nr̃ papa qui secularis̃ est/et sit̃ sui cardinales et ꝓlati taz maiores tā minores ō seculo dñt celeriē et vehementeropam dare/q̃ talis doctrīa pestifera ac blasphema atq̃ iniuriosa eis extirpet̃ iudicialiē et publice/ne serpati maiorē pniciem

Corollarium sextum

¶ Seq̃t sexto/q̃ si autoz talis doctrine cū suis fautorib⁹ inueniat̃ ptinax et errogās. et tozes. tā in vbis q̃ in scriptis dz sic attestari. q̃ nō habeat facultatē reddēdi et deteriora ꝑpetrandi. sicut iā dz hoc pluries fecisse

recedendo. s. a plato suo et iudice. et p̃ñt̃ sect̃ ab hoc cōcilio. Alia sunt ō validis mēdicamtibus/et ō actōe p̃ iura canonica q̃ dimitto

Sequitur tenor respōsiōis dñi cardinalis camerace. de qua. s.

Reuerēdissime pr̃ et dñe. Super scedula papyrea sigillo vr̃o sigillata mihi ad instigatoris instātiā in quadā cā fidei/nō deo deliberationē meā istā esse p̃ ñti. Et coraz reuerendissima p̃nitate vr̃a cōuocenē theologi q̃ sūt ī hoc sacro cōcilio: quib⁹ ꝓponat̃ mā. vt cōmunicat̃ inuicem cōi deliberatiōe sine cōtentione dicat tandē vnusq̃sq̃z in publico id qđ sibi vi debit̃ conformit̃ ad sacrā scripturā. Et ille ego in fauorē fidei volo libenē interesse. nō eīm dz talis mā in tenebris vel ptic̃lariē terminari. sed cōiter et in luce/vt quilibet q̃ interesse possit et ꝓdocē vt doceri dū se mutuo q̃libz intelliget. et talē modū fuari in h° cōcilio in causis fidei mihi cōmissis. et nihilominus q̃ nescio si occurrent occasio/qđ nō possem interesse in cōuocatione p̃missa. dico q̃ mihi occurrit vt seq̃t. ¶ Propositiones siue conclusiones sup quib⁹ fit inq̃sitio. hñt fundamentū ꝓme cōclusiōis principale qđ est erroneū. repugnās nedū rōni theologice et morali. sz etiā obseruatiōi primitiue eccl̃ie q̃ scribit̃ Act̃. iiij. vbi sic forma dr. Multitudis aūt credentiū erat cor vnū et aia vna/nec quis q̃ coz q̃ possidebat aliq̃d suū eē dicebat sed nec q̃s egēs erat inē illos etc. Cōstat itaq̃z q̃ ī illa cōgregatione ꝓmitiua fuerūt multi vxorati. et alij diuersaz ꝓditionū seculares qui. s. nō erant astricti p votū ad tria cōsilia euangelica castitatis obedientie et pauptatis quēadmodū sunt ꝓfessi religionū p btm̃ Basilium bñdictū et aug. ac similes/introductarum q̃s iste ponēs hmōi ꝓclusiones/appellat veras religiones tanq̃ exillas nō sit vera religio/qđ falsum est. imo hereticū si sic p̃cisionē intelligat̃. Qm̃ xp̃iana vera ē religio etiā apud seculares. vt iacobus in canonica sua notanē exꝑssit. Būt ꝑterea ī dictis ꝓpositiōib⁹ multe clausule appositeq̃/ vltra predictum p̃incipaleq̃ fundamentalem errorē. Q̃ seculares nō p̃ñt viuere sine

ꝑtio q̄ ꝑtinet magnā temeritatē ſcandalū atq; ꝑteruiā ⁊ q̄ poſſent ſingillatī reprobari. vt q̄ dicere oppoſitū illi⁹ qō aliq̄ cōcluſiones ſue cōtinent ſit hereticū. q̄ ſit iplicas ꝛdictionē. q̄ ſit petiñ mortale q̄ omis faciens cōtra iura canonica/peccat mortaliter; ⁊ ita ꝺ ſil'ibus. Eſt igit̄ deliberatio mea q̄ ꝑt̄ iſta ⁊ ſilia q̄ tractat⁹ vel libellus a q̄ ſūt extracte ꝛcluſiōes ſeu poſitiōes antedicte cōtinet dānādus ē. vt erroneus ⁊ temerarius ⁊ ſcandaloſus. ⁊ vt dogma falſuz ſacre ſcripture ꝛtuū. ⁊ ꝓ ꝯñs q̄ tractatus eſt hereticalis et igni tradēdus. Cetex de cōpoſito re tractatus deliberent dñi iuriſte. iſtis atrentis/qd agēdū. In teſtimoniū premiſſorū ꝑpria manu ſubſcripſi veſter tot⁹ petr⁹ cardinalis cameracēñ. Finit.

Sequuntur cōcluſiones frīs mathei grabon ordis ꝓdicatoꝝ/in ſacro ꝓcilio ꝓſtañ. oblate ad examinādū. ꝑ q̄s cancellari⁹ pariſien. ꝑpoſitiōes ſcꝑſit ſ

Beatiſſime pat̄ exponit̄ ſctitati veſtre ex pte vr̄i devoti oratoꝝ fratris mathei grabon/ꝓuētus wyſmarien. ꝓuincie ſaxonie ordis ꝓdicatoꝝ/ac merzeburgēñ. dyoceſ. Qō cū lector ipe exiſs in cōuentu groningēñ. dioce. traiectēñ. dicte ꝓuincie ⁊ ordis videret q̄ plures ꝑſonas ſexus vtriuſq; noue religiōis hitū aſſumētes. ⁊ ꝓpria ſua facientes. nullū habitū approbatuz ꝑfitentes. ſtatuēteſq; ſibiꝑſis ſupiores ꝓ libitu volūtatis. ⁊ ſub ſimulata deuotōne pplm attrahentes. ⁊ multa ꝯ veritatē ſacre ſcripture ac ſacros canones attēptātes. ⁊ ō elemoſynis xp̄ifideliuz domos ſūptuoſas ad modū monaſterioꝝ regulariū edificantes/⁊ ſe inuicē in eis ĩcludētes cū obſeruatōne q̄rūdā ritū mime ꝓ eccl'iam approbatoꝝ. Cepit ſup hoc apud ſemetipm ardenter cogitare. ⁊ an hoc ſtātib⁹ regul'fidei ⁊ ſacris canonib⁹ eccleſia diſſimulare deberet Reuoluēſq; diligenti⁹ ſacre ſcripture ſctoꝝ q; doctoꝝ libros ⁊ ſacros canones q̄ſdā cōcluſiones reprobantes illoꝝ modū viuēdi extraxit ⁊ ſcripture cōmendauit Quarum vna ꝑncipalis eſt/ex qua alie deducūt exceptis paucis. Nullus pōt licite ⁊ mento rie/immo nec veraciter/ obedientie paupertatis et caſtitatis. vniuerſalia conſil'a cōiunctim. extra veras religiones manendo adimplere. Ex qua ſequit̄ immediate ſotz malis conſequentia. articulus ſeu concluſio nona in ordine. q̄ nullus poteſt predictum pauptatis conſiliuz mentoie. immo nec veraciter obſeruare. niſi fuerit in ſtatu ſpiritualis ꝓfectionis ſiue vere religionis. Et dico notanter ꝺ iſtis tribus ꝑ ſiliis ſimpliciter ſeu vniuerſaliter ſumptis. Secūdū q̄d ꝺo ⁊ in aliq̄ caſu pñt laudabiliter ⁊ meritorie ex̄ religiones obſeruari. Qñ enī aliquis ſecularis dat elemoſynaz in caſu aliq̄ quādo eā de neceſſitate precepti nō tenetur implet illud cōſilium pauptatis in illo caſu tm̄. Et q̄ñ cōtinet ſe ab vxoris amplexibus tpe illo q̄ñ illud facere nō tenet. ſpleret conſiliū continente in illo caſu. ⁊ fm quid tm̄. Qñ etiā obedit alicui ſuo ꝓlato curato vel epo. in caſu quando hoc de neceſſitate precepti non tenetur obſeruat illud obedientie conſilium in illo caſu. ⁊ iſta poſſūt extra religiones viuentes voto vel ſine voto deo offerre. vnde dicit ſcūs Tho. ij. q̄ in ſeculo viuentes aliquid deo dāt. ⁊ aliq̄d ſibi reſeruāt. ⁊ fm hoc ꝓlatis eccl'ie ſubdūtur. Regulares aūt optet totū deo qō bītan q̄ holocauſtū offerre. ⁊ hoc fit ⁊ fieri ꝑt tm̄ p tria conſilia vniuerſalia ꝓdicta. Et ideo dicit ibidē q̄ ad ſeculares ꝑtinet tm̄ particularia vota offerre. ad regulares aūt vniuerſalia vota. Unde particularia vota dicuntur ſacrificia more veterum. de cui⁹ ratione fuit de offertorio deo oblato partem dare et partem retinere. Uniuerſalia vero vota holocauſtum dicuntur. de cuius ratione fuit totum deo offerre et nihil retinere qō ꝑtinet ad ſolos religioſus ſe ⁊ ſua imo dum cuiuſcūq holocauſti deo dedicantes. Ex quibus ſeq̄tur vndecima q̄ abdicare quenq̄ oīa ꝑter xp̄m extra ꝓdictas religiones manendo ſeu niſi verā aliquā religionē ingrediat̄ eſt ſibi ⁊ ſuis quo ꝯcurra tibi incumbit vitā ſubtrahere/qō eſt homicidium toth ominū committere. q̄ eius curre ſubdunē. Hec eſt de mente ſcti Tho. ij. ij. q. xxxiij. argumento xē. Ex quib⁹ ſequit̄ q̄ nullus pōt abdicationem oīm ꝑt̄ xp̄i facere extra verā religionem manendo ſine pct̄o mortali. quia ſubtraheret ſibi vitam.

Ex qbs sequit̄ q̄ oēs peccāt qui bona sua simplr in elemosinā largiūt̄ extra religionē verā manēdo. q̄ ē tertia ꝓclusio in ordine. ¶ Et etiā q̄ peccēt. q̄ sua ꝓpria resignāt nō irrātes religionē aliquā approbatā q̄ ē de octaua in ordie coincidēs cū tertia im mediate p̄cedēti. ¶ Ex qbus sequit̄ decia q̄ reputātes se bñ facere assumēdo p̄dictuz ꝓfiliū pauptatis remanēdo in statu secula ri. mortalit̄ peccāt. ¶ Nō q̄ talis nō ē assumpto ꝓfessus nisi fantastica/puersa ꝛ nō vera gante. Gloriosaz eccl̄iā ꝛc. ꝛ nō idē cōmin ans. ¶ Ex qbus sequit̄ q̄ seculares credendo se mereri tali abdicatōe cū secto. s. manē do vitā eternā credūt se posse mereri vitaz eternā mortalit̄ peccādo. ¶ Ex qbus seq̄t̄ q̄ aliqs sit volūtarie paup ꝓpt̄ xp̄m in secu lo manēs oīno nihil habēdo. nec etiā ipaz volūtatē habēdi ꝓpria/includit oīm tpe dictionē ꝛc. q̄ includit q̄ secularis sit religiosus ꝛ econtra. qō ē oīm tpe cōtradictio. ¶ Ex qbus sequit̄ q̄ nō effundi oēs opes simul ab his q̄ volūt in statu seculari remanere. reducit̄ q̄s immediate ad illud p̄ceptuz decalogi nō occides. vno casu tm̄ dempto fm expositōez scti Thome. q. xxxij. allegā tis ad ꝓfirmatōez dicti sui Ambrosiū dicē tem̄ primo de officijs. Deꝰ nō vult simlr oēs opes effundi. nisi forte vt heliseꝰ qui macta uit bones suos/ꝛ pauit paupes. ex eo q̄ ha beret ī ꝓphetica disciplinā. qō vbū. s. nisi forte vt heliseꝰ expoit sctūs tho. nisi q̄s velit statū suū sc̄z secularē mutare p religiōis in gressuz. aut ꝓncipēd extrema necessitate li berare ꝛc. Et iobes in sūma ꝓfess. sub alijs obis nisi q̄s velit ex toto seculū relinquere Et mgr̄ sūme sūmaz titulo de elemosina dicit idē ꝛ loquit̄ ibi Ambrosiꝰ de effusiōe seu abdicatōe actu habitoz ex qbus possit bō quieter vitā trāsigere fm ꝓditōez sta tus ꝛ psone. ¶ Ex qbus sequit̄ q̄ dices p tinaciā oīa ēe meritorie abijciēda ꝓpt̄ xp̄m in seculo manēti hereticē dicēdus. excepto vno solo casu d̄ liberādo p̄ncipēd necessita te extrema p quez ꝛc. ¶ Ex qbus sequit̄ q̄ ꝓpietas tpaliū rerū ꝛ statui seculari eēntia liter annexa. Et p ꝓsequs dñs papa salua uerositate sua nō pōt dispēsare cū seculari-

bus vt oībus in singulari careant seu nihil in singulari habeāt. ¶ Ex quibus sequit̄ sextus articulus reddēs p̄cedētis quinti ar ticuli rationez. Si enī dñs papa posset hoc alicui concedere. seculari videlicet/posset ei concedere ꝓprie vite subtractionē ꝛc. Posset etiā quod p̄ omni tpe contradictionem implicat qō deus fm sanctos facere nō po test. ¶ Sequit̄ etiaz q̄ religiosus sine pec cato mortali nō potest abdicare voluntatē habendi cōmunia. etiā quando actu talia nō habet. Quia enī illud qō nullus facere potest sine peccato mortali. nullus potest il lud velle facere. ꝛ religiosus nō potest abdi care cōmunia. quia sine illis viuere nō pos set: cum per suam ꝓfessionem renūciauerit omnibus ꝛ singulis ꝓpriis singularibus. sequit̄ ergo q̄ religiosus ꝛc. Quia eti am teste sancto Tho. scōa scōe. q. xxxij. ar ticulo ij. nullus debet incōuenienter viue re tribus casibus exceptis. Sequit̄ q̄ male faciant ꝛ peccant illud abijcientes. de quo fm statū suum ꝛ conditionē psone possint conuenienter viuere/dictis tribus casibꝰ ex ceptis ꝛc. ¶ Nullus etiā corporalidus ex tra verā vtilitatē ꝛ verā necessitatē existens pōt sine pctō xp̄ifideliū elemosynas tollē. ¶ Ex quibus sequit̄ q̄ p̄dicta tria salua toris cōsilia sint ita cō catenata. vt vbi pau pertas veraciter seu meritorie inuenitur. op tet q̄ necessario obedientia ꝛ castitatis ve raciter seu meritorie inueniāt. Probat̄ ista q̄ papa sic arguit in decretali. Cū de qbus dam. Qui nō renūciant ꝓpriis/nō sūt reli giosi. q̄ ꝓpriis renūciātes sūt religiosi. Et oīs religiosus est necessario simul cū paup tate ad alia duo concilia veraciter obligatus ꝛ cetera.

Ordo ꝛ numerus ar-

ticulorū et conclusionū p̄dictorum. j ¶ Proprietas temporaliū rerū. statui secu lari essentialiter est annexa. ij ¶ Nullus sine peccato potest illud abijcere/q̄ re tento pōt quieter viuere fm statū suū iij ¶ Omnes peccant qui bona sua sim pliciter in elemosynam largiunt̄ ꝓpter cri stum. iiij ¶ Abdicationem oīm ꝓpt̄ xp̄m nullus facere pōt extra veras religio nes manēdo sine pctō mortali ꝛ dico veras

religiones p sedez apostolicā approbatas.
v ¶ Papa nō pōt dispensare cū secularibus. vt oībus in seculari careāt. vj.
¶ Si papa posset alicui p̄cedere hoc tunc posset ei p̄cedere p̄pter vite subtractionem/ qđ est p̄tra p̄ceptū decalogi. Nō occides.
vij ¶ Religiosus nō pōt sine pctō mortali abdicare voluntatē hñdi cōia. qñ actu talia nō hz. viij ¶ Q; aliquis sit voluntarie paup p̄pter xp̄m in seculo manēs oīno nihil hñdo in singulari. nec etiaz ipam volūtatē hñdi p̄pria includit oī tpe p̄tradictionē. ix ¶ Nullus pōt pauptaz cōstituū meritorie obseruare nisi fuerit in statu spiritualis pfectiōis siue vere religionis. dico aūt veram religionē. scḋo mō dictā religionem. x ¶ Reputantes se bñfacere assumendo pauptatē que est saluatoris cōsilium/ remanendo in statu seculari/ peccant mortaliē. xj ¶ Abdicare oīa etiā p̄ter xp̄m nisi veram z approbatā religionē ingrediat. est sibi z suis quorū cura sibi incūbit vitā subtrahere qđ est homicidiū cōmittere tot hoīm qđ etiā eius cure subduntur.
xij Credentes se mereri vitā eternaz tali abdicatione. credunt se posse mereri vitam eternam mortaliter peccando.
xiij ¶ Effundi oēs opes simul ab his q̄ volūt in seculo manē. reducē quasi immediate ad illud p̄ceptū. Nō occides. xiiij ¶ Dicēs oīa meritorie eē abijciēda p̄ē cristū remanentī in seculo/ sē hēticis iudicādo v ¶ Null9 pt meritorie z p̄m deū obedientie pauptatis z castitatis p̄silia ex vas z approbatas religiones manēdo adimplere.
xvj. ¶ Tria saluatoris p̄silia sūt sic p̄catenata. vt vbi pauptas meritorie inq̄tū ē saluatoris p̄siliū inuenit. optet vt necessario alia duo. s. castitas z obedientia inueniant q̄ a pauptate separi nō p̄nt xvij ¶ Matrone seu mulieres cōem vitā ducētes/ i sit cōmorātes: begutte vulgariē nūcupate. q̄scūq; errores n̄ tenētes aut p̄dicātes. seu alias ō errorib9 vl hētica prauitate n̄ suspecte eēne dānatōis sē filie/ z eaz stat9 ē p̄hibit z dānat9. xviij ¶ Peccāt q̄ p̄pria sua resignāt n̄ ītrātes religiōez approbatā Nō est p̄m eū qz religiosoz ē carē p̄prio. sic sect'ari b9 ēncēiuz retinē p̄priū. xix ¶ Nō lz p̄byteri z clerici cōem vitā ducē/ nisi i religiōe approbata sub pena pcti mortal. xx ¶ Peccāt oēs q̄ fouēt p̄silio z auxilio cōtra vitā ducētes eē religionē approbatā. xxi ¶ Excōicati sūt oēs cōtra vitaz ducētes eē religionē approbatā. xxij ¶ Q; silr excōicati sē illi qui vitā cōem eē religionē approbatā ducētib9 p̄bēt eccl'yn as. Et q tales sūt in statu ppetue dānatōis z nisi ō hmōi eoz excessib9 magna p̄trinō penituerit ad vitā eternā nō p̄nt puenire nec; salui pmanere. xxiij ¶ Oēs vitā cōem ducētes eē religionē approbatā. sūt illi a q̄b9 saluator nr̄ p̄cipit cē abstinēdū. z tāq̄ a fallis p̄phetis attendēdū. xxiiij ¶ Nullibz facit ens p̄ iura canonica peccat mortaliē. xxv ¶ Null9 corpe validus absq; cōi vtilitate z necessitate pt eē veras religiones sine pecato elemosynas xp̄i fideliū tollere ac.

Renocatio et abiuratio p̄dictoz articulorz z p̄clusionum.

Ego frat mathe9 grabon ordis fratz p̄dicatoz p̄fessus q̄dem Wysmarien. Herbburgen. p̄uincie saxonie. cognoscēs ceb. p̄uincie saxonie. cognoscēs veram catholicā z aplicā sedē anathematizo z abiuro oēm hereſim. oēm q; falsaz z erroneā doctrinā/ in quocūq; meo opusculo tractatulo seu libello (capiēte. Supponō me p̄mo q; nō intēdo ifra scripta nec; quōlibet specificat Joh. an. cui9 inuētrices seu/ assistrices z sciam p̄cūm reputabāt (vt inuenit ī glo. vtriusq; sup dcm ca. Et p hec patz nr̄ sio ad decimū) maxime ad decē z septē cōclusiones quersas sine assertiones. q̄rū alie sē hētice. alie erronee z alie scādalose ac piarū aurū offensiue. p me editas z manutentas/ ī dicto querso opusc'o siue tractatulo/ aut libello z tētas ō q̄ hactenꝰ ifamat'cōitus z snialiē cōdēnat9 fuiz. Cōsentio sanctis roma. ec. z apostolo. se. Ac cordez ore punc p̄fiteor eādē fidē z doctrinā me tenē z tenere. quā sctā mr̄ eccl'ia tradidit z firmauit Jurans p sctām trinitatē z p hec sacrosca xp̄i euāgelia/ eos q̄ hāc ō fidē orthodoxaz venūt cū dogmatib9 suis. eēno anathemate dignos eē. Promitto etiā q; si egoīpe aliq̄ ō hec aliq̄d sētire docē aut p̄dicare p̄sū

ſero canonū ſeueritati me ſubmitto. Pre
ſenti abiuratiōi p me lecte z plecte mau p
pia me ſubſcripſi. hāc q̄ mea ꝓfessionez et
abiurationē coꝝ vſa reuerēdiſſima pīnita
te dñe cardinal' aqlegen. iudex z cōmiſſarie
et reuerēdiſſ̄ pribus dñis platis doctoribus
et mgris h pñtibus ad hoc ſpāl'r vocatis z
requiſitis feci z approbani/ad futuram rei
memoriā in teſtimoniū pmiſſorū.

Tractatus eiuſdē cā

cellarij pariſien. ꝯtra ſectā flagellātiū ſe
cē. ſub aliquibus ꝓſideratiombꝫ

¶ Ex xpi dr lex amoꝛ quā q̄ dñs/ſic dī. Au. volunt pau
ciſſimis ſacris eē ꝓtētā. Et
ide culpat eos q̄ fmilib⁹ eaz
pmūt onerib⁹/ ꝓformit ad
illō pmi paſtoris petri Acē
te. Quid tēptatis deū/ipōnē iugū ſup cer
nice diſcipulorꝫ qđ neq nos neq pres nr̄i
portare potuim⁹. ſz p gram dñi nr̄i ihu xpi
credim⁹ ſaluari. q̄ eadmodū et illi. ¶ O piū
vbū. certe vbū oī acceptiōe dignissimum.
¶ Ex xpi no mīn⁹ dz i cultu ſuo vitare ſu
ſtiōes gētiliū z idolatraꝝ/ꝑſerti crudeles
exp̄ſū Deut. xiij. vbi dr. filij eſtote dñi dei
vr̄i. ñ vos icidet. glo. nō debetis i aliq̄ ido
latris aſſimilari. Et i hebreo hr̄. Nō vos
lacerabitis. he ātfaciebāt idolatre. ſicut hr̄
iij reg. xviij. vbi dr q̄ incidebāt ſe iux̄ ritū
ſuū cultris z lanceol'/donec pfūderēt ſan
guine. Lōptū ſi q̄dē ē traditū homicidas
illos z apoſtatas demones eē cupidos effu
ſionis ſanguis ꝑſerti hūani. ¶ Ex aliqua
ſto ē iniqoꝝ dmonijs obſeqntioꝝ tāto ſp
iuenīt crudeliꝝ z amarioꝝ. ꝓz i illꝫ q̄ filios
ſuos z filias imolabāt demonijs. Hic oñs
ait p ꝓpham. Seruietis dijs alienis/ q̄ ñ da
būt vob̄ requiē. xps aūt ex gra ſua/ ſicut no
ſtī in dicto petri ꝓus allegato/voluit nos
miſericorditē ſaluare p ſanguinē ſuū sel' ef
ſuſum/p q̄ ſuē fact⁹ eſt nobis a deo ſapia. iu
ſtitia ſcificatio. z redēptō ¶ Ex xpi ma
gre vaſa fē ſacra none legis/ex virtute ope
ris opati. ꝛiō q̄cq̄d auertit a ſacris ſuſcipi
endis ꝑſerti a ſacrō ꝓfessiōis. dz reijci fide
liter. Lōſtat aūt p experientiā. q̄ taliē ſe fla
gellantes nō curāt d̄ ſacrō cōfessiōis vl' pe
nitētie ſacral' dicētes q̄ hec flagellatio po
tior ē ad velēdū pctā q̄ q̄cūq̄ ꝓfessio. imo
eā eq̄pant nōnulli/ vl' ꝓponūt martyrio. q̄
mā facim⁹ inquunt vltro fundēdo ſanguinē
ꝓpū qđ ab alijs martyres pati cogebātur/
formidādū n̄ iſtic ē ne apud ꝓſonas cleri
cales z i locis ſacris/cauſet hec pollutio ſā
guinis vl' excōicationē vl' irregularitatē vl'
ꝓtamiationē/z ꝓphanationē i eiſdē loc̄ ſa
cris. ¶ Ex xpi ꝓhibet ſollicite/pnīas pub
licas dādas eē clericas ſacerdotib⁹ z platis
ꝓpē reuerētiā ſtat⁹ clerical'. q̄ tomin⁹ dñt ta
les ſone ſuſcipe pnīas hmōi publicas ſic
ſūt vt ferē multi d nūero ſe flagellātiū. q̄ lz
videanē celare ſe. tñ ſatis cognoſcūt. Silr
dicerēt d ſonis inſignib⁹ i vtroq̄ ſexu. de
fnanda inſup verecūdia inuēculaz z iuue
nū illic ſe denudātiū z d nō infringēda gra
uitate vtroꝝ/vel autoritate minuēda parē
tū. ¶ Ex xpi. ſi videaē flagella indulgē/iu
xta illud. Ecce ego in flagella paratus ſuz: ni
hilomin⁹ circūſtātie dñt apponi. q̄bus rō
nabile fiat obſequz nr̄m. Una q̄ hmōi fla
gellatio fiat iudicio ſupioris imponēris ta
lē pniam/z q̄ ab altero fiat/ z moderate et
ſine fcādalo z oñtatiōe ac ſine ſanguie/iuxē
traditiōz. B. pariſ. q̄eadmodū fit hmōi
flagellatio in religiōibus approbatis. z ab
aliquib⁹ devotis ſonis. ſz aliter lōge vide
mus i illis q̄ reprobam⁹ flagellis obſeruari.
¶ Ex xpi declarata p eccl'iam. cui⁹ autori
tas maiorē in ſua ꝓſuetudie/ dicēte. ſ. tho.
q̄ ſit autoritas vni⁹ doctoꝛ. ſicut hiero.
vel aug. ſp ſectā flagellātiū ſe reprobauit
poſtq̄ inſurgē videbāt in diuerſis mūdi p
tibus. z hoc d memoria plurīū hoim viuē
tiū. tā in lothoringia q̄ in almania z in frā
cia plurib⁹ in locis. iuxē narratiōes hoim z
chronicas frācie/ac ſcripturas fidedignas.
¶ Ex xpi frequenē ꝓhibuit multas obſ
uatiōes begardoꝝ z begardaꝝ/q̄ in prima
ſui introductiōe ptendebāt ſpēm magne re
ligionis. ac multi fruct⁹ ſpūalis in aiab⁹/et
exēpla ſalutis atq̄ auſteritatis ꝓhibuit
inq̄ ꝓpter ſeq̄las malas z multas. q̄ ſub hꝰ
ptextu fieri ſunt inuēte. Nō em̄ ē malū qđ
ſubſiſtere poſſz ſi nō aliquā ſpēm bēret i ſe
boni. ꝓpterea fallit hec argumētatio. Pro
veniūt ex hac ſecta flagellatoꝝ multa bōa.

nō igit tollēda vel reprobāda. ¶ Lex christi nedū ordinat hoiez ad deū. sz etiā ad pximū/sed ad pximū sēu platū suū. ꝓpterea ndz qlīscūqz ritus introduci p̄ ppl'os/q̄ possit causare seditionē/vl' ptialitatē vl' superstitionē. sz dīt oīa regulate fieri z ordiate/ de mādato z ordinatiōe superioris. vt nullatēꝰ ordo hierarchicꝰ ꝓfūdat. qō fieret si quilibet ad arbitriū suū posset instituē vl' fouē nouū ritū sine duce/sine lege stabili/sine ordine/vbi sunt iuuenes/z vgines senes cuz iunioribꝰ. sil' in vnū diues z pauꝑ. z illorū turba magna. de quibꝰ ait Eccs. Stultoꝝ infinitꝰ ē numerꝰ. ¶ Lex xpi sufficienē data est in p̄ceptis decalogi q̄z obserna D tio facta cū bona simplicitate z vt ita dicā grossa fide/satis est ad salutē p̄sertim laicorū z populariū/absqz noua grauissimoruz onez impositōe. iuxē illud xpi. Si vis ad vitā ingre. ser. man. ¶ Nec valet si dicat qō populares susc̄apiūt volūtarie tales flagellatiōes sine p̄cepto alio. dū inuenīt q ipsi diuina p̄cepta libenꝰ i multis inde ꝓtēnunt. Est em̄ z umana humana nā/q̄ postq̄ ōstituta ē ab origialis iusticie statu. cupidinis ferē i illa q̄ sunt ad inmētiōis sue q̄ q̄sūt diuine iussiōis. z b est vnus supbie gradus. quē apō religiosos loquit Bern. inueniri dū plꝰ gaudet i abstinetia vel oīone ptiacular spōtanee sūpta q̄ i tota regulari disciplina. ¶ Lex xpi sufficienē ab aplis z sacrꝫ doctoribꝰ explicata/nō inuenīt tales nouitates flagellātiū se ꝓstituisse/p̄dicādo vel aliē sz potꝰ reprobasse tāq̄ suspectissimas z periculosissimas. z q̄ vergere pōt in scādalū christianoꝝ apud iudeos saracenos z paganos tāq̄ lex xpi sit austera crudel' z in sanguinibus non i miserationibꝰ enutrita. ¶ Lex xpi docet ex p̄missis z silibus multis prelatos ecclesie pastores z doctores. imo z p̄cipes q̄ sectā hmōi cruentā z sanguinolētā (gallice sanglate) studeāt z laborēt destruē seu cōpescere. tā bonis p̄dicatoribꝰ z bonis sussionibus/q̄ cessuris nedū ecclīasticis sz etiam tpalibꝰ/more p̄decessoꝝ/attēto q sb h velamine ac p̄textu pnie. fiūt innumera mala. sicut expti testantē. Insurgūt hereses vilipendūt ꝓpriꝫ sacerdotes/cōtemnūt ꝓfessiones z pnie sacrales. extoqnē dolos modis pecunie/odia que pigros occidūt nutriunt. Silemus ō furtis de stupris z adulteriis. de periculis que sunt i falsꝫ fribus z fraudulentis solicitatiōibꝰ ad oē facinus atrox flagiciū ita vt bonis z mal' hinc de statera iusta vl' eq̄ lance pensatis/mala multo plura q̄ bōa ptunire cognoscat hec secta/sella gellantiū: pudē z pluries iā dānata. ꝓpterea dū repullulat vl' excrescit/toto studio fundit' euellēda ꝓterēdaqz censeē. ¶ Le rū qm̄ optet in hoc malo iaz radicato et qō latissime serpit p̄cedere pedetim et caute dū q̄rūē eradicari zizania flagellatorū hmōi/sil' euellat z tritici pul' sciatꝰ boni salubriqz vbi dei. Notet igit cautela q̄ duplex infrascripta. ¶ Fiat in p̄mis exhortatio vehemēs z crebra/de z sup autoritate sacri ꝓ alij. dū illud ē. Stū ō autoritate pape z ecclesie romane/q̄tinus qlibet habeat ꝓmptitudinē ani/parere vel obedire mandatis vel institutiōibus seu ꝓ alijs p̄dictoꝝ quēadmodū facit egregiꝰ z feruidꝰ p̄dicator mgr Clinceti' sicut pz ex his ꝓua manu subscriptis nouissime missis z stantiam. In quotidianis inqt recōmēdatiōibꝰ sacri z vniuersal' ꝓ alij cōstañ. q̄s facio p̄monendo docui z doceo oēs fideles/subminē oia facta z verba/ac etiā scripta/ determinatōi ac etiā correctōi eiusdē sacri cōcilij. Subdādo ¶ Et sic facio in oibus factis z dictis/ac etiā scriptꝫ meis ¶ Hec ibidē q̄ manifestāt oīsre tā hūilitatē. z humilē discretionē tanti viri que discretio posita ē a sctis patribꝰ ouncte aurigaqz virtutū. dū instar deuoti bernardi plꝰ alibi q̄ ꝓprio credit iudicio. ¶ Dor ro nō ē formidādū retractatōis (q̄ forsitā ponet) opbriobriū. Sit in exēplo b. augustini ius tractatio nec ihonorauit eū/nec auctoritatis dictoꝝ suoꝝ robur euertit. Nihil ei vt q̄dā ait efficaciꝰ ad docēdū/q̄ verbū veprar. simpler z humile/nihil hīs ficōis vel supbe p̄sumptōis admittū. qm̄ ōs est qui eū simplicibꝰ gradit. dās eis grām z virtutē vberibus suis/sine qua laborat in vanū lingua loquēns. ¶ Fiat oīssio admodū dū fuerunt q̄nqz inchoata pia deuotōne q̄ p̄cessu tpis inueniunt deteriores exit' ac apere. vel ꝓpter scandalū pusillox. vel propter scientie defectum. sicut loquit de quibusdam apls. Testimoniū inquit perhibeo eis. quia zelum dei habent sed non fm

lentiã. Fiat itaq; sic docendo. sic ꝑdicando/q; nõ ita reprobabunt ꝑsone singule q; ꝑsentibus tribus flagellauerũt se/q; videantur nũc damnande vel penitus execrande. quomodo deinde obediant monitiõi sanctorũ inculcãdo quẽadmodum melior est obedientia q; victime. Et q; iussione diuina in omni sacrificio tuo sal offeres. ¶ Fiat exhortatio diligens et vehemens/super laudibus patiẽtie que ꝑfectũ opꝰ hz. F ꝑferendo eã talibus vltro acceptis flagellationibus. iuxta qõ loquit̃ Aug. ꝑ formiter ãa infligende sunt. q; dum euenerint patiẽter tolerande faciendo ꝑ patientiã de necessitate virtutem. Non sum tam demens in quit seneca vt egrotare velim. sed si egrotã dum est patienter tolerabo. Debebunt ꝓcubulationes varie. nũc tales. nunc spiritu-ales que assidue nobis dant ⁊ ingerunt vedi sẽ infirmitates pauptates. vexatiões angarie. mortes parentũ atq; filioꝝ. bella. rapine. incendia de actiões. ꝓtumelie laboꝝ ptiões sursum varioꝝ ꝓcturum qñ intus pugnet foris timores. Et ꝙs cunctas bules sunt q; nõ oꝑeat nouas supinducere. qñ satis eẽt tolerãtia fortis tribulatõnum bmõi ꝗdicianaꝝ ꝑpurgatõe magna pcõfessione in re vel ꝓposito/tꝑ loco. Juxta qs rogabat q̃dã. Fiat ps purgationis mee purgatoriũ meũ/laboꝝ q̃ hic ꝑ singulos dies exerceor. Et ꝑfecto sic est. plꝰ aliq; valet pia flagellaꝝ dei sub eius manu tolerãtia sine murmure. sine reꝑhẽsiõe dinoꝝ iudicii. sine rancore vel odio ꝓ supiores suos. vel alios affligentes se iuste vel iniuste. q;z si manes iracundus ⁊ impatiẽs nedũ flagellaret seipm ad sanguinẽ sz laceraret ⁊ decerperꝫ membrati ad mortẽ ¶ Imo sicut nõ lz hostem seipm ꝑpria autoritate mutilare vl castrare nisi ꝑ sanitate totiꝰ corpis ꝑsequẽda. sic nec lz vt vidꝝ q; a seipo ꝙs sanguinẽ violenꝫ eiciat nisi cã medicie corꝑal. Alio ẽn sibi rõne posset se hõ cauterizare p ferrũ ignitũ/qõ adhuc nemo posuit vel cõcessit/ nisi forsitan idolatre vl falsi xpiani quales reperiunt in india/q; se putant baptizari ire ꝑ ignem. ¶ Fiat in spãli velut ī qua dã radice ꝓfusio solers et exacta circa societatẽ illã multũ numerosam a qua videt inchoata. vel saltẽ multũ cõtinuata et obfirmata flagellatio talis. Unde cum dicant se sub obedientia esse/primitus impãdũ est q; desistãt/et desistere suadeant alios sub moderatione que dicta est videlicet nisi vel quousq; sacrũ concilii vel ecclesia romana mãdauerit vel tolerauerit hec fieri. allegando regulã moralem q; vbi dubitatio surgit de aliquo actu an possit licite fieri ꝑ omitti. tutius est omittere q; facere ꝑ ꝑsertim vbi factio generare cernit̃ scandalũ aliorum. vñ est illud apli. Si esca scandalizet frem meũ nõ manducabo carnes in eternũ. Videret ꝑ inde numerus talis coartãdus ⁊ solicite purgandus. ne sub eoꝝ multitudine etiã bonoꝝ/malꝰ ⁊ reprobi delitescãt. Deniq; populus qñ erigit̃ ad nouitates. ille sunt illis ingerende. in qbus est tuta salubriscq; deuotio sicut de miscia sanctorũ ⁊ recursu ad eos/vel ad angelũ ꝓpium custodem. ad sanctũ cuius nomẽ ꝑsona gerit. ad illã matrem dei ⁊ virginalẽ spõsum suũ ioseph numerendo ꝓgatiuas eoruz. ¶ Proinde si predicanduz fuerit de finali iudicio. vel antichristo fiat hoc in generali ꝓcludendo q; in morte quilibet habet suũ iudiciũ primum ⁊ incertũ. Nec si quis idu cere voluerit miracula noua sup anthicristi aduentu ꝓmo. Notet q; mundus senescens patiẽ fantasias falsoruz miraculorum. sicut hõ senex fantasiaẽ in somno. ꝓpterea sunt nunc habenda miracula valde suspecta nisi facta priꝰ eramiatiõe diligẽti. ¶ Obseruandũ ꝓterea summope videtur. apud tales ō societate q; nullo mõ viuant dãnose si laborare possint vt sint admonitionẽ ⁊ exẽplar laborantiuz vt ꝓterea nihil agant cõtentiose ⁊ velut ex vitupio et contemptu ꝓlatoꝝ maioꝝ ⁊ minoꝝ vel aliquorũ generaliter clericoꝝ. neq; in ꝑdicationibus faciendis. neq; in cõfessionibus audiendis. Propterea dñt ī oi loco q; primo veniunt primitꝰ hẽre collocutionẽ ⁊ bñplacitum cũ ecclasticis vel eoꝝ capitibꝰ ne fasma forsan fiat laicoꝝ ad clericos vl ecõtra

Epistola ad magistrū Vincentiū sup eodem.

¶ Tāde si forte senserit doctor insignis magister Vincenti⁹. nō posse p̄uenienter sup p̄missis salubriter et efficaciter p̄uidere. vidi cōsultius vt ad tp̄s segregaret p̄ntia suā. effugies tāta societatē qō si posset: visitādo sacra p̄cilia vel alia occasiōe sibi supta. ¶ Hec iterum notata sē velut i q̄dā trāscursu magis ad rememorādū q̄ docēdū. xviij. iulij. Anno dñi. M.cccc.xvij. pstañ. tempe conclij

Sequtur epistola missa mgro Vincentio ordinis p̄dicatorū dei seruo verbio feruentissimo. coram se flagellantes. p magistrū Jobem de gerson.

Dominatissimo doctori et p̄dicatori zelanti salutē aiarū mgro Vincentio de ordine fratrū predicatorū patri meo in xp̄i charitate dilectissimo Job. d ger. Tanta de virtutib⁹ tuis doctor egregie fama referēte crebrius accepi. tāta spā in collocutione familiari cū fuerēdo p̄re dño generali tui ordis p̄dicatorū agnoui. vt mihi videaris recte figurat⁹ hm nomē tuū. p illud apocal. q̄ speculat⁹ ortotius ecclīastici decursus Jobes ait. Vidi et ecce equus et qui sedebat sup illū habebat arcū et data est ei corona et exijt vincens vt vinceret. Existi quidez vt vinceres o vincenti gloriose. sed quales tu vinceres. qua rōne quib⁹ armis. quo apparatu bellico. q̄li arcu tu tandem ipe coronatus triumpharesꝰ Respōdet ille cuius es imitator paulus dicēs. arma militie nostre nō ee carnalia/ cuz reliqs similibus qualis melius ipe nosti. ¶ Suppetunt hoc loco plurima cordi meo. que libentius et forsitan vtili⁹ verbo oret ad os q̄ calamo muto reserarē tue sapie/ nisi q̄ alioꝝsum me trahūt occupatōes alie. Ut qz te gravib⁹ assidue laborib⁹ intētū p̄trahere longa scriptor serie nō visum ē satis equū vel modestū. hoc vnū qō in votis nedū meis sed q̄ plurimoꝝ vsus aperiā. ¶ Reddūt tue charitati tuoq; zelo pacis ecclīastice/ testimoniū hoc insigne hoc celeberrimū p̄comiū. tū multi tū noīati tū p̄fatus mgr ac dñs generalꝰ q̄ inclito arragonū regno nū q̄ fuissent p̄cordata pacis capitula. nunq; subtractio/ que tā viriliter et legittime facta est ab illo nimis pch dolor erga matrē ecclē siam obdurato p̄. de Luna/ fuisset attemptata/ si nō autoritatis tue pondus et consilij robur addidisses. cuius fauoris tā egregij. nos ipi sacro generali p̄cilio p̄sentes: desideratissime pacis annis tā fere. xl. miserabiliter exulatis/ fructū et reditū p̄rimū experiam⁹. ¶ Et o te felicē. o te ter quaterq; beatam⁹. ¶ Et o te felicē. o te ter quaterq; beatū si p̄sentialiē adesses. si nō audituz solo sz p̄prijs oculis coram cernere voluer/ quēadmodū velut in iannis sūmi pontificis electionem/ si videlicet efficaci celeritate/ sepositis interrim turbis iocundā tue p̄sentie faciez huic eidem sacro cōcilio cōspiciendā attulisses/ fructū nisi fallor amplioꝝ et retusq; moribus dignioꝝ afferres q̄ si hoc negl̄cto permanseris in inceptis. Deinde ait p⁹ annos xiij. ascendi hierosolymaz cum barnaba et tyto. et contuli cū illis euangelium q̄d p̄dico in gentibus. Seorsum autē his qui videbant aliquid eē/ ne forte in vanum currerem aut cucurrissez. hoc satis p tua re ibi dictum puto. Est siquidē apud nos alterā velut hierosolyma. sunt apostolorum successores reuerendissimi et deo amabiles p̄lati. Sunt legis doctores cū quibus tuā ipam predicationem conferre tam salubriter q̄ humiliter poteris/ vt interim sileam de alio p̄fectu multiplicia sperato si veneris.

¶ Crede mihi doctor emerite mlt⁹ mlta loquunt sup predicatiōib⁹ tuis et maxime sup illa secta se verberantium/ quales constat pretentis temporibus fuisse plures et in locis varijs reprobatas. quā nec approbas/ vt testa nē noti tui sed nec efficaciter reprobas Jactant inde varij rumores per populos et apud nos quoꝝ multa et negvera neq; credenda censeant/ ab illis qui (sicut persius loquit) intus et in cute nosunt. nihilominus exēplo pauli q̄ reuelationē certissimus erat p̄dicationem suā ee dm deū. voluit p̄pter cōdescensiones ad infirmos. p̄pter autorizationem insup plenioꝝem p apostolos descendere in hierusalem et collationē habere cum apostolis.

¶ Vic agē placeat noīatissime mgr ac cōfrater interim bene vale/ benivolus suscepto⁹ huius litterule quam in p̄cinctu scripsi/ de q̄ solennitatez ipius quem p̄nominaui bare

bbe beatissimi pauli consortis pueniẽdo
rem habam. ix. Junij in vigilia sacrosan-
ctj. ¶ Porro qz nescio si forte nõ exau
diat hanc exhortationem zeli mei tua pru
dens discretio, nolẽs huc accedere de pñti
judicauj recũ agere. sicut mihi in veritate
presens sum qz in simili vellẽ erga paruita-
tem meam similiter z sinceriter agi. ¶ Ditti
mus reuerendus pr̃ pnoiatus z ego q̃relas
aliquoz q̃ in manus nostras nedũ verbis
sed scriptis deuenerũt. z id agim9 nõ ad dã
nationẽ tuã. nõ ad ineulpationẽ. nõ ad ir-
rationẽ/nouit deus sed cautelã super bis
oĩibus ampliorez. Scio millies exptus/
q̃ vana sepe/q̃ falsa de p̃dicantib9 referun
tur ptim ex zoganti quozundaz malicia.
contempm vel invidia. Scio deniqz q ait.
Sapiẽnj occasionẽ z festinabit accipere
Interim bñ vale in dño/qui tuaz in bono
via dirigat custodiat et p firmet Amen.

Finit.

Referende magister

Et pater charissime, familiaria colloquia
q̃ tecum in janua et padua/et q̃nqz alibi
me habuisse recolo. sermonesqz tui saluta-
res quos audiui/de te oĩe bonuz/p̃cipue
q̃ humilitatẽ que virtutũ oĩm fundamen-
tum/p̃sumere agũt. Jdeo cũ dilecto fratre
et sodo meo cancellario pisiensi. ad p̃missa
te charitatiue exhortari psuasus stuz ¶ Tu
ns p oĩnia p. cardinalis cameracen. ¶ Pt9
scriptrã et dataz litteraz istarum/fuerunt
die veneris/vltimo p̃terita/vniti sacro con
alio dñi castellani/qui sil'iter ad alios/fece
runt et publicarũt subtractionẽ a pe. de lu-
na. Bigneris ad pacẽ regni/imo de regno-
rum laborare, et bñ vale. Scriptũ. xxj. Ju
nij Lonstantie. ¶ Vale in dño/qui tuam
in bono viã dirigat/custodiat et confirmet
Amen. ¶ Tuus ad te devotus Johan-
nes cancellarius parisiensis.

¶ Finit ep̃la mgri Johãnis de gerson/ad
sctũ Vincentiũ ordinis p̃dicatoz missa/i
q̃ hortaẽ vt p aliũ p̃fatũ. sua psonali p̃nia
accedere dignẽ/sectamqz se flagellantium
vt ad tps deferat/modestissime psuadet.

Jncipit tractatus cõ

tra ppietarios regule Augu. qui ascribiẽ
eancellario parisiẽ. q̃nis suũ nõ esse veri-
similius sit. qz neqz in stilo neqz in doctri-
na scriptis suis prorsus concordat.

Elus domus tue Aug. pat̃ OS
amicoz salus. obsequiũ de-
bitum. sinceraqz dilectio aduer-
sus ppietarios regule tue pro-
fessores z proprietatis defensores amicicia
iunctos suadet fraternꝰ amor tricuspide fer
rum iacere/vt nõ ledat sed suadeat tutiorẽ
vitã veritatis. ¶ Jmpugnabiẽ ergo prop̃-
etas primo loco p ipam regulã Aug. solu-
to voto promissaz. Scdo p auctem scptu-
re sacre z canonũ. Tercio dissoluẽdo p vi-
ribus illoz rõnes quatinꝰ ve pubꝰ proprie-
tatis excussis radicitꝰ/vos amici quorũ oc-
casione hec tracto/iuxta vocationẽ vestraz
et regulã. sicut in vnũ estis cõgregati/vna-
nimes habitetis in domo dei. et sit vobis
cor vnũ et aia vna. z oĩnia coĩa. nec sint sci
mata inter vos/q̃ propter meũ et tuũ oriũ
tur. Charitas em̃ (dicit regula vra) nõ q̃-
rit q̃ sua sunt sed cõia ppuis añponit. nõ
propria cõibus. Et quãto amplꝰ rẽ cõem
q̃ propriã curauerit. tantovos amplꝰ pro
ficere noscat. Ut in oĩnibus q̃bus vtitur
transitoria necessitas/supemineat et pma-
neat charitas. Quũ innocẽtes/dicit pr̃ Au
gustinus nõ estis/si tacendo fratrẽ pire si-
nitis. fraternuz. n. vulnꝰ crudeliter dissiliẽ
nec sine aĩe periculo/misericorditer indica-
tur. ¶ Propriũ siquidẽ hẽe p̃hibet Aug.
alũnis suis in regule exordio. quo magis
charitatem et pacẽ oñderet finẽ eẽ religiõis
inter fratres cũ dicit. Jn vnũ estis congre
gati vt vnanimes habitetis in domo. z sit
vob cor vnũ et aia vna in dño. ¶ Seqẽ
Et nõ dicatis aliq̃d proprii. grauiꝰ aũt
pctũ est facẽ q̃ dicere. Cũ exteriꝰ opꝰ mali
ciam supaddat interiori. vt furari, occidere
z mechari grauius q̃z dicere aut proponẽ
in mente. ergo si prohibet exp̃sse verbũ pro
prietatis a fortiori et factũ. Nam dictũ ne-
quicã nõ hz aut bonitatẽ. nisi sit signũ rei
cuius ẽ dictũ. ergo si prohibet dicẽ quicq̃z
proprii. magꝫ prohibet hẽe illud ¶ Scdo
mox sequiẽ in textu regule quã vouistis.
Et sint vobis oĩa coĩa. Oĩne aũt bm logi-
cos ẽ vle signũ qꝺ distribuit pro vniersis
rebus gñaliter/q̃ sub possessione cadũt ex

cunqz nature sint, siue sint localia. siue pecunia vel aliud. ¶Ergo falsificatur vltis ista regula in voti vii piculū/p qđ cūqz pticula re proprīū/qz proprīū et cōe opponuntur. ¶Tercio pñter in textu regule subiungiē. ¶Et distribuaē vnicuiqz vīm a ppōsito vīo victus et tegumētū/nō eqliter oīib⁹/quia eqliter valentis oīs/sed sicut cuiqz op⁹ fuerit. ¶Non dicat. xx. libras aut scuta. sz tegumentū patū/qđ longe pauciorīs ē occupamenti/q̄ pauum eius. ¶Hec cōformius vite apl̄oz a q̄ regulaz vita originē cepit. ¶Naz sequiē in regule textu. ¶Sic em̄ legiē in actibus apl̄oz q̄ erāt illis oīa cōia/z distribuebaē vnicuiqz put cuiqz opus erat. ¶Nō autem distribuebaē apl̄is et eoz sequacibus pecūia/sz victus z vestit⁹ ergo ppositū confirmaē. ¶Nam pecūiale vestiariū equalitatē quā intendit Aug. corūpit. ¶Patet si cōtingat senē frēm et debilē cui op⁹ ē ampli⁹ vestimēti/q̄ sano/ pdisū fore sui vestiarij/ et liberaliz supra modū in pmesatōnib⁹ exponere/qđ in tegumēto puertendū ē. talis senex infirmus male vestiet z iuuenis fortis nō pndig⁹/meli⁹ ipso induet ꝫ intentionē Aug. ¶Quarto arguiē p topicā regulam. ¶Si qđ min⁹ vī inesse/inest. z illud qđ mag⁹ proprīū. ergo hīe tolerabilius eēt in nouicijs ordinis/q̄ seniorib⁹/propē impfectionē eoz. sz illis phibet regla /quicq̄ retinē de seculo dicēs. ¶Qui aliqđ hñt in seculo/qñ ingressi sunt monasteriū libenter illud velint eē cōe. q nō hñt/nō q̄rent i monasterio. ergo si qđ de seculo affert ī monasterio eē cōe oz. a fortiori illud qđ de mōasterio ē/silr z de redditib⁹ cōib⁹. ¶Demū si in cōe reponē hñt/et proprīū vitare nouiē ingressi. ¶A fortiori etiā/seniores illis/ quorū oz esse status et vita pfectior. ¶Et in signum hui⁹ eis reuerētia exhibeē a minoribus ordinis. ¶Retinē ergo nō lz ppriū his q̄ habuerūt in seculo. neqz nō hñnt⁹ in seculo/si monasterio q̄rere pmittit Aug. ergo oīb⁹ inuz proprīū nō hīe. qz oīs q̄ ingressi sunt aut hūerūt aut nō. ¶Si primū/relinquēdū est si scīm/nō ē q̄rendū. ergo nullo mō retinendū q̄tinus hac arte z modestia diuites humiliēt/z paupes nō inflent. ¶Quinto edocet Aug. quātuz sibi cordi fuerit cōe charitaz inter frēs/et abominabile proprīū dissensionis et hūge fomes qđ hoc primo loco tractare incipit in regula/vsq; ad locū de oīone. ¶Nō nesci⁹/quō ppetas sasmata facit. vnanimitati aduersaē ꝫpact qbus op⁹ē orātibus/teste Aug. in expōne regule. ¶Nō p deū in qtvna dom⁹/si separat diuersa voluntas. qm̄ longe maior vnitas sī q̄ loca. hītus et pnicē cordis q̄ corpous ¶Charitas aūt ē q̄ habitare facit vnanimes in domo et pacē verā tribuit. ¶Honem q̄ craudibilē facit/ nec q̄ sua sunt q̄rit. sz que iesu xp̄i. ¶Hinc etiā frēs monet ibidē nesapientes sunt in oculis suis. opinionis prie defensores aut pcordie ēbatores. Sic q̄ pcordie aduersaē propria volūtas. ergo et propria cista aut bursa nō puenit cōi charitati. quia illa cōia proprijs añponit. ¶Sextō vbi de oratōne ieiunio et lectura pādi mentionē fecit Aug. in regula pñter decebo infirmoz specialiori loquēs q̄ sonoruz inquit. ¶Et si eis qui ex moribus delicatoribus venerint ad monasteriū/ aliqđ vestimentoz aut alimēto dat⁹ qđ nō fortiori ce. ¶frustra nempe dari diceret nisi hos misi hil hīe vñ hec compañ intēderet. ¶Septimo idez facit/sed implicatē. cū phibet ñ figi oculos in visa mlīere. ¶Nec dicatis inquit vos animos hīe pudicos/si oculos habetis impudicos. ergo cū pari voto promittūt pauptas sicut castitas. abijcieda est a manu oīs proprietaria possessio. sicut ab oculo oīs femine dilectio carnalis q; oculus z manus in istis se hñt z formiter z vtrūq; est reuerti ad vomitū. ¶Dici visibilibus carnis. illic in opib⁹ sceli/cozā iusto iudice. ¶At sequiē in regla. ¶Nocinquit qđ dixi de oculo nō figendo/etiā in ceteri⁹ phibendis obseruaēē/cū dilectōne hoīm/z odio vitioꝝ ¶Conuictus aūt si recusauerit ferre vindictaz puueē a p̄sortio fratrū. ¶Confirmaē qđ pius est rem illicitā tangē/q̄ videre tantū. et ad huc amplius possidere/et ad nutū habere volūtat⁹/q̄ tangere aut velle ergo si voto castitatis phibeē oculus figi in femina q̄re in voto pauptat⁹ phibeē etiā ppria possessio. ¶Nō. n. minus scādalizat apostasia seu tergiuersatio scōi/q̄ primi i pspectu hoīm. ¶Octauo nō aliē sapit venerabil⁹ hug. in expōne. ¶Et ñ dicat⁹ aliqđ ppriū. sz nīm. vtq; mus inqt q̄q̄ meū aut tuū. sz nīm. vtq;

ēt eccpa nr̄a/vest̄ nr̄a. grafiuz nr̄m. sicut
domus eccl̄ia ꝛ claustꝝ. oīa ī cōi hūda sunt.
Carnales sunt fratres/qui cōia diuidunt/
spūales qui diuisum in cōi repunūt. ergo
si volumus hereditate possidē dn̄m/ nihil
habeamus ait/ pter ipm. Qn̄ si aurū. argē
tum. vel quid aliud cum xp̄o queriē/ dic hic
dignatur deus. Apl̄i imitemur sniaz ad
Timoth̄. vj. Habentes alimēta ꝛ quibus
tegamur. Quippe tribus leui nō būit p
tem in terra. Mono in expōne regule
Dñs ordinauit eccl̄iam vt pleriqꝫ spūalib⁹
eteri aūt tpalibus vacarēt. Prepositoz of
ficia sunt subdit/ corpalia mīstrare. Subdi
tum vo spūalibus insistere/ oīonib⁹ vicz
ꝛemplationi/ et lectioni. ergo cōfunditur
religio cum quisqꝫ prouisoz efficit̄ necessita
tis/ ꝛ cōis mgr vestiarij tollit̄. Decimo qꝫ
vestiaū equaliter distributum ꝓtrariat re
gule dicenti. qꝫ nō equaliter ē oīb⁹ tri
buendū qꝫ non eq̄liter valent oēs. Pluri
bus enim indiget eger q̄z sanus. et senex q̄z
iuuenis. Ita eīm seruanda est nature neces
sitas vt nō intereat corpus sz seruiat ꝛ nō
superbiat. Undecimo p eundē venerabilē
Hug. in expositōne huius passus. Et qui
aliquid habebant in seculo libenter illō ve
lint esse commune. Duo inquit sunt q̄ reli
qui oportet propter deum. facultas. scilicet
possidendi/ et voluntas habendi iuxta dn̄i
sententiā Lu. xiij. Nisi qs renūciauerit oī
bus que possidet/ non potest meus esse di
scipulus. Non enim sufficit exteriorem re
linquere substantiam/ nisi interiorem resci
damus concupiscentiam. alias esset renun
ciatio vocalis tantum/ et hypocrisis. dissi
mulatio facta coram hominibus nō coꝝ
deo qui novit abscondita cordis. Duo
decimo hugo exponēdo hūc passum/ vna
nimiter vivite. sic inquit. Pauptas et hūi
tas vo nutrit et fouet vnanimitatē concoz
diem et pacē ergo p locū ab oppositis. pos
sessio et superbia discordiam et iurgiz. vt
cum vnus est altero ditioz. ꝛsequenter sup
bioz et infestioz. Despectores eīm sunt et in
iuriatores diuites vt dicit Aristo. iiij. etb.
ꝛ dignificātes sup alios. quo deperit cō
festim fraternitatis vnitas. et p dn̄s chari
tas deuotio et religio. Tredecimo inē
occasiones alias pprietatē inducēres potis
simū arbitroz fuisse humanū timoꝛē defici
endi in necessarijs tēpe egritudinis ꝛ sene
ctutis qn̄ tunc opus ē multo pluribus q̄z
cum valemus. Nunqd aūt tanta foret sita p
uisio foret in regula circa infirmos et debi
les nisi hanc sollicitudinez a cordibus fra
trum intenderet Aug. euellere vn̄ sanos/
ne molestē ferāt lautius egros pasci/ oīdit
feliciozes ē dicens. Melius minus egere
q̄z plus habere. Decimoquarto ppri
um religiosoz regulariū impugnat p il
lud Aug. in regula. Quicūqꝫ intantū ma
lum p gressus fuerit vt occulte ab aliq̄ lras
aut munꝰ accipiat si hoc vltro offert. pcat̄ il
li et ozetur p eo. Si aūt deprhendit̄ aut cō
uincitur grauius emendet̄. vbi Hug. ali
quid occultare /inquit/ est ordinē infringē
et sanctū propositū pauptat̄. Qui absco
dit inqꝫ mortal̄r peccat velut al̄ giezi sa
crilegus. Nobis ait/ cōuenit bn̄ vi
uere et bonū exemplū dare ꝛ malā tollē su
spitionē. Non est malum quia munus cū
vt sic ex amore p cedit neqꝫ quia cultellus
aut hmōi. ergo quia proprij. cōsequentia
pbatur. quia ei qui non fecisset votū pau
pertatis/ vtputa seculari non esset peccatū
accipere et seruare sicut regulari. Nisi ergo
periculosum esset proprij saluti nō vocaret
illud Aug. grande malū grauiterqꝫ punie
dum etiā si ex dono vel munere p cedat de
p̄ris bonis seculi. quātomagis ergo si ex
impia voluntate seruet̄ de bonis cōibus.
Decimnquinto impugnat̄ ppriet̄as p
regulā beati Aug⁹. vbi dicit. Uestes vr̄as
sub vno custode habeantis vel pluribus ne
g tinea ledāt̄. Custodiri iubet vestes dicit
Hugo. ibidem/ ppter duo. Primo ne p in
curtam a tinea ledant̄. Scdo ne frater. qui
spiam illam quā hz vestem ppriā credat si
in ppio loco seruarē. puta in camera vel
in cista ei⁹. Ad exterminandā eīm omnem
proprietatem ꝛsequenter dicit. Aug. in re
gula. Non ad vos ptineat quod vobis in
dumentum pro tempoꝛ congruentia p̄
feratur vtrum illud qd̄ deposuerat in aliud
recipiat dū tm̄ vnicuiqꝫ put op⁹ eno negat̄
Neqꝫ p queraē octenus se accepisse/ q̄z no

fuerat. sed magis ꝓbate inquit ꝙtum vobis desit in ſcto interiori habitu cordis q̄ꝫ habitu corpis litigat. ¶ Decimoſexto ꝓfirmat exterminatio ꝓprietatis expoſitione Aug. in regule paſſu. Diſcamꝰ inqt fratres ſuperflua reſecare vt dū qs opꝰ non negat: vltra q̄ opꝰ ſit a nemine reqrat. Superflua quidē ē ſecūda tunica. pfectōi religionis euāgelice ꝛria Math. x. et Luc. x. Ne ꝙ duas tunicas habeatis. Et intelligē per tunicā vnā/quātū ſufficit de veſtitu ꝓ tegimento nccio vni. Superfluū ē etiā hmōi anhelare ad quod nō pñt puenire cū salute. Hā in voto pauptatis ſibi velle abſtulit et poſſe. Ad ſet vo abiuratū velle anhelare nō minꝰ ridiculoſū eſt/q̄ ſi qs de monacho ſtuderet non ēe monachꝰ aut de ſtenli plificus. ¶ Decimoſeptimo hocidē viciū ꝓprietatis ꝓdemnat Aug. in regula dicēs Et ſicut paſcimini ex vno cellario/ ſicindu amini ex vno veſtiario. Vnū et multa opponunt. iiij. Adetaphi. Cum ergo iubeat vnū et cōem veſtiariū. ſeqtur p locū ab oppoſitis q̄ phibet ꝓpriū et ſingulare multum. Videte ergo ſi votum ſeruatis regule. cum totiens infringitis et tam expreſſe non ſemel ſed quotidie. Judicate ſi ex vno veſtiario induimini/eo mō quo paſcimini ex vno cellario/ ꝛ ſi q̄ ſeruat in vīis camer vel ciſtis/ ſub cōi ſint cuſtodia ſicut vinū i penu aut bladū i horreo. Q̄ ſi dixeritis/ p fecto diē negatis et expientiā oppoſitaz. et cōtradictoria ſimul vera ꝓcreditis. Contra quos nil amplius diſputandū dicit Anſ. niſi tales aut in ignem ꝓijcere aut excecare Quia idem eſt ꝓoijcere et nō ꝓijcere illis excecare et nō excecare. Negare ergo ñ poteſtis. quin promiſſā pauptatis fidēvioletz ꝛ ad vomitū reuertimini poſſeſſiōis dereliēte. ¶ Decimooctauo Aug. necdū ꝓtentꝰ eſt cōe eſſe veſtiariū/aut dona ſeu munera pentum et amicoz/ſed etiaz vult eſſe cōia opa ſingulorꝫ quod ē maius/dicēs. Nullꝰ aliquid ſibi opetur/ſed oia opa vīa in vnū fiant. maiori alacritate et ſtudio q̄ ſi vobiſipſis faceretis. Charitas em poſtponit propria ꝓmunibus. immo propria neſcit. Et quanto amplius rem cōem q̄ ꝓpriam curauerit. tāto amplꝰ vos nouerit i religione ꝓfice. qm̄ cōia curare charitatē meritorie. ſua aut ꝓpria nature reciprocē.

¶ Decimonono ꝓbat hoc idē p illud q̄ ſequit in regula. Cōſeqns ē em vt q̄ ſuis in mō aſterio ꝓſtituz aliquā cōtulerint veſtē/ſiue qlibet aliud int nccia deputandū/illud nō accipiat occulte. ſed ſit ptāte ꝓpoſiti/vt in rem cōem redactuz/ cui neceſſariū fuerit/ꝓbeat. Adaior aūt rō cōis tatis videt eſſe de bonis eccie cōibus q̄ de ipſorum pentum donarijs. que ex propio ꝓceſſerūt eoz. Ergo ſi ꝓpriū phibet in ſe cūdis. ſequit etiā q̄ in ꝑmis. ¶ Viceſimo oñdit hocip̄m p Aug. exponentē hūc paſ ſum. In cōi oim vita inquit cuiuſmodi ē religionis ꝙerſatō. mihil lz recipi. mihil occulte retineri. Alꝰ iam nō ēet cor vnū ꝛ aia vna/ſi nō eſſet omia cōia. vbi aūt oia cōia nulla ſunt propria. Hic mihi queſo nonne regulā Aug. vouiſti/nōne vitā regularem vm eā tenere promiſiſti. nonne oia ꝑdicta dicit eē cōia. Ergo neceſſario aut aliā ꝑmiſam nō tenes votifragus. aut mihil penes te ꝓpriū habes. alꝰ regularis nō es lz magis irregularz. Cum em mihil retineē/dicit Aug. propriū. auaricia reſtringitē. iuidia religat. ꝛ oīe fomentū diſcordie ſupfluz reſecat. charitas vnanimis omnia. ꝛ paupertas deuota cuſtodit. Et dū nō lz tenere na retinere cogit amplius celeſtia cogitare tractare. diligē. tanto minus em ſupna diligit qs quāto magis in infimis delectatur.

¶ Viceſimoprimo: ꝓprietas repellit Aug. gonis aucte. Sūt igit q̄ grauit turbant in ter frēs cū non licz donaria retinē pentum amātes ſeruare munuſcula ſuoz/ ꝛ in proꝓio delectant. Adeo em ſepe inardeſcunt vilibus ꝛ paruis iſtis oblectamēt. vt cōi occaſionib ſoleāt turbare p cordia fratrū qd̄ pſuaſione diabolica fieri dubiū nō ē q ī eo tēptat i q̄ magis ē ꝑualere cōſcit. Propterea diligēter oia terena calcāda ſē q̄ charitatē fraternā turbare pñt/vt ſit laqueo contritus et nos liberati ſim. ¶ Viceſimoſecū do ſupaddit Aug. ſupradict q̄ frater quimunꝰ acceptū celauerit/ furti iudicio pdemnetur. Pax diri. imo certe ſacrilegio quod peius ē/q̄ſi iude ſiliis factꝰ pditor. Prodit em̄ puentū totū/cū rem eius cōem de ſinu charitat ſubtrahit in ꝓpriū vſum. Ueriꝰ dixeri. pdidit ſeipm cū troſpiat ad

bliecõ secũlõ/ꝛ regulã violat ꝛ votũ. Ergo si furtũ ꝓmittis ꝑm Hugonẽ. seruãdo ꝓprietarẽ/nunqd erit sacrilegꝰ q̃ de cõsacro ꝓprio suũ facit. In cõi dederunt fundatores. ꝛ nisi in cõi retinere potes cuꝫ salute. ¶ Vicesimotercio lauacrũ corpis infirmi ꝛ lotionẽ vestiũ curiosaꝫ phibet Augu. in regula fieri ꝑm ꝓprioꝝ arbitriũ fratrũ ꝫ magis ꝓpositi vt etiã si nolit frater faciat inbete ꝓpositꝰ/qđ illi expedit ꝓ salute corꝓis. Et si velit/negãte illo/nõ faciat vt nõ obediat sue cupiditati. Cũ ergo be. pr̃ Augu. cũ regula/vota/ꝓmissa/maximꝰ ꝛ ꝑmꝰ sit ꝓpositꝰ post deũ/regularibus filijs suis canonicis/ꝓcipiens in tot locis ꝛ passibus oĩa hãe cõia. ꝛ in ꝓprio nihil. sequit q̃ illi nec teste nõ ornat nitor corꝓis aut vestiũ ꝫ mundicia ꝑ regulã/ꝛ nõ ꝓprie lasciue. qm̃ Hugonis. ꝛ spũalis magis querẽda ẽ mũdicia q̃ corꝓalis. Si ergo ꝓpria libido phibeẽ in lotõe vestis aut corꝓis rõne obedie ꝓmisse q̃ ꝓpriã abiecit volũtatẽ/q̃re etiaꝫ nõ phibereẽ ꝓprietas pecunie ꝛ iocaliũ/repugnans voto pauptatis/charitatiq̃ fraterne multo minus rõnabile videt in forẽsibus ꝛ alienis ꝓpriũ licere cuiusmodi sũt fortuite corꝓis sanitate longe magis necessaria. sed in ista scđa ꝓpria voluntas phibeẽ et auferẽ/vt dictum est. ergo silr ꝛ in prima. ¶ Vicesimoquarto arguit̃ ꝑ illud in regula Augustini de egrotãtiũ cura laborãtiuꝫ et debiliũ vel senũ. q̃ alicui est fratrũ ininungendã vt petat de cellario qđ cuiq̃ opus eẽ ꝙpererit. Quãdoquidem ergo necessitate petẽde sũt de cõi cellario. ergo si nõ sit opꝰ ꝓprio ꝓ necessitate infirmitatis. multomagis tpe sanitatis. ¶ Vicesimoquinto arguitur ꝓ eundẽ Aug. ibidẽ. Sive inq̃t q̃ cella vino/sive qui vestibus/sive q̃ codicibus scribẽdis ꝓponunt̃/sine murmure seruiãt fratribus suis. Propriũ ergo vestiariũ tolerare aut ꝑpeti est regulã interimere ꝓmissaꝫ q̃ eõem statuit vestiariꝫ ꝑ expressum. Cõis aũt tollit. cũ quisq̃ ꝑ se curã gerit. ꝛ ꝓ consequẽs regula corrumpitur ꝛ frangitur videntibus scientibus et volentibus vobis singulis in graue discrimen salutis animarum vestrarũ. Regula ponit vnum cõem vos aũt ꝓpios oẽs. Dicite ergo si regulaꝫ ꝓmissam seruatis. ¶ Vicesimosexto cõfirmat hoc ipm ꝑ illud qđ mox sequit̃ in regula. Vestimẽta inqt Aug. ꝛ calciamenta q̃n fuerint indigẽtibus necessaria/ dare nõ differãt sub quoꝝ sunt custodia q̃ poscũt. Ubi Hugo. Ministrare dꝫ frater deputatus cõi vestiario sine murmure. Laceant ergo fratres ne nimis petant importune. aut superflue. nã quicqđ superfluũ est mortiferũ est illis. Nã vñ pauper enim⁹ si penuria nõ habemus? Attendãt q̃ oblatões fidelium sunt q̃ vestiũt ꝛ comedunt/vt formident ppli peccata portare. Usq; ergo ad ꝓnisionẽ calciamẽtoꝝ Aug. nõ descenderet si quicq̃ fratribus ꝓpriũ ꝓcessisset. ¶ Vicesimoseptio ꝓfirmat̃ ꝑ illud Aug. in regula. Inter aũt nullas habeatis inter vos rẽ. Maximũ aũt fomentũ litiũ est ꝓpriũ/ q̃ secant̃ inter volũtates teste Seneca. Felicem inquit dixerim hũanã vitã si hec duo ꝓnoia possessiua. meũ et tuũ/tollerent̃ de medio. Et in epla. xiij. Si vis viuere i pace. aut paup sis. aut paupi silis. Rixa aũt est inter cõpetitores. Et Ethi. v. Brige et dissensiones sũt institute. Et Boetius in tercio. vñ forẽses querimonie. nisi q̃ vi vel fraude a volẽtibus pecunie repetunt̃ cupite. Tolle ꝓpriũ de claustro ꝛ lampades extinxisti inuidie. luxurie. rixe. auaricie. ceteroꝝq; defectuum. ¶ Vicesimooctauo arguit̃ ꝑ illud de regula ꝓpe finẽ. Ut aũt cũcta ista seruent̃. dicit Augu. ꝛ si qđ minus seruatũ fuerit nõ negligẽter ꝓtereat̃/sz emẽdandũ corrigendũq; curet ab eo q̃ ꝑest vobis. Ipse eñ q̃to loco. supiore tanto in periculo maiori versat̃ nisi corrigat vsus manifestos ꝛ defectus patẽtes q̃bus regula corrumpit̃ ꝛ lacerat̃ in periculũ salutis aiarum q̃n illius est reddere rõnẽ ꝓ oũibus. Dicit abbas vitã ꝑm regulã Aug. ꝛ silr frẽs. Illa totiens clamat oĩa esse cõia vnũ cor ꝛ aiam. nihil hĩe ꝓpriũ. cõe vestiariũ. ꝛ tñ cõtrariꝫ agit̃ q̃die. Et qđ deterius est vsq; adeo infecit hoc virus cunctos vt neminẽ conscia remordeat. nemo ex abusibus vetustate doleat. aut peniteat. qđ indiciũ est obstinatõis ꝛ irremissionis piculũ/q̃n̄ q̃ conscĩam remordentẽ nõ habet. minime pentitet. si nõ penitet fecisse nõ dolet si nõ dolet nõ cõtenit̃ qđ nõ cõtenit̃ nõ cõfitet nec ab-

solnitur vsq; in finē vite. Aliscrimē hoc cōe est. sed tñ primo capitis. et ꝑter membrorum capitis. qr regulā ꝓmissam nec seruat nec seruare cogit. iuxta vocatōnis officiuꝫ cuius est fm Aug. corripere inquietos. cōsolari pusillanimes. infirmos suscipere/ et patientem ad omnes esse. Membrorum autem quia non tenuerūt ꝓmissam regulā. Pudet dicere sed veritas vrget ne in fermentum pharisęorum descendatur. verendum est hodie de quo Matb. xxiij. scribit Ve vobis qui decimatis mentā. anetū. ciminum. et reliquistis que grauiora sūt legis/iudicium/misericordiam et fidem. Si breuis producatur ei longa corripiat. si in nota cantus/si in lectura vocabulo titubat si rumpitur leuiter silentium. si cerimonie reuerentiales non seruant/si vestes indecēter compte. si ceteriscq minimis defectus modicus cōmittatur/corrigitur diligenter Que aūt maiora sunt. et in corpe regule ꝓmisse expressa tam frequēter votaq; tria cōcernentia/cuiusmodi sunt superbia/rancor. comessatōnes. luxurie ꝓprietas auaricia ꝓciose vestes. vasa argentea i camera. cetereq; curiositates/pchdolor negligunt. Tales increpans xps prelatos/ vbi supra. cecos cecorumq; duces appellat/deglutiētes camelum/et culicem excolentes. ¶ Vicesimonono concludit p regle calcē in quo dicat Aug. Ut aūt in hoc libello tanq; in speculo possitis suspicere. ne p oblionem aliquid negligatis semel in septimana vobis legat. Et vbi vos inuenerit que scripta sunt facientes. agite gras deo bonor omniū largitori. Vbi aūt sibi quicūq; vestrum videt aliquid deesse/doleat de ꝑterito caueat de futuro. orans vt ei debitus dimittat. r in temptatōez nō inducat amen. Ideo ait legit dic venerabilis Aug. r legi ꝑcipit ab Aug. septianati vt mēoriē teneat et obseruet diligenter. Ex q; igit regula bti patris Aug. vobis speculū ē o regulares/ tā frequēter vob coram facie ꝓposita. quō trabem in oculo vro nō videt. q festuca vide tis in alieno. Trabes enim vt dicit Crisp. sup Matb. est ꝑtin cleri. festuca aūt seculariū. Ut cuncta seruent dicit Aug. que in regula sunt regula legatur. et minus obseruatū non ꝑtereatur sed corrigatur. Quo animo ergo tanto tpe dissimulatis ꝑterire cōe vestianum vt induamini ex vno vestiario scutianum vt induamini ex vno cellario. Negare non cut vescimini ex vno cellario. Negare non potestis qn hoc voto ꝓmiseritis solenni qō in regula legitis quotidie tot in passibus r locis. Aliq; votū dicit Aug. liberū erat reddere. sed necessariū saluti post votū. Voto nāq; ꝓsilia. vobis facta sunt ꝑcepta r liberalia. Aliqn ergo volenduz ē ꝑterito ꝓmisso r futurū cauēdū vt sitis factores verbi et nō auditores tm. Jaco. j. Qui siquis auditor est et nō factor. cōparabit viro consideranti vultū natiuitat sue i speculo. Considerauit enim se r abijt r statī oblit qualis fuit. Sic est audire quotidie in regula legi (si tm legatur) q vocati estis et congregati vna animes. habitet in domo. q cor vnuz r anima vna. et omnia sint generaliter r vniuersaliter cōmunia. et non dicat aliquid ꝓprium. Q; etiam donarium aut paternum munus vel littera non seruetur. sed prohibeatur in cōi. q vestes sub vno cōi custode habeant q induamini ex vno vestiario scutianum vt induamini ex vno cellario q nullus sibi aliquid opetur sed oīa opera in vnum fiant. quia quantoplus cōe ꝙ ꝓpriū curat tanto amplius in religione ꝓficitur. Q; charitas q̄ sua sunt nō q̄rit. sed postponit ꝓpria cōibus. Audire inq; hec sed nō facere audire pax ē aut sare regulā nisi facē legē. Seruare demiq; obedientiā r castitatē n̄ sufficit si pauptatē et abiectōez paupertatis neglexeris. quoniā apostolo Jacobo testāte. Qui in vno offendit factus est omniū reus. Quinimo. quanto crebrius et sepius audietis r non impletis tanto culpabiliores estis. Quoniam. ij. Pe. iij. dicitur. Melius erat viam iustitie non cognoscere/q̄ post agnitam retrorsum conuerti. Legitis ergo in ruinam vestram/nisi vos preparetis ad emēdationem. neq; regulares vocari mereamini. aut habitum eorum gerere. seu de eorū bonis necessaria vite sumere iuxta intentionem fundatoꝝ. nisi regulam obseruet ꝑ viribus amodo in futurum. de ꝑteritis penitentiam agentes. Donet autem dominus vt verbis vtat Aug. vt obseruetis hec omnia. proprium abijcientes vt vouistis. qui cunq; regulares estis tanq; concordie r pacis aduersarium. ¶ Vos quoq; q̄ preestis

pro dei misericordia cogitate animo. deuia reducere z obliqua in directū. neqz dissimulens vltrius. Non est enī grandis differē tia vtrum letum inferas vel admittas ait Simachus papa z Innocētius. Error cui non resistitur approbatur et veritas si non defenditur oppugnatur Ezechielis. xxxiij. Sanguinem eius de manu tua requiram. ¶ Hec de prima parte sufficiant in qua proprietas regule beati Augustini visa est requaliter proprietas impugnatur p sacraz scripturam z canones tam autoritatibus q̄ exemplis.

Incipit secūda pars huius tractatus.

Religiosoz status dicit sanct⁹ Tho. ij. ij. qō. clxxxvij. est pfectoz sicut et eposz. Probat autoritate saluatoris Matth. xix. Si vis pfect⁹ē vēde oia zc. Et Lu. x. Martha opti. par. ele. Ad vitā eternā ingredi volentib⁹ nccia sunt p̄cepta. ad pfectōez p̄silia Hoc idē dicit Dioni. in. v. et. vj. capitulis celestis hierarchie. monachos vel theopēformiter etiā Paul⁹ ad Colo. iij. Sup oīa charitatē habete. q̄ est vinculuz pfectōnis. Vnūqōqz enī pfectū est/ cum suo p̄iungit fini. quantū possibile est. hoc aūt est p̄charitates. j. Joh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet z deus in eo. Et dioni. de diuinis nominibus. Extasim est facies diuinus amor. transponēs toraliter amantem in amatum. sane tamen intelligendū. Totum enī et pfectum totalitate diligibilis ñ diligit nisi seipso deus totalitate diligentis nisi a beatis. hoc est toto affectu. sp̄ī detum tendere. sed bene totalitate viatoris q̄ i affectu nihil habet non solum repugnans charitati. quod est p̄cm̄. quoniā hoc etiaz incipientibus z pficientibus cōuenit. sed etiā impeditiuum eius vt sunt sollicitudo cura temporalium possessiones. diuitie proprie voluntas coniuginm z hmōi q̄ abijci untur religionis voto. Nam teste Augu. venenum charitatis est cupiditas. Hinc i collatōnibus patrum inquit abbas moyses Jeunia. vigilie. meditatio scripturarū nuditas et priuatio facultatū/ non pfectio sed pfectōnis instrumenta sunt. nec in ipis consistit displine finis: sed p illa deuenitur ad finem. qz nō oīs religiosus pfectus e/ sed tamen pfectū habet statū. ¶ Precepta remouēt que charitati sunt ꝓtraria. D consilia aūt impedimenta actus ei⁹. Dicit Aug. in ench. Quecunqz mandat deus q̄rum vnū ē nō mechabens et quecūqz nō iubet sed āmonet potius consilio. q̄z vnū est. bonum homini mulierez nō tangē tū c recte fiūt. cum ad charitatē ordinanē quia morz vnīē quis deo. j. ad Timo. vij. Finis p̄cepti charitas. Precepta vt ait Hieio. ad demetriadem virginem. et phibitōnes. de necessitate sunt salutis/ vt colere deū z sabbatum non occidere non mechari zē. quia mala prohibentur et p̄cipiuntur bona p illa. Sed consilia de concessis sunt z licitis/ vt est libertas voluntatis. vsus carnis i cōiugio possessiones et diuitie. j. Corin. vij. De virginibus domini preceptum non habio. consiliū aūt do. Ab bonum abstinentia voto se astringit religionis pfectio. quo pfectius vacetur deo ad augmentū meritorum victoriam temptionū et maioē vnionem cum deo. Hinc Jsid. de summo bono. recedere inquit bonum est corpe sz longe meliz voluntate. Et Anshelm⁹ in libro de sititudinib⁹. ponit de hoīe vlceriboz z arenulis pleno. q̄ se ligari facit z secēē z saneē. Et Greg. sup Ezech. Sicut holocaustuz ē pfecti⁹ legis sacrificiū. qz totū incendit. sic qui nihil reseruant sed sensum linguā atqz substātiā oīpotenti īmolāt solēni voto. vt deo totaliter se mancipent. pfectioē hab ēt statum cuiusmodi ē religio. Finis siqdem religionis pfectio charitatis. cui⁹ sunt impedimēta tria q̄ abijciūē voto libertas sui. possessiōes z diuitie. z carnis voluptates licite sc̄z arib⁹. z phibite religioz̄ q̄tin⁹ p abstinentiā boz pmissam opam oz charitati pfecte. Cōfirmatē idipm a san. Tho. vbi supra. Status inqt religionis ē qdā exercitium et disciplina. q̄ ad pfectū itur charitatis Ad hoc aūt necessariū est ab amore mundaliū affectum diuertere. vt pz p Aug. li. x. p̄fessionū. Adinste amat. inqt. dñe de⁹ quicunqz preter te aliq̄d amat. Et Matth. vj. Nō potest⁹ deo seruire z māmone. Et Jo

hānes in canōica. frēs nolite diligere mū-
dū ꝛc. Qm̄ q̄ diligit mūdū nō est charitas
dei in eo. Et Greg. in omel. Tanto inq̄t
q̄sq; minus supius diligit/quanto magis
iuferius delectat. Amor ergo sine ꝓ cupia
carnis ꝛ oculorū ꝛ superbia vite ꝑpediūt p-
fectionē charitatis dei ꝛ primu trahuntq;
hoīem inferius. Sed ꝑ oppositū pauperta
tis votū. castitatis q̄z ꝛ obediētie tēdit sur-
sum in deū. veluti nihil inferi⁹ hns qđ de-
lectet. ¶ Pauptatē ꝓmēdauit xp̄s caput
ecclesie nascēdo. Luc. v. qm̄ a paupe matre
virgine nascit in stabulo. pannis inuolui⁹ ꝛ
inclinat in p̄sepio. In omi deniq; vita sua
relucet pauptas. Nihil possidere in ꝓprio
cōmendat vetus testm̄. Num. xviij. Dixit
dns ad aaron. In terra eorū nihil posside-
bitis. nec habebitis ptē inter eos. Ego ps
et hereditas tua in medio filiorū isr̄. Ni-
mis auarus ē dicit Aug. cui nō sufficit ds
Et Hiero. Dns cum istis infimis ps fieri
dedignat. ¶ Et Amb. Di apti sunt ad re
gnū celorū q̄ nullis cupiditatibus occupā
tur. sz ad futura festināt promissa vite cele-
stis. Et Gregor. Illic cupit anim⁹ assiste-
re vbi se speret sine fine gaudere. Et ad ma
gna p̄mia pueniri nō p̄t. nisi ꝑ magnos la
bores. Si ꝓpter te dns sue renūciat mri cū
dicit q̄ est mr̄ mea et q̄ sunt frēs mei? Cur
tu dño tuo cupis añferri? Añ iuueni que
renti q̄ pacto vitā hr̄et eternā. Rndit veri-
tas. Si vis inq̄t ad vitā ingredi serua mā-
data. Rursus dicēte iuuene. Hec oīa feci
a iuuētute. Adiecit. Si vis pfect⁹ ē vade
et vende oīa q̄ habes. ꝛ da paupibus ꝛ seq̄-
re me. Hoc summope claustralibus notā-
dū. Nō em̄ ait dns māduca. desce. dormi
fruere delicijs ꝛ honoribus mundi. thesau
ros habeto/vasa argētea. iocalia ꝛ cetera. sz
dicit vēde oīa. nō ptē sicut Ananias ꝛ Sa
phira. sz oīa tua supple q̄ habes iusto titu
lo. Nec ait da ꝓmus/sz paupibus. Nec
attendendū dicat Aug. q̄bus monasterijs
aut indigētibus hoc feceris. qm̄ oīm xp̄ia-
noꝝ res vna publica est. Audiāt paupes
et letent̄ q̄ sit ps hereditatis eoꝝ. Beati in
quit xp̄s paupes qm̄ ipsoꝝ est regnū celo
rum. Ecōtra paulus ad Timo. vj. Radix
ūquit oīm malorꝝ cupiditas. Hac cupidi
tate plus bn̄di q̄ opus est. Ym glosam ma
gistri ꝛ dyabolus cecidit de celo in infernū
et pentes nr̄i primi de paradiso in exiliū. In
greco aūt habet radix oīm malorū philar-
giria. i. amor pecunie. Scribit etiā Eccl. x.
Auaro nihil est scelestius. Et apls vbi sup
ra. Quā quidā inquit appetētes errauer̄t
ab fide xp̄m deseruerūt. qz in duobus lo
cis nō pōt affectus nr̄ partiri desideriū suū
Breuiter diuersis in locis sacra scriptura
laudat ꝛ approbat volūtariā pauptatem.
In religione ergo q̄ est domus dei abijcē
da ē eis negociatio ꝛ ꝓprietatis possessio
Nō sit inquit Hiero. in domo eoꝝ negotiatio. nō possessionū amor. nō cupidi-
tas ne ingrediat Jesus iratus spelunce la-
tronū ꝛ mēsas subuertet vēdentiū in hoc
nouissima mortis. Adulti inquit. Origi-
nes sunt in domo dei q̄ est ecclesia nō spū
liter vt ꝓmiserūt viuētes. sed carnaliter ma-
gis. vendētes ꝛ ementes qui rarius oīoni
debite vacant secularibus intenti ꝛ dedi-
negocijs.

Hactenus ꝓprietas collisa lapidi
bus sacre scripture. superet eam p ca-
nones sacros impugnare. ctrol-
lendo volūtariā pauptatē. Clemens ꝓ-
tus. xij. q. j. dulcissimis ꝛc. sic dicit. Cōis
vita oībus est necessaria frēs. maxie his q̄
deo irrepr̄hēsibiliter cupiūt militare. ꝛ vitā
apl̄oꝝ imitari. Cōis em̄ vsus oīm q̄ in
mūdo sunt oībus esse debuit. sed ꝓ iniqui
tatē alius dixit hoc esse suū. aliud istud. et
sic inter mortales orta est dissensio. Denig;
grecorū quidā sapientissimus oīa cōia esse
amicorū dixit. Et sicut aer ait. aut lux solis
diuidi non pōt aut mediari. ita nec cetera
quecūq; cōia q̄ data sunt oībus ex natura.
Propter qđ dns ait ꝓ apphetā. Ecce q̄ bo-
nū ꝛ q̄ iocundū habitare fratres in vnum
Et apl̄s cōem in vnū duxerūt vitā. Qm̄ vt
in eorū actibus dr̄. multitudinis credētiū
erat cor vnū ꝛ aīa vna. nec quisq̄ aliqđ di-
cebat suū. nec erat egens inter eos. Dēs q̄
domos vel agros possidebāt/vēdētis illis
offerebant pcā ante pedes apl̄oꝝ sicut
quidā vr̄m cognouerūt ꝛ viderūt nobiscū
Ananias aūt vir austerus ꝛ Saphira vx
eius q̄ mētiti sūt nobis p̄ntibus corrue-
runt. Sequit. Quapropter vobis cauen-
da mādamus ꝛ vobis obedire papūmus

doctrinis aplorū ⁊ exemplis. vt ab aplicis regulis nō discedatis/ sed cōem vitā ducētes adimplere satagatis. ¶ Ibidē statiz alit inter cētera vocabulū suū/ ⁊ esse nitat̄ qđ dr̄ de sorte dñi sūt. Talis ergo esse dz vt possideatur a dño ⁊ possideat ipse dñm. Et si quippiā ꝑter dñm possideat ps eius non erit dñs. verbi gra. si aurū. si supellectile/ cū ista nō dignat̄ dñs fieri ps ei⁹. ¶ Incleubus. ¶ Amb. ꝑter de fuga seculi. hoc in loco induat̄. Cui ait: portio ē deus. nihil amare dz nisi deū. ne alterius necessitate et solicitudine impediat̄. ¶ Aug. in eodē lo. Nolo ⁊c. Bue res in vobis pollere debent. conscia. s. ⁊ fama. Conscia est necessaria ibi. fama ꝓximo tuo. Sequit̄ paulo post. Nulli iz in societate nr̄a aliqđ hīe ꝓprū. Et si qui habuerint faciūt qđ nō licet de ꝓprio viuere cōtra ꝑceptū/ nō mecū manent in socialē vitā. Adalo hīe. Audos plangere mortuos. ¶ Ex ꝓalio Lateraň. extra. c. ij. de sta. monacho. Ado Bnachi nō ꝑmittant̄ hīe peculiū. Peculiū hīe/ vt dicit mḡr Gerardus magnus in tractatu de ꝓprietate monachorū. nō est hīe principale dñium in re ipsa. sz vt seruus sub dño. sub ꝓfilius/ sub abbate monachus ex licētia ꝓlatoꝝ sub qbus sunt. Et tñ hoc nūq̄ monachis ꝑcedit̄ fm glo. Imo. q̄ est lucerna iuris. nisi ꝑ abbatē acta administratōe. vt si fuerint vestiarius elemosynarius vel thesaurarius. vel hmōi cōe hns officiū. deseruiens vtilitati cōi ecclesie. vt fidelis sit ⁊ prudens dispēsator. nō querēs q̄ sua sunt/ sed q̄ oīm. Qui aut̄ peculiū habuerit nisi ab abbate fuerit ei ꝑmissū ⁊ acta administratōe ꝑmissuz/ a cōione ꝑuet̄ altaris. Et qui in extremis cū peculio fuerit inuētus. ⁊ dignē nō pnituerit. nec oblatio ꝓ eo fiat nec inter frēs habeat sepulturā. Qđ de vniuersis religiosis ꝓpinus obseruari. Abbas aut̄ q̄ diligenter ista nō cauerit. officij sui iacturam incurrit. ¶ Conseq̄nter Clericus regulari qui in articulo mortis ageꝝ licet a ꝓprio suo monitus/ ꝓprū qđ cōtra regulā latēter habuerat noluit resignare ⁊ sic diez clausit/ ⁊ fuit inter frēs traditus sepulture. Et infra. Inquisitiōi tue rñdemus q̄ ille canonicus nō tñ fuerat xp̄iana sepultura priuādus. verū etiaz si sine maxio scādalo fieri potuit. de ipsa ꝓuidisci dignus ē ecclesia. ¶ Itē ibidē Inno. iij. abbati ⁊ conuentui sublatēn. Cū ad mōasteriū ⁊c. firmiter inhibem⁹ ne qs decetero mōachoꝝ lineis camisijs vtat̄. Prohibem⁹ districte sub attestatōe diuini iudicij ne qs monachoꝝ ꝓprū aliqđ possideat sed si qs aliqđ ꝓprū dz totū incōtinēti resignet. Et infra. Si ꝓprietas ⁊c. apud quemq̄ inuenta fuerit in morte. ipsa cū eo i signū pditōis exeat monasteriū in sterq̄linio subterrē. fm q̄ b. Gre. in dial. se narrat fecisse. Ūn si q̄q̄ alicui fuerit destinatū. nō ꝑsumat illud accipe. sed abbati aut ꝓrori aut cellerario assignetur. Sequit̄ in fine. Nec estimet abbas q̄ sup ꝓprietate posset cū aliq̄ monacho dispēsare. Quia abdicatio ꝓprietatis. sicut ⁊ custodia castitatis/ adeo sunt annexa regule monachali. vt circa eam. nec summus pōtifex possit licentiā indulgere. ¶ Q⁹ aūt votum solenne religionis indispēsabile sit ptz Leuit. vlt. vbi dr̄. qđ semel sanctificatū ē dño nō pōt in alios vsus cōmutari. Nec facere pōt ꝑlatus q̄n deo ꝓfessatus ꝑ votū religionis obligē ad hoc qđ vouit. ¶ Idē sentit Bern. in li. de ꝑcepto ⁊ dispensatione quicquid ait in spūalibus in regula ē traditum in manu non relinquit̄ abbatis. Et paulo post. Neq̄ eīn abbas sup regulam est cui semel etiā ipse spōtanea ꝓfessione se subiecit ⁊ devouit. ¶ Votum etiam paupt̄atis indispensabile ostendit sanctus Tho. scā scē. q. lxxxix. Grauius eīn ait est q̄ piuriū votū fractuz. ex eo q̄ deo soli votum fit ⁊ ꝑmittit. Iuramentū aūt deo et hoibus. Scō q̄ votum obligat ex fidelitate reddendi deo ꝑmissum. Iuramentum vo ex reuerentia veritatis que est ipse. Grauior est aūt infidelitas q̄ irreuerentia ergo ⁊c. Et cōfirmat ꝑ eundē in eodem libro in materia de voto/ vbi dr̄ q̄ si votum fiat solenne etiaz de impossibilibus/ verbi gra. ꝑegrinatio egrotis/ elemosyna paupertibus. ⁊ hmōi. nihilominus debet sem-

ꝑ habeꝛi ꝓmptitudo volūtatis. quotiēs occurit meoꝛie et facē qđ in se ē. ¶ In his etiā q̄ p se mala sunt et dñ fieri nequeūt/ dispensatō ñ cadit ꝺm ꝟbeꝛñ. in epla ad adā monachū et in li. de ꝑcepto ⁊ dispensatōe. cuiusmodi est hīe ꝓpriū monacho/ q̄ ad nō hūdum se astrinxit p votū religionis. Ꝓpriū inquit possidere hoī seculari licitū est. monacho aūt purū malū. Nam vbi ꝓprietas ibi singularitas. vt dicit ꝟbeꝛñ. ad carthus. vbi singlaritas ibi angul⁹. vbi angulus ibi sordes. vbi sordes ibi rubigo et diuisio ¶ Benedictus. xij. Illis inquit q̄ R bus incūbit on⁹ de vestiarijs/ calcamēntis. et alijs corpis necessarijs ꝓuidendi. statuimus vt h⁹ deceꝛter faciāt tpe ꝯgruo iuxta suppetentiā facultatū ⁊ cōditionē regiōis. Et sequit modus. Et illud qđ erit dandū singulis canonicis p vestiario taxet in annuali. Nō est intelligēda hmōi taxa in pecunijs dādis cuilibet singillatim. sz magl ꝺm lram regule/ mgr̄o vestiarij qui dz ista ꝓuidere in cōi p oībus illis inq̄ bus incūbit onus de vestiarijs ⁊ calciamēntis ⁊c. Nam distributa cuilibet portiōne pecunie vt isti falso opinant. sequit q̄ nulli incumbit onus ista ꝓuidendi in cōi p singulis. Est hoc đ anathemate hiericho aliqđ cuz achoꝛ reseruare. Achoꝛ. i. puertēs ꝓmissū votū. tria de anathemate ꝓhibito ꝯ deum furat regulā aureā palliū coccineū/ ⁊ trecentos argēteos. i. ꝓpriā volūtatē. carnis voluptatē ⁊ diuitias seculi. Tot ei modis religionis frangit sacrm sed nō est tacēda punitio huic sceleri inflicta. Achoꝛ em̄ derelicti sunt filij israel a dño et ꝓstrati ab hostibus vbis hay. i. viajs cūctis deducti in ꝯcipitiū motū. Cū aūt fleret iosue stragem istā. ait dñs illi. Peccauit ppl's israel. ⁊ preuaricatus ē pactū meū tulerūtq̄ đ anathemate/ et furati sunt et mētiti/ et absconderūt intervasa sua. nec potent stare añ hostes suos qz pollutus ē. Et nō ero vltra vobiscuz donec ꝑeratⁿ viruz q̄ hui⁹ sceleris re⁹ē. In q̄ innuit q̄ dñs in totaz ecclīam irascit q̄ propter vnū ꝓprietariū/ vt dicit autoꝛ sūme viciox ꝓterea psequēdus ē talis nec ꝑpter vnum ceteri patiant oīs. Qm̄ vt ait ap'l's ad Roma. j. Qui talia agunt sceleꝛa supple prius enūerata digni sunt morte. ñ solū qui faciūt sed qui ꝓsentiūt facientib⁹. lxxviij. di. dicit Gymachus papa in decret tia. Nō est grādis ofa an letuz inferas vel admittas. Et Jmmo. ibidem. Eroꝛ cui nō resistit approbat. Pius cuiā papa. Quid p deest suo eroꝛe nō pollui. qui cōsensū pstat erāti. Et Timb. in li. ō patia inquit Qui a socio si pōt iniuriā nō repellit. tantus in vicio ē quātus ille q̄ facit. Ō formidāda sinia religiosis q̄ sequit Josue. vij. Anathema. id est ꝓprietas in medio israel est. i. peccm tuis. donec cōteraē qui cōtaminatus est h⁹ scelere ⁊c. Sequit in fine capituli. Et lapidauit achoꝛ oīs multitudo filioū israel et cuncta q̄ contulerat de anathemate igne conteraē lapidibus correctōis. ⁊ cremet flagꝝ chantis et zeli dei q̄ post mortes supplicijs dissimulando deputet eternis. ¶ Scribit ad ꝓpositū. ij. Achab. xij. ꝙ cū corpa q̄ ceciderant in bello cōtra gorgiā ydumeū post die septimū iudas paret sepelire inuenit sub tunicis occisoū deo narijs idoloꝝ. qui apud tamā ceperāt ꝓhilegē. ⁊ eos comperit cōmisse ob hāc cām. Si ergo iudeis viris popl'anb⁹ta⁹ grauis vltio cōtigit ꝑ accepti semel et retētis pha legē eoꝝ denarijs. quid pfect viris fidelibus gressione votoꝝ solēniū. nec semel sed per totā vitā eoꝝ. ¶ Apostasia q̄dā est (dicit Augu.) ꝓprietas monachoꝝ toꝝ summe viciox maioꝝ q̄ relinquere habitū aut exire monasterii ecclie ꝓter plati licētiā. qz pauptas voluntaria magl est de substātia religiōis q̄ habiti Religio em̄ ordinat ad pfectōez charitatis q̄ est amoꝝ dei vsq̄ ad ꝑtemptuz sui. Hic ergo ꝓpriū vt dicit san. Thō. ij. ij. q. clxxvj. art. vij. repugnat pfectōi religionis. Volūtaria pauptas pacis ē fundamētū vt dicit Aug. in li. xix. de ciui. dei. Inter fres inquit concoꝝ ⁊ amica cōsonātia charitatis fraēne. cū nihil hz vn⁹q̄ nō oēs. Ecce trario inter ꝓprietarios nisi q̄tidiane. inuidie. susurractio. detractio. nulla pax nulla charitas. nulla salus. opiniones et brige adeo vt q̄dq̄ plz vm displicet alteri. hic scissure et discordie. inequalitates in habitu et victu hic abiecte. hic curiose induitur hic vt dominꝰ vt ille vt seruus. hic vt pauper. ille vt diues incedit. hic esuriit. ille ebrius ē. hic caruū ꝯ votuz possidet. ille debitis

nulis obligat. et oīa dilapidat 7 erpēdit. sic fraudat intentio fundatorū. ptēnt ecclie institutio. vilipendit euangelica in structio. negligit propria salus. 7 inmē pfe ctio religionis quondaz in ecclesia radians maior pte modernis tpib⁹ pchdolor obfuscatur ne dicam extinguit. Et hec de secundo membro dicta sunt.

Incipit tercia ps ꝺ bonus tractatus.

Excussis vt cunqz telis duob⁹ ex pharetra. inculti⁹q; exposceret or do et dignitas materie. supest ac cedere ad terciū q̄ p vinb⁹ refellē dē sūt. pūetarios obiectōes. ¶ Primo si quidē locs quodda palliamento fallere vi dent. dicētes vestiarū nō ee ppriū. sz mag gis. curatio. qō abusio ē nobis. Nā pcura re alijs. ppūetari⁹ ät pro solo curat. Itez purator vestiarij p regulā dr ee cōis p oī bus. ista ät p se tm. In q̄ ꝫnant regle nec nō et voto pauptat⁹. In deu. xxiij. ca. scri bie. Cū votuz vouer⁹ dño deo nō tardabis reddere. qz requiret illud dñs de⁹ tuus. Si morat⁹ fuer⁹ reddere imputabitur tibi in cm̄. Et paulo post. Qō semel egressum ē de labijs tuis observabis 7 facies sicut pro misisti dño 7c. Et Malac. j. Ad vos o sa cerdotes q̄ despicit⁹ 7c. Et infra. Et offert⁹ sup altare meū panē pollutū. Et paulop⁹ Non ē mihi volūtas in vobis/ dicit dñs exercituū. et mun⁹ nō sc̄sapiā de manu vr̄a Sequitur in fine Maledict⁹ dolosus q̄ hz in grege suo masculū et votū facies īmola bit debile aīal. Masculū vouit dño regu lar⁹ cū pauptate despōsanit sz debile reddit q̄ adhuc seruat proprium. ¶ Irridere ne est Aug. prem dicente in exordio regle. Hec sunt q̄ vt observetis p̄cipim⁹ 7c. Et seqtur nō dicat⁹ aliq̄d proprū. ¶ Sco ob ticūt cōsuetudine tanto tpe. et a plonis tā discret⁹ et eruditis/ et in tot monasterijs observata Quibus mdet regula iur⁹ dicēs q̄ possessor malefidei nullo tpe p̄scribit. et Aug. in ench. xxxvj. Mris ait tpib⁹ multa mala ita in aptā cōsuetudinē deuenerūt vt aut pua. aut nulla ee credant q̄ magna atz horrēda sūt. vsqz adeo vt nō solū nō occul tāda. verūetiā pdicāda 7 diffamāda videāt

Itez idē sup illud ad Gal. Timeo ne forte sine cā laborauerī in vob. exclamare inqt compulsus sum Ue pctis hoīm. qz sola in iusta exhorresc⁹. Visitata vo p qb⁹ ab luendis filij dei sanguis effusus ē. q̄uis tā magna sint vt oīno claudi p se regnū dei fa ciāt. sepe videdo oīno tolerare et sepe tole rando etiā facere cogimur. ¶ Itez i ser mone q̄rte dñice adnēt⁹. Nolite inquit peccata contēnere in quibus forte iam con suetudinē fecistis. Omē enim pctm̄ consue tudine vilescat. et fit homini quasi nullum Illico vt obduruit iam dolorem perdidit et putre est nec amplius dolet. quod autez non dolet non pro sono habenduz est. sed magis pro mortuo computanduz. Cum vlcus pungitur et dolet. aut sanum est aut adhuc spem habet sanitatis. Cum autem pungitur et non dolet pro mortuo habendum est. et de corpe p̄scindū. Dicant igi tur proprietat⁹ defensores q̄ vouerūt paupta tē an cōsuetudo ista eos excuset. ¶ Sz di cent forte q̄ papa vel eccia cū eis sup h⁹ dis pēsauit. Audiāt papā Inno. exp̄sse dicētē Abdicato inqt p̄petat⁹ sicut 7 custodia ca stitat⁹ adeo ē anexa regle mō a chalivt nec sū mus pōtifex possit circa eā dispēsare. ergo a fortiori nec generale capl'm ordinis. nec ab bas pōt indulgere licētiā. cuz papalis ptās excedat oēm ptātem inferioz p̄xp̄m. vt hī dr. xxiij. cypriān⁹ et xij. nō decet. ¶ Q̄ autē votum hoc nō seruetur multis in locis a plurib⁹ ānis et magnis/ viris nō excusat. sz magꝫ aggrauat. Inoleuit ät hoc ex negligētia plator in salut⁹ eoz periculū. Nihil magꝫ dissonū rōni q̄ bitū ordis ge rere exteri⁹ oculis hoīm et statū pfectōnis simulare. interi⁹ aūt vota saluti nēcia infri gere. Rōnalis ē cōis p suetudo q̄ a iure ap probat dic Jo. in sum. cōfes. li. j. ti. vj. Et quā romana eccia seruat. aut p̄cipit seruan dam. Irrōnabilis aūt vel iniq̄ nō p̄scribit. Inno. di. q̄ rōnabilis illa dr q̄ ñ obuiat ca nonic⁹ institutis. aut quā ius sustinet. Irrō nabilis aūt q̄ p canonū institutā 7 a iure improbat. cuiusmodi est ppūetas inē reli giosos. Ait. n. Greg. cuidā epo. Si p suetu dinē opponis. tibi ē aduertendū. q̄ dñs in euang. Jo. Ego sū vitas. Nō ait. Ego suz consuetudo. Cm̄ cypriani martyr⁹ suis ē q̄

q̄libet cōsuetudo q̄tanis v̄etustate vulgata, semp est veritati postponēda. ⁊ vsus dis veritati ꝑnus abolēdus est. ¶ Cōsuetudo q̄z sine veritate vetustas est detestabilis errorū. ffrustra g̃ cū hic abusus ꝓprietatis euāgelioꝝ, canonū ⁊ sc̄toꝝ patrū autoritatibus reprobat̃ ꝓsuetudo dī, sed magis vsitata culpa dz vocari. q̄ obligat mēte pōdere suo vt ait ☞Greg. in. iiij. moral', vt neq̄ q̄ etiā surgē possit cū velit. ⁊ q̄t viab' freq̄ntatōis prauę astringiē. q̄si tot vinculis i mēte sua colligatur. ¶ Scribit q̄z ☞Iero. ad ☞Celantiā. ☞Asperā inq̄t ⁊ insuaue fecit nob virtutū viā longa ꝓsuetudo peccādi. ☞Isi. etiā in li. soliloquioꝝ. j. ☞Prauus inq̄t vite vsus aboleri difficulē pōt. ⁊ assidua ꝓsuetudine sese pestifera revocare. ☞Inanis ergo ē hec excusatio in pctis. ⁊ frivola q̄ pretēdit̃ ꝓpē ꝓsuetudinē malā. q̄si diceret. q̄ abolita sunt p̄cepta legis / q̄ tā a maioꝝ et maioꝝ prie hoim nō seruanē. ⁊ q̄ nō seruare ea a longo est ꝓsuetum. ¶ Tercio obijciūt ꝓprietatis defensores. q̄ in capitulis eoꝝ de hmōi ꝓprietatis vsu dispēsatū est vsq̄ adeo q̄ ampli⁹ nō fit timidus (pace salua dicentiū) vt dictū ē ꝑ. ⁊ allegatū ꝑ decretalē ☞Inno. iij. ex. de sta. mo. cuz ad monasteriū. Q⁹ votuz pauptatis adeo annexū ē regule monachali. vt nō estimet abbas q̄ sup babēda ꝓprietate possit cū aliquo dispēsare. immo nec summ⁹ pontifex. ☞Idem dicit sanctus Tho. in secūda scōe. q. lxxxviij. de voto solēni / q̄ ē indispensabile. ¶ Cōformiē ad decretalē. q̄n̄ min⁹ ē ꝓmutare votuz q̄ absolue vel dispēsare. Sed aīal deo votum, ꝓmutari nō pōt. ☞Leuiē. xxvij. Sanctū erit inq̄t lr̄a ⁊ cōmutari nō poterit ꝓpē meli⁹ aut pei⁹. ¶ Cām assignat doctor sc̄us. Q⁹n̄ mox vbi vouebat deo sc̄m reputabat / q̄si diuino cultui māciparū. Sicut nec mō calix aut alia res cōsecrata deo possz ꝓmutari in meli⁹ aut peius. Si ergo nō pōt summ⁹ pontifex sanctificationē rei inanimate tollere. vt lapidis altar̄ calicis. aut vestimētoꝝ. ergo multomin⁹ abhoīe deo sc̄ificato ꝑ votū solēne religionis. ☞Iō facere nō pōt papa q̄ q̄ religionis ꝓfessione sanctificatus est deo. nō teneat̃ tribus ēn tialib⁹ votis q̄ din stat in religione. ¶ Ius sus q⁹ votū ē ꝓmissio deo facta de aliq̄ ☞Tho. ⁊ nō reddere deo votū. spes q̄da ipi delitat̃ ē / q̄ sub dispēsatōe ñ cadit. ¶ Et ñ pt abbas pcipe malū suo mōacho vt die idē sc̄us ☞Tho. sc̄a sc̄oe i mā de voto / ita bonū deo debitū nō pōt phibē. Et i manifestis malis dispēsatio nō excusat a culpa. ☞Hinc san. ☞Bern. in li. de p̄cepto ⁊ dispēsatōe dicat. ☞In p se malis nō cadit dispēsatio et q̄ bn̄ fieri nō p̄nt. cuiusmodi ē hīe ꝓpō ei q̄ osa abiecit in voto pauptatis. ☞Hoc ipm inq̄t ☞Bern. ad adā monachū ſeculari ꝓprietatē possidere licitū ē. monacho vo purū malū ¶ Beniqz si dispensatū est iure aut facto, nō deberet hoc votū exigi a pfitentibus nec ꝓmitti in regula. ☞Dicit q̄z ☞Bern. in li. de ꝓcepto ⁊ dispēsatōe. q̄ quicq̄d in regula tradit̃ in manu nō relinquit̃ abbatis. Nec abbas supra regulā ē. cui semel ipē sese ꝑpetanee pfessione subiecit. ¶ Quarto obiciūt ⁊ dicūt q̄ traditio illa clauiū erat ifallibilis q̄ fieri solet q̄libet anno in manu supioris. ☞Istud repugnat obiectōi p̄cedēti. Nā da abbati i signum ꝓsensus. ¶ Est etiā ꝓcretalē sepi⁹ allegata. q̄ votū indispēsabile ponit pauptat̃ sicut ⁊ castitatis. g̃ sicut abbas nō posset dispēsare de fornicatōne. ita neq̄ de possessione in ꝓpio nisi ꝓuterari cōi. rōne alicui⁹ āministratōis vel officij. ⁊ nō ꝓ vestiario vel necessitate singulari. teste decretali ex ꝓal'. Lateran. ex de sta. mo. q̄ ait ☞Monachi p̄cio nō recipiant nec peculiū hīe ꝓmittant̃. Peculiū longe minus est q̄ ꝓpriū. q⁹ ꝑm iura q̄ res bn̄t in peculio nō bn̄t plenū aut ꝓpriale dñiū sibi. sz suo supioꝝ. vt serui⁹ sub dño. filius sub patre rentib⁹. ⁊ monachus sub abbate. sz ex eoꝝ sub q̄bus sunt licētia ꝓpe ꝓmutādi. vendendi ⁊c. ¶ Et hec potētia nō est libera sed limitata ⁊ subiecta ⁊ tñ a cliū Lateran. hoc phibet monachis. a fortiori ergo ꝓprium ¶ Obiectio g̃ p̄dicta abusus ē ꝛ imideē q̄ tñ nō imideē vt ait apl's ad ☞Gal. vj. Solū ergo licitū est illis ꝓmissum claues abbati vel supioꝝ referre. q̄ bn̄t āministratōis vt m̄gē vestiarij. thesaurarius cellerar⁹ aut

elemosinarijs. in signū subiectōnis ⁊ āmini
stratōis. ¶ Dēdosa q̄z est. ⁊ delusoria ve
ritatis ptense clauē abbati referre. q⁊ clauē
clauē reclusa. Duo sunt inquit Hugo. de
san. Hic. que relinquere optet ꝓpter deuz
Facultas retinēdi quicq̄ ꝓpriū. ⁊ volūtas
habendi. Et tñ tradendo clauē neutrū re
linquit bonū. Hic queso defensor ꝓprietat⁊
qđ duas i cista. tuū est an nō. Tuū dicē ve
tat regula i principio. Nemo inquies dicat
aliqđ ꝓpriū. ergo tuū nō est sed oim. nec ti
bi seruare debes/aut in vsum accipe qđ tu
um nō ē. Quid g̃ custodis nō tuū. Respōe
pone in cōi qđ tuum nō ē sed oīm in cōi.
nec clauē deferas q̄ clauē hīe non debes.

¶ Quinto obijciūt defensores ꝓprieta
tis dicētes nō ee ꝓpriū. ꝑ hoc q⁊ ad nutū
manet abbat⁊ quens volet reuocare. Con
tra hos ia⁊ in pte rñsum ē supra. Primo q⁊
re nisi p aministratiōe officij nec abbas ꝑt
gulam q̄ hoc ꝓhibet sed regule obligat⁹ et
subditus. vt dicit Bern̄. in li. de ꝓcep⁊. ⁊ di
spens. fallit ergo ⁊ q̄ retinet peculiū. ⁊ pla
tas qui ꝓsensit. nisi ꝑ admistratōe. fera se
nior ē leone ꝓprietas. marie si hipocrisi cō
misceat. Simulata em̄ eqtas duplex ē ini
quitas. dic Aug. sup ps. lxvj. Duplici gra
diē via dic Greg. q⁊ corp⁹ exteri⁹⁹z p amo
re gle mūdo vivit. Et ꝺ phibitiōez moysi
induit veste ⁊ texta ex lino ⁊ lana. Deutro
nomij. Per lanā simplicitas. p linuz subtili
tas subdola intelligit. Linū celat interius.
lanā exteri⁹ ostat. Nulla res inq̄t Crisp. su
per Mat. sic extermiat sicut simulatō. Mā
malū sub spē boni celatū nō cauet dū non
cognoscit. Hmōi ē ꝓprietari⁹. q̄ ꝓpriū ex
quirit. ⁊ palliat p abbat⁊ licētiā. Nō bēo in
quit. ñ possideo. sz abbas mes ⁊ tñ ꝺ abba
tis volūtate si forsan ꝑ cōi necessitate fratrū
sciret abbatē recepturū. q̄ possidet. absq̄ de
reret. aut si bono mō nō posset. inutil⁹ expo
neret. ¶ Sexto obijciūt dicētes ꝓpriuz ee
nō ē aliqđ custodire p necessitatib⁹ se
cret⁊ potissime infirmitat⁊. Quos b. aug.
confundit i eo q⁊ talib⁹ pmdē ñ neglexit i re
gula cū dicit. Egrotantiū cura siue p⁹ egri
tudinez reficiendo⁹/siue imbellitate labo
rantiū aliq̄ aut febrib⁹ vni alicui oz iniūgi
vt ꝺ cellario petat qđ cuiq̄ op⁹ē ꝑspexerit
Siue aūt q̄ cellario siue q̄ vestib⁹/ aut codi
cibus ꝓponunt̄ sine murmure seruiant fra
tribus suis. Incidis g̃ in alterū laqueoz. q⁊
prem Aug. corrig⁊/ q̄si nō sufficiēter pui
derit necessitatib⁹ singuloz/ aut de fidelita
te diffidis fratrū dubitās ne circa egrotan
tes faciāt debitū suū. vel q⁊ verisimili⁹ de te
solū cogitas/ cui paz aut nihil cure ē de ce
teris dūmō tuipe puisus es. ¶ Audeo di
cere q⁊ obiectō ꝓdicta officit ea pte vñ sana
re putat. Qm̄ si pauptat⁊ obseruaret votū
int̄ frēs longe feruidior ardēt charitas fra
terna. ⁊ cura atq̄z sollicitudo maior eēt ifir
moz/ pietas intimior/ ⁊ visitatio cordialior
qm̄ tūc vno infirmāte oēs infirmarent. iu
xta illō. ij· Coz. ij. Si patiē vnū mēbz cō
patiunt̄ cē. Si ꝓpria nulla eēnt: nēo aliuz
expectaret ad iuuādū et succurendū fri in
firmāti. Nēo diceret h̄ q̄ infirmat̄ satis hz
vñ medicos hēat ⁊ custodes. Tūc quisq̄z
succurēdo fri exemplū daret quō vellet si
bi i siḿi casu succuri ¶ Septīo obijciūt
añdicti defensores ꝓprietat⁊/ dicētes ne
cessariū ꝓpriū ꝑ festinādis ⁊ suscipiendis
amicis. Rñdet eis. q⁊ ad h⁹ē in ordie Aug.
hospitalitas instituta. ⁊ quid⁹ frat⁊ eloqns/
⁊ discret⁹ē eligend⁹: q̄ sciat amicos et bñfa
ctores eccie benigne suscipe/ fm facultatuz
possibilitatē. iuxta doctrinā pauli ad heb.
xiij. Charitas fraternitat⁊ inq̄t maneat in vo
bis ⁊ hospilitat⁊ nolite obliuisci. Quia per
hāc quidā placuerūt cē. Nec multuz vtilis
religiosis oersatio freqns amicoz caruā
liū/ q̄ religiōsū mēm. Propē qđ ait aug. fi
lijs suis in regula circa finē. Non carnalis
sed spūalis sit int̄ vos dilectio. Quapropē
vo religioso cui mūd⁹ crucifix⁹ē. nō multū
affectāda ē carnaliū ꝓpinq̄z visitatio. Mā
q̄ de terra ē. de terra loquit̄. Tractātq̄z fabri
lia fabri. Que omnia veris religiosis sunt
fugienda. imo verius abominānda. Qui ñ
relinquit inquit xp̄c patrē et matrē cē. non
pōt meus eē discipul⁹. ¶ Octauo obijciūt/
q⁊ pauciorib⁹ expensis eccie puideret ꝺ ve
stiario/ dando cuilibet portiōez pecunie q̄⁊
in cōi. hoc nō ē verū. esto tñ q⁊ ita sit. tñ ꝑ
pter hoc tpale cō modū pnū/ nō ē frangen
dū votū. q⁊ nō sunt faciēda mala vt veniāt

bona ad Ro. iij. Preposterordo vota ptꝫponere puo lucro. sole vermibꝫ nocte lucẽtibus. aurũ ꝛ gẽmas carbonibꝫ. Anponẽ divitias ꝛ talia bona bonis aĩe absurdꝫ est ꝛ ordine puertẽ ergo ꝛc. ¶ Nono obij ciũt dicẽtes minorẽ occupatorẽꝫ fratrũ esse dare vnicuiqꝫ summã pecunie p vestiario ꝯ reuerẽtia dicẽtiũ. nõ ẽ ita. imo pauciorẽ occupatio vniꝰ aut duoꝝ/ qꝫ oĩm ĩ offõ vestianj. Hoc ẽt psonat dicto pbi. Frustra si eri p plã qõ ptꝫ pauꝯa. Jn vnitate siqdẽ eqlitas ẽ dantas. pax p concordia. ꝛ qõ sup oẽ bonũ ẽ deꝰ. Jn plalite ãt singultantas. diuisio. inuidia. ira. superbia. ꝛ oĩs mali fomentũ. Et p cesso adhuc qꝫ ita nõ est q occupatio maior adesset in cõi vestiano puiso p vnũ aut duos/ qꝫ p oĩs singillatim ĩ proprio. nihilominꝰ tñ minus malũ ẽ occupatio/ qz voti transgressio/ et regule/ cuiusmodi ẽ pprietas. Jtẽ ñ minꝰ abiurata ẽ pprietas in vestiario/ qꝫ cãcellerario/ p regulam Ergo si p cellerario vn̄ solus impedirẽ qꝫ retiã vnus an duo p vestiario nõ sufficiũt/ vt ob seruẽ regula q̃ hoc totiẽs inbet fieri nã negari nõ põt qn occupatio vniꝰ aut duoꝝ miorꝫ sit qz oĩm fratrũ. Et sic retorqtur obiectio ĩ cõfessionẽ obij cẽtiũ ¶ Decimo ꝛ vltio subdunt obiectões p volũtariã pprietatẽ qs poĩt sã. Tho. in. iij. p gẽtiles. ¶ Dãc siqdẽ inuadit primo vigilãtiꝰ hereticus ꝛ qdaz seqces sui nõ intelligẽtes ꝺ qbus loquunt neqꝫ q affirmãt. Male ẽ in quũt cuilibet aĩali vt sibi necia vite puidear. vñ nõ qlibet ps ãi apta ẽ frugibꝰ ꝛ puisioni ipoꝝ. Facũt hestate formice et apes vt cõgregẽt vñ hyeme viuãt. Qz hõ multꝫ indiget/ q nõ sp inuenim pñt. ergo opẽ illi puisione. ¶ Dcõ oqꝫ p subam divitiaꝝ cẽ hoĩs confirmat. g pauptas est p legẽ nature Naliter. n. diligit vnũqqꝫ pmanẽ ꝛ id qõ necciũ ẽ ad illud. ¶ Decio ẽ hõ naliter animal sociale ciuile vt in hꝰ politicoꝝ Aristo. dic. Societas aĩe ẽ ĩ mutuo inuamẽ ꝛ subsidio amicicie q̃ pauptas implẽ nõ põt. ergo ꝛc. Nam p divitias ꝛ facultates liberamus amicos a malis. g bone sẽ. ¶ Quarto pauptas ẽ mala p se. g ꝛc. añcedẽs pbatur qz est occasio furti. adulatõis. piurij. et maloꝝ multorũ. ¶ Quito. nã liberalitas ẽ virtus que danda tribuit et retinet retinenda. Dicũ illi oppositũ in maius est pdigalitas q̃ oĩa largiẽ. viciũ aũt in minus est illiberalitas/ q retinet q̃ danda sunt et dat q̃ retinenda. Est ergo pauptas volũtaria viciũ in maius. qz oĩa sua largiẽ ꝛ nihil retinet pro se. ¶ Pro solutõne dictorũ dic Ydez san. Tho. q meliora ꝛ maxima bona hoĩs sunt scie ꝛ virtutes. minima ẽ bona fortune extrinseca media sunt bona corporis. Jn tantum ergo sunt divitie bone inq̃ntum pficiũt ad vtutis vsum. qz que ad finẽ sunt/ modũ accipiũt fm exigentiã finis. Si vo p vsum divitiarũ impedirẽ virtutis vsus. nõ amplius bona dicẽda sunt sed mala. Propter qõ dr q bonũ ẽ hre divitias ei q vtiẽ ad virtutes. ꝛ malũ q̃ eas retrahit a virtute/ nimis sollicitudie vtamore aut elatõne. Hinc dicit q̃ temperatus vita pfectior est q̃z actiua. qz pauciorꝫ diget divitijs. actiua vo plurimꝰ. ¶ Secundo patur aũt hũana sollicitudo circa tria Prio circa se. Scõo circa psonas sibi ꝓiunctas familiã domumqz. Tercio circa res pcurandas quibus hõ indiget ad vite sustentationem. Pauptatis ergo voto abijcit sollicitudo rei exterioris/ pfilio divine legis. Dat. xix. Si vis pfectus ẽ ꝛc. Voto aũt ꝓmentie abijcit sollicitudo rei familiaris cõilio scripture sancte. j. Coꝝ. vij. Qui sine vxore est cogitat q̃ dñi sunt. Voto aũt obedientie abijcit sollicitudo sui/ curã eius ꝓmittendo superiori. Heb. xl. Obedite ꝓpositis vris et subiacete eis. ipsi enim pernigilãt/ quasi rõnẽ pro reddituri p aiabus vris. Est ergo inq̃situs Tho. ibidez pauptas laudabilis/ quia liberat a vicijs quibꝰ hoĩes p divitias implicant/ vt mente deo liberius vacẽt. q̃ magis hõ p pauptatem liberat ab impedimentis vacãdi spualibus. tanto est laudabilior. Non dicit tanto melior quanto maior. sed quanto liberior est ab impedimentis secuti prepedientibus vacare deo. ¶ Ad primã obiectõez. Vigilãtij hereticj ꝛ suoꝝ sequacium dicendũ ẽ q̃ naturale sit ꝓgregare necia ad vitã. nõ tñ oz oĩa circa hoc opꝰ intendẽ. qz sicut apes nõ deeidẽ opi vacãt sed q̃dam mella pficiũt que dam ꝺstruũt edes. reges aũt nõ vacãt istis Ita hoĩbus multa sunt necia/ q̃ ab vno sentionẽ divine sapie. Dita nra indiget vtris spualibus a tpalibꝰ curis alienis/ q ꝓ-

220

alnis intendāt dīnis sacrificijs. ꝛ contem
platōnibus/ad supplendū defectū secularū
Contemplatiuorum sustentōni usistentium.
Sic oculus videt ꝓ ceteris mēbris/ man⁹
defendit oculū/et laborat ꝓ sustentatione
aliorū membrorū. ꝛ sic de alijs/qm̄ multa
ena corpus/dicit apl'us. j. Cor. xij. ¶ Ad
scdm dicendū ꝙ monachi relinquēdo tpa
lia nō subtrahūt sibi necessaria vite/sed re
manent eis in cōia vita ¶ Ad terciū dicen
dum ꝙ nec relinquētes oīa faciūt cōtra
charitatē humane societatis/vt satis expe
rientia docet. ¶ Ad quartū dicendū ꝙ di
uitie nō sunt ꝑ se bonū. sed vt ordinantur
ad bonū rōnis. Ex̄ nihil ꝓhibet pauptatē
meliorē fore/si ꝑ id bonū rōnis ordinat ꝑ
fectiꝰ/ꝙ diuitie ꝙ exteriora/ bona nō sunt
nisi vt ad interiora ordinanē. Et sicut vici
um ex paupertate oritur male ordinata ad
tum dicendū/ ꝙ pauptas nō ꝓtrariaē vir
tuti nec est ꝑdigalitas abijcere omnia ꝓ
ꝓter x̄pm/ cum hoc facit religiōsus debito
sententie rōnis ꝛ charitatis. Nam plus est
se mori exponere ꝙ virtutem fortitudinis
ꝙ vouere paupertatē ꝓpter liberius vacā
dum deo. Et cum arguit̄ de paupertate ꝙ
facit et cogit furari ꝛc. verum est de coa
cta nō aūt de voluntaria. ¶ Sileat ergo vi
gilantius hereticus cū suis complicibus ꝛ
fautoribus. Sileant quoq; amon ꝓpheta
rij/eorūq; defensores et fautores/ꝑuertan
turq; ab errore vie sue/et soluant vota q̄ di
xerūt labia sua. vt tandē audire mereā
tur/vos qui reliquistis oīa ꝛc. centuplū
accipietis/et vitā etern̄ possidebitis/quaꝫ
nobis concedat qui ꝓmisit Amen.

Prima pars operuꝫ

magistri Johannis de gerson/ sacraꝫ litte
rarum doctoris resolutissimi/ x̄pianissimi
q; complectens tractatus fidem ꝓcipuā
ecclesiasticam concernentes/ finit feliciter.
Anno dominice natiuitatis. j 4 8 9. mensꝫ
vero Decembris. ꝛ. kls.

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6